Ն.ԲԱՐԱԹՅԱՆ, Ե.ԵՐԶՆԿՅԱՆ, Ա.ԼԱԶԱՐՅԱՆ,
Ն.ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ, Ի.ՏԵՐ-ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հայերեն-անգլերեն բառարան

շուրջ 50 000 բառ և բառակապակցություն

Ծրագրի ընդհանուր ղեկավար
և գլխավոր խմբագիր՝
Ն. Բարաթյան

ԵՐԵՎԱՆ • 2009

N.BARATYAN, Y.YERZNKYAN, A.LAZARYAN,
N.HAMBARTSUMYAN, I.TER-POGHOSYAN

Armenian-English Dictionary

about 50 000 words and word combinations

Project Manager
Editor-in-Chief
N.Baratyan

YEREVAN • 2009

ԴՏՀ 801.3 = 919.81 = 20
ԳՄԴ 81.2Հ – 4 + 81.2 Անգլ – 4

Բ 340 Բարաթյան Ն., Երզնկյան Ե., Լազարյան Ա., Համբարձումյան Ն., Տեր-Պողոսյան Ի.: Հայերեն-անգլերեն բառարան. – Եր.: Մակմիլան-Արմենիա, 2009. – 592 էջ

Խմբագիրներ՝ **Լ. Հովսեփյան**
Կ. Ուլբրիխտ

Երկրորդ՝ բարեփոխված հրատարակությունը

Բառարանը նախատեսված է անգլերեն լեզուն ուսումնասիրողների, լեզուն դասավանդողների, հայերենից անգլերեն թարգմանությամբ զբաղվող մասնագետների, ինչպես նաև անգլերենով հետաքրքրվող անձանց ամենալայն շրջանակների համար:

ԳՄԴ 81.2Հ – 4 + 81.2 Անգլ

ԵՊՀ Գրադարան

ISBN 99941-46-14-9

© Բարաթյան Ն. և ուրիշ, 2006թ.
© Մակմիլան-Արմենիա, 2006թ.

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

Հայաստանի անկախացումից հետո աննախընթաց կերպով ընդլայնված միջազգային կապերի պայմաններում անհամեմատ մեծացել է անգլերենը որպես միջազգային հաղորդակցման լեզու ուսումնասիրողների թիվը, աճել է անգլերենի դասագրքերի, ձեռնարկների, ինքնուսույցների և բառարանների պահանջարկը: Սակայն մինչև օրս հրապարակի վրա չկա համեմատաբար ծավալուն հայերեն-անգլերեն բառարան, որի անհրաժեշտությունը այսօր շատ է զգացվում: Ներկա բառարանը այդ պակասը լրացնելու առաջին փորձն է: Այն նախաձեռնվել է 1985թ.-ին Երևանի պետական համալսարանի ռոմանագերմանական ամբիոնի կողմից՝ որպես պլանային աշխատանք:

Բառարանը պարունակում է շուրջ 50 000 բառ և բառակապակցություն՝ ընտրված բառերի գործածման հաճախականության հիման վրա: Նրա կազմության սկզբունքները հիմնականում համապատասխանում են հայ դասական բառարանագրության ավանդույթներին, կիրառված են ժամանակակից բառարանագրության սկզբունքները: Բառարանը փորձաքննություն է անցել Հարվարդի համալսարանի (ԱՄՆ) սլավոնագիտության և հայագիտության կենտրոններում, Գիլֆորդի համալսարանում (Մեծ Բրիտանիա) և արժանացել հավանության:

Բառարանը կազմել են Երևանի պետական համալսարանի դասախոսներ՝ դոցենտ Ն.Բարաթյանը, (Ա,Բ,Գ,Դ,Ե,Զ,Է,Ը,Թ,Հ, Ձ,Ղ,Ճ,Մ,Յ,Ն,Շ,Ո,Չ,Պ,Ջ,Ռ,Ս), բ.գ.թ., դոցենտ Ե.Երզնկյանը (Ժ, Ի, Լ), բ.գ.թ., դոցենտ Ի.Տեր-Պողոսյանը (Խ,Ծ), ավագ դասախոս Ն.Համբարձումյանը (Կ,Հ), ավագ դասախոս Ա.Լազարյանը (Վ,Տ,Ր, Ց,ՈՒ,Փ,Ք,Օ,Ֆ):

Բառարանն արտացոլում է ժամանակակից գրական արևելահայերենի արդի վիճակը, թեև բառարանի ծավալին համապատասխան անհրաժեշտ չափով ընդգրկված են նաև պատմաբառեր, արևմտահայերենին և խոսակցական լեզվին հատուկ իրողություններ՝ համապատասխան ոճական նշումներով:

Բառահոդվածը կազմված է հայերեն գլխաբառից, քերականական և ոճական նշումներից, անգլերեն թարգմանությունից, տրվում են տվյալ գլխաբառով կազմված ազատ և կայուն բառակապակցություններն ու դրանց թարգմանությունները: Ի տարբերություն այլ բառարաններում ընդունված սկզբունքի՝ իմաստները չեն համարակալվում, այլ պարզաբանվում են փակագծերում տրված հոմանիշներով կամ նրանց գործածության ոլորտի մասին նշումներով: Համարները դրվում են միայն այն դեպքում, երբ տվյալ բառը միաժամանակ ունի տարբեր խոսքիմասային իմաստներ:

Քերականական նշումները հասցված են նվազագույնի՝ ընթերցողների լայն շրջանակներին ավելի մատչելի լինելու նպատակով: Անհրաժեշտության դեպքում տրվում է բառի ամերիկյան տարբերակը կամ նշվում է օտարաբանությունների ծագումը: Գլխաբառով կազմված բառակապակցությունները բառահոդվածում առանձնացվում են սպիտակ շեղանկյունով: Բառարանում ըստ հնարավորին լայն տեղ է տրված բառազուգորդումներին, արտացոլված է հայերենի հարուստ դարձվածաբանությունը, որպես իմաստներ լուսաբանող օրինակներ կամ տվյալ բառի հատուկ կիրառություններ բերվում են առածներ, ասացվածքներ և այլն: Ըստ հնարավորին անգլերեն թարգմանություններում պահպանված է դրանց դարձվածային արժեքը կամ բերված են իմաստով մոտ համարժեքներ՝ հատուկ նշումով:

Բազմաթիվ գիտական տերմիններից ընտրված են միայն համընդհանուր տարածում գտած և հաճախակի գործածվող գլխաբառերը, մասամբ արտացոլված են նաև վերջին տասնամյակում ստեղծված առավել հաճախական նորակազմությունները:

Բառարանը նախատեսված է անգլերեն լեզուն ուսումնասիրողների, լեզուն դասավանդողների, հայերենից անգլերեն թարգմանությամբ զբաղվող մասնագետների, ինչպես նաև անգլերենով հետաքրքրվող անձանց ամենալայն շրջանակների համար:

Որպես նման բնույթի ու կառուցվածքի բառարանի առաջին փորձ՝ ներկայացվող աշխատանքն անշուշտ կարող է ունենալ թերություններ: Հեղինակները սիրով և շնորհակալությամբ կընդունեն ամեն կարգի օգտակար դիտողություն՝ հետագա հնարավոր վերահրատարակություններում բառարանը բարելավելու նպատակով:

Հեղինակները իրենց խորին շնորհակալությունն են հայտնում բառարանի խմբագիրներ Լիանա Հովսեփյանին և Կառլ Ուլբրիխտին:

Առանձնահատուկ շնորհակալություն ենք հայտնում բ.գ.թ., դոցենտ վաղամեռիկ Էմմա Մկրտչյանին, որի խորհուրդները զգալիորեն նպաստեցին սույն աշխատության իրականացմանը:

Հեղինակներ

ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ոճական նշումներ

ամ. – ամերիկյան
անարգ. – անարգական
անսնք. – անասնաբուժական
աշխարգ. – աշխարհագրական
առասպ. – առասպելական
ավ. – ավիացիա
աստղ. – աստղագիտական
աստղբ. – աստղաբաշխական
աստվծշ. – աստվածաշնչյան
ասցվ. – ասացվածք
արևմտհ. – արևմտահայերեն
արհմ. – արհամարհական
արվ. – արվեստագիտական
բժշկ. – բժշկական
բնստ. – բանաստեղծական
բսբ. – բուսաբանական
բրբ. – բարբառային
գերմ. – գերմաներեն
գիտ. – գիտական
գռհկ. – գռեհկաբանություն
գտնտ. – գյուղատնտեսական
գրկ. – գրական
գրկգ. – գրականագիտական
գրք. – գրքային
դիցբ. – դիցաբանական
դվնգ. – դիվանագիտական
դրծվ. – դարձվածք
եկեղ. – եկեղեցական
երաժշ. – երաժշտական
երկաթղ. – երկաթուղային
երկրբ. – երկրաբանական
երկրչ. – երկրաչափական
զինվ. – զինվորական
էլ. – էլեկտրականություն
թատեր. – թատերական
թղթխ. – թղթախաղ
իտալ. – իտալերեն
իրավ. – իրավաբանական
լեզվ. – լեզվաբանական
լսնկ. – լուսանկարչական
խհր. – խոհարարական
խորհ. – խորհրդային
խսկց. – խոսակցական
ծաղր. – ծաղրական
ծով. – ծովային
կենդ. – կենդանաբանական
կենս. – կենսաբանական
կզմխս. – կազմախոսական
կտկ. – կատակային
կրճ. – կրճատ
կրոն. – կրոնական
հեգմ. – հեգնական
հեքթ. – հեքիաթային
հզվ. – հազվադեպ
հտկ. – հատկապես
հյհ. – հայհոյական
հյուր. – հյուրանոցային
հնց. – հնացած
հնք. – հանքային
հշվպ. – հաշվապահական
ճարտ. – ճարտարապետական
մաթ. – մաթեմատիկական
մարզ. – մարզական
մեք. – մեքենաշինական
մսնգ. – մասնագիտական
նկրչ. – նկարչական
նվզ. – նվազական
շին. – շինարարական
շխմ. – շախմատային
որսրդ. – որսորդական
պշտ. – պաշտոնական
պտմ. – պատմական
ռադ. – ռադիո
ռզմ. – ռազմական
սնոտ. – սնոտիապաշտական

վերամբ. – վերամբարձ
վիրավ. – վիրավորական
վրբժ. – վիրաբուժական
տեխ. – տեխնիկական
տողչփ. – տաղաչափական
տնտ. – տնտեսական
տպագր. – տպագրական
տրմբ. – տրամաբանական
տքստլ. – տեքստիլ
փիլ. – փիլիսոփայական
փխբ. – փոխաբերական
փողշ. – փաղաքշական
քեր. – քերականական
քիմ. – քիմիական
քղք. – քաղաքական
և – և այլն
ֆիզ. – ֆիզիկական
ֆիզիոլ. – ֆիզիոլոգիական
ֆին. – ֆինանսական
ֆր. – ֆրանսերեն

Քերականական նշումներ

ա. – ածական
անհշվ. – անհաշվելի
ար. – արական
բ. – բայ
բացաս. – բացասական
գ. – գոյական
դ. – դերանուն
թ. – թվական
ժխտ. – ժխտական
իգ. – իգական
կ. – կապ
հաստ. – հաստատական
հարաբ. – հարաբերական
հարց. – հարցական
հշվ. – հաշվելի
հոգն. – հոգնակի
հպվ. – հապավում
հվք. – հավաքական
հր. եղ. – հրամայական եղանակ
ձ. – ձայնարկություն
մ. – մակբայ
միջնկ. – միջանկյալ բառ
նախ. – նախադասություն
շ. – շաղկապ
վ. – վերաբերական

Ա

Ա, ա the first letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) one, first; ◊ **հատոր ~** the first volume; **~ -ն Բ-ից ջոկել** be literate.

Ա՜, ձ. (զարմանք, ցավ, սարսափ) Ah! Oh! ◊ **~ բարև** Ah, hello! **~ լավ** Oh, well! Oh well, come what may.

ԱԲԲԱ, գ. *եկեղ.* abba, abbot.

ԱԲԲԱՀԱՅՐ, գ. *եկեղ.* abbot, prior.

ԱԲԲԱՅԱԿԱՆ, ա. *եկեղ.* abbatial.

ԱԲԲԱՅԱՐԱՆ, գ. *եկեղ.* abbey, abbacy, friory, priory.

ԱԲԲԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* abbacy, abbotship.

ԱԲԵԹ, գ. tinder, touchwood; ◊ **կայծքար և ~** flint and touchwood.

ԱԲԵՂԱ, գ. *եկեղ.* monk, friar, lay brother; *փիլ.* (ճգնավոր, մենակյաց) ascetic.

ԱԲԵՂԱՅԱԿԱՆ, ա. *եկեղ.* monastic, monachal, monkish; *փիլ.* ascetic; ◊ **~ ուխտ** monastic order; **~ զգեստ** monastic clothes.

ԱԲԵՂԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monasticism, monachism; (վիճակ) monkhood; *հվք.* regular/black clergy.

ԱԲԽԱԶ, գ. Abkhazian.

ԱԲԽԱԶԱԿԱՆ, ա. Abkhazian.

ԱԲԽԱԶԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Abkhazian, the Abkhazian language.

ԱԲՈՆԵՄԵՆՏ, գ. subscription (for); ◊ **թատրոնի՝ օպերայի ևն ~** season ticket.

ԱԲՈՆԵՄԵՆՏԱՅԻՆ, ա. subscription.

ԱԲՈՆԵՆՏ, *տես* ԲԱԺԱՆՈՐԴ:

ԱԲՍՈԼՅՈՒՏ, գ. *փիլ.* the absolute.

ԱԲՍՈԼՅՈՒՏԻԶՄ, գ. *քղք.* absolutism.

ԱԲՍՏՐԱԿՏ, *տես* ՎԵՐԱՑԱԿԱՆ:

ԱԲՍՏՐԱԿՑԻԱ, *տես* ՎԵՐԱՑԱՐԿՈՒՄ:

ԱԲՍՏՐԱՀԵԼ, *տես* ՎԵՐԱՑԱՐԿԵԼ:

ԱԲՍՏՐԱՀՎԵԼ, *տես* ՎԵՐԱՑԱՐԿՎԵԼ:

ԱԲՍՏՐԱՀՈՒՄ, *տես* ՎԵՐԱՑԱՐԿՈՒՄ:

ԱԲՍՈՒՐԴ, 1. գ. absurdity; (անհեթեթություն) ineptitude; 2. ա. absurd; (անհեթեթ) inept, preposterous; ◊ **~ի հասցնել** carry to an absurdity.

ԱԳԱՀ, ա. (ընչաքաղց, ընչամոլ) avid (for), greedy (for), grasping, covetous; (անկուշտ) insatiable, gluttonous; (անհագ) avaricious.

ԱԳԱՀԱԲԱՐ, **ԱԳԱՀՈՐԵՆ** } մ. greedily, avidly, avariciously, insatiably; ◊ **~ ուտել՝ խժռել** eat greedily; gobble; **~ լսել** be all ears; **~ նայել որևէ մեկին** devour sb with one'seyes.

ԱԳԱՀԱՆԱԼ, բ. become greedy/avaricious.

ԱԳԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. greediness; (անկշտություն) avidity; (կծծիություն) avarice; (ընչաքաղցություն) covetousness; ◊ *խսկց.* **~ անել** be greedy.

ԱԳԱՍ[1], ա. (անպոչ) dock-tailed, bob-tailed; (կարճ) cropped, curtailed; *փիլ.* (խղճուկ) scanty.

ԱԳԱՍ[2], գ. *հնք.* agate.

ԱԳԱՏԵ, **ԱԳԱՏՅԱ** } ա. *հնք.* agate.

ԱԳԱՐԱԿ, գ. *գյուղ.* farm, farmstead, ranch, plantation; ◊ **կաթի ~** dairy (farm); **խոշոր եղջերավոր անասունների ~** cattle-breeding farm.

ԱԳԱՐԱԿԱՅԻՆ, ա. (ֆերմերային) farmer, farmer's.

ԱԳԱՐԱԿԱՏԵՐ, գ. farmer, rancher.

ԱԳԱՐԱԿԱՏՈՒՆ, գ. farmhouse, ranch.

ԱԳԵՎԱՋ, գ. *կենդ.* kangaroo.

ԱԳԵՆՏ, *տես* ԳՈՐԾԱԿԱԼ:

ԱԳԵՆՏՈՒԹՅԱՆ, ա. secret-service; ◊ **~ տվյալներ** intelligence.

ԱԳԻՏԱՏՈՐ, գ. propagandist, agitator; (թեկնածուի օգտին գործող անձ) canvasser.

ԱԳԻՏԱՑԻԱ, գ. agitation, propaganda; ◊ **նախընտրական ~** election campaign.

ԱԳԻՏԱՑԻՈՆ, ա. agitation, propaganda.

ԱԳՆՈՍՏԻՑԻԶՄ, գ. *փիլ.* agnosticism.

ԱԳՌԱՎ, գ. *կենդ.* crow; *բրբխ.* spade; ◊ **սև ~** jackdaw, daw; **Նոյի ~** Noah's raven, evader, shirker; **~ի պես կռռալ** croak, caw.

ԱԳՌԱՎԱՅԻՆ, ա. crow, ravenous; *գրք.* corvine.

ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ, ա. agrarian; ◊ **~ ճգնաժամ** agrarian crisis; **~ ռեֆորմ** agrarian/land reform.

ԱԳՐԵԳԱՏ, գ. aggregate, aggregation; *տեխ.* unit, assembly.

ԱԳՐԵՍԻԱ, գ. aggression.

ԱԳՐԵՍԻՎ, ա. aggressive; (մարտական) belligerent; ◊ **~ պլաններ** aggressive designs.

ԱԳՐԵՍՈՐ, գ. aggressor.

ԱԳՐՈՏԵԽՆԻԿ, գ. agricultural technician, agrotechnician.

ԱԳՐՈՏԵԽՆԻԿԱ, գ. agrotechnics.

ԱԳՐՈՔԻՄԻԱ, գ. agricultural chemistry.

ԱԳՈՒՅՑ, գ. hoop, groove; *տեխ.* (մուֆտա) sleeve; *տեխ.* (կցորդիչ) coupling; (սեղմիչ) clutch; ◊ **տակառի վրա ~ անցկացնել** hoop a cask, bind a cask with hoops.

ԱԳՈՒՌ, գ. *տես* ԱՂՅՈՒՍ, *բրբխ.* diamonds; ◊ **~ի մեկնունց** the ace of diamonds; **խաղը սկսել ~ից** lead diamonds.

ԱԳՈՒՑԵԼ, p. fit/set in; (պատել, շրջապատել) encase, put (into, in); (հավաքել) put together; ◊ **թանկարժեք քարը** ~ mount a gem; **փեղկը պատուհանին** ~ frame.

ԱԳԱՄԱԾԵՆԻ, գ. *բսբ.* banana tree.

ԱԳԱՄԱԾՈՒՋ, գ. banana (fig).

ԱԳԱՄԱԽՆՁՈՐ, գ. *կմխս.* Adam's apple.

ԱԳԱՄԱՆԴ, գ. diamond, brilliant; ◊ **կեղծ** ~ sham diamond; **չհղկված** ~ rough diamond; ~**ներով զարդարված՝ պատված** set with diamonds, diamond-encrusted.

ԱԳԱՄԱՆԴԱՃՈՂ, ա. brilliant.

ԱԳԱՄԱՆԴԵ, ա. diamond.

ԱԳԱՄԱՆԴԵՂԵՆ, գ. jewellery.

ԱԳԱՄԱՆԴՅԱ, *տե՛ս* ԱԳԱՄԱՆԴԵ:

ԱԳՄՆԻՍՏՐԱՏՈՐ, գ. administrator; *բաուեր.* business manager.

ԱԳՄՆԻՍՏՐԱՑԻԱ, գ. administration; *հյուր.*, *բաուեր.* management.

ԱԳՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ, ա, Azerbaijan.

ԱԳՐԲԵՋԱՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Azerbaijani, Azeri.

ԱԳՐԲԵՋԱՆՑԻ, գ. Azerbaijanian, Azeri.

ԱԳՐԲԵՋԱՆՈՒՀԻ, գ. Azerbaijanian, Azeri.

ԱԵՐԱԿՈՒՄԲ, գ. flying club.

ԱԵՐԱԴԻՆԱՄԻԿԱ, գ. aerodynamics.

ԱԵՐԱԴՊՐՈՑ, գ. flying school.

ԱԵՐԱՆԿԱՐ, գ. aerial photo (graph).

ԱԵՐԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄ, գ. aerial/air photography.

ԱԵՐՈՍՏԱՏԻԿԱ, գ. *aerostatics.*

ԱԶԱՏ, ա. free; (անկախ) independent; (ազատության մեջ) at large; (տարածության մասին) spacious; (չզբաղեցրած) vacant, unoccupied; (անբռնազբոսիկ) easy, free and easy; *քիմ.* uncombined; ◊ ~ **առևտուր** free trade; ~ **արձակել** set free, release; ~ **ոտանավոր** blank verse; ~ **թարգմանություն** loose/free translation; ~ **ժամանակ** spare/free time, leisure; ~ **խոսել՝ կարդալ** (որևէ լեզվով) speak/read fluently; ~ **հագուստ** loose/loosefitting dress/coat/outfit; ~ **մասնագիտություն** free-lance; ~ **մասնագիտության տեր մարդ** professional man; ~ **մուտք** free access; ~ **շարժուձև** easy manners; ~ **շունչ քաշել** breathe freely; ~ **ոճ** free style; *մարզ.* ~ **վարժություններ** free exercises; ~ **վարքագիծ** loose behaviour, frivolous; ~ **ունկնդիր** extern, outsider; ~ **օր** day off; ~ **փող** spare cash, ready money; ~ **քաղաքականություն** independent policy; **հարկերից պարտականությունից** ~ exempt from; **խոչընդոտներից՝ արգելքներից** ~ open; **որևէ բանից** ~ free from; **ճանապարհն** ~ է the way is clear.

ԱԶԱՏԱԳԻՐ, գ. *իրավ.* (պարտավորությունից) quittance.

ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ, ա. liberating, liberatory, emancipatory; ◊ ~ **առաքելություն** liberating mission; ~ **շարժում** liberating/emancipation movement; ~ **պատերազմ** war of liberation.

ԱԶԱՏԱԳՐԵԼ, p. liberate, set at liberty; *գրք.* emancipate; ◊ **ժողովուրդը** ~ liberate the people; ~ **կանանց** emancipate women.

ԱԶԱՏԱԳՐԻՉ, գ. liberator, rescuer, deliverer; (փրկիչ) saviour.

ԱԶԱՏԱԳՐՎԵԼ, p. get freedom/liberty, become free.

ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄ** } գ. liberation, emancipation, release; ◊ **կանանց** ~ women's liberation.

ԱԶԱՏԱԶՐԿԵԼ, p. deprive of freedom; (կալանավորել) imprison, put into prison; (զրկել քաղաքացիական իրավունքներից) disenfranchise, disfranchise.

ԱԶԱՏԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱԶԱՏԱԶՐԿՈՒՄ** } գ. deprivation of freedom/liberty; (կալանավորում) imprisonment; ◊ *իրավ.* **ցմահ** ~ life imprisonment/sentence.

ԱԶԱՏԱԶՈՒՐԿ, ա. deprived; (կալանավոր) imprisoned; (իրավազուրկ) disfranchised, disenfranchised; (ստրկացված, ստրուկ) enslaved, enthralled.

ԱԶԱՏԱԽՈՍ, ա. free speaking, straightforward, speaking frankly/openly.

ԱԶԱՏԱԿԱՄ, 1. ա. voluntary, free-will; 2. մ. voluntarily, of one's own accord/free will.

ԱԶԱՏԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. voluntariness, free will.

ԱԶԱՏԱՄՏ, 1. ա. free thinking; 2. գ. (անձ) free-thinker, liberal.

ԱԶԱՏԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. free-thinking, liberalism.

ԱԶԱՏԱՇՈՒՆՉ, **ԱԶԱՏԱՍԵՐ** } ա. freedom-loving; ◊ ~ **ժողովուրդներ** freedom-loving nations/peoples.

ԱԶԱՏԱՄԻՏԱԿԱՆ, ա. freedom-loving, liberal; ◊ ~ **ճառեր** liberal speeches.

ԱԶԱՏԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. love of freedom.

ԱԶԱՏԱՏԵՆՉ, ա. freedom-loving, longing for freedom.

ԱԶԱՏԱՐԱՐ, 1. ա. liberating, liberatory; 2. գ. (անձ) liberator, deliverer; (փրկիչ) saviour, rescuer.

ԱԶԱՏԵԼ, p. free, set free, liberate, set at liberty; (փրկել) save, rescue, redeem; (դատարկել) vacate; (հեռացնել) dismiss, fire; *բժշկ.* (ծնունդ ընդունել) deliver; *իրավ.* discharge, exempt, release; ◊ **բանակից** ~ (հիվանդության պատճառով) invalid, grant a medical discharge, transfer to the reserve; **գլուխն** ~ escape; **կալանավորին** ~ dismiss/discharge a prisoner, release from prison; **պաշտոնից** ~ relieve sb of his post; **պատասխանատվությունից** ~ exonerate; **պարտքերից՝ պարտավորություններից** ~ exempt from

debts/release from duties; **օձիքն ~** rid oneself (off), get off cheap.

ԱԶԱՏՈՐԵՆ, մ. freely, easily, with ease; (սահուն կերպով) fluently; (անկաշկանդ) without restraint.

ԱԶԱՏՎԵԼ, բ. get/become free, make oneself free, get off with; (թոթափել) throw/shake off; *խսկց.* (ծննդաբերել) be delivered of, give birth (to); *խսկց.* (պրծնել, դուրս պրծնել) get rid of, rid oneself of; *խսկց.* (գլուխը պրծացնել) escape; ◊ **աշխատանքից ~** be discharged/dismissed, *խսկց.* be fired; **բանակից ~** be transferred to the reserve; **հապիվ ~** have a narrow escape; **սովորությունից ~** get out of a habit.

ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. freedom, liberty; (փրկություն) rescue, saving, deliverance (from); (անկաշկանդություն) ease; ◊ **խղճի ~** liberty of conscience, religious liberty; **խոսքի՝ մամուլի ~** freedom of speech/of the press; **կամքի ~** free will; **քաղաքացիական ~ներ** civil liberties; **գործողությունների ~ տալ** give a free hand/carte blanche; **լրիվ ~ տալ** give free rein (to).

ԱԶԱՏՈՒՄ, գ. liberation; (փրկություն) rescue, escape; *գրք.* salvation.

ԱԶԱՏՔԵՂ, գ. *բսբ.* parsley.

ԱԶԲԵՍ, գ. asbestos.

ԱԶԲԵՍՏԱՅԻՆ, ա. asbestos, asbestine.

ԱԶԳ, գ. nation, people; (ազգություն) nationality; ◊ **ազատասեր ~եր** freedom-loving nations; **ճնշված ~եր** oppressed nations; **միավորված ~եր** united nations; **Միավորված ~երի կազմակերպություն (ՄԱԿ)** the United Nations (UN); **~երի ինքնորոշում** self-determination of nations; **ի՞նչ ~ից է** what is his nationality?; *պտմ.* **~երի լիգա** the League of Nations; **~ ու բարեկամ** relatives, relations, kindred, kinsfolk; **~ ու տակ** kith and kin.

ԱԶԳԱԲԱՆ, գ. genealogist.

ԱԶԳԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. genealogical; ◊ **~ ծառ** genealogical/family tree; **~ աղյուսակ** genealogical/pedigree table.

ԱԶԳԱԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. population; (բնակիչները) inhabitants.

ԱԶԳԱԳՐԱԳԵՏ, գ. ethnographer.

ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ, ա. ethnographic(al).

ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ethnography.

ԱԶԳԱՊԱՎ, **ԱԶԳԱՊԻՐՈՒԹ** } ա. treacherous, traitorous, perfidious.

ԱԶԳԱԿԱՆ, գ. relation, relative, kinsman, kin, kindred, kinsfolk; ◊ **ամենամոտ ~ները** the next of kin; **հեռու ~** distant relation, remote relative; **մոտ՝ մերձավոր ~** near relation; **նա ինձ ~ չէ** he is no connection of mine; **ուղիղ գծով ~** ascendant; (մոր կողմից) cognate; (հոր կողմից) agnate.

ԱԶԳԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. relationship, kindred, kinship; (ազգակցություն) parentage; (արյունակցություն) blood, consanguinity.

ԱԶԳԱԿԱՆՈՒՀԻ, գ. kinswoman.

ԱԶԳԱԿԻՑ, 1. ա. related, kindred, allied (to); 2. գ. (բարեկամ) kinsman, relation, relative, kin.

ԱԶԳԱԿՑԱԿԱՆ, ա. related/akin to; *փխբ.* (ջերմ) warm, hearty; ◊ **~ կապեր** ties of relationship/blood; (մոր կողմից) cognate; (հոր կողմից) agnate; **~ կապերով կապված** related in kinship.

ԱԶԳԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. affinity, parentage; (արյունակցություն) consanguinity, blood-relationship; *փխբ.* (մերձավորություն) alliance, propinquity; ◊ **խառնածին ~** half-blood; **~բյան գիծ** (line of) parentage; **~ունենալ** be related (to).

ԱԶԳԱՀԱԼԱԾ, ա. ethnically oppressived; ◊ **~ քաղաքականություն** policy of ethnic oppression.

ԱԶԳԱՄԵՐԺ, ա. repudiating/renouncing one's people/nation.

ԱԶԳԱՄԻՋՅԱՆ, ա. interracial; *պտմ.* (ցույց ազգի ներսում) intestine, internecine; ◊ **~ ընդհարումներ** interracial impact/clash, (armed) conflict; **~ պատերազմ** civil/internecine/dissension/war.

ԱԶԳԱՅԻՆ, ա. national, ethnic; ◊ **~ ազատագրական շարժում** national liberation movement; **~ ժողով** national assembly; **~ հարց** national problem; **~ հիմն** national anthem; **~ ոգի** national spirit; **~ փոքրամասնություն** national/ethnic minority; **~ քաղաքականություն** national policy.

ԱԶԳԱՅՆԱՄՈԼ, գ. nationalist, chauvinist; jingoist.

ԱԶԳԱՅՆԱՄՈԼԱԿԱՆ, ա. chauvinistic, jingoist.

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ, ա., գ. nationalistic, nationalist.

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nationalism.

ԱԶԳԱՅՆԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. chauvinism; jingoism.

ԱԶԳԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. nationalize.

ԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄ, գ. nationalization.

ԱԶԳԱՆՎԱՆԱԿԻՑ, ա., գ. (person) bearing the same surname.

ԱԶԳԱՆՎԵՐ, ա. devoted to one's nation; ◊ **~ գործ** deed devoted to the well-being of one's people, deed useful/beneficial to the nation.

ԱԶԳԱՆՈՒՆ, գ. surname, name, family/last name; ◊ **օրիորդական ~** maiden name; **ի՞նչ է ձեր ~ը** what is your (sur)name/last name?; **~ը ցուցակի մեջ մտցնել** ցուցակագրել enrol(l).

ԱԶԳԱՍԵՐ, գ. patriot; ա. patriotic.

ԱԶԳԱՍԻՐԱԲԱՐ, մ. patriotically.

ԱԶԳԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. patriotic.
ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patriotism; ◊ **տեղային** ~ parochialism, localism.
ԱԶԳԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. genocide, extermination.
ԱԶԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nationality, nation, people; ◊ **ի՞նչ ~թյան է պատկանում** what is his nationality?
ԱԶԳՈՐԵՆ } մ. nationally.
ԱԶԳՈՎԻՆ }
ԱԶԳՈՒԻՐԱՑ, ա. (դավաճան) recreant, betrayer; (ուրացող) apostate.
ԱԶԳՈՒԻՐԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. recreancy, betrayal; (ուխտադրժություն) apostasy, perfidy.
ԱԶԳՕԳՈՒՏ, ա. useful/beneficial to the nation.
ԱԶԴ, գ. notice, announcement, notification; (հայտագիր) summons, prospectus; (գովազդ) advertisment; *խսկց.* advert, ad; (լուր) news, tidings; (ծանուցում) information, notification.
ԱԶԴԱԳԻՐ, գ. bill, poster, placard; (ծանուցագիր, *հսկ.* դատական) summons; ◊ **թատերական** ~ play bill.
ԱԶԴԱԳՐԵԼ, բ. notify, summon, post up.
ԱԶԴԱԳՐՈՂ, գ. bill-sticker.
ԱԶԴԱԹԵՐԹ, գ. bill, placard, poster; ◊ **թատերական** ~ play-bill.
ԱԶԴԱԿ, գ. impulse; (շարժառիթ) incitement; (խթան) impetus, spur; (դրդիչ) incentive, stimulus; (դրդապատճառ) goad; *ֆիզ.* impulse; ◊ ~ **հանդիսանալ** spur, stimulate, be an incitement.
ԱԶԴԱՆՇԱՆ, գ. signal, alarm; ◊ **աղետի** ~ signal of distress, distress signal, SOS call/signal; *խսկց.* mayday; **լուսային** ~ light signal; (նավերի համար) flare; **հրդեհի** ~ fire-alarm; *ռզմ.* **շեփորի** ~ trumpet-call, bugle call; (ինքնաթիռների համար) **վայրէջքի** ~ landing signal; *խսկց.* **նավի մեկնելու** ~ **տալ** pipe away; **օդային տագնապի** ~ air-raid alarm.
ԱԶԴԱՆՇԱՆԱՅԻՆ, ա. signal; ◊ ~ **դրոշ** signal flag; ~ **լապտեր** signal lantern; ~ **կայան** signal station/post; ~ **լրակ** signal light; ~ **խցիկ/տնակ** signal-box, signal-cabin.
ԱԶԴԱՆՇԵԼ, բ. signal (to), give a signal (to, of), sound the signal, semaphore; *փխբ.* (զգուշացնել) warn (against); (էլեկտրական սարքով) buzz.
ԱԶԴԱՆՇՈՒՄ, գ. signalling.
ԱԶԴԱՏԱԽՏԱԿ, գ. billboard, post.
ԱԶԴԱՐԱՐ, ի. ա. (լրատու, ծանուցող) heralding; (հայտարարող) announcing; 2. գ. (լրաբեր, բանբեր) herald, messenger; *փխբ.* (խոսափող) mouthpiece.
ԱԶԴԱՐԱՐԵԼ, բ. herald; (հայտարարել) announce, proclaim; (տեղեկացնել, ծանուցել) let know, inform, notify; ◊ **նոր դարաշրջանի սկիզբ** ~ usher in/herald/announce a new era.
ԱԶԴԱՐԱՐՈՒՄ, գ. monition, announcement; (զգուշացում) denunciation, warning; (հայտարարություն) announcement; (տեղեկացում, ծանուցում) notification.
ԱԶԴԵԼ, բ. influence (upon, over, with), have an influence (on, upon, over, with); (ներգործել) act (upon), work (on), have an effect (upon); (ազդեցություն գործել) exercise influence; (տպավորություն գործել) make an impression; (հուզել) touch/move/affect/impress (on); ◊ **ուժով** ~ use force; **նյարդերի վրա** ~ get on sb's nerves; **դեղը լավ է ~ում** the medicine is very efficacious/effective; **դեղն արդեն ~ում է** the medicine is working.
ԱԶԴԵՑԻԿ, ա. influential; (օգտակար) effective; (տպավորություն գործող) imposing; (տպավորիչ) impressive; (ներգործող) efficacious, effectual, effective; ◊ ~ **խոսք** weighty utterance; ~ **մարդ** a man of influence/weight.
ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. influence (on, upon, over, with), effect; (տպավորություն) impression; (հեղինակություն) authority, ascendancy; (խթան, ազդակ) impact; ◊ **բարոյական** ~ ascendancy/influence (over); **ֆիզիկական** ~ coercion, force; **հանգստացնող** ~ **գործել** have a calming influence (on, upon, over), exert influence (on, upon, over); have a soothing effect; ~**թյան տակ ընկնել** come/fall under sb's influence; *իրավ.* ~**թյան շահարկում** undue influence; ~**թյան ոլորտ** sphere of influence; **դեղը լավ** ~ **է գործում** the medicine is very effective; **իր ~թյանը ենթարկել** subject to one's influence.
ԱԶԴԻՐ, գ. *կզմխս.* (մարդու) thigh, hip; (կենդանու) haunch, leg; (ուտելիք) ham, gammon, round.
ԱԶԴՐԱՅԻՆ, ա. femoral.
ԱԶԴՐՈՍԿՐ, գ. thigh-bone; *գիտ.* femur (pl. femora).
ԱԶԴՈՒ, ա. effective, efficacious; (տպավորիչ) impressive; (արտահայտիչ) emphatic; (վճռական) vehement; (ծանրակշիռ) weighty; ◊ ~ **խոսք** weighty utterance.
ԱԶՆԱՎՈՒՐ, գ. *հնց.* aristocrat, nobleman, noble.
ԱԶՆԻՎ, ա. honest, honest-minded; (արդար) fair; (շիտակ, անկեղծ) straightforward, upright, straight, square; (կարգին) decent; (մեծահոգի) noble; ◊ ~ **անուն** a good name; ~ **արարք** noble action/deed; *ֆիմ.* ~ **գազ** rare gas; ~ **գործարք** square bargain/deal; ~ **գործել** play fair/square, act squarely/fairly by one; ~ **զայրույթ վրդովմունք** righteous indignation; ~ **խոսք** on/upon my word/honour; ~ **խոսք**

տալ pledge one's word of honour; **~ խոսքի հիման վրա ազատ արձակել** liberate/free on parole; **~ մարդ** honest person/man; **~ մարդիկ** honest-minded people, people of integrity; *քիմ.* **~ մետաղներ** the noble/precious metals.

ԱԶՆՎԱԲԱՐ, մ. fair, honestly; (վեհանձնորեն) nobly, generously, genteely; (շիտակորեն) on the square.

ԱԶՆՎԱԲԱՐՈ, ա. honest, decent, fair, noble; (բարեկիրթ) well-mannered.

ԱԶՆՎԱԴԵՄ, ա. of good view/appearance; (գեղեցիկ) beautiful, handsome.

ԱԶՆՎԱԶԱՐՄ, ա. highborn, noble, of a noble family.

ԱԶՆՎԱԽՈՀ, ա. (բարեմիտ, բարեհոգի, բարեհամ) good-natured, benevolent; (պարզամիտ, միամիտ) simple-hearted, simple-minded, frank, naive.

ԱԶՆՎԱԿԱՆ, 1. գ. noble, nobleman, aristocrat; 2. ա. noble, patrician, aristocratic; (բարեկիրթ) genteel; ◊ **մանր ~** gentleman; **~ ծագում** of gentle birth; **~ դարձնել ~ի տիտղոս տալ** ennoble; **նա ~ է** he is noble; **նա մանր ~ է** he belongs to the gentry.

ԱԶՆՎԱԿԱՆԱԿԱՆ, ա. aristocratic, patrician, noble; ◊ **~ գոռոզություն** patrician arrogance; **~ կալվածք** manoral estate; **~ կոչում** noble rank.

ԱԶՆՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nobility, aristocracy; (բարձր դասերը, վերին խավը) upper classes, high life; (ընտրյալները) people of quality, the elite, *ֆր.*; (ազնվություն) nobility, nobleness; ◊ **մանր ~** gentry, gentle-folk.

ԱԶՆՎԱԿԱՆՈՒՀԻ, գ. lady, gentlewoman, aristocrat.

ԱԶՆՎԱՀՈԳԻ, գ. noble, genteel, gentle, gracious, fine.

ԱԶՆՎԱՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nobleness, fineness, gentleness.

ԱԶՆՎԱՄՈՐԻ, գ. raspberry; ◊ **~րու թուփ** raspberry cane; **~ուտ** raspberry canes.

ԱԶՆՎԱՆԱԼ, բ. be ennobled/exalted; (տեսակը լավանալ, ազնվացեղ դառնալ) be improved, grow better, upgrade.

ԱԶՆՎԱԾՈՒՔ, ա. *հնց.* noble; ◊ **~ երիտասարդ** noble young man.

ԱԶՆՎԱՍԻՐՏ, ա. noble-hearted; (բարեսիրտ) good-natured; (ջերմ, բարի) genial, good-tempered; (մեղմ) benign.

ԱԶՆՎԱՏՈՀՄ(ԻԿ), ա. highborn, well-born, noble, of noble family, of blood.

ԱԶՆՎԱՏՈՅՈՒՆ, ա. of blood.

ԱԶՆՎԱՑՆԵԼ, բ. ennoble, exalt, (տեսակը լավացնել, ազնվացեղ դառնալ) upgrade, improve, make better, ameliorate.

ԱԶՆՎՈՐԵՆ, *տես* ԱԶՆՎԱԲԱՐ:

ԱԶՆՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nobleness, honesty; (շիտակություն) integrity, rectitude; (անկաշառություն) probity; (պարկեշտություն) decency; ◊ **բնավորության ~** greatness; (դիմելու ձև) **Ձերդ ~** Your honour.

ԱԶՈՏ, գ. *քիմ.* nitrogen.

ԱԶՈՏԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* nitric acid.

ԱԶՈՏԱԿԱՆ, **ԱԶՈՏԱՅԻՆ** } ա. *քիմ.* nitric, nitrogenous.

ԱԹԵԻՍՏ, գ. *փիլ.* atheist.

ԱԹԵԻՍՏԱԿԱՆ, ա. *փիլ.* atheistic(al).

ԱԹԼԱՍ, գ. satin.

ԱԹԼԱՍԵ, ա. satin, satiny.

ԱԹԼԵՏ, գ. athlete; *խսկց.* (ուժեղ մարդ) Hercules.

ԱԹԼԵՏԻԿԱ, գ. *մարզ.* athletics; ◊ **թեթև ~** track and field athletics; **ծանր ~** heavy athletics.

ԱԹԼԵՏԻԿ(ԱԿԱՆ), ա. athletic.

ԱԹՈՌ, գ. chair; *փխբ.* (պաշտոն, իշխանություն) post, position; *եկեղ.* throne, seat, cathedra; ◊ **փափուկ ~** padded chair; **ծալովի ~** folding/collapsible chair; **~ առաջարկել** offer a chair; **Մայր ~** Cathedral church; **մեղադրյալի ~** dock; *իրավ.* **մեղադրյալի ~ին նստել** նստեցնել be/put in the dock.

ԱԹՈՌԱԿ, գ. stool; ◊ **ոտքերի տակ դնելու ~** stool, foot stool.

ԱԹՈՌԱԿԱԼ, գ. vicar, curate of a parish; (հաջորդող, ժառանգորդ) successor; (փոխանորդ, տեղապահ) vicar.

ԱԹՈՌԱՄՈԼ, **ԱԹՈՌԱՊԱՇՏ** } գ. careerist, office seeker; *խսկց.* place-hunter, climber; *սմ.* go-getter.

ԱԹՈՌԱՆԻՍ, գ., ա. *եկեղ.* episcopal residence.

ԱԺԴԱՀԱ, 1. գ. giant; giantess (կին); 2. ա. (հսկայական) gigantic, giant-like, huge; *փխբ.* titanic.

ԱԼ, ա. red, scarlet, vermillion, damask; ◊ **~ վարդ** damask rose.

ԱԼԱԲԱՍՏՐ, գ. *հնբ.* alabaster.

ԱԼԱԲԱՍՏՐԵ, ա. alabaster.

ԱԼԱՆԻ, գ. dried peach stuffed with walnut, sugar and spices.

ԱԼԱՐԵԼ, բ. *խսկց.* be lazy, laze, idle.

ԱԼԱՐԿԱՆ, ա. *խսկց.* lazy-bones, idler.

ԱԼԱՐԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խսկց.* laziness, idleness.

ԱԼԲԱՆ, ա. գ. Albanian.

ԱԼԲԱՆԱԿԱՆ, ա. Albanian.

ԱԼԲԱՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Albanian, the Albanian language.

ԱԼԲԱՆՈՒՀԻ, գ. Albanian (woman).

ԱԼԲՈՄ, գ. album; ◊ **գծանկարի ~** sketch-book; **դրոշմանիշների ~** stamp album; **լրագրի և այլ կտրածոների ~** scrap-book.

ԱԼԵՔԱՍՏՐ, *տես* ԱԼԱԲԱՍՏՐ:

ԱԼԵՔԱՍՏՐԵ, *տես* ԱԼԱԲԱՍՏՐԵ:

ԱԼԵՋԱՐԴ, ա. grey, gray, grey-headed, grey-haired, grey with age; white-haired; *փխբ.*

(ձյունածածկ) snow-capped, snow-covered, snow-clad, covered with deep snow.

ԱԼԵԼՈՒՅԱ, գ. *կրոն.* alleluia! hallelujah.

ԱԼԵԽԱՒՆ, ա. greying, streaks of grey/gray; touched with grey/gray, hair turning/going grey/gray; *խսկց.* pepper-and-salt, grizzly hair.

ԱԼԵԽՈՒԻՎ, ա. shock-headed, tousled, dishevelled.

ԱԼԵՑԱԾԱՆ, ա. wavering, flickering, fluttering.

ԱԼԵՑՔԱՆՔ, գ. ripples, surge.

ԱԼԵԿԱԾ, ա. wavering, rippling, ruffled, rough; *փխբ.* (խիստ հուզված) agitated, excited, disturbed, anxious.

ԱԼԵԿԱԾԵԼ, բ. ripple, ruffle; (մտքեր) stir; *փխբ.* (խիստ հուզել) agitate, excite, disturb.

ԱԼԵԿԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱԼԵԿԱԾՈՒՄ** } գ. wavering, roughness, fluttering; (տագնապ) alarm; *փխբ.* (խիստ հուզմունք) agitation, emotion.

ԱԼԵՀԵՐ, **ԱԼԵՎԱՐՍ** } ա. grey, gray, grey-headed, grey-haired, hoary; *փխբ.* (ձյունապատ, սպիտակագագաթ) snowed up, snow-covered, snow-clad, covered with deep snow.

ԱԼԵՎԵՏ, ա. seething, turbulent; *փխբ.* (ալիքավոր) rough, stormy.

ԱԼԵՎՈՐ, 1. գ. old/aged man, elder; 2. ա. (ալեհեր) grey-haired, grey/gray with age, old, grizzled; (պատկառելի) white-headed, hoary, venerable; *փխբ.* (դարավոր, հին) age-long, centuries old, secular; *փխբ.* (ձյունածածկ) snow-covered; (փրփրալից) foamy, frothy, in a lather.

ԱԼԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. old age; (զառամություն) senility; (ալեհերություն) hoariness.

ԱԼԻԳԱՏՈՐ, գ. *կեն.* alligator.

ԱԼԻՄՆՆՏ, գ. alimony, maintenance/allowance due to children from father on separation/divorce.

ԱԼԻՏԵՐԱՑԻԱ, գ. alliteration.

ԱԼԻՔ, գ. wave, roller, breaker; (կոհակ) billow, surge; ◊ **մեծ** ~ heavy wave; **ինններորդ** ~ the ninth/highest wave.

ԱԼԻՔԱՁԵՎ, ա. wavy, undulating, undulatory; (ծփծփուն) ripply; (ձայնի երաժշտության մասին) modulated, warbled.

ԱԼԻՔԱՅԻՆ, ա. wave undulatory; ◊ *ֆիզ.* ~ **ալիքների տեսություն** wave theory; *ֆիզ.* ~ **շարժում** undulatory/undulating movement.

ԱԼԻՔԱՎՈՐ, ա. ruffled; (ամիսաթ) rough; *փխբ.* (ալիքաձև) undulating, undulatory; (ծալազարդ) goffered, crimped; ◊ ~ **երկաթ** corrugated iron; ~ **մազեր** wavy hair; *էլ.* ~ **փաթույթ** wave winding.

ԱԼԿՈՀՈԼ, գ. *քիմ.* alcohol; (խմիչք) spirits.

ԱԼԿՈՀՈԼԱՄԱՆ, գ. *գիտ.* dipsomaniac; *խսկց.* drunkard.

ԱԼԿՈՀՈԼԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. alcoholism; *գիտ.* dipsomania.

ԱԼԿՈՀՈԼԱՅԻՆ, ա. alcoholic, spirituous; ◊ ~ **խմիչք** strong/alcoholic drink, spirits.

ԱԼՄԱՆԱԽ, գ. anthology, literary miscellany, almanac.

ԱԼՄԱՍ, գ. diamond, adamant; (ապակի կտրելու համար) glazier's diamond, diamond point; ◊ **հղկած** ~ brilliant, cut diamond.

ԱԼՄԱՍԵ, ա. diamond.

ԱԼՅԱԿ, գ. wavelet.

ԱԼՅՈՒՄԻՆԱԳՈՐԾ, գ. aluminium maker/producer.

ԱԼՅՈՒՐ, գ. flour, meal; *փխբ.* (բարակ՝ փոշիացրած նյութ) powder; ◊ **եգիպտացորենի** ~ cornflour; **կարտոֆիլի** ~ potato-starch; **չմաղված** ~ whole meal; **վարսակի** ~ oatmeal; **հարյուր մաղից** ~ **ուտել** go through many trials and tribulations, go through all the troubles under the sun, *դրծվ.*:

ԱԼՅՈՒՐԱՎԱՃԱՌ, գ. meal-monger, flour-dealer.

ԱԼՅՈՒՐՈՏ, ա. mealy, floured, covered with flour, flour-covered.

ԱԼՅՈՒՐՈՏԵԼ, բ. flour, cover with flour, roll in flour.

ԱԼՈՁ, **ԱԼՈՒՁ** } գ. *բսբ.* haw.

ԱԼՈՁԵՆԻ, գ. *բսբ.* hawthorn.

ԱԼՊԻԱԿԱՆ, ա. Alpine; ◊ ~ **մարգագետին** Alpine grasslands/meadows; ~ **մանուշակ** cyclamen.

ԱԼՊԻՆԻԶՄ, գ. mountaineering, Alpinism.

ԱԼՊԻՆԻՍՏ, գ. mountaineer, mountain climber, Alpinist.

ԱԼՊԻՆԻՍՏԱԿԱՆ, ա. Alpinist; ◊ ~ **ճամբար** mountaineering camp.

ԱԼՊՅԱՆ, *տես* ԱԼՊԻԱԿԱՆ:

ԱԼՎԱՆ, ա. (խայտաբղետ) motley; (երփնեփանգ) variegated, manycoloured, particoloured; (վառ) gay; ◊ ~ **ծաղիկներ** motley flowers.

ԱԼՏ, գ. *երաժշ.* (գործիք) viola; (ձայն) alto, contralto.

ԱԼՏՐՈՒԻԶՄ, *տես* ԱՅԼԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱԼՏՐՈՒԻՍՏԱԿԱՆ, *տես* ԱՅԼԱՍԻՐԱԿԱՆ:

ԱԼՐԱՂԱՑ, 1. գ. mill, flour/flouring mill, gristmill, corn-mill; 2. ա. flour-grinding.

ԱԼՔ, գ. evil spirit.

ԱԼՔԻՄԻԱ, գ. alchemy.

ԱԼՔԻՄԻԿՈՍ, գ. alchemist.

ԱԽ, ձ. ah! oh! ◊ ~ **քաշել** sigh, moan.

ԱԽՈՅԱՆ, գ. enemy, adversary; (հակառակորդ) opponent, antagonist; (մրցակից) rival, emulator.

ԱԽՈՌ, գ. stable, stud; (գոմ) shed; (ձիանոց) stud, mews, horse barn; (խոշոր եղջեր. անասունների համար) cattle-shed, cow-shed,

cattle-yard; (խոզանոց *նաև փխբ.*) pigsty; ◊ **Ավգիայի ~ներ** Augean stables.

ԱԽՈՒԱՅԻՆ, ա. stable, stall, equerry; ◊ **անասունների ~ ՝ մսուրային շրջան** winter indoor maintenance/confinement of cattle.

ԱԽՈՒԱՊԱՀ } գ. groom, stable-man,
ԱԽՈՒԱՊԱՆ } stable-boy; *պատմ.* ostler.

ԱԽՈՒԱՊԵՏ, *պատմ.* (արքունական ախոռների գլխավոր կառավարիչ) equerry.

ԱԽՈՒԱՏՈՒՆ, *տե՛ս* ԱԽՈՌ:

ԱԽՈՐԺԵԼԻ, ա. (դուրեկան) agreeable; (հաճելի) pleasant.

ԱԽՈՐԺԱԲԱՐ, մ. with appetite; (հաճույքով) with pleasure, agreeable.

ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ } ա. appetizing, relishing,
ԱԽՈՐԺԱԳՐԳԻՌ } tempting; (համեղ) tasty; (հաճելի) pleasing.

ԱԽՈՐԺԱԼԻՐ, ա. harmonious; (ձայնի մասին) melodious; (հնչյունակապակցության մասին) euphonious, euphonic.

ԱԽՈՐԺԵԼ, բ. wish, desire (sth), have inclination for sth.

ԱԽՈՐԺԱԿ, գ. appetite, relish (for sth); *փխբ.* (հակում, ցանկություն) wish, desire, inclination; ◊ **~ գրգռել՝ շարժել** make sb's mouth water; **~ չունենալ** have no appetite, be off one's food; *խսկց.* **~ պահել** nothing doing! **~ով ուտել** eat heartily; **~ը ատամի տակ է** the appetite comes with eating; **բարի ~** good appetite, bon appetit, *ֆր.*:

ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ, ա. appetizing, delicious; (համեղ) tasty, toothsome; (հաճելի) pleasing to the taste, relishing, delicious; (հրապուրիչ) tempting.

ԱԽՈՐԺԵԼ, բ. relish, like, delight in.

ԱԽՈՐԺԵԼԻ, ա. palatable; (համեղ) savoury.

ԱԽ-ՎԱՅ, ձ. Ah! Oh! (ավա՜ղ) Alas!

ԱԽՏ, գ. disease, illness, sickness; (քրոնիկական ժառանգական հիվանդություն) ailment; (սուր վարակիչ հիվանդություն) infectious/contagious disease; (համաճարակ) epidemic; (կենդանիների համաճարակ) epizootic; *փխբ.* (արատ) vice; *փխբ.* (արատավոր կիրք) wanton love.

ԱԽՏԱԲԱՆ, գ. *բժշկ.* pathologist.

ԱԽՏԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. *բժշկ.* pathologic(al).

ԱԽՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pathology.

ԱԽՏԱԲԵՐ, ա. (հիվանդաբեր) morbific, pathologic, vicious.

ԱԽՏԱԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. therapeutic.

ԱԽՏԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. therapeutics, medical treatment.

ԱԽՏԱԲՈՒԺ, գ. therapeutist, physician.

ԱԽՏԱԾԱԳՈՒՄ, գ. *բժշկ.* pathogeny, pathogenesis.

ԱԽՏԱԾԻՆ, ա. *բժշկ.* pathogenic, pathogenous, morbigenous.

ԱԽՏԱՀԱՆ, 1. ա. disinfecting, disinfectant; 2. գ. (անձ) disinfector.

ԱԽՏԱՀԱՆԵԼ, բ. disinfect.

ԱԽՏԱՀԱՆԻՉ, գ., ա. disinfectant.

ԱԽՏԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. disinfection.
ԱԽՏԱՀԱՆՈՒՄ }

ԱԽՏԱՀԱՐԵԼ, բ. infect, contaminate; ◊ **ջուրը ~** poison/pollute water.

ԱԽՏԱՀԱՓՎԵԼ, բ. catch/get an infection.

ԱԽՏԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. infection; *գիտ.*
ԱԽՏԱՀԱՐՈՒՄ } septic(a)emia, to-x(a)emia; ◊ **արյան ~** blood poisoning; *ոգմ.* **տեղանքի ~** contamination of the ground.

ԱԽՏԱՄԻՏ, ա. immoral; (ցոփ) dissolute; (անբարոյական) immoral, wicked; (փչացած) corrupt; (արատավոր) vicious; (անառակ) depraved.

ԱԽՏԱՄՏԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immorality; (ցոփություն) dissoluteness; (անբարոյականություն) immorality, wickedness; (փչացածություն) corruption; (արատավորություն) viciousness; (անառակություն) depravity.

ԱԽՏԱՆԻՇ } գ. *բժշկ.* symptoms, sign
ԱԽՏԱՆՇԱՆ } of illness.

ԱԽՏԱՆԻՇԱՅԻՆ, ա. symptomatic.

ԱԽՏԱՎԱՐ, ա., գ. infectious, contagious, (անբարոյական, արատավոր) vicious, depraved; (կնոջ մասին) wanton.

ԱԽՏԱՓՔ, գ. *հնց.* astrologer; (աստղագուշակություն) astrology.

ԱԽՏԱՐՈՇԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* diagnostics.

ԱԽՏԱՐՈՇԵԼ, բ. diagnose.

ԱԽՏԱՐՈՇՈՒՄ, գ. diagnosis, diagnostics.

ԱԽՈՒՎԱՅ } գ. moan; ◊ **~ անել** have a
ԱԽՈՒՎԻՇ } sigh, moan for.

ԱԾԱԿԱՆ, գ., ա. *քեր.* adjective.

ԱԾԱԿԱՆԱԲԱՐ, մ. as an adjective.

ԱԾԱԿԱՆԱԿԱՆ, ա. *քեր.* adjectival.

ԱԾԱԿԱՆԱՐԵՆ, *տե՛ս* ԱԾԱԿԱՆԱԲԱՐ:

ԱԾԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. *քեր.* become/be adjectivized.

ԱԾԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. adjectivization.

ԱԾԱՆ, ա. ◊ **~ հավ** laying hen, layer.

ԱԾԱՆՑ, գ. *լեզվ.* affix.

ԱԾԱՆՑԱԲԱՐ, մ. as an affix.

ԱԾԱՆՑԱՎՈՐ } ա. *լեզվ.* derivative.
ԱԾԱՆՑԱԿԱՆ }

ԱԾԱՆՑԵԼ, բ. *լեզվ.* derive.

ԱԾԱՆՑՅԱԼ, գ. ա. derivative.

ԱԾԱՆՑՎԵԼ, բ. be/become derived.

ԱԾԱՆՑՈՒՄ, գ. affixation, derivation.

ԱԾԵԼ, բ. (ձու) lay eggs; *խսկց.* (լցնել) pour, pour out/in/into; (թափել, ցիրուցան անել, շաղ տալ, գցել) strew; ◊ **(մեկի) ջրաղացին ջուր ~** play into sb's hands.

ԱԾԵԼԻ, գ. razor; ◊ **անվտանգ ~** safety razor; **երեսաց հայելի, տականց ~** *առած* honey

is sweet, but the bee stings, honey tongue, heart of gall.

ԱԾԻԼԵԼ, *տես* ՍԱՓՐԵԼ:

ԱԾԻԼՎԵԼ, բ. shave, shave off.

ԱԾԻԿ, գ. malt; ◊ **~ի ալյուր** malt powder.

ԱԾԻԿԱՆՈՑ } գ. malt-house.
ԱԾԻԿԱՐԱՆ }

ԱԾԽԱԳԱԶ, գ. *քիմ.* carbon monoxide.

ԱԾԽԱԳՈՐԾ, գ. (հանքափոր) coal-miner, collier; (ածխարար) charcoal burner/maker.

ԱԾԽԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. charcoal making/burning.

ԱԾԽԱԳՈՒՅՆ, ա. coal-black, jet-black.

ԱԾԽԱԹԹՎԱՅԻՆ } ա. *քիմ.* carbonic acid;
ԱԾԽԱԹԹՎԱԿԱՆ } **~ գազ** carbonic (acid) gas; **~ նատրիում** sodium carbonate; **~ հանքային աղբյուր** carbonaceous mineral spring.

ԱԾԽԱԹԹՈՒ, գ. carbonic acid, carbon dioxide.

ԱԾԽԱԾԻՆ, գ. *քիմ.* carbon.

ԱԾԽԱԾՆԱՅԻՆ, ա. *քիմ.* carbonaceous, carbon.

ԱԾԽԱՀԱՆ, ա. coal-mining.

ԱԾԽԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coal extraction/mining; (արտադրանք) coal output.

ԱԾԽԱՀԱՆՔ, գ. coal pit/mine, colliery.

ԱԾԽԱՀԱՍ, գ. miner, collier; *մանգ.* (մեքենա) mining combine.

ԱԾԽԱՀՈՐ, գ. coal -pit, coal mine/bunker.

ԱԾԽԱՋԱՅՈՒԹ, գ. (կուպր) coal-tar.

ԱԾԽԱՅԻՆ, ա. coal.

ԱԾԽԱՆԱԼ, բ. be/become charred, be carbonized.

ԱԾԽԱՆԱՎ, գ. collier, coal-ship, keel.

ԱԾԽԱՆԿԱՐ, գ. *արվ.* charcoal drawing.

ԱԾԽԱՇԵՐՏ, գ. coal-bed.

ԱԾԽԱՋՐԱԾԻՆ, գ. *քիմ.* hydrocarbon.

ԱԾԽԱՋՐԱԾՆԱՅԻՆ, ա. hydrocarbonic.

ԱԾԽԱՋՈՒՐ, գ. *քիմ.* carbohydrate.

ԱԾԽԱՎԱՃԱՌ, գ. (char)coal dealer, (char) coal-seller.

ԱԾԽԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coal industry/mining.

ԱԾԽԱՑՆԵԼ, բ. carbonize, char.

ԱԾԽԱՑՈՒՄ, գ, carbonization.

ԱԾԽԱՓՈՇԻ, գ. coal dust.

ԱԾԽԱՔԱՐ, գ. (անտրացիտ) anthracite, stone-coal.

ԱԾԽՈՏ, ա. covered with coal dust.

ԱԾԽՈՏԵԼ, բ. cover with coal dust, soil/stain with coal dust.

ԱԾՈՒ, գ. bed, flower bed.

ԱԾՈՒԽ, գ. coal, charcoal; ◊ **~ կտրել** be/become charred, char.

ԱԿ[1], գ. (թանկարժեք քար) gem, jewel, precious stone.

ԱԿ[2], գ. (ակունք) source; *փիլ.* (սկիզբ) source; ◊ **գետի ~** source; **ջրի ~** spring, fountain.

ԱԿ[3], գ. (անիվ) wheel.

ԱԿԱԴԵՄԻԱ, գ. academy; (ուսումնական հաստատություն) college; ◊ **գիտությունների ~** Academy of Science; **արվեստի ~** Academy of Art; **ռազմական ~** Military College; **ռազմաօդային ~** Air Force College; **ռազմաբժշկական ~** Army Medical College; **ռազմածովային ~** Naval College.

ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ, ա. academic; ◊ **~ մոտեցում** academic approach.

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ, գ. academician.

ԱԿԱՄԱ, ա., մ. forced, constrained; (ինքնաբերաբար) involuntary, unintentional; (մեքենայորեն) mechanical, automatical; (ոչ դիտավորյալ) unwitting; ◊ **~ ժպիտ՝ ծիծաղ** forced smile/laughter.

ԱԿԱՄԱՅԻՑ, մ. unwillingly; (կամքին հակառակ) reluctantly, against one's will; *խսկց.* willy-nilly; (դժկամորեն) grudgingly of necessity; (բռնի) perforce; (մեքենայորեն) mechanically, automatically; ◊ **~ անել** (որևէ բան) do sth half-heartedly.

ԱԿԱՆ, գ. mine; ◊ **հրանոթային ~** mortar shell/bomb; **փակոցի ~** barrage mine; **~ պայթեցնել** blow up/spring/fire a mine.

ԱԿԱՆԱԴԱՇՏ, գ. *ռզմ.* minefield, mined area.

ԱԿԱՆԱԶԵՐԾ, ա. clear of mines.

ԱԿԱՆԱԶԵՐԾԵԼ, բ. clear of mines.

ԱԿԱՆԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. mine clearing.

ԱԿԱՆԱԿՈՐ } գ. torpedo-boat; ◊
ԱԿԱՆԱՆԱՎ } **էսկադրային ~** destroyer.

ԱԿԱՆԱՆԵՏ, գ. *ռզմ.* mine-thrower, mortar, trench mortar; ◊ **գվարդիական ~** rocket barrage weapon.

ԱԿԱՆԱՊԱՏ, ա. *ռզմ.* mined, planted/laid with mines.

ԱԿԱՆԱՊԱՏԵԼ, բ. *ռզմ.* mine, lay/plant/place mines.

ԱԿԱՆԱՊԱՏՈՒՄ, գ. *ռզմ.* mining.

ԱԿԱՆԱՎՈՐ, ա. prominent , distinguished, illustrious; (նշանավոր) celebrated, eminent, renowned; (հռչակավոր) famous, notable.

ԱԿԱՆԱՏԵՍ, գ. eye-witness, witness; ◊ **պատահական ~** bystander, looker-on, onlooker.

ԱԿԱՆԱՓԱԿՈՑ, գ. *ռզմ.* barrage mine.

ԱԿԱՆԵԼ, բ. *ռզմ.* mine.

ԱԿԱՆՋ, գ. ear; *երժշ.* (լսողություն) ear for music; ◊ **արտաքին ~** auricle; **միջին ~** middle ear; **~ի բորբոքում** inflammation of the ear; *զիտ.* otitis; **~ը ցավել** have pain in the ear, have an ear-ache; **~ դնել՝ անել** give/lend an ear; **~ը բուրդ՝ բամբակ խոխել** close/stop/plug one's ears; **~ը ծակել** jar/grate upon one's ears; **~ը կախել** (լսել, ուշադրություն դարձնել) eavesdrop; (ընկճվել, խեղճանալ) become depressed; **~ը կանչի** let him be well spoken about; **~ի հետև գցել** give no ear (to), take no heed (of); **~ը մտնել** whisper in one's ear; **~ը սրել** prick up one's ears; (մեծ ուշադրությամբ լսել) be all ears; **~ը տանել**

din in (to) one's ear; **~ը քաշել՝ ոլորել** box one's ears; **~ը՝ ~ները բռնվել՝ ծանրանալ** be/become hard of hearing; **~ները լարել** be on the alert/on one's guard; **մինչև ~ները սիրահարված լինել** be head over heels in love; **~ի ծայրով լսել** listen with half an ear; **~իդ օդ արա** put that in your pipe and smoke it; **~ին հասցնել** give sb a box on the ear; **մի ~ից մտնում է, մյուսից դուրս գալիս** in one ear and out the other.

ԱԿԱՆՋԱԲԼԻԹԱԿ, գ. ear-lobe, ear-flap.

ԱԿԱՆՋԱԲՈՐԲ, գ. inflammation of the ear.

ԱԿԱՆՋԱԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. otological.

ԱԿԱՆՋԱԲՈՒՅԺ, գ. aurist, aural surgeon, otologist.

ԱԿԱՆՋԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. otology.

ԱԿԱՆՋԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* ear-drum.

ԱԿԱՆՋԱԽԵՑԻ, գ. *կզմխս.* helix, cochlea, earcrouch.

ԱԿԱՆՋԱԿԱԼ, գ. head-phones, ear-phones, ear-piece; (գլխարկի) ear-flaps, ear-laps, ear-tab, ear-cap.

ԱԿԱՆՋԱՁԵՎ, ա. having the form of an ear, ear-shaped.

ԱԿԱՆՋԱՑԱՎ, գ. ear-ache, pain in the ear.

ԱԿԱՆՋԵԼ, բ. listen(to), lend an ear(to), lend one's ear(to); *խսկց.* cock an ear(to).

ԱԿԱՆՋՕՂ, գ. ear-ring, ear-clip.

ԱԿԱՆՈՒՄ, *տես* ԱԿԱՆԱՊԱՏՈՒՄ:

ԱԿԱՅԻԱ } գ. acacia; ◊ **սպիտակ, հոտավետ ~** false acacia, locust-tree; **դեղին ~** Siberian acacia.
ԱԿԱՅԻ }

ԱԿՆ, *հնց. տես* ԱՉՔ; ◊ **~ ընդ ~ան, ատամն ընդ ատաման** eye for eye, tooth for tooth; *խսկց.* tit for tat.

ԱԿՆԱԲԱՆ, *տես* ԱԿՆԱԲՈՒՅԺ:

ԱԿՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, *տես* ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ:

ԱԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԱԿՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱԿՆԱԲՅՈՒՐԵՂ, գ. *կզմխս.* lens, crystalline lens.

ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. ophthalmologic(al), ocular.

ԱԿՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ, գ. ocular clinic/hospital, ophthalmologic clinic/hospital; *խսկց.* eye-hospital.

ԱԿՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ophthalmology.

ԱԿՆԱԲՈՒՅԺ, գ. *գիտ.* oculist, ophthalmologist; *խսկց.* eye-doctor, eye-specialist.

ԱԿՆԱԳՈՐԾ, գ. jeweller; (հղկող վարպետ) lapidary, diamond cutter; (ոսկերիչ) goldsmith.

ԱԿՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. jewellery, jewelry.

ԱԿՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. jewellery, jewelry.

ԱԿՆԱԽՆՁՈՐ, գ. eye-ball.

ԱԿՆԱԽՈՌՈՉ } գ. *կզմխս.* eye-socket, orbit.
ԱԿՆԱՊԻՆ }

ԱԿՆԱԾԱԼԻ(Ց) } ա. reverent, reverential;
ԱԿՆԱԾԱԿԱՆ } (հարգալից) respectful, respectable, deferential.

ԱԿՆԱԾԱՆՔ, գ. regard; (պատկառանք) reverence; (հարգանք) respect, respectfulness, deference; (հնազանդություն) reverence (for, before); (սեր) veneration (for); (երկյուղածություն) awe (of).

ԱԿՆԱԾԵԼ, բ. venerate, honour; (հարգել) respect, esteem; (պատկառել) revere, hold in reverence, regard with reverence.

ԱԿՆԱՀԱՃՈ } ա. pleasing to the eye,
ԱԿՆԱՊԱՐԱՐ } attractive, charming.

ԱԿՆԱՊԻԾ, 1. ա. fixed, intent; ◊ **~ հայացք** fixed look; 2. մ. fixedly, intently; **~ նայել** look fixedly/intently (at), stare (at), gaze (at).

ԱԿՆԱՌՈՒ, ա. (ակնհայտ) obvious; (պարզ) clear; (ակներև) evident; (բացահայտ) apparent; (աչքի ընկնող) prominent, eminent, remarkable; (ականավոր) notable, distinguished; ◊ **~ գործեր** prominent/significant matters/affairs/things.

ԱԿՆԱՎԱՃԱՌ, գ. jeweller.

ԱԿՆԱՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. jewellery, jewelry.

ԱԿՆԱՎՃԻՏ, ա. crystal-clear; ◊ **~ ջուր** limpid water.

ԱԿՆԱՐԿ, գ. hint, allusion, intimation; (հայացք) glance, glimpse, look; (ուրվագիծ) sketch, outline; (ամփոփում) review, essay; ◊ **~ անել** drop a hint, make an allusion; **~ը հասկանալ** take the hint; **անուղղակի՝ կողմնակի ~** innuendo.

ԱԿՆԱՐԿԱԳԻՐ, գ. *գրկ.* essayist, sketcher.

ԱԿՆԱՐԿԱՅԻՆ, ա. *գրկ.* essay; ◊ **~ ժանր** the essay/feature-story type of writing.

ԱԿՆԱՐԿԱՇԱՐ, գ. *գրկ.* a series of essays (on the same subject).

ԱԿՆԱՐԿԵԼ, բ. hint (at), allude (to); (նկատի ունենալ) imply, drive -(at), mean; ◊ **ի՞նչ եք ~ում** what are you driving/hinting at?

ԱԿՆԱՓՈՍ, գ. eye-socket.

ԱԿՆԲԱԽ, ա. obvious; (պարզ) clear; (ակնհայտ) evident, palpable; (բացահայտ) manifest, apparent; (նկատելի) visible.

ԱԿՆԳԵՏ, 1. ա. fixed, intent, steady; 2. մ. fixedly, intently, steadily.

ԱԿՆԵՂԵՆ, գ. gem, jewel, precious stones.

ԱԿՆԵՐԵՎ, *տես* ԱԿՆԲԱԽ:

ԱԿՆԵՐԵՎԱԲԱՐ } մ. evidently, obviously,
ԱԿՆԵՐԵՎԱՊԵՍ } apparently, plainly.
ԱԿՆԵՐԵՎՈՐԵՆ }

ԱԿՆԹԱՐԹ, գ. moment, instant, blink, wink, wink of an eye, twinkling of an eye; ◊ **մի ~ում** in the twinkling of an eye, in less than no time, before you could/can say Jack Robinson.

ԱԿՆԹԱՐԹԱՅԻՆ, ա. instantaneous, momentary.

ԱԿՆԹԱՐԹՈՐԵՆ, մ. instantly, in a moment/trice, as quick as thought.

ԱԿՆԿԱԼԵԼ, բ. expect; (հուսալ) hope (for), be hopeful (of); (սպասել) anticipate.

ԱԿՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ } գ. (սպասում)
ԱԿՆԿԱԼՈՒՄ } expectation; (հույս) hope, anticipation.

ԱԿՆՀԱՅՏ, *տես* ԱԿՆԲԱԽ: ◊ **~ անմտություն** downright nonesense, patent absurdity; **~ արհամարհանք** open contempt; **~ ճշմարտություն** the plain truth; **~ սուտ** downright/barefaced lie.

ԱԿՆՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obviousness, palpability, manifestness, patentness.

ԱԿՆՀԱՅՏՈՐԵՆ, մ. evidently, obviously, apparently, plainly.

ԱԿՆՈՑ, գ. (pair of) glasses/spectacles, eyeglasses; *խսկց.* specs; ◊ **պաշտպանական ~** goggles; **~ դնել գործածել** wear glasses; **~ը դնել** put on/fix glasses; **~ի ապակի** optical glass; ◊ **վարդագույն ~ով նայել** see through rose-coloured spectacles.

ԱԿՆՈՑԱՎԱՃ, ա., գ. a person wearing glasses; *կտկ.* a four-eyes; *խսկց.* four-eyed.

ԱԿՈՍ, գ. furrow, groove; (անվահետք) rut; (հրացանի) rifling; *տեխ.* groove, slot; *փխբ.* (կնճիռ) wrinkle.

ԱԿՈՍԵԼ, բ. (ակոս ձգել) furrow, plough, make a furrow; *փխբ.* (կնճռապատել) wrinkle, furrow with wrinkles; ◊ **նավերը ~ում են ծովերը** ships are ploughing the seas; **նրա դեմքը ~ված է կնճիռներով** his/her face is furrowed with wrinkles.

ԱԿՈՐԴ, գ. *երաժշ.* accord, chord; ◊ **եզրափակիչ ~** finale.

ԱԿՈՐԴԵՈՆԱՀԱՐ, գ. accordeon player, accordeonist.

ԱԿՏ, գ. (legal) deed; ◊ **օրենսդրական ~** act, law, inactment, statute; **մեղադրական ~** (bill of) indictment, charge.

ԱԿՏԱՎՈՐԵԼ, բ. draw up a report.

ԱԿՏԻՎ, ա. (գործուն, գործող) active; *ֆին.* assets; ◊ **~ բալանս** favourable balance; *ռազմ.* **~ պաշտպանություն** active/aggressive defence; **~ անդամները** the most active members; **~ում** on the credit side; **~ում գրել** enter on the credit side (of an account).

ԱԿՏԻՎԱՆԱԼ, բ. liven up, become active.

ԱԿՏԻՎԱՑՆԵԼ, բ. activize, stir to activity, stir up, make more active, render active; ◊ **~ աշխատանքը** liven/brisk up the work.

ԱԿՏԻՎԱՑՈՒՄ, գ. activization, stirring up.

ԱԿՏԻՎԻՍՏ, գ.activist, active worker.

ԱԿՏԻՎՈՐԵՆ, մ. actively; ◊ **~ մասնակցել** take an active part (in).

ԱԿՏԻՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. activity; ◊ **~ հանդես բերել** display activity.

ԱԿՐՈՍՏԻՔՈՍ, գ. *գրկ.* acrostic.

ԱԿՐԱՍ, գ. light repast, snack.

ԱԿՈՒՄԲ, գ. club, club-house.

ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ, ա. club.

ԱԿՈՒՄԲԱԿԻՑ, գ. belonging to the same club, members of the same club, clubman.

ԱԿՈՒՄԲԱՎԱՐ, գ. club secretary.

ԱԿՈՒՆՔ, գ. source; ◊ **աղբյուրի՝ գետի ~** spring.

ԱՀ, գ. fear, fright, scare; (սարսափ) dread, terror; (անհանգստություն) anxiety, uneasiness; **~ից** for fear (of), out of fear; ◊ **~ից դողալ** quake with fear, be overcome with/by fear; **~ ազդել** scare, frighten, strike sb with fear, put the fear of God into sb.

ԱՀ, ձ. O! Oh! Ah! Eh! (ավաղ) Alas!

ԱՀԱ, Here! Here you are! Here is ..., here are ...; ◊ **~ տես** see here, behold, look here; **~ այսպես** that's the way, that's right; **~ ուր որ է** on the point of, just about, that's it, **~ և ես** here I am.

ԱՀԱԲԵԿ, ա., մ. intimidated (by), cowed (by), daunted; (սարսափահար) terror-stricken, struck, horror-struck/stricken, awe-struck; (վախեցած) horrified (by), terrified (by).

ԱՀԱԲԵԿԵԼ, բ. (վախեցնել) intimidate, daunt, frighten, scare; (սարսափեցնել) terrorize, strike with awe; (սպառնալ) threaten, cow, bully.

ԱՀԱԲԵԿԻՉ, 1. ա. (սարսափեցնող) terrific, horrific; (սարսափելի) frightening, appaling, redoubtable; (տեռորիստական) terrorist; 2. գ. (անձ) terrorist.

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. terrorism.

ԱՀԱԲԵԿՈՒՄ, գ, intimidation, frightening; (սարսափեցնելը) consternation, frightening; (տեռորի ենթարկելը) terrorising, terror.

ԱՀԱԲԵՐ, ա. terrible, fearsome, fearful, dreadful.

ԱՀԱԳԻՆ, ա. (վիթխարի, հսկայական) enormous, huge, tremendous, colossal, formidable; (բազմաթիվ) numerous; (շատ) rather much/many, a good lot of/deal of, fairly enough, considerable, sizable; ◊ **~ գումար** colossal sum, considerable sum of money; **~ տարբերություն** huge difference; **~ տուժել** suffer much.

ԱՀԱԳՆԱԲԱՐ, մ. terribly, awfully, frightfully, horribly, dreadfully.

ԱՀԱԳՆԱՊԵՄ, ա. with monstrous/horrific/sinister appearance/face/countenance.

ԱՀԱԶԱՆԳ, գ. alarm, alarm-bell, tocsin *նաև փխբ.*; (նախազգուշացում) warning, forewarning, caution; warning signal.

ԱՀԱԶԱՆԳԵԼ, բ. give/sound the alarm, sound/ring the tocsin, ring the alarm-bell; *փխբ.* raise an/the alarm; (նախազգուշացնել) warn (against), caution (against), give a signal (to, of), put one on one's guard.

ԱՀԱԶԱՆԳՈՒՄ, գ. signalling.

ԱՀԱԶԴԵՑԻԿ, **ԱՀԱԶԴՈՒ** ա. horrific, frightful, terrible, horrible, dreadful, fearful.

ԱՀԱԼԻ(Ց), ա. seized/gripped by fear; (ահ՝ սարսափ ազդող) keeping in awe/fear.

ԱՀԱՎԱՄԻԿ, *տես* ԱՀԱ:

ԱՀԱՎՈՐ, ա. (երկյուղալի) terrible, frightful, fearful, dreadful; (խիստ, ուժգին) extreme (ly), awful(ly), very; (ծանր, անտանելի) intolerable, unbearable; (վտանգավոր) alarming; (ահեղ, սարսափելի, սոսկալի) horrible, horrid, dreadful, formidable, redoutable; *փխբ.* (ծայրահեղ) extreme, awesome, fearsome; ◊ ~ (ուժեղ) **հարբուխ** frightful cold; ~ **շոգ** torrid heat; ~ **սառնամանիք** terrible/ghastly frost; ~ **տեսք** ghastly appearance.

ԱՀԱՐԿՈՒ, ա. horrid, dreadful, formidable, redoubtable.

ԱՀԵԼ, ա. (ահարկու, սարսափելի) terrible, formidable, redoubtable; (անողոք, խիստ) ferocious, stern, merciless; (զորեղ, ուժգին) mighty, vigorous; ◊ ~ **դատաստան** Doomsday, Day of Judg(e)ment, the Last Judg(e)ment; **Իվան** ~ Ivan the Terrible.

ԱՀԵԼԱԴԵՄ, ա. (sb) having awful/frightful/ghastly appearance.

ԱՀԵԼԱՁԱՅՆ, ա. roaring, thundering.

ԱՀԵԼԱՇՈՒՆՉ, ա. storming, raging.

ԱՀԵԼԱՏԵՍ, *տես* ԱՀԵԼԱԴԵՄ:

ԱՀԵԼՈՐԵՆ, մ. terribly, ferociously, vigorously.

ԱՀՌԵԼԻ, ա. (սարսափելի, զարհուրելի) terrible, frightful, fearful, dreadful, monstrous; (հսկայական) huge, enormous, vast, immense, colossal; (դժվարին, անտանելի) intolerable, unbearable; ◊ ~ **խնդիր** colossal task; ~ **ոռնոց** terrifying howl; ~ **տարածություն** vast territory.

ԱՀՌԵԼԻՈՐԵՆ, մ. terribly, frightfully, dreadfully, enormously.

ԱՀՌԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hugeness, vastness, enormity; (սարսափելի՝ զարհուրելի լինելը) terror, horror.

ԱՂ, գ. salt; *քիմ.* sodium chloride; *փխբ.* (էություն) gist, essence; *փխբ.* (նուրբ սրամտություն) Attic salt; ◊ **կերակրի** ~ (common) salt, table salt; ~ **դնել** salt, pickle, corn; ~ **դրած միս** corned beef; ~ **ցանել** salt; ~ **ու հացով դիմավորել** give sb an official welcome; ~ **ու հացով մարդ** hospitable person; **երկրի** ~**ը** the salt of the earth.

ԱՂԱ, գ. master; (դիմելու ձև) sir; *հեգն.* grand gentleman.

ԱՂԱԳՈՐԾ, գ. salt-worker.

ԱՂԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. saltworks, saltern.

ԱՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. salt indusry.

ԱՂԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* hydrochloric acid.

ԱՂԱԼ, բ. grind, mill; (փոշիացնել) pulverize, pound; *փխբ., խսկց.* (ծամել) chew; ◊ **մանր** ~**ացած** fine-ground; **խոշոր** ~**ացած** coarse-ground.

ԱՂԱԽԻՆ, գ. servant, maid-servant, housemaid, domestic help; (սպասուհի) parlourmaid; (հյուրանոցում) chambermaid; (հավաքարարուհի) char, charwoman, cleaning lady.

ԱՂԱՑԻՆ, գ. *քիմ.* halogen, haloid.

ԱՂԱՑՈՒ, գ. salt/pickled provisions/foods; pickles, salting.

ԱՂԱՀԱՄ, ա. salty, having the taste or flavour of salt.

ԱՂԱՀԱՆՔ, գ. salt mine.

ԱՂԱՀՈՐ, գ. salt pit.

ԱՂԱՂԱԿ, գ. cry, shout, outcry; (դոռոցոց, ժխոր) uproar, hubbub, riot; (աղմուկ) noise, clamour, racket.

ԱՂԱՂԱԿԵԼ, բ. cry, shout; (ճչալ, բղավել) scream, yell; (դոռոցոալ) racket, roar; (բղավել) bawl, bluster; *խսկց.* make a din.

ԱՂԱՂԱԿՈՂ, ա. crying, shouting, roaring; *փխբ.* (աչք ծակող) loud, flashy, staring; ◊ ~ **անարդարություն** crying injustice; ~ **հակասություն** flagrant/glaring contradiction; ~ **փաստ** scandalous thing/matter.

ԱՂԱՄԱՆ, գ. salt-cellar, salt-box.

ԱՂԱՅԱԿԱՆ, ա. haughty; ◊ ~ **վարվելակերպ** haughty manners, high and mighty manners, arrogance.

ԱՂԱՅԻՆ, ա. salt, salty; briny; *գիտ.* saline, salinous; ◊ ~ **լուծույթ** saline solution.

ԱՂԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. haughtiness; *հեգն.* gentility.

ԱՂԱՆԴ, գ. sect; (հերձված) heresy, heterodoxy, schism.

ԱՂԱՆԴԱՅԻՆ, ա., եկեղ. heretical, sectarian.

ԱՂԱՆԴԱՎՈՐ, գ., եկեղ. heretic, sectarian, dissenter.

ԱՂԱՆԳԵՐ, գ. dessert.

ԱՂԱՆԳԵՐԱՅԻՆ, ա. dessert; ◊ ~ **գինի** sweet wine, dessert wine.

ԱՂԱՆՁ, գ. roasted grains of wheat/sesame served as dessert.

ԱՂԱՆՁԵԼ, բ. roast brown, parch.

ԱՂԱՇԵՐՏ, գ. layer of salt, salt layer, salt bed.

ԱՂԱՉԱԳԻՆ, մ.with entreaty/supplication, imploring.

ԱՂԱՉԱԼԻ(Ր), **ԱՂԱՉԱԼԻՑ** ա. full of entreaty/supplication.

ԱՂԱՉԱԿԱՆ, ա. pleading, suppliant, supplicatory; ◊ ~ **հայացք՝ ձայն** pleading look/voice.

ԱՂԱՉԱՆՔ, գ. entreaty, supplication, prayer; (թախանձանք) invocation, incantation; (խնդրանք) earnest request, appeal; (պաղատանք) entreaty, supplication; ◊ ~**պաղատանք** entreaty, supplication.

ԱՂԱՉԵԼ, բ. entreat, implore, supplicate; (խնդրել) beg, request; (թախանձել) beseech, solicit, pray; (պաղատել) supplicate (for), entreat (for); ◊ **—պաղատել** implore, cry for mercy.

ԱՂԱՋՈՒՐ, գ. brine, pickle.

ԱՂԱՎԱՂԵԼ, բ. (այլայլել, աղճատել) distort, pervert, deteriorate; (խախտել) misrepresent, mutilate, misinterpret; *փխբ.* (խեղաթյուրել) warp, corrupt; (սխալներով վերարտադրել) butcher, misconstrue, mangle; ◊ **բառերն ~** twist/distort/misrepresent words; **դեմքն ~** distort the face; **լեզուն ~** torture the language; **ճշմարտությունն ~** distort the truth; **փաստերն ~** pervert/misrepresent/twist facts.

ԱՂԱՎԱՂՎԱԾ, ա. distorted, perverted, misrepresented, mutilated; (դիմագծերի մասին) twisted; (հայացքների մասին) warped; ◊ **~ բառ** corrupted word.

ԱՂԱՎԱՂՈՒՄ, գ. distortion, mutilation; (խեղաթյուրում) pervertion, misrepresentation; (այլանդակում) disfiguration, butchering.

ԱՂԱՎՆԱԿԵՐՊ, ա. dove, pigeon; *փխբ.* (հեզ, մեղմ) dove-like.

ԱՂԱՎՆԱՊԱՀ, գ. pigeon-breeder.

ԱՂԱՎՆԱՍԵՐ, գ. pigeon-fancier.

ԱՂԱՎՆԱՏՈՒՆ } գ. dovecot(e), pigeon-
ԱՂԱՎՆԱԲՈՒՅՆ } house, pigeon-hole, pigeonry.

ԱՂԱՎՆԻ, գ. pigeon, dove; ◊ **անտառային ~** ring-dove, wood-pigeon; **թխակապույտ ~** rock-dove; *ռզմ.* **կապի ~** carrier-pigeon, messenger-pigeon; **կոլոբվոր ~** jacobin; **փոստային ~** homing-pigeon, carrier-pigeon; **մնչան ~** pouter, cropper; **տուրման ~** tumbler; **խաղաղության ~** the dove of peace; **Նոյի ~** "Noah's dove".

ԱՂԱՎՆՅԱԿ, գ. *փոքշ.* pigeon; *բնաստ.* dove; *փխբ.* **~ս** (my) dear, (my) darling; **~ներ** turtle-doves.

ԱՂԱՑ, գ. mill.

ԱՂԲ, գ. litter, rubbish, garbage, dust; (կեղտ) dirt, filth; (թափթփուկ) refuse, sweepings, rubbish; (գոմաղբ) manure, dung, ordure; (թրիք) dung, excrement, droppings; (կտտոր) muck; (անպետք վատ հատկությամբ ցնյթ) rubbish, trash; *փխբ.* (ցածրորակ գրական արտադրանք) rubbish, garbage; ◊ **շինաբարական ~** debris, (plaster) rubbish; **~ը տնից դուրս հանել** foul one's nest, wash one's dirty linen in public, *դրծվ.*:

ԱՂԲԱԿՈՒՅՏ, գ. dust-heap, rubbish-heap, dung-hill, muck-heap.

ԱՂԲԱՀԱՆ, գ. dustman, scavanger, street-cleaner, nightman.

ԱՂԲԱՀՈՐ, գ. dust hole.

ԱՂԲԱՄԱՆ, գ. dustbin, rubbish bin, garbage can.

ԱՂԲԱՄՈՒՂ, գ. refuse/rubbish chute.

ԱՂԲԱՆՈՑ, գ. dump, scrap/rubbish-heap; (կոյուղի) drain, sewer.

ԱՂԲԱՋՈՒՐ, գ. sewage, drainage.

ԱՂԲԱՏԱՐ, 1. ա. rubbish/sewage disposing; 2. գ. (մեքենա) dust-cart; *տես* ԱՂԲԱՄՈՒՂ:

ԱՂԲԱՐԿՂ, գ. dustbin, rubbish bin, orderly bin, garbage can.

ԱՂԲՅՈՒՄ, գ. dump, dunghill, dust-heap, rubbish heap.

ԱՂԲՅՈՒՐ, գ. (ակունք) spring; (ցայտաղբյուր) fountain; (սկզբնաղբյուր) origin, primary/original source; *փխբ.* source; *փխբ.* (հարստանալու միջոց) gold mine; ◊ **—ի ջուր** spring water; **հումքի ~** sources of raw material; **տեղեկությունների ~** source of information; **—ի պես հոսել** spout, jet, well up; **հավաստի ~ներից** on good authority; **—ը տանել, ծարավ հետ բերել** *ասցկ.* make a fool of sb, fool sb, dupe sb.

ԱՂԲՈՏ, ա. littered, dirty, impure.

ԱՂԲՈՏԵԼ, բ. litter, manure, dirty.

ԱՂԲՈՏՎԵԼ, բ. be/become littered, become impure/dirty.

ԱՂԵՔՈՐՔ(ՈՔՈՒՄ), գ. *բժշկ.* enteritis.

ԱՂԵԼ, բ. salt, put some salt; (թանջար.) pickle, brine; (միս) corn; (խոզապուխտ) gammon.

ԱՂԵՍԱՐԾ, *տես* ԱՂԵԿՏՈՒՐ:

ԱՂԵՍԻՊ, գ. *բժշկ.* colic, gripes.

ԱՂԵԿԵՋ } ա. heart-rending, heart-brea-
ԱՂԵԿՏՈՒՐ } king, harrowing, distressing.

ԱՂԵԼ, գ. (զենք) bow, long-bow; *երկրչ.* arc, arch; *երաժշ.* bow, fiddlestick; ◊ **—ը լարել** draw/bend the bow.

ԱՂԵԼԱԼԱՐ, գ. string, bow-string.

ԱՂԵԼ(Ն)ԱՁԵՎ, ա. arched, bow-shaped, arc-shaped, curved.

ԱՂԵԼ(Ն)ԱԶԻԳ, գ. archer, bowman; *մարզ.* archer; *դիցբ.* sagittary; ◊ **դիպուկ ~** expert shot, marksman; *խսկց.* a crack, a sure shot.

ԱՂԵԼ(Ն)ԱՅԻՆ, ա. arc, arched.

ԱՂԵԼ(Ն)ԱՎԱՐ, գ. archer, bowman, shot; *աստղ.* (համաստեղություն) the Archer, Sagittarius.

ԱՂԵՒԼՈՒՔ, գ. *բժշկ.* volvulus; *խսկց.* twisted bowels.

ԱՂԵՍԱՄՈՔՍԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* digestive; ◊ **~ անցուղի** alimentary canal.

ԱՂԵՏ, գ. calamity, disaster, distress; (դժբախտություն) misfortune; (կործանում) destruction, ruin; (վթար) catastrophe, wreck, accident; (փորձանք) trouble; (կոտորած) massacre, carnage; (պատերազմ) war; ◊ **ավտոմոբիլային ~** car accident; **երկաթուղային ~** railway accident, train crash.

ԱՂԵՏԱԲԵՐ, ա. disastrous, bringing evil; (կործանիչ) destructive, ruinous, pernicious; (մահացու) deadly; (ճակատագրական) fatal.

ԱՂԵՏԱԼԻ, ա. calamitous, disastrous, grievous, ruinous; (ողբերգական) tragic(al), sad, sorrowful, full of misery, fatal; ◊ **~ հետևանքներ** disastrous/ruinous results.

ԱՂԵՐՍ[1], գ. supplication, petition, request.

ԱՂԵՐՍ[2], գ. (առնչություն, կապ) relation, connection.

ԱՂԵՐՍԱԲԱՐ, մ. entreatingly, imploringly.

ԱՂԵՐՍԱԳԻՆ, 1. ա. entreating, beseeching, imploring; 2. մ. entreatingly, imploringly.

ԱՂԵՐՍԱԴԵՄ, ա. with a look of entreaty, with an imploring glance.

ԱՂԵՐՍԱԼԻ(Ր) } ա. suppliant, supplicatory.
ԱՂԵՐՍԱԼԻՑ }

ԱՂԵՐՍԱԿԱՆ, ա. suppliant, supplicant.

ԱՂԵՐՍԱՆՔ, գ. entreaty, supplication; (աղաչանք) prayer.

ԱՂԵՐՍԵԼ, բ. supplicate, beseech; (աղաչել) entreat, implore; ◊ **օգնություն ~** supplicate/crave for help.

ԱՂԻ, ա. salty, salt, salted; (աղաջրի մասին) briny, brinish; ◊ **~ (աղ դրած) միս** corned meat.

ԱՂԻՄՂԱՐՄ, 1. ա. plaintive, tearful; (դառն) bitter; (ողբալի) mournful; (սրտաճմլիկ) heart-rending; (վշտալի) doleful, grievous; 2. մ. bitterly, tearfully, mournfully, grievously, painfully; **~ լաց լինել** cry bitterly, shed bitter tears.

ԱՂԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. saltness, salinity.

ԱՂԻՔ, գ. *կմխս.* gut, intestine, bowels; ◊ **բարակ ~** small intestine; **կույր ~** blind gut; *գիտ.* caecum, appendix; **հաստ ~** large intestine; **տասներկումատնյա ~** duodenum; **ուղիղ ~** rectum; **~ների բորբոքում** enteritis; **~ները գալարվել կտոր-կտոր լինել** feel acute hunger.

ԱՂԻՔԱՅԻՆ, ա. intestinal; ◊ **~ հիվանդություններ** intestinal diseases, diseases of the bowels.

ԱՂՃԱՑ(ՎԱԾ), ա. perverted, distorted; (միտք) warped; (դիմագծեր) twisted; (լեզու) tortured; ◊ **~ բառ** corrupted word.

ԱՂՃԱՑՆԵԼ, բ. distort, alter; (աղավաղել) spoil, corrupt; (սխալ մեկնաբանել) misinterpret, misconstrue; (ճշմարտությունը) distort; (սեքստր, երաժշտ.) butcher; (լեզուն) torture; ◊ **փաստերը ~** pervert/mutilate/misrepresent/twist facts.

ԱՂՃԱՑՈՒՄ, գ. distortion, corruption; (խեղաթյուրում) pervertion, alteration; (աղավաղում) butchery, disfiguration; (սխալ մեկնաբանում) misinterpretation, misconstruction.

ԱՂԱԿԱԼԻ(Ց), ա. noisy, clamorous; (բարձրաձայն) loud, uproarious; *փխբ.* (բուռն) stormy.

ԱՂԱԿԱՐԱՐ, 1. ա. loud, noisy, boisterous; 2. գ. shouter, roarer; (երեխայի մասին) squaller; (գոռգոռացող) bawler, brawler; (ճչացող) vociferator; (խռովարար, շփոթություն գցող) rioter.

ԱՂԱԿԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. noisiness, boisterousness, vociferousness.

ԱՂԱԿԵԼ, բ. make a noise; *խսկց.* (կռվշտել) kick up a row; (ավելորդ խոսել) make a song, talk a lot; (իրար անցնել) make a fuss.

ԱՂԱԿՈՏ, ա. noisy, loud, clamourous, uproarious, riotous, boisterous.

ԱՂԱՄՈՒԿ, գ. noise, riot; (ժխոր) hubbub, tumult; (դղրդյուն) rumble; (կռիվ) row; (անկարգություն) racket; (բազմության) din; ◊ **~աղաղակ** hue-and-cry; **անձրևի ~** patter of rain; **անտառի ~** murmur of the forest; **թնդանոթային ~** thunder, roar; **քամու ~** howl of the wind; **~ականջներում** buzzing in the ear; **~ բարձրացնել** make a noise; *փխբ.* raise/set up a clamour, kick up a fuss; **~ հանած** sensational; **~ հանել** kick up a racket; *փխբ.* make/create a stir, cause a sensation; **~ սարքել** make a racket; *խսկց.* kick up a roar; **~ սրտում** cardiac murmur; **առանց ~ի** without a fuss/any fanfares; **մեծ ~ ոչնչից** much ado about nothing.

ԱՂՅՈՒՍ, գ. brick, tile; ◊ **երեսապատման ~** facing brick, decorative tile; **թրծած ~** burnt/baked brick; **չթրծած՝ հում ~** adobe; **հարդաշաղախ ~** adobe; **~ շարել** lay bricks, brick, floor with tiles.

ԱՂՅՈՒՍԱԳՈՐԾ, գ. brick-maker.

ԱՂՅՈՒՍԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. brickworks, brick-yard, brick-field.

ԱՂՅՈՒՍԵ } ա. brick, tile.
ԱՂՅՈՒՍՅԱ }

ԱՂՅՈՒՍԱԿ, գ. table, check; ◊ **բազմապատկման ~** the multiplication table; **լոգարիթմական ~** logarithmical scales.

ԱՂՅՈՒՍԱԿԱՎՈՐ, ա. tabular, checkered, check.

ԱՂՅՈՒՍԱԾԱՐ, ա. brick/tile laid, laid with bricks/tiles, bricked, tiled.

ԱՂՅՈՒՍԱԾԵՆ, ա. made of bricks/tiles.

ԱՂՅՈՒՍԱՊԱՏ, ա. covered/decorated/paved with bricks or tiles.

ԱՂՅՈՒՍԱՊԱՏԵԼ, բ. decorate/cover/pave with bricks/tiles, brick, tile, line with bricks, floor with tiles.

ԱՂՅՈՒՍԱՊԱՏՈՒՄ, գ. decorating/covering/paving with bricks/tiles; flooring with tiles, bricking, tiling.

ԱՂՈԹՔԱԳԻՐՔ, գ. *կրոն.* prayer book.

ԱՂՈԹԵԼ, բ. *կրոն.* pray, offer prayers; (հմայություն անել, կախարդել) conjure, practice witchcraft.

ԱՂՈՒԹՔ, գ. prayer, grace, act of prayer, supplication; ◊ **~ անել** pray, offer prayers.

ԱՂՈՏ, ա. dim, dull, indistinct; (խամրած) wan; (անպարզ) vague, obscure; (մշուշապատ)

bleary; ◊ **~ լույս** dim/wan light; **~ հայացք** dim look; **~ հույս** vague hope.

ԱՂՈՏԱՆԱԼ, բ. grow dim/dull; (խամրել) lose its lustre; (մշուշապատվել) grow bleary; (անպարզ դառնալ) become hazy.

ԱՂՈՏԱՑՆԵԼ, բ. obscure, make dim/dull; (անպարզ դարձնել) dim, render vague.

ԱՂՈՏՈՐԵՆ, մ. dimly, vaguely, indistinctly.

ԱՂՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dimness, dullness, vagueness; (անպարզություն) indistinctness, obscurity; (մշուշոտություն) dimness; (խամրածություն) wanness.

ԱՂՈՐԻ(Ք), գ. mill.

ԱՂՋԱՄՈՒՂՋ, գ. twilight, dusk; (մթնշաղ) night-fall, crepuscule; (վերջալույս) gloaming; (արշալույս) daybreak, dawn; (կիսամութ) semi-darkness, shade, owl-light.

ԱՂՋԱՄՈՒՂՋԱՅԻՆ, ա. twilight, crepuscular, dusky.

ԱՂՋԻԿ, գ. girl; (կույս) virgin; (դուստր) daughter; (չամուսնացած) maiden; (սիրած) girlfriend, girl, lassie; *բնաստ.* lass; (աղախին) maid; *բղխ.* queen; ◊ **խորթ ~** step-daughter; **մորաքրոջ/հորաքրոջ և հ ~** cousin; **~ ուզել** ask/seek sb's hand in marriage; **~ տալ** give one's daughter's hand in marriage, give one's daughter away.

ԱՂՋԿԱԿԱՆ, ա. maidenly, maidenlike, girlish; (կուսական՝ կույսին հատուկ) virgin; ◊ **~ անուն** maiden name.

ԱՂՋԿԱՅԻՆ, *տես* ԱՂՋԿԱԿԱՆ:

ԱՂՋՆԱԿ, գ. girlie, little girl.

ԱՂՎԱՄԱՂ, գ. fuzz; down; (մազախավ) fluff, flue; ◊ **թոչնի ~** down, nap; **~ը դեռ երեսին** green youth, greenhorn, too young/green.

ԱՂՎԱՄԱՂՈՒՏ, ա. fuzzy, fluffy, downy, nappy.

ԱՂՎԱՓԵՏՈՒՐ, գ. down, fluff, flue.

ԱՂՎԵՍ, գ. fox; (էգ) vixen; (արու) dog-fox; *փխբ.* (խորամանկ մարդ) sly fox; ◊ **հին ~** old fox.

ԱՂՎԵՍԱԲԱՐ, մ. (աղվեսի նման) foxy, like a fox, foxlike; (խորամանկորեն) cunningly, artfully, craftfully, slyly, archly.

ԱՂՎԵՍԱԲԱՐՈ, ա. sly, artful, crafty, cunning, arch.

ԱՂՎԵՍԱԳԻ, գ. fox brush/tail; *բսբ.* foxtail, meadow foxtail.

ԱՂՎԵՍԱԽՈՍ, ա. *փխբ.* smooth-tongued, smooth-spoken; (շողոքորթ) flattering.

ԱՂՎԵՍԱԽՈՍՆ, *տես* ԱՂՎԵՍԱԳԻ:

ԱՂՎԵՍԱԿԵՐՊ, ա. vulpine, sly.

ԱՂՎԵՍԱՉԱԳ, գ. fox cub, young fox.

ԱՂՎԵՍԱՅԻՆ, ա. vulpine, foxy, foxlike.

ԱՂՎԵՍԵՆԻ, գ. fox fur/skin; (մուշտակ) fox fur coat; (վզամորթի) boa.

ԱՂՎԵՍԻԿ, գ. young fox, fox cub.

ԱՂՎԵՍՈՐԵՆ, *տես* ԱՂՎԵՍԱԲԱՐ:

ԱՂՎԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. slyness, archness, craftiness; ◊ **~ անել** play the fox, act in a sly/crafty manner.

ԱՂՏ, գ. dirt, filth, ordure; (աղտեղություն, անմաքրություն) sewage, drainage, impurities.

ԱՂՏԱԿԱԼԵԼ, բ. soil oneself, make oneself/become dirty.

ԱՂՏԱՋՈՒՐ, գ. slops, swill, dish-water, wash.

ԱՂՏԵՂԵԼ, բ. soil, dirty; (բծոտել) blot, stain.

ԱՂՏՈՏ, ա. dirty, filthy; (անմաքուր) impure, unclean, not clean, foul.

ԱՂՏՈՏԵԼ, բ. soil, make dirty; (ջուրը, օդը) pollute the water/air/atmosphere.

ԱՂՏՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dirtyness; (անմաքրություն) impurity, foulness.

ԱՂՏՈՏՈՒՄ, գ. soiling, making dirty/untidy; (ջրի, օդի) pollution; ◊ **շրջակա միջավայրի ~** enviromental pollution.

ԱՂՑԱՆ, գ. salad.

ԱՂՈՒՀԱՑ, գ. bread and salt; *փխբ.* (աղքատ ապրուստ) scanty/poor food; *փխբ.* (հյուրընկալություն) hospitality; ◊ **~ով մարդ** hospitable person.

ԱՂՈՒՆ, գ. grinding; ◊ **~ աղալ** grind, mill.

ԱՂՈՒՆԻԿ, *փղբշ.* ԱՂԱՎՆԻ-ի:

ԱՂՔԱՏ, ա. poor, poverty-ridden, poverty-stricken, pauper; (կարիքավոր) needy; (մուրացկան) beggar, indigent; (խղճուկ) scanty, slender; (կացարանի մասին) squalid, miserable; (գիտելիքի մասին) scant, small; (պաշարի մասին) short; (հողի մասին) bare, barren, meagre; (բուսականության մասին) meagre; **~ները** (չունևորների դասը) the have-nots; ◊ **դառն ~** as poor as a church mouse.

ԱՂՔԱՏԱԲԱՐ, մ. poorly, scantily, miserably, wretchedly, beggarly.

ԱՂՔԱՏԱՄԻՏ, ա. poor in mind, of poor abilities; (բուլամիտ) feeble-minded; (բութ) dull; (հիմար) stupid.

ԱՂՔԱՏԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poverty of intellect; (բուլամտություն) feeble mind; (հիմարություն) stupidity.

ԱՂՔԱՏԱՆԱԼ, բ. become poor/a pauper/impoverished; grow poor/scarce.

ԱՂՔԱՏԱՆՈՑ, գ. alms-house, poor-house; *պրոմփտ.* bedehouse, bead house.

ԱՂՔԱՏԱՑՆԵԼ, բ. impoverish, reduce to poverty, pauperize, make scanty, render poor.

ԱՂՔԱՏԱՑՈՒՄ, գ. impoverishment, pauperization.

ԱՂՔԱՏԻԿ, ա. (խղճուկ) wretched, miserable; (քիչ, նվազ) scanty; (կացարանի մասին) squalid, miserable.

ԱՂՔԱՏՈՐԵՆ, *տես* ԱՂՔԱՏԱԲԱՐ:

ԱՂՔԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poverty, poorness; (կարիք) need, indigence; (խեղճություն) bareness; (պակասություն) scarcity; (թշվառություն) misery, squalor; (հողի)

barenness; (կացարանի) squalor; ◊ **ծայրահեղ** ~ abject poverty; ~ **անել** go begging, go about begging; ~**թյան մեջ ապրել** lead a beggarly life, live in poverty.

Աճ, գ. growth, increase, rise; (զարգացում) development, rise, upgrowth; (կուտակում) accumulation; ◊ **արդյունաբերության** ~ growth/development of industry; **արտադրության** ~ rise in production, expansion of production; **բարեկեցության** ~ rise in living-standards; **բնակչության** ~ increase in/of population; **խմորի** ~ surplus; rising; **կենդանու գլխաքանակի** ~ increase of livestock.

Աճապարանք, գ. haste, hastiness, hurry, speed.

Աճապարել, բ. hurry, make haste, be in haste, be in a hurry, rush.

Աճապարեցնել, բ. hurry up, hasten, hurry (on), urge (on), push (on).

Աճել, բ. grow, (ավելանալ) increase; (զարգանալ) advance, develop; (երեխաների մասին) grow up; (գները կն) rise.

Աճեցնել, բ. grow; (սերունդ) rear, raise, bring up; (բույս) cultivate, grow, raise; (կադրեր) train, rear, prepare; (կուտակել, ավելացնել) accumulate, enlarge.

Աճեցում, գ. (դաստիարակում) upbringing, rearing; (բույսերի) growing, cultivating, cultivation; (բուծում՝ բազմացում) breeding.

Աճյուն, գ. ash(es), cinders, remains, embers; (դիակ) body; (մոխիր) dust, earth; ◊ **հանգիստ քո ~ին** peace to your ashes.

Աճյունասափոր, գ. cinerary, urn.

Աճող, ա. growing, increasing; (զարգացող) advancing, developing; (ավելացող) accretive, crescent.

Աճպարար, գ. juggler, trickster, conjurer; *փխր.* (խաբեբա) swindler, knave, rogue.

Աճպարարություն, գ. jugglery, trickery; (խաբեբայություն) imposture, knavery.

Աճուկ, գ. *կզմ.* groin.

Աճուկային, ա. inguinal; ◊ ~ **ճողվածք** inguinal hernia.

Աճում, գ. growth; (բարձրացում) rise; (մեծացում, ավելացում) increase; (կուտակում) accumulation.

Աճուրդ, գ. auction, sale, clearance sale; ◊ ~**ով վաճառել** auction, sell by auction, put to auction.

Աճուրդասրահ, գ. auction room.

Աճուրդավաճառ, գ. auctioneer.

Աճուրդավաճառք, գ. auction sale, selling by auction.

Ամալգամ, գ. amalgam.

Ամալգամել, բ. amalgamate.

Ամայաբնակ, գ. hermit, anchorite.

Ամայանալ, բ. become empty; (անմարդաբնակ դառնալ) become deserted; (ավերվել) grow desolate, waste.

Ամայացնել, բ. devastate, lay waste; (անմարդաբնակ դարձնել) desolate; (ավերել) destroy.

Ամայացում, գ. desolation, devastation.

Ամայի, ա. desert, desolate; (անմարդաբնակ) uninhabited; (փողոց կն) deserted; (լքված) deserted.

Ամայություն, գ. desolation; (մարդկանց բացակայություն) absence of human beings/people.

Աման, գ. receptacle, dish; (ափսե) plate; (սկուտեղ) dish; (թաս) basin, bowl; (ապուրաման) tureen.

Ամանակ, գ. *երժ.* time, measure; bar.

Ամանեղեն, գ. plates and dishes, table-ware; (հախճապակե) crockery; (ճենապակե) china; (կավե) earthenware; (թիթեղյա) tinware; (խոհանոցային) kitchen utensils.

Ամանոր, գ. New Year's day.

Ամաչել, բ. be/feel ashamed; (քաշվել) feel shy; (անհարմար զգալ) feel embarrassed/constrained; (շփոթվել) be confused/abashed.

Ամաչեցնել, բ. shame, put to shame, make ashamed (of sth).

Ամաչկոտ, ա. shy; (համեստ) modest; (երկչոտ, անհամարձակ) bashful, timid.

Ամաչկոտություն, գ. shyness; (համեստություն) modesty; (երկչոտություն, անհամարձակություն) bashfulness, timidity.

Ամառ, գ. summer, summer-time; ◊ **ամռանը** in summer; **ամռան եռուն շրջան** high summer.

Ամառային, ա. summer, summer-time, summerly; ◊ ~ **հանգիստ** summer holiday/vacation.

Ամառանոց, գ. country/summer cottage/house; summer residence; ◊ ~ **վարձել** rent a summer cottage.

Ամառանոցաբնակ, գ. summer resident, vacationer.

Ամառանոցատեր, գ. country-house proprietor (proprietress), owner of a country/summer cottage.

Ամառնամուտ, գ. beginning of summer.

Ամբաստանագիր, գ. *իրավ.* indictment, statement of a case, charge; (զրպարտություն) libel; (գաղտնի ամբաստանագրություն՝ մատնություն) denunciation (of), information (against).

Ամբաստանական, ա. accusatory, incriminatory.

Ամբաստանանք, գ. (Prosecutor's) charge, indictment.

Ամբաստանել, բ. *իրավ.* accuse (of), charge (with); (մեղադրանք ներկայացնել) indict, denounce; (պետական հանցանքի դեպքում)

impeach; (մատնել) report (on), inform (on/against); (զրպարտել) slander.

ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԼԻ, ա. accusable, indictable, impeachable.

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ, գ. accuser, indicter, impeacher; *իրավ.* prosecutor; (մատնիչ) informer; (զրպարտիչ) slanderer.

ԱՄԲԱՍՏԱՆՅԱԼ, գ. *իրավ.* defendant, the accused, the person accused; (հանցագործ) culprit; (մեղադրյալի աթոռին նստած) prisoner at the bar; ◊ **~ի աթոռ** dock.

ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accusation, indictment, charge; (պետական) impeachment; (մատնություն) slander, calumny, aspersion.

ԱՄԲԱՐ, գ. barn; (հացահատիկի) granary; (չտեմարան) garner; (պահեստ) warehouse, store-house; (հացահատիկի արկղ՝ սնդուկ) bin, corn-bin, corn-loft.

ԱՄԲԱՐԵԼ, բ. store in granary, garner, lay up, gather into barns.

ԱՄԲԱՐԻՇ, ա. quarrelsome, unsociable; *կրոն.* (անաստված) impious, ungodly (person); (անհաշտ, անբարեհամբույր) irreconcilable, unappeasable, implacable; (անօրեն) lawless.

ԱՄԲԱՐՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. quarrelsome disposition, unsociability; (չարություն) cruelty, wickedness; *կրոն.* (անաստվածություն) impiety, ungodliness.

ԱՄԲԱՐՁԻՉ, գ. crane, mobile crane, jenny; (դոմկրատ) jack, screw jack; (վերհան մեքենա, լծակ) hoist.

ԱՄԲԱՐՁԻՉԱՎԱՐ, գ. crane-driver.

ԱՄԲԱՐՎԵԼ, բ. be accumulated/stored/hoarded up/heaped up.

ԱՄԲԱՐՏԱԿ, գ. dam, sea-wall; (ջրապատվար) weir, barrage; (բումբ) dike, dyke, embankment.

ԱՄԲԱՐՏԱԿԵԼ, բ. dam (up), embank, barrage.

ԱՄԲԱՐՏԱՎԱՆ, ա. haughty; (մեծամիտ) lofty, stuck-up; (ինքնահավան) conceited; (գոռոզ) supercilious, arrogant.

ԱՄԲԱՐՏԱՎԱՆԱՆԱԼ, բ. become haughty/arrogant/supercilious; be inflated with conceit.

ԱՄԲԱՐՏԱՎԱՆԱՐԵՆ, մ. haughtily, arrogantly, superciliously.

ԱՄԲԱՐՏԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. haughtiness; (ինքնահավանություն) conceit; (մեծամտություն, գոռոզություն) loftiness.

ԱՄԲԱՐՈՒՄ, գ. accumulation, storage, stock-piling.

ԱՄԲԻՈՆ, գ. tribune, rostrum, platform; (ուսումնական) chair, department; *եկեղ.* pulpit; ◊ **~ բարձրանալ** mount the platform/rostrum; **~ ստանալ** get a chair; **~ի վարիչ** head of the chair/department.

ԱՄԲՈՀ, գ. crowd; (բազմություն) multitude, throng; (խաժամուժ, խուժան) mob, the rabble.

ԱՄԲՈՀԱՎԱՐ, գ. demagogue.

ԱՄԲՈՀԱՎԱՐԱԿԱՆ } ա. demagogic,
ԱՄԲՈՀԱՎԱՐԱՅԻՆ } demagogical.

ԱՄԲՈՀԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. demagogy, demagogism.

ԱՄԲՈՂՋ, ա., գ., դ. all, the whole (of); (լրիվ) whole, entire; ◊ **~ աշխարհում** all over the world; *մաթ.* **~ թվեր** whole numbers; **~ ժամանակ** all the time; **~ կազմով** in a body, in full body; **~ ձայնով** at the top of one's voice; **մի ~ շարք** quite a number of, a whole row; **~ տասն օր** a full ten days; **~ տունը** the whole house; **~ ուժով** with (all one's) might and main; a whole row; **~ քաղաքը** the whole city; **~ օրը** all day long, all the day; **~ը** everything; the whole lot, all the lot; **սա ~ն է** that's all.

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ, ա. a whole, complete, total; ◊ **~ լրակազմ կոմպլեկտ** a complete set;

ԱՄԲՈՂՋԱՆԱԼ, բ. become an entity/complete, be completed.

ԱՄԲՈՂՋԱՊԵՍ, մ. entirely, wholly; (լրիվ) completely; (բացարձակապես) absolutely.

ԱՄԲՈՂՋԱՑՆԵԼ, բ. make whole, complete; (լրացնել) supplement with, amplify with, draw near completion.

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ, մ. completely, wholly, entirely; (միանգամայն) absolutely, totally, utterly; (լրիվ) quite, fully; ◊ **~ անհեթեթություն է** it's sheer nonsense; **~ արժանի լինել** be well worthy; **~ թաց** wet through; **~ կեղտոտ** dirty all over; **~ հանգստացած** fully rested/calmed down; **~ հայրն է** is the very/the spitting image of his father; *խսկց.* a chip off the old block; **~ ձյան մեջ** covered with snow; **~ ճիշտ է** quite so/right/true; **~ մերկ** quite/stark naked; **ոչ ~** not quite; **~ սուտ է** it's a sheer lie.

ԱՄԲՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the whole, totality, entity; ◊ **~ը ~ով** (վերցրած) as a whole, on the whole, (up) on the whole, taken/viewed as a whole; **մի ~** a single whole, an entity.

ԱՄԲՈՒԼԱՏՈՐ(ԱՅԻՆ), ա. dispensary; ◊ **~ հիվանդ** out-patient; **~ բուժում** out-patient treatment.

ԱՄԲՈՒԼԱՏՈՐԻԱ, գ. dispensary, out-patient's clinic/department; infirmary.

ԱՄԵՀԻ, ա. (անզուսպ) ungovernable, uncontrollable; (կատաղի) violent, furious, fierce, ferocious, truculent; (զարհուրելի) terrible, horrible, awful; (անսանձ) unbridled, unrestrained, untamable, indomitable; (հսկայական, վիթխարի) huge, enormous, vast.

ԱՄԵՀ(Ի)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (անզսպություն) lack of restraint, ungovernability, uncontrol-

lability, unrestraint; (կատաղություն) fierceness, ferocity, atrocity, fury, wildness; (վիթխարիություն) hugeness, enormity, vastness.

ԱՄԵՆ[1], դ. each, every, any; ◊ **~ անգամ** each time, every time; **~ գնով** at any price; **~ կերպ** in any way possible, in every possible way; **~ մարդ** everyone, everybody, each one, anyone; **~ տեղ** everywhere; **~ տեսակի** all sorts of; **~ից առաջ** first of all, to begin with, first and foremost, above all.

ԱՄԵՆ[2], *կրոն.* amen.

ԱՄԵՆ-, նախածանց (the) most.

ԱՄԵՆԱԳԵՏ, ա., գ. all knowing, all-wise; *գրք.* omniscient; *հեգն.* know-all.

ԱՄԵՆԱԿԱՐՈՂ, 1. ա. almighty, all-powerful; *գրք.* omnipotent; 2. գ. *կրոն.* **~ը** the Almighty.

ԱՄԵՆԱՄՅԱ, ա., մ. yearly, every year, annual, annually.

ԱՄԵՆԱՄՅԱՅ, ա. every month, monthly.

ԱՄԵՆԱՅՆ, դ. *գրք.* all, every; ◊ **~ անկեղծությամբ** sincerely, with sincerity; **~ ինչ** everything; **~ ոք** everyone, everybody; **~ սիրով** with pleasure.

ԱՄԵՆԵՎԻՆ, մ. at all, not at all; (ոչ մի դեպքում) by no means, not in the least; (ոչ մի ձևով) in no way; (ոչ մի նման բան) nothing of the kind; (երբեք) never.

ԱՄԵՆՈՒՐ(ԵՔ), մ. everywhere, high and low, here and there and everywhere; *գրք.* ubiquitous, omnipresent; (հեռու-մոտիկ) far and near, far and wide; (ամեն տեղ) in all places/parts; (ծայրեծայր) throughout.

ԱՄԵՆՔԸ, դ. (բոլորը) all, the whole of; (ամեն մեկը) everybody, everyone; (յուրաքանչյուրը) each.

ԱՄԵՆՕՐՅԱ, ա. daily, everyday; *գրք.* diurnal, quotidian; ◊ **~ աշխատանք** day-to-day work.

ԱՄԵՈՒԱ, գ. *կեն.* amoeba (pl.-bae, bas).

ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ, *տես* ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ:

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ, գ. American Armenian; ◊ **~ գաղութ** Armenian community in the USA.

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ, գ. American; *խսկց.* Yankee.

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ, ա. American.

ԱՄԵՐԻԿՈՒՀԻ, գ. American girl/woman.

ԱՄԻՍ, գ. month; ◊ **ընթացիկ՝ սույն ~** the current month; **անցյալ ~** last month; **ամեն ~** monthly; **մեկ ամսվա ընթացքում** in a month.

ԱՄԼԱՆԱԼ, բ. become barren/sterile, be barren.

ԱՄԼԱՅՆԵԼ, բ. render barren/sterile, sterilize.

ԱՄԼԱՅՈՒՄ, գ. castration, emasculation; (կենդանիների մասին) gelding, sterilization.

ԱՄԼԻԿ, գ. lamb, lambkin, yearling.

ԱՄԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. barrenness, sterility; (կենդանիների) dryness.

ԱՄՈՉ, գ. shame; (անպատվություն, խայտառակություն) infamy, ignominy, disgrace, dishonour; ◊ **~ով** shamefully; **~ չունենալ** be dead to shame; **~ը կորցնել** lose all sense of shame; **~ից գետինը մտնել** wish the earth/floor would open beneath one's feet; **~ից կարմրել** blush/flush with shame; **~ից մեռնել/չորանալ** burn with shame; **~ով բողնել** disgrace, defame, dishonour; **ամո՛թ** shame/for shame! **~է** it's a shame; it's shameful/disgraceful.

ԱՄՈՉԱԲԵՐ, **ԱՄՈՉԱԼԻ** } ա. shameful, disgraceful, infamous; (խայտառակ) scandalous, disreputable, ignominous.

ԱՄՈՉԱՀԱՐ, ա. ashamed, confused, abashed, disconcerted; ◊ **~ անել** make ashamed, put to shame/to the blush; **~ լինել** be ashamed/confused, lose countenance.

ԱՄՈՉԱՆՔ, գ. reproach, reproof; (կշտամբանք) rebuke, blame; ◊ **~ տալ** heap/hurl reproach on, reproach with; upbraid (with, for), shame, put to shame.

ԱՄՈՉԵՐԵՍ, ա. shamefaced, ashamed.

ԱՄՈՉԽԱԾ, ա. shy; (ամաչկոտ) bashful; (համեստ) modest, diffident; (երկչոտ) timid.

ԱՄՈՉԽԱԾՈՐԵՆ, մ. shyly, bashfully, diffidently, modestly.

ԱՄՈՉԽԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shyness; (ամաչկոտություն) bashfulness; (համեստություն) modesty, diffidence; (երկչոտություն) timidity.

ԱՄՈՆԻԱԿ, գ. *քիմ.* ammonia, ammoniac; ◊ **~ի՝ անուշադրի սպիրտ** ammonium chloride/salts.

ԱՄՈՐՉԱՏԵԼ, բ. castrate, emasculate; (կենդանիների մասին) geld.

ԱՄՈՐՉԱՏՈՒՄ, գ. castration, emasculation.

ԱՄՈՐՉԻՔ, գ. *կզմխս.* testicle.

ԱՄՈՔԵԼ, բ. heal, cure; (սփոփել) comfort, console.

ԱՄՈՔԻՉ, 1. ա. healing, curing; (սփոփիչ) consolitary, consoling, comforting; 2. գ. (անձ) healer, comforter.

ԱՄՈՔՎԵԼ, բ. heal, recover, be healed; (սփոփվել) console oneself, take comfort (in).

ԱՄՈՔՈՒՄ, գ. healing, curing; (սփոփում, սփոփանք) comfort, consolation; ◊ **~ գտնել** find consolation/comfort; **~ փնտրել** seek consolation (in sth).

ԱՄՊ, գ. cloud; *փխբ.* (թախիծ) sorrow, grief; *փխբ.* (վտանգ) storm-cloud; ◊ **ամպրոպաբեր ~** thunder/storm cloud; **անձրևի ~** rain cloud; **ծխի ~** puff/volumes of smoke; *փխտ.* **շերտավոր ~** stratus; **փոշու ~** cloud of dust; **~երով ծածկվել** be overcast/covered with clouds, be clouded all over; **~երում սավառնել** be up in the clouds, go woolgathering; **գլխին ~եր են հավաքվում** clouds are gathering above him/her; **գլխով ~եր են անցել** he endured/suffered much.

ԱՄՊԱԳՈՒԺԳՈՒԺ, ա. thunderous; ◊ **~ բառեր**

pompous, highflown/bombastic words; ~ ձայն thunderous/stentorian voice.

ԱՄՊԱԳՈՒՅՆ, ա. sky-blue, azure; light/pale-blue.

ԱՄՊԱՄԱՊՕ, ա. cloudy, nebulous, misty; (ամպոտ, թխպոտ) clouded, gloomy, louring, black; (մթագնած) darkened, clouded; *փխբ.* (թախծոտ) grievous, sad, mournful, rueful, sullen; *փխբ.* (մռայլ) gloomy, sombre; ◊ ~ երկինք cloudy/overcast sky.

ԱՄՊԱՄԱՊՕՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cloudiness, nebulosity; *փխբ.* gloominess, lour.

ԱՄՊԱՅԻՆ, ա. cloudy, nebulous.

ԱՄՊԵԼ, բ. overcast, cloud (up); *փխբ.* louer, lower, gloom; (մարդու մասին) frown, scowl.

ԱՄՊԵՐ, գ. *ֆիզ.* ampere.

ԱՄՊԵՐԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* ampermeter, ammeter.

ԱՄՊՀՈՎԱՆԻ, գ. *պատմ.* canopy, baldachin, baldaquin; (մահճակալի) canopy.

ԱՄՊՈՏ, *տես* ԱՄՊԱՄԱՊՕ:

ԱՄՊՐՈՊ, գ. (thunder-)storm, tempest, thunder-clap; *փխբ.* (վտանգ, աղետ) danger, calamity, misfortune, terror; ◊ (ինչպես) ~ պարզ(կա) երկնքից (like) a bolt from the blue.

ԱՄՊՐՈՊԱՅԻՆ, ա. thunderous, thundering.

ԱՄՍԱԳԻՐ, գ. journal, magazine, monthly.

ԱՄՍԱԳԼՈՒԽ, գ. the first day of the month.

ԱՄՍԱԹԵՐԹ, *տես* ԱՄՍԱԳԻՐ:

ԱՄՍԱԹԻՎ, գ. date; ◊ **ավարտի** ~ expiry date, deadline; **մարման** ~ redemption date; **վերջին** ~ closing date, deadline; ~**ը դնել** նշանակել (select a) date; **առանց** ~**ի** undated; **նշել հետին** ~**ով** antedate, backdate.

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ, գ. (կենսաթոշակ) monthly pension; (նպաստ) monthly benefit/grant/allowance; (ուսանողական թոշակ) monthly stipend/scholarship.

ԱՄՍԱԿԱՆ, ա. monthly, per month, month; ◊ ~ **(աշխատա)վարձ** wages, salary, pay; ~ **վճարում** monthly payment; **երեխան հինգ** ~ է the child is five months old.

ԱՄՍԱՎԱՐՁ, գ. monthly salary/wages/payment.

ԱՄՍԱՎԵՐՋ, գ. the end of the month, the last day of the month.

ԱՄՍԱՎՃԱՐ, *տես* ԱՄՍԱՎԱՐՁ:

ԱՄՊԱԿ, գ. *տեխ.* clamp, clip, spit-pin; (կապ) tie; (թղթի) paper/fastener.

ԱՄՐԱԿԱԶՄ, ա. thick-set, well-set; (պնդակազմ) stumpy, solid; (առողջ) sturdy; ◊ ~ **երիտասարդ** hefty fellow.

ԱՄՐԱԿԱՄ, *տես* ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՄ:

ԱՄՐԱԿԱՊ, գ. (տրանսպորտում) straps, belt, thong; (հանքում) timbering.

ԱՄՐԱԿԱՊԵԼ, բ. fasten.

ԱՄՐԱԿԱՌՈՒՅՑ, ա. of solid construction, strongly built/constructed.

ԱՄՐԱԿՈՒՆ, ա. strong; (կայուն) firm; (ուժեղ) vigorous; (պինդ) solid, tough; (անխախտելի) indestructible, adamantine.

ԱՄՐԱՉՈՒՅԼ, ա. serried, solidary, solid.

ԱՄՐԱՆ, գ. steel framework.

ԱՄՐԱՆԱԳՈՐԾ, գ. construction engineer, steel erector; *խսկց.* spider man.

ԱՄՐԱՆԱԼ, բ. (ուժեղանալ) become/get stronger/firmer; (պնդանալ, պինդ դառնալ) harden, become/grow hard; (իշխանության ևն մասին) consolidate; *փխբ.* (տեղը պնդացնել) get firmly established; *ռզմ.* fortify one's position.

ԱՄՐԱՊԻՆԴ, ա. strong, firm; (պինդ) solid, hard, tough; (առողջ) robust, vigorous, sound; (ձիգ, պիրկ) tight; (տոկուն, դիմացկուն) durable, resisting; (ամրակուռ) strongly built.

ԱՄՐԱՊՆԴԵԼ, բ. (ուժեղացնել) strengthen, fortify; (պնդացնել) make firmer, fasten; (ապահովել) secure; (զորեղացնել) reinforce; (իշխանության ևն մասին) consolidate; (նվաճումները, հաջողությունը) secure.

ԱՄՐԱՊՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. toughness, firmness, stability.

ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ, գ. (ուժեղացում) strengthening, fortifying; (զորեղացում) reinforcement; (պնդացում, ամրացում) fastening; (ձիգ պիրկ դարձնելը) tightening; (իշխանության մասին) consolidation.

ԱՄՐԱՑՆԵԼ, բ. (ուժեղացնել) strengthen, make firmer; (զորեղացնել) reinforce; (պնդացնել) solidify, toughen, fasten; (հաստատել) confirm, consolidate; *ռզմ.* fortify.

ԱՄՐԱՑՈՒՄ, գ. strengthening, fortifying, tightening, reinforcement, consolidation.

ԱՄՐԱՓԱԿ, ա. well-fastened, hermetical, hermetically sealed.

ԱՄՐԱՓԱԿԵԼ, բ. shut close/tightly, seal hermetically.

ԱՄՐՈՑ, գ. castle, stronghold; *ռզմ.* fortress; (միջնաբերդ) citadel; (բերդ) fort; (ամրություն) fortification; (դղյակ) castle, ◊ ~**ի պաշարում** *siege of a fortress*; ~**ի պարիսպ** rampart.

ԱՄՐՈՑԱԲՆԱԿ, գ. one who lives in the fortress/castle, (person) living in a fortress/castle.

ԱՄՐՈՑԱՅԻՆ, ա. stronghold, fortress.

ԱՄՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (պնդություն) firmness, solidity, toughness, fastness; *ռզմ.* fort, fortification, stronghold.

ԱՄՈՒԼ, ա. sterile, barren; (անպտուղ) futile, fruitless; (ոչ բերրի) infertile.

ԱՄՈՒՍԻՆ, գ. husband; (կին) wife; *գրք.* spouse; *խսկց.* companion/partner in life.

ԱՄՈՒՍՆԱԲԱՐ, ա. մ. matrimonially, maritally, as a husband.

ԱՄՈՒՆԱԹՈՂ } 1. ա. divorced; 2. գ.
ԱՄՈՒՆԱԼՈՒՅԾ } (ամճ) divorcee; ◊ ~ **կին՝ ամուսին** divorced wife/husband.

ԱՄՈՒՆԱԼՈՒԾԱԿԱՆ, ա. divorce; ◊ ~ **դատավարություն** divorce suit/case.

ԱՄՈՒՆԱԼՈՒԾԵԼ, բ. divorce.

ԱՄՈՒՆԱԼՈՒԾՎԵԼ, բ. get divorced, divorce one's wife/husband, be divorced (from).

ԱՄՈՒՆԱԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ } գ. divorce;
ԱՄՈՒՆԱԼՈՒԾՈՒՄ } *իրավ.* divorce, judicial separation, dissolution of marriage.

ԱՄՈՒՆԱԿԱՆ, ա. matrimonial, marital, connubial, conjugal; ◊ ~ **իրավունք** matrimonial law; ~ **ծիսակատարություն** matrimonial ceremony; ~ **կարգավիճակ** wedlock; ~ **փոխհարաբերություններ** bed and board/connubial relations.

ԱՄՈՒՆԱՆԱԼ, բ. marry, wed, get married (to), make a match; ◊ **հաջող** ~ make a good match.

ԱՄՈՒՆԱՅՆԵԼ, բ. marry, wed/marry off; ◊ ~ **որևէ մեկի հետ** marry sb to sb, give sb in marriage to sb.

ԱՄՈՒՆԱՅԱԾ, ա. married, wedded; ◊ ~ **լինել** be married (to sb).

ԱՄՈՒՆՅԱԿ, գ. *խսկց.* hubby.

ԱՄՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. marriage, matrimony, match, wedlock; ◊ **անհամապատասխան** ~ misalliance, mismatch; **շահադիտական** ~ marriage of convenience; **սիրով** ~ love-match; **օրինական** ~ legal marriage; **քաղաքացիական** ~ civil marriage; ~**բյան պայմանագիր** marriage settlement; ~**բյան վկայական** certificate of marriage, marriage license.

ԱՄՈՒՐ, 1. ա. firm, hard, strong; (ոժեղ) strong; (պինդ) solid; (առողջ) sound, robust, (կամքոմ) staunch, steadfast, unflinching; ◊ ~ **գիտելիք** sound knowledge; ~ **դիրք** firm/sound position; ~ **լար** tight string; ~ **հիմք** stable foundation; ~ **հյուսվածք** tough/strong cloth, hard-wearing fabric; ~ **օրգանիզմ՝ կազմվածք** vigorous/sturdy/strong constitution; 2. մ. strongly, firmly, vigorously, tightly, toughly.

ԱՄՈՒՐԻ, ա. unmarried, single; ◊ ~ **տղամարդ** unmarried/single man, bachelor; ~ **կին** unmarried/single woman, spinster; ~ **կյանք** unmarried/single life, celibacy.

ԱՄՓՈՓ, 1. ա. brief; (սեղմ) compressed; (հակիրճ) compact; (խտացրած) condensed; (համառոտ) concise; 2. մ. briefly; ◊ ~ **ձևով** in a condensed form; ~ **ոճ** compressed/compact style.

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ, գ. brief survey, brief, summary; (հանրագումար) resume; (համառոտագիր) compendium; ◊ **եղանակի** ~ (weather) forecast; **պատերազմի** ~ war communique, summary of operations.

ԱՄՓՈՓԵԼ, բ. summarize, sum up; (ներառել, պարունակել) contain, hold, include, embrace; (համառոտել) contract, confine, condense.

ԱՄՓՈՓԻՉ, ա. brief, compendious, concise.

ԱՄՓՈՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. compactness, conciseness, compression.

ԱՄՓՈՓՈՒՄ, գ. briefing, summary, summing up, generalization.

ԱՄՖԻԹԱՏՐՈՆ, գ. amphitheatre; (տեղ թատրոնում) amphitheatre, circle. *ամ.* parterre.

Ա՛Յ, ձ. holla, hoa; ◊ ~ **քե** there is a nice... ~ **քե բան ասիր** there is a nice thing to say; ~ **քե ինչպես** that's the way; ~ **քեզ** take that and that! ~ **քեզ բան (գարմանք)** indeed! is that so? now that's sth like it!

ԱՅԲ, գ. the name of the first letter of the Armenian alphabet; ◊ ~**ից քե** Alpha and Omega; **փորումը** ~**ի կտոր չկա** not to know a "b" from a bull's foot, not to know a thing.

ԱՅԲԲԵՆԱԿԱՆ, ա. alphabetic(al); (տարրական) elementary, simple, rudimentary, the ABC of; ◊ ~ **կարգով** alphabetically, in alphabetical order; ~ **ճշմարտություն** truism.

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ, գ. ABC book, primer.

ԱՅԲՈՒԲԵՆ, գ. alphabet, abc; *փխր.* (տարրական բաներ) the abc of; ◊ **Մորզեի** ~ Morse code.

ԱՅԳ, գ. *բնստ.* (լուսաբաց) morn, daybreak, dawn.

ԱՅԳԱԲԱՑ, գ. day-break, dawn, morning; *փխր.* (սկիզբ, կյանքի սկիզբ) outset, start, the outset of one's life.

ԱՅԳԵԳՈՐԾ, գ. gardener; *գիտ.* horticulturist, viticulturist; *մսնգ.* vine-grower.

ԱՅԳԵԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. gardening; *գիտ.* horticultural; *մսնգ.* vinegrowing.

ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gardening; *գիտ.* horticulture, viticulture; *մսնգ.* vinegrowing.

ԱՅԳԵԿՈՒԹ, գ. grape harvest, vintage.

ԱՅԳԵՊԱՆ, գ. gardener.

ԱՅԳԵՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gardening, horticulture.

ԱՅԳԵՍՏԱՆ, գ. vineyard, an area abounding in orchards.

ԱՅԳԵՏԵՐ, գ. owner/proprietor of an orchard.

ԱՅԳԵՏՈՒՆԿ, գ. laying out/off an orchard.

ԱՅԳԻ, գ. garden; ◊ **բուսաբանական** ~ botanical gardens; **խաղողի** ~ vineyard; **կենդանաբանական** ~ zoological gardens, zoo; **քաղաքային** ~ the gardens; ~ **գցել** lay out/off a garden.

ԱՅԳ, դ. that, pl. those; ◊ ~ **կարգի՝ տեսակի** like that, that kind of, that sort of, such as that; ~ **պատճառով էլ** that's why, because of that; ~ **է որ կա** just so, so it is, it's exactly/just that.

ԱՅԳԵՐՈՒԿ, գ. *կենդ.* eider.

ԱՅԳՔԱՓ, *տես* ԱՅԳԱԲԱՑ:

ԱՅԳՊԵՍ, դ. so, thus, in this manner, such, like that, that way.

ԱՅԴՊԻՍԻ, ղ. such, similar, the like, the same; ◊ **~ն** the same as; **հենց ~ն** just like this; **նա ~ն է** he is that sort (of man), this is his way; **փաստերն ~ն են** such are the facts.

ԱՅԴՏԵՂ, ղ. there, in that place; *բնստ.* yonder, thither; ◊ **~ից** from that place, from there; **մինչև ~** up to here/there; **ոչ այստեղ, ոչ ~** neither here nor there, nowhere at all.

ԱՅԴՔԱՆ, ղ. so/that much, so/that many; (քչի իմաստով) so few/little; ◊ **~ էլ** as much/many as, as much/many again; **~ով** so, thus much, that much; **~ կարևոր** so important.

ԱՅԴՕՐԻՆԱԿ, ա. similar, likewise; ◊ **~ ձևով** likewise; **~ դեպքերում** in such a case, in similar circumstances; **ոչ մի ~ բան** nothing of the kind/sort.

ԱՅԺՄ, մ. now, at present, nowadays, at the present time, today; (հենց հիմա՝ ամմիջապես) now, just now, presently, at once, right now; ◊ **~, երբ** now that; **մինչև ~** (մինչև այսօր) up to now, till now, hitherto; till/up to the present day; **~վանից** (այսուհետև) from now on; henceforth, henceforward.

ԱՅԺՄԵԱԿԱՆ, ա. modern, present-day; (ժամանակակից) up-to-date, timely, actual; ◊ **~ հարց** actual problem.

ԱՅԺՄԵԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. up-to-dateness, contemporaneity, modernness, modernity, recentness.

ԱՅԺՄՅԱՆ, ա. present, of nowadays, present-day, new.

ԱՅԼ[1], դ. other; ◊ **~ բառերով ասած** in other words; **դա ~ բան է** this/that is another affair/thing; **~ կերպ** otherwise, or else; **մեկ ~** another, some other; **ոչ ~ կերպ, քան** in no other way, than; **ոչ ~ ոք ինչ, քան** none other than/but; **և այլն** et cetera, etc., and so on/forth, and the rest, and (all) the rest of it.

ԱՅԼ[2], շ. but; ◊ **ոչ թե ... ~** not ... but.

ԱՅԼԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. allegoric(al), parabolical.

ԱՅԼԱԲԱՆԵԼ, բ. speak allegorically, parabolically.

ԱՅԼԱԲԱՆՈՐԵՆ, մ. allegorically, parabolically.

ԱՅԼԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. allegory.

ԱՅԼԱԶԳԻ, գ. foreigner, stranger, outlander.

ԱՅԼԱԼԵԶՈՒ, ա. speaking another language, of another language, belonging to another language.

ԱՅԼԱԽՈՀ, ա. dissident; *կրոն.* heterodox.

ԱՅԼԱԿԵՐՊ, ա. dissimilar, different, unusual; (աղավաղված, խեղաթյուրված) distorted, perverted.

ԱՅԼԱԿԵՐՊԵԼ, բ. transfigure, transform; (աղավաղել, խեղաթյուրել) distort, pervert, misrepresent.

ԱՅԼԱԿԵՐՊՎԵԼ, բ. get distorted/perverted; (աղավաղվել) be transfigured.

ԱՅԼԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transfiguration, transformation; (աղավաղում) distortion, pervertion, misrepresentation.

ԱՅԼԱԿՐՈՆ, գ. heterodox.

ԱՅԼԱՁԵՎ, ա. various, different.

ԱՅԼԱՁԵՎԵԼ, բ. modify, alter, refashion.

ԱՅԼԱՄԵՐԺ, ա. intolerant (towards other opinions/religions).

ԱՅԼԱՅԼԵԼ, բ. agitate, trouble, upset, excite, stir up; (փոխել, փոփոխել) alter, change.

ԱՅԼԱՅԼՄՈՒՆՔ, *տես* ԱՅԼԱՅԼՈՒՄ:

ԱՅԼԱՅԼՎԵԼ, բ. be perplexed, look confused, change countenance; ◊ **նրա դեմքն ~վեց** his face got/was distorted.

ԱՅԼԱՅԼՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԱՅԼԱՅԼՈՒՄ:

ԱՅԼԱՅԼՈՒՄ, գ. (հուզում) agitation; (աղավաղում) distortion, perversion, misrepresentation; (փոփոխում) alteration; (տագնապ) alarm; (զայրույթ) indignation; (վրդովմունք) resentment.

ԱՅԼԱՆԴԱԿ, ա. (անճոռնի, տգեղ) ugly; (խեղաթյուրված) deformed, misshapen; (սոսկալի) hideous; (գռեհիկ) vulgar; (բիրտ) rugged, coarse; (խայտառակ) scandalous; (անարգական) outrageous, shocking; (անազնիվ արարք ևն) dishonest, dishonourable; ◊ **~ դաստիարակություն** wrong/incorrect upbringing.

ԱՅԼԱՆԴԱԿԱԲԱՐ, *տես* ԱՅԼԱՆԴԱԿՈՐԵՆ:

ԱՅԼԱՆԴԱԿԵԼ, բ. disfigure; (աղավաղել) deform; (խեղել) disfigure, mutilate, maim, cripple; (տգեղացնել) make ugly, make look ugly/a fright.

ԱՅԼԱՆԴԱԿՈՐԵՆ, մ. monstrously, hideously; (խայտառակ ձևով) disgracefully.

ԱՅԼԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deformity, ugliness; (հաշմություն) disfigurement; (ծռևություն) malformation; (անոորմալություն) abnormality; (խայտառակություն) disgrace, scandal, disgraceful/shocking thing; ◊ **սա ~ է** it's a disgrace/scandal.

ԱՅԼԱՆԴԱԿՈՒՄ, գ. disfigurement, defacement, mutilation;

ԱՅԼԱՇԽԱՐՀԻԿ, ա. foreign, strange, alien, outlandish.

ԱՅԼԱՊԵՍ, մ. or else, otherwise; (այլ կերպ, այլ ձևով) differently, in a different way.

ԱՅԼԱՍԵՐ } գ. altruist.
ԱՅԼԱՊԱՇՏ }

ԱՅԼԱՍԵՐԵԼ, բ. degenerate; *փխբ.* pervert, corrupt.

ԱՅԼԱՍԵՐՎԱԾ, ա. degenerative; *փխբ.* perverted.

ԱՅԼԱՍԵՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. degeneration;

փխբ. (փչացածություն) corruption, perversion; ◊ **բարոյական ~** moral degeneration.

ԱՅԼԱՍԵՐՈՒՄ, գ. degeneracy; *փխբ.* perversion.

ԱՅԼԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. altruistic, unselfish, generous.

ԱՅԼԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. altruism, unselfishness, generosity.

ԱՅԼԱՏԵՍԱԿ, ա. heterogeneous; (խառը, ոչ միատարր) mixed, hybrid.

ԱՅԼԱՏԵՍԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կենս.* heterogeneity, difference in kind.

ԱՅԼԵՎ, շ. (նույնպես) also, too, likewise, as well, as well as; (բայց) but; ◊ **ոչ միայն ... ~** not only... but.

ԱՅԼԵՎԱՅԼ, ա. different, various, diverse; ◊ **առանց ~ի** *տես* ԱՅԼԵՎԱՅԼՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՅԼԵՎԱՅԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. միայն **առանց ~բյան** կապակցության մեջ, unquestioningly, implicitly, unreservedly, without reserve, unconditionally.

ԱՅԼԵՎՍ, մ. no more/longer, not any more/longer.

ԱՅԼԻՄԱՍՏ, ա. allegorical, figurative, metaphorical.

ԱՅԼՄՈԼՈՐԱԿԱՅԻՆ, գ. outer-space inhabitant; *խսկց.* out of this world.

ԱՅԼՈՒՐԵՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* alibi.

ԱՅԼՔԱՂԱՔԱՑԻՆ, ա. of another town.

ԱՅԼՕՐԻՆԱԿ, ա. different, other.

ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔ, գ. choice, alternative.

ԱՅԾ, գ. (էգ) goat, she-goat, nanny-goat; (արու) he-goat, billy-goat; ◊ **վայրի ~** mountain goat; **~ի կաթ** goat's milk; **~ի միս** goat's flesh/meat; **~ի մորուք** goatee.

ԱՅԾԱՁԱՅՆ, գ. reedy voice.

ԱՅԾԵԼՔԵՐՈՒ, *տես* ԱՅԾՔԱՂ:

ԱՅԾԵԼՔՅՈՒՐ, գ. *կենդ.* capricorn; *աստղ.* Capricorn; ◊ **~ի արևադարձ** tropic of Capricorn.

ԱՅԾԵՄՆԻԿ, գ. female roedeer; *փխբ.* (սիրուն ու քնքուշ աղջիկ) a nice and gentle girl.

ԱՅԾՅԱՄ, գ. roe, roedeer; (արու) roebuck; (կաշին) chamois.

ԱՅԾՈՂՏ, գ. (l)lama.

ԱՅԾՔԱՂ, գ. *կենդ.* antelope.

ԱՅՆ, դ. that (pl.those); ◊ **~ մեկը՝ մյուսը** the other; **~ մյուս կողմում** on the other side; **~ աշխարհը** the next/other/better world; **~ աշխարհը գնալ** go to a better world; **~ աստիճան** so, to such an extent/degree; **~ ժամանակվանից (երբ)** since then on, ever since; **~ պատճառով, որ** because (of), for, on account of, by reason (of), owing (to), in order to, on condition (that), provided (that), it being understood (that); **ան ~, որ** this indicates that; **այս և ~ աշխարհում** in this world and the next; **~ է** that is, that is to say; **~ էլ** besides, moreover; **~ էլ ինչպե՞ս** and how! **հենց ~ է** as soon as, no sooner, than; **~, որ** the thing that.

ԱՅՆԺԱՄ, մ. then, at that time; ◊ **~, երբ** when.

ԱՅՆԻՆՉ, 1. դ. so-and-so, such person; 2. շ. (միևչդեռ, սակայն) whereas, while; *գրբ.* whilst; (այդ ժամանակամիջոցին) meanwhile, in the meantime.

ԱՅՆՉԱՓ, *տես* ԱՅՆՔԱՆ:

ԱՅՆՊԵՍ, դ. so, so much/far, thus; ◊ **այսպես թե ~** in any event /case; **բայց և ~** but, still; however, for all that, all the same, nevertheless, none the less, yet; **~, ինչպես** just as, the same way as; **ինչպես այս , ~ էլ այլ դեպքում** in either event/case, one way or another; **~, կարծես՝ ասես** as if/though; **հենց ~** just so, for no particular reason, simply; **~ էլ** as well as, similarly, in the same manner; **~, որ** so as/that; **~, որ չ...** so as not, after all, never.

ԱՅՆՊԻՍԻ, դ. such, such as, similar, such a/one, so; ◊ **~, ինչպիսի** such as, the same, same as, the same as; **~ ձևով** in such a /that way; **որպես ~ն** as such; **~ք** such, that sort of, alike, like, like this/that.

ԱՅՆՏԵՂ, դ. there, over there; *բնստ.* thither; ◊ **(բանն) ~ հասցնել** take/bring matters to; **գնա ~** go there; **մերթ այստեղ, մերթ՝ ~** now here, now there; **ոչ այստեղ, ոչ ~** neither here, nor there; **այստեղ և ~** here and there, here, there and everywhere; **~, որտեղ (ուր)** where; **~ի** of that place, of those places; **~ից** from there/ that place.

ԱՅՆՈՒԱՄԵՆԱՅՆԻՎ, շ. none the less, nevertheless, for all that, all the same; (սակայն) however, but, yet, still; (չնայած) in spite of, despite, notwithstanding.

ԱՅՆՈՒՀԱՆԴԵՐՁ, շ. for all that, still, all the same, however.

ԱՅՆՈՒՀԵՏԵՎ, մ. then, thereupon, upon which, and subsequently; (հետո) afterwards, further; (ավելի ուշ) later on; (այն ժամանակից ի վեր, դրանից հետո) since then, since that time.

ԱՅՆՔԱՆ, դ. so much/many; ◊ **ոչ ~՝ ~ էլ չէ** not so much/many...as, rather than; **~, որ** insomuch as/that, to such an extent, so that, till; **~, որքան** as much/many as; **~ով, որքանով** as/so far as.

ԱՅՈ, վ. yes, so; այո՞ is that so? really? indeed? fancy that; ◊ **և ~, և ոչ** yes and no, yes and nay, aye and nay.

ԱՅՍ, դ. this (pl. these); ◊ **~ կարգի՝ տեսակի** of that kind/sort, suchlike, similar; **~ պահին** at the given/present moment; **~ կերպ** in this/that way, thus; **~ ու այն** this and that; **~ ու այն տեղ** here and there; **~ կամ այն** this or that, either; **~ կամ այն դեպքում** in any event/case, in either case; **~ կամ այն կերպ** in some way or other.

ԱՅՍԻՆՉ, դ. such-and-such; (անվան փոխարեն) so-and-so; ◊ **~ մարդը** such person; **~ը** a certain person; **~ ժամին** at such-and-such an hour; **պարոն ~ը** Mr. so-and-so.

ԱՅՍԻՆՔՆ, շ. that is, that is to say, namely, viz (videlicet).

ԱՅՍՉԱՓ, *տես* ԱՅՍՔԱՆ:

ԱՅՍՊԵՍ, դ. so, thus, such; ◊ **~ օրինակ** thus, for example; **~ ասած** so to say/speak; **~ կոչված** (the) so-called; **~ ուրեմն** so, thus; **~ ու ~** so and so; **~ թե այնպես** one way or another, in some way or other, in any case/event; **և ~** so, thus.

ԱՅՍՊԻՍԻ, դ. such, so, all such; (նման) the same, similar, suchlike; ◊ **որպես ~ն** as such; **նա ~ն է** he is that sort (of man); **~ը** such, that sort of, like this/that.

ԱՅՍՊԻՍՈՎ, շ. so, thus, in such a manner.

ԱՅՍՏԵՂ, դ. here, over here; *բնստ.* hither; ◊ **~ի** of the place, local; **~ից** from here; **եկ՝ արի ~** come here; **~ -այնտեղ** here and there, here, there and everywhere, somewhere; *բնստ.* hither (and) thither; **~ից-այնտեղից** from everywhere, from every quarter.

ԱՅՍՏԵՂԱՑԻ, գ. (բնիկ) native; (բնակիչ) inhabitant.

ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՎ, մ. from now on, from this time on/onward, henceforth, henceforward.

ԱՅՍՔԱՆ, դ. so, so/that many/much, thus much; ◊ **~ գեղեցիկ** so beautiful; **~ վճարել** pay so much; **~ից հետո** after all, when all is said and done; **~ով** (այս քանակությամբ) in such quantity/an amount; **~ով (գնել)** (buy) for so much.

ԱՅՍՕՐ, մ. today, this day; (ներկայումս) at present; ◊ **~ը** this day, the present day; **~ ևեթ** just today; **մինչև ~** up to date; **~ վաղը** any day now, one of these days, today or tomorrow; **~վա** today's, this day's; **~վա դրությամբ** today, at present, as of today; **~վան հետաձգվեց** was postponed for/to today; **~վանից հետո** from today/now (on).

ԱՅՏ, գ. cheek; ◊ **վարդագույն՝ կարմիր ~երով** pink-cheeked, rosy-cheeked, with rosy cheeks; **փոս ընկած ~եր** sunken/hollow cheeks; **~ը դեմ տալ** turn the cheek; **մյուս ~ը դեմ տալ** turn the other cheek; **~ին խփել՝ հասցնել** slap in the face, give sb a slap in the face.

ԱՅՏԱՄՈՐՈՒՍ } գ. whiskers, sidewhiskers.
ԱՅՏԱՄՈՐՈՒՔ }

ԱՅՏԱՄԿԱՆ, գ. *կզմխս.* cheek muscle.

ԱՅՏԱՅԻՆ, ա. cheek.

ԱՅՏԱՓՈՍԻԿ, գ. dimple.

ԱՅՏՈՍԿՐ, գ. *կզմխս.* cheek-bone; ◊ **ցցված ~երով** with high/prominent cheekbones, cheekboned.

ԱՅՏՈՒԱՒՈՒԾՔ, գ. *բժշկ.* gumboil.

ԱՅՏՈՒՑ, գ. *բժշկ., գիտ.* oedema (pl. oedemata), edema; (ուռուցք) swelling, tumour; (փքում) inflation.

ԱՅՏՈՒՑԱՅԻՆ, ա. *բժշկ.* tumorous.

ԱՅՏՈՒՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* swelling.

ԱՅՏՈՒՑՎԵԼ, բ. swell, be swollen, become dropsical, inflate.

ԱՅՐ[1], գ. man; (արու, արական) male; (ամուսին) husband; ◊ **~ ու կին** husband and wife, man and wife.

ԱՅՐ[2], գ. (քարայր) cave, cavern; (քարանձավ) grotto.

ԱՅՐԱՔԱՐ, մ. manly, manfully, with fortitude.

ԱՅՐԵԼ, բ. burn; (կիզել. արևի մասին) scorch; (վառել) light, kindle; (կրակ տալ, հրդեհել) set fire (to), set on fire; (դաղել. եղինջի՝ պղպեղի մասին) sting; (դիակիզել) cremate; (մոխիր դարձնել) incinerate, burn to ashes; *փխբ.* (հուզել, բորբոքել) kindle, excite; *փխբ.* (վիրավորել, խայթել) sting, hurt; ◊ **(իր հետևում) նավերն ~** burn one's boats/bridges.

ԱՅՐԻ, գ. widow, dowager; (տղամարդ) widower.

ԱՅՐԻԱՆԱԼ, բ. be/become a widow.

ԱՅՐԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. widowhood.

ԱՅՐՈՂ, ա. burning; (կիզիչ) scorching; (դաղող) stinging; (հյուծիչ) consuming.

ԱՅՐՎԱԾ, ա. burnt, scorched.

ԱՅՐՎԱԾՔ, գ. burn; (եռջրից, շոգիից) scald; (եղինջից նն) sting.

ԱՅՐՎԵԼ, բ. burn, burn down, burn oneself, be burnt; (բոցավառվել) blaze; ◊ **անբոց ~** glow; **եռջրով՝ շոգիով ~** scald.

ԱՅՐՈՒՄ, գ. burning, burning out; *տեխ.* combustion; *բժշկ.* cauterization, cautery.

ԱՅՑ, գ. visit, visitation; (հաճախում) attendance; ◊ **քաղաքավարական ~** courtesy visit/call; **~ի գնալ** pay sb a visit/a call; **փոխադարձ ~ կատարել** return sb's visit.

ԱՅՑԱՎՃԱՐ } գ. fee, honorarium
ԱՅՑԱԳԻՆ } (pl. honoraria).

ԱՅՑԱԳԻՐ, գ. visa.

ԱՅՑԵԼԵԼ, բ. visit, go/come to see, call upon/on, pay a visit; (հաճախել) attend, resort (to); ◊ **հաճախակի ~** frequent.

ԱՅՑԵԼՈՒ, գ. visitor, caller; (հյուր) guest; ◊ **հաճախակի ~** frequenter.

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԱՅՑ:

ԱՅՑԵՄԱՏՅԱՆ, գ. diary, register.

ԱՅՑԵՏՈՒՄ } գ. visiting-card, business
ԱՅՑԵՔԱՐՏ } card.

ԱՆ- (ժխտ. նախածանց) un-; **անհարմար** uncomfortable; **անհաշվելի** uncountable նն:

ԱՆԱԳ, գ. *բիմ.* tin.

ԱՆԱԳԱԳՈՐԾ, գ. tinsmith, tinman, tinner.

ԱՆԱԳԱԹԻԹԵՂ, գ. (tin) foil.

ԱՆԱԳԱԹՈՒՂԹ } գ. silver paper.
ԱՆԱԳԱԹԵՐԹ }

ԱՆԱԳԵ } ա. pewter.
ԱՆԱԳՅԱ }

ԱՆԱԳԱՊԱՏ, ա. tinned.
ԱՆԱԳԱՊԱՏԵԼ, բ. tin.
ԱՆԱԳԱՊԱՏՈՒՄ, գ. tinning.
ԱՆԱԳԱՔԱՐ, գ. *հնք.* cassiterite.
ԱՆԱԳԱՐՈՒՅՆ, ա. (անգութ) merciless, unmerciful, ruthless; (դաժան) cruel, severe; (անողորմ) cruel, merciless; (կատաղի) fierce, ferocious; (վայրենի) brutal, fiendish.
ԱՆԱՉՆԻՎ, ա. dishonest; (ստոր) base, ignoble; (անպատիվ) dishonourable; (անարդար) unfair; ◊ ~ **արարք** dishonourable deed; ~ **հարստացում** unjust enrichment.
ԱՆԱՉՆՎԱԲԱՐ } մ. dishonestly; (անար-
ԱՆԱՉՆՎՈՐԵՆ } դարացիորեն) unfairly; (անպատվաբեր ձևով) dishonourably; (խայտառակ ձևով) disgracefully.
ԱՆԱՉՆՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dishonesty; (ստորություն) meanness; (անպատվություն) disgrace, dishonour.
ԱՆԱԼԻ, ա. unsalted, not salty, not salted, saltless, insipid; *փխր.* (անհամ) insipid, vapid; ◊ ~ **հաց** unleavened bread; ~ **ուտելիք** insipid food; ~ **սրամտություն** vapid sallies, feeble jokes.
ԱՆԱԼԻԱՆԱԼ, բ. become desalinated; *փխր.* (անհամանալ) become insipid/vapid.
ԱՆԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insipidity, vapidity, saltlessness.
ԱՆԱԼՈԳԻԱ. *տես* ՀԱՄԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:
ԱՆԱԽՈՐԺ, ա. unpleasant; (ոչ դուրեկան) disagreeable; (անհանգստացնող) troublesome, annoying; (անհարմար) awkward; (վրդովեցուցիչ) vexing, vexatious.
ԱՆԱԽՈՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. annoyance; (տհաճություն) unpleasantness; (սրտնեղություն) nuisance; (անհանգստություն) trouble; (վրդովմունք) vexation.
ԱՆԱԿՆԿԱԼ, 1. ա. (անսպասելի) unexpected; (հանկարծակի) sudden, surprising; (չկանխամտածված) unintentional; (պատահական) accidental; ◊ ~ **արդյունք** unlooked-for results; ~ **երջանկություն** windfall; ~ **կրակոց** random/accidental shot; ~ **հանդիպում** unexpected encounter; ~ **մահ** sudden/unexpected death; 2. գ. unexpectedness, surprise, suddenness; **դա ~ էր** it was a great surprise; **~ի բերել** take unawares/aback; *խսկց.* catch napping; **~ի գալ** be taken aback/unawares.
ԱՆԱԿՆԿԱԼԱԲԵՆ, մ. unexpectedly; (հանկարծակի) suddenly, all of a sudden, surprisingly; (ոչ դիտավորյալ) inadvertently.
ԱՆԱԼԱՐՏ, ա. immaculate, unpolluted; (անբիծ) real, genuine; (անբիծ) spotless, blameless; (անբասիր) guiltless, unblemished; (զուտ, մաքուր) pure; (անխառն) unalloyed, pure.
ԱՆԱԼԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immaculateness, faultlessness.
ԱՆԱԼՄՈՒԿ, 1. ա. noiseless; (հանդարտ) quiet; (լուռ) silent; (խաղաղ) quiet, serene, peaceful; 2. մ. noiselessly, quietly, silently.
ԱՆԱՄՈԹ, ա. shameless; (անպատկառ) impudent; (լկտի) barefaced, brazen; (անպարկեշտ) immodest, indecent; (անպատշաճ) improper, indecorous; ◊ ~ **արարած** shameless creature; ~ **կին** shameless woman/girl; ~ **մարդ** shameless man/fellow/boy; ~ **վարքագիծ** disgraceful behaviour.
ԱՆԱՄՈԹԱԲԱՐ, մ. shamelessly; (անպատկառորեն) impudently; (անպարկեշտորեն) immodestly; (անպատշաճ ձևով) indecently, improperly.
ԱՆԱՄՈԹԱՆԱԼ, բ. become shameless; (անպատկառանալ) become impudent; (ամբարտավանանալ) become insolent; (անպարկեշտ դառնալ) become indecent; (անհամեստանալ) become immodest.
ԱՆԱՄՈԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shamelessness; (անպատկառություն) impudence, brazenness; (աներեսություն) importunity; (անհամեստություն) immodesty, obscenity; (անպարկեշտություն) indecency, impropriety; ◊ ~ **ունենալ** have the cheek/face/front/impudence/brazen(ness).
ԱՆԱՄՈՔ(ԵԼԻ), ա. inconsolable, disconsolate.
ԱՆԱՄՊ, ա. cloudless, unclouded; *փխր.* (խաղաղ, ջինջ) serene; ◊ ~ **երջանկություն** unclouded happiness.
ԱՆԱՆԱՄ. *տես* ԱՐՔԱՅԱԽՆՁՈՐ:
ԱՆԱՆՋԱՏ(ԵԼԻ), ա. inseparable, inseverable; (անբաժանելի) indivisible; (անքակտելի) indissoluble.
ԱՆԱՆՑԱՆԵԼԻ, ա. impassable, impracticable; ◊ ~ **անտառ** impenetrable forest; ~ **ծանծաղուտ** unfordable shoal; ~ **ցեխ** impassable/thick mud/bog.
ԱՆԱՆՑԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impassability, impracticability.
ԱՆԱՆՑՈՂԱԿԱՆ, ա. *քեր.* intransitive.
ԱՆԱՆՈՒԽ, գ. mint, peppermint.
ԱՆԱՆՈՒԽԱՅԻՆ, ա. mint, peppermint; ◊ ~ **նաբաթ** peppermints, peppermint losenges.
ԱՆԱՆՈՒՆ, ա. nameless, anonymous, innominate; ◊ ~ **ստեղծագործություն** anonymous work; ~ **հեղինակ** anonymous author; ~ (անստորագիր) **նամակ** anonymous letter.
ԱՆԱՇԽԱՏ, ա. unearned; ◊ ~ **եկամուտ** unearned income; ~ **տարրեր** the leasured class.
ԱՆԱՇԽԱՏՈՒՆԱԿ, ա. disabled, invalid.
ԱՆԱՇԽԱՏՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. invalidity, disability, invalidism, incapacity for work; ◊ **լրիվ** ~ complete invalidity/disability; **մասնակի**

~ partial invalidity; **ժամանակավոր ~** temporary invalidity.

ԱՆԱՉԱՌ, ա. unbias(s)ed; (անկողմնակալ) impartial; (անկանխակալ) unprejudiced; (չշահագրգռված) disinterested; (օբյեկտիվ) objective.

ԱՆԱՉԱՌԱԲԱՐ, ԱՆԱՉԱՌԱՐԵՆ մ. impartially, without bias, disinterestedly.

ԱՆԱՉԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impartiality, disinterestedness.

ԱՆԱՊԱԿ, ա. (մաքուր, անխառն) pure; **~ գինի** neat wine.

ԱՆԱՊԱԿԱՆ, ա. (անբիծ) unblemished, spotless; (չարատավորված) immaculate; (չփչացող, անփուտ) incorrupt, undicayed, pure.

ԱՆԱՊԱՀՈՎ, ա. (կարիքավոր) unprovided for, needy, not provided (with), vulnerable; (ոչ վստահելի) unreliable, insecure, untrustworthy, precarious, unsafe; (ոչ դիմացկուն, խախուտ) not strong/solid/durable enough, unsteady, unstable.

ԱՆԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insecurity; (կարիք) need, vulnerability; (վտանգավոր լինելը) unreliability, insecurity; (անվստահելի՝ անհուսալի լինելը) untrustworthiness, precariousness; (խախտություն) lack of strength, instability.

ԱՆԱՊԱՍՏԱՆ, ա. homeless, shelterless; ◊ **~ երեխա** homeless child, waif.

ԱՆԱՊԱՍՏԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. homelessness, shelterlessness.

ԱՆԱՊԱՎԵՆ, ա. without support; (անպաշտպան) defenceless, unprotected.

ԱՆԱՊԱՏ, 1. գ. desert, waste, wilderness; *կրոն.* (վանք, ճգնարան) secluded monastery, hermitage; 2. ա. (ամայի, անպտուղ) barren, sterile; ◊ **ձայն բարբառո հ~ի** a voice/cry in the wilderness.

ԱՆԱՊԱՏԱԲՆԱԿ, գ. (անապատում բնակվող) inhabitant of desert; *կրոն.* (մենակյաց, ճգնավոր) hermit, recluse, anchorite.

ԱՆԱՊԱՏԱՅԻՆ, ա. desert, wild.

ԱՆԱՊԱՑՈՒՅՑ, 1. ա. unsubstantiated, unfounded, proofless; (անհիմն) not proved, not based on evidence; 2. մ. without any proofs; ◊ **~ մեղադրանք** unfounded/unproved accusation; adduce any proofs.

ԱՆԱՊԱՑՈՒՑԵԼԻ, ա. indemonstrable, which cannot be proved.

ԱՆԱՊԵՍՏ, գ. *գրկ.* anapest.

ԱՆԱՌԱԳԱՍՏ, ա. sailless, without sails, having no sails; *փխբ.* (անկառավարելի) ungovernable, roaming, wandering.

ԱՆԱՌԱԿ, ա., գ. lewd, profligate; (զեխ, ցոփ) dissolute; (շվայտ) dissipated; (սանձարձակ) licentious, reprobate; (անբարոյական) immoral; (փչացած) debauched; ◊ **~ մարդ** debauchee, libertine, profligate; debaucher; **~ կին** seductress; **~ կյանք վարել** lead a deprived life, indulge in lust/lewdness; **~ որդի** prodigal son.

ԱՆԱՌԱԿԱՆՈՑ, գ. brothel, house of prostitution, parlor house.

ԱՆԱՌԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lewdness, profligacy; (ցոփություն) dissoluteness; (շվայտություն) dissipation; (սանձարձակություն) libertinage, libertinism; (անբարոյականություն) immorality, depravity; (փչացածություն) debauchery.

ԱՆԱՌԱՐԿԵԼԻ, ա. unquestionable, beyond debate; (անվիճելի) indisputable, incontestable; (անժխտելի) indeniable; (անհերքելի) irrefutable.

ԱՆԱՌԱՐԿԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incontestability, irrefutability, incontrovertibility; (անվիճելիություն) indisputability.

ԱՆԱՌԱՐԿԵԼԻՈՐԵՆ, մ. indisputably, unquestionably, undoubtedly.

ԱՆԱՌԻԿ, ա. (անմատչելի) inaccessible; (անհաղթելի) invincible; (անմերձենալի) unapproachable; (ժայռերի ևն մասին) forbidding; ◊ **~ բերդ՝ ամրոց** impregnable/unassailable stronghold/fortress/castle.

ԱՆԱՌԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inaccessibility, impregnability.

ԱՆԱՒՈՂՋ, ա. (հիվանդոտ) ailing, sickly; (հիվանդագին) unhealthy, unwholesome, morbid; (վնասակար) pathogenic, harmful; ◊ **~ մթնոլորտ** unhealthy atmosphere.

ԱՆԱՍԵԼԻ, ա. unspeakable; (անարտահայտելի) inexpressible, beyond expression; (անհավատալի) incredible.

ԱՆԱՍՆԱԲԱՐ, մ. brutally, bestially.

ԱՆԱՍՆԱԲԱՐՈ, ա. brutal, brutish, bestial.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. veterinary.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ, գ. veterinary surgery/clinic.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. veterinary science/medicine.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. cattle-breeding, stock-raising.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (live)stock-raising, livestock farming, cattle-breeding, cattle-rearing.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒՅԺ, գ. veterinary surgeon.

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒՅԾ, գ. cattle-breeder.

ԱՆԱՍՆԱԿԱՆ, ա. animal; *փխբ.* (բիրտ, կոպիտ) bestial, brutal, brute, brutish; *փխբ.* (սոսկ) low, mean, base, vile; ◊ **~ վախ** animal/blind/bodily fear; **~ բնազդ** animal instinct.

ԱՆԱՍՆԱԿԵՐ, գ. forage, fodder.

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀ, գ. cattle-breeder, cattle-farm worker, cattle-yard worker.

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀԱԿԱՆ, ա. cattle-breeding,

stock-raising; ◊ ~ **ֆերմա** livestock/cattle farm.

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cattle-breeding, cattle-raising, cattle-rearing, stock-raising, cattle/livestock farming.

ԱՆԱՍՏԼ, ա. starless; *փխք.* (առանց գրավչության, անկենդան) without piquancy/sparkle; *փխք.* (անհաջողակ, անտաղանդ) feeble, wretched, untalented, luckless, ill-starred.

ԱՆԱՍՏՎԱԾ, ա. atheist, godless; (անպատկառ, անխիղճ, անամոթ) scandalous, shameless, godless, unscrupulous, dishonest; ◊ ~ **գրպարտություն** infamous/vile slander; ~ **գներ** outrageous prices.

ԱՆԱՍՏՎԱԾԱԲԱՐ, մ. unscrupulously, without scruple.

ԱՆԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. atheism, godlessness; *փխք.* (անգթություն) cruelty, brutality.

ԱՆԱՍՈՒՆ, գ. cattle, livestock, animal; *փխք.* (բիրտ, կոպիտ) brute, beast; ◊ **եղջերավոր** ~ horned cattle; **կաթնատու** ~ dairy cattle; **մսատու** ~ beef cattle; **ցեղական ազնվացեղ** ~ bloodstock, pedigree cattle; **անլեզու** ~ dumb creature.

ԱՆԱՎԱՐՏ, ա. unfinished, incomplete; (անկատար) imperfect.

ԱՆԱՏԱՄ, ա. toothless; *կեն.* edentate; *փխք.* (անուժ) feeble, impotent; ◊ ~ **քննադատություն** feeble/incipid criticism.

ԱՆԱՏՈՄԻԱ, գ. anatomy; ◊ **մարդու՝ կենդանու՝ բույսերի** ~ human/animal/plant anatomy.

ԱՆԱՏՈՄԻԱԿԱՆ, ա. anatomic(al).

ԱՆԱՏՈՄԻԿՈՒՄ, *տես* ԴԻԱՀԵՐՁԱՐԱՆ:

ԱՆԱՐԱՏ, ա. immaculate; *գրք.* irreprehensible; (մաքրաբարո) chaste; (մաքուր) pure; (անբիծ) spotless; (անմեղ) innocent, blameless; (կուսական) virgin; (իսկական, բնական, ոչ չինծու) genuine, real, pure; (անխարդախ) unfeigned; (ալկոհոլի մասին) neat; ◊ ~ **գինի** neat wine; ~ **ոսկի** pure gold.

ԱՆԱՐԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immaculacy, chastity; (մաքրություն) purity; (անմեղություն) innocence; (կուսականություն) virginity; (անխարդախ լինելը) genuineness.

ԱՆԱՐԳ, ա. shameful, disreputable; (ստոր) mean, base; (կեղտոտ) foul; (անազնիվ) vile; (անպատիվ) infamous; (սրիկա) villainous, scoundrelly; ◊ ~ **գրպարտություն** malicious/wicked calumny, vile piece of slander.

ԱՆԱՐԳԱԲԱՐ, մ. ignobly, vilely; (անամոթաբար) shamefully; (ստորաբար) basely.

ԱՆԱՐԳԱԿԱՆ, ա. insulting, abusive, defamatory.

ԱՆԱՐԳԱՆՔ, գ. insult, outrage; (անպատվություն) defamation, infamy; (գրպարտանք) slander, vilification; (վիրավորանք) obloquy; (ամոթանք) shame, disgrace; ◊ *իրավ.* ~ **կրել** bear insults; ~ **հասցնել** (գործողությամբ) assault and battery; (բառերով) contumely; ~ **ի պյուն** pillory; ~ **ի պյունին գամել** pillory, put in the pillory.

ԱՆԱՐԳԵԼ[1], բ. revile, defame, outrage; (վիրավորել) insult, offend, affront, give offence; (գրպարտել) slander, libel, vilify; (անպատվել) disgrace.

ԱՆԱՐԳԵԼ[2], ա., մ. without hindrance/obstruction; (առանց դժվարության) without difficulty; (ազատ) freely.

ԱՆԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. baseness; (ստորություն) mean/low-down action; (անպատվություն) infamy, vileness; (անազնվություն) meanness.

ԱՆԱՐԳՈՒՄ, գ. reviling; (վիրավորանք) insult, outrage, abuse; (գրպարտանք) defamation; (սրբապղծություն, պղծում) descration, profanation.

ԱՆԱՐԴԱՐ, ա. unjust, unfair, wrong; ◊ ~ **մրցակցություն** unfair competition.

ԱՆԱՐԴԱՐԱՑԻ, ա. unjust, unfair, wrong, inequitable; ◊ **որևէ մեկի նկատմամբ** ~ **լինել** do sb an injustice, be in the wrong, judge unfairly, wrong sb.

ԱՆԱՐԴԱՐԱՑԻՈՐԵՆ, **ԱՆԱՐԴԱՐՈՐԵՆ** } մ. unjustly, unfairly, wrongly.

ԱՆԱՐԴԱՐԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. injustice, wrongness; (անազնվություն) unfairness; (անիրավություն) iniquity.

ԱՆԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ, 1. ա. unproductive, inefficient; ◊ ~ **աշխատանք** waste of labour; ~ **ծախսեր** waste of capital; 2. մ. unproductively.

ԱՆԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unproductivity, inefficiency.

ԱՆԱՐԴՅՈՒՆՔ, ա. without result; (անօգուտ) futile; (ապարդյուն) ineffectual; (իզուր) vain; (անհաջող) unsuccessful.

ԱՆԱՐԺԱՆ, ա. unworthy (of), worthless; (անվայել) mean; (անպատշաճ, անհամապատասխան) unseemly, indecorous; (չվաստակած) undeserved, unmerited; ◊ ~ **արարք** mean action; ~ **գովասանք՝ պարգև** undeserved praise/gift.

ԱՆԱՐԺԱՆԱԲԱՐ, **ԱՆԱՐԺԱՆԱՊԵՍ** } մ. unworthily, meanly, undeservedly.

ԱՆԱՐԺԵՔ, ա. of little/of no value, worthless; (ոչ կարևոր, չնչին) insignificant, unimportant, negligible; ◊ ~ **մարդ** good-for-nothing, ne'er-do-well, nonentity, a nobody; *արհմ.* worthless/paltry creature.

ԱՆԱՐԺԵՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smallness, pettiness.

ԱՆԱՐԽԻԱ, գ. anarchy.

ԱՆԱՐԽԻԶՄ, գ. *քղք.* anarchism.

ԱՆԱՐԽԻՍՏ, գ. anarchist.

ԱՆԱՐԽԻՍՏԱԿԱՆ, ա. anarchic(al).

ԱՆԱՐԾԱԹ, ա. (արծաթ չպարունակող) not containing silver; *փխբ.* (անշահասեր) disinterested person (money is nothing to him); *փխբ.* (փողազուրկ, անփող) penniless, having no money.

ԱՆԱՐՁԱԳԱՆՔ, ա. without resonance/echo; (անպատասխան) unanswered, unanswerable; *փխբ.* (հլու, հնազանդ) meek, mild.

ԱՆԱՐՅՈՒՆ, ա. bloodless; (գունատ) pale, pallid; (սակավարյուն) an(a)emic.

ԱՆԱՐՎԵՍ, ա. artless; (անբռնազբոսիկ, բնական) unsophisticated, unaffected, simple; (պարզունակ, անպաճույճ) unpretentious.

ԱՆԱՐՏԱԴՐՈՂԱԲԱՐ, մ. unproductively.

ԱՆԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱՆ, ա. unproductive; ◊ ~ **ծախսեր** waste of capital.

ԱՆԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unproductiveness, unproductivity.

ԱՆԱՐՏԱՀԱՅՏԵԼԻ, ա. inexpressible, beyond expression, unspeakable.

ԱՆԱՐՏԱՀԱՅՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inexpressiveness.

ԱՆԱՐՏԱՀԱՅՏԻՉ, ա. inexpressive, toneless.

ԱՆԱՓ, ա. shoreless; (անսահման) boundless; (հսկայական) immense.

ԱՆԲԱԺԱՆ, ա. indivisible, inseparable, undivided; ◊ *իրավ.* ~ **գույք** common estate/property.

ԱՆԲԱԺԱՆԵԼԻ, ա. indivisible; (չանջատվող) inseparable; ◊ *մաթ.* ~ **թվեր** prime numbers; ~ **ֆոնդ** indivisible fund.

ԱՆԲԱԺԱՆԵԼԻՈՐԵՆ, մ. inseparably, undividedly, indivisibly.

ԱՆԲԱԺԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inseparability.

ԱՆԲԱԺԻՆ, ա. deprived (of his share); *փխբ.* (թշվառ, զուրկ) unfortunate; ◊ ~ **թողնել** deprive of one's share; *փխբ.* treat unfairly.

ԱՆԲԱԽՏ, ա. unhappy, unfortunate; (թշվառ) miserable; (անհաջողակ) unlucky, luckless; (չարաբախտ) ill-fated, ill-starred.

ԱՆԲԱԽՏԱՆԱԼ, բ. become unhappy/unfortunate/miserable/unlucky.

ԱՆԲԱԽՏԱՑՆԵԼ, բ. make unhappy/unfortunate/miserable/unlucky.

ԱՆԲԱԽՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unhappiness; (դժբախտություն) misfortune; (ձախորդություն) mischance, hard/bad fortune/luck.

ԱՆԲԱՆ, ա. (պարապ) idle; (ծույլ) lazy; (անմիտ, անխելք) foolish, unwise; ◊ *խսկց.* ~ **մարդ** idler, loafer; lazybones; good-for-nothing, ne'er-do-well.

ԱՆԲԱՆԱԿԱՆ, ա. (ոչ բանական) unreasonable, irrational; (անմիտ) meaningless, senseless, nonsensical; (անիմաստ) inane; (անխոհեմ) unwise.

ԱՆԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unreasonableness, irrationality; (անմտություն) senselessness; (անիմաստություն) inanity; (հիմարություն) foolishness, folly.

ԱՆԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idleness, inactivity; ◊ ~ **անել** idle, loaf.

ԱՆԲԱՍԻՐ, ա. irreproachable, blameless; (համբավի մասին) unstained, stainless; (վարքի մասին) unimpeachable, faultless, spotless; ◊ ~ **աշխատանք՝ ծառայության** faultless work/service; ~ **վարք** unimpeachable conduct.

ԱՆԲԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irreproachability, blamelessness.

ԱՆԲԱՎ, ա. innumerable; (անհաշիվ, անհաշվելի) countless, incalculable; (անթիվ) numberless.

ԱՆԲԱՎԱՐԱՐ, 1. ա. unsatisfactory, inadequate, insufficient; (աղքատիկ) scanty; 2. մ. unsatisfactorily, inadequately.

ԱՆԲԱՎԱՐԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dissatisfaction, discontent, lack of fulfillment.

ԱՆԲԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inadequacy, insufficiency.

ԱՆԲԱՐԲԱՌ, ա. speechless, mute, dumb; (լուռ, մունջ) silent; *փխբ.* (անտրտունջ, հեզ, համեստ) meek, humble, lowly.

ԱՆԲԱՐԵԲԵՐ, ա. barren, sterile, infertile.

ԱՆԲԱՐԵԳՈՒԹ, ա. merciless, unmerciful.

ԱՆԲԱՐԵԽԻՂՁ, ա. unconscientious, careless, unscrupulous; ◊ ~ **աշխատանք** careless work.

ԱՆԲԱՐԵԽՂՁՈՐԵՆ, մ. unscrupulously, carelessly, unfairly.

ԱՆԲԱՐԵԽՂՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unconscientiousness, carelessness, unfairness.

ԱՆԲԱՐԵԿԱՐԳ, ա. badly-organized/managed/arranged; (բնակարանի՝ շենքի մասին) ill-equipped, uncomfortable.

ԱՆԲԱՐԵԿԵՑԻԿ, ա. indigent, needy, poor.

ԱՆԲԱՐԵԿԻՐԹ, ա. ill-bred, unmannerly.

ԱՆԲԱՐԵՀԱՃ, ա. unfavourable, ill-disposed (towards).

ԱՆԲԱՐԵՀԱՄԲՈՒՅՐ, ա. unfriendly, ungracious, frigid; ◊ ~ **ժպիտ** wintry/frigid smile.

ԱՆԲԱՐԵՀԱՋՈՂ, ա. unfavourable, disadvantageous, inauspicious.

ԱՆԲԱՐԵՀՈՒՅՍ, ա. unreliable; ◊ *բրբ.* ~ **մարդ** suspect.

ԱՆԲԱՐԵՀՈՆՉ, ա. inharmonious, disharmonious, cacophonous.

ԱՆԲԱՐԵՉԱՓ, ա. awkward, clumsy, ungainly.

ԱՆԲԱՐԵՉԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clumsiness, awkwardness.

ԱՆԲԱՐԵՆՊԱՍ, ա. unfavourable, inauspicious.

ԱՆԲԱՐԵՊԱՏԵՀ, ա. unfavourable, disadvantageous.

ԱՆԲԱՐԵՍԻՐՏ, ա. hard-hearted; (անսիրտ) heartless; (չարասիրտ) evil-hearted, hard-hearted.

ԱՆԲԱՐԵՍՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. heartlessness, hard-heartedness.

ԱՆԲԱՐՅԱՑԱԿԱՄ, ա. ill-disposed; (թշնամական) hostile, unfriendly; inimical; (չարակամ) malevolent; ◊ **~ մարդ** ill-wisher, evil-wisher; **~ վերաբերմունք ցույց տալ** show ill-will (towards).

ԱՆԲԱՐՅԱՑԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unfriendliness; (չարակամություն) malevolance, bad faith.

ԱՆԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ա. immoral, non-moral; (անառակ) dissolute, licentious, debauched, reprobate; (բարոյազուրկ) amoral; (ցոփ) profligate, lewd; ◊ **~ կյանք վարել** indulge in lust/lewdness, lead a depraved life.

ԱՆԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immorality, amorality; (անառակություն) dissolutness, libertinism, dissipation, debauchery; (ցոփություն) lewdness, depravity.

ԱՆԲԱՑԱՏՐԵԼԻ, ա. inexplicable, unaccountable, ineffable.

ԱՆԲԵՐԻ, ա. barren; (ամուլ) sterile; (անպտուղ) infertile, fruitless, unfruitful.

ԱՆԲԵՐԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. barrenness; (անպտղաբերություն) infertility, infecundity; (ամլություն) sterility.

ԱՆԲԻԾ, ա. spotless, stainless, unstained; (մաքուր) clean, pure; (անմեղ) innocent; (կուսական) chaste; (չարատավորված) immaculate; (անբասիր) irreproachable.

ԱՆԲՆԱԿ, *տես* ԱՆՄԱՐԴԱԲՆԱԿ:

ԱՆԲՆԱԿԱՆ, ա. unnatural; (արհեստական, չինծու) affected; (արհեստական, ոչ բնական) artificial; (արհեստական, կեղծ) imitation.

ԱՆԲՆԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. unnaturally; (արհեստականորեն) artificially; (չինծու) affectedly.

ԱՆԲՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unnaturalness.

ԱՆԲՆԱԿԵԼԻ, ա. (բնակության համար ոչ պիտանի) uninhabitable, untenantable.

ԱՆԲՈՎԱՆԴԱԿ, ա. (դատարկ) empty; (տաղտկալի) dull; (անկապտակ) pointless; (տափակ) vapid, insipid; ◊ **~ խոսակցություն** գրույց empty talk.

ԱՆԲԱՆԱՋԲՈՍԻԿ, ա. unembarrassed; (բնական) natural; (ազատ) free and easy; ◊ **(իրեն) ~ պահել** feel unembarrassed/at ease; **~ կեցվածք** natural attitude/manners, free and easy manners.

ԱՆԲՈՒԺԵԼԻ, ա. incurable, not to be cured, irrecoverable; ◊ **~ հիվանդություն** incurable disease; **~ հիվանդ** incurable.

ԱՆԲՈՒԺԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incurability, without a cure.

ԱՆԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ, ա. devoid of principles and ideals, lacking both principles and ideals, lacking moral fibre.

ԱՆԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. absence/
ԱՆԳԱՂԱՓԱՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ } lack/want of principles/ideals, unpricipled character and lack of ideals.

ԱՆԳԱՄ, 1. գ. time; 2. վ. even; *մար.* times; ◊ **մեկ ~** once; **երկու ~** twice; **երեք ~** thrice, three times; **չորս, հինգ ևն ~** four/five times etc.; **այս ~** this time, for (this) once, on this occasion; **ամեն ~** every /each time; **ամեն ~, երբ** whenever; **առաջին ~** for the first time; **երկրորդ, երրորդ ևն ~** for the second/third time; **երկու ~ երկու** two times two; **շատ ~(ներ)** many times; **մեկ այլ ուրիշ ~** another/some other time; **մեկ ~ ընդմիշտ** once (and) for all; **մի ~** once, one day; **մինչև ~** even; **ոչ մի ~** not once, never; **վերջին ~** for the last time; **օրը մեկ ~** once a day; **առաջին ~ը չէ, որ** it's not the first time that, more than once, time and again; **առաջին ~ից** from the very first; **մեկ ~ից** at once, right/straight away.

ԱՆԳԵՏ, 1. ա. ignorant; 2. գ. ignoramus, know-nothing.

ԱՆԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼԻ, ա. unsurpassed; (անգուգական) peerless, second to none; (անօրինակ) matchless; ◊ **~ վարպետություն** consummate mastery.

ԱՆԳԹԱԲԱՐ } մ. pitilessly, mercilessly, un-
ԱՆԳԹՈՐԵՆ } mercifully; (դաժանորեն) cruelly, brutally, severely, ruthlessly; fiercely, ferociously.

ԱՆԳԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mercilessness, want of pity, pitilessness; (դաժանություն) cruelty, brutality, atrocity, ferocity.

ԱՆԳԻՆ. ա. priceless, beyond price, invaluable; (անգնահատելի) inestimable; (սիրելի) beloved; ◊ **~ քար** precious stone, gem, jewel; (փորագրված) intaglio.

ԱՆԳԻՏԱԿԻՑ, ա. unconscious; (ոչ խելացի, ոչ խոհեմ) unreasonable; (անպատասխանատու) irresponsible; (բնազդական) instinctive.

ԱՆԳԻՏԱԿՑԱԲԱՐ, մ. unconsciously; (անպատասխանատու) irresponsibly; (բնազդորեն) instinctively.

ԱՆԳԻՏԱԿՑԱԿԱՆ, ա. instinctive.

ԱՆԳԻՐ, մ. by heart/rote; ◊ **~ անել** learn by heart; **~ ասել** recite from memory; **~ իմանալ** know by heart.

ԱՆԳԼԵՐԵՆ, գ., ա., մ. English; the English language; in English; ◊ **թարգմանել ~** translate into English.

ԱՆԳԼԻԱԳԵՏ, գ. expert in English language and literature, expert in English philology.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, ա. English; ◊ **~ աղ** Epson salt(s).

ԱՆԳԼԻԱՀԱՅ, գ., ա. British Armenian; ◊ **~ գաղութ** Armenian colony in England.

ԱՆԳԼԻԱՄԱՆ, ա. Anglomaniac.

ԱՆԳԼԻԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Anglomania.

ԱՆԳԼԻԱՍԵՐ, գ. Anglophile.
ԱՆԳԼԻԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Anglophilia.
ԱՆԳԼԻԱՑԻ, գ. Englishman, a native of England.
ԱՆԳԼՈՒԽ, ա. headless; (առանց ղեկավար) without leadership/guidance/chief; *փխր.* (թեթևամիտ) brainless; scatter-brained; *փխր.* (հիմար) hare-brained.
ԱՆԳԼՈՒՀԻ, գ. Englishwoman.
ԱՆԳՂ, գ. *կենդ.* griffon, griffon vulture.
ԱՆԳՆԱՀԱՏԵԼԻ, ա. invaluable, inestimable; ◊ **~ ավանդ ներդնել՝ ծառայության մատուցել** render an incalculable service.
ԱՆԳՈՐԾ, ա. unemployed, jobless; ◊ **~ լինել** be out of work; **~ թրև գալ** idle, loaf; **~ մարդ** idler, loafer, lazybones.
ԱՆԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ, **ԱՆԳՈՐԾԱԾԵԼԻ** ա. not in use, not used, not current, obsolete; (սակավ գործածվող, անսովոր) uncommon, unusual.
ԱՆԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (գործազրկություն) unemployment, joblessness; (ծուլություն) idleness; (պասիվություն) inaction, inactivity; *իրավ.* inaction, failure to act; ◊ **հանցավոր ~** criminal inaction; **~ի՛ն մատնվել** be inactive, do nothing.
ԱՆԳՐԱԳԵՏ, ա. illiterate, unlettered; (տգետ) ignorant, not versed in, unversed in; (սխալ գրված) ungrammatical, full of mistakes; (գործի, նկարի մասին) rude, bungling, incompetent.
ԱՆԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. illiteracy, ignorance; ◊ **~ի՛ն վերացում** wiping out of illiteracy.
ԱՆԳՈՒԹ, ա. pitiless, merciless; (դաժան) cruel, fierce, ferocious, ruthless; (քարսիրտ) callous; ◊ **~ թշնամի** rabid enemy.
ԱՆԳՈՒՅՆ, ա. colourless; *փխր.* (միօրինակ, ձանձրալի, անհամ) insipid, flat, tame; *փխր.* (գորշ, միապաղաղ) drab; ◊ **~ արտաքին** wan; **~ ճառ** tame/colourless speech.
ԱՆԳՈՒՆԱՑՆԵԼ, բ. discolour, fade, decolourize, decolour; *փխր.* make colourless/insipid, deprive of colour.
ԱՆԳՈՒՆԱՑՈՒՄ, գ. discolouration, fading, decolourization, decolouration.
ԱՆԳՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. colourlessness, drabness; *փխր.* (տափակություն) insipidity; (ձանձրույթ առաջացնող) tameness; (անճաշակություն, անարտահայտչականություն) flatness.
ԱՆԳՈՒՇԱԿԵԼԻ, ա. unpredicted, unforetold; (անկանխագուշակելի) unpredictable; (չնախատեսված, աննախատեսելի) unforeseen.
ԱՆԴԱԴԱՐ, 1. ա. uninterrupted, unceasing, incessant, continuous; (անխոնջ) untiring, tireless, unwearing, indefatigable; (անհամգիստ, շարժուն) lively, active, mobile; 2. մ. continuously, uninterruptedly, incessantly.
ԱՆԴԱՄ, գ. member; (մարմնի վերջավորություն) limb; *քեր.* part; *մաթ.* term; ◊ **գիտական ընկերության հիմնարկի ~** fellow; **թղթակից ~** associate member; **իսկական ~** (full) member; **կոմիտեի ~ լինել** be on the committee; **նախադասության ~** part of the sentence; **պատվավոր ~** honorary member.
ԱՆԴԱՄԱԳՐԵԼ, բ. accept (for), admit (to); ◊ **կուսակցության մեջ ~** admit to/into the party.
ԱՆԴԱՄԱԳՐՎԵԼ, բ. be accepted/admitted, affiliate, sign up (for).
ԱՆԴԱՄԱԼԻՈՑԵԼ, բ. paralyse, paralyze, palsy; (անդամալույծ դարձնել) make an invalid.
ԱՆԴԱՄԱԼԻՈՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. paralysis, palsy.
ԱՆԴԱՄԱԼՈՒՅՑ, 1. գ. paralytic; 2. ա. paralysed, palsied; *փխր.* (ծույլ, անքաշ) lie-abed, lazybones.
ԱՆԴԱՄԱՀԱՏԵԼ, բ. *բժշկ.* amputate; (մասնատել) dismember, dissect.
ԱՆԴԱՄԱՀԱՏՎԵԼ, բ. be amputated; (մասնատվել) be/become/get dismembered, be dissected.
ԱՆԴԱՄԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՆԴԱՄԱՀԱՏՈՒՄ** գ. *բժշկ.* amputation; (մասնատում) dismemberment, resection.
ԱՆԴԱՄԱՎՃԱՐ, գ. membership dues/fee.
ԱՆԴԱՄԱՏՈՄՍ, գ. membership card.
ԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. membership.
ԱՆԴԱՌՆԱԼԻ, ա. irretrievable, irrevocable; (ընթացք, պրոցես) irreversible; ◊ **~ կորուստ** irreparable loss; **~ անցյալ** irrevocable past.
ԱՆԴԱՌՆԱԼԻՈՐԵՆ, մ. irretrievably, irrevocably; ◊ **~ անցավ** has gone never to return.
ԱՆԴԱՍԱԿԱՐԳ, ա. classless; ◊ **~ հասարակություն** classless society.
ԱՆԴԱՍՏԻՊԱՐԱԿ, ա. ill-bred, unmannerly.
ԱՆԴԱՍՏԻՊԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ill-breeding, bad manners, unmannerliness.
ԱՆԴԱՎԱՃԱՆ, ա. unfailing; (հավատարիմ) faithful, loyal, staunch, true; (նվիրված) devoted; (հաստատուն) invariable, immutable; (իսկական) true (to); ◊ **~ ընկեր** devoted/staunch/true friend.
ԱՆԴԱՎԱՃԱՆԱԲԱՐ, **ԱՆԴԱՎԱՃԱՆՈՐԵՆ** մ. faithfully, loyally; (նվիրված, անփոփոխ) invariably, devotedly, immutably.
ԱՆԴԱՐՁ, *տես* ԱՆԴԱՌՆԱԼԻ, ԱՆԴԱՌՆԱԼԻՈՐԵՆ:
ԱՆԴԵՄ, ա. (մարդ) (person) without a distinct personality/individuality; *քեր.* impersonal; ◊ **~ բայ, նախադասություն** impersonal verb/sentence.
ԱՆԴԻՄԱԴՐԵԼԻ, ա. irresistible; *փխր.* (հմայիչ) fascinating; (անհաղթահարելի) inconquerable, insuperable; ◊ **~ արգելք**

insuperable obstacle/difficulty; ~ **զգացմունք** overpowering feeling; *իրավ.* ~ **ուժ** force majeure; superior power; ~ **ցանկություն** irresistible desire.

ԱՆԴԻՄԱԴՐԵԼԻՈՐԵՆ, մ. irresistibly, fascinatingly.

ԱՆԴԻՄԱԴՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insuperability, insurmountability; (անհաղթահարելիություն) irresistibility.

ԱՆԴՆԴԱՅԻՆ, ա. of/concerning precipice/abyss, abyssal.

ԱՆԴՈՂԴՈՂ, ա. strong, firm; steadfast, unshaken, unflinching.

ԱՆԴՈՐ, I. գ. rest, peace; (հանդարտություն) calm, calmness, quiet; (հանգիստ) tranquility; (լռություն) silence; 2. ա. (խաղաղ) peaceful, quiet; (հանգիստ) calm, tranquil; (լուռ) silent; ◊ **հասարակական** ~ public tranquility/quiet; **հավերժական** ~ eternal peace; **հոգեկան** ~ peace of mind; ~**ը խանգարել** break sb's peace, interfere with sb's ease and comfor.

ԱՆԴՈՐԱԳԻՐ, գ. receipt, acknowledgement; ◊ **ուղեբեռի** ~ luggage/baggage ticket; *տնտ.* **պարտքի** ~ credit note.

ԱՆԴՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԱՆԴՈՐ I:

ԱՆԴՐ- (նախածանց) trans-; (միջ, նախա-) ante-; ~**կովկասյան** transcaucasian; ~**ջրհեղեղյան** antediluvian.

ԱՆԴՐԱԴԱՌՆԱԼ, բ. reverberate; (նախկինին վերադառնալ) revert, recur, return; (հարցին, նյութին, թեմային են) touch upon; (ազդել, ազդեցություն գործել) affect, have an effect on; *ֆիզ.* be reflected.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ, ա. reflected, reverberated, recurrent; ◊ *բժշկ.* ~ **տիֆ** relapsing fever; *քեր.* ~ **բայ՝ դերանուն** reflexive verb/pronoun.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՆԵԼ, բ. reflect, reverberate, send back.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՈՒՄ** } գ. reflection, reverberation, recurrence.

ԱՆԴՐԱՆԻԿ, ա. (առաջնեկ) firstling, firstborn; (առաջին) maiden, first; ◊ ~ **որդի** firstborn son; ~ **ուղեւոր** (նոր նավի, ինքնաթիռի են առաջին ուղեւորը) maiden trip/voyage; ~ **ճառ** (պառլամենտում) maiden speech.

ԱՆԴՐԱՇԽԱՐՀ, գ. the other world, the beyond.

ԱՆԴՐԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ, ա. belonging to the other world.

ԱՆԴՐԱՎԱՐՏԻՔ, գ. trousers; *ամ.* pants; (ձիավարության համար) breeches; *խսկզ.* (կարճ) knee-breeches, knicker-bockers, knickers; (կարճ և լայն) plus-fours.

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏՅԱՆ, ա. Transatlantic.

ԱՆԴՐԴՎԵԼԻ, ա. firm, adamant; (աներեր) unshakable; (անսասան) unbending; (անհողդողդ) unflagging, unflinching; (կայուն) steadfast; (աննկուն) inflexible; (անողոք) inexorable; ◊ ~ **կամք** inflexible will-power; ~ **մնալ** remain/stand firm/adamant.

ԱՆԴՐԴՎԵԼԻՈՐԵՆ, մ. firmly, unshakably, steadfastly.

ԱՆԴՐԴՎԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. firmness, steadfastness; (անպիղծությունը) inflexibility; (անողոքությունը) inexorability.

ԱՆԴՐԺԵԼԻ, ա. inviolable, indissoluble; ~ **բարեկամություն** inviolable friendship; ~ **երդում** unbreakable oath; ~ **միություն** unbreakable union.

ԱՆԴՐԾՎՅԱՆ, ա. overseas.

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԱՆ, ա. Transcaucasian.

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԻ, գ. Transcaucasian, inhabitant of Transcaucasus.

ԱՆԴՐԿՈՒԼԻՍԱՅԻՆ, **ԱՆԴՐԿՈՒԼԻՍՅԱՆ** } ա. back-stage (taking place or occurring) behind the scenes; *փխբ.* (գաղտնի) hidden, secret; ◊ ~ **բանակցություններ** secret negotiations; ~ **գործարք** back-stage deal; **գործի** ~ **կողմը** hidden circumstances, hidden aspect of a question.

ԱՆԴՐՇԻՐԻՄՅԱՆ, ա. beyond the grave; (մռայլ) gloomy, funereal, sepulchral; (ձայնի մասին) hollow, sepulchral; ◊ ~ **աշխարհ՝ կյանք** the future life, the next world, the life/world to come.

ԱՆԴՈՒԼ, *տես* ԱՆԴԱԴԱՐ:

ԱՆԴՈՒԼ-ԱՆԴԱԴԱՐ, մ. incessantly, unceasingly; (անընդհատ) continually; (անխոնջ) tireless, indefatigable, unwearing, assiduously.

ԱՆԴՈՒՆԴ, գ. abyss, gulf; (գահավեժ) precipice; (վիհ) chasm; ◊ **անանցանելի** ~ unbridgeable gulf; *փխբ.* ~**ի եզրին** on the verge of disaster/ruin.

ԱՆԴՈՒՐ(ԵԿԱՆ), ա. unattractive; (տհաճ) unpleasant, disagreeable, objectionable.

ԱՆԵԶՐ(ԱԿԱՆ), ա. boundless, endless; (անսահման) unlimited, infinite.

ԱՆԵԼ[1], բ. do, make; (կատարել) make; (պատրաստել) make; (կազմել) make up, form; (կազմակերպել) arrange, organize; (դարձնել) turn (to, into), make; ◊ ~ **տալ** make (sb do sth); **այցելություն** ~ pay a visit/call; **առաջարկություն** ~ make an offer (to); **ամուսնական առաջարկություն** ~ propose (to); **առավոտյան մարզանք** ~ do one's morning exercises; **եզրակացություն** ~ draw a conclusion; **իր ասածն ուզածն** ~ have one's own way, do as one pleases/chooses/feels; **իր գործն** ~ do one's work; **հանդիսախոսություն** ~ make/pay a compliment; **ծնունդ** ~ celebrate one's birthday; **հայտարարություն** ~ announce, make an annoucement; **հարսանիք** ~ celebrate one's wedding; **ճիգեր** ~ make efforts; **նկատողություն** ~ rebuke, reprimand;

ոչինչ չ~ do nothing; **ոչինչ չես կարող ~** nothing can be done; **սխալ ~** make a mistake; **փորձ ~** make an attempt; **դա ամում է հազար դրամ** it comes to a thousand drams.

ԱՆԵԼ[2] } ա. desperate; (ամիռւյս)
ԱՆԵԼԱՆԵԼԻ } opeless, endless; ◊ **~ վիճակ** hopeless/desperate situation, a deadlock.

ԱՆԵԼԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hopelessness, desperateness.

ԱՆԵԼԻՔ, գ. task, deed; (նպատակ) aim, object.

ԱՆԵՆՔ, գ. curse, damnation, imprecation, malediction; ◊ **~ տալ՝ թափել** curse, damn; **ամե՛ն ծք** damn it! damnation!

ԱՆԵԿԱՄՏԱԲԵՐ, ա. *տնտ.* unprofitable, profitless, unremunerative.

ԱՆԵԿԴՈՏ, գ. joke, funny story, anecdote.

ԱՆԵԿԴՈՏԱՅԻՆ, ա. anecdotic; (զվարճալի) amuzing; (ամիռավատալի) fantastic.

ԱՆԵՐ, գ. father-in-law (wife's father).

ԱՆԵՐԵՄ, ա. brazen-faced; (պնդերես) importunate; (ամամոթ) impudent; (հանդուգն) impertinent; (լկտի) insolent; *խսկց.* cheeky; ◊ **~ մարդ** bore, nuisance.

ԱՆԵՐԵՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impudence; (ամամոթություն) effrontery, insolence; (ամպատկառություն) impertinence; (պնդերեսություն) importunity; ◊ **~ ունենալ** have the impudence/cheek/face/neck.

ԱՆԵՐԵՄԱԲԱՐ, մ. impudently, insolently.

ԱՆԵՐԵՎԱԿԱԿԱՅԵԼԻ, ա. inconceivable, unimaginable; (ամիռավատալի) incredible, fabulous; (ամիռավամսական) impossible, unthinkable; ◊ **~ ենթադրություն** a violent assumption, an unlikely conjecture.

ԱՆԵՐԵՎԱԿԱԿԱՅԵԼԻՈՐԵՆ, մ. inconceivably, unimaginably, incredibly.

ԱՆԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՐ, մ. invisibly.

ԱՆԵՐԵՎՈՒԹԱՆԱԼ, բ. become invisible; (ամիետամալ) disappear, vanish.

ԱՆԵՐԵՎՈՒՅԹ, ա. invisible.

ԱՆԵՐԵՐ, 1. ա. (հաստատուն) firm, steadfast; (ամսասան) unshakable; (ամիողողոդդ) unflagging, unflinching; 2. մ. firmly, steadfastly, unflinchingly.

ԱՆԵՐԿԲԱ, ա. indubitable, unquestionable; (ամժխտելի) undeniable; (ակնհայտ) obvious, manifest, self-evident; (ամկասկած, ամստարակույս) doubtless, without question, beyond all question.

ԱՆԵՐԿԲԱՅՈՐԵՆ, մ. undoubtedly, doubtlessly, unquestionably, obviously.

ԱՆԵՐԿԲԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. certitude, obviousness.

ԱՆԵՐԿՅՈՒՂ, *տես* ԱՆՎԱԽ:

ԱՆԵՐԿՅՈՒՂԱԲԱՐ } *տես*
ԱՆԵՐԿՅՈՒՂՈՐԵՆ } ԱՆՎԱԽՈՐԵՆ:

ԱՆԵՐԿՅՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԱՆՎԱԽՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՆԵՐԿՐԱՅԻՆ, ա. unearthly; (երկնայիմ) heavenly, celestial.

ԱՆԵՐՋԱԳ } գ. brother-in-law (wife's
ԱՆԵՐՈՐԴԻ } brother).

ԱՆՋԱՎԱԿ, ա. childless; ◊ **~ լինել** be deprived of children, be childless; **~ մնալ** remain childless.

ԱՆՋԱՎԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. childlessness.

ԱՆՋԳԱ, ա. insensitive (to), dead (to), insensible (to); (ուշագնաց) unconscious; (ամտարբեր) indifferent, nonchalant.

ԱՆՋԳԱՄ, ա. impudent, impertinent, insolent, brazen-faced; (ամամոթ) shameless, bare-faced; ◊ **~ մարդ** impudent/insolent fellow, brazen-face.

ԱՆՋԳԱՄԱԲԱՐ } մ. impudently,
ԱՆՋԳԱՄՈՐԵՆ } impertinently, insolently.

ԱՆՋԳԱՄԱՆԱԼ, բ. become/get impudent/impertinent/insolent.

ԱՆՋԳԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impudence, impertinence, insolence; (ամամոթություն) shamelessness.

ԱՆՋԳԱՅԱԲԱՐ, մ. unconsciously; (բնազդորեն) instinctively; (մեքենաբար) mechanically.

ԱՆՋԳԱՅԱՆԱԼ, բ. (թմրել) become/grow numb, grow dumb, become insensitive, lose sensitivity, grow torpid; (փայտանալ, սառչել) become rigid, freeze; ◊ **վախից ~** freeze with fear.

ԱՆՋԳԱՅԱՑՆԵԼ, բ. an(a)esthetize.

ԱՆՋԳԱՅԱՑՈՒՄ, գ. an(a)esthetization.

ԱՆՋԳԱՅՈՐԵՆ, *տես* ԱՆՋԳԱՅԱԲԱՐ:

ԱՆՋԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. numbness.

ԱՆՋԳՈՒՇ, ա. careless, negligent; (ոչ խելամիտ) imprudent, ill-advised, unwary; (ամխոհեմ) inconsiderate, indiscreet.

ԱՆՋԳՈՒՇԱԲԱՐ } մ. carelessly, negligently,
ԱՆՋԳՈՒՇՈՐԵՆ } imprudently, unwarily.

ԱՆՋԳՈՒՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. carelessness, imprudence, inconsideration; *իրավ.* negligence; ◊ **ծայրահեղ՝ կոպիտ ~** gross negligence.

ԱՆՋԵՆ, ա. unarmed; *փխբ.* (ամպաշտպան) defenceless; ◊ **~ աչքով** with the naked/unaided eye.

ԱՆՋԻՋՈՒՄ, ա. unyielding, uncompromising; (կամակոր) obstinate.

ԱՆՋՈՐ, 1. ա. powerless; (թույլ) weak, feeble; (ամուժ) impotent; (ամօգնական) helpless; *փխբ.* (ազդեցություն չունեցող) having no influence, not influential; 2. մ. powerlessly, weakly, feebly, helplessly.

ԱՆՋՈՐԱՆԱԼ, բ. lose one's strength; (թուլանալ, տկարանալ) grow weak, weaken; (ուժասպառ լինել) collapse, break down.

ԱՆՋՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weakness; (թուլու-

թյուն) feebleness; *բժշկ.* (մտավոր) debility; (ֆիզիկական) impotence.

ԱՆՉԱՓԵԼԻ, *տես* ԱՆՉՈՒՓ:

ԱՆՉԱՓԵԼԻՈՐԵՆ, մ. unrestrainedly, without restraint, uncontrollably.

ԱՆՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack of restraint, ungovernability, uncontrollability.

ԱՆՉԱՓԱԳԱԿԱՆ, ա. incomparable, peerless; (կատարյալ) perfect; (հավասարը չունեցող) matchless, unmatched, inimitable.

ԱՆՉԱՓՈՒՓ, ա. unrestrained, unchecked, lacking self-control; (բռնկվող. բնավորության մասին) violent; (պոռթկուն) impetuous; (անսանձելի) unbridled, ungovernable, uncontrollable; (անզսպելի) irrepressible, indomitable.

ԱՆՉԱՓՈՒՓԱՆԱԼ, բ. become unchecked/ungovernable/uncontrolled.

ԱՆԷԱԿԱՆ, ա. unessential, immaterial; (անկարևոր) unimportant.

ԱՆԷԱՆԱԼ, բ. disappear, vanish, die off.

ԱՆԷԱՑՈՒՄ, գ. disappearance, dying off.

ԱՆԸՄԲԱՌՆԵԼԻ, ա. incomprehensible, inscrutable, imperceptible; (անհասկանալի) unintelligible, unfathomable; (մշուշապատ) obscure.

ԱՆԸՆԴՀԱՏ, 1. ա. continuous, unbroken; (անդադար) unceasing, ceaseless; (անընդմեջ) uninterrupted, incessant; (կանոնավոր) regular; 2. մ. continuously, incessantly, regularly, uninterruptedly.

ԱՆԸՆԴՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. continuity, regularity.

ԱՆԸՆԴՄԵՋ, ա. uninterrupted, incessant; (անընդհատ) continuous; (անդադար) unceasing, ceaseless.

ԱՆԸՆԴՈՒՆԱԿ, ա. incapable, unable; (բթամիտ) dull, slow; ◊ **~ աշակերտ** slow/dull pupil.

ԱՆԸՆԴՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incapacity, inability, incapability.

ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ, ա. inadmissible; ◊ *իրավ.* **~ ապացույց** inadmissible evidence.

ԱՆԸՆԹԵՌՆԵԼԻ, ա. illegible, undecipherable.

ԱՆԸՆԹԵՌՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. illegibility.

ԱՆԸՆԿԱԼՈՒՆԱԿ, ա. unreceptive; *բժշկ.* (հիվանդ. մասին) immune (to).

ԱՆԸՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack of receptivity; *բժշկ.* immunity (to).

ԱՆԸՆԿՁԵԼԻ, ա. firm, steadfast; (հաստատուն) unshakable; (առկուն) unflagging, unflinching.

ԱՆԸՆԿՁԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. firmness, steadfastness.

ԱՆԹԱՂ, ա. unburied.

ԱՆԹԱՒԱՄ, 1. ա. unfading; 2. գ. *բոտ.* immortelle, cock's comb; *փխր.* (անմոռաց) unforgettable; ◊ **~ փառք** գեղեցկություն everlasting glory/beauty.

ԱՆԹԱՐԳՄԱՆԵԼԻ, ա. untranslatable; *փխր.* (անարտահայտելի) inexpressible.

ԱՆԹԱՐԹ, ա. unblinking; ◊ **~ հայացք** stare.

ԱՆԹԱՓԱՆՑ(ԵԼԻ), ա. (անանցանելի) impenetrable, impervious; (ոչ թափանցիկ) opaque; (հեղուկի՝ գազի համար) impermeable; *փխր.* (շատ մութ) pitch-dark; ◊ **ձայնի համար ~** sound-proof, impervious to sound; **ջրի համար ~** water-proof, impermeable (to water); **~ խավար մշուշ** impenetrable darkness/fog; **~ գիշեր** pitch-dark night.

ԱՆԹԱՓԱՆՑԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impenetrability, impermeability.

ԱՆԹԱՓԱՆՑԻԿ, ա. opaque.

ԱՆԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. opacity.

ԱՆԹԵՂ, գ. ash-covered charcoal.

ԱՆԹԵՂԵԼ, բ. bank the coals, cover charcoal with ash (to keep it burning); *փխր.* (պահպանել՝ փայփայել հույս կամ) cherish.

ԱՆԹԵՎ, ա. (առանց թևի, միծեռքանի) armless, one-armed; (առանց թևքի) sleeveless; (թևաթուրկ. թռչուն կամ) wingless; *գիտ.* apterous; ◊ **~ շապիկ** vest.

ԱՆԹԵՎՈՒԿ, գ. (պինգվին) penguin.

ԱՆԹԵՐԻ, 1. ա. blameless, faultless; (անբասիր) irreproachable, unimpeachable, unexceptionable; (կատարյալ) perfect, complete; ◊ **~ վարքագիծ** unimpeachable conduct; **~ աշխատանք՝ ծառայություն** irreproachable/unexceptional/faultless work/service; 2. մ. blamelessly, faultlessly, irreproachably, unimpeachably, perfectly, completely.

ԱՆԹԻՎ, ա. countless; (անհամար) numberless; (անհաշվելի) incalculable; ◊ **— անհամար** infinite/countless/incalculable number, countless multitude, an enormous number.

ԱՆԹՎԱԿԱՆ } ա. undated.
ԱՆԹՎԱԿԻՐ }

ԱՆԹՐՈՑ, գ. poker.

ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ, ա. inadmissible; (անպատշաճ) improper; (անհանդուրժելի) intolerable; ◊ **դա ~ է** it is inadmissible/intolerable, it cannot be put up with.

ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inadmissibility; (անպատշաճություն) impropriety.

ԱՆԺԱՄԱՆԱԿ, 1. ա. inopportune, unseasonable, out of time/season; (ուշացած) tardy; (ժամանակից շուտ) premature, untimely; (տարաժամ) ill-timed; 2. մ. (անպատեհ) inopportunely, malapropos; (ոչ տեղին) irrelevantly, out of place; (տեղիանտեղի) in season and out of season; ◊ **~ մահ** premature death; **~ գալ** be unwelcome.

ԱՆԺԱՄԿԵՏ, ա. termless, indefinite; (մշտա-

կան) permanent; ◊ ~ **արձակուրդ** indefinite leave; ~ **անձնագիր** permanent passport; ~ **վարկ** *permanent loan*; ~ **աքսոր** exile for life, lifelong exile.

ԱՆԺԱՌԱՆԳ, ա. childless, heirless, unheired; *իրավ.* escheated, forfeited; ~ **գույք կարողություն** escheated property.

ԱՆԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. childlessness, heirlessness; *իրավ.* escheat.

ԱՆԺԽՏԵԼԻ, ա. undeniable, irrefutable; (անվիճելի) indisputable; (անառարկելի) incontestable, unanswerable.

ԱՆԺԽՏԵԼԻՈՐԵՆ, մ. undeniably, indisputably, irrefutably.

ԱՆԺԽՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irrefutability, indisputability, incontestability.

ԱՆԻԾԵԼ, բ. curse, damn.

ԱՆԻԾՅԱԼ, ա. cursed, damned; *խսկց.* confounded; ◊ ~ **լինեմ, եթե** I'll be damned, if; I'm damned, if; ~ **լինի** damn/curse him.

ԱՆԻՄԱՍՏ, ա. senseless, meaningless; (հիմար) foolish, inane, silly; (ծիծաղելի) ridiculous; (անմիտ, անիեթեթ) nonsensical, preposterous; (ոչ տեղին) incongruous; ◊ ~ **արարք** senseless action; ~ **ժպիտ** inane smile; ~ **հայացք** vacant/vacuous stare.

ԱՆԻՄԱՍՏԱԲԱՐ, մ. senselessly, inanely; (հիմարաբար) foolishly; (անհեթեթորեն) absurdly.

ԱՆԻՄԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. senselessness, inanity, vacancy; (հիմարություն) foolishness; (անհեթեթություն) absurdity, nonsense.

ԱՆԻՆՔՆԱՍԵՐ, ա. prideless, deprived of self-respect/self-esteem.

ԱՆԻՇԽԱՆ, ա. ungoverned, having no governor/government; *քղք.* anarchic(al).

ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disorder, reign of violence; *քղք.* anarchy.

ԱՆԻՍԿԱԿԱՆ, ա. unreal; (կեղծ) false, fake; (չիմնծու) counterfeit, sham, *ամ.* bogus; (արհեստական) artificial.

ԱՆԻՎ, գ. wheel; (անվադող) tyre, tire, covering, tire-covering; ◊ **առաջատար** ~ driving wheel; **պահեստային** ~ spare wheel; **բախտի** ~ Fortune's wheel, wheel of Fortune, ~**ի տակ գերաճ գցել** put a spoke in sb's wheel.

ԱՆՎԱՎՈՐ, ա. wheel, wheeled.

ԱՆԻՐԱԳՈՐԾԵԼԻ, ա. unrealizable, impracticable; (անիմարիճ) unfeasable.

ԱՆԻՐԱՁԵԿ, ա. ignorant (of), unaware (of); (անտեղյակ) inconversant (with), uninformed, ill-informed.

ԱՆԻՐԱԶԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack of information.

ԱՆԻՐԱԿԱՆ, ա. unreal.

ԱՆԻՐԱԿԱՆԱՆԱԼԻ, ա. unrealizable; ◊ ~ **երազներ** vain dreams, castles in the air, *դրմ.*:

ԱՆԻՐԱՎ, ա. unjust, unfair; (անգութ) relentless, unmerciful; pitiless, merciless, ruthless.

ԱՆԻՐԱՎԱԲԱՐ, մ. unjustly, unfairly; (անարդար կերպով) unrighteously.

ԱՆԻՐԱՎԱՀԱՎԱՍԱՐ, ա. unequal in rights, not enjoying equal rights; ◊ ~ **պայմանագիր** inequitable/unequal contract/treaty.

ԱՆԻՐԱՎԱՀԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inequality, inequality of rights; ◊ **հասարակական** ~ social inequality/disparity.

ԱՆԻՐԱՎԱՍՈՒ, ա. *իրավ.* incompetent.

ԱՆԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incompetence.

ԱՆԻՐԱՎԱՅԻ, ա. unjust, unfair; (մոլորության մեջ, սխալ) (in the) wrong; ◊ ~ **լինել** be (in the) wrong.

ԱՆԻՐԱՎԱՑԻՈՐԵՆ, մ. unjustly, unfairly, wrongly.

ԱՆԻՐԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. injustice, unfairness; (անօրենություն) lawlessness, lawless action.

ԱՆԻՐԱՎՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ., *իրավ.* incapacity.

ԱՆԼԵԳԱԼ, ա. illegal; ◊ ~ **կերպով** illegally; ~ **գործունեություն** underground activity.

ԱՆԼԵԳԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. illegality.

ԱՆԼԵԶՈՒ, ա. dumb, mute; (լռակյաց) silent; *փխբ.* (հեզ, հնազանդ) meek, humble, lowly; ◊ ~ **անասուն** dumb animal.

ԱՆԼՌԵԼԻ, ա. never-abating, never-ceasing; (չդադարող) incessant, unceasing, ceaseless.

ԱՆԼՍԵԼԻ, ա. inaudible; (անաղմուկ) noiseless; ◊ ~ **քայլեր(ով)** (with) noiseless steps.

ԱՆԼՎԱ, ա. unwashed, not washed; (կեղտոտ) impure, dirty.

ԱՆԼՈՒԾԵԼԻ, ա. insoluble, unsolvable, indissoluble; ◊ ~ **խնդիր** solution-proof/unsolvable problem.

ԱՆԼՈՒՅՍ, ա. utterly dark, black; *փխբ.* hopeless; ◊ ~ **գիշեր** dense/thick night/darkness.

ԱՆԼՈՒՐՋ, ա. not serious; (անհիմն) unfounded; (թեթևամիտ) light, frivolous; (անկարևոր) unimportant, insignificant.

ԱՆԽԱԹԱՐ, ա., մ. undamaged, undistorted; (անվնաս) uninjured, safe, unharmed.

ԱՆԽԱԹԱՐԵԼԻ, ա. inviolable, safe.

ԱՆԽԱԼՍ(ԵԼԻ), ա. inviolable, indissoluble, unbreakable, indestructible; ◊ ~ **միություն** unbreakable union; ~ **կապեր** indestructible ties.

ԱՆԽԱԽՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՆԽԱԽՏՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. firmness, stability.

ԱՆԽԱՐԴԱԽ, ա. not falsified, undeceitful, ingenuous, without swindle/trickery/roguery; (անկեղծ) sincere; (մաքուր) pure; (հավատարիմ) faithful, loyal.

ԱՆԽԱՐԴԱԽՈՐԵՆ, մ. sincerely, plainly, fairly, loyally.

ԱՆԽԱՓԽԱՓ, ա. with confidence/certainty, not blindly.

ԱՆԽԱՓԱՆ, ա. unfailing, faultless, unhampered; (կանոնավոր) regular; (անընդհատ) without interruption, uninterrupted; (սպրիգ. մեքենա, մեխանիզմ) unfailing; (մշտական) constant; ◊ ~ **մատակարարում** uninterrupted/constant/regular supply.

ԱՆԽԵԼՔ, ա. brainless, mindless; (անխոհեմ) unwise, unreasonable; (հիմար) stupid, silly, foolish.

ԱՆԽԵԼՔԱԲԱՐ, մ. foolishly, stupidly.

ԱՆԽԵԼՔԱՆԱԼ, բ. make a fool of oneself, be/become foolish/silly.

ԱՆԽԵԼՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. foolishness, folly, stupidity; (անխոհեմություն) unreasonableness, brainlessness.

ԱՆԽՋԵԼԻ, ա. inseparable, indissoluble, unbreachable.

ԱՆԽՋԵԼԻՈՐԵՆ, մ. inseparably, indissolubly.

ԱՆԽՋԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indissolubility.

ԱՆԽԻՂՃ, ա. merciless, unmerciful; (անգութ) relentless, ruthless, pitiless; (անսիրտ) heartless, cold-hearted, callous; (անհոգի) soulless.

ԱՆԽՂՃՈՐԵՆ, մ. mercilessly, unmercifully; (սառնասրտորեն) cold-heartedly, callously, heartlessly; (անգթորեն) ruthlessly.

ԱՆԽՂՃՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mercilessness; (անգթություն) ruthlessness; (քարսրտություն) callousness, heartlessness, hardness of heart.

ԱՆԽՆԱ, ա., մ. (անգութ, անխիղճ) merciless, ruthless, unmerciful, cruel; (ոչ խնայողաբար) unsparing(ly), uneconomical(ly).

ԱՆԽՆԱՄ, ա. uncared for, neglected; (լքված) abandoned; ◊ ~ **այգի** neglected/weed-grown/over-grown garden.

ԱՆԽՆԱՄԱԲԱՐ, **ԱՆԽՆԱՄՈՐԵՆ** } մ. carelessly, uncaringly, without care/tending.

ԱՆԽՆԱՅԱԲԱՐ, *տես* ԱՆԽՆԱ:

ԱՆԽՆԱՅՈՒԼԱԲԱՐ, մ. unsparingly, wastefully.

ԱՆԽՆԱՅՈՐԵՆ, *տես* ԱՆԽՆԱ:

ԱՆԽՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wastefulness; (անխղճություն) pitilessness, ruthlessness.

ԱՆԽՈՀԵՄ, ա. imprudent, heedless; (ոչ խելացի) ill-advised; (չմտածված) indiscreet, injudicious.

ԱՆԽՈՀԵՄԱԲԱՐ, մ. imprudently, heedlessly.

ԱՆԽՈՀԵՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. imprudence, want of sense, heedlessness; (չմտածվածություն) indiscretion; (անզգուշություն) imprudence.

ԱՆԽՈՀՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unreasonableness; (թեթևամտություն) flippancy; (անխելքություն) thoughtlessness.

ԱՆԽՈՀՈՒՆ, ա. unable to reason, lacking common sense; (անխելամիտ) unreasonable, imprudent, ill-advised; (թեթևամիտ) light-minded, thoughtless, flippant.

ԱՆԽՈՆՋ, ա. untiring, tireless, indefatigable, unwearing, unwearied.

ԱՆԽՈՆՋԱԲԱՐ, **ԱՆԽՈՆՋՈՐԵՆ** } մ. untiringly, indefatigably.

ԱՆԽՈՆՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indefatigability, tirelessness; (տոկունություն) endurance.

ԱՆԽՈՍ, 1. ա. speechless; (լուռ) silent; (լռակյաց) taciturn; (համր) mute; 2. մ. silently, taciturn.

ԱՆԽՈՍՔ, ա. without words.

ԱՆԽՈՏՈՐ, *տես* ԱՆՇԵՂ:

ԱՆԽՈՒՀՈՒԹՈՒՆ, 1. ա. unmeaning; (անմտածված) thoughtless; (անիմաստ) senseless, meaningless; (աննպատակ) aimless; 2. մ. thoughtlessly, imprudently, aimlessly.

ԱՆԽՈՐՏԱԿԵԼԻ, ա. indestructible, inviolable; (անխախտելի) unbreakable, indissoluble; (անսեր, անսասան) firm, steadfast, unshakable, unflinching.

ԱՆԽՈՅԵԼԻ, ա. invulnerable.

ԱՆԽՈՅԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. invulnerability.

ԱՆԽՌՈՎ, ա. imperturbable; (անվրդով) unexcited; (խաղաղ) serene; (հանգիստ) tranquil; (անկարեկից, անտարբեր) unmoved, indifferent; ◊ ~ **քուն** untroubled sleep.

ԱՆԽՍՏԱՊԱՀԱՆՋ, ա. unexacting, not exacting; (գիջող, ներողամիտ) lenient; (համեստ) modest.

ԱՆԽՍՏԱՊԱՀԱՆՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (գիջողություն, ներողամտություն) lenience, leniency; simple tastes, modesty.

ԱՆԽՏԻՐ, **ԱՆԽՏՐԱԲԱՐ** } մ. without exception/exclusion/distinction; unexceptionable, indiscriminately, promiscuously; ◊ ~ **վերցնել** take indiscriminately; ~ **բոլորին մեղադրել** accuse indiscriminately.

ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ, ա. inevitable, unavoidable, inescapable.

ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻՈՐԵՆ, մ. inevitably, of necessity, unavoidably.

ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inevitability.

ԱՆՑԱՅՐ(ԱՑԻՐ), ա. boundless, unbounded; (անվերջ) endless, interminable; (անսահման) infinite, vast, immense; ~ **աշխարհի տիեզերք** infinite space, the infinite; ~ **դաշտեր** vast fields.

ԱՆՑԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. endlessness, infinity; (անսահմանություն) boundlessness, immensity, vastness.

ԱՆՑԱՆԱԹ, 1. ա. unknown, unfamiliar, unacquainted (with); (անտեղյակ, անիրազեկ) unconversant (with), ignorant (of); (օտար) strange; 2. գ. (անձ) stranger, unknown person; ◊ ~ **լինել** not to know (sb), not to be acquainted with (sb).

ԱՆՑԱՆԱԹՈՒՀԻ, գ. stranger, unknown woman/girl.

ԱՆԾԱՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. non-acquaintance (with); (անտեղյակություն) ignorance (of).
ԱՆԾԵՂ, *տես* ԿԱՉԱՂԱԿ:
ԱՆԾԻՆ, ա. barren, sterile, dry.
ԱՆԾԻՐ, *տես* ԱՆԾԱՅՐ:
ԱՆԾՊՏՈՒՆ, ա. (լռելյայն) silently, tacitly, without a word; (անտրտունջ) unmurmuring, without murmur; (առանց բողոքի) uncomplainingly, submissively; (խոնարհ, հնազանդ) resigned, submissive; (հեզ) meek.
ԱՆԿԱԶՄԱԿԵՐՊ, ա. unorganized, disorganized, unorderly, unarranged; (չկարգավորված) unsettled; ◊ **~ կյանք** unsettled life.
ԱՆԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՐԵՆ, մ. without organization/order/coordination, disorderly, in an unorganized manner.
ԱՆԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disorganization, lack of organization/order, disorder, uncoordination.
ԱՆԿԱԽ, 1. ա. independent; 2. մ. independently; (հաշվի նկատի չառնելով) regardless of, irregardless; ◊ **~ գնից** regardless of cost, whatever the cost; **~ լինել** be independent (of); **~ որևէ բանից** irrespective (of); **~ տարիքից** irrespective of age; **~ պետություն** independent/sovereign state, independency, sovereignty; **իրեն ~ պահել** assume an independent air; **կամքից ~ իրենից ~** involuntarily, automatically, unwillingly, unintentionally; **մեզնից ~ հանգամանքներով** owing to circumstances beyond our control.
ԱՆԿԱԽԱՔԱՐ } մ. independently,
ԱՆԿԱԽՈՐԵՆ } irrespective of.
ԱՆԿԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. independence, self-dependence, self-dependency.
ԱՆԿԱՅՈՒՆ, ա. inconstant, unsteady; (փոփոխական) fickle, changeable; (ոչ ամուր, ոչ դիմացկուն) *not strong/solid/durable*; (փխրուն) fragile; (անհուսալի) precarious, insecure; (տատանվող) fluctuating, changeable; ◊ **~ գազ** voluble gas; **~ կառույց** flimsy construction; **~ տեղ** non-permanent seat; **~ եղանակ** changeable/unsteady weather.
ԱՆԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. instability, unsteadiness; (անհաստատություն) inconstancy, flightiness; (փխրունություն) fragility, lack of strength/solidity.
ԱՆԿԱՆԽԱԿԱԼ, ա. unprejudiced, unbias(s)ed.
ԱՆԿԱՆՈՆ, 1. ա. disorderly, confused, irregular; (անսիստեմ, չհամակարգված) unsystematic, unmethodical; (փնթի) untidy, slovenly; (աննորմալ) anomalous; (վարքի մասին) improper; (սխալ) erroneous, wrong, incorrect; 2. մ. irregularly, erroneously, improperly; ◊ *քեր.* **~ բայ** irregular verb; **~ զորքեր** irregular troops; *մաթ.* **~ կոտորակ** improper fraction.
ԱՆԿԱՆՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disorderliness, untidiness, slovenliness, irregularity; (անհամակարգվածություն) unsystematic/unmethodical character; (անճշտություն) incorrectness.
ԱՆԿԱՇԱՌԵԼԻ, ա. incorruptible, unbribable, that cannot be bribed.
ԱՆԿԱՇԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incorruptibility, integrity.
ԱՆԿԱՇԿԱՆԴ, 1. ա. (անբռնազբոսիկ) unembarrassed, unconstrained; (բնական) natural; (ազատ) free and easy; ◊ **~ կեցվածք** easy/natural attitude; **(իրեն) ~ զգալ** be/feel at ease; **(իրեն) ~ պահել** feel unembarrassed/at ease, be unconstrained; 2. մ. unconstrainedly, freely, with ease, easily.
ԱՆԿԱՇԿԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ease.
ԱՆԿԱՊ, 1. ա. incoherent, random, aimless; (կցկտուր խոսքի մասին) abrupt, curt; (բառերի մասին) random, incoherent, desultory (words); (շփոթված) confused; 2. մ. (անհասկանալի) incoherently, randomly, aimlessly; (շփոթված) confusedly.
ԱՆԿԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incoherence.
ԱՆԿԱՊՏԵԼԻ, ա. inalienable, imperceptible; ◊ **~ մաս** integral part, part and parcel; **~ իրավունք** inherent/inalienable right.
ԱՆԿԱՊՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inalienability.
ԱՆԿԱՍԿԱԾ, ա., մ. undoubtedly, doubtless, indubitable; (անառարկելի) beyond all question, without question, unquestionable; (անշուշտ) certainly, indeed, assuredly, sure, for sure; (ակնհայտ) obvious, manifest.
ԱՆԿԱՍԿԱԾՈՐԵՆ, մ. undoubtedly, doubtlessly, certainly, obviously.
ԱՆԿԱՏԱՐ, ա. imperfect, incomplete; (անավարտ) unfinished; not finished; *քեր.* imperfective; ◊ *քեր.* **~ կերպ** imperfective aspect.
ԱՆԿԱՐԳ, ա. disorderly, confused; (անկարգապահ) undisciplined; (անկանոն) irregular; (փնթի) untidy, slovenly (անպարկեշտ) obscene; (վարքի մասին) improper, indecent; ◊ **~ արտահայտություններ** unseemly expressions; **~ խոսքեր** obscene words; **~ վիճակում** upside-down, helter-skelter, in a mess.
ԱՆԿԱՐԳԱՆԱԼ, բ. become/get disorderly/undisciplined/unruly.
ԱՆԿԱՐԳԱՊԱՀ, ա. undisciplined.
ԱՆԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indiscipline.
ԱՆԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disorder, confusion; (անկարգապահություն) indiscipline; (թափթրփվածություն) untidiness, slovenliness, disorderliness; (անպատշաճություն) impropriety, indecency, obscenity; ◊ **գանգ-**

վածային ~ riot; **~ առաջ բերել** put into disorder, disarrange, make untidy; **~ անել** behave/go on/carry on outrageously/ disgracefully.

ԱՆԿԱՐԵԼԻ, *տես* ԱՆՀՆԱՐԻՆ:

ԱՆԿԱՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impossibility; ◊ **~բյան աստիճան** to the last degree.

ԱՆԿԱՐԵԿԻՑ, ա. unsympathetic, unresponsive; (անտարբեր) indifferent, apathetic.

ԱՆԿԱՐՈՂ, ա. (անզոր) impotent; (անուժ) powerless; (թույլ) weak, feeble; (անընդունակ, ոչ ունակ) incapable (of), incompetent, unable; (աղբատ, չքավոր) indignant, poor, destitute.

ԱՆԿԵՂԾ, ա. sincere, frank, candid; (անմիջական) unaffected, outspoken, blunt; (սրտաբաց) open-hearted; (անբռնազբոսիկ) unfeigned, unassumed; ◊ **~ խոստովանություն** frank/open-hearted confession/avowal; **~ շնորհակալություն** sincere/heart-felt gratitude.

ԱՆԿԵՂԾԱԲԱՐ, **ԱՆԿԵՂԾՈՐԵՆ** } մ. frankly, candidly, sincerely.

ԱՆԿԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sincerity, candour, frankness; ◊ **ամենայն ~բյամբ** in all sincerity.

ԱՆԿԵՆԴԱՆ, ա. lifeless, feeble; (մեռած) dead; (անփայլ. աչքերի՝ հայացքի մասին) lacklustre; (տափակ. ոճի մասին) insipid; ◊ **~ բնաճկար** dull landscape; **~ բնություն** inanimate nature, dead matter.

ԱՆԿԵՆԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lifelessness, feebleness, insipidity.

ԱՆԿԵՏ, գ. form, questionnaire; ◊ **~ լրացնել** fill in a form/questionnaire, complete a form.

ԱՆԿԵՏԱՅԻՆ, ա. form, questionnaire; ◊ **~ տվյալներ** biographical particulars.

ԱՆԿԵՐՊԱՐԱՆՔ, ա. formless, shapeless; (ամորֆ) amorphous.

ԱՆԿԻԶԵԼԻ, ա. fire-proof, incombustible; ◊ **~ պահարան** safe, strong box.

ԱՆԿԻՐԱՌԵԼԻ, ա. inapplicable.

ԱՆԿԻՐԱՌԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inapplicability.

ԱՆԿԻՐԱԿԵԼԻ, ա. *իրավ.* unenforceable.

ԱՆԿԻՐԹ, I. ա. uneducated, unlearned; (անդաստիարակ) ill-bred, unmannerly, impolite, unmannered; (տգետ) ignorant; 2. գ. (անձ) ignoramus, know-nothing.

ԱՆԿԻՐՔ, ա. impassive, passionless; (անտարբեր) indifferent, nonchalant.

ԱՆԿՅՈՒՆ, գ. corner, turning; *երկրչ.* angle; ◊ **~ում** in/at the corner; **փողոցի ~ում** at/in the corner of the street; **(փողոցի) ~ից** round the corner; **իր ~ն ունենալ** have a home of one's own; **~ կանգնեցնել** make the child stand in the corner; **մի ~ քաշվել** retire to the background, keep in the background; **~ վարձել** rent/take a room; **տաքուկ ~** snug/ cushy job.

ԱՆԿՅՈՒՆԱՅԻՆ, ա. corner; *ֆիզ., մաթ.* angular.

ԱՆԿՅՈՒՆԱԳԻԾ, գ. *երկրչ.* diagonal.

ԱՆԿՅՈՒՆԱՉԱՓ, գ. *տեխ.* goniometer, azimuth disk; *ռազմ.* deflection.

ԱՆԿՅՈՒՆԱՎՈՐ, ա. angular.

ԱՆԿՅՈՒՆԱՔԱՐ, գ. corner-stone, foundation-stone.

ԱՆԿՆՈՒՆՔ, ա. *եկեղ.* unbaptized, unchristened, not christened.

ԱՆԿՇԻՌ, ա. weightless, unweighed, imponderable; (չնչին, աննշան) light, slight, inestimable; (անկարևոր) unimportant, of little importance, of small import.

ԱՆԿՇՌԵԼԻ, ա. *ֆիզ.* imponderable; (կշիռ չունեցող) weightless.

ԱՆԿՇՌԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՆԿՇՌՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. imponderability, weightlessness; ◊ **~ բյան վիճակ** state of weightlessness.

ԱՆԿՇՏԱՔԵԼԻ, ա. irreproachable, blameless, unexceptionable.

ԱՆԿՇՏՈՐԵՆ, մ. insatiably, greedily, avidly.

ԱՆԿՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insatiability; (ագահություն) greed, greediness (of, for), avidity (of, for); (ընչաքաղցություն) covetousness; (փողի նկատմամբ) cupidity.

ԱՆԿՇՏՈՒՄ, ա. insatiable; (ագահ) greedy (of, for), grasping, avid (of, for); (ընչաքաղց) covetous.

ԱՆԿՈՒԹ, ա. handleless, having no handle, without a handle; (դանակ) having no haft; (կացին) having no helve; (մուրճ) shaftless, having no shaft; (գենք) having no hilt, without a hilt; *բուս.* sessile (flower, leaves).

ԱՆԿՈՂԻՆ, գ. bed; ◊ **~ գցել** make the bed; **~ մտնել** go to bed, get into bed; **~ ընկնել** take to one's bed; **հիվանդի ~** sick bed; **~ին գամված** bed-ridden; **~ու պարագաներ** bedding; **~ու սպիտակեղեն** bed clothes, bed-linen.

ԱՆԿՈՂՆԱԿԱԼ, *տես* ՄԱՀՃԱԿԱԼ:

ԱՆԿՈՂՆԱՅԻՆ, ա. bed; ◊ **հիվանդ լինել** keep (to) one's bed; **~ ռեժիմ** confinement to bed.

ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼ, ա. impartial, unbias(s)ed, unprejudiced.

ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼՈՐԵՆ, մ. impartially, without bias.

ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impartiality.

ԱՆԿՈՉ, ա. uninvited, unasked, unbidden; ◊ **~ հյուր** uninvited/self-invited guest.

ԱՆԿՈՏՐՈՒՄ, ա. unbending; (անճկուն) inflexible; (անդրդվելի) adamant; (անողոք) inexorable; ◊ **~ մնալ** remain adamant; **~ կամք** inflexible will-power.

ԱՆԿՈՒՐԾ, ա. stoneless.

ԱՆԿՈՒՐՈՒՍ, ա. without loss(es).

ԱՆԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ignorance; (անդաս-

տիարակություն) ill-breeding; (ամբաղաքավարություն) unmannerliness.

ԱՆԿԱԿՆԵԼԻ, ա. unique, inimitable.

ԱՆԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ, ա. uncultured, uncivilized; (վարքի վարվելակերպի մասին) rough-mannered.

ԱՆԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack of culture, bad manners, bad form.

ԱՆԿՈՒՄ, գ. fall, collapse; (իջեցում) drop; (նվազում) decrease, lessening; (սուզում) sinking; (ցածրացում) lowering; (կործանում) downfall, fall; (քայքայում) decline, decay; *ֆիզ.* incidence; ◊ **բարոյական ~** moral degradation; **գների խիստ ~** slump in prices; *էլ.* **լարվածության ~** voltage drop; *ֆիզ.* **անկման անկյուն** angle of incidence.

ԱՆԿՈՒՄԱՅԻՆ, ա. depressive, decadent; ◊ **~ տրամադրություն** low spirits; **~ վիճակում** on the decline, declining.

ԱՆԿՈՒՄԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. depression, decadence.

ԱՆԿՈՒՇՏ, ա. insatiable; (ագահ) greedy, avid; (անհագ) voracious; (որկրամոլ) gluttonous.

ԱՆԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ, ա. non-party, independent; ◊ **~ կին/տղամարդ** non-party woman/man; **~ներ** non-party people; **~ թեկնածու** independent candidate.

ԱՆՀԱԳ, ա. unquenchable; ◊ **~ ծարավ** unquenchable thirst; **~ քաղց** unappeasable hunger; **գիտելիքների ~ ծարավ** unquenchable/insatiable desire for knowledge.

ԱՆՀԱԳԱԲԱՐ } մ. unquenchably, insatiably.
ԱՆՀԱԳԱՐԵՆ }

ԱՆՀԱԳՈՒԹՅՈՒՆ, *տե՛ս* ԱՆԿՇՏՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՆՀԱԳՈՒՐԴ, *տե՛ս* ԱՆՀԱԳ:

ԱՆՀԱՂԹ, ա. invincible, unconquerable; ◊ **Դավիթ Անհաղթ** David the Invincible.

ԱՆՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼԻ, ա. insuperable, insurmountable, unconquerable; (զգացմունքի մասին) irresistible; ◊ **~ դիմադրություն** unconquerable resistance; **~ խոչընդոտ** insuperable obstacle/difficulty; **~ ցանկություն** overpowering desire; *իրավ.* **~ ուժ** force majeure.

ԱՆՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insuperability, insurmountability, irresistibility, invincibility.

ԱՆՀԱՂԹԵԼԻ, *տե՛ս* ԱՆՀԱՂԹ:

ԱՆՀԱՂԱՐԴ, ա. (անմասնակից) not implicated (in), not privy (to); (անմարդամոտ) unsociable, self-contained; *եկեղ.* (հաղորդություն չստացած) non-communicant, one who has not received the eucharist; ◊ **գործին ~ լինել** not to be privy to a cause.

ԱՆՀԱՂԱՐԴԱԿԻՑ, ա. uninitiated; (ինքնամփոփ), *տե՛ս* ԱՆՀԱՂԱՐԴԱՍԵՐ:

ԱՆՀԱՂԱՐԴԱՍԵՐ, ա. unsociable, self-contained, unamiable, reserved, uncommunicative; ◊ **~ մարդ լինել** keep to oneself, be a bad mixer.

ԱՆՀԱՂՈՐԴԻՉ, գ. *ֆիզ.* non-conductor.

ԱՆՀԱՄ, ա. flavourless, tasteless, unsavoury, unpalatable, savorless, unflavoured; (տհաճ) unpleasant, disagreeable; *փխբ.* (ձանձրալի, հոգնեցուցիչ) tedious, tiresome, irksome, insipid, dull, boring; (տափակ, ծեծված) trivial, flat, commonplace, banal; ◊ **~ կատակ** flat/stupid joke; **~ մարդ** bore.

ԱՆՀԱՄԱԿՐԵԼԻ, ա. unattractive; (տհաճ) unpleasant, disagreeable; (հակակրելի) antipathetic.

ԱՆՀԱՄԱՀՈՒՆՉ, ա. inharmonious, disharmonious.

ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disagreement, lack of agreement, uncoordination, non-coordination; (տարաձայնություն) dissent, dissention, difference of opinion; (անհամերաշխություն) discord, disagreement, variance; ◊ **~ սերմանել** breed/strife/sow seeds of discord/dissension (between, among); **~ի սերմեր** seeds of discord.

ԱՆՀԱՄԱՆԱԼ, բ. become/get tasteless/unpalatable.

ԱՆՀԱՄԱՉԱՓ, ա. disproportionate, incommensurate (with, to), assymmetric(al).

ԱՆՀԱՄԱՉԱՓՈՐԵՆ, մ. assymetrically, disproportionately.

ԱՆՀԱՄԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disproportion, assymmetry.

ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ, ա. not corresponding (with, to); (ոչ սազական) unsuitable; (անհամատեղելի) incongruous (with), incompatible (with); (անհարմար) inappropriate.

ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. discrepancy, lack of correspondence; (անհամատեղելիություն) incongruity, incompatability; (անհավասարություն) disparity; (անհամաձայնություն) nonconformity; ◊ **բնավորության ~** incompatibility of temperament.

ԱՆՀԱՄԱՏԵՂԵԼԻ, ա. incompatible.

ԱՆՀԱՄԱՏԵՂԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incompatibility.

ԱՆՀԱՄԱՐ, ա. (անհաշիվ) innumerable, countless, numberless, incalculable; (չհամարակալված) unnumbered; ◊ **~ հարստություն** countless riches, incalculable wealth.

ԱՆՀԱՄԱՐՁԱԿ, ա. timid, shy; (երկչոտ) timid; (ամաչկոտ) shy, bashful; (անվճռական) irresolute, indecisive, undecided; (անվստահ) uncertain, diffident, not self-confident.

ԱՆՀԱՄԱՐՁԱԿԱՐԵՆ, մ. timidly, shyly, bashfully.

ԱՆՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. timidity;

(ամաչկոտություն) shyness, bashfulness; (երկչոտություն) timidity; (անվճռականություն) indecision, uncertainty, incertitude.

ԱՆՀԱՄԲԵՐ, 1. ա. impatient; 2. մ. impatiently, with impatience; ◊ **~ սպասել** wait impatiently (for)/eagerly, look forward (to).

ԱՆՀԱՄԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impatience, eagerness.

ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ, 1. ա. incomparable, matchless, unmatched, perfect; 2. մ. incomparably, matchlessly, peerlessly; ◊ **~ ավելի** far, by far; **~ ավելի լավ** far better, much better, better by far.

ԱՆՀԱՄԵՄԱՏԵԼԻ, ա. incomparable, matchless, unmatched, perfect; (հավասարը չունեցող) peerless; (անհամաչափելի) incommensurable, incommensurate.

ԱՆՀԱՄԵՍ, ա. immodest, not modest, indelicate, indiscreet; (մեծամիտ) arrogant, haughty; (անպարկեշտ) indecent; (անպատշաճ) improper; ◊ **~ հարց** indiscreet question.

ԱՆՀԱՄԵՍՏԱԲԱՐ } մ. immodestly,
ԱՆՀԱՄԵՍՏՈՐԵՆ } impudently.

ԱՆՀԱՄԵՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immodesty, lack of modesty, indelicacy, indiscretion; (հանդգնություն) impudence; (անպարկեշտություն) indecency.

ԱՆՀԱՄԵՐԱԾԽ, 1. ա. disunited, not in accord, disjointed, not in union; (պառակտված) disrupted; (աններդաշնակ, չհարմարված) discordant (with), ill-adapted; *երաժշ.* dissonant, inharmonious. 2. մ. disjointedly.

ԱՆՀԱՄԵՐԱԾԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. discord, dissent, disagreement.

ԱՆՀԱՄՈԶԻՉ, ա. unconvincing, unpersuasive.

ԱՆՀԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tastelessness; (տափակություն) insipidity; (անախորժություն) trouble, nuisance, annoyance; ◊ **~ անել** give trouble/pain, make a nuisance (of oneself).

ԱՆՀԱՅՏ, ա. unknown, obscure; (անծանոթ) unfamiliar; (չհետազոտված) unknown, unexplored; *մաթ.* unknown quantity; ◊ **~ երկիր** terra incognita; **~ երկրներ** unexplored/strange lands; **~ զինվոր** Unknown Soldier; **~ կորած (լինել)** be missing.

ԱՆՀԱՅՏԱՆԱԼ, բ. disappear, vanish; (կորչել) be missing/lost; (զգացմունքների մասին) die, pass; ◊ **տեսադաշտից ~** vanish from sight; **երկրի երեսից ~** disappear/vanish from the face of the earth.

ԱՆՀԱՅՏԱՑՆԵԼ, բ. (թաքցնել) hide, conceal; *խոսկ.* (գողանալ) filch, swipe.

ԱՆՀԱՅՏԱՑՈՒՄ, գ. disappearance.

ԱՆՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. uncertainty, obscurity; ◊ **~ թյան մեջ գտնվել** be uncertain (about).

ԱՆՀԱՅՐ, ա. fatherless, unfathered.

ԱՆՀԱՅՐԵՆԻՔ, ա. having no fatherland; ◊ **~ մարդ** person without a homeland, a displaced person.

ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ, ա. restless, uneasy; (հուզված) anxious, disturbed, ill at ease; (տագնապալից) uneasy, restive, troubled, perturbed, worried; (անհանգստություն պատճառող) disturbing, restless; (գործունյա, ժրաջան) business-like, practical; ◊ **~ երեխա** fidgety/restless child; **~ ծով** choppy/agitated sea; **~ հայացք** troubled/uneasy/disturbed look, anxious/worried look; **~ ձայն** anxious/agitated voice.

ԱՆՀԱՆԳՍՏԱՆԱԼ, բ. worry (about), be anxious/uneasy/worried; (նեղություն կրել) trouble, bother; (տագնապել) take alarm, become anxious.

ԱՆՀԱՆԳՍՏԱՑՆԵԼ, բ. trouble, give trouble; (նեղություն պատճառել) cause inconvenience, put to inconvinience, cause anxiety/concern (to); harass; ◊ **ներեցեք ~ու համար** sorry for troubling you.

ԱՆՀԱՆԳՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. restlessness, trouble, uneasiness, inquietude; (անհարմարություն) inconvenience, discomfort, harassment; (հուզում) anxiety, agitation; (հոգս) concern; (նյարդայնություն) nervousness; ◊ **~ պատճառել** trouble, give trouble, cause inconvenience/anxiety/concern (to), put to inconvenience.

ԱՆՀԱՆԳՐՎԱՆ, ա. homeless, shelterless, having no refuge/haven.

ԱՆՀԱՆԴՈՒՐԺԵԼԻ, ա. intolerable, insupportable, insufferable; (անտանելի) unbearable, unendurable.

ԱՆՀԱՆԴՈՒՐԺԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intolerance.

ԱՆՀԱՆԴՈՒՐԺՈՂ, ա. intolerant.

ԱՆՀԱՆԴՈՒՐԺՈՂԱԿԱՆ, ա. intolerant.

ԱՆՀԱՆԴՈՒՐԺՈՂ(ԱԿԱՆ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intolerance.

ԱՆՀԱՇԻՎ } ա. incalculable, innumerable,
ԱՆՀԱՇՎԵԼԻ } countless, numberless.

ԱՆՀԱՇՎԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incalculability.

ԱՆՀԱՇՎԵՆԿԱՏ, ա. wasteful, extravagant; (անշրջահայաց) improvident.

ԱՆՀԱՇՏ, ա. (չհաշտվող) irreconcilable, unappeasable, implacable; (կռվարար, չհարմարվող) quarrelsome, unsociable, unaccommodating; (անհամատեղելի) incompatible, irreconcilable; ◊ **~ պայքար** uncompromising struggle, war to the knife; **~ պայքար տանել՝ վարել** wage a relentless struggle (against).

ԱՆՀԱՇՏԵԼԻ, ա. irreconcilable, unappeasable, implacable; ◊ **~ հակասություններ** irreconcilable contradictions.

ԱՆՀԱՇՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irreconcilability, implacability.

ԱՆՀԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irreconcilability, implacability; (կռվարարություն) quarrelsome disposition, unsociability.

ԱՆՀԱՇՏՈՒԵՆ, մ. implacably.

ԱՆՀԱՊԱՂ, ա. pressing, urgent, immediate; ◊ **~ օգնություն** first aid, immediate help, emergency assistance.

ԱՆՀԱՊԱՂՈՐԵՆ, մ. without delay, immediately, at once.

ԱՆՀԱՋՈՂ, ա. unsuccessful, lame; (ամարդյունք) ineffectual, ineffective; (ապարդյուն) unavailing; (ձախորդ) unlucky, unhappy, unfortunate; ◊ **~ փորձ** lame/unsuccessful attempt.

ԱՆՀԱՋՈՂԱԿ, 1. ա. unlucky, ill-starred; 2. գ. (անձ, ձախորդ) failure.

ԱՆՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unsuccessfulness; (ձախորդություն) unluckiness, failure; (դժբախտություն) misfortune; ◊ **~թյան հանդիպել** fail, miscarry; *խսկց.* flop; **լուրջ ~թյան մատնվել** suffer a major setback; **ա՛յ քեզ ~** how unlucky!

ԱՆՀԱՍԱՆԵԼԻ, ա. inaccessible, unattainable, unachievable; (դժվար հասկանալի) inconceivable, incomprehensible, unfathomable, difficult to understand; ◊ **ինձ համար ~ է** it is beyond/it passes my comprehension; *խսկց.* beats me!

ԱՆՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inaccessibility, inattainability; (անհասկանալիություն) incomprehensibility.

ԱՆՀԱՍԿԱՆԱԼԻ, ա. incomprehensible, unintelligible; (մշուշապատ) obscure; (անըմբռնելի) inscrutable, unfathomable; ◊ **ինձ համար ~ է** it is beyond/it passes my comprehension; **~ է** it is beyond (human) understanding.

ԱՆՀԱՍԿԱՅՈՂ, ա. slow-witted; (բութ) dull; (բթամիտ) blockheaded, muddle-headed; (հիմար) stupid.

ԱՆՀԱՍՏԱՏ, ա. unstable, inconstant, unsteady; (տատանվող) fluctuating, shaky; (փոփոխական) changeable; (անհուսալի) precarious, wavering.

ԱՆՀԱՍՏԱՏԱԿԱՄ, ա. weak-willed, weak of will; (անկայուն, տատանվող) spineless; (փոփոխամիտ) inconstant, indecisive; (բուլական) characterless; (բուլամորթ) flabby; (բույլ) feeble; ◊ **~ մարդ** weakling; **~ մարդ է** he has no backbone.

ԱՆՀԱՍՏԱՏԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weakness of will, weak will; (անկայունություն) spinelessness; (փոփոխամտություն) indecisiveness, inconstancy; (բուլություն) feebleness.

ԱՆՀԱՍՑԵ, ա. having no address, without address, unaddressed; ◊ **~ նամակ** unaddressed letter, letter without address.

ԱՆՀԱՎԱՆԱԿԱՆ, ա. improbable, unlikely; (անհավատալի) unbelievable, incredible, inconceivable; ◊ **~ ենթադրություն** an improbable assumption, an unlikely conjecture.

ԱՆՀԱՎԱՆԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. incredibly, inconceivably.

ԱՆՀԱՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incredibility, unlikelihood, unlikeliness, improbability.

ԱՆՀԱՎԱՍԱՐ, 1. ա. unequal, disproportionate; (անհարթ) uneven, not smooth; 2. մ. unequally, disproportionately; ◊ **~ ամուսնություն** misalliance, mesalliance; **~ հնարավորություններ** long odds; **~ տեղանք** rough/rugged country; **~ ուժեր** unequal forces; **~ քայլերով գնալ** walk with uneven stride.

ԱՆՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇԻՌ, ա. unbalanced.

ԱՆՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unbalanced state/character.

ԱՆՀԱՎԱՍԱՐԱՉԱՓ, ա. uneven, irregular.

ԱՆՀԱՎԱՍԱՐԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unevenness, irregularity.

ԱՆՀԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inequality, disproportion; ◊ **սոցիալական ~** social inequality.

ԱՆՀԱՎԱՍՏԻ, ա. unauthentic, not authentic; (կասկածելի) doubtful, questionable; (անվստահելի) unreliable, inexact, uncertain.

ԱՆՀԱՎԱՍՏԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unauthenticity.

ԱՆՀԱՎԱՏ, ա. *կրոն.* atheist, irreligious, unbelieving, impious; (այլադավան) heterodox; (կասկածամիտ, չվստահող) distrustful, mistrustful, sceptical; *փխբ.* (անխիղճ, անգութ) callous, heartless, pitiless, merciless.

ԱՆՀԱՎԱՏԱԼԻ, ա. incredible, inconceivable, unbelievable.

ԱՆՀԱՎԱՏԱԼԻՈՐԵՆ, մ. incredibly, inconceivable.

ԱՆՀԱՎԱՏԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. distrustfulness.

ԱՆՀԱՎԱՏԱՐԻՄ, ա. unfaithful, faithless, disloyal.

ԱՆՀԱՎԱՏԱՐՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infidelity, unfaithfulness; (դավաճանություն) perfidy, treachery; ◊ **ամուսնական ~** adultery.

ԱՆՀԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unbelief, disbelief, lack of faith.

ԱՆՀԱՏ[1], գ. individual, personality, person; ◊ **~ի պաշտամունք** the cult of personality, personality cult.

ԱՆՀԱՏ[2], *տես* ԱՆՀԱՏՆՈՒՄ:

ԱՆՀԱՏԱԲԱՐ, մ. individually, personally.

ԱՆՀԱՏԱԿ, ա. bottomless; (անսահման) infinite, boundless; *փխբ.* (անհուն) unfathomable, fathomless; ◊ **~ անդունդ**

fathomless/bottomless pit; ~ **տակաո** bottomless barrel, drain on resources.

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ, ա. individual, personal; (անձնական) private; (հատուկ) special; ◊ ~ **հրավեր** personal/individual invitation; ~ **սեփականություն** personal property; ~ **տնտեսություն** individual peasant farm; ~ **ցուցահանդես** personal exhibition.

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆԱՊԵՍ } մ. individually,
ԱՆՀԱՏԱԿԱՆԱՐԵՆ } personally.

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. individualize.

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. individualization.

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. individuality.

ԱՆՀԱՏԱՊԱՇԱՏ, գ. individualist.

ԱՆՀԱՏԱՊԱՇՏԱԿԱՆ, ա. individualistic.

ԱՆՀԱՏԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փիլ.* individualism.

ԱՆՀԱՏԱՊԵՍ, մ. individually, personally.

ԱՆՀԱՏՆԵԼԻ } ա. inexhaustible; (անվերջ)
ԱՆՀԱՏՆՈՒՄ } interminable, never-ending, never-ceasing; ◊ ~ **աղբյուր** a well (of).

ԱՆՀԱՏՈՅՑ, ա. gratuitous; ◊ ~ **աշխատանք** unpaid work; ~ **ծառայություն** deed of gift.

ԱՆՀԱՏՈՒՅՑԵԼԻ, ա. without indemnity/compensation, impossible to indemnify/compensate.

ԱՆՀԱՐԱՋԱՍ, ա. (օտար) alien, stranger to; (ոչ պրոլետարական) foster; ◊ ~ **տարր** alien element; ~ **զավակ** foster-child, foster-son/daughter etc.

ԱՆՀԱՐԳԱԼԻՐ } ա. disrespectful,
ԱՆՀԱՐԳԱԼԱՑ } irreverent; ◊ ~ **վերաբերմունք ցույց տալ** treat sb with disregard.

ԱՆՀԱՐԳԵԼԻ, ա. not good/valid, invalid; (պատճառի մասին) inadequate; (անընդունելի) not acceptable as justification.

ԱՆՀԱՐԳԻ, ա. unvalued, worthless, not esteemed.

ԱՆՀԱՐԹ, ա. uneven, rough, not smooth, rugged; (ոչ սահուն) not fluent, jerky; ◊ ~ **ոճ** uneven style; ~ **մակերես** uneven/rough surface; ~ **ձեռագիր** uneven hand(writing); ~ **ոճ ունենալ** write badly, have a clumsy style.

ԱՆՀԱՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unevenness, roughness; ◊ **տեղանքի** ~ roughness/ruggedness of the country.

ԱՆՀԱՐԻՐ, ա. incoherent; (անհամատեղելի) incongruous (with), incompatible (with); (անհեթեթ) absurd, nonsensical.

ԱՆՀԱՐԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incoherence; (անհամատեղելիություն) incongruity, incompatibility; (անհեթեթություն) absurdity, nonsense.

ԱՆՀԱՐԿԻ, ա., մ. inappropriate; (անտեղի) irrelevant, misplaced, out of place; (զուր) vain; (անօգուտ) useless; (անպատեհ) unduly, undue.

ԱՆՀԱՐՄԱՐ, ա. (ոչ հարմարավետ) uncomfortable, inconvenient; (ոչ պատշաճ) unsuitable, inappropriate, awkward; ◊ ~ **դիրք** awkward position; ~ **զգալ** feel uncomfortable/uneasy/awkward, be ill at ease/embarrassed; ~ **լռություն** awkward silence; ~ **չե՞ք զգում** for shame! you should be ashamed (of yourself)! ~ **պահ եղավ** there was an awkward/embarrassing monent.

ԱՆՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inconvenience, discomfort; (անհարմար լինելը) awkwardness.

ԱՆՀԱՑ, ա. breadless, needy, without food; (անտնտուհաց) inhospitable, not hospitable.

ԱՆՀԵԹԵԹ, ա. absurd, preposterous; (ծիծաղելի) ridiculous; (անիմաստ) nonsensical, senseless, unthinkable; (հիմար) foolish.

ԱՆՀԵԹԵԹԱԲԱՐ, մ. absurdly, incongruously, senselessly.

ԱՆՀԵԹԵԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. absurdity, nonsense, incongruity; (հիմարություն) foolishness; ◊ **ծայրահեղ** ~ sheer/unmitigated nonsense.

ԱՆՀԵՌԱՆԿԱՐ(ԱՅԻՆ), ա. having no prospects, with no prospects; short-term; (անհույս) hopeless.

ԱՆՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack/absence of any prospect; (անհուսալիություն) hopelessness.

ԱՆՀԵՌԱՏԵՍ, ա. improvident, short-sighted, unforeseeing.

ԱՆՀԵՌԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. improvidence.

ԱՆՀԵՏ, I. ա. traceless, without a trace; 2. մ. tracelessly, (առանց հետք թողնելու) without leaving a trace.

ԱՆՀԵՏԱՁԳԵԼԻ, ա. pressing, urgent; ◊ ~ **գործ** urgent business.

ԱՆՀԵՏԱՁԳԵԼԻՈՐԵՆ, մ. without delay.

ԱՆՀԵՏԱՁԳԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. urgency.

ԱՆՀԵՏԱՆԱԼ, *տես* ԱՆՀԱՅՏԱՆԱԼ:

ԱՆՀԵՏԱՑՆԵԼ, *տես* ԱՆՀԱՅՏԱՑՆԵԼ:

ԱՆՀԵՏԱՑՈՒՄ, *տես* ԱՆՀԱՅՏԱՑՈՒՄ:

ԱՆՀԵՏԱՔՐՔԻՐ } ա. uninteresting,
ԱՆՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ } unentertaining.

ԱՆՀԵՏԵՎԱՆՔ, ա. (առանց հետևանքի) without consequence; (ապարդյուն) futile; (զուր) vain; (անհաջող) unsuccessful; ◊ **բողոքը մնաց** ~ no action was taken on the appeal.

ԱՆՀԵՏԵՎՈՂԱԲԱՐ } մ., ա. inconsistently,
ԱՆՀԵՏԵՎՈՂԱԿԱՆ } inconsequently; (մարդու մասին) inconsistent; (արարքի մասին) inconsequent.

ԱՆՀԵՏԵՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inconsistency, inconsequence.

ԱՆՀԵՐԹ, ա. out of turn/order.

ԱՆՀԵՐՔԵԼԻ, ա. irrefutable, undeniable; (անվիճելի) *indisputable*, unanswerable, incontestable; (ակնհայտ) self-evident; ◊ ~ **փաստեր** incontrovertible evidence.

ԱՆՀԵՐՔԵԼԻՈՐԵՆ, մ. irrefutably; (անկասկած) undoubtedly; (անվիճելիորեն) indisputably, unquestionably.
ԱՆՀԵՐՔԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irrefutability.
ԱՆՀԻՄՆ, ա. groundless, ungrounded, unfounded; (չհիմնավորված) unsubstantiated, baseless; (անապացույց) proofless; without adducing any proof; ◊ ~ **հայտարարություններ անել** make unsubstantiated statements.
ԱՆՀԻՇԱՉԱՐ, ա. placable; (ներողամիտ) forgiving, gentle, mild.
ԱՆՀԻՇԱՉԱՐՈՐԵՆ, մ. placably.
ԱՆՀԻՇԱՉԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gentleness, mildness, forgivingness.
ԱՆՀԻՇԱՏԱԿԵԼԻ, ա. immemorial.
ԱՆՀԻՇԵԼԻ, ա. immemorial; (չհիշվող) (sth) difficult to memorize/remember; ~ **ժամանակներից** from time immemorial, time out of mind.
ԱՆՀՅՈՒԹ, ա. juiceless, not juicy, not containing juice; *փխբ.* (անարյուն) bloodless.
ԱՆՀՅՈՒՐԱՍԵՐ, ա. inhospitable.
ԱՆՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼ, ա. inhospitable; (անբարյացակամ) unfriendly, ungracious; (անիրապույր) unattractive, uninviting; (մռայլ) dreary, cheerless.
ԱՆՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inhospitality.
ԱՆՀՆԱԶԱՆԴ, ա. disobedient; (ըմբոստ) recalcitrant; (խոսք չլսող) indocile; (անսանձ) unruly; (երեխայի մասին) naughty; ◊ ~ **մազեր** unruly hair.
ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disobedience, insubordination; (ըմբոստություն) recalcitrance; (չլսելը) indocility.
ԱՆՀՆԱՐ(ԻՆ), ա. impossible; (անհավատալի) incredible, unbelievable; ◊ ~ **լինելու պատճառով** owing to the impossibility, since it is impossible.
ԱՆՀՆԱՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impossibility, incredibility.
ԱՆՀՈԳ, ա. light-hearted, careless; (հանգիստ) serene, tranquil; (անփույթ) negligent; (կյանքի մասին) care-free, untroubled; (մարդու մասին) happy-go-lucky, devil-may-care; ◊ ~ **եղիր** don't trouble/bother.
ԱՆՀՈԳԱԲԱՐ, **ԱՆՀՈԳԱԲԵՆ** } մ. light-heartedly, carelessly, with complete unconcern.
ԱՆՀՈԳԻ, ա. soulless; (անսիրտ) heartless; (չոր) callous; (սառնասիրտ) cold-hearted, uncaring; (դաժան) cruel.
ԱՆՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. light-heartedness, carelessness, unconcern; (հանգստություն) serenity, tranquility.
ԱՆՀՈՂՈՎԱԾԽ, ա. *լեզվ.* inarticulate.
ԱՆՀՈՂՈՂԱՆԴ, ա. unshakable; (հաստատուն) firm, steadfast; (աներեր) unbending, unflexible; (ամուր) unflagging; (չնահանջող) unflinching; (կարծր) adamant; (անողոք) inexorable; ◊ ~ **կամք** inflexible will-power; ~ **մնալ** remain adamant.
ԱՆՀՈՂՈՂԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. firmness, steadfastness, inflexibility, inexorability.
ԱՆՀՈՏ, ա. odourless, having no smell; *փխբ.* (անհամ, տափակ) banal, trite, vulgar, trivial; ◊ *փխբ.* ~ **ծաղիկ** useless person/man.
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ, ա. necessary, indispensible, due; (կենսական, կարևոր) vital, urgent, pressing.
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏԱԲԱՐ, **ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՐԵՆ** } մ. of necessity; (անխուսափելի) inevitably.
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. necessity, urgency; ◊ **կենսական** ~ vital necessity; **առաջին** ~**ք֊յան առարկաներ** necessaries of life, necessaries; ~**ք֊յան դեպքում** in case of need; **ծայրահեղ** ~ extreme necessity; **ծայրահեղ** ~**ք֊յան դեպքում** in case of emergancy.
ԱՆՀՐԱՊԱՒԻՉ, ա. unattractive, uninviting; (անբարետես) unsightly; (արտաքինի և մասին) unprepossessing.
ԱՆՀՈՒՅԶ, 1. ա. (հանգիստ) serene, quiet, tranquil; ◊ ~ **կյանք** tranquill/serene life; 2. մ. serenely, quietly, tranquilly.
ԱՆՀՈՒՅՍ, ա. hopeless, desperate; ◊ ~ **հիվանդ** hopeless case, dying man.
ԱՆՀՈՒՆ, ա. (խոր) bottomless, deep, fathomless, unfathomable; (անսահման) infinite, boundless; ◊ ~ **ծով** bottomless sea; ~ **սեր** deep love.
ԱՆՀՈՒՆՈՐԵՆ, մ. infinitely, boundlessly.
ԱՆՀՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infinity, boundlessness.
ԱՆՀՈՒՍԱԼԻ, ա. hopeless; (անվստահելի) unreliable, insecure; (մարդու մասին) untrustworthy; ◊ ~ **ապաստան** insecure unreliable, shelter; ~ **պարտք** bad debt.
ԱՆՀՈՒՍԱԼԻՈՐԵՆ, **ԱՆՀՈՒՍՈՐԵՆ** } մ. hopelessly, desperately.
ԱՆՀՈՒՍԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hopelessness, despair; (անվստահելիություն) unreliability, insecurity, untrustworthiness.
ԱՆՉ, գ. person; *իրավ.* entity; (անհատ) personality; *խսկց.* fellow; *հեգն.* big wig; ◊ **գործող** ~ personage, character; **իրավաբանական** ~ legal entity/person, corporate body; **կարևոր** ~ important person/personage; **մասնավոր** ~ private person; **պաշտոնական** ~ official, functionary; **տեղափոխված** ~ displaced person; **ֆիզիկական** ~ natural person; ~**ը պարզել** identify sb, prove sb's identity; ~**ի ազատություն** personal freedom; ~**ի անձեռնմխելիություն** personal immunity; **չորս** ~**ից բաղկացած ընտանիք** a family of four persons.

ԱՆՁԱՄԲ, ա. personally, in person; *հեգն.* one's own/very self.

ԱՆՁԱՅՆ, ա. soundless, voiceless; (անաղմուկ) noiseless; (լուռ) silent, mute, speechless; ◊ **~ լաց** silent cry; **~ ծիծաղ** noiseless laughter.

ԱՆՁԱՎ, գ. cave, cavern, grotto.

ԱՆՁԱՎԱԲՆԱԿ, գ. cave-dweller.

ԱՆՁԵՌԱԿԵՐՏ, ա. not made by human hand, not of human making; *փխբ.* (հրաշալի, հիանալի) wonderful, miraculous.

ԱՆՁԵՌՆԵՐԵՑ, ա. without initiative, passive, inert.

ԱՆՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inertness, lack of initiative, passivity.

ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻ, ա. inviolable; ◊ **~ պաշար** 1. reserved funds; 2. *ռզմ.* emergency/iron ration, iron supplies.

ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inviolability, immunity; ◊ **անձի ~** personal immunity; **դիվանագիտական ~** diplomatic immunity; **բնակատեղի ~** inviolability/sanctity of the home.

ԱՆՁԵՌՈՑԻԿ, գ. (table) napkin, serviette.

ԱՆՁԵՎ, ա. formless, shapeless; (ամորֆ) amorphous.

ԱՆՁԿԱԼԻ, ա. desired, longed-for.

ԱՆՁԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. longing, lust, desire; (կարոտ) yearning, anguish.

ԱՆՁՆԱԳԻՐ, գ. passport; *տեխ.* certificate.

ԱՆՁՆԱԳՐԱՅԻՆ, ա. passport; ◊ **~ սեղան** passport office; **~ կարգ մտցնել** introduce a passport system.

ԱՆՁՆԱԶՈՀ, ա. selfless, self-devoted, self-denying.

ԱՆՁՆԱԶՈՀԱԲԱՐ, մ. selflessly.

ԱՆՁՆԱԶՈՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-sacrifice, selflessness, self-devotion, self-denial.

ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ, գ. personnel; (հաստիք) staff; (նավի) crew, officers and crew; (ինքնաթիռի) aircraft crew; *ռզմ.* team, crew, detachment, effectives; ◊ **նավատորմի ~** naval depot; **սպայական ~** officers; **հրանոթի ~** gun detachment/crew; *ամ.* gun squad; **գնդացրային ~** machine-gun team.

ԱՆՁՆԱԿԱՆ, ա. personal, private; ◊ **~ գործ** personal record(s)/file; **~ գործով** on private business; *քեր.* **~ դերանուն** personal pronoun; **~ թերթիկ** curriculum vitae; **~ թիկնապահ** (personal) bodyguard; **~ սեփականություն** private/personal property; **~ կյանք** private life; **~ հաշիվ** personal account, private reckonings; **~ քարտուղար** personal/private secretary.

ԱՆՁՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. personality; (եսասիրություն) egoism, selfishness.

ԱՆՁՆԱՄՈՒԱՑ, *տես* ԱՆՁՆՈՒՐԱՑ:

ԱՆՁՆԱՊԵՍ, մ. personally, in person, in one's own name.

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ, 1. ա. suicidal; 2. գ. suicide, self-murderer; ◊ **~ լինել** commit suicide.

ԱՆՁՆԱՎՈՐԵԼ, բ. personify; (մարմնավորել) embody; (շնչավորել) animate.

ԱՆՁՆԱՎՈՐՎԵԼ, բ. be personified/embodied, be/become animated.

ԱՆՁՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. person, personality, individuality, personification; (մարմնավորում) embodiment; (ոգեշնչում) spiritualization; (շնչավորում) animation.

ԱՆՁՆԱՏՈՒՐ, միայն **~ լինել** կապակցությամբ մեջ. (զգացմունքներին) give oneself up (to)/abandon oneself to (anger/despair/passions etc); (հանձնվել) surrender, yield, yield oneself prisoner; ◊ **երազներին ~ լինել** fall into a reverie, give oneself up to daydreams; **հաղթողի գթությանը ~ լինել** surrender at discretion; **մոլություններին ~ լինել** indulge in vices.

ԱՆՁՆՎԵՐ, ա. devoted (to), staunch, selfless, whole-hearted.

ԱՆՁՆՎԻՐԱԲԱՐ, մ. devotedly.

ԱՆՁՆՎԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. devotion, selflessness; ◊ **ծայրահեղ ~** utter/selfless devotion.

ԱՆՁՆՈՒՐԱՑ, ա. selfless, unselfish, self-denying.

ԱՆՁՆՈՒՐԱՑԱԲԱՐ } մ. selflessly,
ԱՆՁՆՈՒՐԱՑԱՐԵՆ } unselfishly.

ԱՆՁՆՈՒՐԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-oblivion, self-forgetfulness, self-denial, abnegation.

ԱՆՁՐԵՎ, գ. *rain*; ◊ **~ է գալիս** *it is raining, it rains*; **տեղատարափ ~** downpour, pouring, driving, pelting; **տեղատարափ ~ է գալիս** it is pouring (with rain), it is pouring in bucketfuls, the rain is coming down in torrents/sheets, it is raining cats and dogs; **~ մաղել՝ շաղել** drizzle; **~ է մաղում՝ շաղում** it is drizzling, it drizzles; **~ի տակ** in the rain; **~ի տակ ընկնել** be caught in the rain.

ԱՆՁՐԵՎԱՅԻՆ, ա. rainy; *գիտ.* pluvial.

ԱՆՁՐԵՎԱՆՈՑ, գ. (թիկնոց) raincoat; (հովանոց) umbrella.

ԱՆՁՐԵՎԱՋՈՒՐ, գ. rain-water.

ԱՆՁՐԵՎԵԼ, բ. rain.

ԱՆՁՐԵՎՈՏ, ա. rainy, wet.

ԱՆՁՐԵՎ(Ա)ՈՐԴ, գ. earthworm.

ԱՆճԱՆԱՉԵԼԻ, ա. unrecognizable, irrecognizable; *փիլ.* (անիմանալի) incognizable, unknowable.

ԱՆճԱՆԱՉԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unrecognizability; ◊ **~ թյան աստիճան** beyond recognition; **~ թյան աստիճան փոխվել** change out of all recognition, transform beyond recognition.

ԱՆճԱՇԱԿ, ա. tasteless; (կոպիտ, հասարակ) vulgar; (անհամ) insipid.

ԱՆճԱՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack/want of taste, bad taste.

ԱՆՁԱՐ, ա. helpless, forlorn; (տկար, անկարող) feeble, impotent, effete; (անտաղանդ) dull, untalented, ungifted, wretched.

ԱՆՁԱՐԱԿ, ա. feeble, impotent, effete; (թշվառ, խղճուկ) wretched.

ԱՆՁԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. helplessness; (անկարողություն) impotence; (խղճուկ լինելը) wretchedness.

ԱՆՁԱՐԱՆԱԼ, բ. become/get helpless/forlorn/effete.

ԱՆՁԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. effeteness; (թուլություն, տկարություն) feebleness.

ԱՆՁԻՇ, ա. incorrect, inaccurate; (սխալ) false; (ոչ ճշգրիտ) inexact.

ԱՆՁՇՏՊԱԿ, ա. unpunctual.

ԱՆՁՇՏՊԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unpunctuality.

ԱՆՁՇՈՐԵՆ, մ. incorrectly, inaccurately; (սխալ) falsely; (ոչ ճշգրիտ) inexactly.

ԱՆՁՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incorrectness; (սխալ) falsity; (ոչ ճշգրիտ լինելը) inexactitude, inaccuracy.

ԱՆՁՈՒՆԻ, ա. (տգեղ) ugly, deformed; (գռեհիկ) vulgar; (գարշելի) hideous; (անհեթեթ) clumsy; (խայտառակ, ամոթալի) shocking, disgraceful, scandalous, outrageous; (չափից դուրս մեծ) enormous, huge, immense.

ԱՆՁՈՒՆ(Ի)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deformity; (տգեղություն) ugliness; (խայտառակություն) disgrace.

ԱՆՄԱՀ, ա. immortal, undying; *փխբ.* (չթառամող) unfading; (հարատևող, չմեռնող) ever-lasting, eternal.

ԱՆՄԱՀԱԿԱՆ, ա. immortal; (կենսատու) life-giving, vivifying; (կենդանար) resuscitating; *փխբ.* (ընտիր) select(ed), choice, picked; ◊ **~ ջուր** water of life; **~ խնձոր** apple of immortality.

ԱՆՄԱՀԱՆԱԼ, բ. become immortal.

ԱՆՄԱՀԱՅՆԵԼ, բ. immortalize, perpetuate; ◊ **հիշատակը ~** perpetuate the memory (of).

ԱՆՄԱՀԱՅՈՒՄ, գ. immortalization.

ԱՆՄԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immortality, perpetuity.

ԱՆՄԱՍՆ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ **~ թողնել** deprive of one's share; **~ լինել** not be privy to; **~ մնալ** 1. (զուրկ մնալ) be deprived of sth/of one's share; 2. (չմասնակցել) not take part/participate.

ԱՆՄԱՏՉԵԼԻ, ա. inaccessible, unapproachable, beyond reach; (ամրոցի ևն մասին) impregnable, unassailing; (ժայռ ևն) forbidding; (շատ թանկ գների մասին) very expensive, unaffordable; *փխբ.* (բարդ, դժվար հասկանալի) difficult (to understand); ◊ **~ անհասկանալի լինել** be beyond one's comprehension.

ԱՆՄԱՏՉԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inaccessibility, impregnability.

ԱՆՄԱՐ, ա. inextinguishable; (անշեջ) unquenchable; *փխբ.* (չթառամող) unfading; *փխբ.* (միշտ հաստատ, անհատնում) steady, steadfast.

ԱՆՄԱՐԴԱԲՆԱԿ, ա. uninhabited, deserted, waste; ◊ **~ կղզի** desert island.

ԱՆՄԱՐԴԱՍԵՐ, ա. inhuman, inhumane; (վայրագ) brutal, barbarous; (անկարեկից, անգութ) cruel, ruthless, merciless.

ԱՆՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inhumanity; (անգթություն) cruelty, ruthlessness, mercilessness.

ԱՆՄԱՐԴԱՎԱՅԵԼ, 1. ա. (անպատշաճ) unseemly, indecorous; (անվայել) indecent; 2. մ. in an unseemly manner, indecorously.

ԱՆՄԱՐԴԿԱՅԻՆ, ա. (ոչ մարդկայինն) inhuman, brutal; (գերմարդկայինն) superhuman; ◊ **~ ճիգեր** superhuman efforts.

ԱՆՄԱՐԵԼԻ, *տես* ԱՆՄԱՐ:

ԱՆՄԱՐՄԻՆ, ա. incorporeal; (աննյութական) immaterial.

ԱՆՄԱՐՍԵԼԻ, ա. indigestible; *փխբ.* (խրթին, խճճված) involved, unintelligible, convoluted; *հեգն.* obscure.

ԱՆՄԱՐՍՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* indigestion.

ԱՆՄԱՐՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indigestibility.

ԱՆՄԱՐՏՈՒՆԱԿ, ա. unfit for action, incapacitated for active service, disabled.

ԱՆՄԱՐՏՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incapacity for active service, disability.

ԱՆՄԱՔ, ա. duty-free.

ԱՆՄԱՔՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. uncleanness; (կեղտ, կեղտոտություն) filth, dirt, impurity; (փնթիություն, թափթփվածություն) untidiness, slovenliness; *փխբ.* (անազնվություն) unscrupulousness.

ԱՆՄԱՔՈՒՐ, ա. unclean, impure; (կեղտոտ) filthy, dirty; (թափթփված) untidy; *փխբ.* (անազնիվ) dishonourable, unscrupulous; ◊ **~ աշխատանք** careless/bad work; **~ գործ** shady/suspicious affair; **~ խիղճ** guilty conscience; **ձեռքից ~ է** he is a pilferer, he is light-fingered; **այստեղ ինչ-որ ~ բան կա** there is foul play here.

ԱՆՄԵԿՆԵԼԻ, ա. inexplicable, indecipherable; (անբացատրելի) unaccountable, unexplicable; (անասելի) ineffable; (անպատմելի) indescribable; ◊ **~ երանություն երջանկություն** ineffable bliss.

ԱՆՄԵՂ, ա. innocent, guiltless, sinless, blameless, not guilty; (միամիտ) naive; (պարզամիտ, պարզասիրտ) ingenious; (անվնասակար) harmless; ◊ **~ սուտ** fib, white lie.

ԱՆՄԵՂԱԲԱՐ, **ԱՆՄԵՂՈՒԹԵՆ** } բ. innocently; (միամտորեն) naively; (պարզամիտ կերպով) ingenuously, blamelessly.

ԱՆՄԵՂԱՆԱԼ, բ. justify oneself; (ձևացնել,

կեղծել) pretend (to be), feign, sham, simulate.
ԱՆՄԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. innocence, guiltlessness; *փխբ.* (անվնասակարություն) harmlessness; *փխբ.* (պարզամտություն) ingenuousness; ◊ *իրավ.* **~թյան կանխավարկած** presumption of innocence.
ԱՆՄԵՂԱՊԱՐՏ, ա. *իրավ.* not guilty, guiltless, innocent, not be privy to a cause.
ԱՆՄԵՌՈՒԿ, գ. *բոտ.* immortelle.
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ, ա. immediate, direct, first-hand; (անկեղծ, պարզ) frank, artless, simple-minded; (անբռնազբոսիկ) ingenious, spontaneous.
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. immediately, directly, ingenuously.
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (անկեղծություն) frankness; (պարզություն) simple-mindedness; (անբռնազբոսիկություն) spontaneity, ingeniousness.
ԱՆՄԻՋԱՊԵՍ, մ. immediately; (իսկույն) at once; (անհապաղ) instantly; (հենց հիմա) right/straight away; (անմտածված) straight off, out of hand; (ուղիղ) directly; ◊ **~ գործին անցնել** come/get down/go straight to the point; **~ գործին՝ հարցին վերաբերել** have direct reference to the case/question.
ԱՆՄԻՏ, ա. senseless; (անխելք, հիմար) foolish, stupid, silly; (ոչ խելամիտ) unreasonable, unwise; (անհեթեթ) absurd, preposterous, nonsensical; (անիմաստ) mindless, brainless, senseless; ◊ **~ արարք** senseless action, foolish deed.
ԱՆՄԽԻԹԱՐ, ա. inconsolable, disconsolate; ◊ **~ վիշտ** inconsolable grief; **շենքը գտնվում է ~ վիճակում** the building is in a sad state/in a sorry plight.
ԱՆՄԽԻԹԱՐԱԿԱՆ, ա. not comforting; (անբարենպաստ) unfavourable, inauspicious.
ԱՆՄՆԱՑՈՐԴ, ա. entirely; (ամբողջովին) wholly; (լրիվ) completely, utterly.
ԱՆՄՇԱԿ, ա. raw, crude, unwrought; (չուսումնասիրված) unexplored; (հողի մասին) uncultivated, untilled; (ստեղծգ. մասին) unpolished, incondite.
ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ, **ԱՆՄՈՌԱՑ** } ա. unforgettable, never to be forgotten; (անջնջելի) indelible, ineffaceable.
ԱՆՄՈՌՈՒԿ, գ. *բոտ.* forget-me-not.
ԱՆՄՈՐՈՒԿ, **ԱՆՄՈՐՈՒՔ** } ա. beardless.
ԱՆՄՌՈՒՆՉ, 1. ա. speechless, silent, mute, dumb; (հեզ, խոնարհ) meek, humble, lowly; (անտրտունջ) uncomplaining, unmurmuring; 2. մ. speechlessly, meekly, humbly, silently.
ԱՆՄՏԱԲԱՐ, **ԱՆՄՏՈՐԵՆ** } մ. senselessly, unwisely; (հիմարաբար) fooolishly, stupidly; (անհեթեթորեն) absurdly, unreasonably.
ԱՆՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unreasonableness, senselessness; (հիմարություն) foolishness, stupidity; (անհեթեթություն) absurdity, nonsense; (խենթություն) folly.
ԱՆՆԱԽԱՊԵՊ, ա. unprecedented, unparalleled.
ԱՆՆԱԽԱՆՁԱԽՆԴԻՐ, ա. uninterested, disinterested; (անտարբեր) indifferent, nonchalant; (անշահագրգիռ) unconcerned.
ԱՆՆԱԽԱՆՁԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indifference, nonchalance.
ԱՆՆԱԽԱՆՁԵԼԻ, ա. unenviable, poor.
ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ, *տես* ԱՆՆԱԽԱՊԵՊ:
ԱՆՆԵՐԴԱՇՆԱԿ, 1. ա. disharmonious, inharmonious; (անհամաձայն, հակասական) dissonant, discordant; 2. մ. dissonantly, discordantly; ◊ **~ երգել** sing out of tune.
ԱՆՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disharmony, dissonance; (անհամաձայնություն) discordance.
ԱՆՆԵՐԵԼԻ, ա. unpardonable, unforgivable, inexcusable; ◊ **~ անփութություն** unpardonable/inexcusable neglect/negligence.
ԱՆՆԿԱՏԵԼԻ, ա. imperceptible, indiscernible, inconspicuous, unnoticeable; *փխբ.* (անշուք) insignificant, inconspicuous.
ԱՆՆԿԱՏ(ԵԼԻ)ՈՐԵՆ, մ. imperceptibly, indiscernibly, insignificantly.
ԱՆՆԿԱՐԱԳՐԵԼԻ, ա. indescribable; (անպատահայտելի) unspeakable.
ԱՆՆԿԱՐԱԳՐԵԼԻՈՐԵՆ, մ. indescribably, unspeakably.
ԱՆՆԿՈՒՆ, ա. inflexible, unbending; (անսասան) indomitable; (անհաղթ) invincible; (կայուն) steadfast, staunch, persistent, stable.
ԱՆՆԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inflexibility; (անսասանություն) inexorability, steadfastness; (կայունություն) stableness, staunchness.
ԱՆՆՄԱՆ, ա. (հավասարը չունեցող) peerless, unequalled; (կատարյալ) perfect; (անկրկնելի) matchless, inimitable, incomparable.
ԱՆՆՅՈՒԹ(ԱԿԱՆ), ա. immaterial, non-material; *փխբ.* (վերացական) abstract.
ԱՆՆՇԱՆ, ա. insignificant, negligible; (ոչ կարևոր) unimportant, of little importance; (չնչին) small, slight; (անշմարելի) imperceptible.
ԱՆՆՇԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insignificance; (անկարևորություն) unimportance.
ԱՆՆՇՄԱՐ, **ԱՆՆՇՄԱՐԵԼԻ** } ա. imperceptible, unostentatious; (անտեսանելի) invisible, unseen; (նուրբ) subtle; ◊ **~ տարբերություն** imperceptible difference.
ԱՆՆՈՐՄԱԼ, ա. abnormal; (հոգեկ. հիվանդ) insane, mad, not in one's right mind.
ԱՆՆՈՐՄԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abnormality, irregularity; (հոգեկան) insanity, madness.
ԱՆՆՊԱՏՈՒՍ, ա. unfavourable, disadvantageous, uncomplimentary.

ԱՆՆՊԱՏԱԿ, ա. aimless; (պարապ) idle; (ամտեղի) pointless.

ԱՆՆՊԱՏԱԿԱՀԱՐՄԱՐ, ա. unsuitable, inexpedient, inappropriate.

ԱՆՆՊԱՏԱԿԱՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inexpedience, unsuitability.

ԱՆՆՐԲԱԶԳԱՑ, ա. inconsiderate; (ամբրթնկատ) indelicate; (կոպիտ, ամտաշ) blunt.

ԱՆՆՐԲԱԶԳԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indelicacy, inconsiderateness.

ԱՆՆՐԲԱՆԿԱՏ, ա. indelicate; (ամտակտ) tactless; (ոչ տեղին) improper, clumsy; (կոպիտ, ամտաշ) blunt; ◊ **~ արարք** tactless blunder, piece of tactlessness.

ԱՆՆՐԲԱՆԿԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indelicacy; (ամտակտություն) tactlessness.

ԱՆՇԱՀԱԽՆԴԻՐ, ա. disinterested, unselfish.

ԱՆՇԱՀԱԽՆԴՐԱԲԱՐ } մ. disinterestedly,
ԱՆՇԱՀԱԽՆԴՐՈՐԵՆ } unselfishly.

ԱՆՇԱՀԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disinterestedness, unselfishness.

ԱՆՇԱՀԱՍԵՐ. *տես* ԱՆՇԱՀԱԽՆԴԻՐ:

ԱՆՇԱՀԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԱՆՇԱՀԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՆՇԱՀԱՎԵՏ } 1. ա. unprofitable,
ԱՆՇԱՀԵԿԱՆ } improfitable, not paying; (աննպաստ) disadvantageous; (չվարձատրվող) unremunerative; 2. մ. disadvantageously.

ԱՆՇԱՀԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ } գ. unprofitable-
ԱՆՇԱՀԵԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } ness, disadvantageousness; անբարենպաստություն) unfavourableness.

ԱՆՇԱՀՈՒԹԱԲԵՐ, ա. unprofitable, unremunerative, improfitable, not paying.

ԱՆՇԱՐԿԱՊ, ա. *քեր.* asyndetic; ◊ **~ կապակցություն** asyndeton.

ԱՆՇԱՐԺ, ա. immovable, immobile, motionless, still; (հաստատուն) fixed; (կայուն) firm, stabile, stationary; ◊ **~ աստղ** fixed star; *իրավ.* **~ գույք** real estate, immovable property/reality, realty; **~ հայացք** fixed stare/look; **~ օդ** still air.

ԱՆՇԱՐԺԱՆԱԼ, բ. stand (stock-)still; (քարանալ) petrify; ◊ **վախից ~** freeze with fear; **զարմանքից ~** be stupified/paralyzed with astonishment.

ԱՆՇԱՐԺԱՑՆԵԼ, բ. immobilize, fasten.

ԱՆՇԱՐԺՈՐԵՆ, մ. fast, fixedly, motionlessly, unmovably.

ԱՆՇԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immobility, immovability; (կայունություն) fixedness, firmness, stability.

ԱՆՇԵՂ, ա. unswerving, undeviating; (հաստատուն) steady; (դիպուկ. հարվածի մասին) well-aimed/true hit; (կայուն) steadfast, unflinching; (ճշգրիտ, ստույգ) strict, absolute; ◊ **~ աճ** steady rise; **~ զարգացում** steady progress; **~ քաղաքականություն** undeviating/unswerving policy.

ԱՆՇԵՂԱԲԱՐ } մ. steadfastly,
ԱՆՇԵՂՈՐԵՆ } unflinchingly, steadily.

ԱՆՇԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. steadfastness, steadiness.

ԱՆՇԵՇՏ, ա. *քեր.* unstressed, unaccented; ◊ **~ վանկ** unstressed syllable.

ԱՆՇԵՋ, ա. inextinguishable, unquenchable; ◊ **~ հուր** eternal fire/flame.

ԱՆՇՆՈՐՀԱԿԱԼ, ա. ungrateful, thankless, unthankful; ◊ **~ գործ** thankless task.

ԱՆՇՆՈՐՀՔ, ա. awkward, clumsy, unskilled; (անտաղանդ) untalented, dull, ungifted; (անարվեստ, հիմն. գեղ. ստեղծ. մասին) vapid, feeble; (կոպիտ, բիրտ) rough, rude, uncouth; (անվայել, անպատշաճ) indecent, improper, obscene.

ԱՆՇՆՈՐՀՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unskillfulness, clumsiness, awkwardness; (անտաղանդություն) want/lack of talent, want of skill; (անպարկեշտություն) indecency, impropriety, obscenity.

ԱՆՇՆՉԱՆԱԼ, բ. suffocate, breath one's last; (մահանալ) die.

ԱՆՇՆՉԱՑՆԵԼ, բ. suffocate; (սպանել, մեղցնել) kill.

ԱՆՇՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lifelessness; (անկենդանություն) inanimity.

ԱՆՇՇՈՒԿ, 1. ա. without a murmur; (անաղմուկ) noiseless; (հանդարտ) quiet, still; (լուռ) silent; 2. մ. noiselessly, quietly, silently.

ԱՆՇՇՈՒՆՉ, 1. ա. mute; (անձայն) speechless; (լուռ) silent; (լռակյաց) taciturn; 2. մ. silently.

ԱՆՇՐՋԱՀԱՅԱՑ, ա. inconsiderate; (անխոհեմ) imprudent, indiscreet; (անկանխատես) improvident; (նեղմիտ) narrow-minded.

ԱՆՇՐՋԱՀԱՅԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inconsideration; (անխոհեմություն) imprudence; (անկանխատես լինելը) improvidence; (նեղմտություն) narrow-mindedness.

ԱՆՇՈՒՆՉ, ա. breathless; (անկենդան) inanimate; lifeless; (մեռած) dead; (անմարդաբնակ) uninhabited; (ամայի) desert; ◊ *քեր.* **~ առարկա** inanimate object.

ԱՆՇՈՒՇՏ, վ. (անկասկած) undoubtedly, doubtless, beyond all question; (իհարկե) of course, certainly, sure.

ԱՆՇՈՒՔ, ա. (սովորականն) common; (հասարակ) plain; (պարզ, անզարդ) simple, unadorned; (անարվեստ) artless, unaffected; (անհրապույր) unsightly; (անշնորհք) ungainly; (խղճուկ, աղքատիկ) squalid.

ԱՆՈԴ, գ. *ֆիզ.* anode.

ԱՆՈԹ, գ. vessel; ◊ **կավե ~** clay jug; *կզմխս.* **արյունատար ~ներ** blood vessels.

ԱՆՈԹԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* vascular; ◊ **սիրտ- ~** cardiovascular.

ԱՆՈՐԻ, ա. (քաղցած) hungry; (սովամահ) starving, famished; (աղքատ) poor; ◊ ~ **լինել** be hungry; ~ **փորով** on an empty stomach; ~ **դեղ ընդունել** take medicine on an empty stomach.

ԱՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hunger; ◊ ~**ից մեռնել** die of starvation/hunger, starve to death.

ԱՆՈՂՆԱՇԱՐ, ա. *կենդ.* invertebrate; (ողնաշար չունեցող) spineless, backboneless; *փխր.* (թուլակամ, անկայուն) weak-willed, weak, vacillating.

ԱՆՈՂՈՐՄ, 1. ա. unmerciful, merciless; (անխիղճ) pitiless; (անգութ) ruthless, relentless; (դաժան) cruel; 2. մ. pitilessly, mercilessly, cruelly; ◊ ~ **թշնամի** rabid enemy.

ԱՆՈՂՈՔ, ա. (կատաղի) fierce, ferocious; (դաժան) cruel, inexorable; (անգութ) ruthless, implacable; (անխիղճ) pitiless.

ԱՆՈՂՈՔԱԲԱՐ, մ. fiercely, ferociously, cruelly, pitilessly, ruthlessly.

ԱՆՈՂՈՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (կատաղություն) fierceness, ferocity; (դաժանություն) cruelty, ruthlessness; (անխղճություն) mercilessness, pitilessness; (անգթություն) inexorability, implacability.

ԱՆՈՏԱՑԻԱ, գ. annotation.

ԱՆՈՍԿ(Ո)Ր, ա. boneless; ◊ ~ **լեզու** loose tongue, not secretive/reserved.

ԱՆՈՐԱԿ, ա. of low/bad/poor quality, low-grade, bad; (ոչ որակյալ, որակավորում չունեցող) unskilled, unqualified; ◊ ~ **ապրանքներ** inferior/poor quality goods.

ԱՆՈՐՈՇ, ա, indefinite, indeterminate; (աննստույգ) uncertain; (անպարզ) obscure; (աղոտ) vague; (մշուշոտ) dim, hazy; ◊ ~ **դերանուն** indefinite pronoun; *քեր.* ~ **դերբայ** infinitive.

ԱՆՈՐՈՇԱԲԱՐ, մ. indefinitely, uncertainly, vaguely, dimly.

ԱՆՈՐՈՇԱԿԻ, *տես* ԱՆՈՐՈՇ:

ԱՆՈՐՈՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. uncertainty; (աղոտություն) vagueness; (անպարզություն) obscurity.

ԱՆՈՐՍԱԼԻ, ա. (խույս տվող) elusive, difficult to catch; (աննկատ, հազիվ նկատելի) subtle; (աննշմարելի) imperceptible; ◊ ~ **տարբերություն** subtle/imperceptible difference; ~ **ձայն** imperceptible sound.

ԱՆՉԱՓ, 1. ա. beyond all measure; (անսահման) boundless, infinite; (չափազանց) excessive; (անչափելի) unmeasurable, unfathomable; (անհաշվելի) uncalculable, innumerable; 2. մ. infinitely, excessively, boundlessly.

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍ, 1. ա. under-age, minor; (դեռատի) juvenile; (դեռահաս) teenager; (պատանի) young; ◊ ~ **իրավազանց** juvenile offender; ~ **հանցագործ** juvenile delinquent; 2. գ. youth; *խսկց.* flapper.

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. minority, tenderage.

ԱՆՉԱՓԱՎՈՐ, ա. immoderate, excessive; (մարդու մասին) intemperate.

ԱՆՉԱՓԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immoderation, intemperance.

ԱՆՉԱՓԵԼԻ, ա. immeasurable.

ԱՆՉԱՓԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immeasurability.

ԱՆՊԱԿԱՍ, ա. inexhaustible, plenty; (առատ) plentiful, abundant; (նյութապես ապահով) well/comfortably off.

ԱՆՊԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abundance, plenty, inexhaustibility.

ԱՆՊԱՃՈՒՅՃ, ա. unpretentious; (չզարդարված) unornamented, unvarnished; (հասարակ) plain; (պարզ) simple.

ԱՆՊԱՅՄԱՆ, 1. ա. unconditional; (անկասկած) undoubted, indisputable; 2. մ. (անկասկած) undoubtedly; (անշուշտ) certainly, for sure, surely, assuredly; certainly; (անպատճառ) without fail.

ԱՆՊԱՅՄԱՆՈՐԵՆ, *տես* ԱՆՊԱՅՄԱՆ 2:

ԱՆՊԱՇՏՈՆ, ա. (պաշտոն չունեցող) having no post/position or office; (ոչ պաշտոնական) unofficial, informal.

ԱՆՊԱՇՏՊԱՆ, ա. defenceless, unprotected (from); (ազդեցության ենթակա) exposed (to); ◊ ~ **թողնել** leave defenceless/unprotected.

ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆ, ա. unanswered, without answering, unanswerable (impossible to answer); *փխր.* (հեզ, խոնարհ) meek, mild, dumb; ◊ ~ **թողնել** leave unanswered.

ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irresponsibility.

ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ, ա. irresponsible, irresponsibly; ◊ ~ **լինել** be irresponsible; ~ **ձևով գործել՝ պահել** act irresponsibly, play fast and loose.

ԱՆՊԱՏԵՀ, ա. (ոչ տեղին) irrelevant, misplaced; (անժամանակ) inopportune, out of season, untimely; (ոչ սազական) unbecoming; (անվայել) indecent, unseemly; (անպատշաճ) unseemly; (անհարմար) inappropriate.

ԱՆՊԱՏԻԺ, 1. ա. unpunished; 2. մ. with impunity; ◊ ~ **մնալ** go unpunished/scot-free.

ԱՆՊԱՏԻՎ, ա. dishonourable, dishonoured; (ամոթալի) shameful; (խայտառակ) disgraceful; (վատահամբավ) disreputable, in bad repute.

ԱՆՊԱՏԿԱՌ, ա. (անամոթ) shameless; (լկտի) brazen, saucy; (անպարկեշտ) indecent, obscene; (ամբարտավան) barefaced, impudent, insolent .

ԱՆՊԱՏԿԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shamelessness, impudence; (անպարկեշտություն) indecency, obscenity.

ԱՆՊԱՏՃԱՒ, վ. without fail; (անկասկած) undoubtedly; (անշուշտ) assuredly; (անպայմանն) certainly.

ԱՆՊԱՏՄԵԼԻ, ա. inexpressible, ineffable.

ԱՆՊԱՏՇԱՀ, 1. ա. inappropriate, indecorous; 2. մ. unseemly, in an unseemly manner, indecorously; ◊ **պայմանագրի ~ կատարում** improper performance of/failure to perform a contact.

ԱՆՊԱՏՇԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indecency, unseemliness, impropriety; (անպատեհություն) irrelevance; (անհարմարություն) inappropriateness.

ԱՆՊԱՏԱՒԱՐԵՐ, ա. shameful, disreputable.

ԱՆՊԱՏԱՒԵԼ, բ. bring shame/discredit (to), insult; (պատվազուրկ անել) dishonour, disgrace, bring dishonour (on).

ԱՆՊԱՏԱՒՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dishonour, disrepute, disgrace.

ԱՆՊԱՏՐԱՍ, ա. unready, unprepared, not ready.

ԱՆՊԱՐԿԵՇ, ա. obscene, indecent; (անվայել) improper; (անհամեստ) immodest.

ԱՆՊԱՐԿԵՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obscenity; (անպատշաճություն) indecency, lewdness; (անվայելություն) impropriety; (անհամեստություն) immodesty.

ԱՆՊԱՐՍ[1], *տես* ԱՆՀԱՂԹ:

ԱՆՊԱՐՍ[2], ա. innocent, guiltless; ◊ **~ ճանաչել** bring in a verdict of not guilty, to acquit; (պարտք չունեցող) having no debts, not to be intebted, owing nothing.

ԱՆՊԱՐՏԱՃԱՆԱՉ, ա. unconscientious.

ԱՆՊԱՐՏԱՃԱՆԱՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unconscientiousness.

ԱՆՊԱՐՏԵԼԻ, ա. invincible; (անհաղթելի) unconquerable.

ԱՆՊԱՐՏԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. invincibility.

ԱՆՊԱՐՓԱԿ(ԵԼԻ), ա. unbounded; (անսահման) boundless.

ԱՆՊԵՏՔ, 1. ա. useless; (ոչ պիտանի) unfit, unserviceable; (անօգուտ) useless; (ապարդյուն) unavailing; (ավելորդ, ոչ անհրաժեշտ) unnecessary, worthless; 2. գ. *խակց.* (մարդու մասին) unfit, good-for-nothing, reprobate.

ԱՆՊԵՏՔԱՆԱԼ, բ. become worthless/unfit/unnecessary.

ԱՆՊԵՏՔԱՑՆԵԼ, բ. spoil, make worthless, damage.

ԱՆՊԵՏՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unfitness; (անօգտակարություն) uselessness, inutility.

ԱՆՊԻՏԱՆ, ա. naughty; (անպետք) worthless, unfit, good-for-nothing; (չար) ill-natured, nasty; (անճ) rotter, bad lot, reprobate.

ԱՆՊԼԱՆԱՅԻՆ, ա. having no plan, without a plan.

ԱՆՊԼԱՆԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abscence of plan/planning.

ԱՆՊՈՂ, ա. tailless; *գիտ.* ecaudate; ◊ **~ գալ** nosing into other people's affairs.

ԱՆՊՏՂԱԲԵՐ, ա. barren, sterile, infertile.

ԱՆՊՏՈՒՂ, ա. fruitless; (անզավակ) childless; *փիլ.* (զուր) vain, unavailing.

ԱՆՋԱՏ, ա. separate; (մեկուսացած) isolated; *ոզմ.* detached.

ԱՆՋԱՏԱԲԱՐ, մ. separately, apart.

ԱՆՋԱՏԱԿԱՆ, 1. ա. separating; *քղք.* separative; ◊ *քեր.* **~ լեզուներ** amorphous languages; **~ շաղկապ** disjunctive conjunction; 2. գ. *քղք.* (անձ) separatist.

ԱՆՋԱՏԵԼ, բ. turn/switch off; disunite; (բաժանել) separate, disjoin; (ընդհատել) break; (գատել) unhook, uncouple; (կտրել. հեռխ. մասին) cut off; (գազը, լույսը, էլեկ.) disconnect, switch/turn off, put out.

ԱՆՋԱՏԻՉ, գ. switch, knife-switch, circuit breaker.

ԱՆՋԱՏՈՂԱԿԱՆ, *տես* ԱՆՋԱՏԱԿԱՆ1:

ԱՆՋԱՏՎԵԼ, բ. get/become detached/disconnected/cut off; (ընդհատվել) come unhooked/away/uncoupled; (գատվել) separate, part.

ԱՆՋԱՏՈՒՄ, գ. separation, disjunction, disconnection, breaking, cutting off; (գատում) separation, parting.

ԱՆՋՆՋԵԼԻ, ա. indelible, ineffaceable; (անմոռանալի) unforgettable; ◊ **~ տպավորություն** indelible/lasting impression.

ԱՆՋՐԱԹԱՓԱՆՑ, **ԱՆՋՐԱՆՑԻԿ** } ա. waterproof, watertight; ◊ **անձրևանոց ~** waterproof makintosh/raincoat/coat; **~ հող** impermeable subsoil.

ԱՆՋՐԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impermeability, watertightness.

ԱՆՋՐԴԻ, ա. (չոր) arid; (անջուր) waterless; (չջրված) not irrigated/watered; ◊ **~ հողեր ցանքեր** dry-farming land, **~ հող** arid land.

ԱՆՋՐՊԵՏ, գ. bar, barrier; (խոչընդոտ) obstacle; (միջնորմ) partition; ◊ **~ը վերացնել** eiminate/remove the barrier.

ԱՆՋՐՊԵՏԵԼ, բ. disconnect; (խոչընդոտել) bar, block up; (բաժանել) separate; (միջնորմ դնել) partition off; (ցանկապատել) fence off.

ԱՆՋՐՊԵՏՎԵԼ, բ. fence oneself off, become disconnected/separated; *փիլ.* (պարփակվել) shut oneself off.

ԱՆՋՐՊԵՏՈՒՄ, գ. disconnection, partitioning; (գատում) separation.

ԱՆՍԱՀՄԱՆ, 1. ա. infinite, boundless; (անվերջ) endless, limitless; 2. մ. boundlessly, endlessly, infinitely.

ԱՆՍԱՀՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infinity, boundlessness; (անվերջություն) endlessness.

ԱՆՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ, ա. unlimited, limitless, unrestricted; (անսահման) unbounded; (բացարձակ) absolute; ◊ **~ միապետություն իշխանություն** absolute monarchy/power; **~**

լիազորություններ unlimited/plenary powers; ~ **հնարավորություններ ունենալ** have limitless possibilities.

ԱՆՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unlimitedness.

ԱՆՍԱՅԹԱՔ, ա. without stumbling/staggering; *փիլ.* (անսխալ, անսխալական) infallible, unfalling.

ԱՆՍԱՅՐ, ա. (բութ) blunt.

ԱՆՍԱՆՁ, ա. unbridled, unruly; (անսանձելի) ungovernable; (անզսպելի) inrestrained; ◊ ~ **դառնալ** get unbridled/unruly.

ԱՆՍԱՆՁԵԼԻ, ա. ungovernable, undomitable, curbless.

ԱՆՍԱՆՁԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ungovernability, uncontrollability, unrestrainedness, lack of restraint, unruliness.

ԱՆՍԱՍԱՆ, ա. firm; (կայուն) steadfast, stable; (հաստատուն) unshakable; (անխորտակելի) unflagging, unflinching; (անկոտրում) inflexible, unbending; ◊ ~ **համոզմունք** unshakable conviction; ~ **մնալ** remain/stand firm.

ԱՆՍԱՍԱՆՈՐԵՆ, մ. firmly, steadfastly, unflinchingly, unshakably.

ԱՆՍԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. firmness, steadfastness; (կայունություն) stability; (անեղերություն) immovability.

ԱՆՍԱՍ, ա. (անհնազանդ) indocile; (չլսող) recalcitrant, indomitable; (կամակոր) obstinate; (համառ) refractory.

ԱՆՍԱՍՏԵԼԻ, ա. indomitable.

ԱՆՍԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indocility; (անհնազանդություն) disobedience; (անսաստելիություն) indomitability, refractoriness; (կամակորություն) obstinacy.

ԱՆՍԱՐՔ(ԻՆ), ա. defective, out of repair, broken, out of order.

ԱՆՍԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disrepair, fault; (թերություն) defect.

ԱՆՍԵԹԵՎԵԹ, ա. not coquettish, not flirtatious, without coquetry, guileless; (պարզ) simple; (բնական) natural; (անհավակնոտ) unpretentious.

ԱՆՍԵՐ, ա. loveless, without affection.

ԱՆՍԵՐՈՒՆԴ, ա. childless, heirless; (ժառանգ չունեցող) having no offspring/descendant; (անզավակ) childless.

ԱՆՍԻՍՏԵՄ, ա. unsystematic, unmethodical.

ԱՆՍԻՍՏԵՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unsystematic/unmethodical character; (սիստեմի բացակայություն) want/lack of system/method.

ԱՆՍԻՐՏ, ա. heartless, hard-hearted; (անխիղճ) merciless; (չոր) callous; (անզգացմունքային) unfeeling; (անհոգի) soulless; (սառնասիրտ) cold-hearted; (անգութ) ruthless.

ԱՆՍԽԱԼ, ա. faultless, unerring, without (any) mistakes; (ճիշտ) correct, right; (ճշգրիտ) exact, precise.

ԱՆՍԽԱԼԱԿԱՆ, ա. infallible, unerring; (անբասիր) impeccable.

ԱՆՍԽԱԼԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infallibility, infallibleness; (անբասիրություն) impeccability.

ԱՆՍԿՁԲՈՒՆՔ, ա. unprincipled, unscrupulous.

ԱՆՍԿՁԲՈՒՆՔԱՅԻՆ, ա. unprincipled; ◊ ~ **մարդ** unprincipled man, man of no/without scruples.

ԱՆՍԿՁԲՈՒՆՔԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unscrupulousness, unprincipledness.

ԱՆՍԿԻՁԲ, ա. having no beginning/source or origin.

ԱՆՍՈՎՈՐ, ա. unusual, uncommon, unwonted; ◊ **մի բանի** ~ unaccustomed.

ԱՆՍՊԱՌ, ա. inexhaustible; (աղբյուրի պաշարի մասին) a well of; (անհաշիվ) countless, incalculable, numberless

ԱՆՍՊԱՍԵԼԻ, ա. unexpected; (հանկարծակի) sudden; (չնախատեսված, անակնկալ) unforeseen; (պատահական) random, accidental.

ԱՆՍՊԱՍԵԼԻՈՐԵՆ, մ. unexpectedly, suddenly, accidentally.

ԱՆՍՊԱՍԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unexpectedness, suddenness; (անակնկալ) surprise.

ԱՆՍՏՈՐԱԳԻՐ, ա. unsigned, without signature; (անանուն) anonymous; ◊ ~ **նամակ** anonymous letter.

ԱՆՍՏՈՒՅԳ, ա. inexact; (ոչ ճիշտ) incorrect; (սխալ) false; (կասկածելի) doubtful; (ոչ իսկական, ոչ հավաստի) unauthentic, not authentic.

ԱՆՍՓՈՓ, ա., մ. inconsolable, inconsolably.

ԱՆՍՔՈՂ, ա. undisguised; (մերկ) naked, bare; (բաց) open; (ակնհայտ) obvious, evident; (դիմակազերծ, առանց դիմակի) unmasked.

ԱՆՎԱԴՈՂ, գ. tyre, tire.

ԱՆՎԱՁԹՈՒՂԻ, գ. caterpillar track.

ԱՆՎԱԽ, ա. fearless, intrepid; (խիզախ) courageous, brave; (համարձակ) bold, daring, audacious.

ԱՆՎԱԽԾԱՆ, ա. interminable; (անվերջ) endless, infinite; (անվերջանալի) never-ending, never-ceasing, unceasing; (հավերժ) ever-lasting, perpetual, eternal.

ԱՆՎԱԽՈՐԵՆ, մ. fearlessly, bravely; (խիզախորեն) courageously; (համարձակորեն) audaciously, boldly.

ԱՆՎԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fearlessness; (խիզախություն) courage, braveness; (համարձակություն) boldness, audacity, daring.

ԱՆՎԱՅԵԼ, ա. unworthy; (անպատշաճ) unseemly, indecorous.

ԱՆՎԱՅԻՆՉՔ, ա. *ավ.* non-stop; ◊ ~ **թռիչք** non-stop flight.

ԱՆՎԱՆԱԹԵՐԹ, գ. title-leaf, title-page.
ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ, ա. nominal; ◊ ~ **ցուցակ** roll, nominal list; *տնտ.* ~ **արժեք** nominal value; *մաթ.* ~ **թիվ** concrete number; ~ **թոշակ** named scholarship.
ԱՆՎԱՆԱԿԱՆՉ, գ. roll call.
ԱՆՎԱՆԱԿԻՑ, գ. namesake, of the same name.
ԱՆՎԱՆԱԿՈՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. name day, naming.
ԱՆՎԱՆԱՊԵՍ, մ. nominally, by name.
ԱՆՎԱՆԱՐԿԵԼ, բ. compromise, give a bad name; (վարկաբեկել) discredit; (զրպարտել) defame; (պարսավել) decry.
ԱՆՎԱՆԱՐԿԻՉ, ա. compromising; (վարկաբեկիչ) discrediting; (զրպարտիչ) defaming.
ԱՆՎԱՆԱՐԿՎԵԼ, բ. be compromised/discredited/defamed; (վատ համբավ ձեռք բերել) get a bad name/reputation, make oneself notorious.
ԱՆՎԱՆԱՑԱՆԿ, **ԱՆՎԱՆԱՑՈՒՑԱԿ** } գ. nominal roll/list, list of names; *պշտ.* nomenclature, appelation.
ԱՆՎԱՆԵԼ, բ. name, call, surname; (մականուն դնել) nickname; (հիշատակել) mention, refer (to).
ԱՆՎԱՆԻ, ա. distinguished; (հռչակավոր) famous; (ականավոր) notable, prominent; (նշանավոր) eminent; (հանրահայտ) well-known.
ԱՆՎԱՆՎԵԼ, բ. be called/named; (կոչվել) be termed; (անունը կրել) bear the name (of); (անունն ընդունել) assume the name (of).
ԱՆՎԱՆՈՒՄ, գ. name, denomination, appellation.
ԱՆՎԱՍՏԱԿ, ա. without earnings; (անշահութաբեր) unprofitable, profitless, unremunerative.
ԱՆՎԱՎԵՐ, ա. (ոչ իսկական՝ վավերական) unauthentic; *իրավ.* invalid, void, null and void; ◊ **համարել** ~ annul, invalidate, overrule, consider no longer valid.
ԱՆՎԱՎԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inefficacity; *իրավ.* invalidity, nullity.
ԱՆՎԱՎՈՐ, ա. wheeled, wheel.
ԱՆՎԱՐԱՆ, 1. ա. firm, steadfast; unshakable; (աներեր) unflagging, unflinching; (վճռական) resolute; 2. մ. resolutely, decidedly.
ԱՆՎԱՐԺ, 1. ա. unskilful, untrained, not expert; (անփորձ) inexperienced; 2. մ. unskilfully.
ԱՆՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unskilfullness, want of skill; (անփորձություն) lack of experience/training.
ԱՆՎԱՐՁ, ա. unpaid; (անվճար) free (of charge); (ձրի) մ. gratis; ◊ ~ **բնակարան** rent-free apartment.
ԱՆՎԱՓՈԿ, գ. driving belt.
ԱՆՎԵՀԵՐ, 1. ա. intrepid, undaunted, dauntless; (անվախ) fearless; (խիզախ) brave; (քաջարի) valiant; (քաջ) courageous; (համարձակ) daring, audacious; 2. մ. fearlessly, bravely, courageously, valiantly.
ԱՆՎԵՐԱԴԱՐՁ, 1. ա. irretrievable, irrevocable; 2. մ. irrevocably, irretrievably.
ԱՆՎԵՐԱԿԱՆԳՆԵԼԻ, ա. unable to be restored, impossible to restore/rehabilitate, irreplaceable.
ԱՆՎԵՐԱՊԱՀ, ա. unreserved, without reserve, unqualified, unconditioned; ◊ ~ **կապիտուլյացիա** unconditional surrender.
ԱՆՎԵՐԱՊԱՀՈՐԵՆ, մ. unconditionally; ◊ ~ **ենթարկվել** obey implicitly.
ԱՆՎԵՐԾԱՆԵԼԻ, ա. (անընթեռնելի) illegible, undecipherable; (անբացատրելի) inexplicable; (անհասկանալի) incomprehensible, unintelligible.
ԱՆՎԵՐԾԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. illegibility; (անբացատրելիություն) inexplicability.
ԱՆՎԵՐՋ, ա. endless, infinite; (անվերջանալի) interminable, never-ending, never-ceasing; (անսահման) boundless; (հավերժ) eternal, ever-lasting.
ԱՆՎԵՐՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. endlessness, infinity; (հավերժություն) eternity.
ԱՆՎԹԱՐ, 1. ա. accident-free, without (an) accident; (անվնաս) unharmed, safe; 2. մ. accident-free, without an accident; ◊ ~ **աշխատել** run/work without a breakdown (of mechanisms).
ԱՆՎԻՃԱՐԿԵԼԻ, ա. indisputable, unquestionable; (անժխտելի) undeniable; (ակնհայտ) self-evident; ◊ ~ **փաստարկ** irrefutable/indisputable argument.
ԱՆՎԻՃԵԼԻ, ա. indisputable, unquestionable, undisputed; (անժխտելի) undeniable; (անհերքելի) irrefutable.
ԱՆՎԻՃԵԼԻՈՐԵՆ, մ. indisputably, unqestionably, undoubtedly.
ԱՆՎԻՃԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indisputability; (անհերքելիություն) irrefutability.
ԱՆՎԻՇ, ա. griefless, having no sufferings, unsuffering, not suffering; (անհոգ) happy-go-lucky, carefree, careless, light-hearted; ◊ ~ **կյանք** untroubled/carefree life.
ԱՆՎՀԱՍ(ԵԼԻ), 1. ա. cheerful, not losing (one's) heart; 2. մ. without losing heart, cheerfully.
ԱՆՎՃԱՐ, ա. free of charge; (ձրի) gratuitous; (բնակարանի մասին) rent-free; (տոմսի մասին) free/complimentary ticket, free pass.
ԱՆՎՃԱՐՈՒՆԱԿ, ա. *իրավ.* insolvent.
ԱՆՎՃԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insolvency.
ԱՆՎՃԱՌԱԿԱՆ, ա. irresolute, indecisive, undecided; (տատանվող) hesitating.
ԱՆՎՃԱՌԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. irresolutely, indecisively.

ԱՆՎՃԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indecision; (տատանում, վարանում) hesitation.

ԱՆՎՆԱՍ, ա. (անվտանգ) harmless, innocuous, not dangerous; (չվնասված, ապահով) unharmed, safe, safe and sound.

ԱՆՎՆԱՍԱԿԱՐ, ա. harmless, innocuous; (անվտանգ) not dangerous.

ԱՆՎՆԱՍԱԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. harmlessness, innocuousness.

ԱՆՎՍՏԱՀ, ա. uncertain; (տատանվող) hesitating; (անվճռական) irresolute; (անինքնավստահ) unconfident.

ԱՆՎՍՏԱՀԵԼԻ, ա. unreliable, untrustworthy, insecure; (կասկածելի) suspicious, mistrustful.

ԱՆՎՍՏԱՀԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. suspicion, insecurity, unreliability.

ԱՆՎՍՏԱՀՈՐԵՆ, մ. irresolutely, hesitatingly.

ԱՆՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (անվճռականություն) indecision, uncertainty, hesitation; (թերահավատություն) distrust, mistrust; ◊ **~թյան քվե** vote of no-confidence, vote of censure.

ԱՆՎՍԱՆԳ, ա. safe, secure, not dangerous; ◊ **~ ածելի** safety razor.

ԱՆՎՍԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. safety, security; ◊ **~թյան կանոններ** safety rules; **~թյան խորհուրդ** security council; **~թյան կոմիտե** security service; **պետական ~** state /national security; **~թյան տեխնիկա** industrial safety measures/ provisions.

ԱՆՎՐԴՈՎ, ա. serene; (անխռով) imperturbable, unruffled; (հանդարտ) tranquil, cool.

ԱՆՎՐԴՈՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. serenity; (հանդարտություն) tranquility, coolness; (անխռովություն) imperturbability.

ԱՆՎՐԵՊ, ա. well-aimed, accurate; ◊ **~ կրակող** true hit, ace; **~ հրաձիգ** good shot, marksman, ace; **~ աչք** keen eye.

ԱՆՏԱԿ, ա. bottomless; *փխր.* (անհատակ, անհուն) unfathomable, fathomless; ◊ **~ տակառ** soaker; **~ վիհ** bottomless pit.

ԱՆՏԱԿՏ, ա. tactless; (ոչ տեղին) clumsy, improper.

ԱՆՏԱԿՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tactlessness.

ԱՆՏԱԼԱՆԴ, ա. untalanted; (բութ) dull, ungifted; (տկարամիտ) feeble.

ԱՆՏԱԼԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mediocrity.

ԱՆՏԱՆԵԼԻ, ա. intolerable, unbearable, insupportable (անհանդուրժելի) insufferable; ◊ **~ ցավ** excruciating/unbearable pain.

ԱՆՏԱՆԵԼԻՈՐԵՆ, մ. intolerably, unbearably, insufferably.

ԱՆՏԱՇ, ա. uncouth; (չհղկված) unpolished, coarse; (անկիրթ) uncouth, unpolished; (կոպիտ) rough, rude; (անքաղաքավարի) impolite; (քարի ևնի մասին) unhewn.

ԱՆՏԱՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rudeness, roughness, coarseness.

ԱՆՏԱՌ, գ. forest, wood(s); (Աֆրիկայում, Ավստրալիայում) bush; ◊ **կուսական ~** virgin forest; **ձեռքերի ~** forest of hands; **փշատերև ~** coniferous forest/wood; **սաղարթավոր ~** deciduous forest/wood.

ԱՆՏԱՌԱԲԼՈՒՐ, գ. forest hill.

ԱՆՏԱՌԱԲՆԱԿ, գ. forester, bushman, backwoodsman.

ԱՆՏԱՌԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. forestry; *գիտ.* arboriculture, sylviculture.

ԱՆՏԱՌԱԳԵՏ, գ. forester; *գիտ.* sylviculturist.

ԱՆՏԱՌԱԶՈՒՐԿ, ա. forestless, woodless.

ԱՆՏԱՌԱԽԻՏ, ա. woody, wooded, copsy; ◊ **~ վայր տեղանք** woodland(s), forest land, wooded country.

ԱՆՏԱՌԱԿ, գ. grove, copse, coppice.

ԱՆՏԱՌԱՀԱՏ, գ. woodcutter, logger.

ԱՆՏԱՌԱՀԱՏՈՒՄ, գ. felling, logging, deforestation.

ԱՆՏԱՌԱՄԱՍ, գ. forest area.

ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ, ա. forest, woody, copsy, sylvan.

ԱՆՏԱՌԱՆՅՈՒԹ, գ. timber; *ամ.* lumber.

ԱՆՏԱՌԱՊԱՀ, գ. forester, forest-keeper.

ԱՆՏԱՌԱՊԱՏԵԼ, բ. afforest.

ԱՆՏԱՌԱՊԱՏՈՒՄ, **ԱՆՏԱՌԱՏՆԿՈՒՄ** } գ. afforestation, forest-planting.

ԱՆՏԱՌԱՐԳԵԼԱՅՏ, գ. forest reserve.

ԱՆՏԱՌԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. timber/wood industry.

ԱՆՏԱՌՈՒՂԻ, գ. path, track.

ԱՆՏԱՐԱԿՈՒՍ, 1. ա. doubtless, surely; (անկասկած) undoubtedly; (անշուշտ) certainly; 2. մ. undoubtedly, surely, certainly.

ԱՆՏԱՐԵՐ, 1. ա. indifferent (to); (անվրդով) apathetic, unconcerned; (անփույթ) nonchalant; 2. մ. indifferently; (անվրդով ձևով) apathetically.

ԱՆՏԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indifference; (անվրդով վիճակ) apathy.

ԱՆՏԱՐԿՏԻԿԱԿԱՆ, ա. antarctic.

ԱՆՏԱՐԱԼԱՔԵԼԻ, ա. irresolvable, cannot be taken apart; *բիմ.* indecomposable; (անբաժանելի) indivisible.

ԱՆՏԱՐԱԼՈՒԾԵԼԻ, ա. insoluble.

ԱՆՏԵՂԻ, ա. inappropriate, irrelevant; (զուր) (in) vain; (անօգուտ) unnecessary, needless; (անհիմն) unwarranted; ◊ **~ վստահություն** unwarranted/unjustified trust(fulness).

ԱՆՏԵՂԱԿ, ա. ill-informed, not in the know; (անգիտակ, չգիտցող) uninformed; (անիրազեկ) ignorant (of, in), unconversant (with); (անգետ) unaware (of).

ԱՆՏԵՂԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ignorance, unawareness.

ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻ, ա. invisible; (աննկատելի, աներևույթ) imperceptible; ◊ **~ մարդը** the invisible man.

ԱՆՏԵՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. invisibility; (անկարողություն) imperceptibility.
ԱՆՏԵՍԵԼ, բ. ignore; (հաշվի չառնել) disregard, overlook; (արհամարհել) neglect.
ԱՆՏԵՍՈՒՄ, գ. disregard, neglect.
ԱՆՏԵՐ, 1. ա. ownerless; (ոչ որի չպատկանող) nobody's, no one's; (անտուն. երեխայի, մարդու մասին) homeless; (լքված) neglected, abandoned, deserted; (անիծված, անիծյալ) confounded, damned; unpleasant, repulsive; 2. գ. (անձ) waif, waifs and strays; ◊ **~ մնալ** become a waif; **~ մնաս** damn it! damnation!
ԱՆՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. homelessness.
ԱՆՏԻԿ, ա. antique.
ԱՆՏԻՊ, ա. unpublished, manuscript; ◊ **~ էջեր** unpublished material/pages.
ԱՆՏՆՏԵՍ(ՎԱՐ), ա. thriftless, wasteful.
ԱՆՏՆՏԵՍՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mismanagement; (վատ կառավարում) bad management; (շռայլություն) thriftlessness.
ԱՆՏՈՄՍ, ա. ticketless; ◊ **~ ուղևոր** (նավի վրա) stowaway; (գնացքում) *խսկց.* bilker.
ԱՆՏՐԱՄԱԲԱՆ(ԱԿԱՆ), ա. illogical.
ԱՆՏՐԱՄԱԴԻՐ, 1. ա. out of humour; (վատ տրամադրության մեջ) in low spirits, out of spirits, in a bad mood; (չհակված) disinclined; (ամբարյացակամ) ill-disposed (towards), unwilling; 2. մ. unwillingly, bad-humouredly; (ակամայից, դժկամորեն) reluctantly, with reluctance.
ԱՆՏՐԱՑԻՏ, գ. anthracite.
ԱՆՏՐՈՀԵԼԻ, ա. unsplitable; (անբաժանելի) indivisible.
ԱՆՏՐՈՀԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indivisibility.
ԱՆՏՐՏՈՒՄ, ա. careless; (անհոգ) carefree, happy-go-lucky; (հանգիստ) untroubled; ◊ **~ կյանք** untroubled/carefree life.
ԱՆՏՐՏՈՒՆՋ, 1. ա. uncomplaining, unmurmuring; (հնազանդ) resigned (to), submissive (to), obedient (to); (հեզ) meek, humble; 2. մ. uncomplainingly, obediently, humbly.
ԱՆՏՈՒՆ, ա. homeless; (անապաստան) stray; (անօթևան, օթևանից զուրկ) shelterless; deprived of shelter, (անասունի մասին) stray.
ԱՆՈՒԿ, գ. *կմխս.* clavicle, collar-bone.
ԱՆՊՂԱԼԻՑ, ա. dreamy, pensive; (երազկոտ) full of dreams.
ԱՆՊՂԱԿԱՆ } ա. dreamy; (երազկոտ)
ԱՆՊՂԱՅԻՆ } pensive; (պատրանքային) illusory; (տեսիլային) spectral, phantomal; (անիրական) unreal.
ԱՆՊՂԱՆՔ, գ. dream, day-dream, waking-dream; (տեսիլք) vision.
ԱՆՊՂԵԼ, բ. dream (of), day-dream; (ցնորքների մեջ լինել) be lost in reverie.
ԱՆՑ, կ. after, later; over, past, more than; ◊ **նա քսանն ~ է** he is over/past 20, he is more than 20; **մի փոքր ~** not long after; **որոշ ժամանակ ~** after a while; **մի քանի օր ~** a few days later.
ԱՆՑԱԲԱՆ } գ. *ռզմ.* password, parole,
ԱՆՑԱԲԱՒ } countersign, watchword.
ԱՆՑԱԳԻՐ, գ. pass; (թույլտվություն) permit.
ԱՆՑԱԳՐԱՏՈՒՆ, գ. passport/pass control office.
ԱՆՑԱԹՈՂԹ, *տե՛ս* ԱՆՑԱԳԻՐ:
ԱՆՑԱԾ, ա. last, past; (գնացած) bygone; (նախկին) former; ◊ **~-գնացած** bygone, forgotten; **~-դարձած** sth experienced in the past; **~ բան է, ~ն է** let bygones be bygones; **~ տարիների հիշողություններ** old memories.
ԱՆՑԱՆԱՎ(ԱԿ), գ. ferry(-boat); (լաստանավ) raft.
ԱՆՑԱՆԵԼԻ, ա. passable, practicable, (forest, swamp etc.); fordable (river).
ԱՆՑԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. practicability.
ԱՆՑԱՆԿԱԼԻ, ա. undesirable; (տհաճ) objectionable; ◊ **~ անձ** persona non grata.
ԱՆՑԱՎՈՐ, ա. transient; (անցողիկ) frail; (վաղանցուկ) fleeting; (ժամանակավոր) temporary; (կարճատև) short-lived; (անկայուն) perishable; (մահկանացու) mortal; ◊ **~ աշխարհ** transient world.
ԱՆՑԿԱՑՆԵԼ, բ. take, lead; (գցել. ճանապարհ են) build, install; (ջուր) put/lay on water supply; (էլեկտր.) install (electrical equipment); (իրականացնել) conduct, carry out, put into practice; (կազմակերպել. երեկո են) arrange, put on; (գրանցել. մատյանի ևնի մեջ) enter; (ժամանակը) spend, pass, pass away; ◊ **գիծ ~** draw a line; **դաս ~** conduct a lesson; **զրույց ~** give a talk, hold/lead a discussion; **թելը (ասեղի միջով) ~** thread a needle; **կոնֆերանս ժողով ~** hold a conference/a meeting; (նախագահել ժողովին) preside over a meeting; **միտք գաղափար ~** adhere to an idea; **նավեր ~** pilot ships/boats; **որևէ մեկին անտառի միջով ~** take/lead sb through the forest; **չափն ~** overstep the limits, pass all bounds; **փորձ ~** carry out a test; **օրն ~** spend the day.
ԱՆՑՅԱԼ, 1. ա. past; (վերջին) last; (անցած-գնացած) bygone; ◊ **~ տարի՝ շաբաթ** last year/week; 2. գ. the past; **հեռու ~** remote past; **ոչ հեռու ~ում** not long ago, in recent times; **~ի սեփականություն դառնալ** become a thing of the past.
ԱՆՑՆԵԼ, բ. pass, go, go through; (քայլել) walk; (ձգվել) pass, be, lie, run; (առաջ ընկնել) pass ahead; (գերազանցել) excel in sth, surpass sb; (մտնել) enter, go/come in/into, drive (into), call (on), drop (in, at); (ընդունվել) enter; (սովորել) study; (ավարտել) complete (ավարտվել, դադարել) be over, stop, cease; (ավանդվել, ձեռքն անցնել) hand, hand down/over, pass on; (տեղափոխվել) move to; (ընթանալ. ժողովի, ներկայացման մասին)

be held, go off; (անդրադառնալ) pass on, turn to; (աննետանալ, ոչնչանալ) disappear, vanish; (ժամանակի մասին) pass, elapse, go, go by; *փխբ.* (անտեսել) disregard, overlook; *փխբ.* (այժեք ունենալ) count; ◊ **անկատելի ~** (նաև ժամանակի մասին) slip by; **արագ ~** pass quickly; **աշխարհագրություն ~** study/complete the course of geography; **գործի ~** begin/start one's work, get down to work; **~ գնալ** fall/sink into oblivion; **~դառնալ** walk up and down, stroll; **դասընթաց ~** go through a course, take a course; **թշնամու կողմն ~** desert to the enemy, go over to the other side, be a turncoat; **թվով ~** outnumber, exceed; **խոչընդոտ՝ արգելք ~** get over; **կամուրջը՝ գետը՝ սահմանը ~** cross the bridge/river/frontier; **կողով ~** go by/past; **մրցույթով ~** pass competetive exams; **կտրել-~** get across, cross; **հանդիսաքայլ ~** march past; **հաջորդ հարցին ~** go on to the next question/point; **հեծանիվով՝ ձիով ~** ride (by, past, through); **ներս ~** enter go/step in; **շեմքից ներս ~** cross the threshold; **սահմանը՝ չափը ~** exceed the limits, go beyond the limits; **~ վրայից** overlook, miss; *իրավ.* **~ (գույքի) տիրապետման** enter into possession (of property); **տրանսպորտով ~** go/drive (by, past, through); **թունելն անցնում է սարի միջով** the tunnel passes through a mountain; **ճանապարհն անցնում է անտառի միջով** the path runs/passes/goes through the forest; **ներկայացումը հաջող ~ավ** the performance went off well; **(նրա) խոսքն անցնում է** (it is) his word (that) counts; **~իր - գնա՛** get away! on your way now! *խոսկ.* scram!

ԱՆՑՈՂԱԿԱՆ, *տես* ԱՆՑՈՂԻԿ; ◊ *քեր.* **~ բայ** transitive verb.

ԱՆՑՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transitivity, transitiveness.

ԱՆՑՈՂԱԿԻ, ա. fleeting; (հպանցիկ) transient; (թռուցիկ) cursory; (պատահական) casual; ◊ **~ հայացք** passing/fleeting glance; **~ հիշատակել** make casual mention.

ԱՆՑՈՂԻԿ, ա. (կարճատև) short-lived; (անհարատև) transient; (արագասահ) fleeting; (վաղանցիկ) ephemeral; (ունայն) frail; (փուլի մասին) transitional.

ԱՆՑՈՂ, գ. passer-by, by-passer.

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ, գ. movement; (դեպքեր) events; ◊ **~ անել** walk to and fro, walk up and down, walk/strut about.

ԱՆՑՈՒՂԻ, գ. passage, pass, passageway; (թատրոնում, կինոյում) gangway, aisle; ◊ **ծածկած ~** covered way; **ստորգետնյա ~** underground passageway/walkway.

ԱՆՑՈՒՄ, գ. passage, transition; (ջրի միջով) crossing; (ծանծաղուտով) ford; (երկաթգծի) (level) crossing; (մի վիճակից այլ վիճակի) transition, change; ◊ *ռզմ.* **դեսանցային ~** ferrying (across); **խճուղու ~** highway crossing; **փողոցի ~** crossing; **~ քանակից որակ** transition from quantity to quality.

ԱՆՑՈՒՄ(Ն)ԱՅԻՆ, ա. transitional.

ԱՆՑՈՒՄԱՆԻՇ, գ. traffic sign.

ԱՆՑՈՒՄՆԱՇՐՋԱՆ, գ. transitional period.

ԱՆՑՈՒՆԱԿ, ա. penetrative, penetrating; ◊ **~ ուժ** penetrative/penetrating force.

ԱՆՑՔ[1], գ. opening, aperture; (ծակ) hole; (սարքի մեջ) slot, inlet; (անցում) passage, pass, passageway; ◊ **ասեղի ~** eye; **դռան ~** slit; **ելքի ~** outlet; **մուտքի ~** inlet; **~ պատի մեջ** breach, hole/opening in the wall.

ԱՆՑՔ[2], գ. (դեպք, պատահար) incident, event, occurrence.

ԱՆՈՒԹ, գ. arm-pits.

ԱՆՈՒԺ, ա. powerless; (թույլ) weak, feeble; (անօգնական) helpless; (անզոր) impotent; (ազդեցություն չունեցող, չներգործող) ineffective.

ԱՆՈՒԼԵՂ, ա. brainless; *խոսկ.* stupid.

ԱՆՈՒՂԱԿԻ, ա. indirect; ◊ *քեր.* **~ հարց՝ խնդիր՝ խոսք** indirect question/object/speech; *իրավ.* **~ ապացույց** indirect/circumstantial evidence.

ԱՆՈՒՂԱԿԻՈՐԵՆ, մ. indirectly; by implication.

ԱՆՈՒՂԵԼԻ, ա. incorrigible; (անվերականգնելի) irreparable; (անդարմանելի) irremediable.

ԱՆՈՒՂԵԼԻՈՐԵՆ, մ. incorrigibly, irreparably.

ԱՆՈՒՂԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incorrigibility.

ԱՆՈՒՆ, գ. name; (անվանում) title, denomination; (մականուն) nickname; *գրկ.* sobriquet; (վարկ) prestige; ◊ **~ով** by name; under/by the name; **աշխարհագրական ~** geographical denomination; **~ից** on behalf (of), for; **մեկի ~ից խոսել** speak for; **իրերն իրենց ~ով կոչել** call things by their proper names, call a spade a spade, *դրմ.*; **~ը հանել՝ կոտրել** lose one's prestige/face, stain one's good name/reputation; **~ հանել** become famous/celebrated/renowned/illustrious; **լավ՝ վատ ~ ունենալ** have a good/bad reputation/name; *քեր.* **ածական ~** adjective; *քեր.* **գոյական ~** noun; **~ը թանկ լինել** hold dear/value one's reputation; **~ը լեզվի ծայրին լինել** be on the tip of one's tongue; **~ը փրկել** save one's face; *ասպ.* (չաո) **~ը տուր, փայտը վերցրու** talk of the devil (and he is sure to appear).

ԱՆՈՒՇ, 1. ա. (քաղցր) sweet, honeyed; (ախորժահամ) palatable; (հաճելի) pleasant, pleasing, agreeable, delightful, nice; (սիրելի) dear, loved, beloved, darling, dearest; 2. գ. (մուրաբա, քաղցրեղեն) jam; 3. մ. sweetly; ◊

~ ժպիտ sweet smile; **~ քուն** sweet sleep; **~ ~ ~ քնած լինել** be fast asleep, be in a sweet sleep.

ԱՆՈՒՇԱԲՈՒՅՐ, ա. (անուշահոտ) perfumed, aromatic; fragrant, sweet-smelling, sweet-scented.

ԱՆՈՒՇԱԳՈՐԾ, գ. confectioner, pastry.

ԱՆՈՒՇԱԴԻՐ, ա. inattentive; (անհոգ) careless; (անկիրթ, անբաղաքավարի) unobliging, inattentive; (անտարբեր, ոչ հոգատար) indifferent, careless.

ԱՆՈՒՇԱԴԻՐ, գ. *քիմ.* ammonium chloride, sal ammoniac; ◊ **~ի սպիրտ** liquid ammonia.

ԱՆՈՒՇԱԴԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inattention; (անհոգություն) carelessness; (անտարբերություն) indifference.

ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ, ա. delicious, nice, dainty; (համեղ) tasty; (անուշ, քաղցր) sweet.

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ, *տես* ԱՆՈՒՇԱԲՈՒՅՐ:

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fragrance; (բուրմունք) perfume, aroma.

ԱՆՈՒՇԵՂԵՆ, գ. sweetmeats, confectionery; (քաղցրեղեն) sweet stuff; (կոնֆետ) sweets; (մուրաբա) jam(s), sweet preserves.

ԱՆՈՒՇԻԿ, I. ա. (քաղցրիկ) honey; *փխբ.* (սիրելի) (my) dear/darling, sweetheart, sweetie: 2. մ. sweetly, nicely, dearly.

ԱՆՈՒՍ(ՈՒՄ), ա. unlearned; (անկիրթ) uneducated; (անգրագետ) illiterate.

ԱՆՈՒՐՋ, գ. dream, day-dream; (երազանք) fancy, waking-dream; (տեսիլք) vision; ◊ **~ների աշխարհ** dreamland, the realm of fancy.

ԱՆՓԱՅԼ, ա. dull, lustreless; (անգույն) faded; (աղոտ) dim; (գունատ) pale; ◊ **~ աչքեր** lacklustre/lustreless eyes; **~ մետաղ** tarnished metal.

ԱՆՓԱՌՈՒՆԱԿ, ա. ignominous, inglorious; (խղճուկ) poor, wretched, haggard; (թշվառ) miserable.

ԱՆՓԱՌՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infamy, ignominy.

ԱՆՓԱՐԱՏԵԼԻ, ա. inconsolable; (անմխիթար) disconsolate; (անթափանցելի) utterly dark, black; ◊ **~ վիշտ** grief; **~ խավար** dense/thick darkness.

ԱՆՓԱՓԿԱՆԱԿ, ա. tactless; (ոչ տեղին) improper; (անշնորհք) clumsy; ◊ **~ արարք** tactless/indelicate blunder.

ԱՆՓԱՓԿԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tactlessness, indelicacy.

ԱՆՓԱԽԱՐԱՐՁ, ա. unrequited; (անպատասխան) unanswered; ◊ **~ սեր** unrequited love.

ԱՆՓԱԽԱԴՐԵԼԻ, ա. not transportable; (չթարգմանվող) untranslatable, unrenderable.

ԱՆՓԱԽԱՆԱԿԵԼԻ, ա. not subject/liable to exchange.

ԱՆՓԱԽԱՆՑԵԼԻ, ա. untransferable, not subject/liable to transfer.

ԱՆՓԱԽԱՐԻՆԵԼԻ, ա. irreplaceable; ◊ **~ կորուստ** irreplaceable loss; **~ մարդ՝ աշխատող** indespensable person/worker/employee; **~ վնաս** unreimbursable damage.

ԱՆՓՈՐՁ, ա. inexperienced; (անվարժ) unpractised; *մարզ.* untrained; (անպատրաստ) unprepared; (միամիտ) unsophisticated; (չփորձված) untried, untested; (անվտանգ, ապահով) safe, not dangerous.

ԱՆՓՈՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inexperience, innocence.

ԱՆՓՈՐՁԱՆՔ, ա. without mishap; (անվնաս) unharmed; (ապահով) safe, safe and sound.

ԱՆՓՈՓՈԽ, I. ա. invariable, unalterable, unchanging; (մշտական) permanent; (հարատև) continuous; (հաստատուն) constant; *մաթ.* constant; 2. մ. invariably, unalterably, constantly.

ԱՆՓՈՓԱՔԱՐ, **ԱՆՓՈՓՈՐԵՆ** } մ. carelessly, negligently.

ԱՆՓՈՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. carelessness, negligence; (անճշտություն) inaccuracy; *իրավ.* negligence.

ԱՆՓՈՒՅԹ, ա. careless, negligent; (փնթի, թափթփված) slipshod; (անխնամ) neglected; (անճշտապահ) inaccurate, unpunctual; (անզգույշ) careless, imprudent; ◊ **~ աշխատանք** sloppy/slipshod work; **~ ոճ** loose/slipshod style; **~ վերաբերմունք** neglect (to/towards sb).

ԱՆՓՈՒՇ, ա. having no thorns/prickles/spikes/fishbones.

ԱՆՔԱԿՏԵԼԻ, ա. indissoluble; inseparable, unbreakable, inviolable; ◊ **~ միություն** unbreakable union; **~ կապ** indissoluble tie.

ԱՆՔԱԿՏԵԼԻՈՐԵՆ, մ. inseparably, indissolubly; ◊ **~ կապված** part and parcel.

ԱՆՔԱԿՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indissolubility, inseparability.

ԱՆՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ, ա. uncivilized.

ԱՆՔԱՂԱՔԱՎԱՐԻ, I. ա. impolite; (կոպիտ) rude; (անկիրթ) uncultured; 2. մ. impolitely, rudely, roughly.

ԱՆՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incivility, impoliteness; (կոպտություն) rudeness; (կուլտուրայի պակաս) lack of culture; (անբաղաքավարի վարվելաձև) bad/rough manners.

ԱՆՔԱՆՔԱՐ, *տես* ԱՆՏԱՂԱՆԴ:

ԱՆՔԱՎԵԼԻ, ա. unexpiated; (աններելի) unpardonable, inexcusable.

ԱՆՔՆՆԱԴԱՏԵԼԻ, ա. (քննադատության ոչ ենթակա) not subject/liable to criticism; (անբասիր, անպարապվելի) irreproachable, blameless.

ԱՆՔՆՆԱԴԱՏԱԲԱՐ, **ԱՆՔՆՆԱԴԱՏՈՐԵՆ** } մ. uncritically.

ԱՆՔՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sleeplessness, lack of sleep; *բժշկ.* insomnia.

ԱՆՔՈՒՆ, ա. sleepless; *փխբ.* (զգոն, աչալուրջ) vigilant, watchful, unwinking, wide awake, alert; ◊ **~ գիշեր** sleepless night.

ԱՆՕԳՆԱԿԱՆ, ա. helpless; (ամուժ, անզոր) feeble, impotent; (խեղճ, անճար) helpless, powerless, poor.

ԱՆՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. helplessness; (անզորություն) feebleness, impotence.

ԱՆՕԳՏԱԿԱՐ } ա. useless; (անօգուտ)
ԱՆՕԳՏԱՎԵՏ } unavailing; (ոչ պետքական) unnecessary, needless.

ԱՆՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. uselessness,
ԱՆՕԳՏԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ } needlessness.

ԱՆՕԳՈՒՏ, I. ա. useless; (ոչ պետքական) unnecessary, needless; (ապարդյուն) futile; (զուր) vain; 2. մ. uselessly, vainly, needlessly; ◊ **~ ջանքեր** unavailing/vain/useless efforts; **~ փորձ** vain/futile endeavour/attempt; **~ ձեռնարկություն** vain undertaking.

ԱՆՕԴ, ա. airless; ◊ *ֆիզ.* **~ տարածություն** vacuum (pl.-ms, -cua).

ԱՆՕԹԵՎԱՆ, ա. homeless, shelterless; (անապաստան) without refuge, having no refuge.

ԱՆՕԺԻՏ, ա. having no dowry/dower, without dowry/dower; ◊ **~ աղջիկ** dowerless girl.

ԱՆՕՐԳԱՆԱԿԱՆ, ա. inorganic; ◊ **~ աշխարհ** inorganic world; **~ քիմիա** inorganic chemistry.

ԱՆՕՐԵՆ, ա. lawless; (ապօրինի) unlawful, illicit; (անիրավ) unjust, unfair; *փխբ.* (չար, դաժան) cruel, wicked, malicious; *իրավ.* illegal.

ԱՆՕՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lawlessness.

ԱՆՕՐԻՆԱԲԱՐ, մ. lawlessly; (ապօրինի) unlawfully; *իրավ.* illegally.

ԱՆՕՐԻՆԱԿ, ա. (օրինակը չունեցող) unexampled; (զուգահեռը չունեցող) unparalleled, without a parallel; (աննախադեպ) unprecedented.

ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ, ա. illegal, lawless; ◊ **~ արարք** illegal action; **~ երեխա** illegitimate child.

ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unlawfulness, lawlessness; (ապօրինություն) illegality.

ԱՇԱԿԵՐՏ, գ. pupil; (դպրոցական) schoolchild, schoolboy; (սովորող) learner; (արհեստավոր) apprentice; (հետևորդ) disciple.

ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ, ա. (դպրոցական) pupil's, school; ամ. student's; *փխբ.* (ոչ հասուն, անփորձ) raw, crude, unskilled; (պարզունակ) unsophisticated, artless.

ԱՇԱԿԵՐՏԵԼ, բ. study (at), learn (from sb), be a learner; (արհեստին) be an apprentice (to sb).

ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pupil(!) age, tutelage; (արհեստի) apprenticeship; (սովորողները) the student body.

ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻ, գ. schoolgirl, schoolchild.

ԱՇԽԱՏԱԳՐՔՈՒՅԿ, գ. work-book, employment record.

ԱՇԽԱՏԱԺԱՄ, գ. working hours.

ԱՇԽԱՏԱԺԱՄԱՆԱԿ, գ. working time.

ԱՇԽԱՏԱԿԱՐԳ, գ. (նիստի, ժողովի) time-limit; standing orders; regulations.

ԱՇԽԱՏԱԿԻՑ, գ. (հիմնարկի) employee, worker; (միատեղ աշխատող) colleague, collaborator, associate, fellow worker/labourer; (թերթի, ամսագրի) contributor; ◊ **գիտական ~** scientific worker; **դեսպանության ~** embassy official.

ԱՇԽԱՏԱԿՑԵԼ, բ. collaborate (with), cooperate (with); (թերթին) contribute.

ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. collaboration, cooperation, contribution.

ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒՀԻ, *տե՛ս* **ԱՇԽԱՏԱԿԻՑ**; female employee/worker etc.

ԱՇԽԱՏԱՁԵՎ, գ. working style/method.

ԱՇԽԱՏԱՄԱՍ, գ. working place, shop, department.

ԱՇԽԱՏԱՄԻՋՈՑ, գ. means of production/labour, impliments/instruments of production.

ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ, գ. study, laboratory, workshop; (բժշկի) consulting room; (ատամնաբույժի) dental surgery; (վիրաբույժի) surgery; (մերսման) massage-parlour.

ԱՇԽԱՏԱՆՔ, գ. work, labour, *ամ.* labor; (զբաղմունք) occupation; (գործ) business, deed, act; (ընթացք. ժամացույցի, մեխանիզմի) motion, run; (ստեղծագործություն, երկ) work, creation, work of art; ◊ **անշահախնդիր ~** labour of love; **անչափահասների ~** child juvenile/labour; **բժշկի ~** the profession of a doctor; **գիտական ~** scientific work; **գրողի ~** the profession/vocation of a writer; **ծանր ~** hard work, toil, drudgery; **համատեղ ~** collaboration; **հասարակական ~** public work; *տնտ.* **հավելյալ ~** surplus labour; *իրավ.* **հարկադրական ~** forced labour; **մշտական ~** regular work; **մտավոր ~** mental work, brain-work; **պատահական ~** casual work, odd job(s); **սև ~** unskilled work; **ստեղծագործական ~** creative work; **տաժանակիր ~** penal servitude; **տնային ~** house work, homework; **ֆիզիկական ~** physical work; **~ ծավալել** organize work; **~ չունենալ** be out of work; **~ փնտրել** look for work/a job; **~ը ջուրը գցել** waste one's labour; **~ի անցնել** get down to work; **~ի արտադրողականություն** productivity of labour, labour productivity; **~ի բաժանում** division of labour; **~ի գնալ** go to work; *ֆիզ.* **~ի միավոր** unit of work; *տնտ.* **~ի միջոցներ** means of labour; **~ի պաշտպանություն** labour protection; **~ի տեղավորվել** get a job, find a situation; **~ի վերցնել** employ sb, take

sb into service/in hand; **~ից ազատել** discharge/dismiss from work/office; *խսկց.* fire.

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ, ա. working, labour; ◊ **~ գործերով** on official duty; **~ եկամուտ** earned income; **~ կարգապահություն** labour discipline; **~ կյանք** life of work, working life, active/industrious life; **~ հերթափոխ** shift; **~ սխրանքներ** feats of labour; **~ օր** working day; **~ օրենսգիրք** labour code.

ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱ, գ. labour exchange, job market.

ԱՇԽԱՏԱՍԵՆՅԱԿ, *տես* ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ:

ԱՇԽԱՏԱՍԵՐ, ա. industrious, diligent; (ջանասեր) painstaking; (ժրաջան) hard-working; (փութաջան) industrious.

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. industry, diligence; (ջանասիրություն) application (to work); (փութաջանություն) assiduousness.

ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁ, գ. wages, pay, salary; ◊ **իրական ~** real wage(s); **պայմանական ~** nominal wage(s); **~ի բարձրացում** wage increase; **~ի սառեցում** wage freeze.

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ, 1. գ. (բանվոր) worker, workman, toiler; (ծառայող) employee, office/professional worker; (սեզոնային բանվոր) labourer; 2. ա. working, labour; **~ ժողովուրդ զանգվածներ** working people/masses.

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. working, labour; ◊ **~ եկամուտ** hard-earned money; **~ կյանք** life of work, active/industrious life; *անձն.* **~ ռեսուրսներ** man power.

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. workers, workpeople, working people, toilers.

ԱՇԽԱՏԵԼ, բ. work; (գործել. մեքենայի, մեխանիզմի մասին) work, run; (գործել. օրգանի, օրգանիզմի մասին) function; (բաց լինել) be open; (վաստակել) earn; (ջանալ) try; (ծանր աշխատանք կատարել) toil, labour; *խսկց.* fag; ◊ **արտաժամ ~** work overtime; **գիշերները ~** work at night, burn the midnight oil; **ջանասեր ~** work hard/with zeal/with diligence; work tooth and nail; **վարձով ~** work for hire; **օրավարձով ~** work by the day; **~ հիշել** try to remember; **գրադարանը ~ում է** the library is open; **ով չի ~ում, նա չի ուտում** he who does not work, shall not eat, **ժամանակը մեր օգտին է ~ում** time is on our side.

ԱՇԽԱՏԵՑՆԵԼ, բ. make work/run, cause to work, employ; (մեքենան) start/set in motion; (ձեռնարկությունը) set working; ◊ **ժամացույցը ~** start a clock; **շատրվանը ~** set the fountain playing.

ԱՇԽԱՏՈՂ, ա. working; (գործող) functioning, operating; ◊ **~ ձեռք** (working) hands.

ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. work; ◊ **գիտական ~** scientific work.

ԱՇԽԱՏՈՒԺ, գ. *անձն.* manpower, labour.

ԱՇԽԱՏՈՒՆԱԿ, ա. able to work, capable of working, able-bodied.

ԱՇԽԱՏՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ability to work.

ԱՇԽԱՏՕՐ, գ. working day.

ԱՇԽԱՐՀ, գ. world; (երկիր) land, earth, country; (երկրագունդ) the globe; (տիեզերք) universe; (մարդկություն) mankind, humanity; (աշխարհամաս) continent, mainland; (առանձին բնագավառ) field, sphere; ◊ **այն ~ը** the next/other world; **արտաքին ~** outside/outer world; **բուսական ~** vegetable kingdom; **գրական ~** literary world, world of letters; **~ի չափ** infinitely, boundlessly; **~ի չորս կողմերը** the four corners of the world, cardinal points; **կենդանական ~** animal kingdom/world; **հին ~** the Old World; **նոր ~** the New World; **մեզ շրջապատող ~ը** the world around us, the surroundings; **օտար ~ներ** foreign lands/countries; **~ը պտտել** travel all over the world; **~ բերել** bring into the world; **~ գալ** be born, come into this world; **~ տեսած** worldly-wise; (փորձված) experienced; **~ի ծայրը** the world's end; **~ից անտեղյակ** other-worldly, unworldly; **~ից կուշտ** satiated; disappointed, disillusioned; **~ով մեկ** all over the world, worldwide; **~ով մեկ լինել** rejoice, exult, triumph.

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ, գ. Ashkharhabar, New Armenian (language).

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԳԵՏ, գ. geographer.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ, ա. geographical; ◊ **~ քարտեզ** map; **~ անուն** place name, geographical denomination; **~ դիրք** geographical location/situation.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. geography; ◊ **~յան դասատու** geography teacher.

ԱՇԽԱՐՀԱԶԳԱՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՇԽԱՐՀԱԶԳԱՑՈՒՄ** } գ. attitude, disposition.

ԱՇԽԱՐՀԱԶՈՐ, գ. militia, home-guard; ◊ **ժողովրդական ~** people's volunteer corps.

ԱՇԽԱՐՀԱԶՈՐԱՅԻՆ, ա. home guardsman.

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼ, 1. գ. (նվաճող) conqueror; 2. ա. (հարձակողական, նվաճողական) aggressive.

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. aggressive.

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ, 1. գ. layman; 2. ա. (աշխարհիկ) secular, lay; (երկրային) mundane; (վաղանցիկ, ժամանակավոր) temporal.

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՐԾԱՆ, ա. devastating, destructive, pernicious, disastrous.

ԱՇԽԱՐՀԱՅԱՑՔ, գ. world outlook, attitude; (գաղափարախոսություն) ideology.

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ, ա. world-wide, famous;

(ճշաճավոր) celebrated; (հռչակավոր) illustrious; (ականավոր) renowned.

ԱՇԽԱՐՀԱՑԱՆԱՉՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԱՇԽԱՐՀԱՅԱՑՔ :

ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՍ, գ. continent, mainland.

ԱՇԽԱՐՀԱՔԱՂԱՔԱՑԻ, գ. cosmopolitan, cosmopolite, citizen of the world.

ԱՇԽԱՐՀԱՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cosmopolit(an)ism.

ԱՇԽԱՐՀԻԿ, ա. secular, lay, mundane, temporal, worldly; ◊ **~ իշխանություն** temporal power; **~ կին** woman of the world/of fashion; **~ կյանք** high life; **~ կրթություն** secular education; **~ մարդ** man of the world/of fashion, man about town.

ԱՇԽԱՏԵԿ, գ. *շին. հպվ.* work superintendant.

ԱՇԽՈՒԺԱԲԱՐ } մ. lively, cheerfully,
ԱՇԽՈՒԺՈՐԵՆ } actively, vivaciously.

ԱՇԽՈՒԺԱՆԱԼ, բ. become animated/brisk/cheerful/vivacious/alert/active.

ԱՇԽՈՒԺԱՑՆԵԼ, բ. brisk, brisk up; (կենդանացնել) enliven, vivify.

ԱՇԽՈՒԺԱՑՈՒՄ, գ. enlivening.

ԱՇԽՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. liveliness, vivacity, alertness; (ժրություն) briskness, pertness.

ԱՇԽՈՒԺ, ա. lively; *խսկց.* bright, smart; (ժիր) brisk, pert; (գործունյա) wide-awake, active; (կենդանի) animated, vivacious; (առույգ) alive; ◊ **~ առևտուր** brisk trade; **~ գույներ** bright/cheerful/bright colours; **~ դեմք, դեմքի ~ արտահայտություն** animated expression/face; **~ երեխա** lively child; **~ զրույց** lively/animated conversation; **~ հետաքրքրություն** keen/lively interest; **~ միտք** lively wit/mind; **~ տրամադրություն** cheerful/bright mood; **~ փողոց** busy street; **~ քայլերով** at a brisk pace; **~ով լի աչքեր** bright/sparkling eyes.

ԱՇՆԱՆԱՀԵՐԿ, 1. գ. autumn ploughing; 2. ա. land ploughed in autumn.

ԱՇՆԱՆԱՄՈՒՏ, գ. the beginning of autumn, the first autumn day.

ԱՇՆԱՆԱՅԻՆ, ա. autumnal, autumn; ◊ **~ տերևներ** autumnal leaves.

ԱՇՆԱՆԱՑԱՆ, գ. autumn sowing; ◊ **~ հացահատիկ** winter crops.

ԱՇՏԱՆԱԿ, գ. candle stick, candelabrum (pl.-ra), girandole.

ԱՇՏԱՐԱԿ, գ. tower; ◊ **բարձր լարման հոսանքի ~** high-voltage transmission tower; **դիտման ~** observation tower; **հորատման ~** derrick, boring tower; **պահակային ~** watch tower; **պարաշյուտային ~** parachute tower.

ԱՇՏԱՐԱԿԱՁԵՎ, ա. having the form/shape of tower.

ԱՇՏԱՐԱԿԱՎՈՐ, ա. towery, towered.

ԱՇՈՒԼ, գ. bard, troubadour.

ԱՇՈՒՆ, գ. autumn; *ամ.* fall; ◊ **վաղ ~** early autumn; **խոր ~** late autumn; **աշնանը** in autumn.

ԱՉԱԼԱՋԱՆԱԼ, բ. become vigilant/watchful/alert.

ԱՉԱԼԱՋՈՐԵՆ, մ. vigilantly, watchfully, alertly; ◊ **~ հետևել** be on the alert for.

ԱՉԱԼԱՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vigilance, watchfulness; (զգոնություն) alertness; ◊ **~ ցուցաբերել** exercise/display vigilance; **~ը թուլացնել** relax one's vigilance, be off one's guard; **~ը ուժեղացնել** heighten/redouble one's vigilance.

ԱՉԱԼՈՒՐՋ, ա. vigilant, watchful; (զգոն) alert; ◊ **~ լինել** be alert/vigilant/watchful.

ԱՉԻԿ, գ. *ծկգ., փոքրշ.* girlie, girly, little girl, lassy.

ԱՉՔ, գ. eye; (տեսողություն) sight, eyesight; *բուք.* (բողբոջ) bud; (հայացք) glance; (բաժանմունք) pigeon-hole; (դարակ, գզրոց, փեղկ ևն) fold, leaf; ◊ **առանց ~ը թարթելու** without closing one's eyes, without a wink; **մի աչքով նայել** underestimate, undervalue, underrate; **մեկի ~երը բացել** open sb's eyes to sth; **ուր ~դ կտրի** follow one's nose; **թույլ ~եր** weak eyes/sight/eye sight; **սուր ~** keen/sharp eye; **~ գցել դնել տնկել** fix one's eyes upon, desire with avidity, covet; **~ ծակել** catch/strike one's eye; **~ փակել** close one's eyes, connive, *փխբ.* blink/wink at sth, shut one's eyes to sth; **~դ լույս** congratulations! may you be happy! **~ը կուշտ** satiated; **~ը ոլորել** cast an angry/irate glance; **~ը չկտրել որևէ մեկից** not take one's eyes off sb, keep one's eyes glued to sb; **~ը ջուր կտրել** be on tenterhooks; **~ը վրան պահել** keep an eye (on); **~ի անցկացնել** look through; **~ի առաջ** before sb's eyes; **~ի առաջ ունենալ** bear in mind; **~ի ընկնել գարնել** be striking, strike one's eye, arrest one's attention; **~ի լույս** the apple of one's eye; **~ի չափով** by eye; **~ի պոչով** with half an eye; **~ի փուշ** an eyesore; **~ին թոզ փչել** throw dust in sb's eyes; **~իս վրա** with pleasure! you are welcome! the pleasure is mine! my pleasure! **~ից գցել** dislike; **~ից հեռու, սրտից դուրս** out of sight, out of mind; **~ից վրիպել** overlook sth, escape one's notice/attention; **~ով անել** wink at sb; **~ով չտանք** touch wood; **~ով տալ** bewitch (with the evil eye); **~երը բացվել** open one's eyes, be aware (of); **~երը հառել սևեռել** stare one in the face; **~երը ճակատը գագաթը բռան** his eyes started/popped out of his head; **~երը մթնեցին սևացան** everything went dark before his eyes; **~երով չափել** measure with one's eye, eye from head to foot, eye all over, look up and down; **~երը չորս բացել** be all eyes; **~երը փչացնել** ruin one's eyesight, spoil one's eyes.

ԱՉՔԱԲԱՑ, ա. (խելամիտ) smart, ready; (արագ

ըմբռնող) quick-witted, keen-witted; (սուր) sharp, bright; (ժիր) brisk, nimble.

ԱՉՔԱԹՈՂ, միայն **~ անել** կապակցությամբ մեջ, neglect, abandon, overlook, not take sufficient care.

ԱՉՔԱԼՈՒՅՍ, գ. congratulations; ◊ **~ տալ** communicate good news, congratulate upon good news.

ԱՉՔԱՑԱԿ, ա. voracious; (անհագ) insatiate, insatiated; (ագահ) greedy, grasping.

ԱՉՔԱՑԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. voracity; (ագահություն) greediness.

ԱՉՔԱԿԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խսկց.* eye-wash; ◊ **~ թյամբ գբաղվել** humbug sb, throw dust in sb's eyes. *դրծվ.:*

ԱՉՔԱՉԱՓ, գ. estimation by sight; ◊ **լավ ~** correct/faultless eye; **վատ ~** faulty eye.

ԱՉՔԱՑԱՎ, գ. pain in the eye; ◊ **~ ունեմ** my eye(s) hurt(s), I have a pain in the eye(s).

ԱՊԱ, 1. մ. then, thereupon, upon which; (հետո) afterwards, later; (ավելի ուշ) later on; (այնուհետև) next; 2. վ. so, then, well then; 3. շ. (եթե ... ~ if ... then; 4. ձ. (դժգոհություն, անհամբերություն կն) well; what; why; now; ◊ **~ ուրեմն** and subsequently; **~ թե ոչ** otherwise, if not, or else.

ԱՊԱԳԱ, ա. future, to be, to come; (գալիք) coming, forthcoming, approaching; (հետագա) further, subsequent; **~յում** in the future, in future, for the future; ◊ **~ սերունդներ** generations to come, succeeding/future generations.

ԱՊԱԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ, ա. *բղք.* declassé, declassed, non-class; ◊ **~ էլեմենտ** declassé/declassed element.

ԱՊԱԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅՆԱՆԱԼ, բ. *բղք.* become declassed.

ԱՊԱԶԳԱՅԻՆ, ա. denationalized.

ԱՊԱԶԳԱՅՆԱՆԱԼ, բ. become denationalized.

ԱՊԱԶԳԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. denationalize.

ԱՊԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄ, գ. denationalization.

ԱՊԱԹԱՐՑ, գ. apostrophe.

ԱՊԱԿԱԶՄԱՎՈՐԵԼ, բ. *ռզմ.* disband, break up, disembody.

ԱՊԱԿԱՅՈՒՆԱՑՈՒՄ, գ. destabilization.

ԱՊԱԿԱՆԵԼ, բ. soil; (կեղտոտել) dirty; (բիծ գցել) stain; (փչացնել) corrupt, defile, taint; (պղծել) profane; (շրջապատող օդը, ջուրը կն) pollute; ◊ **ձեռքերն արյունով ~** stain one's hands with blood; **մեկի անունն ~** stain/sully/tarnish sb's good name, smear sb's reputation; **չենքը ~** make a pigsty.

ԱՊԱԿԱՆԻՉ, 1. ա. defiling; (կործանարար) pernicious, noxious; 2. գ. (ապականող) corruptor, spoiler; (պղծող) defiler, profaner.

ԱՊԱԿԱՆՎԵԼ, բ. soil oneself, make oneself dirty.

ԱՊԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (կեղտոտություն) dirtiness, taint; (այլասերվածություն) corruption; (քայքայում) destruction; (պղծում) profanation.

ԱՊԱԿԱՆՈՒՄ, գ. pollution; (պղծում) profanation; (բարքերի) seduction, corruption, defilement.

ԱՊԱԿԵ, **ԱՊԱԿՅԱ** } ա. glass, glassy, vitreous.

ԱՊԱԿԵԳՈՐԾ, գ. glazier, glassmaker, glasscutter, glass-blower.

ԱՊԱԿԵԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. ◊ **~ արդյունաբերություն** glass industry.

ԱՊԱԿԵԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. glass-works, glass factory.

ԱՊԱԿԵԶԱՐԴ, ա. glazed.

ԱՊԱԿԵԹՈՒՂԹ, գ. *մսնգ.* glass-paper, emery-paper.

ԱՊԱԿԵՃԱՃԿ, ա. glazed.

ԱՊԱԿԵՋՈՒԼԱՐԱՆ, գ. glass-foundry, glass-works.

ԱՊԱԿԵՂԵՆ, գ. glass-ware, glass-work.

ԱՊԱԿԵՆՏՐՈՆԱՑՆԵԼ, բ. decentralize, disperse.

ԱՊԱԿԵՆՏՐՈՆԱՑՈՒՄ, գ. decentralization, dispersal.

ԱՊԱԿԵՊԱՏ, ա. glazed.

ԱՊԱԿԵՊԱՏԵԼ, բ. glaze.

ԱՊԱԿԵՊԱՏՈՒՄ, գ. glazing, glassing.

ԱՊԱԿԵՎԱՃԱՌ, գ. dealer in glassware.

ԱՊԱԿԻ, գ. glass; (հավաքական) the glass, glassware; ◊ **ակնոցի ~** lenses, glasses; **ժամացույցի ~** watch-glass, watch-crystal; **լամպի ~** lamp-chimney; **խոշորացնող ~** magnifying glass, magnifier; **հայելու ~** plate glass; **պատուհանի ~** (window-) pane.

ԱՊԱԿԻՊՄՆՈՐՈՇԵԼ, բ. disorientate, disorient, confuse, make one lose/cause one to lose one's bearings.

ԱՊԱԿԻՊՄՆՈՐՈՇՈՒՄ, գ. (գործողություն) disorientation; (վիճակ. շփոթություն, շփոթմունք) confusion, bewilderment.

ԱՊԱՀԱՐՋԱՆ, գ. divorce; ◊ **~ տալ** agree to divorce sb; **~ ստանալ** get a divorce; **~ի դատ** divorce suit.

ԱՊԱՀՈՎ, ա. safe; (անվտանգ) secure; (վստահելի) reliable, dependable; (ունևոր) well-to-do, prosperous, well-provided; ◊ **~ լինել** be in safety/out of danger; **~ հեռավորությամբ** at a safe distance; **~ տեղ** safe place.

ԱՊԱՀՈՎԱԲԱՐ, մ. safely.

ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ, գ. insurance premium.

ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՐ, գ. insurance policy.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ, ա. insurance.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԼ, բ. insure.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻՉ, գ. insurer, underwriter.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՄ** } գ. insurance, guarantee; ◊ **արտահանման ~** export credit insurance;

կյանքի ~ life insurance; **~ հրդեհից** fire-insurance; **պարտադիր ~** compulsory insurance; **սոցիալական ~** social insurance.

ԱՊԱՀՈՎԱՆԱԼ, բ. be/become convinced (of).

ԱՊԱՀՈՎԵԼ, բ. secure, make secure (against); (բավարարել) satisfy (the reqirements); (պայմաններ ստեղծել) create conditions (for); *ռզմ.* safeguard; ◊ **փոխառություն ~** secure a loan.

ԱՊԱՀՈՎԵՑՆԵԼ, բ. secure, guarantee; make sure/certain/positive.

ԱՊԱՀՈՎԻՉ, գ. *տեխ.* safety lock/catch/device/guard; ◊ **դյութահալ ~** safety fuse/cut-out.

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. safety; (հասարակական) security, guarantee; (կենսական միջոցների) maintenance; (նյութական) prosperity, well-being; (վստահություն) confidence, trust; (երաշխիք) guarantee; ◊ **սոցիալական ~** social maintenance.

ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ, գ. guaranteeing, securing, ensuring, providing with.

ԱՊԱՇԽԱՐԱՆՔ, գ. confession; (զղջում) repentance, penitence, penance.

ԱՊԱՇԽԱՐԱՆՈՑ, գ. penitentiary.

ԱՊԱՇԽԱՐՈՂ, գ. penitent, repentant.

ԱՊԱՇԽԱՐԵԼ, բ. repent, do penance.

ԱՊԱՇՆՈՐՀ, ա. dull; (անտաղանդ) untalented, ungifted; ◊ **~ գրող** feeble/wretched/untalented writer; **~ մարդ** dullard, mediocrity.

ԱՊԱՇՆՈՐՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. want/lack of talent.

ԱՊԱՒ, գ. (ժայռ) rock, cliff.

ԱՊԱՒԱԶԱՄԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. demilitarize.

ԱՊԱՒԱԶԱՄԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. demilitarization.

ԱՊԱՒԱԺ, գ. rock, cliff.

ԱՊԱՒԱԺԵ, ա. rocky.

ԱՊԱՒԱԺՈՏ, ա. rocky.

ԱՊԱՒԻԿ, 1. գ. credit, instalment; 2. մ. on credit; by instalment; ◊ **~ գնում** hire purchase; **~ տալ** give credit/grant, open an account.

ԱՊԱՒՆԻ, 1. ա. (ապագա) future; (գալիք) coming, to come, to be; 2. գ. *քեր.* (ժամանակը) future tense.

ԱՊԱՍՏԱՆ, գ. refuge; (օթևան) asylum; *ռզմ.* shelter, haven; ◊ **անվտանգ ~** sanctuary; **հարկային ~** tax haven; **քաղաքական ~** political asylum; **~ գտնել** find shelter, take refuge in asylum; **~ տալ** grant asylum; *բոլ.* **~ փնտրել** seek refuge/asylum.

ԱՊԱՍՏԱՆԵԼ, բ. take refuge/shelter.

ԱՊԱՍՏԱՐԱՆ, *տես* ԱՊԱՍՏԱՆ:

ԱՊԱՎԷՆ, գ. hope, support; ◊ **միակ ~ը** the only hope/support.

ԱՊԱՎԻՆԵԼ, բ. rely on, place reliance in/on; (հույս դնել, հուսալ) set great hopes (on), pin one's hopes (on).

ԱՊԱՎԻՆՈՒՄ, գ. hope, reliance.

ԱՊԱՏԻՏ, գ. *երկրբ.* apatite.

ԱՊԱՐ, գ. *հնք.* rock; ◊ **կարծր ~** bedrock; **անօգուտ փուչ ~** dirt.

ԱՊԱՐԱՆՋԱՆ, գ. bracelet, armlet, bangle.

ԱՊԱՐԱՆՔ, գ. palace, mansion.

ԱՊԱՐԱՏ, գ. apparatus; (սարք) device; (մեխանիզմ) machinery; ◊ **պետական ~** state machinery, machinery of the state.

ԱՊԱՐԱՏԱՎԱՐ, գ. operator (of mechanical devices), man in charge of apparatus.

ԱՊԱՐԴՅՈՒՆ, ա. futile, ineffectual; (իզուր) vain; (անհաջող) unsuccessful, unavailing; (անօգուտ) useless, fruitless; ◊ **~ բանավեճ** sterile/futile discussion; **ժամանակի փողի կամ ~ վատնում** waste of time, money etc; **~ հույսեր** vain hopes; **~ փորձեր** abortive attempts/endeavours.

ԱՊԱՐԴՅՈՒՆԱՔԱՐ, մ. in vain, without result, to no purpose, vainly, unavailingly.

ԱՊԱՐԴՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. futility, fruitlessness, vainlessness; (անօգտակարություն) uselessness.

ԱՊԱՑՈՒՅՑ, գ. proof, evidence; (փաստարկ) argument; (վկայություն) testimony, demonstration; ◊ **անուղղակի ~** circumstantial/indirect evidence; **լրացուցիչ ~** cumulative evidence; **հակասական ~ներ** conflicting evidence; **համոզիչ ~** conclusive evidence; *իրավ.* **նյութական իրեղեն ~** material/real evidence, exhibit; **նույնական ~** corroborative evidence; **~ներ բերել** adduce/furnish evidence, give/show proofs.

ԱՊԱՑՈՒՑԵԼ, բ. prove; (դիտողականորեն) demonstrate; (բանավիճել) argue; (վկայել) testify; ◊ *իրավ.* **~ող** probative.

ԱՊԱՑՈՒՑՈՒՄ, գ. demonstration, argumentation; ◊ *իրավ.* **~ման պարտականություն** burden of proof.

ԱՊԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ա. *քղք.* apolitical, indifferent to politics.

ԱՊԱՔԻՆԵԼ, բ. treat (for); (բուժել) cure, heal.

ԱՊԱՔԻՆՎԵԼ, բ. be treated for, undergo a cure; (բուժվել) be/get cured, heal, be healed; (առողջանալ) recover, convalesce.

ԱՊԱՔԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ** } գ. recovery, healing.

ԱՊԵՐԱԽՏ, ա. ungrateful; (անշնորհակալ) thankless, unthankful.

ԱՊԵՐԱԽՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ingratitude, thanklessness.

ԱՊԵՐՋԱՆԻԿ, ա. unhappy; (դժբախտ) unfortunate; ◊ **~ մարդ** wretch, wretched man.

ԱՊԵՐՋԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. misfortune, unhappiness.

ԱՊԻԿԱՄ, ա. (թույլ) weak, faint, feeble; (տկարամիտ) deficient, infirm; (բութ) dull; (անտաղանդ) untalented, ungifted.

ԱՊԻԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. feebleness, frailty.

ԱՊԽՏԱԾ, ա. cured, smoked; ◊ **~ ձուկ** dried/

smoked fish; ~ **միս** cured meat; corned/smoked beef, beef jerkey.

ԱՊԻՈՏԱՆՈՑ } գ. curing factory.
ԱՊԻՈՏԱՐԱՆ }

ԱՊԻՈՏԵԼ, բ. smoke, cure (in smoke), dry, drycure; jerk.

ԱՊԻՈՏԻՄ, գ. smoking, curing; drying, drycuring; (մսի) jerking.

ԱՊՇԱՀԱՐ, ա. thunderstruck; (չշմած) stupefied; (զարմացած) surprised; (ապշած) stunned.

ԱՊՇԵԼ, բ. be thunderstruck/stunned; (զարմանալ) be astonished/surprised; (չշմել) be stupefied; (ապշահար լինել) be struck dumb.

ԱՊՇԵՑՆԵԼ, բ. stun; (չշմեցնել) stupefy; (զնգել) strike; (զարմացնել) surprise.

ԱՊՇԵՑՈՒՑԻՉ, ա. stunning, stupefying, surprising, striking.

ԱՊՍՊԻՐԱՆՔ, գ. commission; (հանձնարարություն) errand; (կարգադրություն) order.

ԱՊՍՊԻՐԵԼ, բ. notify, inform; (կարգադրել) order, give an order; (ծանուցել) command, confirm.

ԱՊՍՏԱՄԲ, 1. գ. rebel, insurgent, insurrectionist; (խռովարար) rioter, mutineer; 2. ա. insurgent, insurrectional; (խռովարար) mutinous; (ընդոստ) rebellious.

ԱՊՍՏԱՄԲԵԼ, բ. rebel, revolt, rise in rebellion/in revolt; (խռովություն բարձրացնել) riot; (ընդոստանալ) rise.

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rebellion, revolt, insurrection; (խռովություն) mutiny; ◊ ~ **բարձրացնել** raise a revolt mutiny.

ԱՊՏԱԿ, գ. slap in the face, box in on the ear.

ԱՊՏԱԿԵԼ, բ. slap sb in the face, cuff box sb's ear, give sb a box in on the ear.

ԱՊՐԱՆՔ, գ. goods, wares, merchandise; *տնտ.* commodity; (վաճառքի առարկա) article; (անասուն) cattle, livestock; ◊ **գնայուն վաճառվող** ~ marketable saleable goods, popular articles; **լայն սպառման ~ներ** consumer goods, articles of general consumption; ~ **և ծառայություն** goods and services; **վճարել ~ով կամ ծառայությամբ** pay in kind.

ԱՊՐԱՆՔԱԳԵՏ, գ. (մասնագետ) expert in the science of commodities; (պաշտոն) goods manager.

ԱՊՐԱՆՔԱԳԻՐ, գ. invoice, bill.

ԱՊՐԱՆՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. science of commodities.

ԱՊՐԱՆՔԱԿԱՅԱՐԱՆ, գ. goods station/yard, freight yard.

ԱՊՐԱՆՔԱԿԱՆՊԱՍՏԱՐ, ա. mixed goods-and-passenger; ◊ ~ **գնացք** mixed goods-and-passenger train.

ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ, ա. goods, commodity; ◊ ~ **բորսա** commodity exchange; ~ **հավելումներ** marketable surpluses; ~ **շրջանառություն** commodity circulation; ~ **պահեստ** warehouse; ~ **պիտակ** trade mark; ~ **տնտեսություն** commodity economy.

ԱՊՐԱՆՔԱՆԻՇ, գ. trade mark.

ԱՊՐԱՆՔԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *տնտ.* commodity circulation.

ԱՊՐԱՆՔԱՍՏԱՐ, ա. goods; ◊ ~ **գնացք** goods/freight train.

ԱՊՐԱՆՔԱՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *տնտ.* barter.

ԱՊՐԵԼ, բ. live; (գոյությունը պահպանել) exist; (բնակվել) reside, stay; (ժամանակավոր բնակվել) sojourn, stay; (կենակցել) cohabit; ◊ **ալքատ** ~ live in poverty/penury, just keep body and soul together; **երջանիկ** ~ live a happy life; **իր դարն** ~ (իրերի, սովորույթների մասին) go out of fashion/use; (մարդկանց մասին) have had one's day; **իր միջոցներով** ~ support oneself; **համեստ** ~ live in a small way; **միայնակ** ~ live alone, live a solitary life; **պատրանքներով** ~ live in a fool's paradise, *դիմ.* dream one's life away; **ունևոր** ~ live a well-to-do life, live in easy circumstances; **ուրիշի հաշվին** ~ live on sb, live at sb else's expense; **ապրե՛ս, ապրե՛ք** well done!

ԱՊՐԵԼԱԿԵՐՊ, գ. way/mode of life/living, life-style.

ԱՊՐԻԼ, գ. April; ◊ **~ին** in April; **~ի մեկը** All Fool's day, April Fool's day.

ԱՊՐԻԼՅԱՆ, ա. April; ◊ ~ **օր** April day, day in April.

ԱՊՐՈՒՄ, գ. experience, feeling, emotional experience; ◊ **ծանր ~ներ ունենալ** suffer, endure, live through hard times.

ԱՊՐՈՒՍՏ, գ. subsistence, sustenance; (սնունդ) nourishment; (կյանք) life; (գոյություն) exsistence; ◊ **~ը հայթայթել հոգալ** earn one's daily bread one's living, make/earn a living; ~ **ճարել** get earn a living livelihood; **~ի նվազագույն չափ, ~ի մինիմում** living/subsistence wage, subsistence minimum.

ԱՊՐՈՒՍՏԱՊՐԱՄ, գ. maintenance; (ալիմենտ) alimony.

ԱՊՈՒԱՍ, գ. smoked dried/cured products.

ԱՊՈՒԿ, գ. idiot; (հիմար) imbecile, cretin; (բթամիտ) blockhead.

ԱՊՈՒԿԱՅԻՆ, ա. idiotic, imbecile.

ԱՊՈՒԿԱՆԱԼ, բ. become an idiot/imbecile.

ԱՊՈՒԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idiocy, imbecility; *բժշկ.* cretinism.

ԱՊՈՒՊ, գ. soup.

ԱՊՈՒՊԱՄԱՆ, գ. tureen.

ԱՊՕՐԻՆԱԲԱՐ, մ. illegally, illicitly; unlawfully.

ԱՊՕՐԻՆԻ, ա. illegal, illegitimate, illicit; (անօրինական) lawless, unlawful; ◊ ~ **երեխա**

illegitimate child; ~ **սեփականում** misappropriation; ~ **հողակալ** squatter.

ԱՊՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. illegality, unlawfulness, illegitimacy; lawlessness, lawless action.

ԱՋ, ի. ա. right; *բրբ.* (պահպանողական) right; ◊ ~ **ձեռք** right hand; ~ **ու ձախ** right and left; ~ **կողմ** right-hand side; ~ **նավակող** starboard; ~ **կողմով գնալ, ~ պահել** keep to the right; ~ **կողմում** on the right; **մեկի ~ ձեռքը լինել** be one's right hand; 2. գ. *բրբ.* **~երը** the rights, those on the right, the conservatives; **դեպի ~** to the right.

ԱՋԱԿԻՑ, ա. assistant, helper, helpmate.

ԱՋԱԿՈՂՄՅԱՆ, ա. right-hand (side).

ԱՋԱԿՑԵԼ, բ. further, favour, aid, uphold; (օգնել) assist, help; (նպաստել) promote; (նյութապես) support; *զրբ.* succour; (վատ բանին) abet; ◊ **մեկին ~** render sb assistance.

ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. assistance, help, aid.

ԱՋԱՐ, գ. Adjar, Adjarian.

ԱՋԱՐԱԿԱՆ.ա. Adjar, Adjarian.

ԱՋԱՓՆՅԱ, ա. right-bank, situated on the right bank.

ԱՋԱՓՆՅԱԿ, գ. the right bank.

ԱՒ, կ. (մինչև) up to, till; ◊ **~ մեկը հունիսի** up to June 1; **~ այժմ** for the time being, for present; **~ այն, որ** to certify; **կաթիլ ~ կաթիլ** drop by drop.

ԱՌԱԳԱՍՏ, գ. sail; (վարագույր) (bed-)curtains; (ամուսնական մահիճ) nuptial bed, bridal bed; ◊ **~ները պարզել՝ բանալ՝ բարձրացնել** make/set sail; **~ները բաց նավել** sail, go under sail; **բոլոր ~ները պարզած** (ու) full sail, with all sails set.

ԱՌԱԳԱՍՏԱԳՈՐԾ, գ. sailmaker.

ԱՌԱԳԱՍՏԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sailmaking.

ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՎ, գ. sailing vessel, sailer.

ԱՌԱԳԱՍՏԱՎԱՐ, ա. sailing.

ԱՌԱԾ, գ. proverb, saying; *փխբ.* (գաղտնիք) enigma.

ԱՌԱԾԱՆԻ, գ. collection of proverbs.

ԱՌԱԿ, գ. fable; (այլաբանություն) parable; *փխբ.* cock-and-bull story; ◊ ~ **դառնալ** (become) the talk of the town.

ԱՌԱԿԱԳԻՐ, գ. fabulist, fabler.

ԱՌԱԿԱԳԻՐՔ, գ. book of fables/parables.

ԱՌԱԿԱՆԻ, գ.collection of fables/parables.

ԱՌԱՋԳԱԿԱՆ, ա. elastic, springy; (ճկուն) resilient.

ԱՌԱՋԳԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. elasticity; (ճկունություն) resiliency.

ԱՌԱՅԺՄ, մ. for the present, for the time being, in the meanwhile; ◊ ~ **այսքանը** that is all/that will do for the time being; *խսկց.* see you soon! bye-bye! so long!

ԱՌԱՆՁԻՆ, ի. ա. apart; (անջատ) separate; (անհատական) individual; (մեկուսի, մեկուսացած) isolated, by oneself; (սեփական) private; (հատուկ) special, unusual, particular; (մենակ) alone; *ոզմ.* detached; 2. մ. separately, apart, alone; ◊ ~ **անձինք** individuals; ~ **երկրներ** individual countries; ~ **խոսել** speak tête-à-tête/confidentially; ~ **կարծիք ունենալ** keep to one's own opinion; ~ **հետաքրքրություն ցուցաբերել** show a special interest in/for; ~ - ~ one by one, one at a time; ~ **մուտք** private entrance; ~ **ոչինչ չկա** nothing in particular; ~ **ուշադրություն դարձնել** give particular attention (to); ~ **քաղաքացիներ** private citizens; **ամեն մի ~ դեպքում** in each separate case; **յուրաքանչյուրը ~ վերցրած** each taken separately.

ԱՌԱՆՁՆԱԿԻ, ա. (e)special, particular; (անսովոր) peculiar.

ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. peculiarity, specifity, originality.

ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՈՒԿ, ա. particular; (հատուկ) special; (յուրահատուկ) original; (անսովոր) peculiar; (յուրօրինակ) specific; (հատկանշական) distinctive; ◊ ~ **պայմաններ** particular/peculiar conditions.

ԱՌԱՆՁՆԱՆԱԼ, բ. seclude oneself (from); (հեռանալ) retire (from); (մեկուսանալ) shut oneself (up); (տարբերվել) be distinguished (by), be notable (for); (աչքի ընկնել) stand out (from).

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀ, գ. privilege, privileges; (լիազորություն) authorization.

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՅԱԼ, ա. privileged, authorized.

ԱՌԱՆՁՆԱՊԵՍ, մ. in particular, more particularly; (հատկապես) especially.

ԱՌԱՆՁՆԱՍԵՆՅԱԿ, գ. (պարապմունքի) study; (հիմնարկում) office; (բժշկի) consulting-room; (վիրաբույժի) surgery; (ատամնաբույժի) dental surgery; (դատարանի) chambers.

ԱՌԱՆՁՆԱՎԱՅՐ, գ. secluded/private place.

ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ, գ. private residence, detached house.

ԱՌԱՆՁՆԱՐԱՆ, գ. retreat, seclusion.

ԱՌԱՆՁՆԱՑՆԵԼ, բ. (անջատել) separate, detach, disjoin, isolate; (տարբերել) distinguish, mark out.

ԱՌԱՆՁՆԱՑՈՒՄ, գ. (անջատում) separation, isolation, detachment; (տարբերակում) distinction, marking.

ԱՌԱՆՁՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. seclusion, privacy; (մեկուսացում) retirement; (մենակություն) loneliness.

ԱՌԱՆՑ, կ. without; (հանած) minus, less; (բացի, բացառությամբ) except, excepting, save; ◊ ~ **առարկության** implicitly, unquestioningly, without demur; ~ **բացառության** without exception; ~ **կասկածի**

without/beyond doubt; ~ **հիմարությունների** no nonsense now; ~ **շտապելու** unhurriedly, slowly, leisurely; **ոչ** ~ not without; ~ **վերապահության** unreservedly, without reserve, unconditionally; ~ **այդ էլ վատ է** it is bad enough as it is.

ԱՌԱՆՑՔ, գ. axis (pl.axes); (երկրագնդի) axis of the equator; (անվի) axle; *տեխն.* axle, spindle, pin, pivot; ◊ **իր ~ի շուրջը(ը) պտտվել** revolve on its axis, pivot.

ԱՌԱՆՑՔԱԿԱԼ, գ. *տեխն.* bearing; ◊ **գնդավոր** ~ ball-bearing; **գլանիկավոր** ~ roller-bearing.

ԱՌԱՆՑՔԱՄԱՏ, pin, finger, cam.

ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ, ա. pivotal, axial; *փիլ.* (հիմնական) pivotal; ◊ ~ **անտենա՝ ալեհավաք** aerial rod.

ԱՌԱՆՑՔԱՎՈՐ, ա. axial, pivotal.

ԱՌԱՋ, կ., մ. (առջև) before, in front of; գ. (առջևի կողմ) front side; (առջևում) ahead; (նախ, սկզբում) first, firstly, at first; (նախապես) previously; (նախկինում) formerly; (անցյալում) in the past; ◊ **ամենից** ~ first of all, to begin with; **դեպի** ~ forward; **ինչպես** ~ as before; **մի շաբաթ** ~ a week ago/before; **տան** ~ before/in front of the house; ~ **անցնել** come to the fore; (որևէ բանից) get ahead of; ~ **բերել, առաջացնել** arouse, cause, provoke; ~ **գալ** (առաջանալ) arise, spring up, come into existence/being; ~ **գալ** (հայտնվել) appear; ~ **գնալ** advance, move/push forward/on/further; ~ (նախ) **լսիր** first listen; ~ **շարժվել** move forward, advance; ~ **նետվել** dash/rush/dart forward; **ընկնել** run ahead, forestall events; ~ **քաշվել** move forward; ~**ը կտրել** intercept sb; **(ջրի) ~ը փակել** dam, dike; ~**վա** former, previous; ~**ն առնել** avert, prevent; ~**վա պես** as before; **ժամացույցը ~ է ընկել** the watch is fast.

ԱՌԱՋԱԲԱՆ, գ. preface, forward; ◊ **առանց ~ի** without preamble; **առանց ~ի սկսեք** don't beat about the bush, *դրմ.*:

ԱՌԱՋԱԴԵՄ, ա. progressive, advanced, vanguard.

ԱՌԱՋԱԴԻՄԱԿԱՆ, ա. progressive, advanced; ◊ ~ **հայացքներ** progressive/advanced views.

ԱՌԱՋԱԴԻՄԵԼ, բ. progress, make progress; (հաջողակ լինել) succeed(in), be successful (in); (բարգավաճել) prosper(in), advance.

ԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. progress.

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ, գ. task, job; (խնդիր) object; (նպատակ) aim, target; ◊ **պլանային** ~ target, plan; ~ **տալ** set a task; ~**ը գլուխ բերել** manage/handle one's job well; ~**ը կատարել** fulfil a task; **ինչ-որ մեկի ~ով** on the instruction of sm.

ԱՌԱՋԱԴՐԵԼ, բ. put/bring forward, propose, propound; ◊ **թեկնածություն** ~ nominate a candidate, nominate sb for election, put forward sb's candidature, propose sb as a candidate; **պահանջ** ~ lay claim to; **պաշտոնի համար** ~ nominate to an office; **տեսություն** ~ suggest a theory.

ԱՌԱՋԱԴՐՈՒՄ, գ. nomination.

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳՆԵՐ, գ. *կենդ.* primates.

ԱՌԱՋԱՄԱՍ, գ. fore-part; *ռզմ.* line of defence, main line of resistance.

ԱՌԱՋԱՄԱՐՏԻԿ, գ. vanguard, van.

ԱՌԱՋԱՆԱԼ, բ. (ծագել, առաջ գալ) arise, spring up, come into existence/being; (առաջ գնալ) advance, move/push forward/on/further; *ռզմ.* gain/make ground, make headway; ◊ **համառորեն** ~ forge ahead; **միտք** ~ occur (to), have an idea.

ԱՌԱՋԱՊԱՀ, գ. vanguard, van.

ԱՌԱՋԱՎՈՐ, ա. foremost, headmost, forward, advanced, leading, progressive; ◊ ~ **գիծ դիրքեր** advanced detachment; ~ **հայացքներ** advanced/progressive views; ~ **ջոկատ** vanguard.

ԱՌԱՋԱՏԱՐ, ա. chief, leading; (հիմնական) principal; ◊ *տեխն.* ~ **անիվ** driving wheel; ~ **դեր կատարել** play a leading role; **արդյունաբերության** ~ **ճյուղեր** key industries.

ԱՌԱՋԱՐԿ, գ. offer, suggestion; (ամուսնական) proposal; (ժողովում կն) motion; *տնտ.* supply; ◊ ~ **և պահանջարկ** supply and demand; **ծառայությունների** ~ offer of services.

ԱՌԱՋԱՐԿԵԼ, բ. offer, suggest, make an offer; (կարգադրել) order; ◊ **ամուսնություն** ~ propose, ask in marriage; **գին** ~ (աճուրդում) bid; **թեկնածությունը** ~ propose sb for election/as candidate; **խնդիր** ~ set a problem (before sb); **կենաց** ~ propose a toast; **նոր պլան** ~ suggest a new scheme/plan.

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. offer, suggestion, proposal, motion; ◊ ~**ը ընդունել** accept an offer, carry a motion; ~**ը մերժել** reject/turn down a proposal, reject a motion; ~**ը քննարկել** discuss a proposal; **խաղաղասեր ~ներ** peaceful overtures.

ԱՌԱՋԱՑՆԵԼ, բ. give birth to, beget, give rise (to), raise; (սկիզբ տալ) engender; (պատճառել) cause, provoke, call forth; (ուժեղ զգացմունքներ) stir up, rouse, arouse, excite; ◊ **զայրույթ** ~ arouse/excite/provoke indignation; **կասկած** ~ give rise to doubt; **նախանձ** ~ arouse/excite envy; **տագնապ** ~ cause alarm.

ԱՌԱՋԱՑՈՒՄ, գ. emergence, beginning, origin; (կազմավորում) formation.

ԱՌԱՋԸՆԹԱՑ, 1. գ. progress, progressive movement; 2. ա. progressive; ◊ **պատմության ~ը** onward march of history.

ԱՌԱՋԻԿԱ, ա. coming; (գալիք) forthcoming; (ապագա) future; ◊ ~ **ընտրություններ** coming elections; ~ **մրցումներ** forthcoming competitions.

ԱՌԱՋԻՆ, բ. first; ◊ (երկուսից) **~ը** former; **թերթի ~ էջը** front page; *մարզ.* **~ կարգային** first category (footballer/chess-player etc); **~ հայացքից** at first sight; **~ համարը** number one; **~ հարկ** ground floor; *ամ.* first floor; **~ հերթին** in the first place/instance, first of all, *խակց.* first and foremost; **~ հնարավորության դեպքում** at one's earliest convenience, as soon as possible; **~ ճառը** (պառլամենտում ևն) maiden speech; **~ պտուղները** first fruits, firstlings; **(կերակրի) ~ տեսակը** first course; **~ օգնություն** first aid; **~ ջութակը լինել** play first fiddle, *դրմ.*: **դժվարն ~ քայլն է** it is the first step that counts, everything is difficult before it is easy.

ԱՌԱՋԱԽԱՂԱՑՈՒՄ, գ. advance, advancement, progress; *ռզմ.* (հարձակում) attack, offensive.

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ, ա. first-rate, first-class, leading; (հավասարը չունեցող) unequalled.

ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹ, ա. first and foremost; (ամենապատ) immediate; ◊ **~ խնդիր** primary/immediate task.

ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ, ա. primary; (սկզբնական) initial; (կարևոր) important, first and foremost; ◊ **մատերիան ~ է** matter is primary.

ԱՌԱՋՆԵԿ, գ. firstborn; *փխբ.* firstling.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ, գ. leader; (դեկավար) guide; (գեղի) chief; (զորքի) captain; (եկեղեցու) primate, prelate; (խմբակի) conductor; (ավազակախմբի) ring-leader; *քլք.* premier.

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ, ա. *եկեղ.* eparchic(al).

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՊԱՆ, գ. *եկեղ.* primacy.

ԱՌԱՋՆՈՐԴԵԼ, բ. lead, be the leader (of); (դեկավարել) guide; (ուղղություն տալ) direct; (վարել) conduct; (գիտաշավի ևի մասին) be at the head (of).

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ, 1. ա. leading, guiding, chief; 2. գ. (թերթում) leading article, leader; (ամսագրում) editorial.

ԱՌԱՋՆՈՐԴՎԵԼ, բ. be under direction (of); (զորքի մասին) be led by; (սկզբունքներով) be guided (by), follow.

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. leadership, guidance, prelacy.

ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. priority, superiority; *մարզ.* championship; ◊ **աշխարհի ~** world championship; **անձնական ~** personal/individual championship; **թիմային ~** team championship; *իրավ.* **~ քյան իրավունք** priority right; **~ քյան մրցման դուրս գալ** compete for the first place/the championship/priority/primacy; **~ը շահել** take first place (in), win the championship.

ԱՌԱՋՈՒՑ, մ. *քլք.* in advance, beforehand; (ժամանակին) in good time; ◊ **~ մտածել** think (of sth) beforehand.

ԱՌԱՋՔԱՇՄՈՒՄ, գ. advance, advancement, progress; *ռզմ.* offensive, attack.

ԱՌԱՋՔԱՇՈՒՄ, գ. advancement; (աշխատանքում) promotion; (թեկնածուների) nomination.

ԱՌԱՍՊԵԼ, գ. myth, legend; (առակ) fable; (չեզած բան) fiction.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mythology.

ԱՌԱՍՊԵԼԱԿԱՆ, **ԱՌԱՍՊԵԼԱՅԻՆ** } ա. mythic(al), mythological, legendary, fabulous, fictitious; ◊ **~ անձ** mythical personage; **~ գումարներ** fabulous/incredible sums of money; **~ հերոս** legendary hero.

ԱՌԱՍՏԱՂ, գ. ceiling; *փխբ.* sky; (բիմք) palate; ◊ **բարձր՝ ցածր ~ով** high/low-ceilinged.

ԱՌԱՍՏԱՂԵԼ, բ. *հզվ.* ceiling, roof, cover with roof.

ԱՌԱՎԵԼ, մ. more, much, far; ◊ **~ ևս** all the more(as), the more so; **~ լավ** much/far better, better by far; **~ կամ պակաս** more or less; **~ քան** more than.

ԱՌԱՎԵԼԱԳՈՒՅՆ, ա. maximum, top, utmost; (ամենաբարձր) highest possible; (գերազանց) superior; ◊ **~ արագություն** top/maximum speed; **~ տարիք** age limit; **~ ժամկետ** time limit, deadline; **~ պարզությամբ** with the utmost clarity; *տեխ.* **~ լարվածություն** maximum strain/stress, breaking point.

ԱՌԱՎԵԼԱՊԵՍ, մ. in the majority of cases; (հիմնականում) mainly; (գլխավորապես) chiefly; (մեծ մասամբ) mostly, for the most part; (սկզբունքայնորեն) principally.

ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. advantage; (գերազանցություն) superiority; (արժանիք, բարեմասնություն) merit, virtue; (գերադասում) preference; ◊ **~ ստանալ** gain an advantage (over); **~ տալ** prefer (to), show preference (to), give preference; *ռզմ.* **ուժերի ~** superiority of forces (numbers).

ԱՌԱՎՈՏ, գ. morning; *բնստ.* morn; (լուսաբաց) dawn, daybreak; ◊ **կյանքի ~** the morning of life; **հաջորդ ~** next morning; **մի գեղեցիկ ~** one fine morning; **~ կիշերով** early in the morning, in the small hours, *դրմ.*; **~ից մինչև գիշեր երեկո** from morning till night; **~ները** in the morning(s).

ԱՌԱՎՈՏՅԱՆ, 1. ա. morning; 2. մ. in the morning; (լուսաբացին) at dawn, at daybreak; ◊ **~ դեմ** towards morning; **~ ժամեր** morning hours; **հաջորդ ~** next morning; **վաղը ~** tomorrow morning.

ԱՌԱՏ, ա. abundant; (լիուլի) plentiful, copious; (հարուստ) rich; ◊ **~ անձրև** heavy rain/downpour, pouring/driving/pelting rain; **~ բերք** rich harvest, heavy /bumper crop; **~ խոստումներ տալ** lavish with promises; **~ ճաշ** hearty dinner/meal; **~ վարձատրություն** generous reward.

ԱՌԱՏԱԲԱՐ, *տես* ԱՌԱՏՈՐԵՆ:

ԱՒԱՏԱՀԱՒ, ա. abunding in water, having an abundance of water; (խոր) deep; (լիուլի) abundant, plentiful.

ԱՒԱՏԱՁԵՌՆ, ա. generous, munificient, liberal; (ձեռնբաց) open-handed.

ԱՒԱՏԱՁԵՌՆԱԲԱՐԵ՛Ն, մ. generously, lavishly; (ձեռնբաց) with an open hand, open-handedly.

ԱՒԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆ, գ. generosity, liberality, munificience.

ԱՒԱՏԱՍԻՏ, ա. having a generous heart, cordial.

ԱՒԱՏԱՊԷՆ, մ. abundantly, plentifully, generously, in abundance; (շռայլորէն) lavishly; (առատաձեռնորէն) with an open hand, open-handedly.

ԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ, գ. abundance, plenty; (լիութիւն) profusion, copiousness; ◊ **անդամ**ք**երի** ~ abundance of food-stuffs; **~թեան տարիներ** years of plenty; **~թեան եղջիւր** cornucopia.

ԱՒԱՐԿԱ, գ. object, thing; (թեմա) subject, topic, theme, matter; (դասավանդման) subject; (առևտրում) article; ◊ **գիտական հետազոտութեան** ~ subject/topic of scientific research; *իրավ.* **պայմանագրի** ~ subject matter of contract; **վեճի** ~ the point at issue; **առաջին անհրաժեշտութեան ~ներ** the necessaries; **լայն սպառման ~ներ** consumer's goods, articles of general consumption.

ԱՒԱՐԿԱՅԱՔԻՒՐԿ, ա. (անբովանդակ) pointless; (անիմաստ) aimless, purposeless.

ԱՒԱՐԿԱՅԱԿԱՆ, ա. object; ◊ **~ դաս** object lesson; **~ ցանկ** index(pl. - exes, - ices).

ԱՒԱՐԿԱՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, գ. materiality, substantivity.

ԱՒԱՐԿԱՅԱՆԱԼ, բ. materialize, substantivize.

ԱՒԱՐԿԱՅԱՑՈՒՄ, գ. materialization, substantivization.

ԱՒԱՐԿԵԼ, բ. object (to), raise an objection (to, against); (խիստ հակաճառել) retort; (բողոքել) protest (against), make a protest (against); (պատասխանել) return, rejoin; (դեմ լինել) mind; ◊ **ես չեմ ~ում** I don't mind, I have no objection.

ԱՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ } գ. objection; ◊ **խիստ**
ԱՒԱՐԿՈՒՄ } ~ retort, protest, strong objection; *իրավ.* **~ը ընդունել** sustain an objection; **ոչ մի** ~ don't argue!no protest!

ԱՒԱՓՆՅԱ, ա. waterside; (գետափնյա) riverside; (ծովափնյա) coastal, littoral; (լճի մասին) lakeside; ◊ **~ բնակիչ** (գետափի) riverside resident; (ծովափի) maritime/coastal dweller; **~ գիծ** coast/shore line; **~ կղզիներ** off-shore islands; (ծովափի) maritime/coastal dweller; **~ նավագնացություն** coasting, coastal/off-shore sailing; **~ պաշտպանություն** coast-line guard, coast-guard; **~ քամի** off-shore wind, land-wind, land-breeze.

ԱՒԱՔԵԼ, բ. dispatch, expedite; (ուղարկել) send, forward; (փոստով ուղարկել) post, mail; (նավով ուղարկել) ship; ◊ **ապրանք** ~ consign goods.

ԱՒԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ, գ. mission, apostleship; (կոչում, նպատակ) destination.

ԱՒԱՔԻՆԱՔԱՐ, մ. virtuously, chaste; (ազնվորեն) honestly.

ԱՒԱՔԻՆԻ, ա. virtuous; (ազնիվ) honest, honest-minded; (մաքրաբարո) chaste.

ԱՒԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆ, գ. virtue; (ազնվություն) honesty; (մաքրություն, կուսություն) chastity.

ԱՒԱՔԻՉ, գ. sender, filing clerk; ◊ **բեռների** ~ forwarding/shipping agent, (freight-)forwarder.

ԱՒԱՔԱՑԱԼ, գ. *կրոն.* apostle; (քարոզիչ) preacher; *փխբ.* (սուրհանդակ) messanger.

ԱՒԱՔՈՒՄ, գ. sending, oft, consignment, shipping; (բեռների) forwarding, dispatch; (նավով) shipment.

ԱՒԱՔԵՐԵԼ, բ. deliver, supply with.

ԱՒԱՔԵՐՈՒՄ, գ. delivery, supply.

ԱՒԴԻՒ, 1. գ. (նամակում) enclosure; (լրացում հավելված ամսագրին կն) supplement, appendix; 2. մ. enclosed, joined; ◊ **~ ուղարկում եմ փաստաթուղթը** enclosed is the document.

ԱՒԵԼՑՎԱԾ, գ. mystery; (խնդիր, պրոբլեմ) problem; (հանելուկ) riddle, enigma.

ԱՒԵԼՑՎԱԾԱՅԻՆ, ա. mysterious; (հանելուկային) enigmatic(al).

ԱՒԵԼՑՎԱԾԱԲԱՐԵՆ, մ. mysteriously, enigmatically.

ԱՒԵՒԱՆԳԵԼ, բ. kidnap; (կնոջը) abduct; (փոխադրամիջոց) hijack.

ԱՒԵՒԱՆԳԻՉ, գ. kidnapper; (կնոջ) abductor.

ԱՒԵՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆ } գ. kidnapping;
ԱՒԵՒԱՆԳՈՒՄ } (կնոջ) abduction.

ԱՒԵՒՏՐԱԿԱՆ, 1. ա. commercial, trade; 2. գ. merchant, dealer, trader; (վաճառական) trader, businessman; (խանութպան) tradesman; ◊ **~ բալանս** balance of trade; **~ բանակցություններ** trade negotiations/talks; *իրավ.* **~ իրավունք** commercial law; **~ հարաբերություններ** trade relations; **~ նավատորմ** merchant navy, mercantile marine; **~ ներկայացուցիչ** trade/commercial representative; **~** (արտասահմանում) commercial attaché; **~ պայմանագիր** trade/commercial agreement/treaty; **~ քաղաք** market town; **~ քաղաքականություն** trade/commercial policy; **խոշոր ~** merchant, wholesale merchant; **մանր ~** retail/petty trader; **միջնորդ ~** commission agent; **շրջիկ ~** commercial traveller, travelling salesman; **շուկայի ~** market-man, market-woman;

փողոցի ~ hawker, monger, barrow-boy.

ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հվք.* the merchants, merchantry.

ԱՌԵՎՏՐԱՆԱՎ, գ. merchant ship/vessel.

ԱՌԵՎՏՐԱՏՈՒՆ, գ. firm.

ԱՌԵՎՏՈՒՐ, գ. trade, commerce; ◊ **արտաքին ~** foreign trade; **մանրածախ ~** retail trade/sale; **մասնավոր՝ կոոպերատիվ ~** private/cooperative trade; **մեծածախ ~** wholesale trade; **ներքին ~** home trade; **պետական ~** state trade; **փոխանակային ~** barter; **~ անել** trade (in), trade (with), deal (in); (վաճառել) sell; *խսկց.* (սակարկել) bargain (with), haggle (with); **~ի կետ** shop; **~ի ցանց** network of shops; **~ով զբաղվել** be engaged in commerce.

ԱՌԵՐԵՍ, մ. outwardly; (արտաքինից) in outward appearance; (արտաքին տեսքից) in appearance, in looks; (ոչ սրտանց, կեղծ) not sincere, pretended.

ԱՌԵՐԵՍՈՒՄ, գ. *իրավ.* confrontation.

ԱՌԵՐԵՎՈՒՅԹ, 1. ա. apparent; (թվացող) seeming; (արտաքին) outward, external; 2. մ. outwardly, in outward appearance.

ԱՌԵՐԵՎՈՒՅԹԱՊԵՍ, *տես* ԱՌԵՐԵՎՈՒՅԹ և ԱՌԵՐԵՍ:

ԱՌԷՋ, գ. (գործվածքի հենք) warp; *բսբ.* stamen.

ԱՌԸՆԹԵՐ, կ. attached to, under; (մոտ) by, near, close to; (կից) close by, adjoining.

ԱՌԹԻՎ, կ. in view of; (առիթով) on the occasion (of); (կապակցությամբ) in connection with.

ԱՌԺԱՄ, մ. a while.

ԱՌԺԱՄԱՆԱԿ, մ. while, for a while; (միևնույն ժամանակ) in the meantime; (որոշ ժամանակ) (during) some time.

ԱՌԻԹ, գ. occasion; (պատճառ) cause; (հիմք) ground; ◊ **պատերազմի ~** casus belli; *իրավ.* **վճռաբեկման ~** ground for appeal/cassation; **վեճի գժտության ~** ground for quarreling; **~ ծառայել** give rise (to); **~ տալ** give occasion/cause; **~ը բաց թողնել** miss the opportunity, lose the chance; **~ի դեպքում** on occasion, when opportunity offers; **առանց որևէ ~ի** apropos of nothing, for no particular reason; **հարմար ~ի սպասել** bide one's time; **~ից օգտվել** take the opportunity/chance, catch at an excuse, profit by the occasion; **~ով** on the occasion of, apropos of; **այս ~ով** as regards this; **ամեն հարմար ~ով** whenever an opportunity presents itself; **ի՞նչ ~ով** in what connection?

ԱՌԿԱ, ա. present; (տվյալ) given; (մատչելի) available; *ռզմ.* effectives; ◊ **~ դեպքում** in the present case; **~ լինել** be present/available/on hand; **~ կազմ** available personnel/staff; **~ րոպեին** at the present/given moment, at present, at the moment; **գումարն ~ է** the money is available.

ԱՌԿԱԽ, ա. (չլուծված) unsettled, undecided, unsolved; open; (հարցականի տակ) in question; ◊ **~ հարց** unsettled/outstanding question.

ԱՌԿԱԽՈՒՄ, գ. moratorium; ◊ **~ հայտարարել** decree a moratorium.

ԱՌԿԱՅԾԵԼ , բ. flash, appear for a moment; twinkle; (փայլատակել) gleam; ◊ **նրա գլխում մի միտք ~եց** an idea flashed across his mind.

ԱՌԿԱՅԾՈՒՄ, գ. flashing; (փայլատակում) gleam.

ԱՌԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. presence; (մատչելիություն) availability; ◊ **~յան դեպքում** in the presence (of).

ԱՌՀԱՍԱՐԱԿ, մ. in general; (ընդհանուր առմամբ) generally(speaking); (ամբողջությամբ) on the whole, as a whole altogether.

ԱՌՀԱՎԱՏՉԱԿ, գ. pledge, guarantee, bail.

ԱՌՀԱՎԵՏ, մ. for ever; *խսկց.* for good; (մեկընդմիշտ) once and for all.

ԱՌՅԵԼԻՆ, ա. on hand; (հանրամատչելի) open to general use; ◊ **~ բառարան** pocket dictionary; **~ գումար՝ դրամ** cash, ready money, amount on hand.

ԱՌՃԱԿԱՏՈՒՄ, գ. confrontation.

ԱՌՄԻՇ, մ. for ever/good.

ԱՌՅՈՒԾ, գ. lion; *փխբ.* (քաջ, անվախ) fearless, interpid, courageous, brave; ◊ **~ի բաժին** lion's share; **~ի կաթ** alcoholic drinks, vodka; **~ի ձագ** young lion, lion cub/whelp.

ԱՌՅՈՒԾԱՔԱՉ, ա. with a lion's mane, having/like a lion's mane; (առատ մազերով) mane hair.

ԱՌՅՈՒԾԱԲԱՐ, մ. like a lion, lionlike.

ԱՌՅՈՒԾԱԲԵՐԱՆ, գ. *բսբ.* snapdragon, antirrhinum.

ԱՌՅՈՒԾԱՅԻՆ, ա. lion.

ԱՌՅՈՒԾԱՆԱԼ, բ. screw up enough courage; (անվախ դառնալ) become fearless/brave; (հոխորտալ, մեծ-մեծ խոսել) boast of, struts swagger.

ԱՌՅՈՒԾԱՆՄԱՆ, ա. like a lion, lionlike.

ԱՌՅՈՒԾԵՆԻ, գ. lion skin.

ԱՌՆԱԴԵՄ, ա. possessing courageous/manly features.

ԱՌՆԱԿԱՆ, ա. manly, virile.

ԱՌՆ(ԱԿԱՆ)ԱՆԱԼ, բ. reach manhood/virility.

ԱՌՆԱԿԱՆԱԲԵՐ, մ. manfully, virily.

ԱՌՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. manliness, manhood, virility.

ԱՌՆԵԼ, բ. take; (վերցնել) take; (գնել) buy, purchase; (գրավել) occupy, take; (ստանալ) get, receive; (իբրև ամուսին՝ կին ընտրել) take smn. as a wife/husband, marry; ◊ **գերի ~** take prisoner; **դաս ~** be a lesson, serve as a lesson; **թատրոնի տոմս ~** take/book tickets for the theatre, book seats at the theatre; **իր ձեռքն ~**

take in hand/into one's own hands; **խոսքը հետ** ~ take back one's words, go back on one's words, eat one's words, retract; **կալանքի տակ** ~ arrest, put under arrest; **կասկածի տակ** ~ call sth into question, cast doubt on sth **համարձակություն** ~ take the liberty (of), make bold (of); **հաշվառման** ~ register; **հաշվի** ~ take into account/consideration; **հետն** ~ take with; **մեկից օրինակ** ~ follow sb's example; **մթերք** ~ buy food; **նկատի** ~ have in view/in mind, bear in mind; **պարտք** ~ borrow; **սկիզբ** ~ originate (in, from); **փակագծերի մեջ** ~ bracket; **քաղաքն** ~ take the city; ~ **ու տալ** (փոխանակել) exchange, swop; ~ **ու տալ** (քննարկել) share information, exchange opinions/views.

ԱՌՆԵԼԻՔ, գ. assets, that due (to), sth due to get, the thing due to buy; ◊ ~ **և տալիք** assets and liabilities.

ԱՌՆԵՏ, գ. rat; ◊ **ջրի** ~ (շիկամուկ) water rat, doormouse; ~**ի բուն** rat's hole.

ԱՌՆԵՏԱՅԻՆ, ա. rat, water-rat, doormouse.

ԱՌՆՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* assimilation.

ԱՌՆՉԵԼ, բ. connect.

ԱՌՆՉՎԵԼ, բ. have to do (with); (առնչություն ունենալ) have a relation to sth, have a bearing on sth; (շփման մեջ մտնել) come into contact (with).

ԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. connection, relation; ◊ **այս այդ** ~**ությամբ** in this connection, on this occasion, with this in view; ~ **չունենալ** bear no relation(to), have nothing to do with.

ԱՌՆՎԱԶՆ, մ. at least, minimum, at the minimum.

ԱՌՈԳԱՆԵԼ, բ. pronounce, articulate.

ԱՌՈԳԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accent, ennunciation; (արտասանություն) pronunciation; (արտաբերում) articulation; ◊ **լավ** ~ clear/good articulation; **վատ** ~ poor/bad articulation; ~**ությամբ խոսել** speak with an accent.

ԱՌՈՂՋ, ա. healthy; (ամուր, ամրակազմ) strong, robust, sound; (օգտակար) wholesome, healthy; (ողջամիտ) sensible, reasonable; ◊ ~ **դատողություն** common sense; ~ **դատողության տեր մարդ** sensible person, man of common sense; (դեմքի՝ երեսի) ~ **կարմրություն** healthy colour; ~ **մարմնում** ~ **հոգի** a sound/sane mind in a sound/sane body; ~ **մթնոլորտ** congenial atmosphere; ~ **տեսք ունենալ** look strong/healthy; ~ **տղա** healthy boy; **ողջ ու** ~ safe and sound; **ցուլի եզի պես** ~ as strong as an ox.

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆ, գ. hygienist.

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. hygienic(al); (միջոցների մասին) sanitary; ◊ ~ **միջոցներ** sanitary measures.

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hygiene, hygienics.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԵՄ, ա. *blooming in one's prime*; ◊ ~ **լինել** be a picture of health, look fine/blooming; ~ **աղջիկ** girl in the full bloom of youth.

ԱՌՈՂՋԱԿԱԶՄ, ա. robust, hefty; (առողջ) sound; (ամրակազմ) sturdy; (ուժեղ) strong; ◊ ~ **տղա** hefty fellow.

ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ, ա. առավելապես ~ **վիճակ դրություն** կապակցությամբ մեջ, state of health.

ԱՌՈՂՋԱՄԻՏ, ա. robust; (խելամիտ) sensible; (բանական) reasonable; (ողջամիտ) judicious; (իմաստուն) wise; (զգույշ) prudent; սթափ/ sober; ◊ ~ **մարդ** sober-minded man, a man with robust intellect; ~ **տեսակետ** sober/ sensible view.

ԱՌՈՂՋԱՆԱԼ, բ. get better, recover (from); (ապաքինվել) convalesce, be convalescent, get over; (վերքի մասին) heal, skin over; (միջավայրի՝ վիճակի մասին) normalize.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ, ա. health service, hygienic, sanitary; ◊ ~ **հարցեր** problems of health service, hygienic/sanitary problems.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (public) health service, care of public health, hygiene, hygienics, sanitation; ◊ ~**բյան հիմնարկներ** (public) health services; ~**բյան նախարարություն** ministry of health.

ԱՌՈՂՋԱՐԱՆ, գ. health resort, health-centre, sanatorium (pl.-ria); ◊ *մարզական* ~ sports health-centre, sports health resort.

ԱՌՈՂՋԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. resort, sanatorium; ◊ ~ **ռեժիմ** sanatorium regime/routine; ~ **բուժումով ապահովել** provide facilities in sanatoria and health resorts.

ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ, ա. medicinal; (բուժիչ) healing, curative; ◊ ~ **կենտրոն** health centre; ~ **կլիմա** salubrious/healthy climate; ~ **միջոցներ** medicinal, health-giving remedies; ~ **ուտելիք** wholesome food; ~ **օդ** salubrious/healthy air.

ԱՌՈՂՋԱՅՆԵԼ, բ. heal; (բուժել) cure, restore to health; (վիճակի մասին) normalize.

ԱՌՈՂՋԱՅՈՒՄ, գ. recovery, convalescence; (բուժում) healing; (նորմալացում) normalization.

ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. health; (մտքի) sanity; ◊ ~**բյան պատճառով** for reasons of health; ~**բյան վկայական** health certificate; **ինչպե՞ս է ձեր** ~**ը** how are you? (փոշտալիս) ~ bless you!

ԱՌՋԵՎ, կ. before, in front of; ◊ **տան** ~ before/ in front of the house; ~**ից** before; ~**ից գնալ** go in advance; ~**ում** ahead, ahead of; ~**ում լինել** be in advance, take the lead; **(նրա) ամբողջ կյանքն** ~**ում է** whole life is before him; ~**ում շատ ժամանակ կա** there is plenty of time (before sth).

ԱՌԱՋՆԵԿ, գ. firstborn, firstling.

ԱՌՎԱԿ, գ. tiny brook, brooklet, streamlet, rill, rivulet.

ԱՌՎԵԶՐ, գ. brookside.

ԱՌՎՈՏՅՏ, գ. lucerne, alfalfa, clover, trefoil.

ԱՌՈՒ, գ. brook, stream; (ջրելու) irrigation ditch.

ԱՌՈՒԾԱԽ, գ. trade, sale and purchase; (սպեկուլյացիա) speculation, profiteering; (գործարք) jobbery; ◊ **~ի պայմանագիր** sale (and purchase) agreement.

ԱՌՈՒՄ, գ. taking, capture, seizure; *լեզվ.* (միտք, իմաստ) sense, meaning; ◊ **ամրոցի ~ը** capture/seizure of a fortress; **այս՝ այդ ~ով** in this/that sense; **բառիս բուն ~ով** in the true/full sense of the word; **լայն ~ով** in the broad sense; **որոշ ~ով** in a sense; **ընդհանուր առմամբ** all in all, on the whole.

ԱՌՈՒՅԳ, 1. ա. cheerful, vigorous; (աշխույժ) lively, animated; (կայտառ) frisky; (ժիր) brisk; (կենսուրախ) vivacious; 2. մ. cheerfully, vivaciously, vigorously; ◊ **~ երեխա** lively child; **~ ծերուկ** hale old man; **~ հոգով** of good cheer, hale and hearty; **~ տրամադրություն** cheerful, in good spirits.

ԱՌՈՒՅԳԱՆԱԼ, բ. become/get cheerful/lively/animated/vivacious.

ԱՌՈՒՅԳԱՏԵՍ, ա. looking cheerful/vivacious/vigorous/lively.

ԱՌՈՒՅԳԱՑՆԵԼ, բ. make cheerful/animated/vivacious; (կենսունակ դարձնել) invigorate; (կենսուրախ դարձնել) enliven, vivify; (խրախուսել, խթանել) stimulate.

ԱՌՈՒՅԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cheerfulness; (հոգու) spirits; (արիությունն) courage; (աշխուժություն) vivacity; (կորով) vigour.

ԱՒՕՐԵՂԿԱՆ, ա. daily, everyday.

ԱՒՕՐՅԱ, 1. ա. daily, everyday; 2. գ. humdrum life/existence, prosaic life; ◊ **~ աշխատանք** daily/everyday/day-to-day work; **~ կյանք** daily/everyday life; **~ կարիքներ** day-to-day needs.

ԱՍԱՑՎԱԾՔ, գ. saying, proverb, saw; ◊ **հին ~** old saying.

ԱՍԵԼ, բ. say; (հաղորդել) communicate, impart, tell; (հայտնել, տեղեկացնել) report, inform; (ցույց) indicate, point; (վկայել) betoken; (պատմել) tell; (հիշատակել) mention (կարգադրել) order; (հարցնել) ask; (պատասխանել) answer; ◊ **դժվար է ~** there is no saying/telling, it's hard to say; **իր կարծիքն ~** give one's opinion(of); **ճշմարտությունն ~** tell/speak the truth; **ոչինչ չ~** say nothing, make no comment (on); **սուտ ~** tell a lie, tell lies; **այլ կերպ ~ած** in other words; **այսպես ~ած** so to say/speak; **անկեղծ ~ած** frankly speaking, to be honest/candid; **իրապես ~ած** strictly/properly speaking, as a matter of fact; **ճիշտն ~ած** to tell/say the truth, truth to tell/say; **ինչպե՞ս ասեմ** how shall I put it? **ինչպես ~ում են** as the saying is/goes; **~ում են** it is said, they say; **քե՛զ եմ ~ում** do you hear?; **ես քեզ հայերեն եմ ~ում** I'm telling you in plain words; **ասա տեսնեմ** tell me, please; **ասենք թե** suppose, let us assume; **ասես** as if/though; **~ է թե** that is to say; **~ կուզի** that means, so; **առանց խոսք ~ու** without saying a word; **դա շատ քիչ բան է ~ում** it means very little; **ինչ ~ կուզի** there is no denying it, it cannot be denied.

ԱՍԵԼԻՔ, գ. tale; ◊ **ահա իմ ~ը** there's the long and the short of it; **~ դառնալ** become the talk of the town.

ԱՍԵԿՈՍԵ, *խսկց.* gossip, tittle-tattle, idle talk, false rumours.

ԱՍԵՂ, գ. needle; ◊ **~ի ծակ** needle's eye; **~ը թելել** thread a needle; **~ գցելու տեղ չկա** it's simply crammed; **~ կուլ տալ՝ կուլ տված** as stiff as a poker; **~ով հոր փորել** draw water in a sieve.

ԱՍԵՂՆԱԳԱՐԾ, 1. ա. embroidered; 2. գ. (իր) embroidery; (անձ) embroiderer/embroideress.

ԱՍԵՂՆԱԳԱՐԾԵԼ, բ. embroider.

ԱՍԵՂՆԱԳԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. embroidery, (fine) needle-work, fancy-work.

ԱՍԵՂՆԱԿԱՐ, գ. needle-work, sewn by hand, hand-sewn, embroidering.

ԱՍԵՂՆԱՁԵՎ, ա. needle-shaped.

ԱՍԵՂՆԱՎՈՐ, ա. covered with needles, having needles.

ԱՍԵՂՆԱՏԵՐԵՎ, ա. (փշատերև) coniferous, of conifer, needle(s); ◊ **~ ծառ** conifer; **~ անտառ** coniferous forest/wood.

ԱՍԵՐԳ, գ. *երժշ.* recitative.

ԱՍԹՄԱ, գ. *բժշկ.* asthma; ◊ **բրոնխների ~** bronchial asthma; **սրտի ~** cardial asthma.

ԱՍԻԱԿԱՆ, ա. Asian, Asiatic.

ԱՍԻԱՑԻ, գ. Asian, Asiatic.

ԱՍԼԱՆ, գ. lion; *փխր.* (քաջարի մարդ) brave/courageous man; ◊ **~ի կաթ** alcoholic drinks; **~ի սիրտ ունենալ** be courageous/brave as a lion, be lion-hearted.

ԱՍՄՈՒՆՔ, գ. recitation, declamation; ◊ **~ի արվեստ** art of reciting.

ԱՍՄՈՒՆՔԵԼ, բ. recite; *հեգն.* declaim.

ԱՍՄՈՒՆՔՈՂ, գ. reciter.

ԱՍՈՐԱԳԵՏ, գ. Assyriologist.

ԱՍՈՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Assyriology.

ԱՍՈՐԱԿԱՆ, ա. Assyrian, Syriac.

ԱՍՈՐԵՐԵՆ, ա., գ. Assyrian, Syriac (language).

ԱՍՈՐԻ, գ. Assyrian, Syriac.

ԱՍՊԱՁԵՆ, 1. գ. armour, cuirass; 2. ա. armoured.

ԱՍՊԱՁԻՆԵԼ, բ. armour, arm.

ԱՍՊԱԽՈՒՄՔ, գ. (հեծելազոր) horsemen, cavalry.

ԱՍՊԱՆԴԱԿ, գ. stirrup.

ԱՍՊԱՆԴԱԿԵԼ, բ. spur, put/set spurs (to).

ԱՍՊԱՏԱԿ, գ. raid, invasion, foray; (թալանչի) raider, invader.

ԱՍՊԱՏԱԿԱԽՈՒՄԲ, գ. mounted invaders/marauders.

ԱՍՊԱՏԱԿԵԼ, բ. raid, foray, make a plundering raid (on).

ԱՍՊԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. raid; (թալան) foray; (ներխուժում, արշավանք) invasion.

ԱՍՊԱՐԵԶ, գ. field, walk of life; (քնագավառ) province; (շրջան) sphere, arena; ◊ **արտաքին քաղաքականության ~ում** in the sphere of foreign policy; **գրական ~** literary scene/pursuits; **գործունեության ~** field/sphere of activity/action; **կյանքի բոլոր ~ներում** in all spheres/walks of life; **համաշխարհային ~** world arena/scene; **միջազգային ~** international scene; **միջազգային ~ դուրս գալ** enter the international scene.

ԱՍՊԱՏ, գ. knight; (վեհանձն մարդ) chevalier; (շքանշանակիր) bearer of the order/of decoration(s), chevalier; ◊ **թափառական ~** knight errant; **տխուր կերպարի ~ Դոն Քիշոտ** knight of the rueful countenance.

ԱՍՊԱՏԱԲԱՐ, մ. knightly, chivalrously.

ԱՍՊԱՏԱԲԱՐՈ, ա. chivalrous.

ԱՍՊԱՏԱԿԱՆ, ա. knightly, chivalrous; ◊ **~ մենամարտ** joust, just; **~ մրցախաղ** tournament; **~ վեպ** tale of chivalry, romance.

ԱՍՊԱՏ(ԱԿԱՆ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. knighthood, chivalry.

ԱՍՊԻՐԱՆՏ, գ. (post-) graduate (student), research student.

ԱՍՊԻՐԱՆՏԱԿԱՆ, ա. (post-) graduate.

ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱ, գ. (post-) graduate studentship, graduate work, research studentship, (post-) graduate course; ◊ **~յում թողնել** grant/offer sb a research post/a (post-) graduate studentship.

ԱՍՏԱՆԴԱԿԱՆ, ա. wandering, travelling; ◊ **~ կյանք ապրելակերպ** nomadic/migratory life; 2. գ. wanderer.

ԱՍՏԱՐ, գ. lining; (դրդապատճառ, հիմք) the real state of affairs; ◊ **մետաքսե ~ով** silk-lined; **~ կարել** line (with).

ԱՍՏԱՌԱՅԻՐ, գ. lining fabric.

ԱՍՏԻՃԱՆ, գ. degree, step; (չափ) extent; (փուլ) stage; (դաս) class, rank; (ջերմաստիճան) degree; *մաթ.* (անկյուն) degree; ◊ **այն ~** to such an extent/a degree; **բարձր ~ում** at a high stage; **գիտական ~ շնորհել** confer a degree (on), award/grant a degree; **դոկտորի ~** doctorate, doctor's degree; *մաթ.* **(երկրորդ երրորդ) ~ի** to the (second, third) power; **լայնության և երկայնության ~ներ** degrees of latitude and longitude; **համապատասխան ~ի** to the right degree, sufficiently; *քեր.* **համեմատության ~ներ** degrees of comparison; **մինչև որոշ ~** to some extent, to a certain extent/degree; **մինչև վերջին ~** to the last degree/extent; **վերին ~ի** to the highest degree; **սանդուղքի ~** step, stair, footstep; **50 ~ի անկյուն** angle at fifty degree; **6 ~ ջերմություն** six degrees above zero; **10 ~ ցուրտ** ten degrees below zero.

ԱՍՏԻՃԱՆԱԲԱՐ, մ. gradually, by degrees; (կամաց-կամաց) little by little.

ԱՍՏԻՃԱՆԱԶԵՐԿԵԼ, բ. degrade, reduce to the ranks.

ԱՍՏԻՃԱՆԱԶԵՐԿՈՒՄ, ա. degraded.

ԱՍՏԻՃԱՆԱԿԱՆ, ա. gradual, progressive.

ԱՍՏԻՃԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gradualness.

ԱՍՏԻՃԱՆԱԿԱՐԳ, գ. scale of ranks.

ԱՍՏԻՃԱՆԱՁԵՎ, ա. stepped, ledged.

ԱՍՏԻՃԱՆԱՎԱՆԴԱԿ, գ. staircase.

ԱՍՏԻՃԱՆԱՎՈՐ, 1. ա. stepped; 2. գ. (պաշտոնյա, չինովնիկ) official, functionary.

ԱՍՏԻՃԱՆԱՎՈՐԵԼ, բ. graduate; (կոչում պաշտոն տալ) promote.

ԱՍՏԻՃԱՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. graduation; (աստիճան պաշտոն տալը) promotion.

ԱՍՏՂ, գ. star; ◊ *աստղ.* **անշարժ ~** fixed star; **առաջին մեծության ~** star of the first magnitude; *աստղ.* **առավոտյան ~** morning star, Lucifer, Venus; *աստղ.* **Քևեռային ~** the North Star; *աստղ.* **վայր ընկնող ~** shooting/falling star; **էկրանի ~** film-star; **~ը բռնել** like; **~ը թեքվել ծռվել** fail, miscarry, suffer a setback; **~ը խավարել** his star has set; **անհաջող ~ի տակ ծնվել** be born under an unlucky star; **բախտավոր երջանիկ ~ի տակ ծնվել** be born under a lucky star/with a silver spoon in one's mouth; **իր ~ին հավատալ** believe in one's lucky star; **~եր ցած բերել իջեցնել** be a genius; **~եր ցած չի բերում** he's no genius.

ԱՍՏՂԱԲԱՇԽ, գ. astronomer.

ԱՍՏՂԱԲԱՇԽԱԿԱՆ, ա. astronomic(al).

ԱՍՏՂԱԲԱՇԽՈՐԵՆ, մ. astronomically.

ԱՍՏՂԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. astronomy.

ԱՍՏՂԱԳԵՏ, գ. astronomer.

ԱՍՏՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. astronomy.

ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿ, գ. astrologer.

ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. astrology.

ԱՍՏՂԱԳՆԱՑ, **ԱՍՏՂԱՆԱՎՈՐԴ** } գ. astronaut, cosmonaut, spaceman; (կին) cosmonette.

ԱՍՏՂԱԴԻՏԱԿ, գ. telescope.

ԱՍՏՂԱԴԻՏԱԿԱՆ, ա. telescopic.

ԱՍՏՂԱԴԻՏԱՐԱՆ, գ. observatory.

ԱՍՏՂԱԶԱՐԴ, ա. studded with stars, star-studded.

ԱՍՏՂԱԼԻ(Ց), ա. starry, starlit, stellular, stelliferous.

ԱՍՏՂԱԾԱՂԻԿ, գ. *բոտ.* aster.

ԱՍՏՂԱՁԵՎ, ա. star-shaped; *գիտ. գրք.* stellate, stellated, stelliform, stellular.

ԱՍՏՂԱՅԻՆ, ա. starry; *աստղ.* sidereal; *գրք.* astral, stellar; ◊ **~ ժամանակ** sidereal time.

ԱՍՏՂԱՆԻՇ, գ. *տպգր.* asterisk.

ԱՍՏՂԱՓԱՅԼ, ա. star-bright.
ԱՍՏՂԱՖԻԶԻԿԱ, գ. astrophysics.
ԱՍՏՂԱՖԻԶԻԿԱԿԱՆ, ա. astrophysical.
ԱՍՏՂԻԿ, գ. starlet.
ԱՍՏՎԱԾ, գ. God, god, Almighty God, the Most High; ◊ **~ գիտի** God knows, goodness knows; **~ հեռու պահի** God forbid; **~ նրա հետ** let it pass, forget about it/him/her etc.; **~ վկա** really! really and truly; **փառք ~ ծու** thank God! thank goodness; **(ամեն) ~ծու օր** every morning (of the week); **~ծու գառ** God's lamb, meek/lamblike creature; **~ծու կրակ** God's punishment; **ի սեր ~ծո, ~ ծու սիրուն, ~ (դ) կսիրես** for goodness' sake, for God's sake.
ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆ, գ. theologian, divine.
ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. theological.
ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. theology, divinity.
ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ, գ. *կրոն.* the Virgin, Our Lady, the Blessed Virgin, Mother of God.
ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ, ա. *կրոն.* God's, divine; *փիլ.* (հրաշալի) divine, marvellous, wonderful; (հոյակապ) glorious; ◊ **~ ձայն** marvellous voice.
ԱՍՏՎԱԾԱՆԱԼ, բ. *կրոն.* become a deity/divinity/idol.
ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԱԿԱՆ } ա. *կրոն.* biblical,
ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԱՅԻՆ } scriptural.
ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆՉ, գ. the Bible, the Holy Book, the Scripture, Holy Scripture; (առանձին օրինակը) bible.
ԱՍՏՎԱԾԱՊԱՇՏ, ա. godly, pious, devout.
ԱՍՏՎԱԾԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն.* devotion, piety.
ԱՍՏՎԱԾԱՎԱԽ, ա. *կրոն.* God-fearing.
ԱՍՏՎԱԾԱՑՆԵԼ, բ. idolize, deify.
ԱՍՏՎԱԾԱՑՈՒՄ, գ. idolization, deification.
ԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն.* deity, divinity, idol.
ԱՍՏՎԱԾՈՒՀԻ, գ. goddess.
ԱՍՊ, գ. wool, fleece.
ԱՍՊԻԼԻՍ, գ. (զրույց) conversation, talk; (կարծիքների փոխանակում) debate, talk; (հարցազրույց) interview; ◊ **մամուլի ~** press conference.
ԱՍՈՒՅԹ, գ. saying; *գրք.* apo(ph)thegm, dictum (pl. dicta).
ԱՍՈՒՄ, գ. meteor; ◊ **~ի պես երևալ** flash like a meteor.
ԱՍՔ, գ. tale, legend, word, saga.
ԱՍՖԱԼՏ, գ. asphalt.
ԱՍՖԱԼՏԱՊԱՏ, ա. asphalt, laid with asphalt.
ԱՍՖԱԼՏ(ԱՊԱՏ)ԵԼ, բ. asphalt, lay with asphalt.
ԱՍՖԱԼՏ(ԱՊԱՏ)ՈՒՄ, գ. laying with asphalt.
ԱՎԱԳ, ա., գ. (տարիքով) elder; (բոլորից մեծ) oldest, eldest; (գլխավոր) senior; (բանվորների աշխղեկ) foreman; *զին.* sergeant-major, master sergeant; ◊ **~ բժիշկ** head physician; **~ գիտաշխատող** senior scientific worker; **~ դասարաններ** senior classes, upper grades; **~ եղբայր** elder brother; **~ հաշվապահ** senior accountant; *եկեղ.* **~ հինգշաբթի** Holy Thursday; **~ որդի** eldest son; **~ շաբաթ** Holy Week; **~ ուրբաթ** Good Friday; **դասարանի՝ խմբի ~** monitor; **~ները** elders; **~ների խորհուրդ** council of elders/aldermen; **~ներին հարգել** respect one's elders.
ԱՎԱԳԱՆԻ, գ. councillor, alderman.
ԱՎԱԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. seniority; ◊ **~քյան կարգով** by seniority, by right of seniority.
ԱՎԱԶ, գ. sand; *բժշկ.* gravel; ◊ **ոսկեբեր ~** gold sands, auriferous gravel; **~ի ժամացույց** sand-glass; **~ի վրա կառուցել՝ հիմնել** build on sand.
ԱՎԱԶԱԲԵՐ, ա. sand-bearing.
ԱՎԱԶԱԲԼՈՒՐ, *տես* ԱՎԱԶԱԹՈՒՄԲ:
ԱՎԱԶԱԲՈՒՔ, գ. sand storm, tornado.
ԱՎԱԶԱԳՈՅՆ, ա. having colour of sand, sandy (colour).
ԱՎԱԶԱԹՈՒՄԲ, գ. dune, sandhill, sand-drift.
ԱՎԱԶԱԿ, գ. robber, brigand, bandit.
ԱՎԱԶԱԿԱԲԱՐ, մ. like a robber/brigand/bandit.
ԱՎԱԶԱԿԱԲԱՐՈ, ա. of robber/brigand.
ԱՎԱԶԱԿԱԲՈՒՅՆ, գ. den of thieves.
ԱՎԱԶԱԿԱՆՈՑ, գ. den, haunt; *ամ.* hangout.
ԱՎԱԶԱԿԱԽՄԲՈՒՄԲ, գ. band/gang of robbers.
ԱՎԱԶԱԿԱՅԻՆ, ա. robber, brigand.
ԱՎԱԶԱԿԱՊԵՏ, գ. chieftain, (robber) chief.
ԱՎԱԶԱԿԱՎ, գ. loam, loamy soil, sand clay.
ԱՎԱԶԱԿԱՎԱՅԻՆ, ա. loamy.
ԱՎԱԶԱԿԱՐԵՆ, *տես* ԱՎԱԶԱԿԱԲԱՐ:
ԱՎԱԶԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. robbery, brigandage, banditry; ◊ **~ անել** rob, plunder, maraud.
ԱՎԱԶԱԿՈՒՅՏ, գ. sandhill, sandheap.
ԱՎԱԶԱՀԱՆՔ, գ. sand-pit.
ԱՎԱԶԱՀԱՏԻԿ, գ. grit, grain of sand.
ԱՎԱԶԱՀՈՂ, գ. sandy/light soil, sandy loam.
ԱՎԱԶԱՀՐԼՄ, *տես* ԱՎԱԶԱԲՈՒՔ:
ԱՎԱԶԱՆ, գ. pond, pool, ornamental water; *եկեղ.* font; ◊ **գետի ~** river basin; **քարածխի ~** coal basin, coal-field.
ԱՎԱԶԱՔԱՐ, գ. sandstone, gritstone.
ԱՎԱԶԵ, ա. sand, sandy.
ԱՎԱԶՈՏ, ա. sandy.
ԱՎԱԶՈՒՏ, գ. sands; ◊ **երերուն՝ շարժուն ~** quicksands.
ԱՎԱՂ, ձ. alas! oh! what a pity.
ԱՎԱՆ, գ. settlement, burg, burgh; ◊ **ամառանոցային ~** settlement of summerhouses; **բանվորական ~** workman's settlement; **քաղաքատիպ ~** country town.
ԱՎԱՆԱԲՆԱԿ, գ. resident of a settlement.
ԱՎԱՆԱԿ, գ. donkey, ass, foal.
ԱՎԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. foolishness; (հիմա-

րություն) stupidity; (բթամտություն) dullness; (անխելքություն) brainlessness.

ԱՎԱՆԳԱՐԴ, ա. advanced-guard, vanguard; *ռզմ.* advance-guard: *փխր.* (առաջատար) vanguard, van; **~ում** in the vanguard (of).

ԱՎԱՆԳԱՐԴԱՅԻՆ, ա. vanguard; ◊ **~ դեր** leading role.

ԱՎԱՆԴ, գ. deposit; (ներդրում շրջանառության համար) investment; (ներդրում) contribution; (պատվիրան) precept, behest; (ավանդույթ) tradition; ◊ **անժամկետ ~** current account; **ժամկետավոր ~** fixed deposit; **~ թողնել** bequeath (to), leave; **~ մուծել** deposit money; **~ներդնել** make a contribution; **~ը հանել** withdraw a deposit.

ԱՎԱՆԴԱԲԱՐ, մ. by tradition.

ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ, ա. traditional.

ԱՎԱՆԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. traditional nature/character.

ԱՎԱՆԴԱՊԱՀ, **ԱՎԱՆԴԱՊԱՀԱՑ** } ա. old-believer, keeping to traditions.

ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ, ա. depository; ◊ **~ հաշիվ** deposit/savings account.

ԱՎԱՆԴԱՏՈՒ, գ. depositor.

ԱՎԱՆԴԵԼ, բ. bequeath, leave by will/testament; (դասավանդել) teach; ◊ **հոգին ~** breath one's last.

ԱՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. legend; ◊ **ըստ ~թյան** according to the legend.

ԱՎԱՆԴՈՒՅԹ, գ. tradition; ◊ **~ դառնալ** become a tradition.

ԱՎԱՆՆ, գ. advance, payment on account.

ԱՎԱՆՆԱՅԻՆ, ա. advance.

ԱՎԱՆՆԱՎՈՐԵԼ, բ. advance money.

ԱՎԱՆՏՅՈՒՐԱ, գ. adventure, venture; (կասկածելի ձեռնարկում գործ) shady enterprise; ◊ **~ի դիմել** plunge into a life of adventures, seek adventures.

ԱՎԱՆՏՅՈՒՐԻԶՄ, գ. *տե՛ս* ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՎԱՆՏՅՈՒՐԻՍ, գ. *տե՛ս* ԱՐԿԱԾԱԽՆԴԻՐ:

ԱՎԱՆՏՅՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ, *տե՛ս* ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐԱԿԱՆ:

ԱՎԱՍ, գ. *պատ.* feudal lord, feudalist.

ԱՎԱՍԱԿԱՆ, ա. *պատ.* feudal.

ԱՎԱՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *պատ.* feudalism, feudal lords, feudal system, feudality.

ԱՎԱՍԱՏԻՊԱԿԱՆ, ա. *պատ.* feudalistic.

ԱՎԱՓ, գ. booty, loot; (կողոպուտ) pillage; (թալան) plunder; *ռզմ.* soils (of war), trophy, captured material.

ԱՎԱՓԱՅԻՆ, ա. trophy, captured.

ԱՎԱՐՏ, գ. end; (վերջ) ending, finishing, termination, completion; (վախճան) finish; *մարզ.* final; *ռզմ.* retreat; *թատր.* denouement; ◊ **~(ը) հնչեցնել** beat a retreat; **~ին մոտենալ** come to an end, be approaching/near completion; **դասի ~ին** at the end of the lesson; **շրջանի ժամանակաշրջանի ~ին** towards the end of the period.

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ, 1. ա. final; (եզրափակիչ) concluding, closing, completing; ◊ **~ դասարան** top class; *մարզ.* **~ հանդիպում** sports finals, final match; **~ քննություններ** final, finals; **դպրոցի ~ քննություններ** school-leaving examination; 2. գ. (փաստաթուղթ) certificate; **դպրոցի ~** school-leaving certificate.

ԱՎԱՐՏԵԼ, բ. end, finish; (ճառը) conclude, crown (with); ◊ **աշխատանքն ~** finish/be through with/complete one's work; **բանավեճը ~** wind up a discussion (with); **բուհն ~** graduate from university; **դպրոցն ~** finish/leave school, complete one' s schooling.

ԱՎԱՐՏՎԱԾ, ա. complete, finished.

ԱՎԱՐՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. finish, completeness.

ԱՎԱՐՏՎԵԼ, բ. end, end (in/with sth) (վերջանալ) finish, close; (վախճանին հասնել) come to an end, terminate; (վախճանին մոտենալ) draw to a close; (եզրափակվել) be completed/concluded; (լրանալ.ժամկետի մասին) expire; ◊ **ոչնչով չ~** come to nothing; **դրանով չ~վեց** that was not the end of the affair.

ԱՎԱՐՏՈՒՄ, գ. termination, completion; (դպրոցի) finishing, leaving; (բուհի) graduation.

ԱՎԱՐՏՈՒՆ, ա. finished, complete.

ԱՎԵԼ[1], գ. broom, brush, besom; ◊ **նոր ~ը լավ է ավլում** a new broom sweeps clean; **~ անել** sweep.

ԱՎԵԼ[2], 1. մ. more; 2. կ. besides, in addition, above, beyond; ◊ **~ կամ պակաս** more or less; **~ - պակաս դուրս տալ** talk nonsense/rot/rubbish; **~ - պակասը կներեք** do not judge/censure too severely, be lenient; **դրանից ~** besides that; **ոչ ~, ոչ պակաս** neither more nor less than, no less than.

ԱՎԵԼԱՆԱԼ, բ. increase; (ջրի մասին. բարձրանալ) rise, swell.

ԱՎԵԼԱՑՆԵԼ, բ. add, increase; (մեծացնել, լայնացնել) enlarge, extend; (բարձրացնել) augment; ◊ **աշխատավարձն ~** raise the wages, give a (pay) rise; **կշիռն ~** gain/put on weight.

ԱՎԵԼԱՑՈՒՄ, գ. addition, augmentation; ◊ **որպես ~** in addition to.

ԱՎԵԼԻ, ա. more; ◊ **աղմուկն ~ էր ուժեղանում** the noise grew louder and louder; **եթե ~ն չասենք** to say the least (of it); **նա դա ~ է հավանում** he likes this better; **~ ու ~** more and more; **~ևս** all the more; **~ լավ** so much the better; **~ վատ** so much the worse; **~ քան**

more than; ~ **օգտակար** more useful; **~ն, դեռ ~ին** and what is more; **ամենից ~** most of all; **մի փոքր ~** a little more; **շատ ~** much/many more.

ԱՎԵԼՈՐԴ, ա. superfluous; (ոչ պետքական) unnecessary, needless; (պահեստայինն) spare; (անհիմն) unwarranted; (անարդարացի) unjust, false, wrongful; ◊ **~ անգամ** once again; **~ վստահություն** unwarranted trustfulness; **~ տեղը** in vain, for nothing; **~ փող ունենալ** have spare money; **նա այստեղ ~ է** he is not wanted here, he is the odd man out; **շատ ~ բաներ ասաց** he gave away (said) too much.

ԱՎԵԼՈՐԴԱԲԱՆԵԼ, բ. talk rubbish/nonsense, drivel.

ԱՎԵԼՈՐԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. superfluity of words; (շաղակրատություն) twaddle; (դատարկաբանություն) idle/dull talk; (երկարաբանություն) verbosity.

ԱՎԵԼՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. overindulgence; (չափազանցություն) excess, superfluity.

ԱՎԵԼՈՒԿ, գ. surplus; (չափից ավելի լինելը) excess; (մնացուկ) redundance; (մնացորդ) remainder, rest, remnant; ◊ **ապրանքի ~** excess of goods.

ԱՎԵԼՈՒԿԱՅԻՆ, ա. surplus; (ավելորդ) redundant.

ԱՎԵԼՈՒԿ, գ. *բոտ.* sorrel.

ԱՎԵՏԱՔԵՐ, ա. announcing good tidings.

ԱՎԵՏԱՐԱՆ, գ. *կրոն.* the Gospel, the New Testament.

ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ, ա. *կրոն.* evangelic(al), gospel.

ԱՎԵՏԻՐ, բ. announce good tidings.

ԱՎԵՏՅԱՑ, միայն ~ երկիր կապակցության մեջ, the Promised Land; *փխբ.* (բաղձալի) cherished.

ԱՎԵՏՈՒՄ, գ. *եկեղ.* annunciation, Lady Day.

ԱՎԵՐ(ԱԾ), ա. destroyed; (կործանված), ruined, wrecked; (քանդած) demolished; (ամայի) devastated.

ԱՎԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ravage, demolition, ruin; (կործանում) destruction; (ամայացում) devastation; (քայքայում) dilapidation; ◊ **պատերազմի ~ներ** the ravages of war; *փխբ.* **հոգևոր ~** spiritual bancruptcy.

ԱՎԵՐԱԿ, գ. ruin.

ԱՎԵՐԵԼ, բ. demolish, ruin; (կործանել) destroy; (խորտակել) wreck; (ոչնչացնել) ravage; (քայքայել) dilapidate; (ամայացնել) lay waste; ◊ **առողջությունն ~** ruin one's health; **հիմնահատակ ~** rase/raze to the ground.

ԱՎԵՐԻՉ, 1. ա. destructive, ruinous; (կործանիչ) destroying, wasteful; 2. գ. (անձի մասին) ravager, destroyer, wrecker; ◊ **ժամանակի ~ ուժը** wear and tear of time.

ԱՎԵՐՎԵԼ, բ. go to ruin; (պլանների մասին) fail, fall to the ground.

ԱՎԵՐՈՒՄ, գ. demolition; (կործանում) destruction, destroying; (ոչնչացում) ravage, wreckage; ◊ **լրիվ ~** complete/utter destruction.

ԱՎԻԱԳԻԾ, գ. airline, air-route, airway.

ԱՎԻԱԳԱՐԾԱՐԱՆ, գ. aircraft factory/works.

ԱՎԻԱԿԻՐ, գ. aircraft carrier.

ԱՎԻԱՄՈԴԵԼԻԶՄ, գ. aircraft modelling.

ԱՎԻԱՄՈԴԵԼԻՍՏ, գ. model aircraft constructor.

ԱՎԻԱՑԻԱ, գ. aviation, aircraft; *ռզմ.* air force; ◊ **գրոհիչ ~** low-flying attack aircraft; *ամ.* attack aviation; **կործանիչ ~** fighting aircraft, pursuit aviation; **հետախուզական ~** reconnaisance aircraft; **քաղաքացիական ~** civil aviation.

ԱՎԻԱՑԻՈՆ, ա. aviation, aircraft; ◊ **~ դպրոց** flying school.

ԱՎԻԱՓՈՍՏ, գ. air mail.

ԱՎԼԵԼ, բ. sweep.

ԱՎՅՈՒՆ, գ. vigour, enthusiasm; (եռանդ) ardour.

ԱՎՅՈՒՆԱԼԻՑ, ա. vigorous, enthusiastic; (եռանդուն) ardent.

ԱՎՍՏՐԱԼԻԱԿԱՆ, ա. Australian.

ԱՎՍՏՐԱԼԻԱՑԻ, գ. Australian.

ԱՎՍՏՐԻԱԿԱՆ, ա. Austrian.

ԱՎՍՏՐԻԱՑԻ, գ. Austrian.

ԱՎՏՈ, *տես* ԱՎՏՈՄՈՔՐՆԱ:

ԱՎՏՈԲԵՌՆԻՉ, գ. fork-lift truck.

ԱՎՏՈԲՈՒՍ, գ. bus, omnibus, motor bus, coach; *ամ.* autobus.

ԱՎՏՈԲՈՒՍԱՅԻՆ, ա. bus, omnibus, motor-bus, coach; *ամ.* autobus; ◊ **~ կայան** bus station.

ԱՎՏՈԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. motor/automobile works/plant.

ԱՎՏՈԴՈՂ, գ. tyre, tire.

ԱՎՏՈԿԱՅԱՆ, գ. bus station, car station.

ԱՎՏՈՄԱՅՐՈՒՂԻ, գ. motorway, motor highway; *ամ.* superhighway, freeway.

ԱՎՏՈՄԱՏ, գ. slot-machine, automatic machine, automaton; *ռզմ.* (զենք) sub-machine (gun); *ամ.* machine carbine; *խոսկ.* tommy gun; ◊ **~ գրիչ** ballpoint pen; **~ հեռախոսակայան** automatic telephone exchange; **~ տոմսավաճառ** automatic ticket machine.

ԱՎՏՈՄԱՏԱՅԻՆ, ա. automatic(al), self-acting; ◊ *ռզմ.* **~ կրակ** burst of sub-machine gun fire.

ԱՎՏՈՄԱՏԱՎՈՐ, գ. *ռզմ.* sub-machine gunner.

ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՆԵԼ, բ. automatize.

ԱՎՏՈՄԱՏԱՑՈՒՄ, գ. automatization, automation.

ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ, գ. (գիտ. ճյուղ) automation; (սարքավորում) automated mechanisms.

ԱՎՏՈՄՈՔՐՆԱ, գ. (motor) car, automobile,

motor vehicle; ◊ **բեռնատար** ~ (motor-) lorry; *ամ.* truck; **զրահապատ** ~ armoured car; **մարդատար** ~ (passenger) car; **սանիտարական** ~ ambulance (car); **վթարային** ~ breakdown lorry, service truck, trouble car; **փակ** ~ saloon car, limousine; ~ **վարել** drive a (motor-) car; ~**յի շչակ** motor-horn; ~**յի վարորդ** driver; ~**յով գնալ** go by car, drive (in) a car.

ԱՎՏՈՄՈԲԻԼ, գ. automobile, car.

ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԱՅԻՆ, ա. automobile, car; ◊ ~ **երթևեկություն** car traffic, motor-car traffic.

ԱՎՏՈՆԱՄ, *տես* ԻՆՔՆԱՎԱՐ:

ԱՎՏՈՆԱՄԱԿ, *տես* ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՎՏՈՆՈՐՈԳՈՒՄ, գ. (motor-)car repair (service).

ԱՎՏՈՆՈՐՈԳՈՂ, գ. (անձ) (motor-)car repair (service) man, car mechanic.

ԱՎՏՈՊԱՀԵՍՏԱՄԱՍ, գ. motor spare part, motor-car spare part.

ԱՎՏՈՍԱՀՆԱԿ, գ. motor-sleigh; *մարզ.* bobsleigh.

ԱՎՏՈՎԱՋՔ, գ. motor rally.

ԱՎՏՈՎԹԱՐ, գ. car accident; (մեքենայի վնասվածք) breakdown.

ԱՎՏՈՏԵՍՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. traffic police (department).

ԱՎՏՈՏԵՍՈՒՉ, գ. traffic policeman.

ԱՎՏՈՏՆԱԿ, գ. garage, motor-garage.

ԱՏԱՂ, գ. timber, wood; *ամ.* lumber.

ԱՏԱՂԱԳՈՐԾ, գ. carpenter, joiner.

ԱՏԱՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. carpenter.

ԱՏԱՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. carpentry.

ԱՏԱՄ, գ. tooth (pl.teeth); (անիվի) (mill) cog; (պատառաքաղի) prong; (պարսպի) merlon; ◊ **դնովի արհեստական**~ artificial/false teeth, denture; **իմաստության** ~ wisdom tooth; **շարժվող** ~ loose tooth; **(երեխան)** ~ **է հանում** (the child) is cutting teeth/is teething; ~**ը լցնել** stop, fill; ~**ը քաշել** pull out/extract a tooth; ~**ի խոզանակ** toothbrush; ~**ի մածուկ** tooth paste; ~**ի տակ մի բան ունենալ** have sth in one's mind; ~**ի ցավ** toothache; ~**ի փոշի** tooth powder; ~**ներն առնվել** have more than enough, be sick and tired of; ~**ները կրճտացնել** grind/gnash/grit one's teeth; ~**ները հաշվել** see sb through; ~**ները սեղմել** clench one's teeth; ~**ները ցույց տալ** show one's teeth; ~**ների արանքից** through clenched teeth; **մինչև** ~**ները զինված** armed to the teeth; **լեզուն** ~**ների տակ պահել** hold one's tongue; ~**ն ընդ** ~**ան** tooth for tooth.

ԱՏԱՄՈՒՔԻՉ, գ. toothpick.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. dental; ◊ ~ **կլինիկա** dental clinic.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ, գ. dental surgery.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dentistry, stomatology.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ, գ. dentist.

ԱՏԱՄՆԱԼԻՑՔ, գ. fill, stop.

ԱՏԱՄՆԱԼՅՈՒՄ, գ. filling, stopping.

ԱՏԱՄՆԱՁԵՎ, ա. tooth-shaped, cogged.

ԱՏԱՄՆԱՅԻՆ, ա. dental, tooth; *լեզվ.* dental.

ԱՏԱՄՆԱՆԻՎ, գ. cog-wheel, rack-wheel.

ԱՏԱՄՆԱՇԱՊԻԿ, գ. crown; ◊ ~ **հագցնել** put a crown on a tooth, crown a tooth.

ԱՏԱՄՆԱՊՐՈԹԵԶԱՐԱՆ, գ. denture workshop.

ԱՏԱՄՆԱՎՈՐ, ա. toothed, cogged.

ԱՏԱՄՆԱՏԵԽՆԻԿ, գ. dental technician.

ԱՏԱՄՆԱՑԱՎ, գ. toothache.

ԱՏԵԼ, բ. hate; (հակակրել) have an aversion (for), feel an aversion (for), take a dislike (to, for); loathe; (գարշել) execrate; (զզվել) detest, loathe; (ոդողկալ) abhor.

ԱՏԵԼԻ, ա. hated, hateful; (հակակրելի) antipathetic; (գարշելի) detestable, loathsome; (ոդողկալի) abhorrant, odious.

ԱՏԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hatred; (հակակրանք) antipathy (to), aversion (for, to), dislike (for, to; (գարշանք) detestation; (ոդողկանք) abhorrence; ◊ ~ **տածել** have an aversion (for), loathe, feel an aversion (for), take a dislike (to, for).

ԱՏԵՆԱԿԱԼ, գ. assessor; ◊ **ժողովրդական** ~ people's assessor, juryman, juror.

ԱՏԵՆԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. jury.

ԱՏԵՆԱԽՈՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, գ. thesis (pl. theses), dissertation; ◊ ~ **պաշտպանել** maintain/defend a thesis, stand for a degree.

ԱՏԵՍՏԱՎՈՐԵԼ, բ. certify, certificate; (երաշխավորել) recommend.

ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. certification; (երաշխավորում) recommendation.

ԱՏԵՍՏԱՏ, գ. certificate; (աշխատանքային վկայագիր) testimonial; (երաշխավորում) recommendation; ◊ **հասունության** ~ school-leaving certificate.

ԱՏԼԱՍ[1], *տես* ԱԹԼԱՍ:

ԱՏԼԱՍ[2], գ. (քարտեզ) atlas.

ԱՏԼԱՍԵ, *տես* ԱԹԼԱՍԵ:

ԱՏՅԱՆ, գ. office, bureau, instance; ◊ **առաջին** ~**ի դատարան** court of first instance; **վերադաս** ~ higher instance, superior body.

ԱՏՈՄ, գ. atom.

ԱՏՈՄԱԳԵՏ, գ. atomic scientist.

ԱՏՈՄԱԶԵՐԾ, ա. nuclear-free; ◊ ~ **գոտի** nuclear-free zone.

ԱՏՈՄԱԿԱՆ, ա. atomic; ◊ ~ **կշիռ** atomic weight.

ԱՏՈՄԱՅԻՆ, ա. atomic, nuclear; ◊ ~ **պատերազմ** atomic warfare; ~ **ռեակտոր** atomic/nuclear reactor/pile; ~ **ռումբ** atom bomb, A-bomb.

ԱՏՈՄԱԿԱՅԱՆ, գ. *էլ.* atomic/nuclear (electric) power station;

ԱՏՈՄԱՆԱՎ, գ. nuclear(-powered) ship.

ԱՏՈՄԱՍՈՒԶԱՆԱՎ, գ. nuclear submarine.

ԱՏՐԻԲՈՒՏ, գ. *փիլ., քեր.* attribute.
ԱՏՐճԱՆԱԿ, գ. pistol, revolver; ◊ **ավտոմատ** ~ automatic (pistol); **~ի կրակոց** pistol shot; ~ **ցույց տալ** threaten with a pistol.
ԱՏՐՈՒՇԱՆ, գ. heathen temple, temple devoted to fire worship.
ԱՐԱՔ, գ. Arab, Arabian.
ԱՐԱԲԱԳԵՏ, գ. Arabist, a specialist in Arabic philology, Arabic philologist.
ԱՐԱԲԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Arabic philology.
ԱՐԱԲԱԿԱՆ, ա. Arabic, Arabian, of Arabia; ◊ ~ **թվեր՝ թվանշաններ** Arabic numerals/figures; ~ **ձիու** Arab, Arab horse.
ԱՐԱԲԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Arabic, the Arabic language.
ԱՐԱԲՈՒՀԻ, գ. Arab (woman).
ԱՐԱԳ, ի. մ. fast, quickly; (չտապ) rapidly, with speed; ◊ ~ **կռահել** be quick-witted, be as sharp as a needle; **տպավորությունների** ~ **հաջորդում** rapid succession of impressions; 2. ա. quick, swift, fast; (չտապ) rapid, prompt; ◊ ~ **հոսանք** rapid/swift current; ~ **որոշում** prompt/speedy decision.
ԱՐԱԳԱՆԱԼ, բ. quicken, accelerate.
ԱՐԱԳԱԳՆԱՑ, *տես* ԱՐԱԳԸՆԹԱՑ:
ԱՐԱԳԱԹԻԽ, ա. swift-winged.
ԱՐԱԳԱԿԱՊ, գ. folder.
ԱՐԱԳԱՄԻՏ, ա. quick-witted, sharp, bright, keen; sharp as a needle, *դիմ.*:
ԱՐԱԳԱՇԱՐԺ, ա. quick, prompt, swift.
ԱՐԱԳԱՇԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. quickness, promptness, swiftness.
ԱՐԱԳԱՉԱՓ, գ. speedometer, speed counter.
ԱՐԱԳԱՍԼԱՑ, ա. swift, headlong , impetuous.
ԱՐԱԳԱՎԱՉ, ա. swift-foot(ed); (թեթևաշարժ) nimble-footed; (արագաթռիչ) light-footed.
ԱՐԱԳԱՑՆԵԼ, բ. hasten, quicken, accelerate; (իրադարձությունները) precipitate; (բանակցությունները) expedite, speed up; ◊ **ընթացքն** ~ gather /pick up speed, increase the speed; **քայլերն** ~ mend/speed one's pace, quicken one's steps.
ԱՐԱԳԱՑՈՒՄ, գ. acceleration, speeding up.
ԱՐԱԳԸՆԹԱՑ, ա. high-speed, fast, rapid, swift, quick; (թեթևասահ) light-footed, nimble-footed; (նավի մասին) swift-sailing.
ԱՐԱԳԸՆԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rapidity, swiftness.
ԱՐԱԳԻԼ, գ. *կենդ.* stork.
ԱՐԱԳՈՐԵՆ, մ. fast, quickly, rapidly; with speed.
ԱՐԱԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. speed, rapidity, quickness, swiftness, celerity; (արագության չափը ասոիճանը) speed-rate; *ֆիզ.* velocity; **~ությամբ** at speed; ◊ **ամբողջ ~ությամբ** at full speed; **առավելագույն** ~ top speed; **(ավտոմեքենայի) թույլատրելի** ~ speed-limit; **լույսի** ~ speed/velocity of light; **սկզբնական** ~ initial velocity; **փոփոխական** ~ variable speed; ~ **զարգացնել** gather/pick up speed; **~ը փոխել** change gear; .
ԱՐԱԾԵԼ, բ. graze, pasture.
ԱՐԱԾԵՑՆԵԼ, բ. graze, pasture, browse; (ոչխար) shepherd; (անասուն) graze/pasture cattle, tend grazing cattle.
ԱՐԱԿԱՆ, ա. masculine; (տղամարդում հասուն) male; ◊ ~ **սեռ** male sex; *քեր.* masculine gender; *գրկ.* ~ **հանգ** single/male/masculine rhyme.
ԱՐԱՀԵՏ, գ. path, track, pathway, walk; ◊ **~ով գնալ** follow the path.
ԱՐԱՆՔ, գ. clear space/gap; (ճեղք, անցք) slit, slot; (տարածության, միջոց) interval, space, span; *տեխ.* clearance.
ԱՐԱՏ, գ. vice; (պակասություն) defect; (թերություն) blemish, flaw; ◊ **խոսքի** ~ defect of speech; **սրտի** ~ heart disease.
ԱՐԱՏԱՎՈՐ, ա. defective; (թերի, անկատար) imperfect, flawed; (անպատիվ) disgraceful; (սխալ) falty, fallacious; (անբարոյական) depraved, vicious; (հատկապես կնոջ մասին) wanton; ◊ ~ **շրջան** vicious circle.
ԱՐԱՏԱՎՈՐԵԼ, բ. blemish, smear, disgrace, disrepute; (անարգել) defame, cover with shame, stain, tarnish; (վարկաբեկել) discredit, compromise.
ԱՐԱՏԱՎՈՐԻՉ, ա. disgraceful; (նվաստացուցիչ) derogatory.
ԱՐԱՏԱՎՈՐՎԵԼ, բ. disgrace oneself, compromise oneself, bring disrepute/ dishonour upon oneself.
ԱՐԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. depravity, viciousness; (սխալ) fallaciousness.
ԱՐԱՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. defamation, infamy; (զրպարտում) slander, disrepute.
ԱՐԱՐԱԾ, գ. creature, being; (մարդ) human-being.
ԱՐԱՐԻՉ, գ. creator , maker; *կրոն.* (աստված) God; ◊ **պատմության** ~ maker of history; **նոր կյանքի ~ներ** creators/makers of a new life.
ԱՐԱՐՄՈՒՆՔ, *տես* ԱՐԱՐՔ:
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ceremony, ceremonial; (ծես, ծիսակարգ) ritual, rite; ◊ **բացման** ~ opening ceremony; **թաղման~** burial/funeral rites/service.
ԱՐԱՐՎԱԾ, գ. *բատեր.* act.
ԱՐԱՐՔ, գ. action, act, deed; (վարք) conduct, behaviour; ◊ **ազնիվ** ~ honest deed; **անմիտ խելահեղ** ~ rash action; *իրավ.* **դատապարտելի** ~ chargeable offence; **խելացի** ~ clever move; **խիզախ** ~ bold/courageous deed/step; **սխալ** ~ false step; **քրեորեն պատժելի** ~ criminal act; **նրա ~ը դուր չեկավ** they did not approve of his/her behaviour.
ԱՐԲԱՆՅԱԿ, գ. *աստղ.* satellite; *փիլք. արհմ.* (կամակատար, մանկլավիկ) myrmidon,

minion; ◊ **արհեստական** ~ artificial satellite, baby moon, Sputnik; **երկրի** ~ earth satellite; ~ **արձակել** launch a satellite.

ԱՐԲԱԾ, ա. drunk, tipsy; *գրք.* intoxicated; *խսկզ.* tight; *փխր.* (խանդավառված, բորբոքված) fervent, inspired; ◊ ~ **լինել** be drunk/tipsy (with)/intoxicated (with); ~ **քայլք** tipsy gate.

ԱՐԲԵԼ, բ. drink, get drunk; *գրք.* get intoxicated; (խմած լինել) get /grow tipsy/ inebriated, become tipsy.

ԱՐԲԵՑՆԵԼ, բ. make drunk, give a drink; (գլխապտույտ առաջացնել) make dizzy; *գրք.* intoxicate; *խսկզ.* fill up; ◊ **հաջողությունը ~րեց նրան** success turned his head.

ԱՐԲԵՑՈՒՄ, գ. drunkenness, intoxication; (գմայլանք, հափշտակում) rapture, ecstasy.

ԱՐԲԵՑՈՒՑԻՉ, ա. intoxicating, heady, intoxicant; ◊ ~ **գինի** heady wine; (գմայլելի, սքանչելի) delightful.

ԱՐԲՈՒՆՔ, գ. ripeness, maturity; (սեռական հասունություն) puberty; (չափահաս դառնալը) coming of age.

ԱՐԳԱՀԱՏԱԿԱՆ, ա. sorrowful, mournful.

ԱՐԳԱՀԱՏԱՆՔ, գ. pity; (կարեկցանք) sympathy, compassion; ◊ **(մեկի նկատմամբ)** ~ **զգալ՝ տածել** feel (for); **~ով վերաբերվել** have/take compassion (on, upon), sympathize, feel for.

ԱՐԳԱՀԱՏԵԼ, բ. feel sorry (for), pity; (կարեկցել) take pity/compassion on/upon.

ԱՐԳԱՀԱՏԵԼԻ, ա. pitiful, pitiable; (խղճուկ, ողորմելի) poor, wretched, miserable.

ԱՐԳԱՆԴ, գ. *կզմխս.* womb; *փիտ.* uterus; *փխր.* (ընդերք) womb, bosom; ◊ **երկրի ~ը** bowels of the earth, in the midst/depths of the people.

ԱՐԳԱՆԴԱՀԱՏՈՒՄ, գ. *բժշկ.* Caesarean section/operation; *փիտ.* hysterotomy.

ԱՐԳԱՆԴԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* uterine.

ԱՐԳԱՍԱԼԻՑ, ա. fertile, fecund.

ԱՐԳԱՍԱՎԱՏ, ա. fruitful; (արդյունավետ, բեղմնավոր) profitable, productive.

ԱՐԳԱՍԻՔ, գ. fruit, effect; (արդյունք) result, outcome; ◊ **բազմամյա աշխատանքի** ~ results of long years' work.

ԱՐԳԱՎԱՆԴ, ա. fertile; (պտղավետ) fruitful; (պտղաբեր) fecund.

ԱՐԳԱՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fertility; (պտղավետություն) fruitfulness; (պտղաբերություն) fecundity.

ԱՐԳԵԼԱԳԻԾ, գ. barrier, bar; (ծիարշավում) hurdle; ◊ **~ը հաղթահարել** clear a hurdle; **~ը վերացնել** eliminate/remove barriers.

ԱՐԳԵԼԱԿ, գ. brake; (խոչընդոտ) obstacle (in, to), hindrance (to), drag (on); handicap; ◊ **ավտոմատ** ~ automatic brake; ~ **դառնալ** become a drag (on), become a hindrance/an obstacle/an impediment.

ԱՐԳԵԼԱԿԱՅԻՆ, ա. *տեխ.* brake; ◊ ~ **հարթակ** brake-platform; ~ **կալուն** brake-shoe.

ԱՐԳԵԼԱԿԵԼ, բ. *տեխ.* apply the brake (to), brake; (խանգարել) hamper, hinder; (խափանել) impede, be a drag (on); (խոչընդոտել) be an obstacle(to), be an obstacle in the way, handicap; (կասեցնել) stop, check; ◊ ~ **ռեֆլեքսները** inhibit reflexes.

ԱՐԳԵԼԱԿՈՒՄ, գ. braking; *ֆիզիոլ.* inhibition; ◊ **ռեֆլեքսների** ~ inhibition of reflexes.

ԱՐԳԵԼԱՆՏԱՌ, գ. forest reserve.

ԱՐԳԵԼԱՎԱԶՔ, գ. obstacle race, handicap; (ծիարշավում) steeple-chase.

ԱՐԳԵԼԱՎԱՅՐ, գ. preserve; game reserve; (արգելաբնակավայր) reservation; (որսագելոց) (nature) reserve; (գազանանոց) menagerie; (ցանկապատած վայր) enclosure.

ԱՐԳԵԼԱՓԱԿ, ա. isolated, exclurive, ◊ ~ **գոտի** restricted area/zone.

ԱՐԳԵԼԱՓԱԿԵԼ, բ. isolate; (բանտարկել) imprison; (պարսպել) fence in, enclose; (խանգարել) obstruct, bar.

ԱՐԳԵԼԱՓԱԿՈՒՄ, գ. blocking, obstruction, obstract, barrier.

ԱՐԳԵԼԵԼ, բ. forbid, interdict; (արգելք դնել) ban; (պաշտոնապես թույլ չտալ) prohibit; ◊ **թերթը** ~ suppress a paper; **մուտքը** ~ bar from entry (into).

ԱՐԳԵԼԻՉ, ա. prohibitive.

ԱՐԳԵԼՈՑ, գ. enclosure, preserve, reserve, preservation.

ԱՐԳԵԼՎԵԼ, բ. be prohibited , not to be allowed; ◊ **ծխելն ~ում է** smoking is prohibited; **մուտքն ~ում է** no admittance/entry.

ԱՐԳԵԼՎԱԾ, ա. forbidden, not allowed, prohibited; ◊ ~ **պտուղ** forbidden fruit.

ԱՐԳԵԼՈՒՄ, գ. prohibition, interdiction; ◊ **ատոմային զենքի** ~ ban on atomic weapons, prohibition of atomic weapons.

ԱՐԳԵԼՔ, գ. prohibition, ban, bar; (խոչընդոտ) obstacle, impediment, hindrance, encumbrance, handicap; (ունեցվածքի) distraint; (առևտրի) embargo; ◊ **բնական արհեստական ~ներ** natural/artificial obstacles; **դատական** ~ court injunction; **ջրային** ~ water obstacle/barrier; ~ **դնել** impose a ban (on), put a veto (upon), veto; **~ը հանել** remove a ban; *իրավ.* withdraw/lift the arrest; **~ի տակ** prohibited, interdicted, banned, under a ban; **~ներ հարուցել** put obstacles in sb's path/way; **~ները հաղթահարել** overcome obstacles; **մի բանի** ~ **լինել** hinder, stand in the way (of); *իրավ.* **ունեցվածքի վրա** ~ **դնել** put an arrest on the property, distrain a property/freeze an asset.

ԱՐԳՈՆԱՎԱՐԴՆԵՐ, գ. *դիցք.* Argonauts.

ԱՐԴԱՐ, ա. just, fair, right; (արդարացի,

իրավացի) righteous; ◊ ~ **աշխատանք** honest work; ~ **բաժին** fair/legal share; ~ **դատավարություն** fair trial; ~ **դատավոր** impartial/fair judge; ~ **գործ** just/righteous cause; ~ **պատերազմ** just war; ~ **վճիռ** just sentence; ~ **ցանկություն** legitimate desire; ~ **քրտինքով** by the sweat of one's brow.

ԱՐԴԱՐԱԲԱՐ, մ. fairly, justly, rightfully.

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏ, ա. equitable, just.

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՐԵՆ, մ. equitably, justly; (արդարացիորեն) fairly; (իրավացիորեն) rightfully.

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. justice; ◊ **~ության համակարգ** judicial system; **~ության սկզբունք** equity; ~ **փնտրել** demand justice; ~ **իրականացնել** administer justice.

ԱՐԴԱՐԱԽՈՍ, ա. truthful, upright; (ճշմարտախոս) veracious; ◊ ~ **մարդ** truthful/upright man.

ԱՐԴԱՐԱՄԻՏ, ա. honest-minded; (ուղղամիտ) upright; (չիտակ) impartial, just, fair; (իրավացի) righteous.

ԱՐԴԱՐԱՆԱԼ, բ. justify oneself; ◊ **մեկի առաջ** ~ make excuses to sb, set/put oneself right with sb.

ԱՐԴԱՐԱՍԵՐ, ա. justice-loving.

ԱՐԴԱՐԱՑԻ, ա. just; (իրավացի) right, rightful; (օրինական) legitimate; ◊ ~ **պահանջ** just demand; ~ **լինել** be just/fair (to).

ԱՐԴԱՐԱՑԻՈՐԵՆ, մ. fairly, in justice, in(all)fairness, by rights, justifiably.

ԱՐԴԱՐԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fairness; (անկողմնակալություն) impartiality; ◊ **դատավորի** ~ fairness/impartiality of a judge.

ԱՐԴԱՐԱՑՆԵԼ, բ. justify, say in defence, exonerate, rehabilitate; ◊ **դատապարտյալին** ~ acquit the accused; **իրեն** ~ (մեթոդի ևն մասին) prove its value; **ծախսերն** ~ pay for itself, pay the expenses; **հույսերն** ~ justify hopes; **գործնականորեն իրեն** ~ demonstrate its value in practice; **վստահությունը** ~ justify sb's confidence/trust.

ԱՐԴԱՐԱՑՎԵԼ, բ. be justified/acquited/rehabilitated; ◊ **լրիվ** ~ be fully exonerated.

ԱՐԴԱՐԱՑՈՒՄ, գ. justification; (իրավունքների վերականգնում) rehabilitation; *իրավ.* aquittal, discharge; ◊ **դա** ~ **չէ** that is no excuse; *իրավ.* **~ման դատավճիռ** "not guilty" verdict.

ԱՐԴԱՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. justifying, justificative, justificatory; (արդարացնող) exculpatory.

ԱՐԴԱՐԵՎ, վ. indeed; (ճշմարտացիորեն) truly, *in truth*; (իսկապես) *really*; (իրավամբ) verily.

ԱՐԴԱՐՈՐԵՆ, մ. justly; (ազնվորեն) fairly; (իրավացիորեն) rightfully.

ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. justice; (անկողմնակալություն) equity, fairness, impartiality; (արդարամտություն) righteousness; (ուղղամտություն) uprightness; (ազնվություն) integrity; ◊ **~ը պահանջում է** justice demands; **~ության հասնել** obtain justice; **~ության ձգտել** struggle/fight for justice/strive for justice; **~ության դեմ չմեղանչելու համար** it should be said in all fairness; to be fair.

ԱՐԴԵՆ, մ. already; ◊ ~ **իսկ** (հիմա) by this time, by now; (այլևս) no longer; **վաղուց** ~ long since/ago, for a long time; **դա** ~ **լավ է, դա** ~ **ինչ-որ բան է** that's something anyway.

ԱՐԴԻ, ա. present, modern, up-to-date, contemporary; ◊ ~ **գրականություն** contemporary/modern literature; ~ **դարաշրջան** the present century; ~ **ժամանակում** at the present time, nowadays; ~ **կյանք** modern/contemporary life; ~ **վիճակ** present situation.

ԱՐԴԻԱԿԱՆ, ա. contemporary, modern, modernistic, actual, timely, present-day; ◊ ~ **կերպար՝ տիպ** modern/contemporary, type/image; ~ **հարց՝ խնդիր՝ պրոբլեմ** problem of today, pressing/urgent problem; ~ **ոճ** contemporaneous style; ~ **լինել** be on modern/contemporary lines.

ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. become/get modernized/up-to-date/contemporized.

ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. modernize, contemporize.

ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. modernization.

ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. contemporaneity, modernity, contemporaneousness.

ԱՐԴՅՈՔ, վ. whether, if; (իսկապե՞ս) really? (հնարավո՞ր է) is it possible? ◊ ~ **...** , **թե** whether ... or; ~ **կգա՞** I wonder whether he will come.

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. industrial; ◊ ~ **կապիտալ** industrial capital; ~ **շրջաններ** industrial regions/areas; industrial spheres; ~ **պաշարներ** industrial reserves.

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՂ, գ. manufacturer, industrialist.

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. industry; ◊ **խոշոր** ~ large-scale industry; **ծանր** ~ heavy industry; **թեթև** ~ light industry; **մշակող** ~ manufacturing industry; **~ության գլխավոր ճյուղեր** main branches of industry.

ԱՐԴՅՈՒՆԱԼԻ(Ց), *տե՛ս* ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ:

ԱՐԴՅՈՒՆԱՀԱՆԵԼ, բ. extract; (հանքից) mine.

ԱՐԴՅՈՒՆԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. extractive industry.

ԱՐԴՅՈՒՆԱՀԱՆՈՒՄ, գ. extraction; (հանքագործություն) mining, output; ◊ **ածխի հանքի** ~ *coal/ore output*; **նավթի** ~ *oil industry, oil extracting industry*.

ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ, 1. ա. productive, effective; efficient; (շահեկան, շահավետ) profitable; (գործուն) efficiently, with a good result; (եկամտաբեր) lucrative; (բեղմնավոր) fruitful; 2. մ. productively; ◊ ~ **աշխատանք**

fruitful/productive work; *մարզ.* ~ **խաղացող** effective player.

ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. productivity, efficiency, fruitfulness.

ԱՐԴՅՈՒՆՔ, գ. (արտադրանք) product, produce, fruit; (հետևանք) result, outcome; ◊ ~ **տալ** yield results; **աշխատանքը** ~ **չտվեց** the work led to no result; **հետազոտության** ~ findings; **լավ** ~**ի հասնել** obtain/get good results; **ուսման մեջ լավ** ~**ի հասնել** make good progress; ~**ում** as a result (of); **վերջնական** ~**ում** in the end, in the result; **(մրցույթի)** ~**ները հայտարարել** announce the results (of a competition).

ԱՐԴՈՒՅԱՐԴ, գ. adornment; (զարդարանք) ornament, decoration, attire; ◊ ~**ի առարկաներ** fancy goods, toilet articles, toiletry; ~**ի ապրանքներ** haberdashery; ~**ի խանութ** haberdasher's, fancy-goods store.

ԱՐԴՈՒՅԱՐԴԱՅԻՆ, ա. ornamental, decorative.

ԱՐԴՈՒԿ, գ. (flat) iron, smoothing iron; ◊ **դերձակի** ~ goose (pl.gooses); *էլ.* ~ electric iron; ~**ի տախտակ** ironing-board; *ամ.* press.

ԱՐԴՈՒԿԵԼ, բ. press, iron, iron out.

ԱՐԴՈՒԿՈՒՄ, գ. ironing, pressing.

ԱՐԵԳ[1], գ. the name of the eighth month of the Armenian calender.

ԱՐԵԳ[2], *տես* ԱՐԵՎ:

ԱՐԵԳԱԿ, գ. sun.

ԱՐԵԳԱԿՆԱԾԻՐ, գ. *աստղ.* ecliptic.

ԱՐԵԳԱԿՆԱՅԻՆ, ա. sun; *աստղ.* solar; ◊ ~ **տարի** solar year; ~ **համակարգություն** solar system.

ԱՐԵԳԱԿՆԱՎԱՌ, ա. bright as the sun.

ԱՐԵԳԱԿՆԱՓԱՅԼ, ա. *բնաբ.* radiant, effulgent.

ԱՐԵՎ, գ. sun; (լույս) light, warmth of the sun; *փիլ.* (կյանք, ուրախություն) life, happiness; ◊ *աստղ.* **կեղծ** ~ mock sun, parhelion; ~**ը բաշխել** depart this/from life; ~**ը ծագեց** the sun rose/has risen; ~**ը խավարեցնել** ruin, destroy, be the undoing (of); ~**ը կծում է** the sun is scorching; ~**ը մայր մտավ** the sun (has) set; *աստղ.* ~**ի բծեր** sunpots; ~**ի երես տեսնել** see the sunline; *փիլ.* come into the world; ~**ի ժամացույց** sundial; ~**ի լոգանք** sunbath; *աստղ.* ~**ի խավարում** eclipse; ~**ի լույս** sunlight, sunshine; ~**ի շող** sun beam/ray; ~**ի տակ** in the sun; ~**ի տակ տաքանալ** bask in the sun, sun oneself, sunbathe; ~**ի օգնությամբ** by the sun; **մորս** ~ on my mother's life! ~**դ ապրի** God save you; ~**դ թաղեմ մեռնի** (անեծք) may you peg/snuff out; ~**իդ մատաղ** my dear/darling; ~**իդ սիրուն** for goodness' sake, for God's sake, I beseech you; ~**ս վկա** I swear on my life; **քո** ~**ը** I swear on your life.

ԱՐԵՎԱԲՈՐԲ, ա. flaming, fiery; *փիլ.* (բոցավառ, կրակոտ) ardent, flaming.

ԱՐԵՎԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. heliotherapeutics.

ԱՐԵՎԱԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. heliotherapeutic.

ԱՐԵՎԱԲՈՒՅՐ, ա. *բնաբ.* sun-smelling.

ԱՐԵՎԱԳՈՒՅՆ, ա. golden, sun-coloured.

ԱՐԵՎԱԴԱՐՁ, գ. *աստղ.* solstice; *աշխարհ.* tropic; ◊ **ամառային** ~ summer solstice; **Այծեղջյուրի** ~ tropic of Capricorn; **Խեցգետնի** ~ tropic of Cancer; **ձմեռային** ~ winter solstice.

ԱՐԵՎԱԴԱՐՁԱՅԻՆ, ա. tropical; ◊ ~ **գոտի** torrid zone; ~ **երկրներ** tropical countries; ~ **կլիմա** tropical climate; ~ **տենդ** jungle fever.

ԱՐԵՎԱԶՈՒՐԿ, ա. sunless, deprived of sun, without sunshine.

ԱՐԵՎԱԼԻ(Ց), ա. sunny, sun-filled; full of sunshine, bathed in sun.

ԱՐԵՎԱԽՈՆՋ, *տես* ԱՐԵՎԱԿԵԶ:

ԱՐԵՎԱԾԱԳ, գ. sunrise; dawn, daybreak; ◊ ~**ին** at dawn/daybreak; ~**ից առաջ** before dawn/daybreak.

ԱՐԵՎԱԾԱՂԻԿ, գ. sunflower.

ԱՐԵՎԱԿԵԶ, ա. sun-scorched, sunburnt, tanned, torrid.

ԱՐԵՎԱՀԱՄ, ա. sweet, delightful, sunflavoured.

ԱՐԵՎԱՀԱՅԱՑ, ա. facing the sun, sunny, sunny side.

ԱՐԵՎԱՀԱՐ, ա. sun-scorched; (արևից թխացած) sunburnt, tanned.

ԱՐԵՎԱՀԱՐՎԵԼ, բ. get a sunstroke.

ԱՐԵՎԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sunstroke.

ԱՐԵՎԱՀՅՈՒՍԱԿ, գ. *կզմխ.* solar plexy.

ԱՐԵՎԱՅՐՈՒՔ, գ. sunburn, suntan.

ԱՐԵՎԱՇՈՂ, I. ա. sunny, effulgent; 2. գ. sunbeam, sunray; *բնաբ.* radiant.

ԱՐԵՎԱՉԱՓ, գ. *աստղ.* heliometre.

ԱՐԵՎԱՊԱՇՏ, ա. Zoroastrian, sunworshipping.

ԱՐԵՎԱՊՍԱԿ, գ. crown of the sun.

ԱՐԵՎԱՎԱՌ, ա. scorched, sun-scorched, burnt; (պես պես վառ) bright as the sun; ◊ ~ **հող** scorched earth.

ԱՐԵՎԵԼԱԲՆԱԿ, գ. a resident of the Orient, a native of the East, Levant.

ԱՐԵՎԵԼԱԳԵՏ, գ. orientalist.

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. oriental.

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oriental studies; ◊ ~**թյան ինստիտուտ** institute of oriental studies.

ԱՐԵՎԵԼԱՀԱՅ, գ. Eastern Armenian.

ԱՐԵՎԵԼԱՀԱՅԱՑ, ա. eastward, facing the east.

ԱՐԵՎԵԼԱՀԱՅԵՐԵՆ, գ. (the) Eastern Armenian (language).

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ, ա. east, eastern, oriental; (ուղղութ.) easterly; ◊ **քաղաքի** ~ **մաս** east end, eastern part of a town; ~ **ուղղությամբ** eastwards, in an easterly direction.

ԱՐԵՎԵԼՅԻ, գ. native of the East, oriental (man).
ԱՐԵՎԵԼՔ, գ. east, orient; ◊ **Հեռավոր ~** the Far East; **Մերձավոր ~** the Near East; **Միջին ~** the Middle East; **դեպի ~** to the east (of), east(wards); **~ գնալ** go east; *բրբ.* **~ի երկրներ** the East, the Orient; **~ում** in the east.
ԱՐԵՎԿՈՂ, ա. sunny, sunny side; ◊ **~ անել** bask in the sun, sun oneself.
ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅ, գ. Western Armenian.
ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅԱՑ, ա. westward, facing the west.
ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅԵՐԵՆ, գ., ա., մ. (the) Western Armenian (language).
ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Western Armenians.
ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ, ա. western, occidental.
ԱՐԵՎՄՈՒՏՔ, գ. west, the West, the Occident, sunset; ◊ **դեպի ~** to the west (of), west (wards), to the westward (of); **~ գնալ** go west; **~ի երկրներ** the West, the Occident; **~ում** in the west.
ԱՐԵՎՇԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. longevity.
ԱՐԵՎՈՏ, ա. sunny; ◊ **~ օր** sunny day.
ԱՐԹՆԱՆԱԼ, բ. wake up, wake; *փխբ.* (գիտակցության գալ) recover/regain consciousness; (սթափվել) come to oneself/ one's senses, regain consciousness; (վերակենդանանալ) come to life.
ԱՐԹՆԱՑՆԵԼ, բ. wake up, awake; (զգացմունք, ձգտում) (a)waken; (ուժեր, ունակություններ) (a)rouse.
ԱՐԹՆԱՑՈՒՄ, գ. awakening, waking up.
ԱՐԹՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. awakening, alertness, vigil; (սթափություն) vigilance; (աչալրջություն) watchfulness.
ԱՐԹՈՒՆ, ա. awake, unwinking; (զգաստ) alert; (սթափ) vigilant; (աչալուրջ) watchful; (զգույշ) cautious.
ԱՐԺԱՆ, *հնց. տես* ԱՐԺԱՆԻ՝.
ԱՐԺԱՆԱՊԱՏ, մ. suitably, befittingly; (արժանավայել ձևով) in an appropriate/adequate/ proper manner.
ԱՐԺԱՆԱՀԱՎԱՍ, ա. trustworthy; (վստահելի) reliable, credible; (փաստաթղթի մասին) authentic; ◊ **~ աղբյուրներից** from reliable sources.
ԱՐԺԱՆԱՀԱՎԱՍՈՐԵՆ, մ. for certain, for sure, beyond all doubt.
ԱՐԺԱՆԱՀԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. trustworthiness; (փաստաթղթի ևն մասին) authenticity; (իսկություն, ստուգություն) truth.
ԱՐԺԱՆԱՀԻՇԱՏԱԿ, ա. memorable.
ԱՐԺԱՆԱՆԱԼ, բ. deserve, be honoured (with), be entitled to; (արժանի լինել) merit, be worthy; ◊ **պարգևի ~** be awarded.
ԱՐԺԱՆԱՊԱՏԻՎ, ա. honourable, respectable; *եկեղ.* reverend.
ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՎՈՐԵՆ, մ. with dignity.
ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dignity; ◊ **սեփական ~թյան զգացում** self-respect, proper pride; **~իդ ցած լինել** be beneath one's dignity.
ԱՐԺԱՆԱՎԱՅԵԼ, ա. suitable; (պատշաճ) proper; (վայելուչ) apposite (to); (արժանի) deserving, worthy (of), worth; ◊ **~ կերպով** with dignity, in the proper way.
ԱՐԺԱՆԱՎՈՐ, *տես* ԱՐԺԱՆԻ՝.
ԱՐԺԱՆԱՎՈՐԱՊԵՍ, մ. befittingly; (պատշաճ ձևով) in an appropriate/adequate/proper manner.
ԱՐԺԱՆԱՑՆԵԼ, բ. favour (with), honour (with), deign; vouchsafe; ◊ **գիտական աստիճանի ~** confer (an academic title) on; **պատվի ~** honour; **ուշադրության ~** favour/honour with attention.
ԱՐԺԱՆԻ՝, ա. deserving, worthy (of), worth; ◊ **գովեստի ~** praiseworthy; **ուշադրության ~** deserving attention/consideration, worthy of note, worth notice; **~ անել** favour with, honour(with), vouchsafe, deign; **~ լինել** deserve, merit, be worthy (of), be honoured (with); **~ համարել** consider worthy; **~ պարգև** (well-)deserved reward.
ԱՐԺԱՆԻՔ, գ. merit, virtue, quality; ◊ **ըստ արժանվույն գնահատել** appraise at its true worth.
ԱՐԺԵԳԻՆ, գ. (տարադրամի, արժեթղթերի) rate of exchange.
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ, գ. securities, share; **~երի բորսա** Stock exchange; *տնտ.* **~երի փաթեթ** portfolio; **գնանշված ~եր** listed securities; **գրանցված ~եր** registered securities; **սեփական ~երի հետգնում** redemption of securities.
ԱՐԺԵ(ՆԱ)Լ, բ. cost; (արժանի լինել) deserve, be worthy; ◊ **էժան ~** cost little, be cheap; **թանկ ~** cost a lot, be dear; **ոչինչ չ~** cost nothing; *փխբ.* be worthless/no good; **արժե դա կարդալ** it is (well) worth reading; **արժե միայն գնալ և ...** once you go and...; **ոչինչ չարժող** worthless; **չարժե՛** don't mention it! **նա այդպիսի տասին արժե** he is worth a dozen/hundred such.
ԱՐԺԵՔ, գ. cost; *տնտ.* value; (գին) price; (արժողություն) value; ◊ **անվանական ~** face value; **արտադրական ~** cost of production; **բանվորական ուժի ~** cost of labour; **էլ. էներգիայի ~** electricity charges; **իրական ~** net/real/cost price; **հաշվեկշռային ~** book value; **հավելյալ ~** surplus value; **շուկայական ~** market price; **սպառողական ~** use value; **փոխադրման ~** carriage, transportation cost; **փոխանակման ~** exchange value; **~ տալ** attach importance (to), evaluate; **~ ունենալ՝ ներկայացնել** be valuable; **~ը բարձրացնել՝ իջեցնել** raise/ lower the price; **մեծ ~ ներկայացնել** be of great value; **ընդհանուր ~ով** a total value of;

նյութական՝ մշակութային և հոգևոր ~ներ material, cultural and spiritual values.

ԱՐԺԵ(ՔԱ)ՉԱՐԿԵԼ, բ. depreciate, cheapen, devalue.

ԱՐԺԵ(ՔԱ)ՉԱՐԿՈՒՄ, գ. depreciation, devaluation.

ԱՐԺԵ(ՔԱ)ՉՈՒԱԾ, ա. depreciated, devalued.

ԱՐԺԵՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քիմ.* valency.

ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ, ա. valuable; ◊ **~ առաջարկություն** valuable suggestion; **~ նվեր** valuable present.

ԱՐԺԵ(ՔԱ)ՎՈՐԵԼ, բ. (արժեք դնել) fix the price, state the value (of), value; (գնահատել) estimate, appraise, evaluate; ◊ **աշխատանքը ~** estimate/evaluate the work.

ԱՐԺԵ(ՔԱ)ՎՈՐՈՒՄ, գ. estimation, estimate; (ունեցվածքի) valuation; (կարծիք, գնահատում) appraisal, evaluation.

ԱՐԺՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. value, worth; ◊ **հարյուր ռուբլու՝ դրամի ընդհանուր ~ությամբ** to a total value of 100 roubles/drams, of the value of 100 roubles/drams.

ԱՐԺՈՒՅԱՅԻՆ, ա. currency; ◊ **~ գործարք** currency transaction; **~ դեֆիցիտ** foreign exchange deficit.

ԱՐԺՈՒՅԹ, գ. currency; ◊ **~ի ընթացագիծ** rate of exchange, exchange; **ոսկու ~** gold currency; **օտարերկրյա ~** foreign currency.

ԱՐԻ, ա. valourous; (քաջ) brave; (խիզախ) courageous; (անվեհեր) valiant; (քաջարի) gallant.

ԱՐԻԱ, *տես* ԴԵՐԵՐԳ:

ԱՐԻԱԲԱՐ, մ. bravely, valiantly; (խիզախորեն) courageously.

ԱՐԻԱԿԱՆ, ա. Aryan.

ԱՐԻԱՆԱԼ, բ. take heart/courage.

ԱՐԻՍՏԻԿՐԱՏ, գ. aristocrat.

ԱՐԻՍՏԻԿՐԱՏԱԿԱՆ, ա. aristocratic.

ԱՐԻՍՏԻԿՐԱՏԻԱ, գ. aristocracy, nobility; ◊ **ֆինանսական ~** plutocracy.

ԱՐԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. valour; (քաջություն) bravery; (խիզախություն) courage; (անվեհերություն) valiance, valiancy; (տոկունություն) fortitude; ◊ **~ ցուցաբերել** show/display courage; **իր մեջ ~ գտնել** muster/pluck up one's courage.

ԱՐԽԱԻԶՄ, *տես* ՀՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՐԽԻՎ, գ. archive(s); ◊ **պետական ~** State Archives; (Անգլիայում) Public Record Office; **~ հանձնել** shelve, give up as a bad job.

ԱՐԽԻՎԱՅԻՆ, ա. archival; ◊ **~ փաստաթղթեր** archival documents; **~ փաստաթղթերի պահոց** archival depository.

ԱՐԽԻՎԱՊԱՀ, **ԱՐԽԻՎԱՐԻՈՒՍ** } գ. archivist.

ԱՐԾԱԹ, գ. silver; (իրեր, փող) silver; ◊ **թերթավոր ~** silver-leaf, silverplate.

ԱՐԾԱԹԱԲԵՐ, ա. *հնք.* argentiferous.

ԱՐԾԱԹԱԳՈՐԾ, գ. silversmith.

ԱՐԾԱԹԱԳՈՒՅՆ, գ. silvery, silver, silver-coloured.

ԱՐԾԱԹԱԶՈՑ, ա. silver-covered, silver-plated.

ԱՐԾԱԹԱԶՈՑԵԼ, բ. silver.

ԱՐԾԱԹԱԶՈՑՈՒՄ, գ. silvering.

ԱՐԾԱԹԱՓԵԼ, գ. silver thread.

ԱՐԾԱԹԱՀԱՆՔ, գ. silver mine.

ԱՐԾԱԹԱՀՈՒՆՉ, ա. silvery (sounding).

ԱՐԾԱԹԱՊԱՏ, ա. silver-plated.

ԱՐԾԱԹԱՊԱՏՈՒՄ, գ. silvering, silver-plating.

ԱՐԾԱԹԱՓԱՅԼ, ա. silver glance; ◊ **~ մազերով** silver-haired; *բնստ.* silvern.

ԱՐԾԱԹԵ, **ԱՐԾԱԹՅԱ** } ա. silver, of silver; ◊ **~ դրամ** silver-coin; **~ հարսանիք** silver wedding; **~ մրցանակակիր** silver prize-winner, second-prize winner; **~ նրբաթիթեղ** silver-paper.

ԱՐԾԱԹԵՂԵՆ, գ. silver, silverware; ◊ **ճաշի ~** silver (plate); silver-goods, silverware, silverwork.

ԱՐԾԱՐԾԵԼ, բ. rouse, arouse; (խրախուսել, խթանել) provoke, stimulate; ◊ **միտք ~** develop/stimulate an idea.

ԱՐԾԱՐԾՈՒՄ, գ. excitation, stimulation.

ԱՐԾԻՎ, գ. eagle; (էգ) she eagle, female eagle; (համաստեղություն) constellation of Eagle; *փխր.* (շատ խիզախ մարդ) a very brave/courageous person; ◊ **լեռնային ~** mountain eagle, eagle of the heights; **~ի հայացք** eagle eye.

ԱՐԾՆ, գ. enamel, glaze; ◊ *կզմխս.* **ատամի ~** enamel.

ԱՐԾՆԱԳՈՐԾ, գ. enameller.

ԱՐԾՆԱՆԵՐԿ, գ. enamel.

ԱՐԾՆԱՊԱՏ, ա. enamelled; ◊ **~ կաթսա** enamelled saucepan.

ԱՐԾՆԱՊԱՏԵԼ, բ. enamel.

ԱՐԾՆԱՊԱՏՈՒՄ, գ. enamelling.

ԱՐԾՎԱԳԼՈՒԽ, ա. eagle-headed, having the form of an eagle's head.

ԱՐԾՎԱԴԵՄ, ա. eagle-faced.

ԱՐԾՎԱՀԱՅԱՑ, ա. sharp-sighted, eagle-sighted.

ԱՐԾՎԱՅԻՆ, ա. aquiline.

ԱՐԾՎԱՔԻԹ, ա. aquiline nose.

ԱՐԾՎԻԿ, գ. eaglet.

ԱՐԿ, գ. shell; (հրթիռ) missile; ◊ **հրանոթային ~** gun-shell; **կառավարվող ~** guided missile.

ԱՐԿԱԾ, գ. adventure.

ԱՐԿԱԾԱԼԻ(Ց), ա. full of adventure; ◊ **~ կյանք ապրել** live a life full of adventure.

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴԻՐ, 1. ա. adventurous; 2. գ. (մարդ) adventurist, adventurer.

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐԱԿԱՆ, ա. adventurous; (բախտախնդիր) venturesome; (վտանգավոր) hazardous, risky.

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. adventure, adventurism; (վտանգավոր ձեռնարկում) venture; (մութ գործարք) shady enterprize.

ԱՐԿԱԾԱՄԱԼ, ա. adventurer; (կին) adventuress.

ԱՐԿԱԾԱՅԻՆ, ա. adventure; ◊ **~ վեպ** adventure novel/story.

ԱՐԿԼ, գ. box; (սուփ) case; (մեծ արկղ, սնդուկ) chest, trunk.

ԱՐԿԼԻԿ, գ. small box.

ԱՐԿՏԻԿԱԿԱՆ, ա. arctic; ◊ **~ շրջան** the Arctic, the arctic region.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԱԲԱՐ, մ. contemptuously, scornfully, disdainfully.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԱԼԻ, ա. contemptible, despicable.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԱԿԱՆ, ա. contemptuous, scornful, disdainful, slighting; ◊ **~ տոն** slighting tone.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԱՆՔ, գ. contempt, scorn, disdain; (անուշադրություն) neglect, disregard; (վտանգի նկատմամբ) defiance; ◊ **~ով խոսել** slight, disparage; **~ով վերաբերվել** set at nought/defiance.

ԱՐՀԱՄԱՐՀԵԼ, բ. despise, hold in contempt, disdain; (չընդունել) disdain, defy; (անուշադրության մատնել) neglect, disregard, ignore; ◊ **(որևէ մեկի) կարծիքը ~** score/ignore sb's opinion; **պարտականությունները ~** neglect/disregard one's duties; **վտանգը ~** defy/scorn/ignore danger; **քծնանքը ~** disdain flattery.

ԱՐՀԱՎԻՐՔ, գ. calamity, disaster; ◊ **բնության ~ները** natural disasters.

ԱՐՀԵՍ, գ. trade, handicraft; (մասնագիտություն) profession; (զբաղմունք) occupation, work, business; ◊ **կոշկակարի ~** the trade of shoemaker; **~ սովորել** learn a trade.

ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾ, *տես* ԱՐՀԵՍՏԱՎՈՐ:

ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. handicraft, industrial; ◊ **~ ուսումնարան** industrial/trade/vocational school.

ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. workmanship, craftsmanship.

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ, ա. artificial, man-made; ◊ **~ ադամանդ** imitation/paste diamond; **~ ատամներ** artificial/false teeth; **~ արբանյակ** man-made/artificial satellite; **~ ժպիտ** artificial/false smile; **~ կաուչուկ** sinthetic rubber; **(երեխայի) ~ կերակրում** bottle-feeding.

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. artificially.

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. artificiality.

ԱՐՀԵՍՏԱՁԱԿԱՆ, ա. trade, handicraft; ◊ **~ շարժում** trade-union movement; **~ միություն** trade union.

ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ, գ. workshop.

ԱՐՀԵՍՏԱՎՈՐ, գ. artisan, handicraftsman, workman.

ԱՐՀԵՍՏԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. handicraft.

ԱՐՀԵՍՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. workmanship.

ԱՐՀԿՈՄ, գ. *հպվ.* chairman of trade-union committee.

ԱՐՀԿՈՄՏԵ, գ. *հպվ.* local trade-union committee.

ԱՐՀՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ, ա. trade-union; ◊ **~ աշխատանք** trade-union work; **~ կազմակերպիչ** trade-union organizer; **~ կազմակերպություն** trade-union organization; **~ շարժում** trade-union movement; **~ տոմս** trade-union card.

ԱՐՀՄԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. trade union; ◊ **~բյան անդամներ** trade-union members, organized labour; **բանվորների ~բյան ներկայացուցիչ** shop-steward.

ԱՐՁԱԳԱՆՔ, գ. echo; *փխբ.* repercussion; (պատասխան) response; ◊ **~ առաջացնել** rouse a ready/keen response; **(ջերմ) ~ գտնել** find a (warm) response.

ԱՐՁԱԳԱՆՔԵԼ, բ. echo, respond, answer, react; ◊ **~ կոչին** respond to the call/summons (of), take up the call.

ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄ, գ. response.

ԱՐՁԱԿ, ա. (լայն. տարածության մասին) spacious, roomy, wide, broad; (ազատ) free, unrestricted; (ստեղծագործության մասին) prose; ◊ **~ դաշտեր** broad lands/fields; **~ թարգմանություն** free translation; **~ հագուստ** loose, wide garment/outfit; **~ ստեղծագործություն** prose work; **կոճակները ~** unbuttoned.

ԱՐՁԱԿԱԳԻՐ, գ. prose-writer, prosaist, fiction writer; (վիպասան) novelist.

ԱՐՁԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prose-writing, fiction.

ԱՐՁԱԿԵԼ, բ. dismiss; (ազատել) release, set free, discharge; (թուլացնել) loosen; (քանդել) unbind; (կապը) untie; (ամրակը) unfasten; (կոճակը) unbutton; (հանգույցը) undo, unknot; (կազմակերպության մասին) disband; (պառլամենտը) dissolve; (աշակերտներին) break up; ◊ **ազատ ~** set free; **բանտարկյալներին ~** discharge prisoners; **գոտին ~** loosen the belt; **լեզվի կապերն ~** loose/loosen one's tongue; **ծիլեր ~** shoot, sprout, come out; **հոտ ~** exhale; **հրաման ~** issue an order/edict; **հրացան ~** shoot/fire a rifle; **ձայն ~** utter; **ձեռքերն ~** untie sb's hands; *փխբ.* leave sb free to act, be given full scope; **ձիու սանձն ~** give (the horse) the rein(s)/full scope; **մազերն ~** let one's hair down; **նետ ~** shoot an arrow.

ԱՐՁԱԿՎԵԼ, բ. get/become free; ◊ **կոճակն ~** become/get unbuttonned; **ճարմանդը չափոռաստը (խսկց.) ~** become unclasped/unhooked; **հանգույցն ~** get/come undone; **կապն ~** get/come untied.

ԱՐՁԱԿՈՒՄ, գ. release; (ազատում) release; (հեռացում) discharge, dismissal; (արձակուրդ) leave; (աշակերտների) breaking up;

(պառլամենտի) dissolution; (կազմակերպության) disbandment; (ժողովի պաշտոնի մասին) dismissal; ◊ **~ման նպաստ** severance pay.

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴ, գ. (ծառայողների) leave, leave of absence, holiday; (դպրոցի կն) vacation, holidays; *ամ.* recess; ◊ **ամառային ~** long/summer vacation; **հիվանդության ~** - sick leave; **հղիության ֆիզիոլոգիական ~** maternity leave; **~ առանց աշխատավարձի պահպանման** holiday without pay; **~ տալ** give leave (of absence); **~ վերցնել** take leave/a holiday; **~ի մեջ լինել** be on leave/holiday.

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԱՅԻՆ, ա. leave, holiday, vacational; (դրամ) vacation pay.

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԱՎՈՐ, գ. vacationist, vacationer, holiday-maker, man on holiday.

ԱՐՁԱՆ, գ. statue; (քանդակ) sculpture, carved image; (հուշարձան) monument, memorial; (գերեզմանաքար) tomb stone, grave-stone; ◊ **~ քանդակել** carve a sculpture/statue/monument/memorial; **~ կանգնեցնել** erect/put/set up a monument (to).

ԱՐՁԱՆԱԳԻՐ, գ. (արձանագրություն քարի՝ հուշարձանի վրա) inscription (on a stone) (արձանագրություն գերեզմանաքարի վրա) epitaph.

ԱՐՁԱՆԱԳՈՐԾ, գ. sculptor.

ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԼ, բ. minute, record, record the minutes, take the minutes, put down/register in the minutes; (իր մոտ գրանցել) note, write/put down; (գրառումներ անել) make/take notes; (նշել, գրանցել) fix , state, ascertain, register; ◊ **փաստն ~** state the fact; **մահն ~** certify death.

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. report, record of proceedings; (գիտ.ընկ.) proceedings; (ժողովի) minutes, transactions; *իրավ.* record of evidence; ◊ **դատական ~** court record; **հարցաքննության հարցման ~** examination record; **~ քարի մետաղի վրա** inscription; **~ կազմել** draw up a statement (of the case), draw up a report; **~ի մեջ մտցնել** enter in the minutes; **քաղվածք ~ից** extract from the minutes.

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒՄ, գ. statement; (նշում) fixation; (գրառում) recording, record; (գրանցում) registration; (վավերացում) certification.

ԱՐՁԱՆԱՀՈՒՄՔ, գ. statuary.

ԱՐՁԱՆԱՆԱԼ, բ. stand stock-still; (քարանալ) petrify; (շշմել, ապշել) be dumbfounded.

ԱՐՁԱՆԱՅԻՆ, ա. sculptural, statuesque.

ԱՐՁԱՆԱՍՅՈՒՆ, գ. (կին) caryatid; (տղամարդ) Atlas.

ԱՐՁԱՆԻԿ, գ. statuette, figurine.

ԱՐՃԻՆ, գ. lead; *փխբ.* (հրազենի գնդակ) bullet.

ԱՐՃՃԱԳՈՒՅՆ, ա. leaden coloured.

ԱՐՃՃԱՀԱՆՔ, գ. lead-ore.

ԱՐՃՃԵ } ա. leaden, lead, leady,
ԱՐՃՃՅԱ } plumbeous.

ԱՐՃՃԱՊԱՏ(Վ)ԵԼ, բ. lead.

ԱՐՃՃԱՊԱՏՈՒՄ, գ. lead plating.

ԱՐՄԱՎ, գ. date.

ԱՐՄԱՎԱՀԱՎ, գ. phoenix.

ԱՐՄԱՎԵ, ա. date.

ԱՐՄԱՎԵՆԻ, գ. date, date-palm; ◊ **փյունիկյան ~** Phoenician date-palm.

ԱՐՄԱՏ, գ. root; *մաթ.* root, radical; ◊ *լեզվ.* **բառի ~** root (of a word); *մաթ.* **քառակուսի ~** square root; **չարիքի ~ը** the root of the evil; **սխալների ~ը** the root-cause of the mistakes; **~ գցել** (բույսի մասին) take/strike root; *փխբ.* (բնակություն հաստատել) settle (down); **~ հանել** extract/find the root; **~ի նշան** radical sign; **խոր ~ներ ունենալ** be deeply rooted.

ԱՐՄԱՏԱԽԻԼ, ա. stubbed/grubbed up, extirpated; ◊ **~ անել** uproot, tear up by the roots, eradicate; *փխբ.* eradicate, extirpate, root out; **կոճղերն ~ անել** stub/grub up.

ԱՐՄԱՏԱԿԱԼԵԼ, բ. take /strike root.

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ, ա. radical; (հիմնական) basic, fundamental; *լեզվ.* (միայն արմատից կազմված) root; ◊ **~ բառեր** root words; **~ բեկում** radical turn; **~ բուժում** radical cure; **~ հարց** fundamental/vital question; **~ միջոցներ ձեռք առնել** take drastic measures; **~ ստուգաբանական բառարան** etymological dictionary; **~ փոփոխություն** radical/fundamental/sweeping change.

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. radically, (հիմնովին) thoroughly.

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քիր.* radicalism.

ԱՐՄԱՏԱՀԱՆ, *տե՛ս* ԱՐՄԱՏԱԽԻԼ:

ԱՐՄԱՏԱՀԱՆԵԼ, բ. (արմատով հանել) root out/up; *փխբ.* (ոչնչացնել) eradicate, destroy, do away (with).

ԱՐՄԱՏԱՀՆՉՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* root sound.

ԱՐՄԱՏԱՅԻՆ, ա. root; ◊ **~ ճյուղավորում** root branching.

ԱՐՄԱՏԱՆԱԼ, բ. take /strike root.

ԱՐՄԱՏԱՆԻՇ } գ. *մաթ.* radical sign.
ԱՐՄԱՏԱՆՇԱՆ }

ԱՐՄԱՏԱՊԵՍ, մ. radically, resolutely.

ԱՐՄԱՏԱՊՏՈՒՂ, գ. *բոտ.* root, root-crops; ◊ **կերի ~** fodder root-crops.

ԱՐՄԱՏԱՎՈՐԵԼ, բ. implant; (ներդնել) inculcate (upon).

ԱՐՄԱՏԱՎՈՐՎԵԼ, բ. take/strike root.

ԱՐՄԱՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. taking/striking root; (ներդրում) inculcation, instillation; ◊ **առաջավոր մեթոդների ~** introduction of advanced methods.

ԱՐՄԱՏԱՑՆԵԼ, *տե՛ս* ԱՐՄԱՏԱՎՈՐԵԼ:

ԱՐՄԱՏԱՑՎԵԼ, *տե՛ս* ԱՐՄԱՏԱՎՈՐՎԵԼ:

ԱՐԱՏԱՅՈՒՅՑ, գ. *մաթ.* root index.
ԱՐԱՏԱՅՈՒՄ, *տես* ԱՐԱՏԱՎՈՐՈՒՄ:
ԱՐԱՏԱՏԼԵՆ, գ. culinary roots.
ԱՐԱՐԿԱՅԻՆ, ա. elbow.
ԱՐԱՏԻՔ, գ. culinary roots.
ԱՐԱՐԻՆԿ, գ. elbow; (ոլորան, գալար) bend, curve, winding; ◊ **խողովակի ~** bend; *փխբ.* **ճանապարհի ~ գետի ~** bend, curve.
ԱՐԱՐԻՆԿԱՎՈՐ, ա. elbow-shaped, cranked; ◊ **~ հոլան լիսեռ** crank shaft; **~ լծակ** bell-crank lever.
ԱՐԱՐԻՆԿՈՍԿՐ, գ. *կզմխս.* funny-bone; *գիտ.* ulna (pl.- nae).
ԱՐՅՈՒՆ, գ. blood; *փխբ.* (արյունահեղություն, կոտորած) slaughter, butchery; (պատերազմ) war; ◊ **~ առնել** bleed; *բժշկ.* phlebotomize; **~ թափել** shed blood; **~ - արցունք թափել** cry bitterly; **~ ներարկել** transfuse blood; **~ - քրտինքով թափել** in the sweat of one' s brow; **~ - քրտինքով** in blood and sweat; **~ը կանգնեցնել** stop a wound, stop the flow of blood; **~ը մակարդվել** coagulate; **~ը պղտորել խառնել** worry (oneself) needlessly; **~յան առլցում** rush of blood; **~յան գնդիկներ** blood corpuscles; *բժշկ.* **~յան զեղում** haemorrhage; **~յան ճնշում** blood pressure; **~յան շրջաառություն** circulation of the blood, blood circulation; **~ է գալիս** it bleeds; **~ը (երակներում) եռում է** his blood is up, his blood boils; **նրա ~յան մեջ է** it runs in his blood; **~ը (երակներում) սառչում է** it freezes his blood; **մինչև ~յան վերջին կաթիլը** to the last drop of blood; **միս ու ~ դառնալ** become ingrained.
ԱՐՅՈՒՆԱԲԱՐՔ, ա. blood-red.
ԱՐՅՈՒՆԱԳՈՒՅՆ, ա. blood-red.
ԱՐՅՈՒՆԱԶԵԼՈՒՄ, գ. *բժշկ.* haemorrhage; ◊ **ուղեղի ~** brain haemorrhage.
ԱՐՅՈՒՆԱԶՐԿԵԼ, բ. drain of blood, bleed white; *գիտ.* exsanguinate; *փխբ.* (անկենդան դարձնել) render lifeless.
ԱՐՅՈՒՆԱԶՐԿՈՒՄ, գ. draining of blood; *փխբ.* (անկենդան դարձնելը) rendering lifeless.
ԱՐՅՈՒՆԱԶՈՒՐԿ, ա. bloodless; *փխբ.* (աճգույն) pallid; (գունատ) anaemic; (անկյանք) lifeless.
ԱՐՅՈՒՆԱԹԱԹԱԽ, ա. covered with blood, blood-stained, bloody.
ԱՐՅՈՒՆԱԹՔՈՒՄ, գ. blood-spitting; *գիտ.* haemoptysis.
ԱՐՅՈՒՆԱԼԻ(Ց), ա. bloody, sanguinary; *փխբ.* murderous; ◊ **~ աչքեր** bloodshot eyes; **~ ճակատամարտ** bloody battle; **~ չարագործություն** murderous deed/act.
ԱՐՅՈՒՆԱՑՈՒ, ա. bleeding; ◊ **~ վերք** bleeding wound.
ԱՐՅՈՒՆԱԿԻՑ, ա. related in kinship.
ԱՐՅՈՒՆԱԿՑԱԿԱՆ, ա. blood; ◊ **~ կապեր** blood relationship, consanguinity, ties of blood, related in kinship.
ԱՐՅՈՒՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blood relationship, consanguinity, kinship (relationship).
ԱՐՅՈՒՆԱՀԵՂ, ա. bloody; ◊ **~ ճակատամարտ** bloody battle, blood-shed.
ԱՐՅՈՒՆԱՀԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blood-shed, slaughter.
ԱՐՅՈՒՆԱՀՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. haemorrhage, bleeding, extravasation; ◊ **~ քթից** nosebleed.
ԱՐՅՈՒՆԱՄԱԾ, ա. blood-stained, bloody.
ԱՐՅՈՒՆԱՆՈՒԹ, գ. blood vessel.
ԱՐՅՈՒՆԱՇԱՂԱԽ, ա. blood-stained, bloody.
ԱՐՅՈՒՆԱՊԱԿԱՍ, ա. bloodless; *գիտ.* anaemic.
ԱՐՅՈՒՆԱՊԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. anaemia.
ԱՐՅՈՒՆԱՊԻՂԾ, ա. incestuous.
ԱՐՅՈՒՆԱՊՂԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incest.
ԱՐՅՈՒՆԱՌՈՒԾՏ, *տես* ԱՐՅՈՒՆՌՈՒԾՏ:
ԱՐՅՈՒՆԱՏԱՐ, ա. *կզմխս.* blood, circulatory; ◊ **~ անոթներ** blood vessels.
ԱՐՅՈՒՆԱՏԵՆՉ, ա. bloodthirsty, sanguinary.
ԱՐՅՈՒՆԱՐԲՈՒ, ա. bloodthirsty, sanguinary.
ԱՐ(ՅՈՒ)ՆԱՔԱՄ, ա. bloodless; *փխբ.* (գունատ) pallid, anaemic; (անկենդան) lifeless; ◊ **~ լինել** bleed profusely.
ԱՐՅՈՒՆԱՔԱՄՎԵԼ, բ. be/get/become bloodless, bleed profusely.
ԱՐՅՈՒՆԼՎԱ, ա. covered with blood, blood-stained.
ԱՐՅՈՒՆՈՏ, ա. blood-stained, blooded.
ԱՐՅՈՒՆՈՏԵԼ, բ. stain with blood.
ԱՐՅՈՒՆՈՏՎԵԼ, բ. be/become stained with blood.
ԱՐՅՈՒՆՌՈՒԾՏ, ա. blood-thirsty, sanguinary.
ԱՐՅՈՒՆՌՈՒԾՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blood-thirstiness, bloodiness.
ԱՐՆԱՍՈՒՄ, գ. blood-sucker; *փխբ.* (կեղեքիչ, չորթող) extortioner.
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ, գ. break of day, daybreak, dawn; *փխբ.* (սկիզբ, ծագում) outset, start; ◊ **~ը բացվում է** day is breaking; **~ին** at daybreak/dawn; **կյանքի ~ին** at the very outset of life; **քաղաքակրթության ~ը** the dawn of civilization.
ԱՐՇԱՎ, գ. march, trip; (էքսկուրսիա) walking tour/trip, hike; (ծովային) cruise; *ռզմ.* raid; (էքսպեդիցիա) expedition; ◊ **~ի ելնել** take the field, go for a trip/on a tour.
ԱՐՇԱՎԱԽՄԲՈՒՔ, գ. expedition, party; ◊ **երկրաբանական ~** geological party; **հետախուզական ~** surveying party; **փրկարար ~** rescue party.
ԱՐՇԱՎԱՅԻՆ, ա. march, marching, route, field; ◊ *ռզմ.* **~ հանդերձանք** field kit.
ԱՐՇԱՎԱՆՔ, գ. (ներխուժում) invasion, inroad, raid; (թալանչիական) foray; ◊ **խաչակրաց ~** crusade; **~ կատարել** raid; **թալան-**

չիական ~ կատարել foray, make a plundering raid; ~ի ելնել take the field.

ԱՐՇԱՎԱՅԻՆ, գ. *ռզմ.* marching column.

ԱՐՇԱՎԱՍՈՒՅՐ, 1. ա. swift, headlong, impetuous; 2. մ. at a gallop, full gallop.

ԱՐՇԱՎԵԼ, բ. invade, raid; ◊ **քառատրոփ ~** gallop.

ԱՐՇԱՎՈՒՂԻ, գ. route, march route.

ԱՐՇԻՊԵԼԱԳ, գ. *աշխրգ.* archipelago (pl. -os, -oes).

ԱՐՈՍ, գ. ashberry, rowan-berry.

ԱՐՈՍԵՆԻ, գ. *բսբ.* mountain/wild ash, rowan tree.

ԱՐՈՏ, գ. (արոտավայր) pasture, common pasture; (խոտ) grass.

ԱՐՈՏԱՄԱՐԳ, *տես* ԱՐՈՏԱՎԱՅՐ:

ԱՐՈՏԱՅԻՆ, ա. pasturable.

ԱՐՈՏԱՎԱՅՐ } գ. pasture, common pasture.
ԱՐՈՏԱՏԵՂ }

ԱՐՈՐ, գ. wooden plough; ◊ **~ անել** plough.

ԱՐՋ, գ. bear; *փխբ.* (կոպիտ՝ անկիրթ մարդ) bear; ◊ *աստղ.* **Մեծ Արջ** the Great Bear, Ursa Major, Charles's Wain, the Wain, the Dipper; **Փոքր Արջ** Ursa Minor; the Little/Lesser Bear; **սպիտակ ~** polar bear; **~ի մորթի** bear skin; **~ի պես վարվել** play the bear; **~ի ծառայություն մատուցել** do sb a disservice, bestow a doubtful service (upon).

ԱՐՋԱԲՈՒ(Յ)Ն, գ. den, lair.

ԱՐՋԱՄՈՒԿ, գ. *կենդ.* marmot, raccoon.

ԱՐՋԱՆԵՄ, ա. bear-like.

ԱՐՋԱՅԻՆ, ա. bear, ursine.

ԱՐՋ(Ա)ՈՐՍ, գ. bearhunt, bearhunting, bear-baiting.

ԱՐՋԱՌ, գ. bull-calf.

ԱՐՋԱՍՊ, գ. *քիմ.* vitriol.

ԱՐՋԱՍՊԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* sulphuric acid.

ԱՐՋԱՓԱԹԹԻԿ, գ. bear cub, young bear.

ԱՐՋԱՐԱՈՐԴ, գ. bearhunter.

ԱՐՋՈՒԿ, գ. bear cub, young bear.

ԱՐՎԱՐՁԱՆ, գ. suburb, outskirts.

ԱՐՎԱՐՁԱՆԱՅԻՆ, ա. suburban; ◊ **~ գնացք** local suburban train; **~ երկաթուղային երթևեկություն** local service/suburban train.

ԱՐՎԵՍՏ, գ. art; (հմտություն, վարպետություն) skill, proficiency, craftsmanship; ◊ **ռազմական ~** art of war; **ռազմավարական ~** art of strategy, campaign tactics; **~ի գործ** work of art; **~ի կանոնների համաձայն** according to the rules of the craft, in craftsman's fashion, scientifically; **~ի սիրուն սիրուց, հանուն ~ի** for the pleasure/love of the thing; **~ի ցուցահանդես** art exhibition; **գեղեցիկ ~ներ** the Fine Arts; **մեծ ~ով** very skillfully; **~ով զբաղվել** study practice art; **~ին տիրապետել** master art, become proficient.

ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏ } գ. art critic, artist.
ԱՐՎԵՍՏԱԲԱՆ }

ԱՐՎԵՍՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. art criticism, study of art.

ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. art.

ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. artistry; ◊ **~բյան ֆակուլտետ** faculty of fine art.

ԱՐՎԵՍՏԱԿԻՑ, գ. fellow-artist, fellow-craftsman.

ԱՐՎԵՍՏԱՆՈՑ, գ. studio.

ԱՐՎԵՍՏԱՍԵՐ, գ. art lover.

ԱՐՏ, գ. cornfield, field; ◊ **~ում աշխատել** work in the fields; **վերի ~ցորեն** *հեգմ.* big wig.

ԱՐՏԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* articulatory; ◊ **~ ապարատ** articulatory apparatus; **~ հմտություններ** articulatory habits.

ԱՐՏԱԲԵՐԵԼ, բ. articulate, pronounce.

ԱՐՏԱԲԵՐՈՒՄ }
ԱՐՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. articulation, pronunciation.

ԱՐՏԱԲՆԱԿ, գ. migrant, migrator.

ԱՐՏԱԲՆԱԿԵՑՆԵԼ, բ. migrate, transmigrate.

ԱՐՏԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄ, գ. migration, emigration, transmigration.

ԱՐՏԱԳԱՂԹ, գ. emigration.

ԱՐՏԱԳԱՂԹԵԼ, բ. emigrate.

ԱՐՏԱԳԱՂԹՈՂ, գ. emigrant.

ԱՐՏԱԳՆԱ, ա. outgoing; ◊ *իրավ.* **~ նիստ** assizes; **~ համերգ՝ ներկայացում** guest concert/performance.

ԱՐՏԱԳՐԵԼ, բ. recopy, rewrite; (արտատպել) reprint, retype; (մաքրագրել) make a fair copy (of), write out fair; ◊ **~ մեկից** copy from sb; **~ մի բանից** copy/write out.

ԱՐՏԱԳՐՈՒՄ }
ԱՐՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. recopying, rewriting, copying/writing out.

ԱՐՏԱԴԱՍԱՐԱՆԱԿԱՆ }
ԱՐՏԱԴԱՍԱՐԱՆԱՅԻՆ } ա. in out-of-school hours, home; (ըոհում) extracurricular; ◊ **~ ընթերցանություն** home-reading, reading in out-of-school hours.

ԱՐՏԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, ա. out-of-school, extra-scholastic, non-scholastic.

ԱՐՏԱԴՐԱԳԻՆ, գ. *տնտ.* cost of production.

ԱՐՏԱԴՐԱԿԵԼԱՆԱԿ, գ. *տնտ.* mode of production.

ԱՐՏԱԴՐԱԾԱԽՍ, գ. *տնտ.* cost of production.

ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ, ա. industrial, production; ◊ **~ խորհրդակցություն** production meeting, conference on production; **~ հագուստ** overalls, protective outer garments, working clothes; **~ հարաբերություններ** production relations; **~ պլան** production plan; **~ պրակտիկա փորձաշրջան** practical training; **~ պրոցես ընթացք** production process; **~ ստաժ** industrial experience, work record.

ԱՐՏԱԴՐԱՄԻՋՈՑ, գ. means of production.

ԱՐՏԱԴՐԱՄՈՒՍ, գ. workshop, shop; ◊ **գլանման ~** rolling shop; **հավաքման ~** assembly shop/department; **ձուլման ~** casting/founding shop, foundry; **~ի պետ** shop superintendant.

ԱՐՏԱԴՐԱՆՔ, գ. production, produce, output;

(ապրանք) manufacture, manufactured goods; (արդյունք) product; (պատրաստվածք) produce, making; ◊ **անասնապահական** ~ animal products; **բարձրորակ** ~ high quality products/production; **գյուղատնտեսական** ~ agricultural/farm produce/production; **կողմնակի** ~ by-product; **կոշիկի** ~ manufacture of shoes; **համախառն** ~ gross output.

ԱՐՏԱԴՐԵԼ, բ. produce, manufacture; (սարքել) make; ◊ **էլեկտրաէներգիա** ~ generate electricity.

ԱՐՏԱԴՐԻՉ, գ. *մաթ.* multiplier, factor.

ԱՐՏԱԴՐՅԱԼ, գ. *մաթ.* product.

ԱՐՏԱԴՐՈՂ, գ. producer, manufacturer, maker; ◊ **նյութական բարիքներ** ~ producer of material goods; **մանր ու միջին** ~**ներ** small and medium producers.

ԱՐՏԱԴՐՈՂԱԲԱՐ, մ. productively, efficiently; (արդյունավետ) with a good result.

ԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱՆ, ա. productive; ◊ ~ **աշխատանք** productive/efficient labour; ~ **ուժեր** productive forces.

ԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. productivity, efficiency; ◊ ~**ը բարձրացնել** raise the productivity/output.

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. production; (գործարան) factory, works; ◊ **կապիտալիստական** ~ capitalist production; ~**թյան գործիքներ** production implements/instruments; ~**թյան եղանակ** mode of production; ~**թյան ծախքեր** cost of production; ~ **գնալ** go to work (at a factory); ~**ից կտրված** work being discontinued; ~**ից չկտրված** without discontinuing work, without dropping/giving up work.

ԱՐՏԱԴՐՈՒՄ, գ. production, manufacture; ◊ **մեքենաների** ~ production of machines.

ԱՐՏԱՁԱՅԻՆ, ա. *ֆիզիոլ.* secretary.

ԱՐՏԱՁԱՏԵԼ, բ. secrete, erupt; *քիմ.* (նստվածք առաջացնել) precipitate.

ԱՐՏԱՁԱՏՈՒՄ, գ. *ֆիզիոլ.* secretion.

ԱՐՏԱԹՈՐԱՆՔ, գ. *ֆիզիոլ.* excretion.

ԱՐՏԱԹՈՐԵԼ, բ. excrete, defecate, evacuate/move (the bowels).

ԱՐՏԱԹՈՐԻՉ, ա. excretory, excretive; ◊ ~ **օրգաններ** organs of excretion, excretory organs.

ԱՐՏԱԹՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. excretion, defecation, faeces, excrement, evacuation (of the bowels).

ԱՐՏԱԺԱՄ(ՅԱ), ա. overtime; ◊ ~ **աշխատանք** overtime work; ~ **աշխատանքի վճար** overtime pay/money.

ԱՐՏԱԺԱՅԹՔՈՒՄ, գ. eruption.

ԱՐՏԱԾԱԿԱՆ, ա. *տրմբ.* deductive.

ԱՐՏԱԾԵԼ, բ. *տրմբ.*, *մաթ.* deduce.

ԱՐՏԱԿԱՐԳ, ա. extraordinary; (արտասովոր) exceptional; (ծայրահեղ) extreme; (անհնարին) unusual, uncommon; (շտապ, հրատապ) urgent; (հատուկ) special; ◊ ~ **գնացք** special train; ~ **դեպք** emergency case; ~ **թողարկում** special edition/issue; ~ **ժողով** extraordinary meeting; ~ **նիստ** extraordinary/special session; ~ **հետաքրքիր** extremely interesting, extraordinary; ~ **հրամանագիր՝ օրենք՝ դեկրետ** decree extraordinary; ~ **միջոցներ** extraordinary measures; ~ **ներկայացուցիչ** ambassador; ~ **վիճակ՝ դրություն** state of emergency; ~ **լիազորություն** extraordinary powers; emergency powers; ~ **և լիազոր դեսպան** Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary; **ոչ մի** ~ **բան չկա** there is nothing extraordinary/out of ordinary.

ԱՐՏԱԿԱՐԳԱՐԵՆ, մ. extraordinarily; (ծայրահեղորեն) extremely, utterly; (հատուկ՝ ոչ սովորական՝ արտասովոր կերպով) exceptionally.

ԱՐՏԱԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. singularity, uncommonness; (հրատապություն) urgency.

ԱՐՏԱՀԱԳՈՒՍ, գ. overalls, protective outer garments.

ԱՐՏԱՀԱՅՏԵԼ, բ. express; (ցուցադրել, ցույց տալ) show, display; (դրսևորել) reveal, manifest; ◊ **բառերով** ~ put into words; **դժգոհություն** ~ express discontent; **ընդհանուր կարծիք** ~ voice, give voice (to); **թվերով** ~ express in figures; **կարծիք** ~ express/utter an opinion.

ԱՐՏԱՀԱՅՏԻՉ, 1. ա. expressive; (նշանակալից, իմաստալից) significant; (տպավորիչ) impressive; 2. գ. (անձ) spokesman, mouthpiece; ◊ ~ **խոսք** elocution.

ԱՐՏԱՀԱՅՏԱԿԱՆ, *տես* ԱՐՏԱՀԱՅՏԻՉ 1:

ԱՐՏԱՀԱՅՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. expressiveness; (նշանակալիություն) significance.

ԱՐՏԱՀԱՅՏԱՁԵՎ, գ. form of expression.

ԱՐՏԱՀԱՅՏԱՄԻՋՈՑ, գ. means of expression.

ԱՐՏԱՀԱՅՏՎԵԼ, բ. (խոսել, ելույթ ունենալ) express oneself, speak, speak (about), express one's opinion (about); (ցուցաբերել) manifest itself, be expressed/evinced/manifested; (զգալ տալ) tell on/upon, affect; ◊ **բացասաբար** ~ adversely affect; **դեմ** ~ oppose (a proposal), rise in opposition (to a proposal), come out against, declare against; **ըստ էության** ~ speak/answer to the point; **թեր** ~ second a proposal, speak in support (of a proposal), come out in favour (of a proposal), take the floor; **թվերով** ~ amount to, come to, total; **ժողովում** ~ speak at a meeting, address a meeting, take the floor; **հիվանդությունը** ~**ց** the illness told on him.

ԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. expression; ◊ **դարձվածային** ~ idiomatic expression; **դեմ-**

քի ~ expression, look; **հանրահաշվական ~** algebraic expression.

ԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒՄ, գ. expression; (ցուցադրում) display, manifestation; (բացահայտում) revelation.

ԱՐՏԱՀԱՆԱԿԱՆ, ա. export, exported; ◊ **~ առևտուր** export trade.

ԱՐՏԱՀԱՆԵԼ, բ. export; ◊ **~վող ապրանքներ** exported goods.

ԱՐՏԱՀԱՆԵԼԻ, ա. subject/liable to export, exportable.

ԱՐՏԱՀԱՆԻՉ, **ԱՐՏԱՀԱՆՈՂ** գ. exporter.

ԱՐՏԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄ**, գ. exportation, export; ◊ **~ան մաքս** export duties; **միջոցների ~ան հարկ** withholding tax.

ԱՐՏԱՀԱՍՏԻՔԱՅԻՆ, ա. not on the (regular) staff, supernumerary; ◊ **~ աշխատող** member of part-time/occasional staff; **~ թղթակից** supernumerary correspondent.

ԱՐՏԱՀԵՐԹ, ա. out of order/turn; ◊ **~ հարց** question put out of order; **~ նստաշրջան** special session; **~ բաց թողնել** supply/serve out of turn.

ԱՐՏԱՀՈՍԵԼ, բ. flow out, escape, run.

ԱՐՏԱՀՈՍՔ, գ. flowing off, flowing out, leakage.

ԱՐՏԱՄՂԵԼ, բ. force out, eject, oust; (փոխարինել) supplant; (ասպարեզից) exclude.

ԱՐՏԱՄՂՈՒՄ, գ. ousting; (փոխարինում) supplanting; ◊ **ասպարեզից ~** exclusion.

ԱՐՏԱՆԵՏԵԼ, բ. *տնխ.* exhaust; ◊ **~վող** (հեղուկի մասին) effluent; **~վող գազ** exhaust gas.

ԱՐՏԱՆԵՏՈՒՄ, գ. exhaustion.

ԱՐՏԱՆԿԱՐ, գ. copy, replica; (ընդօրինակված՝ վերարտադրված նկար) reproduction.

ԱՐՏԱՆԿԱՐԵԼ, բ. copy.

ԱՐՏԱՇՆՉԱԿԱՆ, ա. expiratory.

ԱՐՏԱՇՆՉԵԼ, բ. breathe out , exhale.

ԱՐՏԱՇՆՉՈՒՄ, գ. expiration.

ԱՐՏԱՊԱՏԿԵՐ, գ. reflection, representation.

ԱՐՏԱՊԱՏԿԵՐԵԼ, բ. reflect, represent.

ԱՐՏԱՊԱՏԿԵՐՎԵԼ, բ. reflect oneself, be reflected/represented.

ԱՐՏԱՊԱՏԿԵՐՈՒՄ, գ. reflection, representation.

ԱՐՏԱՊԼԱՆԱՅԻՆ, ա. not provided for by the plan; (լրացուցիչ) supplementary, extraordinary; ◊ **~ աճ** increase over and above/beyond the (provision of the) plan.

ԱՐՏԱՌՈՏ, ա. absurd, preposterous; (անիմաստ) nonsensical; (սպասրինակ) strange, eccentric; (հիմար) foolish; (ծիծաղելի) ridiculous.

ԱՐՏԱՌՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. absurdity; (անիմաստություն) nonsense; (սպասրինակություն) strangeness, eccentricity; (անհեթեթություն) absurdity.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ, գ. foreign countries, over-sea(s), abroad; ◊ **~ գնալ** go abroad; **~ում ապրել** live abroad.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆՅԱՆ, ա. foreign; (սահմանից այն կողմ) beyond the frontier/border; ◊ **~ անձնագիր** passport for travelling abroad; **~ արժույթ** foreign currency; **~ հյուրեր** foreign guests; **~ մամուլ** foreign press.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆՅԻ, գ. foreigner.

ԱՐՏԱՍԱՆԱԿԱՆ, ա. articulatory; ◊ *լեզվ.* **~ հմտություններ** pronunciation/articulatory habits; (բեմից կարդալու) declamatory, of reciting.

ԱՐՏԱՍԱՆԵԼ, բ. pronouce, say, utter; (բեմից կարդալ) recite, declaim; ◊ **ճառ ~** deliver a speech, articulate; **ոչ մի բառ չ~** not utter a word.

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ԱՐՏԱՍԱՆՈՒՄ** գ (գեղարվեստական խոսք) recita-tion, declamation; pronunciation, articulation.

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ, ա. unusual, uncommon; (արտակարգ) extraordinary, exceptional, outstanding; (աչքի ընկնող, ակնառու), out of common, unexpected; ◊ **~ անձնավորություն** outstanding personality; **~ կերպով** unusually, uncommonly, extraordinarily.

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unusualness, uncommonness; (եզակիություն) singularity.

ԱՐՏԱՍՎԱՔԵՐ, ա. tear, lachrimatory; ◊ **~ գազ** tear-gas.

ԱՐՏԱՍՎԱԳԵՂՁ, գ. lachrimal gland.

ԱՐՏԱՍՎԱԾՈՐ, ա. running; ◊ **~ աչքեր** running eyes.

ԱՐՏԱՍՎԱԼԻ(Ց), ա. tearful, with tears in one's eyes; *խոնջ.* (խղճալի) humble; ◊ **~ խնդրանք** humble request; **~ նամակ** humble letter.

ԱՐՏԱՍՎԱԽԱՌՆ, ա. tearful, lachrimose, through tears.

ԱՐՏԱՍՎԱԿԱԼԵԼ, բ. water; ◊ **աչքերս ~ում են** the eyes are watering.

ԱՐՏԱՍՎԱԿԱԼՈՒՄ, գ. watering, tearfulness.

ԱՐՏԱՍՎԵԼ, բ. cry, weep; *փխր.* water.

ԱՐՏԱՍՈՒՔ, գ. tear; ◊ **այրող ~** scalding tears; **դառն ~** bitter/poignant tears; **~ բերել** make sb cry; **~ թափել** shed tears; **առատ ~ թափել** burst into tears; **դառն ~ թափել** cry bitterly; **~ով ողողված՝ հեղեղված** in a flood of tears; **ծիծաղել ~ն աչքերին** smile through tears, laugh with one eye, weep with the other; **ծիծաղից աչքերն ~ով լցվել** laugh until one cries; **~ով գործին չես օգնի** crying won't help matters; **կոկոդիլոսի ~** crocodile tears.

ԱՐՏԱՏԻՊ, գ. reprint.

ԱՐՏԱՏՊԵԼ, բ. reprint; (գրամեքենայով) type, retype.

ԱՐՏԱՏՊՈՒՄ } գ. reprint(ing);
ԱՐՏԱՏՊՈՒԹՅՈՒՆ } ◊ **~ը արգելված է** copyright (reserved).
ԱՐՏԱՐԳԱՆԴԱՅԻՆ, ա. *բժշկ.* extra-uterine; ◊ **~ հղիություն** extra-uterine pregnancy.
ԱՐՏԱՑՈԼԵԼ, բ. reflect, represent.
ԱՐՏԱՑՈԼԻՉ, գ. reflector.
ԱՐՏԱՑՈԼՎԵԼ, բ. be reflected/recreated.
ԱՐՏԱՑՈԼՈՒՄ, գ. reflection; (ցոլք) gleam, sheen; (արձագանքում) reverberation; (անդրադարձում) representation.
ԱՐՏԱՑՈԼՔ, գ. reflection.
ԱՐՏԱՔԻՆ, I. ա. outward, external, outer; (մակերեսային) surface, superficial; (ցուցադրական) ostensible, affected; (պատասխանմանյան, օտար) foreign; ◊ **~ անկյուն** external angle; **~ աշխարհ** outside/outer world; **~ առևտուր** foreign trade; **~ խարսխակայան** outer harbour; **~ կերպարանք տեսք կողմ** outward, appearance, exterior, looks; *կեմն.* **~ միջավայր** environment; **~ նմանություն** outward/superficial/formal resemblance; **~ շուկա** foreign market; **~ փայլ** surface polish, gloss; **~ քաղաքականություն** foreign policy; 2. գ. looks, appearance; **գեղեցիկ ~ով** beautiful, handsome; **հաճելի ~ով** of pleasant appearance; **համակրելի ~** pleasant/attractive looks; **~ից դատել** judge by appearance; .
ԱՐՏԱՔՆԱՊԵՍ, մ. outwardly, in outward appearance.
ԱՐՏԱՔՍԵԼ, բ. banish, exile; (վռնդել) drive out/away; (երկրից) deport; (հայրենիքից) expel, expatriate, transport; (հասարակությունից) expel; ◊ **դպրոցից ~** expel from school.
ԱՐՏԱՔՍՅԱԼ, ա. exile, deportee.
ԱՐՏԱՔՍՈՒՄ, գ. banishment; (աքսոր) exile, deportation; ◊ **~ դպրոցից** expulsion from school.
ԱՐՏԱՔՈՒՍ, մ. outwardly, in outward appearance; ◊ **~ հանգիստ** apparent/outward calm, affected calm.
ԱՐՏԳՈՒՐԾԱԽՍԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ.* Ministry of Foreign Affairs.
ԱՐՏԵԶՅԱՆ, ա. artesian; ◊ **~ ջրհոր** artesian well.
ԱՐՏԵԼ, գ. artel, worker's guild; ◊ **գյուղատնտեսական ~** agricultural artel, collective farm; **արհեստագործական ~** craftsmen's guild.
ԱՐՏԵԼԱԿԱՆ, գ. member of an artel.
ԱՐՏԵՎԱՆՈՒՆՔ, գ. eyelash.
ԱՐՏԻՍ, գ. artist; (դերասան) actor; **ժողովրդական ~** People's artist; **վաստակավոր ~** Honou-red artist.
ԱՐՏԻՍՏԱԿԱՆ } ա. artistic, artistical.
ԱՐՏԻՍՏԱՅԻՆ }
ԱՐՏԻՍՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. artistry.
ԱՐՏԻՍՏԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ }
ԱՐՏԻՍՏՈՐԵՆ, մ. artistically.
ԱՐՏԻՍՏՈՒՀԻ, գ. female artist, artiste; (դերասանուհի) actress.
ԱՐՏՈՆԱԳԻՐ, գ. patent (for, of), licence; *ամ.* license; ◊ **~ի խախտում** patent infringement; **~ տալ** grant a patent; **~ տվող** licensor; **~ ստանալ** take out a patent; **~ ունեցող** licensee.
ԱՐՏՈՆԱԳՐԱՅԻՆ, ա. patent; ◊ **~ տուրք մաքս** patent dues; **~ իրավունք** patent law.
ԱՐՏՈՆԱԳՐԵԼ, բ. patent, take out a patent (for); ◊ **~ված միջոց** patent device (for); **~ված դեղամիջոց** patent medicine.
ԱՐՏՈՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patent.
ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ, գ. patentee.
ԱՐՏՈՆԵԼ, բ. (թույլատրել, իրավունք տալ) endow, privilege.
ԱՐՏՈՆՅԱԼ, ա. privileged; ◊ **~ բաժնետոմս** preference share; *ամ.* preferred stock; **~ դասակարգեր** privileged classes; **~ վիճակ** privileged position.
ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. privilege, advantage; ◊ **անձնական ~** personal privilege; **հարկային ~** tax privilege.
ԱՐՏՈՒՅՏ, գ. (sky) lark; ◊ **անտառային ~** wood-lark; **կոլոթվոր ~** crested lark.
ԱՐՑՈՒՆՔ, գ. tear; ◊ **~ը կուլ տալ՝ զսպել՝ խեղդել** gulp/choke down one's tears/sobs; **ծիծաղից ~ թափել** laugh until one cries.
ԱՐՑՈՒՆՔԱԽԱՌՆ, *տես* ԱՐՏԱՍՎԱԽԱՌՆ:
ԱՐՑՈՒՆՔԱԿԱԼԵԼ, *տես* ԱՐՏԱՍՎԱԿԱԼԵԼ:
ԱՐՑՈՒՆՔԱԿԱԼՈՒՄ, *տես* ԱՐՏԱՍՎԱԿԱԼՈՒՄ:
ԱՐՑՈՒՆՔՈՏ, ա. full of tears; ◊ **~ աչքերով** with tears in one's eyes.
ԱՐՑՈՒՆՔՈՏՎԵԼ, բ. fill with tears, water, tear, be in a flood of tears, melt into tears.
ԱՐՈՒ, գ. male; (որոշ կենդանիների անվան հետ) he-; ◊ **~ աղվես** dog fox; **~ առյուծ** he-lion; **~ եղջերու՝ նապաստակ** buck; **~ թռչուն** cock.
ԱՐՈՒՅՐ, գ. brass.
ԱՐՈՒՅՐԵ, ա. brass; ◊ **~ լար** brass wire.
ԱՐՓԻ, գ. *բնատ.* sun, sunlight; (լուսաբաց) daybreak, dawn; ◊ **ծագում է մի նոր ~** a new day is breaking.
ԱՐՔԱ, գ. (թագավոր) king, sovereign; (ռուսական) czar, tzar; (արտադրության որևէ ճյուղի մեջ) monopolist; ◊ *փիլք.* **թռչունների՝ հավքերի ~** the eagle; **գազանների՝ կենդանիների ~** the lion; **~յից ~** king of kings.
ԱՐՔԱՅԱԲԱՐ, մ. kingly, kinglike.
ԱՐՔԱՅԱՊԱՈՒՍՏ, գ. princess, king's daughter.
ԱՐՔԱՅԱԶՆ, գ. prince, king's son.
ԱՐՔԱՅԱԶՆՈՒՀԻ, *տես* ԱՐՔԱՅԱՊԱՈՒՍՏ:
ԱՐՔԱՅԱԽՆՁՈՐ, գ. *բոտ.* (պտուղը) pineapple; (բույսը) ananas, pineapple plant.

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ, ա. king's, royal, regal, kingly; ◊ **~ տիտղոս** regal title; **~ պատիվներ** regal/royal honours; **~ ջուր** aqua regia; *չափմ.* **~ թևի նավակ փիղ** king's castle/bishop.

ԱՐՔԱՅԱՄՈՐԻ, գ. raspberry.

ԱՐՔԱՅԱՆԱՐՅՈՒՆՋ, գ. blood orange, red pulp Malta orange.

ԱՐՔԱՅԱՆԻՍ, ա. royal; ◊ **~ քաղաք** the royal city, capital, metropolis.

ԱՐՔԱՅԱԶՈՐ, գ. royal troops/regiment.

ԱՐՔԱՅԱՎԱՅԵԼ, ա. kingly, regal; ◊ **~ կեցվածք** regal/kingly carriage/bearing.

ԱՐՔԱՅՈՐԴԻ, *տե՛ս* ԱՐՔԱՅԱԶՆ:

ԱՐՔԱՅԱՋՈՒՐ, գ. *քիմ.* aqua regia.

ԱՐՔԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. kingdom, realm, reign; ◊ **երկնային ~** divine/heavenly kingdom.

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ, գ. archbishop, primate.

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՐԱՆ, գ. archbishopric.

ԱՐՔՈՆԱԿԱՆ, ա. (պալատական) palatial, court; (թագավորական) royal, regal; *պատմ.* (պետական) state.

ԱՐՔՈՆԻՔ, գ. palace, royal court.

ԱՑԵՏԻԼԵՆ, գ. *քիմ.* acetylene.

ԱՑԵՏՈՆ, գ. *քիմ.* acetone.

ԱՓ[1], գ. (ձեռքի) palm; (բուռ) hollow of the hand; (ձեռքի պարունակությունը) handful; ◊ **~ անել** cup one's hand.

ԱՓ[2], գ. (գետի, լճի) bank; (ծովի) shore; ◊ **գետի՝ լճի ~ին** on the riverside/lakeside; **ծովի ~ին** ashore, on shore; **դեպի ~** shoreward, landward, towards the shore; **~ իջնել** go ashore; **~ հասնել** reach land.

ԱՓԱԳԻԾ, գ. (sea) coast/shore line.

ԱՓԱՆԵՐՋ, ա. littoral; (ծովի) coast, coastal; (գետի) riverside; ◊ **~ կղզիներ** off-shore islands.

ԱՓԵՋՈՐ, գ. waterside; ◊ **գետի ~** riverside; **լճի ~** lakeside; **ծովի ~** seaside, coast; **~ի բնակիչ** (գետի) riverside resident; (ծովի) maritime/coast dweller.

ԱՓԵՂՑՓԵՂ, ա absurd, foolish; (մարդու մասին) quarrelsome, cantankerous; ◊ **~ խոսել** talk nonsense.

ԱՓԵՂՑՓԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (անիեթեթություն) rubbish, nonsense, stuff and nonsense; (անիմաստություն, անմտություն) absurdity, foolishness, all sorts of nonsense; (վայրիվերություն) absurdity, nonsense.

ԱՓԻԲԵՐԱՆ, ա. dumb-founded, wonder-struck; ◊ **~ մնալ** be taken aback/stupified, astonished, astounded.

ԱՓՀԱՆՈՒՄ, գ. debarkation, disembarkation; ◊ *ռազմ.* **դեսանտի ~** landing (of troops).

ԱՓԻՈՆ, գ. opium, drugs.

ԱՓԻՈՆԱՄՈԼ, գ. opium smoker, drug addict, dope/drug fiend.

ԱՓԻՈՆԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. narcotism.

ԱՓՄԵ, գ. plate; ◊ **խորունկ ~** soup-plate; **տափակ ~** dinner-plate; **փոքր ~** bread plate; **թեյի ~** saucer; **մի ~ լիքը** (որևէ բան) a plateful of sth.

ԱՓՄԻՆԴ } գ. *բուս.* (օշինդր) wormwood;
ԱՓՄԻՆԹ } (խմիչք) absinthe.

ԱՓՍՈՍ, վ. alas! what a pity! it's a pity! what a shame!

ԱՓՍՈՍԱԼ, բ. (ցավել) feel/be sorry (for), regret, have pity, pity, deplore; (խնայել) spare; (զլանալ) grudge.

ԱՓՍՈՍԱՆՔ, գ. regret, repentance.

ԱՔԱՂԱՂ, գ. cock, rooster; (մարտաքլոր) game cock.

ԱՔԱՍԻԼ, *տե՛ս* ԱԿԱՑԻԱ:

ԱՔԱՐ, գ. *կենդ.* hazel-grouse, hazel-hen.

ԱՔԱՑԵԼ, բ. kick, spurn.

ԱՔԱՑԻ, գ. kick; ◊ **~ տալ** kick, spurn.

ԱՔԻԻ, գ. *կենդ.* weasel.

ԱՔԼԻՐ, *տե՛ս* ԱՔԱՂԱՂ:

ԱՔԼԻՐԱԿԱՆՉ, գ. cock-crow; ◊ **~ին արթնանալ** rise at cock-crow.

ԱՔԼԻՐԱԿԱՑԱՐ, գ. cock's comb.

ԱՔԼԻՐԱԿՈՒԻՎ, գ. cock-fight(ing).

ԱՔԼԻՐԱՆԱԼ, բ. fume, mount/ride the high horse, *դիմ.*, be on one's high horse.

ԱՔՍԻՈՄ, գ. axiom; ◊ **դա ~ է** that's a self-evident truth, that's self-evident/axiomatic.

ԱՔՍԻՐ, գ. exile, internal exile; (վտարում) banishment; (արտաքսում) expulsion; (աքսորում) transportation; (բռնագաղթ) deportation; ◊ **~ում** in exile.

ԱՔՍԻՐԱԲՆԱԿ, գ. settler by compulsion.

ԱՔՍԻՐԱԿԱՆ, գ. exile, convict, deportee.

ԱՔՍԻՐԱՎԱՅՐ } գ. place of exile, place
ԱՔՍԻՐԱՏԵՂԻ } of internal exile, colony/settlement of exiles/convicts.

ԱՔՍԻՐԵԼ, բ. exile; (վտարել) banish; (բռնագաղթեցնել) deport, transport.

ԱՔՍԻՐՅԱԼ, *տե՛ս* ԱՔՍԻՐԱԿԱՆ:

ԱՔՑԱՆ, գ. pincers; (կծաքցան) nippers; (ունելի) tongs; *բժշկ.* forceps; ◊ **~ի մեջ առնել** pincer, never let go; **~ով քաշել** haul (from).

ԱՖԵՐԱ, գ. shady transaction, fraud, swindle.

ԱՖԵՐԻՍ, գ. swindler, crook, adventurer, adventuress.

ԱՖԵՐԻՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fraud, swindle.

ԱՖԻՇ, *տե՛ս* ԱԶԴԱՓԵՐԹ:

ԱՖՂԱՆ, գ. Afghan.

ԱՖՂԱՆԱԿԱՆ, ա. Afghan.

ԱՖՂԱՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Afghan, the Afghan language.

ԱՖՂԱՆՈՒՀԻ, գ. Afghan (woman).

ԱՖՈՐԻԶՄ, գ. aphorism, aphoristic.

ԱՖՐԻԿԱԿԱՆ } ա. African.
ԱՖՐԻԿՅԱՆ }

ԱՖՐԻԿԱՑԻ, գ. African.

ԱՖՐԻԿՈՒՀԻ, գ. African (woman).

Բ

Բ, բ, the second letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) two, second.

Բա՛, ձ. pooh! pshaw! well! like that! I told you! didn't you know?

ԲԱԲԱՆ } գ. beat, beating; (ուժեղ) throb, pound; (խուլ) thump;
ԲԱԲԱՆՅՈՒՆ } (բրթոռոց) palpitation; (հևք)
ԲԱԲԱՆՈՒՄ } pant, pulsation.

ԲԱԲԱՆԵԼ, բ. (խփել) beat; (տրոփել) throb; (զարկել, բրթռալ) palpitate; ◊ **խուլ ~** thump.

ԲԱԲԱՆՈՒՆ, ա. pulsing; (բրթռացող) palpitating, palpitant; (տրոփուն) throbbing; (հևացող) panting.

ԲԱԲԵԼՈՆԱԿԱՆ } ա. Babylonian; ◊ **~ աշտարակ** tower of Babel;
ԲԱԲԵԼՈՆՅԱՆ } **~ աշտարակաշինություն՝ խառնակություն** babel.

ԲԱԴ, գ. duck; ◊ **արու ~** drake; **վայրի ~** wild duck, mallard.

ԲԱԴԱԿՏԱՒՑ, գ. *կենդ.* duck-bill; *գիտ.* platypus.

ԲԱԴԱՄ, *տես* ՆՈՒԾ:

ԲԱԴԱՔԼԱՐ, գ. drake.

ԲԱԴԻԿ, գ. duckling.

ԲԱԴՐԻՋԱՆ, գ. aubergine, egg-plant.

ԲԱԶ, գ. base, foundation; (հիմք) basis (pl.-ses); ◊ **հումքի ~** source of raw materials, raw material base; **ցյուրեղական ~** material resources; **ռազմական ~** military base.

ԲԱԶԱՐ, գ. market, marketplace; (սակարկություն) bargaining, bargain; (առևտուր) trade, commerce; (արևելյան) bazaar; (հնավաճառների) fleamarket; *փխր.* bear-garden, row; ◊ **~ անել** bargain, hazzle (with); **~ դարձնել** make a clin/rocket.

ԲԱԶԵ, գ. falcon, hawk, merlin; *փխր.* (օդաչուների մասին) hawks; ◊ **~ներով որս** falconry; **անվեհեր ~ներ** daring hawks.

ԲԱԶԻՍ, գ. basis (pl.-ses), base, foundation; ◊ **~ և վերնաշենք** basis/foundation and superstructure.

ԲԱԶԻՍԱՅԻՆ, ա. basis, base.

ԲԱԶԿԱԹՈՌ, գ. armchair, easy-chair.

ԲԱԶԿԱՏԱՐԱԾ, ա. with arms stretched out, open-armed.

ԲԱԶԿԱՏԵՂ, գ. elbow-rest.

ԲԱԶԿԵՐԱԿ, գ. pulse.

ԲԱԶՄԱԲԱՐԴ, ա. (շատ բարդ) very/highly complicated/complex/intricate; *քեր.* double composed, compound.

ԲԱԶՄԱԲԵՂՈՒՆ, ա. fertile, prolific; (արդյունավետ) productive; (պտղաբեր) fruitful.

ԲԱԶՄԱԳԱԳԱԹ, ա. having many peaks, many-peaked.

ԲԱԶՄԱԳԼԽԱՆԻ } ա. many-headed,
ԲԱԶՄԱԳԼՈՒԽ } multi-headed; *գիտ.* polycephalus, polycephalic.

ԲԱԶՄԱԳՈՒՅՆ, ա. many-coloured, multicoloured; *գրք.* polychromic, polychromatic.

ԲԱԶՄԱԴԱՐՅԱՆ, ա. centuries-old, of many centuries; ◊ **մարդկության ~ պատմություն** the centuries-old history of mankind.

ԲԱԶՄԱԴԵՄ, ա. having many faces, multifacial, polyfacial.

ԲԱԶՄԱԴԻՄԻ, ա. (շատ ձևեր ունեցող) varied, diverse; (բազմազան) various; (երկդիմի) two faced, double-faced.

ԲԱԶՄԱԶԱՆ, ա. varied, multiform; (զանազան) various, diverse.

ԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. variety, diversity, multiformity.

ԲԱԶՄԱԶԱՎԱԿ, ա. having many children; ◊ **~ մայր** mother of many children, mother of a large family; **~ության նպաստ** state benefit/allonance given to mothers of many children.

ԲԱԶՄԱԶԲԱՂ, ա. having many occupations; (շատ զբաղված) very busy/occupied.

ԲԱԶՄԱԶԳ, ա. multinational, of diverse ethnic make-up, heterogeneous.

ԲԱԶՄԱԶԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. multinationality.

ԲԱԶՄԱԹԵՐԹ, ա. *բոտ.* polypetalous.

ԲԱԶՄԱԹԻՎ, ա. numerous, manifold; myriad; (անհաշիվ) innumerable, countless, numberless, uncountable.

ԲԱԶՄԱԺԱՆՐ, ա. of various/many genres.

ԲԱԶՄԱԼԱՐ, ա. many-stringed; *գրք.* polychord.

ԲԱԶՄԱԼԵԶՈՒ, ա. (երկիր, բնակչություն) multilingual, polylingual; (անձ) polyglot.

ԲԱԶՄԱԼՈՐՀՈՒՐԴ, ա. significant, having many meanings.

ԲԱԶՄԱՃԱԼ(Ք), ա. (multi)pleated; ◊ **~ փեշ** (many) pleated skirt.

ԲԱԶՄԱԾՐԱԳԻՐ, ա. multi-program.

ԲԱԶՄԱԿԵՏ, գ. (three) dots; dot, dot, dot.

ԲԱԶՄԱԿԻ, ա. multiple; (հաճախակի, բազմիցս) repeated, reiterated, reiterative; *քեր.* homogeneous.

ԲԱԶՄԱԿԻՆ, ա. polygamist.

ԲԱԶՄԱԿՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. polygamy.

ԲԱԶՄԱԿՈՂՄԱՆԻ, ա. many-sided; (անձի մասին) versatile; (լրիվ, լիակատար) comprehensive, thorough; *մաթ.* polygonal, multilateral; ◊ **~ անձնավորություն** many-sided perso-nality, all-rounded; **~ կրթություն** comprehensive, all-inclusive education; **~ միջազ-**

գային պայմանագիր multilateral treaty/agreement; ~ **միջուկային ուժեր** Multilateral Nuclear For-ces; ~ **քննարկում** thorough discussion.

ԲԱԶԱԿՐՈՆ, ա. (ազգ, երկիր) having different faiths/demonstrations/confessions.

ԲԱԶԱՀԱԶԱՐ(ԱՆԻՑ), ա. of many thousands.

ԲԱԶԱՀԱՆՃԱՐ, ա. of genius, great.

ԲԱԶԱՀԱՍՏԻՑԱՅԻՆ, 1. ա. multi-machine; 2. գ. (անձ) multi-machine operator, operator of a number of machines simuletaneously.

ԲԱԶԱՀԱՏՈՐ, ա. (a series of works) in many volumes, voluminous.

ԲԱԶԱՀԱՐԿ, ա. many-storied, multistory, high-rise.

ԲԱԶԱՀԱՐՈՒՍՏ, ա. very rich, prosperous, moneyed, well-off, wealthy, affluent; ◊ ~ **մարդ** man of wealth, very rich/moneyed/prosperous man/person.

ԲԱԶԱՇԵՐԹ, ա. multi-shift; ◊ ~ **աշխատանք** multi-shift work.

ԲԱԶԱՇՈՒՐՏ, ա. highly skilled/experienced.

ԲԱԶԱՁԱՅՆ, ա. polyphonic.

ԲԱԶԱՁԻԳ, ա. *կեն.* articulated, segmented; ◊ ~ **կենդանիներ** arthropoda.

ԲԱԶԱՁՐԱԾ, ա. marvellous, wonderful, glorious.

ԲԱԶԱՁԱՅՆ, ա. many-voiced; *երաժշ.* polyphonic, multitone.

ԲԱԶԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. polyphony.

ԲԱԶԱՃՅՈՒՂ, ա. branchy; *փիլ.* varied, diversified; many and various; ◊ ~ **գյուղատնտեսություն** mixed agriculture/farming; ~ **տնտեսություն** varied/diversified economy.

ԲԱԶԱՄԱՍ(ԱՆԻՑ), ա. composed of many sections/parts, multipartite; ◊ ~ **կինոֆիլմ** serial, soap opera.

ԲԱԶԱՄԱՄԲՈՒ, ա. populous, crowded, crammed (with people), jam-packed; ◊ ~ **ժողով՝ հավաք** crowded meeting/gathering.

ԲԱԶԱՄԱՄԲՈՒԹՅՈՒՆ, գ. populousness.

ԲԱԶԱՄԱՄՐՏ, գ. *մարզ.* all round competition, multiathlon.

ԲԱԶԱՄԱՄՐՏԻԿ, գ. *մարզ.* all-rounder, multiathlonist.

ԲԱԶԱՄԻԼԻՈՆ(ԱՆԻՑ), ա. of many/dozens/hundreds of millions; ◊ ~ **բնակչություն** population of many millions.

ԲԱԶԱՄԱՅԱ, ա. of many years, perennial, of several years' standing; *բար.* perennial; ◊ ~ **բարեկամություն** long-standing friendship; ~ **ծաղիկներ** perennial flowers; ~ **տնտեսական պլաններ** long-term economic plans.

ԲԱԶԱՆԱԼ, բ. (շատանալ, ավելանալ) increase; *կեն.* propagate itself; (կենդանիների մասին) breed; (ձկների մասին) spawn; ◊ **բաժանումով** ~ propagate itself by gemmation.

ԲԱԶԱՆԴԱՄ, ա. (սովորաբար ընտանիքի մասին) large (family), many-membered; *մաթ.* multinomial, polynomial.

ԲԱԶԱՄԱՆԻՇ, ա. *լեզվ.* polysemantic; *մաթ.* multiciphered.

ԲԱԶԱՄԱՆԻՍՏ, *երկրչ.* 1. ա. polyhedral; 2. գ. polyhedron.

ԲԱԶԱՄԱՆԿՅՈՒՆ, 1. գ. polygon; 2. ա. *մաթ.* polygonal, multangular.

ԲԱԶԱՄԱՆՇԱՆ, ա. having many marks; *մաթ.* multiciphered; ◊ ~ **թիվ** number expressed by several figures/digits.

ԲԱԶԱՄԱՆՇԱՆԱԿ, 1. ա. of many meanings/significations, significant; *լեզվ.* polysemantic; 2. մ. significantly, with meaning.

ԲԱԶԱՄԱՆՇԱՆԱԿԱԼԻՑ, ա. significant; ◊ ~ **հայացք** significant look.

ԲԱԶԱՄԱՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. multiple significance; *լեզվ.* (բազմիմաստություն) polysemy.

ԲԱԶԱՄԱՆԱԳ, ա. multiple; (կրկնվող, բազմակի) repeated, reiterated, reiterative.

ԲԱԶԱՄԱՇԵՐՏ, ա. (multi)foliated, lammelar, laminated; *երկրբ.* schistose.

ԲԱԶԱՄԱՇՆՈՐՀ, ա. most gifted, talented, magnanimous, versatile.

ԲԱԶԱՄԱՉԱՐՉԱՐ, ա. much-suffered, long-suffering.

ԲԱԶԱՄԱՊԱՏԻԿ, ա. multiple, many times; (կրկնվող) repeatedly; (ոտքից և ոտքից) over and over, time and time again.

ԲԱԶԱՄԱՊԱՏԿԵԼ, բ. *մաթ.* multiply; (ավելացնել) increase, add.

ԲԱԶԱՄԱՊԱՏԿԵԼԻ, ա. *մաթ.* multiplicand.

ԲԱԶԱՄԱՊԱՏԿԻՉ, ա. *մաթ.* multiplier, factor.

ԲԱԶԱՄԱՊԱՏԿՈՒՄ, գ. *մաթ.* multiplication; (ավելացում) increase, augmentation; ◊ ~**ման աղյուսակ** multiplication table.

ԲԱԶԱՄԱՊԻՍԻ, ա. varied; (բազմակերպ) multiform; (զանազան) diverse, various.

ԲԱԶԱՄԱՊԻՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. variety; (զանազանություն) diversity; (բազմակերպություն) multiformity; ◊ *փիլ.* **աշխարհի ~ը և միասնությունը** the unity and diversity of the world.

ԲԱԶԱՄԱՍԵՐԻԱՆԻՑ, ա. (multi-) series; ◊ ~ **ֆիլմ** serial, soap opera.

ԲԱԶԱՄԱՍՏԻՃԱՆ, ա. multi-stage, multi-step.

ԲԱԶԱՄԱՍՏՎԱԾ, ա. polytheist.

ԲԱԶԱՄԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. polytheism.

ԲԱԶԱՄԱՎԱՆԿ, ա. *քեր.* polysyllabic; ◊ ~ **բառ** polysyllable.

ԲԱԶԱՄԱՎԱՍՏԱԿ, ա. merited, accomplished; (արժանի) worthy; (աշխատասեր) laborious.

ԲԱԶԱՄԱՏԵՂ(ԱՆԻ) } ա. multi-seater;
ԲԱԶԱՄԱՏԵՂԱՆՈՑ } ◊ ~**ավտոմեքենա** multiseater car.

ԲԱԶԱՄԱՏԵՍԱԿ, ա. varied, of many kinds, multigenerous; (բազմակերպ) multiform; (զանազան) various, diverse.

ԲԱՋՄԱՏԻՐԱԺ } ա. large-circulation.
ԲԱՋՄԱՏՊԱՔԱՆԱԿ }

ԲԱՋՄԱՆԵԼ, բ. multiply; (շատացնել) increase, augment; (աճեցնել) grow; (կենդանի, բույսեր) breed, rear; (բույսեր) cultivate; (փաստաթղթեր), duplicate; (ռոտոպրինտով) mimeograph; (բանդրոսով) make copies, copy, xerox.

ԲԱՋՄԱՅՎԵԼ, *տես* ԲԱՋՄԱՆԱԼ:

ԲԱՋՄԱՆՈՒՄ, գ. reproduction; (ավելացում) increase, augmentation, multiplication; (աճեցում) breeding, rearing; (բույսերի) cultivation; ◊ **անսեռ** ~ asexual reproduction; **բողբոջմամբ** ~ reproduction by gemmation; **սեռական** ~ sexual reproduction, procreation.

ԲԱՋՄԱՓՈՐՁ, ա. highly/very experienced, having much experience.

ԲԱՋՄԱՔԱՆԱԿ, ա. numerous, manifold.

ԲԱՋՄԱՔԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. multiplicity, plurality.

ԲԱՋՈՒԵԼ, բ. sit (in state, solemnly).

ԲԱՋՎԵՐԱՆԳ, ա. multi-coloured, many-coloured, multi-hued; *գրք.* polychromatic.

ԲԱՋՄԵՄԱՍՆ, ա. having many meanings; (իմաստավոր, իմաստ ունեցող) full of significance, significant; (խորիմաստ) profound; *լեզվ.* polysemantic; *մաթ.* multiciphered; ◊ ~ **բառ** polysemantic word; ~ **հայացք** significant glance.

ԲԱՋՄԻՄԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. significance; (խորիմաստություն) profundity; *լեզվ.* polysemy.

ԲԱՋՈՒՅՆ, ա. repeatedly; (շատ անգամ) many times; (նորից և նորից) over and over (again).

ԲԱՋՈՏԱՆԻ, գ. *կենդ.* myriapod.

ԲԱՋՈՑ, գ. sofa, couch; (բարձիկներով) ottoman, divan; (երկու հոգու համար) loveseat; (ցածր նստելու համար) settee; *ամ.* davenport.

ԲԱՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. crowd, mass, multitude; (ննջ) throng; (ամբոխ) mob.

ԲԱՋՕԳՈՒՏ, ա. highly useful/helpful/wholesome/healthy, of many uses.

ԲԱՋՕՐՅԱ, ա. of many days, several days long.

ԲԱՋՊԱՆՔ, գ. rail; (աստիճանի) banisters, balustrade; (ճոպանշարք) handrails.

ԲԱՋՈՒԿ[1], գ. arm; *փիլ.* (ուժ, զորություն) power, might; *ալֆույգ.* (գետի) branch, arm; *տեխ.* crank arm/web.

ԲԱՋՈՒԿ[2], գ., *բար.* beet, beetroot; ◊ **կերի** ~ angel (wurzel); **շաքարի** ~ sugar-beet, white beet; **սեղանի** ~ beetroot, red beet; ~**ի տերևներ** beetroot leaves.

ԲԱՋՈՒՄ, ա. many, much, a great deal, considerable amount (of).

ԲԱՐԱՁՈՒԿ, *տես* ՊԱՏԱՏՈՒԿ:

ԲԱԺԱԿ, գ. glass; (ըմպանակ) goblet; (փորը) liqueur-glass, chalice; *բար.* calix (pl.-xes, calyces); ◊ **գինու** ~ wine-glass, tumbler; ~ **առաջարկել** drink to the health of sb; toast to smb.; ~ **բարձրացնել** raise one's glass (to), toast, drink (to); ~**ի ընկեր** drinking companion, booze buddy; **համբերության** ~**ը լցվեց** patience is exhausted.

ԲԱԺԱԿԱՁԵՐԹ } գ. *բար.* sepal.
ԲԱԺԱԿԱՁԵՐԹԻԿ }

ԲԱԺԱԿԱԿԱԼ, գ. glass-holder; (ափսե) saucer, salver.

ԲԱԺԱԿԱԿԻՑ, գ. *խսկց.* drinking companion.

ԲԱԺԱԿԱՁԱՆ, գ. toast; ◊ ~ **ասել** propose the health of smb.; drink to smb./smb.'s health, toast (for) smb.

ԲԱԺԱՆ, ա. separate; (անջատ) apart; ◊ ~ **ուսուցում** single-sex education.

ԲԱԺԱՆԱՐԱՐ, գ. *մաթ.* divisor; ◊ **ամենամեծ ընդհանուր** ~ the greatest common denominator/measure (կրճ. G.C.M.).

ԲԱԺԱՆ-ԲԱԺԱՆ, separately; (անջատ) apart; ◊ ~ **անել** divide (in/into).

ԲԱԺԱՆԵԼ, բ. divide (among, between); (անջատել, առանձնացնել) separate, disjoin; (տալ) give out (to), serve out (to), distribute (to, among); (բաշխել) allocate, allot; (ապահովագրել) divorce; ◊ **երկուսի** ~ halve, take half each, go halves; *խսկց.* (նաև փողային հաշիվներում) go fifty-fifty; **հավասար** ~ divide into equal parts, divide/share out equally, share and share alike; **կովողներին** ~ part; **մասերի խմբերի** ~ divide into parts/groups; **միջնորմով** ~ partition off, disjoint.

ԲԱԺԱՆԵԼԻ, 1. գ. dividend; 2. ա. divisible.

ԲԱԺԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. divisibility.

ԲԱԺԱՆԻՉ, 1. ա. distributive; 2. գ. *մաթ.* divisor; *տեխ.* (բաշխաստախտակ) switchboard; *էլ.* panel box.

ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ, գ. department, branch, section; (սեղանի, պահարանի) pigeon-hole; ◊ **ոստիկանական** ~ local police office.

ԲԱԺԱՆՈՐԴ, գ. subscriber (to); ◊ **հեռախոսի** ~ telephone subscriber.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ, գ. subscription price.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐ, գ. subscription (to, for); (թատրոնի և) season-ticket.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵԼ, բ. subscribe (for); ◊ **թերթի** ~ subscribe (sb) for a newspaper, take out a newspaper subscription for (sb).

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵԼ, բ. subscribe (for, to).

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. subscription (to).
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄ }

ԲԱԺԱՆՎԵԼ, բ. divide (into); (անջատվել) separate, part (with); (բաշխվել) be distributed (to, among), allot (to); (ամուսնալուծվել) divorce, be/get divorced; (առարկայի մասին) get detached; (անջատվել, վերին շերտի կեղևի մասին) come off; (ժամանակավորապես բաժան) grass widow; ◊ **ամուսնուց կնոջից** ~ divorce one's husband/wife/spouse;

հայրենիքից ~ leave one's country/home; **նա ~ում է** he is getting a divorce; *ժամանակավորապես* ~ված (կին) grass widow.

ԲԱԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. division, partition; (գժտություն) discord, dissension.

ԲԱԺԱՆՈՒՄ, գ. division; (անջատում) parting, separation; (զատում) severance; (բաշխում) distribution, dispensation, allocation; (ապահարզան) divorce; (հողի) allotment, sharing; (անշարժ գույքի) partition; ◊ **աշխատանքի՝ ունեցվածքի** ~ division of labour/property; **իշխանությունների** ~ separation of powers; **~ման ժամ** hour of parting.

ԲԱԺԻՆ, գ. (մաս) part, portion; (փայ) share; (փայ, մթերա~) portion, ration; (հիմնարկում՝ խանութում) department, section; ◊ **առյուծի** ~ the lion's share; **գրքի** ~ part, section; **համերգի ևն** ~ part; ~ **ունենալ** have one's share; **մեկին** ~ **ընկնել** fall to sb's lot.

ԲԱԺՆԵՀԱՍ, գ. boundary, bound.

ԲԱԺՆԵՄԱՍ, գ. share.

ԲԱԺՆԵՔԱՓ, գ. quota.

ԲԱԺՆԵՏԵՐ. գ. shareholder, stockholder.

ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ, ա. joint-stock; ◊ ~ **ընկերություն** joint-stock company; ~ **կապիտալ** joint-stock share capital.

ԲԱԺՆԵՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. joint-stock company.

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ, գ. *տնտ.* share, stock; ◊ **անվանական** ~ nominal share, inscribed stock; **արտոնյալ** ~ preference/preferred share; **հասարակ** ~ ordinary share; *ամ.* common stock; **~երի թողարկում** share issue; **~երի սպեկուլյացիա** stock-jobbing.

ԲԱԼ, գ. cherry (pl.-ies); ◊ **~ի այգի** cherry orchard.

ԲԱԼԱՄԱՆ, գ. balsam; *փխբ.* balm.

ԲԱԼԵՆԻ, գ. cherry-tree.

ԲԱԼԵՏ, գ. ballet; ◊ **~ի դպրոց** ballet school.

ԲԱԼԵՏԱՅԻՆ, ա. ballet, balletic.

ԲԱԼԵՐԱՆԳ, ա. cherry, cherry-coloured.

ԲԱԼԹԻԱԿԱՆ, ա. Baltic; ◊ ~ **երկրներ** Baltic states/countries; ~ **նավատորմ** the Baltic Fleet.

ԲԱԼԻԿ, գ. (small) baby; kid; *խսկց.* kiddy, little one; (որպես դիմում) ~**ս** my little one! my (own) darling! my Baby!

ԲԱԼԼԱԴ, գ. ballad; *երժշ.* ballade.

ԲԱԼՕՎԻ, գ. cherry liqueur/brandy.

ԲԱԽԵԼ, բ. knock; ◊ **դուռը** ~ knock at/on the door.

ԲԱԽՅՈՒՆ, գ. knock; (թեթև, մեղմ) tap; ◊ **դռան** ~ knock/tap at the door.

ԲԱԽՎԵԼ, բ. collide (with), come into collision (with); (հակասությամբ մեջ մտնել) conflict (with), clash (with); (անսպասելի հանդիպել) run (into); hit (each other); ◊ **մեքենաները ~ցին** the cars collided; **շահերը ~ցին** interests clashed.

ԲԱԽՏ, գ. (ճակատագիր) fate, lot; (բախտավորություն) happiness, fortune; (բախտաբաժին) destiny; (հաջողություն) luck, good fortune, a piece of good fortune; ◊ **(մեկին)** ~ **վիճակվել** fall to sb's lot; ~ **ունենալ** be lucky/fortunate enough, have the good fortune; **~ը փորձել** tempt fate; **~ը բերել** be/get lucky, *ամ.* luck out; **~ը (նրան) ժպտաց** life/fortune smiled upon him; **~ը կապել մեկի՝ մի բանի հետ** link one's destiny/life with sth; throw in one's lot (with); ~ **ի անիվ** wheel of fortune; **~ի բերմամբ** as fate has willed it; as fate will have it; as the fates decres; **~ի խաղ** fate/fortune toys with man; **~ի ծաղր՝ հեգնանք** irony of fate; twist of fate; **~ի (ձեռքին) խաղալիք** plaything of destiny; **~ի քմահաճույքին թողնել** leave to the mercy of fate; **իր ~ի տերը լինել** take one's destiny into one's hands, be the arbiter of one's own destiny; **իր ~ին շնորհակալ լինել** thank one's lucky stars; **մեր ~ից** luckily for us, to our good fortune, fortunately, luckily; **չար** ~ ill fate.

ԲԱԽՏԱԳՈՒՇԱԿ, գ. fortune teller, prophet, oracle; (կին) prophetess, soothsayer,.

ԲԱԽՏԱԽՆԴԻՐ, 1. գ. (անձի մասին) adventurer; (կին) adventuress; (խարդախ, սրիկա) rogue, rascal; 2. ա. adventurous.

ԲԱԽՏԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. adventurism; (բախտափորձ, համարձակ ձեռնարկում) venture, adventure; (կասկածելի ձեռնարկում) shady venture; ◊ **ռազմական** ~ military adventure.

ԲԱԽՏԱԿԻՑ, ա. sharing the same lot/fate; գ. companion sharing the same fate, companion of fortune.

ԲԱԽՏԱՆԻՎ, գ. Fortune's wheel, wheel of Fortune.

ԲԱԽՏԱՎՈՐ, ա. happy; (հաջողակ) fortunate, lucky; ◊ ~ **դիպված** lucky chance; ~ **մարդ** lucky man.

ԲԱԽՏԱՎՈՐԵՑՆԵԼ, բ. make happy.

ԲԱԽՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. happiness; (հաջողություն) luck, (a piece of) good fortune/luck.

ԲԱԽՏԱՅՈՒՅՑ, գ. horoscope; ◊ ~ **կազմել** cast a horoscope.

ԲԱԽՏՈՐՈՇ, ա. fatal, decisive.

ԲԱԽՈՒՄ, գ. (դուռը թակելը) knock, tap; (ընդհարում) collision, crash, impact; (մարտ) skirmish, passage of arms; *փխբ.* clash; *ռզմ.* conflict; ◊ **շահերի** ~ clash/conflict of interests; **գնացքների** ~ collision of trains.

ԲԱԿ, գ. court, yard, courtyard; ◊ **ծածկած** ~ covered court/courtyard; **(տան) հետևի** ~ backyard; **միջանցիկ** ~ communicating court/courtyard; **~ի շենքեր՝ շինություններ** outbuildings; **~ի շուն** watch-dog.

ԲԱԿԱՅԻՆ, ա. yard, court; ◊ ~ **ճամբար** courtyard camp.

ԲԱԿԱՊԱՀ, ա. yard-keeper; ◊ **~ շուն** watch-dog.
ԲԱԿԱՊԱՆ, գ. yard-keeper.
ԲԱԿԼԱ, գ. broad bean, bean.
ԲԱԿԼԱՅԱԲՈՒՅՍԵՐ, գ. *pup.* leguminous plants, pulse.
ԲԱՀ, գ. spade; (գոգավոր) shovel.
ԲԱ՛Հ, ձ. oho! ugh! ouch! wow!
ԲԱՀԱԿՈՒԹ, գ. spade heft/haft.
ԲԱՂԱԴԻՐ, **ԲԱՂԱԴՐԱԿԱՆ** } ա. component, ingredient, constitutive.
ԲԱՂԱԴԻՉ, **ԲԱՂԱԴՐԱՏՈՒ**, **ԲԱՂԱԴՐԱՏԱՐՐ** } գ. component, ingredient, constituent part.
ԲԱՂԱԴՐԱՏՈՒՄ, գ. recipe.
ԲԱՂԱԴՐԱՆՅՈՒԹ, գ. ingredient, component, constituent part.
ԲԱՂԱԴՐԵԼ, բ. constitute; (կազմել) form, make, make up.
ԲԱՂԱԴՐՅԱԼ, ա. compound, composite; ◊ *քեր.* **~ ստորոգյալ** complex predicate.
ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. composition; (կառուցվածք) structure; ◊ **քիմիական ~** chemical composition/compound.
ԲԱՂԱԴՐՈՒՄ, գ. composition, compiling.
ԲԱՂԱՁԱՅՆ, գ. *լեզվ.* consonant; ա. consonantal; *փխր.* (երգելու ձայն չունեցող) voiceless.
ԲԱՂԱՁԱՅՆԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* consonant; ◊ **~ համակարգ** consonantism.
ԲԱՂԱՁԱՅՆՈՒՅԹ, գ. *լեզվ.* alliteration.
ԲԱՂԱՍՏԵԼ, բ. compare (to, with), collate (with); ◊ **բնագրի հետ ~** collate sth with the original.
ԲԱՂԱՍՏՈՒՄ, **ԲԱՂԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. collation, comparison.
ԲԱՂԵՂ, գ. *pup.* ivy.
ԲԱՂԿԱՆԱԼ, բ. consist (of); (կազմված լինել) be made/made up(of); (ներառել) include.
ԲԱՂԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հգվ.* composition, structure.
ԲԱՂԿԱՑՈՒՑԻՉ, ա. component, constitutive; ◊ **~ մաս** component, constituent, constituent part.
ԲԱՂՁԱԼԻ, ա. desired, long-wished for, longed for.
ԲԱՂՁԱՆՔ, գ. longing, desire, wish.
ԲԱՂՆԻՔ, գ. bath-house, bath; *փխր.* (տաք՝ հեղձուցիչ տեղ) hot-house, stifling (atmosphere); ◊ **արյան ~** blood-bath, carnage, massacre.
ԲԱՃԿՈՆ, գ. coat, jacket.
ԲԱՃԿՈՆԱԿ, գ. waistcoat, vest.
ԲԱ՛Մ, ձ. bang!
ԲԱՄԲ, ա. bass, deep (sounding); ◊ **~ ձայն(ով)** (in) a deep voice.
ԲԱՄԲԱԿ, գ. cotton; *բժշկ.* cotton-wool; *pup.* cotton(-plant); *փխր.* (մեղմ, հնազանդ) mild, obedient, timid; ◊ **հնդավոր ~** raw-cotton; **~ի արդյունաբերություն** cotton industry; **~ դառնալ** (սպիտակել) go/grow/turn grey; (մեղմանալ) soften, become soft, grow softer/milder, relent; **ականջը ~ կոխել** block one's ears, **ականջի ~ը հանել** unblock one's ears.
ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾ, գ. cotton-grower, cotton-planter.
ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. cotton-growing; ◊ **~ շրջան** cotton-growing region/district.
ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cotton-growing.
ԲԱՄԲԱԿԱՋՏԻՉ, ա. cotton-cleaning; ◊ **~ գործարան** cotton-cleaning plant.
ԲԱՄԲԱԿԱԹԵԼ, գ. cotton fibre/filament/thread.
ԲԱՄԲԱԿԱՀԱՎԱՔ, 1. գ. cotton-harvest(ing); 2. ա. cotton-picking; ◊ **~ մեքենա** cotton-picking machine.
ԲԱՄԲԱԿԱՅԻԹ, գ. cotton-seed oil.
ԲԱՄԲԱԿԵ, **ԲԱՄԲԱԿՅԱ** } ա. cotton.
ԲԱՄԲԱԿԵՂԵՆ, գ. cotton ware.
ԲԱՄԲԱԿԵՆԻ, գ. *pup.* cotton(-plant).
ԲԱՄԲԱՍԱՆՔ, գ. gossip, tittle-tattle; (չարախոսություն) (piece of) scandal; (վատաբանություն) backbiting, malicious gossip.
ԲԱՄԲԱՍԱՍԵՐ, **ԲԱՄԲԱՍԿՈՍ** } 1. ա. gossiping; 2. գ. gossiper, gossip.
ԲԱՄԲԱՍԵԼ, բ. gossip, tittle-tattle, tell tales; (չարախոսել) talk scandal, back-bite, speak ill (of), slander/smear sb.
ԲԱՄԲԱՍՈՂ, գ. gossip, tale-teller, tale-bearer; (չարախոսող) scandal-monger, backbiter.
ԲԱՅ, գ., *քեր.* verb; ◊ **անանցողական ~** intransitive verb; **անդեմ ~** non-finite verb; **անդրադարձ ~** reflexive verb; **անկանոն ~** irregular verb; **անցողական ~** transitive verb; **դիմավոր ~** finite verb; **կանոնավոր ~** regular verb; **կրավորական ~** passive verb; **պակասավոր ~** defective verb; **պատճառական ~** causative verb; **օժանդակ ~** auxiliary verb.
ԲԱՅԱԾԱԿԱՆ, գ. *քեր.* verbal adjective.
ԲԱՅԱԾԱՆՅՈՒՄ, գ. *քեր.* verbal affixation.
ԲԱՅԱԿԱՆ, ա. *քեր.* verbal.
ԲԱՅԱՀԻՄՔ, գ. *քեր.* verbal stem.
ԲԱՅԱՁԵՎ, գ. verbal form.
ԲԱՅԱՆՈՒՆ, գ. *քեր.* verbal substantive/noun.
ԲԱՅԱՍԵԻ, գ. *քեր.* voice.
ԲԱՅԱՐՄԱՏ, գ., *քեր.* verbal root.
ԲԱՅՑ, շ. but, and; (սակայն) however, though; ◊ **~ եթե** but if; **~ և** but also; **~ և այնպես** still, nevertheless, for all that, all the same, however; **~ միայն** but only; (գոյ. առում) **այստեղ մի ~ կա** there is a "but" in it; yes, but... .
ԲԱՆ, գ. affair, business; (առարկա) thing; (զբաղմունք) pursuit; (բառ) word; (երևույթ, դեպք) occasion, case, occurrence; ◊ **անհասկանալի ~** strange/weird thing; **սովորական ~** everyday occurrence, usual thing; **~ դուրս**

չի գա nothing will come of it, it will come to nothing; ~ **իմանալ** find out, try to find out, worm; ~ **չի եղել** nothing has happened; ~ **չկա** it doesn't matter, never mind, all right, no problem, not a problem; ~ **ի նման չէ** one ought not, it does not do; ~ **պետք գալ** prove useful, come in handy/useful; ~ **տեղ չդնել** not care/give a pin (for sb), make no account (for sb); ~ **դուրս գալ** turn out, prove (to be), be found; ~ **դուրս եկավ** it turned out (that); ~ **եր մի հնարիր** don't make up/fabricate things; ~ **ն այդ չէ** it is not a matter (of), that is not the question/point; ~ **ն այն է** the fact/thing is; ~ **ն այնտեղ հասավ** matters took such a turn; ~ **ն այս է** the point is this; ~ **ն ի՞նչ է** what is the matter? ~ **ը բուրդ է** it is rotten, things are rotten; **այ սա ~ է** that's more like it! **բերանից ~ դուրս չեկավ** he didn't say/utter a word, he never said/uttered a word; **դա բոլորովին այլ ~ է** it is quite another/a different matter; **ինչ մե՞ծ ~ է** so what, not a big deal; **ձեռքից ~ չի գալիս** he is good for nothing, incapable of doing anything; **քեզ հետ ~ ունեմ** I have some business with you; **դա իմ ~ը չի** that is none of my business, that is no business/concern of mine; **երբ ~ն ինձ հասնի** when it is my turn; **իմ ի՞նչ ~ն է** what do I care (for, about)? I don't care! why should I care? so what?; **միևնույն ~ն է** it is the same (as); **այդպիսի՛ ~եր** so that's how things are! that's the way it is; **այդ նրա ~երն են** this is his handiwork; ~ **չունես** what makes you do it, what do you find in it?

ԲԱՆԱԳՆԱՑ, գ. *ռզմ.* truce; envoy; bearer of flag of truce.

ԲԱՆԱԳՈՂ, գ. plagiarist.

ԲԱՆԱԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. plagiarism.

ԲԱՆԱԴԱՆՔ, գ. *եկեղ.* anathema, excommunication.

ԲԱՆԱԴԱՐԵԼ, բ. *եկեղ.* anathematize, read/pronounce an anathema (against); (հաղորդությունից զրկել) excommunicate.

ԲԱՆԱԼ, *տես* ԲԱՅԵԼ, ԲԱՑ ԱՆԵԼ:

ԲԱՆԱԼԻ, գ. key; *փխր.* (ելք, միջոց, լուծում) clue; *երաժշ.* key, clef; *տեխն.* spanner, wrench; ◊ **բասի ~** bass/F clef; **ջութակի ~** treble/G clef.

ԲԱՆԱԽՈՍ, գ. (հռետոր, ճառախոս) orator, (public) speaker; (զեկուցող) speaker, lecturer.

ԲԱՆԱԿ, գ. army, forces; (զորք) army, host; (ճամբար) camp; *փխր.* (քաղաքական խմբակցության) army; ◊ **գործող ~** Army in the field; *ամն.* Field Forces; **կամավորական ~** army of volunteers; **կանոնավոր ~** regular/standing army; ~ **գնալ** join the army, begin military service; ~ **դնել** camp, be encamped, break up camp, strike the tents; ~ **կանչել** call up (for military service), call to the colours, conscript; enlist, recruit; ~ **կանչվել** be called up, be conscripted; enlist in the army; ~**ի գլխավոր շտաբ** headquarters; ~**ում ծառայել** serve in the army.

ԲԱՆԱԿԱՅԻՆ, 1. ա. army, of the line; 2. գ. armyman, soldier/officer in the line.

ԲԱՆԱԿԱՆ, ա. reasonable, judicious, wise; (խոհեմ) rational; (խելացի) clever, smart.

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reason; (խելք, իմաստնություն) mind, intelligence, wit, intellect; ◊ **առողջ ~** right mind, sober mind, common sense, sound/good sense.

ԲԱՆԱԿԱՏԵՂ(Ի), գ. camp.

ԲԱՆԱԿԻՒԻ, գ. debate, controversy, polemic(s), dispute.

ԲԱՆԱԿՑԵԼ, բ. negotiate (with), carry on negotiations (with), conduct/carry on talks (with); *ռզմ.* parley (with).

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. negotiations, talks; *ռզմ.* parley; ◊ **բարձր մակարդակի ~** high-level talks, summit; **հաշտության ~** truce talks, peace negotiations; **կրակը դադարեցնելու ~** cease-fire talks.

ԲԱՆԱՀԱՅՈՒԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. folk lore.

ԲԱՆԱՁԵՎ, գ. resolution; *գիտ.* formula (pl. -las, -lae); ◊ **~ ընդունել** pass/adopt/approve/carry a resolution.

ԲԱՆԱՁԵՎԵԼ, բ. formulate, express by a formula.

ԲԱՆԱՆ, *տես* ԱԴԱՄԱԹՈՒՋ:

ԲԱՆԱՍԷՐ, գ. philologist; (ուսանող) student of philology.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. philological.

ԲԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. philology.

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ, գ. poet.

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ, ա. poetic(al); *փխր.* (գեղեցիկ, պատկերավոր) figurative, picturesque.

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poetry; (ստեղծագործություն) poem; (ոչ մեծ) rhyme, verse.

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒՀԻ, գ. poetess.

ԲԱՆԱՎԱՆ, գ. workmen's settlement.

ԲԱՆԱՎԵՃ, գ. debate, polemics, discussion, public debate.

ԲԱՆԱՎԻՃԵԼ, բ. debate, enter into polemics (with); (քննարկել) discuss; (վիճել) argue (against).

ԲԱՆԱՎՈՐ, 1. ա. oral, verbal; 2. մ. orally, verbally, by word of mouth; ◊ **~ խոսք** speech, spoken language, oral discourse; ~ **հաղորդում** verbal communication; *իրավ.* ~ **ցուցմունք** oral evidence/testimony; ~ **համաձայնություն** oral/verbal agreement/contract.

ԲԱՆԲԵՐ, գ. herald.

ԲԱՆԴԻՏ, գ. thug, bandit, brigand, gangster, cut-throat.

ԲԱՆԴԻՏԱԿԱՆ } ա. murderous, brutal,
ԲԱՆԴԻՏԱՅԻՆ } gangster; ◊ **~ ավազակախումբ** gang of thugs/cut-throats, robber band/gang; ~ **հարձակում** gangster/cut-throat attack.

ԲԱՆԴԻՏՈՒԹՅՈՒՆ } գ. gangsterism,
ԲԱՆԴԻՏԻԶՄ } thuggery, banditry.

ԲԱՆԵԼ, բ. work (նաև մեքենաների մասին); toil, labour; *խսկց.* fag; ◊ **ջրաղացը ~ում է** the mill works/is working.

ԲԱՆԵՑՆԵԼ, բ. make work, cause to act/toil; (գործադրել) start/set sth going; (օգտագործել) apply, employ, use.

ԲԱՆԻՄԱՑ, ա. (փորձառու) experienced (in); (իրագեկ) versed (in); (խելամիտ) intelligent, sensible; (գիտակ) informed; (խելացի) clever.

ԲԱՆԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. competence.

ԲԱՆԿ, գ. bank; ◊ **բաժնետիրական ~** joint-stock bank; **խնայողական ~** savings bank; **պետական ~** state bank; **դրամը ~ դնել** deposit/invest money; **դրամը ~ում պահել** deposit/keep money at/in a bank; *բրթխ.* **~ բոնել՝ դնել** be banker, keep the bank; **~ը տանել** break the bank.

ԲԱՆԿԱՅԻՆ, ա. bank; ◊ **~ ակրեդիտիվ** letter of credit, circular note; **~ գործ** banking; **~ կապիտալ** bank(ing) capital; **~ հաշվեգրքույկ** pass-book, bank-book, check-book.

ԲԱՆԿԱՏՈՄՍ, գ. bank-note.

ԲԱՆԿԱՏԵՐ, գ. banker.

ԲԱՆՋԱՐ, գ. edible greens.

ԲԱՆՋԱՐԱԲՈՒՍՏԱՆԱՅԻՆ, ա. melon; ◊ **~ մշակաբույսեր** melons and gourds.

ԲԱՆՋԱՐԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. vegetable-growing, vegetable-raising, vegetable-cultivating.

ԲԱՆՋԱՐԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vegetable-growing.

ԲԱՆՋԱՐԱԲՈՒՅԾ, գ. vegetable-grower.

ԲԱՆՋԱՐԱՅԻՆ, ա. vegetable.

ԲԱՆՋԱՐԱՆՈՑ, գ. kitchen-garden, vegetable-garden.

ԲԱՆՋԱՐԱՊՈՒՐ, գ. vegetable soup.

ԲԱՆՋԱՐԱՎԱՃԱՌ, գ. greengrocer, grocer.

ԲԱՆՋԱՐԵՂԵՆ, գ. vegetables, greens; ◊ **~ի խանութ** greengrocery, grocery.

ԲԱՆՍԱՐԿՈՒ, գ. intriguer, plotter, intrigante.

ԲԱՆՍԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intrigue, slander, intriguing, scheming; ◊ **~բյամբ զբաղվել** intrigue, scheme, carry on an intrigue.

ԲԱՆՎԱԾՔ, գ. embroidery, needlework.

ԲԱՆՎՈՐ, գ. labourer; worker, workman, working man, ◊ **գործարանային ~** factory worker; **երկաթգծի ~** railway man; *ամ.* railroader; **սեզոնային ~** seasonal worker; **վարձու ~** hired worker; *ամ.* (hired) hand; **օրավարձով աշխատող ~** day-labourer; **~ դասակարգ** the working class; **~ երիտասարդություն** working youth, young workers; **~ - ծառայողներ** industrial, office and professional workers; (որևէ ձեռնարկության) manual and office workers.

ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ, ա. worker's, working, labour, work; ◊ **~ գնացք** workmen's train; **~ ձեռքեր** working hands; **~ շարժում** working-class movement; **~ ուժ** manpower, labour (power).

ԲԱՆՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. workmen, blue-collar workers, labourers; ◊ **~ անել** work, be a labourer/worker.

ԲԱՆՎՈՐՈՒՀԻ, գ. (woman) labourer, worker, woman-worker.

ԲԱՆՑ, գ. prison, jail, goal; *ամ.* penitentiary; (գնդան) dungeon; ◊ **~ գցել** fling into prison; **~ նստել** be in prison, be a prisoner; **~ նստեցնել** imprison, jail, gaol, incarcerate; put into prison, put under arrest; **~ից ազատել** release from prison; **~ից փախչել** break out of prison, escape from prison.

ԲԱՆՑԱԽՑԻՑ, գ. prison/jail cell.

ԲԱՆՑԱՅԻՆ, ա. prison, jail, gaol.

ԲԱՆՑԱՊԱՀ, գ. prison warden, warder, gaoler, jailer.

ԲԱՆՑԱՊԵՏ, գ. chief warder, chief prison officer.

ԲԱՆՑԱՐԿԵԼ, բ. imprison, jail, gaol, incarcerate, confine, detain,put under arrest.

ԲԱՆՑԱՐԿՅԱԼ, գ. prisoner, convict, one confined/detained in a prison; ◊ **ցմահ ~** person under life sentence, person sentenced to life imprisonment; *խսկց.* lifer; **քաղաքական ~** political prisoner.

ԲԱՆՑԱՐԿՈՒՄ, գ. imprisonment, confinement, detention, commital; ◊ **մեկուսի ~** solitary confinement; **նախնական ~** imprisonment pending trial, pre-trial detention; **ցմահ ~** life imprisonment; **~բյան վճիռ** prison sentence.

ԲԱՆՈՒԿ, ա. busy, animated; ◊ **~ փողոց** busy street, public road; (մայրուղի) thoroughfare; (գյուղական վայրերում) horse/cart road.

ԲԱՇ, գ. mane, crest; (կեռաս, ալիքի) crest; *փխբ.* (հերավունջ) forelock.

ԲԱՇԽԵԼ, բ. allocate; (բաժանել) distribute (to, among), allot, give out (to), dispense (among); (նվիրել) grant, present; (հարկի մասին) assess (upon); ◊ **ժամանակը ~** regulate/divide up one's time.

ԲԱՇԽԻՉ, 1. ա. distributive, distributing; ◊ **~ կենտրոն** distributing/distribution centre; **~ ցանց** distribution network; 2. գ. distributor, dispenser.

ԲԱՇԽՈՒՄ, գ. allocation; (բաժանում) distribution, dispensation, allotment, apportionment; (նվիրում) grant; ◊ **հարկերի ~** tax assessment; **միջոցների ~** allocation of funds; *տեխ.* **~ման տախտակ** panel box; *էլ.* switchboard.

ԲԱՌ, գ. word; ◊ **դատարկ ~եր** mere words; **սփոփիչ ~եր** words of consolation; **վիրավորական ~եր** insulting words; **քնքուշ ~եր** endearing words; **~ առ ~** word for word, verbatim; **~ չէր գտնում** he was lost for speech, words failed him; **~ի կեսը բերանում (թողնել)** cut

sb short; **~իս բուն իմաստով** in the true sense of the word; **~երը քամուն տալ** speak carelessly, talk/speak at random/idly; **իր ~երով** in one's own words; **մեկի ~երով ասած** according to sb; **մի երկու ~** a word, a few words; **մի քանի ~ով** in a few words, in a nutshell; **ոչ մի ~** not a word, not a syllable; **ոչ մի ~ չասել** never say/utter a word.

ԲԱՌԱԲԱՐԴՈՒՄ, գ., *լեզվ.* word composition/compounding.

ԲԱՌԱԳԱՆՁ, գ. *լեզվ.* vocabulary.

ԲԱՌԱԳԵՏ, գ. lexicologist.

ԲԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. lexicological.

ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lexicology.

ԲԱՌԱԽԱՂ, գ. pun, play on words; quibble.

ԲԱՌԱԾԱՆՅՈՒՄ, գ. *լեզվ.* derivation.

ԲԱՌԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* word-building, word-formation.

ԲԱՌԱԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* phrase, word-combination, collocation.

ԲԱՌԱՀՈԴՎԱԾ, գ. (word) entry.

ԲԱՌԱՁԵՎ, գ. *լեզվ.* word-form.

ԲԱՌԱՅԻՆ, ա. lexical, vocabulary.

ԲԱՌԱՉ(ՅՈՒՆ), գ. low(ing), belling, bellow(ing); (կովի) moo; (եզի) bellowing.

ԲԱՌԱՊԱՇԱՐ, գ. vocabulary, lexicon, stock of words.

ԲԱՌԱՊԱՏՃԵՆՈՒՄ, գ. translation loan word, loan translation.

ԲԱՌԱԲԱՆ, գ. dictionary, lexicon; (բառագիրք) glossary.

ԲԱՌԱՐԱՆԱԳԻՐ, գ. lexicographer.

ԲԱՌԱՐԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lexicography.

ԲԱՌԱՐՄԱՏ, գ. *լեզվ.* word-root, word-stem.

ԲԱՌԱՑԱՆԿ, գ. glossary; (համառոտ բառարան գրքին կից) vocabulary.

ԲԱՌԱՑԻ, ա. word for word, literal, verbatim; ◊ **~ դիմանկար** verbal portrait; **~ թարգմանություն** word for word/literal translation.

ԲԱՌԱՑԻՈՐԵՆ, մ. word for word, literally.

ԲԱՌԻՄԱՍ, գ. *լեզվ.* word-meaning.

ԲԱՍ, վ. that's the way, that's right.

ԲԱՍ, գ. *երաժշտ.* bass, deep (sounding); (երգիչ) bass singer.

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼԻՍՏ, գ. basket-ball player.

ԲԱՎԱԿԱՆ, ա. sufficient, enough; (մեծ, զգալի) considerable; (չափերի մասին) sizable; (գոհ) satisfied (with), content (with); (հաճույքի երանգով) pleased (with); ◊ **~ արագ** fairly rapid(ly), quick(ly) enough; **~ լավ** rather good; **~ լինել** be satiated/contented/pleased; **~ է** (that's) enough, that's it, stop!; **~ է, որ** suffice it (to), as soon as.

ԲԱՎԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. be content/satisfied (with), content oneself (with).

ԲԱՎԱԿԱՆԱՉԱՓ, ա., մ. sufficient, enough, fairly/pretty good/well; (գումարի ունեցվածքի մասին) handsome (sum of money); ◊ **~ աշխատել** work enough/sufficiently; **~ գումար** a pretty penny/sum; **~ խմել** have a good drink, drink a fair amount; **~ տարածություն** a fair distance; **~ քանակություն** a sufficient/fair amount.

ԲԱՎԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. suffice, be sufficient/enough; (հերիքել) last out; ◊ **այսքանը կ~ցնի** this will suffice/be sufficient/be enough.

ԲԱՎԱԿԱՆԻՆ, մ. enough, rather, fairly, pretty.

ԲԱՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pleasure; ◊ **~ գտնել** find/take (a) pleasure in sth; **~ զգալ՝ ստանալ** feel/experience pleasure in sth; **~ պատճառել** give pleasure; **(մեծ) ~ությամբ** with (the greatest) pleasure.

ԲԱՎԱՐԱՐ, ա. (գոհացուցիչ) satisfactory; (բավական քանակությամբ) sufficient, enough; (համապատասխան) adequate; ◊ **~ ապացույցներ** sufficient proof(s), proof enough; **~ գնահատական** satisfactory, fair; **~ հիմքեր միջոցներ** sufficient grounds/means.

ԲԱՎԱՐԱՐԵԼ, բ. satisfy, content, comply (with); (մատակարարել) supply (with); (համապատասխանել) answer, meet; (բավականացնել) suffice, be sufficient/enough, last out; ◊ **ախորժակը ~** satisfy/appease/assuage one's appetite; **խնդրանքը ~** comply with a request, meet the request; **մեկի ցանկությունը ~** meet sb's wishes; **պահանջները ~** answer/meet the demands/requirements; **պարենով սննդամթերքով ~** victual (with).

ԲԱՎԱՐԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. satisfaction, contentment.

ԲԱՎԱՐԱՐՎԵԼ, բ. content/satisfy oneself with, find satisfaction (in); ◊ **լրիվ ~** be fully satisfied, obtain complete satisfaction.

ԲԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. satisfaction, gratification; ◊ **~ պահանջել** demand satisfaction (from sb); **~ տալ** satisfy, content.

ԲԱՎԱՐԱՐՈՒՄ, գ. satisfaction, relief, redress; *իրավ.* **~ պահանջել** claim/seek relief; **ի ~ մի** in satisfaction of; *իրավ.* **պատշաճ ~** valuable consideration.

ԲԱՎԻՂ, գ. labyrinth, maze; *փխր.* (խճճվածություն, խառնակություն, դժվարություն) confusion, obstacle, impediment, hindrance.

ԲԱՏԻՍ, գ. cambric, lawn.

ԲԱՏԻՍՏԵ, ա. cambric, lawn.

ԲԱՏՐԱԿ, գ. farm labourer, farm-hand; *ամ.* hired man/hand.

ԲԱՐ, գ., *բրբ.* (հիմն.մրգերի մասին) fruit; ◊ **~ ու պտուղ** harvest, crop, yield; **~ տալ՝ բոնել ունենալ** bear fruit.

ԲԱՐԱԼԻԿ, ա. thin; (կազմվածքի մասին) slender/slim build; ◊ **~ ձայն** thin voice; **~ ցողուն** slender/little stalk.

ԲԱՐԱԿ[1], ա. thin; (ոչ կոպիտ, նուրբ) fine, delicate; ◊ *կամխս.* **~ աղիք** small intestines; **~ թել** thin/fine thread; **~ թուղթ** thin (sheet of) pa-

per; ~ **ձայն** thin voice; ~ **մատներ** thin/slender/delicate fingers; ~ **մետաքս** fine/delicate silk; ~ **շերտ** thin layer/slice.

ԲԱՐԱԿ², գ. (շուն) greyhound; (աղվեսի) foxhound; (նապաստակի) beagle; (ռուսական) Russian wolfhound.

ԲԱՐԱԿԱՀԵՐՍ, ա. thinly-sliced, in thin layers.

ԲԱՐԱԿԱՎԻԶ, ա. thin neck.

ԲԱՐԱԿԱՍԻՐՏ, ա. over-sensitive, easily hurt.

ԲԱՐԱԿԱՑՆԵԼ, բ. thin, make thinner; (նրբացնել) refine.

ԲԱՐԱԿԵԼ, բ. become/get thin; (նիհարել) lose flesh/weight, grow thin; *փխր.* (նրբանալ) become refined; (հյուծվել, մաշվել) get/grow/become emaciated; (ջրի մասին) shallow, grow/become shallow, become lower, subside, sink.

ԲԱՐԱԿՈՏՆ, ա. slim/slender-legged, spindle-legged.

ԲԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thinness; (կազմվածքի) slenderness, slimness; (թելի գործվածքի ևն) fineness; (նիհարություն) leanness.

ԲԱՐԲԱՋԱՆՔ, գ. nonsense, rubbish, stuff and nonsense, fiddlesticks, piffle.

ԲԱՐԲԱՋԵԼ, բ. talk nonsense/rot, talk through one's hat, *դրժվ.*:

ԲԱՐԲԱՌ, գ. *լեզվ.* dialect; (լեզու) tongue; (խոսք) speech; ◊ **մայրենի** ~ mother tongue; **ձայն ~ո հանապատի** a voice/cry in the wilderness.

ԲԱՐԲԱՌԱԳԵՏ, գ. *լեզվ.* dialectologist.

ԲԱՐԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* dialectology.

ԲԱՐԲԱՌԵԼ, բ. say; *հեգն.* talk profusely (about), hold forth (on), expand (on).

ԲԱՐԲԱՐՈՍ, գ. barbarian; *փխր.* (վայրագ) vandal.

ԲԱՐԲԱՐՈՍԱԿԱՆ, ա. barbarian; *փխր.* barbarous.

ԲԱՐԲԱՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. barbarism, barbarity; (մշակութային արժեքների նկատմամբ) vandalism.

ԲԱՐԳԱՎԱՃ, ա. prospering; (ծաղկող) blooming, flourishing.

ԲԱՐԳԱՎԱՃԵԼ, բ. prosper; (ծաղկել) flourish; (հաստատվել) thrive.

ԲԱՐԳԱՎԱՃՈՒՄ, գ. prosperity; (բարեկեցություն) well-being; (ծաղկում) flourishing.

ԲԱՐԴ, ա. (դժվար) complicated, complex, difficult; (բաղադրյալ) compound; (խճճված) intricate; (թեմա, նյութ, սյուժե) involved, puzzling; ◊ *լեզվ.* ~ **բառ** compound word; ~ **հարց** knotty problem, complex issue; *մաթ.* ~ **թիվ** complex number; *լեզվ.* ~ **համադասական նախադասություն** compound sentence; *լեզվ.* ~ **ստորադասական նախադասություն** complex sentence; **դա** ~ է it is (a) complicated/difficult (thing).

ԲԱՐԴԱՆԱԼ, բ. get/become complicated; ◊ **հիվանդությունը ~ցավ** complications set in.

ԲԱՐԴԱՑՆԵԼ, բ. complicate.

ԲԱՐԴԱՑՎԵԼ, բ. get/become complicated.

ԲԱՐԴԱՑՈՒՄ, գ. complication.

ԲԱՐԴԵԼ, բ. hoist (on, to); *քեր.* (բարդ բառ կազմել) form/make up a compound word; ◊ **ամբողջ աշխատանքը մեկի վրա** ~ load/burden sb with all the work; **ամբողջ մեղքը մեկի վրա** ~ lay/put all the blame on sb; **ուսերին** ~ shoulder, undertake sth.

ԲԱՐԴ(ԵՆ)Ի, գ. *բոտ.* poplar; *փխր.* (բարձրահասակ) tall; ◊ **սպիտակ արծաթափայլ** ~ silver poplar, abele.

ԲԱՐԴՎԵԼ, բ. (աճել, նաև տոկոսների մասին) increase, accumulate; (կուտակվել) accumulate; compound; *փխր.* (խտանալ) thicken, condense, get dense.

ԲԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. complication, complexity; ◊ **հիվանդության** ~ after-effect of the illness, complication(s) from an illness/disease.

ԲԱՐԴՈՒՄ, գ. ◊ **մեղադրանքի** ~ charge/accusation (of sth, against sb); *մաթ.* **երկրորդ՝ երրորդ ևն աստիճանի** ~ raising to the second/third etc. power.

ԲԱՐԵԲԱԽՏ, ա. fortunate, lucky, happy.

ԲԱՐԵԲԱԽՏԱԲԱՐ, վ. fortunately, luckily.

ԲԱՐԵԲԱԽՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fortune, luck, happiness; ◊ **ի ~ մեզ** luckily for us, to our good fortune, fortunately, luckily.

ԲԱՐԵԲԵՐ, ա. fertile, fecund; ◊ ~ **հող** fertile/rich soil.

ԲԱՐԵԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fertility, fecundity.

ԲԱՐԵԳՈՐԾ, ա. benefactor, philanthropist; *խսկց.* charity-monger.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. charitable, philanthropic, benevolent; ◊ ~ **ընկերություն** philanthropic society, charitable company, charity; ~ **կազմակերպություն** charitable organization, charity; ~ **ներկայացում** charity performance; ~ **նպատակով** for a charitable purpose/object.

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. charity, philanthropy, benevolence, beneficence.

ԲԱՐԵԳՈՒՄ, ա. merciful, charitable, kind heart.

ԲԱՐԵԴԵՄ, *տես* ԲԱՐԵՏԵՍ:

ԲԱՐԵԼԱՎԵԼ, բ. improve, make better, ameliorate; (ուղղել) amend; (տեսակը) upgrade; *մարզ.* better.

ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ, գ. improvement, amelioration.

ԲԱՐԵՀԱՄՈՒՆ, ա. moderate, temperate; (չափավոր, համեստ) modest, frugal; ◊ ~ **կլիմա** temperate climate; ~ **գոտի** temperate zone.

ԲԱՐԵԽԻՂԸ, ա. dilligent, honest, conscientious; ◊ ~ **աշխատող** dilligent/honest worker.

ԲԱՐԵԽՂԸՔԱԲԱՐ, **ԲԱՐԵԽՂԸՐԵՆ** } մ. conscientiously, honestly, dilligently.

ԲԱՐԵԽՂԸՈՒԹՅՈՒՆ, գ. honesty, conscientiousness.

ԲԱՐԵԽՈՍ, գ. intercesser, advocate.
ԲԱՐԵԽՈՍԵԼ, բ. intercede (for).
ԲԱՐԵԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intercession.
ԲԱՐԵԿԱԶԱՐ, ա. stately, slender.
ԲԱՐԵԿԱՄ, գ. friend; (ազգական) relation, relative, kinsman; (կին) kinswoman; ◊ **ընտանիքի՝ տան ~** friend of the family; **հեռավոր ~ներ** distant relations, relatives, remote kinsfolk; **մոտ ~** intimate/close friend, close relative; **մոտ ~ներ** next of kin; **մտերիմ ~** bosom friend, buddy, pal; *խսկց.* chum.
ԲԱՐԵԿԱՄԱԲԱՐ, մ. in a friendly manner/way, as a friend, amicably.
ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ, ա. friendly, amicable, amiable; (ազգակցական) kindred, related; *գրք.* congener, congeneric; ◊ **~ այցելություն** goodwill visit; **~ երկրներ** friendly nations/countries; **~ հաշտագիր** amicable settlement; **~ կապերի մեջ լինել** be on friendly terms.
ԲԱՐԵԿԱՄԱՆԱԼ, բ. become/make friends (with), become close (with); (ազգակիցներ դառնալ) become related (to).
ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. friendship, amity; (ազգականների ամբողջությունը) relatives, relations, kinsfolk; ◊ **~ անել** be friends (with), be on friendly terms (with); **սերտ ~** close/intimate friendship.
ԲԱՐԵԿԱՄՈՒՀԻ, գ. female friend, lady-friend, girl-friend; (ազգականուհի) kinswoman.
ԲԱՐԵԿԱՐԳ, ա. well-arranged, well-managed, well-maintained, in good order; (հարմարավետ) comfortable; (լավ կազմակերպված) well-organized; ◊ **~ քաղաք** well-built/planned town/city (with all amenities).
ԲԱՐԵԿԱՐԳԵԼ, բ. put in good order, regulate.
ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good order; public welfare.
ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ, գ. organization/improvement of anything (e. g. of public services and amenities).
ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ, գ. shrovetide, carnival; *փխբ.* (ուրախ կյանք) a bed of roses, *դրծվ.:*
ԲԱՐԵԿԵՑԻԿ, ա. well-to-do; (բարգավաճ) prosperous; (ապահով) well-off; ◊ **~ մարդ** well-to-do person, person of substance/property; **~ կյանք վարել** live (fairly) comfortably, be fairly well-off.
ԲԱՐԵԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prosperity, welfare, well-being.
ԲԱՐԵԿԻՐԹ, ա well-bred, well-brought up; (քաղաքավարի) polite.
ԲԱՐԵԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good breeding/upbringing; (հաճելի շարժուձև) good manners.
ԲԱՐԵՀԱՃԵԼ, բ. *հնգն.* deign (to).
ԲԱՐԵՀԱՃՈՒՐԵՆ, մ. favourably, with favour; ◊ **~ լսել** hear favourably, listen favourably (to), incline one's ear (to).
ԲԱՐԵՀԱՄԲՈՒՅՐ, ա. good-natured, sweet-tempered, amiable; (բարեհամ) affectionate; (սիրալիր) affable, friendly; (քնքուշ) tender; (հաճելի) sweet, pleasant.
ԲԱՐԵՀԱՋՈՂ, ա. successful, safe; ◊ **~ ճամփորդություն** safe/good journey; **~ ճամփորդություն մաղթել** wish sb a good journey/a nice trip.
ԲԱՐԵՀՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. harmony, melodiousness, euphony.
ԲԱՐԵՀՈՒՆՉ, ա. harmonious; (ձայնի մասին) melodious; (բառերի մասին) euphonious, euphonic.
ԲԱՐԵՀՈԳԻ, ա. good-natured.
ԲԱՐԵՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good nature.
ԲԱՐԵՀՈՒՅՍ, ա. reliable, safe, trusty; *բղք* trustworthy, loyal.
ԲԱՐԵՁԵՎ, ա. well-shaped, well-formed, well-proportioned, well-built, slender.
ԲԱՐԵՄՏԼՈՒԵԼ, բ. wish well, wish the best.
ԲԱՐԵՄՏԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good/best wishes.
ԲԱՐԵՄԻՏ, ա. simple-minded, kind; (պարզամիտ) artless, naïve; (անկեղծ) frank, sincere, ingenuous, candid.
ԲԱՐԵՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. simple-heartedness; (պարզամտություն) artlessness; (անկեղծություն) frankness, sincerity, ingenuity.
ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒԹՅՈՒՆ, **ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄ** } գ. reform, reorganization, remaking; ◊ **հասարակության ~** social reform, remaking/reorganization of society.
ԲԱՐԵՆՊԱՍՍ, ա. favourable, convenient; (նպաստավոր) propitious; (բարեպատեհ) auspicious; ◊ **~ պայմաններ** favourable conditions; **~ քամի՝ եղանակ** favourable/propitious wind/weather.
ԲԱՐԵՇԵՆ, *տես* ԲԱՐԵԿԱՐԳ:
ԲԱՐԵՊԱՇՏ, ա. *կրոն.* pious, devout; ◊ **կեղծ ~** sanctimonious.
ԲԱՐԵՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. piety, godliness; ◊ **կեղծ ~** sanctimony.
ԲԱՐԵՊԱՏԵՀ, ա. auspicious, propitious; (բարեպատեհ) favourable; (հարմար) (very) convenient; (պատեհաժամ) timely.
ԲԱՐԵՍԻՐՏ, ա. kind-hearted, good-hearted; (բարի) benign, kind.
ԲԱՐԵՎ, գ. regards, greetings, salutation; ◊ **~ ձեզ** how do you do; (մտերմիկ) hallo(a), salute, hello; *խսկց.* hi; *բնստ.* hail; (առավոտյան) good morning; (ցերեկը) good afternoon; (երեկոյան) good evening; **~ տալ** greet, hail, welcome; **~ը չառնել** not answer sb's greeting, ignore sb, turn one's back (on); **~ տանել** give sb one's best regards; **~ը մոռանալ** be taken aback, be lost for words.
ԲԱՐԵՎԵԼ, բ. greet sb, say hello/how do you do (to sb); (ողջունել) greet, hail, salute, welcome; ◊ **մեկի անունից ~** greet/hail on behalf

of sb; **իմ կողմից ~իր ցրաև** remember me to him/her, give my (kind) regards to him/her, give my compliments to him/her, send my love/best wishes/regards (to).

ԲԱՐԵՏԵՍ, ա. good-looking, handsome.

ԲԱՐԵՏԻՀՄ(ԻԿ), ա. *տես* ԱՋՆՎԱՏԻՀՄ:

ԲԱՐԵՐԱՐ, 1. գ. benefactor; ~ (կին) benefactress; 2. ա. (օգտակար) beneficial, salutary, wholesome; ◊ **~ ազդեցություն** wholesome effect, salutariness.

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good deed, charity.

ԲԱՐԵԿԱՐԳԵԼ, բ. improve, make better, amend; (վերափոխել) reform; (վերակազմել) reorganize; (վերասարքել) remake; (ձևափոխել) modify.

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, **ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ** } գ. improvement, amendment; (վերափոխում) reform, reformation; (վերակազմում) reorganization; (ձևափոխում) modification.

ԲԱՐԻ, 1. ա. kind, good, nice; 2. վ. well! very well! all right! agreed! O.K. ◊ **~ անուն** good name; **~ ավանդույթով** by good tradition; **~ գալուստ** welcome! **~ գործ** good deed; **~ երեկո՛ գիշեր** good evening/night; **~ երթ** good luck! bon voyage! **~ լույս** good morning; **~ լուր** good news; **~ կամք** good will; **~ կամքի տեր մարդիկ** people of good will; **~ կամքով** voluntarily, of one's accord; **~ հիշատակ թողնել** leave fond memories; **~ հիշել** think kindly (of sb); **~ ճանապարհ** happy journey! have a nice trip! **~ մաղթել** wish well/every happiness; **~ մարդիկ** nice/kind people, pleasant people.

ԲԱՐԻԴՐԱՑԻԱԿԱՆ, ա. good-neighbourly; ◊ **~ հարաբերություններ** good-neighbourly relations, good-neighbourliness.

ԲԱՐԻԿԱԴ, գ. barricade; ◊ **~ կառուցել** barricade; **փողոցում ~ կառուցել** block the street with barricades; **~ներով պաշտպանել** defend with barricades/by barricading.

ԲԱՐԻԿԱԴԱՅԻՆ, ա. barricade; ◊ **~ մարտ** barricade fighting.

ԲԱՐԻՏՈՆ, գ. baritone.

ԲԱՐԻՔ, գ. (բարօրություն) boon, blessing; (ունեցվածք) property, wealth; *հեգն.* trash; ◊ **ամենայն ~** all the best! *խոսկ.* (ցտեսություն) so long!; **~ գործել** be good (to); **աշխարհիկ ~ներ** earthly blessings; **ընդհանուր ~ներ** common/general will, common good; **կյանքի ~ները** the good things of life, creature comforts; **նյութական ~երի արտադրություն** production of material wealth.

ԲԱՐԿ, ա. burning, scorching; (թունդ) strong, heady; (բուրմունքալից) spicy; ◊ **~ արև** scorching/parching sun; **~ քացախ** strong vinegar; **~ օղի** strong vodka.

ԲԱՐԿԱՆԱԼ, բ. be angry (with), be cross (with); ◊ **որևէ բանի վրա ~** be angry (at/about) smth; **~ած** angry/cross (with sb), angry (at/about sth).

ԲԱՐԿԱՅԱՑ, ա. angry, irate; *բնստ.* wrathful; ◊ **~ հայացք** angry look, glare.

ԲԱՐԿԱՅԿՈՏ, ա. hot-tempered, quick-tempered; *խոսկ.* (դյուրաբորբոքը) easily angered, irritable, hasty; ◊ **~ մարդ** hot-tempered person.

ԲԱՐԿԱՑՆԵԼ, բ. anger, make angry.

ԲԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. anger; (զայրույթ) wrath; *բնստ.* (ցասում) ire; ◊ **~ը անցնել** calm down; **~ը գալիս է** he feels annoyed/vexed; **~թյամբ բռնված** in a fit of anger, in a temper, beside oneself with rage.

ԲԱՐՁ, գ. pillow; (բազմոցի) cushion, pad; (փչովի) air-cushion; *տեխ.* cushion, bolster; ◊ **~ի երես** pillow-case, pillow-slip; **գլուխը ~ին դնել** lay/rest the head on a pillow; **գլխի տակ փափուկ ~ դնել** lull/blunt sb's vigilance; **մի ~ի ծերանաք** may the two of you grow old together (traditional wedding wish in Armenia).

ԲԱՐՁԵԼ, բ. load (on); ◊ **վագոն ~** load goods on trucks; **(ապրանքը) նավի վրա ~** ship/load/put (cargo) on board.

ԲԱՐՁԻԹՈՂԻ, ա. neglected, abandoned; ◊ **~ անել** neglect, abandon, ignore, let slide; **~ վիճակում** in a state of neglect/decay.

ԲԱՐՁՈՂ, loader; (նավահանգստում) stevedore, longshoreman.

ԲԱՐՁՐ, ա. high; (գեղահասակ) lofty; (սարի մասին) high, lofty; (ձայնի հնչյունի մասին) high, high-pitched; (նշանակալից, վեհ, վսեմ) high, lofty, elevated; ◊ **~ բերք** big/heavy harvest/crop; **~ գին** high price; **~ դասարան** senior class, upper grade; *էլ.* **~ լարման** high-voltage; **~ լարում** high tension; **~ կարծիքի լինել** think highly (of), have a high opinion (of); **~ ճնշում** high pressure; **~ նոտա** high note; **~ նպատակներ** high/lofty/exalted aims; **~ ոճ** lofty/elevated style; **~ ջերմություն** high temperature/fever; **~ տեղանք** highland district, highlands; **~ից նայել** look down on/upon sb, condescend to sb, be condescending towards sb; **պայմանավորվող ~ կողմեր** the (High) Contracting Parties.

ԲԱՐՁՐԱԲԵՐՉ, ա. high-altitude, towering, cloud-capped, heaven-kissing, overhanging; ◊ **~ շենք** skyscraper, high-rise, tall building.

ԲԱՐՁՐԱԳԱԳԱՓ, ա. high, elevated, lofty, high-peaked.

ԲԱՐՁՐԱԳԼՈՒԽ, ա. with one's head up; (հպարտ) proud; (գոռոզ) haughty, supercilious; (խիզախ) bold.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ, ա. highest, topmost, upper-

most, superior; ◊ ~ դպրոց university, college; ~ իշխանություն the supreme/highest authority; ~ կետ acme; ~ կրթություն higher/university/college education.

ԲԱՐՁՐԱԴԱՍ, ա. high, of high ranking, high standing; ◊ ~ անձ high-ranking person, V.I.P. (Very Important Person).

ԲԱՐՁՐԱԴԻՐ, ա. high, elevated; (լեռնային) upland, highland, mountainous.

ԲԱՐՁՐԱԽՈՍ, ա. loud-speaking; գ. *տեխ.* (ռադիո) loud-speaker.

ԲԱՐՁՐԱԿԱՅՈՒՅՑ, ա. skyscraper.

ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ, ա. high-quality, high-class, of high quality/class, classy.

ԲԱՐՁՐԱԿԵՏ, գ. apogee, culminating point, zenith.

ԲԱՐՁՐԱՀԱՍԱԿ, ա. tall.

ԲԱՐՁՐԱՁԱՅՆ, ա., մ. aloud; loudly, in a loud voice.

ԲԱՐՁՐԱՃԱՇԱԿ, ա. having delicate/fine taste.

ԲԱՐՁՐԱՃԻՏ(Ք), ա. high-top (of boot); ◊ ~ կոշիկներ high-boots, top-boots, jack-boots.

ԲԱՐՁՐԱՄԻՏ, ա. haughty, arrogant, supercilious, self-conceited.

ԲԱՐՁՐԱՆԱԼ, բ. rise; (ոտքի ելնել) rise to one's feet; (մագլցել. սարը ևն) climb, ascend; ◊ **աղմուկ** ~ become noisy; **աստիճաններով** ~ go upstairs, ascend the steps; **ավերակներից** ~ rise from the ruins; **մեկի աչքում** ~ rise in sb's opinion; **պաշտոնում** ~ advance; **գները** ~**ան** the prices went up/skyrocketed/soared; **խմորը** ~**ավ** the dough has risen; **ջերմաստիճանը** ~**ավ** the temperature rose, he has fever; *փիլք.* surpass, tower (above); **տրամադրությունը** ~**ավ** his spirits rose; ~**ող աստղ** rising star.

ԲԱՐՁՐԱՆՈՒՆ, ա. distinguished; (ականավոր) eminent; (նշանավոր) notable.

ԲԱՐՁՐԱՇԵՆ, ա. many-storied, multistorey, high, elevated.

ԲԱՐՁՐԱՇՆՈՐՀ, ա. talented, highly-gifted, most gracious.

ԲԱՐՁՐԱՉԱՓ, գ. *մաթ.* altimeter, hypsometer.

ԲԱՐՁՐԱՊԱՏԻՎ, ա. very honourable.

ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ, ա. high-ranking, of high rank, titled.

ԲԱՐՁՐԱՍՐՈՒՆՔ, ա. long-legged.

ԲԱՐՁՐԱՎԱՆԴԱԿ, գ. *աշխրգ.* plateau (pl. -x), table-land, heights.

ԲԱՐՁՐԱՏԵՍԱԿ, ա. high-grade, of superior quality.

ԲԱՐՁՐԱՐԺԵՔ, ա. highly valuable, expensive.

ԲԱՐՁՐԱՐՎԵՍՏ, ա. highly artistic.

ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ, բ. lift, raise, hoist, uplift, heighten; (վերցնել, վեր ~) pick up; (ազնվացնել) elevate, ennoble; ◊ **աղմուկ ~ ճիչ** ~ make a noise, set up a clamour; **աշխատանքի արտադրողականությունը** ~ raise labour productivity; **աչքերը** ~ lift one's eyes; **ապստամբություն** ~ excite/stir up rebellion; **բաժակ** ~ raise one's glass; **գլուխը վեր** ~ hold one's head up; **գները** ~ increase/raise prices; **դրոշ** ~ hoist a flag; *ծով.* make the colours; **երկու՝ երեք՝ չորս անգամ** ~ double, treble/triple, quadruple; **զգոնությունը** ~ increase/redouble/heighten one's vigilance; **զենք** ~ take up arms; **ծանր բան** ~ heave (up), hoist; **կարգապահությունը** ~ raise the standard of discipline; **կենսամակարդակը** ~ raise the standard of living; **հարց** ~ raise a question; **հինգ՝ վեց անգամ** ~ raise fivefold/quintuple, sixfold; **ձայնը** ~ raise one's voice; **ձեռքը** ~ raise one's hand; **մակարդակը** ~ raise to a (much) higher level; **նշանակությունը՝ կարևորությունը** ~ increase the significance (of); enhance the importance (of); **որակավորումը** ~ improve one's qualifications/one's (professional) skills; **պաշտոնը** ~ advance, promote; **վարագույրը** ~ raise the curtain, ring up the curtain, *դրժվ.*; **տագնապ** ~ raise the alarm; **(մեկի) տրամադրությունը** ~ cheer (sb) up; **օձիքը** ~ turn up one's collar; **փոշի** ~ raise dust.

ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ, գ. raising, rise, rising, increase; (դրոշի) hoisting; (ծանրության) lifting; (խորտակված նավերի ևն) salvaging; ◊ **աշխատավարձի** ~ rise/increase in wages; **բերքատվության** ~ increasing of crop yield; **որակավորման** ~ improvement of one's (professional) skill; **պաշտոնի** ~ advancement, promotion.

ԲԱՐՁՐԱՔԱՆԴԱԿ, գ. high-relief.

ԲԱՐՁՐՅԱԼ, գ. *կրոն.* The Most High (God).

ԲԱՐՁՐԱՔԻԹ, ա. haughty, arrogant, conceited, supercilious; *խսկց.* stuck-up; ◊ ~ **մարդ** arrogant/conceited/haughty person.

ԲԱՐՁՐԱՐԱԿ, ա. high-quality, of high quality.

ԲԱՐՁՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. height; (բարձունք) ridge, hill; (հողի մակերեսից) altitude; (ծովի մակերևույթից) height above sea level; (հնչյունի, ձայնի) pitch; (վեհություն) loftiness, elevation; ◊ **հավասար՝ նույն ~ության վրա լինել** be equal to sth, rise to the occasion; **պատշաճ ~ության վրա** up to the mark; **Ձերդ** ~ Your Eminence.

ԲԱՐՁՈՒՄ, գ. loading; (բեռ) charge, load, cargo; (նավի) shipment; *ռզմ.* embarkation.

ԲԱՐՁՈՒՆՔ, գ. ridge, hill, height; ◊ **լեռնային ~ներ** mountain heights; **երկնային** ~ the clouds.

ԲԱՐՅԱՑԱԿԱՄ, ա. well-disposed, kindly disposed, favourable, benevolent; ◊ ~ **մարդ** well-wisher, well-wishing person.

ԲԱՐՅԱՑԱԿԱՄՈՐԵՆ, մ. benevolently, favourably, with favour.

ԲԱՐՅԱՑԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good faith, benevolence; (բարիություն) kindness, goodwill;

(բարեհաճություն) favour; ◊ **~ ցուցաբերել** favour (sb), regard with favour.

ԲԱՐՈՅԱԳԵՏ, գ. moralist, moral philosopher.

ԲԱՐՈՅԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. ethical.

ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ethics, moral philosophy.

ԲԱՐՈՅԱԶՐԿԵԼ, բ. demoralize; (անբարոյացնել) debauch; (անառականացնել) deprave; (փչացնել) corrupt.

ԲԱՐՈՅԱԶՐԿՎԵԼ, բ. grow/become profiligate/depraved/immoral, go to bad; (անբարոյանալ) get corrupted/demoralized; (անառականալ) grow/become dissipated; (փչանալ) grow/become corrupted, go bad.

ԲԱՐՈՅԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. depravity; (անբարոյականություն) immorality, amorality; (սանձարձակություն) dissoluteness; (փչացածություն) corruptness, corruption.

ԲԱՐՈՅԱԶՐԿՈՒՄ, գ. demoralization, seduction.

ԲԱՐՈՅԱԶՈՒՐԿ, ա. amoral, non-moral; (անբարոյական) immoral; (անառակ) depraved, dissipated; (սանձարձակ) dissolute; (փչացած) corrupt(ed).

ԲԱՐՈՅԱԼՔԵԼ, բ. demoralize.

ԲԱՐՈՅԱԼՔՈՒՄ, գ. demoralization.

ԲԱՐՈՅԱԽՈՍ, ա. moralist, moral philosopher.

ԲԱՐՈՅԱԽՈՍՈՒԿԱՆ, ա. moralizing.

ԲԱՐՈՅԱԽՈՍԵԼ, բ. reason, moralize, lecture sb, preach to sb.

ԲԱՐՈՅԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. moral philosophy; lecture, moral admonition.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ա. moral, ethical.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. morality.

ԲԱՐՈՅԱՊԵՍ, մ. morally.

ԲԱՐՈՎ, մ. *բրբ.* hi, hello; ◊ **~ գնաս** happy journey! farewell!; **~ եկաք** welcome; **~ - խերով** well, happily, safely; **~ մաշես** wear it with happiness!; **~ մնաս (ք)** good-bye, good luck! **~ տեսանք** glad to see you!

ԲԱՐՈՒՐԱԿ, ա. *բժշկ.* benign, non-malignant.

ԲԱՐՎԱՔ, ա. well-provided; ◊ **~ վիճակում** (գույքի մասին) in good state/repair; (մարդու մասին) well-off, well-to-do.; **~ լինել** be well-provided.

ԲԱՐՎԱՔԵԼ, բ. improve; (ուղղել, ճշտել) amend; (լավացնել) make better, better, ameliorate.

ԲԱՐՎԱՔՈՒՄ, գ. improvement; (լավացում) amelioration; (ուղղում) amendment.

ԲԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. kindness, goodness; (լավություն) good, good deed, goodwill; ◊ **մեկին ~ անել** be good to sb.

ԲԱՐՈՒՐ, գ. (շորերը) swaddling clothes; *ամ.* diaper; (երեխան) the baby in diapers, swaddled baby.

ԲԱՐՈՒՐԵԼ, բ. swaddle.

ԲԱՐՔ, գ. customs, morals and manners; ◊ **այլ ժամանակներ, այլ ~եր** other times, other ways.

ԲԱՐՕՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. well-being, welfare, prosperity.

ԲԱՑ, ա. open, overt; (անկեղծ, չհետաք) frank; (ոչ գաղտնի) undisguised; (չլուծված) unsettled, open; *փիլ.* (բացահայտ) overt; (գույնի մասին) light; ◊ **~ աչքերով** with one's eyes open; **~ դուռ** open door; **~ երկնքի տակ** in the open air; **~ ընկերություն** public company; **~ ծով** open seas; **~ կապույտ** light-blue, sky-blue; **հանքամշակմամբ ~ եղանակ** open-cast mining; **~ նամակ** open letter; **~ շոր** low necked/cut dress; **~ սրտով** open-hearted; **~ վերք** open wound; **~ քվեարկություն** open ballot, vote by show of hands; **~ անել** *տե՛ս* ԲԱՑԵԼ; **~ թողնել՝ մնալ (հարցի մասին)** leave the question open; **~ թողնել** (ազատել) set free, release, let go/off; (հրապարակել) issue, publish; (հատկացնել, տրամադրել) supply, allot; (վրիպել, փախցնել) miss, let go/slip; (դուրս թողնել) leave out, omit; (արձակել) launch, give sth a start; **առիթը ~ թողնել** miss the opportunity, lose the chance; **հրթիռ ~ թողնել** launch a rocket; **պարապմունքները ~ թողնել** miss/skip a lecture/lesson; **ջուր՝ գազ ~ թողնել՝ չթողնել** leave the water running/the gas on.

ԲԱՑԱԿԱ, 1. ա. absent; 2. գ. (անձ) absentee; ◊ **~ (յող) ճանաչել** declare (as) absent; **~ները** those absent.

ԲԱՑԱԿԱՅԵԼ, բ. be absent, absent oneself; *իրավ.* make default; ◊ **~ող հայացք** vacant/blank look.

ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. absence, absenteeism; (որևէ բանի) lack; ◊ **(անձի) ~թյան պատճառով** in the absence (of); **(որևէ բանի) ~թյան պատճառով** for lack (of); **(հանցանշանների) ~թյան պատճառով** in the absence of (criminal evidence); **ժամանակի՝ դրամի ~թյան պատճառով** for lack of time/money; **որևէ մեկի ~ թյան ընթացքում** in one's absence.

ԲԱՑԱԿԱՆԱՂԱԿԱՆ, ա. exclamatory; ◊ **~ նշան (՛)** exclamation mark, note/mark of exclamation(!).

ԲԱՑԱԿԱՆԱՂԵԼ, բ. exclaim, cry, shout.

ԲԱՑԱԿԱՆԱՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exclamation, cry; ◊ **~ներ տեղից** cries from the audience.

ԲԱՑԱՀԱՅՏ, ա. evident; (ակնհայտ) obvious; (ակներև) manifest, patent; (չքողարկված) undisguised; ◊ **~ դժգոհություն** evident/obvious displeasure; **~ հիմարություն** downright/sheer nonsense; **~ սուտ** downright/barefaced lie.

ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՐԵՆ, մ. obviously, apparently; (ակնհայտորեն) manifestly, openly.

ԲԱՑԱՀԱՅՏԵԼ, բ. reveal; (հայտնաբերել) disclose, discover; (լուսաբանել) bring to light;

(մերկացնել) unmask; ◊ **~ գաղտնիքը** expose; **փաստեր ~** reveal/elicit facts.

ԲԱՑԱՀԱՅՏԻՉ, գ. *քեր.* apposition.

ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ, գ. revelation, opening, finding; (հայտնաբերում) disclosure, disclosing, discovery.

ԲԱՑԱՌԱՆՁԱՐ } մ. (հատկապես)
ԲԱՑԱՌԱՊԵՍ } exceptionally; (միայն) exclusively, solely.

ԲԱՑԱՌԱԿԱՆ, ա. *քեր.* ablative.

ԲԱՑԱՌԵԼ, բ. exclude, except, rule out; ◊ **նախօրոք ~** preclude; **~ով** excepting, with the exception (of), barring; **~ով այն դեպքերը, երբ** except (in those cases), when.

ԲԱՑԱՌԻԿ, ա. exceptional; (արտակարգ) exclusive; ◊ **~ իրավունք** exclusive right, monopoly; **~ կարևորության գործ՝ դեպք** a case of exceptional importance; **~ օրենք** exceptional law.

ԲԱՑԱՌՎԵԼ, բ. be excluded, be ruled out; ◊ **դա ~վում է** this is out of the question; **դրա հնարավորությունը ~վում է** no such case is possible, it's impossible.

ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exclusion; (կանոնից ևն) exception; ◊ **~բյան կարգով** by way of (an) exception; **~բյամբ** with the exception (of); **առանց ~բյան** without exception.

ԲԱՑԱՍԱԲԱՐ, մ. negatively; ◊ **~ վերաբերվել** disapprove; **գլուխը ~ շարժել** shake one's head.

ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ, ա. negative; (վատ, ոչ բարենպաստ) bad, negative, unfavourable; ◊ **~ ազդեցություն** bad influence; **~ ազդեցություն գործել** have an adverse effect on sb/sth, affect (sb/sth) adversely; **~ կարծիք՝ գրախոսական** negative/unfavourable criticism; **~ հերոս** negative character, anti-hero; *լեզվ.* **~ մասնիկ** negative particle; *մաթ.* **~ մեծություն** negative quantity; **~ պատասխան** negative answer.

ԲԱՑԱՍԵԼ, բ. deny; (ժխտել) negate; (չընդունել, հրաժարվել) disclaim; (հերքել) refute, disprove; ◊ **հեղինակությունը ~** disclaim authorship; *իրավ.* **մեղավորությունը ~** plead not guilty.

ԲԱՑԱՍՈՒՄ, գ. negation; (ժխտում) denial; (հերքում) refutation, disproof.

ԲԱՑԱՏ, գ. glade, clearing; (մարգագետին) lawn, grass-plot.

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ, գ. explanatory/elucidatory note.

ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ, ա. explanatory, elucidative, elucidatory; ◊ **~ աշխատանք** explanatory work; **~ բառարան** explanatory dictionary.

ԲԱՑԱՏՐԵԼ, բ. explain; (մեկնաբանել) interpret, elucidate (to), construe; ◊ **խնդիրը՝ իմաստը ~** explain/elucidate the meaning/the problem, comment; **սեր ~** make a declaration of love; **օրինակով ~** exemplify (to), illustrate by an example, give an example.

ԲԱՑԱՏՐԵԼԻ, ա. explainable; (հասկանալի) understandable, explicable.

ԲԱՑԱՏՐՎԵԼ, բ. explain (oneself), be explained (by), be accounted for (by), be interpreted/construed; (պարզել իրար հետ) get clear, be cleared up, have it out (with); (բանակցել) have a talk (with); ◊ **նշաններով ~** converse (with sb) by signs, use sign language; **օտար լեզվով ~** speak a foreign language, make oneself understood in a foreign language.

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. explanation; (պատճառ) cause; (խոսակցություն) talk; (մեկնաբանություն) interpretation, commentary; *իրավ.* (կողմերի) pleading; ◊ **~ տալ** give an explanation (to), explain; **~ը գտնել** find the explanation/cause (of).

ԲԱՑԱՐԿ, գ. *իրավ.* rejection, challenge.

ԲԱՑԱՐԿԵԼ, բ. *իրավ.* object to sb's candidature, challenge sb.

ԲԱՑԱՐՁԱԿ, ա. absolute, unconditional; (լրիվ) utter, complete; (կատարյալ) perfect; (ակնհայտ) evident, obvious; ◊ **~ զրո** absolute zero; **~ լսողություն** perfect pitch; **~ հիմարություն** downright/sheer nonsense; **~ ճշմարտություն** absolute truth; **~ մեծամասնություն** absolute majority; **~ չեմպիոն** all-round champion, supreme/absolute champion; **~ սուտ** barefaced lie; **~ տգիտություն** perfect/sheer/utter ignorance.

ԲԱՑԲԵՐԱՆ, ա. gawk, gullible person.

ԲԱՑԲԵՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gullibility, thoughtlessness.

ԲԱՑԵԲԱՑ, մ. frankly, openly, publicly.

ԲԱՑԵԼ, բ. open; (բացումը կատարել) inaugurate; (մերկացնել) bare, uncover; (սկիզբ դնել) make a start; ◊ **աչքերը ~** open one's eyes; **դուռը ~** open the door; **թերությունը ~** expose/lay bare shortcomings, discover/find out/reveal/bring to light (shortcomings); **իրերը ~** unpack; **խաղաքարտերը ~** show one's cards/game/hand; **խոսակցություն ~** start a conversation; **ծորակը ~** turn on a tap; **կապը՝ հանգույցը ~** untie, unbind, unknot; *ռազմ.* **կրակ ~** open fire, blaze into action; *տնտ.* **հաշիվ ~** open an account; **հուշարձան ~** unveil a monument; **ճանապարհ ~** build/construct/lay a road; **(մեկի առաջ) սիրտը ~** open one's heart (to sb); **նոր դարաշրջան ~** open/usher in a new era; **նիստը ~** open the session/sitting; **շիշը ~** uncork the bottle; **փակագծերը ~** remove the brackets.

ԲԱՑԹՈՂՈՒՄ, գ. omission; (բաց տեղ) blank, gap; (բաշխում) delivery, distribution; (դրամի՝ արժեթղթերի ևն) issue; (արտադրանքի) output; (գոլորշու) discharge,

emission; (արբանյակի) launch(ing); (ջրի) lowering, leakage.

ԲԱՑԻ, կ. besides; (բացառյալ, բացառությամբ) except, excepting, with the exception (of), apart from; ◊ **~ դրանից** besides (that), in addition, furthermore.

ԲԱՑԻԼ, գ. *կենս.* bacillus(pl.- li).

ԲԱՑԻԼԱԿԻՐ, ա. *բժշկ.* bacilli-carrier.

ԲԱՑԻԼԱՅԻՆ, ա. *բժշկ.* bacillary.

ԲԱՑԻԿ, գ. postcard; ◊ **գեղարվեստական ~** (picture/art) postcard.

ԲԱՑԻՉ, գ. opener, cork-screw.

ԲԱՑՈՎԻ, ա. folding; ◊ **~ սեղան աթոռ** folding table/chair; **~ կամուրջ** drawbridge.

ԲԱՑՈՐՈՇ, ա. definite; (ակնհայտ) evident; (ակներև) obvious.

ԲԱՑՎԱԾՔ, գ. opening; (անցք) aperture; (ծակ) hole; (հորանցք) borehole, boring well; *ճարտ.* (որմանցք) embrasure, orifice; (ճեղքվածք, ճեղք) breach, brake, gap, cleft, crevice; (դեպի ներս) inlet; (դեպի դուրս) outlet; ◊ **դռան լուսամուտի ~** doorway, window opening; *ճարտ.* **կամարի ~** bay; **կամուրջի ~** span, bridge span; **հագուստի ~** low neck; **թևերի ~** wing-span, wing-spread.

ԲԱՑՎԵԼ, բ. (բացահայտվել) come to light; (եղանակը պարզվել) clear up; (վերքի մասին) open, lance; ◊ **երկինքը ~վեց** the sky has cleared; **մեկի մոտ ~** confide in/to, open up to sb.

ԲԱՑՈՒՄ, գ. opening, throwing open; ◊ **հուշարձանի ~** inauguration/unveiling of a memorial; **փաթեթի ~** unpacking, unsealing; **~ման օր** opening day.

ԲԱՑՕԹՅԱ, ա. open-air, in the open air; ◊ **~ լողավազան** open-air swimming-pool/bath.

ԲԵԼԱՌՈՒՍ, գ. B(y)elorussian.

ԲԵԼԱՌՈՒՍԱԿԱՆ, ա. B(y)elorussian.

ԲԵԼԱՌՈՒՍԵՐԵՆ, գ., ա., մ. B(y)elorussian, the B(y)elorussian language.

ԲԵԼԳԻԱԿԱՆ, ա. Belgian.

ԲԵԼԳԻԱՑԻ, գ. Belgian.

ԲԵԿԱՆԵԼ, բ. *իրավ.* annul, reverse; ◊ **դատավճիռ ~** reverse a judgment; **որոշում ~** overturn a decision.

ԲԵԿԱՆՈՒՄ, գ. cassation; ◊ **~ման տալ** appeal/take to the court of cassation.

ԲԵԿՈՐ, գ. fragment; (կտոր) piece, bit, shard; *հոգմ.* debris, wreakage; (ռումբի կն) splinter, shiver; ◊ **արկի ~** shell-splinter; **տոհմի՝ ժողովրդի՝ բնաջնջի ~** survivor.

ԲԵԿՈՒՄ, գ. turning point, sudden change; (հիվանդության մասին) crisis (pl. crises); ◊ **(մեծ) ~ման տարի** year of (great) changes; **~ման պահ** turning-point.

ԲԵՂ, գ. moustache; (կենդանու) whisker; (միջատի) feeler, antenna (pl. -ae); (բույսի) tendril; ◊ **~ի տակ ծիծաղել** smirk, grin; **~ի տակ մրմրալ** mutter, mumble.

ԲԵՂԱՎՈՐ, ա. moustached, with a (long) moustache; (կենդանու մասին) whiskered.

ԲԵՂԻԿ, գ. little/short moustache; (ելակի կն) runner.

ԲԵՂՄՆԱՎՈՐ, ա. fruitful, prolific; (արդյունավետ) productive; useful, helpful; ◊ **~ գործունեություն** fruitful/productive/prolific activity.

ԲԵՂՄՆԱՎՈՐԵԼ, բ. *կենս.* impregnate, fecundate; (սերմնավորել) inseminate; (փոշոտման միջոցով) pollinate.

ԲԵՂՄՆԱՎՈՐՎԵԼ, բ. get/become impregnated.

ԲԵՂՄՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. *կենս.* fecundation, impregnation; (սերմնավորում) insemination; (փոշոտում) pollination.

ԲԵՂՄՆԱՓՈՇԻ, գ. *բոտ.* pollen.

ԲԵՂՄՆԻԿ, գ. *կենս.* spore.

ԲԵՂՄՆԻԿԱՎՈՐ, ա. *կենս.* cryptogamous, cryptogamic.

ԲԵՄ, գ. stage, boards, scene; (բեմահարթակ, էստրադա) platform, scene, estrade; ◊ **~ դուրս գալ ելնել** go on (stage); **~ի վրա** on the stage; **~ի վրա լինել** be on (stage); **~ից իջնել հեռանալ** quit the stage, make the exit; **~ի հետևում** behind the scenes, backstage.

ԲԵՄԱԴՐԱԿԱՆ, ա. dramatic, theatrical, spectacular, stage.

ԲԵՄԱԴՐԵԼ, բ. stage, put on the stage, produce.

ԲԵՄԱԴՐՈՂ, գ. producer, stage-manager, (ռեժիսոր) director.

ԲԵՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԲԵՄԱԴՐՈՒՄ** } գ. staging, production; (ներկայացում) performance, show, play.

ԲԵՄԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. stage, put on the stage, dramatize.

ԲԵՄԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. dramatization, staging; **ԲԵՄԱՀԱՐԹԱԿ**, գ. stage, boards.

ԲԵՄԱԶԳԵՍ, գ. stage/scenic clothes.

ԲԵՄԱԿԱՆ, ա. scenic, stag(e)y, theatrical; ◊ **~ արվեստ** histrionic art, histrionics.

ԲԵՄԱՆԿԱՐ, գ. scenery, decoration, scene.

ԲԵՄԱՆԿԱՐԻՉ, գ. scene-painter.

ԲԵՄԱՐՎԵՍ, գ. histrionic art, histrionics.

ԲԵՄԶԱՐ, գ. footlights.

ԲԵՄԵԼ, գ. debut; ◊ **~ կատարել** make one's debut.

ԲԵՆԳԱԼՅԱՆ, ա. Bengal, Bengalese; ◊ **~ հուր՝ կրակ** Bengal light.

ԲԵՆԶԱԿԱՅԱՆ, գ. petrol pump/station, filling station, gas station.

ԲԵՆԶԱՏԱՐ, գ. (մեքենա) petrol lorry; *ամ.* gasoline truck; (նավ) tanker.

ԲԵՆԶԻՆ, գ. benzine; (ավտոմեքենայի հանույթ) petrol; *ամ.* gasoline, gas.

ԲԵՌ, գ. load; (ծանրություն) weight, burden; *փիլ.* (հոգս) burden, weight; ◊ **երկաթուղային ~** freight, goods; **ծանր ~** heavy burden; **ծովային ~** cargo, lading; **~ դառնալ՝**

լինել become/be a burden; **մեկի ուսերին ~ դնել** lay/put/place a burden on sb/sb's shoulders.

ԲԵՌՆԱԳԻՐ, գ. invoice, way-bill, bill of lading, consignment note.

ԲԵՌՆԱԹԱՓԵԼ, բ. unload, discharge, unlade; ◊ **նավը ~** discharge, unship, disembark; **գնացքը ~** detrain.

ԲԵՌՆԱԹԱՓՎԵԼ, բ. get unloaded.

ԲԵՌՆԱԹԱՓՈՒՄ, գ. unloading; (նավից) discharging, unshipping, disembarkation; (գնացքից) detraining; ◊ **~ող** unloader; **~ող նավ** lighter.

ԲԵՌՆԱԽՑԻԿ, գ. luggage/baggage compartment, boot.

ԲԵՌՆԱԿԻՐ, ւ. գ. porter, carrier; (բեռնող) loader; (նավահանգստում) stevedore; *ամ.* longshoreman; 2. ա. (բեռնատար) cargo, cargo-carrying; ◊ **~ նավ** freighter; **~ ավտոմեքենա** lorry, goods vehicle; *ամ.* truck.

ԲԵՌՆԱՀԱԿ, գ. package, bale.

ԲԵՌՆԱՄԲԱՐՁ, ա. crane, loader, hoist; ◊ **~ մեքենա** fork-lift truck.

ԲԵՌՆԱՆԱՎ, գ. barge, freighter.

ԲԵՌՆԱՄԲԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. carrying capacity, tonnage, hoisting capacity.

ԲԵՌՆԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *տնտ.* goods/freight turnover/volume; ◊ **ծովային գետային տրանսպորտի ~** river-borne/sea-borne freight turnover/volume; **երկաթուղային տրանսպորտի ~** rail freight turnover/volume.

ԲԵՌՆԱՌԱՔԻՉ, գ. consigner, shipper.

ԲԵՌՆԱՌԱՔՈՒՄ, գ. shipping, (freight-) forwarding, dispatch, delivery.

ԲԵՌՆԱՎՈՐԵԼ, բ. load (with), lade, freight; *փխր.* burden (with); ◊ **գնացքը ~** load goods; **նավը ~** ship, load/put cargo on board the ship/aboard.

ԲԵՌՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. loading; (բեռ) load; ◊ **օգտակար՝ չահութաբեր ~** profitable/paying load.

ԲԵՌՆԱՏԱՐ, ա. cargo, cargo carrying; ◊ **~ ավտոմեքենա** lorry, goods vehicle; *ամ.* truck.

ԲԵՌՆԱՏԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. carrying capacity; (նավի) tonnage, freight-carrying capacity.

ԲԵՌՆԱՐԳԵԼՔ, գ. *մանգ.* (trade) embargo; ◊ **~ դնել** put/place an embargo (on).

ԲԵՌՆԱՐԿՂ, գ. container.

ԲԵՌՆԱՔԱՐՇ, ա. dray; ◊ **~ սայլորդ** drayman, carter; **~ ձի** cart-horse, dray-horse, draught-horse.

ԲԵՌՆԵԼ, բ. load (with); (նավը մարդկանցով) embark; (գնացքը) entrain; (ինքնաթիռը) emplane; (կենդանուն) pack.

ԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. loading; ◊ **լրիվ ~** full-time job/loading; **ոչ լրիվ ~** half/part-time job/loading.

ԲԵՌՆՈՒՄ, գ. loading, load, charge, shipping; (նավի) shipment; *ռզմ.* embarkation.

ԲԵՎԵԿՆ, գ. turpentine.

ԲԵՎԵԿՆԱԽԵԺ, գ. colophony, rosin.

ԲԵՎԵԿՆԱՅՈՒՂ, գ. oil/spirit of turpentine.

ԲԵՎԵՌ, գ. pole; *փխր.* (հակադիր երևույթներ՝ ամձեր) two poles; ◊ **Հյուսիսային ~** North/Arctic Pole; **Հարավային ~** South/Antarctic Pole; **մագնիսական ~** magnetic pole.

ԲԵՎԵՌԱԲՆԱԿ, գ. inhabitant of arctic/polar regions.

ԲԵՎԵՌԱԳԻԾ, գ. polar/arctic circle.

ԲԵՎԵՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. science of poles/polar regions, polar science.

ԲԵՎԵՌԱԽՈՒԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exploration/research of polar/arctic regions.

ԲԵՎԵՌԱԽՈՒՅԶ, գ. polar explorer, member of polar expedition.

ԲԵՎԵՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. polarity.

ԲԵՎԵՌԱՅԻՆ, ա. polar, arctic; ◊ **~ արշավախումբ** expedition to the polar/arctic regions, polar/arctic expedition; **~ գիշեր** polar night.

ԲԵՎԵՌԱՆԱԼ, բ. *ֆիզ.* polarize.

ԲԵՎԵՌԱՍՏՂ, գ. the North Star.

ԲԵՎԵՌԵԼ, բ. nail; (գամել) nail down, rivet; (սեեռել) fix; ◊ **հայացքը ~** fix one's gaze on, stare at.

ԲԵՏՈՆ, գ. concrete.

ԲԵՏՈՆԱԳՈՐԾ, գ. concrete worker.

ԲԵՏՈՆԱԽԱՌՆԻՉ, գ. *տնխ.* concrete mixer.

ԲԵՏՈՆԱՊԱՏԵԼ, բ. concrete, pour concrete.

ԲԵՏՈՆԵ, ա. concrete.

ԲԵՐԱԾՈ, ա. alluvial.

ԲԵՐԱՆ, գ. mouth; (երախ) mouth, jaws; (բացվածք) opening, entrance; (եզր. դանակի կն) edge, blade; ◊ **անտառի ~** border, edge of the forest; **գետի ~** estuary, river mouth, issue; **հրացանի ~** muzzle; **շշի ~** neck (of the bottle); **կես ~** through clenched teeth; **~ ծռել** bow low, sue for a favour, bow and scrape; **~ չառնել** not touch; **~ չբացել** not open one's lips/mouth; **~ը գինի չի առնում** he never touches wine; **~ը բաց մնալ** stand agape/open-mouthed; **~ը ջուր առնել՝ առած** not to say a word, be silent as the grave; **~ փակել (կաշառել)** give hush-money; **երեք ~ են** they are a family of three, he has three mouths to feed; **~ի խոռոչ** oral cavity; **~ի ծամոն դառնալ** become the talk of the town; **~ի համը գիտենալ** know what's good, know on which side one's bread is buttered; **~ին սանձ դնել** keep a still tongue in one's head, hold one's tongue; **~ով շնչել** breathe through the/one's mouth; **ամբողջ ~ով հորանջել** give wide yawns, yawn one's head off; **~ից թռցնել փախցնել** let out a secret, *խսկզ.* blab; **~ից կաթի հոտ է գալիս** he is too young/green/

just a baby; **~ից կտրել** stint oneself in everything; **ինչ ~ը գալիս է** loosen the tongue, what's on his mind is on his tongue; **մեկի ~ը փակել** shut sb up.

ԲԵՐԱՆԱՅԻ, մ. by heart/rote: (բանավոր) oral, verbal; ◊ **~ ասել** recite (from memory); **~ իմանալ** know by heart/rote, know from (one's) memory.

ԲԵՐԱՆԲԱՑ, 1. ա. agape, open-mouthed; (ապշած) stunned, stupefied; (հիացած) enchanted; (շշմած) flabbergasted; 2. գ. (անձ) gaper, scatter-brain; (հիմար) gawk; (անգաղտնապահ մարդ) gullible person.

ԲԵՐԱՆԲԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thoughtlessness; (անգաղտնապահություն) gullibility.

ԲԵՐԱՆՓԱԿ, ա. taciturn, silent, discreet; (գաղտնապահ) secretive; (համեստ) modest, humble; ◊ **~ լինել** be secretive/discreet about.

ԲԵՐԱՆՔՍԻՎԱՅՐ, ա. prone; ◊ **~ ընկնել** lie prone, lie face down.

ԲԵՐԴ, գ. stronghold; (ամրոց) castle; *ռզմ.* fortress.

ԲԵՐԴԱՊԱՏՈՒՄ, գ. *ռզմ.* rampart.

ԲԵՐԴԱՊԱԿԱԼ, գ. commandant.

ԲԵՐԴԱՅԻՆ, ա. stronghold; ◊ **~ ամրություններ** fortifications.

ԲԵՐԴԱՆԿՈՒՂ, գ. cell, ward.

ԲԵՐԴԱՊԱՀ, գ. guard; (զորքը) castle/fortress garrison, garrisoned troops.

ԲԵՐԴԱՊԱՐԻՍՊ, գ. fortress, fortifications.

ԲԵՐԵԼ, բ. bring, fetch; ◊ **արդյունքի ~** lead to results, result (in); **(որպես) ապացույց ~** adduce; **ապացույցներ ~** produce proofs; **գլուխ ~** carry through, manage; **երեխա ~** give birth to a child, bear a child, bring forth children; **երջանկություն՝ դժբախտություն ~** bring luck/misfortune; **զոհ ~** sacrifice, make a sacrifice; **խելքի ~** bring to reason; **ծանրոց՝ փաթեթ ~** deliver a parcel; **կարգի ~** put in order, arrange; **ձեռք ~** get, obtain, acquire; **նվեր ~** make a present, present; **շահույթ՝ եկամուտ ~** bring in returns; **պտուղ ~** yield/bear fruit; **վկա ~** call sb to witness; *իրավ.* subpoena (as) a witness; **վնաս ~** cause damage; **ուշքի ~** bring to senses/sb round; **օգուտ ~** be of use/benefit (to); **օրինակ ~** give an example; **ճանապարհը գյուղ ~եց** the road took us to/led to the village.

ԲԵՐԿՐԱԼԻ(Ր) } ա. rapturous; (ուրախ)
ԲԵՐԿՐԱԼԻՑ } jolly; (խանդավառ) enthusiastic; (ցնծալից) joyful, joyous; (զվարթ) merry, cheerful.

ԲԵՐԿՐԱՆՔ, գ. delight, ecstasy; (ցնծություն) mirth, joyfulness; (զմայլանք) rapture; (խանդավառություն) cheerfulness, enthusiasm; ◊ **~ի մեջ լինել** be delighted (with), rejoice, be enraptured (with).

ԲԵՐՆԵԲԵՐԱՆ, 1. ա. to the brim, brimful; ◊ **~ լիքը** full to the brim, brimful; 2. մ. (բանավոր ձևով) by word of mouth, transmitted/passed orally.

ԲԵՐՈՎԻ, ա. imported; ◊ **~ ապրանք** imported goods.

ԲԵՐՐԻ, ա. fertile, fecund; ◊ **~ հող** rich/fertile soil.

ԲԵՐՐԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fertility, fecundity.

ԲԵՐՔ, գ. harvest, yield, crop; *փխր.* (արդյունք) fruit, result; ◊ **հարուստ ~** big/heavy harvest/crop; **~ հավաքել** gather in/ reap the harvest.

ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔ, գ. harvest(ing), gathering in; ◊ **բամբակի ~** cotton-picking.

ԲԵՐՔԱՄԱՍ, ա.good/abundant crop, bumper crop; ◊ **~ տարի** good year for the crops, productive year, bumper-crop year.

ԲԵՐՔԱՍՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fruitfulness, crop yield; ◊ **բարձր ~** good (crop) yield; **~ի բարձրացում** increase in crop yield.

ԲԵՐՔԱՏՈՒ, ա. fruitful, fertile.

ԲՂԵՋ, գ. beetle, bug; ◊ **մայիսյան ~** May-bug, cock-chafer.

ԲՂԵԼ, բ. poke (into), prod (with); (հրել) push, shove; *փխր.* (հրահրել) incite (to), instigate (to); ◊ **արմունկով ~** nudge, elbow; **ուժեղ ~** jab.

ԲՂՂԱԼ, բ. hum, buzz, drone.

ԲՂՂՅՈՒՆ } գ. hum, buzz, drone.
ԲՂՂՈՑ

ԲՂԿՏԵԼ, բ. tear up; (սիրտը, հոգին) rend, lacerate, tear; ◊ **իրար ~** wrangle, squabble.

ԲԹՆԿՏՈՒՑ, գ., ա. *կենդ.* blunt-nosed.

ԲԹԱՄԱՍ, գ. thumb.

ԲԹԱՄԻՏ, ա. dull-brained, thick; գ. (դպրոցականի մասին) dunce, dolt; ◊ **~ մարդ** numskull, blockhead, dunderhead.

ԲԹԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dullness, obtuseness; (հիմարություն) stupidity.

ԲԹԱՆԱԼ, բ. get/grow stupid/dull; be in a torpor (հիշողության՝ ցավի մասին) deaden, grow/become dull; (դանակի նևի մասին) grow/become/get blunt.

ԲԹԱՅՆԵԼ, բ. dull; (ցավը) deaden; (դանակը նև) blunt, dull, take the edge off; ◊ **զգոնությունը ~** lull/blunt sb's vigilance.

ԲԹԱՅՈՒՄ, գ. stupefaction; (անզգայացում, ընդարմացում) torpor.

ԲԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dullness, obtuseness, bluntness.

ԲԺԻՇԿ, գ. doctor, physician; (ընդհանուր հիվանդությունների) general practitioner; (վիրաբույժ) surgeon; ◊ **զինվորական ~** medical officer; *ամ.* army surgeon; **~ հրավիրել** call a/the doctor; **~ի(ն) դիմել** consult a/the doctor.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ, ա. medical, medicinal; ◊ **~ ինստիտուտ** medical institute/college/school/university; **~ համայց կատարել**

make/go one's rounds; ~ **միջոցներ** medicines, drugs, medication; ~ **վկայական** medical certificate; ~ **քննություն** medical inspection/examination, a physical; ~ **քույր** (hospital) nurse; ~ **օգնություն** medical aid/service/assistance.

ԲԺՇԿԵԼ, բ. treat (medically); (բուժել. արդյունքը) cure; (ամոքել) heal; ◊ ~ **որևէ հիվանդություն** treat for an illness; **մեկին ինչ-որ բանից** ~ cure sb of sth.

ԲԺՇԿՎԵԼ, բ. undergo a cure; (բուժվել) be/get cured (of), recover (from), heal, be healed; ◊ **որևէ բանից** ~ receive treatment for sth, recover from/be healed of sth.

ԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. medicine.

ԲԺՇԿՈՒՀԻ, գ. (woman) doctor.

ԲԺՇԿՈՒՄ, գ. (medical) treatment.

ԲԻԲ, գ. *կզմխս.* pupil (of the eye).

ԲԻԶ, *բյբ.* 1. գ. awl; 2. ա. (սրածայր) pointed, sharp; ◊ **բզով ծակած աչքեր** very small/hardly visible eyes; ~**ը տուպրակում չես պարտակի** murder will out.

ԲԻԼԻԱՐԴ, գ. billiards; snooker; ◊ ~**ի մի պարտիա խաղ** a game of billiards.

ԲԻԾ, գ. spot; patch, blot, stain; (ցան) rash; (հեղինակության վրա) blemish; ◊ **աճարգանքի** ~ stigma, speck, speckle; արևի բծեր sunspots; ~ **թողնել** stain, blotch; ~**ը մաքրել** remove/take out stains.

ԲԻՈՔԻՄԻԱ, գ. biochemistry.

ԲԻՈՖԻԶԻԿԱ, գ. biophysics.

ԲԻՐՏ, ա. rough, course; (գռեհիկ) gross; (անքաղաքավարի) rude; (դաժան, անգութ) brutal.

ԲԼԱՆԴԵԼ, բ. baste.

ԲԼԱՆԴՈՒՄ, գ. basting, tacking.

ԲԼԲԼԱԼ, բ. chatter, rattle on, rumble; (շաղակրատել) jabber; (դատարկաբանել) twaddle; (թոթովել. երեխայի մասին) babble, prattle.

ԲԼԲԼԻՑ, գ. chatter, babble; (շաղակրատանք) jabber, twaddle.

ԲԼԹԱԿ, գ. *կզմխս.* lobe of the ear; *ոզմ.* (ձգան) cock, cocking piece, trigger.

ԲԼԻԹ, գ. pancake, flatcake, cookie; *փխբ.* (բշտիկ) blister.

ԲԼՂՈՒՐ, գ. crushed wheat, bulgar.

ԲԼՐԱԳԱԳԱԹ, գ. hill-top.

ԲԼՐԱԼԱՆՋ, գ. hill-side.

ԲԼՐԱԿ, գ. hillock, mound, knoll.

ԲԼՐԱՁԵՎ } ա. hill-shaped.
ԲԼՐԱՆՄԱՆ }

ԲԼՈՒՋ, գ. blouse.

ԲԼՈՒՐ, գ. hill, knoll.

ԲԽԵԼ, բ. (հոսել, դուրս հորդել) flow/run out; (ծագել, սկիզբ առնել) issue/come from; (հիմնված լինել) proceed (from); (հանգել, հետևել) result, follow, ensue; ◊ **այստեղից ~ում է** (hence) it follows, it follows from this, hence; **շահերից** ~ be driven by one's interests.

ԲԽԿԱԼ, բ. belch.

ԲԽԿՈՑ, գ. belching, eructation.

ԲԾԱԽՆԴԻՐ, 1. ա. pedantic, punctilious; (մանրախնդիր) (over) particular, captious, fault-finding; 2. գ. (անձ) pedant, prig.

ԲԾԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pedantry, punctiliousness; (մանրախնդրություն) captiousness, nagging; (ծայրահեղ ուշադրություն) utmost/utter consideration.

ԲԾՎՈՏ, ա. spotty, spotted, blotched, dappled; ◊ *բժշկ.* ~ **տիֆ** typhus, spotted fever, ~ **բորենի** *կենդ.* spotted hyena.

ԲԿԼԱՏ } ա. voracious; (որկրամոլ)
ԲԿԼԻԿ } gluttonous; (անկուշտ) insatiable.

ԲԿԼԱՏՈՒԹՅՈՒՆ } գ. voracity,
ԲԿԼԻԿՈՒԹՅՈՒՆ } voraciousness; (որկրամոլություն) gluttony; (անկշտություն) insatiability.

ԲՂԱՎԵԼ, բ. cry, shout, give a cry; (բղավելով աղմկելով պահանջել) clamour; (շատ բարձր) bawl, vociferate, outcry; (գոռալ) vociferate; (սուր, զիլ) scream, yell; ◊ **մեկի վրա** ~ shout/yell/scream at sb.

ԲՂԱՎԻՑ, գ. cry, shout; (գոռոց) shouting, clamour; (բարձր) outcry; (զիլ) yell, scream.

ԲՅԶԱՆԴԱԿԱՆ, ա. Byzantine; ◊ ~ **կայսրություն** Byzantine Empire.

ԲՅԶԱՆԴԱՑԻ, գ. Byzantine, inhabitant of Byzantium (or Constantinople).

ԲՅՈՒՋԵ, գ. budget; ◊ ~**ի եկամտային մասը** (budget) revenue; ~**ի ծախսի ելքի մասը** (budget) expenditure; ~**ի սահմաններից դուրս գալ** overspend one's budget, go over one's budget; ~**ով նախատեսել** budget for sth, include in the budget.

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ, ա. budgetary; ◊ ~ **հոդված** budget item; ~ **պլան** budget estimates; ~ **տարի** fiscal/budget year.

ԲՅՈՒՐ, 1. ա. myriad, countless, innumerable, numberless, incalculable; 2. թ. *հնց.* (տասը հազար) ten thousand.

ԲՅՈՒՐԱՊԱՏԻԿ, *մ.* ten thousand times, thousands of times.

ԲՅՈՒՐԱՎՈՐ, *տե՛ս* ԲՅՈՒՐ 1:

ԲՅՈՒՐԵՂ, գ. crystal; ◊ **լեռնային** ~ rock crystal; ~**ի նման թափանցիկ** crystal-clear.

ԲՅՈՒՐԵՂԱՅԻՆ, ա. crystal; *փխբ.* (վճիտ, մաքուր) crystal-clear; *փխբ.* (անբիծ) unstained, stainless; ◊ ~ **մաքրություն** crystal purity.

ԲՅՈՒՐԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. crystallography.

ԲՅՈՒՐԵՂԱԳՈՐԾ, գ. glass-cutter, crystal-cutter.

ԲՅՈՒՐԵՂԱՊԱԿԵ } ա. crystal, cut-glass.
ԲՅՈՒՐԵՂԱՊԱԿՅԱ }

ԲՅՈՒՐԵՂԱՊԱԿԻ, գ. cut-glass, crystal; *հվք.* cut-glass ware.

ԲՅՈՒՐԵՂԱՑՆԵԼ, բ. crystallize.

ԲՅՈՒՐՈԿՐԱՏ, գ. bureaucrat, red-tapist; (ձևապաշտ, բծախնդիր) pedant.

ԲՅՈՒՐՈԿՐԱՏԱԿԱՆ, ա. bureaucratic, red-tape; ◊ **~ քաշքշուկ** red-tape, bureaucracy, procrastination.

ԲՅՈՒՐՈԿՐԱՏԱՆԱԼ, բ. become a bureaucrat.

ԲՅՈՒՐՈԿՐԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. red-tape, bureaucracy.

ԲՆԱԲԱՆ, գ. epigraph; (նշանաբան) motto.

ԲՆԱԳԱՎԱՌ, գ. field, sphere, province, section, domain; (ճյուղ) branch; ◊ **արտաքին քաղաքականության ~** the sphere/area of foreign policy; **գիտելիքների ~** field/sphere of knowledge; **կյանքի բոլոր ~ներում** in all spheres/walks of life.

ԲՆԱԳԵՏ, գ. scientist, naturalist, natural historian.

ԲՆԱԳԻԾ, գ. boundary, border(-line), line; ◊ **պաշտպանական ~** defensive line; **նոր ~ ևլաճել գրավել** make fresh gains/advances.

ԲՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (natural) science(s).

ԲՆԱԳԻՐ, գ. text, original; ◊ **~ ով կարդալ** read in the original.

ԲՆԱԶԴ, գ. instinct; ◊ **ինքնապահպանման ~** survival instinct, self-preservation instinct.

ԲՆԱԶԴԱԲԱՐ, մ. instinctively.

ԲՆԱԶԴԱԿԱՆ, **ԲՆԱԶԴԱՅԻՆ** } ա. instinctive; ◊ **~ շարժում** instinctive movement.

ԲՆԱԽՈՒԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Nature study, Natural history.

ԲՆԱԽՈՒԶ, գ. scientist, naturalist.

ԲՆԱԾԻՆ, ա. innate, inborn, native; (ապատների մասին) congenital; ◊ **~ թերություն պակասություն** inborn defect; **~ ունակություններ** natural/innate/inherent abilities.

ԲՆԱԿԱՆ, ա. natural; (ոչ արհեստական) real, genuine; ◊ **~ գիտություններ** natural sciences; **~ երևույթներ** natural phenomena; *կեն.* **~ ընտրություն** natural selection; **~ հարստություններ** natural resourses; **~ մեծությամբ** life-size; **~ մետաքս** natural silk; **~ պայմաններ** natural conditions; **~ տարերք** the elements; **~ օրենք** law of nature, natural laws; **~ից** from birth.

ԲՆԱԿԱՆԱԲԱՐ, մ. naturally; (անկասկած) of course, certainly, no doubt; (անշուշտ) to be sure, surely; *ամմ.* sure.

ԲՆԱԿԱՆՈՆ, ա. normal, natural; (կանոնավոր) regular.

ԲՆԱԿԱՎԱՅՐ, գ. settlement, populated area, habitat; (բնակատեղ) residence, dwelling-place, habitat, abode.

ԲՆԱԿԱՏԵՂ(Ի), գ. residence, dwelling, habitation.

ԲՆԱԿԱՐԱՆ, գ. flat, apartment; (բնակատեղ) residence, dwelling; ◊ **նոր ~ տեղափոխվել** move to a new flat/place (of residence); **~ի տեր** landlord, flatowner; (կին) landlady.

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՄՈՒՏ, գ. house-warming; (խնջույքը) house-warming party; ◊ **~ կատարել** give a house-warming (party).

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. flat, apartment; ◊ **~ իրավունք** housing law; **~ շահագործման ծառայություն** maintenance service.

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՎԱՐՁ, գ. rent.

ԲՆԱԿԵԼԻ, ա. dwelling; (մարդաբնակ) inhabited; (բնակության համար պիտանի) habitable; ◊ **~ թաղամաս** residential district; **~ շենք** dwelling/apartment house/building/highrise, block of flats; **~ տարածություն** dwelling space, floor space.

ԲՆԱԿԵՑՆԵԼ, բ. populate, people, settle; (տեղավորել) lodge; ◊ **բնակեցված սենյակ** inhabited room.

ԲՆԱԿԻՉ, գ. inhabitant, resident, dweller; *իրավ.* occupant; ◊ **գյուղի ~** villager, countryman; *հվբ.* country folk, countrypeople; **հիմնական ~** native, indigene; **քաղաքի ~** city dweller, townsman, town-dweller; *հվբ.* townsfolk, townspeople.

ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. population, inhabitation; ◊ **~ության խտություն** population density.

ԲՆԱԿՎԱՐՁ, գ. *հպվ.* rent.

ԲՆԱԿՎԵԼ, բ. inhabit, dwell (in a place), live, reside; (ժամանակավոր) stay, sojourn.

ԲՆԱԿՏԻՐ, գ. *երկրբ.* native/virgin metal, native ore; *փիլ.* (մարդու մասին) a person of natural gifts; ◊ **ոսկու ~** gold nugget.

ԲՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. residence, occupation; (բնակավայր) place of residence, domicile; ◊ **~ության թույլտվություն** residence permit; **~ հաստատել** settle, lodge, take up one's residence/quarters, make one's home; **մշտական ~ ունենալ** be domiciled in.

ԲՆԱՀԱՐԿ, գ. duty paid in kind.

ԲՆԱՀՈՂ, գ. *մանգ.* soil.

ԲՆԱՁԱՅՆԱԿԱՆ, ա. onomatopoeic; ◊ **~ բառ** onomatopoeic word.

ԲՆԱՆԿԱՐ, գ. landscape painting.

ԲՆԱՆԿԱՐԻՉ, գ. landscape painter/artist.

ԲՆԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. landscape painting.

ԲՆԱՇԽԱՐՀ, գ. nature, flora and fauna; (հայրենիք) motherland, fatherland, native land, mother country.

ԲՆԱՊԱՇՏ, գ. pantheist.

ԲՆԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pantheism.

ԲՆԱՋՆՋԵԼ, բ. destroy, annihilate, exterminate.

ԲՆԱՋՆՋՈՒՄ, գ. destruction, annihilation, extermination.

ԲՆԱՎ, մ. never; (ամենևին) not in the least, not at all, not a bit; ◊ **~ երբեք** on no account, by no means, never ever.

ԲՆԱՎԱՐՁ, **ԲՆԱՎՃԱՐ** } գ. payment in kind.

ԲՆԱՎԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. character, nature, temperament, disposition; ◊ **ծանր ~** difficult nature; **մեղմ ~** mild temper; **մոայլ**

~ sullen disposition; **չիտակ** ~ straightforwardness; **վատ** ~ bad character/nature; **վճռական** ~ resolute temper; **ուժեղ** ~ strong character; **ուրախ** ~ cheerful disposition; **~բյան գիծ** trait, streak; **ուժեղ ~բյան տեր մարդ** strong-willed person.

ԲՆԱՏՈՒՐ, ա. innate, inborn, native; ◊ **~ ունակություններ** natural/innate/inherent abilities.

ԲՆԱՓԱՅՏ, գ. wood.

ԲՆԻԿ, I. գ. aboriginal (pl. aborigines), native, indigene; 2. ա. indigenous.

ԲՆՈՐԴ(ՈՒԹի), գ. model.

ԲՆՈՐՈՇ, ա. characteristic; (հատկանշական) typical; (յուրահատուկ) distinctive; (առանձնահատուկ) peculiar/particular (to); (ներհատուկ) inherent, specific.

ԲՆՈՐՈՇԵԼ, բ. characterize, qualify, define.

ԲՆՈՐՈՇԻՉ, ա. characteristic, typical.

ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ, գ. characterization, definition; (որակում) qualification.

ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ, գ. character reference, testimonial; ◊ **(որևէ մեկին) ~ տալ** give (sb) a testimonial.

ԲՆՈՒԹԱԳՐԵԼ, բ. characterize, define, qualify.

ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ } գ. characterization,
ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } testimonial.

ԲՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nature; ◊ **~ից** from/by nature, naturally; **~բյան գրկում** in the lap of nature; **~բյան պահպանություն** nature conservation; **~բյան օրենք** law of nature.

ԲՆՈՒՅԹ, գ. nature, character, essence; ◊ **լուրջ ~ կրել** take a grave/threatening turn; **պաշտոնական ~ ստանալ** become official; **հասարակական հարաբերությունների ~ը** the nature of social relations.

ԲՆՕՐԻՆԱԿ, գ. original.

ԲՆՕՐՐԱՆ, գ. *փխբ.* cradle.

ԲՇՏԻԿ, գ. blister; (թարախապալար) abscess, boil; (պիսակ, պզուկ) pimple, blotch; *բժշկ.* pustule.

ԲՇՏԻԿԱՎՈՐ, ա. pimpled, pimply, blotchy.

ԲՈԲԻԿ, ա. barefoot(ed); *փխբ.* (տգետ) ignorant, narrow(-minded), hide-bound; ◊ **~ ոտքին** (on) barefoot.

ԲՈԲԻԿԱՆԱԼ, բ. go barefoot, unclothe one's feet.

ԲՈԲԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. barefootedness, *փխբ.* (տգիտություն) ignorance, narrow-mindedness.

ԲՈՀ, գ. grievous/mournful/wistful/ominous/evil news.

ԲՈՀԱԲԵՐ, ա. ill-boding, ill-omened.

ԲՈԺԻԺ, գ. cocoon; (զանգակ) a little bell, bauble; (բամբակի կնգուղ) boll; ◊ **մետաքսի ~** silk cocoon.

ԲՈԼՈՐ, դ., ա., մ. all, the whole of, in entirety, entirely; ◊ **~ը (ամեն ոք)** everybody, everyone; **~ը (ամեն ինչ)** everything; **~ը միասին** all together; **չորս ~ը** around, all around; **տարին ~** the whole year round, all the year round.

ԲՈԼՈՐԱԳԻԾ, գ. border, edging.

ԲՈԼՈՐԱԿ, I. ա. round; 2. գ. (շրջան) circle, sphere; ◊ **~ երես** round face; **արևի ~ը** sun disk.

ԲՈԼՈՐԱՁԵՎ } ա. circular, spherical,
ԲՈԼՈՐԱԿԱՁԵՎ } round.

ԲՈԼՈՐԵԼ, բ. (շրջան կազմել) make a circle; (լրանալ) elapse, expire; ◊ **նրա տասը տարին ~եց՝ ~վեց** he is ten years of age.

ԲՈԼՈՐՎԵԼ, բ. (հավաքվել) gather, assemble.

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ, մ. (ամբողջովին) quite, entirely, totally, perfectly; (ամենևին, բնավ) not at all, not a bit, not in the least, absolutely, utterly; ◊ **~ անսպասելի** quite unexpected; **~ մերկ** stark naked.

ԲՈՂԲՈՋ, գ. bud, leaf-bud, sprout, shoot; *բնաբ.* burgeon; ◊ **~ներ արձակել** sprout, shoot, bud.

ԲՈՂԲՈՋԵԼ, բ. sprout, shoot, bud; (ծաղկել) blossom out, open.

ԲՈՂԲՈՋՈՒՄ, գ. budding, sprouting, shooting.

ԲՈՂԿ, գ. radish.

ԲՈՂՈՔ, գ. protest, remonstrance; (գանգատ) complaint; ◊ **~ հայտարարել** protest (against), remonstrate (against); **~ ներկայացնել** register/enter a protest; **~ի ճիչեր** outcries; **~ի գիրք** book of complaints; *խսկց.* moaner; **~ների բյուրո** complaints office.

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ, գ., ա. Protestant.

ԲՈՂՈՔԱՐԿԵԼ, բ. *իրավ.* appeal (against the decision of a court); (բողոքել) protest, appeal.

ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄ, գ. *իրավ.* appeal; ◊ **~ը մերժել** dismiss an appeal; **~ման դատարան** Court of Appeal(s), Appellate Court; **~ման ենթակա չէ** not subject to appeal.

ԲՈՂՈՔԵԼ, բ. protest (against), make a protest (against); (առարկել) object (to, against), remonstrate (against); (գանգատվել) make a complaint (to, about), lodge a complaint (with, about), complain (to, of); ◊ **ինչի՞ց եք ~ում** what do you complain of? what is your grievance/complaint?

ԲՈՅԿՈՏ, գ. boycott; ◊ **~ հայտարարել** set up a boycott against (sb).

ԲՈՄ, գ. gadfly.

ԲՈՄԲՈՐ(ԱԳՈՒՅՆ), ա. crimson.

ԲՈՍՏԱՆ, գ. melonfield; (բանջարանոց) kitchen-garden.

ԲՈՎԱՆԴԱԿ, ա. all, the whole of, inclusive; ◊ **~ աշխարհ** all the world, the whole world.

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱԼԻՑ, ա. pithy, meaningful; *խսկց.* meaty.

ԲՈՎԱՆԴԱԿԵԼ, բ. contain, hold.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. contents; (էություն) matter, substance; (թեմա, նյութ) subject-matter; (գանկ) contents; ◊ **կարճ ~** summary, abstract; **ձև և ~** form and content.

ԲՈՎԵԼ, բ. roast; *փխբ.* (կոփել, կլանքի բովով

անցկացնել) harden, strengthen, go through fire and water/thick and thin.

ԲՈՐ[1], գ. *բժշկ.* leprosy; *փխր.* (քոր) itch, scab.

ԲՈՐ[2], գ. *քիմ.* boron.

ԲՈՐԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* boric/boracic acid.

ԲՈՐԱԿ, գ. *քիմ.* borax, saltpetre, nitre.

ԲՈՐԱՆ, *տես* ԲՈՒՔ:

ԲՈՐԲ, ա. bright; (շիկակարմիր) red-hot; (բոցավառ) flaming; (կրակի մասին) blazing.

ԲՈՐԲՈՍ, գ. mould, mildew.

ԲՈՐԲՈՍՆԱԾ, ա. mouldy, mildewed.

ԲՈՐԲՈՍՆԵԼ, բ. grow mouldy/musty.

ԲՈՐԲՈՔԱՅԻՆ, ա. *բժշկ.* inflammatory; ◊ ~ **պրոցես՝ ընթացք** inflammatory process. inflammation.

ԲՈՐԲՈՔԵԼ, բ. kindle, enkindle, inflame; (բարկացնել) make angry, anger, infuriate; *փխր.* (դրդել) rouse; ◊ **ազգամիջյան թշնամություն** ~ rouse/stir up national hatred; **կրակը** ~ fan, blow; **կրքերը** ~ inflame/arouse passion(s); **պատերազմի կրակը** ~ fan the flames of war.

ԲՈՐԲՈՔԻՉ, ա. fiery, incendiary; (հուզիչ) exciting, arousing, stirring; ◊ ~ **ճառ** fiery speech.

ԲՈՐԲՈՔՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. quick temper; (սաթարյունություն) hot-temper; (դյուրագրգռություն) hastiness; (կրակոտություն) vehemence.

ԲՈՐԲՈՔՎԵԼ, բ. kindle, (en)kindled; become inflamed, be inflamed (with, by), swell (with).

ԲՈՐԲՈՔՈՒՄ, գ. inflammation; (կրակի ևն) blowing, fanning; ◊ **թոքերի** ~ inflammation of the lungs, pneumonia; **որովայնի** ~ peritonitis.

ԲՈՐԵՆԻ, գ. *կենդ.* hyena.

ԲՈՐՈՍ, 1. ա. leprous; 2. գ. leper.

ԲՈՐՈՍԱՆՈՑ, գ. hospital for lepers.

ԲՈՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. leprosy.

ԲՈՐՍԱ, գ. exchange; ◊ **աշխատանքային** ~ labour exchange; **ապրանքային** ~ commodity/commodities exchange; **արժեթղթերի** ~ stock exchange; **սև** ~ illegal currency exchange.

ԲՈՐՍԱՅԱԿԱՆ } ա. exchange; ◊ ~ **գործարք**
ԲՈՐՍԱՅԻՆ } deal(ing), transaction on the exchange; ~ **խաղ՝ սպեկուլյացիա** stock-jobbing; ~ **մակլեր՝ միջնորդ** stock-broker.

ԲՈՑ, գ. flame, fire; (ուժեղ) blaze; ◊ ~ **արձակել** burst/blaze out; ~**երի միջով** through fire.

ԲՈՑԱԾՈՒՆՉ, ա. flaming, fiery; *փխր.* ardent, fiery.

ԲՈՑԱՎԱՌ, ա. flaming, fiery; *փխր.* ardent, flaming; ◊ ~ **ողջույն** enthusiastic greetings.

ԲՈՑԱՎԱՌՎԵԼ, բ. blaze up, take fire; (բռնկվել, սկսել վառվել) catch fire; (հրդեհի մասին) break out; *փխր.* burn (with); ◊ **աչքերը** ~**վեցին** his eyes lit up.

ԲՈՑԵՆԻ, գ. *բոտ.* phlox.

ԲՈՑԿԼՏԱԼ, բ. flame, blaze; (փայլել) glare, glitter; ◊ **կրակից** ~ (շինության ևն մասին) be ablaze; (զգացմունքների մասին) boil (with); *փխր.* burn with.

ԲՈՑԿԼՏՈՑ, գ. flash, outbreak, blazing.

ԲՈՒԲՈՆ, գ. loaf.

ԲՋԻՋ, գ. *կենս.* cell.

ԲՋՋԱԲԱՆ, գ. *կենս.* cytologist.

ԲՋՋԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կենս.* cytology.

ԲՋՋԱՅԻՆ, ա. *կենս.* cellular; ◊ ~ **հեռախոս** celullar phone, cellphone, mobile phone.

ԲՋՋԱՆՅՈՒԹ, գ. *կենս.* cell tissue.

ԲՈՒՆՉ, գ. guelder rose, snow-ball tree.

ԲՌՆԱԲԱՐԵԼ, բ. rape, violate, ravish.

ԲՌՆԱԲԱՐԻՉ, գ. rapist, violator, ravisher.

ԲՌՆԱԲԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rape, violation.

ԲՌՆԱԳԱՂԹ, գ. deportation.

ԲՌՆԱԳԱՆՁԵԼ, բ. exact sth (from, of), recover sth (from), seize sth from sb, expropriate; confiscate.

ԲՌՆԱԳԱՆՁՈՒՄ, գ. exaction, recovery, expropriation, forced levy.

ԲՌՆԱԳՐԱՎԵԼ, բ. confiscate, requisition, expropriate.

ԲՌՆԱԳՐԱՎՈՒՄ, գ. confiscation, requisition, expropriation.

ԲՌՆԱԶԲԱՍԻԿ, ա. forced, strained; ◊ ~ **ժպիտ** forced/strained smile.

ԲՌՆԱԿ, գ. handle; (կլոր) knob; (դռան) door-handle; (կոթ, բռնակոթ) holder, grip.

ԲՌՆԱԿԱԼ, գ. despot, tyrant, dictator.

ԲՌՆԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. despotic, tyrannical, dictatorial.

ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. despotism, tyranny; ◊ ~ **անել** tyrannize (over).

ԲՌՆԱՆԱԼ, բ. tyrannize; (բռնադատել) force; (հարկադրել) constrain, coerce.

ԲՌՆԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. usurpative, usurpatory.

ԲՌՆԱՏԻՐԵԼ, բ. usurp.

ԲՌՆԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. usurpation, usurpature.

ԲՌՆԱԿՑԵԼ, բ. annex.

ԲՌՆԱԿՑՈՒՄ, գ. annexation.

ԲՌՆԵԼ, բ. hold; (պահել) keep; (որոշ ժամանակ պահել) hold for some time; (որսալ) catch; (ձերբակալել) arrest, catch; (գրավել) occupy, take up; (պատել, համակել) cover, embrace; ◊ **թռչուն** ~ fowl; **հանցագործության մեջ** ~ catch sb red-handed/in the act; **ձեռքում** ~ hold in one's hand; **ձուկ** ~ fish; (ցանցով) net; (մեկի) **ձեռքը** ~ hold sb by the hand; **մեկի կողմը** ~ side with sb; **շատ տեղ** ~ occupy/take up much room; **պտուղ** ~ set; **ռադիոկայան** ~ pick up a radio station; **սառույց** ~ be/become covered with ice; **տանը** ~ find in/at home; **քննություն** ~ pass an examination; **պղտոր ջրում ձուկ** ~ fish in troubled waters; **գողին բռնե՛ք** stop (the) thief!

ԲՌՆԻ, 1. ա. forcible, forced, violent; 2. մ. ◊ ~

կերպով forcibly, by force, under compulsion, constrainedly; ◊ ~ **հեղաշրջում** forcible upheaval; ~ **մահ** violent death.

ԲՌՆԿՎԵԼ, բ. catch/take fire, blaze up; (զգացմունքի մասին) burn (with); (սկսվել) break up; *փխր.* (բոլորվել/գայթակղել) fire/flare/blaze up, burst, blow up; fly into a temper/passion *դիալ.*, fly out; ◊ **վեճ ~վեց** an argument broke out.

ԲՌՆԿՈՒՄ, գ. flash, outbreak; (կրքերի մասին) outburst; ◊ **զայրույթի ~** fit of anger.

ԲՌՆՎԵԼ, բ. be caught, get; ◊ **ականջները ~ են** ears are blocked; **կուրծքը ~ է** the chest feels stuffed up; **հանցագործը ~վեց** the criminal was caught/taken; **հանցանքի մեջ ~** be caught/taken red-handed; **ոտքը ~** have pins and needles in one's leg; **վեճի ~** start/enter into an argument (with).

ԲՌՆՑՔԱԿՈՒԻՎ, գ. fisticuffs., fistfight.

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ, գ. *մարզ.* boxing, pugilism.

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏԻԿ, գ. *մարզ.* boxer, pugilist.

ԲՌՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. violence; (հարկադրում, ստիպում) coercion, constraint; ◊ **~ գործադրել** use violence/brute force; **(մեկի նկատմամբ) ~ կատարել** commit violence (upon), do violence (to), act violently (towards sb).

ԲՌՈՒՆՑՔ, գ. fist; ◊ **~ կազմել** clench one's fist; **~ ցույց տալ** shake one's fist at sb; **~ը մեկի գլխին պահել** threaten, menace, keep in awe/fear; **~ի իրավունք** fist/club law; **~ի հարված** punch, cuff; **~ի մեջ պահել** hold in one's fist; **~ով հարվածել** punch sb.

ԲՏԵԼ, բ. fatten, feed (up), stuff.

ԲՏՈՒՄ, գ. fattening, feeding (up), stuffing.

ԲՐԱԾՈ, ա., գ. fossil, fossilized; ◊ **~ ձուկ** fossil fish.

ԲՐԱՃՈՒԿ, գ. *կենդ.* cod, codfish; ◊ **չորացրած ~** dried cod, stockfish.

ԲՐԱՄ, գ. *կենդ.* bream.

ԲՐԳԱՊՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wool-spinning.

ԲՐԳԱՓԵԼ, գ. woollen thread.

ԲՐԳԱՍԱՆԱԾԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wool-weaving.

ԲՐԳԱՄԱՆԱՐԱՆ, գ. wool-spinning mill.

ԲՐԳԱՎԱՃԱՌ, գ. dealer in wool.

ԲՐԳԱՏՈՒ, ա. wool-bearing, wool-producing.

ԲՐԳԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wool industry.

ԲՐԳԵ / **ԲՐԳՅԱ** } ա. woollen, of wool; ◊ **~ գործվածք** woollen stuff; **~ գուլպաներ** woollen socks.

ԲՐԴԵԼ, բ. crumble, crumb; (հատել) chop; (ձյան մասին) fall heavily; ◊ **մեծ-մեծ ~** brag.

ԲՐԴԵՂԵՆ, գ. woollens, woollen stuff/goods.

ԲՐԴԱՏ, ա. woolly, downy, fleecy; (մազոտ) hairy; (փրչոտ) shaggy; ◊ **~ շուն պուդել** woolly poodle/dog.

ԲՐԴԱՏՎԵԼ, բ. become fleecy/hairy, be covered with down/wool/hair.

ԲՐԵՏ, գ. *կենդ.* drone.

ԲՐԻԳԱԴ, գ. brigade, team; ◊ **երկաթուղային ~** crew, train crew; *ռզմ.* **տանկային ծովային ~** tank/armoured/naval brigade, subdivision.

ԲՐԻԳԱԴԱՅԻՆ, ա. brigade; ◊ *պատմ.* **~ գեներալ** brigadier general.

ԲՐԻԳԱԴԱՎԱՐ, գ. team/brigade leader.

ԲՐԻՆՁ, գ. rice; (կեղևով, թեփով, ածելու ընթացքում) paddy.

ԲՐԻՉ, գ. pick, pickaxe, mattock; (թոխր) hoe.

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ, ա. British.

ԲՐԻՏԱՆԱՑԻ, գ. Briton; (անգլիացի) Englishman; *խոսկ.* Britisher.

ԲՐՆՁ, ա. rice; ◊ **~ շիլա** rice porridge.

ԲՐՈՄ, գ. *քիմ.* bromine; (դեղը) bromide.

ԲՐՈՆԶ, գ. bronze; *հվք.* bronzes.

ԲՐՈՆԶԱԳՈՒՅՆ, ա. bronzed, tanned.

ԲՐՈՆԶԱԴԵՄ, ա. tan-faced, (with a) tanned (face), copper-red.

ԲՐՈՆԶԱԽՏ, *բժշկ.* Addison's disease.

ԲՐՈՆԶԱՊԱՏ, ա. bronzed, bronze-plated.

ԲՐՈՆԶԱՊԱՏԵԼ, բ. bronze.

ԲՐՈՆԶԵ / **ԲՐՈՆԶՅԱ** } *ռզմ.* ա. bronze; ◊ **~ի դար** the Bronz age.

ԲՐՈՒՏ, գ. potter.

ԲՐՈՒՏԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pottery, earthenware, ceramics.

ԲՐՈՒՏԱՆԻՎ, գ. potter's wheel.

ԲՐՈՒՏԱՆՈՑ, գ. pottery.

ԲՐՈՒՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pottery, ceramics.

ԲՈՒ, գ. *կենդ.* owl; ◊ **սպիտակ ~** snowy owl; **պտավոր կետավոր ~** spotted owl; **~ մեծականջ երկարականջ ~** long-eared/horned owl.

ԲՈՒԴԴԱՅԱԿԱՆ, 1. ա. Buddhist(ic); 2. գ. (անձ) Buddhist.

ԲՈՒԴԴԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Buddhism.

ԲՈՒԹ[1], ա. (դանակ կն) blunt; (անիմաստ. անտարբեր) meaningless, stupid, acant; (սահմանափակ) narrow-minded; (ծնի մասին) obtuse; (ցավի մասին) dull; (մարդու մասին) dull, obtuse, stupid, slow-witted; ◊ *մաթ.* **~ անկյուն** obtuse angle; **~ աշակերտ** dunce; **~ հայացք** stupid/vacant look; **~ մարդ** dullard; **~ ուղեղ** dull/slow brain/wits.

ԲՈՒԹ[2], *տես* ԲՈՒԹԱՍԱՆ:

ԲՈՒԹԱՆԿՅՈՒՆ, 1. գ. *մաթ.* obtuse angle; 2. ա. obtuse-angled.

ԲՈՒԺԱԿ, գ. surgeon's/doctor's assistant.

ԲՈՒԺԱՇԽԱՏՈՂ, գ. member of the medical profession.

ԲՈՒԺԱՐԱՆ, գ. dispensary, out-patient's clinic department, nursing home, infirmary.

ԲՈՒԺԵԼ, բ. treat, cure, heal; ◊ **հիվանդությունից ~** treat/cure an illness/ailment.

ԲՈՒԺԵԼԻ, ա. curable.

ԲՈՒԺԻՉ, ա. medicinal; (կլիմա, օդ) healthy, salubrious; ◊ **~ միջոց** medicinal remedy; **~ խոտ** medicinal herb.

ԲՈՒԺԿԱՅԱՆ } գ. emergency room; *ռզմ.*
ԲՈՒԺԿԵՏ } first-aid post; *ամ.* aid station.
ԲՈՒԺՎԵԼ, բ. undergo a cure, receive treatment (for); (լավանալ, առողջանալ) be/get cured, recover, heal; ◊ **գնալ ~ու** go for (a) treatment/cure.
ԲՈՒԺՈՒՄ, գ. treatment, cure; ◊ **ամբուլատոր-բայինի հիվանդանոցայինի ~** out-patient treatment; **~ման կուրս անցնել՝ ընդունել** undergo a course of (medical) treatment.
ԲՈՒԺՔՈՒՅՐ, գ. (hospital) nurse.
ԲՈՒԼՂԱՐ } գ. Bulgarian,
ԲՈՒԼՂԱՐՈՒՀԻ } Bulgarian woman/girl.
ԲՈՒԼՂԱՐԵՐԵՆ, ա., գ. Bulgarian, the Bulgarian language.
ԲՈՒԽԱՐԻ[1] } գ. fireplace; ◊ **~ ու ցանց**
ԲՈՒԽԱՐԻԿ } fender, fire-guard; **~ ու վրայի դարակ** mantleshelf, mantlepiece, chimney-piece.
ԲՈՒԽԱՐԻ[2], գ. Astrakhan.
ԲՈՒՅԱՐԱՆ, գ. seed-plot, hotbed, breeding-ground, nursery.
ԲՈՒՅԵԼ, բ. breed, rear, raise; (աճեցնել) cultivate, grow, raise.
ԲՈՒՅՈՒՄ, գ. breeding, rearing, cultivation.
ԲՈՒԿ, *տես* ԿՈԿՈՐԴ; ◊ **բկին կանգնել՝ դեմ առնել** make sb sick; **բկին չոքել** pester sb, worry the life out of sb, bug sb; **բկից բռնել** seize/take by the throat.
ԲՈՒՀ, գ. *հպվ.* higher educational institution, university, college.
ԲՈՒՅՆ, գ. (թռչունի) nest; (գիշատիչ թռչունի) aerie; (մի ջատանեղի) nidus (pl. -di, -duses); (որջ) lair, den; (բայոց, որջ) burrow, hole; *տեխ.* socket; ◊ **շան ~** kennel; *խսկց.* dog-hole, hovel; **~ դնել** make/build its nest, build its aerie; **~** (պատսպարվել, ծվարել) nestle; **~ չինել՝ հյուսել** build a nest.
ԲՈՒՅՍ, գ. plant; ◊ **ջրային ~** water-plant; *գիտ.* aquatic plant; **բազմամյա ~** perennial; **միամյա ~** annual; **սողնակաձև ~** creeper; **փաթաթվող ~** climber.
ԲՈՒՅՐ } գ. aroma, sweet smell, fragrance, perfume; (կերակրի, ուտելիքի) odour/smell of food; ◊ **նուրբ ~** delicate aroma.
ԲՈՒՆ[1], գ. (ծառի) trunk, stem, bole.
ԲՈՒՆ[2], ա. essential, main; ◊ *եկեղ.* **~ բարեկենդան** Shrovetide, carnival; **~ էությունը** the essence, the main point, the heart of the matter; **բառի ~ իմաստը** the true/full sense of the word; **ի բնե** innate, inborn, by nature.
ԲՈՒՌ, գ. hollow of the hand; (պարունակությունը) handful; ◊ **~ անել** make a cup of one's hand; **~ը հավաքել՝ բռան մեջ պահել** keep in check, hold in leash; **~ - ~** in handfuls; **մի ~ դառնալ** shrivel, shrink, roll up; **մի ~ հող** a handful of earth.
ԲՈՒՌՆ, ա. stormy; (սրընթաց) impetuous, rapid; (կատաղի) violent, stormy; (բոցավառ) ardent; (կրակոտ) fiery; (կրքոտ) passionate, impassioned; ◊ **~ զարգացում** rapid growth; **~ խոսակցությունն** stormy interview/conversation; **~ ծափահարություններ** storm of applause, loud cheers; **~ կիրք** wild passion.
ԲՈՒՍԱԲԱՆ, գ. botanist.
ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. botanical.
ԲՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. botany.
ԲՈՒՍԱԿԱՆ, ա. vegetable, plant; ◊ **~ աշխարհ** vegetable kingdom, flora; **~ յուղ** vegetable oil; **~ սնունդ** vegetable diet, vegetarian diet.
ԲՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vegetation, verdure; ◊ **~իկ վուրկ** bleak, barren.
ԲՈՒՍԱԿԵՐ, գ. vegetarian.
ԲՈՒՍԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vegetarianism.
ԲՈՒՍԱՀՈՂ, գ. humus.
ԲՈՒՍԱՅՈՒՂ, գ. vegetable oil.
ԲՈՒՍԱՔՈՒՐ } գ. infusion.
ԲՈՒՍԱՔՈՒՐՄ }
ԲՈՒՍՆԵԼ, բ. grow, spring up, sprout, vegetate; (փայլուն աճել) thrive.
ԲՈՒՐԱՎԵՏ, ա. aromatic, scented, sweet-scented, sweet-smelling, fragrant; (գինու նկի մասին) flavoured; (օդի մասին) balmy; ◊ **~ ոլոռ** sweet pea.
ԲՈՒՐԳ, գ. pyramid; *պոմ.* (աշտարակ) tower.
ԲՈՒՐԴ, գ. wool; (մանվածք) worsted; (կենդանու մազ) hair; (գզած, սանդելված) ~ carded wool, cardings; ◊ **~ը գզել** comb/card the wool; *փխր.* rout sb, put sb to rout; **~ը թողնել** shed hair, cast the coat; **~ը ծալկել** scoutch, swingle (wool); **~ քամուն տալ** give a good dressing down; **բանը ~ է** things are in a very bad way/situation.
ԲՈՒՐԵԼ, բ. be fragrant/aromatic, smell sweet.
ԲՈՒՐԺՈՒԱ, գ. bourgeois.
ԲՈՒՐԺՈՒԱԿԱՆ, ա. bourgeois; ◊ **~ հասարակություն** bourgeois society.
ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻԱ, գ. bourgeoisie; ◊ **խոշոր ~** upper bourgeoisie; **մանր ~** petty bourgeoisie.
ԲՈՒՐՄՈՒՆՔ, *տես* ԲՈՒՅՐ:
ԲՈՒՐՎԱՌ, գ. *եկեղ.* censer, incensory, thurible.
ԲՈՒՐՈՒՄ, գ. fragrance, perfume, sweet-smell.
ԲՈՒՐՈՒՄՆԱԼԻՑ } *տես* ԲՈՒՐԱՎԵՏ:
ԲՈՒՐՈՒՄՆԱՎԵՏ }
ԲՈՒՔ, գ. snow-storm, blizzard; ◊ **~ ու բորան** violent snow-storm.
ԲՈՒՔՍԻՐ, գ. (նավ) tug, tug-boat, tow-boat; (ճոպան) tow(ing)-line, tow(ing)-rope; *փխր.* towage; ◊ **~ով քաշել** tow, take in tow, have in tow.
ԲՈՒՖԵՏ, գ. refreshment room, buffet; (հիմնարկում) canteen; (խորտկարան) refreshment/snack bar; (պահարան) sideboard.
ԲՈՒՖԵՏՉԱՊԱՆ, գ. barman; *ամ.* bartender.
ԲՈՒՖԵՏՉԱՊԱՆՈՒՀԻ, գ. barmaid.

Գ

Գ, գ the third letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) three, third.

ԳԱԳԱԹ, գ. top, summit; (կատար) crest, crown, top of the head; (սրածայր) peak; *փիլ.* acme, height; ◊ **անկյան** ~ vertex, **եռանկյան** ~ apex (of triangle) *մաթ.* apex (pl.-xes, apices); *կզմխս.* sinciput.

ԳԱԳԱԹՆԱՄԱՍ, գ. sinciput.

ԳԱԳԱԹՆԱՅԻՆ, ա. top, summit, acme; *կզմխս.* sinciputal; ◊ ~ **ոսկոր** parietal bone.

ԳԱԳԱԹՆԱԿԵՏ, գ. Zenith; (բարձրագույն կետ) acme, climax; (բարձրակետ) culmination; ◊ **փառքի** ~ the hay-day of glory, the height/summit of glory; **իր ~ին հասնել** be at one's zenith.

ԳԱԳԱԹՆԱՁՈՂՎ, գ. *բոք.* summit.

ԳԱԳԱԹՈՍԿՐ, գ. *կզմխս.* parietal bone.

ԳԱԶ, գ. gas; (աղիքների) gas, wind; ◊ **~երի կուտակում** flatulence, wind.

ԳԱԶԱԲԱՇԽԻՉ, գ., ա. gas distributor.

ԳԱԶԱԲԱՇԽՈՒՄ, գ. gas distribution.

ԳԱԶԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. gas-works, gas-house, gas plant.

ԳԱԶԱԶԱՁ, ա. furious, infuriated, in a white rage; (մոլեգին) frenzied, enraged.

ԳԱԶԱԶԱՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fury, frenzy; (զայրույթ) exasperation.

ԳԱԶԱԶԵԼ, բ. become furious; (կատաղել) get into a rage, go into a rage (չարանալ) become embittered.

ԳԱԶԱԶԵՑՆԵԼ, բ. infuriate, stir to fury; (չարացնել) embitter.

ԳԱԶԱԶՏԻՉ, գ. gas-washer, scrubber; (մաքրիչ) gas-cleaner.

ԳԱԶԱԼԱՄՏԵՐ, գ. gas light, gas lamp.

ԳԱԶԱԼԻՑՔ } գ. gas-filling.
ԳԱԶԱԼՅՈՒՄ }

ԳԱԶԱԽՈՂՈՎԱԿ, գ. gas pipe.

ԳԱԶԱՍՅԻԿ, գ. gas chamber.

ԳԱԶԱՀԱՇՎԻՉ, գ. gas meter, gasometer.

ԳԱԶԱՀՈՍՔ, գ. leakage/escape of gas.

ԳԱԶԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ, գ. gas supply.

ԳԱԶԱՄԲԱՐ, գ. gasholder.

ԳԱԶԱՄԻՒՂ, գ. gas main.

ԳԱԶԱՅԻՆ, ա. gas, gaseous.

ԳԱԶԱՅՐԻՉ, գ. gas burner, gas jet; (լամպ) gas lamp.

ԳԱԶԱՅՐՈՑ, գ. gas fire.

ԳԱԶԱՆ, գ. (wild) beast; *փիլ.* brute, beast; ◊ **գիշատիչ** ~ beast of pray; **մորթատու** ~ fur-bearing animal; **~ի հետքեր** tracks/footprints of a beast; ~ **դառնալ՝ կտրել** become brutalized.

ԳԱԶԱՆԱԲԱՐ, մ. brutally, bestially; (անգթորեն) mercilessly; (անխղճորեն) pitilessly; (դաժանորեն) cruelly.

ԳԱԶԱՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fur farming/breeding.

ԳԱԶԱՆԱԿԵՐՊ, ա. beastlike, bestial.

ԳԱԶԱՆԱՅԻՆ, ա. feral; *փիլ.* brutish; (վայրենի) savage, bestial, brutal; (կատաղի) ferocious; (սարսափեցնող) atrocious; ◊ ~ **բնազդներ** savage instincts.

ԳԱԶԱՆԱՆԱԼ, բ. become brutalized.

ԳԱԶԱՆԱՆՈՑ, գ. zoo, zoological gardens; menagerie.

ԳԱԶԱՆԱՍԻՐՏ, ա. fierce, ferocious, truculent.

ԳԱԶԱՆԱՐՈՒ, գ. beast-hunting; (թակարդով) trapping; (որսորդ) (beast) hunter.

ԳԱԶԱՆՑՔ, գ. *տեխ.* air hole.

ԳԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. brutality; (վայրագություն) ferocity; (բարբարոսություն) barbarity; (դաժանություն) atrocity.

ԳԱԶԱՇԻՆԱՐ, գ. gas fitter.

ԳԱԶԱՉԱՓ, գ. gas meter, gasometer.

ԳԱԶԱՊԱՍՏԱՐԱՆ, գ. gas-shelter, gasproof shelter.

ԳԱԶԱՋԵՌՈՒՑԻՉ, գ. gas heater.

ԳԱԶԱՎԱՐՈՒՄ, գ. gasification.

ԳԱԶԱՐ, գ. carrot; ◊ **վայրի** ~ parsnip.

ԳԱԶԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gas industry.

ԳԱԶԱՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. inter
ԳԱԶԱՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ } change of gases.

ԳԱԶԵԼ, գ. *կենդ.* gazelle.

ԳԱԶԻՒՂԻ, գ. gas-pipe.

ԳԱԶՕՋԱԽ, գ. (սալիկ) gas fire, gas stove, gas cooker.

ԳԱԹԱ, գ. gata (Eastern cake (also Armenian) with filling made of flour, butter and sugar).

ԳԱԼ, բ. come; ◊ (ժամանել, հասնել) arrive; (սկսվել, վրա հասնել) set in, come; (հարմար լինել) do (for); (լինել) be; (բռնել, կազմել) make, make up, form; (հոսել. հեղուկի մասին) flow, run; (գնացքի նկի մասին) get /come in, arrive; ◊ **առաջ** ~ arise, be born; **ասպարեզ** ~ come to light, be revealed; **եզրակացության** ~ come to the conclusion, arrive at a conclusion, reach a conclusion; **խելքի** ~ come to (see) reason, come to one's senses, become/grow reasonable; **ծունկի** ~ kneel (before);

համաձայնության ~ come to an agreement/understanding, come to terms; **միտքը** ~ come back to one's memory, recall; **պար** ~ dance; **ուշի** ~ come to oneself/to one's senses, regain consciousness կամ one's sense; *խսկց.* come round; **այսքանը 80% է ~իս** this accounts for/makes up 80%; **բողոք գանգատ եկավ** complaint was received/came in; **գարունը եկավ** spring came; **եկել է ժամանակը** the time has come; **կլիման ինձ ~իս է** the climate goes well with me; **հագուստը հարմար է ~իս** the dress fits; **նա ինձ հորեղբայր է ~իս** he is my uncle; **քթից արյուն է ~իս** his nose is bleeding.

ԳԱԼԱՐ, գ. bend, crook; (պտույտ) winding, curve; (ոլորք) coil, turn; ◊ **ճանապարհի** ~ twist, wind.

ԳԱԼԱՐԱԼԻ, գ. *կզմխս.* duodenum.

ԳԱԼԱՐԱՊՏՈՒՏՅՈՒՆ, գ. twisting, winding, meandering.

ԳԱԼԱՐԵԼ, բ. twirl, twist; (գլորել) roll; (ոլորել) wind, round; (պտույտ տալ) twist, turn.

ԳԱԼԱՐՎԵԼ, բ. coil; (կծկվել) squirm; (ճիճվի մասին) wriggle; (ստորաքարշությունից անել) roll, cringe; ◊ **ցավից** ~ writhe with pain.

ԳԱԼԻՔ, 1. գ. future; 2. ա. future, approaching, coming, to be, to come; ◊ ~ **սերունդներ** succeeding generations, generations to come; ~ **օրեր** days to come.

ԳԱԼՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. galvanism.

ԳԱԼՎԱՆԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* galvanometer.

ԳԱԼՎԱՆԱՅՆԵԼ, բ. galvanize, electroplate.

ԳԱԼՎԱՆԱՅՈՒՄ, գ. galvanization.

ԳԱԼՈՒՍՏ, գ. (ժամանում) arrival, coming; *կրոն.* advent; ◊ *կրոն.* **բարի** ~ welcome! glad to see you!; **երկրորդ** ~ second advent/coming.

ԳԱՀ, գ. throne; ◊ ~ **բարձրանալ** mount/ascend the throne, come to the throne; ~ **բարձրացնել՝ նստեցնել** enthrone; **~ից գցել** dethrone; **~ից հրաժարվել** abdicate (the crown).

ԳԱՀԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. dethronement.
ԳԱՀԱԶՐԿՈՒՄ }

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ, գ. crown prince, heir to the throne.

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ } գ. succession
ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳՈՒՄ } of the throne.

ԳԱՀԱԿԱԼ, 1. գ. king; (եկեղեցական) catholicos; 2. ա. reigning.

ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ } գ. enthronement,
ԳԱՀԱԿԱԼՈՒՄ } accession, succession.

ԳԱՀԱԿԱՆ, ա. throne; ◊ ~ **ճառ** king's speech.

ԳԱՀԱՆԻՍ, ա. capital; ◊ ~ **քաղաք** capital (city).

ԳԱՀԱՎԵԺ, ա. precipitant, steep.

ԳԱՀԱՎԻԺԵԼ, բ. dash/rush down, precipitate; (նետվել) hurl.

ԳԱՀԱՎԻԺՈՒՄ, գ. precipitation, tumbling down; (նետում) hurl.

ԳԱՀԱՎՈՒՐԱԿ, գ. litter, couch with covering curtain, palanqin.

ԳԱՀԸՆԿԵՑ, ա. overthrown, dethroned; ◊ ~ **անել** dethrone, overthrow; ~ **լինել՝ արվել** be dethroned/overthrown.

ԳԱՂԱՓԱՐ, գ. idea; (հասկացություն) notion, concept; ◊ **գերիշխող ~ներ** prevailing ideas; ~ **ունենալ** have an idea/notion; **ոչ մի ~ չունենալ, ~ (անգամ) չունենալ** have no idea/notion (of), have not (the slightest/faintest/remotest) idea/notion (of).

ԳԱՂԱՓԱՐԱԶՈՒՐԿ, ա. devoid of principles and ideals, having no principles and ideals, lacking moral fibre.

ԳԱՂԱՓԱՐԱԽՈՍ, գ. ideologist.

ԳԱՂԱՓԱՐԱԽՈՍԱԿԱՆ, ա. ideological.

ԳԱՂԱՓԱՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ideology.

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ } ա. ideological; ◊ ~
ԳԱՂԱՓԱՐԱՅԻՆ } **մարդ** high-principled man, man of principle; ~ **դեկավարություն** ideological leadership; ~ **բովանդակություն** ideological content; moral substance/fibre.

ԳԱՂԱՓԱՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. moral
ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } substance/fibre; (գրականության՝ արվեստի մեջ) moral intelligence; (ստեղծագործության) ideological content.

ԳԱՂԱՓԱՐԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ա. ideological and political.

ԳԱՂԹ, ա. migration; (վերաբնակեցում) transmigration; ◊ **ազգերի՝ ժողովուրդների մեծ** ~ the Great Migration of Peoples.

ԳԱՂԹԱԿԱՆ, գ. migrant, emigrant, migrator; ◊ **~ների ճամբար** migration camp.

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. emigration, migration.

ԳԱՂԹԱՀԱՅԱՐՀ, գ. diaspora.

ԳԱՂԹՕՋԱԽ, գ. colony; ◊ **հայկական** ~ Armenian colony.

ԳԱՂԹԵԼ, բ. migrate; (վերաբնակվել) transmigrate; (ապաստանել) take refuge.

ԳԱՂԹԵՑՆԵԼ, բ. emigrate, immigrate; (վերաբնակեցնել) transmigrate.

ԳԱՂՋ, ա. tepid, lukewarm, warmish.

ԳԱՂՏԱԳՈՂԻ, ա. secretly, in secret; (ծածուկ) by stealth; (գաղտնի, գողունի) furtive(ly), on the quiet; *խսկց.* on the sly; (մեջքից, հետևից) behind sb's back, in an underhand way; ◊ ~ **գնալ** steal away/out without sb's knowledge, take a French leave.

ԳԱՂՏՆԱԳԻՐ, *տես* ԾԱԾԿԱԳԻՐ:

ԳԱՂՏՆԱԳՐԵԼ, բ. cipher.

ԳԱՂՏՆԱԳՐՈՒՄ, գ. ciphering.

ԳԱՂՏՆԱԶԵՐԾԵԼ, բ. decipher; *փխբ.* (մեկնաբանել) interpret.

ԳԱՂՏՆԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. deciphering.

ԳԱՂՏՆԱՊԱՀ, ա. secretive, reticent; (ծածկամիտ) reserved.
ԳԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. secrecy, secretiveness; (ծածկամտություն) reticence, reserved character.
ԳԱՂՏՆԱՐԱՆ, գ. hiding-place, cache.
ԳԱՂՏՆԻ, ա. secret, clandestine; (թաքնված) hidden, latent; (չհայտնաբերված) undiscovered; (փակ) covert, veiled; ◊ **~ ամուսնություն** secret/clandestine marriage; **~ երազանք** unavowed/secret dream; **~ կերպով** secretly, in secret; (վստահելով) confidentially, in confidence; **~ ոստիկան** detective; **~ տպարան** clandestine/underground/secret press; **~ քվեարկություն** (secret) ballot; **հիվանդության ~ շրջան** latent period of illness, incubation; **հույժ ~** top-secret.
ԳԱՂՏՆԻՔ, գ. secret, secrecy; ◊ **~ պահել** keep (smth) a secret; **~ը մատնել դուրս տալ** betray a secret, let the cat out of the bag, *դրժվ.*; **~ չլինել** be general knowledge; **~ չէ** it is no secret/an open secret/the secret of Polichinelle; **հաջողության ~ը** the secret of success; **որպես ~** secretly, in secret, confidentially, in confidence.
ԳԱՂՈՒԹ, գ. colony; (փախստականների) settlement; (բանտարկյալների հատկապես պատանի) reformatory; ◊ **~ի բնակիչները** colonists, settlers.
ԳԱՂՈՒԹԱԲՆԱԿ, գ. colonist, settler.
ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ, ա. colonial; ◊ **~ ժողովուրդներ** peoples of the colonies; **~ քաղաքականություն** colonial policy, policy in the colonies; **~ հարց՝ խնդիր** colonial question/problem.
ԳԱՂՈՒԹԱՏԵՐ, գ. colonizer, colonialist.
ԳԱՂՈՒԹԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. colonizer, colonialist.
ԳԱՂՈՒԹԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. colonialism.
ԳԱՂՈՒԹԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. colonization.
ԳԱՂՈՒԹԱՑՆԵԼ, բ. colonize.
ԳԱՂՈՒԹԱՑՈՒՄ, գ. colonization.
ԳԱՃԱՃ, գ. dwarf, pygmy; *խսկց., կտկ.* (կարճահասակ) squab, chubby little boy/chap.
ԳԱՃԱՃԱՅԻՆ, ա. dwarfish, pygmean, diminutive; (բույսերի մասին) dwarf.
ԳԱՄ, գ. nail, rivet, clincher.
ԳԱՄԵԼ, բ. nail, nail (up, to, down), rivet, clinch; *փխբ.* (մեխել. վախի, սարսափի են մասին) pin (down), root (to), transfix; ◊ **հայացքը ~** fix one's eyes/gaze. **անարգանքի սյունին ~** pillory, put in the pillory.
ԳԱՄՄԱ, գ. *երաժ.* scale; *փխբ.* gamut, range; (հունական այբուբենի տառը) gamma; ◊ *երաժ.* **դո մաժոր ~** scale of C major, C major scale; *ֆիզ.* **~ ճառագայթներ** gamma rays, γ-rays; **զգացմունքների ամբողջ ~ն** the whole gamut/range of emotions.
ԳԱՄՎԵԼ, բ. ◊ **անկողնուն ~** be bedridden; **բազկաթոռին ~ված** confined to one's armchair.
ԳԱՄՓՈՌ, գ. big/strong dog, mastiff, bulldog, sheep dog (especially Caucasian).
ԳԱՅԹԱԿՊԵԼ, բ. tempt, lead into temptation; (դյութել) allure; (հրապուրել) seduce.
ԳԱՅԹԱԿՊԻՉ, 1. ա. tempting; (հրապուրիչ) seductive, seducing; (դյութիչ) alluring; (ակնարկչոտ, անվայել) suggestive; 2. գ. (անձ) tempter; (կին) temptress; *կրոն.* (սատանա) the Tempter.
ԳԱՅԹԱԿՊՎԵԼ, բ. be tempted/seduced/enticed, yield to temptation.
ԳԱՅԹԱԿՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. temptation, enticement; (հրապուրանք) seduction; ◊ **~յան չդիմանալ** yield to temptation.
ԳԱՅԹԱԿՈՒՄ, գ. seduction, temptation.
ԳԱՅԼ, գ. wolf; ◊ **էգ ~** she-wolf; **~ի ձագ** wolf cub, wolfling; **~ի ախորժակ** voracious appetite; **հին ~** experienced person; **~ը գառան մորթով** wolf in sheep's clothing.
ԳԱՅԼԱՁԱԳ, գ. wolf cub.
ԳԱՅԼԱՁՈՒԿ, գ. *կենդ.* pike; (ծովային) ling.
ԳԱՅԼԻԿՈՆ, գ. *տեխ.* borer, drill, perforator, auger.
ԳԱՅԼՈՒԿ[1], գ. *բար.* hop; (սերմը) hops.
ԳԱՅԼՈՒԿ[2], գ. wolfling.
ԳԱՆԱԿՈՇԵԼ, բ. fustigate, bastinade, cudgel.
ԳԱՆԱԿՈՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fustigation, cudgelling.
ԳԱՆԳ, գ. *կմխս.* skull; *գտկ.* cranium (pl.-nia).
ԳԱՆԳԱԲԱՆ, գ. craniologist.
ԳԱՆԳԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. craniology.
ԳԱՆԳԱՅԻՆ, ա. *կմխս.* cranial, encephalic, pertaining to the skull.
ԳԱՆԳԱՍ, գ. complaint; *իրավ.* (հայց) suit, grievance; ◊ **~ անել** make complaints; *իրավ.* **~ներկայացնել՝ տալ** sue/prosecute sb, bring action against sb; make a complaint (to, about), lodge a complaint (with, about); **~ ունենալ** have a complaint (against).
ԳԱՆԳԱՍԱՐԿԵԼ, բ. *իրավ.* appeal (against).
ԳԱՆԳԱՍԱՐԿՈՒՄ, գ. *իրավ.* appeal; ◊ **դատավճռի ~** appeal against a sentence; **առանց ~մամ իրավունքի** without right of appeal.
ԳԱՆԳԱՍՏԵԼ, բ. complain (to, of), make complaints (to, against); ◊ **ինչի՞ց եք ~ում** what are you complaining about? what is your grievance?
ԳԱՆԳՈՍԿՐ, գ. *կմխս.* calvaria.
ԳԱՆԳՐԱՀԵՐ, **ԳԱՆԳՐԱՄԱՂ**, **ԳԱՆԳՐԱՎԱՐՍ** } ա. curly-hair, curly-headed.
ԳԱՆԳՐԱՁԵՎ, ա. curly; (ալիքաձև) wavy, undulating, undulatory.
ԳԱՆԳՐԱՆԱԼ, բ. curl, wave, frizzle.
ԳԱՆԳՐԱՑՆԵԼ, բ. curl, wave, frizzle.
ԳԱՆԳՐԱՑՈՒՄ, գ. curling, waving; ◊ **երկա-**

բատև՝ 6 ամսյա ~ permanent wave; **մազերի ~** hair wave; **սառը ~** water wave; **տաք ~** marcel wave.

ԳԱՆԳՈՒԼԵՂ, գ. *կզմխս.* brain; *գիտ.* cerebrum.

ԳԱՆԳՈՒՐ, ա. curly, wavy, frizzy.

ԳԱՆՁ, գ. treasure; (պահուստ) hoard; ◊ **թաքցրած ~** buried/hidden treasure.

ԳԱՆՁԱՊԱՀ, գ. cashier; (պետական) treasurer; (նավատորմում) purser; (գինվորական) paymaster.

ԳԱՆՁԱՏՈՒՓ, գ. money-box.

ԳԱՆՁԱՐԱՆ, գ. treasure house, depository; *փխբ.* treasury, storehouse; *հնց.* exchequer.

ԳԱՆՁԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. fiscal, treasury.

ԳԱՆՁԱՐԿՂ, գ. cashbox, till; ◊ **չհրկիզվող ~** safe, strongbox.

ԳԱՆՁԵԼ, բ. levy, exact (from), collect; ◊ **պարտքը ~** hoard/recover a debt.

ԳԱՆՁՈՒՄ, գ. levy, exaction, recovery, collection, hoarding.

ԳԱՋ, գ. plaster.

ԳԱՋԱԳԱՐԾ, գ. plasterer.

ԳԱՋԱԳԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. plaster work, plastering.

ԳԱՋԵԼ, բ. plaster, parget.

ԳԱՌ, գ. lamb; ◊ **աստծու ~** the lamb of god; **~ան մորթի** lambskin; **~ան պես հեզ** as meek as a lamb, lamblike.

ԳԱՌՆԱՄԱՅԻ, գ. ewe.

ԳԱՌՆԱՆԳՂ, գ. *կենդ.* lammergeyer.

ԳԱՌՆԱՐԱԾ, գ. shepherd (tending lambs) at pasture.

ԳԱՌՆՈՒԿ, գ. lambkin.

ԳԱՎԱԶԱՆ, գ. cane, walking-stick; (ցուպ) staff (pl. staves), crook; (գայլհոն) sceptre; ◊ **եպիսկոպոսի ~** (bishop's) crozier; **մարշալի ~** baton; **մոգական կախարդական ~** (magic) wand.

ԳԱՎԱԹ, գ. cup; (րմպանոց) wine glass, liqueur glass; (պարունակությունը) cupful; *մարզ.* cup, race-cup; ◊ **մի ~ սուրճ խմել** drink/take a cup of coffee.

ԳԱՎԱԹԱԿԻՐ, գ. cup-holder.

ԳԱՎԱՍ, գ. croup(e), crupper.

ԳԱՎԱՍՈՍԿՐ, գ. *կզմխս.* sacrum (pl.-ums, -ra).

ԳԱՎԱՌ, գ. province; (վարչական) district, administrative region.

ԳԱՎԱՌԱԳԵՏ, գ. student /researcher of local lore.

ԳԱՎԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. ◊ **~ թանգարան** museum of local lore, Museum of Regional Studies.

ԳԱՎԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. study of local lore.

ԳԱՎԱՌԱԿԱՆ, 1. ա. provincial; *պատմ.* district; *փխբ.* (հետամնաց, սահմանափակ) god-forsaken; ◊ **~ քաղաք** chief town of a district, provincial capital; 2.գ. (անձ) provincial (man).

ԳԱՎԱՌԱՑԻ, գ. provincial.

ԳԱՎԻԹ, գ. court, yard; *եկեղ.* church porch, parvis, vestibule.

ԳԱՐԵՋՐԱԳԱՐԾ, գ. brewer.

ԳԱՐԵՋՐԱԳԱՐԾԱՐԱՆ, գ. brewery.

ԳԱՐԵՋՐԱԳԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. brewing.

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ, գ. alehouse, beerhouse; *խոսկ.* pub; *ամ.* bar-room.

ԳԱՐԵՋՈՒՐ, գ. beer; ◊ **մուգ ~** dark beer, porter; **բաց ~** pale beer, ale; **թույլ ~** small beer.

ԳԱՐԻ, գ. barley; *բժշկ.* (աչքի վրա) sty.

ԳԱՐԵ, ա. barley.

ԳԱՐՆԱՆԱՄՈՒՏ, գ. beginning of spring.

ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ, ա. spring, springtime; *բնստ.* vernal.

ԳԱՐՆԱՆԱՎԱՐ, գ. *գյուղտ.* spring ploughing.

ԳԱՐՆԱՆԱՑԱՆ, գ. spring sowing.

ԳԱՐՇԱՀԱՌ, ա. fetid, stinking, putrid.

ԳԱՐՇԱՀԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stink, stench.

ԳԱՐՇԱՆՔ, գ. repugnance, disgust; (խորշում) aversion; (ոտնկայք) abhorrance; (զզվանք) loathing; ◊ **~ զգալ** have an aversion (for), loathe; **~ ներշնչել** inspire with loathing/disgust, fill with disgust/loathing.

ԳԱՐՇԱՊԱՐ, գ. heel, sole of the foot; ◊ **Աքիլլեսյան ~** Achilles's heel, heel of Achilles.

ԳԱՐՇԵԼ, բ. disdain, shrink (from), be squeamish (about); (խորշել) have an aversion/repugnance; (ոտնկալ) detest, abhor; (զզվել) loathe.

ԳԱՐՇԵԼԻ, ա. disgusting; (ոտնկալի) detestable, abominable; (վանող) repulsive; (զզվելի) sickening, loathsome; ◊ **~ հոտ** foul/repulsive smell; **~ մարդ** infamous/foul/vile person.

ԳԱՐՈՒՆ, գ. spring, springtime; *բնստ.* springtide; ◊ **վաղ ~** early spring; **~ցանը** in spring; **ամեն ~ցան** each spring.

ԳԳՎԱՆՔ, գ. caress, endearment.

ԳԳՎԵԼ, բ. caress, fondle, pet.

ԳԴԱԼ, գ. spoon; (պարունակությունը) spoonful; ◊ **թեյի ~** teaspoon; **ճաշի ~** table-spoon; **ամպոչ ~** one who pokes his nose (into).

ԳԴԱԿ, գ. cap; (թասակ) skullcap, flat-cap; ◊ **մորթե ~** fur cap.

ԳԵԹ, վ. if only, if even; ◊ **~ մեկ օրով** if only for a day.

ԳԵՀԵՆ, գ. *կրոն.* Gehenna; ◊ **~ի ծնունդ** fiend; **~ի բաժին դառնալ** go to hell.

ԳԵՂԱԳԵՏ, գ. aesthete.

ԳԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. aesthetic(al).

ԳԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. aestheticism.

ԳԵՂԱԳՐԱԿԱՆ, ա. calligraphic; ◊ **~ ձեռագիր** calligraphic hand(writing).

ԳԵՂԱԴԻՏԱԿ, գ. kaleidoscope.

ԳԵՂԱԶԱՐԴ, ա. picturesque, scenic.
ԳԵՂԱԶԱՐԴԵԼ, բ. decorate, ornament; (նկարազարդել) paint.
ԳԵՂԱԶԱՐԴՈՒՄ, գ. decorating; (նկարազարդում) painting.
ԳԵՂԱԿԱԶՄ, ա. slender, stately.
ԳԵՂԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shapeliness, stateliness.
ԳԵՂԱՆԻՄՍ, ա. picturesque, scenic.
ԳԵՂԱՆԿԱՐ, գ. painting, picture, canvas.
ԳԵՂԱՆԿԱՐԻՉ, գ. artist, painter.
ԳԱՂԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ, ա. pictorial.
ԳԵՂԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. painting.
ԳԵՂԱՆԿԱՐՉՈՒՀԻ, գ. (woman) artist, painter.
ԳԵՂԱՍԱՀԱՐԴ(ՈՒՀԻ), գ. figure skater.
ԳԵՂԱՍԱՀՔ, գ. figure skating.
ԳԵՂԱՏԵՍԻԼ, ա. picturesque, scenic.
ԳԵՂԱՐՎԵՍ, գ. art.
ԳԵՂԱՐՎԵՍԱԳԵՏ, գ. art critic.
ԳԵՂԱՐՎԵՍԱԿԱՆ, ա. art, artistic; ◊ **~ գործ** work of art; **~ գրականություն** belles-lettres, fiction; **~ ինքնագործունեություն** amateur art activities; **~ կինոնկար** feature film; **~ ուսումնարան** art school.
ԳԵՂԱՐՎԵՍԱՍԵՐ, ա. art lover, art amateur.
ԳԵՂԱՐՎԵՍՈՐԵՆ, մ. artistically.
ԳԵՂԳԵՂԱԼ, բ. trill; (սրխակի մասին) jug.
ԳԵՂԳԵՂՈՒՆ, ա. modulatory, lilting.
ԳԵՂԵՑԻԿ, ա. beautiful, handsome; (հիասնալի) fine; ◊ **~ աչքերի համար** for love; *ֆր.* for the (pour les)beaux yeux; **~ բառեր** fine/pretty words; *փխր.* **~ ժեստ՝ արարք՝ վարմունք** pretty gesture, *ֆր.* beau geste; **~ սեռ** the fair sex; **մի ~ օր** one fine day.
ԳԵՂԵՑԿԱԴԵՄ, ա. pretty; (սիրուն) comely; (հաճելի) nice.
ԳԵՂԵՑԿԱՆԱԼ, բ. grow beautiful/pretty/prettier, become (more) handsome.
ԳԵՂԵՑԿԱՑՆԵԼ, բ. beautify, embellish.
ԳԵՂԵՑԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. beauty; (հմայք) charms; ◊ **~թյան սրահ** beauty parlour/saloon; **բնության ~ը** charms/beauty of nature.
ԳԵՂԵՑԿՈՒՀԻ, գ. beauty, charming/pretty girl.
ԳԵՂՁ, գ. *կզմխս.* gland; ◊ **ենթաստամոքսային ~** pancreas; **ներքին սեկրեցիայի ~եր** endocrine glands.
ԳԵՂՁԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* glandular, glandulous.
ԳԵՂՄ, գ. wool; fleece; ◊ **ոսկե ~** the golden fleece.
ԳԵՂՋԿԱԿԱՆ, ա. peasant.
ԳԵՂՋԿՈՒՀԻ, գ. peasant-woman.
ԳԵՂՋՈՒԿ, գ. peasant.
ԳԵՂՈՒՀԻ, *տես* ԳԵՂԵՑԿՈՒՀԻ:
ԳԵՆԵՐԱԼ, գ. general; ◊ **բանակի ~** General of the Army; **~ - գնդապետ** colonel general; **~ - մայոր** major general.
ԳԵՆԵՐԱԼԱԿԱՆ, ա. general's; ◊ **~ կոչում** generalship.
ԳԵՆԵՐԱԼ-ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏ, գ. *պտմ.* governor-general.
ԳԵՈԴԵԶԻԱ, գ. *տես* ԵՐԿՐԱՔԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ:
ԳԵՈՔԻՄԻԱ, գ. geochemistry.
ԳԵՈՖԻԶԻԿԱ, գ. geophysics.
ԳԵՏ, գ. river, stream; ◊ **~ը գցել** ruin, wreck; **~ի պես հոսել** flow in rivers; **~ի երեսն ընկած տաշեղ** left to the mercy of fate; **~ն անցնել** cross the river; **~ն ի վայր** downstream, down the river; **~ն ի վեր** upstream, up the river.
ԳԵՏԱԲԵՐԱՆ, գ. mouth, outfall, issue; (գետախորշ) estuary.
ԳԵՏԱԽՈՐՇ, գ. creek, backwater.
ԳԵՏԱՁԱՆ, գ. *կենդ.* carp.
ԳԵՏԱԿ, գ. rivulet, streamlet, small river.
ԳԵՏԱՀՈՒՆ, գ. riverbed, channel; ◊ **~ը փոխել** change the course of the river.
ԳԵՏԱՍԻ, գ. hippopotamus (pl.-ses, - mi).
ԳԵՏԱՄԵՐՁ, ա. riverside.
ԳԵՏԱՆԱՎ, գ. river boat/ship.
ԳԵՏԱՆՑ(ՈՒՄ), գ. ford, river crossing, passing; *ռզմ.* forced crossing.
ԳԵՏԱՓ, **ԳԵՏԵԶԻ** } գ. bank, embankment.
ԳԵՏԱՓՆՅԱ, ա. riverside.
ԳԵՏԱՓՈՍ, գ. pool, slough.
ԳԵՏԻՆ, գ. earth; (բնահող) soil, ground; ◊ **երկինք ու ~** heaven and earth; **~ը մտնել** (անհետանալ) disappear, vanish; (անհարմար զգալ) burn with shame; **~ գլորել՝ տապալել** fell to the ground; **~ը ոտքերի տակից փախչում է** the ground is slipping from under the feet; **~ն ի երես դուրս գալ** (բուսնել) arise, appear; (պարզվել) turn out, prove, appear; **~ի երեսին չերևալ** be very small/hardly visible, not to be seen; **~ն տակից գտնել** go to through all lengths; **~նին ամուր կանգնել** stand upon sure ground; **~նին հավասարեցնել** raze to the ground; **նա պատրաստ է ~ն տակն անցնել** he wished the earth/floor would open beneath his feet.
ԳԵՏՆԱԽՆՋՈՒՐ, գ. *բսր.* Jerusalem artichoke.
ԳԵՏՆԱՀԱՐԿ, գ. basement; (կամարածև) vault.
ԳԵՏՆԱՆՈՒՇ, գ. groundnut, peanut.
ԳԵՏՆԱՍԿՅՈՒՌ, գ. *կենդ.* gopher, spermophile.
ԳԵՏՆԱՍՈՒՆԿ, գ. *բսր.* truffle.
ԳԵՏՆԱՏՈՒՆ, գ. dugout, mud hut.
ԳԵՏՆԱՓՈՐ, ա. subterranean, underground, dugout.
ԳԵՏՆԱՔԱՐՇ, ա. creeping, crawling; (ստրաքարշ) vile, low, mundane.
ԳԵՏՆԱՔԱՐՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. groveling; ◊ **~ անել** grovel/cringe before sb, prostrate oneself before sb.
ԳԵՏՆԵԼ, բ. fell to the ground; (գետին գլորել) bring down/throw down to the ground.

ԳԵՏՆՈՒԿԻ, գ. tunnel; (հետիոտն) subway.
ԳԵՐ, ա. stout, corpulent; (ճարպոտ) fat; (կնոջ երեխայի մասին) plump; ◊ **չափազանց ~** obese.
ԳԵՐԱԳՆԱՀԱՏԵԼ, բ. overestimate, overrate; ◊ **ուժերը ~** overestimate/overrate one's strength/powers, bite off more than one can chew, *դրծվ.*:
ԳԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄ, գ. overestimation.
ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ, ա. supreme; (բարձրագույն, մեծագույն) extreme, greatest, paramount; ◊ **~ գլխավոր հրամանատար** Supreme Commander-in-Chief; **~ դատարան** Supreme court; **~ իշխանություն** supreme/sovereign power; **~ իշխանություններ** the highest officials; **~ խորհուրդ** Supreme Council; **~ հաճույքով** with great/greatest pleasure; *խորհ.* **~ սովետ** Supreme Soviet; **տույժի/պատժի ~ չափ** capital punishment, maximum penalty.
ԳԵՐԱԳՆԱՍ, ա. preferable.
ԳԵՐԱԳՆԱՏԵԼ, բ. prefer (to); ◊ **մեկը մյուսից ~** prefer one to another, favour one over another, show preference (to), give preference.
ԳԵՐԱԳՆԱՏԵԼԻ, ա. preferable.
ԳԵՐԱԳՆԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳԵՐԱԳՆԱՏՈՒՄ** } գ. preference, predilection.
ԳԵՐԱԴԱՍԱԿԱՆ, ա. superlative; ◊ *քեր.* **~ աստիճան** superlative degree.
ԳԵՐԱԶԱՆՑ, 1. ա. excellent, magnificent; (կատարյալ) perfect, first-class, first-rate; 2. մ. (գերակշռող) superior; (երաշխ. արվեստի մասին) superb; ◊ **~ գնահատական** excellent, top mark(s); **~ տրամադրություն** high spirits; *ռզմ.* **~ ուժեր** superior forces/numbers; **~ գիտենալ** know perfectly well; **դպրոցը ~ ավարտել** finish school with excellent marks/flying colours; **~ է** (it is) excellent.
ԳԵՐԱԶԱՆՑԱԲԱՐ } մ. perfectly, superbly, excellently; (առավելապես, մեծ մասամբ) mainly, chiefly.
ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼ, բ. excel (in), surpass; (թվով) outnumber; ◊ **արագությունը ~** exceed the speed limit; **բոլոր սպասելիքները ~** exceed/surpass all expectations; **ինքն իրեն ~** surpass oneself, outdo/beat/go one better than; **խիզախությամբ ~** excel sb in courage.
ԳԵՐԱԶԱՆՑԻԿ, գ. excellent pupil/student, honours pupil/student.
ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՐԵՆ, *տես* ԳԵՐԱԶԱՆՑԱԲԱՐ:
ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. superiority; (գերադասություն) preference; (առավելություն) preponderance; ◊ **թվական ~** majority, numerical superiority, superior numbers; **Ձերդ ~** Your Excellency; **~ տալ** prefer; **~ ցույց տալ** show one's superiority.
ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒՄ, գ. exceeding, excess; ◊ **իշխանության պաշտոնի ~** exceeding one's authority; **ծախսերի ~** overdraft.
ԳԵՐԱԾԱԽՍ, գ. overexpenditure; *ֆին.* overdraft; ◊ **~ կատարել՝ տալ** spend too much; *ֆին.* overdraw.
ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. supremacy.
ԳԵՐԱԿԱՏԱՐԵԼ, բ. overfulfil, exceed; ◊ **պլանը ~** exceed the plan; **նորմաև ~** exceed the norm/quotas.
ԳԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒՄ, գ. overfulfilment; **պլանի ~** overfulfilment of the plan.
ԳԵՐԱԿԵՏԻԿ, գ. *ռզմ.* reengaged, reinlisted; ◊ **~ ծառայություն** service in reengagement.
ԳԵՐԱԿՇԻՌ, ա. prevailing, predominant; (գերիշխող) predominating, superior; ◊ *ռզմ.* **թշնամու ~ ուժեր** superior forces/numbers (of the enemy).
ԳԵՐԱԿՇՌԵԼ, բ. outbalance, overbalance, outweigh; (գերազանցել) prevail (over), predominate (over); *փիլ.* outweigh, weigh down.
ԳԵՐԱԿՇՌՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳԵՐԱԿՇՌՈՒՄ** } գ. predominance, prevalence; (առավելություն) preponderance.
ԳԵՐԱՃ(ՈՒՄ), գ. overgrowth; *կենս.*, *բժշկ.* hypertrophy.
ԳԵՐԱՃԵԼ, բ. overgrow, outgrow.
ԳԵՐԱՆ, գ. log, beam, girder; ◊ **անիվի տակ առաջ ~ գցել** put a spoke in (sb's) wheel.
ԳԵՐԱՆԴԻ, գ. scythe; ◊ **~ սրել** whet/sharpen a scythe; **~ն քարի առնել** this is diamond cutting diamond, he has his match this time.
ԳԵՐԱՎՃԱՐԵԼ, բ. overpay (for).
ԳԵՐԱՎՃԱՐՈՒՄ, գ. surplus/excess payment.
ԳԵՐԱՏԵՍՉԱԿԱՆ, ա. departmental; *փիլ.* narrow, bureaucratic.
ԳԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. department.
ԳԵՐԱՐԱԳ, ա. superfast.
ԳԵՐԱՐԱԳԸՆԹԱՑ, ա. superfast.
ԳԵՐԱՐԴԻԱԿԱՆ, ա. ultramodern.
ԳԵՐԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* plethora.
ԳԵՐԱՐՏԱԴՐԵԼ, բ. overproduce.
ԳԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒՄ** } գ. overproduction; ◊ **~բյան ճգնաժամ** overproduction crisis.
ԳԵՐԲԵՌՆԵԼ, բ. overload, surcharge; (աշխատանքով) overwork, overburden.
ԳԵՐԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. overload, overwork.
ԳԵՐԲԵՌՆՈՒՄ, գ. overload, overwork.
ԳԵՐԲՆԱԿԱՆ, ա. supernatural, preternatural; ◊ **~ երևույթներ** supernatural phenomena; **~ էակ** the supernatural, supernatural being; **~ ուժեր** supernatural powers.
ԳԵՐԲՆԱԿԵՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. overpopulation.
ԳԵՐԳՆԱՃ, գ. hyperinflation.
ԳԵՐԳԱՍՏԱՆ, գ. family; ◊ **ամբողջ ~ով հանդերձ** all kin and kinsmen, kith and kin.
ԳԵՐԵԶՄԱՆ, գ. grave, tomb, sepulchre; ◊ **Անհայտ զինվորի ~** grave of the Unknown Sol-

dier; **եղբայրական** ~ common/communal grave; **մինչև** ~ till death/one's dying day; ~ **դնել** bury, inter; ~ **իջնել** sink into the grave; ~ **հասցնել** send (sb) to his grave; ~ **փորել** dig a grave(for); **~ի շեմին** on the edge of the grave; **մի ոտքը ոտքով ~ում լինել** have one foot in the grave.

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱԳԻՐ, գ. epitaph.

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱԹՈՒՄԲ, գ. (sepulchral) mound, tumulus (pl.-li).

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՅԻՆ, ա. sepulchral; ◊ ~ **լռություն** death-like silence.

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆ, գ. graveyard, cemetery.

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՓՈՐ, գ. grave-digger, ditcher.

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՔԱՐ, գ. gravestone, tombstone.

ԳԵՐԵԼ, բ. (գերի վերցնել) take sb prisoner; *փխր.* (հմայել) captivate, fascinate, charm.

ԳԵՐԶԱՐԳԱՑԱԾ, ա. superdeveloped, overdeveloped.

ԳԵՐԶԳԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. supersensitivity, oversensitivity.

ԳԵՐԶԳԱՅՈՒՆ, ա. supersensitive, oversensitive.

ԳԵՐԻ, 1. գ. prisoner, captive; 2. ա. captive; ◊ **պատերազմի** ~ prisoner of war; **~երի ճամբար** prisoner-of-war camp; ~ **ընկնել** be taken prisoner; ~ **պահել** hold sb captive; ~ **վերցնել** take sb prisoner.

ԳԵՐԻՇԽԱՆԱԿԱՆ, ա. hegemonic, hegemonistic.

ԳԵՐԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hegemony.

ԳԵՐԻՇԽԵԼ, բ. prevail (over), predominate (over), dominate.

ԳԵՐԻՇԽՈՂ, ա. predominant, dominating, prevalent, prevailing.

ԳԵՐԻՉ, ա. fascinating, charming, captivating; ◊ ~ **հայացք** bewitching/fascinating look/glance.

ԳԵՐԼԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳԵՐԼԱՐՈՒՄ** } գ. overstrain, overexertion.

ԳԵՐԿԱՐՃ, ա. *ֆիզ.* ultrashort, very high frequency.

ԳԵՐԿԱՐՃԱԼԻՔ, գ. (ռադիո) ultrashort wave.

ԳԵՐՀԱԳԵՑԱԾ բ. be oversaturated; (ուտելիքով) be satiated (with), have had a surfeit (of), be surfeited (with).

ԳԵՐՀԱԳԵՑԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oversaturation, satiety; (ուտելիքի մասին) surfeit.

ԳԵՐՀԱԳԵՑՈՒՄ, գ. oversaturation; ◊ **մինչև** ~ to satiety.

ԳԵՐՀԶՈՐ, ա. superpower, high-power; ◊ ~ **էլեկտրակայան** high-power electric station.

ԳԵՐՀՆԶՅՈՒՆԱՅԻՆ, *տե՛ս* ԳԵՐԶԱՅՆԱՅԻՆ:

ԳԵՐՀՈԳՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. overtiredness, overstrain, overwork.

ԳԵՐՀՈԳՆԵԼ, բ. overstrain/overwork oneself, be run down, get/become overtired.

ԳԵՐՀՈԳՆԵՑՆԵԼ, բ. overtire, overwork, overstrain.

ԳԵՐՀՈՍՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *մսից.* overfluctuation.

ԳԵՐՁԱՅՆ, գ. ultrasound, supersound.

ԳԵՐՁԱՅՆԱՅԻՆ, ա. *ֆիզ.* ultrasonic, supersonic; ◊ ~ **արագություն** supersonic speed.

ԳԵՐՄԱՆԱԳԵՏ, գ. Germanist, specialist/expert in German philology, German philologist.

ԳԵՐՄԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. German philology.

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ, ա. German, Germanic; ◊ ~ **լեզուներ** Germanic/teutonic languages.

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ, գ. German.

ԳԵՐՄԱՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. German, the German language.

ԳԵՐՄԱՆՈՒՀԻ, գ. German (woman/girl).

ԳԵՐՄԱՐԴ, գ. superman, overman.

ԳԵՐՄԱՐԴԿԱՅԻՆ, ա. superhuman; ◊ ~ **ճիգեր** superhuman efforts.

ԳԵՐՆԱՐԱՁԵՎ, ա. ultra-fashionable, all in fashion.

ԳԵՐՇԱՀՈՒՅԹ, գ. superprofit.

ԳԵՐՊԼԱՆԱՅԻՆ, ա. over and above the plan.

ԳԵՐՍԱՌԵՑՈՒՄ, գ. supercooling.

ԳԵՐՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. superpower.

ԳԵՐՉԱԿ, գ. *բույս.* castor-oil plant.

ԳԵՐՉԱԿԱՂԱՅԹ, գ. castor oil.

ԳԵՐՍՆՈՒՄ, գ. high-caloric diet, nourishing diet.

ԳԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. captivity; ◊ **~ության մեջ լինել** be in captivity; **~ության մեջ պահել** hold sb captive.

ԳԶԱՄԵՔԵՆԱ, գ. *տեխ.* combing-machine, carding-machine; (վուշի համար) flax comb, hackle.

ԳԶԱՐԱՆ, գ. flax-mill, carding shop/room.

ԳԶԳԶԵԼ, բ. tousle, ruffle; ◊ **մազերը** ~ tousle/disarrange/disarray (sb's) hair; **գիրքը կն** ~ tatter the book etc.

ԳԶԳԶՎԱԾ, ա. dishevelled, ruffled, tousled, tattered.

ԳԶԳԶՎԵԼ, բ. get/be dishevelled; (գիրքը կն) get/be tattered.

ԳԶԵԼ, բ. card, comb, tousle; ◊ **բուրդ՝ վուշ** ~ card, hackle; **մազերը** ~ tousle/disarrange (sb's) hair; *խսկց.* **իրար** ~ squabble, bicker, wrangle.

ԳԶՎԱՏԵԼ, բ. squabble, bicker, wrangle; (շների մասին) fight.

ԳԶՐԱՑ, գ. drawer; ◊ **~ում պահել** shelve, put off.

ԳԹԱԼ, բ. feel sorry (for); (խղճալ) pity; (կարեկցել) sympathize (with), have/take compassion (on, upon).

ԳԹԱԼԻՎ } ա. merciful; (գթալի) pitiful;
ԳԹԱԼԻՑ } (կարեկցական) compassionate.

ԳԹԱՇԱՐԺ, ա. touching; (հուզիչ) moving; (սրտառուչ) affecting, pathetic.

ԳԹԱՒԱՍ, ա. merciful; (կարեկցող) compassionate.

ԳԹԱՒԱՍՈՒԹԻՒՆ, գ. pity, mercy; (կարեկցանք) compassion.

ԳԹԱՍԻՐԱԲԱՐ, մ. tender-heartedly, kind-heartedly, mercifully.

ԳԹԱՍԻՐՏ, ա. tender-hearted, kind-hearted.

ԳԹԱՍԻՐՏՈՒԹԻՒՆ, գ. tender-heartedness, kind-heartedness.

ԳԹՈՒԹԻՒՆ, գ. mercy; (կարեկցանք) compassion; (բարեգործություն) charity; ◊ **~քյան քույր** sister of charity.

ԳԺԱՆՈՑ, գ. *խսկց.* mad-house, lunatic asylum; *գիտ.* hospital for mental diseases.

ԳԺՎԵԼ, բ. *խսկց.* go mad/off one's head; (խելագարվել) go crazy, be mad (on, about); *խսկց.* go balmy.

ԳԺՏԵՅՆԵԼ, բ. embroil (with).

ԳԺՏՎԵԼ, բ. fall out (with); (վիճել) quarrel (with).

ԳԺՏՈՒԹԻՒՆ, գ. tiff; (վեճ) quarrel, strife; (տարաձայնություն) discord, dissension; (անհամաձայնություն) disagreement; ◊ **~ սերմանել** breed strife.

ԳԺՈՒԹԻՒՆ, գ. madness, craze; (խելագարություն) insanity; (չարաճճիություն) prank, trick, naughtiness; ◊ **~ անել** play pranks, be naughty; **~ը բռնել** behave like a madman; (մոլեգնել) rave, be in a fury; **~ը բռնել է** he has gone crazy/off his head.

ԳԻԺ, 1. ա. mad, lunatic, crazy; (հոգեկան հիվանդ) insane; (հիմար) foolish, stupid, silly; 2. գ. madman, lunatic; ◊ **~ արարք** mad/senseless act, act of folly/madness; **կատաղի մոլեգին ~** violent/raving lunatic.

ԳԻԾ, գ. line; (ընթագիծ) stroke; (սահման) boundary (line), precinct; (հաղորդակցություն) line, way; (ճյուղ) branch; ◊ **այսինչ ~ը բռնել** take the course of; **բնավորության ~** trait, streak; **ընդհանուր գծերով** roughly, in (general) outline, in a general way; **կողմնական ազգակցական ~** genealogical branch; **կոր ~** curve; **ճակատային ~** front-line; **տարբերիչ՝ բնորոշ ~** distinguishing feature; **տրամվայի ~** tramway, tramline; **ուղիղ ~** straight/right line; **օդային ~** air route; **~ անցկացնել** draw a distinction (between); **~ քաշել** draw a line.

ԳԻՆ, գ. price, charge; (արժեքը) cost, value; գնով at the price (of); ◊ **բարձր գնով** at a high price; **գործարանային ~** prime cost, trade price, factory price; **կայուն ~եր** fixed/stable prices; **կանխիկ ~** cash price; **չուկայական ~** market price; **սկզբնական ~** list price, starting price; **~ նշանակել** charge; **~ չունի** it is priceless, one cannot attach value to (it); **~երի բարձրացում** rise in prices; **~երն ընկնել բարձրանալ** go down/up (in price); **~երի իջեցում** price cutting/reduction; **ամեն ~ով** at any price/cost; **իր ~ն իմանալ** know one's own value, have a high opinion of oneself; **կյանքի ~ով** at the cost/expence of one's life; **որևէ բանի ~ով** at the cost/price of sth; **չնչին ~ով** for next to nothing, for a mere trifle, for a song, *ոյթմ.*:

ԳԻՆԴ, գ. ear-ring.

ԳԻՆԵԳՈՐԾ, գ. wine-maker, wine-grower.

ԳԻՆԵԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. wine-making.

ԳԻՆԵԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. winery.

ԳԻՆԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ, գ. wine-making.

ԳԻՆԵԹԱՍ, գ. cup, wine-glass.

ԳԻՆԵՀԱՆ, գ. wine-scoop.

ԳԻՆԵԿՄԻԼ, գ. drunkard; *գրբ.* dipsomaniac.

ԳԻՆԵՊԱՆ, գ. wine-merchant, tavern-keeper.

ԳԻՆԵՎԱՃԱՌ, գ. wine-merchant, vintner.

ԳԻՆԵՏՈՒՆ, գ. wine shop, wine store; (պանդոկ) tavern, drinking house, wine vault.

ԳԻՆԻ, գ. wine; ◊ **անապակ ~** undiluted wine; **դառը ~** dry wine; **թունդ ~** strong/heady wine; **քաղցր ~** sweet wine; **մի շիշ ~** a bottle of wine; **~ն գլուխը բռնեց՝ ~ն գլխին խփեց** (wine) went/got to the head; **~ու քացախ** wine vinegar.

ԳԻՆՋ, գ. coriander.

ԳԻՆՈՎ(Ը)ՆԱԼ, բ. get/grow intoxicated/tipsy/inebriated; (գինով լինել) be drunk/tipsy/intoxicated (with).

ԳԻՆՈՎԱՒԹԻՒՆ, գ. drunkenness, intoxication.

ԳԻՇԱՏԻՉ, 1. գ. (գազան) beast of prey; (թռչուն) bird of prey; *փխբ.* (մարդ) plunderer, spoiler; *խսկց.* (կին) vamp; 2. ա. predatory, raptorial; ◊ **~ կենդանիներ** predatory animals; *փխբ.* (մարդու մասին) rapacious, grasping.

ԳԻՇԱՏՉՈՒԹԻՒՆ, գ. rapaciousness, predatoriness.

ԳԻՇԵՐ, գ. night; ◊ **ամբողջ ~ը** all night; **Բարթուղիմեոսյան ~** massacre of St. Bartholomew; **բարի ~** good night!; **բևեռային ~** the Polar night; **խավար խուլ ~** dark night, the dead of night; **հազար ու մի ~** the thousand and one nights, Arabian Nights; (մի) **~վա ընթացքում** during the night, within a night; **մի ~ առաջ** a/the night before; **ուշ ~ին** late at night, at this/that time of night; **~ները** by night(s); **~ ~ցերեկ, գօր ու ~** day and night; **դուրսը ~ է** it is night already; **ամեն ~ ունի առավոտ** *ասպ.* our day will come.

ԳԻՇԵՐԱԶԳԵՍՍ, գ. evening dress.

ԳԻՇԵՐԱՀԱԳՈՒԿ, (տղամարդու) night-shirt; (կանացի) night-gown, night-dress.

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ, ա. night, nightly; ◊ **~ թիթեռ** moth, owlet moth; **~ ժամեր** nighttime; **~ հերթափոխ** night shift; **~ պահակ** night watchman.

ԳԻՇԵՐԱՆՈՒԹ, գ. (chamber-)pot.

ԳԻՇԵՐԱՆՈՑ, գ. night-gown, pyjamas; (կանացի) nightdress; (տղամարդու) nightshirt, pyjamas.

ԳԻՇԵՐԱՊԱՀ, գ. night watchman.

ԳԻՇԵՐԵԼ, բ. pass the night, spend the night, sleep; ◊ **~ու վճար** payment for a night's lodging; **~ու տեղ** lodging for the night; **~ու տեղ փնտրել** seek shelter for the night; **մնալ ~ու** stay (for) the night, stay overnight.

ԳԻՇԵՐԵՐԳ, գ. (night) serenade, nocturne.

ԳԻՇԵՐՈՒՄ, գ. spending/passing the night.

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ, գ. boarding; ◊ **~ դպրոց** boarding school.

ԳԻՊՈՒ, գ. gyps(um), plaster (of Paris); ◊ **~ դնել** (put in) plaster; **(ձեռքը) ~ի մեջ դնել** put (the arm) in plaster, cast, in a plaster cast.

ԳԻՊՍԱԿԱՊ, գ. plaster-of-Paris bandage.

ԳԻՊՍԵ, գ. gypseous, plaster; (քանդակի մասին) plaster-cast.

ԳԻՍԱԿ, գ. plait, tress, braid; ◊ **կեղծ ~** switch; **~ հյուսել** plait/braid one's hair.

ԳԻՍԱՍՏՂ, գ. comet; ◊ **~ի նման երևալ** show up very rarely/from time to time.

ԳԻՏԱԿ, 1. գ. expert (on), connoisseur (of); 2. ա. skilful, able; (իրազեկ) competent; (փորձառու) experienced (in); ◊ **արվեստի ~** art connoisseur; **ռազմական գործի ~** military expert; **իր գործին ~ լինել** know one's trade.

ԳԻՏԱԿԱՆ, ա. scientific; ◊ **~ աշխատող** academic, scientific worker, scientist; (հումանիտար՝ հասարակական գիտությունների գծով) academic, scholar; **~ ընկերություն** scientific society; **~ խորհուրդ** academic council; **~ կոչում** academic degree; **~ մեթոդ** scientific method; **~ քարտուղար** scientific/academic secretary.

ԳԻՏԱԿԱՆԱՊԵՍ, **ԳԻՏԱԿԱՆՈՐԵՆ** } մ. scientifically.

ԳԻՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. scientific character.

ԳԻՏԱԿԻՑ, ա. conscious; ◊ **մարդը ~ արարած է** man is a conscious being.

ԳԻՏԱԿՑԵԼԱՊ, **ԳԻՏԱԿՑՈՐԵՆ** } մ. consciously, knowingly; (միտումնավոր կերպով) deliberately.

ԳԻՏԱԿՑԱԿԱՆ, ա. conscious; (բարեխիղճ) conscientious; ◊ **~ վերաբերմունք** conscientious attitude.

ԳԻՏԱԿՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. consciousness; (բարեխղճություն) conscientiousness, ◊ **քաղաքական ~** political consciousness/intelligence.

ԳԻՏԱԿՑԵԼ, բ. be conscious (of), realize; ◊ **քաջ ~** be alive (to), be fully aware (of).

ԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. consciousness; ◊ **պարտքի ~** sense of duty; **քաղաքական՝ դասակարգային ~** political/class consciousness; **~ի գալ** recover/regain consciousness; **~ը կորցնել** lose consciousness, faint, swoon.

ԳԻՏԱԿՑՈՒՄ, գ. realization.

ԳԻՏԱՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ, ա. popular scientific; ◊ **~ ֆիլմ** popular science film.

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ, ա. (scientific) research; ◊ **~ ինստիտուտ** (scientific) research institute.

ԳԻՏԱՇԽԱՏՈՂ, **ԳԻՏԱՇԽԱՏԱԿԻՑ** } գ. scientific worker, scientist; (հումանիտար՝ հասարակական գիտ. գծով) academic, scholar.

ԳԻՏԱՎԵՃ, գ. scientific discussion, dispute.

ԳԻՏԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. scientific engineering.

ԳԻՏԱՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ, ա. scientific informational.

ԳԻՏԱՓՈՇՈՒ, գ. scientific/research expedition.

ԳԻՏԱՖԱՆՏԱՍՏԻԿ, ա. science fiction; ◊ **~ գրականություն** science fiction.

ԳԻՏԵԼԻՔ, գ. knowledge; ◊ **մակերեսային ~** superficial knowledge; **~ ձեռք բերել** acquire knowledge.

ԳԻՏԵՆԱԼ, բ. know; (տեղյակ լինել) be aware of; (ճանաչել) be acquainted with; (կարողանալ) can, be able, be good (at), be a good hand (at); (կարծել) think, suppose; ◊ **դեմքով ~** know by sight; **լսելով ~** know by hearing; **չ~** be ignorant (of), be unaware (of); **Աստված գիտե** God knows; **ես գիտեի, թե** I thought; **ինչպես գիտեք** as you know; **ով գիտե** who can tell, who knows, how should we know, goodness knows.

ԳԻՏԽՈՐՀՈՒՐԴ, գ. *հսկ.* academic council.

ԳԻՏՆԱԿԱՆ, գ. scientist, academic, learned person, scholar.

ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. science, study; (գիտելիք) knowledge; ◊ **հումանիտար՝ հասարակական ~ներ** the humanities; **ճշգրիտ ~ներ** (exact) sciences; **~ների ակադեմիա** Academy of Sciences; **~թյան կուրս դասընթաց անցնել** finish a course work, course of lectures; **~թյան մարդիկ** men of science; **~թյանը նվիրվել** give oneself up/devote oneself wholly to science/scholarship; **~թյամբ զբաղվել** be a scientist/scholar; **առանց (իմ) ~թյան** without (my) consent/leave; **(իմ) ~թյամբ** with (my) knowledge/consent/leave.

ԳԻՐ, գ. writing; (տառ) letter; (տպագրական) print, type; *սնոտ.* (կախարդանք) witchcraft; ◊ **հայկական՝ հայոց ~** Armenian script; **~ անել** cast a spell over, bewitch; **գրի առնել** write/put down, take notes, note; **գրի մի երեսը նայել՝ կարդալ** show/display one-sided/partisan approach.

ԳԻՐԱՆԱԼ, բ. grow stout/fat, put on weight/flesh, gain flesh; (երեխաների մասին) grow plump; (մարմնեղ դառնալ) become corpulent.

ԳԻՐԱՑՈՒՄ, գ. obesity; (կենդանիների) fattening; ◊ **որևէ օրգանի ~** steatosis (pl.-es).

ԳԻՐԹ, մ. (կտրուկ, միանգամից) sharply, abruptly; (անմիջապես) straight off, out of hand.

ԳԻՐԿ, գ. embrace, arms; (ընդերք) depths, bowels of the earth; (բնության, ժողովրդի) bosom, lap; ◊ **~ը բացել** open one's arms; **~ի առնել** hold sb in one's arms, embrace; **մեկի ~ը նետվել ընկնել** throw oneself, կամ, fall into sb's arms; **բնության ~ում** in the lap of nature, in the open air.

ԳԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stoutness, corpulence; (չափազանց) obesity; (կնոջ, մանկական) plumpness; (կենդանիների) fatness.

ԳԻՐՔ, գ. book; ◊ **բողոքի ~** book of complaints; **սեղանի ~** reference book, bed-side book, **Սուրբ ~** Holy Bible; **տնային ~** house-register; **տպավորությունների ~** book/record of impressions; **~ հրատարակել** publish a book.

ԳԼԱԺԱՅՌ, գ. boulder.

ԳԼԱՆ, գ. cylinder; *տեխ.* shaft roller; ◊ **թղթի ~** roll of paper.

ԳԼԱՆԱԿ, գ. cigar, cigarette; ◊ **մի տուփ ~** packet/pack of cigarettes.

ԳԼԱՆԱԿԱՏՈՓ, գ. cigarette-case, cigar-case.

ԳԼԱՆԱՁԵՎ, ա. cylindrical.

ԳԼԱՆԱՏԻՊ, գ. rotatory press.

ԳԼԱՆԵԼ, բ. *մանգ.* roll.

ԳԼԱՆԻԿ, գ. roller, cylinder; ◊ **գրամեքենայի ~** platen.

ԳԼԱՆԻԿԱՎՈՐ, ա. roller; (կահույքի մասին) castor.

ԳԼԱՆԻՎ, գ. road-roller.

ԳԼԱՆՈՒՄ, գ. *մանգ.* rolling.

ԳԼԱՔԱՐ, գ. boulder.

ԳԼԳԼԱԼ, բ. purl, babble, murmur.

ԳԼԳԼՈՑ, գ. purl, babble, murmur.

ԳԼԽԱՔԱՑ, ա. bareheaded, hatless.

ԳԼԽԱԳԻՐ, *տես* ԳԼԽԱՏԱՌ:

ԳԼԽԱԳԻՆ, գ. ransom.

ԳԼԽԱԿՈՐՈՒՅՑ, ա. lost, panicstricken, scared out of one's senses/wits.

ԳԼԽԱՄԱՍ, գ. head.

ԳԼԽԱՄԱՍԱՅԻՆ, ա. leading, vanguard; ◊ **~ ձեռնարկություն** chief/main/principal enterprise, head-office.

ԳԼԽԱՆԻ, ա. headed; ◊ **քանի՞ ~ ես** how dare you?

ԳԼԽԱՆՈՑ, գ. hood, cowl.

ԳԼԽԱԾԻՐ, գ. kerchief, scarf.

ԳԼԽԱՊԱՏԱՌ, մ. at breakneck speed, like mad.

ԳԼԽԱՊՏՈՒՅՏ, 1. գ. giddiness, dizziness; 2. ա. giddy, dizzy; ◊ **~ արագություն** giddy/terrific speed; **~ հաջողություն** dizzy/giddy success; **~ հաջողություններից** dizziness with success; **~ ունենալ** feel giddy.

ԳԼԽԱՎԵՐԵՎ, գ. head of the bed; overhead.

ԳԼԽԱՎՈՐ, ա. main, chief; (հիմնական) cardinal, principal; (ավագ) head; ◊ **~ բժիշկ** head physician; *ռազմ.* chief medical officer; **~ինժեներ** chief engineer, engineer-in-chief; **~ հաշվապահ** chief accountant, accountant general; **~ հարված** main blow/attack/thrust; *ռազմ.* **~ հրամանատարություն** general headquarters; *քեր.* **~ նախադասություն** principal clause; *քեր.* **նախադասության ~ անդամներ** main parts of the sentence; **~ վարչություն** central board/administration; **~ ուժեր** main body; **~ փողոց** main street; (փոքր քաղաքում) high street; **~ քարտուղար** secretary general.

ԳԼԽԱՎՈՐԱՊԵՍ, **ԳԼԽԱՎՈՐԱՊԵՍ** } մ. chiefly, mainly, principally.

ԳԼԽԱՎՈՐԵԼ, բ. be at the head of; (ղեկավարել) lead; ◊ **խաղաղության շարժումը ~** be at the forefront of the Peace Movement; **ձեռնարկությունը ~** lead/direct the enterprise.

ԳԼԽԱՍՏԱԿ, գ. head of the bed; *փխր.* (բարձ) pillow; ◊ **~ ծառայել** serve for a pillow.

ԳԼԽԱՏԱՌ, գ. capital letter.

ԳԼԽԱՏԵԼ, բ. behead, decapitate, execute; *փխր.* (ղեկավարությունից զրկել) render leaderless, destroy the brain (of).

ԳԼԽԱՏՈՒՄ, գ. beheading, decapitation.

ԳԼԽԱՐԿ, գ. hat, cap; (կանացի) *հնց.* bonnet; *կոմկ.* head-gear, head-dress; ◊ **զինվորական ~** (peak-)cap, service cap; **մորթե ~** fur hat; (տղամարդու) **~ի խանութ** hatter's; (կանացի) milliner's; **առանց ~ի** hatless; **~ կրել** wear a hat, have a hat on; **~ հագնել/հանել** put on/take off one's hat; **~ը աչքերին իջեցնել** pull one's hat over one's eyes; **~ը գետնովը տալ** disgrace.

ԳԼԽԱՐԿԱԳԱՐԾ, գ. hatter; (կանացի) milliner.

ԳԼԽԱՑԱՎ, գ. headache.

ԳԼԽԱՑԱՎԱՆՔ, գ. bother, trouble, worry; ◊ **~ պատճառել** give/cause (a lot of) trouble.

ԳԼԽԱՔԱՆԱԿ, գ. livestock; ◊ **անասունի և թռչունների ~** the cattle and poultry population.

ԳԼԽԱՀԱԿ, **ԳԼԽԻԿԱՐ** } ա. with hanging head, with head lowered; (ընկճված, վհատված) downcast, depressed.

ԳԼԽԻՎԱՅՐ, ա. head-down, head over heels; ◊ **~ շուռ գալ** go upside down, topsy-turvy.

ԳԼԽԻՎԵՐ, ա. head-up.

ԳԼԽՈՎԻՆ, ա. one and all, (all) to a man, wholly; ◊ **~ թաղվել գործի մեջ** entirely devote oneself to; (մեկին) **~ մատնել** betray sb; **~ ջախջախել** defeat utterly, rout, shatter.

ԳԼԽՈՏԱՆԻՆԵՐ, գ. *կենդ.* cephalopoda.

ԳԼԽՈՒՂԵՂ, գ. brain; *փիտ.* cerebrum (pl.-ra).

ԳԼՈԲՈՒՍ, գ. globe; ◊ **երկրագնդի ~** terrestrial globe; **երկնային ոլորտի ~** celestial globe.

ԳԼՈՐԵԼ, բ. roll; (անիվների վրա) wheel, trundle; (վայր գցել) bring down; (ծառի մասին. տապալել) fell; ◊ **ժամանակը ~** pass away.

ԳԼՈՐՎԵԼ, բ. roll down/over, slide, slip; ◊ **սարից գած ~** slide/roll downhill.

ԳԼՈՒԽ, գ. head; (խելք) mind, brains; (պետ) chief, head, leader, master; (գլխամաս) the chief/main part; (գլխաքանակ) head; (գագաթ) top, summit; (խոշոր կտոր) head; (բաժին) the head; ◊ **ա՛յ քեզ ~** he is very clever/smart (Am); **բութ ~** dull/slow brain, blockhead, dimwit; **գրքի ~** chapter; **դատարկ ~** empty pate; **զինված ոտքից ~** armed to the teeth; **զորաբանակի ~** vanguard, van, advance-guard; **լավ ~ ունենալ** have a great brain; **խելոք ~** clever brain, wise head; **խիզախ ~** bold spirit; **100 ~ անասուն** a hundred head of cattle; **մի ~** every now and then, continually, incessantly; **մի ~ չաքար** sugarloaf; **մի ~ պանիր՝ սոխ** a cheese/an onion; **ոտքից ~** from top to toe; **պայծառ ~** lucid mind, bright intellect/spirit; **տաք ~** hothead; **պետության ~ը** head of state; **~ անցնել՝ կանգնել** pass to/be at the head of; **~ բարձրացնել** raise/lift up one's head; *փխր.* speak up; **~ բերել** arrange, set things going, manage; **~ - գլխի** face to face, confidentially, tête-a-tête, *fr.*; **~ գալ** work well, be a success; **~ դնել** have to do with; **~ խոնարհել** bend one's head(to); **~ ծռել** implore, abase oneself, stoop to; **~ կոտրել՝ ջարդել** puzzle (over), rack/cudgel one's brains (over); **~ չունենալ** have no wish, not to be eager, not to be interested; **~ պահել** idle, loaf, shirk one's work; **~ տալ** bow; **~դ բարձր պահիր** keep your chin up, chin up! **~ս պայթում՝ ճաքում՝ տրաքում է** I have a splitting headache, my head is ready to burst; **~ը գալ՝ գլխով անցնել** cross one's mind, enter one's head, occur, strike; **~ ը գալ** (պատահել. փորձանք են) come like a bolt from the blue; come to one's head; **~ը գովել** brag (of, about), boast (of); **~ը դատարկ, դատարկ գլխով** empty-headed; **~ը դնել (մի բանի համար)** lay down/lose one's life; **~ը կախել** hang one's head, become/be dejected/despondent; **~ը կտրել տալ** stake one's head/life, wager/lay one's life; **~ը մտցնել** get/take into one's head; **~ը պահել** get by, make both ends meet, *դիմ.*; **~ը պտտվում է** his head is spinning/in a whirl, he is/feels giddy; *փխր.* he is giddy with; **~ը տանել՝ ցավեցնել** bore, make sick, bore to death; **~ը տնկել՝ ցցել** hold up one's head; **~ն ուռեց** his head swelled up (with); **~ը քա՛րը** come what may; **~ի գցել** suggest an idea; **~ի ընկնել** guess, suspect; **~ի ճարը տեսնել** find way out of situation, save oneself, escape; **~ին վոռ տալ** split hairs; **~ին խաղ խաղալ** play a trick on sb; **~ին խփել՝ տալ** waste away with grief (over), be distressed; (գոջալ) repent, regret; **~ին խփել** (ալկոհոլի մասին) rush to the head; **~ին կանգնել** (հսկել) pester/harass plague sb, worry the life out of sb; (հովանավորել) patronise, protect; **~ին նստել** abuse sb's trust/kindness; **~ին սառը ջուր լցնել** pour cold water (over), dampen, discourage; **ամսվա ~ին** in/at the beginning of the month; **սեղանի ~ին** at the head of the table; **~իդ դուրս չգալ** stick fast in one's head; **~իդ մտքից դուրս գցել** put out of one's head, dismiss, get rid (of); **~իդ ընկնել** quite/clean forget it/sth; it quite escaped him; **~իդ ձեռք քաշել** scorn/ignore danger, not spare one's head; **~ով անել** nod (one's head); **~ով պատասխանատու լինել** answer with one's life, answer/vouch for sb/sth; **~ով տանճ կշռել** nod, be sleepy, sway, be drowsy; **մի ~ բարձր** be far superior (to), stand head and shoulders above; **մեկի ~ը լվալ** give sb a good scolding, haul sb over the coals, *դիմ.*; **մեկի ~ը լցնել** hammer into sb's head; **մեկի ~ն ուտել** ruin (sb); **մեկի ~ի վրայով** over sb's head; **ուսերի վրա ~ ունենալ** have a good head on one's shoulders.

ԳԼՈՒԽԳՈՐԾՈՑ, գ. masterpiece, chef d'oeuvre, *fr.*.

ԳԼՈՒԽԿԱՆԾԻ, 1. գ. somersault; 2. մ. topsy-turvy, head over heels; ◊ **~ անել՝ տալ** somersault, turn a somersault.

ԳԼՈՒԽԿՈՏՐՈՒԿ, գ. puzzle, conundrum; *փխր.* (բարդ խնդիր) puzzler, headache.

ԳԾԱԳԻՐ, գ. draft, drawing, design, draught; (ուրվագիծ) sketch; (գրաֆիկ) graph, diagram; ◊ **աշխատանքային ~** working drawings preliminary draft.

ԳԾԱԳՐԱԿԱՆ, **ԳԾԱԳՐԱՅԻՆ** } ա. drawing; ◊ **~ տախտակ** drawing board; **~ գրիչ** drawing pen/point.

ԳԾԱԳՐԱՆՈՑ, գ. draughtsman's office, drafting room.

ԳԾԱԳՐԱՏԱԽՏԱԿ, գ. drawing board.

ԳԾԱԳՐԱՏԱՐԻՓ, գ. case of drawing instruments.

ԳԾԱԳՐԵԼ, բ. draw, draw a plan.

ԳԾԱԳՐԻՉ, **ԳԾԱԳՐՈՒՀԻ** } գ. draughtsman, draftsman; (կին) draughtswoman, draftswoman.

ԳԾԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. drawing; ◊ **տեխնիկական ~** technical drawing.

ԳԾԱՄԱՍ, գ. section, length.

ԳԾԱՄԵՏՐ, գ. long/linear metre.

ԳԾԱՅԻՆ, ա. linear.

ԳԾԱՆԱՎ, գ. battleship.

ԳԾԱՆԿԱՐ, գ. drawing, graphic design.

ԳԾԱՆԿԱՐԻՉ, գ. graphic artist, drawer.

ԳԾԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ, ա. graphic.
ԳԾԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. graphic arts.
ԳԾԱՊԱՏԿԵՐ, գ. graph, diagram.
ԳԾԱՎՈՐ, ա. striped, stripy.
ԳԾԵԼ, բ. draw; (գիծ քաշել) draw a line; ◊ **տախը** ~ underline, rule; (գծագրել) trace; (պատկերել) outline, depict.
ԳԾԻՉ, գ. drawing pen, ruling pen.
ԳԾԻԿ, գ. dash, hyphen.
ԳԾՈՒՆԾ, ա. small-minded, mean-spirited; (ժլատ) stingy, niggardly; (չնչին) petty, pettifogging.
ԳԾՈՒՆԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. meanness, pettiness; (ժլատություն) stinginess, niggardliness
ԳՄԲԵԹ, գ. *ճարտ.* cupola, vault, dome; ◊ **կրկեսի** ~ big top; **երկնքի ~ը** the dome of the sky, the heavenly dome.
ԳՄԲԵԹԱՁԵՎ, **ԳՄԲԵԹԱՆՄԱՆ** } ա. cupola-shaped, domeshaped; (կորնքարդ) convex.
ԳՄԲԵԹԱՎՈՐ, ա. domed.
ԳՅՈՒՂ, գ. village; (ի հակադրություն քաղաքի) country, countryside; ◊ ~ **գնալ** go to the country; **~ում ապրել** live in the country/a village; **քաղաք և** ~ town and country.
ԳՅՈՒՂԱԲՆԱԿ, գ. countryman (pl. countrymen, country-folk), villager.
ԳՅՈՒՂԱՊ, գ. hamlet, small village.
ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ, ա. country, rural, village; ◊ ~ **բնակչություն** rural population; ~ **երիտասարդություն** village/rural youth; ~ **վայր** countryside; ~ **տնտեսություն** agriculture, farming, rural economy.
ԳՅՈՒՂԱՄԵՋ, գ. square in the centre of the village where village people gather.
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍ, գ. agriculturist, agronomist.
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ա. agricultural, agronomical.
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. agriculture, agronomy.
ԳՅՈՒՂԱՑԻ, գ. peasant, villager; (կին) peasant woman.
ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ, ա. peasant, village; ◊ *պատմ.* ~ **ապստամբություն** peasant revolt/uprising; ~ **զանգվածներ** peasant masses; ~ **տնտեսություն** peasant/village household; **մանր** ~ **տնտեսություն** small (peasant/village) farm.
ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հմբ.* peasantry, the peasants/villagers ◊ **աշխատավոր** ~ working peasantry.
ԳՅՈՒՂԱՔԱՂԱՔ, գ. settlement (of urban type), (new) housing estate.
ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՈՒՐԴ, գ. հպվ. village council.
ԳՅՈՒՏ, գ. discovery, invention; ◊ ~ **անել** invent; (հնարել) devise, contrive.
ԳՅՈՒՏԱՐԱՐ, գ. inventor; (կին) inventress.
ԳՅՈՒՏԱՐԱՐԱԿԱՆ, ա. inventive, ingenious.
ԳՅՈՒՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. invention.
ԳՆԱԳՈՅԱՑՈՒՄ, գ. *տնտ.* price formation, pricing.
ԳՆԱՁՐԿԵԼ, բ. depreciate, devalue; (էժանացնել) cheapen/drop in price.
ԳՆԱՁՐՈՒՄ, գ. depreciation, devaluation.
ԳՆԱՁՈՒԿ, ա. depreciated, devaluated; ◊ ~ **անել** depreciate, cheapen; ~ **լինել** depreciate, cheapen.
ԳՆԱԼ, բ. go; (ոտքով) walk; (հաճախել) go, attend; (մեկնել, հեռանալ) start, leave; (գնացքի՝ նավի նկի մասին) run; (ընթանալ, տեղի ունենալ) proceed, go on; (ներկայացնել ֆիլմի մասին, ներկայացվել) be on; (վաճառվել) sell; (ծախսվել, ժամանակի մասին) pass, elapse, go by; (անցնել) pass, slip away; (թղթախաղում) play, lead; ◊ **առաջ** ~ advance; ~ **- գալ** walk to and fro/up and down; **գնումների** ~ go shopping; **դեպի իր նպատակը** ~ go toward one's aim; **դպրոց** ~ go to school; **ընդառաջ** ~ go/come to meet; *փխբ.* meet halfway; *շխմ.* **թագուհին** ~ move the queen; (մասին) it is a question/matter (of); **թոշակի** ~ retire; **իր կարգով** ~ take/run its normal course; **խղճին դեմ** ~ act against one's conscience; **հյուր** ~ visit, pay a visit on, go to see; *խսկց.* **մարդու** ~ marry; **ապրանքը լավ է ~նում** these goods sell well; **գործերը լավ վատ են ~նում** affairs are in good/sad state; **երիտասարդությունը կյանքը ~նում է** youth/life is slipping away/is over; **~նով, քանի գնում է** increasingly, by and by, in due time, in time; **որսի** ~ go shooting/hunting; **գնաք բարո՛վ** happy journey! good luck!
ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆ, գ. (թվանշան) mark, grade(s); (կարծիք) estimation, estimate; (բարձր դրական) appraisal, appreciation; (արժեք) valuation; ◊ **բարձր՝ ցածր** ~ high/low mark; **բարձր** ~ **ստանալ** win/receive a high appraisal; **դրական** ~ **ստանալ** (գրքի նկի մասին) be favourably received; **լավ** ~ **ստանալ** (նաև աշխատանքի մասին) receive a good rating; ~ **որևէ առարկայից** mark in/for a certain subject; ~ **տալ** assess.
ԳՆԱՀԱՏԱՆՔ, **ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ** } գ. valuation, estimation, appreciation; (ունեցվածքի) assessment.
ԳՆԱՀԱՏԵԼ, բ. estimate, value, appraise; (թվանշան դնել) put down/give a mark; (գին դնել) fix the price (of), state the value (of), value; (արժեքավորել, արժեքը հասկանալ) estimate, appraise, evaluate; (որակել, համարել) qualify, consider, regard; ◊ **գույքը** ~ state the value of the property; **դրությունը՝ վիճակը** ~ assess/appraise the situation; **ըստ արժանվույն** ~ appraise at its true worth; **ճիշտ** ~ **որևէ բան** see sth in proper perspective; **~ված ծանրոց** registered parcel (with statement of value).
ԳՆԱՀԱՏԵԼԻ, ա. valuable, appreciable.
ԳՆԱՀԱՏԻՉ, գ. valuer; *ամ.* appraiser.

ԳՆԱՀԱՏՎԵԼ, բ. be valued/estimated/appreciated.
ԳՆԱՑ, գ. inflation.
ԳՆԱՅԻՆ, ա. ◊ **~ ապրանք** sal(e)able, marketable; **~ գիրք** bestseller.
ԳՆԱՆՇՈՒՄ, գ. listing; ◊ **~ման տվյալներ** listing particulars.
ԳՆԱՊԻՏԱԿ, գ. label, tag; ◊ **~ կպցնել** attach a label (to).
ԳՆԱՐՈՒՆԿ, գ. *բոտ.* primrose.
ԳՆԱՑՈՒՅԱԿ, գ. price-list, current price(s), priced catalogue; (ռեստորանում) bill of fare.
ԳՆԱՑՔ, գ. train; ◊ **ապրանքատար ~** freight/goods train; **արագընթաց ~** fast train; **հեռընթաց ~** long-distance train; **ճեպընթաց ~** express (train); **մարդատար ~** passenger train; **մերձքաղաքային ~** local/suburban train; **ուղիղ ~** through train; **փոստատար ~** mail/post train; **~ը մեկնեց** the train has left/departed/pulled out; **~ով մեկնել՝ գնալ** go by train; **~ը գալիս է (ժամին)** the train will arrive/is due (at).
ԳՆԱՑՔԱԶԱՐ, գ. train, rolling stock.
ԳՆԴԱԿ, գ. ball; ◊ **բիլիարդի ~** billiard ball; **ֆուտբոլի ~** football; *ռզմ.* bullet, projectile; **~ արձակել** shoot, fire.
ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵԼ, բ. shoot, execute.
ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒՄ** } գ. (military) execution; ◊ **~թյան դատապարտել** sentence to be shot.
ԳՆԴԱԿԵՐՊ, ւ. ա. (գնդանմման) spherical, ball-shaped; 2. գ. spheroid.
ԳՆԴԱԿԻԾԵԼ, բ. fire (at, upon), centre fire (on); (գնդացրով) machine-gun; (հրետանիով) shell.
ԳՆԴԱԿԻԾՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՆԴԱԿԻԾՈՒՄ** } գ. firing, fire; (հրետանու) bombardment, shelling; ◊ **~թյան ենթարկել** concentrate/centre fire on; **~թյան տակ լինել** be under fire.
ԳՆԴԱՁԵՎ, ա. ball-shaped, spherical.
ԳՆԴԱՁՈՂ, գ. (billiard) cue.
ԳՆԴԱՅԻՆ, ա. ball, globe, globular.
ԳՆԴԱՅԻՆ, ա. *ռզմ.* regimental.
ԳՆԴԱՊԱՐԿ, գ. (billiard) pocket.
ԳՆԴԱՊԵՏ, գ. colonel.
ԳՆԴԱՒԱՆՑՔԱԿԱԼ, գ. *տեխ.* ball-bearing.
ԳՆԴԱՍԵՂ, գ. pin; ◊ **փողկապի ~** tie pin, scarf pin; **~ի ծակոց** pin prick.
ԳՆԴԱՍԵՂԱՅԻՆ, ա. pin.
ԳՆԴԱՅԻՐ, գ. machine-gun; ◊ **զենիթային ~** anti-aircraft machine-gun; **ձեռքի ~** light machine-gun.
ԳՆԴԱՅՐԱՅԻՆ, ա. machine-gun; ◊ **~ կրակ** machine-gun fire; **~ ժապավեն** cartridge belt.
ԳՆԴԱՅՐՈՂ, գ. machine-gunner.
ԳՆԴԵԼ, բ. make balls, give round forms; ◊ **խմորը ~** make dough-balls (for baking bread), make the dough round, round off.
ԳՆԴԻԿ, գ. small ball, bead; *գիտ.* globule; *բսկց.* pellet; ◊ **արյան ~ներ** blood corpuscles.
ԳՆԵԼ, բ. buy, purchase; ◊ **չնչին գնով՝ ծրի ~** buy for next to nothing/for a mere trifle, buy for a song, *դրմ.*:
ԳՆՈՂԱԿԱՆ, ա. purchasing.
ԳՆՈՂԱՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. purchasing power; ◊ **բնակչության ~** purchasing capacity.
ԳՆՈՐԴ, գ. buyer, purchaser; (մշտական) customer, client; ◊ **մեծածախ ~** wholesale purchaser.
ԳՆՉՈՒ(ՀԻ), գ. gypsy.
ԳՆՉՈՒԱԿԱՆ, ա. gypsy.
ԳՆՉՈՒԵՐԵՆ, գ., ա., մ. gypsy, the gypsy language, Romany, Romani.
ԳՆՈՒՄ, գ. purchase; ◊ **~ կատարել** lay in supply; **մեծածախ ~** wholesale purchase.
ԳՈԳ, գ. *տես* ԳԻՐԿ; (ծնկներ) lap; ◊ **պատուհանի ~** window-sill; **մայրը երեխան ~ին** mother with a child in her lap.
ԳՈԳԱՎԱՐ, **ԳՈԳԱՁԵՎ** } ա. concave.
ԳՈԳԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. concavity.
ԳՈԳՆՈՑ, գ. apron; (սովորաբար մանկական) pinafore.
ԳՈԹԱԿԱՆ, ա. Gothic; ◊ **~ ճարտարապետություն** Gothic architecture; **~ ոճ** Gothic style; **~ շրիֆտ՝ գիր** Gothic (type), black-letter.
ԳՈԹԵՐ, գ. *պատմ.* Goths.
ԳՈԼ[1], ա. warm, warmish, tepid, lukewarm.
ԳՈԼ[2], գ. *մարզ.* goal; ◊ **~ խփել** score a goal, score.
ԳՈԼԱՆԱԼ, բ. be warmed up, warm up.
ԳՈԼԱՑՆԵԼ, բ. warm up.
ԳՈԼԱՑՈՒՄ, գ. warming up.
ԳՈԼՈՐՇԻ, գ. steam, evaporation, vapour, exhalation, fumes; ◊ **վնասակար ~** miasma.
ԳՈԼՈՐՇ(Ի)ԱՆԱԼ, բ. evaporate, exhale, turn into vapour, vaporize; (անհետանալ) disappear, vanish.
ԳՈԼՈՐՇ(Ի)ԱՑՆԵԼ, բ. evaporate, exhale.
ԳՈԼՈՐՇ(Ի)ԱՑՈՒՄ, գ. evaporation, exhalation.
ԳՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tepidity.
ԳՈՀ, ա. content (with); (բավարարված) satisfied (with), pleased (with); ◊ **ինքն իրենից ~** self-satisfied, self-complacent, smug; **~ տեսք** satisfied/gratified/contented/smug look/air/expression.
ԳՈՀԱՐ, գ. gem, precious stone, jewel.
ԳՈՀԱՐԱԶԱՐԴ, ա. strewn/bestrewn with precious stones/jewels.
ԳՈՀԱՐԵՂԵՆ, գ. jewellery, jewelry.
ԳՈՀԱՑՆԵԼ, բ. satisfy, content.
ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ, ա. satisfactory, satisfying.

ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. satisfaction, gratification.

ԳՈՂ, գ. thief, burglar, robber; (մանր) pilferer; (գրպանահատ) pickpocket; ◊ **խանութի ~** shoplifter; **~ի պես** thievishly, in an underhand way; **~ սիրտը դող** the cap fits; **բռնե՛ք ~ին** stop thief!

ԳՈՂԱՅԻՆ, ա. thief; (գողին հատուկ) thievish; ◊ **~ ժարգոն** thieves' cant/Latin; **~ ձևեր** thievish methods.

ԳՈՂԱՆԱԼ, բ. steal; ◊ (թոցնել) pilfer, filch, pinch.

ԳՈՂԱՐՁ, գ. *den of thieves.*

ԳՈՂԵԳՈՂ, մ. thievishly, in an underhand way.

ԳՈՂՈՐՍՈՐԴ, գ. poacher.

ԳՈՂՈՐՍՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poaching; ◊ **~թյամբ զբաղվել** poach.

ԳՈՂՏԻԿ, ա. agreeable, nice-looking, graceful, fine.

ԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. theft, stealing, thieving; (կողոպուտ) robbery; *իրավ.* larceny, theft; ◊ **մանր ~** petty theft/larceny, pilferage; **կոտրելով ~** burglary; ◊ **~թյամբ զբաղվել, ~ անել** be a thief.

ԳՈՃԻ, գ. sucking-pig, piglet.

ԳՈՄ, գ. cattle shed, cowshed, cowhouse, cattle-yard; (ոչխարի) sheep-cot(e).

ԳՈՄԱՂԲ, գ. manure, dung, muck; ◊ **~ ցանել** manure, dung.

ԳՈՄԵՇ, գ. buffalo.

ԳՈՄՇԱԿՈՎ, գ. cow buffalo.

ԳՈՄՇԱՋԱԳ, գ. young buffalo.

ԳՈՅ, գ. *փիլ.* being, existence; (կյանք) life.

ԳՈՅԱԲԱՆ, գ. *փիլ.* ontologist.

ԳՈՅԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. *փիլ.* ontological.

ԳՈՅԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փիլ.* ontology.

ԳՈՅԱԿԱՆ, գ. *քեր.* noun, substantive.

ԳՈՅԱԿԱՆԱԲԱՐ, մ. *քեր.* substantively.

ԳՈՅԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. *քեր.* substantivization.

ԳՈՅԱԿՑԵԼ, բ. coexist.

ԳՈՅԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՈՅԱԿՑՈՒՄ** } գ. coexistence; ◊ **խաղաղ ~** peaceful coexistence.

ԳՈՅԱՁԵՎ, գ. *փիլ.* form of existence (of matter).

ԳՈՅԱՄԱՐՏ, գ. struggle for existence.

ԳՈՅԱՄԻՋՈՑ, գ. means of susbsistence/existence, livelihood.

ԳՈՅԱՊԱՅՔԱՐ, *տե՛ս* ԳՈՅԱՄԱՐՏ:

ԳՈՅԱՏԵՎԵԼ, բ. exist, be; *խոսկ.* survive, get by.

ԳՈՅԱՑՈՒՄ, գ. formation, conception; (առաջացում) emergence.

ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. existence; (կյանք) life, being; ◊ **~ը պահպանել** keep body and soul together; **~ը քարշ տալ** drag out (a miserable) existence.

ԳՈՆԵ, վ. if only, even if, at least.

ԳՈՉԵԼ, բ. exclaim, cry.

ԳՈՉՅՈՒՆ, գ. exclamation, cry.

ԳՈՌԱԼ, բ. shout, cry, yell.

ԳՈՌՈՅ, գ. shout, cry, yell; (լաց) howl; ◊ **ամպի ~** roll, peal, peal of thunder.

ԳՈՌՈՋ, ա. arrogant, haughty, supercilious.

ԳՈՌՈՋԱՆԱԼ, բ. become proud; (սնապարծել) get conceited; *խոսկ.* (քիթը տնկել) give oneself airs, *դրժվ.*:

ԳՈՌՈՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. haughtiness, superciliousness, arrogance.

ԳՈՎԱԲԱՆԵԼ, բ. lavish/shower praises (on, upon); (ներբողել) eulogize, belaud, extol.

ԳՈՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. praise, commendation; (ներբող) laudation; (գովեստ) panegyric.

ԳՈՎԱԶԴ, գ. advertisement, publicity; *խոսկ.* advert, ad.

ԳՈՎԱԶԴԵԼ, բ. advertise, *ամ.* advertize; publicize.

ԳՈՎԱՍԱՆԱԳԻՐ, գ. honour certificate.

ԳՈՎԱՍԱՆԱԿԱՆ, ա. laudatory; (ներբողական) eulogistic; (գովեստի) panegyrical.

ԳՈՎԱՍԱՆՔ, *տե՛ս* ԳՈՎՔ:

ԳՈՎԵԼ, բ. praise, commend (for), flatter; (գովք անել) praise.

ԳՈՎԵԼԻ, ա. commendable; (գովասանական) laudable; (գովեստի արժանի) praiseworthy.

ԳՈՎԵՍՏ, գ. praise, approval; ◊ **~ով խոսել** praise, speak farourably.

ԳՈՎԵՐԳ(ՈՒԹՅՈՒՆ), գ. ode, dithyramb.

ԳՈՎԵՐԳԵԼ, բ. sing the praises (of); (փառաբանել) glorify, celebrate; (մինչև երկինք հասցնել) extol/praise (to the skies).

ԳՈՎՔ, գ. praise, praising; (գովասանք) laudation; (հավանություն) approval; (ներբող) eulogy; ◊ **~ անել** praise; **մեկի ~ն անել** eulogize, belaud, extol.

ԳՈՏԵՄԱՐՏ, գ. (կռիվ) skirmish, close fight; (ձեռնամարտ) hand-to-hand fight, man-to-man fight; *մարզ.* wrestling.

ԳՈՏԵՄԱՐՏԵԼ, բ. fight; *մարզ.* wrestle.

ԳՈՏԵՄԱՐՏԻԿ, գ. fighter; *մարզ.* wrestler.

ԳՈՏԵՊՆԴԵԼ, բ. cheer up; (քաջալերել) encourage; (սիրտ տալ) hearten, enhearten.

ԳՈՏԵՊՆԴՎԵԼ, բ. take heart, encourage oneself.

ԳՈՏԻ, գ. belt, girdle; (գոտկատեղ) waist; (գոնա) zone; ◊ **ազատ ~** free zone; **ազդեցության ~** area of influence; **արգելված ~** restricted area; **արևադարձային ~** torrid zone; **ավտոմեքենայի ~** seat-belt; **բարեխառն ~** temperate zone; **լայն ~** sash, waistband; **սահմանային ~** borderland, border zone; **սառուցյալ ~** frigid zone; **փրկարար ~** lifebelt; **~ն սեղմել պնդացնել** be quite full, eat to satiety; **մինչև ~ն** up to the waist, waist-deep, waist-high.

ԳՈՏԿԱՏԵՂ, գ. waist.

ԳՈՐԳ, գ. carpet; (ոչ մեծ) rug; (գոբելեն) tapestry; ◊ **~ բուխարիկի առջև** hearthrug; **~ով պատել՝ ծածկել** carpet.

ԳՈՐԳԱԳՈՐԾ, գ. carpet maker, rug maker, tapestry weaver/maker.

ԳՈՐԳԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. carpet making.

ԳՈՐԳԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. carpet making.

ԳՈՐԳԱԳՈՐԾՈՒՀԻ, գ. (woman) carpet maker, rug maker.

ԳՈՐԳԱԶԱՐԴ, ա. carpeted.

ԳՈՐԳԱՆԱԽՇ, գ. carpet design/pattern.

ԳՈՐԳԱՎԱՃԱՌ, գ. carpet/rug/tapis dealer.

ԳՈՐԳԵ, ա. carpet, rug.

ԳՈՐԾ, գ. business, affair, job; (զբաղմունք) pursuit, work, employment, occupation; (աշխատանք, երկ) work, writing; (արարք, եղելություն) deed, act, cause; (փաստաթուղթ, գրասենյակային պաշտոնական) file, dossier; ◊ **ազնիվ ~** good/noble cause; **անձնական ~** private affair; (փաստաթուղթ) personal record(s)/file; **արդար ~** just cause; **բարի ~** good deed; *իրավ.* **դատական ~** (court) case, action; **երաժշտական ~** composition; **խաղաղության ~** the cause of peace; **կյանքի ~** life-work; **մեծ ~** great work, feat; **ռազմական ~** military training; **~ բացել** open a can of worms, *ոչխ.*; **~ բռնել** start a business/an affair; **~ հարուցել** start/file an action, sue; **~ չունեմ** it is no business/concern of mine; **~ը բացել** reveal/discover a plot, bring to light; **~ը գլուխ բերել** set things going, manage, cope with the task; **~ը երկարացնել** drag out a business; **~ը կարճել** discontinue a case; **~ը տեղից շարժել** get things going, move things; **~ը փչացնել** make a mess of everything; **~ի գցել** start (sth), set (sth) going, give sth a start, launch sth; **~ի դնել** settle, place, fix; **~ի կպչել** work with zeal/deligence/ardour/gusto; **~ի մարդ** business man, an (very) active person; **իր ~ի վարպետ** know one's trade, be an expert at one's job; **~ից գցել** prevent sb from working, distract sb from work, disturb sb; **~ից ընկնել** 1. be diverted/distracted away from; 2. (գործազուրկ դառնալ) be out of work, become jobless; 3. (աշխատունակությունը կորցնել) loose one's ability to work; **~ից խոսել** speak about/on business, talk shop, *ոչխ.*; **~ից խոս(եց)եք** get to the point; **~ով ընկնել** forget oneself in working, work too long/late; **~ով և խոսքով** in word and deed; **~երը լավ՝ վատ են գնում** affairs are in a good/sad state; **~երը կարգի գցել** put one's affairs in order; **~երի վիճակը** the state of affairs; **~ այնպիսի բնույթ ստացավ** matters took such a turn; **բոլոր միջոցները ~ի դնել** leave no stone unturned, move heaven and earth; **~ի՛դ գնա** go away! be off! get away! on your way now!; **~ի սնունդ ի՞նչ է** what is he engaged in?; **դա իմ ~ն է** that is my business/affair; **դա իմ ~ը չէ** that is no business/concern of mine, that is none of my business; **դա նրա ձեռքի ~ն է** this is his handiwork; **երբ ~ն ինձ հասնի** when it is my turn; **իր ~ը անել** have done one's part; **մեկի հետ ~ ունենալ** have (some) business with sb; **խոսքով... բայց ~ով** in words... but actually, ostensibly... but in reality; **մի խառնվեք ուրիշի ~երին** mind your own business; **նրա ի՞նչ ~ն է** what does he care (for, about)?

ԳՈՐԾԱԴԻՐ, գ. executive; ◊ **~ տնօրեն** executive director.

ԳՈՐԾԱԴՐԵԼ, բ. apply, employ, use; (պրակտիկայում իրագործել) put into practice; ◊ **իշխանություն ~** exercise one's authority; **ճիգ ~** make/exert efforts; **ջանք ~** take pains, exert oneself; **ամեն ջանք ~** do/try one's best; **ուժ ~** use violence.

ԳՈՐԾԱԴՐԵԼԻ, ա. applicable, suitable.

ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՈՐԾԱԴՐՈՒՄ** } գ. application, use; ◊ **~ գտնել** find a use/an application (for); **լայն ~ ստանալ** be widely adopted.

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ, գ. strike; ◊ **ընդհանուր ~** general strike; **կարճատև ~** short-term/lightning strike; **քաղաքական՝ տնտեսական ~** political/commercial strike; **~ անել** strike, go on strike, come out; **~ը ղեկավարել** conduct a strike; **~ը գրել** disrupt/break a strike; **~ իտալական ձևով** sitdown strike.

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԱԲԵԿ, գ. strikebreaker, blackleg; *խոկ.* scab.

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԱՅԻՆ, ա. strike; ◊ **~ կոմիտե** strike committee; **~ պայքար՝ շարժում** strike movement.

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԱՎՈՐ, գ. striker.

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unemployment; ◊ **զանգվածային ~** mass unemployment.

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿ, ա. unemployed; *ամ.* jobless; ◊ **լրիվ՝ մասնակի ~** totally/partially unemployed; **~ լինել** be unemployed, be out of work.

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ, ա. common, generally used; (սովորական, հաճախ օգտագործվող) of the current/usual type; ◊ **~ ապրանքներ** popular goods; **~ արտահայտություններ** common expressions.

ԳՈՐԾԱԾԵԼ, բ. use, make use (of); (դեղի մասին) take, apply; ◊ **շահութաբեր ձևով ~** benefit (from, by), profit (from, by).

ԳՈՐԾԱԾՎԵԼ, բ. be used, be in use; ◊ **լայնորեն ~** be in wide/common usage, be in wide use, be widely used.

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՈՐԾԱԾՈՒՄ** } գ. use, usage; (կիրառում) application; ◊ **~ի՛ այն մեջ դնել** bring into use, put

in use; **~ից դուրս գալ** get/go out of use, be no longer in use, fall into disuse; become obsolete.

ԳՈՐԾԱԿԱԼ, գ. agent; (առևտրի միջնորդ) factor, broker.

ԳՈՐԾԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. secret service; ◊ **~ տվյալներ** intelligence.

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. agency; *հմմ.* agency; ◊ **առևտրական ~** (trade) agency; **գնգվածային լրատվության ~** news agency; **թշնամու ~** enemy/hostile agents; **լրտեսական ~** secret service.

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ, գ. shop-assistant; (վաճառող) seller, salesman, vendor; (կին) saleswoman, shop girl.

ԳՈՐԾԱԿԻՑ, գ. (աշխատակից) colleague, collaborator; *մար.* coefficient, factor; ◊ **օգտակար գործողության ~** *տեխ.* efficiency; *մարգ.* showing.

ԳՈՐԾԱԿՑԵԼ, բ. collaborate (with), cooperate (with).

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՈՐԾԱԿՑՈՒՄ** } գ. collaboration, cooperation; *տնտ.* consortium, ◊ **սերտ ~** close collaboration/cooperation (with); **~ից հրաժարվել** refuse to cooperate.

ԳՈՐԾԱՎԱՐ, գ. clerk.

ԳՈՐԾԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. clerical.

ԳՈՐԾԱՎԱՐՁ, գ. piece wage, payment by the piece.

ԳՈՐԾԱՎԱՐՁԱՅԻՆ, ա. by the job, job; ◊ **~ աշխատանք** piecework; (աշխատանքի) **~ վճարում** piece-rate system/payment.

ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clerical work; (գրագրություն) business correspondence.

ԳՈՐԾԱՏԵՐ, գ. employer.

ԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. factory, works, plant, mill; *կպմխ.* (օրգան) organ; ◊ **աղյուսի ~** brickfield, brickyard, **ապակու ~** glassworks, glass-(manu)factory; **ատաղձագործական ~** sawmill; **գարեջրի ~** brewery; **գործվածքեղենի ~** weaving mill; **կաշվի ~** tannery; **հախճապակու ~** porcelain/ceramic works; **հրուշակեղենի ~** confectionary; **մահուդի ~** cloth factory; **շաքարի ~** sugar refinery; **ռազմական ~** munition/arms factory; **օճառի ~** soap works; **խոսելու ~ներ** speech organs.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. factory, mill; (արդյունաբերական) industrial, manufacturing; ◊ **~ արտադրանք** factory-made product; **~ (արհ)կոմիտե** factory (trade-union) committee; **~ բանվոր** factory worker; **~ պիտակ** trade mark; **~ քաղաք** industrial city.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԵՐ, գ. factory owner, manufacturer.

ԳՈՐԾԱՐԱՐ, 1. ա. business; 2. գ. (անձ) smart dealer; *խսկց.* big wig, boss; ◊ **~ համագործակցություն** business co-operation; **~ շրջաններ** business circles; **~ մարդ** businessman.

ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ, ա. efficient, businesslike.

ԳՈՐԾԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (business-like) efficiency, business; ◊ **նա աչքի է ընկնում իր ~ությամբ** he is very efficient, he is very businesslike.

ԳՈՐԾԱՐԿԵԼ, բ. (գործի դնել) start, put in action; (մեքենան) set in motion; (ձեռնարկությունը) set working.

ԳՈՐԾԱՐԿՎԵԼ, բ. start, set working.

ԳՈՐԾԱՐԿՈՒՄ, գ. starting, running, launching; (ձեռնարկության) starting; (մեքենայի ևն) setting in motion; ◊ **~ման հրապարակ** launching pad.

ԳՈՐԾԱՐՔ, գ. (վաճառքի) transaction, deal, bargain; (համաձայնություն) agreement; (բանկային) transaction, operation; ◊ **առևտրական ~ կնքել** conclude a bargain, arrange a (commercial) deal; **բորսային ~** stock exchange deal; **~ի մեջ մտնել** strike a bargain (with); **խղճի հետ ~ի մեջ մտնել** bargain with one's conscience.

ԳՈՐԾԱՐՔԱՅԻՆ, *տես* ԳՈՐԾԱՎԱՐՁԱՅԻՆ.

ԳՈՐԾԵԼ, բ. act, operate, function; (աշխատել) work; (կատարել) make, perform; (ազդել) have an effect (upon), act (on); (մեխանիզմի մասին) function; (մեքենայի մասին) run; (հյուսել) knit; ◊ **առանց չտապելու՝ հանդարտ ~** take one's time; **հանցանք ~** commit a crime; **հեկլումով ~** crochet; **սխալ ~** make a mistake; **հեռախոսը չի ~ում** the telephone is out of order, կամ, is not working; **ստամոքսը չի ~ում** he has constipation; **օրենքը ~ում է** the law is valid/holds good/true; **~ող** operating, acting; (հյուսող) knitting; **~ող անձինք** characters in the play; **~ող բանակ** Army in the Field; *ամ.* Field Forces; *տպսղ.* **~ող մեքենա** knitting machine; **~ող մոդել** (մեքենայի ևն) working model; **~ող օրենք** law in force.

ԳՈՐԾԵԼԱԿԵՐՊ, **ԳՈՐԾԵԼԱՁԵՎ** } գ. mode/line of action; (քաղաքականության) policy.

ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ, գ. colleague, co-worker, fellow-labourer, partner, associate; ◊ **ավագ ~** senior partner.

ԳՈՐԾԻԱԿԱՆ, ա. *քեր.* instrumental; ◊ **~ հոլով** instrumental case.

ԳՈՐԾԻՄԱՑ, ա. efficient, business-like.

ԳՈՐԾԻՉ, գ. worker, promoter; ◊ **արվեստի ~** cultural /art worker; **արվեստի վաստակավոր ~** Honoured Art Worker; **գիտության ~** scientist, man of science; **գիտության վաստակավոր ~** Honoured Scientist; **հասարակական ~** public man/figure; **պետական ~** statesman; **քաղաքական ~** political figure; **վաստակավոր ~** honoured worker.

ԳՈՐԾԻՔ, գ. instrument, implement, tool; (սարք) device, apparatus, instrument; ◊ **արտադրության ~ներ** implements/instruments of production; **գյուղատնտեսական ~ներ** agricultural implements; **երաժշտական ~ներ** musical instruments; **ճշգրիտ ~ներ** precision instruments.

ԳՈՐԾԻՔԱԳՈՐԾ, գ. *մանգ.* tool-maker, instrument-maker.

ԳՈՐԾԻՔԱՅԻՆ, ա. *տեխ.* tool-making, used for making tools; *երաժշ.* instrumental; ◊ **~ համույթ** instrumental ensemble.

ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆԱԿԱՆ, ա. instrument-making.

ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. instrument-making (industry).

ԳՈՐԾԻՔԱՎՈՐԵԼ, բ. *երաժշ.* instrument, orchestrate.

ԳՈՐԾԻՔԱՎՈՐՈՒՄ, գ. *երաժշ.* instrumentation.

ԳՈՐԾԿՈՄ, գ. *հպվ.* executive committee.

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ, ա. practical; (գործունյա) active, energetic; (օպերատիվ) operative; (գործարար) business; (գործող) working, operating; (նպատակահարմար, օգտակար) useful, expedient, rational; ◊ **~ մարդ** practical man; **~ պարապմունքներ** practical training/studies.

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆԱՊԵՍ, **ԳՈՐԾՆԱԿԱՆՈՐԵՆ** } մ. practically.

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. practicality, practicalness.

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. action, operation; (արարք) act, deed; (իրադարձություն) act, action; *բաներ.* act; *մաթ.* operation; ◊ **բռնի ~ներ** forcible acts; **թվաբանական չորս ~ներ** the four rules of arithmetic; **ռազմական ~ներ** military operations, hostilities; *բաներ.* **~ը տեղի է ունենում** the scene is laid, the action takes place; **~թյան ազատություն տալ** give a free hand, give carte blanche, *ֆր.*; **~թյան մեջ դնել** put in action, set going; **~թյան վայր** scene of action; *բաներ.* **երեք ~թյամբ պիես** play in three acts.

ԳՈՐԾՈՆ, գ. factor; ◊ **ժամանակավոր ~** temporary/transient factor; **մշտական ~** permanent factor.

ԳՈՐԾՎԱԾՔ, գ. cloth, fabric, material, textile; (հյուսվածք) knitted fabric; ◊ **մետաքսե ~** silks; **բրդյա ~** woollen cloth.

ԳՈՐԾՎԱԾՔԱՅԻՆ, ա. weaving, weaver's; (հյուսելու) knitting, crochet.

ԳՈՐԾՎԱԾՔԵՂԵՆ, գ. cloth, woven fabrics.

ԳՈՐԾՈՒՂԵԼ, բ. send on business, կամ, on mission.

ԳՈՐԾՈՒՂՈՒՄ, գ. mission, business trip; ◊ **գիտական ~** scientific mission; **~ման գնալ** go (away/out) on a mission, make a business trip, go away on business; **~ման մեջ լինել** be on a mission/away on business.

ԳՈՐԾՈՒՆ, 1. ա. active , effective, efficacious, effectual; 2. մ. (եռանդագին) actively.

ԳՈՐԾՈՒՆԱԿ, ա. able to function, capable of functioning; *իրավ.* capable.

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ, գ. activities, activity, practice, functioning, work; ◊ **գիտակցական ~** conscious activity; **գրողի ~** the profession/vocation of a writer, work/occupation as a writer, authorship; **հասարակական ~** public/social work; **հեղափոխական ~** revolutionary activities; **սրտի ~** functioning of heart; **իրավաբանական ~թյամբ զբաղվել** be in legal practice.

ԳՈՐԾՈՒՆՅԱ, ա. active, energetic.

ԳՈՐԾՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. effectiveness, efficacy, effectualness.

ԳՈՐՇ, ա. grey, gray; *փիլ.* (աշգույն, աննիտապրքիր) dull, dim; ◊ **~ կյանք** dull life, drab humdrum existence.

ԳՈՐՇԱԳՈՒՅՆ, ա. grey/gray, of grey/gray colour.

ԳՈՐՇԱԽԱՒՌՆ, ա. greyish, grayish.

ԳՈՐՇԱՆԱԼ, բ. go/turn grey, grey, gray.

ԳՈՐՇԱՎՈՒՆ, ա. greyish, grayish.

ԳՈՐՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grey/gray colour; *փիլ.* dullness, ignorance.

ԳՈՐՇՈՒԿ, գ. *կենդ.* badger.

ԳՈՐՈՎ, գ. tender emotion, tenderness, affection.

ԳՈՐՈՎԱԳՈՒԹ, ա. tender-hearted, compassionate, affectionate.

ԳՈՐՈՎԱԼԻ(Ր), **ԳՈՐՈՎԱԼԻՑ** } ա., մ. touching, moving, affecting.

ԳՈՐՏ, գ. frog.

ԳՈՐՏԱՅԻՆ, ա. frog.

ԳՈՐՏ(Ն)ԱԼՈՂ, **ԳՈՐՏՆԱԼՈՂ** } գ. *մարզ.* breast stroke.

ԳՈՐՏՆՈՒԿ, գ. wart.

ԳՌԵՀԻԿ, ա. vulgar; (կոպիտ) rough, gross; (անվայել, անթույլատրելի) inadmissible, intolerable, indecent, improper.

ԳՌԵՀԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* vulgarism.

ԳՌԵՀԿԱՑՆԵԼ, բ. vulgarize, debase.

ԳՌԵՀԿԱՑՈՒՄ, գ. vulgarization, debasing.

ԳՌԵՀԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vulgarity; (կոպտություն) roughness, rudeness; (հասարակություն) commonplaceness; (անպատշաճություն) impropriety, inadmissibility.

ԳՌՄՌԱԼ, բ. growl, snarl.

ԳՌՄՌՈՑ, գ. growl, snarl.

ԳՌՓԵԼ, բ. grab.

ԳՌՓՈՂ, գ. grabber, self-seeker.

ԳՌՓՈՂԱԿԱՆ, ա. grabbing, self-seeking.

ԳՌՓՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grabbing, self-seeking.

ԳՎԱՐԴԻԱ, գ. guards.

ԳՎԱՐԴԻԱԿԱՆ, ա. guards.

ԳՏՆԵԼ, բ. find; ◊ (հայտնաբերել) discover.

find out, detect; (համարել) consider, find; (ձեռք բերել) find; ◊ **հաճույք ~** find/take pleasure (in); **մեղավոր ~** find guilty; **մխիթարություն ~** find comfort; **իր մահը ~** meet one's death; **նոր հանքավայրեր՝ հանքերակ ~** strike (oil, a vein); **սատարում ապակցություն ~** find support; **բժիշկը ~ում է** the doctor considers.

ԳՏՆՎԵԼ, բ. be found, turn up, be situated/located; (լինել) be; ◊ **բոլորի համար աշխատանք կ~վի** we will find work for everybody, there will be work for everybody; **նա այնտեղ է ~ում** she is there; **ցանկացողներ չ~ցին** no one volunteered.

ԳՐԱԲԱՐ, գ. Old Armenian (language).

ԳՐԱԲԱՐՅԱՆ, ա. Old Armenian (language, literature).

ԳՐԱԲԵՐ, գ. bearer.

ԳՐԱԳԵՏ, 1. ա. literate, lettered; 2. մ. correctly, grammatically; ◊ **~ շարադրանք** grammatically correct exposition/account.

ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. literacy; (հմտություն) competence, skill; ◊ **~ սովորել** learn reading and writing.

ԳՐԱԳԻՐ, գ. secretary, clerk.

ԳՐԱԳՈՂ, գ. plagiarist.

ԳՐԱԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. plagiarism.

ԳՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. business correspondence.

ԳՐԱԴԱՐԱԿ, գ. bookshelf.

ԳՐԱԴԱՐԱՆ, գ. library; ◊ **հանրային ~** public library; **տեղեկատու ~** (գրքերը դուրս չեն տրվում) reference library.

ԳՐԱԴԱՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. library science.

ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. library.

ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՎԱՐ, գ. librarian.

ԳՐԱԺ, գ. bet; ◊ **~ գալ** bet, lay a bet (on); **~ կգամ, (որ)** I bet (that); **~ը չահել** win the bet; **~ը տանուլ տալ** lose the bet.

ԳՐԱԽԱՆՈՒԹ, գ. bookshop; *ամ.* bookstore.

ԳՐԱԽՈՍ, գ. reviewer, critic.

ԳՐԱԽՈՍԱԿԱՆ, ա., գ. review, critical.

ԳՐԱԽՈՍԵԼ, բ. review, criticize.

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. review, critique; (թատերական) notice.

ԳՐԱԽՈՍՈՒՄ, գ. reviewing.

ԳՐԱԿԱՆ, ա. literary; ◊ **~ անգլերեն** correct English; **~ աշխարհ** literary world; **~ լեզու** literary language; **~ շրջաններ** literary circles.

ԳՐԱԿԱՆԱԳԵՏ, գ. specialist in literature, literary critic.

ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. literary critical.

ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. history of literature, literary criticism.

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. literature; ◊ **գեղարվեստական ~** belles-lettres, fiction; **բանավոր՝ անգիր ~** folklore.

ԳՐՔԱՀԱՎԱՔ, **ԳՐՔԱՍԵՐ** } գ. bibliophil(e).

ԳՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. publishing house; (գործը) book publishing.

ԳՐԱՃԱՆԱՉ, ա. literate.

ԳՐԱՃԱՆԱՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reading and writing, ability to read and write, literacy.

ԳՐԱՄ, գ. gramme, gram; ◊ **50 ~** fifty grams.

ԳՐԱՄԱՆՈՑ, 1. ա. gramme, gram; 2. գ. one gram weight.

ԳՐԱՄԵՔԵՆԱ, գ. typewriter.

ԳՐԱՄՈԼ, գ. graphomaniac.

ԳՐԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. graphomania.

ԳՐԱՆԻՏ, գ. granite.

ԳՐԱՆԻՏԵ, **ԳՐԱՆԻՏՅԱ** } ա. granite; *գիտ.* granitic.

ԳՐԱՆՑԵԼ, բ. (գրի առնել) write/put/take down; make a note of; (արձանագրել) record; (գրքում՝ մատյանում) register, enter; (ձայնագրել) record; ◊ **ամուսնությունը ~** register one's marriage; **անձնագիրը ~** register/visa a passport; **արժեթղթեր ~** register securities; **հապճեպ ~** jot down; **որևէ հասցեով ~** register (at an address).

ԳՐԱՆՑԻՉ, գ. registrar, registering clerk.

ԳՐԱՆՑՎԵԼ, բ. register/enter one's name.

ԳՐԱՆՑՈՒՄ, գ. writing down, record; (անձնագրի) visa, registration, registration of a passport; (արձանագրում) recording, entry; (ձայնագրում) tape-recording; ◊ **երկակի ~** dual registration; **սեփականության ~** registration of ownership; **~ման մատյան** register.

ԳՐԱՇԱՊԻԿ, գ. cover; (անջատվող) folder, dust wrapper, dust cover, dust jacket; *ամ.* sleeve.

ԳՐԱՇԱՐ, գ. *տպգր.* compositor, typesetter.

ԳՐԱՇԱՐԱՆՈՑ, գ. *տպգր.* typesetting office.

ԳՐԱՊԱՀԱՐԱՆ, գ. bookcase.

ԳՐԱՊԱՀՈՑ, գ. book depository.

ԳՐԱՅԵԼ, բ. write/put/take down, note, record; (նշումներ անել) take/make notes; (հապճեպ) jot down.

ԳՐԱԴՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՐԱԴՈՒՄ** } գ. writing, record.

ԳՐԱՍԱՐՔ, գ. deskset.

ԳՐԱՍԵՂԱՆ, գ. writing-table, (writing-) desk; (զզրոցներով, դարակներով) bureau.

ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ, գ. office, bureau; ◊ **գլխավոր ~** headquarters; **հաստատության ~** registered office; **շինարարական ~** building office.

ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԱՅԻՆ, ա. office; *փխբ.* (ձևական; բյուրոկրատական) formal, dry, bureaucratic, red-tape; ◊ **~ պիտույքներ** stationery.

ԳՐԱՎ, գ. (առարկան, իրը) pledge, pawn, mortgage; (գործողությունը) pawning; (անշարժ գույքի մասին) mortgaging; ◊ **դրամական ~** security, caution (money); **որպես ~** on the security (of); in security (for); **անշարժ գույքը**

~ դնել mortgage; ~ դնել pawn, hypothecate, put in pledge.

ԳՐԱՎԱԿԱՆ, գ. pledge; (առհավատչյա) guarantee; ◊ **բարեկամության** ~ token of friendship; **հաջողության** ~ pledge/earnest of success.

ԳՐԱՎԱՃԱՌ, գ. bookseller.

ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. book-trade.

ԳՐԱՎԱՏՈՒՆ, գ. pawnshop; *ամ.* hockshop.

ԳՐԱՎԵԼ, բ. seize, capture, grab; (հրապուրել) captivate, fascinate, enthrall, attract, draw; (բռնագրավել) confiscate, requisition; (զբաղեցնել) occupy, take up; *մարզ.* win; ◊ **առաջին տեղը** ~ win/capture first place, take (the) first place; **դիրք** ~ occupy/fill a post/position; **իշխանությունը** ~ seize power; **իր կողմը** ~ win round; **մեկի տեղը** ~ take sb's place, supplant/supersede sb; **շատ տեղ** ~ occupy/take (up) much/a lot of room; **պաշտոն** ~ hold/fill a post; **ուշադրություն** ~ attract/draw attention; **քաղաքներ** ~ occupy/capture towns.

ԳՐԱՎԻՉ, ա. attractive, winning; (հրապուրիչ) alluring, inviting, tempting; ◊ ~ **անձնավորություն** attractive personality; ~ **ժպիտ** winning smile.

ԳՐԱՎՈՐ, 1. ա. written; 2. գ. test paper; 3. մ. in writing, in written form; ◊ ~ **աշխատանք** written work; ~ **խոսք** written language; *իրավ.* ~ **հարցաքննություն** letters rogatory; ~ **շարադրել** put sth down on paper; ~ **քննություն** written examination.

ԳՐԱՎՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. attractiveness, allurements.

ԳՐԱՎՈՒՄ, գ. seizure, capture; (զավթում) occupation; ◊ **իշխանության** ~ seizure of power; **քաղաքական իշխանության** ~ conquest of political power.

ԳՐԱՔՆՆԱԴԱՏ, գ. literary critic.

ԳՐԱՔՆՆԻՉ, գ. censor.

ԳՐԱՔՆՆՉԱԿԱՆ, ա. censorial.

ԳՐԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. censorship; ◊ ~**ն անցած** passed by the censor, censored, licensed.

ԳՐԳԻՌ, գ. excitation; (զայրույթ, բորբոքում) irritation; (ազդակ) impulse, stimulus (pl. -li), incentive; ◊ **արտաքին** ~**ներ** external stimuli.

ԳՐԳԻՌԵԼ, բ. excite; (բորբոքել) irritate; (դրդել) incite, provoke; (առաջացնել) rouse, arouse, stir; ◊ **ախորժակ** ~ provoke/stimulate/sharpen/whet the appetite; **դեմ** ~ incite sb against, set sb against, instigate (to), set on, urge on.

ԳՐԳՌԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. excitability.

ԳՐԳՌԻՉ, ա. exciting; (զայրացուցիչ) irritating; (հրահրիչ) inciting, instigating, provoking; (խթանիչ) stimulating, stimulant; (հուզիչ) stirring, exciting.

ԳՐԳՌՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. excitedness, irritability.

ԳՐԳՌՎԵԼ, բ. (զայրանալ) irritated, angry, exasperated; (հուզվել) agitated; (լարվել) highly strung, wrought up, strung-up; ◊ ~**ված տեսք** excited face/look.

ԳՐԳՌՈՒՄ, գ. excitation, excitement; (հուզում) agitation; (բորբոքում, սաստկացում) kindling, intensication, strengthening.

ԳՐԵԹԵ, վ. almost, nearly; *գրք.* well-nigh; ◊ ~ **ոչինչ** next to nothing; ~ **ոչ մի փոփոխություն** practically no change; ~ **անհնարին** almost well-nigh/practically impossible, next to impossible.

ԳՐԵԼ, բ. write; (ստեղծագործել) write, compose; (թերթերում՝ ամսագրերում) write (for); ◊ **ապրանքագիր** ~ make out an invoice; **գրիչով** ~ write in pen/ink; **երաժշտություն** ~ compose music; ~ **ու թուղթ** writing paper; **հստակ՝ ընթեռնելի** ~ write legibly/plain/a good hand; **ոչ հստակ՝ անընթեռնելի** ~ write illegibly/a bad hand; **մատիտով** ~ write in pencil, make a note in pencil; **մեծատառերով փոքրատառերով** ~ write in upper-case/lower-case (կամ capital/small) letters.

ԳՐԵՆԱԿԱՆ, ա. writing; ◊ ~ **պիտույքներ** stationery, writing materials.

ԳՐԻՉ, գ. pen; ◊ **ինքնահոս** ~ fountain-pen; **գնդիկավոր** ~ ball(-point) pen; ~ **վերցնել** put pen to paper; ~**ի մեկ հարվածով** with a stroke of the pen; ~**ի վարպետ լինել** wield a skilful pen; **մեկի** ~**ին պատկանել** belong to one's pen.

ԳՐԿԱՔԱՑ, ա. with open arms; ◊ ~ **ընդունել** receive with open arms, give a cordial/hearty welcome.

ԳՐԿԱԽԱՌՆՎԵԼ, բ. embrace, hug one another.

ԳՐԿԱԽԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ԳՐԿԱԽԱՌՈՒՄ** } գ. embrace.

ԳՐԿԵԼ, բ. embrace, take/fold/clasp in one's arms; *խսկց.* put one's arms (round).

ԳՐՈՀ, գ. attack, storm; ◊ **հեծյալ** ~ cavalry charge; **հետիոտն** ~ assault; **սվինային** ~ bayonet attack/charge, assault with the bayonette; **օդային** ~ air attack; ~**ի գնալ՝ նետվել** advance/rush to the attack; ~ **ով վերցնել առնել** take/capture by storm; ~ **տալ**, *տես* ԳՐՈՀԵԼ:

ԳՐՈՀԱՅԻՆ, **ԳՐՈՀԻՉ** } ա. assault; ◊ ~ **ավիացիա** assault aircraft, low flying attack aircraft; *ամ.* attack plane; ~ **ջոկատ** assault detachment.

ԳՐՈՀԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խսկց.* rush work.

ԳՐՈՀԵԼ, բ. attack, storm, assault, rush; (հեծելազորով) charge; ◊ **թևից** ~ take in flank; **թիկունքից** ~ take in the rear.

ԳՐՈՀՈՒՄ, *տես* ԳՐՈՀ:

ԳՐՈՂ[1], գ. writer, author, man of letters; (արձակագիր) prose-writer, prosaist; ◊ **կին ~** (lady) writer, author(ess).

ԳՐՈՂ[2], գ. devil, deuce; (չար ոգի) evil spirit; ◊ **~ը տանի** deuce take it! damn! confound it!; **~ի ծոցը (գնա)** (go) to the devil/hell; **~ի ծոցում** at the world's end, in the back of beyond; **~ի տարած՝ բաժին** cursed, damned, accursed.

ԳՐՈՇ, գ. penny, farthing; ◊ **առանց ~ լինել** be penniless/without a penny, not have a penny to one's name; **~ի արժեք չունենալ** be not worth a brass farthing/a penny.

ԳՐՈՇԱՆԱՅՆ, ա. cheap; (մանր, ճղճիմ) paltry, petty.

ԳՐՉԱԾԱՅՐ, գ. pen.

ԳՐՉԱԿ, գ. *պոետ.* scribbler; (խզբզող) scrawler; (թուղթ մրոտող) quill-driver, ink-slinger.

ԳՐՉԱԿԻՑ, գ. fellow-writer, pen-pal.

ԳՐՉԱԿԱՒՃ, գ. pen-holder.

ԳՐՉԱՏՈՒՓ, գ. pencil box, pencil case.

ԳՐՊԱՆ, գ. pocket; ◊ **ժամացույցի ~** watch pocket, fob; **կողքի ~** side pocket; **տաբատի հետևի ~** hip-pocket; **~ը դնել** put into the pocket; **~ը հաստացնել** line one's pockets; **~ի բառարան** pocket dictionary; **~ի դրամ՝ փող** pocket money; **~իս խփել՝ հարվածել** cost a pretty penny; **~ից հանել** take out of the pocket; **~ում մկներ են խաղում, ~ը դատարկ է** be penniless, be without a penny, not have a penny in one's pocket.

ԳՐՊԱՆԱՀԱՏ, գ. pickpocket.

ԳՐՊԱՆԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pickpocketing.

ԳՐՊԱՆԱՅԻՆ, ա. pocket.

ԳՐՊԱՆԵԼ, բ. *խոսկ.* pocket.

ԳՐՎԱԾՔ, գ. work, work of literature, writing; ◊ **ընտիր ~ներ** selected works, selections; **լավագույն ~** masterpiece, chef d'oeuvre.

ԳՐՎԱՆՔԱ, գ. *հնց.* (կշռի միավոր. ֆունտ) pound; (այդ չափի կշռաքար) weight (409 gr.).

ԳՐՎԵԼ, բ. be written; (ուղղագրության մասին) spell, be spelt; ◊ **ինչպե՞ս է այդ բառը ~ում** how is this word spelt? how do you spell this word?

ԳՐՏՆԱԿ, գ. rolling-pin.

ԳՐՏՆԱԿԵԼ, բ. roll (out); ◊ **խմորը ~** roll the dough/paste.

ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (երկտող) note, letter; ◊ **պաշտոնական ~** official letter, memorandum; **կից ~** covering letter; **հետ~** postscript (p.s.).

ԳՐՔԱՅԻՆ, ա. bookish; (վերացական) abstract; (ոչ գործածական, ոչ կենսական) unpractical; ◊ **~ արտահայտություններ** bookish expressions; **~ գիտելիքներ** book-knowledge/science; **~ ոճ** pedantic/bookish style.

ԳՐՔԱՆԻՇ, գ. ex-libris, bookplate.

ԳՐՔԱՍԵՐ, գ. bibliophile, lover of books, *խոսկ.* bookworm.

ԳՐՔՈՒՅԿ, գ. (փոքր գիրք) brochure, notebook; ◊ **գրպանի ~** pocketbook; **թոշակի ~** pension card; **խնայդրամարկղի ~** savings-account book; **չեկի ~** cheque-book.

ԳՑԵԼ, բ. (նետել) throw; (շպրտել) hurl, chuck, fling; (անցկացնել, տեղադրել) lay, build, construct; (թողնել) give up, leave off; (տապալել) throw off/down, overthrow; *փխր.* cast, dart, fling, hurl; ◊ **անկողինը ~** make the bed; **անուշը ~** injure; **ապակի ~** glaze; **ատամ(ներ)ը ~** have a set of teeth made, to have a tooth made; **արմատ ~** take root; **բանտ ~** fling/throw/cast into prison/goal; **գետին ~** drop, let fall; **զառերը ~** throw/cast the dice; **թունել ~** build/dig/make a tunnel; **իրար վրա ~** blame each other; **խարիսխ ~** cast/drop anchor; **կամուրջ ~** construct a bridge; **հայացք ~** cast a glance (at), dart/shoot a glance (at), cast one's eyes (at, over); **ձեռքը ~** raise, kam, hold/reach out one's hands; **ճանապարհ ~** accompany, see (to); **ճանկը ~** seize, get hold of; **միտքը ~** remind (of); **հոգի օրը ~** drive to despair; **պաշտոնից ~** remove from office, sack, *խոսկ.*; **ռումբ ~** drop bombs; **սեղան ~** lay the table; **ստվեր ~** cast/throw a shadow; **վրան ~** throw (on, over); **տեղը ~** fix, put (into, in); *բժշկ.* **(թևը) տեղը ~** set, reduce; **քաշը ~** slim; **քար ~** cast a stone.

ԳՈՒԹ, գ. mercy, charity, clemency; (կարեկցանք) compassion; (խղճահարություն) pity; ◊ **~ զգալ** feel (for); **~ ունենալ** have/take compassion (on, upon).

ԳՈՒԹԱՆ, գ. plough.

ԳՈՒԹԱՆԱՎԱՐ, գ. ploughman.

ԳՈՒԺԵԼ, բ. inform bad/mournful/grievous news, give/break sad news.

ԳՈՒԺԿԱՆ, գ. messenger/herald of sad news/misfortune.

ԳՈՒԼՊԱ, գ. stocking, sock, hose; ◊ **մետաքսե՝ բրդե ~ներ** silk/woollen stockings; **հաստերը չփախչող ~** nonrun stockings; **կարճ ~ներ** socks.

ԳՈՒԼՊԱՅԱԳՈՐԾ, գ. stocking-maker.

ԳՈՒԼՊԱՅԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. stocking-making.

ԳՈՒԼՊԵՂԵՆ, գ. hosiery.

ԳՈՒՄԱԿ, գ. string of carts; *ռզմ.* (unit) transport; *ամ.* train.

ԳՈՒՄԱՐ, գ. sum; ◊ **մեծ ~** large sum; **ընդհանուր ~** total sum.

ԳՈՒՄԱՐԵԼ, բ. add/sum up, summarize; (հրավիրել. ժողով՝ նստաշրջան) call together, summon, convoke, convene; (ի մի բերել, միավորել) assemble, bring/get together, hold a reunion.

ԳՈՒՄԱՐԵԼԻ, գ. *մար.* item.

ԳՈՒՄԱՐՏԱԿ, գ. battalion; ◊ **կապի ~** signal battalion; **հրաձգային ~** infantry battalion;

սակրավոր ~ field engineer battalion; **~ի հրամանատար՝ պետ** battalion commander.
ԳՈՒՄԱՐՏԱԿԱՅԻՆ, ա. battalion.
ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ, գ. *մաթ.* adding, composing, addition; (հրավիրում) convocation; ◊ **ժողովի** ~ calling/convening of a meeting; *ֆիզ.* **ուժերի** ~ composition of forces.
ԳՈՒՅԺ, գ. grievous/bad/sad/mournful news, sorrowful message.
ԳՈՒՅՆ, գ. colour, coloration, colouring; ◊ **կարմիր** ~ red (colour); **դեմքի** ~ complexion; *ֆիզ.* **հիմնական ~եր** primary colours; **լրացուցիչ ~եր** complementary colours; **պաշտպանական** ~ protective coloration; **~երը խտացնել** exaggerate, lay it thick, *դրմ.*; **սև ~երով տեսնել՝ ներկայացնել** see/show everything in the worst light; **~ը գցել** *տե՛ս* ԳՈՒՆԱԹԱՓՎԵԼ; **ամեն ~ի ու երանգի** of every colour and stripe; ~ **տալ** ~ **առնել** change (one's) countenance.
ԳՈՒՅՆԱԳՈՒՅՆ, ա. many-coloured; (բազմագույն) multi-coloured; (խայտաբղետ) motley, particoloured; (երփներանգ) variegated.
ԳՈՒՅՔ, գ. property, belongings; (ապրանք) stock, goods; *ռզմ.* stores; ◊ **անշարժ** ~ real property/estate, *ամ.* realty; **գյուղատնտեսական** ~ agricultural implements; **կենդանի** ~ livestock; **մեռյալ** ~ dead stock, farm equipment; **շարժական** ~ personal/movable property, personal estate; **պետական** ~ state property; **սեփական՝ անձնական** ~ private property, goods and chattels.
ԳՈՒՅՔԱԳՐԵԼ, բ. make an inventory, inventory, take stock (of).
ԳՈՒՅՔԱԳՐՈՒՄ, գ. making inventory, taking stock.
ԳՈՒՅՔԱՄԱՏՅԱՆ, գ. inventory.
ԳՈՒՅՔԱՅԻՆ, ա. property; ◊ ~ **ցենզ** property qualification; ~ **հարաբերություններ** property relations.
ԳՈՒՅՔԱՓՐԿՈՒՄ, գ. salvage, ◊ **~ման պայմանագիր** salvage contract.
ԳՈՒՆԱԳԵՂ, ա. colourful, (highly) coloured; (պատկերավոր) picturesque; (գունեղ, վառ) vivid.
ԳՈՒՆԱԶԱՐԴ, ա. painted, coloured.
ԳՈՒՆԱԶԱՐԴԵԼ, բ. paint, colour.
ԳՈՒՆԱԶԱՐԴՈՒՄ, գ. colouring, painting.
ԳՈՒՆԱԶԱՐԿԵԼ, բ. decolo(u)rize, decolour, fade; *փխբ.* make colourless/insipid, deprive of colour.
ԳՈՒՆԱԹԱՓ, ա. faded, discoloured; (գունատ. մարդու մասին) pale, pallid.
ԳՈՒՆԱԹԱՓՈՒՄ, գ. decolo(u)ration.
ԳՈՒՆԱԹԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (մարդու մասին) pallor, paleness.
ԳՈՒՆԱԹԱՓՎԵԼ, բ. fade, lose colour.
ԳՈՒՆԱԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. colour photography.
ԳՈՒՆԱՄՈՐԹ, ա. coloured; ◊ ~ **բնակչություն** coloured population.
ԳՈՒՆԱՅԻՆ, ա. colour.
ԳՈՒՆԱՆՅՈՒԹ, գ. pigment.
ԳՈՒՆԱՊԱԿԻ, գ. coloured/stained glass.
ԳՈՒՆԱՎԱԶԱԿԱՄ, գ. colour advertisement.
ԳՈՒՆԱՎՈՐ, ա. coloured, colour; ◊ ~ **կտոր** coloured staff; ~ **մետաղներ** non-ferrous metals; ~ **մետաղագործություն** non-ferrous metallurgy; ~ **պատկեր** colour picture; ~ **ֆիլմ** technicolour film.
ԳՈՒՆԱՎՈՐԵԼ, բ. tincture; (գույն տալ) colour; (ներկել) paint.
ԳՈՒՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. colouring, coloration; (ներկում) painting.
ԳՈՒՆԱՑ, ա. pale, pallid; *փխբ.* (անգույն, դժգույն) insipid, colourless; ◊ **հոգնածությունից** ~ wan; **բաթանի պես** ~ white as a sheet, pale as a ghost.
ԳՈՒՆԱՑՎԵԼ, բ. grow/turn pale, pale; **վախից** ~ blanch with terror.
ԳՈՒՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pallor, paleness; *փխբ.* (դժգունություն, անգունություն) insipidity, colourlessness.
ԳՈՒՆԴ[1], գ. globe, sphere, ball; *մարզ.* shot; *ռզմ., պատմ.* round shot, ball; ◊ *մարզ.* ~ **հրել** put the shot.
ԳՈՒՆԴ[2], գ. regiment; ◊ **գնդի հրամանատար** regiment/regimental commander.
ԳՈՒՆԵՂ, ա. colourful, (highly) coloured, vivid, picturesque.
ԳՈՒՆԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. picturesqueness, vividness.
ԳՈՒՆԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. colour music.
ԳՈՒՇԱԿ, գ. soothsayer; (բախտագուշակ) fortune-teller; (մարգարե) prophet, prophesier.
ԳՈՒՇԱԿԵԼ, բ. foretell; (կանխատեսել) foresee; (կանխագուշակել) foreknow; *գիտ.* predict.
ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fortune-telling, soothsaying; (կանխատեսում) foresight, prevision; (կանխագուշակում) prediction; (մարգարեություն) prophecy.
ԳՈՒՐԳՈՒՐԱԼԻԿ, ա. pet, endearing; ◊ ~ **բառեր՝ ժպիտ** pet/endearing words/smile; ~ **վերաբերմունք** kindness.
ԳՈՒՐԳՈՒՐԱՆՔ, գ. caress, endearment.
ԳՈՒՐԳՈՒՐԵԼ, բ. caress, fondle, pet; (փայփայել) cherish, foster; (շոյել) stroke; (քնքշորեն վերաբերվել) be nice/be gentle/tender.
ԳՈՒՍԱՆ, գ. goosan, Armenian national poet/singer/songster/songstress, bard.
ԳՈՒՅԵ, վ. perhaps, possibly, it is possible, very likely, may, maybe; ◊ ~ **նա գա** he/she may come.

Դ

Դ, դ the fourth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) four, fourth.

ԴԱ, դ. (մոտիկ առարկան) this (pl. these); (հեռու գտնվող առարկան) that (pl. those); (առանց նշելու) it (pl. they); ◊ **~ իմ գիրքն է** this/that is my book; **~ նրա քույրն է** that/it is his sister; **~ ի՞նչ է** what is that?; **դրանից հետո** after that; **դրանում կասկած չկա** there is no doubt about it; **դրա համար էլ** for that very reason, that is why; **դրա փոխարեն** instead of that; **դրանից հետո** then, after that, subsequently; **դրա հետևանքով** as a result (of that); **դրան ի պատասխան** in answer/reply/response (to that).

ԴԱԲԱՂ, գ. *անսնք.* foot-and-mouth disease, barbs, (mouth/skin) sore.

ԴԱԳԱՂ, գ. coffin, casket; ◊ **քարե ~** sarcophagus.

ԴԱԳԱՂԱԳՈՐԾ, գ. coffin-maker.

ԴԱԳԱՆԱԿ, գ. cudgel, bludgeon; ◊ **ոստիկանի ~** truncheon, club, baton; **մեջքին ~ կոտրել** cudgel, belabour.

ԴԱԴԱՐ, գ. (հանգիստ) rest, peace; (ընդմիջում) interruption, intermission, break, interval, pause; (կանգառ աշխատանքում՝ ճանապարհին) stop, halt; ◊ **~ չունենալ** have no peace, know no rest; **~ չունեցող** restless, undefatigable; **~ տալ** pause; (մեկին) **~ չտալ** give sb no rest, let sb have no peace; **10 օրվա ~** a 10-day(s) recess.

ԴԱԴԱՐԵԼ, բ. (հանգստանալ) rest, have/take a rest; (կանգ առնել) stop, come to a stop/standstill, pause, cease; (վերջ տալ, ավարտել) give up, end, cease.

ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼ, բ. (կանգնեցնել) stop, cease, discontinue, terminate; (վերջ տալ) put an end (to), make an end (of), bring to a stop; ◊ **բաժանորդագրությունը ~** discontinue the subscription; **բանավեճը ~** close the debate; **գազի՝ էներգիայի ևն մատակարարումը ~** cut off the gas/the electricity supply; **կրակը ~** cease fire; **հարցի քննարկումը ~** dismiss the subject; **հետաքննությունը ~** drop an inquiry/investigation; **պատերազմը ~** put an end to the war; **վիճաբանությունը ~** put an end to/drop the argument; **ռազմական գործողությունները ~** cease hostilities/military actions/activities.

ԴԱԴԱՐԵՑՈՒՄ, գ. stopping, cessation, ceasing, discontinuance; (կանգնեցում) stop, halt; (ավարտ) temination; ◊ **ատոմային զենքի արտադրության ~** stoppage/halting of the production of atomic weapon(s); *մանգ.* moratorium; **վճարումների ~** suspension of payments; **~ման ծանուցում** notice of temination.

ԴԱԶԳԱՀ, *տես* ՀԱՍՏՈՑ:

ԴԱԶԳԱՀԱՑԻՆԱԿԱՆ, *տես* ՀԱՍՏՈՑԱՑԻՆԱԿԱՆ:

ԴԱԶԳԱՀԱՑԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ՀԱՍՏՈՑԱՑԻՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԴԱԺԱՆ, ա. fierce, ferocious, violent; (անողոք) severe, stern; (գարհուրելի) brutal; (բիրտ, վայրագ) cruel; (անտանելի) intolerable, unbearable, insufferable; (ծանր) severe, stern; ◊ **~ եղանակ** inclement weather; **~ շահագործում** savage/brutal exploitation; **~ պատիժ** severe punishment; **~ սառնամանիք** severe/sharp frost; **~ վերաբերմունք** severe treatment.

ԴԱԺԱՆԱԲԱՐ, մ. fiercely, cruelly; (անողոքաբար) severely, sternly; (խստորեն) rigorously.

ԴԱԺԱՆԱԲԱՐՈ, ա. fierce, ferocious; (վայրագ) brutal; (կատաղի) truculent.

ԴԱԺԱՆԱՐԵՆ, *տես* ԴԱԺԱՆԱԲԱՐ:

ԴԱԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rigour, cruelty; (անողոքություն) severity, sternness; (վայրագություն) brutality, savageness; ◊ *իրավ.* **հանցագործության ~** severity of an offence.

ԴԱԼԱՐ, 1. ա. (կանաչ) green; (թարմ) fresh, new; *փխբ.* (երիտասարդ) young; ◊ **~ ճյուղեր՝ շիվ** sprout, shoot; **~ մարգագետին** green field; **~ մարմին** lithe/lissom body; **~ պատանեկություն** green youth; **2. գ.** verdure, sward.

ԴԱԼԱՐԱԶՈՒԿ, ա. bleak, barren, bare.

ԴԱԼԱՐԱՎՏ, գ. sward, fresh grass.

ԴԱԼԱՐԵԼ, բ. (աճել) grow; (կանաչել) become/grow/turn green.

ԴԱԼԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. freshness; (ճկունություն) flexibility, pliability, suppleness.

ԴԱԼԿԱԴԵՄ, ԴԱԼԿԱՀԱՐ ⟩ **ա.** wan, pallid, pale; (անգույն, դժգույն) colourless.

ԴԱԼԿԱՆԱԼ, բ. turn/grow pale; (գունատվել) blanch.

ԴԱԼԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pallor, paleness.

ԴԱԼՈՒԿ, ա. pale, pallid; (անգույն) colourless.

ԴԱԿԵԼ, բ. punch.

ԴԱԿԻՉ, գ. puncher, hole-puncher.

ԴԱԿՈՒՄ, գ. punching.

ԴԱՀԻՃ, գ. executioner, hangman, headsman; *փխբ.* butcher.

ԴԱՀԼԻՃ, գ. hall; (հանդիսասրահ) hall, auditorium; (պալատում) hall, presence chamber; ◊ **դատարանի ~** court-room; **նիստերի ~** conference-hall; **պարերի ~** ball-room, dancing-hall; **սպորտային ~** gymnasium (pl.-siums, -sia), arena.

ԴԱՀՃԱՊԵՏ, գ. head/chief executioner/hangman/headsman.
ԴԱՀՈՒԿ, գ. ski; ◊ **~ քշել** ski.
ԴԱՀՈՒԿԱՀԵՏՔ, գ. ski-track.
ԴԱՀՈՒԿԱՃՈՂ, գ. ski-stick.
ԴԱՀՈՒԿԱՄՐՑՈՒՄ, գ. ski competition.
ԴԱՀՈՒԿԱՅԻՆ, ա. ski; ◊ **~ սպորտ** skiing; **~ հագուստ** ski(ing) suit.
ԴԱՀՈՒԿԱՎԱԶՔ, գ. ski-run, ski-race.
ԴԱՀՈՒԿԱՎԱՅՐԷՋՔ, գ. speed skiing (downhill).
ԴԱՀՈՒԿԱՐՇԱՎ, գ. skiing trip.
ԴԱՀՈՒԿԱՑԱՏԿ, գ. ski-jumping.
ԴԱՀՈՒԿՈՐԴԱ(ՈՒՀԻ), գ. skier.
ԴԱՀՈՒԿՈՒՂԻ, գ. ski-track.
ԴԱՂԵԼ, բ. burn, sting; (ծեծել՝ հարվածել մտրակով՝ ճիպոտով) lash/flog severely; *փխր.* (խայթել) bite, sting, taunt (with); (ցավ պատճառել) hurt.
ԴԱՂԱՋ, գ. *բար.* mint.
ԴԱՄ, գ. drone, (musical) accompaniment, background music; ◊ **~ պահել** accompany the duduk (Armenian national pipe), join in singing, join in a song; *փխր.* echo.
ԴԱՄԲԱՆԱԳԻՐ, գ. epitaph.
ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ, ա., գ. tomb, funeral, grave; ◊ **~ ճառ** funeral oration.
ԴԱՄԲԱՆԱՔԱՐ, գ. tombstone, gravestone.
ԴԱՄԲԱՐԱՆ, գ. tomb, sepulchre, mausoleum; (եկեղեցու տակ) crypt; ◊ **տոհմական՝ ընտանեկան ~** family (burial) vault.
ԴԱՄԲՈՒԼ, գ. *խնկ.* plum.
ԴԱՄԲՈՒԼԵՆԻ, գ. plum-tree.
ԴԱՄՈԿԼՅԱՆ, *միայն* **~ սուր** կապակցության մեջ՝ Sword of Damocles, Damocles' Sword.
ԴԱՅԱԿ, գ. nursemaid, (dry-)nurse, baby-sitter; ◊ **հիվանդացնոցի ~** nurse; **ստնտու ~** wet-nurse.
ԴԱՅԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nursing; ◊ **~ անել** nurse; (երեխաների), (dry-) nurse, wet-nurse, dandle; *փխր.* fuss (over).
ԴԱՅԼԱՅԼ, գ. trill; (թռչուն) chirping, warble; ◊ **սոխակի ~** warble/warbling of the nightingale.
ԴԱՅԼԱՅԼԵԼ, բ. trill, warble, chirp.
ԴԱՆԱԿ, գ. knife; ◊ **այգեպանի ~** pruning-knife; **գրպանի ~** penknife; **թղթահատ ~** paper-knife; **ծալովի ~** clasp knife; **խոհանոցի ~** kitchen-knife; **ճաշի ~** table-knife; **մսի ~** carving-knife; **~ սրել** whet one's knife/sword; **~ը կոկորդին դեմ անել** pester sb, worry the life out of sb; **~ը մեջքը խրել** stab in the back, put the dagger in sb's back; **~ը ոսկորին է հասել** he lost all patience, his patience gave way, his patience is exhausted; **~ի տակ ընկնել** be under operation, be operated upon; **~ի պես կտրել** snap out; **~ի տակ մեռնել (վիրահատության ժամանակ)** die under the knife (during operation); **առանց ~ի մորթել** put in a desperate situation, be the ruin (of).
ԴԱՆԱԿԱԿՈՒԻՎ, գ. *խնկ.* throat-cutting.
ԴԱՆԱԿԱՀԱՐ, ա. killed/wounded with knife, stabbed with knife, knifed.
ԴԱՆԱԿԱՀԱՐԵԼ, բ. stab/wound/kill with knife, knife.
ԴԱՆԱԿԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. stabbing,
ԴԱՆԱԿԱՀԱՐՈՒՄ } knife-wounding.
ԴԱՆԴԱՂ, ն. ա. slow; (առանց չտապելու) unhurried; (անփութկոտ) deliberate; (հանգիստ) leisurely; ◊ **~ շարժումներ** unhurried/slow movements. 2. մ. slowly, unhurriedly, deliberately.
ԴԱՆԴԱՂԱԳՆԱՑ, ա. slow, low-speed.
ԴԱՆԴԱՂԱԽՈՍ, ա. slow-speaking.
ԴԱՆԴԱՂԱՀՈՍ, ա. slow-flowing.
ԴԱՆԴԱՂԱՄՏՏ, ա. slow-witted, thick-headed, dull; գ. slow person, a person with slow reactions.
ԴԱՆԴԱՂԱՆԱԼ, բ. slow down, slacken, become slower.
ԴԱՆԴԱՂԱՇԱՐԺ, ա. slow, slow-moving, sluggish; ◊ **~ մարդ** slowcoach, laggard.
ԴԱՆԴԱՂԱՇԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. slowness, sluggishness.
ԴԱՆԴԱՂԱՔԱՅԼ, ա. slow-footed, slow-paced.
ԴԱՆԴԱՂԵԼ, բ. slow down, slacken, become slower; (հապաղել) linger, delay.
ԴԱՆԴԱՂԵՑՆԵԼ, բ. slow down, slacken; (արագությունը պակասեցնել) reduce the speed; ◊ **քայլերը ~** slow down the pace, walk slower.
ԴԱՆԴԱՂԵՑՈՒՄ, գ. slowing down, deceleration; (հապաղում) delay; *երաժշ.* ritardando, retarding.
ԴԱՆԴԱՂԸՆԹԱՑ, գ., ա. slow speed.
ԴԱՆԴԱՂԿՈՏ, ա. sluggish, slow; ◊ **~ մարդ** slowcoach, laggard.
ԴԱՆԴԱՂԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sluggishness.
ԴԱՆԴԱՂՈՒԵՆ, մ. slowly, sluggishly, lingeringly.
ԴԱՆԴՈՒՒ, գ. *բար.* purslane.
ԴԱՆԻԱԿԱՆ, ա. Danish.
ԴԱՆԻԱՑԻ, գ. Dane.
ԴԱՆԻԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Danish, the Danish language.
ԴԱՇԻՆՔ, գ. (դաշն) alliance, union; (դաշնագիր) agreement; *իրավ.* treaty, pact; ◊ **առևտրական ~** trade agreement; **~ կնքել** conclude an alliance (with), sign a pact; **ռազմական ~** military alliance; *պատմ.* **սուրբ ~** the Holy Alliance.
ԴԱՇՆԱԳԻՐ, գ. treaty, convention, agreement; *իրավ.* treaty, pact; ◊ **ռազմական ~** military pact; **փոխադարձ օգնության ~** mutual assistance pact; **~ կնքել** conclude/sign a treaty;

ըստ ~ի, ~ի համաձայն under/according to the treaty.

ԴԱՇՆԱԳՐԱՅԻՆ, գ. treaty, of a pact.

ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ(ՈՒՀԻ), գ. pianist.

ԴԱՇՆԱԿԻՑ, 1. ա. allied, union; 2. գ. ally; ◊ **~ պետություններ** allied powers.

ԴԱՇՆԱԿՑԱՅԻՆ, ա. allied, inter-allied; federative, federal.

ԴԱՇՆԱԿՑԵԼ, բ. *conclude an alliance*; (դաշինքի՝ միության մեջ մտնել) enter into an alliance; (դաշինք կազմել) make an alliance.

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. alliance, union, coalition; (ֆեդերացիա) federation, confederation, confederacy; ◊ **Հայ Հեղափոխական ~** Armenian Revolutionary Federation, ARF.

ԴԱՇՆԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accord, chord.

ԴԱՇՆԱՄՈՒ, գ. (upright) piano; ◊ **~ի կոնցերտ** piano concerto, concerto for the piano; **~ի համերգ** piano concert; **~ նվագել** play the piano.

ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԱՅԻՆ, ա. piano; ◊ **~ նվագակցություն** accompaniment on the piano, piano accompaniment.

ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. federation.

ԴԱՇՏ, գ. field; ◊ **թենիսի ~** tennis court; **կռվի ~** battle-field; *ֆիզ.* **մագնիսական ~** magnetic field; **~ դուրս գալ** go out into the fields.

ԴԱՇՏԱՀՈՎԻՏ, գ. valley, vale, plain; *բնստ.* dale.

ԴԱՇՏԱԿԱՅԱՆ, գ. field-camp.

ԴԱՇՏԱԼՎԵԼ, գ. *կենդ.* field fox.

ԴԱՇՏԱՄԵԽԱԿ, գ. *բոտ.* meadow carnation.

ԴԱՇՏԱՄՈՒԿ, գ. *կենդ.* field mouse.

ԴԱՇՏԱՅԻՆ, ա. field; ◊ **~ աշխատանք** field-work; **~ ծաղիկներ** wild/meadow flowers; **~ հիվանդանոց** field hospital, ambulance, mobile clinic.

ԴԱՇՏԱՊԱՇՏՊԱՆ, ա. field-protecting; ◊ **~ շերտեր** shelter belts; **~ անտառաշերտեր** field-protecting forest belts.

ԴԱՇՏԱՎԱՅՐ, գ. valley, vale, plain; ◊ **Արարատյան ~** Ararat valley.

ԴԱՇՏԱՎԱՐ, գ. field-crop cultivator.

ԴԱՇՏԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. field-crop cultivating; ◊ **~ բրիգադ** field (crop) team/brigade.

ԴԱՇՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. field-crop cultivation.

ԴԱՇՏԱՐՏԱՍ, գ. *բոտ.* St. John's wort.

ԴԱՇՈՒՅՆ, գ. dagger, poniard.

ԴԱՇՈՒՆԱՀԱՐԵԼ, բ. stab with a dagger/poniard.

ԴԱՇՈՒՆԱՀԱՐՈՒՄ, **ԴԱՇՈՒՆԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. dagger-stabbing.

ԴԱՋ, գ. print, stamp, mark, brand (on cloth).

ԴԱՋԱԳԻՐԾ, գ. (cloth-)printer.

ԴԱՋԵԼ, բ. print; (դրոշմել) stamp, mark, brand.

ԴԱՋՎԱԾ, ա. printed; ◊ **~ ովի գործվածք** printed/fast-printed cloth.

ԴԱՋՎԱԾՔ, գ. printing; (դրոշմ, դրոշմվածք) stamping, marking, branding.

ԴԱՂԸ, **ԴԱՂՒ** } ա. bitter; (տխուր, վշտալի) miserable, sorrowful, sad; ◊ **~ արցունքներ** bitter tears; **~ գինի** dry wine; **~ հաբ** bitter pill to swallow; **~ ճակատագիր** hard/cruel lot; **~ ճշմարտություն** bitter/unpalatable truth.

ԴԱՂԱՁԱԳԻՆ, ա. very bitter.

ԴԱՂՆԱԼ, բ. become; turn; (շրջվել) turn; (պտտվել) turn round; (դիմել) address, apply (to); (վերածվել) turn (into), change (into/to), become; ◊ **բժիշկ ~** become a doctor; **կարուկ ~** swing; **համակ ուշադրություն ~** become all ears; **հետ ~** turn back, return; **մեջքով ~** turn one's back (upon); **պատճառ ~** be/become the reason; **րոպեները ժամեր դարձան** the minutes passed/stretched into hours.

ԴԱՂՆԱՀԱՄ, 1. ա. bitter, rancid, rank; 2. գ. bitter taste; ◊ **~ պտուղ** bitter fruit.

ԴԱՂՆԱՆԱԼ, բ. turn/become/grow bitter; *փիլ.* (վշտանալ) be pained/annoyed; grieve.

ԴԱՂՆԱՁՈՒՆՉ, ա. cruel, fierce, severe; (վշտալի) sorrowful, sad, pitiful; ◊ **~ քամի** bitter wind.

ԴԱՂՆԱՊԵՍ, *տես* ԴԱՂՆՈՐԵՆ:

ԴԱՂՆԱՑՆԵԼ, բ. embitter, pain; (վշտացնել) grieve.

ԴԱՂՆԱՑՈՒՑԻՉ, ա. grievous, distressing; (հիասթափեցնող) disappointing, annoying; (սրտնեղիչ) vexatious, vexing.

ԴԱՂՆՈՐԵՆ, մ. bitterly, sadly; (վշտալի) mournfully, sorrowfully; (խղճալի) pitifully; ◊ **~ լալ** cry bitterly.

ԴԱՂՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bitterness, bitter taste; (դառը բան) bitter stuff; *փիլ.* (վիշտ, ցավ) misfortune, pain; ◊ **~ կրել** experience/feel bitterness/pain; **~ ճաշակել** have seen/known much sorrow; **~ պատճառել** give pain, grieve; **~թյան բաժակ** bitter cup; **~թյան բաժակը մինչև վերջ խմել** drink/drain the cup to the dregs.

ԴԱՍ[1], գ. estate; (բույսերի՝ կենդանիների ևն) class, group; ◊ **ազնվական ~** the nobility; **արտոնյալ ~** privileged estate; **հոգևոր ~** the clergy; **քաղքենիական ~** the petty bourgeoisie; **միջին ~ի ազնվականություն** the gentry.

ԴԱՍ[2], գ. lesson; (տնային հանձնարարություն) homework, task, lesson; ◊ **~ առնել** learn a lesson; **~ տալ** give/conduct a lesson, teach; **~եր վերցնել** take lessons; **~երը պատրաստել** do one's lessons/homework; **~ին** at the lesson; **պատմության ~եր** lessons of history.

ԴԱՍԱԲԱՇԽՈՒՄ, գ. assignment of academic courses/hours, class schedule.

ԴԱՍԱԳԻՐՔ, գ. textbook; (ձեռնարկ) handbook, manual; (տարրականի) primer.
ԴԱՍԱԴՈՒԼ, գ. teacher's or student strike.
ԴԱՍԱԺԱՄ, գ. school/academic hours,
ԴԱՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. disposition;
ԴԱՍԱՎՈՐՈՒՄ } (տեղավորում) location; (կարգավորում) arrangement; ◊ **բառերի** ~ word order, arrangement of words.
ԴԱՍԱՏՈՒ, գ. teacher, instructor; (համալսարանի, կոլեջի) tutor.
ԴԱՍԱՏԱԽՏԱԿ, *տես* ԴԱՍԱՅՈՒՏԱԿ:
ԴԱՍԱՐԱՆ, գ. class, form, grade; (սենյակ) classroom; ◊ **առաջին** ~ first form/grade.
ԴԱՍԱՐԱՆԱԿԱՆ } ա. class.
ԴԱՍԱՐԱՆԱՅԻՆ }
ԴԱՍԱՐԱՆՑԻ, գ. former/grader; ◊ **առաջին** ~ first former/grader; **նա իմ ~ն է** he is my classmate.
ԴԱՍԱՅՈՒՏԱԿ, գ. time-table, schedule (of classes).
ԴԱՍԵԼ, բ, reckon (among, in), rank (among, with), class (with, among); (թվել, շարքում նշել) number (among); ◊ **վեր՝ բարձր** ~ think highly (of sb).
ԴԱՍԸՆԹԱՑ, գ. course of studies; ◊ **երկարատև՝ լրիվ** ~ complete course; **համառոտ՝ կարճատև** ~ short/concise course; ~ **լսել** take a course; ~ **վարել** give a course.
ԴԱՍԸՆԿԵՐ(ՈՒՀԻ), գ. classmate.
ԴԱՍԱԼԵԿ, գ. *հսկ.* class teacher, form master.
ԴԱՍՎԱՐ, գ. *հսկ.* form master in primary school.
ԴԱՍՏԱԿ, գ. wrist; (սրի կոթ) handle, haft, heft.
ԴԱՍՏԱԿԱՅԻՆ, ա. wrist.
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏ, գ. country-seat, country estate.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ, գ. educator; (մանկավարժ) master; (մասնավոր) tutor; ◊ **նրա ~ը իր քեռին էր** he was brought up by his uncle.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԵԼ, բ. bring up, rear; (կրթել) educate, teach, instruct.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԻՉ, ա. educational, educative.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ, ա. educational, educative; ◊ ~ **աշխատանք** educational work.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉՈՒՀԻ, գ. (դաստող) teacher, mistress; (մասնավոր) governess, instructress.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՎԱԾ, ա. well-bred, educated, well-raised, well brought up.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. breeding, good breeding.
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. upbringing, education, (good) breeding; ◊ **ֆիզիկական** ~ physical training.
ԴԱՎ, գ. intrigue, scheme; (մեքենայություն) machination; (որոգայթ) trap, snare, pitfall; (չարամտություն) crafty design, intrigue, conspiracy; ◊ ~ **լարել՝ նյութել** machinate, intrigue, scheme.
ԴԱՎԱԴԻՐ, գ. conspirator, intrig(u)ant, *ֆր.*; (կին) conspiratress, intrig(u)ante, *ֆր.*:
ԴԱՎԱԴՐԱԿԱՆ, ա. conspiratorial, mysterious.
ԴԱՎԱԴՐԵԼ, բ. intrigue, conspire (with, together), carry on an intrigue; (բանսարկել) scheme.
ԴԱՎԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. plot, conspiracy; ◊ ~**թյանը մասնակցել** join/partake in a conspiracy; ~ **հայտնաբերել** discover a plot, unveil a conspiracy~ **սարքել** conspire, plot, hatch a plot, *դիծվ.*
ԴԱՎԱՃԱՆ, գ. traitor, betrayer; (ռնգեղջյուր) renegade; (ամուսնական կյանքում) adulterer; (կին) traitress; (ամուսնական կյանքում) adulteress; ◊ ~ **դառնալ** turn traitor/traitress.
ԴԱՎԱՃԱՆԱԿԱՆ, ա. treacherous, traitorous; (ուխտադրուժ) perfidious.
ԴԱՎԱՃԱՆԵԼ, բ. betray; (ամուսնական կյանքում) be unfaithful (to).
ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. treachery, betrayal, treason; (անհավատարմություն) faithlessness; (ուխտադրժություն) perfidy; ◊ **ամուսնական** ~ adultery; **հայրենիքի** ~ high treason.
ԴԱՎԱՆԱՆՔ, գ. faith, belief, religion.
ԴԱՎԱՆԱՓՈԽ, ա., գ. apostate.
ԴԱՎԱՆԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. apostasy.
ԴԱՎԱՆԵԼ, բ. profess.
ԴԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԴԱՎԱՆԱՆՔ:
ԴԱՎԵԼ, բ. scheme, carry on an intrigue; (հնարել) machinate.
ԴԱՏ, գ. trial, legal action, proceedings at law, litigation; ◊ **արդար** ~ just/fair trial; **ընկերական** ~ comrades' court; **հետնորդների ~ը** the verdict of posterity; **պատվի** ~ court of honour; **քրեական** ~ criminal action/case; ~ **բացել** bring a suit/an action (against); **~ը կորցնել՝ տանուլ տալ՝ չահել** lose one's case/win the case; **~ը տեսնել** make short work (of), give short shrift; **~ի տալ** sue/prosecute sb, put on trial; **~ի տակ ընկնել** be under trial; **~ի օրը** on the day of the trial/judgement; **~ից խուսափել** evade the suit, be a fugitive from justice.
ԴԱՏԱԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. forensic medicine.
ԴԱՏԱԽԱԶ, գ. public prosecutor/procurator; ◊ **գլխավոր** ~ chief prosecutor, procurator general, Attorney General; **~ի օգնական** assistant procurator, Assistant Attorney General.
ԴԱՏԱԽԱԶԱԿԱՆ, ա. procurator's; ◊ ~ **հսկողություն** procurator's supervision/investigation կամ supervisory powers.
ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prosecutor's/procurator's office.
ԴԱՏԱԿԱԶՄ, գ. tribunal.
ԴԱՏԱԿԱՆ, ա. judicial, legal, forensic; ◊ ~ **գործողություն** judicial act; ~ **ծախսեր** legal costs; ~ **կատարածու** officer of the court, bailiff, *ամ.* marshal; ~ **կարգով** in legal form, through the court system; ~ **համակարգ** ju-

dicial system; ~ **հետաքննություն** judicial enquiry; ~ **հսկողություն** judicial supervision/review; ~ **նիստ** court sitting; ~ **սխալ** miscarriage of justice; ~ **փորձագետ** forensic expert; ~ **քննիչ** investigator, coroner; ~ **քննություն** judicial inquiry, legal investigation, judicial/forensic examination.

ԴԱՏԱՄԱՏՅԱՆ, գ. docket.

ԴԱՏԱՊԱՀԱՆՋ, գ. *իրավ.* action, suit; (գույքային) real action.

ԴԱՏԱՊԱՇՏՊԱՆ, գ. *իրավ.* (defence) advocate, counsel for the defence, barrister, (trial) attorney.

ԴԱՏԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* defence.

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼ, բ. sentence (to), condemn (to), convict; (մատնել) doom sb (to); ◊ **ազատազրկման՝ բանտարկության** ~ sentence to imprisonment; **անհաջողության** ~ doom/condemn to failure; **մահվան** ~ sentence/condemn to death; ~ **տուգանքի** fine.

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼԻ, ա. blameworthy, blameable; (պարսավելի) reprehensible; *իրավ.* chargeable.

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blameworthiness; (պարսավանք) reprehensibility.

ԴԱՏԱՊԱՐՏՅԱԼ, գ. convict, condemned.

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ, գ. blame, censure; *իրավ.* conviction, sentence, condemnation.

ԴԱՏԱՍՏԱՆ, գ. reprisal, violence; ◊ **արդար** ~ fair/just sentencing/verdict/justice; **ահեղ** ~ Doomsday; **արյունոտ** ~ massacre, carnage; **դաժան** ~ savage reprisal; **Լինչի** ~ lynch-law; **Լինչի** ~ **տեսնելը** lynching; **կարճ** ~ short shrift/work; ~ **տեսնել** inflict reprisals; **ահեղ** ~**ի օր** Day of Judgement, Doomsday.

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԳԻՐՔ, գ. *պատմ.* code of law.

ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. *իրավ.* judicial; ◊ ~ **կարգ** judicial/legal procedure.

ԴԱՏԱՎԱՐԵԼ, բ. carry on a lawsuit, be at law (with).

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* legal/court procedure/proceedings/action, trial, lawsuit; ◊ **քաղաքացիական** ~ civil procedure; **քրեական** ~ criminal procedure.

ԴԱՏԱՎԵՃ, գ. *իրավ.* suit, lawsuit, litigation.

ԴԱՏԱՎՃԻՌ, գ. *իրավ.* sentence, judgement, decree; ◊ **ատենակալների** ~ jury verdict; ~ **կայացնել** deliver a judgement, pass a sentence (on), sentence; ~**ն ի կատար ածել** execute the sentence.

ԴԱՏԱՎՈՐ, գ. judge, justice, magistrate; *մարզ.* (խաղավար) arbiter, referee, umpire; ◊ **միջնորդ** ~ arbitrator, mediator; (նաև *մարզ.*) umpire; *հնց.* **հաշտարար** ~ Justice of the Peace.

ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. judicial; *մարզ.* referee, umpire.

ԴԱՏԱՐԱՆ, գ. law-court, court, Court of Law/Justice, tribunal, forum; ◊ **առաջին ատյանի** ~ court of first instance; **Գերագույն** ~ Supreme Court; **զինվորական** ~ court martial; **երդվյալների** ~ jury court; **ժողովրդական** ~ People's Court; **հաշտարար** ~ court of arbitration, jury of one's peers; **ռազմադաշտային** ~ drumhead court martial; **վերաքննիչ** ~ court of appeal; **վճռաբեկ** ~ court of cassation; **գործը** ~ **տալ** take it (the case) to the court; ~ **կանչել** summons, cite, subpoena; ~**ի որոշում** court decision/order; ~**ի քարտուղար** court clerk; ~**ում** in court; **իրավասու** ~**ում** in the court of (competent) jurisdiction.

ԴԱՏԱՐԱՆԱԿԱՆ, **ԴԱՏԱՐԱՆԱՅԻՆ** } ա. court, judicial.

ԴԱՏԱՐԿ, ա. empty, vacant, void; (սնամեջ) hollow; (անբնակ, անմարդաբնակ) uninhabited, tenantless; (անբովանդակալից) idle, empty; (անիմն, զուր) ungrounded, vain; ◊ ~ **գրպան** empty pocket; ~ **երազներ** castles in the air, idle dreams; ~ **խոսակցություն** idle talk; ~ **խոսքեր** mere words; ~ **կյանք** futile/frivolous life; ~ **հույսեր** vain hopes; ~ **ձեռքով** empty-handed; ~ **մարդ** shallow/light-minded man/person; ~ **սենյակ** empty/vacant/unoccupied/uninhabited room; ~ **ստամոքս** empty stomach; ~ **տեղ** blank space; ~ **-** ~ **դուրս տալ** talk aimlessly.

ԴԱՏԱՐԿԱԲԱՆ, գ. idle talker, twaddler.

ԴԱՏԱՐԿԱԲԱՆԵԼ, բ. twaddle, prate, talk idly.

ԴԱՏԱՐԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idle/empty talk, idle chatter, twaddle.

ԴԱՏԱՐԿԱԽՈՍ, *տես* ԴԱՏԱՐԿԱԲԱՆ:

ԴԱՏԱՐԿԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԴԱՏԱՐԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԴԱՏԱՐԿԱՁԵՌՆ, ա. *խսկց.* empty-handed.

ԴԱՏԱՐԿԱՄԻՏ, ա. empty-headed; *խսկց.* feather-brained, rattle-brained.

ԴԱՏԱՐԿԱՊԱՐՏ, 1. ա. idle, useless; (անպետք) good-for-nothing; 2. գ. idler, loafer, slacker; (պարապ-սարսափ մաճ եկող) loiterer.

ԴԱՏԱՐԿԵԼ, բ. empty; (այլ տեղ լցնել) pour into (another container/place); ◊ **բաժակը** ~ down, toss off (at a draught/in one go); **սիրտը** ~ unburden/unload/pour out one's heart, unbosom oneself, get it off one's chest; **տունը** ~ vacate the premises; *խսկց.* clear out.

ԴԱՏԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. emptiness; *գրք.* void; *փիլ.* (անարդյունավետություն) futility; (անբովանդակություն, մակերեսայնություն) frivolousness; (բացակայություն) lack, absence; *ֆիզ.* vacuum; ◊ **Տորիչելյան** ~ Torricelian vacuum.

ԴԱՏԱՓՈՐՁԱԳԵՏ, գ. forensic expert.

ԴԱՏԱՔՆՉԱԿԱՆ, ա. (court) investigative.

ԴԱՏԱՔՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (court) investigation.

ԴԱՏԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hearing, trial; (երդվյալների մասնակցությամբ) trial by jury; ◊ **նախնական՝ վերջնական** ~ preliminary/final hearing/inquiry; **քաղաքացիական** ~ civil trial.

ԴԱՏԵԼ[1], բ. (դատողություն անել) reason, judge, think, consider; *իրավ.* (դատ վարել) try, bring to trial; (դատապարտել) sentence, condemn, convict; *մարզ.* referee, umpire; ◊ **արտաքինից** ~ judge by appearance(s); **սխալ** ~ misjudge; **ամեն ինչից ~ով** to all appearances; **~ով ելա ասածից** to judge/judging from his words; **եթե դրանով ~ելը** if it is anything to go by; **~ող** reasonable, sober-minded; (հաշվենկատ) calculating.

ԴԱՏԵԼ[2], բ. (աշխատել) toil, labour, work; (վաստակել) earn; ◊ **դառը** ~ toil, toil out, toil and moil.

ԴԱՏԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reason, intellect, judgement; (միտք, մտածողություն) reasoning; (արտահայտություն) discourse; ◊ **առողջ** ~ common sense; **~ներ անել** reason; **առանց ~բյան՝ ~ների** without arguing/argument.

ԴԱՏԱՎՃՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* convictions, criminal record; ◊ ~ **չունենալ** have no previous convictions.

ԴԱՐ, գ. century, era; (դարաշրջան) age; ◊ **բրոնզի** ~ the Bronze Age; **մի ամբողջ** ~ for an entire century, for ages; **քարի** ~ the Stone Age; **շատ ~եր առաջ** (many) centuries ago; **~երի ընթացքում** for/over/during centuries; **20-րդ ~ի ընթացքում** in the twentieth century; **իր ~ն ապրել** have had one's day; (իրերի՝ առարկաների մասին) go out of fashion.

ԴԱՐԱԳԼՈՒԽ, գ. epoch, age, era; (դարասկիզբ, դարավերջ) beginning of a century, end/completion of a century; ◊ ~ **կազմել** make an epoch.

ԴԱՐԱԿ, գ. shelf; (գզրոց) drawer.

ԴԱՐԱԿԱՉՈՒԿ, ա. epochal, epoch-making.

ԴԱՐԱՆ, գ. (բաբասող) cover, shelter, refuge, asylum; (ծուղակ) ambush; (պահարան, զեսեղարան, պահոց); ◊ ~ **դնել՝ սարքել՝ լարել** make/lay an ambush; ~ **մտնել** lie in ambush; ~ **փնտրել** seek refuge/shelter; **~ի մեջ ընկնել** run into an ambush, be ambushed; **~ում** under cover.

ԴԱՐԱՆԱԿԱԼԵԼ, բ. lie in ambush/in wait.

ԴԱՐԱՆԱԿԱԼՈՒՄ, գ. ambush.

ԴԱՐԱՇՐՋԱՆ, գ. epoch, age, era; ◊ **վերածննդի** ~ Renaissance; **ավատատիրության՝ ֆեոդալիզմի** ~ age of feudalism.

ԴԱՐԱՍԿԻԶԲ, գ. beginning/turn of the century; ◊ **~ին** at the beginning/turn of the century.

ԴԱՐԱՎԱՆԴ, գ. terrace, rising ground.

ԴԱՐԱՎԵՐՋ, գ. close/end of the century; **~ին** at the end of the century; from age to age.

ԴԱՐԱՎՈՐ, ա. (դարեր ունող) age-long, centuries-old, age-old; (շատ հին, հնամյա) ancient, centuries-old; ◊ ~ **կաղնի** venerable/ancient oak.

ԴԱՐԲԻՆ, գ. blacksmith, smith, hammersmith.

ԴԱՐԲՆԵԼ, բ. forge.

ԴԱՐԲՆՈՑ, գ. smithy, forge; *ամ.* farriery; (արտադրամաս) forge shop.

ԴԱՐԲՆՈՑԱՅԻՆ, ա. blacksmith's.

ԴԱՐԲՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blacksmith's work.

ԴԱՐԴ, գ. *իսկց.* grief, sorrow, distress; (հոգս) anxiety; ◊ ~ **անել** grieve (for, over); (վշտանալ) be distressed; (սուգ անել) mourn (over, for); ~ **ու ցավ** much trouble/anxiety.

ԴԱՐԻ-ԴԱՐ, մ. eternally, everlasting; from century to century.

ԴԱՐՁ, գ. turn(ing); (վերադարձ) return; (շատ անգամներ) recurrence; ◊ **աջ՝ ձախ** ~ turn(ing) to/on the right/left, right/left turn; **կտրուկ** ~ sharp turn; **~ի բերել** convert; **~ի գալ** be converted, turn on the right trail, *դիմ.*:

ԴԱՐՁԱԲԵՎԵՌ, **ԴԱՐՁԱԿԱՄ** } գ. (մեխի տեսակ) rivet, clinch(er).

ԴԱՐՁԱԿԵՏ, գ. turning-point; ◊ ~ **լինել** be a turning-point.

ԴԱՐՁԱԼ, մ. again; (նորից) anew, afresh; (կրկին) once again/more; ◊ ~ **ու** ~ again and again, more and more.

ԴԱՐՁՆԵԼ, բ. turn; (պտտել) turn round; (վերածել) turn/convert (into), change (into, to), reduce (to); (կտրուկ շրջել) swing, sway, veer; ◊ **հետ** ~ turn back; **ուշադրություն** ~ pay attention (to), notice, take notice (of); **ուշադրություն չ** ~ not notice, take no notice/heed; (բանի տեղ չդնել) disregard, ignore; **փոշի** ~ reduce to powder, pulverize; **քար** ~ turn to stone; **մեկի ուշադրությունը** ~ call/draw/direct sb's attention (to).

ԴԱՐՁՎԱԾ, գ. idiom, phrase, phraseological unit.

ԴԱՐՁՎԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. idiomatic, phraseological.

ԴԱՐՁՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idiomatics, phraseology.

ԴԱՐՁՈՒՄ, գ. turn(ing); return, coming back; ◊ **~ում կատարել** turn.

ԴԱՐՁԻՆ, գ. cinnamon.

ԴԱՐՁՆԱԳՈՒՅՆ, ա. brown.

ԴԱՐՊԱՍ, գ. gate; (ամբարտակի) lock-gate; (ֆուտբոլի) goal; ◊ **~ի մոտ կանգնել** stand in the gateway; *մարզ.* **~ի մոտով անցնել** miss (the) goal.

ԴԱՐՊԱՍԵԼ, բ. court, pay one's addresses (to), pay/make court (to).

ԴԱՐՊԱՍԱՊԱՀ, գ. *մարզ.* goal-keeper.

ԴԱՐՊԱՍԱՊԱՆ, գ. gate-keeper, door-keeper, porter; (կին) portress.

ԴԱՐՊԱՍԱՁՈՂ, գ. crossbar.

ԴԱՐԱԵԼ, բ. (դասավորել) put/lay together, stack up; (իրերը) pack up; (բեռը, փայտը) stow; (դիզել) pile, heap.

ԴԱՐԱԻՉ, գ. packer; (ռելսադիների) layer.

ԴԱՐԱՈՒՄ, գ. stacking, putting together; (իրերի) packing; (բեռի) stowing; (դիզում) piling; (ռելսերի) laying.

ԴԱՐԱՒՓՈՒՍ, 1. ա. bumpy, uneven; 2. գ. pits and bumps; ◊ **~ ճանապարհ** bumpy road.

ԴԱՓ, գ. tambourine.

ԴԱՓՆԱԶԳԻՆԵՐ, գ. *բար.* lauraceae.

ԴԱՓՆԻ, ա. laurel.

ԴԱՓՆԵՁԱՐԴԵԼ, բ. wreath/crown with laurels.

ԴԱՓՆԵԿԻՐ, գ. laureate; (մրցանակակիր) prize-winner.

ԴԱՓՆԵՊԱՏԱԿ, գ. laurels, wreath of laurels.

ԴԱՓՆԵՏԵՐԵՎ, գ. bay leaf (pl. -ves).

ԴԱՓՆԻ, գ. laurel; (ծառ) bay (-tree); ◊ **~ներ վաստակել** reap/win laurels.

ԴԱՓՆՅԱ, *տես* ԴԱՓՆԵ:

ԴԱՂԳԼՈՒԽ, ա., գ. blockhead, numskull.

ԴԱՂԶԳԻՆԵՐ, գ. *բար.* cucurbitaceae.

ԴԱՄԿ, գ. (vegetable) marrow.

ԴԱՄՈՒ, գ. pumpkin, gourd; ◊ **~ի կորիզ** pumpkin seed.

Դե, ծ. now; (խրախուսանք) come; (գոհունակություն՝ հարցական՝ սպասողական) well; ◊ **~ լավ** OK, all right then, very well; well then; **~ շո՛ւտ** hurry up now! **~՞, հետո՞ ինչ** well, and what then/next? so what?

ԴԵԳԵՐԵԼ, բ. roam, wander; (թափառել) rove, linger, stray; *խսկց.* dilly-dally; ◊ **անտառում ~** ramble; *խսկց.* **աշխարհում ~** knock about the world.

ԴԵԳԵՐՈՒՄ, գ. roaming, wandering, meandering; (փողոցներում) striding/wandering/meandering about the streets.

Դեզ, գ. stack, rick; ◊ **խոտի ~** haystack, hayrick.

ԴԵԿԱՆ, գ. dean.

ԴԵԿԱՆԱՏ, գ. dean's office.

ԴԵԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deanship.

ԴԵԿԼԱՐԱՑԻԱ, գ. declaration, proclamation

ԴԵԿԼԱՐԱՏԻՎ, ա. declarative; ◊ **~ հայտարարություն** declarative announcement/pronouncement/proclamation.

ԴԵԿՈՐԱՏԻՎ, ա. decorative, ornamental; ◊ **~ բույսեր** ornamental plants; **~ արվեստ** decorative art.

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, գ. December; ◊ **~ին** in December; **այս (տարվա) ~ին** this December; **անցյալ (տարվա) ~ին** last December; **հաջորդ (տարվա) ~ին** next December.

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ, ա. December; ◊ **~ եղանակ** December weather; **~ օր** December day, day in December.

Դեղ, գ. medicine, medication; *խսկց.* (թույն) poison; ◊ **հազի ~** cough medicine; **~ անել** cure, heal; **~ գրել** prescribe a medicine/medication; **~ ընդունել** take (one's) medicine; **~ տալ** give medicine; **~ (թունավորել)** poison; **~ պատրաստել** make up/prepare a medicine; **~ը օգնեց** the medicine helped; **~ի համար էլ (չկա)** not a bit/a drop/an ounce.

ԴԵՂԱԲԱԺԻՆ, գ. dose; (հեղուկ) draught; ◊ **չափազանց մեծ՝ փոքր ~** overdose/underdose; **մահացու ~** fatal/lethal dose.

ԴԵՂԱԲՈՒՅՍ, գ. herb(s), herbal medicine.

ԴԵՂԱԳԵՏ, գ. pharmacologist.

ԴԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. pharmacological.

ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pharmacology.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ, գ. pharmacist, pharmaceutist, apothecary; *ամ.* druggist.

ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pharmaceutics, pharmacy.

ԴԵՂԱԹՈՒՐՄ, գ. (medicinal/herbal) infusion.

ԴԵՂԱՀԱՊ } գ. pill, tablet, capsule, (մեծ)
ԴԵՂԱՀԱՍ } (փոքր) globule, pil(l)ule; ◊ **դառը ~** bitter pill to swallow; **~ կուլ տալ** swallow a pill; *փխբ.* swallow the pill; **~ի տուփ** pill-box.

ԴԵՂԱՄԵՋՈՑ, գ. remedy, medicinal means; ◊ **համայնաբույժ ~** panacea.

ԴԵՂԱՆՅՈՒԹ, գ. medicinal substance/matter, medicine.

ԴԵՂԱՊԻՏԱԿ, գ. label, ticket.

ԴԵՂԱՍՊԱԿ, գ. phial, bottle, vial.

ԴԵՂԱՏՈՄԱՐ, գ. prescription, recipe.

ԴԵՂԱՏՈՒՆ, գ. pharmacy, chemist's shop, apothecary; *ամ.* drug-store.

ԴԵՂԱՏՈՒՓՔ } գ. medicine chest; ◊ **առաջին**
ԴԵՂԱՐԿՂ } **օգնության ~** first-aid outfit/kit.

ԴԵՂԱՓՈՇԻ, գ. (medicinal) powder; powdered medicine.

ԴԵՂԱՔԱՆԱԿ, *տես* ԴԵՂԱԲԱԺԻՆ:

ԴԵՂԻՆ, ա. yellow; *փխբ.* (չար, ննջոտ) bilious, bitter, wicked; ◊ **~ մամուլ** yellow press, *խսկց.* gutter press; *բար.* **~ շաբաթուկ** gilly-flower, stock; *բժշկ.* **~ ջուր** (աչքի հիվանդություն) glaucoma; *բժշկ.* **~ տենդ** yellow fever; **~ տուն** (գժանոց) madhouse; **~ ցեղ** yellow race.

ԴԵՂՁ, գ. peach.

ԴԵՂՁԱՆԻԿ, գ. canary (bird).

ԴԵՂՁԵՆԻ, գ. peach(-tree).

ԴԵՂՆԱԳՈՒՅՆ, ա. (of) yellow (colour).

ԴԵՂՆԱԳԵՄ, ա. sallow.

ԴԵՂՆԱՑՍ, գ. (yellow) jaundice, icterus.

ԴԵՂՆԱՄԱԶ, ա. blonde, yellow-haired.

ԴԵՂՆԱԿՏՈՒՑ, ա. yellow-beaked; *փխբ.* (անփորձ) inexperienced; ◊ **~ պատանի** greenhorn.

ԴԵՂՆԱՄԱՐԻԹ, ա. yellow-skinned.

ԴԵՂՆԱՎՈՒՆ, ա. yellowish, yellowy.

ԴԵՂՆԱՏԵՆԴ, գ. *բժշկ.* yellow fever.

ԴԵՂՆԵԼ, բ. turn yellow; (դեղնին տալ) show yellow.
ԴԵՂՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. yellowness.
ԴԵՂՆՈՒՑ, գ. yolk, egg-yolk.
ԴԵՂԱՐԱՏՔ, գ. medicines, drugs.
ԴԵՄ, կ. (դիմաց) opposite; (դեմքով դեպի) facing; (ընդդեմ) against; (մոտերքը, կողմ) towards; ◊ **երեկոյան ~** towards evening; **իրար ~** face-to-face, facing one another, vis-à-vis, *ֆր.*; **կողմ՝ թեր և ~** for and against, pro and contra, pros and cons; **(պայքարել) որևէ բանի ~** (fight) against sth; **պատուհանի ~** facing the window; **տան ~** opposite the house; **~ անել** lay down, adduce; **~ առնել** collide (with), run (into), *խսկց.* fly (at); **~ գնալ** oppose, act against; **~ դնել** resist, withstand; **~ ընկնել** object, oppose; **~ լինել** be against, have sth against, mind; **~ կանգնել** stand up (against), set one's face (against); **~ հանդիման** *opposite*; **նա ~ չէ** he has nothing against it, he does not mind/object; **~ տալ** put (under), place (under); **~ն առնել** avert, stave off, ward off, suppress.
ԴԵՄԱՌԴԵՄ } մ. just opposite; (երես առ
ԴԵՄ-ԴԻՄԱՑ } երես) face-to-face, facing one another, vis-à-vis, tête-à-tête, *ֆր.*:
ԴԵՄԱԿՐԱՏ, գ. democrat.
ԴԵՄԱԿՐԱՏԱԿԱՆ, ա. democratic.
ԴԵՄԱԿՐԱՏԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. democratize.
ԴԵՄԱԿՐԱՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. democracy, democratism.
ԴԵՄԱԿՐԱՏԱՑՈՒՄ, գ. democratization.
ԴԵՄԱԿՐԱՏԻԱ, գ. democracy.
ԴԵՄԱԿՐԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. democratism, democracy.
ԴԵՄՔ, գ. (երես) face; (անձ) person, personality; *քեր.* person; ◊ *քեր.* **3-րդ ~** third person; **ծանոթ ~** familiar face; **կասկածելի ~** suspicious person, *իրավ.* suspect; **մեկի ~ը պարզել** unmask, expose sb.
ԴԵՊԻ, կ. to, towards; (ընդառաջ) meet; (հանդեպ, նկատմամբ) to, towards; ◊ **~ արևելք** to the East; **~ իր նպատակը** to his goal/aim; **առաջանալ ~** go/come to meet; (ընդառաջ գնալ) meet sb half-way.
ԴԵՊՈ, գ. depot; ◊ **երկաթուղային՝ շոգեքարշային ~** train depot, engine-shed, *ամ.* roundhouse.
ԴԵՊՈՒՏԱՏ, գ. deputy; ◊ **Գերագույն խորհրդի ~** deputy of the Supreme Soviet/Council.
ԴԵՊՈՒՏԱՏԱԿԱՆ, ա. deputy('s).
ԴԵՊՈՒՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deputation.
ԴԵՊՔ, գ. (պատահար, իրադարձություն) event, incident, occurrence; (դիպված) case; (հանգամանք) circumstance; ◊ **դժբախտ ~** accident; **հնարավոր ~** possible case; **սովորական ~** everyday occurrence; **տարօրինակ ~** strange occurrence; **այդպիսի ~ում** in such a case, in that case; **ամեն ~ում** in any case, anyhow, anyway, at any rate; **անհրաժեշտության ~ում** in case of need, if necessary, if need be; **արտակարգ՝ ծայրահեղ ~ում** in a special emergency, in case of special emergency; **լավագույն՝ վատագույն ~ում** at the best/worst; **հակառակ ~ում** otherwise; **ոչ մի ~ում** on no account, by no means, in no way; **որևէ բանի ~ում** in case of sth, in the event of sth; **տվյալ ~ում** for the present instance; **~ից ~** from time to time, sometimes; **~երի բերումով** by concurrence of circumstances, by coincidence; **~երի այդպիսի բերումով** in such a contingency; **առանձին ~երում** sometimes, in some /certain cases.
ԴԵՌ, մ. still; (դեռևս) as far back as, as long ago as; (առայժմ) for the time being, so far; (արդեն) already; (միայն) only; (նախ) at first, firstly; (բացասում. հարցի մեջ) yet; ◊ **~ ավելին** and what is more, morever; **~ էլի** still; **~ վաղուց** long since/ago; **~ 1915 թ.** as far back as, կամ, as long ago as/as early as 1915; **նա ~ չի՞ եկել** hasn't he come yet?; **~ ինչե՞ր կլինեն** what will things be like then!
ԴԵՌԱՀԱՍ, ա. youthful; (անչափահաս) juvenile, teenager; (պատանի) youth; *փխր.* (կանաչ, խակ) green, immature; ◊ **~ պատանի** green youth, greenhorn.
ԴԵՌԱՏԻ, ա. youthful; ◊ **~ տղա** youth; **~ աղջիկ** young girl; *խսկց.* flapper.
ԴԵՌԱՓԹԻԹ, ա. not yet broken into leaf, still in the process of blooming, still in bloom; (մարդու մասին) young, green.
ԴԵՌԵՎՍ, մ. (մինչև այժմ) so far, for the time being, still; (առայժմ) for the present; (տակավին) still, (not) yet.
ԴԵՍԱՆՏ, գ. landing, landing force; ◊ **օդային ~** paratroopers; **տանկային ~** tank-borne infantry.
ԴԵՍԱՆՏԱՅԻՆ, ա. landing; ◊ **~ զորքեր** landing force, troops landed; **~ տրանսպորտ** landing ship.
ԴԵՒԵՐՍ, *տես* ԱՂԱՆԴԵՐ:
ԴԵՍՊԱԿ, *տես* ՊԱՏԳԱՐԱԿ:
ԴԵՍՊԱՆ, գ. ambassador; ◊ **արտակարգ և լիազոր ~** ambassador extraordinary and plenipotentiary.
ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ, ա. ambassadoral, embassy.
ԴԵՍՊԱՆԱԿԱԶՄ, գ. diplomatic corps.
ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ, գ. embassy (building).
ԴԵՍՊԱՆՈՒՐԴ, գ. envoy, minister; ◊ **արտակարգ և լիազոր ~** envoy extraordinary and plenipotentiary.
ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. embassy.
ԴԵՍՈՒԴԵՆ, մ. here and there; ◊ **~ գցել** throw/scatter/strew about; **~ ընկնել** pester (sb), knock at any door; **~ վազել** fuss, bustle.
ԴԵՎ, գ. demon, devil, monster.

ԴԵՐ, գ. role, part; (տեքստը) lines; (պարտականություն) duty; ◊ **առանց խոսքի ~** walk-on part; **գլխավոր ~ը խաղալ** play the leading part, play the first fiddle, *դրմ.*; **դա ~ չի խաղում** it is of no importance/significance/relevance, it does not matter; **~ կրկնօրինակել** (թատ.) understudy a part; (կինոյում) dub; **իր ~ը խաղալ** play one's/its part; **Համլետի ~ը կատարել** play/act (the role of) Hamlet, take the part of Hamlet; **հիմար ~ խաղալ** act a silly part.

ԴԵՐԱԲԱՇԽԵԼ, բ. cast roles/parts.

ԴԵՐԱԲԱՇԽՈՒՄ, գ. casting roles/parts, role-casting.

ԴԵՐԱԿԱՏԱՐ, գ. performer.

ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒՄ, գ. performance.

ԴԵՐԱՆՎԱՆԱԿԱՆ, ա. *քեր.* pronominal.

ԴԵՐԱՆՈՒՆ, գ. *քեր.* pronoun; ◊ **անձնական ~** personal pronoun; **անորոշ ~** indefinite pronoun; **ժխտական ~** negative pronoun; **հարցական ~** interrogative pronoun; **սեռական ~** possessive pronoun; **ցուցական ~** demonstrative pronoun.

ԴԵՐԱՍԱՆ, գ. actor; (կատարող) player, performer; (ողբերգակ) tragic actor, tragedian; (*սեռափոս*) super; ◊ **անճաշակ անխոս դերեր կատարող ~** walking gentleman; *խսկց.* **գերազանց ~** crack performer; **կոմիկ կատակերգակ ~** comedian, comic actor; **փոքր դերեր կատարող ~** utility, utility man.

ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ, ա. actor, artistic; ◊ **~ արվեստ** actor's/acting skill/talent, art of acting; **~ խումբ** company (of actors); **~ ձիրք** artistic gift/talent.

ԴԵՐԱՍԱՆԱԽՈՒՄԲ, գ. company (of actors).

ԴԵՐԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. profession of an actor; ◊ **~ անել** be an actor, exercise the profession of an actor; *փխբ.* pretend, profess.

ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻ, գ. actress, stage lady; ◊ **կատարող ~** walking lady; **կոմիկ կատակերգակ ~** comic actress, comedienne, *ֆր.*; **ողբերգակ ~** tragic actress, tragedienne, *ֆր.*; **անճաշակ անխոս դերեր փոքր դերեր կատարող ~** utility actress/lady.

ԴԵՐԱՅԱՆԿ, գ. repertoire, repertory.

ԴԵՐԱՅԻ, գ. *քեր.* participle; ◊ **ներկա ~** present participle; **անցյալ ~** past participle.

ԴԵՐԱՅԱԿԱՆ, ա. *քեր.* participial; ◊ **~ դարձվածք** participial construction.

ԴԵՐԵՎԳ, գ. part, aria, air.

ԴԵՐԸՆԿԵՐ(ՈՒՀԻ), գ. partner.

ԴԵՐՉԱԿ, գ. tailor.

ԴԵՐՉԱԿԱՅԻՆ, ա. tailor's, sartorial.

ԴԵՐՉԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tailoring, tailor's business; ◊ **~ անել** tailor, be a tailor.

ԴԵՐՉԱԿՈՒՀԻ, գ. dressmaker, seamstress.

ԴԺԲԱԽՏ, 1. ա. unfortunate, unhappy; (թշվառ) miserable, unlucky; (չարաբախտ, ձախողակ) ill-starred, ill-fated; 2. գ. wretch, wretched man; ◊ **~ պատահար** accident.

ԴԺԲԱԽՏԱԲԱՐ, մ. unfortunately, unhappily; (ափսոսանքով) to one's regret; (չար բախտի բերմամբ) as ill luck would have it.

ԴԺԲԱԽՏԱՆԱԼ, բ. become unhappy/miserable/unfortunate.

ԴԺԲԱԽՏԱՑՆԵԼ, բ. make unhappy; (թշվառացնել) make miserable.

ԴԺԲԱԽՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. misfortune; (փորձանք) mishap, distress; (աղետ) disaster, calamity.

ԴԺԳՈՀ, ա. dissatisfied, discontented, displeased.

ԴԺԳՈՀԵԼ, բ. complain, be dissatisfied/discontented/displeased; *խսկց.* whine; (դժգոհություն արտահայտել) express one's dissatisfaction, complain; (տրտնջալ) complain (to, of), make complaints (to, against); *խսկց.* whine; (մրթմրթալ, փնթփնթալ) murmur, grumble (at, about).

ԴԺԳՈՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. displeasure, malcontent; (անբավարարվածություն) dissatisfaction, discontent; (փնթփնթոց) murmur, grumble.

ԴԺԳՈՒՅՆ, ա. pale, pallid; (*հոգնությունից*) wan; (աղոտ) dim, dingy; *փխբ.* insipid, colourless, dull; ◊ **~ կյանք** dull/dreary/colourless life.

ԴԺԳՈՒՆԵԼ, բ. pale, turn/grow pale; (աղոտանալ) grow dim/dull, lose lustre.

ԴԺԳՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pallor, paleness; (աղոտություն) dimness, wanness; *փխբ.* (անգունություն, տաղտկություն) colourlessness, insipidity, dullness, dreariness.

ԴԺԺԱԼ, բ. buzz; (ցածր՝ բավ ձայնով) drone.

ԴԺԺՈՑ, գ. buzz(ing), drone.

ԴԺԿԱՄ, ա. unwilling, reluctant.

ԴԺԿԱՄՈՐԵՆ, մ. unwillingly, reluctantly, with reluctance.

ԴԺԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reluctance, unwillingness.

ԴԺՆԴԱԿ, ա. fierce, ferocious.

ԴԺՈԽԱՅԻՆ, ա. hellish; *փխբ.* (զարհուրելի, դիվայինի) fearful, infernal.

ԴԺՈԽԱՔԱՐ, գ. *քիմ.* lunar caustic, silver nitrate.

ԴԺՈԽՔ, գ. hell; *դիցբ.* the underworld; *գրկ.* Hades.

ԴԺՎԱՐ, ա. difficult, hard; (ծանր, տանջալից) arduous, painful, distressing; (շփոթեցուցիչ) embarassing; (բարդ, խրթին) complicated; ◊ **~ երեխա** difficult/unmanageable child, enfant terrible, *ֆր.*; **~ խնդիր** difficult/arduous task; **~ կացություն** difficult/painful situation/predicament; **~ կացության մեջ լինել** be in great difficulties/in a quandary, be in a fix/in a hole, be in Queer Street, *դրմ.*; **~**

ժամանակներ hard/difficult times; ~ **տեղ ընկնել** get into a scrape/trouble/difficulties, find oneself in a tight corner, *դժվ.*; ~ **տեղից դուրս գալ** wriggle/get out of a difficulty/fix, find a way out, manage to escape scotfree; (*շփոթեցուցիչ*) embarrassing/ticklish/confusing situation; ~ **պահին** in one's (hour of) need.

ԴԺՎԱՐԱՀԱՃ, ա. fastidious, hard to please.

ԴԺՎԱՐԱՄԱՏՉԵԼԻ, ա. difficult to access, hard to comprehend, almost inaccessible/incomprehensible.

ԴԺՎԱՐԱՄԱՐՍ, ա. indigestible.

ԴԺՎԱՐԱՆԱԼ, բ. find it difficult/hard; struggle; (տատանվել, երկմտել) hesitate; (բարդանալ) get/become complicated; ◊ **շնչառությունը** ~ have difficulty in breathing; ~ **պատասխանել** find it difficult to (come up with an) answer.

ԴԺՎԱՐԱՆՑԱՆԵԼԻ, ա. difficult to traverse, almost impassable/impenetrable.

ԴԺՎԱՐԱՑՆԵԼ, բ. make (it) difficult; (բարդացնել) complicate; (խոչընդոտել, խանգարել) hamper, impede.

ԴԺՎԱՐԸՆԹԵՌՆԵԼԻ, ա. undecipherable, difficult to discern; (անընթեռնելի) unreadable, illegible.

ԴԺՎԱՐԸՄԲՌՆԵԼԻ, ա. difficult to understand, unintelligible; (խրթին) abstruse.

ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. difficulty, trouble; (խոչընդոտ) obstacle; (դժվարին կացություն) embarrassment, quandary; ◊ **նյութական՝ ֆինանսական** ~ financial difficulties/pressure, pecuniary embarrassment; ~ **ներկայացնել** be a matter of some difficulty; ~ **չներկայացնել** offer no difficulty; ~**ներ ստեղծել՝ առաջացնել** make difficulties.

ԴԺՎԱՐՈՒԹՅԱՄԲ, մ. with difficulty, with much trouble, hardly.

ԴԻԱՉՆՆԵԼ, բ. *բժշկ.* dissect.

ԴԻԱՉՆՆՈՒՄ, գ. *բժշկ.* dissection, post mortem.

ԴԻԱԹՈՒՅՆ, գ. *բժշկ.* ptomaine.

ԴԻԱԼԵԿՏԻԿԱ, գ. dialectics; ◊ **բնության** ~ dialectics of nature.

ԴԻԱԼԵԿՏԻԿԱԿԱՆ, ա. dialectic(al); ◊ ~ **մեթոդ** dialectic(al) method.

ԴԻ(ԱԿ), գ. dead body, corpse; *մսկ.* cadaver; (հտկ. մարդու) corpse; (խոշոր կենդանու) carcass.

ԴԻԱԿԱՅԻՆ, ա. putrid, cadaverous.

ԴԻԱԿԱՊ(ՈՒ)ՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pillage.

ԴԻԱԿԱՒՔ, գ. hearse, bier, catafalque.

ԴԻԱԿԻԶԱՐԱՆ, գ. crematorium (pl.-riums, ria), crematory.

ԴԻԱԿՈՂՈՊՈՒՏ, *տես* ԴԻԱԿԱՊ(ՈՒ)ՏՈՒԹՅՈՒՆ:

ԴԻԱՀԵՐՁԱՐԱՆ, գ. morgue, mortuary, dissecting room/theatre.

ԴԻԱՀԵՐՁՈՒՄ, գ. post mortem examination, autopsy, dissection, anatomy.

ԴԻԱՊԱԶՈՆ, գ. *երաժշ.* range, compass; *գիտ.* diapason; *փիզ.* scope; ◊ **մեծ ~ի ձայն** voice of great range/compass.

ԴԻԱՍՊԱՀ, **ԴԻԱՐԱՆ** } գ. morgue, mortuary.

ԴԻԶԵԼ[1], բ. pile/heap up/on; (կիտել, կուտակել) store up, accumulate; ◊ **խոտը** ~ rick, stack; **հարստություն** ~ amass a fortune; **փող** ~ save up/put by money.

ԴԻԶԵԼ[2], գ. diesel.

ԴԻԶԵԼԱՅԻՆ, ա. diesel; ◊ ~ **շարժիչ** diesel engine.

ԴԻԶՈՒՄ, գ. piling up; (կուտակում) accumulation; ◊ **խոտի** ~ hay-stacking.

ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱ, գ. dictatorship.

ԴԻՄԱԳԵՏ, գ. physiognomist.

ԴԻՄԱԳԻԾ, գ. features; (նկարագիր) manner, image; *փիլ.* (անհատականություն) individuality, personality; ◊ **ազգային** ~ national image; **կանոնավոր** ~ գծեր regular features.

ԴԻՄԱԳՐԱՎԵԼ, բ. withstand; (դիմադրել) resist; (տոկալ) hold out (against), stand up (to), set one's face against.

ԴԻՄԱԳՐԱՎՈՒՄ, գ. counteraction, resistance.

ԴԻՄԱԴԻՐ, 1. ա. opposing, resisting; 2. գ. (հենապատ, նեցուկ) prop, support.

ԴԻՄԱԴԻՐԵԼ, բ. resist; (հակառակվել) oppose, object (to, against); (դեմ կանգնել) stand up (against), set one's face (against); ◊ *ոզմ.* **թշնամուն** ~ stand up to the enemy; **հիվանդությանը** ~ resist disease.

ԴԻՄԱԴՐՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. resistibility, resistance; *էլ.* resistivity.

ԴԻՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԴԻՄԱԴՐՈՒՄ** } գ. resistance; (հակազեցություն) opposition, counteraction; ~ **ցույց չտալ** offer/make no resistance (to).

ԴԻՄԱՁՐԿԵԼ, բ. depersonalize; (անհատականությունից զրկել) deprive of individuality.

ԴԻՄԱՁՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. undefined responsibility, absence/obliteration of personal responsibility.

ԴԻՄԱՁՐԿՈՒՄ, գ. depersonalization, deprivation of individuality.

ԴԻՄԱՁՈՒՐԿ, ա. deprived of individuality.

ԴԻՄԱԽՍԱԼ, գ. mimicry, facial expression.

ԴԻՄԱԿ, գ. mask; ◊ **մահվան** ~ death mask; ~ **կրել** wear a mask; ~**ը հանել** throw off/discard the mask/disguise; **(մեկի) ~ը պատռել** tear the mask off (sb), unmask (sb).

ԴԻՄԱԿԱԶԵՐԾԵԼ, բ. unmask, tear the mask off sb, disclose, expose, lay bare.

ԴԻՄԱԿԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. unmasking, exposure.

ԴԻՄԱԿԱԼ, գ. visor.

ԴԻՄԱԿԱՀԱՆԴԵՍ, գ. masquerade, fancy(-dress) ball.

ԴԻՄԱԿԱՅԵԼ, բ. confront.
ԴԻՄԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. confrontation.
ԴԻՄԱԿԱՎՈՐ, ա. masked.
ԴԻՄԱՀԱՅԱՑ, ա. full face; ◊ **~ՑԿարվել** have a full-face photograph taken, be taken full face.
ԴԻՄԱՀԱՐ, մ. face to face; ◊ **~ կրակել** shoot at very close range, shoot point-blank.
ԴԻՄԱՀԱՐԴԱՐ, գ. *բատեր.* make-up person.
ԴԻՄԱՀԱՐԴԱՐԵԼ, բ. make up.
ԴԻՄԱՀԱՐԴԱՐՈՒՄ, գ. make-up.
ԴԻՄԱՆԱԼ, բ. bear, sustain, stand; (տանել, տոկալ) endure, suffer, tolerate, undergo, restrain oneself, bear up; ◊ **գայթակղությանը ~ իրապուրանքին** resist/withstand temptation; **երկար ~** last long; **զրկանքներին ~** suffer privations, undergo hardships; **պաշարմանը ~** stand the siege; **տանջանքին ~** endure torture; **ցավին ~** suffer pain; **ցրտին ~** bear/stand (the) cold; **փոթորկին ~** weather a storm; **նյարդերը չ~ցան** his nerves failed him; **քննադատության չ~** be beneath criticism, be no good at all, not hold water, *դրմվ.*; (հագուստի մասին) wear long; **հիվանդը երկար չի դիմանա** the patient will not last long; **նա չ~ցավ և ծիծաղեց** he could not contain himself and burst out laughing, he couldn't help laughing.
ԴԻՄԱՆԵՐԿ, գ. make-up.
ԴԻՄԱՆԿԱՐ, գ. portrait.
ԴԻՄԱՆԿԱՐԻՉ, գ. portrait-painter, portraitist.
ԴԻՄԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. portrait-painting, portraiture.
ԴԻՄԱՇԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԴԻՄԱԽԱՂ:
ԴԻՄԱՊԱՆԱԿ, *տես* ԴԻՄԱԿԱԼ:
ԴԻՄԱՊԱԿԻ, գ. windscreen; *ամ.* windshield.
ԴԻՄԱՍՏՎԵՐ, գ. silhouette.
ԴԻՄԱՎՈՐ, ա. *քեր.* finite; ◊ **~ բայ** finite verb.
ԴԻՄԱՎՈՐԵԼ, բ. meet; ◊ **թշնամաբար ~** give a hostile reception (to); **ծաղրանքով ~** meet/receive/greet with jeers; **հյուրերին ~** receive/greet/welcome guests; **ջերմ սրտաց ~** welcome; **Նոր տարին ~** see in the New Year, celebrate (the) New Year.
ԴԻՄԱՎՈՐՈՒՄ, գ. reception, welcome, meeting.
ԴԻՄԱՑ, կ. opposite; (առջև) in front of; (փոխարեն) instead/in place of, in return for; ◊ **տան ~** in front of the house; **~ից մեքենա է գալիս** a car is coming from the opposite direction.
ԴԻՄԱՑԻ, ա. opposite; (փողոցի՝ ճանապարհի հակառակ կողմում) across the street/road/way.
ԴԻՄԱՑԿՈՒՆ, ա. of great endurance; (մարդու մասին) staunch, stanch; (նյութերի մասին) durable, solid, firm, strong; ◊ **նա շատ ~ է** he is a great stayer, he is capable of great endurance.
ԴԻՄԱՑԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. endurance, durability, staying power; (բարոյական) fortitude; (բույսերի մասին) hardiness.
ԴԻՄԱՓՈՇԻ, գ. (face) powder; ◊ **~ քսել** powder one's face/oneself, use (face) powder.
ԴԻՄԱՔԱՆԴԱԿ, գ. bust.
ԴԻՄԵԼ, բ. (դիմում տալ) apply (to), address, submit an application; (ուղղվել դեպի) make (for), direct one's steps (to, toward, into); *բնստ.* wend one's way (to); (ձեռնարկել) resort (to), have (a) recourse (to), fall back (upon); ◊ **բժշկին ~** take medical advice, consult the doctor; **իրավաբանին ~** take legal advice; **կոչով ~** address an appeal to; **օգնության ~** ask for help, resort to the help (of), have recourse (to); **փախուստի ~** take to flight, take to one's heel, flee.
ԴԻՄՈՒՄ, գ. address, appeal; (կոչ) appeal; ◊ **~ տալ** hand in an application; **~ը մակագրել** write brief instructions (on an application); **~ը մերժել** decline/reject (an/the application); **~ին ընթացք տալ** process an application, get an/the application started, set an application/affair going; **~ը քննարկել** consider/examine an application.
ԴԻՄՈՒՄՆԱԳԻՐ, գ. application.
ԴԻՊԱԿ, գ. brocade.
ԴԻՊԱԿԵ, ա. brocade, brocaded.
ԴԻՊԼՈՄ, գ. diploma; (ասպիճան) degree.
ԴԻՊԼՈՄԱՅԻՆ, ա. diploma; ◊ **~ աշխատանք** graduation thesis/paper.
ԴԻՊԼՈՄԱՎՈՐ, ա. diploma'd, having a degree.
ԴԻՊՉԵԼ, բ. (կպչել, ձեռք տալ) touch; (վիրավորել) offend, hurt; ◊ **գնդակը նրա ոտքին դիպավ** the bullet struck/hit him in the leg; **թույլ տեղին ~** cut/sting sb to the quick, touch sb on the raw; **ինքնասիրությանը ~** offend/wound (sb's) self-esteem; **նրան մի՛ դիպչեք** leave him alone! **նպատակին՝ նպատակակետին ~** hit, hit the nail on the head, hit the target.
ԴԻՊՎԱԾ, գ. case, chance; (դեպք, պատահար) incident, accident, event; ◊ **դժբախտ ~ով** as ill luck would have it; **երջանիկ ~ով** by a lucky chance, by a happy accident, by sheer luck.
ԴԻՊՎԱԾԱԿԱՆ } ա. accidental, fortuitous,
ԴԻՊՎԱԾԱՅԻՆ } occasional; ◊ **~ հանդիպում** chance meeting; **~ հանգամանք** accidental circumstance.
ԴԻՊՈՒԿ, 1. ա. well-aimed; (հրաձգության մասին) accurate; *փիլ.* apt; 2. մ. neatly, to the point; ◊ **~ աչք** keen eye; **~ դիտողություն** pointed/apt remark; **~ հրաձիգ** good shot, marksman.
ԴԻՊՈՒԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (հրաձգության մասին) accuracy; *փիլ.* aptness; ◊ **աչքի ~** keenness of vision; **հրաձգի ~** marksmanship.

ԴԻՍԵՐՏԱՅԻԼ, *տես* ԱՏԵՆԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ:
ԴԻՍՊԱՆՍԵՐ, գ. *բժշկ.* dispensary, health centre, infirmary.
ԴԻՍՊԱՆՍԵՐԱՅԻՆ, ա. dispensary.
ԴԻՍՊԱՆՍԵՐԱՅՈՒՄ, գ. dispensary system.
ԴԻՍՊԵՏՉԵՐ, գ. controller, dispatcher.
ԴԻՍՊԵՏՉԵՐԱԿԱՆ, ա. dispatcher's, controller's, controller's office, control tower.
ԴԻՎԱՆ, գ. Archives, *պատմ.* collection of historical documents; (գրասենյակ) office.
ԴԻՎԱՆԱՊԱՀ, գ. Archives. ◊ **պետական ~** state Archives; (Անգլ.) Record office.
ԴԻՎԱՆԱԳԵՏ, գ. diplomat, diplomatist.
ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. diplomatic(al); ◊ **~ հարաբերություններ** diplomatic relations; **~ սուրհանդակ** diplomatic courier/messenger; (Անգլիայում) Queen's messenger; **~ փոստ** diplomatic mail.
ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՐԵՆ, մ. diplomatically.
ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *diplomacy.*
ԴԻՎԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idolatry.
ԴԻՎԵՐՍԱՆՏ, գ. saboteur, wrecker.
ԴԻՎԵՐՍԻԱ, գ. sabotage, subversive activity; *ռազմ.* diversion.
ԴԻՎԻԶԻԱ, գ. *ռազմ.* division; ◊ **հրետանային ~** battery, artillery battalion; **ծովային ~** flotilla; *ամֆ.* squadron.
ԴԻՏԱԿԱԼ, գ. *ռազմ.* patrol, scout; ◊ **գիշերային ~** night watch; **~ նավ** patrol vessel.
ԴԻՏԱԿԱՅԱՆ, գ. observation tower/station.
ԴԻՏԱԽՈՒՄՔ, գ. picket.
ԴԻՏԱԿԵՏ, գ. observation post.
ԴԻՏԱՆՈՑ, գ. watch-tower.
ԴԻՏԱՆՑՔ, գ. observation/vision slot/slit.
ԴԻՏԱՎՈՐՅԱԼ, 1. ա. deliberate; premeditated, aforethought, designed; (միտումնավոր) intentional, deliberate; 2. մ. deliberately, purposely, on purpose, intentionally.
ԴԻՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. premeditation, forethought, design, designedness; (միտում) intention, intent, purpose; ◊ **հանցավոր ~** criminal intent; **չար ~** malicious/evil intent.
ԴԻՏԱՐԱՆ, գ. observatory, observation station; (սարք) sighting device, sight; (ինքնաթիռ, նավ) drift sight; ◊ **լուսանկարչական ~** viewfinder.
ԴԻՏԱՐԺԱՆ, ա. spectacular, sightworthy; ◊ **~ խաղ** spectacular play; **~ վայր** sights; **~ վայրեր դիտել** see the sights of, go sightseeing; *խսկց.* do the sights.
ԴԻՏԱՐԿԵԼ, բ. observe; (զննել) survey, view; (շուրջը նայել) look round.
ԴԻՏԱՐԿՈՒՄ, գ. observation, review.
ԴԻՏԱՓՈՂ, գ. spyglass, telescope.
ԴԻՏԵԼ, բ. observe, watch; (զննել, ուշադիր նայել) examine, look over, have a good look (at), scrutinize; (հսկել) supervise, control; (համարել) consider, regard (as); ◊ **հեռուստացույց ~** watch TV; **լուսամուտից ~** look out of the window; **ոտքից գլուխ ~** examine from top to toe; **~ որպես վիրավորանք** regard as an insult; **ֆիլմ ~** see a film.
ԴԻՏՈՒՄՔ, *տես* ԴԻՏԱՎՈՐՅԱԼ:
ԴԻՏՈՂԱԿԱՆ, ա. (տեսողական) visual, graphic; obvious; ◊ **~ միջոցներ** visual aids/methods; **~ ուսուցում** visual methods of teaching.
ԴԻՏՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. observation, obviousness; power/keenness of observation.
ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. remark, observation; (նկատողություն, թերն տույժ) reproof; *խսկց.* talking to; ◊ **քննադատական ~** criticism, critical remark; **~ անել** rebuke, reprove.
ԴԻՏՈՐԴ, գ. observer; *մսնգ.* watcher; ◊ **ընտրության ~** election observer.
ԴԻՏՈՒՄ, գ. observation; (ֆիլմի ևն) review, preview; (ուսումնասիրում, զննում) study, examination; ◊ **հասարակական ~** public hearing; **փակ ~** private view.
ԴԻՏՈՒՄՆԱՎՈՐ, ա. intentional, deliberate, designed; (դիտավորյալ) premeditated.
ԴԻՐԵԿՏՈՐ, *տես* ՏՆՕՐԵՆ:
ԴԻՐԵԿՏՈՐԱԿԱՆ, ա. managerial.
ԴԻՐԵԿՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. management.
ԴԻՐԵԿՑԻԱ, գ. board (of directors), management.
ԴԻՐԻԺԱԲԼ, գ. dirigible (balloon), airship.
ԴԻՐԻԺՈՐ, գ. conductor; ◊ **փողային նվագախմբի ~** band-master.
ԴԻՐԻԺՈՐԱԿԱՆ, ա. conductor's; ◊ **~ փայտ** conductor's baton.
ԴԻՐԻԺՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conducting; ◊ **~ անել** conduct.
ԴԻՐՏ, գ. sediment, deposit; (սուրճի) grounds; (գինու, գարեջրի) lees, dregs; *փխբ.* (տակաժը) the rabble.
ԴԻՐՔ, գ. position; (պաշտոն) post, position; (տեղադրություն) situation, location, disposition; (կեցվածք) pose; (վերաբերմունք) attitude; (դրություն) position; *փխբ.* (սկզբունք) position, attitude; ◊ **առաջավոր ~եր** front line; **ելման ~** initial position, start-off position; **հասարակական ~** status, standing; **ձեռնտու ~** advantage ground; **~ գրավել** take a position/one's stand; *ռազմ.* take up a position; **~ ընդունել** strike an attitude; **~երը փոխել** revise one's stand; **~երին հավատարիմ մնալ** adhere/stick to the position, stick to one's guns, *դրծկ.*; **գյուղի ~ը** disposition/situation of the village; **ճիշտ ~ գրավել** take a correct/the right stand; **մարմնի ~ը** pose, posture; **~երը պահպանել** hold one's own, stand one's ground; **ուժի ~երից** from (a position) of strength.
ԴԻՐՔԱՅԻՆ, ա. position; ◊ **~ պատերազմ** trench warfare.

ԳԻՐՔԱՎՈՐՈՒՄ, գ. position, orientation.
ԳԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄ, գ. position, orientation; (ուղղություն) direction, course; ◊ **~ը կորցնել** lose one's bearings; **սպասողական ~** attitude of wait and see, wait-and-see policy, waiting attitude.
ԳԻՑԱԲԱՆ, գ. mythologist.
ԳԻՑԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. mythological.
ԳԻՑԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mythology.
ԳԻՑԱՊԱՇ, գ. pagan, heathen.
ԳԻՑԱՊԱՇԱԿԱՆ, ա. pagan, heathen.
ԳԻՑԱՊԱՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. paganism, heathenism.
ԳԻՑՈՒՀԻ, գ. pagan/heathen goddess; *փխր.* a woman of divine beauty.
ԳԻՑՈՒՔ, վ. (ենթադրենք, ասենք) let us assume/admit, suppose, even if.
ԴԻՖԹԵՐԻԱ, գ. *բժշկ.* diphtheria.
ԴՂՅԱԿ, գ. castle; (ամրոց) stronghold, fortress; (ապարանք) palace; ◊ **օդային ~ներ** castles in the air.
ԴՂՐԴԱԼ, բ. thunder, crash; (մեքենայի՝ թնդանոթի մասին) roar, thunder.
ԴՂՐԴԱՑՆԵԼ, բ. shake, rend, resound (with).
ԴՂՐԴՅՈՒՆ } գ. crash, thunder, roar, roll.
ԴՂՐԴՈՑ }
ԴՄԱԿ, գ. fat(ty) tail (of a sheep); ◊ **~ի յուղ** tail fat; **~ավոր ոչխար** fat-tailed/fat-rumped sheep.
ԴՅՈՒԹԱՆՔ, գ. charm, fascination; (կախարդանք) magic; (հրապուրանք) captivation.
ԴՅՈՒԹԵԼ, բ. charm, fascinate; (հրապուրել) captivate; (կախարդել) conjure.
ԴՅՈՒԹԻՉ, ա. charming, fascinating; (խիստ հրապուրիչ) captivating; (կախարդիչ) bewitching.
ԴՅՈՒՐԱԲԵԿ, ա. (փխրուն) fragile, brittle, frail; (ոչ դիմացկուն) not durable/strong.
ԴՅՈՒՐԱԲՈՐԲՈՔ } ա. hot-tempered,
ԴՅՈՒՐԱԳԱԳԻՆ } quick-tempered, hasty.
ԴՅՈՒՐԱԶԳԱՑ, ա. sensitive, susceptible (to).
ԴՅՈՒՐԱԶԳԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sensitiveness, susceptibility.
ԴՅՈՒՐԱԿԻՐ } ա. portable; ◊ **~ ռադիո-**
ԴՅՈՒՐԱԿՐԵԼԻ } **ընդունիչ** portable radio-set; *խսկց.* walkie-talkie.
ԴՅՈՒՐԱՀԱԼ, ա. fusible, easily melted.
ԴՅՈՒՐԱՀԱՎԱՏ, ա. credulous, gullible; (վստահող, հավատ ընծայող) trustful, trusting; (միամիտ) naive.
ԴՅՈՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ } ա. accessible, easy to
ԴՅՈՒՐԱՄԱՏՈՒՅՑ } access; *փխր.* (հեշտ ընկալվող ըմբռնվող) easily understood/perceived/comprehended.
ԴՅՈՒՐԱՄԱՐՍ } ա. (easily) digestible.
ԴՅՈՒՐԱՄԱՐՍԵԼԻ }
ԴՅՈՒՐԱՆԱԼ, բ. become easy/easier.
ԴՅՈՒՐԱՇԱՐԺ, ա. mobile, nimble, agile, quick, lively.
ԴՅՈՒՐԱՎԱՌ, ա. easily inflammable/flammable; *փխր.* (հեշտությամբ ոգևորվող, խանդավառ) exalted, enthusiastic.
ԴՅՈՒՐԱՑՆԵԼ, բ. facilitate, make easier/easy.
ԴՅՈՒՐԸՄԲՌՆԵԼԻ } ա. comprehensible,
ԴՅՈՒՐԸՆԿԱԼԵԼԻ } intelligible, easily understandable.
ԴՅՈՒՐԸՆԹԵՌՆԵԼԻ, ա. legible, readable.
ԴՅՈՒՐԻՆ, ա. easy, simple.
ԴՅՈՒՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lightness, easiness.
ԴՅՈՒՐԻՐԱՑՆԵԼԻ, ա. liquid; ◊ **~ միջոցներ** liquid assets; **~ դարձնել** liquidate.
ԴՅՈՒՑԱԶՆ, գ. epic hero, giant, demigod; (ուժեղ՝ քաջ խելացի զինվոր) strong/brave/clever warrior; *փխր.* (բարձրահասակ, հաղթանդամ) tall/strapping/robust fellow.
ԴՅՈՒՑԱԶՆԱԿԱՆ, ա. athletic, Herculean, heroic.
ԴՅՈՒՑԱԶՆԱՄԱՐՏ, գ. fight between epic heroes/giants, joust.
ԴՅՈՒՑԱԶՆԱՎԵՊ, գ. heroic epic.
ԴՅՈՒՑԱԶՆԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. epopee.
ԴՅՈՒՑԱԶՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. heroism, bravery, valour.
ԴՅՈՒՑԱԶՆՈՒՀԻ, գ. heroine, athletic woman, giant, amazon.
ԴՆԴԵՂ } գ. *sirloin, fillet*; ◊ **ձկան ~**
ԴՆԴԵՐ } filleted/boned fish.
ԴՆԵԼ, բ. put down; (գետնեղել) place, set, lay down; (հագնել) put on, wear, get on; (տեղադրել) mount, set, install; (մատուցել) serve; (կարգել, սահմանել) lay on/upon; (նշանակել) appoint; (իջեցնել, ցած դնել) lower, put down; (մուծել) put in, insert; ◊ **ամանը սեղանին ~** put the jug on the table; **անելանելի վիճակի մեջ ~** drive into a corner; **անհարմար վիճակի մեջ ~** put in(to) an awkward situation; **ատամներ ~** order a set of dentures, have a set of dentures made; **գրպանը ~** put into the pocket; **~ - վերցնել** have a talk (about, with), argue, reason; *խսկց.* **դնենք**, (թե) let us assume, suppose, even if; **զենքը վայր ~** lay down arms; **թրջոց ~** apply/put on/make a compress; **ծաղիկները ջրի մեջ ~** set the flowers in water; **հարցը կտրուկ շեշտակի ~** put a question point-blank/blankly; **հարցը քննարկման ~** bring up a question for discussion; **հիմք ~** lay the foundation; **հույս ~** lay/set/place/pin one's hopes (on), place one's hopes (in); **ձու ~** lay eggs; **մեծ ջանք ~** put much effort/energy in(to), expend much effort/energy (on), devote/apply much energy/effort (to); **մեկի տեղը ~** take for; **մեղքը ~** lay/put the blame on; **նամակը ծրարի մեջ ~** put/enclose the letter in an envelope; **ներկայացում ~** stage (a production), produce; **ոտքը գետնին ~** plant one's foot on the earth; **պայմաններ ~** make terms, lay down

conditions/terms; **պատասխանատվությունը** ~ make responsible for; **ստորագրությունը** ~ sign; **ջերմաչափ** ~ take sb's temperature; **սկիզբ** ~ start/begin/commence/initiate sth; **վերջ** ~ put an end to; **տեղը** ~ put back, put in its place, replace; **տուգանք** ~ fine; **փողը խնայդրամարկղ** ~ deposit the money into a savings/checking account, deposit the money in a bank; **քվեարկության** ~ put to the vote.

ԴՆՈՎԻ, ա. artificial; ◊ ~ **ատամներ** artificial/false teeth, dentures; ~ **ծնոտ(ներ)** dentures; ~ **մազեր** wig.

ԴՆՉ(Ա)ԿԱԼ, գ. muzzle.

ԴՇԽՈՒՀ, գ. queen, empress, queen of queens.

ԴՇԽՈՒՀԱԿԱՆ, ա. royal, regal.

ԴՆՔՍԵԼ, բ. *խսկց.* belabour, thrash, flog, drub; (փայտով) cudgel.

ԴՈԴՈՇ, գ. *կենդ.* toad.

ԴՈԿՏՈՐ, գ. doctor; *կրճ.* Dr.; ◊ **փիլիսոփայական գիտությունների** ~ Doctor of Philosophy, PhD., DPhil.; **իրավաբանական գիտությունների** ~ J.D., Juris Doctor, Doctor of Law; **բժշկական գիտությունների** ~ M.D., Doctor of Medicine; **~ի աստիճան ստանալ** take one's doctor's degree/doctorate.

ԴՈԿՏՈՐԱԿԱՆ, ա. doctor; ◊ ~ **դիսերտացիա** թեզ՝ **ատենախոսություն** doctorate dissertation.

ԴՈԿՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. doctor's degree, doctorate; (դիրքը) doctorship.

ԴՈՂ[1], գ. trembling, shivering; *փխբ.* (վախ, ահ, երկյուղ) shudder; (ձայնում) tremor, quaver; ◊ **մանր** ~ quivering; **նյարդային** ~ nervous tremor; **տենդային** ~ chill, shiver, fever; **սիրտը** ~ **գցել** quake with fear; **սիրտը** ~ **ընկնել** get a fright, get/be frightened, be terrified/horrified; ~ **է բռնում՝ գցում** one shudders.

ԴՈՂ[2], գ. (անվադող) tyre; *ամ.* tire; ◊ **~ը ծակել՝ պայթել** (get a) flat tyre, puncture.

ԴՈՂԱԼ, բ. tremble, shiver; (վախենալ) get/be frightened; (սարսռել) shudder; (ցնցվել) quake, tremble; (անհանգստանալ) trouble, worry; (հոգալ, խնամքով պահել) care too much; (մանր) quiver; (ձայնի մասին) quaver, shake, tremble; *փխբ.* (վարանել, տատանվել) waver, falter, flinch; *փխբ.* (թրթռալ) vibrate; (լամպի լույսի մասին) flicker; ◊ **ամբողջ մարմնով** ~ tremble/shake all over; **մի բանի համար՝ մի բանի վրա** ~ tremble (for/over), grudge; **նրա ձեռքը չդողաց** his hand did not falter, he did not hesitate/scruple; **վախից** ~ tremble/shake with fear; **ցրտից** ~ tremble/shiver with cold; **ուրախությունից** ~ tremble with joy.

ԴՈՂԱՀԱՐ, ա. shivering, trembling, quivering; (զարհուրած, սարսափած) frightened, horrified; (խիստ հուզված, անհանգիստ) uneasy, anxious.

ԴՈՂԱՅՆԵԼ, բ. feel feverish, shiver, be in a fever; (սարսռալ) shake, tremble, shudder; ◊ **վախից** ~ quake/tremble with fear; **ցրտից** ~ shiver with cold.

ԴՈՂԴՈՂԱԼ, բ. shiver very strongly.

ԴՈՂԴՈՂԱՀԱՐ, *տես* ԴՈՂԱՀԱՐ:

ԴՈՂԴՈՂԱՁԱՅՆ, ա. in trembling voice.

ԴՈՂԴՈՋՅՈՒՆ, գ. trembling, shivering, quivering; (ձայնի մասին) tremor; (վախից, հուզմունքից) trepidation.

ԴՈՂԴՈՋ(ՈՒՆ), ա. tremolous, shivering, quivering.

ԴՈՆԴՈՂ(ԱԿ), գ. jelly, aspic dish; ◊ **մսի** ~ meat-jelly.

ԴՈՇԱՓ, գ. thick syrup made from mulberries or grapes.

ԴՈՑԵՆՏ, գ. lecturer, assistant professor.

ԴՈՑԵՆՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lectureship, assistant professorship.

ԴՈՓԵԼ, բ. stamp; ◊ **ոտքերը** ~ stamp one's foot/feet.

ԴՈՓՅՈՒՆ, **ԴՈՓՈՑ** } գ. footfall, tread; ◊ **ձիու** ~ thud/clatter of horses', hooves.

ԴՊԻՐ, գ. *եկեղ.* reader, psalm-reader; *պատմ.* (գլխագետ, ուսյալ մարդ) scholar; *պատմ.* (քարտուղար) secretary.

ԴՊՐՈՑ, գ. school; (շենքը) school building, schoolhouse; *փխբ.* (ուղղություն՝ գիտության և արվեստի մեջ) school, trend; ◊ **բարձրագույն** ~ higher education, university, college; **երեկոյան** ~ evening-school, night-school; **կյանքի դաժան** ~ the hard school of life; **միջնակարգ** ~ secondary/*ամ.* high school; **նկարչական** ~ drawing/art school; **տարրական** ~ elementary/primary school; ~ **գնալ** go to/attend school; ~ **ուղարկել, տալ** send to school; ~**ն ավարտել** leave school, finish school, graduate from (high) school; **լավ** ~ **անցնել** get systematic training, be well trained; *փխբ.* (փորձառություն ձեռք բերել) gain wisdom by experience.

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, 1. ա. school; *գրք.* scholastic; 2. գ. schoolboy, schoolgirl, schoolchild; ◊ ~ **դասագիրք** school textbook/handbook, manual; ~ **տարիներ** school years, school-days; ~ **կրթություն** school education; ~ **հասակ, տարիք** school age.

ԴՊՐՈՑԱՄԵՐՁ, ա. adjacent to school; ◊ ~ **հողամաս** school experimental plot.

ԴՊՐՈՑԱՀԱՍԱԿ, ա. of school age; ◊ ~ **երեխա** child of school age.

ԴՌՆԱԹԱԿ, գ. door-knocker.

ԴՌՆԱԿ, գ. little/small door.

ԴՌՆԱՊԱՀ, գ. hall porter, door-keeper, porter, gate-keeper; (կին) portress.

ԴՌՆԱՊԱՆ, գ. yard-keeper.

ԴԲՆԱՏԱԿ, գ. door-way, gate-way.
ԴԲՆԲԱՑ, ա. open-door, open; ◊ **~ ժողով՝ նիստ** public meeting/sitting.
ԴԲՆԵԴՈՒԽ, մ. միայն հետևյալ կապակցությունների մեջ՝ ◊ **~ գցել** beggar, ruin sb utterly; **~ ընկնել** haunt sb's threshold, look desperately for solutions.
ԴԲՆՓԱԿ, ա. closed; (գաղտնի) private, secret, clandestine; ◊ **~ ժողով՝ նիստ** closed meeting, private/secret session.
ԴՐԱԽՏ, գ. paradise, heaven, (Garden of) Eden; *բնստ.* Elysium; ◊ *փխբ.* **երկրային ~** earthly paradise; **~ ընկնել**, *փխբ.* feel/experience the joys of paradise; **~ի թռչուն** bird of paradise.
ԴՐԱԽՏԱՅԻՆ, ա. paradisiacal, heavenly.
ԴՐԱԽՏԱԽՆՁՈՐ, գ. paradise apple.
ԴՐԱԽՏԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* bird of paradise.
ԴՐԱԽՏԱՎԱՅՐ, գ. heavenly place.
ԴՐԱՃՈՒ, գ. henchman, placeman.
ԴՐԱԿԱՆ, ա. positive; (բարենպաստ) favourable; (բնավորության մասին) positive; ◊ *քեր.* **~ աստիճան** positive degree; *հնց.* **~ գիտություններ** hard sciences; *էլ.* **~ լիցք** positive charge; **~ հերոս** positive character/hero; **~ պատասխան** affirmative/positive answer/reply; **հարցի ~ լուծում** positive/favourable solution of the problem.
ԴՐԱԿԱՆԱԲԱՐ, **ԴՐԱԿԱՆՈՐԵՆ**, **ԴՐԱԿԱՆԱՊԵՍ** } մ. positively, favourably.
ԴՐԱԿՈՆՅԱՆ, ա. draconican, draconic; ◊ **~ միջոցներ** draconian/draconic measures; **~ օրենքներ** harsh/draconian/draconic laws.
ԴՐԱՄ[1], գ. dram.
ԴՐԱՄ[2], գ. money; ◊ **հնչուն ~** specie, hard cash; **կանխիկ՝ առձեռն ~** cash; **մանր ~** (small) change; **մանրելու ~** change; **մետաղյա ~** coin; **~ կտրել՝ հատել** mint coins, coin money; **~ մանրել** change money, get change; **(մոտը) ~ չունենալ** be hard up/out of cash; **(մոտը) ~ ունենալ** be in funds/in cash; **~ի մեծ քանակ** mint of money.
ԴՐԱՄԱԳԵՏ, գ. numismat(ist).
ԴՐԱՄԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. numismatics, numismatology.
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ, գ. capital, founding money/capital; ◊ **առձեռն ~** cash.
ԴՐԱՄԱԿԱՆ, ա. money, monetary, pecuniary, financial; ◊ **~ արտահայտությամբ** in terms of money; **~ միջոցներ** (financial) means; **~ ռեֆորմ՝ բարեփոխություն** currency reform; **~ տուգանք** fine; **~ փոխադրում** money transfer; **~ օգնություն** financial aid.
ԴՐԱՄԱՀԱՏ, գ. coiner.
ԴՐԱՄԱՀԱՏԵԼ, բ. mint, coin, mint coins, coin money.
ԴՐԱՄԱՀԱՏՈՒՄ, գ. coinage.
ԴՐԱՄԱՆԵՆԳ, գ. counterfeiter, coiner (of false money).
ԴՐԱՄԱՇՈՐԹ, գ. extortioner.
ԴՐԱՄԱՇՈՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, **ԴՐԱՄԱՇՈՐԹՈՒՄ** } գ. extortion.
ԴՐԱՄԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. money turnover; ◊ **~ի՛ մեջ դնել** put money into circulation.
ԴՐԱՄԱՊԱՆԱԿ, գ. purse, wallet, pocketbook; ◊ **լիքը ~** tightly-stuffed purse/wallet.
ԴՐԱՄԱՏԵՐ, գ. capitalist, rich person.
ԴՐԱՄԱՏԻԿ(ԱԿԱՆ), ա. dramatic.
ԴՐԱՄԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. capitalist, capitalistic, financial.
ԴՐԱՄԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. capitalism, financial ownership.
ԴՐԱՄԱՏՈՒՄ, գ. bank-note, bill.
ԴՐԱՄԱՏՈՒՐԳ, գ. playwright, dramaturgist, dramaturg.
ԴՐԱՄԱՏՈՒՐԳԻԱ, գ. (սեռը, ժանրը) dramatic composition; dramaturgy; *հմբ.* the drama; ◊ **Շեքսպիրի ~ն** Shakespearian drama; **հունական ~** the Greek drama/dramaturgy.
ԴՐԱՄԱՏՈՓ, գ. money-box.
ԴՐԱՄԱՐԿՂ, գ. cashbox; (թատերական) box-office; ◊ **փոխօգնության ~** mutual insurance/benefit fund, mutual aid fund, mutual fund.
ԴՐԱՄԱՓՈԽ, գ. money-changer; (արևելքում) shroff.
ԴՐԱՄԱՖՈՆԴ, գ. fund.
ԴՐԱՄՕԺԻՏ, գ. (monetary) dowry.
ԴՐԱՄԱՆԳ, գ. garland; ◊ **~ով զարդարել** deck/decorate with garlands, garland.
ԴՐԱՅԻ, գ. neighbour; ◊ **աջակողմյան՝ ձախակողմյան ~** neighbour on the right/left; **մոտակա ~** next/next-door/nearby neighbour.
ԴՐԱՅԻԱԿԱՆ, ա. neighbourly, neighbourship; ◊ **բարի՛~ հարաբերություններ** good neighbourly relations.
ԴՐԱՅԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. neighbourhood, vicinity.
ԴՐԴԱՊԱՏՃԱՌ, գ. motive, cause, ground; ◊ **առանց ~ի** apropos of nothing, without reason/motive; **~ներ բերել՝ տալ** motivate.
ԴՐԿԵԼ, բ. incite, prompt; (հրահրել) instigate, set on; (հորդորել, համոզել) persuade, convince; (ստիպել) impel, induce, compel; (թեթևակի հրել՝ բորբել) shove; ◊ **ոճրագործության ~** instigate/drive to crime.
ԴՐԿԻՉ, 1. գ. instigator, firebrand; 2. ա. instigating; (շարժառիթ հանդիսացող) motivational, stimulating.
ԴՐՈՒՄ, գ. instigation, incitement; (դրդապատճառ) incentive, motive; (խթան) inducement.
ԴՐԺԵԼ, բ. break; ◊ **խոստումը ~** break one's word, go back on one's word, renege on one's word/promise; **երդումը ~** break one's oath.

ԴՐԺՈՒՄ, գ. breach, apostasy, recreancy; ◊ **խոստման** ~ breach of promise; **պարտավորությունների** ~ breach of obligations.

ԴՐԿԻՑ, *տես* ԴՐԱՑԻ:

ԴՐՈՇ(ԱԿ), գ. flag, banner; ◊ **բանագնացի** ~ flag of truce; **գնդի** ~ colours; **ծովային** ~ flag, ensign; **հեծելազորի** ~ standard; **պետական** ~ national flag; ~**ը բարձրացնել** raise the flag; *փխր.* raise the standard; ~**ը բարձր պահել** raise high the flag; ~**ն իջեցնել** lower/strike a flag, (սուգի կապակցությամբ) fly the flag/colours at half mast/staff; ~**ը կանգնեցնել** hoist the flag; *ծով.* make the colours; ~**ի ներքո** under the banner/the slogan/the guise (of), in the name (of); **ծածանվող** ~**ներով** with flying banners/colours, colours flying.

ԴՐՈՇԱԿԱԿԻՐ, գ. standard-bearer.

ԴՐՈՇԱԿԱՃԱՌ, գ. flagstaff.

ԴՐՈՇԱՓԱՅՏ, գ. pole, staff, flagstaff.

ԴՐՈՇՄ, գ. imprint, impress; (կնիք) stamp, mark, brand; ◊ **գործարանային** ~ trade-mark; **գրասենյակի** ~ stamp; **մատի** ~ finger-print; **իր** ~**ը թողնել** leave one's/a lasting impression.

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ, գ. watermarked paper.

ԴՐՈՇՄԱԿՆԻՔ, գ. stamp; ◊ **փոստային** ~ postmark; **«Երևան»** ~**ով նամակ** letter with a "Yerevan" postmark.

ԴՐՈՇՄԱՆԻՇ, գ. stamp, postage-stamp.

ԴՐՈՇՄԱՆԿԱՐ, գ. stamping; ~**ով** stamped.

ԴՐՈՇՄԵԼ, բ. imprint, print; (կնքել) stamp, mark; (խարանել) brand; *փխր.* (հետք թողնել) brand.

ԴՐՈՇՄԻՉ, գ. stamper; (դակիչ) puncher.

ԴՐՈՇՄՎԱԾՔ, գ. punch, mark; (կնիք) stamp; (խարան) brand, clichè, *ֆր.*:

ԴՐՈՇՄՈՒՄ, գ. stamping, marking, branding.

ԴՐՈՒԿ, I. ա. alien; (օտար) strange, foreign; (նորեկ) newly arrived, newcomer; 2. գ. newcomer, stranger.

ԴՐՍԵՎՈՐԵԼ, բ. show, display, manifest, express; (ցուցաբերել) give evidence (to); (հայտնաբերել) reveal; ◊ **տաղանդ** ~ show a talent (for); **իրեն** ~ manifest/display oneself.

ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄ, գ. manifestation, display.

ԴՐՍԵՑԻ, գ. alien; (անծանոթ) stranger; (օտար) foreigner; (ոչ այս տեղացի) one not of these parts.

ԴՐՎԱԳ[1], գ. (դրոշմում) coinage, chasing.

ԴՐՎԱԳ[2], գ. (դիպված) episode; (հատված) fragment, extract; ◊ **գրքից մի** ~ an extract, passage.

ԴՐՎԱԳԱԶԱՐԴՈՒՄ, գ. inlay, incrustation.

ԴՐՎԱԳԱՎՈՐ, ա. chased; (դրվագներով զարդարված) ornamented, inlaid; (դրվագների բաժանված, հատվածավոր) divided into parts/pieces/fragments, fragmentized.

ԴՐՎԱԳԵԼ, բ. coin, chase; ◊ ~**ու եղանակով իրեր պատրաստել** chase, inlay, incrust.

ԴՐՎԱԳԻՉ, գ. (գործիք և անձ) chaser.

ԴՐՎԱԳՈՒՄ, գ. trimmings, decoration, ornamentation, finish.

ԴՐՎԱԾՔ, գ. organization; (կարգ) order; ◊ **հարցի** ~**ը** the way a question is put/stated/formulated; ~**ն այսպես՝ այդպես է** it is in the order of things, it is quite natural.

ԴՐՎԱՏԱՆՔ, գ. praise, praising; (գովասանք) commendation; ◊ ~**ի խոսքեր ասել** praise, speak favourably (of).

ԴՐՎԱՏԵԼ, բ. praise, commend, laud.

ԴՐՎԱՏՈՒՄ, գ. praise, commendation, laudation.

ԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. condition, state; (վիճակ, իրադրություն) situation; ◊ **առողջական** ~ state of health; **բնականոն՝ նորմալ** ~ normal state; **ընտանեկան** ~ family/marital status; **հասարակական՝ իրավական** ~ civil status; **ռազմական** ~ martial law; ~**ը փրկել** save the situation; ~**ից դուրս բերել՝ դուրս գալ** find a way out (of the situation); ~**յան հետ հաշտվել** accept the situation, be reconciled to one's situation; ~**յան մեջ մտնել** understand sb's position; **վատ՝ լավ** ~**յան մեջ լինել** be in bad/good state/condition; **պատերազմական** ~**յան մեջ լինել** be at war (with); ~**ն այսպիսին է** the state of affairs is such.

ԴՐՈՒՅԹ, գ. thesis (pl. theses), principal proposition; (հոդված, կետ) term, clause; ◊ *իրավ.* **պայմանագրի** ~ clause, provision, contractual provision; **տեսական** ~ theoretical proposition; **օրենքի** ~ statutory provision; **քարացած** ~ dogma, tenet; **հիմնական** ~**ներ** fundamental tenets.

ԴՐՈՒՅԹԱՅԻՆ, ա. directional, determining.

ԴՐՈՒՅՔ, գ. (աշխատավարձ) (rate of) pay, salary, annuity; (ծանրաբեռնվածություն) load; ◊ **լրիվ** ~ full-time job, full pay; **կես** ~ part-time job, half pay; **հիմնական** ~ basic pay.

ԴՈՒՔ, դ. you; *բնստ.* thou; ◊ ~ **ինքդ** you yourself; ~**ով խոսել** be on familiar/informal terms with sb; **այդ** ~՞ **ես** is it you? *խսկց.* ~ **մի ասա** it appears/appeared.

ԴՈՒԴՈՒԿ, գ. duduk, Armenian national pipe; ◊ *ասցկ.* **ուրիշի՝ մեկի** ~**ի տակ պարել** dance to sb's tune/pipe.

ԴՈՒԴՈՒԿԱՀԱՐ, գ. duduk-player, piper.

ԴՈՒՅԼ, գ. bucket, pail; (հեղուկների չափի միավոր) twenty-one pints; ◊ **մի** ~ **լիքը** a pailful (of).

ԴՈՒՆՉ, գ. muzzle, snout; *գռհկ.* (մուրթ. դեմքի մասին) mug, ugly face; ◊ ~**ը ծռել** turn up one's nose (at); ~**ը ցցել** turn up, կամ, cock one's nose, put on airs, *դրձվ.*; ~**ին տալ** hit sb

in the face; *փխք.* (իր տեղը ցույց տալ) show sb his place.

ԴՈՒՌ, գ. door; (դարպաս) gate; ◊ **բարձր ~** (պալատ՝ արքունիք Թուրքիայում՝ Պարսկաստանում) the (Sublime or Ottoman) Porte; **դրսի ~** front door; **հետևի՝ հետին ~** back door; **մուտքի ~** entrance; **~ը բախել** knock at sb's door; *փխք.* **~ բացել** work/carve one's way; **~ը բաց լինել** be hospitable/welcoming, keep open house; **~ը ցույց տալ** show sb the door; **դռները մաշել** haunt sb's threshold; **դռների մեջ** in the doorway; **~ը բախել** beg for sth; **դռանը չոքել** come unexpectedly; **~ դռան վրա** next door neighbour (in the same flat/yard); **բաց ~ ծեծել** knock on an open door; **բաց դռների քաղաքականություն** open-door policy; **մեկի երեսին՝ քթին ~ը փակել** slam the door in sb's face; **փակ դռների հետևում** behind closed doors, in private.

ԴՈՒՍՏ, գ. daughter; *գիտ.* (ազգակից) kindred, related; ◊ **~ ընկերություն** subsidiary company; **~ լեզուներ** cognate languages; **~ ձեռնարկություն** subsidiary enterprise, wholly-owned subsidiary.

ԴՈՒՐ[1], գ. chisel, point-tool.

ԴՈՒՐ[2], միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ **~ գալ** like, be fond of; (հաճոյանալ) please, oblige; **բոլորին ~ գալ** please everybody; **~ չգալ** not like; **քիմքին ~ գալ՝ չգալ** be/not be to (sb's) taste, suit sb's taste.

ԴՈՒՐԵԿԱՆ, ա. pleasant, pleasing; (ախորժելի) palatable; (հաճելի) agreeable, nice, nice-looking; (համակրելի, գրավիչ) attractive; ◊ **~ արտաքին** (of) pleasing appearance, pleasant exterior; **~ համ** palatable.

ԴՈՒՐԵԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. attractiveness.

ԴՈՒՐՍ, կ., մ. outside, beyond; (բացի) apart from, except, besides; ◊ **կասկածից ~** above suspicion, beyond/without doubt; **հերթից ~** out of turn/line, without waiting for one's turn; **մնացած ամեն ինչից ~** apart from other considerations, in addition; **մրցույթից ~** outside the competition, hors concours, *ֆր.*; **պլանից ~** outside the plan; **օրենքից ~ հայտարարել** outlaw, proscribe; **~ գրել** strike off the list; *ֆին.* draw down; *հշվպ.* write off; (հիվանդանոցից) discharge from hospital; (դեղ, դեղատոմս) write a prescription; (արտագրել) copy (out); (քաղվածք անել) cite, extract; **քաղաքից ~** outside the town/city; **~ը ցուրտ է** it is cold outside; **~ի** outward, external; **~ի աշխարհ** outside/outer world; **~ի պատ** exterior wall; **~ի հագուստ** full dress; **~ից** (մարդու մասին) in appearance/look; **~ից** from the outside, from without; **~ում ~ը** outside, outdoors; **~ անել** (հանել) remove, take out, export; (հեռացնել) take out, withdraw; (վռնդել) turn/drive out; **~ բերել** take out, remove, export; (հաջողեցնել) arrange; (ներկայացնել) represent (as), make sb out; **բանաձև ~ բերել** deduce a formula; **կտորից մի զգեստ ~ բերել** make/cut out a dress; **մեկին հիմար ~ բերել** make sb look like a fool; **~ գալ** (ելնել) go/come/get out; (ծագել) arise, spring up, appear; (բուսնել) grow, grow up, appear; (պարզվել) appear, turn out; (պակասեցնել) deduct, keep back; (հաջողվել) turn out/work well, be a success; (հրապարակվել) appear, be published, be/come out; (բխել) gush out, well up; (հեռանալ) go/come/drop out, leave; **ատամները ~ են գալիս** the child is teething/cutting his/her teeth; **3% ~ գալ** deduct three percent; **համբերությունից ~ գալ** lose patience; **ձվից ~ գալ** hatch; **մոդայից ~ գալ** go/come out of fashion, become passé; **վիճակից ~ գալ** find a way out; **օգտագործումից ~ գալ** fall into disuse, go out of use, be no longer in use; **~ է գալիս** (որ) it appears/follows/seems (that); **~ գնալ** come/go/get out, leave; (հեռանալ) move off/away (from); (արտահանվել) be exported; **~ թռչել** fly/dart/dash out; **~ հանել՝ վտարել** make leave, remove, send away, turn out; *իրավ.* evict; **~ հոսել** flow/run/drop out; ooze; **~ մղել** force out, eject, oust; **~ մնալ** leave, quit; **տնից ~ մնալ** stay outdoors, be locked out; **~ շպրտել** hurl/fling/chuck/throw out; **~ պրծնել** (ազատվել) escape, break away (from), tear oneself away; **~ պրծնել** (փախչել) free oneself, disengage/disentangle oneself; **~ վազել** run out; **~ ցցվել** protrude, jut out, stick out; **մեկի գրկից ~ պրծնել** release oneself from sb's embrace; **~ տալ** chatter, talk on; *խսկց.* blab on; **գաղտնիքը ~ տալ** let/blurt out a secret; let the cat out of the bag; **մարմնի վրա ~ տալ** break out (on/all over the body); **տակից-գլխից ~ տալ** talk nonsense; **ցան ~ տալ** break out a rash (a rash broke out all over); **~ քաշել** pull/tear out; **~ քաշել՝ կորզել** snatch out; **դո՛ւրս** get out of here! clear out!

ԴՈՒՐՍԲԵՐՈՒՄ, գ. removal; *տնտ.* (արտահանում) export.

ԴՈՒՐՍՄՂՈՒՄ, գ. ousting; (վտարում) exclusion; *ֆիզ.* displacement.

ԴՈՒՔ, դ. you; ◊ **~ ինքներդ** you yourselves.

ԴՈՒՔՍ, գ. duke; ◊ **Էդինբուրգի ~** Duke of Edinburgh.

ԴՔՍԱԿԱՆ, ա. ducal.

ԴՔՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dukedom; (պետության մասին) duchy.

ԴՔՍՈՒՀԻ, գ. duchess.

Ե

Ե, ե the fifth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) five, fifth.

ԵԲԵՆՈՍ, գ. *բար.* ebony; *բնատ.* ebon tree; (փայտը) ebony; ◊ **~ի գույն** ebony.

ԵԲԵՆԱՒՍ, **ԵԲԵՆԱՒՅԱ(Ն)** } ա. ebony, of ebony; *բնատ.* ebon; *գրք.* ebenous.

ԵԲՐԱՅԱԲԱՆ, **ԵԲՐԱՅԱԳԵՏ** } գ. Hebraist.

ԵԲՐԱՅԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ, գ. Hebrew *idiom*; *տես* ԵԲՐԱՅԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ:

ԵԲՐԱՅԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, գ. Hebrew philology (Hebraistics).

ԵԲՐԱՅԱԿԱՆ, ա. Hebraic(al), Hebrew; ◊ **~ այբուբեն** Hebrew alphabet.

ԵԲՐԱՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, գ. Hebraism.

ԵԲՐԱՅԵՐԵՆ, 1. գ., ա. Hebrew, the Hebrew language, Ivrit; 2. մ.in the Hebrew language, in Hebrew; ◊ **~ի գիտակ** Hebrician.

ԵԲՐԱՅԵՑԻ, գ. Hebrew, Israelite, Jew.

ԵԲՐԱՅՈՒՀԻ, գ. Hebrewess, Jewish woman, Jewess.

ԵԳԻՊՏԱԲԱՆ, **ԵԳԻՊՏԱԳԵՏ** } գ. Egyptologist.

ԵԳԻՊՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ, **ԵԳԻՊՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ** } գ. Egyptology.

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ, ա. Egyptian, of Egypt.

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ, գ. Egyptian Armenian.

ԵԳԻՊՏԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* ibis.

ԵԳԻՊՏԱՑԻ, գ. Egyptian, a native of Egypt.

ԵԳԻՊՏԱՑԻՊԵՆ, գ. maize, Indian corn, Turkey wheat; *ամ.* corn.

ԵԳԻՊՏԵՐԵՆ, 1. գ. Egyptian (language); 2. ա., մ. Egyptian, in Egyptian.

ԵԳԻՊՏՈՒՀԻ, գ. Egyptian (woman).

ԵԴԵՄ, գ. *գրք.* Eden, paradise, Garden of Eden; *բնատ.* Elysium.

ԵԴԵՆԱԿԱՆ, **ԵԴԵՍԱՅԻՆ** } ա. Edenic, partaining to Eden, pardisiacal, heavenly; ◊ **~ խնձոր** paradise apple.

ԵԴԵՍԱՀԱՎ, *տես* ԴՐԱԽՏԱՀԱՎ:

ԵԶ, գ. ox (pl. oxen); *փխբ. խսկց.* (հիմարի գլուխ, ապուշ) blockhead, dunderhead; ◊ **բանող ~** draught ox; *բար.* **~ան լեզու** plantain, bugloss, common alkanet; **~ի պես աշխատել** work like a slave; **~ի պես առողջ** as strong as horse/ox.

ԵԶԱԿԻ, 1. ա. only, sole, single; (հազվագյուտ) rare, uncommon; (հազվադեպ, անգյուտ) unique; (անգերազանցելի) unequalled; (բացառիկ, արտակարգ) exceptional; 2. գ. *բեր.* singular; ◊ **~ բան առարկա** rarity; **~ գեղեցկություն** uncommon/rare beauty; **~ գիրք** rare book; **~ դեպք՝ փաստ** single instance/fact, exceptional case; *բեր.* **~ թիվ** singular (number); **իր տեսակի մեջ ~** one of its kind, one of a kind.

ԵԶԱԿԻՈՐԵՆ, մ. rare, in rare cases/instances, rarely.

ԵԶԱԿԻՈՒԹԻՒՆ, գ. uniqueness, exclusiveness, singularity.

ԵԶԱՉԱՏ, ա. ox-eyed.

ԵԶԵՐԵԼ, բ. (եզրապատել) border (with), edge (with); (ծոպավորել) fringe (with); (վրակպել) hem (with).

ԵԶԵՐԻՉ, գ. edger, framer.

ԵԶԵՐՈՒՄ, գ. (եզրապատում) bordering, edging; (ծոպավորում) fringing; (ծայրակար) hemming.

ԵԶԵՐՔ, գ. (ծայր) edge; (գետի) bank; (ծովի) shore; (ծոպ) fringe; (սահման) margin; (երկիր) land, place; (շրջք բոլորը) environs; ◊ **հայրենի ~** native land, birth-place; **հագուստի գործվածքի կտորի ~** hem, edging.

ԵԶԻԿ(Ի), գ. Yezidi (people, language).

ԵԶԻԿՈՒՀԻ, գ. Yezidi woman.

ԵԶՆԱՋԵՂ, գ. *կենդ.* stag-beetle.

ԵԶՆԱԼԵԶՈՒ, գ. *բար.* bugloss, plantain, common alkanet.

ԵԶՆԱԿՆ, գ. (խաղողի տեսակ) table grapes, Chasselas; *կենդ.* bullfinch.

ԵԶՆԱՊԱԾ, գ. herdsman.

ԵԶՆԻԿ, գ. bull-calf.

ԵԶՈՊ(ՈՍ)ՅԱՆ, ա. Aesopian; ◊ **~ լեզու** the language of Aesop.

ԵԶՎԻՏ, *տես* ՇԻԶՎԻՏ:

ԵԶՎԻՏԱԲԱՐ, *տես* ՇԻԶՎԻՏԱԲԱՐ:

ԵԶՎԻՏՈՒԹԻՒՆ, *տես* ՇԻԶՎԻՏՈՒԹԻՒՆ:

ԵԶՎԻՏԱԿԱՆ, *տես* ՇԻԶՎԻՏԱԿԱՆ:

ԵԶՐ, գ. (ծայր) edge; (գետի) bank; (ծովի) shore; (սահման) border, margin; (կող) rib; (տերմին) term; ◊ **անդունդի ~** brink; **անդունդի ~ին** on the verge/brink of disaster/ruin; **բաժակի ևն ~** brim; **զգեստի՝ հագուստի ~** hem (of a skirt); **կտորեղենի ~** list, selvage; **մայթի ~** curb; **վերքի ~** lip; **մինչև ~ը լիքը** full to the brim, brimful; **~ից ~** flow/run over the edge; *մարզ.* **~երից հարձակվել** take in flank.

ԵԶՐԱԳԻԾ, գ. contour, outline, edging; (սահմանագիծ) boundary, border(-line); (առափնյա գիծ) coastal line, waterline.

ԵԶՐԱԳԾԱՅԻՆ, ա. contour, outline.

ԵԶՐԱԳԾԵԼ, բ. outline.
ԵԶՐԱԳԾՈՒՄ, գ. outlining, edging, hemming.
ԵԶՐԱԳՈՏԻ, գ. border, edging, belt, edgebelt.
ԵԶՐԱԴՎԱԾ } գ. border, edging.
ԵԶՐԱԶԱՐԴ }
ԵԶՐԱԶԱՐԴԵԼ, բ. border (with), edge (with); (զարդարել) set off; (շրջանակել) mount; (գործվածքեղեռնը) hem (with).
ԵԶՐԱԶԱՐԴՈՒՄ, գ. bordering, edging, fringing.
ԵԶՐԱԹՈՒՄԲ, գ. (ճանապարհի) side of the road; (մայթի) curb.
ԵԶՐԱԺԱՊԱՎԵՆ, գ. edgelace, edging.
ԵԶՐԱԾԱԼ, գ. fold.
ԵԶՐԱԾԱԼԵԼ, բ. fold.
ԵԶՐԱԾԱԼՈՒՄ, գ. folding.
ԵԶՐԱԿԱՐ, գ. edging, bordering.
ԵԶՐԱԿԱՐԵԼ, բ. edge, border.
ԵԶՐԱԿԱՑՆԵԼ, բ. conclude, infer; (եզրահանգել) deduce.
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conclusion, inference; (եզրահանգում) deduction; (վճիռ) decision; ◊ **ամհիմն ~** false conclusion; **դատաբանի ~** court's finding; **սխալ ~** wrong conclusion; **~ ածել** draw/come to the conclusion; **~բյան գալ հանգել** come to a conclusion, arrive at a conclusion; **~բյան ուղարկել** submit for decision/conclusion; **հապճեպ ~ ածել** jump to conclusion.
ԵԶՐԱՀԱՆԳԵԼ, բ. deduce, come to a conclusion, arrive at a conclusion.
ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄ, գ. deduction; (եզրակացություն) conclusion, inference.
ԵԶՐԱՄԱՍ, գ. (ճանապարհի) side of the road; (մայթի) curb.
ԵԶՐԱՄԵՐՁ, ա. (ծովի) coastal, littoral; (գետի) riverside; ◊ **~ կղզիներ** off-shore islands.
ԵԶՐԱՅԻՆ, ա. marginal; (առափնյա) waterside; (ծովի) coast, coastal; (գետի) riverside; (լճի) lakeside; *մարզ.* side; ◊ **~ դատավոր** line referee, linesman.
ԵԶՐԱՆԱՎԵԼ, բ. coast, cruise (along the coast/shore).
ԵԶՐԱՆԱՎՈՒՄ, գ. coastwise navigation/trade, coasting, cabotage.
ԵԶՐԱՆԿՅՈՒՆ, գ. corner of the street.
ԵԶՐԱՇԵՐՏ, edge.
ԵԶՐԱՎՈՐ, ա. brimmed; ◊ **~ գլխարկ** brimmed hat.
ԵԶՐԱՓԱԿԵԼ, բ. (ավարտել) complete, conclude with, crown (with), wind up; (վերջացնել) finish, end; (վերջը կազմել, վերջամաս լինել) close, be the last link in the chain; (ամփոփել) sum up, summarize; ◊ **խոսքը ~** conclude a speech; **քննարկումը ~** wind up a discussion (with); **շքերթը ~** bring up the rear.
ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ, ա. completing, concluding, final, ultimate; (ամփոփիչ) summarizing; (ավարտող, փակող) closing; *մարզ.* final; ◊ *մարզ.* **~ խաղեր՝ մրցումներ** finals; *ամ.* play-offs; **~ խոսք** closing speech, concluding remarks; **~ նիստ** final sitting; *մարզ.* **~ սուլիչի ձայն** final whistle; **~ տեսարան** final/closing scene, drop-scene.
ԵԶՐԱՓԱԿՎԵԼ, բ. be completed/concluded; (ավարտվել) come to an end, close, end (in/with sth).
ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ, գ. completion, winding up; (վերջ) end, close; (ամփոփում) summing up, summary.
ԵԹԵ, շ. if; ◊ **~ նույնիսկ՝ անգամ** even if; **~ միայն** if only; **~ նա չլիներ** if it were not for him/her, were it not for him/her; **այն դեպքում ~** in case; **~ ոչ** if not, otherwise; **~ով բան դուրս չի գա** if its and ans were pots and pans.
ԵԹԵՐ, գ. (օդի վերին ոլորտները) ether; (հաղորդալիքների տարածման ոլորտ) ether; *քիմ.* (նյութ) ether; ◊ **~ հաղորդել՝ բաց թողնել** broadcast.
ԵԹԵՐԱԿԱՆ } ա. ether, etheric; *փիլ.* (թեթև
ԵԹԵՐԱՅԻՆ } նյութը) etheral; ◊ **~ յուղեր** essential/volatile oils.
ԵԹԵՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ethereality.
ԵԹԵՐԱՅՈՒՂ, գ. essential/volatile oil.
ԵԹԵՐԱՅՈՒՂԱՏՈՒ, գ. ether-bearing.
ԵԹԵՐԱՆԱԼ, բ. etherify.
ԵԹԵՐԱՆՄԱՆ, ա. etheric, ethereal.
ԵԹԵՐԱՏՈՒ, ա. ether-bearing; ◊ **~ բույսեր** ether-bearing plants.
ԵԹՈՎՊԱԿԱՆ, ա. Ethiopian.
ԵԹՈՎՊԱՑԻ, գ. Ethiopian.
ԵԹՈՎՊԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Ethiopian (language).
ԵԹՈՎՊՈՒՀԻ, գ. Ethiopian (woman).
ԵԼԱԳԻԾ, գ. starting (border-) line, the initial stage; *մարզ.* (մեկնարկային գիծ) start; *փիլ.* (սկիզբ) start, beginning.
ԵԼԱԿ, գ. (garden) strawberry; (թուփը) strawberry (plant); ◊ **~ի մուրաբա** strawberry jam/preserve.
ԵԼԱԿԵՆԻ, գ. strawberry (plant).
ԵԼԱԿԵՏ, գ. starting point, point of departure; (սկզբունք) principle, point of departure.
ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ, ա. initial, starting; ◊ **~ դրույթ** point of departure.
ԵԼԱՆՅՈՒԹ, գ. initial/original substance/stuff/material.
ԵԼԵՎԷՋ, գ. rising and falling, going up and down; *երաժշ.* modulation, passage; *փիլ.* (թրթիռ, զարկ) beating, throbbing; *փիլ.* (կեռման, ոլորան) ascent and descent, peripeteia, zigzag; ◊ **կյանքի ~ները** ups and downs of life.
ԵԼԵՎԷՋԵԼ, բ. (ելնել-իջնել) go up and down, rise and fall, ascend and descend; (ուժգին տրոփել) beat violently, throb; *երաժշ.* modulate.

ԵԼՆԵԼ, բ. (դուրս գալ) come/go/get out , leave; exit; (բարձրանալ) mount, ascend; (վեր կենալ, ոտքի կանգնել) stand/get/be up; (ըմբոստանալ) rise; (ընդդեմ դուրս գալ) come out against; (հիմնվել, հիմք ընդունել) proceed (from); (երկնային մարմինների մասին) rise; (սերմերի՝ բույսի մասին) spring, sprout; (խմորի ևնի մասին) rise; ◊ **ամբիոն ~** mount the platform; **ամբողջ հասակով ~** rise to one's full height; **ավերակներից ~** rise from the ruins; **գագաթը ~** ascend to the summit; **դուրս ~** go/get out; **երկրից ~** leave the country, go abroad; **իրադրությունից ~** proceed from the situation; **ծառը ~** climb up a tree; **ճամփա ~** start, set out; **ոտքի ~** stand up, rise to one's feet; *փիլք.* (անկախանալ) stand on one's own feet, become independent; **սարը ~** climb a mountain; **~ով դրանից** hence.

ԵԼՈՒԶԱԿ, *տե՛ս* ԱՎԱԶԱԿ:

ԵԼՈՒԶԱԿԱԽՈՒՄԲ, *տե՛ս* ԱՎԱԶԱԿԱԽՈՒՄԲ:

ԵԼՈՒԶԱԿԱՅԻՆ, *տե՛ս* ԱՎԱԶԱԿԱՅԻՆ:

ԵԼՈՒԶԱԿԱՆԱՎ, գ. pirate, pirate-ship.

ԵԼՈՒՄՈՒՏ, գ. continual/incessent walking / pacing to and fro/up and down/back and forth/backwards and forwards, scurry; (մուտք) access; ◊ **~ անել** frequent, scurry; **~ ունենալ** have access to; **բոլոր ~ներն իմանալ** be perfectly at home, know all ins and outs.

ԵԼՈՒՅԹ, գ. (ճառ) speech; (դիմում) address; (հայտարարություն) statement; (բեմի վրա կատարում) performance; ◊ **~ մամուլում** article; **~ ունենալ** make a speech; (ժողովում) speak at a meeting; *պշտ.* address a meeting; (առաջարկը պաշտպանելով) second a proposal, speak in support of a proposal, come out in favour of a proposal; (առաջարկին դեմ դուրս գալով) oppose a proposal, rise in opposition to a proposal; (որևէ բանի դեմ) come out against, protest (against), make a protest (against); (մամուլում) write in protest; (ռադիոյով) broadcast, broadcast a speech, speak/sing/play over the radio; (հեռուստացույցով) televise; (հրապարակայնորեն) appear in public; (բեմի վրա) appear on the stage, act, play; **առաջին ~** maiden/inaugural speech; (բեմի վրա) first performance, debut; **առաջին անգամ ~ ունենալ** make one's debut; **եզրափակիչ ~** closing address; **մեկի անունից ~ ունենալ** speak in the name/on behalf of sb.

ԵԼՈՒՆԴ, գ. knob, wart, lump; (խուլ, պալար) tumour.

ԵԼՈՒՆԴԱՎՈՐ, ա. knobby, warty, lumpy.

ԵԼՈՒՍ, գ. (դուրս ցցված մաս) jet, protuberance; (ուռուցք) tumour; *տեխ.* lug.

ԵԼՔ, գ. (գործողությունը) going out, departure, go out; (ելքատեղ) exit, outlet, egress, way out; (միջոց, հնար) way out; (վախճան) end, outcome; (հետևանք, արդյունք) consequence, result; *տնտ.* (արտադրանքի մասին) yield, output; *բատեր.* (դերասանի բեմ դուրս գալը) entrance; *հշվպ.* expenditure, outlay; (բարձրանալը) rising; ◊ **արևի ~ը** sunrise; **հանքահորի ~** mouth; **տան ~** street door; **քաղաքի ~ներ** town gates; **դա միակ ~ն է** it is the only way out; it is the only thing to be done; **~ գտնել** find a way out; **~ որևէ վիճակից** way out of a situation; **~ չկա** no exit, no way out; **ուրիշ ~ չկա** there is no other way out/no alternative; **զգացմունքներին ~ տալ** give vent to one's feelings; *մարզ.* **խաղաղ ~ով ավարտվել՝ խաղաղ ~ ունենալ** end in a draw.

ԵԼՔԱԳՐԵԼ, բ. (ապրանքը) write off, order.

ԵԼՔԱՒՄՈՒՏՔ, գ. *մնկ.* income and expenditure, cashflow.

ԵԿ, բ. հրմ. եղ. come, arrive.

ԵԿԱՄՏԱԲԵՐ, **ԵԿԱՄՏԱՇԱՏ** } ա. profitable, paying; (շահավետ) lucrative, remunerative; ◊ **~ գործարք** profitable/paying business.

ԵԿԱՄՏԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. profitableness, remunerativeness.

ԵԿԱՄՏԱՀԱՐԿ, գ. income tax.

ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ, ա. income.

ԵԿԱՄՏԱՎՈՐ, ա. profitable, paying; (շահութաբեր) lucrative, remunerative.

ԵԿԱՄՈՒՏ, գ. income, revenue, earnings; (շահույթ) profit, gain, return, receipts; ◊ **ազգային ~** national income/product; **անաշխատ ~** unearned income; **համախառն ընդհանուր ~** gross profit/receipts; **մաքուր ~** profit, net income/earnings; **միջին ~** average earnings; **պետության տարեկան ~** annual revenue; **տարեկան ~** annual income; **~ բերել** be profitable, bring in an income.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ, 1. ա. ecclesiastical, clerical, church; 2. գ. (հոգևորական) churchman, clergyman, priest; ◊ **~ ավագ** church warden; **~ արարողություն** church service; *իրավ.* **~ իրավունք** canon law, ecclesiastical law; **~ ծուխ** parish.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clergy, priesthood.

ԵԿԵՂԵՑԱՊԱՏԿԱՆ, ա. belonging to the church.

ԵԿԵՂԵՑԻ, գ. church; ◊ **Առաքելական ~** the Apostolic church; **եպիսկոպոսական անգլիկան ~** the Church of England; **Մայր ~** the Cathedral; **~ու պահակ** sexton.

ԵԿՈՂ, ա., գ. coming, arriving; (գալիք) approaching, coming, future; ◊ **~ սերունդներ** generations to come, future generations; **~ տարի** next year; **~ - գնացող** frequenters, callers; **~ - գնացողը շատ է** there are many frequenters.

ԵԿՎՈՐ, 1. ա. newly come/arrived; (օտար) alien, strange; 2. գ. new comer, stranger, visitor; ◊ *բատ., երաժշ.* ~ **խումբ** group on tour.

ԵԼԱԾ-ՉԵԼԱԾ, (ամբողջը) everything, the whole lot, all the lot; (ընդամենը) in all, only, and that is all, all in all, no more than.

ԵԼԱՆ, գ. pitchfork, garden fork.

ԵԼԱՆԱԿ[1], գ. weather; ◊ **անկայուն** ~ unsettled weather; **լավ** ~ good/fine weather; **վատ ամպամած անձրևային** ~ bad/cloudy/rainy weather; **տարվա** ~ season; **բոլոր ~ներին** rain or shine; ~**ը բացվել է պարզվել է** it has cleared up, the sky has cleared; ~ **ի տեսություն** weather forecast; **չորս ~ները** the four seasons.

ԵԼԱՆԱԿ[2], գ. (ձև) mode, manner; (մեթոդ, գործելակերպ) method; (ուղի) way; *երաժշ.* tune, melody; *քեր.* mood; ◊ **բուժման** ~ method/way/mode of treatment; **ըղձական** ~ subjunctive mood; **հրամայական** ~ imperative mood; **ղեկավարման, կառավարման** ~ form of government; *քեր.* **սահմանական** ~ indicative mood; **այլ ~ով** in a different way; **այս ~ով** in this way, thus.

ԵԼԱՆԱԿԱՅԻՆ, ա. *քեր.* (բայածևերի մասին) finite; ◊ ~ **ձև** finite forms.

ԵԼԱՆԱԿԱՎՈՐԵԼ, բ. *երաժշ.* set to music, modify.

ԵԼԱՆԱԿԱՎՈՐՈՂ, ա. *քեր.* modal; ◊ ~ **բայ** modal verb; ~ **բառ** modal word.

ԵԼԱՆԱԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* modality.

ԵԼԱՆԻԿ, գ. *էլ.* plug, electric plug.

ԵԼԲԱՅՐ, գ. brother; (դիմումի ձև) old man/chap, my boy; ◊ **գթության** ~ male nurse; **խորթ** ~ half/step brother; **հարազատ** ~ one's (own) brother; **մեծ՝ ավագ** ~ elder brother; *կրոն.* ~**ներ** brethren.

ԵԼԲԱՅՐԱԲԱՐ, մ. brotherly, as/like a brother; *գրբ.* fraternally; ◊ ~ **ձեռք սեղմել** press smb's hand affectionately.

ԵԼԲԱՅՐԱԿԱՆ, ա. brotherly; *գրբ.* fraternal; ◊ ~ **հանրապետություններ** sister republics; ~ **գերեզման** common/communal grave.

ԵԼԲԱՅՐԱՆԱԼ, բ. fraternize (with); ◊ ~**ցած քաղաքներ** twin/sister towns.

ԵԼԲԱՅՐԱՍՊԱՆ, 1. ա. fratricidal; 2. գ. (անձ) fratricide; ◊ ~ **պատերազմ** fratricidal war.

ԵԼԲԱՅՐԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fratricide, murder of a brother.

ԵԼԲԱՅՐԱՏՅԱՑ, ա. brother-hating; գ. brother hater.

ԵԼԲԱՅՐԱՑՆԵԼ, բ. fraternize.

ԵԼԲԱՅՐԱՑՈՒՄ, գ. fraternization.

ԵԼԲԱՅՐԻԿ, գ. little brother.

ԵԼԲԱՅՐՈՐԵՆ, *տես* ԵՂԲԱՅՐԱԲԱՐ:

ԵԼԲԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. brotherhood; *գրբ.* fraternity.

ԵԼԲՈՐԱՂՋԻԿ } գ. niece (brother's
ԵԼԲՈՐԴՈՒՍՏՐ } daughter).

ԵԼԲՈՐՈՐԴԻ, գ. nephew (brother's son).

ԵԼԵԳՆ, գ. *բար.* cane, reed, rush.

ԵԼԵԳՆԱԲՈՒՅՍ, գ. *բար.* reed-grass.

ԵԼԵԳՆԱԿԱՏՈՒ, գ. *կենդ.* Jungle cat.

ԵԼԵԳՆԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* moor hen.

ԵԼԵԳՆԱՅԵՎ } գ. canella form,
ԵԼԵԳՆԱՆՄԱՆ } cane-shaped, having the form of cane.

ԵԼԵԳՆԱՇԱՔԱՐ, գ. cane sugar.

ԵԼԵԳՆԱՇԵՆ, ա. made of reed/cane.

ԵԼԵԳՆԱՊԱՏ, 1. գ. reeds; 2. ա. reeded.

ԵԼԵԳՆԱՓՈՂ, գ. reed-pipe.

ԵԼԵԳՆԻԿ, գ. thin reed, small cane; *բժշկ.* clyster-pipe.

ԵԼԵԳՆԻՐԱՆ, ա. lithe, lissom, having slim/slender figure.

ԵԼԵԳՆՅԱ, ա. cane.

ԵԼԵԳՆՈՒՏ } գ. cane field/plantation,
ԵԼԵԳՆԱՇԱՄԲ } reedy fen.

ԵՂԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (փաստ) fact; (դեպք, իրադարձություն) event; (պատմվածք) true story, being.

ԵՂԵՌՆ, գ. (կոտորած) slaughter, carnage, genocide; (ոճիր) (heinous) crime, evil deed; ◊ ~**ի զոհեր** victims of genocide; ~**ի զոհերի հուշարձան** memorial to the victims of genocide.

ԵՂԵՌՆԱԲԱՐ, մ. scoundrelly, rascally.

ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾ, 1. գ. villain, miscreant, scoundrel, criminal, malefactor; 2. ա. villainous, atrocious; (ստոր, անարգ) rascally, scoundrelly.

ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. villany, crime, genocide, atrocity, brutality.

ԵՂԵՍՊԱԿ, գ. *բար.* sage.

ԵՂԵՎՆԱԿՈՆ, գ. fir cone, spruce-cone.

ԵՂԵՎՆԱՓԱՅՏ, գ. (մշակման համար) white spruce, white-wood; (վառելանյութ) fir-logs.

ԵՂԵՎՆԻ, գ. fir(tree), spruce.

ԵՂԵՎՆՅԱ, ա. fir, spruce.

ԵՂԵՎՆՈՒՏ, գ. fir-wood.

ԵՂԵՐԱԿԱՆ, ա. tragic, tragical.

ԵՂԵՐԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. tragically.

ԵՂԵՐԵՐԳ, գ. *երաժշ.* elegy.

ԵՂԵՐԵՐԳԱԿ, գ. elegist.

ԵՂԵՐԵՐԳԱԿԱՆ, ա. elegiac; *փխբ.* sentimental.

ԵՂԵՐԵՐԳԵԼ, բ. elegize; (ողբերգել) bemoan, lament, mourn (over).

ԵՂԵՐԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tragedy.

ԵՂԻՆՋ, գ. *բար.* (stinging-)nettle.

ԵՂՅԱՄ, գ. hoar-frost; *բնաստ.* rime; ◊ ~ **դնել՝ ~ով ծածկել** become covered with hoar-frost, become hoary with frost; *փխբ.* (մազերը սպիտակել) be touched with grey, go/grow/turn grey.

ԵՂՆԻԿ, գ. fallow-deer, hind; (էգ եղջերու) doe; *փխբ.* (շատ գեղեցիկ՝ նուրբ աղջիկ) a very beautiful slender girl.

ԵՂՆՋՈՒՏ, գ. wren.
ԵՂՋԵՐԱՔՋԵՋ, գ. *կենդ.* stag-beetle.
ԵՂՋԵՐԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* cornea.
ԵՂՋԵՐԱԾԻՔՋԱՆԱԿ, գ. horn-rimmed; ◊ **~ ակնոց** horn-rimmed glasses.
ԵՂՋԵՐԱՎՈՐ, 1. ա. horned; 2. գ. (մարդ) *խսկց.* cuckold; ◊ **~ անասուն** (horned) cattle; **խոշոր ~ անասուն** cattle, neat cattle; **մանր ~ անասուն** small cattle.
ԵՂՋԵՐԱՓՈՂ, գ. horn, bugle; ◊ **որսորդական ~** hunting-horn, huntsman's bugle.
ԵՂՋԵՐԵՆԻ, գ. *բսբ.* acacia.
ԵՂՋԵՐՎԱԲՈՒՅԾ, գ. reindeer breeder.
ԵՂՋԵՐՎԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. reindeer (breeding); ◊ **~ տնտեսություն** reindeer farm.
ԵՂՋԵՐՎԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reindeer breeding.
ԵՂՋԵՐՈՒ, գ. deer; ◊ **ապիվայրեղ ~** stag, red deer; **ամերիկյան ~** caribou; **անեղջյուր ~** pollard; **հյուսիսային ~** reindeer.
ԵՂՋՅՈՒՐ, գ. horn; ◊ **առատության ~** horn of plenty, cornucopia; **եղջերուի ~** antler; **լուսնի ~** crescent, cusp; **~ներ դնել** cuckold; **~ներից բռնել** take by the horns.
ԵՂՋՅՈՒՐԱԿԵՐՊ, *տես* ԵՂՋՅՈՒՐԱՁԵՎ:
ԵՂՋՅՈՒՐԱԿԻՐ, 1. ա. horned; 2. գ. (մարդ) *խսկց.* cuckold.
ԵՂՋՅՈՒՐԱՀԱՐԵԼ, բ. butt, gore.
ԵՂՋՅՈՒՐԱՁԵՎ } ա. horny; *գիտ.*
ԵՂՋՅՈՒՐԱՆՄԱՆ } corneous.
ԵՂՋՅՈՒՐԵ } ա. horny; *գիտ.* corneous;
ԵՂՋՅՈՒՐՅԱ } ◊ **~ սանր** horn comb.
ԵՂՋՅՈՒՐԻԿ, գ. small horn, hornlet; (երաժշտ. գործիք) horn, clarion; ◊ **կոշիկի ~** shoe-horn.
ԵՂՐԵՎԱՆ(Ի), գ. *բսբ.* (ծաղիկ և ծառ) lilac.
ԵՂՈՒՆԳ, գ. nail; ◊ **ձեռքի ~** finger-nail; **ոտքի ~** toe-nail; **~ները թողնել երկարացնել** grow one's nails; **կեղտոտ ~ներ** dirty nails, nails in mourning; **~ները կտրել** cut one's nails; **~ները մաքրելու խոզանակ** nail-brush; **~ը մսից չեն բաժանի** they always keep together, they are thick as thieves, *դրվ.*; **մեկի ~ը չարժենալ** not fit to hold a candle to sb, *դրվ.*:
ԵՂՈՒՆԳԱՉԱՓ, 1. ա. (շատ փոքր, պստլիկ) very small/little; 2. գ. small amount.
ԵՆԹԱԲԱԺԻՆ, գ. section, subdivision, subsection.
ԵՆԹԱԲԱՐԲԱՌ, գ. subdialect.
ԵՆԹԱԳԱՆԳ, գ. *կզմխս.* occiput.
ԵՆԹԱԳԵՐԱՏԵՍՉԱԿԱՆ, ա. within the jurisdiction (of), in charge (of).
ԵՆԹԱԳԻՏԱԿՑԱԲԱՐ, մ. subconsciously.
ԵՆԹԱԳԻՏԱԿՑԱԿԱՆ, ա. subconscious.
ԵՆԹԱԳԻՏԱԿՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. subconsciousness.
ԵՆԹԱԳԻՏԱԿՑՈՐԵՆ, *տես* ԵՆԹԱԳԻՏԱԿՑԱԲԱՐ:
ԵՆԹԱԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. subconsciousness.
ԵՆԹԱԳԼՈՒԽ, գ. subsection, subtitle, subheading.
ԵՆԹԱԴԱՍ, գ. subclass.
ԵՆԹԱԴՐԱԲԱՐ, մ. supposedly, presumably; (հավանաբար) probably; (մոտավորապես) approximately.
ԵՆԹԱԴՐԱԿԱՆ, ա. *conjectural*; (հնարավոր, հավանական) presumable; (վարկածային) hypothetical; ◊ **բեր. ~ եղանակ** conditional mood.
ԵՆԹԱԴՐԵԼ, բ. (կարծել) suppose, think; (կռահել) conjecture, surmise; (ընդունել, հնարավոր համարել) assume, presume; ◊ **~ենք** let us suppose/assume, supposing, on the supposition that.
ԵՆԹԱԴՐԵԼԻ } ա. supposed, conjectural;
ԵՆԹԱԴՐՅԱԼ } (հնարավոր) presumable, implied; (վարկածային) hypothetical; ◊ **~ հանցագործություն** alleged offence.
ԵՆԹԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. supposition; (վարկած) hypothesis (pl. - ses); (հնարավոր համարելը) assumption, speculation, implication; ◊ **~ անել** suppose, frame/form hypotheses, hypothesize; **տարբեր ~ների առիթ տալ** arouse all manner of speculation.
ԵՆԹԱԼԵԶՎԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* sublingual.
ԵՆԹԱԽՄՈՒՄՔ, գ. sub-group.
ԵՆԹԱԿԱ, 1. գ. *բեր.* subject; 2. ա. (ստորադաս, ենթարկվող) dependent, within the jurisdiction (of); (նախատրամադիր) subject/liable/exposed (to); ◊ **~ լինել** be liable to; **նախարարության ~ ձեռնարկություն** enterprise within the jurisdiction of the ministry; **հիվանդությունների ~** liable/exposed to illness; **ոչ ~** not subject/liable (to), free/exempt (from); **հրապարակման ոչ ~** confidential, private; *խսկց.* off-the-record.
ԵՆԹԱԿԱՅԱԿԱՆ, ա. *բեր.* subjective; (անձնական) personal; (ստորադաս) subordinate.
ԵՆԹԱԿԱՅԱՆ, գ. *տեխ.* substation.
ԵՆԹԱԿԱՅԱՐԱՆ, գ. *երկթղ.* small station.
ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. subjection, dependence (on), subordination.
ԵՆԹԱԿԱՐԳ, գ. *մսնգ.* suborder, tribe.
ԵՆԹԱԿԵՂԵՎ, գ. *կզմխս.* subcortex.
ԵՆԹԱԿԵՂԵՎԱՅԻՆ, ա. subcortical.
ԵՆԹԱԿԵՏ, գ. subparagraph, subpoint, subitem.
ԵՆԹԱԿԶԱԿ, գ. double chin.
ԵՆԹԱԿԶԱԿԱՅԻՆ, ա. submaxillary.
ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԵ, գ. subcommittee.
ԵՆԹԱՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ } գ. subcommit-
ԵՆԹԱՀԱՆՁՆԱԽՈՒՄՔ } tee.
ԵՆԹԱՄԱՆԴԱՏԱՅԻՆ, ա. mandated; ◊ **~ տարածք** mandated territory.
ԵՆԹԱՄԱՇԿ, գ. *կզմխս.* hypoderma, hypodermis.
ԵՆԹԱՄԱՇԿԱՅԻՆ, ա. hypodermic, subcutaneous; ◊ **~ բաղանթայնություն** hypodermic tissue; **~ ներարկում** hypodermic injection.

ԵՆԹԱՄԹԵՐՔ, գ. by-product.
ԵՆԹԱՇԵՐՏ, գ. sublayer, substratum.
ԵՆԹԱՇԵՖ, ա. aided, assisted, under the patronage (of), supported (by).
ԵՆԹԱՇՐՋԱՆ, գ. subregion, subdistrict; subperiod.
ԵՆԹԱՍՊԱ, գ. *ռզմ.* non-comissioned officer.
ԵՆԹԱՍՏԱՏԻՔԱՍԱՅԻՆ, ա. *կպմխս.* pancreatic; ◊ **~ գեղձ** pancreas; **~ հյութ** pancreatic juice.
ԵՆԹԱՎԱՐՁԱԿԱԼ, գ. *տնտ.* sublessee, subtenant.
ԵՆԹԱՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *տնտ.* sublease.
ԵՆԹԱՎԱՐՊԵՏ, գ. apprentice.
ԵՆԹԱՎԵՐՆԱԳԻՐ, գ. subtitle, subheading.
ԵՆԹԱՏԵՔՍՏ, գ. implication.
ԵՆԹԱՏԵՍԱԿ, գ. *մանզ.* subspecies.
ԵՆԹԱՐԿԵԼ, բ. (ենվածել, տիրել) subordinate (to), place under, place under the command *ռզմ.*; (հնազանդեցնել) subdue; ◊ **իրեն ~** override, expose, subject (to); **իր կամքին ~** bend to one's will; **լուծարքի ~** liquidate; **կասկածի ~** call into question; **պատժի ~** inflict a penalty (upon); **վտանգի ոիսկի ~** expose to danger, endanger; **տանջանքի ~** put to torture; **փորձության ~** put on trial, put to the test; **քննության ~** subject to (an) examination, examine.
ԵՆԹԱՐԿՎԵԼ, բ. submit (to); ◊ **բախտին ~** surrender to fate; **կալանքի ~** be arrested; **հարձակման ~** be attacked; **պահանջին հրամանին ~** obey; **վտանգի ~** run the risk/danger of; **փորձությունների ~** undergo severe trials/ordeals; **քննադատության ~** be criticized, be subject to criticism/censure.
ԵՆԹԱՐԿՈՒՄ, գ. (գործողություն) submission, subjecting; (վիճակ) subordination, subjection, submission.
ԵՆԹԱՑԱՆՔ, գ. additional sowing.
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ, գ. *եկեղ.* bishop.
ԵՊԻՍԿՈՊԱԿԱՆ, ա. episcopal, episcopalian.
ԵՊԻՍԿՈՊԱՊԱՐԱՆ, գ. *եկեղ.* episcopate.
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. episcopacy; (ասոիճան) bishopric, episcopate.
ԵՌ, գ. (հեղուկների մասին) boiling; (քոր) itch; (պղպջոց) bubbling, seething; ◊ **~ գալ** (come to the) boil, seethe; *փիլս.*, *խսկց.* (զրգռվել, զայրանալ) be agitated/in agitation; *խսկց.* **սիրտս ~ է գալիս** there is indignation in my heart.
ԵՌԱԱՇԻՆ, ա. *մաթ.* trinomial; ◊ **~ հավասարություն** trinomial equation.
ԵՌԱԲԱՇԻՆԱԿ } գ. *տնէս.* three, Siamese
ԵՌԱԲԱՇԻՆՉ } connection.
ԵՌԱԲԱՐԲԱՌ, գ. *լեզվ.* triphtong.
ԵՌԱԳԱԳԱՓ, ա. three-topped, of three tops.
ԵՌԱԳԼՈՒԽ, ա. three-headed, of three heads.
ԵՌԱԳՄԲԵԹ, ա. of three cupola/domes, having three domes.
ԵՌԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գրկ.* trilogy.
ԵՌԱԳՈՒՅՆ, ա. tricolour(ed), three coloured, of three colours; (դրոշի մասին) tricolour(ed); *բանկ.*, *տպգր.* trichromatic.
ԵՌԱԴԱՇՏ(ԱՅԻՆ), ա. three-field.
ԵՌԱԴԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գտնմ.* three-field system.
ԵՌԱԻԹԻՎ, ա. three-digit, three-figure.
ԵՌԱԺԱՆԻ, 1. գ. trident; 2. ա. tridented, tridentate.
ԵՌԱԼ, բ. boil, *փիլս.* seethe; (խմորվել. գինու նկի մասին) ferment; (վխտալ) swarm (with); (շարժման մեջ գտնվել) be in motion/swing; ◊ **աշխատանքը ~ում է** the work is in full swing; **ջուրը ~ում է** the water is boiling.
ԵՌԱԼԵԶՈՒ, գ. triglot.
ԵՌԱԼԵԶՎՅԱՆ, ա. trilingual, of three languages.
ԵՌԱԾԱՅՐ, ա. tricuspid, tricorn.
ԵՌԱԿԱՁԻ, ա. triplex.
ԵՌԱԿԱՅՄ, ա. three-masted; ◊ **~ նավ** three-master.
ԵՌԱԿԻ, 1. ա. threefold, triple, treble; 2. մ. thrice; ◊ **~ չեմպիոն հերոս** thrice champion/hero; **~ թանկ գնել** buy sth at an exorbitant price, pay through the nose, *դրամ.*:
ԵՌԱԿՈՂ, ա. three-edged; *մաթ.* trihedral; ◊ **~ սվին** three-edged blade.
ԵՌԱԿՈՂՄ, ա. three-sided, tripartite; *մաթ.* trilateral; ◊ **~ պայմանագիր համաձայնագիր** tripartite treaty.
ԵՌԱՄՅԵԼ, բ. *տեխ.* weld.
ԵՌԱՀԱՏՈՐ, ա. three-volume; ◊ **~ բառարան** three-volume dictionary; **~ հրատարակություն** three-volume edition, edition in three volumes.
ԵՌԱՀԱՐԿ, ա. three-storied, of three stories.
ԵՌԱՀԵՐԹ, ա. three-shift; ◊ **~ աշխատանք** three-shift work.
ԵՌԱՀՆՉՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* triphthong, *տե՛ս նաև* ԵՌԱԲԱՐԲԱՌ:
ԵՌԱՁԱՅՆ, ա. *երաժշ.* three-part; ◊ **~ ֆուգա** three-part fugue.
ԵՌԱՖԱՅՈՒՂ, ա. *ֆիզ.* three-phase.
ԵՌԱՄՅԱ, ա. three-year; *գրք.* triennial; (տարիքի մասին) of three, three-year-old; ◊ **~ դասընթաց** three-year course; **~ երեխա** child of three, three-year-old child; **~ ուսուցում** three-year education/training/instruction.
ԵՌԱՄՅԱԿ, գ. (տարեդարձ) third anniversary; (ժամանակամիջոց) (period) of three years; *գրք.* triennial period.
ԵՌԱՄՅԱՆ, ա. (տևողությամբ) of three months, three month, quarterly, trimestrial; (տարիք) three-months old.

ԵՌԱՄՅԱԿ, գ. quarter.
ԵՌԱՄՅԱԿԱՅԻՆ, ա. quarterly; ◊ ~ **հաշվետվություն** quarterly account.
ԵՌԱՆԴ, գ. energy; (ջանք) ardour, fervour; (փույթ) zeal; ◊ **~ով աշխատել** work with zeal/diligence.
ԵՌԱՆԴԱԳԻՆ, մ. energetically, ardently, fervently.
ԵՌԱՆԴԱԼԻՑ, *տես* ԵՌԱՆԴՈՏ, ԵՌԱՆԴՈՒՆ:
ԵՌԱՆԴԱՄ, գ., ա. trinomial.
ԵՌԱՆԴՈՏ, **ԵՌԱՆԴՈՒՆ** } ա. zealous, ardent, energetic, fervent.
ԵՌԱՆԴՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հզվ.* zeal, ardency, fervency.
ԵՌԱՆԻԾ, *տես* ԵՌԱԹԻՎ:
ԵՌԱՆԻՍ, ա. three-edged; *մաթ.* trihedral.
ԵՌԱՆԻՎ, ա. three-wheeled; ◊ ~ **հեծանիվ** tricycle; ~ **մոտոցիկլետ** motor tricycle.
ԵՌԱՆԿԱՐ, գ. *արվ.* triptych.
ԵՌԱՆԿՅՈՒՆ, 1. ա. three-cornered; *մաթ.* triangular; 2. գ. triangle.
ԵՌԱՆԿՅՈՒՆԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. *մաթ.* trigonometric(al); ◊ ~ **ֆունկցիա** trigonometrical function.
ԵՌԱՆԿՅՈՒՆԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *մաթ.* trigonometry; ◊ **ուղղագիծ** ~ plane trigonometry; **գնդաձիգ աֆերիկ** ~ spherical trigonometry.
ԵՌԱՆՎԱԳ[1], գ. *երաժշ.* trio; ◊ **լարային** ~ string trio.
ԵՌԱՆՎԱԳ[2], մ. (երեք անգամից) three-times, thrice-repeated.
ԵՌԱՇԵՐՏ, ա. three-layered; ◊ ~ **ներքատախտակ ֆաներա** three-ply.
ԵՌԱՉԱՓ, ա. *տրչփ.* of three feet, trimeter; ◊ ~ **տող** verse of three feet/measures; ~ **յամբ** iambic trimeter.
ԵՌԱՊԱՏԻԿ, մ. threefold, three times, triple, treble; ◊ ~ **վճարել** pay three times as much.
ԵՌԱՊԱՏԿ(Վ)ԵԼ, բ. treble, triple, triplicate.
ԵՌԱՊԱՏԿՈՒՄ, գ. trebling, triplication.
ԵՌԱՊԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գրք.* triplicity.
ԵՌԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *պատմ.* triumvirate, triarchy.
ԵՌԱՍՏԻՃԱՆ, ա. of three degrees; *երաժշ.* of three notes/tones.
ԵՌԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն.* tritheism, triune deity.
ԵՌԱՎԱՆԿ, ա. *քեր.* trisyllabic; ◊ ~ **բառ** trisyllable.
ԵՌԱՏԱՄ, 1. ա. tridented, tridentate; 2. գ. trident.
ԵՌԱՏԵՐԵՎ, գ. *բուս.* trefoil, trifoliate, tripetalous, shamrock.
ԵՌԱՍՏԱՆԻ, ա. three-star; ◊ ~ **հյուրանոց** three-star hotel.
ԵՌԱՑՆԵԼ, բ. boil; ◊ **~րած ջուր** boiled water.
ԵՌԱՑՈՒՄ, գ. boiling.
ԵՌԱՑՈՒՑԻՉ, գ. boiler; ◊ ~ **կաթսա** boiling-tank, boiling pot.
ԵՌԱՓԵՂԿ, ա. three-leaved; ◊ ~ **պահարան** three-leaved wardrobe.
ԵՌԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գրկ.* trilogy.
ԵՌՅԱԿ, 1. գ. three; 2. ա. threefold, triple; (տղամարդու բաճկոնակով կոստյում) a three-piece suit, man's suit with a waistcoat; ◊ *պատմ.* ~ **համաձայնություն** Triple Entente; **ձիերի** ~ carriage-and-three; *պատմ.* ~ **միություն** Triple Alliance; *խորհ.* ~ **(կոմիտե)** three-men-committee.
ԵՌՈՏԱՆԻ, գ. tripod, tripedal.
ԵՌՈՒՉԵՒ, գ. full swing; (աշխույժ) liveliness, animation; (շտապողականություն) feverish haste, hurry-scurry, hurry; ◊ **աշխատանքը ~ի մեջ է** the work is in full swing.
ԵՌՈՒՄ, գ. boiling; ◊ **~ան կետ** boiling point.
ԵՌՕՐՅԱ, ա. three-day, of three days, ◊ ~ **տենդ** tertian ague.
ԵՍ, դ. I; ◊ ~ **ինքս** I myself; **օրինակ** ~ I for one; **ոչ** ~ not I/me.
ԵՍԱԿԱՆ, ա. selfish, egoistical, self-loving.
ԵՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-love.
ԵՍԱԿԵՆՏՐՈՆ, ա. egocentric(al).
ԵՍԱԿԵՆՏՐՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. egocentrism.
ԵՍԱՄԻԼ, գ. egoist.
ԵՍԱՄԻԼԱԲԱՐ, մ. egoistically.
ԵՍԱՄԻԼԱԿԱՆ, ա. egoistic(al), selfish.
ԵՍԱՄԻԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. egoism, selfishness.
ԵՍԱՊԱՇՏ, *տես* ԵՍԱՄԻԼ:
ԵՍԱՊԱՇՏԱԿԱՆ, *տես* ԵՍԱՄԻԼԱԿԱՆ:
ԵՍԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԵՍԱՄԻԼՈՒԹՅՈՒՆ:
ԵՍԱՍԵՐ, 1. գ. egoist, self-lover, egotist; 2. ա. selfish, egoistical, self-loving.
ԵՍԱՍԻՐԱԲԱՐ, մ. selfishly, egoistically, egotistically.
ԵՍԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. selfish, egoistical, egotistical.
ԵՍԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-love, egoism, egotism.
ԵՎ, շ. and; (նաև, ևս) too, also, as well; (ժխտ. առումով) either; ◊ ~ - ~ both...and; ~ **ահա** and now; ~ **այլն** etcetera, etc, and so forth, and so on; ~ **այն էլ,** ~ **դեռ** and what is more, in addition, and moreover; ~ **այլք** and others; ~ **այսպես** thus, so; ~ **այսպես, ~ այնպես** this way and that; this way, that way and every way; ~ **դարձյալ** and again, besides; ~ **ես** ~ **ընկերս** both my friend and I/me; ~ **իսկապես** indeed, really; ~ **ոչ թե** and not; ~ **ոչ միայն** and not only; **այստեղ մի** ~ **կա** there is sth wrong here.
ԵՎԵԹ, վ. just; ◊ **այժմ** ~ just/exactly now; **այսօր** ~ just today; **իսկույն** ~ just/right now, immediately; **վաղը** ~ just/exactly tomorrow.
ԵՎԱ, մ. more, some more; (նույնպես, նաև)

also, as well; too; ◊ **առավել ~** the more so, especially as; **այս դեպքում ~** in this case too; **նա ~ այդ չարեց** he did not do it either; **նա ~ չի գա** he will not come either; **տուր ինձ ~ մեկ գիրք՝ մի քիչ կաթ** give me one more book/ some more milk.

ԵՎՐԱՀԱՄԱՅՆՔ, գ. European Union (EU); ◊ **~ի խորհուրդ** EU Council.

ԵՎՐԱՊԱՐԼԱՄԵՆՏ, գ. European Parliament, Europarliament.

ԵՎՐՈ, գ. euro.

ԵՎՐՈՐԴՈՒՅԹ, գ. euro-currency (ecu).

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ, ա. European; ◊ **~ արժութային համակարգ** European Monetary System; **~ քաղաքակրթություն** western civilization.

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. become Europeanized.

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆԱՅՆԵԼ, բ. Europeanize.

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. Europeanization.

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Europeism.

ԵՎՐՈՊԱՑԻ, գ. European.

ԵՐԱՉ, գ. dream; (անուրջ) reverie, day-dream, dream; (տեսիլք) vision; ◊ **~ների աշխարհ** dream-land, the realm of fancy; **~ տեսնել** dream, have a dream; **~ում** in one's sleep/ dream; **~ում տեսնել** dream (about/that).

ԵՐԱՉԱԿԱՆ, **ԵՐԱՉԱՅԻՆ** ա. spectral; (տեսիլքային) phantasmal; (խարուսիկ) shadowy; (գնորական) ghostly; (անիրական) unreal, illusory.

ԵՐԱՉԱՆՄԱՆ, ա. spectral, phantasmal.

ԵՐԱՉԱՆՔ, գ. dreaming, dream, day-dream, waking-dream; (տեսիլք) vision, fancy; (բաղձանք) longing; (գնորք) ravings, delirium.

ԵՐԱՉԵԼ, բ. dream (of), rave; (անրջել) reverie, be lost in reverie, indulge in reverie; ◊ **հարթմնի ~** day-dream.

ԵՐԱՉԵԼԻ, ա. dreamt, desired, longed-for.

ԵՐԱՉՈՂ, 1. ա. dreaming; 2. գ. dreamer, day-dreamer, visionary.

ԵՐԱՉԿՈՏ, ա. dreamy; (մտածկոտ) pensive, thoughtful; (անրջող) day-dreamer; ◊ **~ տեսք՝ հայացք** dreamy look, air of reverie.

ԵՐԱՉԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dreaminess, reverie; (մտածկոտություն) pensiveness.

ԵՐԱՉՈՒՆ, ա. dreamy; (մտածկոտ) pensive; (տենչալի, ցանկալի) longed for, desired, long-wished for.

ԵՐԱԺԻՇ, գ. musician.

ԵՐԱԺՇՏԱԳԵՏ, գ. music(al) expert, musicologist.

ԵՐԱԺՇՏԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. musicological.

ԵՐԱԺՇՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. musicology, musical science.

ԵՐԱԺՇՏԱԽՈՒՄԲ, գ. orchestra; (փողային) brass band; (ժողգործիքների) folk orchestra.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ, ա. musical; ◊ **~ գործ** composition; **~ գործիք** musical instrument; **~ դպրոց** music school; **~ լսողություն** an ear for music; **~ կատակերգություն** musical comedy; **~ տաղանդ** talent for music, musical talent; **~ քննադատ** music critic.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. musically.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. musicality, musicalness.

ԵՐԱԺՇՏԱՄԱԼ, *տե՛ս* ԵՐԱԺՇՏԱՍԵՐ:

ԵՐԱԺՇՏԱՄՏԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, *տե՛ս* ԵՐԱԺՇՏԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑ, գ. conservatory, conservatoire.

ԵՐԱԺՇՏԱՊԵՏ, գ. music master, maestro; (նվագախմբի) band master; (երգչախմբի) choir master.

ԵՐԱԺՇՏԱՍԵՐ, գ. ա. lover of music, music lover.

ԵՐԱԺՇՏԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. philharmonic.

ԵՐԱԺՇՏԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. love of music, melomania.

ԵՐԱԺՇՏԱՍՐԱՀ, գ. concert hall.

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. music; (երկը, ստեղծագործությունը) music, composition; ◊ **գործիքային ~** instrumental music; chamber music; **երգեցողական ~** vocal music; **Խաչատրյանի ~ը** Khachaturian's music; **~ի վերածել** set to music; **~ով զբաղվել** practice music; **~ի տակ պարել** dance to (the) music.

ԵՐԱԽ, գ. mouth (of animal), jaws; *տեխ.* orifice; ◊ **գենքի ~** muzzle, blade; **հրաբխի ~** crater.

ԵՐԱԽՏԱԳԵՏ, ա. grateful, thankful; ◊ **~ լինել** be grateful/thankful.

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱՐԱՐ, մ. gratefully, thankfully.

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. gratifying, grateful, thankful.

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՐԵՆ, *տե՛ս* ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱՐԱՐ:

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gratitude, thankfulness, acknowledgment.

ԵՐԱԽՏԱՀԱՏՈՒՑ, ա. grateful, thankful; ◊ **~ լինել** show one's gratitude, return smb's kindness; (փոխհատուցել) pay back, repay.

ԵՐԱԽՏԱՄՈՌ, ա. ungrateful, thankless, unthankful.

ԵՐԱԽՏԱՄՈՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ingratitude.

ԵՐԱԽՏԱՊԱՐՏ, ա. indebted, grateful, thankful, obliged; ◊ **~ լինել** be obliged/indebted/ grateful/thankful; **ես ձեզ անչափ ~ եմ** I am very much obliged to you; *խսկց.* much obliged.

ԵՐԱԽՏԱՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gratitude, thankfulness, indebtedness; ◊ **~ի զգացում** feeling of gratitude.

ԵՐԱԽՏԱՎՈՐ, 1. ա. merited, well-deserved; 2. գ. highly merited person; (բարեգործ, բարերար) benefactor, beneficient.

ԵՐԱԽՏԻՔ, գ. benefit, good deed, kindness, boon; (վաստակ) merit, deserts, benefit.

ԵՐԱԿ, գ. vein; (զարկերակ) artery, pulse; *հնք.*

lode; ◊ **արյունատար** ~ vessel, blood vessel; **ոսկե** ~ gold mine; **~ը չոշափել** feel the pulse; **~ների բորբոքում** phlebitis; **~ների լայնացում** varicose veins; **~ներում արյունը սառչում է** it chills one's blood, one's blood freezes (in one's veins).

ԵՐԱԿԱԶԱՐԿ, գ. *բժշկ.* pulse, pulsation; ◊ **անկանոն** ~ uneven/irregular pulse; **ընդհատումներով** ~ dropped-beat/intermittent pulse; **թույլ** ~ obliterated pulse.

ԵՐԱԿԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* vasectomy, venesection, phlebotomy; *խսկզ.* blood-letting.

ԵՐԱԿԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* venous, vascular, of veins, pertaining to veins.

ԵՐԱԿԱՎՈՐ, ա. sinewy, stringy, veined, veiny; ◊ **~ ձեռքեր** sinewy/knotty hands.

ԵՐԱՄ, գ. bevy; (թռչունների) flock, flight; (ձկների) run, school, shoal; (մի ջատների) swarm.

ԵՐԱՄԱԿ, գ. (ձիերի) herd/drove of horses.

ԵՐԱՄԱԿԱՅԻՆ, ա. herd, drove.

ԵՐԱՄԱԿԱՊԱՆ, գ. horse-herd; (օգնական տղա) horse-boy.

ԵՐԱՄԱԲԵՎ, մ. in flocks/swarm/shoal.

ԵՐԱՄԱՅԻՆ, ա. of flock/swarm/shoal.

ԵՐԱՄԱՊԵՏ, գ. leader of the flock/swarm/shoal.

ԵՐԱՆԳ, գ. nuance, shade; (երանգավորում) inflection; (գույնի մասին) tint, hue, tinge, colouring; *երաժշ.* tone; ◊ **իմաստի ~ներ** shades of meaning; **մեղմ ~ներ** mild colours.

ԵՐԱՆԳԱԽԱՂ, գ. tint, tinge, play; *երաժշ.* modulations.

ԵՐԱՆԳԱՊՆԱԿ, գ. palette.

ԵՐԱՆԳԱՎՈՐ, ա. iridescent; (ծայնի մասին) lilting.

ԵՐԱՆԳԱՎՈՐԵԼ, բ. shade, tincture; *փխբ.* (զարդարել, արտահայտիչ դարձնել) put expression, set off.

ԵՐԱՆԳԱՎՈՐՈՒՄ, գ. shading; (գունազարդում) colour, colouring, coloration.

ԵՐԱՆԵԼԻ } ա. blissful, beatific,
ԵՐԱՆԱՎԵՏ } blessed.

ԵՐԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. beatitude, blessedness; (երանություն) bliss; (երջանկություն) felicity, happiness.

ԵՐԱՆԻ, վ. blessed, happy; ◊ **~ թե** I wish, if only; **~ թե այդպես լիներ** I wish/if (only) it were so; **~ տալ** consider happy/lucky, beatify; **~ քեզ** how lucky you are! lucky you!

ԵՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bliss, happiness, felicity; ◊ **~յան մեջ լինել** be in perfect bliss, be in (the) seventh heaven, *դրվ.*:

ԵՐԱՇԽԱՎՈՐ, գ. guarantee, guarantor, bail; ◊ **~ լինել** stand surely for; **~ կանգնել** answer (for sb), vouch (for sb).

ԵՐԱՇԽԱՎՈՐԱԳԻՐ, գ. letter of recommendation, credentials, reference.

ԵՐԱՇԽԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. recommendation, guarantee; ◊ **~ նամակ** letter of recommendation/reference.

ԵՐԱՇԽԱՎՈՐԵԼ, բ. guarantee/warrant/certify (smth), guarantee/secure (against), vouch/go bail (for), bail out.

ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. guarantee, guaranty, warrant; *իրավ.* (գրավոր երաշխիք) bail-bond; ◊ **~յամբ արձակել** accept/take/bail (for), hold to bail.

ԵՐԱՇԽԻՔ, գ. guarantee, bail, warranty; ◊ **բարեկամության ~** token of friendship; **հաջողության ~** pledge/guarantee of success; **~ տալ** guarantee; **~ով ազատվել** accept/take bail (for), hold to bail; **մեկի համար ~ տալ** bail (out), go bail (for).

ԵՐԱՇԽՔԱՅԻՆ, ա. guarantee; ◊ **~ ժամկետ** guarantee term, term of guarantee.

ԵՐԱՇՏ, 1. գ. drought, dryness, aridity; 2. ա. (չոր) dry, arid, drought-afflicted; ◊ **~ գոտի** arid/drought zone; **~ տարի** dry/arid year, year of drought.

ԵՐԱՇՏԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆ } ա. drought-resis-
ԵՐԱՇՏԱԿԱՅԻՆ } tant.

ԵՐԱՇՏԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ.
ԵՐԱՇՏԱԿԱՅԻՆՈՒԹՅՈՒՆ } drought-resistance.

ԵՐԱՇՏԱՀԱՎ, գ. tomtit, titmouse, blue titmouse.

ԵՐԱՇՏԱՅԻՆ, ա. arid, dry, drought-afflicted.

ԵՐԱՍԱՆ(ԱԿ), գ. reins; *խսկզ.* ribbons; (սանձ) bridle; ◊ **~ը քաշել** draw the rein(s), hold in leash; *փխբ.* (զգաստացնել, կարգի հրավիրել) keep in check; **~ները թողնել** give horse the rein/reins; *փխբ.* (ազատություն տալ) slacken the reins.

ԵՐԲ, մ. when; (հարաբերական) while, when; ◊ **այն ժամանակ, ~** when, while; **մինչև ~՞** how long? till what time? till when? **~վանի՞ց** since when? **~ էլ որ** whenever; **~ կարդում էր, քնեց** while he was reading he fell asleep; **~՞ նա կգա** when will he come? **նա կգնա, ~ ավարտի աշխատանքը** he will leave, when he finishes work.

ԵՐԲԵՄՆ, մ. sometimes, at times, (every) now and then; (ժամանակ առ ժամանակ) now and again, from time to time; ◊ **~ այսպես, ~ այլ կերպ** sometimes this way, sometimes otherwise.

ԵՐԲԵՄՆ-ԵՐԲԵՄՆ, մ. now and then, from time to time.

ԵՐԲԵՄՆԻ, ա. one-time; (նախկին) former, late, ex-, quondam; ◊ **~ նախարար** ex-minister, former minister; **~ ղեկավար** former manager; **~ բնկեր** quondam friend; **~ պրեզիդենտ նախագահ** ex-president.

ԵՐԲԵՎ: } մ. ever; (ապագայի մասին)
ԵՐԲԵՎԻՑԵ } some time/day; (հարց. և պայմ. նախադասություններում) ever, ◊ **դուք նրան ~ տեսե՞լ եք** have you ever seen him?

ԵՐԲԵՔ, մ. never; (բնավ, ամենևին) never, not at all; ◊ **այժմ կամ ~** now or never; **ինչպես ~** as never before; **~ կյանքում** never in one's life/born days/as long as one lives; **լավ է ուշ, քան ~** better late than never.

ԵՐԳ, գ. song; (եղանակ, մեղեդի) air, tune; (կրկներգով) roundalay; (քերթված) canto; ◊ **ազգային ~** national song; **ժողովրդական ~** folk/popular song; **խնջույքի ~** drinking-song; **հարսանեկան ~** nuptial song; canticle hymn; epithalamium, *բնաս.*; **հոգևոր ~** motet, anthem; **կարապի ~** swan song; *աստված.* **~ ~ոց** Canticles, the song of songs, the song of Solomon; **~ի փառատոն** song festival; **ինն ~ է** it is the same old story; **նրա ~ը ~ված է** he is done for, his goose is cooked, *դիմ.*; **նույն ~ը ~ել** harp in the same string, *դիմ.*:

ԵՐԳԱԽԱՂ, գ. story/legend performed by singing; (մրցույթ) singing competition.

ԵՐԳԱԽԱՌՆ, ա. accompanied by singing/songs; (երգերով ընդմիջված) recessed/accompanied by vocal intermezzi.

ԵՐԳԱԿՑԵԼ, բ. (ձայնակցել) join in singing/in a song; (միասին երգել) sing jointly.

ԵՐԳԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, **ԵՐԳԱԿՑՈՒՄ** } գ. joint singing, participation in singing.

ԵՐԳԱՀԱՆ, գ. author/composer of songs.

ԵՐԳԱՅԻՆ, ա. song, of songs, melodious.

ԵՐԳԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. melodiousness;

ԵՐԳԱՇԽԱՐՀ, գ. world of songs.

ԵՐԳԱՊՆԱԿ, *տես* ՁԱՅՆԱՊՆԱԿ:

ԵՐԳԱՍԱՑ, գ. singer, performer of songs.

ԵՐԳԱՍԵՐ, ա. melomaniac; *խսկց.* song-mad.

ԵՐԳԱՐԱՆ, գ. book of songs, song-book, singing book.

ԵՐԳԱՐՎԵՍՏ, գ. art of singing.

ԵՐԳԱՑԱՆԿ, գ. repertoire, repertory.

ԵՐԳԵԼ, բ. sing; *եկեղ.* chant; (կիսաձայն) hum; (թռչունի մասին) pipe, warble; (աքաղաղի մասին) crow; (գովերգել) sing the praise; *փիլիսփ.* glorify; (դերը կատարել) sing the part (of); (ասերգել) intone; (տարբեր ձայների մասին. ինքնաեռ, թեյամած ևն) sing, whistle, hiss; ◊ **ճիշտ՝ սխալ ~** sing in tune/out of tune; **բաս՝ սոպրանո և այլ ձայնով ~** have a bass/a soprano etc. voice.

ԵՐԳԵՀՈՆ, գ. organ, church organ.

ԵՐԳԵՀՈՆԱՀԱՐ, գ. organist.

ԵՐԳԵՀՈՆԱՅԻՆ, ա. organ.

ԵՐԳԵՑԻԿ, ա. singing; ◊ **~ թռչուն** singing-bird, song-bird, warbler; **~ խումբ** chorus; *եկեղ.* choir; **~ խմբի անդամ** chorister, choir-boy; (կին) chantress.

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. singing, chantership; ◊ **խմբակային ~** singing in chorus, choir singing, choir service.

ԵՐԳԻԾԱԲԱՆ, գ. satirist; (հումորիստ, ծաղրաբան) humo(u)rist; (պարսավագրող) lampooner.

ԵՐԳԻԾԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. satiric(al), humorous, comic.

ԵՐԳԻԾԱԲԱՆՈՐԵՆ, մ. satirically, humouristically.

ԵՐԳԻԾԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. satire, humouristics.

ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹ, գ. comic paper/magazine.

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ, ա. satirical, satiric.

ԵՐԳԻԾԱՆՔ, գ. satire; ◊ **~ի ենթարկել** satirize, ridicule.

ԵՐԳԻԾԱՎԵՊ, գ. satirical novel.

ԵՐԳԻԾԵԼ, բ. satirize, ridicule.

ԵՐԳԻԾՈՒՄ, գ. satirizing, ridicule.

ԵՐԳԻՉ, գ. singer, vocalist; *խսկց.* songster.

ԵՐԳՉԱԽՄՈՒՄԲ, գ. chorus, choir; *եկեղ.* choir.

ԵՐԳՉԱԿԱՆ, ա. vocal, of singing; ◊ **~ երաժշտություն** vocal music.

ԵՐԳՉՈՒՀԻ, գ. singer, vocalist; *խսկց.* songstress.

ԵՐԳՈՒՍՈՒՑ, գ. singing master.

ԵՐԴԻԿ, գ. an opening in the roof for the fire-smoke, a kind of flue, garret-window.

ԵՐԴԻԿԱՎՈՐ, ա. roof with garret-window (with this opening).

ԵՐԴՄՆԱԴՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. treachery, disloyalty, perfidy.

ԵՐԴՄՆԱԴՐՈՒԹ } 1. ա. perfidious,
ԵՐԴՄՆԱՁԱՆ } treacherous; 2. գ. (աճծ) perjurer; ◊ **~ լինել** perjure, oneself, commit perjury.

ԵՐԴՄՆԱՁԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. perjury, perfidy.

ԵՐԴՄՆԱՊԱՀ, ա. true to one's oath/vow.

ԵՐԴՄՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. faithfulness/loyalty towards one's oath/vow.

ԵՐԴՎԵԼ, բ. swear, vow, make/take/swear an oath, take the oath; ◊ **պատվով ~** swear on one's honour; **պատրաստ եմ ~** I am prepared to swear; **~ վրեժ լուծել** vow vengeance.

ԵՐԴՎԵՑՆԵԼ, բ. swear sb, swear in, administer the oath (to), attest.

ԵՐԴՎՅԱԼ, 1. գ. juror, juryman; 2. ա. sworn; (մղի) confirmed, inveterate; ◊ **~ ատենակալ** barrister; **~ թշնամի** sworn enemy; **~ների դատարան** jury.

ԵՐԴՈՒՄ, գ. vow, oath; *ռզմ.* oath of allegiance/enlistment; ◊ **~ տալ** make/take/swear an oath; **հանդիսավոր ~ տալ** swear a solemn oath; **հավատարմության ~ տալ** swear allegiance (to); vow fidelity; **~ը դրժել** break one's oath; *իրավ.* commit perjury, perjure oneself; **կեղծ ~** perjury; **~ով** on oath.

ԵՐԵԽԱ, գ. child (pl. children), infant; (անչափահաս) underage, *իրավ.* minor; ◊ **անխնամ ~** neglected child; **կրծքի ~** baby, child in arms; **~ դառնալ** become a dotage, be in one's second childhood, be in one's dotage; **~ բե-**

րել՝ ծնել՝ ունենալ give birth to a child; **~յի խնամք** child care; **նա այլևս ~ չէ** he is no longer a child.

ԵՐԵՎԱ-ԵՐԵՎԱ, մ. childish, puerile, naive as a child; ◊ **~ խոսել** talk baby-talk/child's talk.

ԵՐԵՎԱՄԱՅՐ, գ. nursing mother.

ԵՐԵՎԱՅԱԲԱՐ, մ. like a child, childishly.

ԵՐԵՎԱՅԱԿԱՆ, ա. childish, infantile.

ԵՐԵՎԱՅԱՄԻՏ, ա. naive, childish, infantile.

ԵՐԵՎԱՅԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. naivety, childishness, infantility.

ԵՐԵՎԱՅԱՆԱԼ, բ. behave like a child, be childish.

ԵՐԵՎԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. childishness; (մանկություն) childhood; ◊ **դա ~ է** this is infantile/puerile; **~ մի՛ արա** don't be a child, don't behave like a child.

ԵՐԵԿ, մ. yesterday; ◊ **~ ամբողջ օրը** the whole of yesterday; **~ երեկոյան** last evening/night, yesterday evening; **~ չէ մյուս օրը** the day before yesterday; **~վա** yesterday's; **~վա օրը փնտրել** run/go on a wild goose chase, *դրամ.*; look for yesterday; ◊ *խոսկ.* **~ մեկ, այսօր երկու** only a few days; very soon.

ԵՐԵԿՈ, գ. evening; (հավաքույթ) party, evening party; *ֆր.* soiree; ◊ **առավոտից ~** all day long; **բարի ~** good evening; **գրական ~** literary evening/soiree; **երաժշտական ~** musical evening; **հուշ-~** memorial meeting; **ուսանողական ~** student's party; **~ն իջավ** night has fallen, the day has drawn to a close.

ԵՐԵԿՈՅԱՆ, մ. in the evening; ◊ **~ դեմ** towards evening; **ուշ ~** late at night; **~ թերթ** evening paper.

ԵՐԵԿՈՅԱՆԱԼ, բ. get dark; ◊ **~ում է** the day draws to a close, night is falling.

ԵՐԵԿՈՒՅԹ, գ. party, evening party; soiree, *ֆր.*; ◊ **հուշ~** memorial meeting.

ԵՐԵՍ, գ. face; (այտ) cheek; (էջ) page; (դրամի, մեդալի) obverse; (կտորի մասին) right side; ◊ **բարձի ~** pillow-case, pillow-slip; **ներքնակի ~** slip/cover of mattress; **վերմակի ~** outside/top side of a quilt; **բրված ~** sulky/scowling face; **~ առ ~** face to face; tête-à-tête *ֆր.*; **~առած** spoilt; **~ առնել** become/get spoiled; **~ դարձնել՝ թեքել** avert one's face/eyes; *փխր.* (կապերը խզել) break (with sb), turn away (from sb); **~ը բրվեցնել** pull/make a wry face; **~ը չբռնել** not to dare, not to have the cheek/face; **~ը պարզ անել** justify smb's confidence/trust/hopes; **~ը պնդացնել** have the impudence/cheek/face; **~ը սև անել** put to shame, cover oneself with shame, bring shame upon oneself; **~ը փառ բռնել** grow mouldy/musty; **~ը փափուկ** yielding, pliable, tractable, lenient; **(կաթի) ~ը քաշել** cream/skim the milk, take off the cream; **~ - ~ի թերել** confront; **~ի գույնը թռցնել** turn/grow pale; **~ի մեռոնը գնացած** shameless, barefaced, brazenfaced; **~ի վրա ընկած լինել** be neglected/deserted/abandoned; **~ի վրա թողնել** neglect, abandon; **~ի քրտինքով** by the sweat of one's brow; **~ին ասել** say to sb's face; **~ին գրված է** it is written on sb's face/countenance; **~ին գույն չլինել** be deathly pale; **~ին նայել** look in the face; **աշխարհի ~ին** on the earth, in the world; **ճշմարտության ~ին նայել** face the truth; **աննետանալ աշխարհի ~ից** disappear from the face of the earth; **~ից ժանգ թափվել** make a wry/sullen/gloomy face; **մեկի ~ից կախվել** worry/pester/badger/importune/plague sb (with); **~ով(ը) տալ** reproach, cast in one's teeth; **ի՞նչ ~ով երևալ** have the cheek/impudence; **ջրի ~ դուրս գալ** come to the surface; *փխր.* (բացվել, բացահայտվել) come to light, reveal itself.

ԵՐԵՍԱՆՑ, I. ա. (ոչ խոր, մակերեսորեն), superficial, shallow; 2. մ. (արտաքուստ) on the outside, outwardly; ◊ **~ հայելի, տակից ածելի** honey tongue, heart of gall; honey is sweet, but flee bee stings, *ասգ.*:

ԵՐԵՍԱՊԱՍ, ա. reveted/faced (with); (դրսի պատ) exterior (wall).

ԵՐԵՍԱՊԱՏԵԼ, բ. revet/face (with).

ԵՐԵՍԱՊԱՏՈՒՄ, գ. revetment, facing; (քարով) lining, incrustation.

ԵՐԵՍԱՌԱԾ, ա. spoilt.

ԵՐԵՍԱՅՈՒ, 1. ա. facing, decorative; 2. գ. (ծածկոց) covering material.

ԵՐԵՍԻՑ, I. կ. (պատճառով) through sb's fault; 2. մ. (դրսից, արտաքուստ) on/from the outside.

ԵՐԵՄՆԱԿԱՆ, բ. thirties,◊ **~ թվականներ** the thirties; **նրանց ~ դրամ տվեցին** they were given thirty drams each.

ԵՐԵՄՆԱՄՅԱ, ա. (տարիքի մասին) of thirty, thirty-year-old; (ժամկետ, տևողություն) of thirty years, thirty year; ◊ **~ հոբելյան** thirtieth anniversary; **~ մարդ** thirty-year-old man.

ԵՐԵՄՆԱՄՅԱԿ, գ. thirtieth anniversary; (ծննդյան օր) thirtieth birthday; (ժամանակամիջոց, տևողություն) thirty years.

ԵՐԵՄՆԻՎԱՅՐ, մ. prone, face downwards; ◊ **~ պառկել** lie prone/face downwards.

ԵՐԵՄՆԻՎԵՐ, մ. backwards; ◊ **~ ընկնել** fall flat on one's back; **~ պառկել** lie flat on one's back, lie supine.

ԵՐԵՍՈՎ, ա. impudent; *խոսկ.* cheeky.

ԵՐԵՍՊԱՇՏ, I. ա. hypocritical, pharisaical; 2. գ. (անձ) hypocrite, dissembler; (փարիսեցի) pharisee.

ԵՐԵՍՊԱՇՏԱԲԱՐ } մ. hypocritically.
ԵՐԵՍՊԱՇՏՈՐԵՆ }

ԵՐԵՍՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hypocracy, dissimulation; (փարիսեցիություն) pharisaism.

ԵՐԵՍՍՐԲԻՋ, գ. (face) towel.

ԵՐԵՍՈՒՆ, թ. thirty; ◊ **մոտ ~ տարի** about thirty years; **~ին մոտ է** he is about/nearly thirty; **~ին մոտ մարդ** a man of/about thirty; **~ից անց է** he is over thirty/in his thirties.

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐՈՐԴ, թ. thirtieth; ◊ **~ օրը գարնան** the thirtieth day/spring.

ԵՐԵՎԱԼ, բ. be seen, can (could) be seen; (նշմարվել) emerge, show up; (ի հայտ գալ) appear, make one's appearance (տեսանելի դառնալ) show oneself, come in sight; (թվալ) seem, look; ◊ **~ում է** it seems, it looks; **~ում է, թե** it seems that, it looks as if/though; **ինձ այնպես է ~ում** it seems to me; **նա խելոք է ~ում** he seems clever/to be clever; **հեռվից ~ում էր անտառը** a forest could be seen in the distance.

ԵՐԵՎԱԿ, գ. *աստղ.* Saturn.

ԵՐԵՎԱԿԱՅԱԾԻՆ, ա. fantastic(al), imaginary.

ԵՐԵՎԱԿԱՅԱԿԱՆ, ա. imaginary; (պատրանքային) illusory; (անիրական) fantastic(al); (կեղծ, սուտ) false.

ԵՐԵՎԱԿԱՅԵԼ, բ. imagine, fancy; (պատկերացնել) picture, fancy; (համարել, կարծել) think, consider, take sth into one's head, imagine/fancy sth; ◊ *խսկց.* **իրեն ~** think too much of oneself, think no small beer of oneself, *դրձվ.*; put on airs, *դրձվ.*; **~յե՛ք** (just) fancy! **չես կարող ~** you can't imagine.

ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. imagination, phantasy; ◊ **վառ ~** lively imagination; **~բյան մեջ** in imagination/fancy, in the mind's eye, *դրձվ.*:

ԵՐԵՎԱԿԵԼ, բ. *լսկ.* develop.

ԵՐԵՎԱԿԻՉ, գ. *լսկ.* developer.

ԵՐԵՎԱԿՈՒՄ, գ. *լսկ.* development.

ԵՐԵՎԱՆ, միայն հետևյալ կապակցություններում ◊ **~ գալ** be revealed, come to light; **~ հանել՝ բերել** reveal, bring to light, discover.

ԵՐԵՎԵԼԻ, 1. ա. eminent; (ականավոր) outstanding, distinguished; (նշանավոր) prominent; (հռչակավոր) celebrated, illustrious; 2. գ. (հտկ. հոգն.) the celebrities.

ԵՐԵՎԻ, վ. apparently, seemingly; (հավանաբար, ըստ երևույթին) evidently, obviously.

ԵՐԵՎՈՒԹԱԿԱՆ, ա. illusory, illusive; (անիրական) unreal, phantasmal.

ԵՐԵՎՈՒՅԹ, գ. phenomenon (pl. -na), occurence; (մեծ իրադարձություն, *նաև* անձ, առարկա) great event; (փաստ) fact; (հայտնվելը, երևան գալը) appearance; *բատեր.* scene; ◊ **տարօրինակ ~** strange fact/thing; **բնական, հասարակական ~ներ** natural/social phenomena; **կյանքի հիվանդագին ~ները** morbid features of life; **հարակից ~ներ** side effects; **մնացորդային ~ներ** residual effects; **ըստ ~ին** apparently, to all appearance.

ԵՐԵՐԱԼ, բ. reel from side to side; (ոտքերին հագիվ կանգնել) reel, stagger; (տատանվել) sway, waver, hesitate; ◊ **բոցը ~ում է** the flame is swaying; **~ով դուրս գալ** stagger out.

ԵՐԵՐԱՔԱՅԼ, մ. staggering, swaying.

ԵՐԵՐՈՒՄ, գ. wavering, reeling; (տատանում) hesitation, swaying.

ԵՐԵՐՈՒՆ, ա. shaky; (անկայուն) unsteady, unstable; (տատանվող) oscillating; (ճոճվող) shaking.

ԵՐԵՑ, 1. ա. (ավագ) senior; 2. գ. *եկեղ.* (քահանա) priest.

ԵՐԵՔ, թ. three; (գնահատական. բավարար) satisfactory.

ԵՐԵՔԱԿԱՆ, թ. by three, in threes.

ԵՐԵՔԱՆՈՑ, թ. *խորհ., խսկց.* (թղթադրամ) three roubles, three-rouble note; (թղթախաղում) three; ◊ **խաչի ~** three of clubs.

ԵՐԵՔԳԼԽԱՆԻ, ա. three-headed, of three heads.

ԵՐԵՔՀԱԶԱՐԱՄՅԱ, ա. three millenia.

ԵՐԵՔՀԱՐԿԱՆԻ, ա. three-storey, three-floor.

ԵՐԵՔՆՈՒԿ, գ. *բսբ.* clover, trefoil, field clover.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, գ. Tuesday; ◊ **այս ~** this Tuesday; **անցյալ ~** last Tuesday; **հաջորդ ~** next Tuesday; **~ օրը** on Tuesday.

ԵՐԵՔՎՈՐՅԱԿ, գ. triplets.

ԵՐԵՔՏԱԿ, ա. threefold, triple.

ԵՐԵՔՏԱԿ(Վ)ԵԼ, բ. treble.

ԵՐԵՔՏԱԿՈՒՄ, գ. trebling.

ԵՐԵՔՏԵՂԱՆԻ, ա. three-seater.

ԵՐԵՔՏՈԿՈՍԱՆԻ } ա. three-per-cent;
ԵՐԵՔՏՈԿՈՍԱՆՈՑ } ◊ **~ փոխառություն** three-per-cent loan.

ԵՐԵՔՕՐՅԱ, ա. three-day, of three days; ◊ **~ արձակուրդ** three-day vacation/holiday.

ԵՐԹ, գ. march, march past, parade; (թափոր) procession, train; ◊ **բարի ~ մաղթել** wish happy journey/good luck.

ԵՐԹԱԼ, *տես* ԳՆԱԼ:

ԵՐԹԱՅԻՆ, ա. march, marching; (ճանապարհային) route, field; (ճանապարհորդական) travelling.

ԵՐԹԱՆԻՍ, գ. boarding; (նավի) embarkation.

ԵՐԹԱՐՔԱՆ, գ. trip, run.

ԵՐԹԱՏԱՐԱՋ, գ. (համազգեստ) marching order, field dress.

ԵՐԹԱՓՈԽ, գ. transfer, change of carriage/train; ◊ **~ կատարել** transfer.

ԵՐԹԵՎԵԿԵԼ, բ. (երթուղիով) run, ply (between); (գնալ-գալ) come and go, trip out and in; (զբոսնել) walk, take a walk.

ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. movement,
ԵՐԹԵՎԵԿՈՒՄ } traffic; (քայլելը, զբոսնելը) walking, walk; ◊ **փողոցային ~** street traffic; **~բյան կանոններ** traffic rules, highway code.

ԵՐԹՈՒՂԻ, գ. run, route, itinerary.

ԵՐԹՈՒՂԱՅԻՆ, ա. route, itinerary; ◊ **~ ավտոբուս** express bus; **~ գնացք** express goods-train; **~ տաքսի** minibus, taxi on a fixed run/route.

ԵՐԻՁ, գ. band, ribbon; (երիզակ, ժապավեն) braid; (եզրագիծ, եզրաշերտ) border, edging.
ԵՐԻԶԱՊԱՏ, ա. edged, bordered; (երիզազարդ) trimmed.
ԵՐԻԶԱՊԱՏԵԼ, բ. edge, border; (երիզազարդել) trim.
ԵՐԻԶԱՊԱՏՈՒՄ, գ. edging, bordering; (երիզազարդում) trimming.
ԵՐԻԶԱՎՈՐ, ա. edged, bordered.
ԵՐԻԶԱՎՈՐԵԼ, բ. border, edge, frame, fringe, hem.
ԵՐԻԶԱՎՈՐՈՒՄ, գ. bordering, edging, framing, fringing, hemming.
ԵՐԻԶՈՐԴ, գ. *կենդ.* tapeworm.
ԵՐԻԿԱՄ, գ. *կզմխս.* kidney; *խսկց.* rein.
ԵՐԻԿԱՄԱՑԻՐԲ(ՈՔՈՒՄ), գ. *բժշկ.* nephritis.
ԵՐԻԿԱՄԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* nephritic, renal.
ԵՐԻԿԱՄԱՔԱՐ, գ. gall-stone(s).
ԵՐԻԿԱՄՈՒՆՔ, գ. *կզմխս.* (զույգը) kidneys, reins.
ԵՐԻՆՋ, գ. calf, heifer; ◊ **~ի միս** veal.
ԵՐԻՎԱՐ, գ. fast horse, runner; *բնաստ.* (նժույգ) courser, steed.
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ, 1. ա. young, youthful; *խսկց.* (մատղաշ) unripe, green; (կրտսեր) young, junior, 2. գ. (անձ) young man/person; **~ երևալ** look young for one's age; **~ սերունդ** young generation; **տարիքով ~** young in years.
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ, ա. youth, young; (պատանեկան) juvenile, youthful.
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՆԱԼ, բ. grow young again, be restored to youth, rejuvenate.
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՎԱՐԻ, ա. like/as a young man/a youth.
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑՆԵԼ, բ. rejuvenate, rejuvenize; *խսկց.* make look younger.
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑՈՒՄ, գ. rejuvenation.
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (երիտասարդ լինելը, ջահելություն) youth, youthfulness; *հմք.* (մարդիկ) young people, youth; ◊ **~թյան օրեր** youthful days; **երկրորդ ~** second youth/spring; **ուսանող՝ սովորող ~** students.
ԵՐԻՅ, մ. three times, thrice; (շատ, չափազանց) very, too, too much/many; ◊ **~ անիծված** thrice cursed.
ԵՐԻՑՈՒԿ, գ. camomile; (խոշոր՝ դաշտային) ox-eye daisy.
ԵՐԿ, գ. work, writing; ◊ **~երի լիակատար ժողովածու** complete works; **ընտիր ~եր** selected works, selections.
ԵՐԿԱԹ, գ. iron; ◊ **~ը տաք-տաք կծեծեն** strike while the iron is hot; **~ի դար** the Iron Age; **~ից** of iron.
ԵՐԿԱԹԱԲԵՐ, ա. ferriferous; ◊ **~ հանք** iron ore, iron-stone.
ԵՐԿԱԹԱԳԻԾ, ա. railway, railroad; ◊ **~ ուղիներ** (railway) track/line.
ԵՐԿԱԹԱԳԼԱՆՈՒՄ, գ. (iron) rolling.
ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾ, գ. tinman, tinsman, whitesmith.
ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. of iron-works.
ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. ironworks.
ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. iron metallurgy.
ԵՐԿԱԹԱԹԵՐԹ, գ. tin(-plate).
ԵՐԿԱԹԱԼԱՐ, գ. (iron) wire.
ԵՐԿԱԹԱԿԱՄ, ա. iron-willed, strong-willed, resolute.
ԵՐԿԱԹԱԿՈՒՌ, ա. iron made, ironclad.
ԵՐԿԱԹԱՀԱՆՔ, գ. iron ore/pit/mine.
ԵՐԿԱԹԱՇԵՆ, ա. made of iron.
ԵՐԿԱԹԱՊԱՏ, ա. ironclad, covered with iron.
ԵՐԿԱԹԱՑԱՆՑ, գ. iron net/netting/gauze.
ԵՐԿԱԹԱՓՈՇԻ, գ. iron powder.
ԵՐԿԱԹԱՔԱՅԼ, ա. *փխր.* (ամուր, հաստատապատյալ) in firm/iron steps.
ԵՐԿԱԹԱՔԱՐ, գ. ironstone, ironclay; *հմք.* siderite; ◊ **կարմիր ~** haematite; **գորշ ~** bog iron ore, brown haematite.
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ, գ. reinforced concrete, ferro-concrete.
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆԱՅԻՆ, **ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆԵ** } ա. reinforced concrete; ◊ **~ արտադրանք** *ferroconcrete items*; **հավաքովի ~ կառուցվածքներ՝ մասեր** pre-fabricated ferro-concrete structures/parts.
ԵՐԿԱԹԳԻԾ, գ. railway, railroad.
ԵՐԿԱԹԵ, **ԵՐԿԱԹՅԱ** } ա. iron; *բիմ.* ferreous, ferrous; ◊ **~ կարգապահություն** iron discipline; **~ վարագույր** iron curtain.
ԵՐԿԱԹԵՂԵՆ, գ. iron ware, ironmongery, hard ware.
ԵՐԿԱԹՈՒՂԱԳԻԾ, գ. railway track/line.
ԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ, 1. ա. railway, railroad; 2. գ. (անձ) railwayman, railroadman; *ամ.* railroader; ◊ **~ ճյուղ** branch line; **~ ցանց** railway system.
ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, գ. railway, railroad; (երթևեկությունը) railway traffic; ◊ **~ով** by rail/train; **~ղու վարչություն** railway/railroad management.
ԵՐԿԱԿԻ, ա. double, dual; (երկկերպ) of two kinds; ◊ *բեր.* **~ թիվ** dual number; **~ դեր խաղալ** play a double game.
ԵՐԿԱԿԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. duality, duplicity, doubleness.
ԵՐԿԱՄԱՐՏ, գ. biathlon.
ԵՐԿԱՄՅԱ, ա. (տարիքի մասին) two-year-old, of two; (ժամկետ, ժամանակամիջոց) of two years, two-year; *գիտ.* biennial; ◊ **~ երեխա** a child of two, two-year-old child.
ԵՐԿԱՄՅԱԿ, գ. second anniversary; (ծննդյան) second birthday; (ժամանակամիջոց) two years.
ԵՐԿԱՄՈՅԱ, ա. (տարիքի մասին) two-months-old; (ժամկետ, ժամանակամիջոց) two-month, of two months; ◊ **~ արձակուրդ** two-month holiday.

ԵՐԿԱՄՈՒՍՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bigamy.
ԵՐԿԱՅՆԱԶԱՅՈՒԿ, ա. long-armed.
ԵՐԿԱՅՆԱԿԱՆ } ա., մ. longitudinal,
ԵՐԿԱՅՆԱԿԻ } lengthwise; ◊ **~ կտրվածք** slit; (գծագրի վրա) longitudinal section; **~ առանցք** longitudinal/long axis.
ԵՐԿԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *աշխրգ.* longitude.
ԵՐԿԱՅՆՔ, գ. length; ◊ **~ով** lengthwise, longwise; **ամբողջ ~ով** at full length, the full length (of), all along (sth); **ամբողջ ~ով ձգվել** measure one's length.
ԵՐԿԱՅՆԱՁԳՈՒՄ, գ. stretching, pulling, lengthening.
ԵՐԿՆԱՁՈՒԿ, գ. *կենդ.* grey mullet.
ԵՐԿՆԻՇ, ա. two-digit; ◊ **~ թիվ** two-digit number.
ԵՐԿՆԻՎ, ա. two-wheeled.
ԵՐԿԱՍՏԻՃԱՆ, ա. two-stage; ◊ **~ ընտրություններ** two-stage elections.
ԵՐԿԱՏԵԼ, բ. bisect, bifurcate, fork, divide.
ԵՐԿԱՏՈՒԹՅՈՒՆ } գ. bisection, dichotomy,
ԵՐԿԱՏՈՒՄ } divarication, bifurcation; ◊ **անձի ~** split personality.
ԵՐԿԱՐ, ա. long; (հեռավոր) long; (երկարատև) protracted, prolonged; (ճառի մասին) lengthy; ◊ **~ ժամանակ** (for) a long time; **~ ժամանակ անց** long after; **~ ժամանակի ընթացքում** over a long period of time; **~ ճանապարհ** long way; **~ կյանք** long life; **~ տևել** last long.
ԵՐԿԱՐԱԶԱՅՈՒԿ, ա. long-armed.
ԵՐԿԱՐԱԲԱՆ, ա. loquacious, verbose, garrulous.
ԵՐԿԱՐԱԴԵՄ, ա. long-faced.
ԵՐԿԱՐԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆ, ա. long-lasting, durable; (ամուր) solid, firm.
ԵՐԿԱՐԱԶԳԵՍՏ, ա. in long clothes/robes; *փխր.* (կրոնականություն) long robe.
ԵՐԿԱՐԱԹԵՎ, ա. long-armed.
ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ, ա. long-term, long-dated; ◊ **~ պայմանագիր** long-term contract; **եղանակի ~ տեսություն** long-term forecast.
ԵՐԿԱՐԱԼԻՔ, ա. long-wave.
ԵՐԿԱՐԱԿԱՆՋ, ա. long-eared.
ԵՐԿԱՐԱԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. longevity.
ԵՐԿԱՐԱԿՅԱՑ, ա. long-lived, that lives long; (կենսունակ) tenacious of life.
ԵՐԿԱՐԱԿՆԵՐԻԹ, գ. *կենդ.* weevil.
ԵՐԿԱՐԱԿՍՈՒՑ, ա. long-beaked.
ԵՐԿԱՐԱՁԳԵԼ, բ. prolong, extend, hold over; ◊ **ժամկետը ~** prolong the term; **տոմսը ~** extend a ticket.
ԵՐԿԱՐԱՁԳՎԵԼ, բ. last (for some time).
ԵՐԿԱՐԱՁԵՎ, ա. oblong, prolonged, lengthened.
ԵՐԿԱՐԱՁԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oblong shape/form.
ԵՐԿԱՐԱՁԻԳ, ա. long, protracted, prolonged; *փխր.* (ձանձրալի, ձգձգված) tedious; ◊ **~ ճառ** tedious speech.
ԵՐԿԱՐԱՃԻՏ(Ք), ա. top; ◊ **~ կոշիկ** high/riding boot, top-boot.
ԵՐԿԱՐԱՄԱԶ, ա. long-haired.
ԵՐԿԱՐԱՄՅԱ, ա. of many years, of many years's standing, long-term.
ԵՐԿԱՐԱՄՈՐՈՒՍ } ա. long-bearded.
ԵՐԿԱՐԱՄՈՐՈՒՔ }
ԵՐԿԱՐԱՇՈՒՆՉ, ա. long-breathed, long, extensive, lengthy; *երժշ.* long-breathed, pause.
ԵՐԿԱՐԱՈՏ, ա. long-legged.
ԵՐԿԱՐԱՍՊՈՒՆՔ, ա. long-legged, long-limbed; *խսկգ.* lanky.
ԵՐԿԱՐԱՎԱՐՍ, ա. long-haired; *փխր.* (երկար ճյուղեր ունեցող) having long branches, long-branched;
ԵՐԿԱՐԱՎԻՋ, ա. (*ճան կժի՝ փարչի՝ շշի մասին*) long-necked.
ԵՐԿԱՐԱՎՈՒՆ, ա. longish, lengthy, oblong.
ԵՐԿԱՐԱՎՈՒՇ, գ. *բուս.* flax-fibre.
ԵՐԿԱՐԱՏԵՎ, ա., մ. long, prolonged, long-lasting, protracted; (տևական) durable, enduring, of long duration; *ոգմ.* permanent; ◊ **~ ծափահարություններ** prolonged applause.
ԵՐԿԱՐԱՑՆԵԼ, բ. lengthen, make longer; (ձգել) elongate, extend; (ձգձգել) delay, drag out; (ժամկետի մասին) prolong; ◊ **ժամկետ ~** prolong/extend a term.
ԵՐԿԱՐԱՑՈՒՄ, գ. lengthening, making longer; (ձգում) drawing out, elongation, extension; (ձգձգում) delay, prolongation; ◊ **ժամկետի ~** prolongation/extension of a term; **աշխատանքային օրվա ~** increase in working hours.
ԵՐԿԱՐԱՓԵՇ, ա. long-skirted, maxi-robe.
ԵՐԿԱՐԱՔԻԹ, ա. long-nosed.
ԵՐԿԱՐԱՔԱՆՁՔ, *տես* ԵՐԿԱՐԱՓԵՇ:
ԵՐԿԱՐ-ԲԱՐԱԿ, մ. very long, long-winded; (մանրամասն) detailed, in detail, at great length; (ձանձրալի) tedious; ◊ **~ խոսակցություն** tedious conversation.
ԵՐԿԱՐԵԼ, բ. lengthen, become longer; (ձգվել՝ սպարծևական տեսակետից) become elongated, draw in length; (ժամկետի մասին) become prolonged; (ձգձգվել) be delayed/dragged out.
ԵՐԿԱՐԺԱՄԱՆԱԿՅԱ, ա. of long duration, lasting, long-term; *ոգմ.* permanent; ◊ *ոգմ.* **~ ամրություն** fortification.
ԵՐԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. length; (տևողություն) duration, length, extent; *աշխրգ.* longitude; ◊ **ամառային օրվա ~ը** the length of the summer day; **աշխատօրվա ~** length of the working day; **~թյան չափեր** measures of length, linear measures; **~թյամբ** long; **երեք մետր ~թյամբ** three meters long.
ԵՐԿԱՔԱՅԵԼ, բ. hesitate, waver, doubt.

ԵՐԿԲԱՅԵԼԻ, ա. doubtful, questionable, uncertain, dubious.

ԵՐԿԲԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incertitude, hesitation; (տատանում) hesitation, vascillation; (կասկած) doubt.

ԵՐԿԲԱՐԲԱՌ, գ. *քեր.* diphthong.

ԵՐԿԲԵՐԱՆ, ա. (երկսայր) double-edged, with two blades, having two blades.

ԵՐԿԳԼԽԱՆԻ } ա. two-headed, double-
ԵՐԿԳԼՈՒԽ } headed, *գիտ.* bicephalus; ◊ *պատմ.* ~ **արծիվ** double-headed eagle.

ԵՐԿԴԱՐՅԱ, ա. bicentennial, bicentenary.

ԵՐԿԴԵՄ, ա. two-faced; *գիտ.* bifacial; *փիլ.* (երկերեսանի) double-faced.

ԵՐԿԴԻՄԻ, ա. ambiguous, equivocal; (անորոշ) vague, uncertain; (կեղծավոր) hypocritical; ◊ ~ **արտահայտություն** ambiguous expression.

ԵՐԿԴԻՄՈՐԵՆ, մ. ambiguously, equivocally.

ԵՐԿԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. doublefacedness, duplicity; (երկիմաստություն) ambiguity; (կեղծավորություն) hypocracy.

ԵՐԿԴՌՆԱՆԻ } ա. (դռան մասին) folding;
ԵՐԿԴՈՒՌ } (մեքենայի, ինքնաթիռի ևի մասին) two-door.

ԵՐԿԵՂՋՅՈՒՐ } ա. two-horned.
ԵՐԿԵՂՋՅՈՒՐԱՎՈՐ }

ԵՐԿԵՐԵՍԱՆԻ, ա. two-faced, bifacial; *փիլ.* double-faced; ◊ ~ **Յանուս** two-faced Janus.

ԵՐԿԵՐԵՍԱՆԻՈՒԹՅՈՒՆ } գ. double-
ԵՐԿԵՐԵՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } facedness, duplicity.

ԵՐԿԸՆՏՐԱՆՔ, գ. dilemma, alternative; ◊ **նա կանգնած է ~ի առջև** he is confronted/faced with the dilemma; **(այլ) ~ չունենալ** have no alternative, have no other alternative but.

ԵՐԿԹԵՎ(ԱՆԻ), *ճարտ.* two-flanked, having two flanks.

ԵՐԿԹԵՐԹ(ԱՆԻ), ա. with two flower leaves, dipetalous; (գրքի ևի մասին) two-page, having two pages.

ԵՐԿԺԱՄՅԱ, ա. of two hours, two-hour.

ԵՐԿԻՄԱՍՏ, ա. (բառի մասին) having two meanings; (երկդիմի) ambiguous, equivocal.

ԵՐԿԻՄԱՍՏՈՐԵՆ, մ. ambiguously, equivocally.

ԵՐԿԻՄԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ambiguity; (երկիմաստ արտահայտություն) ambiguous expression.

ԵՐԿԻՆՔ, գ. sky, heaven; ◊ ~ **բարձրացնել՝ հանել** praise/extol to the skies; **~ի տակ՝ ներքո** under the sky; **բաց ~ի տակ** in the open(air); **~ը գլխին մթնեց՝ փուլ եկավ** everything went dark before his eyes; *խսկց.* **~ից աստղեր չի վեր բերում** he is no genius; **~ից իջնել** fall from the sky; **~ից կրակ է թափվում** it is unbearably hot, scorching heat; **~ում** in the sky; **յոթերորդ ~ում լինել** be in (the) seventh heaven.

ԵՐԿԻՆՔ-ԳԵՏԻՆՔ, գ. heaven and earth, all the universe, all the world; (երդում) by heaven!

ԵՐԿԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dual power, diarchy.

ԵՐԿԻՐ, գ. country (*ճաև* բնակչությունը); (երկրագունդ) earth, the world, the globe; (գյուղ) land; (վայր) land, place; *փիլ.* (մարդկություն) mankind, humanity; (սփյուռքի համար՝ Հայաստան) Armenia; ◊ **հայրենի ~** native home/land, fatherland; **օտար ~** foreign country; **~ի երեսին** on the earth; **ամբողջ ~ում ~ով մեկ** all over the country; *աստվծ.* **Ավետյաց ~** the Promised Land.

ԵՐԿԼԵԶՎՅԱՆ } ա. bilingual; ◊ ~ **բառարան** bilingual dictionary.
ԵՐԿԼԵԶՈՒ }

ԵՐԿԼԵԶՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bilingualism.

ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dialogue; ◊ ~ **վարել** carry on a dialogue.

ԵՐԿՃԱԼ, ա. twofold.

ԵՐԿԿԱՅՄԱՆԱՎ, գ. two-master.

ԵՐԿԿԱՅՄԱՆԻ, ա. two-masted.

ԵՐԿԿԵՆՅԱՂ, ա. *կենդ.* amphibious; ◊ ~ **կենդանի** amphibia.

ԵՐԿԿՃՂԱԿ(ԱՎՈՐ), ա. *կենդ.* cloven-footed; **~ներ** artrodactyla.

ԵՐԿԿՈՂՄ(ԱՆԻ), ա. (երկու կողմ ունեցող) double-sided; (փոխադարձ) bilateral, two-way, bipartite; ◊ ~ **համաձայնություն** bilateral agreement; ~ **փոխանակություն** two-way exchange; *խսկց.* two-way street.

ԵՐԿԿՈՂՄԱՆԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. double-sidedness.

ԵՐԿՀԱԶԱՐԱՄՅԱ, ա. two-millenia, bimilleniat.

ԵՐԿՀԱՏՈՐ, ա. two-volume.

ԵՐԿՀԱՏՈՐՅԱԿ, գ. two-volume edition.

ԵՐԿՀԱՐԿ(ԱՆԻ), ա. two-storey, two-floor.

ԵՐԿՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ, ա. bicentennial, bicentenary.

ԵՐԿՀԵՐԹ, ա. two-shift; ◊ ~ **աշխատանք** two-shift work.

ԵՐԿՀՆՉՅՈՒՆ, 1. ա. consisting of two sounds, 2. գ. *տե՛ս* ԵՐԿԲԱՐԲԱՌ:

ԵՐԿՁԱՅՆ, ա., մ. *երաժշ.* two-voice; ◊ ~ **երգչախումբ** two-voice chorus; ~ **երգել** sing in two-part harmony.

ԵՐԿՁԵՎ, ա. of two forms, having two forms.

ԵՐԿՃԵԼՔԵԼ, բ. bifurcate, fork, bisect, divide into two.

ԵՐԿՃԵԼՔՎԵԼ, be divided into two, ◊ ~**ված** bisected, split.

ԵՐԿՃԵԼՔՈՒՄ, գ. divarication, bifurcation.

ԵՐԿՃՅՈՒՂ, ա. two-branched, having two branches.

ԵՐԿՄԻՏ, ա. uncertain, unsteady; (կասկածող) doubtful; (անվճռական) irresolute; (տատանվող) wavering.

ԵՐԿՄՏԵԼ, բ. doubt; (տատանվել) hesitate, waver.

ԵՐԿՄՏՈՐԵՆ, մ. irresolutely; (կասկածանքով) doubting.

ԵՐԿՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irresolution; (տատանում) hesitation; (կասկած) doubt; (անվստահություն) distrust.

ԵՐԿՅՈՂ, գ. fear, fright; (վատ բանի նախազգացում) apprehension; (կասկած) misgiving; ◊ **~ առաջացնել** excite apprehension; **~ զգալ** be afraid (of); **~ կրել** have a dread of smth; **մահացու ~** mortal fear; **մահվան ~** fear/dread of death; **~ից** for fear of/that, out of fear; **~ով բռնվել** be gripped/seized by fear.

ԵՐԿՅՈՒՂԱԼԻ(Ց), ա. frightful, fearful; (վտանգավոր) dangerous, perilous.

ԵՐԿՅՈՒՂԱԾ, ա. scared, startled; (վախեցած) afraid, frightened.

ԵՐԿՅՈՒՂԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. timidity, timorousness; (բարեպաշտություն) piety.

ԵՐԿՅՈՒՂԵԼ, բ. apprehend; (վախենալ) fear, be afraid (of).

ԵՐԿՆԱԳՈՒՅՆ, ա. sky blue, light/pale blue; *բնաստ.* azure; ◊ **~ էկրան** television, TV set, TV.

ԵՐԿՆԱԾԻՆ, ա. given by heaven; (աստվածային) divine; (սքանչելի) wonderful, marvellous.

ԵՐԿՆԱԿԱՄԱՐ, գ. firmament, the vault/dome/canopy of heaven., the sky.

ԵՐԿՆԱՅԻՆ, ա. celestial; *փիլիս.* (աստվածային) heavenly, divine, etheral; ◊ **~ մարմիններ** celestial bodies; **~ պատիժ՝ պատուհաս** God's punishment.

ԵՐԿՆԱՇՈՂ, ա. *բնաստ.* radiant, effulgent.

ԵՐԿՆԱՔԱՐ, գ. meteorite, fire-ball; *հզվ.* bolide.

ԵՐԿՆԱՔԵՐ(Ծ), գ. sky-scraper; (բազմահարկ շենք) tall/multi-storey house block.

ԵՐԿՆԵԼ, բ. experience birth throes; *փիլիս.* (դժվարությամբ ստեղծել. մտավոր աշխատանքի մասին) create with difficulty/hard labour.

ԵՐԿՆՉԵԼ, *տես* ԵՐԿՅՈՒՂԵԼ:

ԵՐԿՇԵՐՏ, ա. two-layer, having two layers.

ԵՐԿՇԻԹՆԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* bilabial.

ԵՐԿՈՏՆԻ, ա. two-legged; *զիտ.* biped; ◊ **~ կենդանի** biped; *փիլիս., ծաղր.* (մարդ) man, human being.

ԵՐԿՉՈՏ, ա. timid, timorous, fearful; (ամաչկոտ) shy, bashful.

ԵՐԿՉՈՏԱԲԱՐ } մ. timidly, fearfully.
ԵՐԿՉՈՏՈՐԵՆ }

ԵՐԿՉՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. timidity, timorousness, fearfulness; (անհամարձակություն) shyness, bashfulness.

ԵՐԿՊԱԼԱՏ, ա. two-chamber, bicamera; ◊ **~ համակարգ** bicameral/two-chamber system; **~ պառլամենտ՝ խորհրդարան** bicameral parliament.

ԵՐԿՊԱՌԱԿՏԵԼ, բ. cleave, split, disrupt.

ԵՐԿՊԱՌԱԿՏՎԵԼ, բ. cleave, split, be disrupted.

ԵՐԿՊԱՌԱԿՏՈՒՄ
ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. split, cleavage, dissidence; (անհամաձայնություն) discord, strife; ◊ **~ մտցնել** sow dissention; **~ սերմանել** breed strife/split; **~ը դարձավ ակնհայտ** the cleavage has become more sharply defined; **~ը խորացնել** widen the division/split; **~ման սերմեր** seeds of discord; **~ման քաղաքականություն** dissentinent policy.

ԵՐԿՍԱՅՐ(Ի), ա. double-edged.

ԵՐԿՍԱՊԱՏ(ԱՆԻ)
ԵՐԿՍԱՊԱՏԱՎՈՐ } ա. two-humped; ◊ **~ ուղտ** Bactrian camel.

ԵՐԿՍԵՌ, ա. bisexual; ◊ **~ դպրոց** mixed school, co-educational/coed institution.

ԵՐԿՍՌՆԱԿ
ԵՐԿՍՌՆԻ } ա. biaxial.

ԵՐԿՎԱՆԿ(ԱՆԻ), ա. *լեզվ.* disyllabic; ◊ **~ բառ** disyllabic word, disyllable.

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿ, ա., գ. twins; ◊ **~ քույրեր՝ եղբայրներ** twin sisters/brothers; *աստղ.* **~ներ** Gemini, the Twins.

ԵՐԿՏԱՐԵՑԻ, ա., գ. ◊ **~ աշակերտ** pupil remaining for the second year in the same class/form.

ԵՐԿՏԱՐՐ, ա. consisiting of two elements/structures/members.

ԵՐԿՏԵՂ(ԱՆԻ)
ԵՐԿՏԵՂԱՆՈՑ } ա. two-seater; ◊ **~ նավախցիկ** two-birthed/double birthed cabin/cabin for two; **~ կուպե (գնացքում)** double (sleeping) compartment.

ԵՐԿՏՈՂ, գ. short note, few lines.

ԵՐԿՐԱԲԱՆ, գ. geologist.

ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. geological.

ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. geology.

ԵՐԿՐԱԲԱՇԽ, գ. geodesist.

ԵՐԿՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ, ա. geodesic, geodetic.

ԵՐԿՐԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. geodesy.

ԵՐԿՐԱԲՆԱԿ, գ. earth man/dweller.

ԵՐԿՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. regional geography; *լեզվ.* area studies.

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾ, *տես* ՀՈՂԱԳՈՐԾ:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, *տես* ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ:

ԵՐԿՐԱԳՈՒՆԴ, գ. the (terrestrial) globe, the earth.

ԵՐԿՐԱԽՈՒԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. geological survey/prospecting.

ԵՐԿՐԱԽՈՒԶ, գ. geological surveyor.

ԵՐԿՐԱԿԵՂԵՎ, գ. the earth's crust.

ԵՐԿՐԱԿՈՐԾԱՆ, ա. smashing, destructing; ◊ **~ պատերազմ** destructive war.

ԵՐԿՐԱՄԱՍ, գ. territory.

ԵՐԿՐԱՄԱՍԱՅԻՆ, ա. territory, territorial.

ԵՐԿՐԱՄԵՐՁ, ա. circumterrestrial; ◊ **~ տարածություն** terrestrial space; **~ կետ** perigee.

ԵՐԿՐԱՅԻՆ, ա. earthly; *զիտ.* terrestrial;

(աշխարհիկ) worldly; ◊ ~ **վայելքներ** worldly pleasures.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ, գ. earthquake; ◊ ~**ի էպիկենտրոն** seismic focus/centre, epicentre of the earthquake.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԱԳԵՏ, գ. seismologist.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. seismological.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. seismology.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԱԳԻՐ, գ. seismograph.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԱԳՐԱՉԱՓ, գ. seismometer.

ԵՐԿՐԱՉԱՓ, գ. geometrician, civil engineer.

ԵՐԿՐԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. geometric(al).

ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. geometry; ◊ **վերլուծական** ~ analytical geometry; **նկարագրական** ~ descriptive geometry; **տարրական** ~ elementary geometry; **բարձրագույն** ~ higher geometry.

ԵՐԿՐԱՊԱՀ, ա., գ. defender of the land.

ԵՐԿՐԱՑԻ, գ. compatriot, (fellow-)countryman.

ԵՐԿՐՈՐԴ, թ. second; secondly; ◊ ~ **անգամ** a second time, for the second time; ~ **կարգի** second class; *մարզ.* second class/rating; ~ **ձայն** second part; ~ **ձեռքից** second hand; **ճաշի ~ը՝** ~ **տեսակը** second course; ~**ն ի՞նչ է** what is the second course? ~ **ջութակ** second violin; *փոխ.* (ոչ ղեկավար դեր) second fiddle; *մարզ.* ~ **տեղը գրավել** be the runner-up, take second place; **մեկ** ~ **մասը** the second part/half; ~ **տեսակի** (պտուղներ ևն) second category/rank/sort.

ԵՐԿՐՈՐԱԿԱՆ, ա. secondary; (պակաս կարևոր) minor; (կողմնակի) accessory; (օժանդակ, լրացուցիչ) subsidiary, anciliary; *քեր.* subordinate; ◊ ~ **արտադրանք** by-product; *երկրբ.* ~ **կազմավորություն** secondary formation; *քեր.* ~ **նախադասություն** subordinate clause; *քիմ.* ~ **սպիրտ** alcohol.

ԵՐԿՐՈՐԴԱՅԻՆ, ա. (ոչ կարևոր) secondary, minor; (ոչ սկզբնային, ածանցյալ) not primary, secondary.

ԵՐԿՐՈՐԴԵԼ, բ. second, repeat, say again; (կրկնել) reiterate; (արձագանքել) echo.

ԵՐԿՐՊԱԳԵԼ, բ. worship; (պաշտել) adore; (աստվածացնել) hold sacred, idolize.

ԵՐԿՐՊԱԳԵԼԻ, ա. adorable, worthy of worship.

ԵՐԿՐՊԱԳՈՒ, գ. admirer, worshipper.

ԵՐԿՐՊԱԳՈՒԹՅՈՒՆ, **ԵՐԿՐՊԱԳՈՒՄ** } գ. worship, reverence; (պաշտում) adoration, admiration.

ԵՐԿՈՒ, թ. two; (գնահատական) poor; ◊ ~ **անգամ** twice, two times; ~ **անգամ ավելի** twice as much/many; ~ **բառով** briefly, in a word; ~ **զույգ մի կենա** no more than one or two; ~ **խոսք** a few words; ~ **կրակի՝ քարի արանքում** between two fires, between the devil and the deep sea, *դրծ.*; ~ **մտքի լինել** be in/of two minds; ~ **ոտքը մի մաշիկ դնել** pester the life out of sb, not to take "no" for an answer; ~**սը** both, the two; ~**սով** two together; ~**սի ջուրը մի առվով չի գնում** they don't get on with each other, they are at odds; ~ **քայլի վրա** a few steps away, nearby; ~ **օրը մեկ** every other day; **մեկը ~(ս) անել** double the amount/number; **(մի)** ~ **քայլ** a few steps; **մի** ~ **օր** a couple of days; **(պարզ է) ինչպես** ~ **անգամ** ~ as plain as pikestaff.

ԵՐԿՈՒԱԿԱՆ, թ. two by two, in twos.

ԵՐԿՈՒՆՔ, գ. childbirth, pangs of childbirth, accouchment.

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, գ. Monday; ◊ ~ **օրերը** on Monday(s); **յուրաքանչյուր** ~**each Monday; **այս** ~ this Monday; **անցյալ** ~ last Monday; **հաջորդ** ~ next Monday.

ԵՐԿՈՒՍՏԵՔ, 1. ա. mutual; (փոխադարձ) reciprocal; 2. մ. mutually, reciprocally; ◊ ~ **համաձայնությամբ** by mutual consent; ~ **հարգանք** mutual respect; ~ **օգուտ՝ շահույթ** mutual benefit/advantage.

ԵՐԿՈՒՏԱԿ, ա. twofold; ◊ ~ **ծալել** fold in two.

ԵՐԿՓԵՂԿ(ԱՆԻ), ա. (դռան մասին) folding, having two folds; *կենս.* bivalve; ◊ ~ **նկար** diptych.

ԵՐԿՓԵՂԿԵԼ, բ. divide into two, bisect; (ճեղքել) split, cleave.

ԵՐԿՓԵՂԿՎԵԼ, բ. bifurcate, fork.

ԵՐԿՓԵՂԿՈՒՄ, գ. divercation, bifurcation, splitting; (ճեղքում) cleavage, cleaving.

ԵՐԿՓՈՂ(ԱՆԻ), ա. double-barrel(led); ◊ ~ **հրացան** double-barrelled gun.

ԵՐԿՓՈՒԼ, ա. two-phase, two-stage.

ԵՐԿՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dual nationality/citizenship.

ԵՐԿՕՐՅԱ, ա. two-day.

ԵՐՆԵԿ, *տես* ԵՐԱՆԻ:

ԵՐՇԻԿ, գ. sausage; ◊ **արյունով** ~ blood-pudding, black-pudding; **ապխտած** ~ sausage; **եփած** ~ boiled sausage; ~**ի գործարան** sausage factory.

ԵՐՇԻԿԱԳՈՐԾ, գ. sausage-maker.

ԵՐՇԻԿԱՎԱՃԱՌ, գ. sausage-dealer.

ԵՐՇԻԿԵՂԵՆ, գ. cooked meats.

ԵՐՋԱՆԻԿ, 1. ա. happy; (հաջողակ) fortunate, lucky; 2. մ. happily; ◊ ~ **աստղի տակ ծնվել** be born under a lucky star; ~ **մարդ** happy/lucky man; ~ **պատահականություն** lucky chance; ~ **լինես** be happy! good luck!

ԵՐՋԱՆԿԱԲԵՐ, ա. bringing happiness/luck.

ԵՐՋԱՆԿԱՆԱԼ, բ. become/get happy.

ԵՐՋԱՆԿԱՑՆԵԼ, բ. make happy.

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. happiness; ◊ ~ **ցանկանալ** wish good luck/happiness; ~ **ունենալ** be lucky/fortunate enough, have the good fortune.

ԵՐՐՈՐԴ, թ. third; thirdly; ◊ ~ **անձի միջոցով** indirectly, through another person; *բոլ.* ~ **աշխարհ** third world; ~ **գլուխ էջ** chapter/page

three, the third chapter/page; *բեր.* ~ **դեմք** third person; ~ **դեմքով խոսել** speak in the third person; ~ **կարգի** third-class, third-rate; ~ **կողմ** third party; **ճաշի** ~ **տեսակը** third course/desert/pudding; **մեկ** ~ **մասը** the third part, one third.

ԵՐՐՈՐԴԱԿԱՆ, ա. of third-rate importance, third-rate; (անկարևոր) insignificant; ◊ *երկրբ., բժշկ.* ~ **շրջան** tertiary.

ԵՐՐՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն.* Trinity; ◊ **սուրբ** ~ holy Trinity, the Triune God; (տոնը) Whitsun, Whitsunday.

ԵՐՓՆԵՐԱՆԳ, ա. many-coloured, motley, variegated; (խայտաբղետ, բազմագույն) particoloured, iridescent; (գույների ներկերի մասին) motley, gay; (հագուստի մասին) gay-coloured.

ԵՐՓՆԵՐԱՆԳԵԼ, բ. variegate, paint in gay colours, make gay/multicoloured.

ԵՐՓՆԵՐԱՆԳՎԵԼ, բ. show/appear particoloured/many-coloured.

ԵՐՓՆԵՐԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. diversity of colours.

ԵՓ, գ. boiling, cooking; (խմորում.գինու և՛) ferment; ◊ ~ **գալ** boil; ~ **տալ** boil thoroughly; ~**ը տեղը** well-boiled; ~**ը պակաս** underboiled, underdone.

ԵՓԱԾՈՒ, ա. steeped in boiling liquid.

ԵՓԵԼ, բ. boil; (պատրաստել) cook, make; (թխել) bake; (~ով ստանալ) extract by boiling; ◊ **ճաշ** ~ cook/make dinner; **թեյ՝ սուրճ** ~ make tea/coffee; **բանջարեղեն** ~ boil vegetables; **շիլա՝ արգանակ** ~ cook/make porridge/soup; **գարեջուր** ~ brew beer; ~**ած** cooked, boiled, baked.

ԵՓԵԼ-ԹԱՓԵԼ, բ. bustle about cooking, run the household; ◊ **եփող-թափող կին** good cook/housewife.

ԵՓՎԵԼ, բ. be boiling, be cooked/boiled/baked/broiled; *փխբ.* (կոփվել) become tempered, strengthen oneself.

ԵՓՈՒԿ, գ. broth; *բժշկ.* (բուժիչ) decoction; ◊ **բրնձի** ~ rice-water; **գարու** ~ barley-water.

ԵՓՈՒՄ, գ. cooking.

ԵՓՈՒՆ, ա. well-cooked, well-done; *փխբ.* (փորձված) experienced.

Չ

Չ, գ the sixth letter of the Armenian alphabet; (*numerical meaning*) six, sixth; ◊ ~ **դար** *sixth century.*

ՉԱԳԱ, *խորհ. հսկ.* գ. civil registration (office), civil registry.

ՉԱԳԱՎՈՐՎԵԼ, բ. be registered as a married couple.

ՉԱԳԱՎՈՐՈՒՄ, գ. registration of a/one's marriage.

ՉԱԶՐԱԲԵՐԱՆ, *տես* ՉԱԶՐԱԽՈՍ:

ՉԱԶՐԱԳԱՐՇ, ա. infamous, vile, villainous, scoundrelly.

ՉԱԶՐԱԳԱՐՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infamy, vileness, abomination.

ՉԱԶՐԱԽՈՍ, ա. ribald, foul-mouthed man.

ՉԱԶՐԱԽՈՍԵԼ, բ. use foul/bad language.

ՉԱԶՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ribaldry, foul language, filthy talk.

ՉԱԶՐԵԼԻ, ա. nasty, foul, bad; (գարշելի) sickening, loathsome; (ողկալի) infamous, vile; (զզվելի) loathsome; (ստոր) mean, base.

ՉԱԶՐԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. muck, filth; (գարշանք) loathing, dirty trick; (ողկանք) vile act, vileness, infamy; (զզվանք) abomination, loathsome/nasty thing; (ստորություն) meanness, baseness.

ՉԱՄԲԻԿ, գ. mare; ◊ ~**ի կաթ** mare's milk.

ՉԱՄՅՈՒՂ, գ. basket, straw bag; ◊ **ավելորդ թղթերի** ~ waste-paper basket; **սպիտակեղենի** ~ clothes-basket; **սպառողական** ~ consumer basket/index.

ՉԱՄՇԵ } ա. suede, chamois, *ֆր.*; ◊ ~
ՉԱՄՇՅԱ } **ձեռնոցներ** suede gloves.

ՉԱՅՐԱԳԻՆ } ա. indignant, angry; *գրբ.*
ՉԱՅՐԱԼԻ(Ց) } irate; *բնաստ.* wrathful; (կատաղի) furious, violent, fierce.

ՉԱՅՐԱՆԱԼ, բ. be indignant (at sth, with sb), be cross (with); (բարկանալ) be/get/grow angry (with sb, at/about sth); (կատաղել) be outraged, become furious (with), fly into a rage; (գայթույթով լցվել) be filled with indignation (at); (սրտնեղել) be/grow exasperated (by).

ՉԱՅՐԱՑԿՈՏ, ա. indignant, irritable, irascible; (տաբաթյուն) fiery; *բնաստ.* wrathful; *փխբ.* (ալեկոծ, մղեգնած) perturbed, furious.

ՉԱՅՐԱՑԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rage, irritability; *գրբ.* irascibility.

ՉԱՅՐԱՑՆԵԼ, բ. anger, make angry; (կատաղեցնել) infuriate.

ՉԱՅՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. scandalous, shocking.

ՉԱՅՐՈՒՅԹ, գ. indignation, anger; (կատաղություն) fury, rage; (մղեգնություն) frenzy, fury; *գրբ.* ire; *բնաստ.* wrath; ◊ ~**ից իրեն կորցնել** be transported with rage, be beside oneself with rage; ~**ով լցվել** become furious (with), be filled with indignation (at).

ԶԱՆԱԶԱՆ, ա. diverse, various, all sorts of; (տարբեր, այլևայլ) different; ◊ **~ մարդիկ** all manner of people; **~ պատճառներով** for diverse/various reasons; **~ տեսակի** of different kinds.

ԶԱՆԱԶԱՆԵԼ, բ. distinguish, vary, diversify, discern; (տարբերել) differentiate.

ԶԱՆԱԶԱՆԻՉ, ա. distinctive; (տարբերակիչ) differentiating.

ԶԱՆԱԶԱՆՎԵԼ, բ. differ (from).

ԶԱՆԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. variety, diversity; (տարբերություն) difference.

ԶԱՆԱԶԱՆՈՒՄ, գ. distinguishing, discerning; (տարբերակում) differentiation, discrimination.

ԶԱՆԳ, գ. bell; ◊ **դասի ~** bell; **դռան ~** door bell; **էլեկտրական ~** electric bell; **հեռախոսի ~** telephone call/ring; **դռան ~ը տալ** ring the bell; **~երը խփել՝ տալ՝ հնչեցնել** strike the bell.

ԶԱՆԳԱԿ, 1. գ. small bell, hand-bell; 2. ա. *փխբ.* (վճիտ) transparent, clear, lucid; (սառնորակ) very cold; (քչքչան) purling, murmuring; ◊ **~ առու** transparent, very cold and murmuring streamlet.

ԶԱՆԳԱԿԱԾԱՂԻԿ, գ. *բսբ.* bell-flower, bluebell; *գիտ.* campanula.

ԶԱՆԳԱԿԱՁԵՎ, ա. bell-shaped.

ԶԱՆԳԱԿԱՏՈՒՆ, գ. church/bell tower, belfry, steeple.

ԶԱՆԳԱՀԱՐ, գ. bell-ringer.

ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ } **ԶԱՆԳԵԼ** } բ. ring; (զանգը տալ) ring the bell; ◊ **հեռախոսով ~** telephone/phone to sb, ring sb up, call sb, give a call; **~ում են** there's a ring, sb's ringing (the bell).

ԶԱՆԳՎԱԾ, գ. bulk; (խյուս) pulp; (շաղախ) *ֆիզ.* mass; (շատություն, մեծ քանակություն) mass, a large amount/quantity, a lot, bulk; ◊ **բնակելի ~** housing area/estate/residential; **խմորի ~** dough, paste, pastry; **ճարտարապետական ~** architectural ensemble; **բնակչության հիմնական ~ը** the great mass / the bulk of the population; **հիմնական ~ը** the bulk (of); **ամբողջ ~ով** in the bulk/mass, as a whole.

ԶԱՆԳՎԱԾԱՅԻՆ, ա. mass; ◊ **~ արտադրություն** mass/large-scale production; **~ արտադրության հանձնել** put into mass production, produce in quantity; **~ բնույթ կրել** be on a massive scale; **~ լրատվություն** mass media; **~ կազմակերպություն** mass organization; **~ ցույց** mass demonstration; **~ մասշտաբով՝ չափերով** on a mass/massive scale; **~ տպաքանակ** mass publication/big print-run.

ԶԱՆՑ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ **~ անել՝ առնել** transgress, violate, break, omit; (արհամարհել) ignore, disregard; neglect; **օրենքը ~ առնել** transgress/violate/break the law, breach.

ԶԱՆՑԱՆՔ, գ. fault, delinquency; *իրավ.* misdemeanour, misconduct.

ԶԱՆՑԱՌՈՒ, 1. ա. negligent, careless, neglectful; 2. գ. (անձ) delinquent, infringer, transgressor.

ԶԱՆՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. negligence, neglect, delinquency.

ԶԱՆՑԱՌՈՒՄ, գ. disregard, omission.

ԶԱՌ, գ. die (pl. dice); ◊ **~ գցել՝ խաղալ** throw dice; **~ գյող** dicer.

ԶԱՌԱՄԵԼ, բ. grow/become decrepit/senile; (ծերանալուց փտել՝ նեխել) rot with age; ◊ **~ած ծառեր** decrepit trees.

ԶԱՌԱՄՅԱԼ, ա. decrepit, aged, advanced in years.

ԶԱՌԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. decrepitude, senility, anility.

ԶԱՌԱՄՈՒՄ, գ. decrepidation, the process of growing/becoming decrepit.

ԶԱՌԱՆՑԱԿԱՆ, ա. delirious; *փխբ.* (խելացնոր) wild.

ԶԱՌԱՆՑԱՆՔ } **ԶԱՌԱՆՑՈՒՄ** } գ. delirium; (գնորք) ravings, nonsense; *փխբ.* (անկապ՝ անհասկանալի խոսք) gibberish; ◊ **~ի մեջ լինել** be delirious; **~ը սկսվել է** delirium has set in.

ԶԱՌԱՆՑԵԼ, բ. be delirious, rave; *խսկց.* be mad (on); (անմիտ խոսել) talk nonsense; ◊ **~ մի բանի մասին** rave (about sth).

ԶԱՌԻԹԱՓ, *տես* ԶԱՌԻՎԱՅՐ:

ԶԱՌԻԿ, գ. *քիմ.* arsenic.

ԶԱՌԻՎԱՅՐ, գ. steep, slope, steepness; (վայրէջք) slope, descent; ◊ **~ին** on the slope/hillside.

ԶԱՌԻՎԵՐ, 1. ա. precipitous, abrupt, steep; 2. գ. (վերելք) ascent, slope, upgrade, rise.

ԶԱՌԱՄԱՆՈՒՇԱԿ, գ. *բսբ.* pansy.

ԶԱՎԱԿ, գ. child; (մանկիկ) baby; (որդի) son; (ժառանգ) offspring, infant, descendant, heir; ◊ **բնության ~** child of nature; **խորթ ~** stepchild; **չափահաս ~ներ** grown-up children, children of full legal age.

ԶԱՎԱԿԱՍԵՐ, ա. philoprogenitive.

ԶԱՎԱԿԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. philoprogenetiveness.

ԶԱՎԵՇՏ, գ. joke, jest; (հումոր, մեղմ ծաղր) humour, banter; (ծաղր) mockery; (բարի կատակ) raillery; (տարօրինակություն) queer thing, curiosity; ◊ **~ի վերածել** laugh/jest sth away.

ԶԱՎԵՇՏԱԽԱՂ, գ. farce, comedy, vaudeville, comic sketch (with songs).

ԶԱՎԵՇՏԱԿԱՆ, ա. comic, droll; (կատակային) facetious; (ծիծաղելի) ridiculous, funny,

ludicrous; (հումորիստական, մեղմ ծաղրական) humorous, comic, funny.

ՁԱՎԵՇՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. comicalness, humour, curiosity.

ՁԱՎԵՇՏԱՅԻՆ, *տե՛ս* ՁԱՎԵՇՏԱԿԱՆ:

ՁԱՎԵՇՏԱՍԷՐ, գ. joker, jester; (կատակասեր) wag; (ծաղրասեր) mocker, scoffer.

ՁԱՎՁԱԿ, գ. *խսկց.* chatterer; (դատարկաբան, դատարկախոս) gas-bag, wind bag; (շաղակրատ) talker, babbler, twaddler.

ՁԱՎՁԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. talkativeness, garrulity; (դատարկաբանություն) idle talk, twaddle.

ՁԱՎԹԵԼ, բ. (նվաճել, գրավել) conquer, subjugate, subdue; (բռնել, ճանկել) seize, capture; (տիրանալ) own, possess; (խլել, յուրացնել) take possession, appropriate; (իրեն ենթարկել) override; ◊ **անօրինական** ~ misappropriate.

ՁԱՎԹԻՉ, գ. aggressor, usurper; (նվաճող) conquerer; (ներխուժող) invader.

ՁԱՎԹՈՂԱԿԱՆ, ա. predatory; ◊ ~ **պատերազմ** predatory war; ~ **քաղաքականություն** annexationist/expansionist policy, policy of aggrandizement.

ՁԱՎԹՈՒՄ, գ. seizure, capture, usurpation; (գրավում) occupation.

ՁԱՏ, ա., մ. separate, separately, apart; (անջատ) isolated, detached; (մեկուսի) solitary.

ՁԱՏԵԼ, բ. detach, separate; (բաժանել) disjoin, divorce.

ՁԱՏ-ՁԱՏ, մ. ա. separately, separate, apart; (անջատ) detached.

ՁԱՏԻԿ[1], գ. *կենդ.* lady-bird, lady-bug, lady beetle.

ՁԱՏԻԿ[2], գ. *կրոն.* Easter; *փխբ.* (տոն) holiday, a festive occasion, merriment, merry-making; ◊ **հրեից** ~ Passover; ~**կին** ~**կի տոներին** at Easter-tide; ~**կի ծաղկազարդ** Palm Sunday; ~**կի շաբաթ** Holy/Easter week; **իշի** ~**կին** God knows when! Never! When pigs fly! *դրծվ.*; **Մեծ** ~ Easter; **Փոքր** ~ Christmas.

ՁԱՏԻՉ, ա. dividing, separating.

ՁԱՏԿՈՒՆԱԼԻԿ, գ. *բսբ.* daisy, Easter flower.

ՁԱՏԿԱԿԱՆ, ա. Easter, Paschal.

ՁԱՏՈՐՈՇԵԼ, բ. discern, distinguish; (տարբերել) differentiate, discriminate.

ՁԱՏՈՐՈՇՈՒՄ, գ. discerning, distinguishing; (տարբերակում) differentiating, discrimination.

ՁԱՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. isolation.

ՁԱՏՎԵԼ, բ. be separated; (առանձնացվել) be detached; (բաժանվել) be divorced/disjoined.

ՁԱՏՈՒՄ, գ. separation.

ՁԱՐԳԱՆԱԼ, բ. develop; (աճել) grow; (առաջ գնալ, առաջադիմել) progress, advance, get on; (լավանալ) improve; (դեպքերի մասին) move; *փխբ.* (մեծամտանալ) give oneself airs, get puffed up; ◊ **մտավորապես** ~ develop/evolve mentally, mature; **դեպքերն արագ են** ~**ում** events are moving rapidly.

ՁԱՐԳԱՑԱԾ, ա. developed, advanced; (խելամիտ) intelligent; (հասուն) well-developed.

ՁԱՐԳԱՑՆԵԼ, բ. develop, promote, improve; (աճեցնել) grow, raise, cultivate, breed, rear; ◊ **արագություն** ~ develop/gather/pick up speed; **արդյունաբերությունը** ~ develop industry; **դեպքերը** ~ force/speed up events; **հիշողությունը** ~ develop one's memory (span); **մշակութային կապեր** ~ promote cultural ties; **տեսություն** ~ evolve a theory.

ՁԱՐԳԱՑՈՒՄ, գ. development, growth, progress; ◊ **աստիճանական** ~ evolution; **արդյունաբերության** ~ development/growth of industry; **իրադարձությունների քաղաքակրթության** ~ march of events/civilization; **մտավոր ֆիզիկական** ~ mental/physical development; **սեփական ունակությունների** ~ self-realization; **սխալ՝ ոչ ճիշտ** ~ maldevelopment; **վաղաժամ վաղ** ~ precosity.

ՁԱՐԴ, գ. adornment, decoration, ornament (*նաև ճարտ.*); (նախշ) pattern, design.

ՁԱՐԴԱԴԱՋ, ա. printed, fast-printed.

ՁԱՐԴԱԴԱՋԵԼ, բ. print.

ՁԱՐԴԱԴԱՋՈՒՄ, գ. printing.

ՁԱՐԴԱԾԱՌ, գ. ornamental/decorative tree/plant.

ՁԱՐԴԱԿՏԱՎ, գ. decorative canvas.

ՁԱՐԴԱՀՅՈՒՍ, ա. patterned, woven with patterns, strewn with ornaments.

ՁԱՐԴԱՆԱԽԾ } 1. գ. design, pattern, orna-
ՁԱՐԴԱՆԿԱՐ } ment; 2. ա. decorated, ornamented.

ՁԱՐԴԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ornamentation.

ՁԱՐԴԱՇՂԹԱ, գ. garland; ◊ ~**յով զարդարել** deck/decorate with garlands.

ՁԱՐԴԱՍԵՂ, գ. breast pin, brooch.

ՁԱՐԴԱՍԵՂԱՆ, գ. dressing-table, toilet-table.

ՁԱՐԴԱՍԵՆՅԱԿ, գ. lady's small/private room, boudoir; *թատեր.* (actor's) dressing room.

ՁԱՐԴԱՏՈՒՓ } գ. (jewel) box, casket, case.
ՁԱՐԴԱՄԱՆ }

ՁԱՐԴԱՐԱՆՔ, գ. adornment, decoration, ornament; (զարդարում) ornamentation, embellishment; ◊ **ծեփածո** ~ stucco moulding.

ՁԱՐԴԱՐԵԼ, բ. adorn, trim, beautify, decorate; (զեղազարդել) ornament, embellish; (զուգել) dress up/out, array (in); ◊ **ժանյակով** ~ trim (up) with lace; **ծաղիկներով** ~ decorate with flowers, beflower; **տոնածառը** ~ decorate/adorn the New Year tree/Xmas tree.

ՁԱՐԴԱՐՎԱԾ, ա. adorned, decorated, ornamented; (պճնված) smart.

ՁԱՐԴԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smartness.

ՁԱՐԴԱՐՎԵՍ, գ. decoration art.

ՁԱՐԴԱՐՈՒՆ, ա. ornate.
ՁԱՐԴԱՔԱՆԴԱԿ, գ. ornament.
ՁԱՐԴԵԼԵՆ, գ. decoration, ornaments, adornment; (ակնեղեն) jewe(l)lery, jewelry.
ՁԱՐԴԵՆԻ, գ. *բար.* Cosmos.
ՁԱՐԶԱՆԳ, գ. terror, horror; ◊ **~ ազդել** frighten, terrify, horrify; **~ գալ զգալ** be terrified/horrified.
ՁԱՐԶԱՆԳԵԼ, բ. be terrified/horrified.
ՁԱՐԶԱՆԳԱՑՆԵԼ, բ. terrify, horrify.
ՁԱՐԹԵՑՆԵԼ, *տես* ԱՐԹՆԱՑՆԵԼ:
ՁԱՐԹՈՒՄԻՄ, գ. hangover, the morning after; ◊ **~ի մեջ լինել** have a hangover, have a bad/thick head; **~ առնել** take a drink "the morning after".
ՁԱՐԹՆԵԼ, *տես* ԱՐԹՆԱՆԱԼ:
ՁԱՐԹՈՆՔ, գ. awake; awakening, wake up, waking up; (մտավոր վերածնունդ) mental renaissance.
ՁԱՐԹՈՒՆ, *տես* ԱՐԹՈՒՆ.
ՁԱՐԹՈՒՑԻՉ, գ. alarm-clock.
ՁԱՐԿ, գ. (հարված) blow, stroke, hit; (սուր զենքով) stab; (բռունցքով) punch, cuff; (սմբակով, ոտքով) kick; (մտրակով) lash, slash; (կրակոց) shot; (բաբախյուն) beating, pulsation; (ուժեղ բաբախյուն) throbbing; ◊ **~ տալ** stimulate sth, give impetus to sth, start sth off; **սրտի ~** heart-beat, beat(ing)/stroke of the heart pulse.
ՁԱՐԿԵԼ, բ. (հարվածել) blow, strike, hit; (մարտ մղել) fight an action/battle; (ջարդել, կոտորել) destroy, annihilate; (սուր զենքով) stab; (սմբակով, ոտքով) kick; (մտրակով) lash, slash; (բռունցքով) punch, beat; (կրակել) shoot; (բաբախել) beat, pulsate, throb.
ՁԱՐԿԵՐԱԿ, գ. pulse; *փիզ.* (գլխավոր ուղի, մայրուղի) main road, highway; ◊ **անշմանելի թույլ ~** obliterated/faint pulse; **անհավասար անկանոն ~** uneven/irregular pulse; **~ի խփոց** pulsation, throbbing; **~ի անկանոն տրոփում** intermittent pulse; **~ը շոշափել** feel the pulse.
ՁԱՐԿԵՐԱԿԱՅԻՆ, ա. arterial; ◊ **~ ճնշում** arterial blood pressure.
ՁԱՐՀՈՒՐԱՆՔ, գ. dread, awe, fright, horror; (մղձավանջ) nightmare.
ՁԱՐՀՈՒՐԵԼ, բ. be terrified/horrified.
ՁԱՐՀՈՒՐԵԼԻ, ա. terrible, horrible; (սարսափելի) dreadful, frightful; (ահարկու) formidable.
ՁԱՐՀՈՒՐԵՑՆԵԼ, բ. terrify, horrify; (ահաբեկել) dismay; (սարսափ ներշնչել) awe.
ՁԱՐՀՈՒՐԵՑՈՒՑԻՉ, ա. terrifying, horrific, awesome.
ՁԱՐՄ, գ. (տոհմ) family, kin; (ժառանգ) heir, legatee; (ազգ, ցեղ, ժողովուրդ) race, people.
ՁԱՐՄԱՆԱԼ, բ. wonder/be astonished/surprised/amazed (at); ◊ **~ու բան չկա** (it's) no wonder.
ՁԱՐՄԱՆԱԼԻ, ա. astonishing, surprising; (ապշեցուցիչ) striking, amazing; (շատ, ծայրահեղ) extremely; (հիանալի, սքանչելի) wonderful, wonderous, marvellous, admirable; ◊ **ի՞նչ ~ բան կա** what's so strange? **~ ոչինչ չկա** no wonder, (it is) small wonder.
ՁԱՐՄԱՆԱԼԻՈՐԵՆ, մ. wonderfully, astonishingly; (հիանալիորեն) admirably, marvellously; (շատ, ծայրահեղ) very, extremely.
ՁԱՐՄԱՆԱՀՐԱՇ, ա. miraculous, marvellous, wonderful, glorious; (ճաշակ, բարմունք ևն) delightful, delicious; ◊ **~ ձայն** marvellous voice; **~ մեղեդի** lovely tune.
ՁԱՐՄԱՆՔ, գ. astonishment, surprise, wonder, amazement; ◊ **~ պատճառել՝ շարժել** cause surprise; **~ով լցվել** become surprised/astonished/thunderstruck; **ի ~ ես** to the surprise; **ա՛յ քեզ ~** how strange/funny.
ՁԱՐՄԱՑԱԾ, ա. astonished, surprised, amazed.
ՁԱՐՄԱՑՆԵԼ, բ. astonish, surprise, amaze.
ՁԱՐՄԻԿ, գ. nephew.
ՁԱՐՄՈՒՀԻ, գ. niece.
ՁԱՐՏՈՒՂԻ, ա. roundabout; (խոտոր) devious; (խարդախ, ոչ արդար) dishonest, knavish; ◊ **~ ճանապարհ** roundabout way; **~ ճանապարհներ** devious ways/paths.
ՁԲԱՂԵՑՆԵԼ, բ. (գրավել) occupy, take up; (պահել, ուշացնել) delay; (զվարճացնել) entertain; ◊ **առաջին տեղը ~** gain/share first place, take first place; **բնակարան ~** occupy a flat/an apartment; **ինչ-որ մեկի տեղը ~** take sb's place, supplant/supersede sb; **հյուրերին ~** entertain guests; **պաշտոն ~** hold/fill a post; **տեղ ~** (իր համար տեղ ապահովել) engage/keep/secure a seat; **շատ տեղ ~** occupy/take up much room.
ՁԲԱՂՄՈՒՆՔ, գ. occupation; (աշխատանք) employment, pursuit, work, business, job; (մասնագիտություն) profession, trade; (զվարճալիք, *ժամանց*) entertainment, amusement.
ՁԲԱՂՎԱԾ, ա. busy, occupied.
ՁԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. being busy; *տնտ.* employment; ◊ **լրիվ ~** full/full-time employment, full-time employment.
ՁԲԱՂՎԵԼ, բ. be occupied/occupy oneself (with), be engaged (in), engage (in), be busy; (հետաքրքրվել) concern oneself (with); (տարվել) indulge (in); (իրեն նվիրել, նվիրվել) devote oneself (to); ◊ **ընթերցանությամբ ~** busy oneself with reading; **իրենով ~** devote much time/attention to one's person/one's self; **հարցով ~** examine/take up a question; **տնտեսությամբ ~** be occupied with one's household, work in the house; **քաղաքականությամբ ~** be engaged in politics, go in for politics, be into politics; **սպորտով ~** go in for sport(s).
ՁԲՈՍԱԽՆՋՈՒՅՔ, գ. picnic.

ՁԲՈՒԱՅԳԻ, գ. park, boulevard, avenue.
ՁԲՈՒԱՆԱՎ, գ. yacht, pleasure-boat.
ՁԲՈՒԱՆՔ, գ. (ոտքով) walk, walking, taking a walk, airing; (մեքենայով, կառքով) drive; (նավակով) row; (հեծած) ride; ◊ **զվարճալի** ~ outing, pleasure-trip, jaunt; **ժողովրդական** ~ public merry-making; **կարճատև** ~ stroll, saunter; **~ի գնալ** go for a walk/stroll, take a walk.
ՁԲՈՒԱԾՐՋԻԿ, գ. tourist, excursionist; (ճամփորդող) traveller.
ՁԲՈՒԱԾՐՋԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tourism.
ՁԲՈՒԱՊԱՐՈՒԿ, գ. public garden, square.
ՁԲՈՒԱՍԵՐ, ա., գ. fond of traveling/walking.
ՁԲՈՒԱՍԱՐԱՀ, գ. foyer, lobby; *խանգ.* crush-room.
ՁԲՈՒԱՎԱՅՐ, **ՁԲՈՒԱՍՏԵՂ**, **ՁԲՈՒԱՍԱՐԱՆ** } գ. centre or place for amusements/pastime/recreation, promenade.
ՁԲՈՒՆԵԼ, բ. walk, have/take a walk, go for a walk; (հանդարտ, առանց շտապելու) stroll, saunter; (աննպատակ թափառել) ramble; (դրսում ժամանակ անցկացնել) be outside, be in the fresh air.
ՁԳԱԼ, բ. feel, sense, have a sensation (of); (գիտակցել, իրազեկ լինել) be/become aware; (կանխատեսել) foresee, expect; (զգացում սնածել) feel, nourish, entertain; ◊ **քաղց/հոգնածություն ևն** ~ feel/be hungry/tired etc.; **իրեն վատ** ~ be unwell, feel sick; **մեղքը** ~ feel one's guilt; **իրեն ~ տալ** make itself felt.
ՁԳԱԼԻ, ա. (շոշափելի) perceptible, tangible, palpable; (նշանակալից) appreciable; (չափի աստիճանի ևն մասին) substantial, considerable, sizable; ◊ ~ **գումար** a considerable sum of money; ~ **չափով** to a considerable extent; ~ **տարբերություն** appreciable/significant difference; ~ **հարված** telling blow; ~ **կորուստ** painful/deeply-felt loss.
ՁԳԱԼԻՈՐԵՆ, մ. considerably, significantly, appreciably.
ՁԳԱՅԱԶՐԿԵԼ, բ. *բժշկ.* anaesthetize, deprive of sensitiveness.
ՁԳԱՅԱԶՐԿՈՒՄ, գ. anaesthesia.
ՁԳԱՅԱԶՈՒԿ, ա. deprived of sensitiveness, insensible.
ՁԳԱՅԱԿԱՆ, ա. sensual; (սեռական) sexual, erotic.
ՁԳԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sensuality; (սեռական) sexuality, eroticism, erotism.
ՁԳԱՅԱՄԱՆ, գ. erotomaniac, sex maniac.
ՁԳԱՅԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. erotomania.
ՁԳԱՅԱՐԱՆ, գ. organ of sense; ◊ **հինգ ~ներն են** տեսողություն, լսողություն, հոտառություն, ճաշակելիք, շոշափելիք the five senses are: sight, hearing, smell, taste, touch.
ՁԳԱՅԱՅԻՆ, ա. sensational; ◊ ~ **իրադարձություն** sensation, sensational/startling event.
ՁԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sense, feeling, sensation.
ՁԳԱՅՈՒՆ, ա. sensitive; *փխբ.* (ըրբանկատ) delicate, tactful; ◊ ~ **գործիք** sensitive apparatus; ~ **վերաբերմունք** sensitive/tactful attitude.
ՁԳԱՅՈՒՆԱԿ, ա. receptive, susceptible.
ՁԳԱՅՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. receptivity, susceptibility.
ՁԳԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sensitivity, sensitiveness; (ըրբանկատություն) delicacy, tactfulness.
ՁԳԱՍ, ա. vigilant, watchful; (սթափ) sober; (զուսպ) restrained, reserved; (խոհեմ, ողջամիտ) prudent; ◊ ~ **մարդ** sober-minded man, a man of sober mind; ~ **վիճակում** in a sober state; **ձգա՛ստ** attention!
ՁԳԱՍՏԱԲԱՐ, *տես* ՁԳԱՍՏՈՐԵՆ:
ՁԳԱՍՏԱՄԻՏ, ա. sensible.
ՁԳԱՍՏԱՄԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sensibility.
ՁԳԱՍՏԱՆԱԼ, բ. sober, become sober, sober up/down; (ուշքի գալ, սթափվել) come to oneself, regain consciousness; (զգուշանալ) be on the alert, be on the look out; (ականջները սրել) prick up one's ears.
ՁԳԱՍՏԱՐԱՆ, գ. sobering up station.
ՁԳԱՍՏԱՑՆԵԼ, բ. sober.
ՁԳԱՍՏԱՑՈՒՄ, գ. sobering.
ՁԳԱՍՏԱՑՈՒՑԻՉ, ա. sobering.
ՁԳԱՍՏՈՐԵՆ, մ. vigilantly, watchfully; (սթափորեն) soberly; (խելամտորեն) sensibly.
ՁԳԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vigilance; (սթափություն) soberness, sobriety; (աչալրջություն) watchfulness.
ՁԳԱՑԱԿԱՆ, ա. emotional, sensual, highly emotional.
ՁԳԱՑՄՈՒՆՔ, գ. sense, feeling, affection (towards, for); (կիրք) passion; ◊ ~ **ունենալ՝ տածել** nourish/entertain a feeling; **նուրբ** ~ **տածել** have a tender affection (for); **~ներ արթնացնել՝ զարթեցնել** arouse feelings; **~ները զսպել** check/control one's feelings; **~ների խաբկանք՝ պատրանք** illusion, delusion.
ՁԳԱՑՄՈՒՆՔԱՅԻՆ, ա. emotional; (կինոնկարի մասին) emotive (film).
ՁԳԱՑՄՈՒՆՔԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sensitiveness, sensitivity.
ՁԳԱՅՆԵԼ, բ. make itself felt; ◊ **որևէ մեկին** ~ make sb feel.
ՁԳԱՅՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sensation, feeling.
ՁԳԱՓՎԱԾ, ա. moved, touched.
ՁԳԱՓՎԵԼ, բ. be (deeply) moved/touched; be noticeable/clear.
ՁԳԱՈՒՄ, գ. sense, feeling; ◊ **գեղեցկի** ~ feeling for the beautiful; **հպարտության** ~ feeling of pride; **նորի** ~ sense of the new/of what's new/current, contemporary; **չափի՝ հումորի** ~ sense of proportion/humour; **ցավի** ~ sense/feeling of pain; **ցրտի** ~ sensation of cold.

ՁԳԵՍ, գ. clothes, garments; apparel (old-fashioned clothing); (կոստյում) costume, suite; (վերնազգեստ) outer-wear; ◊ **երեկոյան ~** evening dress; **կանացի ~** dress, gown, frock; **հանդիսավոր ~** full dress, top dress/dressing; **հարմար ~** comfortable clothes; **տղամարդու ~** suit; **Ադամի՝ Եվայի ~ով** stark naked.

ՁԳԵՍՏԱՀԱՐԱՆ, գ. wardrobe; *ամ.* closet.

ՁԳԵՍՏԱՎՈՐԵԼ, բ. dress, clothe; *փխբ.* (ծածկել, պատել) cover, envelope.

ՁԳԵՍՏԱՎՈՐՎԵԼ, բ. dress/clothe oneself.

ՁԳԵՍՏՓԱԽ, ա. (ծպտված) disguised (as).

ՁԳԵՍՏՓՈԽԵԼ, բ. change sb's clothes; (ծպտել, անճանաչելի դարձնել) disguise.

ՁԳԵՍՏՓՈԽՎԵԼ, բ. change (one's clothes); (ծպտվել) disguise oneself (in), change (into), turn (into).

ՁԳԵՍՏՓՈԽՈՒՄ, գ. changing clothes.

ՁԳՈՆ, ա. vigilant, watchful.

ՁԳՈՆԱՆԱԼ, բ. sober, become sober.

ՁԳՈՆԱՑՈՒՄ, գ. sobering.

ՁԳՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vigilance, watchfulness; ◊ **~ը բարձրացնել՝ ուժեղացնել** increase/heighten/redouble one's vigilance; **~ը թուլացնել** relax one's vigilance, be off one's guard.

ՁԳՈՒՅԾ, ա. careful, cautious, wary; (շրջահայաց, հեռատես) prudent, circumspect; ◊ **~ լինել** be careful; **~ վարվել** handle with care; **չափից ավելի ~** overcautious, too cautious; **զգո՛ւյշ** look out! look sharp! watch out! careful!

ՁԳՈՒՇԱԲԱՐ, *տե՛ս* ՁԳՈՒՇՈՐԵՆ:

ՁԳՈՒՇԱՆԱԼ, բ. beware/take care/be careful (of); (խուսափել, հեռու մնալ) avoid, evade, shun; (վախենալ, քաշվել) fear, be afraid (of), apprehend, conseive; ◊ **~ցեք** be careful! take care! look out! mind! watch your step! *ամ.* heads up! **~ցեք մեքենայից՝ շնից** beware of the car!/of the dog!

ՁԳՈՒՇԱՑՆԵԼ, բ. warn, caution (against); (նախազգուշացնել) precaution, forewarn of/about, admonish, put on one's guard (against).

ՁԳՈՒՇԱՑՈՒՄ, գ. warning, caution.

ՁԳՈՒՇՈՐԵՆ, մ. carefully, cautiously, warily.

ՁԳՈՒՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. care, caution; (խոհեմություն) prudence; (շրջահայացություն) circumspection, discretion; (աչալրջություն) vigilance, watchfulness.

ՁԵԲՐ, գ. *կենդ.* zebra.

ՁԵԲՈՒ, գ. *կենդ.* zebu.

ՁԵԽ, ա. loose, rakish; (շռայլ) wasteful; ◊ **~ կյանք վարել** lead a dissipated/dissolute life.

ՁԵԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (թեթևաբարո կյանք) dissipation; (շռայլություն) wastefulness; (վատնողություն) extravagance; (ցոփություն, շվայտություն) dissoluteness, debauchery.

ՁԵԿՈՒՅՑ, գ. report, message; ◊ **~ ներկայացնել** report; **~ ընդունել** receive/hear a report; **~ տալ** report (to); **առանց ~ի չմտնել** no admittance without appointment/announcement; **տարեկան ~** annual report.

ՁԵԿՈՒՅՑԱԳԻՐ, գ. memorandum (pl. -da), report, prior.

ՁԵԿՈՒՅՑԵԼ, բ. report, make a report (on); (հայտնել) inform (of); (տեղեկացնել) notify; (մատնել) inform (on/against); (զեկուցում կարդալ) give a talk/give presentation; ◊ **~ այցելուի մասին** announce sb's arrival.

ՁԵԿՈՒՅՑՈՂ, գ. speaker, lecturer.

ՁԵԿՈՒՅՑՈՒՄ, գ. lecture, talk, presentation; (գրավոր) paper (on); ◊ **հաշվետու ~** report; **գիտական ~** address (on), lecture (on); **~ կարդալ** give a talk (on), address the meeting (on); **~ը տեղի կունենա** a lecture/an adress will be delivered, a paper will be read/presented; **մտքերի փոխանակություն ~ման շուրջ** discussion on the report, panel discussion.

ՁԵԼՇԱՐԱՐ, գ. embezzler; *գրք.* peculator; (կեղծարար) forger, defrauder, falsifier.

ՁԵԼՇԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. embezzlement; *գրք.* peculation; (կեղծարարություն) fraud, forgery, falsification.

ՁԵՂՉ, գ. discount, allowance, rebate; (ապրանքի վրա) sale; (նվազեցում) deduction, reduction, abatement; (կրճատում, պակասեցում) diminution, decrease, lessening; ◊ **~ով** at a discount; (ապրանք) on sale.

ՁԵՂՉԵԼ, բ. give a reduction, make allowance(s) (for).

ՁԵՂՉՈՒՄ, գ. discount, reduction, rebate; *քեր.* ellipsis.

ՁԵՂՉՎԱԾ, ա. with a rebate/reduction/abatement; (իջեցված գներով) at cut rates, at a discount; *քեր.* elliptical; ◊ *քեր.* **~ նախադասություն** elliptical sentence.

ՁԵՂՈՒՄ, գ. effusion, outpouring; (*նաև* զգացմունքների մասին); ◊ *բժշկ.* **արյան ~** haemorrhage.

ՁԵՅԹՈՒՆ, *տե՛ս* ՉԻԹԱՊՏՈՒՂ:

ՁԵՆԻԹ, գ. zenith; *փխբ.* (գագաթ, գագաթնակետ) apex, culmination, acme.

ՁԵՆԻԹԱՅԻՆ, 1. ա. *աստղ.* zenithal; *ռզմ.* anti-aircraft; ◊ **~ թնդանոթ** anti-aircraft gun; 2. գ. (անձ) anti-aircraft gunner.

ՁԵՆԻԹԱՎՈՐ, գ. anti-aircraft gunner.

ՁԵՆՔ, գ. weapon; հվք. arms, weapons, armament; ◊ **հրաձգային ~** small weapon; **մասսայական՝ գանգվածային ոչնչացման ~** weapons of mass annihilation/destruction/extermination; **սառը ~** cold steel, side-arms; (հրազեն) fire-arm(s); **~ ու զրահ** armour; **~ առնել՝ վերցնել, ~ի դիմել** be up in arms, take up arms; **~ ճոճել՝ շաչեցնել** rattle the sabre;

~ը ցած դնել՝ հանձնել lay down arms; **ի զե՛ն** to arms!

ՁԵՌՆԼ, բ. (շարժվել, խլրտալ) move, stir; (վխտալ) swarm/team (with).

ՁԵՌՈՒՆ, գ. (սողուն) reptile, creeping animal; (միջատ) insect; *փխբ.* (չնչին՝ ստոր անպետք մարդ, ոչնչություն) foul/vile creature, skunk.

ՁԵՏԵԼ, բ. put, place, locate; (բնակեցնել) accommodate; ◊ **կապիտալը դրամը ~** invest, **հոդվածը ~** insert an article, **հայտարարությունը ~** advertise, put up an advertisement; **առաջին էջում ~** feature/carry on the front page.

ՁԵՏԵՂՈՒՄ, գ. (գործողությունը) location; (կապիտալի, դրամի) investment; (տեղավորում) placing, accommodation.

ՁԵՐԾ, ա. not implicated (in), not privy (to); (ազատ) free (from), exempt; ◊ **~ լինել** be free (from), devoid of; **~ մնալ** guard oneself (against), protect oneself (from, against); **~ պահել** keep (from), preserve (from), guard (against).

ՁԵՓՅՈՒՌ, գ. zephyr; (թեթև՝ մեղմաշունչ քամի) (light) breeze, gentle wind.

ՁՁՎԱՆՔ, գ. disgust, loathing; (գարշանք) repugnance; (ննդկանք) nausea; (խորշանք) aversion; ◊ **~ պատճառել** disgust, fill with disgust/loathing; **~ զգալ** have an aversion (for), loathe.

ՁՁՎԵԼ, բ. loathe, feel squeamish (about); (խորշել, գարշել) disdain, shrink (from), have an aversion; (հոգնել, ձանձրանալ) be bored/tired to death (with), be sick and tired (of sth).

ՁՁՎԵԼԻ, ա. disgusting, loathsome; (գարշելի) repugnant, foul; (ննդկալի) nauseous, vile, repulsive, sickening.

ՁՁՎԵՑՆԵԼ, բ. sicken, become loathsome/repulsive; (զզվանք առաջացնել) fill with disgust/loathing, inspire with loathing; (հոգնեցնել, ձանձրացնել) bore to death, pester (with), plague (with); ◊ **դա ինձ ~րել է** he is sick of it, he is fed up with it.

ՁՁՎՈՂ, ա. fastidious, squeamish, finical.

ՁԻԼ, ա. shrill, sharp, piercing; ◊ **~ ձայն** shrill voice.

ՁԻՆԱԳՈՐԾ, գ. gunsmith, armourer.

ՁԻՆԱԴԱԴԱՐ, գ. *ռզմ.* ceasefire, armistice, truce; ◊ **~ կնքել** conclude a truce, conclude / sign an armistice.

ՁԻՆԱԴԱՇՏ, գ. *ռզմ.* (ռազմի դաշտ) battefield; (պլացդարմ) bridge-head; jumping-off ground/place; (ծովափնյա, ափամերձ) beach-head; ◊ **~ հարձակման համար** springboard for attack (on).

ՁԻՆԱԹԱՓ, ա. disarmed; ◊ **~ անել** disarm; **~ լինել** get/become disarmed.

ՁԻՆԱԹԱՓԵԼ, բ. disarm; *ծով.* unrig, dismantle.

ՁԻՆԱԹԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁԻՆԱԹԱՓՈՒՄ** } գ. disarmament.

ՁԻՆԱԿԻՐ, գ. *պատմ.* armour-bearer, sword-bearer.

ՁԻՆԱԿԻՑ, գ. companion-in-arms, comrade-in-arms; (դաշնակից) ally/supporter; (պայքարի ընկեր) comrade (-in-arms) confederate.

ՁԻՆԱԿՑԵԼ, բ. be companions-in-arms/comrades-in-arms; (դաշնակցել) be allies.

ՁԻՆԱՄԹԵՐՔ, գ. ammunition.

ՁԻՆԱՆԻՇ, գ. arms, coat of arms, armorial bearings, shield; ◊ **պետական ~** State Emblem, National Emblem; **ազգային ~** national shield.

ՁԻՆԱՆՈՑ, գ. arsenal, armoury.

ՁԻՆԱՊԱԼԱՍ, գ. armoury.

ՁԻՆԱՊԱՀԵՍ, գ. arsenal, armoury, arms store.

ՁԻՆԱՊԱՏՅԱՆ, գ. scabbard, sheath.

ՁԻՆԱՊԱՐՏ, գ. conscript, reservist, subject to military service.

ՁԻՆԱՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conscription, military/national service, compulsory military service.

ՁԻՆԲԺԻՇԿ, գ. *հպվ.* medical officer, army surgeon, military doctor.

ՁԻՆԳՐՔՈՒՅԿ, գ. *հպվ.* (military) identification card (used instead of passport).

ՁԻՆԴԱՏԱՐԱՆ, գ. court martial, military tribunal.

ՁԻՆԵԼ, բ. arm (with), furnish with arms; *փխբ.* make master (of), put in possession (of); (սարքավորել) fit out, equip; (գրգռել) incite sb (against), set sb against, instigate (against); ◊ **գիտելիքներով ~** arm/equip with knowledge; **(նոր) տեխնիկայով ~** supply with (new type) machinery, arm with technical means/appliances.

ՁԻՆԹՂԹԱԿԻՑ, գ. *հպվ.* military /war correspondent.

ՁԻՆԾԱՌԱՅՈՂ, գ. *հպվ.* serviceman, soldier, conscript.

ՁԻՆԿՈՄ, գ. *հպվ. խորհ.* military commissar.

ՁԻՆԿՈՄԱՍ, գ. *հպվ. խորհ.* military registration and enlistment office.

ՁԻՆՂԵԿ, գ. *հպվ.* military instructor.

ՁԻՆՎԱԾ, ա. armed; ◊ **~ ապստամբություն** armed revolt/rising/insurrection; **~ բախում** passage of arms; **~ ընդհարում** armed conflict; **~ ուժեր** armed forces; **գիտելիքներով ~** armed/equipped with knowledge/information; **մինչև ատամները ~** armed to the teeth.

ՁԻՆՎԵԼ, բ. arm; *փխբ.* arm/provide/furnish oneself; (դեմ ելնել) take up arms (against); be up in arms (against); ◊ **գիտելիքներով ~** arm/equip oneself with knowledge/information.

ՁԻՆՎՈՐ, գ. soldier; (ռազմիկ) warrior, fighter, fighting man; *շխմ.* pawn; *բղթխ.* knave, Jack; ◊ **անհայտ ~** Unknown Soldier; **կամավոր ~** volunteer soldier; **հեծելազորային ~** cavalry; **հեղափոխության ~** soldier of the Revolution;

հետևակային ~ infantry, foot-soldier; **հրաձիգ** ~ artillery man, gunner; **շարքային** ~ private; ~ **գրվել** join the army, become a soldier.

ՋԻՆՎԱՐՊԱԳՐԵԼ, բ. enlist, levy, draft, conscript.

ՋԻՆՎԱՐՊԱԳՐՎԵԼ, բ. join the army, become a soldier.

ՋԻՆՎՈՐԱԿԱՆ, 1. ա. soldier's, military, martial; 2. գ. (անձ) soldier, serviceman; ◊ ~ **գնացք** military/troop train; (մպրպակաև); ~ **ծառայություն** military service; ~ **կոչում** military rank; ~ **մաս** military unit; ~ **պատիվ** military honours; **նա** ~ **է** he is a soldier/serviceman, he is in the army.

ՋԻՆՎԱՐԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. army, host.

ՋԻՆՏԻԲՈՒՆԱԼ, *տես* ՋԻՆԴԱՏԱՐԱՆ:

ՋԻՈՒՄ, գ. armament, equipment (with arms).

ՋԻՋԵԼ, բ. concede, let have; (տեղի տալ) yield, surrender; (համաձայնել) give in/way, concede, cede, comply (with); ◊ **բռնությանը ճնշմանը** ~ yield to force/pressure; **գինը** ~ bate, abate, take off, come down; **ժամանակի պահանջներին** ~ yield to the times; **իրավունքները** ~ waive one's rights; **ճանապարհը** ~ make way for sb; **պարտքը** ~ remit; **տարածքը** ~ cede (to); **որևէ մեկին որևէ բանում** ~ be inferior (to, in), yield (to, in); **նա ոչ ոքի չի ~ում** he is inferior/second to none, he yields to none.

ՋԻՋՈՂԱԲԱՐ, մ. pliably, pliantly, yieldingly.

ՋԻՋՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pliability, pliancy, compliance, tractability, allowance; ◊ ~ **ցուցաբերել** make allowance (for).

ՋԻՋՈՂԱԿԱՆ, ա. yielding; (տեղի տվող) pliable, pliant, compliant; (համաձայնող) tractable.

ՋԻՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆ } գ. concession; (գնի
ՋԻՋՈՒՄ } մասին) abatement; ◊ ~ **անել** compromise, make concessions (to); **փոխադարձ** ~ mutual concessions.

ՋԻՍ, գ. *կզմխս.* thigh, hip; (մսեղիքի մասը) leg, round.

ՋԼԱՆԱԼ, բ. (ծուլանալ) be too lazy to do smth; (խուսափել) avoid, evade; (խնայել, ժլատություն անել) be sparing, scant, stint; (սերժել) refuse, deny; ◊ **չ~ գովելու** not to stint one's praises.

ՋԿԵՒ, գ. *pup.* medlar.

ՋԿԵՒԵՆԻ, գ. *pup.* medlar tree.

ՋԿՒՏԱԼ, բ. hiccup, hiccough; (բխկալ) belch; ◊ **սովից քաղցից** ~ starve, starve to death.

ՋԿՒՏՈՑ, գ. hiccup, hiccough; (բխկոց) belch(ing), eructation.

ՋԼՋԱԼ, բ. repent; (ափսոսալ) regret, deplore (sth); ◊ ~ **իր արածի գանգանքի համար** be sorry (for, that).

ՋԼՋՈՒՄ, գ. repentance, regret, vexation.

ՋՄԱՅԼԱՆՔ } գ. delight, rapture;
ՋՄԱՅԼՄՈՒՆՔ } (հիացում) admiration.

ՋՄԱՅԼԵԼԻ } ա. delightful, exquisite;
ՋՄԱՅԼԻՉ } (հմայիչ, սքանչելի) charming, fascinating; (չքնաղ) ravishing.

ՋՄԱՅԼՎԵԼ, բ. be delighted (with); (տարվել) be carried away (by), be charmed/taken (with).

ՋՄՈՒԱԼ, բ. seal with wax; (բալզամել) embalm, mummify; (կնքել) seal.

ՋՄՈՒՄՈՒՄ, գ. sealing with wax; (բալզամում) embalming, mummification, mummifying; (կնքում) sealing.

ՋՄՐՈՒԽՍ, 1. գ. *հնք.* emerald; 2. ա. (գույն) emerald; *փխբ.* (կանաչ բուսականություն) greenery; ◊ ~ **հավք** Firebird.

ՋՄՐՈՒԽՍԵ } ա. emerald.
ՋՄՐՈՒԽՍՅԱ }

ՋՄՈՒԱՒ, գ. sealing wax, balsam.

ՋՆԳԱԼ, բ. ring; (լարի մասին) twang; (չղթայի մասին) jangle, clank; (բաժակների մասին) clink; (դրամի, բանալու ևն մասին) jingle, chink, tinkle; ◊ **ականջը ~ում է** there is a ringing in the ears.

ՋՆԳԱՑՆԵԼ, *տես* ՋՆԳՋՆԳԱՑՆԵԼ:

ՋՆԳՋՆԳԱԼ, *տես* ՋՆԳԱԼ:

ՋՆԳՋՆԳԱՑՆԵԼ, բ. jingle, chink, tinkle.

ՋՆԳ(ՋՆԳ)ՈՑ, գ. jingle, tinkling, ringing, chink; (ամանեղենի) clatter, clanging.

ՋՆԳՈՒՆ, գ. ringing, clear; ◊ ~ **ձայն** clear/ringing voice.

ՋՆԴԱՆ, գ. dungeon, torture-chamber.

ՋՆՆԱԲԱՐ, մ. searchingly; ◊ ~ **նայել** scan, look searchingly, give a searching look.

ՋՆՆԱԿԱՆ, ա. searching; (դիտունակ) observant; (հայեցողական) contemplative, meditative; (դիտողական) visual; ◊ ~ **հայացք** searching/peering look; ~ **միտք** contemplative/meditative mind; ~ **պիտույքներ** visual aids; ~ **մեթոդ** visual method.

ՋՆՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. observation, power of observation; (հայեցողություն, մտորում) contemplation, meditation, cogitation.

ՋՆՆԵԼ, բ. consider, survey; (դիտել, տնտղել) observe, watch; (քննել) inspect, examine.

ՋՆՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. observation; (քննում)
ՋՆՆՈՒՄ } inspection, survey, examination; (ստուգում) inspection (of), inquiry (into); ◊ **բժշկական** ~ medical/physical examination; **մաքսային** ~ customs check.

ՋՈՂ, գ. solder, braze.

ՋՈՂԱԼԱՄՊ, գ. blocklamp.

ՋՈՂԱԿՑԵԼ } գ. solder, braze.
ՋՈՂԱԿՑՎԵԼ }

ՋՈՂ(ԱԿՑ)ՈՒՄ, գ. soldering, brazing.

ՋՈՂԵԼ } բ. solder, soft-solder, braze.
ՋՈՂՎԵԼ }

ՋՈՂԻՉ, գ. *տեխ.* soldering iron; (անձ) tinman, tinsmith, tinker.

ՋՈՂՈՂ, 1. ա. soldering, brazing; 2. գ. (անձ) tinman, tinsmith, tinker.

ՁՈԼ, գ. *խսկց.* stripe.
ՁՈԼԱՎՈՐ, ա. striped, stripy.
ՁՈՒխ, գ. stem, stalk.
ՁՈՀ, գ. victim, sacrifice; (~աբերվող կենդանին՝ միսը) offering; (նահատակ) martyr; (տուժածի մասին) victim; ◊ **~ գնալ** fall (a) victim (to); **~ դառնալ** fall (a) prey/sacrifice (to); **~ դարձնել** make a victim (of); **~ մատուցել** sacrifice, make a sacrifice; **~(եր) տալ** suffer losses; **մեծ ~երի գնով** at the cost of heavy sacrifice/losses.
ՁՈՀԱԲԵՐԵԼ, բ. sacrifice/offer/offer up (to), make an offering/sacrifice; ◊ **կյանքը ~** lay down one's life, be sacrificed, offer oneself as a sacrifice.
ՁՈՀԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁՈՀԱԲԵՐՈՒՄ** } գ. offering, sacrifice; (նվիրատվություն) donation.
ՁՈՀԱՍԵՂԱՆ, **ՁՈՀԱՐԱՆ** } գ. (sacrificial) altar; *փխբ.* (մահապատժի վայր) place of execution, scaffold.
ՁՈՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. offering, sacrifice.
ՁՈՀԵԼ, բ. make an offering, sacrifice/offer/offer up (to); ◊ **կյանքը ~** lay down one's life; **իրեն ~** sacrifice oneself; **իրեն ~ հանուն երեխաների** make a sacrifice for one's children; *շախ.* **խաղաքար՝ ֆիգուր ~** sacrifice a chessman piece.
ՁՈՀՎԵԼ, բ. fall victim/a prey, fall a sacrifice (to), perish.
ՁՈՒՅՈՎ, մ. *խսկց.* by (main) force; (ստիպողաբար) by compulsion.
ՁՈՎ, I. ա. fresh, cool, chilly; (ստվերոտ) shady; 2. գ. the cool, coolness; (ստվեր) shade; ◊ **~ գիշեր** cool/chilly night; **~ է** it is fresh/cool; **~ին նստել** sit in the shade.
ՁՈՎԱՆԱԼ, բ. refresh oneself; (պաղել) cool, become cool.
ՁՈՎԱԾՈՒՆՉ, **ՁՈՎԱՍՈՒՆ** } ա. fresh, cool, chilly.
ՁՈՎԱՑՆԵԼ, բ. cool, fresh; (ծարավը հագեցնել) slake, quench; *փխբ.* (հանգստացնել) lull, soothe.
ՁՈՎԱՑՈՒՄ, գ. cooling.
ՁՈՎԱՑՈՒՑԻՉ, ա. cooling, refreshing; ◊ **~ ջրեր** soft drinks, refreshers; **~ ջուր խմել** take a refreshing drink.
ՁՈՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the cool, coolness, freshness; ◊ **երեկոյան ~** evening freshness/cool.
ՁՈՐԱԲԱԺԻՆ, գ. *ռզմ.* military unit.
ՁՈՐԱԲԱՆԱԿ, գ. *ռզմ.* army, forces.
ՁՈՐԱԳՈՒՆԴ, գ. *ռզմ.* regiment.
ՁՈՐԱԴՐՈՇ, գ. *ռզմ.* military flag, colours.
ՁՈՐԱԿՈՍԿ, գ. *ռզմ.* manoeuvre.
ՁՈՐԱԿԱՅԱՆ, գ. *ռզմ.* station, post, stopping place; (հավաքակայան) assembly point/place.
ՁՈՐԱԿՈՉ, գ. levy, call to military service, call up, recruitment; *ամ.* selection.
ՁՈՐԱԿՈՉԱՅԻՆ, ա. recruiting; ◊ **~ տեղամաս** recruiting/inducting station; **~ տարիք** military age.
ՁՈՐԱԿՈՉԵԼ, բ. call up for military service, enlist, recruit, call to the colours.
ՁՈՐԱԿՈՉԻԿ, գ. man called up for military service, draftee; *ամ. խսկց.* selectee.
ՁՈՐԱԿՈՉՎԵԼ, բ. be called up/enlisted.
ՁՈՐԱՀԱՆԴԵՍ, գ. military parade/review.
ՁՈՐԱՀԱՎԱՔ, գ. mobilization.
ՁՈՐԱՀԱՎԱՔԱՅԻՆ, ա. mobilization.
ՁՈՐԱՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ, գ. army commander.
ՁՈՐԱՄԱՍ, գ. military unit.
ՁՈՐԱՍՏԱՎԱՐՈՒՄ, գ. formation; *ամ.* large unit.
ՁՈՐԱՆԱԼ, բ. grow strong, become stronger, gather/gain strength; *փխբ.* (կազդուրվել) recover; ◊ **~ նա՛ս** well done! good lad! bravo! good job! *ամ.*:
ՁՈՐԱՆՈՑ, գ. (military) barracks, cantonment.
ՁՈՐԱՆՈՑԱՅԻՆ, ա. barrack, barrack-like.
ՁՈՐԱՇԱՐԺ, գ. *ռզմ.* manoeuvre.
ՁՈՐԱՊԵՏ, **ՁՈՐԱՎԱՐ** } գ. military leader, general, captain.
ՁՈՐԱՎԻԳ, գ. support, stay, protection; ◊ **~ դառնալ** serve a stay, support.
ՁՈՐԱՎՈՐ, ա. strong, powerful, mighty; *փխբ.* (ծանրակշիռ, ազդու) weighty, forcible.
ՁՈՐԱՏԵՍ, գ. *ռզմ.* military review.
ՁՈՐԱՏԵՍԱԿ, գ. *ռզմ.* arm of the service, (fighting) arm.
ՁՈՐԱՑՆԵԼ, բ. reinforce, fortify; (սատարել) support, strengthen.
ՁՈՐԱՑՐԵԼ, բ. *ռզմ.* demobilize, demob.
ՁՈՐԱՑՐՎԵԼ, բ. get/be demobilized.
ՁՈՐԱՑՐՈՒՄ, գ. demobilization, release.
ՁՈՐԵՂ, ա. strong, powerful, mighty; *փխբ.* (ծանրակշիռ, ազդու) weighty.
ՁՈՐԵՂԱՆԱԼ, բ. become stronger/mightier; (ուժեղանալ) intensify, gain strength.
ՁՈՐԵՂԱՑՆԵԼ, բ. strengthen, reinforce, make strong/mighty.
ՁՈՐԵՂԱՑՈՒՄ, գ. reinforcement, intensification.
ՁՈՐԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. power, might.
ՁՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. power, might; ◊ **~բյամբ լի** full of power.
ՁՈՐՔ, գ. army, troops, forces; ◊ **զրահատանկային ~եր** armoured forces/troops; **կապի ~եր** signal troops; *ամ.* communication troops; **ցամաքային ~եր** land forces; **վարձու ~եր** mercenary army, mercenaries, soldiers of fortune; **~ի միավորում** formation.
ՁՈՔԱՆՉ, գ. mother-in-law (wife's mother).
ՁՌԱԼ, բ. (էշի մասին) bray; *խսկց.* (երկար բարձրաձայն լալ) howl; (ակնհայտ երևալ)

scream; (անախորժ երգել) bray, yell; ◊ **~ցող** (հագուստի գույների մասին) loud, flashy, dazzling, blatant.

ՁՌ(Ռ)ԱՆ, ա. cry-baby, bawler, squaller.

ՁՌ(Ռ)ՈՑ, գ. bray, the braying of a donkey, bellow(ing).

ՁՍՊԱԿ } գ. *տեխ.* spring; ◊ **~ավոր** spring.
ՁՍՊԱՆ }

ՁՍՊԱՆԱԿ, գ. spring; ◊ **գլխավոր՝ հիմնական ~** mainspring; **ձգանի ~** sear spring; *փխբ.* (շարժիչ ուժ) mainspring.

ՁՍՊԱՆԱԿԱՅԻՆ, ա. spring, springy, elastic.

ՁՍՊԱՆԱԿԱՎՈՐ, ա. having springs, with springs; ◊ **~ մահճակալ** spring-bed.

ՁՍՊԱՆԱԿԵԼ, բ. be elastic; *փխբ.* (առաջ մղել, խթանել) stimulate.

ՁՍՊԱՇԱՊԻԿ, գ. *strait jacket.*

ՁՍՊԵԼ, բ. hold in, keep back, restrain; (սանձել) suppress, repress, quell, put down; (հնազանդեցնել) subdue, curb, bridle, control, keep in check; (զգացմունքները) keep in, restrain; (տնքոցը կմ) stifle, suppress; ◊ **երեխային ~** calm/quiet/soothe the child; **իրեն ~** restrain/control/check oneself; **լացը՝ հեկեկոցը ~** repress/restrain check tears/sobs; **ծիծաղը ~** suppress a laugh/laughter; *ռզմ.* **կրակով ~** neutralize.

ՁՍՊՎԱԾ, *տես* ՁՈՒՍՊ:

ՁՍՊՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. restraint, reserve; (չափավորություն) moderation, moderateness, temperance; (խոսքում) discretion, reserve; (ինքնատիրապետում) self- control/-restraint/-mastery/-command.

ՁՍՊՈՒՄ, գ. suppression, curb, control, repression.

ՁՍՏԱՄԿԱՆ, գ. thigh muscle, sciatic.

ՁՍՏՈՒԿ, գ. ischium.

ՁՎԱՐԹ, ա. joyful, jolly, gleeful; (աշխույժ) lively, cheerful; (ուրախ) merry, gay, jovial, cheery; (կայտառ, առույգ) frisky, sportive, jovial; ◊ **~ կյանք** joyous/gay life; **~ տրամադրությամբ** in a cheerful mood; **~ տեսք ունենալ** look cheerful.

ՁՎԱՐԹԱԲԱՐ, մ. jolly; (աշխուժորեն) cheerily, sprightly; (ուրախ) merrily, gaily.

ՁՎԱՐԹԱԳԻՆ, ա., մ. joyous, cheering; merrily, gaily, joyously.

ՁՎԱՐԹԱԴԵՄ, ա. smiling/cheerful/countenance; bright-faced/smiley-face.

ՁՎԱՐԹԱՁԱՅՆ, ա. in cheerful voice, cheerfully.

ՁՎԱՐԹԱՆԱԼ, բ. be joyful, cheer up; (ուրախանալ, զվարճանալ) make merry, have a good/jolly time; (պայծառանալ. դեմքը կմ) brighten, cheer up.

ՁՎԱՐԹԱՑՆԵԼ, բ. cheer, cheer up, gladden, brighten; (զվարճացնել) amuse, entertain, divert with an amusing story.

ՁՎԱՐԹՈՐԵՆ, մ. merrily, cheerfully, gaily, lively, jovially.

ՁՎԱՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. merriment, gaiety, joyousness, joviality.

ՁՎԱՐՃԱԼԻ(Ց), ա. joyous, gay, merry, recreative; (ծիծաղելի) amusing, funny.

ՁՎԱՐՃԱԼԻՈՐԵՆ, մ. amusingly, in an amusing way.

ՁՎԱՐՃԱԼԻՔ, գ. amusement, fun; (ոչ լուրջ զբաղմունք) pastime, entertainment; ◊ **մանկական ~** child's play.

ՁՎԱՐՃԱԽԱՌՆ, ա. mixed with joy/fun.

ՁՎԱՐՃԱԽՈՒՍ, գ. joker, jester, humourist, punster.

ՁՎԱՐՃԱԽՈՍԵԼ, բ. joke, jest; (կատակել) make fun (of); (կատակներ անել) make jokes.

ՁՎԱՐՃԱԽՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. joke, jest, fun.

ՁՎԱՐՃԱՆԱԼ, բ. amuse/divert oneself, make recreation, have a nice/good time; (ուրախացնել) make merry, cheer up; (գրվել) get/be distracted.

ՁՎԱՐՃԱՆՔ, *տես* ՁՎԱՐՃՈՒԹՅՈՒՆ:

ՁՎԱՐՃԱՍԵՐ, 1. ա. jovial, cheery, merry; 2. գ. (անձ) merry-maker, funny/jovial/cheery/merry fellow/chap.

ՁՎԱՐՃԱՎԱՅՐ, գ. place of entertainment/amusement/pleasure.

ՁՎԱՐՃԱՑՆԵԼ, բ. amuse, entertain; (գրել) divert, cheer up.

ՁՎԱՐՃԱՑՈՒՑԻՉ, ա. entertaining, amusing, diverting, recreative.

ՁՎԱՐՃՈՒԹՅՈՒՆ, գ. entertainment, amusement, pleasure, gaiety, (ուրախություն) merriment, merry-making; (ժամանց) diversion; ◊ **աղմկոտ ~** revelry, revels.

ՁՎԻՒԱԿ, *տես* ԽՆԿԱՃԱՂԻԿ:

ՁՏԱՐՅՈՒՆ, ա. pure-blooded, thorough-bred, pedigree(d); *փխբ.* (իսկական) authentic, genuine, real, true; ◊ **~ ձի** thoroughbred horse.

ՁՏԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pure-bloodedness; *փխբ.* authenticity, genuineness.

ՁՏԱՅԵՂ, ա. of pure bred, thoroughbred, pedigree(d).

ՁՏԵԼ, բ. (մաքրել) clean, purify; (թորել) distill; (ճավքի՝ շաքարի մասին) refine; (ջուրը, օդը, ծխախոտը կմ) filter; (ջոկել՝ ընտրել սերմի մասին) sort out; (կաթի սերը քաշել) skim; (զատել) separate; *բոլ.* purge, comb-out.

ՁՏԻՉ, 1. ա. filtering, refining, purifying, draining; 2. գ. (զտող) separator, filter, refiner, purifier.

ՁՏՈՒՄ, գ. cleaning, rectification, filtration; (թորում) distillation; (մաքրում) purification; *տեխ.* refinement, separation; *բոլ.* purge, combing-out; ◊ **սերմերի ~** sortingout (of seeds).

ՁՐԱԴԱՇՏԱԿԱՆ, ա. Zoroastrian.

ԶՐԱԳԱՇՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Zoroastrianism.
ԶՐԱԽՈՍ, ա. idle/empty talker, twaddler.
ԶՐԱԽՈՍԵԼ, բ. twaddle, prate.
ԶՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idle/empty talk, twaddle, babble.
ԶՐԱՀ, գ. coat of mail, armour; (նավի, գնացքի ևն) armour; *կենդ.* (կրիայի ևն) test.
ԶՐԱՀԱԳՆԱՑՔ, գ. armoured train.
ԶՐԱՀԱԿԻՐ, 1. ա. armoured, ironclad; 2. գ. (ռազմանավ) battleship; *կենդ.* armadillo.
ԶՐԱՀԱՄԵՔԵՆԱ, գ. armoured car.
ԶՐԱՀԱՆԱՎ, գ. battleship, ironclad, man-of-war.
ԶՐԱՀԱՊԱՏ, ա. armoured, armour-plated, armoured with cuirass, ironclad; *կենդ.* testacea, testaceous; ◊ ~ **գնացք** armoured train.
ԶՐԱՀԱՊԱՏԵԼ, բ. armour, plate with armour, arm/cover with a cuirass, cuirass.
ԶՐԱՀԱՊԱՏՈՒՄ, գ. armouring, cuirassing.
ԶՐԱՀԱՎՈՐ, 1. ա. armoured, ironclad; 2. գ. (զինվոր) man-in-armour, cuirassier.
ԶՐԱՀԱՎՈՐԵԼ, բ. arm with a cuirass.
ԶՐԱՀԱՎՈՐՈՒՄ, գ. armouring, cuirassing.
ԶՐԱՀԱՏՆԿԱՅԻՆ, ա. armoured; ◊ ~ **զորամաս** armoured forces.
ԶՐԿԱՆՔ, գ. privation; destitution, deprivation; ◊ ~ **կրել** suffer privation/hardship, have a hard time.
ԶՐԿԵԼ, բ. deprive; (խլել, հափշտակել) bereave (of); (աննրեն ձևով) rob (of); ◊ **ազատությունից** ~ imprison, put into prison; **ապաստանից** ~ make homeless; **ժառանգությունից** ~ disinherit; **իրավունքից** ~ deprive of one's rights; **իրեն հաճույքից** ~ deprive oneself of pleasure; **իրեն կյանքից** ~ take one's life, commit suicide; *ռզմ.* **կոչումից** ~ reduce to the ranks; **սեփականությունից** ~ dispossess.
ԶՐԿՎԵԼ, բ. (կորցնել) lose, forfeit; ◊ **տեսողությունից** ~ lose one's sight; **խոսելու կարողությունից** ~ be deprived of the ability to speak, become mute.
ԶՐԿՈՒՄ, գ. deprivation; (իրավունքներից) disfranchisement; (ազատությունից) imprisonment.
ԶՐՆԳԱԼ, բ. ring; (լարերի մասին) twang; (շղթաների մասին) jangle, clank; (բաժակների մասին) clink; (դրամի՝ բանալիների մասին) jingle; *փխբ.* (մեծ համբավ ունենալ) resound.
ԶՐՆԳԱՆ, *տես* ԶՐՆԳՈՒՆ:
ԶՐՆԳԱՑՆԵԼ, բ. ring, tinkle, clank/clang (with); (դրամներ) clink; (զանգակ) jingle; (բաժակներ) clink.
ԶՐՆԳՈՑ, գ. ringing, tinkling; (զանգակների) jingle; (ամաներեղենի) clatter; (ծլնգոց) chink, jingle.
ԶՐՆԳՈՒՆ, գ. ringing, clear; ◊ ~ **ձայն** clear/ringing voice; ~ **ծիծաղ** ringing laughter.
ԶՐՈ, գ. (թիվ) naught, nought, zero, cipher; (խաղահաշիվ) nil, naught; (հեռախոսային համար ևն) O (ou); ◊ ~**յի հավասարեցնել** bring to nought/nothing, reduce to zero; ~**յի հանգել** come to nought/nothing; ~**յից բարձր** ցածր above/below zero.
ԶՐՊԱՐՏԱՆՔ, *տես* ԶՐՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ:
ԶՐՊԱՐՏԵԼ, բ. asperse, cast aspersions (on), slander; (արատավորել) defame, insinuate, calumnate; (չարախոսել) talk scandal; *խսկց.* smear.
ԶՐՊԱՐՏԻՉ, 1. ա. slanderous, calumnious; 2. գ. slanderer, calumniator.
ԶՐՊԱՐՏՉԱԿԱՆ, ա. slanderous, calumnious; (արատավորող) defamatory; ◊ ~ **մեղադրանքներ** slanderous accusations.
ԶՐՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ԶՐՊԱՐՏՈՒՄ** } գ. slander, calumny, aspersion, insinuation; (անարգանք՝ անպատվություն) defamation; (գրավոր) libel.
ԶՐՈՒՅՑ, գ. conversation, talk; (մտքերի փոխանակում) debate, discussion; (հարցազրույց) interview; (ասք) tale, story, legend; ◊ **մտերիմ** ~ heart-to-heart talk; ~ **անցկացնել** give a talk, hold/lead a discussion; ~**ի բռնվել** enter/get into conversation with sb; ~**ով տարվել** warm to one's topic; **խոսք ու** ~ rumours, gossip, argument.
ԶՐՈՒՅՑԱԳԻՐՔ, գ. phrase book; collection of stories/ tales/legends.
ԶՐՈՒՅՑԱԿԻՑ, գ. interlocuter.
ԶՐՈՒՅՑԱԿՑՈՒՀԻ, գ. interlocutress, interlocutrix.
ԶՐՈՒՅՑԱՍԵՐ, ա. talkative, loquacious, garrulous.
ԶՐՈՒՅՑԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. talkativeness, loquacity, loquaciousness.
ԶՐՈՒՅԵԼ, բ. talk (to, with), converse (with).
ՁՈՒԳԱԴԻՊԵԼ, բ. coincide/concur (with).
ՁՈՒԳԱԴԻՊՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁՈՒԳԱԴԻՊՈՒՄ** } գ. coincidence.
ՁՈՒԳԱԴՐԵԼ, բ. compare (to, with), confront (with).
ՁՈՒԳԱԴՐԵԼԻ, ա. comparable.
ՁՈՒԳԱԴՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. comparability.
ՁՈՒԳԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁՈՒԳԱԴՐՈՒՄ** } գ. comparison, confrontation.
ՁՈՒԳԱԿՑԵԼ, բ. combine; ◊ **տեսությունը պրակտիկայի հետ** ~ bring theory into line with practice.
ՁՈՒԳԱԿՑՎԵԼ, բ. combine, go with; ◊ ~**ված** in combination/conjunction (with).
ՁՈՒԳԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁՈՒԳԱԿՑՈՒՄ** } գ. combination, coupling.
ՁՈՒԳԱՀԱՎԱՍԱՐ, ա. (parallelly) identical/equal.

ԶՈՒԳԱՀԵՌ, ա., գ. parallel; ◊ **~ անցկացնել տանել** draw a parallel between.
ԶՈՒԳԱՀԵՌԱԿԱՆ, գ. *աշխարհ.* parallel.
ԶՈՒԳԱՀԵՌԱԲԱՐ, մ. parallelly; (միաժամանակ) simultaneously, at the same time.
ԶՈՒԳԱՀԵՌԱԳԻԾ, գ. parallel line; *մաթ.* parallelogram.
ԶՈՒԳԱՀԵՌԱՆԻՍՏ, գ. *մաթ.* parallelepiped.
ԶՈՒԳԱՀԵՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. parallelism.
ԶՈՒԳԱՁԱՅՆ, 1. ա. two-voice; 2. մ. in duet, in two voices.
ԶՈՒԳԱՄԱՐՏՈՒՄ, գ. contest/event/competition of pairs.
ԶՈՒԳԱՆՎԱԳ, գ. *երաժշ.* duet.
ԶՈՒԳԱԾԱՐ, գ. in pairs, two and two, two by two.
ԶՈՒԳԱՊԱՐ, գ. pair dancing.
ԶՈՒԳԱՍԱՀՔ, գ. pair-skating; ◊ **~որդ** figure skater in pair skating.
ԶՈՒԳԱՍԵՆՅԱԿ, գ. toilet-room, dressing-room; *թատեր.* (գարդասենյակ) (actor's) dressing-room.
ԶՈՒԳԱՎՈՐԵԼ, բ. pair up, couple.
ԶՈՒԳԱՎՈՐՎԵԼ, բ. become a pair/couple.
ԶՈՒԳԱՐԱՆ, գ. lavatory, toilet, W.C., (water-closet), bathroom, rest-room; *պշտ.* public convenience; ◊ **կանանց ~** Ladies; **տղամարդկանց ~** Gentlemen.
ԶՈՒԳԱՓԱՅՏԵՐ, գ. *մարզ.* parallel bars.
ԶՈՒԳԱՔԱՅԼ, մ. abreast; ◊ **~ ընթանալ** keep step/pace (with) keep abreast with; **կյանքին ~ ընթանալ** keep up/abreast with the times.
ԶՈՒԳԵԼ, բ. (պճնել) dress up/out, array; (զարդարել) adorn, decorate, ornament, beautify; ◊ **ծաղիկներով ~** decorate with flowers, beflower.
ԶՈՒԳԵԼ-ԶԱՐԴԱՐԵԼ, բ. dress up, dress to kill.
ԶՈՒԳԵՐԳ, գ. duet.
ԶՈՒԳԸՆԹԱՑ, ա. accompanying, attendant, concomitant; (զուգահեռ) parallel; (միաժամանակ) at the same time, simultaneous; ◊ **~ հանգամանքներ** attendant, concomitant circumstance.
ԶՈՒԳԸՆԹԱՑԱԲԱՐ } մ. parallelly;
ԶՈՒԳԸՆԹԱՑԻՊԵՆ } (միաժամանակ) simultaneously, at the same time.
ԶՈՒԳԸՆԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. parallelism; (միաժամանակություն) simultaneity.
ԶՈՒԳԸՆԿԵՐ, գ. companion, mate, partner.
ԶՈՒԳՈՐԴԵԼ, բ. (զուգակցել) combine/go (with), associate (with); (զուգակցվել) be combined; ◊ **աշխատանքն ուսման հետ ~** combine work with study.
ԶՈՒԳՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ } գ. combination,
ԶՈՒԳՈՐԴՈՒՄ } association.
ԶՈՒԳՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smartness.
ԶՈՒԳՎԵԼ, բ. dress up, smarten (oneself) up, array oneself, adorn oneself; ◊ **~ված** smart, well-dressed.
ԶՈՒԳՎԵԼ-ԶԱՐԴԱՐՎԵԼ, բ. be dressed to kill, be dressed up.
ԶՈՒԼԱԼ, ա. clear, lucid; (մաքուր, առանց խառնուրդի) pure; (ջինջ) serene; (թափանցիկ) limpid, transparent; (հնչեղ ձայնի մասին) clear/ringing (voice); ◊ **~ ջուր** pure water.
ԶՈՒԼԱԼԵԼ, բ. become clear/lucid/pure; (ջինջ դառնալ) become serene; (թափանցիկ դառնալ) become limpid/transparent.
ԶՈՒԼԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. purity; (թափանցիկություն) transparency.
ԶՈՒՅԳ, ա. գ. pair, couple; (երկվորյակ) twins; (կրկնակի) double; (ոչ կենտ) even; ◊ **ամուսնական ~** couple; **~ թիվ** even number; **մի ~ կոշիկ** pair of shoes; **~ քույրեր եղբայրներ** twin sisters/brothers; **դու նրա ~ը չես** you are not her equal, you are not good enough for her; **~~** in pairs, two and/by two.
ԶՈՒՌՆԱ, գ. zourna (Armenian national woodwind musical instrument, type of flute).
ԶՈՒՌՆԱՉԻ, գ. zourna-player.
ԶՈՒՍՊ, 1. ա. restrained, suppressed, reserved; (խոսքում) discreet, reserved; (իրեն տիրապետող) self-possessed, self-restrained; (խոհեմ՝ հատկապես խոսքի մասին) discreet, reserved; 2. մ. restrainedly, reservedly, discreetly; ◊ **~ պատասխան ծիծաղ ձայնբարձրություն** restrained answer/laughter/tone; **արտաքուստ ~** outwardly restrained.
ԶՈՒՏ, ա. (զտված) pure; (իսկական) mere, pure, sheer; (մաքուր) pure, clear, net; (սոսկ) only, mere; ◊ **~ խելահեղություն** sheer madness; **~ ճշմարտություն** real/exact/veritable truth.; **~ շահույթ եկամուտ** net profit/income; *խսկց.* clear profit; **~ ոսկի** pure gold.
ԶՈՒՏ, ա. vain, futile; (անարդյունք) unavailing; (անհիմն) groundless, unfounded, ungrounded; ◊ **~ հույսեր** vain hopes; **~ ճիգեր ջանքեր** vain/useless/unavailing efforts; **~ փորձ** futile/vain endeavour/attempt; **~ տեղը** in vain, for nothing; *խսկց.* to no purpose; **ամեն ինչ ~ անցավ** everything went to pot; **~ չանցնել** not to be in vain/wasted, be of profit benefit (to), do sb good.
ԶՈՒՐԳԵԼ, գ. balyk (cured fillet of sturgeon etc.).
ԶՈՒՐԿ, ա. (զրկված) (de)void/deprived (of); (աղքատ, կարիքի մեջ) poor; ◊ **երևակայությունից ~** unimaginative; **իրավունքներից ~** deprived of rights; **~ ապրել** live in poverty privation/hardship; **~ մնալ լինել** be deprived devoid of, suffer privations/hardships; *խսկց.* have a hard time; **~ թողնել** deprive (of).
ԶՕԾԵԼ, բ. cover/plate with a thin layer of another metal.
ԶՕՐ, միայն **~ ու գիշեր** կապակցության մեջ day and night.

Է

Է, է the seventh letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) seven, seventh: ◊ ~ **դարում** in the seventh century; ~ **գլուխ** chapter seven.

Է, p. is: ◊ **նա տանն է** he is at home; **անհրաժեշտ է** it is necessary.

Է, ծ. 1. now, well; 2. eh! oh! oh, what a ...; ◊ **է՛, մնաք բարով** well, good bye! **է, ուրեմն** well now/then.

ԷԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. *փիլ.* ontologic(al).

ԷԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փիլ.* ontology.

ԷԱԿ, գ. being, creature; ◊ **փոքրիկ** ~ mite, minikin; **հավերժական** ~ the Eternal Being, God.

ԷԱԿԱՆ, ա. (նյութական) essential; (զգալի) considerable, material; (կարևոր) important, substantial; (կենսական) vital; ◊ *քեր.* ~ **բայ** auxiliary verb, verb of being; ~ **դիտողություն** remark very much to the point, pointed remark; ~ **նշանակություն** vital importance; *իրավ.* ~ **փաստ** material fact; ~ **փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել** there has been no material change (in the situation); ~ **ուղղում** important amendment.

ԷԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. become essential/important/vital.

ԷԱ(ԿԱՆԱ)ՊԵՍ } մ. essentially, substan-
ԷԱԿԱՆԱՐԵՆ } tially; (ըստ էության) in essence, virtually, in the main.

ԷԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. make essential/important/vital.

ԷԱԿԱՆԱՑՎԵԼ, բ. become essential/important/vital.

ԷԲԵՆՈՍ, *տես* ԵԲԵՆՈՍ:

ԷԲԵՆՈՒՍԵ } *տես* ԵԲԵՆՈՍԵ:
ԷԲԵՆՈՒՅԱՆ }

ԷԲՈՆԻՏ, գ. ebonite.

ԷԲՈՆԻՏԵ, ա. ebonite.

ԷԳ, գ. female; (կենդանիների մասին) she-; ◊ ~ **այծ** she-goat, nanny-goat; (փիղ, ռնգեղջյուր, կետ, փոկ) cow; (եղջերու, նապաստակ, նապար) doe; (թռչունների մասին) hen.

ԷԳՈՒՅՄ, *տես* ԵՍԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԷԳՈՒՍ, *տես* ԵՍԱՍԵՐ:

ԷԳՈՒՍՏԱԿԱՆ, *տես* ԵՍԱՍԻՐԱԿԱՆ:

ԷԶՈՊՅԱՆ, *տես* ԵԶՈՊՈՒՅԱՆ:

ԷԹԻԿԱ, *տես* ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ:

ԷԹԻԿԱԿԱՆ, *տես* ԲԱՐՈՅԱԳԻՏԱԿԱՆ:

ԷԹՆԻԿԱԿԱՆ, ա. ethnic; ◊ ~ **փոքրամասնություններ** ethnic minorities.

ԷԺԱՆ, 1. ա. cheap, inexpensive; (գների մասին) low; 2. մ. cheap, cheaply, on the cheap; ◊ ~ **գնով** at a low price, at low prices, cheap; ~ **աշխատուժ** cheap labour; ~ **արժեցնել** it is worth little; it is of no account/worthless; ~ **և վատորակ** cheap and nasty/poor quality; ~ **և հարգի** cheap but good, a good bargain; ~ **հեղինակություն** lame/cheap authority; ~ **պրծնել** get off cheap; **շատ** ~ dirt-cheap; **դա քեզ վրա** ~ **չի նստի** you'll pay (dearly) for it.

ԷԺԱՆԱԳԻՆ, ա. cheap; ◊ **ապրանքների** ~ **վաճառք** bargain/cheap sale; ~ **կատակ** cheap joke/witticism; ~ **կատակ անել** make cheap jokes; ~ **հաջողություն** cheap success; ill-achieved success, success not based on one's merits.

ԷԺԱՆԱՆԱԼ, բ. cheapen, become cheaper, fall in price.

ԷԺԱՆԱՆՈՑ, ա. cheap, a bargain, at a low price, marked-down.

ԷԺԱՆԱՑՆԵԼ, բ. cheapen, reduce the price, mark down.

ԷԺԱՆԱՑՎԵԼ, բ. become cheaper, come down in price, cheapen; ◊ ~**ված գներով վաճառել** sell off (cheaply); ~**ված գներով վաճառք** cheap sale, a good pennyworth.

ԷԺԱՆԱՑՈՒՄ, գ. reduction in price/of prices.

ԷԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cheapness, low-prices.

ԷԼ, 1. վ. (նաև. նույնպես) also, as well; too; (ժխտ. նախ-ն մեջ) either; (այլևս) no more/longer, not any more/longer; 2. շ. (թեկուզ, եթե, նույնիսկ) even, even if; ◊ **նա** ~ **կգա** he will also come, he will come as well; **նա** ~ **չի գա** he will not come either; ~ **նա ուսանող չէ** he is no longer a student; **տեսնեմ** ~, **չեմ հավատա** even if I see it I shan't believe it; **շնորհակալություն** ~ **չհայտնեց** he did not even say thank you; ~ **ավելի** more, the more so, all the more; ~ **չասենք չասած** not to mention, to say nothing of, let alone; **երկուսն** ~ both ...(and); **երբ** ~ whenever; **կամ** ~ or, or else; ~ **ինչ կուզեք՝ կուզեիր** what next! indeed! well, I like that!

ԷԼԵԳԻԱ, գ. *գրկ., երաժշ.* elegy.

ԷԼԵԿՏՐԱ- (բարդություններում) electro-; ◊ ~ **սարքավորում** electrical equipment.

ԷԼԵԿՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. electric(al) industry.

ԷԼԵԿՏՐԱԲԱՇԽԻՉ, ա. electro-distributive.

ԷԼԵԿՏՐԱԲՈՒԺԱՐԱՆ, գ. *բժշկ.* electropathic establishment.

ԷԼԵԿՏՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ } գ. *բժշկ.*
ԷԼԵԿՏՐԱԲՈՒԺՈՒՄ } electropathy, electrotherapy.

ԷԼԵԿՏՐԱԳԻԾ, գ. electric line.

ԷԼԵԿՏՐԱԳՆԱՑՔ, գ. electric train.

ԷԼԵԿՏՐԱԳՈՐԾԻՔ, գ. electric appliance.

ԷԼԵԿՏՐԱԳՈՒԹԱՆ, գ. electric plough.
ԷԼԵԿՏՐԱԴԻՆԱՄԻԿԱ, գ. *ֆիզ.* electrodynamics.
ԷԼԵԿՏՐԱԴԻՆԱՄԻԿԱԿԱՆ, ա. *ֆիզ.* electrodynamic.
ԷԼԵԿՏՐԱԴԻՏԱԿ, գ. *ֆիզ.* electroscope.
ԷԼԵԿՏՐԱԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ, ա. ◊ **~ գործիքներ** electric(al) musical instruments.
ԷԼԵԿՏՐԱՅՈՂԻՉ, գ. electric welder.
ԷԼԵԿՏՐԱՅՈՂՈՒՄ, գ. electric welding.
ԷԼԵԿՏՐԱԷՆԵՐԳԻԱ, գ. electric energy, electricity.
ԷԼԵԿՏՐԱԼԱՄՊ, գ. electric bulb.
ԷԼԵԿՏՐԱԼԱՐ, գ. wiring, electricity line.
ԷԼԵԿՏՐԱԼԻԶԱԿԱՆ, ա. *ֆիզ.* electrolytic.
ԷԼԵԿՏՐԱԼԻԶՈՒԹՅՈՒՆ, **ԷԼԵԿՏՐԱԼԻԶՈՒՄ** } գ. *ֆիզ.* electrolysis.
ԷԼԵԿՏՐԱԼԻԶՈՒԹ, գ. *ֆիզ.* electrolyte.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆ, գ. electric power station; ◊ **ատոմային ~** atomic power station.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՔ, գ. *տեխն.* electric unit/assembly.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ, ա. electric(al); ◊ **~ լույս** electric light.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼ, բ. become electrified.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. electrify.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. electrification.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. electricity.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԹԻՉ, **ԷԼԵԿՏՐԱԿԹԻԹ** } գ. electrical milking device.
ԷԼԵԿՏՐԱԿԹԻԹԱ, գ. electric guitar.
ԷԼԵԿՏՐԱԿՈՒՏԱԿԻՉ, գ. accumulator, condenser, capacitor.
ԷԼԵԿՏՐԱՀԱԼՈՒՄ, գ. electric melting, the process of melting electrically.
ԷԼԵԿՏՐԱՀԱՂՈՐԴԱԼԱՐ, գ. electric wiring.
ԷԼԵԿՏՐԱՀԱՂՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *ֆիզ.* electroconductivity.
ԷԼԵԿՏՐԱՀԱՂՈՐԴԻՉ, ա. *ֆիզ.* electroconductive.
ԷԼԵԿՏՐԱՀԱՂՈՐԴՈՒՄ, գ. transmission line.
ԷԼԵԿՏՐԱՀԱՇՎԻՉ, գ. meter, electrometer.
ԷԼԵԿՏՐԱՀՈՍԱՆՔ, գ. current, electric current.
ԷԼԵԿՏՐԱՀՈՐԱՏԻՉ, գ. electric auger/perforator.
ԷԼԵԿՏՐԱՂԱՑ, գ. electric mill.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԱԳՆԻՍ, գ. electromagnet.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԱԳՆԻՍԱԿԱՆ, ա. electromagnetic.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԱԳՆԻՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. electromagnetism.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ, գ. electricity supply.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵԿՈՒՍԻՉ, գ. electric insulator/isolator.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ, գ. electric machine/car/trolley.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱԳԵՏ, գ. electrician.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. electromechanical.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. electromechanics.
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. electrical engineering industry, electrical mechanical engineering.
ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺ, գ. electromotive.
ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺԻՉ, գ. electric motor.
ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓ(ԻՉ), 1. գ. electrometer; 2. ա. electrometric.
ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, **ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓՈՒՄ** } գ. electrical measurement.
ԷԼԵԿՏՐԱՊՈՄՊ, գ. electric pump.
ԷԼԵԿՏՐԱՋԵՌՈՒՅՈՒՄ, գ. electric heating.
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՅԼԱԿ, գ. *տեխն.* electric (trolley-)car.
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱԼ(ԻԿ), գ. electric stove/range.
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐՔ, գ. electric appliance.
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄ, գ. electrical equipment.
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՂՈՑ, գ. power/electric saw.
ԷԼԵԿՏՐԱՍՐՏԱԳԻՐ, գ. *բժշկ.* electrocardiogram.
ԷԼԵԿՏՐԱՍՐՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* electrocardiography.
ԷԼԵԿՏՐԱՎՈՐԵԼ, բ. electrify.
ԷԼԵԿՏՐԱՎՈՐՈՒՄ, գ. electrification.
ԷԼԵԿՏՐԱՏԵԽՆԻԿ, գ. electrician.
ԷԼԵԿՏՐԱՏԵԽՆԻԿԱ, գ. electrical engineering.
ԷԼԵԿՏՐԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. electrotechnical.
ԷԼԵԿՏՐԱՑԱՆՑ, գ. wiring/electricity system; *խոսկ.* the electrics.
ԷԼԵԿՏՐԱՔԱՐՇ, գ. electric locomotive.
ԷԼԵԿՏՐԱՔԻՄԻԱԿԱՆ, ա. electrochemical.
ԷԼԵԿՏՐԻՖԻԿԱՑՆԵԼ, *տես* ԷԼԵԿՏՐԱՎՈՐԵԼ:
ԷԼԵԿՏՐԻՖԻԿԱՑՈՒՄ, *տես* ԷԼԵԿՏՐԱՎՈՐՈՒՄ:
ԷԼԵԿՏՐՈԴ, գ. *ֆիզ.* electrode.
ԷԼԵԿՏՐՈԴԱՅԻՆ, ա. *ֆիզ.* electrode.
ԷԼԵԿՏՐՈՆ, գ. *ֆիզ.* electron.
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ, ա. *ֆիզ.* electronic.
ԷԼԵԿՏՐՈՒՂԻ, գ. electric railway.
ԷԼԻ, 1. մ. (կրկին. նորից) anew, afresh, (over) again; (ևս) more, some more; (դեռ) still; 2. վ. (դե՛) now, well; ◊ **~ այդքան** as much/many more; **~ ինչ** now then, what then, well; **~ ի՞նչ** what else? what now? what more? **~ կարդա** read it again; **~ մեկ անգամ** once again/more; **~ մեկը** another, another one, one more; **~ մի քանի** some more; **~ սկսել** make a fresh start; **~ ու ~** again and again/over again, more and more; **բայց ~** still, however, for all that, nevertheless, all the same; **դա ~ ոչինչ** that's nothing; **~ լավ է (որ)** nevertheless, all the more, it is good (that).
ԷՆ, գ. *տես* ԱՅՆ; ◊ **~երով մարդ** quaint/odd person, crank; **~երը բոնել եկել են** he has gone crazy/off his head; he has gone off his rocker; **~երը փախցնել քշել** take the nonsense out of one's head/out of a person.

ԷԿՐԱՆԱՎՈՐԵԼ } բ. make a screen version, **ԷԿՐԱՆԱՑՆԵԼ** } film;◊ **վեպը՝ պատմված-քը ~** film a novel, make a screen version of a novel/short story.

ԷԿՐԱՆԱՎՈՐՈՒՄ } գ. filming, screening. **ԷԿՐԱՆԱՑՈՒՄ** }

Է՜Հ, ձ. ah! well!

ԷՄԱԼ, գ. enamel.

ԷՄԱԼԱՊԱՏ, ա. enamelled; ◊ **~ կաթսա** enamel saucepan.

ԷՄԱԼԱՊԱՏԵԼ, բ. enamel.

ԷՄԱԼԱՊԱՏՈՒՄ, գ. enamelling.

ԷՄԱԼԵ, ա. enamelled, enamel; ◊ **~ ներկեր** enamel paints.

Է՜Յ, ձ. hey! I say! look here! hello!

ԷՆ, դ. *տես* ԱՅՆ: ◊ **~ ասված** really! really and truly! God knows! honest to God! **~ գլխից** from the very outset/beginning, from the first, right from the start; **~ աշխարհը գնալ** go to the next/other/better world; **~ էր ու ~** since then on, (ever) since.

ԷՆԵՐԳԱԿԻՐ, գ. power-generating/power-bearing substance/materials.

ԷՆԵՐԳԱՀԱՄԱԼԻՐ, գ. power complex.

ԷՆԵՐԳԱՀԱՄԱԿԱՐԳ, գ. power grids, electricity grid.

ԷՆԵՐԳԱՄՆՈՒՄ, գ. power supply.

ԷՆԵՐԳԱՏԱՐ, ա. power-consuming.

ԷՆԵՐԳԱՑԱՆՑ, ա. power/electricity system.

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ, գ. specialist in energetics, power specialist, power engineering specialist.

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ, գ. energetics, energy; ◊ **~յի նախարարություն** Ministry of Energy.

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱԿԱՆ, ա. power.

ԷՆԵՐԳԻԱ, գ. energy; ◊ **պոտենցիալ՝ կինետիկ՝ ջերմային ~** potential/kinetic/thermal energy; **կենսական ~** vital energy; **~յի պահպանման օրենք** (the doctrine of) conservation of energy.

ԷՇ, գ. donkey, ass; *փխբ.* (հիմար, ապուշ) ass, blockhead, dolt, oaf; *փխբ.* (բոի, անտաշ) uncouth, unpolished, rough, rude, gross; ◊ **~ը ցեխից հանել** hardly cope with one's task; *խսկց.* **մեծ ~ը ախորոտում թողնել** omit the main thing; *խսկց.* **էլի իր ~ը քշել** harp on one's string, jib, have it one's own way; *խսկց.* **~ի ականջում քնած** ignorant (of events); *խսկց.* **~ի նահատակ** useless sacrifice/victim; *խսկց.* **~ի վատկին** never, never as long as one lives, when pigs fly, God knows when.

ԷՇԱԲԵՌ, *տես* ԻՇԱԲԵՌ:

ԷՇԱՅՑԱՄ, *տես* ԻՇԱՅՑԱՄ:

ԷՇԱՆԱԼ, բ. *խսկց.* be stunned/struck/taken back with surprise.

ԷՇԱՎԱՐԻ, մ. *խսկց.* out of foolishness, foolishly, stupidly.

ԷՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խսկց.* stupidity, gross ignorance, nonsense, stuff and nonsense.

ԷՊԻԳՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. feeble imitation.

ԷՊԻԿԱԿԱՆ, ա. epic.

ԷՊԻԿԵՆՏՐՈՆ, գ. epicentre, seismic focus.

ԷՊԻԿՈՒՐՅԱՆ, ա. epicurean.

ԷՊՈՍ, գ. epos, epic.

ԷՋ, գ. page, leaf; ◊ **թերթերի ~երում** in the news pages; **նոր ~ բանալ** add/enter/write a new page; **փառահեղ ~եր** glorious pages; **~ առ ~** page by page; *տպգր.* **~ կապել** impose, make up; *երկրչ.* **(եռանկյան) ~** cathetus (pl. -ti); **ընտիր ~եր** selections.

ԷՋԱԿԱՊ, գ. *տպգր.* imposition, form.

ԷՋԱԿԱՊԵԼ, բ. impose, make up.

ԷՋԱԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pagination.

ԷՋԱՅԻՆ, ա. page.

ԷՋԱՆՇԱՆ, գ. bookmark.

ԷՋԱՎԵՐՆԱԳԻՐ, գ. *տպգր.* running title, catchword.

ԷՋԱԿԱՊ, գ. *տպգր.* maker-up.

ԷՍ, *տես* ԱՅՍ: ◊ **~ գլխից** from the (very) outset/beginning, from the first, right from the start; **~ էր պակաս** that's a bit too thick/the limit, that's the last straw.

ԷՍԵՌ, գ. *պտմ. հպվ.* socialist-revolutionary.

ԷՍԹԵՏ, գ. aesthete.

ԷՍԹԵՏԻԿԱ, գ. aesthetics.

ԷՍԹԵՏԻԿԱԿԱՆ, ա. aesthetic(al).

ԷՍԿԱԴՐԱ, գ. squadron.

ԷՍԿԱԴՐԱՅԻՆ, ա. squadron; ◊ **~ ականակիր** (torpedo-boat) destroyer.

ԷՍԿԻՄՈՍ, գ. Eskimo;

ԷՍԿԻՄՈՍԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Eskimo, the Eskimo language.

ԷՍԿԻՄՈՍՈՒՀԻ, գ. Eskimo woman.

ԷՍՏՈՆ, ա. Estonian.

ԷՍՏՈՆԱԿԱՆ, ա. Estonian.

ԷՍՏՈՆԱՑԻ, գ. Estonian.

ԷՍՏՈՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. the Estonian language.

ԷՍՏՈՆՈՒՀԻ, գ. Estonian woman.

ԷՍՏՐԱԴ, գ. (հրապարակ, վայր) stage, platform; (արվեստի ձև) variety art.

ԷՍՏՐԱԴԱՅԻՆ, ա. variety; ◊ **~ դերասան՝ դերասանուհի** variety actor/actress.

ԷՍՔԻԶ, գ. *արվ.* sketch, study; (գծագիր) draft, outline.

ԷՎԱԿՈՒԱՑԻԱ, գ. evacuation.

ԷՎԿԱԼԻՊՏ, գ. eucalyptus; ◊ **~ի յուղ** eucalyptus oil.

ԷՈԼՅԱՆ, միայն ~ **տավիղ** կապակցությամբ՝ aeolian harp.

ԷՎՈԼՅՈՒՑԻՈՆԻՍՏԱԿԱՆ, ա. evolutional, evolutionary.

ԷՍ(ՈՒՄ), գ. *գյուղ.* trimming, pruning, lopping.

ԷՏԵԼ, բ. *գյուղ.* trim, prun lop.

ԷՏԵՐՆԻՏ, գ. *հնք.* slate; ◊ **տանիքի ~** roofing slate.

ԷՏՅՈՒԴ, գ. *արվ.* study, sketch; *երաժշ., չխմ.* etude, exercise.

ԷՏԻՑ } գ. *գոնտ.* shears, pruning knife, saw.
ԷՏԻՉ }

ԷՏՐՈՒՍԿԱԿԱՆ, ա. *պատմ.* Etruscan.

ԷՏՐՈՒՍԿԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Etruscan, the Etruscan language.

ԷՈՒԹՅՈՒՆ, գ. essence, *main point*, substance; (ներքնաշխարհի) nature, inner world; ◊ **գործի ~ը** the point/essence of the matter; **հարցի խնդրի ~ը** the crux/kernel/heart of the problem; **ըստ ~թյան** in essence, essentially; (բանաձևի ևն մասին) on the substance (of), as a matter/in point of fact; **ոչ ըստ ~թյան** beside the point; **խոսել ըստ ~թյան** speak/answer to the point; **մարդկային ~** human nature; **դա նրա ~ն է** it is in his nature.

ԷՔՍԿԱՎԱՏՈՐ, գ. excavator, power shovel; ◊ **քայլող ~** walking excavator.

ԷՔՍԿՈՒՐՍԱՎԱՐ, գ. excursion guide.

ԷՔՍԿՈՒՐՍԻԱ, գ. excursion, trip; (զբոսանք) outing, tour; ◊ **~ի ելած մարդկանց խումբ** excursion party, party of tourists/holiday-makers; **~ կատարել քաղաքում** make a tour of the city.

ԷՔՍՊԱՆՍԻՈՆԻՍՏԱԿԱՆ, ա. expansion, of expansion; ◊ **~ քաղաքականություն** policy of expansion, expansionist policy.

ԷՔՍՊԵԴԻՑԻԱ, գ. expedition.

ԷՔՍՊԵԴԻՑԻՈՆ, ա. *ռզմ.* expeditionary; ◊ **~ զորք** expeditionary force/forces; **~ կորպուս** expeditionary corps.

ԷՖԵԿՏ, գ. effect.

ԷՖԵԿՏԱՅԻՆ, ա. effective, showy, spectacular.

ԷՖԵԿՏԱՎՈՐ, ա. effective, efficacious; ◊ *տեխ.* **~ հզորություն** effective power.

ԷՖԵԿՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. effectiveness, efficiency, efficacy, efficaciousness; ◊ **~ը բարձրացնել** increase the effectiveness.

Ը

Ը, ը the eighth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) eight, eighth.

Ը՜, ձ. (արտահայտում է դադար խոսքում) er-r-r, erm..., mm-m..., ehm.

Ըհ՜, ձ. oh! ah! ouch! (արտահայտում է ցավ, սրտնեղություն, տհաճություն) ah! ouch! uuh!

ԸՀԸ, ձ. aha! oho! (իսկապես) really! indeed! (կասկած) is that so? is that right? is that true? (հավանություն) that's the way/right; (սիպիճ, շատ մեծ) that big, enormous, huge; (սիա թե ինչ) you don't say (so)! no way!

ԸՂՁԱԿԻՆ, մ. passionately, with passion.

ԸՂՁԱԼ, բ. wish, desire, *long for*, crave; (տենչալ) yearn (for); (բարեմաղթել, ցանկալ) wish, wish well.

ԸՂՁԱԼԻ, ա. longed-for, desired, yearned for; (ցանկալի) wished for, desirable; (տենչալի) craved /yearned for.

ԸՂՁԱԼԻՐ } ա. full of desire/passion, pos-
ԸՂՁԱԼԻՑ } sessed by passion, passionate.

ԸՂՁԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. desirability.

ԸՂՁԱԿԱՆ, ա. desirable; ◊ *քեր.* **~ եղանակ** optative (mood).

ԸՂՁԱՆՔ, գ. desire, longing, lust (for).

ԸՄԲԻՇ, *տե՛ս* ԸՄԲԱՍԱՐՏԻԿ:

ԸՄԲՇԱԿԱՆ, ա. *մարզ.* athletic, wrestling.

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ, գ. *մարզ.* wrestling; ◊ **ազատ ոճի ~** free-style wrestling; **դասական ~** Greco-Roman wrestling.

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏԵԼ, բ. wrestle.

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏԻԿ, գ. *մարզ.* wrestler, athlete.

ԸՄԲՈՇԽՆԵԼ, բ. (հաճույքով՝ վայելելով ուտել՝ ճաշակել) savour, relish, enjoy one's food; (հաճույքով ընկալել) enjoy, delight (in); ◊ **~ պտուղները** enjoy the fruits (of).

ԸՄԲՈՍ, I. ա. rebellious, insurgent, *recalcitrant*; (խռովարար) mutinous, riotous; (անհնազանդ) disobedient, unruly, refractory; *փխբ.* (վեհ, անսասան) majestic, grand, unflagging, unflinching; 2. գ. rebel, insurgent, mutineer, rioter.

ԸՄԲՈՍԱԲԱՐ, մ. disobediently.

ԸՄԲՈՍԱՀՈԳԻ, ա. գ. restless/mutinous soul.

ԸՄԲՈՍԱՆԱԼ, բ. rebel, revolt, rise in rebellion/revolt.

ԸՄԲՈՍԱՑՆԵԼ, բ. *stimulate/induce/incent to* protest/remonstrance/rebellion/revolt.

ԸՄԲՈՍԱՑՈՒՄ, գ. (ապստամբության ևն գրգռում) instigation, /incentive/inducement to protest/remonstrance/rebellion/revolt; (ապստամբություն, խռովություն) (up)rising, revolt, insurrection.

ԸՄԲՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insubordination, recalcitrance; (անհնազանդություն) obstinacy, refractoriness; (զայրույթ, վրդովմունք) indignation, resentment; (ապստամբություն, ընդվզում) rebellion, insurrection, revolt, mutiny.

ԸՄԲՌՆԵԼ, բ. (հասկանալ) understand, comprehend, apprehend; (ընկալել) perceive, grasp, catch; (գիտակցել) realize, be fully aware (of), be alive (to).

ԸՄԲՌՆԵԼԻ, ա. (հասկանալի) understandable, apprehensible, comprehensible, conceivable; (պարզ) simple, easily understood; (լսողությամբ ընկալելի) audible; (ընկալելի) intelligible, perceptible.

ԸՄԲԱՆՈՂԱԿԱՆ, ա. understanding, perceptive, comprehending.

ԸՄԲԱՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. receptivity.

ԸՄԲԱՆՈՒՄ, գ. (հասկացում) understanding, comprehending, comprehension, apprehension; (ընկալում) perception, grasp; (գիտակցում) realization; (մեկնաբանություն) interpretation; ◊ **մարդկանց ~ների չափանիշ** criterion of human perception/perceptiveness.

ԸՄՊԱՆԱԿ, գ. drinking-glass, tumbler; (ոգելից խմիչքների) wine-glass, liqueur-glass, champagne flute.

ԸՄՊԱՍՐԱՀ, գ. *գրք.* gallery for drinking mineral waters, mineral water gallery; (զովացուցիչ ջրերի սրահ) refreshment room.

ԸՄՊԵԼ, բ. *գրք.* drink; *փխբ.* (վայելել, ըմբոշխնել) taste, partake; ◊ **կյանքի դառնությունը ~** drink/drain the cup to the dregs.

ԸՄՊԵԼԻՔ, գ. drink, beverage, liquor; ◊ **ոգելից ~** spirits, alcohol, hard liquor, potation, strong drinks; **ոչ ոգելից ~** soft drinks, soda.

ԸՆԴ, կ. ◊ **~ որում** (and) besides, in addition (to); moreover; **~սմին** for all that, herewith, moreover; **Տերն ~ ձեզ** God bless you!

ԸՆԴԱՄԵՆԸ, մ. altogether, all in all; (լոկ, միայն) only, no more than; (արդյունակում) total; (գումարի մասին) in all, total.

ԸՆԴԱՌԱՋ, մ. towards, to; ◊ **~ գալ՝ գնալ** come/go to meet sb; *փխբ.* **մեկին ~ գնալ ելնել** meet sb half-way, help sb, do sb a favour, compromise.

ԸՆԴԱՌԱՋԵԼ, բ. (առաջնորդել, տանել) lead, accompany (to); (ընդառաջ գնալ) meet, go/come to meet; *փխբ.* meet sb half-way, do sb a favour; compromise (օգնել, աջակցել) help, assist, further, support, promote, facilitate, foster; ◊ **ցանկություններին ~** meet/comply with/satisfy the desire, satisfy.

ԸՆԴԱՌԱՋՈՒՄ, գ. meeting sb half-way; (օգնություն) help, assistance, aid.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ, ա. (տարածության մասին) spacious, roomy, expanded; (լայն) wide, vast, broad, ample; (մանրամասն, հանգամանալից) detailed, minute, thorough, extensive; ◊ **~ բառարան** comprehensive dictionary; **~ ելույթ** long speech; *քեր.* **~ նախադասություն** extended sentence; **գրականության ~ ցուցակ** extensive/voluminous literature.

ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԼ, բ. expand, extend; (լայնացնել) widen, broaden; (մեծացնել) enlarge; ◊ **~ ազդեցության շրջանակները** extend the sphere of influence; **~ մտահորիզոնը** broaden/extend one's outlook, open the mind.

ԸՆԴԱՐՁԱԿԱՊԵՍ, մ. vastly, spaciously, broadly, amply.

ԸՆԴԱՐՁԱԿՎԵԼ, բ. become spacious/roomy; (լայնանալ) widen, broaden, gain in breadth; (տարածվել) spread; *փխբ.* go beyond the topic.

ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wideness, vastness, ampleness.

ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄ, գ. expansion, extension, broadening, enlargement.

ԸՆԴԳԾԵԼ, բ. underline, underscore; *փխբ.* (շեշտել) emphasize, accentuate, stress/lay stress/emphasis (on).

ԸՆԴԳԾՈՒՄ, գ. underlining; (շեշտում) stress, emphasis.

ԸՆԴԳՐԿԵԼ, բ. embrace, envelope; (ներառել) include, cover; *փխբ.* (չափել, որոշել) measure, determine; ◊ **հարցերի լայն շրջանակ ~** embrace/cover a wide range of questions/issues.

ԸՆԴԳՐԿԵԼԻ, ա. includable, embraceable, coverable.

ԸՆԴԳՐԿՈՒՄ, գ. inclusion, embracing.

ԸՆԴԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* jurisdiction.

ԸՆԴԴԵՄ, կ. against, contrary to, opposed; (հակառակ) notwithstanding/despite/against (sb's desire); (չնայած) despite, in spite/in defiance/regardless of; (դիմաց, դեմ հանդիման) against; *մարզ., իրավ.* versus; ◊ **պայքարել ~** fight against.

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ, ա. opposing, contrary to, opposite; ◊ **~ խումբ** opposition group; **~ ուժեր** opposing powers/forces.

ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒՄ** } գ. opposition, resistance, objection.

ԸՆԴԴԻՄԱԽՈՍ, գ. opponent; ◊ **պաշտոնական ~** official opponent.

ԸՆԴԴԻՄԱԽՈՍԱԲԵԼ, բ. act as an opponent (to), oppose.

ԸՆԴԴԻՄԱԽՈՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. opponent's review, antiphrasis, disputation.

ԸՆԴԴԻՄԱԿԱՑ, ա. opposing.

ԸՆԴԴԻՄԱՆԱԼ, բ. oppose, resist; (ակտիվորեն) counteract; ◊ *ռզմ.* **թշնամուն ~** stand up to/oppose the enemy.

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. opposition; ◊ **~թյան անդամ** member of the opposition; **~թյանը միանալ** join the opposition.

ԸՆԴԵՂԵՆ, գ. *բսբ.* legume, legumen, legumenous plants, pulse.

ԸՆԴԵՐԿՐՅԱ, *տես* ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ:

ԸՆԴԵՐՔ, գ. *երկրբ.* lithosphere; *բնասր.* womb, bosom; (փորոտիք) entrails, intestines, insides, pluck, gisards; (խորք) depth; ◊ **երկրի՝ հողի ~** lithosphere, earth's crust; *բնասր.* bowels of the earth; **~ի հարստությունները** mineral wealth; **ժողովրդի ~ում** in the midst/depth of the people.

ԸՆԴԼԱՅՆԵԼ, բ. enlarge, widen, expand; ◊ **առևտուրը՝ կապերը ~** expand trade/contacts/relations; **մտահորիզոնը ~** expand sb's horizon.

ԸՆԴԼԱՅՆՎԵԼ, բ. widen, broaden; ◊ **~ված**

broadened; **~ված ծրագիր** broadened/comprehensive program(me); **~ված նիստ** enlarged session; **~ված պլենում** broadened assembly; **~ված վերարտադրություն** reproduction on a large scale, extended reproduction.

ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ, գ. broadening, widening, increase; (առևտրի, արդյունաբերության և.) expansion; ◊ **իրավունքների** ~ increase/accrual of rights; **լիազորությունների** ~ widening of powers; **միջազգային կապերի** ~ expansion of international contacts.

ԸՆԴՀԱԿԱՌԱԿՆ, մ. on the contrary, vice versa; (լրիվ հակառակը) quite the reverse, just the opposite; (հակառակ ձևով) (just) the other way, the wrong/other way (round).

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ, ա. universal, general; (բոլորին հասկանալի, համընդհանուր) universally understandable; ◊ *պատմ.* **~ աշխարհազոր** levy in mass; **~ խուզարկություն** general/indiscriminate search; **~ հիվանդություն** epidemic disease; **բնության ~ օրենք** universal law of nature.

ԸՆԴՀԱՆՐԱՆԱԼ, բ. be generalized, become general/universal; (տարածվել) be spread/popularized; (հայտնի դառնալ) become well-known; (ի մի գումարվել, ամբողջանալ) be summed up/integrated.

ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՍ, մ. in general, generally, generally speaking; (ընդհանուր առմամբ, մեծ մասամբ) for the most part; (առանց բացառության) without exception.

ԸՆԴՀԱՆՐԱՑՆԵԼ, բ. generalize; (տարածել) spread, popularize; (ի մի բերել, ամբողջացնել) integrate, summarize.

ԸՆԴՀԱՆՐԱՑՈՒՄ, գ. generalization, general conclusion; ◊ **~ կատարել՝ անել** generalize, summarize.

ԸՆԴՀԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. generality, universality; (համընկնում, միասնականացում) unification; (հասարակական ամբողջություն, հանրություն) mass, multitude, community; (օրինաչափություն) conformity with a law, regularity; ◊ **հետաքրքրությունների** ~ community of interests.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ, ա. general, universal, common; ◊ **~ առմամբ** all in all, altogether, on the whole, by and large, generally speaking; **~ արդյունք** (մրցույթում և.) overall showing/scoring; **~ բառեր** vague/neutral/unclear words; **~ բարօրություն** common/general weal/good; **~ գիծ ունենալ** have a trait in common; **~ գծերով** in general outline/features; **~ գծերով քննարկել** discuss in broad terms; **~ գործ** common cause; **~ գործադուլ** general strike; **~ գումար** sum total; **~ զինապարտություն** universal military service; **~ ընտրական իրավունք** universal suffrage; **~ թշնամի** common enemy; **~ ժողով** general meeting; **~ լեզու գտնել** find a common language; **~ և լրիվ զինաթափում** universal and full disarmament; **~ խորհուրդ** general council; **~ ծանոթ** mutual acquaintance; **~ կրթություն** universal/general/compulsory education; *մաթ.* **~ հայտարար** common denominator; **~ հայտարարի բերել** reduce to the same denominator, find a common denominator; **~ հարձակում** general offensive; **~ ճիգերով** by a joint effort, by the joint effort (of); **~ մարդահամար** general census (of the population); **~ ներում** general amnesty; **~ ոչինչ՝ ոչ մի բան չունենալ** have nothing in common/to do (with); (նմանության մասին) bear no resemblance; **~ ուժերով** with joint forces, by joining hands.

ԸՆԴՀԱՏ, ա. մ. discontinued, interrupted, broken, disrupted; ◊ **~ գիծ** broken line; **~ ձայն** broken voice; **~ ձայնով** with a catch in one's voice; **~ շնչել** gasp, run out of breath.

ԸՆԴՀԱՏԱԿ, գ. cellar, under the floor; *քող.* secret/underground work/covert activity; ◊ **~ անցնել** go underground.

ԸՆԴՀԱՏԱԿԱՅԻՆ, 1. ա. under the floor; *քող.* (գաղտնի, անլեգալ) underground, secret, illegal; 2. գ. (անձ) member of a secret organization, one working illegally.

ԸՆԴՀԱՏԱԿՅԱ, ա. underground, secret, illegal; ◊ **~ կազմակերպություն** secret/underground organization.

ԸՆԴՀԱՏԵԼ, բ. interrupt; (հանկարծակի) break off; ◊ **բանակցությունները** ~ stop negotiations, suspend talks; **դիվանագիտական հարաբերությունները** ~ break off/sever diplomatic relations; **խոսակցությունը** ~ interrupt a conversation, break off a talk.

ԸՆԴՀԱՏՎԵԼ, բ. be interrupted; ◊ **նրա ձայնը ~վեց** his voice broke, there was a break in his voice.

ԸՆԴՀԱՏՈՒՄ, գ. interruption, break; (դադար, ընդմիջում) intermission; (աշխատանքում) stoppage; (շարժիչի մասին) stopping; *իրավ.* stay; ◊ *տնտ.* **վճարումների** ~ suspension of payments.

ԸՆԴՀԱՐՎԵԼ, բ. (բախվել) collide (with), come into collision (with); (խփվել մի բանի միմյանց) strike against one another, clash; (վիճել, խոսքակռիվ տալ) clash/conflict/call out (with), have a quarrel (with sb over sth), have an argument (with sb, about sth); ◊ **գնացքները ~վեցին** the trains collided.

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ, գ. collision, clash; (բախում) skirmish, passage of arms; ◊ **գնացքների՝ ինքնաթիռների** ~ collision of trains/airplanes; **դեմ առ դեմ** ~ head-on collision; **շահերի** ~ clash of interests; **զինված** ~ armed conflict.

ԸՆԴՀԻՊ, մ. close, closely; (մոտ) near, close; ◊ **~ մինչև** (right) up to, down to, till; **~ մինչև երեկո** till/until the evening.

ԸՆԴԱՄԵՆՔՍ, մ. forever, for good, for all time, for eternity; ◊ **մեկ~** once and forever, once and for all/good.

ԸՆԴԱՄԵՆՔԱԲԱՐ, մ. indirectly, implicitly.

ԸՆԴԱՄԵՆԵԼ, բ. interrupt, discontinue; (դադրեցնել, ընդհատել) cut/break off; (միջամտել) intervene; ◊ **աշխատանքը ~** interrupt one's work.

ԸՆԴԱՄԵՆՈՒՄ, գ. interruption, break, intermission; (ընդհատում) stoppage, interruption, misfire, recess; (ներկայացման) intermission; *երժշ.* entracte, interlude; *մարզ.* (մեկդպեացից խաղադադար) time-out; ◊ **~ներով** off and on, on and off; *մարզ.* **հանգստի ~** time-out (for rest); **ճաշի ~** dinner/lunch break; **առանց ~ման** without interruption/intermission.

ԸՆԴԱՈՒՍ, մ. (միանգամից, հանկարծակի) all of a sudden, suddenly, jumping, leaping; ◊ **~ վեր թռչել** suddenly jump, leap, hop; **~ արթնանալ** awake suddenly.

ԸՆԴԱՐՈՒՄ } մ. moreover, besides, in addi-
ԸՆԴԱՐՈՒՄ } tion; (միաժամանակ, դրա հետ մեկտեղ) at the same time.

ԸՆԴԱՄՈՆ, մ. for all that, moreover, herewith, herein, hereby.

ԸՆԴԱՆԵԼ, բ. rise (against); (ապստամբել) rise in rebellion (against); (վրդովվել, զայրանալ) be indignant (at smth, with sb), be filled with indignation (at sth/sb); (դիմադրել, ընդդիմանալ) be up in arms (against), resist.

ԸՆԴԱՆՈՒՄ, գ. (up)rising, riot; (ըմբոստացում, ապստամբություն) revolt; (վրդովմունք, զայրույթ) indignation, wrath; (դիմադրություն) resistance, opposition.

ԸՆԴՈՒՆԱԿ, ա. able, capable (of), clever (at), smart; (շնորհալի) gifted, clever; ◊ **ամեն ինչի ~ լինել** be capable of anything.

ԸՆԴՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ability/capacity (for), faculty (of, for), capability; (հակում) aptitude for; ◊ **երաժշտական ~** aptitude/talent/gift for music; **մեծ ~ների տեր մարդ** person of great abilities; **մտավոր ~ներ** mental/intellectual faculties.

ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ, մ. vainly, in vain, vain; (անարդյունք) unavailing, futile; ◊ **~ հույսեր** vain hopes; **~ ճիգեր** futile/unavailing efforts; **~ փորձ** futile/vain endeavour/attempt.

ԸՆԴՈՒՆԱՐԱՆ, գ. reception room/area, reception, drawing-room; (սպասարան) waiting-room.

ԸՆԴՈՒՆԵԼ, բ. receive, take, pass; (ստանալ) accept; (համաձայնել) accept, adopt; (ձեռք բերել) acquire, assume; (ներգրավել, ներառել) admit; (համարել, տեղը դնել) take for; (խոստովանել) admit; (դիմավորել, ընդառաջ գնալ) meet, meet halfway; (լսել) listen (to), hear out; ◊ **աշխատանքի ~** take on, employ; **առաջարկն ~** accept an offer; **ամուսնության առաջարկն ~** accept a (marriage) proposal; **առաջարկություն բանաձև որոշում ~** pass/adopt/approve/carry a motion/resolution; **գործերն ~ (որևէ մեկից)** take over sb's duties, take over duties from sb; **դեղ ~** take one's medicine; **դպրոց բուհ ~** admit to school/higher education institute; **երդում ~** administer an oath; **զեկույցն ~** receive/hear a report; **ըստ պատշաճի ~** accept as one's due, take as a matter of course; **իր մեղքն ~** admit/acknowledge one's guilt; **լոգանք ~** have/take a bath; **հյուրեր ~** receive guests/visitors; **մրցահրավերն ~** accept the challenge; **նվեր ~** accept a present; **որևէ բանի ձևն ~** take the shape of sth; **որպես կատակ ~** take sth as a joke; **պետք է ~** it must be admitted; **սիրալիր ~** welcome; **սխալներն ~** admit one's fault/mistakes; **սրտին մոտ ~** take to heart; **սրտին մոտ չ~** not take to heart, take sth easy; **վճիռ ~** make a decision; **տեսք ~** assume an air, put on airs, take an air; **քաղաքացիություն ~** be naturalized, adopt citizenship; **քրիստոնեություն ~** adopt christianity; **օրենք ~** enact a law; **օրինագիծ ~** pass a bill; **~ի գիտություն** acknowledge; **գործերն անսպասելի ընթացք ~ցին** the affair took an unexpected turn; **նա տղային իր ընկերոջ տեղ ~նեց** he/she took the boy for his/her friend.

ԸՆԴՈՒՆԵԼԻ, ա. acceptable, admissible; (տանելի, չափավոր) reasonable; ◊ **~ մատաղ լինի** may God accept it/the offering.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reception; (հյուրընկալություն) hospitality; (դիմավորում) meeting; (կուսակց. կազմակերպ. մեջ) admittance, enrollment; (ճանաչում) acknowledgment, recognition; ◊ **~թյուն գտնել** find acceptance; **ջերմ ~** hearty/cordial reception/welcome; **~թյան ժամեր** reception hours; (բժշկի մոտ) consultation hours; **~թյան հանձնաժողով** selection committee/board; **~թյան քննություններ** entrance exams.

ԸՆԴՈՒՆԻՉ, 1. ա. receiving; 2. գ. (ընդունող) examiner (of goods at a factory); ◊ **~ - բաշխիչ կենտրոն** reception centre.

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ, գ. receipt, acceptance, assumption; (կազմի մեջ) admission, admittance; (առաջարկի) acceptance; (բանաձևի) adoption; (քաղաքացիության) naturalization, adoption; ◊ **օրենքի ~** enactment; *ռզմ.* **երդման ~** taking the oath.

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԵԼ, բ. copy; (նմանեցնել) imitate; (ծաղրական ձևով) mimic, adopt, imitate; (նկարը նկ) ~ make a copy/replica of sth, copy smth; ◊ **ձևերն ~** adopt/imitate sb's manners.

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ } գ. imitator, copy-cat;
ԸՆԴՕՐԻՆԱԿՈՂ } (պատճենահան) copyist.

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. imitation, copy; (երկրորդ օրինակը) duplicate; ◊ **նկարի** ~ replica, copy, reproduction, facsimile.

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿՈՒՄ, գ. copying, imitation, reproduction; ◊ **մեթոդի** ~ adoption of method.

ԸՆԹԱՆԱԼ, բ. move, go; (տեղի ունենալ, կատարվել) proceed; (անցնել) pass, go, walk; (ժամանակի մասին) pass, elapse, go by; (հոսել) flow, run; ◊ **առաջ** ~ advance; (զարգանալ) develop; **թափորն ~նում է** the procession is marching/passing; **իրադարձություններն ~ցան** the events developed/evolved; **խմբով** ~ flock, move in a crowd, march; **հիվանդությունը նորմալ է ~նում** the illness is taking its normal course.

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ, գ. procedure; ◊ **բուժման** ~ medical treatment; **դատական** ~ legal/court proceedings.

ԸՆԹԱՑԱԿԻՑ, I. գ. companion, fellow-traveller; 2. ա. accompanying, attendant, concomitant; ◊ ~ **հանգամանքներ** attendant/concomitant circumstances.

ԸՆԹԱՑԱԿՑԱԿԱՆ, ա. *քեր.* adverbial, concomitant.

ԸՆԹԱՑԱԾՐՋԱՆ, գ. stage; ◊ **նախնական** ~ initial stage; **~ներով** by/in stages, stage by stage.

ԸՆԹԱՑԻԿ, ա. current; *իրավ., տնտ.* spot; ◊ ~ **ամսվա 5-ին** the fifth instant, on the fifth of the current month; ~ **գործարք** spot transaction; ~ **գործեր** current affairs; ~ **իրադարձություններ** current events; ~ **խնդիրներ** present-day/day-to-day problems; ~ **հաշիվ** current account; ~ **չուկա** spot market; ~ **(վերա)նորոգում** ordinary/routine/current repairs; ~ **տարում՝ ամսում** in the current year/month; ~ **քաղաքականություն** current politics.

ԸՆԹԱՑՔ, գ. motion, run, march, process; (զարգացում) course; ◊ **բանակցությունների** ~ course of negotiations; **գործին** ~ **տալ** set/get an affair going; **դեպքերի իրադարձությունների** ~ course/march of events, trend of development; **լավ՝ վատ** ~ **ստանալ** take a good/bad turn; **հիվանդության** ~ progress of the illness/disease; **մտքերի** ~ train of thought; **~ի մեջ լինել** be in the process; **~ում** during, throughout the course of; **ժամանակի ~ում** in time, in due course, eventually, in the course of time; **մեկ ամբողջ օրվա ~ում** during the day/the whole day; **շաբաթվա ~ում** in the course of a week, within a week.

ԸՆԹԵՌՆԵԼԻ, ա. legible, discernible; (գրքի մասին) readable, that can/may be read.

ԸՆԹԵՌՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. legibility.

ԸՆԹԵՐԱԿԱ, գ. assistant; *իրավ.* witness to a search; ◊ **քննության** ~ assistant examiner.

ԸՆԹԵՐԱԿԱՑԵԼ, բ. assist; *իրավ.* witness.

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reading; ◊ **արագ** ~ speed reading.

ԸՆԹԵՐՑԱՍԵՐ, ա. book-lover; ◊ ~ **հասարակություն** the reading public.

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. love of reading.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՀ, գ. reading-room, reading-hall.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ, գ. (սրահ) reading-room, reading-hall; (գիրք) reader, primer, reading-book, text-book for junior forms.

ԸՆԹԵՐՑԵԼ, բ. read; ◊ **արագ** ~ read quickly, be a quick reader; **բարձրաձայն** ~ read aloud; **բանաստեղծություն** ~ recite (a poem); **մտքում** ~ read silently/to oneself.

ԸՆԹԵՐՑԵԼԻ, ա. readable, that may/can be read; (ընթեռնելի) legible, discernible.

ԸՆԹԵՐՑԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. legibility.

ԸՆԹԵՐՑՈՂ, I. գ. reader; 2. ա. reading; ◊ **բարյացակամ** ~ gentle reader; ~ **հասարակություն** the reading public; **~ների կոնֆերանս՝ համաժողով** readers' conference.

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ, գ. reading; (դասախոսություն) lecturing, lecture; ◊ **բանաստեղծությունների** ~ recitation, poetry recital; **~ներ** readings; **հրապարակային** ~ (public) reading; **մանկավարժական** ~ pedagogical readings; **մտքերի** ~ thought-reading, reading one's thoughts; **ուշադիր** ~ close reading; *բրք.* **օրինագծի առաջին՝ երկրորդ ևն** ~ first/second reading of the bill.

ԸՆԹՐԵԼ, բ. take/have supper.

ԸՆԹՐԻՔ, գ. supper; ◊ **~ի ընթացքում** at/during supper; **~ին ուտել** have (for) supper; **~ին մատուցել** serve for supper; **~ից հետո** after supper.

ԸՆԾԱ, գ. gift, present; *փիլիպ.* tribute; ◊ ~ **բերել** make a gift of sth, present.

ԸՆԾԱՅԱԲԵՐԵԼ, բ. give/make a present, present with, offer, pay a tribute to.

ԸՆԾԱՅԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԸՆԾԱՅԱԲԵՐՈՒՄ** } գ. present, gift-giving, offering, tribute, donation.

ԸՆԾԱՅԱԳԻՐ, գ. *իրավ.* settlement, deed, grant; (գրքում, նկարի վրա նշ) autograph.

ԸՆԾԱՅԱԳՐԵԼ, բ. autograph; *իրավ.* grant.

ԸՆԾԱՅԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gift, tribute, offering.

ԸՆԾԱՅԵԼ, բ. present, present with, give/make a present; ◊ **լույս** ~ publish, print, issue; **հատուկ համար լույս** ~ issue/publish a special edition.

ԸՆԾԱՅՈՒՄ, գ. offering, act of offering/presenting.

ԸՆԿԱԼԵԼ, բ. perceive; (ըմբռնել) take in, grasp; (հասկանալ) comprehend, apprehend; (մեկնաբանել) interpret; (զգալ) feel, sense; ◊ **սխալ** ~ misapprehend, misinterpret.

ԸՆԿԱԼԵԼԻ, ա. perceptible.

ԸՆԿԱԼՈՒՄ, գ. perception, apprehension; ◊ **իմ ~մամբ** as I see it.

ԸՆԿԱԼՈՒՆԱԿ, ա. receptive, quick; (ազդեցության ենթակա) susceptible (to); ◊ **~ աշակերտ ուսանող ևն** quick/bright pupil/student; **~ երեխա** inteligent child; **հիվանդության նկատմամբ ~** susceptible to disease.

ԸՆԿԱԼՈՒՉ, գ. (telephone) receiver.

ԸՆԿԱՉ-ԵԼԱՉ, ա. *խսկց.* worldly-wise, highly experienced, sophisticated, hardened, inveterate; ◊ **~ մարդ** old/downy bird, old stager/hand.

ԸՆԿԵՐ, գ. friend, comrade; *խսկց.* pal, buddy; (զինակից) companion-in-arms; (ուղեկից, ընկերակից) companion; ◊ **աշխատանքային ~** fellow-worker, colleague, mate; (նավի վրա) shipmate; **դպրոցական ~** schoolfriend, schoolfellow, schoolmate; **դժբախտության ~** fellow-sufferer, companion in distress, fellow victim(s); **հին ~** (very) old friend; **ճամփորդության ~** fellow-traveller; **մանկության ~** childhood friend, playfellow; **մոտ ~** intimate/close friend; **սրտակից ~** close/bosom friend, pal; **~ դառնալ** become friends; *խսկց.* **~ տղա** pal, buddy.

ԸՆԿԵՐԱԲԱՐ, մ. in a friendly way, companiably, sociably.

ԸՆԿԵՐԱԽՄԻՒՄ, գ. company; ◊ **ուրախ ~** jolly crowd.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ, ա. (բարեկամական) friendly, comradely; (ոչ պաշտոնական) informal, inofficial; (մարդամոտ) sociable; ◊ **~ արարք** friendly act; **~ բնավորություն** sociable/amiable disposition; **~ դատ** a court of one's peers, comrade's court; **~ ծառայություն** friendly service, good turn; *մարզ.* **~ հանդիպում** unofficial match; **~ հարաբերություններ** friendly relations; **~ հարաբերությունների մեջ լինել** be on friendly terms (with); **~ մարդ** a good mixer.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good-fellowship, sociability, sociableness.

ԸՆԿԵՐԱԿԻՑ, գ. comrade; (հասակակից) of the same age; (ուղեկից) fellow-traveller; (գործընկեր) colleague, (business) partner; (խմբակից) fellow-member, member of a company or a society; (մտերիմ, սրտակից) tender/cordial/loving friend.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՑԵԼ, բ. accompany, attend; (ամենապության համար) escort; ◊ **մեկին ~** keep sb company.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accompaniment, escort; (համագործակցություն) partnership, concord, cooperation, collaboration; (ընկերություն) association; (մտերմություն, սրտակցություն) cordiality, intimacy; ◊ **մեկի ~ությամբ** in sb's company/society.

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ, ա. *արևմտհ.* social; ◊ **~ բարեկեցություն** social welfare; **~ ապահովագրություն** social security.

ԸՆԿԵՐԱՆԱԼ, բ. become/make friends (with), befriend; (ուղեկից դառնալ) become one's companion; (միանալ) join, join hands (with); (համախմբվել) unite (with).

ԸՆԿԵՐԱՍԵՐ, ա. devoted to friends, one that loves his friends; (շփվող, մարդամոտ) social, sociable, companionable.

ԸՆԿԵՐԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. friendly, amicable.

ԸՆԿԵՐԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. friendliness, amicability.

ԸՆԿԵՐԱԿԱՎԱՐ, *տես* ԸՆԿԵՐԱԲԱՐ:

ԸՆԿԵՐՈՎ, մ. together, together with friends, with all the company, for company; (միասին) joint, jointly, combined; ◊ **~ սեփականություն** joint ownership; **~ տիրել** share; **~ մահը հարսանիք է** company in distress makes trouble less, *ասգ.*:

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (բարեկամություն) friendship, amity; (միավորում) association, company; (միություն, կազմակերպություն) society; ◊ **բաժնետիրական փայատիրական ~** joint-stock company; *առմ.* corporation; **դուստր ~** subsidiary, affiliated company; **սպորտային ~** sport society; **վերահսկող ~** holding company; **փակ ~** closed/private company; **~ անել** be friends/on friendly terms.

ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ, գ. girl-friend.

ԸՆԿԵՐՔ, գ. *կմխս.* placenta (pl.-tae).

ԸՆԿԵՑԻԿ, 1. ա. rejected, abandoned; 2. գ. (անձ) foundling; ◊ **~ երեխա** a child left/abandoned at sb's door, foundling.

ԸՆԿԼՄՆԵԼ, բ. (սուզել) dip (in, into), plunge (in, into), immerse (into), submerge (into); (ջրասույզ անել) sink; (արագ) duck (into); ◊ **նավն ~** sink a ship.

ԸՆԿԼՄՎԵԼ, բ. (սուզվել) sink/plunge (into); (սուզանավի մասին) submerge, dive; (նավի մասին) sink; *փիլ.* (մտքերի մեջ են) be plunged/absorbed/lost/buried (in); ◊ **աշխատանքի մեջ ~** be absorbed in one's work; **մտքերի մեջ ~** be absorbed/lost/buried/plunged in thought.

ԸՆԿԼՄՈՒՄ, գ. immersion, submersion, submergence; (նավի մասին) sinking, settling (down); (սուզանավի մասին) dive, diving.

ԸՆԿՈՆԵԼ, բ. suppress, repress, quell, put down; (դիմադրությունը, ապստամբությունը ևն) suppress, repress; (ճնշել) oppress; (հնազանդեցնել, նվաճել) subjugate, subdue; (զսպել, զգացմունքը ևն) restrain; (տնքոց ևն) stifle, suppress; (խեղճացնել) depress, crush, overwhelm; *ռզմ.* (հրաձգությամբ) neutralize.

ԸՆԿՈՒՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. depression, despondency; *խսկց.* blues.

ԸՆԿՈՒՉԵԼ, բ. be depressed, dispirited; (վհատվել, հուսալքվել) lose courage/heart, be despondent; *փիլ.* (կոտրվել, վիրավորվել) be/

feel hurt, resent; ◊ **~ված** depressed, dispirited, despondent; **~ված լինել** be depressed; *խսկց.* have (a fit of) the blues, be in low spirits.

ԸՆԿՃՈՒՄ, գ. suppression, repression, oppression; *ռզմ.* neutralization.

ԸՆԿՆԱՎՈՐ, գ. ա. epileptic.

ԸՆԿՆԱՎՈՐ(Վ)ԵԼ, բ. have a fit of epilepsy/madness/falling sickness, have an epileptic fit; *խսկց.* (կատաղել) rage, get furious, fly into a rage/fury, be frantic/furious/enraged, have a paroxism of rage.

ԸՆԿՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. epilepsy; *խսկց.* falling sickness.

ԸՆԿՆԵԼ, բ. (ցած) fall; (արագ) drop; (տապալվել, պարտվել, զոհվել) perish, die; (իջնել, պակասել) diminish; (թափվել. ատամները, մազերը) fall/come out; (բարդվել) fall on; (հայտնվել) find oneself; (ընկած՝ թափթփված լինել) lie about, be scattered about; (տկարանալ, թուլանալ) be weakened, be in a reduced state; (զրկվել) lose; ◊ **անկողին ~** take to bed, be bed-ridden; **անհարմար վիճակի մեջ ~** find oneself in an awkward situation; **անձրևի տակ ~** be caught in the rain; **աչքի ~** be striking, strike one's attention; **բաժին ~** fall to one's lot, receive; *փխբ.* **բարոյապես ~** degenerate, be dissipated; **գերի ~** be taken a prisoner of war; **գինն ~** fall down; **գլխի ~** guess; **գնացքի տակ ~** be hit by a train; **երեսնիվայր ~** fall face downward/prone; **երեսնիվեր ~** fall on one's back; **մարտում ~** be killed/fall in action; **վզովն ~** fall/throw oneself on sb's neck, throw one's arms round sb's neck; **ջուրն ~** go to rack and ruin, go to pot; **ուժից ~** lose one's strength; **փորձանքի մեջ ~** get into trouble/a pretty mess/a scrape/a messy situation; **ամեն ինչ ջուրն ~ավ** everything went to pot/to rack and ruin, everything was in vain; **հիվանդությունից հետո ընկել է** he looks much worse/years older after illness; **ամբողջ ծախսերը ~ան նրա վրա** the whole cost fell on him; **ժամացույցը նրան բաժին ~ավ** the watch fell to his lot, he received the watch; **պատասխանատվությունը նրա վրա է ~նում** responsibility falls on him; **~ած** fallen; **~ած մարդ** a degraded person; **բարոյապես ~ած** fallen, degraded; **գրքերը սենյակում ~ած են** the books are lying about the room; **հանուն հայրենիքի ~ած** died/perished for one's country; **ռազմի դաշտում ~ած** killed in action.

ԸՆԿՆԵԼ-ԵԼՆԵԼ, բ. (ճեղքություններից, փորձություններից) go through fire and water/thick and thin/hail wind and tempest; (փորձվել, փորձառություն ձեռք բերել) gain wide experience/knowledge of life.

ԸՆԿՈՂՄԱՆԵԼ, բ. recline, lie down.

ԸՆԿՐԿԵԼ, բ. move backward(s), back, step back; retreat; (ետ քաշվել) recede; (մի կողմ քաշվել) move away/off, step aside (from); (շեղվել) deviate, digress (from), depart; (վախից) recoil; *փխբ.* (խոսքից հետ կանգնել) retreat/go back on/renege on one's word; *փխբ.* (տեղի տալ, զիջել) yield, give in; ◊ **~ բռնության՝ բիրտ ուժի առաջ** yield to force/violence/pressure.

ԸՆԿՐԿՈՒՄ, գ. retreat, deviation, digression, departure.

ԸՆԿՈՒԶԱՉԱՓ, ա. as big as a nut, nutsized, very small.

ԸՆԿՈՒԶԵ, ա. nut, walnut.

ԸՆԿՈՒԶԵՆԻ, գ. (ծառը) walnut-tree; (փայտը) walnut.

ԸՆԿՈՒՅԶ, գ. walnut, nut; ◊ **~ կոտրել** crack nuts.

ԸՆԿՈՒՅԶԿՈՏՐԻՉ, գ. nutcracker.

ԸՆՃԱՒՅՈՒԾ, գ. *կենդ.* leopard; ◊ **էգ ~** she-leopard, leopardess.

ԸՆՃԵՆԱՎՈՐ, գ., ա. (*one*) in panther's skin; ◊ **~ը** the knight in the panther's skin.

ԸՆՃԵՌԵԼ, բ. give; (շնորհել, պարգևել) grant; ◊ **երաշխիք ~** guarantee (against); **պայմաններ ~** allow facilities (to).

ԸՆՃՅՈՒՂ, գ. sprout, shoot; (տնկելու համար) set; (պատվաստելու համար) graft; (արմատից ածող) sucker; *փխբ.* (ժառանգ, սերունդ) offspring, scion.

ԸՆՃՈՒՂՏ, գ. *կենդ.* giraffe.

ԸՆՃՈՂՐԿԵԼ, բ. deprive of one's share; *փխբ.* (անարդար վարվել) treat unfairly.

ԸՆՃՈՂՈՒՐԿ, ա. deprived of one's share; (աղքատ) very poor, pauper.

ԸՆՃՈՒՄԸ, ա. գ. grasping; (ագահ, ընչաքաղց) avid/greedy (of, for).

ԸՆՃՈՒՄՐՈՒԿԱՆ, ա. mercantile, mercenary.

ԸՆՃՈՒՄՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. avidity (of, for), greediness (of, for).

ԸՆՃՈՒՏՅԱՑ, ա. despising worldly/material wealth, unselfish, uninterested.

ԸՆՃՈՒՑՔ, գ. *գրք.* moustache.

ԸՆՃՈՒՔՈՂ, ա. grasping, avid/greedy (of, for); (ագահ) covetous (of), avaricious; (շահամոլ) *self-interested.*

ԸՆՃՈՒՔՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. avidity/greediness (of, for), avarice; (փողի նկատմամբ) cupidity; (ընչակուտակում) covetousness, money-grabbing; (շահամոլություն) self-interest.

ԸՆՏԱՆԵՁՈՒՐԿ, ա. without a family, having no family, deprived of a family.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ, ա. domestic, family; ◊ **~ երեկո** family party; **~ խորհուրդ** domestic/family council; **~ կապեր** family ties; **~ կյանք** domestic/family life; **~ հանգամանքներով** for domestic reasons/circumstances; **~ միջավայր**

րում in domestic surroundings;~ **վիճակ** marital status; ~ **վեճ** domestic dispute.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nepotism.

ԸՆՏԱՆԵՄԵՐ, ա. domesticated, family-loving.

ԸՆՏԱՆԵՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. love/affection for family.

ԸՆՏԱՆԵՑՆԵԼ, բ. domesticate.

ԸՆՏԱՆԵՑՈՒՄ, գ. domestication; ◊ **կենդանիների** ~ domestication of animals.

ԸՆՏԱՆԻ, ա. domestic; (մտերմական, մտերմիկ) friendly, sincere; (մշակովի. բույսերի մասին) cultured, cultivated; ◊ ~ **թռչուններ** poultry; ~ **կենդանի** domestic animal; ~ **վարվելակերպ** friendly/sincere behaviour.

ԸՆՏԱՆԻՔ, գ. family, household; ◊ **եղբայրական** ~ fraternal family; **ժողովուրդների** ~ community of nations; **Սուրբ** ~ Holy Family; ~**ի գլուխ** head of the family/household; **լավ** ~**ից** from a good family, of good stock; **հանդերձ** ~**յոք** with all one's/the family; ~ **կազմել** start a family, settle down to married life.

ԸՆՏԱՆԻՔԱՎՈՐ } ա. գ. family; ◊ ~ **մարդ**
ԸՆՏԱՆԻՔԱՏԵՐ } *family man*; ~ **լինել** have a family, be head of a family.

ԸՆՏԵԼԱՆԱԼ, բ. (վարժվել) get accustomed/used to, get into the way; (հարմարվել) adjust/adapt/accomodate oneself (to); (մտերմանալ) become close/intimate friends; (ընտանի դառնալ, ընտելացվել) be/become domesticated/tamed; ◊ **հանգամանքներին պայմաններին** ~ fit oneself into the situation/circumstances, tailor one's behaviour to the circumstances; **կլիմային** ~ acclimatize oneself.

ԸՆՏԵԼԱՑՆԵԼ, բ. tame, domesticate; (վարժեցնել) train; (հարմարեցնել) fit, adapt, accommodate, adjust (to); (մտերմացնել) draw/bring together.

ԸՆՏԵԼԱՑՎԵԼ, բ. be tamed/domesticated.

ԸՆՏԵԼԱՑՈՒՄ, գ. *accommodation*; (հարմարեցում) adaptation; (ընտանի դառնալը) domestication, taming; (կլիմային) acclimatization; ◊ **կենդանու** ~ domestication/taming of animals.

ԸՆՏԻ, ա. select(ed), choice, picked; (լավագույն) the best; (առաջնակարգ) first rate; (թանկարժեք) expensive, valuable; (գերազանց) excellent; (նրբին, նրբընտիր) refined; ◊ ~ **արտահայտություններ** refined expressions; ~ **երկեր** selected works, selection of works; ~ **կերակուր** dainty/delicate dish, delicacy; ~ **հասարակություն** the smart set, select society; ~ **ճաշակ** refined taste; ~ **նվերներ** expensive/valuable presents; ~ **շարժուձև** courtly/refined manners; ~ **սերմեր** selected seeds.

ԸՆՏՐԱԽԱՂ, գ. electoral farce, falsified elections.

ԸՆՏՐԱԽԱՎ, գ. electorate, body of electors, constituents, constituency.

ԸՆՏՐԱԿԱՆ, ա. electoral, election; ◊ ~ **ընթացակարգ** procedures, electioneering; ~ **թերթիկ՝ բյուլետեն** voting paper/card; ~ **իրավունք** suffrage, electoral law; ~ **կարգ** electoral system; *ամ.* precinct; *մարզ.* ~ **մրցումներ՝ խաղեր** elimination trials/games; ~ **տեղամաս** polls, polling place/station, election centre; ~ **ցենզ** electoral qualification;~ **քվեատուփ** ballot-box.

ԸՆՏՐԱՆԻ, 1. գ. the elect, select society; 2. ա. select(ed), choice, refined; (ստեղծագործությունների մասին) selected works; *մարզ.* (հավաքական) combined team.

ԸՆՏՐԱՇՐՋԱՆ, *տես* ԸՆՏՐԱՏԱՐԱԾՔ:

ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐ, գ. electoral campaign.

ԸՆՏՐԱՏԱՐԱԾՔ, constituency, electoral/election district/area; *ամ.* precinct.

ԸՆՏՐԱՐՇԱՎ, գ. electoral campaign.

ԸՆՏՐԱՑՈՒՑԱԿ, գ. list of electors, electoral roll.

ԸՆՏՐԵԼ, բ. chose, select, make a choice; (ջոկել) pick out; (գերադասել) prefer; (քվեարկել) elect; ◊ **իր ճաշակով** ~ to suit oneself; **խաղացողներ(ին)** ~ choose players; **կյանքի ընկեր** ~ choose one's life companion/mate; **հարմար բանալի** ~ fit/try a key (to); **հարմար պահ՝ ժամանակ** ~ choose the right time (for); **հասած պտուղներ** ~ pick (out) ripe fruit.

ԸՆՏՐԵԼԻ, 1. գ. (թեկնածու) candidate (to), nominee; (պաշտոնի համար) applicant; 2. ա. (նախընտրելի) preferable, by preference (to).

ԸՆՏՐՅԱԼ, 1. ա. elected; 2. գ. the chosen one; (լավագույն, ընտիր) the best, select, choice; ◊ **բախտի** ~ minion of fortune, stroke of luck; ~ **խավ** the smart set, the cream of the crop.

ԸՆՏՐՈՂ, գ. selector; (քվեարկող) elector, voter.

ԸՆՏՐՈՂԱԲԱՐ, մ. selectively.

ԸՆՏՐՈՎԻ, ա. (ջոկած) select(ed), refined; (ընտրվող) elective, electoral, voting; ◊ ~ **մարմին** elective body; ~ **ստուգում** spot check.

ԸՆՏՐՈՎԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *electivity*.

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. choice, selection; (քվեարկություն) election, elections; (երկու հնարավորից) alternative; ◊ **արհեստական** ~ artificial choice; **բնական** ~ natural selection, survival of the fittest; **գաղտնի** ~ secret ballot; **ընդհանուր** ~ universal/general election(s); ~ **կատարել** make a choice; **ի վերջո** ~ **անել՝ ընտրել** choose, fix (upon); **լավ՝ վատ** ~ **անել** make a good/bad choice; ~**բյան իրավունք** option; ~ **չկա** there is no choice/option/alternative; **լրացուցիչ** ~**ներ** by-elections, run-off elections; **մեկի** ~**բյանը թողնել** leave sth/it to sb's choice; **ձեր** ~**բյամբ** at your choice; **սեփական** ~**բյամբ** on one's own choice/choosing.

ԸՍ, կ. according to, in accordance with; ◊ **~ ամենայնի** to all appearances, judging from appearances, it looks like; **~ այսմ՝ այդմ՝ այնմ** in accordance/conformity/compliance with; **~ երևույթին** apparently, to all appearances; **~ էության** in essence, essentially; **~ իս** in my opinion; **~ կարելվույն** as far/much as possible; **~ հարկի** in case of necessity/need, if necessary; **~ հրամանի** by order; **~ նորաձևության** according to/after the fashion/fad; **~ որոշման** in accordance with the decision; **~որում** besides; **գնահատել ~ արժանվույն** estimate/value one's true worth.

ԸՍՏԱՄՍՅԱ, ա. monthly, per month.

ԸՍՏՈՂՅԱ, ա. by the line(s); ◊ **~ վարձատրություն** line item payment, payment per line.

ԸՍՕՐՅԱ, ա. daily, by the day, per day; ◊ **~ աշխատանք** work by the day, daily work; **~ վարձատրություն** pay by the day, daily pay.

Թ

Թ, թ the ninth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) nine, ninth. ◊ **~ դարում** in the ninth century.

ԹԱԳ, գ. crown; (թագավորական իշխանություն) crown; (պսակ) diadem, crown; ◊ **գլխին ~ դնել** coronate; **~ կապել** (ամուսնացնել) marry; (հարսանիք, ամուսնություն) wedding; **~ ու պարծանք** pride, glory; **~ ու պսակ** marriage; **~ով պսակել** crown.

ԹԱԳԱԴՐԵԼ, բ. crown, coronate; (գահ բարձրացնել) enthrone.

ԹԱԳԱԴՐՎԵԼ, բ. be crowned/coronated; (գահ բարձրանալ) come to the throne, mount/ascend the throne.

ԹԱԳԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԹԱԳԱԴՐՈՒՄ** } գ. coronation, crowning.

ԹԱԳԱԶԱՐԴ, ա. crowned.

ԹԱԳԱԶՐԿԵԼ, բ. discrown, dethrone.

ԹԱԳԱԶՈՒՐԿ, ա. discrowned, dethroned.

ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ, գ. crown prince/princess.

ԹԱԳԱԿԻՐ, գ., ա. crowned head, monarch, sovereign.

ԹԱԳԱՁԵՎ, **ԹԱԳԱՆՄԱՆ** } ա. crown-shaped, like a crown.

ԹԱԳԱՎԻՐ, գ. king; (հարսանիքում՝ փեսա) bridegroom; *շախ.* king; ◊ **միահեծան ~** autocratic king, monarch; **վեհատեր ~** sovereign; **երկնային ~** Heavenly Father; **գազանների ~** king of beasts.

ԹԱԳԱՎԻՐԱԲԱՐ, մ. royally, kingly, as a king.

ԹԱԳԱՎԻՐԱԶԱՐՄ, **ԹԱԳԱՎԻՐԱԶԳԻ**, **ԹԱԳԱՎԻՐԱԶՆ** } ա., գ. prince, of royal family.

ԹԱԳԱՎԻՐԱԿԱՆ, ա. king's, royal, regal; ◊ **~ տիտղոս** regal title.

ԹԱԳԱՎԻՐԱՆԻՍ, ա. *պատմ.* royal residence; ◊ **~ քաղաք** capital (city), royal city, metropolis.

ԹԱԳԱՎԻՐԱՍՊԱՆ, գ. regicide.

ԹԱԳԱՎԻՐԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. regicide.

ԹԱԳԱՎԻՐԱՎԱՅԵԼ, ա. royal, regal, kingly, kinglike; ◊ **~ կեցվածք** kingly carriage/bearing; **~ հայացք** regal look.

ԹԱԳԱՎԱՐԵԼ, բ. reign; (տիրել) rule; ◊ **սենյակում լռություն ~եց** silence reigned/fell in the room.

ԹԱԳԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (արքայության) kingdom, realm; (տիրապետություն) reign, rule, ruling; *փիլ.* (աշխարհ) kingdom, world; ◊ **բույսերի ~** the vegetable kingdom; **երազանքների ~** dreamworld, dreamland; **երկնային ~** the kingdom of God/heaven; **խավարի ~** land of darkness; **կանանց ~** petticoat government; **կենդանիների ~** the animal kingdom; **~յան տարիներ** regnal years; **Տիգրան Մեծի ~յան ժամանակ** in/during the reign of Tigran the Great.

ԹԱԳԱՎԱՐՈՒՄ, գ. reign, rule, ruling.

ԹԱԳՈՒՀԻ, գ. queen; (պարսամայր՝ մայր մեղու) queen (bee); *շախ.* queen; ◊ **այրի ~** queen dowager; **իշխող ~** queen regent/regnant; **մայր ~** queen mother.

ԹԱՁԵՀ, գ. *եկեղ.* rosary, beads.

ԹԱԶԻ, գ. greyhound.

ԹԱԹ, գ. paw; (աղվեսի, նապաստակի) pad; *տեխ.* claw, dovetail; ◊ **գուլպայի կոշիկի ~** toe, cap; **կշեռքի ~** scale; **ոտքի ~** foot; **~ը վրան դնել** grab, seize; **մեկի ~ը տրորել** tread on sb's toes.

ԹԱԹԱԽԵԼ, բ. dip in/into, dunk; (ընկղմել) plunge; (թավալել) roll (in); (թրջել) soak; ◊ **ալյուրի մեջ ~** dip/roll/coat in flour; **ձեռքերն արյան մեջ ~** steep/drench one's hands in blood.

ԹԱԹԱԽՎԵԼ, բ. *եկեղ.* (պասը կոտրել) break one's fast; ◊ **մեկի արյան մեջ՝ արյունով ~** stain with blood, cover with gore.

ԹԱԹԱԽՈՒՄ, գ. dipping in/into; (թրջոց) plunging; (թավալում) roll(ing in); *եկեղ.* Christmas Eve; ◊ **զատկի ~ման գիշեր** Easter Eve; **ծննդյան ~ման գիշեր** Christmas Eve.

ԹԱԹԱՁԵՎ } ա. web-footed; *կենդ.*
ԹԱԹԱՆՄԱՆ } palmate, palmated.

ԹԱԹԱՒ, գ. (ծովում) waterspout; (անապատում) sandstorm.

ԹԱԹԱՐ, գ. Tatar, Tartar.

ԹԱԹԱՐԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Tatar, the Tatar language, Tartar.

ԹԱԹԻԿ, գ. little/tender hand, small paw.

ԹԱԹՄԱՆ } գ. mitten.
ԹԱԹՊԱՆ }

ԹԱԼԱՆ, գ. loot(ing), robbery; (կողոպուտ) pillage, plunder; (կոտրանքով) burglary; ◊ **գնացք ի ~** train robbery, hold-up; **~ անել** rob, plunder, loot; **~ հո չի՞** hey, this is robbery! what a robbery!

ԹԱԼԱՆԵԼ, բ. rob, plunder; (կողոպտել) loot, pillage, ransack.

ԹԱԼԱՆԻՉ } գ. robber, burglar; (կողոպտիչ)
ԹԱԼԱՆՉԻ } plunderer.

ԹԱԼԱՆՉԻԱԿԱՆ, ա. predatory, rapacious; (գների մասին) extortionate, exorbitant; ◊ **~ պատերազմ** predatory war.

ԹԱԼԱՆՉԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rapaciousness, predatoriness; (կողոպուտ) robbery, pillage, plunder.

ԹԱԼԱՆՈՒՄ, գ. robbery, hold-up, burglary, looting.

ԹԱԼԿԱՆԱԼ, բ. feel giddy; (թուլանալ, ուշագնաց լինել) faint, swoon; (թառամել) fade, droop, wither; (մարդու մասին) waste away.

ԹԱԼԿԱՅՈՒՄ, գ. (ուշագնացություն) fainting, swooning, swoon; (թառամում) fading, withering; (մարդու մասին) wasting away.

ԹԱԼՒԿ, ա. feeble, enfeebled; (թառամած) faded, withered, weakened.

ԹԱԽԱՆՁԱԲԱՐ } մ. suppliantly; (աղերսաբար) pleadingly; ◊
ԹԱԽԱՆՁԱԳԻՆ } **~ խնդրել** request urgently.

ԹԱԽԱՆՁԱԼԻ(Ց) } ա. suppliant, supplica-
ԹԱԽԱՆՁԱԿԱՆ } tory; (աղերսալից) pleading; ◊ **~ խնդրանք** urgent request; **~ հայացք** ձայն pleading look/voice.

ԹԱԽԱՆՁԱՆՔ, գ. solicitation, insistence, urgency; (խնդրանք) (urgent) request; (աղաչանք) entreaty, supplication.

ԹԱԽԱՆՁԵԼ, բ. solicit; (խնդրել) beg, beseech, implore; (աղերսել) entreat, implore, supplicate (for).

ԹԱԽԻՃ, գ. dolefulness, melancholy, depression; (անձկություն) yearning (for); (տրտմություն) sorrow; (կսկիծ) grief, mournfulness; (տխրություն) sadness; *բնստ.* dole; ◊ **~ը փարատել** clear away grief/sorrow; **~ով համակվել** give oneself up to grief/sadness; **խորին ~ով** with deep sorrow/grief.

ԹԱԽՃԱԳԻՆ }
ԹԱԽՃԱԼԻ(Ր) } 1. ա. sad, grievous; (վշտալի) mournful; (տրտում, տրտմորեն)
ԹԱԽՃԱԼԻՑ } sorrowful; (մելամաղձոտ) melancholy; (մտածկոտ) wistful; 2. մ. sadly, sorrowfully, mournfully, wistfully.

ԹԱԽՃԱԼՈՒՐ, ա. mournful; (թախիծով համակված) gripped with sorrow/grief; (վշտալի) doleful, dismal.

ԹԱԽՃԵԼ, բ. yearn (for), be melancholy; (վշտանալ) grieve; (տխրել) be/become/grow sad.

ԹԱԽՃՈՏ, ա. mournful; (վշտալի) doleful, dismal; ◊ **~ աչքեր** sad/wistful eyes; **~ երգ** plaintive/monotonous song; **~ տրամադրություն** depressed mood, low spirits, melancholy.

ԹԱԽՃՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grief; (տխրություն) sadness; (մելամաղձություն) melancholy; (աչքերի արտահայտության մասին) wistfulness.

ԹԱԽՍ, գ. couch, ottoman; ◊ **թագավորի ~** throne; **~ին թեք ընկնել** lie down on the couch; **~ից գցել** dethrone; **~ից ընկնել՝ գրկվել** be dethroned.

ԹԱԿ, գ. beetle; (դռան) doorknocker; (թակիչ) swingle, scutch(er); (կոչնակ) beater; (թակոց, թխկոց) knock, tap.

ԹԱԿԱԼ, գ. seam, stitch.

ԹԱԿԱԼԱԿԱՄ, գ. stitch.

ԹԱԿԱԼԵԼ, բ. stitch, backstitch.

ԹԱԿԱՃՈ, ա. chopped; ◊ **~ կոտլետ** chop.

ԹԱԿԱՐԴ, գ. trap; (որոգայթ) snare, pitfall; (ծուղակ) noose; ◊ **~ դնել** set (sb) a trap; **~ը գցել** ensnare; **~ով բռնել** (en)snare, (en)trap; **~ն ընկնել** fall into/be caught in a trap.

ԹԱԿԵԼ, բ. (թախել) knock (at, on), rap (at, on); (ծեծել) beat, thrash, drub, give a thrash; (մանրել) pound; ◊ **դուռը ~** knock/rap at/on the door; **վուշը ~** scutch flax.

ԹԱԿԻՉ, գ. swingle, scutcher; (փայտե) beetle; (գիշերային պահակի) rattle, clapper.

ԹԱՂ, գ. block, town district, district; (քաղաքի վարչական շրջանը) ward; (բնակչությունը) population of the district.

ԹԱՂԱՄԱՍ, գ. (town) district.

ԹԱՂԱՄԱՍԱՅԻՆ, ա. district.

ԹԱՂԱՅԻՆ, գ. district police-officer; divisional inspector of police.

ԹԱՂԱՆԹ, գ. cover, film, coat; (պատյան) jacket, envelope; *կենդ.* web; *կզմխս. բժշկ.* membrane; *տեխ.* casing.

ԹԱՂԱՆԹԱԹԵՎԱՎՈՐՆԵՐ, գ. *կենդ.* hymenoptera.

ԹԱՂԱՆԹԱՅԻՆ } ա. filmy, membranous;
ԹԱՂԱՆԹԱՎՈՐ } *կենդ.* webbed, web-footed.

ԹԱՂԱՆԹԱՆՅՈՒԹ, գ. *կենս.* cellulose; *կզմխս.* cellular tissue.

ԹԱՂԱՐ, գ. flowerpot.

ԹԱՂԵԼ, բ. bury; (հողով ծածկել) fill up, cover; (հողին հանձնել) inter, entomb; (թաքցնել, պահել) hide, conceal; ◊ **տաղանդը ~** waste

one's talent, hide one's talent under a bushel, *դրմվ.*:

ԹԱՂԻՔ, գ. thick felt; ◊ **~ գցել, ~ով պատել** felt, full.

ԹԱՂԻՔԱԳՈՐԾ, գ. felter, fuller.

ԹԱՂԻՔԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. fulling mill.

ԹԱՂԻՔԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. felting, fulling.

ԹԱՂԻՔԵ, **ԹԱՂԻՔՅԱ** } ա. felt.

ԹԱՂԿԵԼ, p. ruffle, entangle.

ԹԱՂՈՒՄ, գ. funeral, burial, interment, inhumation; ◊ **~ման գրասենյակ՝ բյուրո** undertaker's office, funeral home; **~ման թափոր** funeral procession; **~ման քայլերգ** dead/funeral march.

ԹԱՄԱԴԱ, գ. toastmaster.

ԹԱՄԲ, գ. saddle, pack-saddle (նաև հեծանիվի և մոտոցիկլետի); ◊ **կանացի ~** side saddle, woman's saddle; **առանց ~ի քշել** ride bareback; **~ի վրա լինել** mount the high horse.

ԹԱՄԲԵԼ, p. saddle.

ԹԱՄԲՈՒՄ, գ. saddling.

ԹԱՆ, գ. buttermilk, lassi, yoghurt drink; ◊ **~ին քթու ասել** tread on sb's corns.

ԹԱՆԱՊՈՒՐ, գ. buttermilk soup.

ԹԱՆԱՔ, գ. ink; ◊ **չլվացվող՝ չմաքրվող ~** indelible ink; **~ի մատիտ** copying/indelible pencil; *փխբ.* **~ը դեռ չէր չորացել՝ չորացած** the ink had hardly dried.

ԹԱՆԱՔԱԲԻԾ, գ. ink-stain.

ԹԱՆԱՔԱԳՈՒՅՆ, ա. the colour of ink.

ԹԱՆԱՔԱՁՈՒԿ, գ. *կենդ.* cuttlefish.

ԹԱՆԱՔԱՄԱՆ, գ. inkpot, inkwell.

ԹԱՆԱՔԱՅԻՆ, ա. ink.

ԹԱՆԱՔԱՍԱՐՔ, գ. inkstand.

ԹԱՆԱՔՈՏ, ա. covered/stained with ink.

ԹԱՆԱՔՈՏԵԼ, p. stain/cover/mark with ink.

ԹԱՆԳԱՐԱՆ, գ. museum; ◊ **տուն - ~** (house-) museum.

ԹԱՆԳԱՐԱՆԱԳԵՏ, գ. museologist.

ԹԱՆԳԱՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. museology.

ԹԱՆԳԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. museum; ◊ *փխբ.* **~ նմուշ** museum-piece.

ԹԱՆԿ, 1. ա. dear; (թանկարժեք) precious, expensive; (արժեքավոր) costly; (գերադասելի) preferably; (սիրելի, հոգեհարազատ) dear; 2. մ. dearly; ◊ **~ գնահատել** value; **~ գնով** at a high cost; **դա նրա համար ~ է** it is dear to him; **~ ~ երևալ** come/appear very seldom/once in a blue moon, *դրմվ.*; **իրեն ~ ծախել** enhance one's reputation, make oneself sought after; **~ վճարել** pay through one's nose/the nose; **վրան ~ նստել** cost a pretty penny.

ԹԱՆԿԱԳԻՆ, ա. dear, expensive, precious; (սիրելի) dear, dearest, darling; *փխբ.* (ընտիր, լավագույն) choice, select(ed), best; ◊ **~ ընկեր** (my) dear friend.

ԹԱՆԿԱՆԱԼ, p. rise in price, become dearer/more expensive; ◊ **կյանքը ~ում է** the cost of living is rising.

ԹԱՆԿԱՆՈՑ, ա. *խսկզ.* expensive.

ԹԱՆԿԱՐԺԵՔ, ա. precious; (ընտիր) select(ed), choice; ◊ **~ քարեր** precious stones.

ԹԱՆԿԱՑՆԵԼ, p. raise the price (of).

ԹԱՆԿԱՑՎԵԼ, p. rise in price.

ԹԱՆԿԱՑՈՒՄ, գ. rise in price/in the price.

ԹԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. high prices; (թանկ ապրուստ) high cost of living.

ԹԱՆՁՐ, ա. thick; (խիտ) dense; ◊ **~ ամպեր** dense/heavy/thick clouds; **~ գույներ** deep/rich colours; **~ մառախուղ՝ ծուխ** dense fog/smoke; **~ սեր՝ կաթնասեր** thick cream.

ԹԱՆՁՐԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* loon, auk.

ԹԱՆՁՐԱՄԱՐՄԻՆ, ա. obese, stout, corpulent.

ԹԱՆՁՐԱՄԻՏ, ա. obtuse; (հաստագլուխ) thick-skulled; (հիմարի գլուխ) blockhead, dunderhead.

ԹԱՆՁՐԱՄԻՐԹ, ա. thick-skinned; ◊ *կենդ.* **~ կենդանիներ** pachyderms.

ԹԱՆՁՐԱՆԱԼ, p. thicken, get/become thick, condense; ◊ **մառախուղը ~ում է** the fog is thickening/getting denser.

ԹԱՆՁՐԱՑԱԿԱՆ, ա. concrete, material.

ԹԱՆՁՐԱՑՆԵԼ, p. condense, thicken; ◊ **գույները ~** lay it on thick; *փխբ.* (չափազանցել) exaggerate.

ԹԱՆՁՐԱՑՈՒՄ, գ. thickening.

ԹԱՆՁՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thickness, density; (գույների մասին) deepness, richness.

ԹԱՆՁՐՈՒԿ, գ. (նստվածք) sediment; (արգանակի) the thickness; ◊ **սուրճի ~** coffee grounds; **գարեջրի ~** lees, dregs; (թանձրամորգաք, եփածյութ) sauce, gravy, dressing.

ԹԱՇԿԻՆԱԿ, գ. (pocket) handkerchief.

ԹԱՌ[1], գ. roost, perch, roosting place; (քնատախտակ) plank-bed.

ԹԱՌ[2], գ. (երաժշ. գործիք) tar, oriental as well as Armenian musical instrument.

ԹԱՌԱՄԱԼ, p. fade, droop, wither; (թոշնել, խամրել) fade, lose colour; (մարդու մասին) waste away.

ԹԱՌԱՄԱԾ, ա. withered; (թոշնած) faded, flabby, flaccid.

ԹԱՌԱՄԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. flabbiness.

ԹԱՌԱՄՈՒՄ, գ. fading, withering; (մարդու մասին) wasting-away.

ԹԱՌԱՓ, գ. *կենդ.* sturgeon, white sturgeon.

ԹԱՌԱՓԱՁԳԻՆԵՐ, գ. *կենդ.* sturgeons.

ԹԱՌԱՓԱԿԻԹ, գ. (սերմ) (hard) roe, spawn; (սննդամթերք՝ խավիար) caviar(e); ◊ **հատիկավոր ~** soft caviar(e); **սև՝ մամլած ~** pressed caviar(e).

ԹԱՌԵԼ, p. roost, perch; *փխբ.*, *հեգն.* (բազմել) sit in state/solemnly.

ԹԱՒ, գ. cup, bowl; (գավաթ) mug; (լագան)

basin, washbasin, washhand; *եկեղ.* chalice; ◊ **~~ի խփել** touch/clink glasses (with); **մուրաբայի ~** pan; **համբերության ~ը լցվել** է one's patience is exhausted.

ԹԱՍԱԿ, գ. (embroidered) skullcap: ◊ **գիշերային ~** nightcap; **խեղկատակի ~** fool's cap; *մանգ.* cowl, hood, mantle.

ԹԱՍԱՁԵՎ } ա. bowl-like, bowl-shaped.
ԹԱՍԱՆՄԱՆ }

ԹԱՎ, ա. thick, bushy; (թավամազ) hairy, shaggy; (խավոտ) fleecy; (հոծ) solid, compact; (բանք) bass, deep; ◊ **~ անտառ** thick/dense forest; **~ հոնքեր** thick/bushy eyebrows; **~ ձայն** deep voice, bass; **~ մազեր** thick hair.

ԹԱՎԱ, գ. խսկգ. frying-pan.

ԹԱՎԱԲԵՂ, ա. thick-moustached/-bearded.

ԹԱՎԱԼԳԼՈՐ, մ. topsy-turvy; ◊ **~ գալ լինել** roll head over heels, go topsy-turvy; **~ ընկնել** fall head over heels.

ԹԱՎԱԼԵԼ, բ. drag (in); (գլորել) roll; (ցած գցել) bring/throw down; ◊ **գետնին ~** drag along the ground/floor; **ձյան մեջ ~** drag in/through the snow; **ցեխի մեջ ~** wallow/drag in the mud.

ԹԱՎԱԼՈՒՄ, գ. rolling, rocking, swinging.

ԹԱՎԱԼՈՒՆ, ա. rolling.

ԹԱՎԱՀԵՐ, ա. thick-haired, haired, hairy, bushy.

ԹԱՎԱՀՈՆ, ա. with thick/bushy eyebrows, having thick/bushy eyebrows.

ԹԱՎԱՀՈՒՆՉ, ա. bass, deep (sounding).

ԹԱՎԱՄԱԶ, ա. thick-haired, haired, hairy, bushy; *գիտ.* hirsute; (փոչոտ) shaggy.

ԹԱՎԱՄԱԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hairiness, shagginess.

ԹԱՎԻՇ, գ. velvet.

ԹԱՎՇԵ } ա. velvet, plush; *փխբ.* (փափուկ,
ԹԱՎՇՅԱ } նուրբ) soft, gentle.

ԹԱՎՇԱՀՈՒՆՉ, ա. soft-voiced, velvety (of voice/sound).

ԹԱՎՇԱՁԱՅՆ, ա., մ. (in) velvety/soft voice.

ԹԱՎՇԱՄԱՐՄԻՆ, ա. having/with velvety skin.

ԹԱՎՇԱՅԻՆ, ա. velvet, plush.

ԹԱՎՇԱՆԱՄԱՆ, ա. velvety, plushy.

ԹԱՎՇԱՊԱՏ, ա. covered with velvet/plush.

ԹԱՎՈՏ, ա. shaggy, fleecy.

ԹԱՎՋՈՒԹԱԿ, գ. violoncello, cello.

ԹԱՎՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐ, գ. violoncellist, cellist.

ԹԱՎՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ, գ. woman violoncellist, cellist.

ԹԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shagginess, hairiness.

ԹԱՎՈՒՏ, գ. thicket, thickets, dense forest; ◊ **անտառի ~** heart/thick/depths of the forest.

ԹԱՏԵՐԱԲԵՄ, գ. stage, scene, boards, arena; ◊ **~ ելնել դուրս գալ** enter the scene/arena; *փխբ.* make one's debut; **պատերազմի ~** theatre of war/operations.

ԹԱՏԵՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. theatre science, science of the theatre.

ԹԱՏԵՐԱԳԻՐ, գ. playwright, dramatist, dramaturgist.

ԹԱՏԵՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dramaturgy; (տեսություն) dramatic composition; *հմք.* the drama.

ԹԱՏԵՐԱԽԱՂ, գ. play, performance.

ԹԱՏԵՐԱԽՈՀԱԿԱՆ, գ. notice, review.

ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ, գ. company (of actors).

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ, ա. theatre, theatrical; ◊ **~ արվեստ** theatrical art; **~ ընկերություն** theatre/theatrical society; **~ դպրոց** theatrical/drama school; **~ տոմսարկղ** box-office.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. dramatize.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. dramatization.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. theatrically; *փխբ.* (անբնական) theatrical, stagy, melodramatic.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. theatricality.

ԹԱՏԵՐԱՀԱՐԿ, գ. circle, tier.

ԹԱՏԵՐԱԾՐՋԱՆ, գ. theatrical season.

ԹԱՏԵՐԱՍԵՐ, 1. ա. theatre-going; 2. գ. theatre-goer, play-goer, theatre fan; ◊ **~ հասարակություն** theatre-goers, theatre-going public.

ԹԱՏԵՐԱՎԱՅՐ, գ. theatre.

ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀ, գ. auditorium.

ԹԱՏԵՐԱՐՎԵՍՏ, գ. theatrical/dramatic art.

ԹԱՏԵՐԱՓՈՐՁ, գ. rehearsal.

ԹԱՏԵՐԳԱԿ } գ. playwright, dramatist,
ԹԱՏԵՐԳՈՒ } dramaturgist.

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dramaturgy.

ԹԱՏՐՈՆ, գ. theatre; (շենքը) playhouse; ◊ **օպերային ~** opera-house; **~ի տոմս** theatre ticket; **~ գնալ** go to the theatre; **~ը լիքն էր** the house was full/packed.

ԹԱՏՐՈՆԱՄԱԼ } *տես* ԹԱՏԵՐԱՍԵՐ:
ԹԱՏՐՈՆԱՍԵՐ }

ԹԱՐԱԽ, գ. pus; *գիտ.* sanies, matter; (բորբոքում) abscess.

ԹԱՐԱԽԱԲՇԻԿ, գ. *բժշկ.* ulcer, abscess.

ԹԱՐԱԽԱԾԻՆ, ա. suppurative.

ԹԱՐԱԽԱԾՈՒՐԵԼ, բ. discharge pus/matter.

ԹԱՐԱԽԱԿԱԼԵԼ, բ. suppurate; ◊ **վերքը ~** fester, boil.

ԹԱՐԱԽԱԿԱԼՈՒՄ, գ. fester, suppuration, abscess, boil.

ԹԱՐԱԽԱՅԻՆ, ա. mattery, purulent; ◊ **~ անգինա** quinsy, tonsilitis; **~ բորբոքում** suppurative inflammation.

ԹԱՐԱԽԱՊԱԼԱՐ, գ. (կայծուռույց, չիբան) furuncle.

ԹԱՐԱԽՈՏ, ա. mattery, purulent; ◊ **~ վերք** festering/suppurative wound.

ԹԱՐԱԽՈՏԵԼ, *տես* ԹԱՐԱԽԱԿԱԼԵԼ:

ԹԱՐԳՄԱՆԱԲԱՐ, մ. in translation.

ԹԱՐԳՄԱՆԱԿԱՆ, ա. in translation; ◊ **~ գրականություն** (foreign) literature in translation.

ԹԱՐԳՄԱՆԵԼ, բ. translate (from, into); ◊ **բանավոր ~** translate orally, interpret.

ԹԱՐԳՄԱՆԵԼԻ, ա. translatable, which can be translated, suitable for transalation.

ԹԱՐԳՄԱՆԵԼԻՔ, 1. ա. (~լու ենթակա) liable

to translation; 2. գ. (թարգմանվող նյութը) the text to be translated.

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ, գ. translator; (բանավոր) interpreter, dragoman (pl. -s, -men).

ԹԱՐԳՄԱՆՉԱԿԱՆ, ա. translation; ◊ **~ արվեստ** art of translation.

ԹԱՐԳՄԱՆՉՈՒՀԻ, գ woman translator/interpreter.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. translation, version; (բանավոր) interpretation, oral translation; ◊ **ազատ ~** loose translation; **բառացի ~** word for word/literal translation; **բնագրին մոտ ~** close/near translation; **հեղինակային ~** authorized translation.

ԹԱՐԹԵԼ, բ. blink, wink; (առկայծել) twinkle, flicker, glimmer; *մանգ.* nictate, nictitate; ◊ **աչքը ~** wink/blink an eye at sb; **առանց աչքը ~ու** without batting an eyelid; **չհասցնել աչքը ~** in a jiffy, before one could say "knife", *դրծվ.*:

ԹԱՐԹԻՉ, գ. eyelash.

ԹԱՐԹՈՒՄ, գ. wink(ing), blink(ing); (առկայծում) twinkling, flicker, glimmer; *մանգ.* nictation, nictitation.

ԹԱՐԽՈՒՆ, գ. tarragon.

ԹԱՐՄ, ա. fresh; ◊ **~ լուրեր** latest/recent/hot news; **~ կաթ** fresh milk, milk fresh from the cow; **~ հաց** new(ly) baked bread; **~ ձու** new-laid/fresh egg; **~ ձուկ՝ բանջարեղեն** fresh fish/vegetables; **~ միս** fresh(-killed) meat; **~ վերք** fresh/green wound; **~ ուժերով** with renewed strength; **~ օդ** fresh/cool/crisp/breezy air; **հիշողության մեջ ~ լինել** be fresh in one's memory/mind.

ԹԱՐՄԱՆԱԼ, բ. freshen (up), refresh oneself.

ԹԱՐՄԱՑՈՒՆՉ, գ. refreshing.

ԹԱՐՄԱՑՆԵԼ, բ. refresh; ◊ **հիշողությունը ~** refresh one's memory (about, of).

ԹԱՐՄԱՑՆՈՂ, ա. refreshing.

ԹԱՐՄԱՑՎԵԼ, բ. be refreshed, refresh oneself, freshen up.

ԹԱՐՄԱՑՈՒՄ, գ. refreshment.

ԹԱՐՄԱՑՈՒՑԻՉ, ա. refreshing, refresher.

ԹԱՐՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. freshness; (եղանակի՝ օդի մասին) coolness, crispness.

ԹԱՓ, ա., մ. *խակց.* reverse; (համառ) stubborn, obstinate; (անհաջողակ) unlucky; (հետևառաջ) back to front; ◊ **~ կողմը** reverse side; **~ հագնել** put on the wrong side/inside out; **~ մարդ** stubborn/obstinate person; **~ նայել** look askance (at); **~ի պես** as ill luck would have it; **~ ու շիտակ** topsy-turvy; **~ ու շիտակ անել** do things topsy-turvy, put the cart before the horse, *դրծվ.*:

ԹԱՓԱԵԼ, բ. turn; ◊ **վերարկու ~** turn a coat, turn over.

ԹԱՓԱ-ԹԱՓԱ, մ. slantwise, askew; ◊ **~ նայել** look aslant/askew.

ԹԱՓԱՎԵԼ, բ. *բրբ.* (շուռ գալ) be turned/turned over; *փխբ.* (համառել) be obstinate, persist; *փխբ.* (որևէ գործի մասին՝ չհաջողվել) take an unlucky turn.

ԹԱՓԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (համառություն) stubborness; (անհաջողություն) bad luck; (անիմաստ դիմադրություն) senseless/meaningless resistance; ◊ **~ անել** be obstinate.

ԹԱՑ, ա. wet, humid, damp; (խոնավ) moist; (թրջված) soggy; (անձրևոտ) rainy; ◊ **~ ամառ** wet summer; **~ եղանակ** damp/rainy weather; **մինչև ոսկորները ~** wet to the skin; **~ ու չորը իրար խառնել՝ չջոկել** lump everything together, make a muddle of things; **~ տեղ չի պառկի՝ պառկողը չի** he knows what's good for him, he knows on which side his bread is buttered, *դրծվ.*:

ԹԱՑԱՆԱԼ, բ. become/get wet; (խոնավանալ) become humid/moist/damp; (թրջվել) be/get soaked/drenched.

ԹԱՑԱՑՆԵԼ, բ. moisten, damp, wet; (թրջել) soak, wet.

ԹԱՑ-ԹԱՑ, ա., մ. wet, soggy, moist.

ԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dampness, humidity, moisture, wetness.

ԹԱՓ, գ. sweep; (ուժ, հզորություն) power, might; (եռանդ) rush, gust; (տատանմամբ ուժը) swing; (քամու մասին) fit; ◊ **~ առնել** make one's run, run up, gather momentum/full speed; **մեկի ~ը կոտրել** discourage sb (from), put sb out of conceit with sb; **ամբողջ ~ով** with all one's might/strength; **մի ~ից** at one stroke/go; **գլուխը ~ տալ** shake one's head; **թևերը ~ տալ** flap; **թութը ~ տալ** shake the mulberry tree; **իրեն ~ տալ** shake oneself; *փխբ.* (քաջալերվել) rouse oneself, cheer up; **ձեռքը ~ տալ** wave one's hand; *փխբ.* (հույսը կորցնել) give up as lost/hopeless/a bad job; **մատը ~ տալ** shake/wag one's finger; **մինչև հիմքը ~ տալ** shake to its foundation; *փխբ.* **մեկին ~ տալ** worm a secret out of sb; **պոչը ~ տալ** wag the tail; **ուսերը ~ տալ** shrug one's shoulders.

ԹԱՓԱՀԱՐԵԼ, բ. shake, jerk; (օրորել, տատանել) swing, rock; (ձեռքը) wave; (պոչը) wag; (թևերը) flap; ◊ **գլուխը ~** shake one's head; **թաշկինակը ~** wave a handkerchief; **ծառը ~** shake a tree; **մեկի ձեռքը ~** shake sb's hand; **ոտքերը ~** jerk one's legs.

ԹԱՓԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ԹԱՓԱՀԱՐՈՒՄ**, գ. shaking, jilting, sweep; (թևերի) flap; (ձեռքի) wave, movement; (թիակի, լողորդի) stroke; (թաշկինակի) wave, shake.

ԹԱՓԱՆ, գ. entrails.

ԹԱՓԱՆԻՎ, գ. *տեխ.* flywheel; (կառավարման) hand-wheel.

ԹԱՓԱՆՑԵԼ, բ. penetrate (into), penetrate/go

pass through; (ներծծվել) percolate (through); (տարածվել) penetrate; (թափանցել, ծակել) pierce; (երևալ, նշմարվել) appear through, be seen/visible; (խորամուխ լինել) (try to) understand/grasp, go deep (into); (կտորի ևն մասին) be translucent/transparent (գաղտնիքի մասին) leak; ◊ **~ող ցուրտ** piercing cold.

ԹԱՓԱՆՑԵԼԻ, ա. translucent, visible, permeable; (խոնավության համար) pervious.

ԹԱՓԱՆՑԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. permeability, penetrability, perviousness.

ԹԱՓԱՆՑԻԿ, ա. limpid, transparent, translucent; (միջաթափանց) visible through; *փխր.* (բացահայտ) obvious; ◊ **~ ակնարկ** transparent hint/allusion.

ԹԱՓԱՆՑ(ԻԿ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transparence, *transparency, limpidity.*

ԹԱՓԱՆՑՈՒՄ, գ. penetration; (ներթափանցում) infiltration; (ներծծում) percolation; (դուրս հոսում) leakage.

ԹԱՓԱՆՑՈՒՆԱԿ, ա. penetrative; ◊ **~ ուժ** penetrative force.

ԹԱՓԱՌԱԽՈՒՄԲ, գ. camp; (թափառաշրջիկների խումբ) group of vagrant people; ◊ **գնչուական ~** Gipsy camp.

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ, I. ա. vagrant, itinerant; (անհանգիստ, տեղում չնստող) restless; (քոչվոր) nomad, nomadic; 2. գ. tramp, vagrant, wanderer; *ամ.* hobo; ◊ **~ ասպետ** knight errant; **~ երաժիշտ** strolling/wandering musician; **~ կյանք** nomad/migratory life; **~ շուն** stray dog; **~ ցեղեր** nomad tribes.

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vagabondage, vagrancy.

ԹԱՓԱՌԱԿՅԱՆ, ա. migrant, migratory; (քոչվոր) nomad, nomadic.

ԹԱՓԱՌԱԾՐՋԻԿ, I. ա. vagrant, itinerant, wandering; (քոչվոր) migrant, migratory; 2. գ. tramp, vagrant, wanderer; *ամ.* hobo.

ԹԱՓԱՌԱԾՐՋԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vagabondage. vagrancy.

ԹԱՓԱՌԵԼ, բ. wander, rove, roam; (զբոսնելով) stroll, ramble; *փխր.* (աչքի մասին) rove; *փխր.* (մտքերի մասին) wander; ◊ **աշխարհով մեկ ~** knock/rove/roam about the world; **փողոցներում ~** wander/stroll about the streets, stray; **~ող** wandering; *կզմ/սս.* **~ող երիկամ** floating kidney; *գրկ.* **~ող թեմա** migrant subject; **~ող կրակ** will-o'-the-wisp; *գտկ.* ignis fatuus; *կզմ/սս.* **~ող ջիղ** *նյարդ* vagus/pneumogastric (nerve); **~ող հայացք** wandering/roving look.

ԹԱՓԱՌՈՒՄ, գ. roaming, wandering.

ԹԱՓԱՎԱԶՔ, գ. running start, momentum.

ԹԱՓԱՊԳԵԼ, գ. *տեխ.* buffer.

ԹԱՓԱՑԱՏԿ, գ. *մարզ.* running jump.

ԹԱՓԵԼ, բ. pour out, empty; (լցնել) pour; (շաղ տալ) strew/powder (with); (շպրտել, դուրս գցել) throw/throw away/out; (անզգուշաբար) spill; (սորուն նյութը) strew; *տեխ.* (ձուլել) bould, found; *խսկզ.* (պակասեցնել) throw off/down, lessen, make less; ◊ **արյուն ~** shed (one's) blood; **անեծք ~** curse, damn; **աշխատանք ~** spend work; **արցունք ~** shed tears; **բարկությունը ~** vent/wreak one's anger/vexation (on sb); **սիրտը ~** unburden/pour out one's heart, unbosom oneself, get it off one's chest; **սիրտ ~** vomit.

ԹԱՓԹՓ(ՈՏ)ԵԼ, բ. throw about, spill; (շաղ տալ) scatter, scatter/strew about.

ԹԱՓԹՓՎԱԾ, ա. scattered, strewn, spilled, loose; (փնթի) untidy, slovenly, unkempt; (անփույթ) negligent, careless, lax; (անկարգ) disorderly, messy.

ԹԱՓԹՓՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. untidiness, laxity; (փնթիությունն) slovenliness; (անփութություն) carelessness.

ԹԱՓԹՓՈՒԿ, գ. garbage; (աղբ) litter, rubbish; (տականք) refuse; (մնացորդ) waste, scrap; *հկ.* the rabble; ◊ **հասարակության ~ներ** dregs/scum of society.

ԹԱՓՈՆ, գ. *տեխ.* waste (material), scrap.

ԹԱՓՈՆԱՎԱՅՐ, գ. dump.

ԹԱՓՈՎ, մ. with might/strength; (արագ) swiftly; ◊ **~ մարդ** a powerful man, a man of wide-ranging enterprise.

ԹԱՓՈՐ, գ. procession, train; cortège, *ֆր.*; ◊ **թաղման ~** funeral train/procession; **եկեղեցական կրոնական ~** religious procession.

ԹԱՓՎԵԼ, բ. (ընկնել) fall, drop; (ծորալ, հոսել) flow, stream, pour; (տերևների, մազերի, ատամների մասին) fall off/away/out; (տեղալ) pour; ◊ **դուրս ~** pour out; **ժողովուրդը դուրս ~վեց** people poured out into the street/ thronged the street; **անձրևը ~ ում է** it is pouring.

ԹԱՓՈՒՐ, ա. unoccupied, vacant; ◊ **~ տեղ՝ պաշտոն** vacancy, vacant position.

ԹԱՔԱ, գ. (մեքենայի, կառքի) body.

ԹԱՔՆՎԵԼ, բ. hide, conceal/hide oneself, seek shelter; (աննկատ մնալ) escape, skulk, lie in hiding; (թողարկվել) be hidden/concealed; (թաքստոց գտնել) find/take shelter/cover; (թշնամուց) take cover; ◊ **~ված** hidden, secret, latent; *ֆիզ.* **~ված ջերմություն** latent heat; **~ված վիճակ** latency; **~ված ուրախություն** secret/latent joy; **այստեղ ինչ-որ բան է ~ված** there is sth behind that.

ԹԱՔՍՏԱՑ, գ. hiding place; shelter, cover; (կրակից) cover (from fire); (հսկողությունից) cover/concealment from view; **~ում** under cover.

ԹԱՔՑՆԵԼ, բ. hide, conceal, shelter; (ցույց չտալ) hide, dissemble, keep back; (թողարկել, ծածկել) cover; (ոճրագործին) harbour; *իրավ.* (գողացածը) receive; (զգացմունք-

ները) keep to oneself, cover; (դիտավորյալ չասել) keep a secret; ◊ **անունը** ~ conceal one's name; **ինչ-որ մեկից** ~ conceal sth from sb, keep sth back from sb; **չ**~ make no secret (of); **մի թաքցնիր** don't conceal! don't keep back!

ԹԱՔՅՎԵԼ, բ. be hidden/concealed.

ԹԱՔՈՒՆ, ա. ա. secret; (գաղտնի, ընդհատակյա) clandestine; (քողարկված) covert, veiled; *ֆիզ.* latent; 2. մ. secretly, in secret; (գաղտնի) surreptitiously; ◊ **մեկից** ~ without sb's knowledge, unknown to sb, quietly; (գաղտագողի) stealthily, by stealth, furtively; (բացաս. իմաստով) behind sb's back; ~ **ծիծաղել** laugh in one's sleeve, *դիմ.*; ~ **հեռանալ** steal away/out.

ԹԵ, շ. that; ◊ **ասում է,** ~ he says that; **գուցե** ~ may be, perhaps, possible, likely; ~ **...** ~ both ... and; ~ **խելոք է,** ~ **աշխատասեր** he is both clever and handworking; **այսպես** ~ **այնպես** in any case/event, in some way or other; **վաղ** ~ **ուշ** sooner or later; **կարծես** ~ as if/though; **միայն** ~ only, if only; ~ **կարող ես** if you can; **թե**՞ or? **միս** ~ **ձուկ** meat or fish; ~ **որ** if; ~ **չէ** (հակառակ դեպքում) or else, otherwise; (հենց որ) as soon as; **եկավ** ~ **չէ** as soon as he came.

ԹԵՆԵ, շ. though, although; ◊ **նա կգա,** ~ **շատ զբաղված է** busy as he is he's sure to come, though he is very busy he is sure to come.

ԹԵԶԻՍ, գ. thesis (pl. theses).

ԹԵՁԱՆԻՔ, գ. (թևք) sleeve; (թևքի ներքևի մասը մանժետ) cuff.

ԹԵԹԵՎ, ա., մ. (ոչ ծանր) light; (ոչ դժվար, հեշտ) easy; *փիլ.* (աննշան, թույլ) light, slight; *փիլ.* (հանգիստ) easy; *փիլ.* (անլուրջ, թեթևամիտ) light, light-minded; ◊ ~ **աթլետիկա** field and track athletics; ~ **աշխատանք** easy/light/simple work; ~ **արդյունաբերություն** light industry; ~ **բարքեր** lax morals; ~ **բնավորություն** easy/sweet temper; ~ **դեպք** (հիվանդության մասին) mild case; ~ **զգալ** feel at ease; ~ **խոսակցություն** not serious/small talk, chitchat; ~ **հագած** lightly dressed; ~ **հրետանի** light artillery; ~ **ճամպրուկ** light suitcase; ~ **մարդ** frivolous/light-headed/flippant/thoughtless person;~ **մրսածություն** slight cold; ~ **ոճ** easy/simple/facile style; ~ **նկատողություն** a mild rebuke, admonishment, admonition, reprimand; ~ **պատիժ** light penalty; ~ **սրտով** with a light heart; ~ **վարքի կին** wanton (woman); ~ **վերարկու** light coat; ~ **քուն** light sleep; **նա** ~ **ձեռք ունի** he brings luck.

ԹԵԹԵՎԱՔԱՐ, մ. easily, lightly, slightly; (նրբորեն) gently.

ԹԵԹԵՎԱՔԱՐՈ, ա. frivolous/light person; (թեթևամիտ) thoughtless, light-headed.

ԹԵԹԵՎԱԿ(ՈՐԵՆ), մ., ա. slightly, gently; (մի փոքր) somewhat; ◊ ~ **հոգնած** somewhat tired; ~ **շոշափել** touch gently.

ԹԵԹԵՎԱՄԻՏ, ա. light-minded, light-headed.

ԹԵԹԵՎԱՄՏԱՔԱՐ } մ. light-mindedly,
ԹԵԹԵՎԱՄՏՈՐԵՆ } light-headedly.

ԹԵԹԵՎԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. light-mindedness, light-headedness, flippancy, lightness, levity.

ԹԵԹԵՎԱՆԱԼ, բ. (աշխատանքի մասին) become easy/easier; be lightened; (ցավի մասին) ease; (բեռի մասին) be unloaded/disburdened; ◊ ~**ցած շունչ քաշել** breathe with relief.

ԹԵԹԵՎԱՇԱՐԺ, ա. mobile, light-footed; (արագաշարժ) fleet, quick, swift; (աշխույժ) lively, active; (ճարպիկ) agile.

ԹԵԹԵՎԱՇԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. swiftness, promptness; (շարժունություն) mobility, liveliness; (արագաշարժություն) quickness, swiftness.

ԹԵԹԵՎԱՑՆԵԼ, բ. facilitate, make easy/easier; (աշխատանքը, բեռը) lighten, lessen the weight; (ցավը) ease, relieve; (տառապանքը) alleviate; (պատիժը) mitigate, commute.

ԹԵԹԵՎԱՑՎԵԼ, բ. become facilitated, be lightened.

ԹԵԹԵՎԱՑՈՒՄ, գ. facilitation, easing; (տառապանքի) relief; (պատժի) commutation.

ԹԵԹԵՎԱՔԱՅԼ, ա., մ. swift-footed, nimble-footed, light-footed, with light footsteps.

ԹԵԹԵՎԱՔԱՇ, ա. light-weighted.

ԹԵԹԵՎՄԻԼԻԿ, ա. flippant, frivolous, light; (թեթևամիտ, դատարկ) light-minded, light-headed.

ԹԵԹԵՎՄԻԼԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. frivolity, flippancy, lightness, flightiness; (թեթևամտություն) light-mindedness, light-headedness.

ԹԵԹԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lightness, easiness, relief; (թեթևամտություն) light-mindedness, light-headedness, frivolity; ◊ ~ **զգալ** be relieved; ~**բյամբ շունչ քաշել** breathe with relief.

ԹԵԹԵՎՔԱՇԱՅԻՆ, ա., գ. *մարզ.* lightweight.

ԹԵԺ, ա. hot, ardent; (բուռն, կրակոտ) fervent, fervid; ◊ ~ **կետ** hotbed; ~ **մարտ** hot/hard/heated fight; ~ **վիճաբանություն** heated/hot discussion.

ԹԵԺԱՆԱԼ, բ. flame up, flare up; (շիկացալ) become heated, incandescent; ◊ **կրակը** ~**ցավ** the fire flamed up; **մարտը** ~**ցավ** a heated fight developed; **վեճը** ~**ցավ** an argument flared up.

ԹԵԼ, գ. thread; (ներծաղ, մանած) yarn; (մանյակ, շարան) string; ◊ **բրդյա** ~ woollen thread/yarn; **կյանքի** ~**ը** thread of life; **մտքի** ~**ը** train of thought/reasoning; *էլ.* **հիկացման** ~ filament; **պատմվածքի** ~**ը** thread of a story; *բժշկ.* **վիրաբուժական** ~ suture; **ուղեցույց** ~ clue; ~**ից կախված լինել** hang by a thread;

փխր. be within a hairbreadth of sth; **կարմիր ~ով անցնել** run all through, stand out.

ԹԵԼԱԴՐԱՆՔ, գ. dictation; ◊ **~ի քաղաքականություն** policy of coercion/dictation; **մեկի ~ով գործել** be at sb's bidding; **մեկի ~ով գրել** write to sb's dictation.

ԹԵԼԱԴՐԵԼ, բ. dictate; ◊ **իր կամքը ~** dictate one's will.

ԹԵԼԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dictation.

ԹԵԼԱԴՐՈՒՄ, գ. dictation.

ԹԵԼԱԽԱՎ, գ. (մահուդի) nap; (թավիշի, գորգի) pile.

ԹԵԼԱԿԱՃ, գ. *տեխ.* spool, bobbin.

ԹԵԼԵԼ, բ. thread; (թելի վրա շարել) string, thread; ◊ **ասեղը ~** thread a needle.

ԹԵԿՆԱԾՈՒ, գ. candidate; (պաշտոն հայցող) applicant; (հավակնորդ) pretender; ◊ **գիտությունների ~** candidate of science (first post-graduate degree); **պատգամավորության ~** candidate, nominee; **~ առաջադրել** put forward/propose a candidate.

ԹԵԿՆԱԾՈՒԱԿԱՆ, ա. candidate; ◊ **~ ատենախոսություն՝ թեզ՝ դիսերտացիա** candidate thesis; **~ փորձաշրջան՝ ստաժ** term of probation; **~ քննություն՝ մինիմում** post graduate examination.

ԹԵԿՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. candidature, candidacy, nomination; ◊ **որևէ մեկի ~ն առաջադրել** nominate sb for election, put forward/up sb's candidature; **իր ~ը հանել** withdraw one's candidature.

ԹԵԿՈՒԶ, շ., վ. even, even if, if only; ◊ **~ (և) այդպես** even if it were so, even so.

ԹԵԼԻ, գ. *բոտ.* elm, elm-tree.

ԹԵԼՈՒՏ, գ. elm-grove.

ԹԵՄ, գ. *եկեղ.* diocese, see; (արևելքում) eparchy; ◊ **եպիսկոպոսական ~** bishopric.

ԹԵՄԱ, գ. subject, theme, subject-matter; (հոդվածի, զրույցի) topic; *երաժշ.* theme; *լեզվ.* theme, base; ◊ **~ տարափոխումներով՝ վարիացիաներով** theme and variations; **~յից շեղվել** wander/deviate from the subject, digress.

ԹԵՄԱԿԱՆ, ա. diocesan, of the diocese (ծխական) parish; (արևելքում) eparchial; ◊ **~ դպրոց** parish school.

ԹԵՄԱՅԻՆ, ա. thematic.

ԹԵՄԱՏԻԿ, ա. subject; *երաժշ.* thematic; *լեզվ.* thematic; ◊ **~ պլան** (long-term) plan of subjects/themes.

ԹԵՅ, գ. tea; (հյուրասիրություն) tea party; ◊ **բաց ~** weak tea; **լիմոնով ~** Russian tea; **ծաղկի ~** flower tea; **մի բաժակ գավաթ ~** a cup of tea; **մուգ թունդ ~** strong tea; **չինական ~** China tea; **սալիկաձև ~** brick/tile tea; **~ի գդալ** teaspoon; **~ի գույն պատրաստել** make tea; **~ի թուփ** tea plant; **~ի հրավիրել** ask to tea, arrange/give a tea party; **~ի սպասք** tea set, tea service; **~ի սփոռոց** tea cloth; **~ի վարդ** tea rose; **~ի տնկադաշտ՝ պլանտացիա** tea plantation; **~ի փող դրամ տալ** tip, give a tip.

ԹԵՅԱԲՈՒՅԾ, գ. tea-grower.

ԹԵՅԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. tea-growing.

ԹԵՅԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ } գ. tea-growing.
ԹԵՅԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ }

ԹԵՅԱՀԱՎԱՔ, գ. tea harvest; ◊ **~ մեքենա** tea harvester.

ԹԵՅԱԽՄՈՒԹՅՈՒՆ } գ. tea-drinking.
ԹԵՅԱԽՄՈՒՄ }

ԹԵՅԱՄԱՆ, գ. (գույնի համար) teapot; (եռացրած ջրի համար) tea kettle.

ԹԵՅԱՆՎԵՐ, գ. tip, gratuity; ◊ **~ տալ** give a tip, tip.

ԹԵՅԱՍԱՐՔ } գ. tea set, tea service.
ԹԵՅԱՍՊԱՍՔ }

ԹԵՅԱՍԵՂԱՆ, գ. tea table; (թեյով, խմորեղենով և քաղցրավենիքով հյուրասիրություն) tea party; ◊ **~ տալ** arrange/give a tea party.

ԹԵՅԱՍՐԲԻՉ, գ. tea towel.

ԹԵՅԱՎԱՃԱՌ, գ. tea-dealer.

ԹԵՅԱՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tea-dealing.

ԹԵՅԱՏԵՐԵՎ, գ. tea leaves.

ԹԵՅԱՏՈՒՓ, գ. (tea) caddy; ◊ **մետաղյա ~** canister.

ԹԵՅԱՐԱՆ, գ. tea room(s), tea house, tea shop.

ԹԵՅԵԼ, բ. drink/have/take tea.

ԹԵՆԻՍ, գ. (lawn) tennis; ◊ **սեղանի ~** table tennis, ping-pong; **~ի գնդակ** tennis-ball; **~ի հրապարակ** tennis-court; **~ի ձեռնաթիակ** tennis racket; **~ խաղալ** play tennis.

ԹԵՆԻՍԻՍՏ, գ. tennis-player.

ԹԵՆԻՍԻՍՏՈՒՀԻ, գ. woman tennis-player.

ԹԵՈՐԵՄ, գ. theorem; ◊ **~ ապացուցել** prove a theorem.

ԹԵՊԵՏ(ԵՎ), շ. though, although.

ԹԵՎ, գ. wing; (բազուկ) arm; ◊ *բոք.* **աջ՝ ձախ ~** right/left wing; **գետի ~** branch, arm; *տեխ.* hose; *ռազմ.* flank, wing; **թիակի պտուտակի ~** blade; **հագուստի ~** sleeve; **շենքի ~** wing, outbuilding; **~ը մեկի վզով գցել** throw one's arms round sb's neck; **մեկի աջ ~ը լինել** be one's right hand/right-hand man; **մեկի ~ը մտնել** take sb's arm; **~ ու թիկունք դառնալ** defend with might and main, stand through thick and thin, *դիմկ.*; **~ տալ** lend wings; **~ի տակ առնել** take sb under one's wing; **~~ի տված** arm-in-arm; **~եր առնել** become inspired; **~երը թափ տալ** give up as lost/hopeless/as a bad job; **~երը թուլանալ** lose heart, have no heart; **~երը ծալած նստել** sit/be idle, sit in idleness; **~ երը կանթել** (մարտական տեսք ընդունել) put one's arms akimbo; **~երը քշտել** roll up one's sleeves; **~երից հարձակվել** take sb on the flank.

ԹԵՎԱՔԱԿ, ա. with clipped wings; *փխր.* (հուսահատ) in despair.

ԹԵՎԱԶՈՒԿ, ա. wingless; *գիտ.* apterous; (առանց ձեռքերի) armless; (առանց մի ձեռքի) one-armed.

ԹԵՎԱԹԱՓ, ա. with clipped wings; *փխբ.* (հուսալքված) in despair; ◊ **~ անել** clip one's/sb's wings; *փխբ.* (հուսալքել) drive/reduce to despair; **~ դառնալ** give way/give oneself up to despair.

ԹԵՎԱԾԵԼ, բ. fly, soar.

ԹԵՎԱԿԱՊ, գ. arm bandage/fillet.

ԹԵՎԱԿԱԽԵԼ, բ. enter; ◊ **նոր փուլ ~** enter a new stage.

ԹԵՎԱԿԱԽՈՒՄ, գ. entry (into).

ԹԵՎԱԿԱՈՑՈՐ, *տես* ԹԵՎԱԲԵԿ, ԹԵՎԱԹԱՓ:

ԹԵՎԱՀԱՐԵԼ, բ. flap one's wings.

ԹԵՎԱՅԻՆ, ա. *զմ.* flank, wing; ◊ **~ գրոհ** flank(ing) attack; **~ կրակ** flanking fire; **~ շարժում** flanking march/movement.

ԹԵՎԱՆՑԵԼ, բ. *զմ.* outflank, encircle, round up.

ԹԵՎԱՆՑՈՒԿ, ա. arm-in-arm; ◊ **~ անել** take sb's arm; **~ գնալ՝ քայլել** walk arm-in-arm with sb; walk with sb on one's arm.

ԹԵՎԱՆՑՈՒՄ, գ. *զմ.* outflanking.

ԹԵՎԱՇԵՆՔ, գ. wing; (առանձին) outbuilding.

ԹԵՎԱՎՈՐ, ա. winged; ◊ **~ խոսք** popular expression, catchword, winged word.

ԹԵՎԱՎՈՐԵԼ, բ. inspire; (թև տալ) lend wings; (հույս ներշնչել) inspire with hope, encourage.

ԹԵՎԱՎՈՐՎԵԼ, բ. become inspired.

ԹԵՎԱՎՈՐՈՒՄ, գ. giving/lending wings; *փխբ.* (քաջալերում, խրախուսում) encouraging.

ԹԵՎԱՏԱԿ, գ. armpits.

ԹԵՎԱՏԱՐԱԾ, ա. with outstretched wings/arms, spreading one's wings/arms.

ԹԵՎԱՏԵԼ, բ. clip one's wings/arms, deprive of wings; *փխբ.* (վհատեցնել, հուսաբեկ անել) discourage, dishearten, dispirit; *փխբ.* (թուլացնել, տկարացնել) weaken, enfeeble.

ԹԵՎՆՈՑ, գ. oversleeve, armlet, cuff.

ԹԵՎՔ, գ. sleeve; ◊ **երկար՝ կարճ ~** long/short sleeve; *խսկց.* **~երը սոթսել բշտել** roll/tuck up one's sleeves; **~երը սոթսել և գործի անցնել** roll up one's sleeves and set to work.

ԹԵՐ[1], մ. for; ◊ **~ և դեմ** for and against, pro and con; **~ն ու դեմը ծանր ու թեթև անել՝ քննել** weigh the pros and cons; **~ քվեարկել** vote for.

ԹԵՐ[2], գ. *բսբ.* basil; leaves of edible green(s); (ծաղկաթերթ) petal; (փրեր) tops; ◊ **բակլի ~** beet tops.

ԹԵՐ(Ա)ԲԵՌՆԵԼ, բ. underload; (լրիվ չբեռնել) not give full load, fail to load in full.

ԹԵՐ(Ա)ԲԵՌՆՈՒՄ, գ. underloading.

ԹԵՐԱԳԱՆՁԵԼ, բ. fail to levy/exact the full amount (of).

ԹԵՐԱԳԱՆՁՈՒՄ, գ. arrears; failure to levy the full amount.

ԹԵՐԱԳՆԱՀԱՏԵԼ, բ. underestimate, underrate, undervalue.

ԹԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ԹԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄ** } գ. underestimate, underestimation.

ԹԵՐԶԱՐԳԱՑԱԾ, ա. underdeveloped.

ԹԵՐԶԱՐԳԱՑՈՒՄ, գ. underdevelopment.

ԹԵՐԱԹՈՒԽ, ա. half-baked.

ԹԵՐԱԽԱՐՎԱԾ, ա. underdone, partially cooked.

ԹԵՐԱԿԱԶՄ, ա. incomplete; (ոչ լրիվ հավաքակազմ) not belonging to a complete set; (կազմվածքով թերի) defective.

ԹԵՐԱԿԱՒՈՒՅՑ, ա. unfinished.

ԹԵՐԱԿԱՏԱՐ, ա. underfulfilled; (անավարտ) unfinished; (անկատար, ոչ կատարյալ) imperfect.

ԹԵՐԱԿԱՏԱՐԵԼ, բ. underfulfil, leave unfinished.

ԹԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒՄ, գ. underfulfilment, imperfection.

ԹԵՐԱԿՂԶԱՅԻՆ, ա. peninsular.

ԹԵՐԱԿՂԶԻ, գ. peninsula.

ԹԵՐԱԿՇԻՌԵԼ, բ. give short weight; ◊ **100 գրամ ~** weigh 100gr less; **շաքարը ~** give short weight of sugar.

ԹԵՐԱԿՇԻՌՈՒՄ, գ. short weight.

ԹԵՐԱՀԱՍ, ա. unripe, green; immature.

ԹԵՐԱՀԱՎԱՏ, ա. of little faith, sceptic; (չվստահող) mistrustful, distrustful; (կասկածամիտ) suspicious.

ԹԵՐԱՀԱՎԱՏՈՐԵՆ, մ. sceptically; (կասկածամտորեն) mistrustfully; (չվստահելով) with distrust, distrustfully.

ԹԵՐԱՀԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. little faith, scepticism; (անվստահություն) distrust; (կասկածամտություն) mistrust.

ԹԵՐԱԶ, ա. underdeveloped, rudimentary.

ԹԵՐԱԶԵԼ, բ. underdevelop.

ԹԵՐԱԶՈՒԹՅՈՒՆ, **ԹԵՐԱԶՈՒՄ** } գ. underdevelopment.

ԹԵՐԱՄԻՏ, ա. silly, stupid; (տկարամիտ) crack-brained.

ԹԵՐԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. foolishness, stupidity.

ԹԵՐԱՆԱԼ, բ. display unconscientiousness/neglect in one's duties; (խուսափել) evade, elude.

ԹԵՐԱՇԵՆ, ա. unfinished.

ԹԵՐԱՉԱՓԵԼ, բ. give short measure (of).

ԹԵՐԱՉԱՓՈՒՄ, գ. short measure.

ԹԵՐ(Ա)ՄՆՎԵԼ, բ. be undernourished/underfed.

ԹԵՐ(Ա)ՄՆՈՒՄ, գ. malnutrition, underfeeding.

ԹԵՐԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reservation.

ԹԵՐԱՎԱՐԺ, ա. undereducated, undertrained.

թերավարտ, ա. unfinished; 2. գ. (ուսման մասին) smatterer, one who did not graduate from school or college.

թերավճարել, բ. underpay (for), not pay the full price; (գնից պակաս վճարել) pay less than required (for).

թերարժեք, ա. defective, inferior.

թերացնում, գ. unconscientiousness, neglect of one's duties; (պարտազանցություն) dereliction, dereliction of duties.

թերևս, վ. perhaps, very likely; (հավանաբար) probably; (հնարավոր է) maybe.

թերեփ, ա. half or partly cooked, not cooked enough; (միսը, կերակուրը) underdone; (թխվածքը) half-baked.

թերըմբռնել, բ. fail to understand, not fully understand.

թերթ, գ. (թղթի նշ) leaf, sheet; (լրագիր) newspaper, paper; ◊ **ծաղկի ~** petal; **կատարողական ~** writ/act of execution, receiving order; **մետաղի ~** sheet, plate; **ոսկու ~** gold leaf; **վարդի ~** rose-petal, rose-leaf.

թերթախմոր, գ. puff/flaky pastry.

թերթավար, ա. sheet; ◊ **~ երկաթ** sheet iron; **~ մետաղ** sheet metal; **~ նրբատախտակ** plywood.

թերթատել, բ. (գիրքը) tear pages out of a book; (ծաղիկը) pluck the petals of a flower; *տես նաև* թերթել:

թերթաքար, գ. *հնր.* shale, schist, slate; ◊ **կավային ~** argilaceous schists; **նավթաբեր ~** oil shales.

թերթել, բ. turn over/look through the pages (of), leaf; *խսկց.* thumb (the pages of a book).

թերթևանունք, **թերթերունք** } գ. eyelash, eyelid.

թերթիկ, գ. (փոքր թերթ) leaflet; ◊ **անաշխատունակության ~** sick list, medical certificate of unfitness for work; **բաժանորդագրական ~** subscription form; **կատարողական ~** writ/act of execution, receiving order; **հաշվառման ~** registration form.

թերթոն, գ. fly-sheet, special article, feuilleton.

թերթոնսկի, գ. tinsel, gold leaf.

թերթում, գ. turning over the pages (of), looking through the pages of a book/journal etc. *խսկց.* thumbing (the pages of a book).

թերի, ա. incomplete, imperfect; (անավարտ, ոչ լրիվ) incomplete, not full; (պակասավոր) defective; գ. (պակասություն, բաց) lack, shortage, deficiency; ◊ **~ բարձրագույն կրթություն** incomplete higher education; **~ գիտելիքներ** imperfect knowledge; **~ զարգացած** insufficiently developed; **~ միջնակարգ դպրոց** incomplete secondary school.

թերխաշ, ա. parboiled, soft boiled, partially cooked; ◊ **~ ձու** soft-/lightly-boiled egg.

թերմաշք, գ. leavings, leftovers.

թերմոս, գ. thermos, vacuum flask.

թերշարժունությունն, գ. hypodynamics, hypokinetics.

թերություն, գ. defect, shortcoming: (բաց) flaw, fault; (պակասություն) deficiency; (անկատարություն, արատ) imperfection, defect; ◊ **մարմնական ~** physical deformity, corporal/bodily defect; **լուրջ ~ներ ունենալ** suffer from grave defects/shortcomings; **~ները բացահայտել** uncover shortcomings.

թերուս, ա. half-educated, half-instructed; 2. գ. *խսկց.* smatterer; *փխբ.* (տգետ) ignorant.

թեփ, գ. (գլխի, մաշկի) dandruff, dandriff, scurf; (ձկան, օձի) scales, (fish-)scale; (հացահատիկի) bran; (փայտի սղոցուք) sawdust, (wood) shavings:

թեփաթեվավոր, գ. *կենդ.* Lepidopter.

թեփկել, *տես* թեփոտել:

թեփկելում, *տես* թեփոտում:

թեփհան, ա. scaleless; ◊ **~ լինել** scale, shed the/its scales/scale; **~ անել** scale.

թեփամորթներ, գ. *կենդ.* Squamata.

թեփոտ, ա. scaled, scaly; branny, scurfy.

թեփոտել, բ. peel/come/scale off.

թեփոտություն, գ. scaliness.

թեփոտում, գ. peeling.

թեփուկ, գ. (fish-)scale.

թեք, ա. inclined, sloping; (զառիկող) gently sloping; (զառիվայր) sloping, slanting; 2. մ. slopingly, slantingly, slantwise, aslant; ◊ **~ կտուր** sloping roof; **~ հայացք** scowling look, sidelong/slanting glance/look; *քեր.* **~ հոլով** oblique case; **~ ձեռագիր** sloping handwriting; **~ մակերես** inclined plane; **~ օձիք** side fastening; **գլխարկը ~ դրած** with one's hat cocked; **~ ընկնել** lean against, lie down; **~ նայել** look askance (at).

թեքական, ա. *լեզվ.* inflected, inflexional; ◊ **~ լեզուներ** inflected/inflexional languages.

թեքականություն, գ. *լեզվ.* inflexion.

թեքաս, գ. slope, descent.

թեքել, բ. incline, tilt, bow; (ծռել) bend, bow; (մի կողմ ուղղել) turn, change; ◊ **գետի հունը ~** change the course of the river; **գլուխը ~** bow/droop/bend one's head; **իր կողմը ~** incline, try to persuade, win over; **կշեռքի թաթը մեկի օգտին կողմը ~** tilt the balance to sb's advantage/in sb's favour; **մեջքը ~** (մեկի առջև) cringe/kowtow to sb.

թեքվածք, գ. slope, descent, inclination, incline.

թեքվել, բ. stoop, bend; (շեղվել) turn, swing; (հակվել) bend, incline/be inclined (to); (տեղի տալ) yield (to); (նավի՝ ինքնաթիռի մասին) heel, list, careen; (արևի մասին) decline; *քեր.* (բայի և անվան մասին) be conjugated/declined; ◊ **աջ՝ ձախ ~** turn to the right/

left; **ճանապարհից ~** swing off the road; **մեկի որևէ բանի կողմը ~** bend forward to sb/sth.

թեքություն, գ. slope, slant, inclination, incline; (սարի, բլրի) declivity.

թեքում, գ. inclination, declination; *քեր.* declension, declination; *բոք.* deviation; ◊ **~ով դպրոց** school with a bias; **տեխնիկական ~ով դպրոց** school with a technical bias, technical college; *բոք.* **աջ ձախ ~** right/left wing deviation.

թեքուկ, գ. turn, curve; *մարզ.* track.

թզանտերև, գ. fig-leaf.

թզենի, գ. fig-tree.

թզուկ, 1. գ. dwarf, pigmy, Lilliputian; *խակց.* chubby little boy; 2. ա. dwarfish, diminutive.

թթաստան, գ. mulberry grove/garden.

թթենի, գ. *բոտ.* mulberry (tree).

թթխմոր, գ. yeast, leaven, sourdough.

թթվածին, գ. *քիմ.* oxygen; ◊ **~ի բարձ** oxygen bag.

թթվածնական, **թթվածնային** } ա. oxygen.

թթվածնություն, գ. sourness.

թթվակայուն, ա. acid-proof, acid-fast.

թթվակայունություն, գ. quality of being acid-proof.

թթվահամ, ա. sourish, somewhat sour.

թթվահամություն, գ. sourishness.

թթվային, ա. acidic.

թթվայնություն, գ. acidity.

թթվաշ, ա. sourish.

թթվաշություն, գ. sourishness.

թթվաջուր, գ. marinade (brine).

թթվասեր, գ. sour cream.

թթվաքաղցր, ա. sweet and sour.

թթվել, բ. sour, turn/go sour, acidify; *գիտ.* acetify; *փխբ.* (մարդու մասին) grow rusty/passive/indifferent; ◊ **կաթը ~վեց** the milk has turned (sour); **վրան ~վեց** he didn't digest (his food).

թթվելեն, գ. salt/pickled provisions, pickles.

թթվեցնել, բ. render/make sour; *գիտ.* acidify; (խմորվել) ferment; (խմորի մասին) leaven; *քիմ.* oxidize; *փխբ.* (հետաձգել, ձգձգել) delay, detain, hamper; ◊ **դեմքը ~** knit one's brows, frown, scowl.

թթվեցում, գ. pickling, fermentation; *քիմ.* oxidation.

թթվեցուիչ, 1. ա. oxidizing; 2. գ. (օքսիդացնող) oxidizer, acidifier.

թթվություն, գ. sourness, acidity.

թթվում, գ. the process of turning/going sour; *քիմ.* (օքսիդացում) oxidation, oxidization.

թթվուտ, գ. *քիմ.* oxide.

թթու, 1. ա. sour, fermented; *քիմ.* acidic; (ստրիպ) tart; (բրու դրած) pickled; 2. գ. pickles; *քիմ.* acid; ◊ **~ ընել** pickle; *փխբ.* **~ դնել** keep waiting; **~ դրած կաղամբ** sauerkraut; **~ դրած վարունգ** pickled cucumber.

թի, գ. oar.

թիակ, գ. *կմխս.* shoulder-blade; (նավակի, մակույկի) paddle; ◊ **~ները գետնին կպցնել** throw (in wrestling).

թիակալ, գ. rowlock.

թիակավար, ա. rowing.

թիակամակնոց, գ. rowing-boat.

թիականավ, գ. row(ing)-ship; *պատմ.* galley.

թիակնիվ, գ. *տեխ.* paddle-wheel

թիակապար, գ. *պատմ.* galley-slave, convict condemned/sent to the galleys.

թիակապարություն, գ. *պատմ.* galleys, drudgery.

թիակպտուտակ, գ. *տեխ.* propeller screw.

թիավար, գ. rower, oarsman.

թիավարել, բ. row, scull, pull, paddle.

թիավարություն, **թիավարում** } գ. (action of) **rowing**/pulling; ◊ **~ման սպորտ** rowing, boating.

թիզ, գ. span; *փխբ.* inch; ◊ **ոչ մի ~** not a single inch.

թիզուկենի, գ. Tom Thumb, a very short person.

թիթեղ, գ. tin, tinplate, sheet metal; ◊ **պողպատի ~** steel-bronze; **տանիքի ~** sheet-lead; **ցինկապատ ~** galvanized, zinc-coated.

թիթեղագործ, գ. tinman, tinsmith, whitesmith.

թիթեղագործություն, գ. tinman's art.

թիթեղածածկ, ա. covered with tin, tin-covered, tin-clad.

թիթեղամաման, գ. tin can, tinware, can.

թիթեղապատ, ա. tin plated, tin coated.

թիթեղատուփ, գ. tin box.

թիթեղե } ա. tin, of tin, made of tin.

թիթեղյա }

թիթեռնիկ), գ. butterfly.

թիթեռնածաղկիկ, գ. *բոտ.* papilionaceous plants, papilionaceae.

թիթեռնաոճ, գ. *մարզ.* butterfly stroke.

թիթեռնաձաղ, գ. butterfly net.

թիկն, միայն ~ **տալ** կապակցության մեջ lean/rest against.

թիկնաբարձ, գ. cushion.

թիկնազոր, գ. guards.

թիկնաթոռ, գ. armchair, easy-chair.

թիկնաոճ, գ. *մարզ.* backstroke, swimming on one's back.

թիկնակ, գ. back; ◊ **ուղիղ ~ով** straight-backed.

թիկնամուս, գ. sirloin, fillet.

թիկնապահ, գ. bodyguard.

թիկնապարկ, գ. rucksack.

թիկնավետ, *տես* **թիկնեղ**:

թիկնել, բ. lean/rest against.

թիկնեղ, ա. broad-shouldered.

ԹԻԿՆՈՑ, գ. cloak; (անջրանցիկ) mackintosh, waterproof (coat); (կանացի) pelerine, cape, mantle; ◊ **~ն ուսերին գցել առնել** throw the mantle/pelerine over one's shoulders.

ԹԻԿՈՒՆՔ, գ. back; *զմ.* rear; (հետևն) rear; (պաշտպան, օգնող) supporter, support, vindicator; ◊ **~ը գետին զարկել խփել** throw (in wrestling); **~ը գետին չտեսնել** never be beaten; **~ը թեքել** stoop; **~ը մեկին դարձնել** turn one's back (upon); **~ - ~ի** back-to-back; **~ի վրա ընկնել** fall on one's back; **~ից** in the rear; **~ն ապահովել** secure one's rear; **~ում** at/in the rear (of); **թև ու ~** support, supporter, vindicator; **հարված ~ից** stab in the back; **մեկի ~ում թաքնվել** hide behind sb's back.

ԹԻԿՈՒՆՔԱՅԻՆ, I. ա. rear; 2. գ. serviceman positioned in the rear.

ԹԻՄ, գ. *մարզ.* team; (թիավարմամբ) crew.

ԹԻՄԱՅԻՆ, ա. team, crew.

ԹԻՄԱԿԻՑ, գ. team-mate.

ԹԻՄԱՊԵՏ, գ. team captain.

ԹԻՎ, գ. number; (քանակ) quantity; (համար) number; (թվանշան) figure; (շարք) rank; ◊ *մաթ.* **ամբողջ ~** whole number; **արաբական ~** cipher; *մաթ.* **բազմապատիկ ~** multiple number; **զույգ կենտ ~** even/odd number; **ծննդյան ~** date/year of birth; *մաթ.* **կոտորակային ~** fractional number; *մաթ.* **պարզ ~** prime number; **այդ ~ում** including, among them; **առաջինների ~ում** in the first ranks; **առանց ~ի** without date, undated, dateless; **~ով** in number; **հետին ~ով** antedate; **մեծ փոքր ~ով** in great/small numbers; **միջին ~ով** on average; **ստուգիչ ~եր** planned/scheduled numbers/figures.

ԹԻՐԱԽ, գ. target; (հրաձգության նշան) shooting-mark; *փիլ.* (ուշադրության առարկա) focus of attention; ◊ **գրահապատ ~** plated target; **խրամիլակ ~** dummy target; **կայուն ~** stationary target; **վարժական ~** instructional target; **~ի կենտրոնը** bull's eye.

ԹԼՎԱՍ, ա. tongue-tied.

ԹԼՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tongue-tie.

ԹԼՓԱՏԵԼ, բ. *կրոն.* circumcise.

ԹԼՓԱՏՈՒԹՅՈՒՆ } գ. circumcision.
ԹԼՓԱՏՈՒՄ }

ԹԽԱԳՈՒՅՆ, ա. brown, dark, dark-skinned, swarthy.

ԹԽԱԴԵՄ, ա. dark-faced, dark-complexioned, brown, swarthy.

ԹԽԱՀԵՐ } ա. dark-haired, black-haired;
ԹԽԱՄԱԶ } ◊ **~ կին** dark(- haired) woman, brunette; **~ տղամարդ** dark(-haired) man.

ԹԽԱՄԱԳՈՒՆ } ա. dark-skinned, dark,
ԹԽԱՄՈՒԹ } tawny.

ԹԽԱՄՈՐՈՒՆ, ա. dark-beared.

ԹԽԱՆԱԼ, բ. become/grow dark-complexioned, turn brown, darken.

ԹԽԱՉՅԱ } ա. brown-eyed, black-eyed.
ԹԽԱՉՎԻ }

ԹԽԱՎԱՒՈՒՆ, ա. brownish, darkish.

ԹԽԱՍԵՒՔ } *տես* ԹԽԱՊԵՄ:
ԹԽԱՍՏԻՊ }

ԹԽԵԼ, բ. bake; *խսկց.* (հնարել) make up, fabricate; *խսկց.* (արտագրել) crib (from); *խսկց.* (ցածրորակ գործ հորինել՝ ստեղծել) scribble.

ԹԽԵՆԻ, գ. *բսբ.* bird-cherry tree.

ԹԽ(ԹԽ)ԿՈՑ, գ. knock; (մեղմ) tap, patter.

ԹԽԿ(ԹԽԿ)ԱՑՆԵԼ, բ. pat/patter (on), knock (on).

ԹԽԼԻԿ, ա. *խսկց.* chubby, plump.

ԹԽԿ(ԵՆ)Ի, գ. maple.

ԹԽՊ(ՈՏ)ԵԼ, բ. cloud, be/become cloudy/clouded, overcloud; *փիլ.* (տխրել, տրտմել) be/become/grow sad; (մռայլվել) become gloomy.

ԹԽՊՈՏ, ա. (ամպամած) cloudy, dull, overcast; (մռայլ) gloomy, sullen; (անձրևալից) rainy.

ԹԽՍԱՄԱՅԻ } գ. sitting-hen, broodinghen,
ԹԽՍԱՄԵՐ } brood-hen.

ԹԽՍԱՐԱՆ, գ. breeding-cage, incubator, place for hatching eggs.

ԹԽՍԵԼ, բ. brood, incubate.

ԹԽՍԿԱՆ, գ. brood-/brooding/sitting-hen.

ԹԽՍՈՒՄ, գ. hatching, incubation.

ԹԽՎԱԾՔ, գ. pastry, biscuit, tart.

ԹԽՎԵԼ, բ. bake, be baked.

ԹԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. darkness, duskiness.

ԹՂԹԱԳՈՐԾ, գ. paper-maker.

ԹՂԹԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. paper-mill.

ԹՂԹԱԳՈՒԺԱԿ, գ. (card) fortune-teller.

ԹՂԹԱԴԱՆԱԿ, *տես* ԹՂԹԱՀԱՏ:

ԹՂԹԱԴՐԱՄ, գ. bank-note, paper currency, paper money; *ամ.* bill, currency bill.

ԹՂԹԱԽԱՂ, գ. card game, game of cards; ◊ **~ի սեղան** card table; **~ի դնել** stake (one's all).

ԹՂԹԱԽԱՂԱՏՈՒՆ } գ. gambling-house;
ԹՂԹԱԽԱՂԱՐԱՆ } *խսկց.* (բացասական իմաստով) gambling-den.

ԹՂԹԱԾԱՂԻԿ, գ. paper flower.

ԹՂԹԱԿԱԶՄ, գ., ա. paperbound, paperback, stitched; ◊ **~ գիրք** paperback.

ԹՂԹԱԿԻՑ, գ. correspondent; ◊ **~ - անդամ** associate member; **հատուկ ~** special correspondent; **սեփական ~** own correspondent.

ԹՂԹԱԿՑԱԿԱՆ } ա. correspondent; ◊ **~ կետ**
ԹՂԹԱԿՑԱՅԻՆ } correspondent post.

ԹՂԹԱԿՑԵԼ, բ. correspond (with), be in correspondence (with).

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. correspondence, letters (ամեն տեսակի):

ԹՂԹԱԿՈՒՏՑ, գ. pile/heap of paper(s); *փիլ.* (գրագրությունների կույտ) red tape.

ԹՂԹԱՀԱՏ, գ. paper-knife.

ԹՂԹԱՀԱՏԻՉ, գ. paper-cutting machine, paper-cutter.
ԹՂԹԱՄՈԼ, գ. gambler; *փխբ.* (թուղթ մրոտող) scribbler.
ԹՂԹԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gambling.
ԹՂԹԱՅԻՆ, ա. paper.
ԹՂԹԱՊԱՆԱԿ, գ. paper-case, document case; (ծոցի) wallet, pocket-book, *ամ.* billfold.
ԹՂԹԱՊԱՏ, ա. paper-covered, covered with paper.
ԹՂԹԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. red tape.
ԹՂԹԱՏԱՐ, գ. courier, errand-man/boy; (փոստատար) postman, mailman, letter-carrier; (գրիչ) errand-boy, errand-man.
ԹՂԹԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. red-tape.
ԹՂԹԵ / **ԹՂԹՅԱ** } ա. paper, made of paper.
ԹՄԲԻՐ, գ. drowsiness, somnolence; ◊ **~ բերել** cast/evoke/cause drowsiness.
ԹՄԲԼԻԿ, ա. chubby, plump, pudgy.
ԹՄԲԿԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմ.* eardrum; *գիտ.* tympanum (pl. -nums), tympanic membrane.
ԹՄԲԿԱՀԱՐ, գ. drummer.
ԹՄԲԿԱՀԱՐԵԼ, բ. drum, beat the drum; *փխբ.* (պարծենալ) drum, trumpet.
ԹՄԲԿԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ / **ԹՄԲԿԱՀԱՐՈՒՄ** } գ. drumbeat, beat of the drum; *փխբ.* (աղմուկ հանելը) sensation, ballyhoo.
ԹՄԲԿԱՓԱՅՏ, գ. drumstick.
ԹՄԲՈՒԿ, գ. drum; *տեխ.* drum; *ճարտ.* drum; ◊ **~ զարկել** beat the drum.
ԹՄՐԱԲԵՐ, ա. drugging, doping, intoxicating, narcotic.
ԹՄՐԱԴԵՂ, գ. sedative drug; (ցավազրկող) analgesic, analgetic, anodyne; (հաշիշ ևն) narcotic; *խսկց.* drug, dope.
ԹՄՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. numbness, drowsiness, somnolence, torpor.
ԹՄՐԱՄՈԼ, գ. (drug) addict, dope/drug fiend.
ԹՄՐԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. narcotism.
ԹՄՐԱՆՅՈՒԹ, *տես* ԹՄՐԱԴԵՂ:
ԹՄՐԵԼ, բ. become/grow stiff, stiffen; (անզգայանալ) become/grow numb; (ննրիել) grow/become drowsy/somnolent; ◊ **ոտքը ~** have pins and needles in one's leg; **մատները ~ցին** the fingers grew numb; **~ած** numb, benumbed, stiffened; (ննրիած) drowsy, somnolent, torpid; **~ած վիճակ** (state of) drowsiness, somnolence.
ԹՄՐԵՑՆԵԼ, բ. make stiff/numb, stiffen, benumb; (քնեցնել) lull, blunt; *բժշկ.* anaesthetize.
ԹՄՐԵՑՈՒՄ, գ. *բժշկ.* anaesthesia.
ԹՄՐԵՑՈՒՑԻՉ, ա. anaesthetic, narcotic; (բթացնող) stupefying.
ԹՅՈՒ / **ԹՅՈՒՀ** } ձ. pah! fie! faugh! confound it!
ԹՅՈՒՆԱՁՈՒԿ / **ԹՅՈՒՆԻԿ** } գ. *կենդ.* mackerel, scomber.
ԹՅՈՒՆՈՍ, գ. *կենդ.* tuna, tunny.
ԹՅՈՒՐ, ա. wrong; (սխալ) false; (խեղաթյուրված) distorted, perverted; (փաստերի մասին) misrepresented; ◊ **~ պատկերացում** wrong/false impression.
ԹՅՈՒՐԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oversight.
ԹՅՈՒՐԸՄԲՌՆՈՒՄ, գ. miscomprehension, misunderstanding.
ԹՅՈՒՐԻՄԱՑԱԲԱՐ / **ԹՅՈՒՐԻՄԱՑՈՐԵՆ** } մ. through (a) misunderstanding.
ԹՅՈՒՐԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. misunderstanding; ◊ **~թյան մեջ գցել** lead into error, delude; **~թյան մեջ ընկնել** be under a delusion/in error.
ԹՆԳԹՆԳՈՑ, գ. whining, whimpering, snivelling; *փխբ.* (դժգոհություն, գանգատ) complaining.
ԹՆԳԹՆԳԱԼ, բ. whine, whimper, snivel; *փխբ.* (դժգոհել) complain.
ԹՆԳԹՆԳԱՆ, 1. ա. whining, whimpering, snivelling; 2. գ. whimperer, whiner, sniveller.
ԹՆԴԱԼ, բ. resound, crash; (որոտալ, շառաչել) rumble, thunder, clank.
ԹՆԴԱՁԱՅՆ, ա. resounding, resonant.
ԹՆԴԱՆՈՓ, գ. gun, cannon; ◊ **զենիթային ~** anti-aircraft gun; **հեռահար ~** long-range gun; **~ի միս** cannon fodder.
ԹՆԴԱՆՈՓԱՁԻԳ, գ. gunner, cannonier.
ԹՆԴԱՆՈՓԱՄԱՐՏ, գ. exchange of gunfire, cannonade, cannoning.
ԹՆԴԱՆՈՓԱՅԻՆ, ա. gun, cannon.
ԹՆԴԱՑՆԵԼ, բ. cause to rumble, ding, ring (out); *փխբ.* (ցնցել) astound, shock.
ԹՆԴՅՈՒՆ / **ԹՆԴՈՑ** } գ. thunder, crash, din, resounding.
ԹՆՋԿԵԼ, բ. tangle, entangle, knot.
ԹՆՋՈՒԿ, գ. tangled/entangled string/rope/yarn etc. knot.
ԹՇՆԱՄԱԲԱՐ, մ. hostilely, with enmity/animosity, adversely.
ԹՇՆԱՄԱԼԻՑ, ա. full of enmity/hostility/animosity, inimical.
ԹՇՆԱՄԱԿԱՆ, ա. hostile, enemy, inimical, adverse.
ԹՇՆԱՄԱՆՆԱԼ, բ. become enemies/hostile; (կռվել) quarrel with, break with.
ԹՇՆԱՄԱՆՔ, գ. enmity, hostility, animosity.
ԹՇՆԱՄԱՑՆԵԼ, բ. cause/provoke enmity.
ԹՇՆԱՄԻ, 1. գ. enemy; (հակառակորդ) opponent, antagonist; *քննստ.* foe; 2. ա. hostile, enemy, inimical; ◊ **~ ուժեր** hostile forces; **երդվյալ ~** sworn enemy/foe; **ոխերիմ ~** deadly/mortal enemy/foe; **անհաղթ ~** implacable/invincible enemy.
ԹՇՆԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. enmity, hostility, animosity, antagonism; ◊ **~ անել** be at war/loggerheads (with, with each other); **~ բորբոքել**

rouse enmity, provoke animosity; ~ **տածել** feel enmity (for).

թշշալ, բ. hiss; (յուղը) sizzle; (խմիչքը) fizz; (թաց փայտը) sputter, fizzle.

թշշան, ա. sparkling, fizzing; ◊ ~ **գինի** sparkling/fizzy wine.

թշշացնել, բ. hiss, sizzle, fizz.

թշշոց, գ. hissing; (յուղի) sizzling; (գինու) fizzing; (թաց փայտի) sputtering.

թշվառ, ա. wretched, miserable; (աղետալի) disastrous, grievous; (աղքատ) poor, deprived; (դժբախտ) unhappy, unfortunate, unlucky, hapless.

թշվառական, գ. wretch, wretched man; (աղքատ՝ դժբախտ արարած) poor/unfortunate creature.

թշվառատես, ա. feeble-minded, dull.

թշվառանալ, բ. become wretched/miserable; (աղքատանալ) become poor/deprived; (դժբախտանալ) become unhappy/unfortunate.

թշվառացնել, բ. make/render unhappy/miserable/wretched.

թշվառություն, գ. misery; (աղքատություն) poverty; (դժբախտություն) wretchedness; (զրկանք) destitution; (հոգեկան ծանր վիճակ՝ դրություն) distress.

թոզ, *բրբ. տես* ՓՈՇԻ:

թոզոտ, *տես* ՓՈՇՈՏ:

թոզոտել, *տես* ՓՈՇՈՏԵԼ:

թոզոտվել, *տես* ՓՈՇՈՏՎԵԼ:

թոթափել, բ. (ցած գցել) throw down, drop; (տապալել) throw off; (թափ տալ) shake off/down; ◊ **լուծը** ~ throw off the yoke; **փոշին** ~ shake the dust off/from.

թոթափում, գ. shaking/throwing off.

թոթով, ա. babble.

թոթովանք, գ. babbling; *փխբ.* (պարզունակ խոսք) baby-talk; ◊ **մանկական** ~ baby-talk, babble, prattle.

թոթովել, բ. babble, prattle.

թոկ, գ. *խսկց.* (հաստ) rope, cord; (բարակ) string; (լվացքի) clothes-line; ◊ ~**ից փախած** madcap, romp; (աղջկա մասին) tomboy, hoyden.

թոհ(ուբոհ), գ. bustle, turmoil; (բառս) chaos.

թող, վ. let; ◊ ~ **նա գնա** let him go; ~ **որ** (փույթ չէ, թնկուզ) though, even if; ~ **թե** (էլ ուր մնաց, էլ չխոսելով) not to mention, leaving alone.

թողարկել, բ. turn out; (հրատարակել) publish, issue; ◊ **ֆիլմ** ~ release a film; **հատուկ համար** ~ publish a special number/edition.

թողարկում, գ. issue, edition, release; ◊ **հատուկ** ~ special issue/edition.

թողնել, բ. leave; (լքել) abandon, forsake; (ձեռք քաշել) give up, leave off; (թույլ տալ) let, allow, permit; (թաց թողնել, ապծակել) let go/off/free, release; (հետաձգել) put off, postpone; ◊ **բեղեր՝ մորուք** ~ grow a beard/moustache; **դուռը բաց** ~ leave the door open; **դուրս** ~ let out; **(միևնույն դասարանում) երկրորդ տարին** ~ keep down (for another year); **ընտանիքը** ~ desert one's family; **ծխելը** ~ give up/leave off smoking; **հարցը բաց՝ քննարկելի** ~ leave the question open/unsettled; **մազերը** ~ grow one's hair long; **ներս** ~ let in, admit; **տեղ չ**~ leave no room (for); **քարը քարին չ**~ raze to the ground; ~ **գնալ** leave everything and go away/off; *փխբ.* (կարել. հույսը կն) give up hope, relinquish; ~**, որ արտահայտվի** let sb speak (up); **թող, թողե՛ք** stop that/it! don't! *ռզմ.* **թողնել** as you were!

թողտվություն, գ. connivance; ◊ **մեկի** ~**ությամբ** with the connivance (of sb).

թողություն, գ. *եկեղ.* remission, remitment, pardon, indulgence; ◊ **մեղքերի** ~ absolution; ~ **խնդրել** beg pardon; **մեղքերին** ~ **տալ** absolve/remit sb's sins.

թոնիր, գ. tonir (big jar dug in the earth in which fire is made, used for baking bread).

թոնրատուն, գ. tonratoon (the shed which houses a tonir).

թոշակ, գ. scholarship, stipend; (կենսաթոշակ) pension; ◊ **անհատական** ~ special pension; **անվանական** ~ nominal stipend; **երկարամյա ծառայության** ~ service pension; **ծերության** ~ old-age pension; **հաշմանդամության** ~ disability pension; **ուսումնական** ~ scholarship, student grant/allowance, stipend; ~**ի անցնել** retire (on a pension).

թոշակառու, գ. pensioner, pensionary; ◊ **անհատական** ~ recipient of a special pension; **անվանական** ~ **(ուսանողական)** student receiving a nominal scholarship; ~ **ուսանող** grant-aided student, shcolar, student having a scholarship.

թոշակավորել, բ. grant a pension (to), pension, pension off; (ուսումնական) grant a scholarship/stipend.

թոշակավորվել, բ. be on a pension, be pensioned off, be granted a scholarship/stipend.

թոշակավորում, գ. (the) grant of a pension, pensioning, pensioning off; (ուսումնական) the grant of a scholarship/allowance/stipend.

թոշնած, *տես* ԹԱՌԱՄԱԾ:

թոշնածություն, գ. the state of being faded/drooped/withered; *փխբ.* (անտարբերություն, բուլություն) flabbiness, inertness, sluggishness, dullness.

թոշնել, բ. fade, droop, wither.

թոշնում, գ. fading, drooping growing/becoming withered; *փխբ.* (բույլ անտարբեր դառնալը) becoming/getting inert/dull/flabby.

ԹՈՌ, *տես* ՈՒՌԿԱՆ:
ԹՈՒՌՆԻԿ, գ. grandson, grandchild.
ԹՈՒՌՆՈՒՀԻ, գ. granddaughter, grandchild.
ԹՈՌՈՒՄ, *տես* ԹԱՌԱՄԱԾ:
ԹՈՌՈՒՄԵԼ, *տես* ԹԱՌԱՄԵԼ:
ԹՈՎԵԼ, բ. charm, fascinate; (կախարդել) bewitch, cast a spell over.
ԹՈՎԻՉ, ա. charming, fascinating; (կախարդիչ) bewitching; ◊ **~ ժպիտ** bewitching smile.
ԹՈՎՉԱՆՔ, գ. fascination, charm; (կախարդանք) bewitchment.
ԹՈՎՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (թովչանք) fascination, charm; (կախարդություն) bewitchment, witchcraft, sorcery.
ԹՈՐԱԾ, ա. distilled.
ԹՈՐԱՄԱՆ, **ԹՈՐԱՆԱԹ** } գ. *բիմ.* retort, (pot) still.
ԹՈՐԱՆԱՅ, **ԹՈՐԱՐԱՆ** } գ. *մանգ.* distillery.
ԹՈՐԵԼ, բ. *մանգ.* distil; ◊ **ջուր ~** distil water; **չոր մեթոդով ~** sublimate.
ԹՈՐԻՉ, գ. *մանգ.* distiller, filter.
ԹՈՐՈՒՄ, գ. *մանգ.* distillation; ◊ **չոր ~** dry/destructive distillation, sublimation.
ԹՈՐՉՈՒՄ, *տես* ԹԱՌԱՄԱԾ:
ԹՈՐՉՈՒՄԵԼ, *տես* ԹԱՌԱՄԵԼ:
ԹՈՓ, գ. *խսկց.* (կտորեղենի) rouleau (pl. -eaus, -eaux); (գնդակ) ball; (գնդացիր) gun, cannon; ◊ *խսկց.* **~ ու թվանք** all one's weapons, armament.
ԹՈՔ, գ. *կզմխս.* lung.
ԹՈՔԱԲՈՐՔ, գ. *բժշկ.* pneumonia, inflammation of the lungs; ◊ **միակողմանի երկկողմանի ~** single/double pneumonia.
ԹՈՔԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* pleura.
ԹՈՔԱԽՏ, գ. *բժշկ.* tuberculosis, pulmonary tuberculosis, *հնց.* (pulmonary) consumption.
ԹՈՔԱԽՏԱՅԻՆ, ա. tubercular; ◊ **~ առողջարան** sanatorium for tuberculosis patients.
ԹՈՔԱԽՏԱՎՈՐ, 1. ա. tubercular, *հնց.* consumptive; 2. գ. tubercular patient; ◊ **~ հիվանդ** tubercular patient.
ԹՈՔԱՅԻՆ, ա. pulmonary; ◊ **~ հիվանդ** lung patient.
ԹՊՐՏԱԼ, բ. beat, throb; flounder; (թրթռալ) flutter, palpitate; ◊ **ցեխի կեղտաջրի մեջ ևն ~** wallow/flounder in the mud; **վախից ~** tremble/thrill with horror; **թիթեռը ~ում է** the butterfly flutters; **սիրտը ~ում է** the heart is throbbing/thumping/beating.
ԹՊՐՏՈՑ, գ. beating; (թրթռոց) flutter, quivering.
ԹՋԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. (cast-)iron foundry.
ԹՋԱՅԻՒԼԱԿԱՆ, ա. (cast-)iron.
ԹՌԻՉՔ, գ. flight; *ավ.* take off; *ճարտ.* (հեճաթեղ) bay; *փխբ.* leap; *մարգ.* (ցատկ) jump; ◊ **~ բարձրության** altitude flight; **~ երկարության** distance flight; **~ մշուշում** fog flying; **երևակայության ~** flight of fancy; **խոյրի~ թաց ~** diving; *ավ.* **ինքնակառավարվող ~** blind/instrument flying; **ճևավոր ~** acrobatic flight; **մտքի ~** flight of thought.
ԹՌԻՉՔԱԿԱՅԱՆ, գ. aerodrome, *ամ.* airdrome; ◊ **տիեզերական ~** space port.
ԹՌԻՉՔԱԿԵՐՊ, **ԹՌԻՉՔԱՉԵՎ** } ա., մ. spasmodic, uneven; ◊ **~ զարգացում** uneven development.
ԹՌԻՉՔԱՀՐԱՊԱՐԱԿ, գ. take-off area, runway.
ԹՌԻՉՔԱՅԻՆ, ա. flight; *ավ.* take-off.
ԹՌԻՉՔԱՎԱՅՐԷՋՔԱՅԻՆ, ա. take-off and landing.
ԹՌԻՉՔԱՒՂԻ, գ. runway, take-off strip.
ԹՌԻՎԱՒ, ա. fidgety, over vivacious; (թեթևամիտ) frivolous.
ԹՌՉԵԼ, բ. fly, fly away; (ճախրել) soar; (չվերթն սկսել) take off; (թռչունի թիթեռի և մասին) fly out; (ցատկել) jump; *փխբ.* (սլանալ) rush/speed/tear along; ◊ **դուրս ~** leave, quit; **~-անցնել** fly by/past/through; **տարբեր կողմեր ~** fly away/asunder, fly in different directions.
ԹՌՉԵԼ-ԳԱԼ, բ. come flying/hurrying, come/arrive in haste.
ԹՌՉԵԼ-ԳՆԱԼ, բ. fly away.
ԹՌՉԿՈՏԵԼ, բ. jump up, leap/bob (up and down).
ԹՌՉԿՈՏՈՒՄ, գ. jumping, leaping, skipping.
ԹՌՉՆԱԲԱՆ, գ. ornithologist.
ԹՌՉՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. ornithological.
ԹՌՉՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ornithology.
ԹՌՉՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. poultry farming/raising.
ԹՌՉՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poultry farming/raising.
ԹՌՉՆԱԲՈՒԾ, գ. poultry farmer/breeder.
ԹՌՉՆԱԲՈՒՅ(Ծ)Ն, գ. nest; (գիշատիչ թռչունի) eyrie, aerie.
ԹՌՉՆԱԿ, գ. birdie, little bird.
ԹՌՉՆԱՁԱԳ, գ. nestling, fledgling, youngling.
ԹՌՉՆԱՁԵՎ, ա. bird-shaped, having the form of a bird.
ԹՌՉՆԱՂԲ, գ. bird droppings/excrement/dung; (ծովային թռչուններից) guano.
ԹՌՉՆԱՅԻՆ, ա. poultry; *գիտ.* avian.
ԹՌՉՆԱՆՈՑ, գ. poultry, poultry-yard; *գիտ.* aviary.
ԹՌՉՆԱՇՈՒԿԱ, գ. bird market; (ծովափնյա թռչնակուտակ) seashore colony of birds.
ԹՌՉՆԱՎԱՃԱՌ, գ. bird seller.
ԹՌՉՆԱՎԱՆԴԱԿ, գ. birdcage.
ԹՌՉՆԱՓԱՆ, *տես* ԹՌՉՆԱՆՈՑ:
ԹՌՉՆԵՂԵՆ, գ. game (bird), (wild)fowl.
ԹՌՉՆԵՐԱՄ, գ. flock, flight.
ԹՌՉՆԻՒՍ, գ. bird-snarer, fowler.
ԹՌՉՆԻՒՍԱԿԱՆ, ա. fowling.

ԹՌՉՆԱՐՍԱԻԹՅՈՒՆ, գ. fowling.
ԹՌՉՈՒՆ, 1. գ. bird; 2. ա. flying, winged; ◊ **գիշատիչ ~** bird of prey; **երգող ~** singing/song bird; **ծղվլան ~** warbler; **ճահճային ~** wader; **չվող ~** bird of passage; **ջրային ~** water fowl; *հմք.* **տնային ~** poultry; **~ի կաթ** pigeon's milk; *փխբ.* **~ի պես ապրել** live a carefree/happy-go-lucky life, be one's own master.
ԹՌՎԼՒԼ, բ. flit, flutter, fly about.
ԹՌՎԼՒԱՆ, ա. jumping, hopping, scampering; (կայտառ) sportive, frisky.
ԹՌՎԼՒՈՑ, գ. flutter(ing).
ԹՌՎԼՒՈՒՆ, *տես* ԹՌՎԼՒԱՆ:
ԹՌՎԼՒՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sportiveness, playfulness.
ԹՌՑՆԵԼ, բ. (ստիպել թռչել) make sth/sb fly, toss/throw up, cause to fly; (սլացնել, մեքենան ևն) rush, whirl along; (քշել. ճանճ, թռչուն ևն) drive away; *մանգ.* volatilize; *փխբ.* (գողանալ) steal; *փխբ.* (արագ գնել՝ խլել) buy up, snatch away; ◊ **բերանից ~** blab (out), let out a secret, let the cat out of the bag, *դրծվ.*; **երեխային ~** toss up/dandle a child; **խելքը ~** go mad/crazy, be mad (on, about).
ԹՌՈՒՑԻԿ[1], ա. fleeting; (վաղանցիկ) transient; ◊ **~ երջանկություն** transient happiness; **~ ժողով** short meeting; **~ հայացք** (passing) glance; **~ հանդիպում** fleeting encounter.
ԹՌՈՒՑԻԿ[2], գ. leaflet; (օդապարուկ) kite; ◊ **~ թղթել** fly a kite.
ԹՎԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. arithmetical; **~ առաջադասություն** arithmetical progression.
ԹՎԱԲԱՆԱՐԵՆ, մ. arithmetically.
ԹՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. arithmetics; *գիտ.* science of numbers.
ԹՎԱԳՐԵԼ, բ. date; (համարակալել) number, mark with a number; ◊ **նամակը ~** date the letter; **էջերը ~** paginate, number the pages.
ԹՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. dating; (համարա-
ԹՎԱԳՐՈՒՄ } կալում) numbering, marking with a number.
ԹՎԱԼ, բ. seem/appear (to), strike as; (երևալ, տեսք ունենալ) look, seem to be; ◊ **~ում է** it seems/appears; **ինձ ~ում է** it seems to me; *հնց.* methinks; **~ում է, թե նա երեխա է** he looks a child; **ավելի տարեց ~** look older; **խելացի ~** seem to be clever.
ԹՎԱԿԱՆՋՈՒ, գ. contingent.
ԹՎԱԿԱՆ, 1. գ. (ամսաթիվ) date; (թիվ, տարի) year; 2. ա. numeral, numerical; (թվային) figure, numerical; ◊ **դասական ~** ordinal numeral; **քանակական ~** cardinal numeral; *քեր.* **~ անուն** numeral; **~ գերակշռություն** numerical superiority; **~ սվյալներ** figures; **1993 ~ին** in (the year of) 1993.
ԹՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. era; chronology, system of chronology; ◊ **մեր ~ից առաջ** B.C. (before Christ); **մեր ~յան** A.D. (Anno Domini).
ԹՎԱԿԱՐԳ, գ. (թվերի կարգ՝ դասավորություն) numeration, numbering.
ԹՎԱԿԱՐԳԵԼ, բ. number, mark with a number.
ԹՎԱԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ } գ. numbering,
ԹՎԱԿԱՐԳՈՒՄ } marking with a number.
ԹՎԱԿԻՐ, ա. dated; ◊ **այսինչ ~ նամակ** a letter dated...
ԹՎԱՀԱՄԱՐ, գ. number.
ԹՎԱՅԻՆ, ա. numerical; ◊ **~ արտահայտություն** numerical expression; **~ կազմ** numerical strength.
ԹՎԱՆԻՇ, ա. (թվով նշանակված) digital; *քեր.* (թիվ ցույց տվող) numerical.
ԹՎԱՆՇԱՆ, գ. number, figure, cipher; (գնահատական) mark; *ամ.* grade; ◊ **~ դնել** put down/give a mark.
ԹՎԱՆՇԱՆԱՅԻՆ, ա. numerical, figure; (գնահատականին վերաբերող) concerning marks/grades.
ԹՎԱՉԱՓ, գ. arithmometer.
ԹՎԱՏԱԽՏԱԿ, գ. dial (plate).
ԹՎ(ԱՐԿ)ԵԼ, բ. enumerate, list; (հաշվել) count.
ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԹՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԹՎԱԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ:
ԹՎԱՐԿՈՒՄ, գ. numeration, counting, listing, (համարակալում) numbering, order of numbers.
ԹՎԱՅՈՂ, ա. seeming; (երևացող) apparent.
ԹՎԱՅՈՒՅՑ, *տես* ԹՎԱՏԱԽՏԱԿ:
ԹՎԱՅՈՒՅԼԿ, գ. (աղյուսակ) table.
ԹՐԱԽԿ, ձ. bang!
ԹՐԱՋՈՒԿ, գ. *կենդ.* swordfish.
ԹՐԱՄԱՐՏ, գ. sword fight(ing).
ԹՐԱՄԱՐՏԵԼ, բ. sword fight.
ԹՐԱՇԵԼ, *տես* ՍԱՓՐԵԼ:
ԹՐԱՇՎԵԼ, *տես* ՍԱՓՐՎԵԼ:
ԹՐԱՇՈՒՇԱՆ, գ. *բսբ.* gladiolus (pl.-li), swordlily, cornflag.
ԹՐԱՊԱՏՅԱՆ, գ. scabbard, sheath.
ԹՐԱՄՈՒՄԵՐ, գ. *մարզ.* fencing.
ԹՐԱՄՈՒՄԵՐԱԿԻՐ, գ. *մարզ.* fencer.
ԹՐԱՄՈՒՄԵՐԱՄԱՐՏ, գ. fencing, fence.
ԹՐԱՏԵԼ, բ. sabre, cut, slash to pieces; *փխբ.* (ճեղքել) split.
ԹՐԵՎ, միայն **~ գալ** կապակցության մեջ՝ loaf/loiter about, loiter one's time away.
ԹՐԸԽԿ } ձ. bang!
ԹՐԸ(Ի)Փ }
ԹՐԹԻԹ, գ. vibration; *փխբ.* (հուզմունք, դող) trepidation, thrill; *երաժշ.* tremolo.
ԹՐԹՆՋՈՒԿ, գ. *բսբ.* sorrel.
ԹՐԹՆՋ(ՈՒ)ԿԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* oxalic acid.
ԹՐԹՆՋՈՒԿԱՅԻՆ, ա. sorrel.
ԹՐԹԻՌԱԼ, բ. *ֆիզ.* oscillate, vibrate; (դողալ) tremble, palpitate; (երերալ) quiver; (հուզ-

մուճք ապրել) thrill; (կրակի մասին) flicker; ◊ **սիրտը ~ում է** the heart palpitates; *խսկց.* the heart goes pit-a-pat.

ԹՐԹՌԱՍԱՐՔ, գ. *տեխ.* vibrator.

ԹՐԹՌԱՑՆԵԼ, բ. vibrate; (հուզել) thrill.

ԹՐԹՌԱՑ, գ. trembling, quivering, trepidation; (տրոփյուն) throbbing.

ԹՐԹՌԻՄ, գ. flicker, twinkling; *ֆիզ.* vibration, oscillation.

ԹՐԹՌԻՆ, ա. vibrating, oscillatory; (դողդող) trembling, palpitating; (տատանվող, երերուն) quivering; ◊ **~ ձայն** quivering/vibrating/tremulous voice.

ԹՐԹՈՒՐ, գ. *կենդ.* larva (pl.-ae), caterpillar; *տեխ.* (caterpillar) track.

ԹՐԹՈՒՐԱԿԵՐ, ա. worm-eaten.

ԹՐԹՈՒՐԱՆԻՎ, գ. caterpillar wheel.

ԹՐԹՈՒՐԱՆՄԱՆ, ա. worm-like.

ԹՐԹՈՒՐԱՎՈՐ, ա. caterpillar, track-laying; ◊ **~ տրակտոր** caterpillar tractor, crawler tractor.

ԹՐԻՔ, գ. dung, cow-dung, droppings; (արտաթորանք) excrement, faeces.

ԹՐԼՍԿԱԼ, բ. flop down; (վայր ընկնել) tumble, fall down; (թրմփալ) fall down heavily.

ԹՐԼՍԿԱՑՆԵԼ, բ. slam, bang, crash, flap; (ծեծել) slap, spank, (give a) smack; (վայր գցել) bang/dash down, drop, let fall with a bang/crash; (թակել) clatter; ◊ **դուռը ~** bang/slam the door; **գլխին ~** bang sb on the head.

ԹՐԽԿՈՑ, գ. bang, slam, clap, flop, clatter, crash.

ԹՐՉԱՐԱՆ, գ. kiln.

ԹՐՉԵԼ, բ. (կավե ամաններեն) fire, bake; *փխբ.* (կոփել) temper, forge,

ԹՐՉՎԵԼ, բ. *փխբ.* (կոփվել) become tempered/forged.

ԹՐՉՈՒՄ, գ. firing, kilning; (կավի) firing, baking; (հաճքի) roast, roasting.

ԹՐՉՈՒՆ, ա. fired, baked; *փխբ.* tempered, forged.

ԹՐՄՓԱԼ, բ. fall down with a crash, crash down, fall down heavily; ◊ **աստիճաններից ~** fall downstairs; (աղմուկով) crash downstairs.

ԹՐՄՓԱՑՆԵԼ, բ. drop with a crash/bang; (ցած գցել) bang down.

ԹՐՄՓՈՑ, գ. crash, bang.

ԹՐՋԵԼ, բ. wet; (թացացնել) drench; ◊ **լվացքը ~** soak the washing; **կանեփը՝ վուշը ~** ret the hemp/the flax; **կոկորդը ~** wet one's whistle; **մի քիչ ~** moisten; **ոտքերը ~** get one's feet wet, have wet feet; **տակը ~** wet oneself.

ԹՐՋՈՑ, գ. soaking, steeping, macerating; (դեղաթրջոց) compress, wash, lotion; ◊ **աչքի ~** eye-lotion; *բժշկ.* **~ դնել** foment, make/apply a compress.

ԹՐՋՎԱԾ, ա. soaked, soggy; (թաց) wet; (խոնավ) moist; ◊ *խսկց.* **~ հավ** milk-sop, chicken-heart.

ԹՐՋՎԵԼ, բ. be soaking/sopping wet; (խոնավանալ) get wet/soaked; ◊ **մինչև ոսկորները ~** get drenched/wet to the skin.

ԹՐՋՈՒՄ, գ. wetting, soaking; *մանգ.* maceration.

ԹՐՔԵԼ, բ. dung, foul, make foul/dirty.

ԹՐՔՈՏ, ա. dungy.

ԹՐՔՈՏԵԼ, բ. dung.

ԹՐՔՈՏՎԵԼ, բ. become dungy.

ԹՐՔՈՒՀԻ, գ. Turk(ish) woman.

ԹՈՒ՜, ձ. pah, confound it! botheration! (զզվանքի արտահայտությունն) fie! faugh! ugh!

ԹՈՒԶ, գ. (պտուղը) fig; (ծառը) fig(-tree); ◊ **~ի չիր** dried figs.

ԹՈՒԹ, գ. mulberry; (բքենի) mulberry (-tree); ◊ **~ի օղի** mulberry vodka.

ԹԹԱՍՏԱՆ, գ. mulberry-grove.

ԹՈՒԹԱԿ, գ. parrot.

ԹՈՒԹԱԿԱՔԱՂ, մ. like a parrot, parrot-like; ◊ **~ կրկնել** parrot.

ԹՈՒԹԱԿԱՅԻՆ, ա. parrot.

ԹՈՒԹԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ◊ **~ անել** parrot.

ԹՈՒԹԽԱԼ, գ. organic glue (made of animal hoofs).

ԹՈՒԹՈՒՆ, գ. tobacco.

ԹՈՒԹՔ, գ. *բժշկ.* piles, haemorrhoids.

ԹՈՒԼԱՔԵՐԱՆ, գ. *խսկց.* blabber; (բացթողան) gawk, gullible person; (շատախոս) chatterer, talker, chatterbox.

ԹՈՒԼԱԿԱԶԱՂ, ա. sickly, puny, undersized.

ԹՈՒԼԱԿԱԶԱՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sickliness, puniness.

ԹՈՒԼԱԿԱՄ, ա. weak-willed, weak of will, characterless.

ԹՈՒԼԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weak will, lack of character, flabbiness.

ԹՈՒԼԱՄԱՐՄԻՆ, *տե՛ս* ԹՈՒԼԱԿԱԶԱՂ:

ԹՈՒԼԱՄԻՏ, ա. weak-minded, weak-headed, imbecile.

ԹՈՒԼԱՄՄՐԹ, ա. flabby, feeble, spineless.

ԹՈՒԼԱՄՄՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. flabbiness, feebleness, spinelessness.

ԹՈՒԼԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weak-mindedness, weak-headedness, imbecility; ◊ **ծերունական ~** dotage.

ԹՈՒԼԱՆԱԼ, բ. weaken, grow/become weak/weaker/feeble; (արծակ՝ չկապած դառնալ) become/grow loose; (տկարանալ) weaken, grow weak; (մեղմանալ) relent; (փափկել) soften, grow soft; (քամու կն մասին) slack off, slacken; (մրգերի մասին) grow soft/pulpy; *փխբ.* (թուլամորթ դառնալ) grow flabby; ◊ **լարվածությունը՝ ուշադրությունը ~** slacken, relax; **ծիծաղից ~** split/burst one's sides with laughter.

ԹՈՒԼԱՍԻՐՏ, ա. faint-hearted, poor-spirited; (վախկոտ, երկչոտ) cowardly, craven; ◊ **~**

մարդ faint-hearted/chicken-hearted fellow, cowardly man, coward.

ԹՈՒԼԱՍՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. faint-heartedness, cowardice.

ԹՈՒԼԱՑՆԵԼ, բ. weaken; (տկարացնել) enfeeble; (մեղմացնել) mollify; (արձակել) loosen; (փափկացնել) make soft, soften; ◊ **լարվածությունը** ~ ease the tension, loosen, relax; **միջազգային լարվածությունը** ~ lessen/reduce international tension; *տեխ.* **պտուտակը** ~ loosen a screw; **ուշադրությունը՝ ճիգերը՝ մկանները և՛** ~ relax one's attention/efforts/muscles etc; **քաղաքական լարվածությունը** ~ relieve (the) (political) tension.

ԹՈՒԼԱՑՈՒՄ, գ. weakening, slackening; (փափկում) softening; ◊ **լարվածության** ~ slackening of tension; **միջազգային լարվածության** ~ relaxation of international tension; **ուշադրության՝ կարգապահության** ~ relaxation; **քաղաքական լարվածության** ~ détente.

ԹՈՒԼԱՑՈՒՑԻՉ, գ. purge, purgative, laxative.

ԹՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weakness, looseness, feebleness; (մտավոր տկարություն) mental laxity/weakness; (թերություն, թույլ տեղը) weak point/side; (հակում, համակրանք) weakness (for); (անուժություն) debility; *բժշկ.* asthenia; ◊ ~ **զգալ** feel low/poorly; **բնավորության** ~ foible, weakness, slackness; **մեկի նկատմամբ** ~ **ունենալ** have a soft spot (in one's heart) for sb; **~թյան նոպա** fit of weakness; **~թյան պահին** in a weak moment.

ԹՈՒԽ, ա. dark-complexioned/-skinned; ◊ ~ **աղջիկ՝ կին** dark girl/woman; ~ **դեմք** dark face.

ԹՈՒԽԱՋԱՅԱ, **ԹՈՒԽԱՋԱՎԻ** } *տես* ԹԽԱՋԱՅԱ:

ԹՈՒԽՄՈՐՈՒԿ, **ԹՈՒԽՄՈՐՈՒՔ** } *տես* ԹԽԱՄՈՐՈՒԿ:

ԹՈՒԽՊ, գ. (ամպ) cloud, nimbus; (մշուշ) mist, fog, haze.

ԹՈՒԽՍ, գ. brood-hen.

ԹՈՒՂԹ, գ. paper; (փաստաթուղթ) document, paper; (խաղաթուղթ) card; (գրություն) note; (արժեթուղթ) securities; ◊ **գծերով՝ տողած** ~ ruled paper; **նամակի** ~ letter/note paper; **վանդակավոր** ~ squared paper; ~ **բաց անել՝ նայել** tell sb's fortune/one's fortune by cards; ~ **խաղալ** play cards; ~ **մրոտել** waste paper; ~ **փող** currency bill, bank-note; **~երը լրացնել** fill in a form/questionnaire; **~երը քրքրել** rummage in/delve into one's papers; **~ին հանձնել** commit to paper; **~ի վրա մնալ** remain on paper.

ԹՈՒՄԲ, գ. hill, hillock, knoll, mound; (պատնեշ) bank, embankment; (ամբարտակ) breakwater, dam, dike, dyke; (մարգ, ածու) bed.

ԹՈՒՅԼ, ա. weak; (աղոտ) faint; (վտիտ) feeble; (ոչ ձիգ) loose, slack; (նվազ) faint, slender; (վատ, վատորակ) poor; (անհամոզիչ, ոչ հիմնավոր) lame; ◊ ~ **աշակերտ** bad/backward pupil; ~ **առողջություն** weak/delicate/poor health; ~ **արդարացում՝ պատրվակ** lame excuse; ~ **երեխա** weak/feeble child; ~ **զարգացում** poor development; ~ **հանգույց** loose knot; ~ **հռետոր** poor speaker; ~ **հույսեր** faint/slender hopes; ~ **ձայն** weak/small voice; ~ **սեռ** weaker sex; ~ **տալ** permit, allow, let; **սխալ** ~ **տալ** commit an error; **իրեն** ~ **տալ** permit oneself; ~ **չտալ** bor (from), prohibit; ~ **տեղը՝ կողմը** weak point/place/side; **մեկի** ~ **տեղը գտնել** find sb's weak spot, find the joint in the armour, *ղրկվ.*; *խսկզ.* ~ **տեղին դիպչել** touch the right chord; ~ **փաստարկ** weak/lame argument; ~ **փորձ** feeble attempt.

ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼ, բ. (թույլ տալ) allow, permit, let, license.

ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ, ա. permissible.

ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. permissibility.

ԹՈՒՅԼԱՏՎԵԼ, բ. be allowed/permitted.

ԹՈՒՅԼԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ԹՈՒՅԼԱՏՈՒՄ** } *տես* ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ:

ԹՈՒՅԼ-ԹՈՒՅԼ, մ. very weakly, enfeebled.

ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. permission, permit, leave; (համաձայնություն) consent, sanction; (արտոնագիր) licence; ◊ **արտադրության** ~ production licence; **գրավոր** ~ permit, authorization; **շինարարության** ~ building permit; **ձեր ~թյամբ** with your permission, by your leave.

ԹՈՒՅՆ, գ. poison; *հնց.* bane; (օձի ևն) venom; ◊ **դանդաղ գործող** ~ slow poison; ~ **տալ** (administer) poison; ~ **ընդունել՝ խմել** take poison, poison oneself.

ԹՈՒՅՐ, գ. (ևաև կենդ. մասին) colour (of the hair); (ձիու մասին) coat.

ԹՈՒՆԱԲԱՆ, գ. *մանգ.* toxicologist.

ԹՈՒՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. *մանգ.* toxicological.

ԹՈՒՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *մանգ.* toxicology.

ԹՈՒՆԱԶԵՐԾ, ա. devoid of poison, detoxified, detoxicated.

ԹՈՒՆԱԶԵՐԾԵԼ, բ. render poisonless, detoxify, detoxicate.

ԹՈՒՆԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. rendering poisonless, detoxification, detoxication.

ԹՈՒՆԱԼԻ(Ց), ա. poisonous, toxic; *փիլք.* venomous, malicious, cutting; ◊ ~ **հայացք** venomous look/glance.

ԹՈՒՆԱՆՅՈՒԹ, գ. *մանգ.* toxic/poisonous substance.

ԹՈՒՆԱՍՈՒՆԿ, գ. poisonous mushroom/fungus, toadstool.

ԹՈՒՆԱՎԱՐ, ա. poisonous, venomous, toxic; *փխրք.* (չարասիրտ, քինոտ) malignant; ◊ ~ **գազ** poison/toxic gas; ~ **լուծ** toxic diarrhoea; ~ **հղիություն** toxic pregnancy; ~ **օձ** venomous snake.

ԹՈՒՆԱՎԱՐԵԼ, բ. poison, envenom; ◊ **կյանքը հաճույքը ուրախությունը** ~ spoil/mar one's life/the pleasure.

ԹՈՒՆԱՎԱՐԻՉ, ա. poisonous, poisoning.

ԹՈՒՆԱՎԱՐՎԵԼ, բ. be poisoned, poison oneself.

ԹՈՒՆԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poisonousness, toxicity.

ԹՈՒՆԱՎԱՐՈՒՄ, գ. poisoning; *բժշկ.* intoxication; ◊ **գազով** ~ gas-poisoning; **կապարով** ~ lead-poisoning.

ԹՈՒՆԱՔԻՄԻԿԱՏՆԵՐ, գ. chemical weed- and/or pest-killers.

ԹՈՒՆԴ, ա. strong; (մոլի) ardent, violent; (ազդեցիկ) impressive, imposing; (մուգ) dark; ◊ ~ **դիտողություն** biting remark; ~ **հայհոյանք** swearing, bad language; ~ **թեյ** strong/dark tea; ~ **թշնամի** sworn enemy; ~ **ժամանակ՝ միջոցին** in full swing; ~ **խմիչք** strong/potent drink; ~ **խոսքեր** hurtful/bitter words/terms, seething terms; ~ **կարմիր** dark/deep red; ~ **մարզասեր** ardent/fervent fan; ~ **վեճ** heated argument, heated/hot discussion; **վեճի** ~ **միջոցին** at the height/in the heat of the dispute.

ԹՈՒՆՆԵԼ, գ. subway, tunnel; ◊ ~ **փորել** tunnel.

ԹՈՒՆՆԵԼԱՊԱՏՈՂ, գ. tunnel-builder/maker.

ԹՈՒՆՆԵԼԱՅԻՆ, ա. tunnel.

ԹՈՒՆՈՏ, ա. venomous, malicious, cutting, bitter; ◊ *խսկց.* ~ **լեզու** venomous/biting tongue.

ԹՈՒՆՈՏԵԼ, բ. poison, envenom.

ԹՈՒՆՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poisonousness, toxicity, biliousness, jaundice.

ԹՈՒՇ, գ. cheek; ◊ **թշերից արյուն է կաթում** he/she is in blooming health/the very picture of health.

ԹՈՒՋ, գ. cast iron; ◊ **կռելի** ~ malleable cast-iron; **ձուլման** ~ foundry iron.

ԹՈՒՋԱՅՈՒԼԱԿԱՆ, ա. cast-iron.

ԹՈՒՋԱՅՈՒԼԱՐԱՆ, գ. (cast-)iron foundry.

ԹՈՒՋ(Ե), ա. cast-iron.

ԹՈՒՐ, գ. sabre, sword, falchion; *առմ.* saber; ◊ ~ **առնել** draw the sword; ~ **ու բվանք լինել** be at daggers drawn/sword's points; ~**ը պատյանի մեջ դնել** sheathe the sword; ~**ի բերան տալ** sabre, slash, slaughter; ~**ի տակով անցնել** submit.

ԹՈՒՐՄ, գ. infusion, decoction; ◊ **դաղձի** ~ mint infusion/decoction.

ԹՈՒՐՔ, գ. Turk; ◊ ~ **թաթարական** Turko-Tatar, Turkic-Tatar.

ԹՈՒՐՔԱԳԵՏ, գ. Turkologist.

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ, ա. Turkish, Turkic; ◊ ~ **լեզուներ** Turkic languages; ~ **ցեղեր** Turkic tribes.

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅ, գ. Turkish Armenian.

ԹՈՒՐՔԱՆԱԼ, բ. turn Turk; *փխրք.* (կատաղել) become enraged, get/fly into a rage, get furious.

ԹՈՒՐՔԵՐԵՆ, գ., ա., մ., Turkish, the Turkish language.

ԹՈՒՐՔՄԵՆ, գ. Turkmen, Turkoman.

ԹՈՒՐՔՄԵՆԱԿԱՆ, ա. Turkmenian.

ԹՈՒՐՔՄԵՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Turkmen, the Turkmen language.

ԹՈՒՓ, գ. bush, shrub; ◊ **խաղողի** ~ vine/grape leaf.

ԹՈՒՔ, գ. spit, slobber, spittle; *գիտ.* saliva; ◊ ~ **թափել** (ձախսել, ամոթանք տալ) slobber; ~**ը բերանն է լցվում** it makes one's mouth water, one's mouth is watering; ~**ը կուլ տալ** swallow (the/one's saliva/spit).

ԹՈՒՔՈՒՄՈՒՐ, գ. infamy, disgrace; shame; ◊ ~ **տալ** shame, put to shame.

ԹՓԱԿԱԼԵԼ, բ. grow in bushes.

ԹՓԱԿԱԼՈՒՄ, գ. growing in bushes.

ԹՓԱՇԱՏ } ա. bushy.
ԹՓԱՒԱՏ }

ԹՓԹՓԱԼ, բ. trample.

ԹՓԹՓԱՅՆԵԼ, բ. stamp, hammer; (խփել) beat, slap; ◊ **ոտքերը** ~ stamp one's foot/feet, knock; **մեջքին մեջքը** ~ slap/clap sb on the back; ~**ով քայլել** stomp around, go tramping.

ԹՓԹՓՈՑ, գ. footfall, tread, tramp; (խփոց) beating, hammering.

ԹՓՈՏ, ա. bushy, shrubby.

ԹՓՈՒՏ, գ. bushes, shrubs; (խիտ մացառուտ) brushwood, scrub, thicket.

ԹՔԱԳԵՂ, գ. *կզմխս.* salivary gland.

ԹՔԱԾ, վ. spit (upon); ◊ ~ **ունեմ** I don't care (a fig/damn).

ԹՔԱԾՈՒՂԻ, գ. salivary duct.

ԹՔԱԾՈՒԱՆՔ, գ. *ֆիզիոլ.* salivation, *բժշկ.* sialorrhea.

ԹՔԱԿԱԼԵԼ, բ. fill with saliva, be wet with saliva, water.

ԹՔԱՄԱՆ, գ. spitoon.

ԹՔԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* salivary.

ԹՔԵԼ, բ. spit; *բժշկ.* expectorate; (անպատվել) spit, defame, revile; (արհամարհել) not care a damn/bit about; ◊ **արյուն** ~ spit blood; ~ **մի բանի վրա** spit upon sth.

ԹՔԵԼ-ՄՐԵԼ, բ. (թուրմուռ տալ) shame, put to shame, abuse, defame.

ԹՔՈՏ, ա. slobbery, dribbling, drivel(l)ing; *խսկց.* (փսլնքոտ) slobbery.

ԹՔՈՏԵԼ, բ. wet with saliva, spit (at); *հնց.* beslaver; ◊ **մատները** ~ wet one's fingers with saliva.

ԹՔՈՏՈՒՄ, գ. spitting.

Ժ

Ժ, ժ the tenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) ten, tenth; ◊ **~ դարում** in the tenth century.

ԺԱՄ, գ. (ժամանակի միավոր) hour; (ժամացույցի թվերը) o'clock; (ժամանակ, ժամկետ) time, hours, period; *բրբ.* (եկեղեցի) church; ◊ **բարի՝ չար ~** in a good/evil hour; **կես ~** half an hour; **մեկ ~ հետո** 1. after an hour; 2. an hour later; **մեկ ~վա ընթացքում** in an hour; **մեկ ~ ուշացումով** an hour late; **մեկուկես ~** an hour and a half; **մեղյալ ~** quiet time, siesta, nap; **մոտ երկու ~** about/around two hours; **նախաճաշի՝ ճաշի նման ~** breakfast/dinner/lunch hour/time; (հիմնարկի, խանութի) **փակելու ~** closing time; **ուսումնական ~** teaching/school period, term-time; **պատեհ ~ին** in time, in good time; **ուշ՝ վաղ ~ին** at a late/early hour, late/early; **~ով** (աշխատել, վարձել) by the hour; **ազատ ~եր** leisure hours, time off, spare/free time; **աշխատանքային ~եր** office hours; **ընդունելության ~եր** reception hours; (բժշկի) consulting hours; **լարված երթևեկության ~եր** rush hour(s) (traffic); **հանգստյան ~եր** rest time, siesta; **ուսումնական ~եր** school hours; **կեսգիշերից մինչև լուսաբաց ընկած ~երը** the small hours; **~երով** for hours; **~ը քանի՞սն է** what time is it? what is the time? **~ առ ~** every moment, with every passing hour, hourly; **դա մեկ ~ կտևի** it will take an hour; **ցերեկվա ~ը 12-ը** midday, noon; **գիշերվա ~ը 12-ը** midnight; **ցերեկվա ~ը 1-ին** at one (o'clock) in the afternoon/p.m. **գիշերվա ~ը 1-ին** at one (o'clock) in the morning/a.m. **երեկոյան ~ը 6-ին** at six (o'clock) in the evening/p.m.; **~ը 12-ն է** it is twelve (o'clock); **~ը 12-ին** at twelve o'clock.

ԺԱՄԱԳԻՐՔ, գ. prayer book; (անգլիական եկեղեցում) Book of Common Prayer.

ԺԱՄԱԳՈՏԻ, գ. time zone.

ԺԱՄԱԳՈՐԾ, գ. watchmaker, clockmaker.

ԺԱՄԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. clock, watch; ◊ **~ արհեստանոց** watchmaker's (shop).

ԺԱՄԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. watchmaking.

ԺԱՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ժամանակը չափելու գիտություն) horography; (ժամացույց ստեղծելու գիտություն) horology.

ԺԱՄԱԴԻՏԱԿ, գ. chronoscope.

ԺԱՄԱԴԻՏԱԿԱՆ, ա chronoscopic.

ԺԱՄԱԴԻՏԵԼ, բ. cast a horoscope.

ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐ } գ. meeting-place
ԺԱՄԱԴՐԱՏԵՂ } (հատկապես զորքերի նավերի կամ); rendezvous.

ԺԱՄԱԴՐԵԼ, բ. make/fix an appointment with sb, agree on a rendezvous, *խսկց.* make/fix a date with.

ԺԱՄԱԴՐԵԼ } բ. 1. to date;
ԺԱՄԱԴՐՎԵԼ } 2. have a date.

ԺԱՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. appointment (հատկապես զորքերի նավերի կամ մասին); rendezvous; (հանդիպում) meeting; *խսկց.* date; ◊ **~ ունենալ** have a date/an appointment; **գնալ՝ չգնալ ~բյան** keep/break an appointment/a date.

ԺԱՄԱԿԱՐԳ, գ. regulations; (նիստի ժամանակ) time limit; ◊ **~ պահպանել** stick to the time limit, keep within the time limit; **~ սահմանել** fix/set a time limit.

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (church) service.

ԺԱՄ(Ա)ՀԱՐ, գ. *եկեղ.* bell-ringer.

ԺԱՄ(Ա)ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* bell ringing.

ԺԱՄԱՀԱՑ, գ. funeral repast/banquet.

ԺԱՄԱՅԻՆ, ա. hour; (ժամացույցի) **~ սլաք** hour hand; **~ վճար** payment by the hour/per hour.

ԺԱՄԱՆԱԿ, 1. գ. time; (ժամկետ, հատված) period; (տարվա եղանակ) season; *քեր.* tense; 2. կ. (ընթացքում) during; ◊ **ազատ ~** 1. spare time; 2. մ. at leisure, in one's spare time; **~ առ ~** from time to time, once in a while, now and again, every now and then, at times; **երեխա ~** as/when a child, in childhood; **զրույցի ~** during (the) conversation/discourse; **լավ ~ անցկացնել** have a good time; **~ հատկացնել** to spare one's time; **հունձի ~** harvest-time; **ձմեռ ~** winter time; **ճաշի ~** during/at dinner (time); **մեր ~** in our time, now(a)days; **մի ~** at one time/once; **միևնույն ~** (միաժամանակ) at the same time, simultaneously; (մյուս կողմից) on the other hand; **մի քանի՝ որոշ ~ առաջ** some time ago/before; **ոչ մի ~** at no time/never; **որևէ ~** some time or other; **~ խլող** time-consuming; **~ խնայել** save time; **~ շահել** gain time; **~ չլինելու պատճառով** for lack of time; **~ չունենալ** have no time, be pressed for time, be short of time; *խսկց.* be packed up; **~ը անց կացնել** to spend time, while away time, pass the time; **կորցրած ~ը հետ շահել** make up for lost time; **~ը սպառել** potter (away)/fill in one's time; **~ը չի սպասում** time is pressing, there is no time to lose; **~ը ոսկի է** time is money; **~ը վատնել** squander/waste time; **~ը ցույց կտա** time will show; **օրվա ~ը** the time of (the) day; **իսկը ~ն է**

բրբ. it is time, now is the time, just the time (to, for), the (right) time (to, for); **վաղուց ~ն է** it is high time; **~ի ընթացքում** in the course of time, in due course, in time; **~ին** in one's time, at one time, once, in due course; **ամեն ինչ իր ~ին** all in good time; **իր՝ ճիշտ ~ին** in due/good time, in due course, in one's own time; **կարճ՝ երկար ~ով** for a short/long time; **անհիշելի ~ներից** from time out of mind, from time immemorial; **ապագա՝ գալիք ~ներ** times to come; **վերջին ~ներս** lately, of late, recently, for some time.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. chronography, chronology.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳԻՐ, գ. chronologer, chronologist; (տարեգիր) annalist; (պատմագիր) chronicler.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳԻՐՔ, գ. chronicle; (տարեգրություն) annals.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ, ա. chronological; (տարեգրական) annalistic.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԵԼ, բ. make a chronicle of, record in a chronicle.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. chronicle, annals; chronology, chronography.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԸՆԹԱՑՔ, գ. period, duration; **~ում** during; ◊ **բացակայության ~ում** during one's absence.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ, ա. contemporary; (արդի) modern; (այժմեական) up-to-date, nowaday; ◊ **~ գրականություն՝ կյանք՝ պատմություն** ևն contemporary literature/life/history etc.; **~ իրադարձություններ** current events, contemporary events; **~ հագուստ՝ զգեստներ** fashionable/contemporary clothes; **~ոճ** fashion/contemporary style.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿՑԱԿԱՆ, ա. contemporaneous.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. contemporaneity.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՀԱՏՎԱԾ, գ. period/space of time; ◊ **անընդհատ՝ անընդմիջվող ~** stretch of time, continuous period of time.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԻՆ, ա. time; ◊ **~ սահման** time limit.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՑ, գ. period; (միջոց) interval; interim; (ժամանակ) while; (ժամանակահատված) stretch; (ընթացք, տևողություն) space, duration; ◊ **կարճ ~** (short) spell; **այդ ~ում** in the interim, meantime, meanwhile.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԾՐՋԱՆ, գ. period, epoch; *երկրբ.* geological period; (դարաշրջան) age; (դարագլուխ) era; ◊ **անցման ~** transition(al) period; **Քրիստոնեության ~** the Christian era.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՉԱՓ, գ. chronometer.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. chronometric.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՉԱՓԵԼ, բ. time.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՉԱՓԻՉ, գ. timekeeper.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. timing.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՉԱՓՈՒՄ, գ. timekeeping, timing.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎԱՐՁ, **ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՃԱՐ** } գ. payment by the *hour/day/week*; ◊ **~այինաշխատանք** time work, work paid by the hour/day/week etc.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ, ա. (նախնական, պայմանական) temporary; provisional; (անցողիկ) transient, fleeting; ◊ **~ աշխատանք** temporary employment; **~ բնակարան** temporary residence; **~ երջանկություն** transient/fleeting happiness; **~ կամուրջ** temporary bridge; **~ կառավարություն** Provisional Government; **~ կոմիտե** interim committee; **~ հաջողություն** transient success; **~ միջոց** stop-gap/temporary measure; (քարտուղարի) **~ պաշտոնակատար** acting (secretary).

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐԱՊԵՍ, մ. temporarily, provisionally.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. temporariness.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑԱՒՏԱԿ, գ. timetable, schedule.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՏԱՐ, ա. time consuming.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ, գ. (գրաֆիկ) schedule; (ռեգլամենտ) time limit, regulation; (ժողովում) time limit; (չվացուցակ) timetable; ◊ **ըստ ~ի** according to schedules; **~ սահմանել** fix a time-limit.

ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ, մ. in time; ◊ **հարմար ~** in good time, at a good hour; **պատեհ ~** in proper time, opportunely; **իր ~** at one time, in its time; **~ ասված խոսք** word in season.

ԺԱՄԱՆԱԿՈՎ, մ. (once) upon a time; (անցյալում) in former times, in the old days, formerly; (ապագայում, հետագայում) in due course; ◊ **որոշ ~** for some time.

ԺԱՄԱՆԵԼ, բ. arrive at (a small town/port)/ in (a big city/country/harbour); ◊ **գնացքը ~ց** the train arrived.

ԺԱՄԱՆՑ, գ. pastime, entertainment; (զվարճանք, զվարճություն) amusement; (հաճույք, վայելք) enjoyment; (զրվելը) diversion.

ԺԱՄԱՆՈՒՄ, գ. arrival, coming; ◊ **~ման պես** on one's arrival.

ԺԱՄԱՊԱՀ, գ. man on duty, guard; (պահակ) watch(man); (զինվորական) sentry, sentinel; ◊ **~ կանգնել** (keep) guard (over), stand sentry/sentinel (over), keep watch (on/over), be on watch; **~ին փոխել** relieve a guard/sentry.

ԺԱՄԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (being on) duty/guard, watch.

ԺԱՄԱՍԱՑ, գ. choirboy, liturgist.

ԺԱՄԱՍԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. church service; divine service, (public) worship, liturgy.

ԺԱՄԱՍԵՐ, ա. devout person; (բարեպաշտ) pious, God-fearing; (կրոնապաշտ) religious.

ԺԱՄԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. devotion, piety.

ԺԱՄԱՎԱՃԱՌ. միայն **~ լինել** կապակցությամբ՝ waste time, be a timewaster.

ԺԱՄԱՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. waste of time.

ԺԱՄՎԱՐՁ, ԺԱՄՎՃԱՐ գ. payment by the hour.

ԺԱՄՎԱՐՁԱՅԻՆ, ա. paid by the hour/per hour; ◊ **~ աշխատանք** time-work; **~ դասախոս** part-time lecturer/teacher.

ԺԱՄԱՏԱԽՏԱԿ, գ. timetable.

ԺԱՄԱՑՈՒՅՑ, գ. clock, watch; (զարթուցիչ) alarm clock; (ժամը ցույց տվող ցանկացած սարք) timepiece; ◊ **ավազի ~** sandglass; **արևի ~** sundial; **գրպանի ~** watch; **թևի ~** watch, wrist watch; **կանգուն ~** grandfather('s) clock; **սեղանի՝ պատի ~** clock; **համեմատել ստուգել ~ները** synchronize watches; **~ը առաջ է (ընկնում)** the clock/watch is fast/gains; **~ը լարել** wind (up) a clock/watch; **~ը կանգնել է** the clock/watch has stopped/run down; **~ը հետ է (մնում)** the clock/watch is slow/loses; **~ը ստուգել** check the clock/watch; **~ը ուղղել** set the clock/watch; **~ի սլաքի հակառակ ուղղությամբ** counter-clockwise; **~ի սլաքի ուղղությամբ** clockwise; **~ի պես (ճշգրիտ, ճշտապահ)** like clockwork, with clockwork precision; **իմ ~ով (ժամը 5-ն է)** (it is five o'clock) by my watch.

ԺԱՄԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. divine service, public worship.

ԺԱՄԿԵՏ, գ. period, term, time limit, (վերջա~) deadline; (ժամանակ) time, date; ◊ **ծայրահեղ՝ վերջին ~** closing date, deadline; **միամսյա ~** a period of one month; **պաշտոնավարման ~** term of office; **վճարման ~** date of payment/maturity; **երբ ~ն ավարտվի** when the time is up/expires; **երբ է լրանում ձեր վիզայի ~ը** when does your visa expire? **~ը երկարացնել** extend, prolong; **իմ գործուղման ~ը ավարտվում է** my assignment ends; **վիզայի ~ը երկարացնել** extend a visa; **ամենակարճ ~ում** in the shortest possible time; **նշված ~ում** by a specified date; **~ի ավարտ** time lapse; **վաղեմության ~** limitation period.

ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ, ա. (conditioned/stipulated by certain) term/date.

ԺԱՄԿԵՏԱՆՑ, ա. overdue: ◊ **մուրհակը ~ է** the draft is overdue; **անձնագիրը ~ է** the passport has run out/expired.

ԺԱՄԿՈՉ, *տես* ԺԱՄ(Ա)ՀԱՐ:

ԺԱՄԿՈՉՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԺԱՄ(Ա)ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԺԱՅԹԱՔԵԼ, բ. throw out (violently); *փխբ.* (բռնկվել. պատերազմ, համաճարակ ևն) break out (war, disease etc.); (դուրս ցնտել. *հատկ.* հրաբխի մասին) erupt; (ծխի, կրակի մասին) belch (smoke, flames).

ԺԱՅԹԱՔՈՒՄ, գ. eruption, belching; ◊ **հրաբխի՝ լավայի ~** eruption of a volcano/lava; *փխբ.* (պատերազմի, հիվանդության) eruption/outbreak (of war/disease).

ԺԱՅՌ, գ. rock, rock face, crag, cliff.

ԺԱՅՌԱԾԱԾԿ, ա. rocky.

ԺԱՅՌԱԿԵՐՏ, ԺԱՅՌԱԿԱՓ, ԺԱՅՌԱԿԱՒՒՐ ա. rocky.

ԺԱՅՌԱՊԱՏ, ա. rocky.

ԺԱՅՌԵ, ԺԱՅՌԵԼԵՆ, ԺԱՅՌԻՑ ա. rocky.

ԺԱՆԱՆԻՎ, գ. *տեխ.* gear-wheel.

ԺԱՆԳ, գ. rust; *բսբ.* mildew; *փխբ.* (չարություն, մաղձ) spite, anger, malice, bile; ◊ **(երեսից՝ դեմքից) ~ թափել** be gloomy/sullen/morose; **~ նստել** get/become rusty; **~ը ուտել** be eaten away with rust; **~երը խառնել** frown, knit one's brows.

ԺԱՆԳԱԳՈՒՅՆ, ա. rusty.

ԺԱՆԳԱԿԱԼ(Վ)ԵԼ, բ. become oxidized/rusty.

ԺԱՆԳՈՏ(ԱԾ), ա. rusty.

ԺԱՆԳՈՏ(Վ)ԵԼ, բ. rust, oxidize; become/be oxidized; ◊ **չ~վող պողպատ** stainless steel.

ԺԱՆԴԱՐՄ, գ. gendarme.

ԺԱՆԴԱՐՄԱԿԱՆ, ԺԱՆԴԱՐՄԱՅԻՆ ա. gendarme.

ԺԱՆԴԱՐՄԵՐԻԱ, գ. gendarmerie.

ԺԱՆԵԿԱԳՈՐԾ, գ. lace-maker.

ԺԱՆԵԿԱԳՈՐԾԵԼ, բ. lace, trim with lace.

ԺԱՆԵԿԱԶԱՐԴ, ա. lacy, trimmed with lace.

ԺԱՆԵԿԱՀՅՈՒՍ, ա. lacy, laced up.

ԺԱՆԵԿԱՃԵՎ, ԺԱՆԵԿԱՆՄԱՆ ա. lacy, like lace, lace-like.

ԺԱՆԵԿԱՎԱՐ, ա. lacy, of lace.

ԺԱՆԻՔ, գ. (մարդու) canine (tooth); (կենդանիների. *հատկ.* շան և գայլի) fang; (փղի, վարազի ևն) tusk; ◊ **~ը՝ ~ները սրել** have a grudge against sb.

ԺԱՆԻՔԱՎԱՐ, ա. fanged, havings fangs.

ԺԱՆՅԱԿ, գ. lace, lace-work, petit-point lace; ◊ **ձեռագործ ~** hand-made lace; **հյուսած՝ գործած ~** bone lace; **վենետիկյան ~** Venetian lace.

ԺԱՆՏ, ա. fierce, ferocious; (կատաղի) violent.

ԺԱՆՏԱԲԱՐ, մ. fiercely, ferociously; (դաժանորեն, անգթաբար) cruelly, brutally, violently.

ԺԱՆՏԱԲԱՐՈ, ա. fierce, ferocious; (դաժան, անգութ) cruel, brutal.

ԺԱՆՏԱԳՈՐԾ, ա. villainous; մ. (սրիկա, խարդախ) scoundrelly, rascally.

ԺԱՆՏԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. villainy, evil deed; (զազրելի ոճիր) (heinous) crime; (վայրագություն) savageness.

ԺԱՆՏԱԽՈՍ, ա. ribald; (զազրախոս, պղծաշուրթ) foul-spoken, foul-mouthed.

ԺԱՆՏԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ribaldry.

ԺԱՆՏԱՄԻՐՀՈՒԹ, ա. ill-meaning, ill-intentioned; (չարանենգ) malicious.

ԺԱՆՏԱԽՏ, գ. plague, black death; ◊ **այտուցային ~** bubonic plague.

ԺԱՆՏԱԽՏԱԿԱՆ } ա. pestilential.
ԺԱՆՏԱԽՏԱՅԻՆ }
ԺԱՆՏԱԽՏԱՎՈՐ, ա. plague-stricken, infected with plague.
ԺԱՆՏԱՑՈՒՄ, գ. pestilence.
ԺԱՆՐ, գ. genre.
ԺԱՆՐԱՅԻՆ, ա. genre.
ԺԱՆՐԱՆԿԱՐ, գ. genre-painting.
ԺԱՆՐԱՆԿԱՐԻՉ, գ. painter of genre, genre-painter.
ԺԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. genre-painting.
ԺԱՊԱՎԵՆ, գ. ribbon, band; (ձայնագրկիչի) tape; (կինո- և լուսանկարչական) film; ◊ **գրամեքենայի ~** typewriter ribbon; **հեռագրական ~** (telegraph) tape; **մեկուսիչ ~** insulating tape.
ԺԱՊԱՎԵՆԱԳՈՐԾ, գ. ribbon maker (vender/seller).
ԺԱՊԱՎԵՆԱՁԵՎ, ա. ribbon-shaped, having the shape of ribbon/tape.
ԺԱՊԱՎԵՆԱՅԻՆ, ա. band, tape, ribbon.
ԺԱՊԱՎԻՆԵԼ, բ. ribbon, lace up; (քուղակապել) tape, record, band; (ժապավենով եզրակապել) trim with ribbons, hem, bind with tape.
ԺԱՌԱՆԳ, գ. heir; (կին) heiress; (ժառանգորդ) legatee, devisee, successor; ◊ **հավանական ~** heir presumptive; **օրինական ~** heir-at-law, heir apparent.
ԺԱՌԱՆԳԱԲԱՆ, գ. geneologist.
ԺԱՌԱՆԳԱԲԱՐ, մ. by right of succession; ◊ **~ անցնել** devolve, pass by succession.
ԺԱՌԱՆԳԱԶՐԿԵԼ, բ. disinherit.
ԺԱՌԱՆԳԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. disinherit-
ԺԱՌԱՆԳԱԶՐԿՈՒՄ } tance.
ԺԱՌԱՆԳԱԶՈՒՐԿ, ա. disinherited.
ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ, ա. hereditary, inherited; (ժառանգվող, ժառանգելի) heritable, inheritable; ◊ **~ հատկանիշ** inherited property, heirloom; **~ հիվանդություններ** hereditary diseases.
ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. heredity; (ժառանգորդություն) succession.
ԺԱՌԱՆԳԱԿԻՑ, գ. coheir; (կին) coheiress; *իրավ.* coparcener.
ԺԱՌԱՆԳԱԿՑԵԼ, բ. coinherit.
ԺԱՌԱՆԳԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coinheritance.
ԺԱՌԱՆԳԱՎՈՐ, 1. ա. hereditary; 2. գ. successor.
ԺԱՌԱՆԳԵԼ, բ. inherit, succeed (to); (փոխանցել) hand down, pass on.
ԺԱՌԱՆԳՎԵԼ, բ. (ժառանգաբար անցնել) descend, come down, devolve.
ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ, գ. inheritor, heir; ◊ **միակ ~** sole heir.
ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԵԼ, *տես* ԺԱՌԱՆԳԵԼ:
ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. succession; ◊ **ավանդույթների ~** succession/passing on of traditions
ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inheritance, legacy, bequest, heirdom; (ժառանգվող սեփականություն) hereditament; ◊ **անցյալի ~** heritage of the past; **հայրական ~** patrimony; **~ից զրկել** disinherit; **~թյան գործերի դատարան** probate court.
ԺԱՌԱՆԳՈՒՄ, գ. inheritance; (ժառանգորդություն, ժառանգելու իրավունք) succession; ◊ **~ ըստ կտակի** testamentary inheritance; **~ ըստ օրենքի** inheritance under an intestacy.
ԺԵՂ, գ. *բրդ.* starling.
ԺԻՐ, ա. lively; (աշխույժ) active, sprightly; (եռանդուն) smart, bright; (արագաշարժ) brisk, quick, swift, prompt; (կայտառ, ուրախ) vivacious.
ԺԼԱՏ, ա. stingy; (խոսքի մեջ) sparing; (գծուծ) niggard, niggardly, scant; (կծծի, ձեռքը պինդ) tight-fisted, tight; (խնայող) sparing, skimpy (in); ◊ **~ մարդ** miser.
ԺԼԱՏԱԲԱՐ } մ. stingily, niggardly, miserly;
ԺԼԱՏՈՒԹԵՆ } (խնայողաբար) sparingly, scantily; (ափսոսելով) grudgingly, skimpily.
ԺԼԱՏԱՆԱԼ, բ. be stingy/niggardly; (խնայել) be sparing, scant; (ափսոսալ) grudge, skimp.
ԺԼԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stinginess, miserliness; (կծծիություն) niggardliness, scant.
ԺՀՈՒՐ, գ. uproar; (աղմուկ) din, row; (աղմուկ-աղաղակ) hue and cry; (գոռգոռոց) hubbub; (իրարանցում) fuss, bustle.
ԺՀՈՒՐԱՅԻՆ, ա. uproarious.
ԺԽՏԱԿԱՆ, ա. negative.
ԺԽՏԵԼ, բ. deny, negate; (չհամաձայնել) disagree; (չընդունել) disclaim; (հերքել) refute, disprove; (բացասական վերաբերվել) disapprove of; (հրաժարվել) refuse; ◊ *իրավ.* **հանցանքը՝ մեղքը ~** plead not guilty.
ԺԽՏԱԿԱԲԱՐ, մ. negatively.
ԺԽՏՈՒՄ, գ. negation; (հերքում) refutation, disproof; (բացասում) denial; (ուրացում) disclaimer.
ԺՅՈՒՐԻ, գ. judges, adjudicators; (ատենակալներ) jury; *մարզ.* umpire.
ԺՈՂԴԱՏԱՎՈՐ, գ. *հպվ. խորհ.* People's Judge.
ԺՈՂԴԱՏԱՐԱՆ, գ. *հպվ. խորհ.* People's Court.
ԺՈՂԿՈՄ, գ. *հպվ. պատմ.* People's Commissar.
ԺՈՂԿՈՄԱՏ, գ. *հպվ. պատմ.* People's Commissariat.
ԺՈՂԿՈՄԽՈՐՀ, գ. *հպվ. պատմ.* Council of People's Commissars.
ԺՈՂԿՐԹԱԿԱՆ, գ. *հպվ.* Department of People's Education.
ԺՈՂՈՎ, գ. meeting, gathering; *եկեղ.* council synod, assembly; ◊ **արտահերթ ~** extraordinary meeting, ad hoc meeting; **ընդհանուր ~** general meeting; **մարդաշատ ~** crowded gathering; **պարտատերերի ~** creditors' meeting.
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ, գ. collection; ◊ **դրոշմանիշների ~** stamp collection; **երկերի՝ հոդվածների ~** collected works/articles; **երկերի**

լիակատար ~ complete works; **օրենքների ~** code of laws, collection of laws/statutes, statute-book.

ժողովականն, ժողովակից } գ. participant at a meeting.

ժողովել, բ. gather, assemble, amass; (հավաքել) collect; (քաղել) pick up.

ժողովվել, բ. get together, meet, be assembled/amassed, mass.

ժողովրդագիտություն, գ. ethnography.

ժողովրդագրություն, գ. demography.

ժողովրդադեմոկրատական, ա. people's democratic.

ժողովրդական, ա. people's; (ժողովրդականություն վայելող) popular; (ժողովրդի ստեղծած) folk; (ազգային) national; ◊ **~ ապստամբություն՝ շարժում** popular uprising/movement; *խորհ.* **~ ատենակալ** People's Assessor; *խորհ.* **~ դերասան՝ նկարիչ և ն** people's artist; **~ երգ՝ վեպ** folk song/tale; **~ լեզու՝ խոսք** popular speech, vernacular; **~ հարստություն** national property/wealth/welfare; **~ հավատալիքներ** popular beliefs; **~ ճակատ** Popular Front; **~ մարդ՝ հերոս** popular man/hero; **~ մոտիվներ** folk motives; **~ սովորույթներ** folk customs; **~ ստեղծագործություն** popular art; **~ տնտեսություն** national economy; **~ պատգամավոր** people's deputy.

ժողովրդականանալ, բ. win popularity, become popular; (համբավ ձեռք բերել) gain popularity.

ժողովրդականացնել, բ. popularize.

ժողովրդականացում, գ. popularization.

ժողովրդականություն, գ. popularity.

ժողովրդահանդես, գ. festival, public celebration, rejoicing.

ժողովրդային, ա. national, popular, folk.

ժողովրդայնություն, գ. popularity; (ազգային ինքնատիպություն) national/folk character, national roots/identity.

ժողովրդասեր, 1. ա. humane, philanthropic; 2. գ. philanthropist, lover of mankind.

ժողովրդասիրություն, գ. philanthropy, love of fellow men.

ժողովրդասպան, գ. murderer/killer of a whole nation/people.

ժողովրդաբար, մ. democratically.

ժողովրդավար, գ. democrate.

ժողովրդավարական, ա. democratic.

ժողովրդավարացնել, բ. democratize.

ժողովրդավարացում, գ. democratization.

ժողովրդավարություն, գ. democracy.

ժողովում, գ. gathering; (հավաքելը, հավաքածու կազմելը) collecting.

ժողովուրդ, գ. (մարդկանց բազմություն) people; (ազգ) nation; (բնակչություն) population; (համայնք) community; (հասարակություն) public; ◊ *խոսկ.* **~** folks! guys!

ժպիտ, գ. smile; ◊ **երկչոտ ~** timid smile; **խորամանկ ~** cunning smile; **ծաղրական ~** sarcastic smile; **հաճելի ~** pleasant smile; **հարկադրական ~** forced smile; **հեգնական ~** ironical smile.

ժպիրհ, ա. impudent; (ամբարտավան) insolent; (հանդուգն) cheeky, saucy; (անպատկառ) impertinent; (անամոթ, լկտի) brazen-faced.

ժպ(ի)րհություն, գ. impudence; (ամբարտավանություն) insolence; (անպատկառություն) impertinence; (հանդգնություն) cheek; (անամոթություն) effrontery.

ժպտադեմ, ա. smiling, (always) with a smile.

ժպտալ, բ. smile; ◊ **արցունքների միջից՝ արցունքներն աչքերին ~** smile through one's tears; **կյանքը ~աց նրան** life/fortune smiled on/upon him/her.

ժպտալի(ր) } ա. smiling, beaming.
ժպտալից }

ժպտերես, ա. smiling, bright-faced, beaming.

ժպտուն, ա. smiling, (always) with a smile.

ժպրհաբար, մ. impudently; (անպատկառ կերպով) impertinently; (ամբարտավանորեն) insolently.

ժպրհական, *տես* ժպիրհ:

ժպրհել, բ. be/become impudent/insolent, be impudent (to).

ժպրհերես, ա. brazen-faced.

ժրագլուխ, ա. (խելամիտ, հնարամիտ) quick; (ճարպիկ, սուր) prompt, sharp; (կարող, ունակ) witty, smart, capable.

ժրաթև, ա. swift-winged.

ժրանալ, բ. become animated/lively/boisterous.

ժրաջան, ա. diligent: (աշխատասեր) industrious; (ջանասեր) assiduous.

ժրաջանություն, գ. diligence, assiduity; (աշխատասիրություն) industry.

ժրացնել, բ. enliven; (կենդանություն տալ) vivify, revitalize.

ժրել, *տես* ժրանալ:

ժրություն, գ. liveliness, activity; (աշխուժություն) vivacity; (ծեր մարդկանց մասին) sprightliness; (կայտառություն) smartness.

ժուժկալ, ա. abstemious; (չափավոր) temperate, abstinent; (չափավոր, խնայող) frugal; (զուսպ) restrained, reserved; (շրջահայաց) discreet; (ինքնազուսպ) self-possessed, self-restrained.

ժուժկալել, բ. abstain (from); (իրեն զսպել) refrain (from), hold/keep in; (խուսափել) forbear (from), avoid; (հրաժարվել) decline (to); (հետ պահել) keep back.

ժուժկալություն, ժուժկալում } գ. abstinence, abstention; (ուտելու՝ խմելու նկատմամբ) abstemiousness; (չափավորություն) temperance; (զսպվածություն) restraint, reserve.

Ի

Ի, ի the eleventh letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) twenty, twentieth.

ԻԲՐ, շ. (կարծես) as if/though; (որպես) as, like; ◊ **~ թե** as if, allegedly, ostensibly.

ԻԲՐԵՎ, շ. as; ◊ **~ ուսուցիչ** as a teacher.

ԻԳԱԿԱՆ, ա. female, feminine; (կնոջը հատուկ) womanlike, womanly; ◊ *կենս.* **~ սեռ** female; *քեր.* **~ սեռ** feminine gender; *տիչփ.* **~ հանգ** double/feminine/female rhyme; **~ դպրոց** girls' school.

ԻԳԱՊԱՇՏԱՆ, 1. ա. feminist(ic); 2. գ. feminist.

ԻԳԱՊԱՇՏԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. feminism.

ԻԳԻԹ, գ., ա. (քաջ, խիզախ, արի) brave.

ԻԳԻԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (քաջություն) bravery; (համարձակություն) audacity, courage; (սխրագործություն) valour.

ԻԴԵԱԼԱԿԱՆ, ա. ideal; (կատարյալ) perfect.

ԻԴԵԱԼԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. idealize.

ԻԴԵԱԼԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. idealization.

ԻԴԵԱԼԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ideality.

ԻԴԵԱԼԻԶՄ, գ. idealism.

ԻԴԵԱԼԻՍՏ, գ. idealist.

ԻԴԵԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. idealistic.

ԻԴԻՈՄ(Ա), գ. *լեզվ.* idiom.

ԻԴԻՈՄԱՅԻՆ } ա. *լեզվ.* idiomatic.
ԻԴԻՈՄԱՏԻԿ }

ԻԴԻՈՄԱՏԻԿԱ, գ. *լեզվ.* idiomaticity.

ԻՋՈՒՐ, մ. (ապարդյուն) in vain, vainly, to no avail purpose, with little result or effect; (ամտեղի) at random, for nothing; (հանիրավի) wrongfully, unjustly, falsely; (աննպատակ կերպով) in vain, to no purpose; ◊ **չարչարանքը ~ անցավ՝ չանցավ** all his efforts were in vain/not in vain/not wasted; **~ (տեղը) մի խոսիր** don't talk at random; **~ են նրան մեղադրում** he is wrongfully accused; **ամբողջ օրը ~ անցավ** the whole day has been wasted; **դա ~ չանցավ** it was not in vain, it had its effect; **դու ~ ես այդպես կարծում** you are mistaken if that's what you think; **նա ~ այնտեղ գնաց** he went there for nothing.

ԻԺ, գ. adder, viper; (օձ) snake; *փխր.* (չար՝ ամոռոք նենգ մարդ) snake, viper; ◊ **~ի լեզու (ունենալ)** (have) a wicked/bitter/venomous tongue.

ԻԼ(ԻԿ), գ. spindle; ◊ **~ մանել՝ պտտել** spin.

ԻԼԻԿԱՁԵՎ, ա. spindle-shaped.

ԻՆԱՀԱՐԻԿ, մ. in single/Indian file.

ԻՀ, ձ. (արտահայտում է սիրամարհանք՝ դժգոհություն են) tut-tut!; (ամոթ քեզ) Shame on/upon you!

ԻՀԱՐԿԵ, վ. certainly; (անշուշտ) to be sure, surely; *ամ. խոսկ.* sure; (հայտնի բան է) of course; ◊ *խոսկ.* **~ այո** of course! you bet! **~ ոչ** certainly not! *խոսկ.* no way!

ԻԿԱՉ, գ. (բուռն ցանկություն, ձգտում) longing (for sth/to do sth); (ծարավ. մի բանի, մի բան անելու) yearning (for sth/to do sth); (փափագ) craving (for sth/to do sth); (քաղց, տենչ) hunger (for sth/to do sth).

ԻՄԱՆԱԼ, բ. know, be in the know; (տեղյակ լինել) be aware of/informed; (տեղեկանալ) learn; (հայտնաբերել, պարզել) find out, learn; (ճանաչել) recognize.

ԻՄԱՆԱԼԻ, ա. recognizable; (հասկանալի) understandable, intelligible.

ԻՄԱՆԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. awareness.

ԻՄԱՍ, գ. meaning, sense; (նշանակություն) significance; ◊ **բառացի ~** literal/direct meaning/sense; **փոխաբերական ~** figurative meaning/sense; **~ ունենալ** be sensible; *լեզվ.* have meaning.

ԻՄԱՍԱԲԱՆ, գ. *լեզվ.* semasiologist, semanticist.

ԻՄԱՍԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* semantic, semasiological.

ԻՄԱՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. semantics, semasiology.

ԻՄԱՍԱԲԱՐ, մ. wisely.

ԻՄԱՍԱԶՈՒՐԿ, ա. (de)void of sense/meaning.

ԻՄԱՍԱԼԻ(Ց), ա. pithy, interesting.

ԻՄԱՍԱՄԻՈՒ, ա. wise; *հեգն.* sage; ◊ **~ առաջնորդ** wise leader; **~ ծերուկի** sage old man.

ԻՄԱՍԱՄԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wisdom; ◊ **ժողովրդական ~** popular wisdom.

ԻՄԱՍՏԻԿ, ա. sophist.

ԻՄԱՍՏԻԿԱՅԻՆ, ա. sophistic(al).

ԻՄԱՍՏԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sophism.

ԻՄԱՍԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* semantic; ◊ **~ զարգացում** semantic development.

ԻՄԱՍԱՎՈՐ, ա. pithy.

ԻՄԱՍԱՎՈՐԵԼ, բ. give a meaning.

ԻՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wisdom.

ԻՄԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wisdom, truth.

ԻՄԱՍՈՒՆ, գ. sage, wise man, man of wisdom.

ԻՄԱՑ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ **~ անել** let sb know; **~ կաց** bear in mind; **~ տալ** notify, give notice of, let (sb) know.

ԻՄԱՑԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. gnosiological.

ԻՄԱՑԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gnosiology, epistemology.

ԻՄԱՑԱԿԱՆ, ա. cognitive; (ճանաչելի), know-

able, cognizable, cognizant; ◊ **աշխարհը ~ է** the world is knowable.

ԻՄԱՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cognoscibility; (իմացական կարողություն) cognition.

ԻՄԱՑՆԵԼ, բ. inform, notify, let know.

ԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (գիտելիքների ամբողջություն) knowledge; (ճանաչողություն) cognition; (իմացության տեսություն) theory of knowledge, epistemology.

ԻՄԱՑՈՒՆԱԿ, ա. sharp, keen-witted, quick-witted, bright.

ԻՄԱՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sharpness; (հնաբազիտություն) wit; (խելամտություն) keenness of wit, keenwittedness; (ձեռներեցություն) quickness of wit; *խսկց.* quick wits.

ԻՄՊԵՐԻԱԼԻԶՄ, գ. imperialism.

ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏ, գ. imperialist.

ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. imperialist; ◊ **~ բանակ** the imperialist camp/army; **~ պատերազմ** imperialist war.

ԻՄՊՐԵՍԻՈՆԻԶՄ, գ. impressionism.

ԻՄՊՐԵՍԻՈՆԻՍՏ, գ. impressionist.

ԻՄՊՐԵՍԻՈՆԻՍՏԱԿԱՆ, ա. impressionistic.

ԻՄՊՐՈՎԻԶԱՑԻԱ, գ. improvisation.

ԻՄՈՒՆ, ա. (վարակամերժ) *բժշկ.* immune (from/against).

ԻՄՈՒՆԱՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ, գ. rehabilitation, immunize.

ԻՄՈՒՆԻԶԱՑԻԱ, գ. *բժշկ.* immunization.

ԻՄՈՒՆԻՏԵՏ, գ. *բժշկ.* immunity; (դիվանագիտական անձեռնմխելիություն) diplomatic immunity.

ԻՄՈՒՆՈԴԵՖԻՑԻՏ, գ. immunodeficiency.

ԻՄՈՒՆՈՀԱՄԱԿԱՐԳ, գ. immune system.

ԻՆԴԵՔՍ, գ. index (pl. -xes, *գիտ.* -dices).

ԻՆԴԵՔՍԱՎՈՐԵԼ, բ. index.

ԻՆԴԵՔՍԱՎՈՐՈՒՄ, գ. indexation; ◊ **գների ~** price indexation.

ԻՆԴԻԳՈ, գ. (գույն, ներկ) indigo, indigo blue, violet-blue; (լեռակ) blue; *ամ.* blueing.

ԻՆԴԻՎԻԴՈՒԱԼԻԶՄ, գ. individualism.

ԻՆԴԻՎԻԴՈՒԱԼԻՍՏ, գ. individualist.

ԻՆԴԻՎԻԴՈՒԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. individualist(ic).

ԻՆԴՈՆԵԶԱԿԱՆ } ա. Indonesian(s).
ԻՆԴՈՆԵԶՅԱՆ }

ԻՆԴՈՆԵԶԻ } գ. Indonesian(s).
ԻՆԴՈՆԵԶՈՒՀԻ }

ԻՆԴՈՒԿՏԻՎ, ա. inductive.

ԻՆԴՈՒԿՑԻԱ, գ. induction.

ԻՆԴՈՒԿՑԻՈՆ, ա. induction; ◊ *ֆիզ.* **~ կոճ** induction coil; *տեխ.* **~ կանչ** induction call.

ԻՆԴՈՒՍՏՐԱՑՆԵԼ, բ. industrialize.

ԻՆԵՐՏ, ա. inert; (ոչ գործունյա, դանդաղկոտ) sluggish.

ԻՆԵՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inertness; (դանդաղկոտություն) sluggishness.

ԻՆԵՐՑԻԱ, գ. *ֆիզ.* inertia, momentum; ◊ **~յով** under one's own momentum; *փխբ.* (մեխանիկորեն, մեքենայորեն) mechanically, automatically.

ԻՆԸ, թ. nine.

ԻՆԺԵՆԵՐ, գ. engineer; ◊ **երկաթուղային ~** railway engineer; **զինվորական ~** military engineer; **~ էլեկտրիկ** electrical engineer; **~ մեքենագետ** mechanical engineer; **~ շինարար** civil engineer; **~ նավաշինարար** naval architect.

ԻՆԺԵՆԵՐԱԿԱՆ } ա. engineering, engineer;
ԻՆԺԵՆԵՐԱՅԻՆ } *հմք.* the engineers; ◊ **~ զորամաս** engineer troops/corps.

ԻՆԿՈԳՆԻՏՈ, մ. incognito.

ԻՆԿՎԻԶԻՏՈՐ, *տես* ՀԱՎԱՍԱՔՆՆԻՉ:

ԻՆԿՎԻԶԻՏՈՐԱԿԱՆ, *տես* ՀԱՎԱՍԱՔՆՆԱԿԱՆ:

ԻՆԿՎԻԶԻՑԻԱ, գ. *տես* ՀԱՎԱՍԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԻՆԿՈՒԲԱՏՈՐ, գ. incubator.

ԻՆԿՈՒԲԱՏՈՐԱՅԻՆ, ա. incubator.

ԻՆԿՈՒԲԱՑԻԱ, գ. incubation.

ԻՆԿՈՒԲԱՑԻՈՆ, ա. incubative; ◊ *բժշկ.* **~ շրջան** incubation (period).

ԻՆՁ, գ. *կենդ.* jaguar.

ԻՆՆ, *տես* ԻՆԸ:

ԻՆՆԱՄՅԱ, ա. (տևողություն) of nine years, nine-year; (տարիք) nine-year old; ◊ **~ երեխա** a nine-year-old child.

ԻՆՆԱՄՅԱԿ, գ. (տևողություն) nine years; (ժամանակաշրջան) nine years; (տարեդարձ) ninth anniversary.

ԻՆՆԱՄՍՅԱ, ա. of nine months, nine-month.

ԻՆՆԱՊԱՏԻԿ, ա. ninefold, nonuple.

ԻՆՆԵՐՈՐԴ, թ. ninth; ◊ **~ էջը** page nine.

ԻՆՆՍՈՒՆ, թ. ninety.

ԻՆՆՍՈՒՆԱՄՅԱ, ա. (տևողություն) of ninety years, ninety-year; (տարիք) ninety-year old, of ninety; ◊ **~ ծերուկ** ninety-year-old man.

ԻՆՆՍՈՒՆԱՄՅԱԿ, գ. (ժամանակաշրջան) ninety years; (տարեդարձ) ninetieth anniversary.

ԻՆՆՍՈՒՆԵՐՈՐԴ, թ. ninetieth.

ԻՆՆՕՐՅԱ, ա. of nine days, nine-day.

ԻՆՉ, դ. what, whatever; that, which; ◊ **~° անենք** what is to be done? (հետո ինչ) well, what of it?; **~ ասես կուգես** anything/whatever (you like); **~ արած** it can't be helped; there is nothing to be done; **~° արժե** how much/what does it cost?~ **գիտեմ իմանամ** how should I know? who can tell? **~ խոսք** there is no denying, it cannot be denied; **~° կա, ~° չկա** what news? *խսկց.* what's up?~ **կա-չկա** everything (without exception); **երեք տարի է, ~** three years have passed since, it is three years since; **~° է պատահել** what has happened? what is the matter? **~ էլ (որ) լինի պատահի** whatever happens; **~ կա-չկա տանել կողոպտել** strip

sb of everything, fleece sb; ~ **կլինի** please be so kind, would you be so kind (as to); ~՞ **կլինի, եթե** what if...?; ~ **հարկ** there is no necessity (at all); ~ **վերաբերում է ինձ** as far as I am concerned, for my part, as for me.

ԻՆՉԵՎԷ } մ. anyhow; (ինչ էլ որ լինի)
ԻՆՉԵՎԻՑԵ } after all, eventually; (այս կամ այն կերպ) one way or another; (բոլոր պարագաներում) in any case, in either event/case.

ԻՆՉ-ՈՐ, դ. some, a; ◊ ~ **բան** something, anything; ~ **կերպ** somehow; ~ **մեկը** someone, somebody, anyone, anybody.

ԻՆՉՊԵՍ, դ. how; ◊ ~ **երևում է** apparently, evidently; ~ **էլ լինի** be that as it may, however that may be; ~ **է, որ** for what reason, why; ~ **թե (նա գնացել է)** what (has he already gone?); ~ **կարելի է** impossible! there can be no question of that; ~ **հարկն է** well, properly; ~ **պարզվում է** as it turns out/proves; ~ **տեսնում եք** as you (can) see; ~ **օրինակ** as for instance/example.

ԻՆՉՊԻՍԻ, դ. what, such... as.

ԻՆՉՈՒ, դ. why, what for; (ինչ նպատակով) for what reason, with what purpose; ◊ ~ **չէ** why not?

ԻՆՉՔԱՆ, դ. how many/much; ◊ ~ **ասես՝ ուզես** as much/many as you want/like, to one's heart's content; ~ **ինձ հայտնի է** as far as I know; ~ **էլ որ** even if.

ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ, գ. (ԲՈՒՀ) institute; (հաստատություն) institution.

ԻՆՎԵՆՏԱՐ, գ. stock, equipment; *ռզմ.* stores, supplies.

ԻՆՏԵԳՐԱԼ, գ., ա. *մաթ.* integral; ◊ ~ **հաշվարկում** calculus.

ԻՆՏԵԳՐԱՑԻԱ, գ. *մաթ.* integration.

ԻՆՏԵԳՐԵԼ, բ. *մաթ.* integrate.

ԻՆՏԵԳՐ(ԱՑ)ՈՒՄ, գ. integration.

ԻՆՏԵԼԵԿՏ, գ. intellect.

ԻՆՏԵԼԵԿՏՈՒԱԼ, ա. intellectual.

ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՏ, գ. intellectual, intelligent person.

ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՏԱԿԱՆ, ա. cultural, educated, intellectual.

ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. culture.

ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՑԻԱ, գ. intelligentsia, intellectuals.

ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼ, գ. international; (հիմնը) the Internationale; ◊ **առաջին՝ երկրորդ՝ երրորդ** ~ the First/Second/Third International.

ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼԻԶՄ, գ. internationalism.

ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼԻՍՏ, գ. internationalist.

ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. internationalist; ◊ ~ **դիրքեր** internationalist standpoint.

ԻՆՏԵՐՎԱԼ, գ. space, interval; *երաժշ.* interval; ◊ ~**ներով** at intervals.

ԻՆՏԵՐՎԻՈՒ, *տես* ՀԱՐՑԱՔՐՈՒՅՑ:

ԻՆՏԻՄ, ա. intimate.

ԻՆՏԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intimacy.

ԻՆՔԸ } դ. (he) himself, (she) herself,
ԻՆՔՆ } (it) itself.

ԻՆՔՆԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒՄ, գ. self-ezpression.

ԻՆՔՆԱԲԱՎ, ա. self-sufficient, self-contained.

ԻՆՔՆԱԲԱՎԱԿԱՆ, ա. self-satisfied; (ինքնագոհ) complacent, smug; ◊ ~ **ժպիտ** self-satisfied/complacent smile.

ԻՆՔՆԱԲԱՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-satisfaction; (ինքնագոհություն) complacency, smugness.

ԻՆՔՆԱԲԱՐՁԻՉ, գ. fork-lift truck.

ԻՆՔՆԱԲԵՐԱԲԱՐ, մ. spontaneously; (ակամայից) involuntarily, unintentionally.

ԻՆՔՆԱԲԵՐ(ԱԿԱՆ), ա. spontaneous; (ակամա) involuntary; (ոչ դիտավորյալ, առանց դիտավորության) unintentional.

ԻՆՔՆԱԲՈՒԽ, ա. spontaneous; (անկեղծ) sincere; (բնական) natural.

ԻՆՔՆԱԳԻՏԱԿԻՑ, ա. conscious.

ԻՆՔՆԱԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ } գ. (self-)
ԻՆՔՆԱԳԻՏԱԿՑՈՒՄ } consciousness.

ԻՆՔՆԱԳԻՐ, 1. գ. autograph; (բնագիր) original manuscript; 2. ա. autographic registering, (self-)recording; ◊ ~ **նամակ** holograph (letter); ~ **ստորագրություն** signed autograph.

ԻՆՔՆԱԳԼՈՒԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-will; (քմահաճություն) wilfulness, arbitrariness; (կամակորություն) petty tyranny, stupid wilfulness.

ԻՆՔՆԱԳԼՈՒԽ, ա. self-willed; (բնահաճ) wilful, arbitrary; (խրտաճի) wayward; մ. wilfully, arbitrarily.

ԻՆՔՆԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄ, գ. self-appraisal.

ԻՆՔՆԱԳՆԱՑ, ա self-propelled; ◊ *ռզմ.* ~ **սարք** self-propelled mounting; ~ **հրետանի** self-propelled artillery.

ԻՆՔՆԱԳՈՀ, ա. self-satisfied.

ԻՆՔՆԱԳՈՅԱՑՈՒԹՅՈՒՆ } գ. self-generation
ԻՆՔՆԱԳՈՅԱՑՈՒՄ } tion, spontaneous generation.

ԻՆՔՆԱԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-existence.

ԻՆՔՆԱԳՈՒՀ, 1. ա. self-satisfied, complacent; 2. գ. (սնապարծ մարդ) boaster; (պարծենկոտ) braggart; (ցուցամոլ) show-off.

ԻՆՔՆԱԳՈՒՀՈՒԹՅՈՒՆ } գ. complacence,
ԻՆՔՆԱԳՈՎՔ } complacency; (պարծենկոտություն) bragging (of, about); (սնապարծություն) boasting, vainglory; *խոսկ.* self-advertisement.

ԻՆՔՆԱԳՈՐԾ, ա. amateur; (ինքնաշխատ) automatic, self-propelled; (ինքնուրույն գործող) self-employed; ◊ ~ **խումբ** amateur troupe.

ԻՆՔՆԱԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ինքնուրույն նախաձեռնություն) independent action, spontaneous activity, self-employment; ◊ **գեղարվեստական** ~ amateur performances.

amateur talent activities; **~բյան երեկո** amateur (evening) concert, amateurs' evening.
ԻՆՔՆԱԴԱՏԱՍՏԱՆ, գ. mob law, lynching.
ԻՆՔՆԱԴԱՏԱՊԻՏՈՅԱՆ, գ. self-condemnation.
ԻՆՔՆԱԵՌ, գ. samovar; ◊ **~ը գցել** heat/set the samovar.
ԻՆՔՆԱԶԱՐԳԱՑՈՒՄ, գ. self-development.
ԻՆՔՆԱԶԳԱՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ } գ. health.
ԻՆՔՆԱԶԳԱՑՈՒՄ }
ԻՆՔՆԱԶՆՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. self-examination, introspection.
ԻՆՔՆԱԶՆՆՈՒՄ }
ԻՆՔՆԱԶՈՒՀ, ա. selfless, մ. selflessly.
ԻՆՔՆԱԶՈՒՀԱԲԱՐ, մ. selflessly, self-sacrificingly.
ԻՆՔՆԱԶՈՒՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-sacrifice, selflessness.
ԻՆՔՆԱԶՈՒՀՈՒՄ, գ. self-sacrifice.
ԻՆՔՆԱԶՍՊՈՒԹՅՈՒՆ } գ. self-control,
ԻՆՔՆԱԶՍՊՈՒՄ } self-restraint; (ինքնատիրապետում) self-possession, self-command, self-mastery.
ԻՆՔՆԱԶՈՒՍՊ, ա. self-restrained, self-possessed; (ինքնամփոփ) reserved.
ԻՆՔՆԱԹԱՓ, 1. գ. dump truck, tip-up lorry; 2. ա. ◊ **~ բեռնաթափ** hopper(-barge); self-unloading; **~ մեքենա** dump truck; **~ վագոն** hopper(-car).
ԻՆՔՆԱԹԻԹ, գ. aircraft, airplane, aeroplane; (ոլիորիժապր) airship; *խսկց.* plane.
ԻՆՔՆԱԹԻԹԱՇԻՆԱՐԱՆ, գ. aircraft builder, aircraft constructor.
ԻՆՔՆԱԹԻԹԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. aircraft construction.
ԻՆՔՆԱԹԻԹԱՎԱՐ, գ. flier, flyer, pilot; (օդաչու) aviator.
ԻՆՔՆԱԹՈՒՆԱՎԱՐՈՒՄ, գ. auto-intoxication, self-poisoning.
ԻՆՔՆԱԽԱԲ(Ե)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-deception; (ինքնագայթակղում) self-delusion.
ԻՆՔՆԱԽԱՐԱԶԱՆԵԼ, բ. (self-)flagellate, (self-)torture.
ԻՆՔՆԱԽԱՐԱԶԱՆՈՒՄ, գ. self-flagellation, self-torture.
ԻՆՔՆԱԽՈՀ, ա. self-absorbed; (կենտրոնացած) concentrated.
ԻՆՔՆԱԾԻՆ, ա. native, virgin; ◊ *երկրբ.* **~ մետաղ** native/virgin metal, ore.
ԻՆՔՆԱԿԱԼ, 1. գ. autocrat; (բռնակալ) despot; 2. ա. autocratic; (անկախ) independent, self-dependent, self-sufficient.
ԻՆՔՆԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. autocratic; (բռնակալական) despotic.
ԻՆՔՆԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. autocracy; (բռնակալություն) despotism.
ԻՆՔՆԱԿԱՄ, ա. self-willed, voluntary; մ. voluntarily, of one's own accord.
ԻՆՔՆԱԿԱՄԱՐԵՆ, մ. voluntarily.
ԻՆՔՆԱԿԱՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-will, free will, voluntariness.
ԻՆՔՆԱԿԱՅԱՑՈՒՄ, գ. self-realization, self-knowledge.
ԻՆՔՆԱԿԱՒԱՎԱՐՈՒՄ, գ. self-government; ◊ **~ման մարմիններ** self-government institutions; **տեղական ~ման մարմիններ** institutions of local government, local authorities.
ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ, ա. autobiographic(al).
ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. autobiography.
ԻՆՔՆԱԿՈՉ, 1. ա. self-styled, self-promoting, false; (անկոչ) unbidden, uninvited; 2. գ. imposter; (կեղծ մարդ) pretender; ◊ **~ հյուր** uninvited/unbidden guest; **~ հյուր լինել** come without invitation.
ԻՆՔՆԱԿՈՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intrusion; (խաբեպայություն) imposture.
ԻՆՔՆԱԿՐԹԱԿԱՆ, ա. self-educational.
ԻՆՔՆԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-education.
ԻՆՔՆԱՀԱՆԳԱՍՏԱՑՈՒՄ, գ. complacency, self-satisfaction.
ԻՆՔՆԱՀԱՎԱՆ, ա. self-enamoured, (self-)conceited; (մեծամիտ) haughty.
ԻՆՔՆԱՀԱՎԱՆԱԲԵՐ, մ. conceitedly.
ԻՆՔՆԱՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-admiration; (մեծամտություն) self-conceit, self-importance; haughtiness, self-esteem.
ԻՆՔՆԱՀՈՍ, գ. fountain-pen; (հոսք) drift; *տեխ.* gravity feed; ◊ **~ի թողնել** neglect, let take its course; **~ի քաղաքականություն** (policy of) laisser-faire, laissez-faire(n).
ԻՆՔՆԱՀՌՉԱԿԵԼ, բ. self-sppoint(ed).
ԻՆՔՆԱՀՐԱԺԱՐՈՒՄ, գ. renunciation, (մերժում) refusal to accept, rejection; (ինքնամերժում) self-denial, (self) abnegation.
ԻՆՔՆԱՀՐԱՊՈՒՐԱՆՔ } գ. self-delusion,
ԻՆՔՆԱՀՐԱՊՈՒՐՈՒՄ } delusions about oneself.
ԻՆՔՆԱՀՐԿԻԶՈՒՄ, գ. self-immolation.
ԻՆՔՆԱՁԵՎ, ա. original, distinctive; (յուրահատուկ) peculiar, particular.
ԻՆՔՆԱՁԻԳ, ա. self-firing, automatic firing.
ԻՆՔՆԱՃԱՆԱՉ, ա. self-knowing, conscious.
ԻՆՔՆԱՃԱՆԱՉՈՒԹՅՈՒՆ } գ. self-knowledge, consciousness, autognosis.
ԻՆՔՆԱՃԱՆԱՉՈՒՄ }
ԻՆՔՆԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ, գ. self-supply.
ԻՆՔՆԱՄԵՐԺՈՒԹՅՈՒՆ } գ. (self-)abnegation.
ԻՆՔՆԱՄԵՐԺՈՒՄ }
ԻՆՔՆԱՄԻԼ, ա. egoist.
ԻՆՔՆԱՄԻԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. selfishness, egoism.
ԻՆՔՆԱՄՈՌԱՑ, 1. ա. selfless; 2. մ. selflessly.
ԻՆՔՆԱՄՈՌԱՑՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ } գ. self-oblivion,
ԻՆՔՆԱՄՈՌԱՑՈՒՄ } oblivion, forgetfulness of self.
ԻՆՔՆԱՄՓՈՓ, ա. reserved; *խսկց.* buttoned up; (ինքնախոհ) self-absorbed, (self-) concentrated; (ինքն իր մեջ ամփոփված) withdrawn/retired/shrunk into oneself.

ԻՆՔՆԱՄՓՈՓՎԵԼ, բ. shrink/retire/withdraw into oneself; (զուսպ դառնալ) become/be reserved; (վատ տրամադրությամբ) sullen; (ծածկամիտ՝ գաղտնապահ դառնալ) become reticent/secretive; (իր պատյանի մեջ պարփակվել) shut oneself up in one's own shell.

ԻՆՔՆԱՄՓՈՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. concentration; (զսպվածություն) reserve; (լռակյացություն) reticence; (ծածկամտություն) secrecy, secretiveness.

ԻՆՔՆԱՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ԻՆՔՆԱՆԱՀԱՏԱԿՈՒՄ** } գ. self-sacrifice.

ԻՆՔՆԱՆԵՐԸՆՉՈՒՄ, գ. auto-suggestion.

ԻՆՔՆԱՆԿԱՐ, գ. self-portrait.

ԻՆՔՆԱՆՊԱՏԱԿ, գ. end in itself.

ԻՆՔՆԱՆՎԱՍՈՒՄ, գ. depreciation.

ԻՆՔՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ԻՆՔՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒՄ** } գ. self-preservation; ◊ **~ըյան բնազդ** self-preservation instinct.

ԻՆՔՆԱՊԱՇՏ, 1. ա. selfish, egoistical, self-loving, narcissistic; 2. գ. egoist, narcissist.

ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-defence.

ԻՆՔՆԱՍԵՐ, **ԻՆՔՆԱՍԻՐԱԿԱՆ** } ա. proud.

ԻՆՔՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-respect, self-esteem, pride; ◊ **կեղծ ~** false pride; **խնայել մեկի ~ը** spare sb's self-respect/self-esteem/vanity, be considerate of sb's pride; **մեկի ~բյանը դիպչել** offend/wound sb's self-esteem.

ԻՆՔՆԱՍՊԱՆ, գ. suicide, self-murderer; *իրավ.* felo de se (pl. felones de se); ◊ **~ լինել** commit suicide.

ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. suicide, self-murder.

ԻՆՔՆԱՍՊԱՍԱՐԿԵԼ, բ. serve oneself.

ԻՆՔՆԱՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ, գ. self-service.

ԻՆՔՆԱՍՏՈՒԳՈՒՄ, գ. self-examination, self-control, self-test.

ԻՆՔՆԱՎԱՐ, ա. self-governing, self-dependent, autonomous; ◊ **~ հանրապետություն** autonomous republic; **~ մարզ** autonomous region.

ԻՆՔՆԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. autonomous.

ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-government; ◊ **~բյան մարմիններ** self-government institutions; **տեղական ~բյան մարմիններ** institutions of local government.

ԻՆՔՆԱՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, **ԻՆՔՆԱՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ** } գ. self-examination, introspection.

ԻՆՔՆԱՎՍՏԱՀ, ա. self-confident; (մեծամիտ) self-opinioned, self-opinionated, presumptuous.

ԻՆՔՆԱՎՍՏԱՀԱԲԱՐ, **ԻՆՔՆԱՎՍՏԱՀՈՐԵՆ** } մ. self-confidently.

ԻՆՔՆԱՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-confidence, self-assurance; (մեծամտություն) self-opinion, presumption.

ԻՆՔՆԱՏԻՊ, ա. original, distinctive; (յուրահատուկ) peculiar.

ԻՆՔՆԱՏԻՊՈՐԵՆ, մ. in an original manner/way, distinctively, peculiarly.

ԻՆՔՆԱՏԻՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. originality, distinctiveness; (յուրահատկություն) peculiarity.

ԻՆՔՆԱՏԻՐԱՊԵՏՈՒՄ, գ. self-command, self-mastery; (ինքնազսպություն) self-control, self-possession; (հանգստություն) composure.

ԻՆՔՆԱՐԺԵՔ, գ. (prime) cost, cost price; ◊ **~ով վաճառել՝ ծախել** sell at cost price, sell at par value.

ԻՆՔՆԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒՄ, գ. self-expression.

ԻՆՔՆԱՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ, ա. self-critical.

ԻՆՔՆԱՔՆՆԱԴԱՏՈՐԵՆ, մ. with self-criticism, in a self-criticizing way.

ԻՆՔՆԱՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-criticism.

ԻՆՔՆԸՍՏԻՆՔՅԱՆ, մ. in itself, by oneself/himself; ◊ **~ հասկանալի է** it goes without saying, it stands to reason.

ԻՆՔՆԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-knowledge.

ԻՆՔՆԻՆ, մ. by himself, in itself, of its own accord; ◊ **~ կպարզվի** it will clear up/come out by itself.

ԻՆՔՆԻՇԽԱՆ, ա. absolute, autocratic; (բռնակալական) despotic; (ինքնակառավարվող) arbitrary; (անկախ) independent, sovereign.

ԻՆՔՆԻՇԽԱՆԱԲԱՐ, **ԻՆՔՆԻՇԽԱՆԱՊԵՍ**, **ԻՆՔՆԻՇԽԱՆՈՐԵՆ** } մ. wilfully.

ԻՆՔՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆ, ա. absolute, autocratic, despotic.

ԻՆՔՆԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. autocracy, absolute rule, sovereignty.

ԻՆՔՆԻՐԵՆ, մ. by himself/herself/itself.

ԻՆՔՆՈՎԻ, մ. independently, by itself.

ԻՆՔՆՈՐՈՇ, ա. self-governing, self-determining.

ԻՆՔՆՈՐՈՇՎԵԼ, բ. constitute oneself, gain independence.

ԻՆՔՆՈՐՈՇՈՒԹՅՈՒՆ, **ԻՆՔՆՈՐՈՇՈՒՄ** } գ. self-determination; ◊ **ազգերի ~ման իրավունք** the right of nations to self-determination.

ԻՆՔՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. originality; (էություն) essence; (անկախություն) independence, self-dependency, self-sufficiency.

ԻՆՔՆՈՒՍ, 1. ա. self-taught, self-educated, autodidactic; 2. գ. (անձ) self-taught/self-educated person, autodidact.

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒԲԱՐ, մ. ◊ **~ սովորել** learn smth without a teacher, teach oneself (sth).

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑ, գ. self-instruction manual, teach-yourself book.

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑՈՒՄ, գ. self-education, self-instruction, self-training.

ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ, ա., մ. independent; ◊ **~ հետազոտություն** independent/original research; **~ աշխատել** work independently/on one's own.

ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆԱՔԱՐ, մ. independently, without assistance, on one's own.

ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. independence, self-dependence.

ԻՆՔՆՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-help.

ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ, *տես* ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ:

ԻՆՖՐԱԿԱՐՄԻՐ, ա. *ֆիզ.* infra-red.

ԻՆՖՈՒԶՈՐԻԱ, գ. *կենս.* infusorium (pl.-ria).

ԻՇԱՔԵՒ, գ. donkey('s) burden; *փխբ.* huge load.

ԻՇԱՄԵՂՈՒ, գ. *կենդ.* bumble-bee.

ԻՇԱՅԾԱՄ, գ. *կենդ.* buck, deer, elk.

ԻՇԻԱՍ, գ. *բժշկ.* sciatica.

ԻՇԽԱՆ[1], գ. lord, prince; (տիրակալ) ruler, sovereign; (տեր) master.

ԻՇԽԱՆ[2], գ. (ձուկ) trout (pl. trout).

ԻՇԽԱՆԱՓԱՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ.power-seeking.

ԻՇԽԱՆԱԴՈՒՍՏ, գ. princess.

ԻՇԽԱՆԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. misfeasance.

ԻՇԽԱՆԱԶՐԿԵԼ, բ. deprive sb of power.

ԻՇԽԱՆԱԶՈՒՐԿ, ա. devoid of power.

ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ, ա. princely.

ԻՇԽԱՆԱՄԵՏ, ա. pro-governmental.

ԻՇԽԱՆԱՄԵՐ, ա. power-loving, ambitious; (իշխանության ձգտող) aspiring to power.

ԻՇԽԱՆԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. love of power, ambition, craving/aspiration for power.

ԻՇԽԱՆԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. overturn, revolution, coup d'etat.

ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. power, authority; (տիրակալություն) rule, empire; (իշխանական երկիր) principality; ◊ **գերագույն ~** supreme/sovereign power, sovereignty; **գործադիր ~** executive power; *խորհ.* **սովետական ~** Soviet power; **տեղական ~** local authorities; **օրենսդրական ~** legislative power; **~ի գլուխ կանգնել** come to power.

ԻՇԽԱՆՈՒՀԻ, գ. princess; (տիրակալուհի) ruler, sovereign; (տիրուհի) mistress.

ԻՇԽԵԼ, բ. rule; (տիրել, կառավարել) govern, administer; (իշխանություն ունենալ) wield power (over); (իշխանություն քաղեցնել իրականացնել) exercise dominion/sovereignty (over)/power.

ԻՇՈՏԻԿ, **ԻՇՈՏՆՈՒԿ** } գ. trestle, sawhorse.

ԻՇՈՒԿ, գ. *փոքշ., ճկ.* donkey, ass.

ԻՈՆ, գ. *ֆիզ.* ion.

ԻՈՆԱՑՈՒՄ, գ. *ֆիզ.* ionization.

ԻՋԵՎԱՆ(ԱՏԵՂ), գ. inn, coach house; (ապաստարան) shelter, haven, refuge.

ԻՋԵՎԱՆԱՏԵՐ, գ. innkeeper, landlord, host.

ԻՋԵՎԱՆԵԼ, բ. put up (at), stop (at), stay (at).

ԻՋԵՑՆԵԼ, բ. let/get down, lower (down); ◊ **գլուխը ~** hang one's head; **գնացքից ~** detrain; **դրոշակը ~** lower a flag; **ինքնաթիռից ~** set down; *ամ.* deplane; **մեկին տրամվայից ~** remove/eject sb, make sb get out/off a tram; **նավից ~** set down, put ashore, disembark, land; **վարագույրը ~** pull/draw the curtain.

ԻՋԵՑՈՒՄ, գ. lowering, letting down; (կրճատում) reduction; ◊ **աշխատավարձի ~** wage cut; **գների ~** reduction of prices, price cut; **ինքնարժեքի ~** cutting of production costs.

ԻՋՆԵԼ, բ. come/get/go down, descend; ◊ **աստիճաններով ~** go/come downstairs; **գնացքից ~** alight from/get off a train, detrain; **ինքնաթիռից ~** get off a plane; *ամ.* deplane; **նավից ~** disembark, land; **տրամվայից ~** get out (of a tram), get off a tram.

ԻՋՎԱԾՔ, գ. *բժշկ.* rupture; *գիտ.* hernia; *բժշկ.* (ներքին օրգանների) prolapsus/prolapse (of internal organs); *երկրբ.* (փլուզում) landslide, landslip; (խոռոչ, փոս տեղ, խորշ) hollow, cavity, depression.

ԻՐԼԱՆԴԱՑԻ(ՆԵՐ), գ. Irishman(-men).

ԻՐԼԱՆԴԱԿԱՆ, ա. Irish.

ԻՐԼԱՆԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Irish, the Irish language.

ԻՐԼԱՆԴՈՒՀԻ, գ. Irishwoman.

ԻՄ, միայն **ըստ ~** կապակցության մեջ՝ to my mind/thinking, in my opinion.

ԻՍԼԱՄ, գ. Islam.

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ, ա. Islamic.

ԻՍԼԱՆԴԱԿԱՆ, ա. Iceland, Icelandic.

ԻՍԼԱՆԴԱՑԻ(ՆԵՐ), գ. Icelander(s).

ԻՍԼԱՆԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Icelandic, the Icelandic language.

ԻՍԿ[1], 1. վ. namely; 2. ա. (իսկապես) true, veritable; ◊ **~ և ~** exactly; **~ և ~ հայրն է** the exact copy of his father; *խսկց.* the spitting image of his father.

ԻՍԿ[2], շ. (միևնույն) while; (բայց) but; ◊ **~ եթե** in case; **~ եթե՞** what if ? ~ **դո՞ւ** and what/how about you? *խսկց.* and you?

ԻՍԿԱԿԱՆ, ա. real, actual; (ճշմարիտ) true, veritable; (բուն) authentic, original; (անխարդախ) genuine; ◊ **~ մարդ** *խսկց.* the man; **Ակադեմիայի ~ անդամ** (full) Member of the Academy of Sciences; **~ի հետ ճիշտ է** (it is) a certified true copy.

ԻՍԿԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. authenticity.

ԻՍԿԱՊԵՍ, մ. really, indeed; (փաստորեն) in fact; (իրականում) in reality, actually.

ԻՍԿԻ, մ. *խսկց.* quite, not at all; (երբևէ) ever; (գոնե) even.

ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. authenticity; (ճշմարտություն) truth; (իրականություն) reality.

ԻՍԿՈՒՅՆ, մ. immediately; (անհապաղ) in-

stantly, at once; (անմիջապես) right/straight away; (առանց վարանելու՝ մտածելու) straight off, out of hand.

ԻՍՊԱՆԱԿԱՆ, ա. Spanish.

ԻՍՊԱՆԱՑԻՆԵՐ), գ. Spaniard(s).

ԻՍՊԱՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Spanish, the Spanish language.

ԻՍՊԱՆՈՒՀԻ, գ. Spaniard, Spanish woman.

ԻՍՊԱՍ, մ. completely; (ամբողջովին) utterly, entirely; (լրիվ) totally.

ԻՍՐԱՅԵԼԱԿԱՆ, ա. Israeli.

ԻՏԱԼԱԿԱՆ, ա. Italian.

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐ), գ. Italian(s).

ԻՏԱԼԵՐԵՆ, գ., ա., մ. *Italian*, the Italian language.

ԻՏԱԼՈՒՀԻ, գ. Italian (woman).

ԻՐ, գ. thing; good; (առարկա) object; (առ ու ծախի առարկա) article; (իրեր, բեռ, ուղեբեռ) luggage, baggage; ◊ **~երը իրենց անուններով կոչել** *դմծ.* call things by their proper names, call a spade a spade.

ԻՐԱԳԵՏ, ա. informed, versed (in), conversant (with).

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. knowledge, possession of information.

ԻՐԱԳՈՐԾԵԼ, բ. carry out, bring about; (իրականացնել) realize, translate into reality; (կենսագործել) put into practice, carry into life; (ի կատար ածել) carry/put into effect, implement.

ԻՐԱԳՈՐԾԵԼԻ, ա. practicable, realizable; (կատարելի) feasible.

ԻՐԱԳՈՐԾԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. practicability, *feasibility*.

ԻՐԱԳՈՐԾՎԵԼ, բ. come true/to be; (իրականացվել) be realized/fulfilled.

ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄ, գ. realization; (կենսագործում) carrying into life, putting into practice; (կիրառում, որոշման կն) implementation; (կատարում, իրականացում) execution.

ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. event; (դեպք) incident; (դժբախտ պատահար) accident; ◊ **վերջին ~ները** current events, latest developments.

ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conditions; (իրավիճակ) situation; (հանգամանքներ) conjuncture, juncture; ◊ **այս ~թյան պայմաններում** at this juncture/state of affairs.

ԻՐԱԶԵԿ, ա. knowledgeable, well-informed (about); (տեղյակ) aware (of); ◊ **~ լինել** be well-informed about sth; *խսկց.* be in the know; **~ դառնալ՝ տեղեկանալ** inquire (about), want to know (about); **~ դարձնել** inform, let know; **~ պահել** keep sb informed; *խսկց.* bring sb up-to-date.

ԻՐԱԶԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. knowledge, (possession of) information.

ԻՐԱԶՆԱԿԱՆ, ա. graphic, obvious; (ուսուցման ուսման մեջ) visual; ◊ **~ դաս** object lesson; **~ պիտույքներ** visual aids; **ուսուցման ~ մեթոդներ** visual methods of teaching.

ԻՐԱԶՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clearness, obviousness; (ուսուցման մեջ) use of visual methods/aids.

ԻՐԱԿԱՆ, ա. actual, real; (գործադրելի) workable, practicable; (փաստական) practical; (էական) essential, material; (շոշափելի, նշանակալից) considerable; ◊ **~ արժեք** actual value; **~ կորուստ** actual loss.

ԻՐԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. come true, come to be, be realized.

ԻՐԱԿԱՆԱՆԱԼԻ, ա. practicable, realizable, feasible.

ԻՐԱԿԱՆԱՆԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. practicability, feasibility.

ԻՐԱԿԱՆԱՊԵՍ, մ. really, indeed.

ԻՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, *տես* ԻՐԱԳՈՐԾԵԼ:

ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼ, բ. be realized, become a reality; (իրագործվել) come true/to be.

ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. realization; (կիրառում) implementation, execution; ◊ **արդարադատության ~** administration/implementation of justice.

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reality; (ճշմարտություն) truth.

ԻՐԱԿԱՆՈՒՄ, մ. in fact/reality.

ԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (փաստ) fact, case; (երևույթ) phenomenon, occurrence.

ԻՐԱՅԻՆ, ա. material.

ԻՐԱ(ՅՆԱ)ՆԱԼ, բ. materialize.

ԻՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. materiality, substantiality.

ԻՐԱՆ, գ. trunk, body; (գոտկատեղ, մեջք) waist; (ծառի մարմնաբուն) trunk, stem, bole; (նավի կմախք) hull.

ԻՐԱՆԱԿԱՆ } ա. Iranian.
ԻՐԱՆՅԱՆ }

ԻՐԱՆՑԻՆԵՐ), գ. Iranian(s).

ԻՐԱՊԱՀԵՍ, գ. storehouse, shed.

ԻՐԱՊԱՀՈՑ, գ. cloakroom, checkroom.

ԻՐԱՊԱՇՏ, գ. realist.

ԻՐԱՊԱՇՏԱԿԱՆ, ա. realistic(al).

ԻՐԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. realism; (ուղղություն արվեստի մեջ) realistic trend in art.

ԻՐԱՊԵՍ, մ. really, indeed; (իրականում) actually, virtually; (փաստորեն) in fact, practically.

ԻՐԱՍԱՑԻ, ա. obstinate; (համառ) stubborn, persistent; (կամակոր) refractory; (ինքնավստահ) opinionated; ◊ **~ լինել** have one's own way, stand one's ground, persist (in), insist (on, upon).

ԻՐԱՎ, վ. really, indeed; ◊ **~ որ** (ճիշտն ասած) to tell the truth; (իսկապես, իրականում) actually, in (actual) fact.

ԻՐԱՎԱԲԱՆ, գ. lawyer; ◊ **~ի մասնագիտություն** the legal profession.

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. legal, judicial, juri-

dic(al); ◊ **~ անձ** juridical person; **~ խորհրդատվություն** legal advice/consultation (office); **~ օգնություն** legal aid; **~ ֆակուլտետ** faculty/department of law, law school.

ԻՐԱՎԱԲԱՆՈՐԵՆ, մ. legally.

ԻՐԱՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ:

ԻՐԱՎԱԲԱՐ, մ. by right(s), in justice; (արդարացիորեն) in (all) fairiness, justifiably.

ԻՐԱՎԱԳԵՏ, *տես* ԻՐԱՎԱԲԱՆ:

ԻՐԱՎԱԳԻՏԱԿԱՆ, *տես* ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ:

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. jurisprudence, (science of) law.

ԻՐԱՎԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. justice.

ԻՐԱՎԱԶԱՆՑ, գ. wrongdoer; (իրավախախտիչ) transgressor/infringer of the law; (հանցագործ) criminal, delinquent, offender.

ԻՐԱՎԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. breaking/transgression/infringement of the law; (հանցանք) offence, crime.

ԻՐԱՎԱՁՈՐ, ա. competent.

ԻՐԱՎԱՁՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. competence.

ԻՐԱՎԱՅՐԿԵԼ, բ. deprive sb of his rights.

ԻՐԱՎԱՅՐԿՎԵԼ, be deprived of rights.

ԻՐԱՎԱՅՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack of rights, absence of civil rights.

ԻՐԱՎԱԶՐԿՈՒՄ, գ. deprivation of (civil) rights, disfranchisement.

ԻՐԱՎԱԶՈՒՐԿ, ա. without any rights, deprived of civil rights; ◊ **~ անել**, *տես* ԻՐԱՎԱԶՐԿԵԼ:

ԻՐԱՎԱԽԱԽՏ, գ. offender; ◊ **անչափահաս ~** juvenile offender.

ԻՐԱՎԱԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒ, գ. legal adviser/consultant, lawyer, jurist.

ԻՐԱՎԱԿԱՆ, ա. legal; ◊ **~ անձ** juridical person; **~ գործընթաց** legal proceedings; **~ հիմնարկներ** legal institutions; **~ նորմեր** legal rules.

ԻՐԱՎԱԿԱՐԳ, գ. law and order; (իրավական համակարգ) legal system.

ԻՐԱՎԱՀԱՎԱՍԱՐ, ա. equal in rights, possessing/enjoying equal rights.

ԻՐԱՎԱՀԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. equality of rights; ◊ **ժողովուրդների ~** equality of (the) peoples.

ԻՐԱՎԱՄԲ, մ. *in justice, by right(s)*; (արդարացիորեն) justifiably.

ԻՐԱՎԱՊԱՀՊԱՆ, ա. (մարմիններ) ~ law enforcement bodies.

ԻՐԱՎԱՍՈՒ, ա. competent; ◊ **իշխանության ~ մարմիններ** competent government bodies.

ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. competence; ◊ **~թյան շրջանակ** jurisdiction; **~թյան մեջ չմտնել** be outside of one's competence, be beyond one's jurisdiction; **~ից դուրս լինել** *փխբ.* be out of one's sphere, be over one's head.

ԻՐԱՎԱՐԲԱՐ, գ. arbiter, arbitrator.

ԻՐԱՎԱՐԱՐԱԿԱՆ, ա. arbitration; ◊ **~ դատարան** court of arbitration, arbitration tribunal.

ԻՐԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. arbitration; ◊ **~թյան ներկայացնել** submit the question to arbitration.

ԻՐԱՎԻՃԱԿ, գ. situation; (իրադրություն) state of affairs; (վիճակ) condition, position; (հանգամանքների զուգորդում) juncture, conjuncture.

ԻՐԱՎՈՒՆՔ, գ. right; (որպես գիտություն) law; (վկայական, թույլտվություն) licence; ◊ **ազգերի ինքնորոշման ~** right (of nations) to self-determination; **եկեղեցական ~** canon law; **սովորութական նախադիպային ~** common/case law, judicial precedence; **ձայնի ~** the vote, franchise, suffrage; **մարդու ~ներ** human rights; **միջազգային ~** international law; *իրավ.* **վաղեմության ~** prescriptive right, prescription; **վարորդական ~** driving licence; **քաղաքացիական ~** civil law; **քաղաքացիական ~ներ** civil rights; **քրեական ~** criminal law; **~ առնել** obtain a licence; **~ բանեցնել** give orders, command, be in command/charge; *խսկց.* be the boss; **~ համարել** have a right; **~ տալ** give the right; *պշտ.* grant/accord the right; **~ ունենալ** have the right (to), be entitled (to); **~ները վերականգնել** rehabilitate; **~ից զրկել** deprive sb of his rights; **իր ~ից օգտվել** exercise one's rights (to); **ձայնի ~ից զրկել** disenfranchise.

ԻՐԱՐ, դ. each other, one another; ◊ **~ անցնել, ~ով անցնել, ~ գլխով դիպչել** begin to bustle, start fussing, bustle, fuss; (հուզվել, ամհանգստանալ) get excited, take alarm; **~ բերան բքել** *գռհկ.* arrange things (with), come to an arrangement/agreement; **~ գալ** (շարժվել, երերալ) move, sway, reel, shake to and fro; (հանդիպել) meet, come across, run against; **~ գիրկ ընկավել** throw oneself/fall into sb's arms; **~ դիպչել՝ կպչել** quarrel, break with; **~ խառնել** cause to quarrel, make a mess/rumpus, create havoc; **~ հասնել** come to (sb's) help/aid/assistance; **~ (հետ) ընկնել** come to terms, get along; **~ ուտել , ~ միս ուտել** wrangle, squabble, bicker.

ԻՐԱՐԱՄԵՐԺ, ա. mutually exclusive/incompatible.

ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ, գ. alarm, commotion; (շփոթ) bustle, turmoil; ◊ **~ գցել** set up an alarm.

ԻՐԱՑՆԵԼ, բ. realize; (վաճառել) sell.

ԻՐԱՑՈՒՄ, գ. realization; (վաճառք) sale.

ԻՐԵՂԵՆ, 1. գ. things, belongings; (ուղերթո) luggage, baggage; 2. ա. material; ◊ **~ ապացույց(ներ)** material evidence.

ԻՐԵՆ, դ. oneself; ◊ **~ գտնել** find oneself; **~ գցել** throw/fling oneself; **~ թույլ տալ** venture, permit oneself; (նյութապես) be able to afford; **~ կորցնել** lose one's head; **~ ~** all by

himself/herself/itself; ~ **հավաքել** brace/collect oneself; ~ **մեղադրել** blame oneself; ~ **ուտել** (զայրանալ) rage, be furious; (տանջվել) torment oneself, suffer torments; ~ **ցույց տալ** show oneself; *խսկց.* show off; *դիմ.* put one's best foot foremost; **~ից դուրս գալ** lose one's temper; **~ով անել** (սեփականել) appropriate; (սեփականեցնել) privatize; (իր կողմը գրավել) win round/over to one's side.

ԻՐԵՆՔ, դ. they, themselves.

ԻՐԻԿՆԱՂԵՄ, գ. twilight, gloaming.

ԻՐԻԿՆԱՂԵՄԻՆ, մ. in the twilight, towards evening.

ԻՐԻԿՆԱԺԱՄ, գ. evening (time); *եկեղ.* (երեկոյան ժամերգություն) vespers.

ԻՐԻԿՆԱԺԱՄԻՆ, մ. of an evening, in the evening.

ԻՐԻԿՆԱԼՈՒՅՍ, գ. evening-glow; (մայրամուտ) sunset.

ԻՐԻԿՆԱՀԱՑ, գ. supper.

ԻՐԻԿՆԱՄՈՒԹ, գ. twilight, dusk.

ԻՐԻԿՆԱՄՈՒՏ, գ. nightfall.

ԻՐԻԿՆԱՄՏԻՆ, մ. at nightfall, towards evening, in the twilight.

ԻՐԻԿՆԱՅԻՆ, ա. evening.

ԻՐԻԿՆԱՊԱՀ, գ. evening (time).

ԻՐԻԿՆԱՊԱՀԻՆ, *տես* ԻՐԻԿՆԱԺԱՄԻՆ:

ԻՐԻԿՆԱՅԻԼ, գ. night dew.

ԻՐԻԿՈՒՆ, *խսկց. տես* ԵՐԵԿՈՒ:

ԻՐԻՑԿԻՆ, գ. priest's wife.

ԻՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fact; (իրական դեպք) true story; (իրականություն) reality; (իրադարձություն) event.

ԻՐՈՔ, վ. really; (իսկապես) indeed; (իրականում) in reality, actually; (փաստորեն) in fact.

Լ

Լ, լ the twelfth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) thirty, thirtieth.

ԼԱԲԻՐԻՆԹՈՍ, գ. labyrinth; (բավիղ, խճճվածություն) maze; ◊ **Կրետեի** ~ the Cretan maze.

ԼԱԲԻՐԻՆԹՈՍԱՁԵՎ, ա. labyrinthine.

ԼԱԲՈՐԱՆՏ, գ. laboratory assistant.

ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ(ԱԿԱՆ), **ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԱՅԻՆ** } ա. laboratory; laboratorial; ◊ ~ **փորձ** laboratory experiment; ~ **մեթոդ** laboratory/experimental method.

ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ, գ. laboratory; *խսկց. կրճ.* lab.

ԼԱԲՐԱԴՈՐ, գ. *հնք.* labrador.

ԼԱԲՐԱԴՈՐԱՔԱՐ, գ. *հնք.* labradorite.

ԼԱՋՈՒՐ, գ. azure, sky-blue, light-blue; ◊ **բեռլինյան** ~ Berlin/Prussian blue.

ԼԱՋՈՒՐԱՅԻՆ, **ԼԱՋՈՒՐԵ** } ա. azure, sky-blue.

ԼԱՋՈՒՐԱՉ(ՅԱ), ա. blue-eyed.

ԼԱՋՈՒՐԻՏ, գ. azurite.

ԼԱԹ, գ. (կտոր, շոր) cloth, material; (պատառ, ծվեն) rag, scrap, shred.

ԼԱԹԵ, ա. scrappy, rag(ged).

ԼԱԹԵՂԵՆ, գ. rags, old clothes.

ԼԱԹԱՀԱՎԱՔ, գ. rag-and-bone man.

ԼԱԹԱՎՈՐ, ա. in rags, ragged.

ԼԱԼ[1], բ. (լաց լինել) cry, weep; (ողբալ) mourn (over, for), bemoan (for), lament.

ԼԱԼ[2], *տես* ՀԱՄՐ:

ԼԱԼ[3], գ. (քարը) ruby; (գույնը) ruby.

ԼԱԼԱԳԻՆ, ա. sorrowful, plaintive; (ողբալի) mournful, lamentable, bewailing; (վշտալի) doleful; (մռայլ, տխուր) dismal.

ԼԱԼԱԳՈՒՅՆ, ա. ruby.

ԼԱԼԱՅԱՆ, 1. ա. plaintive; 2. մ. plaintively.

ԼԱԼԱԿԱՆՉ, գ. wail.

ԼԱԼԿԱՆ, 1. ա. whining, tearful, lachrymose; 2. գ. whiner; *փխբ.* (միշտ դժգոհ) (constant) complainer, complainant; ◊ ~ **երեխա** cry-baby.

ԼԱԼԿ(Վ)ԵԼ, բ. *բրբ.* become dumb; *փխբ.* grow dumb; ◊ **սարսափից** ~ grow dumb with fear/terror/horror.

ԼԱԽՏ, գ. whip, knout; (մտրակ) lash; *պատմ.* mace.

ԼԱԽՏԱԿԻՐ, գ. *պատմ.* mace-bearer.

ԼԱԿ[1], ա. *խսկց.* rotten, bad; ◊ ~ **ձու** bad/rotten egg.

ԼԱԿ[2], գ. (խոզի՝ շաճ կեր, լափ) swill, mash, hog-wash.

ԼԱԿԵԼ, բ. lap, lap up; *փխբ. ամարգ.* spend/squander in drink, guzzle.

ԼԱԿՈՏ, գ. (շաճ ճագ) puppy; (ճագ) cub; (տղա) urchin; (փողոցային անապաստան երեխա) street urchin, guttersnipe; (միամիտ, անփորձ) greenhorn; *փխբ. վիրավ.* whelp; *փխբ.* (համբակ) ignoramus, know-nothing.

ԼԱԿՈՏ-ԼՈՒԿՈՒՏ, **ԼԱԿՈՏ-ՄԱԿՈՏ** } գ. riff-raff.

ԼԱՄԱ[1], գ. *կենդ.* llama.

ԼԱՄԱ[2], գ. *կրոն.* lama.

ԼԱՄԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lamaism.

ԼԱՄԱՅԱՊԵՏ, գ. Dalai Lama.

ԼԱՄՊ, գ. lamp; ◊ **էլեկտրական** ~ bulb; **էլեկտրոնային** ~ valve, thermionic valve; **հանքահորի՝ հանքափորի** ~ safety-lamp; **նավթի** ~ kerosene/oil lamp; **ցերեկային լույսի** ~ fluorescent lamp; **քառասուն մոմանոց** ~ lamp of forty candle-power/candles; **~ի ապակի** lamp-glass, lamp-chimney.

ԼԱՄՊԱԳՈՐԾ, գ. lamp-maker.

ԼԱՄՊԱԿԱԼ, գ. lamp-holder.
ԼԱՄՊԱՐ, գ. *եկեղ.* icon-lamp.
ԼԱՅ-ԼԱՅ, 1. ծ. bye-bye; 2. գ. hushaby, lullaby.
ԼԱՅՆ, 1. ա. wide, broad; 2. մ. widely, broadly; ◊ **~ աշխարհայացք** broad outlook/perspective/attitude; **~ ապրել** live in (grand) style; **~ զանգվածներ** the broad/vast masses; **~ էկրան** broad screen; **~ իմաստով** in the broad sense; *ռզմ.* **~ ճակատ** wide/extended front; **~ մասշտաբով** on a large scale; **~ սիրտ ունենալ** be big-hearted, be of generous nature; **~ սպառման ապրանքներ** consumer goods; **~ տարածում գտնել** be widely used/spread.
ԼԱՅՆԱԲԵՐԱՆ, ա. wide-mouthed; (շշի մասին) wide-mouthed bottle; (ամանի մասին) wide-mouthed (jar etc.); (լայնաշեղբ) broad-bladed, *փխբ.* (շատախոս, բացբերան) garrulous, indiscreet, blabbing.
ԼԱՅՆԱԳԻԾ, ա. broad-gauge; ◊ **~ երկաթուղի** broad-gauge line.
ԼԱՅՆԱԴԵՄ, ա. broad-faced, moon-faced.
ԼԱՅՆԱԹԵՁԱՆ(ԻՔ), ա. wide-sleeved/cuffed.
ԼԱՅՆԱԹԵՎ, ա. large-winged, broad-winged.
ԼԱՅՆԱԹԻԿՈՒՆՔ, ա. broad-shouldered.
ԼԱՅՆԱԹՈՒՓ, ա. (ծառի մասին) branchy.
ԼԱՅՆԱԼԱՆՁ, ա. gently-sloping; *փխբ.* broad-chested, high-chested.
ԼԱՅՆԱԼԻՑ, 1. ա. long/well-bent bow; 2. գ. a well braced/a far shooting bow; (աղեղ) bow.
ԼԱՅՆԱԽՈՀ, ա. broad-minded, open-minded.
ԼԱՅՆԱԽՈՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. broad-mindedness, open-mindedness.
ԼԱՅՆԱԾԱԼ, ա. (փեշ) wide-folded; (շոր) wide-plaited, wide-pleated; (տաբատ) wide-creased.
ԼԱՅՆԱԾԱՎԱԼ, ա. spacious; (լայնարձակ) roomy, expansive; (ընդարձակ) extensive.
ԼԱՅՆԱԾՆՈՏ, ա. with a wide jaw; having a wide jaw.
ԼԱՅՆԱԿԱՄԱՐ, ա. broad-arched.
ԼԱՅՆԱԿԱՆ, ա. transversal, latitudinal.
ԼԱՅՆԱԿԻ, ա., մ. transverse, transversely, across.
ԼԱՅՆԱԿՈՒՐԾՔ, ա. broad-chested.
ԼԱՅՆԱՀԱՂՈՐԴ, ա. broadcasting.
ԼԱՅՆԱՀԱՅԱՑ, ա. broad-minded, broad-gauge.
ԼԱՅՆԱՀՈՒՆ, ա. abounding in water, deep-watered; *փխբ.* (բազմակողմանի) versatile.
ԼԱՅՆԱՁԻԳ, ա. stretched, far-stretched, long-drawn.
ԼԱՅՆԱՃԱԿԱՏ, ա. high-browed, having a broad forehead.
ԼԱՅՆԱՄԱՍՇՏԱԲ, ա. large-scale/range/dimension.
ԼԱՅՆԱՄԱՐՄԻՆ, ա. wide-bodied; (հաղթանդամ) corpulent, massive; (մարմնեղ) portly; (պարարտ) obese; (գեր) fat; (հաստ) stout, thick.
ԼԱՅՆԱՆԱԼ, բ. widen, broaden, gain in breadth; (ընդարձակվել) expand; (բիբերի մասին) dilate.
ԼԱՅՆԱՆԻՍՏ, ա. broad-based.
ԼԱՅՆԱԾԵՂՔ, ա. broad-bladed.
ԼԱՅՆԱՉՈՒՆՉ, ա. magnanimous, generous; (մեծ ընդգրկումով) broad-ranged.
ԼԱՅՆԱՉՈՒՐԹ, ա. broad-lipped.
ԼԱՅՆԱՊԱՐՓԱԿ, ա. extensive, wide-ranging, wide-scale.
ԼԱՅՆԱՍԱՂԱՐԹ, ա. broad-leaved.
ԼԱՅՆԱՏԱՐԱԾ, ա. widespread, extensive; (ձգված, տարածված) (out)stretched.
ԼԱՅՆԱՏԵՐԵՎ, ա. broad-leaved.
ԼԱՅՆԱՐՁԱԿ, ա. spacious, expansive; (ընդարձակ) vast, voluminous.
ԼԱՅՆԱՐՁԱԿՈՐԵՆ, մ. vastly, widely, broadly.
ԼԱՅՆԱՐՁԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spaciousness, space, wide open space.
ԼԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. widen, broaden; (ընդարձակել) expand, extend; (մեծացնել) enlarge.
ԼԱՅՆԱՑՈՒՄ, ա. broadening; *բժշկ.* dilation; ◊ **ստամոքսի՝ երակի ~** distension of stomach/vein.
ԼԱՅՆԱՓԵՂԿ, ա. wide-panelled.
ԼԱՅՆԱՓԵՇ, **ԼԱՅՆԱՔՂԱՆՑ(Ք)** } ա. wide/full-skirted.
ԼԱՅՆԵԶՐ, ա. (գլխարկ) wide-brimmed.
ԼԱՅՆԷԿՐԱՆ, ա. wide-screen; ◊ **~ ֆիլմ** wide-screen film.
ԼԱՅՆՈՍԿՐ, ա. big-boned.
ԼԱՅՆՈՐԵՆ, մ. widely.
ԼԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, ա. broadness, breadth; (լայնք) width; *աշխրգ.* latitude.
ԼԱՅՆՈՒՂԻ, ա., գ. broad-gauge.
ԼԱՅՆՔ, գ. width; ◊ **~ով** in width; ◊ **թևերի ~** spread.
ԼԱՆԳԱՌ(Ք), գ. *տեխ.* beam; (ժամացույցի) balance-wheel.
ԼԱՆՋ, գ. breast; (սարալանջ) slope.
ԼԱՆՋԱԲԱՑ, ա. low-necked, décolleté *ֆր.*:
ԼԱՉԱԿ, գ. *բրբ.* kerchief, (triangular) scarf.
ԼԱՉԱՌ, *խսկց.* 1. գ. shrew (of a woman). 2. ա. quarrelsome, peevish, shrewish, cantankerous.
ԼԱՊՏԵՐ, գ. lantern, lamp, torch. ◊ **գաղտնալույս ~** blind/dark lantern; **գրպանի (էլեկտրական) ~** torch, (pocket) flash-light; **մեքենայի ~** headlight; **մոգական ~** magic lantern; **փողոցի ~** street lamp.
ԼԱՊՏԵՐԱՅԻՆ, ա. lantern, lamp.
ԼԱՊՏԵՐԱՍՅՈՒՆ, գ. lamppost.
ԼԱՊՏԵՐԱՎԱՌ, գ. lamplighter.
ԼԱՊՏԵՐԻԿ, գ. *նվգ.* small lantern; ◊ **Չինական ~** Chinese lantern.
ԼԱՋՎԱՐԴ, ա., գ. azure.
ԼԱՋՎԱՐԴԱՅԻՆ, ա. azure.

ԼԱՍ, գ. raft, float.
ԼԱՍՏԱԳՈՐԾ, գ. rafter, raft(s)man.
ԼԱՍՏԱԿ, գ. rostrum, platform, scaffold.
ԼԱՍՏԱՆԱՎ, գ. ferry(-boat), floater.
ԼԱՍՏԱՆԱՎԱՅԻՆ, ա. ferry.
ԼԱՍՏԱՆՅՈՒՄ, գ. ferrying.
ԼԱՍՏԱՌԱՔ, գ. raftsman, rafter, wood-floater.
ԼԱՍՏԱՌԱՔԵԼ, բ. float/raft timber.
ԼԱՍՏԱՌԱՔՈՒՄ, գ. floating/rafting timber.
ԼԱՍՏԱՎԱՐ, գ. ferryman, rafter, raftsman.
ԼԱՍՏԵՆԻ, գ. alder, common alder.
ԼԱՎ, 1. ա. good; (առողջ) healthy, sound; (դրական) positive; 2. մ. well, very well; 3. վ. all right! agreed! OK! 4. գ. (գնահատական) good: ◊ **~ ապտակ** good blow; **~ առաջարկություն** good suggestion; **~ եղանակ** good/fine weather; **~՞ ես** how are you (getting on)?; **~ ընկեր** bosom/close friend; **~ թենիսիստ** sound tennis player; **~ ժամանակ անցկացնել** have a good time, enjoy oneself; **~ կլիներ** it would be a good thing/all right/nice; **~ ձայն** good voice; **~ միտք** good idea; **~ պատասխան** positive/favourable answer/reply; **~ սրտի տեր** kind-hearted/good soul; **~ օրի չէ** things are in a bad way with him; he is not doing well; **~ը ցանկանալ** wish sb well/good: *հեգն.* **համա ~ է** a nice how-d'ye-do, a pretty kettle of fish; **ես ինձ ~ եմ զգում** I feel well/fine; **ինչ ~ բան կա** what's the news?; **մի ~ գումար** a round sum; **մի ~ ծեծ տալ** give sb a good beating.
ԼԱՎԱ, գ. lava; ◊ **~յի հոսք հեղեղ** lava-stream, lava-flow.
ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ, ա. best; ◊ **~ դեպքում** at best.
ԼԱՎԱԿԱՄ, ա. benevolent, well-wishing.
ԼԱՎԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. benevolence; (բարություն) kindness; (բարի կամք) goodwill.
ԼԱՎԱՄԱՐԴ, միայն **~ դառնալ** լինել կապակցության մեջ, pretend to be well-wishing.
ԼԱՎԱՆԱԼ, բ. improve, ameliorate, take a turn for the better; (առողջանալ) get well, recover (from), get better; (գիրանալ) put on/gain weight/flesh, grow plumper; (գեղեցկանալ) grow prettier/better-looking.
ԼԱՎԱՇ, գ. lavash, Armenian national bread.
ԼԱՎԱՊԱՇՏ, ա. optimistic, sanguine.
ԼԱՎԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. optimism.
ԼԱՎԱՏԵՂՅԱԿ, ա. versed (in), conversant (with); (գիտակ) aware of/that, competent.
ԼԱՎԱՏԵՂՅԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. awareness.
ԼԱՎԱՏԵՍ, 1. ա. optimistic, hopeful, sanguine; 2. գ. optimist; ◊ **~ մարդ** optimist.
ԼԱՎԱՏԵՍԱԲԱՐ, մ. optimistically.
ԼԱՎԱՏԵՍԱԿԱՆ, ա. optimistic, sanguine.
ԼԱՎԱՏԵՍՈՐԵՆ, *տես* ԼԱՎԱՏԵՍԱԲԱՐ:
ԼԱՎԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. optimism.
ԼԱՎԱՑՆԵԼ, բ. (ավելի լավ դարձնել) improve, make better, ameliorate, amend; (բուժել) cure sb of sth; ◊ *գոնե.* **ցեղը ~** upgrade, grade up.
ԼԱՎԱՑՈՒՄ, գ. improvement, amelioration.
ԼԱՎԻԿ, ա. pretty, nice, lovely, comely.
ԼԱՎԻՍ, գ. tweezers.
ԼԱՎՈՐԱԿ, ա. (of) high/good quality; (դիմացկուն) durable.
ԼԱՎՈՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. high quality; (դիմացկունություն) durability.
ԼԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good deed; ◊ **~ անել** be good to sb, do good; **~ի՛ց տակ չմնալ տակից դուրս գալ** show one's gratitude/appreciation, return/repay sb's kindness.
ԼԱՏԻՆ, ա. Latin.
ԼԱՏԻՆԱԲԱՆ, գ. Latinist, Latin scholar.
ԼԱՏԻՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Latinism.
ԼԱՏԻՆԱԳԵՏ, գ. Latinist.
ԼԱՏԻՆԱԳԻՐ, ա. written in Latin.
ԼԱՏԻՆԱԿԱՆ, ա. Latin; ◊ **~ այբուբեն** Roman alphabet.
ԼԱՏԻՆԱՏԱՌ, ա. written in Latin; ◊ **~ այբուբեն** Roman alphabet; *տպգր.* (տպատառ) Roman characters/type.
ԼԱՏԻՆԱՑՆԵԼ, բ. Latinize.
ԼԱՏԻՆԱՑՈՒՄ, գ. Latinization.
ԼԱՏԻՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Latin, the Latin language. ◊ **դասական ~** classical Latin.
ԼԱՏԻՇ, գ. Lett.
ԼԱՏԻՇԱԿԱՆ, ա. Lettish.
ԼԱՏԻՇԵՐԵՆ, ա., գ., մ. Lettish, the Lettish language.
ԼԱՏՎԱԿԱՆ, ա. Latvian.
ԼԱՏՎԱՑԻ, գ. Latvian.
ԼԱՏՎԵՐԵՆ, ա., գ., մ. Latvian, the Latvian language.
ԼԱՐ, գ. cord, twine; wire; (նվագարանի) string; (աղեղի) bow-string; *մաթ.* chord. (թոկ) tow(ing)-rope; ◊ **էլեկտրական ~** wire, lead.
ԼԱՐԱԽԱՂԱՑ, գ. tightrope-walker, equilibrist; *փխր.* (խորամանկ ճարպիկ մարդ) dodger; *փխր.* (խաբեբա, խարդախ) swindler.
ԼԱՐԱԽԱՂԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tightrope-walking; *փխր.* (աչքակապություն) swindle; *փխր.* (խաբեբայություն, խարդախություն) fraud.
ԼԱՐԱՅԻՆ, ա. stringed; ◊ **~ գործիքներ** stringed instruments, the strings; **~ նվագախումբ** string orchestra.
ԼԱՐԱՆ, գ. (պարան, թոկ) string, cord; (բարակ թոկ) (pack-)thread, twine; (կեղ) plait.
ԼԱՐԱՓԱԿ, ա. wire-intangled.
ԼԱՐԱՓԱԿՈՒՄ, գ. wire entanglement/obstacle.
ԼԱՐԵԼ, բ. (ձգել) stretch, draw, strain; *երժ.* tune (up), attune; *մեխ.* wind (up); ◊ **ականջը ~** 1. strain one's ears, prick one's ears; 2. (պատրաստ լինել) attune one's ear to sth, lend one's ears to; **աղեղը ~** draw the bow; **զարթուցիչը ~** set the alarm-clock; **ժամացույցը ~** wind up

the watch/clock; **խաղալիքը** ~ wind up the toy; **հարաբերությունները** ~ strain relations; *բրբ.* **ձին** ~ urge (on), drive on, chase, pursue; **մեկին** ~ *խսկց.* wind sb up, annoy sb; **մկանները** ~ strain the muscles, tense the muscles; **ջութակը** ~ tune up/attune the violin; **ուժերը** ~ strain (every) nerve (to do sth), exert oneself.

ԼԱՐԹԱՓ, ա. (երաժշտ. գործիքի մասին) out of tune; (լարվածությունը նվազած) relaxed; ◊ ~ **անել** let off/shoot an arrow.

ԼԱՐՎԱԾ, ա. strained, strenuous; (ձգված) tense, *խսկց.* wound up; ◊ ~ **աշխատանք** strenuous/intensive work, efforts; ~ **հարաբերություններ** strained relations; ~ **նյարդեր** tense nerves; ~ **մթնոլորտ** tense atmosphere.

ԼԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tension, tenseness; (լարված դրության) tension; (դժվար ծանր կացության) strenuousness; ◊ **նյարդային** ~ nervous tension; **մտավոր** ~ mental strain; **հուզական** ~ emotional strain; ~**ությանը դիմանալ** bear the strain.

ԼԱՐՎԵԼ, բ. become aggravated/strained; stretch; (ժամացույցի մասին) be wound up/set; (երաժշտ. գործիքների մասին) be tuned up; (ճիգեր գործադրել) strain /exert oneself.

ԼԱՐՈՒՄ, գ. strain, stretch; *երժշ.* tuning (up); *մեխ.* winding (up); ◊ *էլ.* **բարձր** ~ high tension.

ԼԱՑ, գ. cry, weeping, crying; ◊ ~ **լինել** cry, weep; ~ **ու թաց** cry, wail; ~ **ու կական** cry, wail ~ **ու կոծ** cry, wail; ~ **ու շիվան** cry, wail; ~ **ու շիվան գցել** sob; ~**ից խեղդվել** choke with sobs.

ԼԱՑԱՋԱՅՆ, *տես* ԼԱԼԱՋԱՅՆ:

ԼԱՑԿՈՒՄ(ԱԾ), ա. ready to cry, on the verge of tears, repressing/restraining/checking tears.

ԼԱՑԿՈՒՆԵԼ, բ. well up; ◊ **նա լացակումեց** tears welled up in her eyes.

ԼԱՑԱՑՆԵԼ, բ. make sb cry.

ԼԱՑԵԼ, *տես* ԼԱԼ:

ԼԱՑԿԱՆ, 1. ա. whining, tearful, lachrymose; 2. գ. (անձ) whiner; ◊ ~ **երեխա** cry-baby.

ԼԱՑԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tearfulness.

ԼԱՑՈՒԿԱԾ, գ. (loud) cry, wail.

ԼԱՈՒՐԵԱՏ, *տես* ԴԱՓՆԵԿԻՐ:

ԼԱՓ, գ. *բրբ.* swill, mash; (անհամ ջրիկ ճաշ) wish-wash; (ջրալի կերակուր շան կատվի խոզերի համար) hog-wash; ◊ **գլխին (շան)** ~ **թափել** give sb a good wigging/dressing down.

ԼԱՓ(ԼԱՓ)ԵԼ, բ. *խսկց., բրբ.* (չափազանց շատ ուտել) gorge (oneself); (ագահորեն խժռել) devour, eat up, gobble; (ագահությամբ ուտել՝ խմել) guzzle; ◊ **աչքերով՝ հայացքով** ~ devour with one's eyes.

ԼԱՓԼԱՓ(ՈՒՐ)ԵԼ, բ. *խսկց., բրբ.* gorge (oneself), guzzle.

ԼԱՔԱ, գ. *բրբ.* spot, stain; (բիծ) blot, speck.

ԼԱՔԵԼ, բ. varnish, lacquer.

ԼԱՔՈՏԵԼ, բ. spot, stain; (կեղտոտել) dirty, soil.

ԼԵԳԱԼ, ա. legal.

ԼԵԳԱԼԱՑՈՒՄ, գ. legalization.

ԼԵԳԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. legality.

ԼԵԳԵՆԴ, գ. legend.

ԼԵԳԵՆԴԱԿԱՆ, **ԼԵԳԵՆԴԱՅԻՆ** } ա. legendary.

ԼԵԳԻՏԻՄԱՑՆԵԼ, բ. legitimate.

ԼԵԳԻՏԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. legitimation.

ԼԵԶԳԻ, գ. Lezghin, Lezghin woman.

ԼԵԶԳԻԿԱՆ, ա. Lezghin.

ԼԵԶՎԱԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. linguogeography.

ԼԵԶՎԱԲԱՆ, գ. linguist.

ԼԵԶՎԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. linguistic(al).

ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՐԵՆ, մ. linguistically.

ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. linguistics; ◊ **համեմատական** ~ comparative linguistics.

ԼԵԶՎԱԳԱՐ, ա. garrulous, talkative; *խսկց.* blabbing.

ԼԵԶՎԱԳԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. garrulity, talkativeness; *խսկց.* blabbing.

ԼԵԶՎԱԳԵՏ, *տես* ԼԵԶՎԱԲԱՆ:

ԼԵԶՎԱԳԻՏԱԿԱՆ, *տես* ԼԵԶՎԱԲԱՆԱԿԱՆ:

ԼԵԶՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԼԵԶՎԱԴԱՇՏ, գ. linguistic field.

ԼԵԶՎԱԶՈՒՐԿ, ա. (համր) dumb; (մունջ) mute; (լռակյաց) silent; (անխոս) speechless.

ԼԵԶՎԱԸՆՏԱՆԻՔ, գ. family of languages.

ԼԵԶՎԱՍԱՀՍՏՈՒՄ, գ. breaking of linguistic norms.

ԼԵԶՎԱԿ, գ. tongue; *կզմխս.* uvula (pl. -ae); *աշխրգ.* tongue of land; ◊ **դռան** ~ latch.

ԼԵԶՎԱԿԱՆ, ա. linguistic, language.

ԼԵԶՎԱԿԱՊ, գ. ◊ ~ **ընկնել** grow /be stricken dumb (with).

ԼԵԶՎԱԿՈՒԽ, ա. միայն ~ **անել** կապակցության մեջ՝ talk sb's head off; (լռեցնել) out-talk.

ԼԵԶՎԱԿՌԻՎ, գ. *խսկց.* dispute about/in words, logomachy; ◊ ~ **տալ** wrangle (with), squabble (with), altercate (with), argue (with).

ԼԵԶՎԱՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sociolinguistics.

ԼԵԶՎԱՆԻ(Կ), ա. sharp-tongued.

ԼԵԶՎԱՆԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sharp-tonguedness.

ԼԵԶՎԱՆՅՈՒԹ, գ. language material.

ԼԵԶՎԱՇԻՆԱՐԱՐ, գ. language creator/inventor.

ԼԵԶՎԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. language creation/invention.

ԼԵԶՎԱՐՄԱՏ, գ. *կզմխս.* root of the tongue.

ԼԵԶՎԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. linguistic change.

ԼԵԶՎԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. language policy.
ԼԵԶՎԱՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. linguistic culture, civilization.
ԼԵԶՈՒ, գ. *կզմխս.* tongue; (խոսք) language, tongue; (ուտելիք) tongue; *ռզմ. խսկց.* (լեզու, գերի) prisoner-of-war, prisoner for interrogation, informant; ◊ **ազգային ~** national language; **ընդհանուր ~ գտնել** find common language (with), come to terms; **խոսակցական ~** colloquial/familiar speech, spoken language; **կենդանի՝ մեռած ~** living/dead language; **մայրենի ~** mother tongue; *գիտ.* vernacular; **չար ~** bitter/venomous tongue; *բժշկ.* **փառակալած ~** coated/furred tongue; **~ առնել** find one's faculty of speech/tongue; **երկար ~ ունենալ** have a long tongue, his tongue is long for his teeth; **~ թափել** wag one's tongue; **~ հանել** put/stick out one's tongue (at sb); **~ն առամների տակ պահել** hold one's tongue, keep a still tongue in one's head; **~ն բացել՝ ~ին ազատություն տալ** loosen one's tongue, talk too glibly; **~ն բերանում դառնում՝ պտտվում է** he has a ready tongue; **~ն իրեն պահել** hold one's tongue; **~ն կախ ընկած** with one's tongue hanging out, as fast as one's legs will carry; **~ն կապ ընկավ** his tongue failed him; **~ն կծել** bite one's tongue; *փխբ.* shut up; **~ն մինչև երուսաղեմ կտանի** you can get anywhere if you know how to use your tongue; **~ն չի պտտվի (ասել)** he won't have the heart (to say); **~ն քոր է գալիս** he is itching to; **(բժշկին) ~ն ցույց տալ** show one's tongue (to the doctor); *փխբ.* **բոցի՝ կրակի ~ներ** tongues of flame; **նոր ~ներ** modern languages; **~վի ծայրին** on the tip of one's/the tongue; **~ի տակ փուշ ու ոսկոր չկա** loose tongue; **~իդ վրա փուշ դուրս գա** a plague on you for saying such things.
ԼԵՀԱԳԻԱ, *տես* ՔՆԱՀՏ:
ԼԵՀԱԿԱՆ, ա. Polish.
ԼԵՀ(ԱՑԻ), գ. Pole.
ԼԵՀԵՐԵՆ, ա., գ., մ. Polish, the Polish language.
ԼԵՀՈՒՀԻ, գ. Pole.
ԼԵԼԱԿ, գ. blue; *ամ.* blueing.
ԼԵԼԱԿԱԳՈՒՅՆ, ա. blue.
ԼԵԼԱԿԵԼ, բ. blue.
ԼԵԼԱՀԱՄ, ա. very bitter, tasting of bile, bitter tasting.
ԼԵԼԱՑԱՔ, **ԼԵԼԱՊԱՏԱՌ** } ա. horrified, terrified.
ԼԵԼԱՊԱՐԿ, գ. *կզմխս.* gall-bladder.
ԼԵԼԻ, գ. gall, bile. ◊ **~ն ջուր կտրեց՝ դարձավ** his heart sank to his boots/ rose to his mouth; **~ն ցամաքեց** he has his heart in his mouth; **~ն պատռվել** be scared to death.
ԼԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bile, bitterness, bitter taste/stuff; *փխբ.* (մաղձոտություն) billiousness; *փխբ.* (թունոտություն) acrimony.
ԼԵՅՏՄՈՏԻՎ, գ. leitmotif.
ԼԵՌ, գ. mountain; ◊ **Կովկասյան ~ներ** the Caucasus, Caucasian mountains; **~ քար** rock; **~ն ի վեր** up the hill.
ԼԵՌՆԱՔԱՇ, գ. crest; (գագաթ) top, peak, summit.
ԼԵՌՆԱՔՆԱԿ, գ. highlander, uplander, mountain dweller; ◊ **Կովկասի ~ներ** Caucasian highlanders; **շոտլանդացի ~** Highlander.
ԼԵՌՆԱԳԱԳԱՓ, գ. (mountain) top, peak, summit.
ԼԵՌՆԱՊՆԱՑ, 1. ա. mountain, passing across mountains; 2. գ. mountaineer.
ԼԵՌՆԱՊՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mountaineering.
ԼԵՌՆԱԳՈԳ, գ. (mountain) ravine, gully.
ԼԵՌՆԱԳՈՅԱՑՈՒՄ, գ. *երկրբ.* orogenesis, orogeny.
ԼԵՌՆԱԳՈՏԻ, գ. mountain ridge.
ԼԵՌՆԱԳՈՐԾ, գ. miner.
ԼԵՌՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mining.
ԼԵՌՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mountain cartography.
ԼԵՌՆԱԴԱՀՈՒԿԱՅԻՆ, ա. downhill skiing, mountain skiing.
ԼԵՌՆԱԴԱՀՈՒԿՈՐԴ, գ. mountain-skier.
ԼԵՌՆԱԴԱՇՏ, գ. plateau (pl. -teaus, - teaux).
ԼԵՌՆԱԶԱՆԳՎԱԾ, գ. massif.
ԼԵՌՆԱՄԹԱՍՔ, գ. saddle.
ԼԵՌՆԱԼԱՆՋ, գ. mountain side, mountain slope.
ԼԵՌՆԱԿԱՓՍԱ, գ. mountain hollow.
ԼԵՌՆԱԿԱՆ, 1. ա. mountain; 2. գ. highlander, mountaineer.
ԼԵՌՆԱԿԱՊ, *տես* ԼԵՌՆԱՆՑՔ:
ԼԵՌՆԱԿԱՏԱՐ, *տես* ԼԵՌՆԱԳԱԳԱՓ:
ԼԵՌՆԱԿԱՐԿԱՒ, ա. soaring like mountains, mountain high.
ԼԵՌՆԱԿԻՐՃ, գ. mountain gorge, defile.
ԼԵՌՆԱԿՈՂ, *տես* ԼԵՌՆԱԼԱՆՋ:
ԼԵՌՆԱԿՈՂՄ, գ. highlands.
ԼԵՌՆԱԿՈՒԻՎ, գ. guerilla warfare.
ԼԵՌՆԱԿՈՒՅՏ, գ. massif.
ԼԵՌՆԱԿՈՒՏԱԿ, 1. ա. gigantic; 2. գ. massif.
ԼԵՌՆԱՀԱՆՔ, գ. mine, pit.
ԼԵՌՆԱՀԱՆՔԱՅԻՆ, ա. ore; mining.
ԼԵՌՆԱՀԱՆՔԱՆՅՈՒԹ, գ. (rock) ore.
ԼԵՌՆԱՀԱՆՔՎԱՅՐ, **ԼԵՌՆԱՀԱՆՔԱՏԵՂ** } գ. *երկրբ.* (rock) deposit, ore-deposit, layer, vein.
ԼԵՌՆԱՅԻՆ, ա. mountain, mountainous.
ԼԵՌՆԱՆՎԱԾ, գ. mountain climber.
ԼԵՌՆԱՆՑՔ, գ. mountain pass.
ԼԵՌՆԱՆՈՒՆ, գ. mountain name.
ԼԵՌՆԱՇԱՐ(Ք), գ. mountain ridge/range.
ԼԵՌՆԱՇԽԱՐՀ, գ. mountainous land/country, highlands.

ԼԵՌՆԱՇԱՐԹԱ } գ. mountain range/chain.
ԼԵՌՆԱՊԱՐ }

ԼԵՌՆԱՊԱՐ, գ. rock.

ԼԵՌՆԱՓԱՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. mining.

ԼԵՌՆԱՓԱՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mining industry.

ԼԵՌՆԱՓՐԿԱՐԱՐ, գ. mountain-rescuer.

ԼԵՌՆԱՅՆ, ա. mountainous; ◊ ~ **երկիր** mountainous country.

ԼԵՌՆՅԻ, *տես* ԼԵՌՆԱԲՆԱԿ:

ԼԵՌՆԱՒՍ, 1. գ. highlands; 2. ա. mountainous.

ԼԵՊ, ա. curdled; (արյան մասին) coagulated; (քանձր, մածուցիկ) thick. ◊ ~ **արյուն** blood clot.

ԼԵՊԱՀՈՑ, գ. liver ulcer.

ԼԵՊԱՀՈՍ, գ. liver disease, hepatitis.

ԼԵՊԱՀՏԱՎՈՐ, գ. 1. hepatitis patient, patient with liver disease; 2. ա. liverish.

ԼԵՊԱԿԱԼԵԼ } p. curdle; (արյան մասին)
ԼԵՊԱՆԱԼ } coagulate, thicken.

ԼԵՊԱՑՈՒՄ, գ. thickening; turning, setting; (արյան մասին) coagulation, turning.

ԼԵՐԿ, ա. (մազազուրկ) bald, hairless; (մերկացած, տերևազուրկ) leafless, bald; (բուսականությունից զուրկ) bare, without bushes and trees; ◊ ~ **ծառեր** naked trees; ~ **լեռներ** bald/bare hills/mountains.

ԼԵՐԿԱՆԱԼ, բ. strip (oneself), bare, uncover (oneself); ◊ **լեռները ~ցան** the hills are bare; **ծառերը ~ցան** the trees are bare/leafless.

ԼԵՐԿԱՑՆԵԼ, բ. bare, uncover, denude (of); ◊ **~ած ծառեր/լեռներ** trees denuded of leaves, hillsides denuded of trees.

ԼԵՐԿԱՑՈՒՄ, գ. *երկրբ.* denudation.

ԼԵՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nakedness; (մերկություն) bareness; (բուսազրկություն) baldness.

ԼԵՑՈՒՆ, ա. (լցված) full; (գեր, լիքը) fat, stout; (պարարտ) obese; (մարմնեղ) corpulent; (թմբլիկ) plump; (համակված, տոգորված) filled/seized/gripped with.

ԼԵՑՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fullness; *փխբ.* (ամբոխվածություն, լեփ-լեցուն) overcrowdedness.

ԼԵՓ-ԼԵՑՈՒՆ, ա. chock-full, cram-full, (well-) stuffed/packed, overcrowded (with people), congested, full-up; ◊ ~ **դահլիճ** (over-)crowded/congested/packed hall.

Լի, ա. full (of smth), plenty (of); (լիքը, լցված) packed (with); (մինչև եզրը) brimful, full to the brim; (առատ, հարուստ) abundant (in), plentiful, copious; (ուտելիքի մասին) hearty (dinner); (բերքի մասին) rich heavy, bumper; ◊ ~ **ապրել** live in abundance/plenty/well, be well off; ~ **ձեռքով** generously; ~ **օր** weekday.

ԼԻԱԲԱԿ, ա. full; ◊ ~ **լուսին** full moon.

ԼԻԱԲԵՌՆԵԼ, բ. load fully, keep running at full capacity.

ԼԻԱԲԵՐԱՆ, մ. (ամբողջ ձայնով) at the top of one's voice; (ամբողջ սրտով) from the bottom of one's heart, whole-heartedly; ◊ ~ **շնորհակալություն հայտնել** express one's hearty thanks, sincere/heartfelt gratitude.

ԼԻԱԲԵՐ(ՐԻ), ա. fertile, fecund, rich.

ԼԻԱԲԵՐՔ, *տես* ԲԵՐՔԱՌԱՏ:

ԼԻԱԲՈՒՌՆ, ա. handful; generous, plentiful; մ. plentifully; (առատաձեռն) generously; ◊ ~ **ընծա** generous gift.

ԼԻԱԳԻՆ, *տես* ԼԻԱՐԺԵՔ:

ԼԻԱԶՈՐ, ա., գ. plenipotentiary; *իրավ.* (վստահված անձ) proxy, attorney; ա. authorized, plenipotentiary; ◊ ~ **ներկայացուցիչ** authorized/plenipotentiary agent/representative; ~ **դեսպան** Ambassador Plenipotentiary.

ԼԻԱԶՈՐԱԳԻՐ, գ. power/letter of attorney, warrant, mandate.

ԼԻԱԶՈՐԵԼ, բ. authorize, empower sb to do sth, delegate sth to sb/sb to do sth.

ԼԻԱԶՈՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. entitlement.

ԼԻԱԶՈՐՎԵԼ, բ. proxy, be/stand proxy (for); ◊ **~ված** entitled, authorized; **մեկի կողմից ~ված լինել** be entitled, be authorized by sb, have the authority to speak (for); **~ված պետական մարմին** authorized/official state body/agency.

ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. authorization, power, commission; *իրավ.* (իրավասություն) competence; ◊ **արտակարգ ~ներ** emergency powers; **~ները վայր դնել** resign one's commission.

ԼԻԱԹՈՒՔ, ա. with all one's heart, with one's whole heart, whole-heartedly; ◊ ~ **ծիծաղել** laugh heartily.

ԼԻԱԼՈՒՍԻՆ, գ. full moon.

ԼԻԱԾԱՎԱԼ, ա. full length; full volume.

ԼԻԱԿԱԶՄ, ա. in a body, in/at full length, in full compliment; ◊ ~ **լինել** be in a body/in full length; ~ **պատվիրակություն** full delegation.

ԼԻԱԿԱՏԱՐ, ա. full, total, complete, integral, entire, comprehensive, undivided, whole; (բացարձակ) absolute, out-and-out; (կատարյալ) outright, perfect, utter, downright; ◊ ~ **զինաթափում** (total) disarmament; **երկերի ~ ժողովածու** complete works; ~ **իշխանություն** absolute power/authority; ~ **տեր ու տիրական** sole master; ~ **տգիտություն** perfect/utter/sheer/absolute ignorance.

ԼԻԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. completeness, fullness, wholeness, integrity.

ԼԻԱԿՇԻՌ, ա. having full weight, full-weight; (վիարժեք) pure, unalloyed; ◊ ~ **ոսկի** pure gold.

ԼԻԱԿՇՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. full weight.

ԼԻԱՀՆՉՅՈՒՆ, ա. sonorous.

ԼԻԱՀՈՒՆՉ, մ. sonorously.

ԼԻԱՁԱՅՆ, ա., մ. at the top of one's voice; *փխբ.* (անկեղծ) outright, openly; ◊ ~ **գոչել** shout at the top of one's voice.

ԼԻԱՁԵՌՆ, ա. lavish, generous, with an open hand; մ. open-handedly, lavishly, unstintingly.

ԼԻԱՁԻՐ, ա. gifted.

ԼԻԱՄԵՏՐԱԺ, ա. full-size, full-scale; ◊ ~ **կինոնկար** full-length/feature film.

ԼԻԱՆԱԼ, բ. be sated/satiated (with); (կշտանալ) be full, *խսկց.* be stuffed; (բավարարվել) be fully/completely satisfied. ◊ **այբը** ~ be in easy/good circumstances, be well/comfortably off, be well-to-do.

ԼԻԱՌԱՏ, 1. ա. abundant, plentiful; (առատ) copious, profuse; 2. մ. abundantly, plentifully, copiously, profusely.

ԼԻԱՌԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abundance, plenty, profusion.

ԼԻԱՍԻՐՏ, 1. ա. sincere, cordial; (անձնվեր, նվիրված) loving; 2. մ. heartily, warmly, dearly, deeply; (ամբողջ սրտով) with all one's heart.

ԼԻԱՎԱՐՏ, ա. completed, finished.

ԼԻԱՏԱՐԱՓ, ա. ◊ ~ **անձրև** pouring/driving/pelting rain; 2. մ. (անձրևի մասին) heavily, at full pelt.

ԼԻԱՐԺԵՔ, ա. of full value; *փխբ.* full(y)-fledged, valuable; ◊ ~ **դրամ** coin of full value/of the realm.

ԼԻԱՐԺԵՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. full value.

ԼԻԱՐՅՈՒՆ, ա. full-blooded, sanguineous; *բժշկ.* plethoric.

ԼԻԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* plethora.

ԼԻԱՑՆԵԼ, բ. satiate (with), sate (with), saturate, surfeit; (լրիվ բավարարել) fully/completely satisfy.

ԼԻԱՑՈՒՄ, գ. satiation, repletion, superabundance.

ԼԻԲԵՐԱԼ, 1. ա. liberal; 2. գ. liberal; (Անգլիայի լիբերալ կուսակցության անդամ) Liberal; ◊ ~ **կուսակցություն** Liberal party.

ԼԻԲԵՐԱԼԱՑՈՒՄ, գ. liberalization.

ԼԻԲԵՐԱԼԻԶՄ, գ. liberalism, liberal views, opinions, principles.

ԼԻԶԵԼ, բ. (լպստել) lick, lick sth up, lick all over; (լեզվով մաքրել) lick clean; ◊ **բքածը** ~ retreat/go back on one's word; **մատներդ կ~ս** (it is) a real treat, it's finger-licking good; **շրթունքները՝ գդալը** ~ lick one's lips/spoon; **ոտները** ~ lick sb's boots.

ԼԻԶՎԵԼ, բ. (կենդանիների մասին) lick oneself; (շատ համբուրել՝ պաչպչվել) slobber over each other.

ԼԻԹԻՈՒՄ, գ. *քիմ.* lithium.

ԼԻՄԱՍՏ, ա. significant, full of meaning; *լեզվ.* notional; ◊ ~ **բառեր** notional words.

ԼԻՆՇԽԱՆ, ա. sovereign, regnant, ruling.

ԼԻՆՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sovereignty.

ԼԻՊԱՎ, ա. competent, enjoying full rights; ◊ ~ **անդամ** full and equal member.

ԼԻՊԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. equality of rights.

ԼԻԿՎԻԴԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. liquidity.

ԼԻՃ, գ. lake; ◊ **Սևանա** ~ Lake Sevan.

ԼԻՆԳ, գ. crow; (գործիք) crow-bar.

ԼԻՆԴ, գ. gum.

ԼԻՆԵԼ, բ. be; (գոյություն ունենալ) be, exist; (գտնվել մի տեղում, կենալ) be; (պատահել, տեղի ունենալ) happen, occur; (հաճախել, այցելել) go to see/visit sb, go to a place, attend; (ծագել, առաջ գալ) come into being/existence; (սովորության մասին) arise, spring up; (ծնվել, ստեղծվել) be born/created; (դառնալ) become, make; ◊ ~ **ի վիճակի** be able; **ի վիճակի չ~** be unable, not to be able; **ծանոթ** ~ know (sb), be acquainted (with), have a knowledge (of sth); **ներկա՝ բացակա** ~ be present/absent; **պարտական** ~ be indebted to sb, be obliged to sb; **վկա** ~ witness sth, be a witness of/to sth; **ստիպված** ~ have to, be obliged to; **լինում է չի լինում** once upon a time; **չլինի՞ թե** really? is it possible? **չլինես-չիմանաս** mind you, take care, watch out.

ԼԻՆՈՏԻՊ, գ., ա. *տպգր.* linotype.

ԼԻՆՉ, գ. միայն ~**ի դատաստան, ~ի օրենք** կապակցություններում՝ Lynch law.

ԼԻՆՉԱՀԱՐԵԼ, բ. (Լինչի դատաստանի ենթարկել) Lynch.

ԼԻՆՉԱՀԱՐՈՒՄ, գ. (Լինչի դատաստան՝ օրենք) Lynch law, lynching.

ԼԻՈՎԻՆ, մ. wholly, entirely; (լրիվ) completely, fully, to the full, in full; (ամբողջովին) totally, quite; (բացարձակապես) utterly; ◊ ~ **համաձայնել** agree wholly/entirely.

ԼԻՍԵՒ, գ. shaft; *տեխ.* axis, axle.

ԼԻՏՎԱԿԱՆ, ա. Lithuanian.

ԼԻՏՎԱՑԻ, գ. Lithuanian.

ԼԻՏՎԵՐԵՆ, ա., գ., մ. Lithuanian, the Lithuanian language.

ԼԻՐՔ, 1. ա. (անամոթ, անպատկառ) impudent, shameless, pert, overfree; (անբարոյական, սանձարձակ, անառակ) licentious, dissipated; (ցոփ) dissolute.

ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐԵԼ, բ. license.

ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՈՒՄ, գ. certification.

ԼԻՑՔ, գ. filling; (ատամնալիցք) filling; (լցոն) filling, stuffing; *ռզմ.* load, charge; ◊ **էլեկտրական** ~ charge; **ինքնահոսի** ~ inking in; **կարկատելու** ~ darning; **օդով՝ գազով** ~ inflation.

ԼԻՑՔԱԹԱՓԵԼ, բ. discharge.

ԼԻՑՔԱԹԱՓՎԵԼ, բ. relax, calm down; be discharged; *խսկց.* let off steam, get sth off one's chest.

ԼԻՑՔԱՅԻՆ, ա. charge; ◊ ~ **վարժություններ** (physical) exercises, gymnastics.

ԼԻՅՔԱՎՈՐԵԼ, բ. (էլ. սարքի մասին) charge (an accumulator, a battery); (զենքի մասին) load, charge (a gun).
ԼԻՅՔԱՎՈՐՈՒՄ, գ. loading, charging.
ԼԻՅՔԱՎՈՐՈՂ, գ. *ռզմ.* charger.
ԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. profusion, plenty; (առատություն) abundance.
ԼԻՈՎԼԻ, մ. profusely, completely, in full.
ԼԻՔԸ, 1. ա. full; (մարմնեղ, գեր) full, plump, rounded; 2. մ. full.
ԼԼԿԱՆՔ, գ. torture, torment, rack; (բռնաբարություն) rape.
ԼԼԿԵԼ, բ. torture, torment, put on the rack; (բռնաբարել) rape, violate.
ԼԼԿՈՒԹՅՈՒՆ } *տես* ԼԼԿԱՆՔ:
ԼԼԿՈՒՄ }
ԼԽԼԽԿԱԼ, բ. dangle; (հագուստի մասին) hang loosely; (թամբի մասին) *jolt in the saddle.*
ԼԽԼԽԿԱՑՆԵԼ, բ. dangle, dangle one's legs.
ԼԽԿԵԼ, բ. (փափկել) soften, grow soft; (շատ հասունանալ) get/grow overripe.
ԼԽՏԻԿ, ա. *բրբ.* plump, floppy; (թմբլիկ, կլորադեմ) chubby.
ԼԾԱԿ, գ. lever; *փխբ.* lever, source of influence; ◊ **դույլերի ~** yoke; **կշեռքի ~** beam; *էլ.* **հոսանքափոխիչ ~** key.
ԼԾԱԿԱՎՈՐ, ա. powerful, influential, lobbyist.
ԼԾԱԿՑԵԼ, բ. collaborate (with), cooperate (with).
ԼԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. collaboration.
ԼԾԱՍԱՐՔ, գ. harness, gear.
ԼԾԵԼ, բ. harness (to), put (to), set (to), yoke (oxen).
ԼԾԿԱՆ, 1. ա. draught. 2. գ. draught animals; ◊ **~ ձի** draught-horse.
ԼԾՎԵԼ, բ. harness (oneself); ◊ **աշխատանքի ~** settle down (to), buckle down (to).
ԼԿՍՏՎԱԾ, ա. *խսկզ.* pampered, spoiled; (երես առած) pet; ◊ **~ երեխա** spoilt child.
ԼԿՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spoiling, over-indulgence, petting.
ԼԿՍՏՎԵԼ, բ. become/get spoilt.
ԼԿՏԻ, ա. (անվայել, անպարկեշտ) obscene, bawdy, indecent; (անբարոյական, անառակ) vicious, depraved, perverse; (անպատկառ, հանդուգն) impudent, impertinent, brazen-faced.
ԼԿՏԻԱԲԱՐ, մ. obscenely, impudently, impertinently.
ԼԿՏԻՆԱԼ, բ. become impudent/insolent/obscene; (այլասերվել) become depraved/pervert/corrupt.
ԼԿՏԻՐԵՆ, *տես* ԼԿՏԻԱԲԱՐ:
ԼԿՏԻՒԹՅՈՒՆ, գ. obscenity; (անբարոյականություն, անառակություն) depravity; (անպատկառություն) impertinence; (անպարկեշտություն) bawdiness; (հանդգնություն) insolence.
ԼՃԱԿ, գ. lakelet, pool; (արհեստական) pond.
ԼՃԱՆԱԼ, բ. become/make a pool/a puddle. *փխբ.* (անշարժությունից փչանալ) stagnate.
ԼՃԱՑՈՒՄ, գ. stagnation; stagnancy. ◊ **~ման տարիներ** stagnation period.
ԼՃԱՓ, գ. lakeside, shore(s) of the lake.
ԼՃԱՓՆՅԱ, ա. lakeside; ◊ **~ տուն** lakeside house.
ԼՃԱՓՈՒՍ, գ. pool, puddle.
ԼՅԱՐԴ, գ. liver.
ԼՅԱՐԴԱԲՈՒԲ, գ. *բժշկ.* hepatitis, liver inflammation.
ԼՅԱՐԴԱՅԻՆ, ա. hepatic.
ԼՅԱՐԴՈՒԹՈՒՔ, գ. offal, inwards, pluck; (փորոտիք) intestines, entrails, bowels; (թռչնի փորոտիք) giblets.
ԼՅՈՒԹԵՐԱԿԱՆ, գ., ա. *կրոն.* Lutheran.
ԼՅՈՒԹԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն.* Lutheranism.
ԼՆԴԱՒՍ, գ. *բժշկ.* scurvy.
ԼՆԴԱՅԻՆ, ա. gum; *կզմխս.* gingival.
ԼՆԴՈՒՌՈՒԾՔ, գ. gum boil.
ԼՈԲԱԶԳԻ, ա. bean.
ԼՈԲԱԶԳԻՆԵՐ, գ. leguminous plants.
ԼՈԲԻ, գ. *բստ.* bean, haricot; (լոբահատիկ) haricot/French/kidney bean; *փխբ.* (անշնորհք, անճարակ) good-for-nothing, ne'er-do-well; ◊ **կարմիր ~** haricot/French/kidney bean; **կանաչ ~** green bean, runner bean, pod-bean.
ԼՈԳԱՆՔ, գ. bathing; ◊ **~ ընդունել** take/have a bath.
ԼՈԳԱՐԻԹՄ, գ. *մաթ.* logarithm.
ԼՈԳԱՐԻԹՄԱԿԱՆ, ա. logarithmic; ◊ **~ աղյուսակ** logarithmic tables; **~ քանոն** slide-rule, sliding-rule.
ԼՈԶՈՒՆԳ, գ. slogan, catchword, watchword.
ԼՈԿ, վ. only, merely, solely; ա. mere, sole, only.
ԼՈՂ, գ. swimming; ◊ **~ տալ** swim.
ԼՈՂԱԶԳԵՍՍ, գ. bathing suit; (տղամարդու լողավարտիք) slip.
ԼՈՂԱԹԱՂԱՆԹ, գ. (ջրային թռչունների) web; (կրիայի կն) flipper.
ԼՈՂԱԹԵՎ, *տես* ԼՈՂԱԿ:
ԼՈՂԱԼ, բ. (մարդու մասին) swim; (իրերի՝ ամպերի մասին) float, drift; (առագաստի մասին) sail, glide.
ԼՈՂԱԿ, գ. (ձկան) fin; (կետի, դելֆինի) flipper.
ԼՈՂԱՆ, գ. float, buoy.
ԼՈՂԱՆԱԼ, բ. bathe, have/take a bath.
ԼՈՂԱՆՑ, գ. *մարզ.* heat, round.
ԼՈՂԱՆՑԵԼ, բ. (լողալով) swim across; (նավակով, լաստով) ferry/row across; (նավով) sail across; (կտրել-անցնել) cross.
ԼՈՂԱՍԱՅՈՒՑ, գ. iceberg.
ԼՈՂԱՍԵՆՅԱԿ, գ. bathroom.

ԼՈՂԱՎԱԶԱՆ, գ. swimming pool.
ԼՈՂԱՐԱՆ, գ. bath house; ◊ **բացօթյա ~** (open-air) swimming-bath, swimming-pool.
ԼՈՂԱՑՆԵԼ, բ. bath, bathe; (լոգնոցում) bath, give a bath.
ԼՈՂԱՑՈՒՄ, գ. bathing.
ԼՈՂԱՓ, գ. beach.
ԼՈՂԱՓՆՅԱ, ա. seaside, marilime, seashore.
ԼՈՂՈՐԴ, գ. swimmer.
ԼՈՂՈՒՆԱԿ, ա. floating.
ԼՈՂՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. buoyancy, flotation, lightness.
ԼՈՃՏԱԿ, գ. *բուր.* red bryony/briony; ◊ *խսկց.* **~ ականջներ ունենալ** be lop-eared.
ԼՈՒ[1], գ. curds, cottage cheese.
ԼՈՒ[2], գ. duckweed.
ԼՈՒԱՊԱՏԵԼ, գ. litmus.
ԼՈՐ, գ. *կենդ.* quail.
ԼՈՐԴ, գ. lord, peer; ◊ **~երի պալատ** House of Lords; **~երի պալատի անդամ** member of the House of Lords.
ԼՈՐԵՆԻ, գ. *բուր.* lime(-tree), linden.
ԼՈՐՋԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* mucous membrane.
ԼՈՐՋԱՅԻՆ, ա. mucous, slimy.
ԼՈՐՋԱՆՄԱՆ, ա. slimy.
ԼՈՐՋՈՒՆՔ, գ. mucus, slime: (թուք) saliva.
ԼՈՐՋՈՒՈՒԱԾՔ, գ. *բժշկ.* goitre.
ԼՈՐՏԻ, գ. grass-snake.
ԼՈՔՈ, գ. sheatfish.
ԼՊԻՐԾ, ա. impertinent, impudent; (անամոթ) shameless, bare-faced, brazen-faced.
ԼՊԻՐԾԱԲԱՐ, մ. impertinently, impudently; (անամոթաբար) shamelessly.
ԼՊԻՐԾԱՆԱԼ, բ. become impudent/impertinent.
ԼՊԻՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impertinence, impudence; (անամոթություն) shamelessness.
ԼՊՍՏԱԾ, ա. *խսկց.* pampered, pet, spoiled.
ԼՊՍՏԵԼ, բ. lick, lick (sth) up/clean.
ԼՊՐԾՈՒՆ, ա. clammy; (սայթաքուն) slippery; *փխր.* (անվստահելի) slimy; ◊ **~ պատասխան** ambiguous answer.
ԼՌԱԿՅԱՑ, ա. speechless, silent; (համր) mute; (սակավախոս) taciturn, reticent.
ԼՌԱԿՅԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. taciturnity, reticence.
ԼՌԱՄԱԾ, ա. still, silent.
ԼՌԱՆԻՍՏ, ա. (խաղաղ) serene; (հանդարտ) tranquil; (անվրդով) placid.
ԼՌԱՏՅԱՑ, 1. ա. boisterous; (աղմկոտ) noisy, loud; 2. գ. talker, chatterer; (փչաև, շաղակրատ) gas-bag, wind-bag; (ճղճղաև, գոռգոռացող մարդ, դատարկաբաև) shouter, bawler.
ԼՌԵԼ, բ. keep silent/silence; (ոչինչ չասել, ձայն չհանել) be silent; (ձայնը կտրել) become/fall silent, lapse into silence; (դադարել խոսելուց) stop talking, cease/stop speaking.
ԼՌԵԼՅԱՅՆ, մ. silently, tacitly; (անխոս կերպով) without a word.
ԼՌԵՑՆԵԼ, բ. silence, reduce to silence.
ԼՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. silence, quiet; ◊ **~ պահպանել** keep quiet/silence, make no noise; **~ը խախտել՝ խանգարել** break/disturb the silence; **~ությամբ մատնել՝ տալ** pass sth by/over in silence.
ԼՍԱՐԱՆ, գ. auditorium (pl. -s, ia), lecture-hall, lecture-room.
ԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ, ա., գ. auditorium, lecture; (հոգևոր ճեմարանի բարձր կուրսի ուսանող) audient.
ԼՍԱՓՈՂ, գ. *բժշկ.* stethoscope; (հեռախոսի) (telephone) receiver, handset; ◊ **անթել ~** cordless (receiver).
ԼՍԵԼ, բ. hear, listen (to); (համաձայնել, հետևել մեկի ասածին) listen (to), follow/take sb's advice; (ենթարկվել) obey, listen (to); ◊ **դասախոսություններ ~** attend lectures; **սիրտը թոքերը ~** sound one's heart/lungs; *իրավ.* **քննական գործը ~** hear a case, bring before the court, come up for trial.
ԼՍԵԼԻ, ա. audible; (հասկանալի) distinct; ◊ **~ լինել** be audible; **~ դարձնել** make audible; **~ դառնալ** become audible.
ԼՍԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. audibility; ◊ **լավ՝ վատ ~** good/poor audibility.
ԼՍԵԼԻՔ, գ. hearing, ear; ◊ **~ լինել** be all ears; **~ը լարել** listen intently (to); **~ից զրկվել** lose one's hearing.
ԼՄՆԱԿՈՒՃ, գ. alabaster.
ԼՄՆԱՄԱՇԿ, ա. albino.
ԼՄՆՈՒԿԻ, գ. platinum.
ԼՍՈՂԱԿԱՆ, ա. auditory, acoustic; ◊ *կզմխս.* **~ նյարդ** auditory nerve; **~ ապարատ՝ սարք** deaf-aid.
ԼՍՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hearing, ear, audition; ◊ **բացարձակ ~** absolute pitch; **լավ ~** good ear; **նուրբ ~** sensitive hearing, keen ear; **վատ ~** bad hearing; **վատ ~ ունենալ** be hard of hearing; **~ դառնալ** be all ears; **~ը սրել** listen intently (to).
ԼՍՎԵԼ, բ. be heard; ◊ **լսա՞ծ բան է** have you ever heard such a thing? was such a thing ever heard? **չլսված բան է** it's unheard of.
ԼՎԱԾԱԼԻԿ, գ. *բուր.* camomile, ox-eye daisy.
ԼՎԱՆԱԼ, բ. wash; (լվանալով մաքրել) wash away/down; (լվանալով հանել) wash off/out; (թեթև լվացք անել) do some washing, do the laundry, launder; ◊ **ձեռքերը ~** wash one's hands; **ամանները ~** wash up, do the dishes.
ԼՎԱՑԱՐԱՆ, գ. sink; washbasin, wash stand, washhand stand; (սենյակ) washroom;
ԼՎԱՑԱՐԱՐ, գ. laundry man, launderer.
ԼՎԱՑԱՐԱՐՈՒՀԻ, գ. laundress, washerwoman, laundry woman.

ԼՎԱՑՎԵԼ, բ. wash, wash (oneself), get/have a wash (գործվածքի մասին):

ԼՎԱՑՈՒՄ, գ. wash, washing; (լվանալով մաքրելը) washing out/away; (ձեռնլվա) lavabo; ablution; ◊ *բժշկ.* **վերքի ~** bathing; **ստամոքսի ~** gastric lavage, the washing out of the stomach.

ԼՎԱՑՔ, գ. wash(ing); (սպիտակեղեն լվանալը) laundering; (լվանալու հորերը) laundry; ◊ **~ անել** wash; (սպիտակեղենը) launder.

ԼՎԱՑՔԱԶՈՒՐ, գ. wash; ◊ **գլխին ~ թափել** throw/fling mud at sb.

ԼՎԱՑՔԱՏՈՒՆ, գ. laundry, wash-house. ◊ **ավտոմատ ~** coin-op(erated) laundry.

ԼՐԱԲԵՐ, գ. (բանբեր) herald; (նախանշան) herald; (հանդեսների՝ թերթերի անվանում) messenger; (անձ) reporter, chronicler.

ԼՐԱԳԻՐ, ա. newspaper, paper, newssheet, newsletter; (հանդես) journal; ◊ **ամենօրյա ~** daily newspaper; **երեկոյան ~** evening newspaper.

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ } ա. newspaper, journalistic.
ԼՐԱԳՐԱՅԻՆ }

ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌ, գ. newsman; (տղա) newsboy, news vendor; (կրպակ ունեցող) newsagent; *ամ.* newsdealer.

ԼՐԱԳՐՈՂ, գ. reporter, journalist, press-man; *խսկց.* newsman.

ԼՐԱԳՐՈՂԱԿԱՆ, ա. journalistic.

ԼՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. journalism; (պարբերական մամուլ) the press, periodicals, papers and magazines.

ԼՐԱԿԱԶՄ, գ. full body; (նավի՝ զորամասի անձնակազմ) full staff; (առարկաների լրիվ հավաքածու՝ կոմպլեկտ) complete set; 2. ա. in a body, in/at full length, in full complement.

ԼՐԱԿԱԶՄԵԼ, բ. complete; (պակասը լրացնել) replenish; ◊ **անձնակազմը ~** make up the staff (of), staff, fill the vacancy; *ռզմ.* recruit, (re)man.

ԼՐԱԿԱԶՄՎԵԼ, բ. become complete, get/have all the vacancies filled, fill all the vacancies.

ԼՐԱՀԱՎԱՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. call for information.

ԼՐԱՀՈՍ, գ. newsblock, newscast.

ԼՐԱՆԱԼ, բ. (լրիվ դառնալ) be/become full/complete; (ամբողջանալ, համալրվել) *տե՛ս* ԼՐԱԿԱԶՄՎԵԼ; (վերջանալ, ավարտվել. ժամկետի մասին) elapse, expire; ◊ (տարիքի մասին) **նրա 40-ամյակը ~ցավ** he is forty years old/he became forty; (ժամանակի մասին) **հինգ տարի ~ցավ, ինչ նա գնացել է** five years have passed/have gone by since he left, it has been five years since he left; **ժամկետը ~ում է** time is running out; **ժամկետը ~ցավ** time is up; **լուսինը ~ավ** it is full moon.

ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ, ա. information; ◊ **~ գործակալություն** information agency; **~ բյուրո** information bureau.

ԼՐԱՏՎԱՄԻՋՈՑ, գ. media.

ԼՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. information.

ԼՐԱՏՈՒ, գ. informant; (գաղտնի իրազեկիչ) informer, intelligence agent, secret agent; (լուրերը հաղորդող) chronicler, reporter; ◊ **լրագրային ~** news items; **կինո ~** newsreel.

ԼՐԱՑՆԵԼ, բ. fill/make up, supply; correct punctuation; (փաստաթուղթ) fill, fill in (a form); ◊ **պակասը ~** make up a deficiency, meet a lack, fill a want, fill up a gap.

ԼՐԱՑՈՒՄ, գ. addition, suppliment; *լեզվ.* object; ◊ **ի ~ն** in addition (to).

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. supplementary; (հավելյալ) extra; (ավելադիր) additional; *երկրչ.* supplementary, complementary.

ԼՐԻՎ, ա. full, complete, total, entire; մ. (ամբողջովին) fully; (ամբողջությամբ) utterly, completely, entirely, totally, in full.

ԼՐԻՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. completeness.

ԼՐՋԱԽՈՀ, ա. serious, earnest; (խորախոհ) thoughtful; (ողջամիտ, խելամիտ) reasonable, sensible; (ծանր, հավասարակշռված) sober-minded, staid.

ԼՐՋԱԽՈՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. seriousness, earnestness; (զգաստություն) sobriety; (խոհեմություն) reasonableness, thoughtfulness.

ԼՐՋԱՆԱԼ, բ. become serious/sober, sober (down), settle (down).

ԼՐՋՈՐԵՆ, մ. seriously, earnestly, in earnest; ◊ **~ մոտենալ (հարցին)** take the matter seriously, be in earnest about sth.

ԼՐՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. seriousness, earnestness; (կարևորություն) gravity; ◊ **ամենայն ~բյամբ** in all seriousness.

ԼՐՏԵՍ, գ. spy; *ամ.* (խուզարկու) detective; *խսկց.* sleuth.

ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ, ա. espionage.

ԼՐՏԵՍԵԼ, բ. spy, spy sth out; (գաղտնի հետևել՝ հսկել մեկին) spy (on/upon).

ԼՐՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. espionage.

ԼՑՆԵԼ, բ. fill (in); (մինչև եզրը) fill to the top/edge; (հեղուկ) pour (out); (ձավարեղեն, պինդ մարմին) pour (in, into); (խցկել, լիքը լցնել) stuff (with), pack (with), fill (with); *ռզմ.* (փամփուշտ դնել) charge, load; ◊ **դահլիճը ~** fill/pack the hall; **ծխամորճը ~** fill one's pipe; **հրացանը ~** charge/load the gun; **շաղախ ~** pour/spread concrete/mortar; **սենյակը կահույքով ~** fill/stuff the room with furniture; **(մեկի) ջրաղացին ջուր ~** play into sb's hands.

ԼՑՈՆ, գ. filling, stuffing.

ԼՑՈՆԵԼ, բ. stuff, fill.

ԼՑՎԵԼ, բ. fill, fill up, be filled up; *խսկց.* (գիրանալ) put on weight/flesh, gain flesh,

grow stout; (լացակումել) shed a few tears; ◊ **աչքերը ~** fill with tears.

ԼՈՒ, գ. flea; ◊ **~ն ուղտ չինել** make a mountain out of a molehill.

ԼՈՒԾ[1], գ. yoke, harness; *փխբ.* (ճնշում, բռնություն) yoke (of a tyrant); (միասին լծվող եզների զույգ) yoke (of oxen); *իրավ.* encumbrance; ◊ *փխբ.* **~ դնել վրին մեջքին** lay/put/place a heavy burden on sb; **~ը թոթափել՝ փշրել՝ խորտակել** shake/throw off the yoke.

ԼՈՒԾ[2], գ. *բժշկ.* diarrh(o)ea.

ԼՈՒԾԱՐԵԼ, բ. liquidate, put an end to, wind up; (վերացնել) abolish; (ոչնչացնել) eliminate, do away (with).

ԼՈՒԾԱՐՈՒՄ, **ԼՈՒԾԱՐՔ** } գ. liquidation, dissolution, winding up; (դարում) settlement; ◊ **պառլամենտի ~** dissolution of Parliament; **ընկերության ~** winding up of a company.

ԼՈՒԾԱՐՔԱՅԻՆ, ա. liquidation; ◊ **~ հանձնաժողով** liquidators' commission.

ԼՈՒԾԵԼ[1], բ. (վճռել) solve; (հալել) dissolve; ◊ **խնդիր՝ խաչբառ՝ հավասարում ~** solve a problem/a crossword, puzzle/an equation; **հարցը ~** solve a question, settle a matter, cope with a task; **շաքարը ջրում ~** dissolve sugar in water; **պայմանագիրը ~** annul/cancel an agreement/contract; **վրեժ ~** revenge (upon, for), take vengence (on, for); avenge; **պասը ~** break one's fast.

ԼՈՒԾԵԼ[2], բ. have diarrhoea.

ԼՈՒԾԵԼԻ, ա. (dis)soluble; (վճռելի) solvable; (հալվող) soluble in.

ԼՈՒԾԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քիմ.* (dis) solubility.

ԼՈՒԾԻՉ, գ. (dis)solvent; *բժշկ.* vehicle.

ԼՈՒԾԻՊԱԿԱՆ, ա., գ. *բժշկ.* laxative, purgative.

ԼՈՒԾՈՒՄ, գ. (վճռելը) solution; (հալվելը) (dis)solution; (պատասխան) solution.

ԼՈՒԾՈՒՅԹ, գ., *քիմ.* solution; ◊ **թանձր՝ թույլ ~** strong/weak solution.

ԼՈՒՄ[1], գ. contribution; ◊ **~ ներդնել** to have an input.

ԼՈՒՄ[2], գ. luma.

ԼՈՒՅՍ, 1. գ. light; (լուսաբաց, արևածագ) dawn, daybreak; (լուսավորություն) electricity; 2. ա. (լուսավոր) transparent, pure light; ◊ **աչքի ~** eyesight; *փխբ.* the apple of one's eye; **արեգակի ~** sunlight, sunshine; **լուսնի ~** moonlight; **մոմի ~** candlelight; **ցերեկվա ~** daylight; **փողոցի ~** traffic lights; **~ անել** light up; **~ աշխարհ** the wide world; **~ աշխարհ բերել** bring into the world; **~ աշխարհ գալ** be born; **~ ընծայել** publish; **~ ընկնել** appear; **~ սփռել մի բանի վրա** shed/throw light (on sth); **~ տեսնել** be published/printed; **~ տեսցնել** publish, print; **~ ցերեկով** in broad daylight; **~ ու ճար անել** help get out, rescue; **~ ու մութ** light and dark; **~ի պես պարզ է** it is as clear as day/noonday; **~ի աղբյուր** light; **~ի տակ** in the light of; **~ը բացվեց** dawn is coming, day is breaking, it is daylight; **~ը վառել՝ հանգցնել** switch/turn on the light, switch/turn off the light; **~ը քեզ տեսնողին** it's ages since we (last) met; **մոմի ~ով** by candlelight.

ԼՈՒԿ, 1. ա. tacit, taciturn, silent; 2. մ. tacitly, silently, in silence; ◊ **~ համաձայնություն** tacit consent.

ԼՈՒՍԱԲԱՆԵԼ, բ. (լույս սփռել, պարզաբանել) throw light (on, upon), shed light, elucidate, enlighten.

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. elucidation.

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒՄ, գ. elucidation; ◊ **հարցի ~** treatment of the question.

ԼՈՒՍԱԲԱՑ, գ. dawn, daylight, daybreak; *բնաստ.* dayspring.

ԼՈՒՍԱԲԱՑԻՆ, մ. at dawn/daybreak.

ԼՈՒՍԱԳԵՄ, գ. daybreak, dawn.

ԼՈՒՍԱԳԵՄԻՆ, մ. at dawn/daybreak.

ԼՈՒՍԱԶԳԱՅՈՒՆ, ա. sensitive to light; ◊ **~ թուղթ** sensitized/sensitive paper; **~ թաղանթ** light sensitive film.

ԼՈՒՍԱԶԳԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. photosensitivity.

ԼՈՒՍԱԶՏԻՉ, գ. *ֆիզ.* heliofilter, light filter.

ԼՈՒՍԱԾԱԳ, գ. dawn, daybreak.

ԼՈՒՍԱԾԱԳԻՆ, մ. at dawn/daybreak.

ԼՈՒՍԱԿԵՐՊ, ա. bright, radiant, effulgent.

ԼՈՒՍԱՀԵՌԱԳԻՐ, գ. phototelegram.

ԼՈՒՍԱՀՈԳԻ, ա. in fond/respectful memory.

ԼՈՒՍԱՀՐԹԻՌ, գ. flare, illuminating rocket.

ԼՈՒՍԱՃԱՃԱՆՉ, **ԼՈՒՍԱՃԱՌԱԳ** } ա. effulgent.

ԼՈՒՍԱՄԻՏ, ա. enlightened, intellectual, progressive.

ԼՈՒՍԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. enlightenment, progressiveness.

ԼՈՒՍԱՄՈՒՏ, գ. window, *հնց.* casement.

ԼՈՒՍԱՄՈՒՏԱԳՈՂ, գ. window-sill.

ԼՈՒՍԱՅԻՆ, ա. light; ◊ *աստղ.* **~ տարի** light year.

ԼՈՒՍԱՆ, գ. *կենդ.* lynx; ◊ **ամերիկյան ~** bobcat.

ԼՈՒՍԱՆԱԼ, բ. dawn; ◊ **~ում է** day is breaking, dawn is coming; **~ցել է** it is (broad) daylight.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ, գ. photograph, photo.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄ, գ. photography.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԵԼ, բ. photograph, take a photograph/photo (of).

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ, գ. photographer.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ, ա. photographic; ◊ **~ թիթեղիկ** photo-plate; **~ ապարատ** camera.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ, **ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՐԱՆ** } գ. studio, photographer's studio.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. photography.
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՎԵԼ, բ. be photographed, have one's photo taken.
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒՄ, գ. photographing.
ԼՈՒՍԱՆՇԱՆ, գ. light signal, traffic lights; (երկաթուղու) signal lights.
ԼՈՒՍԱՆՑՔ, գ. margin; (պատուհան) casement.
ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԻՐ } գ. marginal
ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } notes.
ԼՈՒՍԱՆՑԻՒՑ, գ. port-hole, side-light.
ԼՈՒՍԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* photometer, light meter.
ԼՈՒՍԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. photometric(al); ◊ ~ **սարք** photometric apparatus, light meter.
ԼՈՒՍԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *ֆիզ.* photometry.
ԼՈՒՍԱՊԱՅԾԱՒ, ա. bright, radiant.
ԼՈՒՍԱՊԱՏԿԵՐ, գ. *ֆիզ.* spectrum (pl.-ra).
ԼՈՒՍԱՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒՑԻՉ, գ. spectroscope.
ԼՈՒՍԱՊԱՏՃԵՆ, գ. photocopy.
ԼՈՒՍԱՊԵՐՃ, ա. luxurious, sumptuous; (հոյակապ, փառահեղ) magnificent, splendid.
ԼՈՒՍԱՊՈՒԱԿ, գ. crown, aureole, aureola.
ԼՈՒՍԱՍՏՂ, գ. day-star.
ԼՈՒՍԱՍՏՎԵՐ, գ. *նկրչ.* chiaroscuro, treatment of light and shade (in painting).
ԼՈՒՍԱՎԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* photophobia.
ԼՈՒՍԱՎԱՌ, ա. shining, beaming, radiant; (հրավառ) illuminated, illumined.
ԼՈՒՍԱՎԻՄԱԳՐԱԿԱՆ, ա. photolithographic(al).
ԼՈՒՍԱՎԻՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. photolithography.
ԼՈՒՍԱՎՈՐ, ա. bright, light; (լուսաշող) luminous, luminescent; (հրավառված) illuminated.
ԼՈՒՍԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. instructive, elucidative.
ԼՈՒՍԱՎՈՐԵԼ, բ. light, lighten, brighten; (լույսով ողողել) illuminate, illumine; *փխբ.* (կրթել) enlighten, educate.
ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ, գ. enlightener; ◊ **Գրիգոր** ~ Saint Gregory the Illuminator.
ԼՈՒՍԱՎՈՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. enlightenment.
ԼՈՒՍԱՎՈՐՎԵԼ, բ. lighten, light up, brighten, gleam.
ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. light, lighting, illumination; *փխբ.* (կրթություն) enlightenment.
ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒՄ, գ. illumination, enlightement.
ԼՈՒՍԱՏԱՐԻ, *տես* ԼՈՒՍԱՅԻՆ ՏԱՐԻ:
ԼՈՒՍԱՏԱՐՐ, գ. photoelectric cell, photocell, photopile.
ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿԱ, գ. lighting engineering, lighting technics.
ԼՈՒՍԱՏՆՉ, ա. thirsty for light, striving for light, light-seeking.
ԼՈՒՍԱՏԻՊ, գ., ա. phototype.
ԼՈՒՍԱՏՊԱԳՐԱԿԱՆ, ա. phototype; ◊ ~ **հրատարակություն** phototype edition/publication.
ԼՈՒՍԱՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. phototype.
ԼՈՒՍԱՏՊՈՒԹՅՈՒՆ }
ԼՈՒՍԱՏՏԻԿ, գ. *կենդ.* lightning-bug, fire-fly.
ԼՈՒՍԱՏՈՒ, գ. light, luminary.
ԼՈՒՍԱՏՈՒՏ, *տես* ԼՈՒՍԱՏՏԻԿ:
ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ, ա. luminous.
ԼՈՒՍԱՐՁԱԿՈՒՄ, գ. luminescence, luminosity.
ԼՈՒՍԱՑՆԵԼ, բ. brighten up, get/become lucid; ◊ **գիշերը** ~ not sleep a wink, not get a wink of sleep.
ԼՈՒՍԱՑՈՒՄ, գ. lucid interval/moment; (լուսաբաց, արշալույս) dawn, daybreak.
ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ, ա. bright, radiant.
ԼՈՒՍԱՓԱՅԼԵԼ, բ. shine, beam, radiate.
ԼՈՒՍԱՓԱՅԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. radiance, shininess.
ԼՈՒՍԱՓԵՂԿ, գ. window panel.
ԼՈՒՍԱՔՈՂԱՐԿԵԼ, բ. black-out.
ԼՈՒՍԱՔՈՂԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. black-out.
ԼՈՒՍԱՔՈՂԱՐԿՈՒՄ }
ԼՈՒՍԵ, ա. light, bright, illuminated, gleaming.
ԼՈՒՍԵՂԵՆ, ա. light; *փխբ.* (շլացուցիչ ճերմակ) snow-white, dazzling.
ԼՈՒՍԵՐԱՆԳ, ա. iridescent, twinkling; (առկայծող) shimmering, glimmering; (շողշողուն) flickering.
ԼՈՒՍԸՆԿԱԼ, ա. light absorptive.
ԼՈՒՍԸՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. light absorption.
ԼՈՒՍԻՆ, գ. moon; ◊ **նվազում** ~ waning moon; ~**ի հեռակետ** apogee; ~**ի մերձակետ** perigee, perigeum; ~**ի խավարում** lunar eclipse.
ԼՈՒՍՆԱԳԻՇԵՐ, գ. moonlit night.
ԼՈՒՍՆԱԳՆԱՑ, գ. lunar module, lunar rover, moon research vehicle, moon buggy.
ԼՈՒՍՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. selenography.
ԼՈՒՍՆԱԼԻՔ, գ. full moon.
ԼՈՒՍՆԱԼՈՒՅՍ, գ. moonlight.
ԼՈՒՍՆԱԿ, գ. moon; ◊ ~ **գիշեր** moonlit night.
ԼՈՒՍՆԱԿՈՒՑ, *տես* ԼՍՆԱԿՈՒՑ:
ԼՈՒՍՆԱՁԵՎ, ա. moonlike, moon-shaped, crescent-shaped.
ԼՈՒՍՆԱՄԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. moon gravitation.
ԼՈՒՍՆԱՄԻՍ, գ. lunar month.
ԼՈՒՍՆԱՅԻՆ, ա. moon; *աստղ.* lunar; ◊ ~ **տարի** moon year.
ԼՈՒՍՆԱՇՐՋԱՆ, գ. lunar month.
ԼՈՒՍ(Ն)ԱՔԱՐ, գ. *հնք.* moonstone.
ԼՈՒՍՆԷՋՔ, գ. mooning.
ԼՈՒՍՆԹԱԳ, գ. *աստղ.* Jupiter.
ԼՈՒՍՆԿԱՓԱՅԼ, ա. moonlit.
ԼՈՒՍՆՅԱԿ, գ. moon.
ԼՈՒՍՆՈՍԿԻ, *տես* ԼՍՆՈՍԿԻ:
ԼՈՒՍՆՈՏ, գ. *բժշկ.* sleep-walker; *գիտ.* somnambulis.

ԼՈՒՄՆՈՏԵԼ, բ. sleep-walk, suffer from sleep-walking/somnambulism.
ԼՈՒՄՆՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* sleep-walking; *գիտ.* somnambulism.
ԼՈՒՍԱՎ, մ. in the day-time, by day, before nightfall.
ԼՈՒՏԱՆՔ, գ. abuse; (անարգանք) defamation, reviling; (հայհոյանք) bad language, swearing; ◊ **~ թափել մեկի գլխին** abuse, defame, revile.
ԼՈՒՐ[1], գ. news, piece of news; (տեղեկություն) *հնց.* tidings; (համբավ, ասեկոսե) rumour, common talk, hearsay, gossip; ◊ **անսպասելի ~** unexpected (piece of) news; **ի՞նչ ~** what news? **հակասական ~եր** conflicting rumours; **հեռուստատեսային ~եր** TV news; **վերջին ~եր** the (latest) news; **ուրախ ~** good news/tidings; **~ տալ** inform; *պշտ.* notify; **~եր են պտտվում** it is rumoured, there is a rumour, they say; **~եր տարածել** set a rumour going/abroad/afloat.
ԼՈՒՐ[2], ա. usual; (սովորական) ordinary, common; (հասարակ) simple, plain; ◊ **~ օր** an ordinary day.
ԼՈՒՐԹ, ա. blue, light/pale blue, bluish.
ԼՈՒՐՋ, 1. ա. serious, earnest; important; (խելամիտ) sensible; (կարևոր) important, grave; 2. մ. seriously, earnestly, in earnest; ◊ **~ դրություն** grave situation; **հարցը ~ համարել** take a grave view of the matter; **~ վերաբերվել** be serious/in earnest (about); **~ տեսք ընդունել** assume a grave air.
ԼՈՒՑԱՄԱՄ, գ. spark-plug.
ԼՈՒՑԿԻ, գ. match; ◊ **~կու տուփ** match-box.
ԼՔԵԼ, բ. abandon, quit, forsake. (թողնել) desert, relinquish; (անուշադրության մատնել) ignore, neglect; ◊ **ընտանիքը ~** desert one's family; **ընկերներին ~** forsake friends; **ուսումը ~** neglect one's studies.
ԼՔՅԱԼ, ա. abandoned, deserted; (անուշադրության մատնված, արհամարհված) derelict, neglected; ◊ **~ դրություն՝ վիճակ** depression; *խսկց.* blues.
ԼՔՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dereliction, despondency; (ընկճվածություն) dejection, despondency.
ԼՔՎԵԼ, բ. be despondent, lose heart/courage.
ԼՔՈՒՄ, գ. dereliction, abandonment.

Խ

խ, **Խ** the thirteenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) forty, fortieth.
ԽԱԲԵԲԱԼ, 1. գ. cheat, liar; (մոլորեցնող) deceiver; (խարդախ) fraud, swindler; (ստախոս) liar; 2. ա. (ստախոս) lying; (մոլորեցնող) deceitful, misleading; (կեղծ) untruthful.
ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deception; (խարդախություն) fraud.
ԽԱԲԵԼ, բ. (ստել) cheat, lie; (մոլորության մեջ գցել) deceive; (խարդախել) swindle; *խսկց.* let sb down; (խորամանկել) trick; ◊ **աչքը ~** be caught with chaff *դյմ.*; tempt with one's appearance.
ԽԱԲԵՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deceit, cheating; (խարդախություն) deception, fraud.
ԽԱԲԿԱՆՔ, գ. mirage, optical illusion; delusion.
ԽԱԲՈՒ, գ. *մարզ.* feint, dribbling; ◊ **~ տալ** shuffle, duck down; *մարզ.* feint, dribble.
ԽԱԲՎԱԾ ԶԳԱԼ feel fraudulent.
ԽԱԲՈՒՍԻԿ, ա. deceptive; (երևակայական, ամիրական) delusive; ◊ **~ եղանակ** deceptive weather; **~ լռություն** deceptive quiet; **~հույսեր** delusive hopes; **արտաքինը հաճախ ~ է**, *ասգկ.* appearances are deceptive, all that glitters is not gold.
ԽԱՉ, գ. (գիծ) line; *երժշ.* khaz (a sign in old Armenian system of musical notation); *արհմտհ.* (բաժուկ) parting; ◊ **~ քաշել** draw a line, draw the limit.
ԽԱՉԱԳՐՈՒՄ, գ. (հայկական երաժշտական ձայնանիշների՝ խազերի գրառումը) writing down old Armenian musical notation.
ԽԱՉԵԼ, բ. cross out, cross off; *խսկց.* (գրել) write, scribble.
ԽԱՉԹԱՆ, գ. *բրբ.* trouble, misfortune; ◊ **~ դառնալ** become a trouble/bad sign; **(մեկին) ~յի մեջ գցել** get sb into trouble; **~յի մեջ ընկնել** get into/be in trouble.
ԽԱՉԱՐԵԼ, բ. damage; (աղավաղել) distort, misrepresent; ◊ **գիրքը՝ բնագիրը՝ ձեռագիրը ~** damage the book/original/manuscript; **իմաստը՝ միտքը՝ բովանդակությունը ~** distort, misrepresent the meaning/idea/content etc.; (արատավորել) defame; **պլանները ~** upset the plans.
ԽԱՉԱՐՈՒՄ, գ. destruction, demolition; (աղավաղում) distortion; (վնասում, փչացում) damage, injury.
ԽԱՉԱՐՈՒՆ, ա. (խաթարվող, խախտված) shaky, faulty.
ԽԱՉ, ա. turquoise; (աչքեր) hazel.
ԽԱՉԱԿ(Ն), ա. blue-eyed.
ԽԱԼ, գ. mole; birthmark; (բիծ, պուտ) speck, spot.

ԽԱԼԱԹ, գ. (արևելյան զգեստ) oriental robe; (տանը հագնելու երկար, լայն զգեստ) dressing-gown; ◊ **աշխատանքային ~** overall; **բժշկի ~** doctor's smock; **վիրաբույժի ~** operating/surgical coat.

ԽԱԼԴԱԿԱՆ, ա. Chaldaic, Chaldean.

ԽԱԼԴԵԻ, գ. Chaldeans, Chaldees.

ԽԱԼԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Chaldaic, Chaldean, Chaldee, the Chaldean language.

ԽԱԼԻ, *տես* ԳՈՐԳ։

ԽԱԼԻՖ, գ. caliph, calif, khalif.

ԽԱԼԻՖԱԹ, գ. caliphate, khalifate.

ԽԱԽԱԼ, գ. sieve, screen, riddle, bolter.

ԽԱԽՏԵԼ, բ. (կարգը, դաշինքը են) break, violate; (օրենքը) breach, violate, infringe upon, contravene; (խաղաղությունը, հանգիստը են) disturb; (խարխլել) shake loose; (հոդերը) dislocate, put out (of joint); ◊ **առողջությունը՝ նյարդային համակարգը ~** impair one's health, wreck one's nervous system; **իրավունք ~** infringe a right; **լռությունը ~** break the silence; **խոստումը՝ երդումը ~** break one's word/oath; **ծրագրերը ~** disturb one's plans; **(մեկի) հանգիստը՝ քունը ~** break/disturb sb's rest/peace/sleep; **միաբանությունը ~** undermine the unity; **ոտքը ~** dislocate one's foot; **պետության ինքնիշխանությունը ~** infringe on a nation's sovereignty; **սահմանը ~** trespass the frontier, violate the border; **օրենքը՝ պայմանագիրը ~** break/violate/breach a law/a contract/a treaty.

ԽԱԽՏՎԵԼ, բ. be/get broken; *խսկց.* (խելքը թռչել) go off one's head/out of one's mind.

ԽԱԽՏՈՒՄ, գ. breach; (վնասում) injury, detriment; (օրենքի) violation, infringement, contravention; (հանգստի) disturbance; ◊ **երթեկության կանոնների ~** infringement of traffic regulations; breaking the traffic laws; **խոստումի ~** failure to keep one's promise; **կարգի ~** violation of the order; **հասարակական կարգի ~** breach of the peace; **մարդու իրավունքների ~** violation of human rights; **պայմանագրի ~** breach of (a) contract/treaty; *իրավ.* **սահմանադրության ~** infringement of the Constitution; **վստահության ~** breach of confidence/confidentiality; **օրենքի ~** breach/infringement of the law; **~ կատարել** violate; **~ներ թույլ տալ** commit violations.

ԽԱԽՈՒՆ, ա. (ոչ ամուր, անհաստատ) unsteady; (անկայուն) unstable; (երերուն) shaky; ◊ **~ առողջություն** poor health; **~ դիրք** precarious position; **~ կառույց** flimsy construction.

ԽԱԽՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unsteadiness; (անհաստատություն) precariousness; (անկայունություն) unstability, lack of stability/solidity.

ԽԱՆԿՏԻԿ, գ. *կենդ.* bullfinch.

ԽԱՆԿ, ա. (չհասած) unripe, green; *փխբ.* (տհաս) immature; (անփորձ) green, inexperienced.

ԽԱՂ, գ. play; (խաղաձև, մարզաձև) game; (խաղաքայլ) *շախմ.* move; *բոքս.* lead, turn; (դերակատարում) acting, performance; (խորամանկություն, կատակ) trick; *բրբ.* (երգ, պար) song, dance; ◊ **բախտի ~** freak of chance, tricks of fortune, stroke of luck/fortune; **գույների ~** play of colours; **երևակայության ~** freak of imagination; **~ի մեջ մտնել** *դրծվ. բրբ.* enter the game; **~ից դուրս գտնվել (թողնվել)** be (left) out of the game; **կեղտոտ ~** foul play; **մոլի ~եր** gambling, gaming, games of chance; **շարժուն ~եր** outdoor games; **սենյակի ~եր** indoor games; **վտանգավոր ~** risky/dangerous game; **Օլիմպիական ~եր** Olympic Games; **~ խաղալ ~ սարքել** play a trick/joke on sb; **~ ու պար** child's play, a mere nothing; **~ը տանուլ տալ** lose (the game); **~ով ընկնել** be carried away with (the game).

ԽԱՂԱԴԱԴԱՄ, գ. *մարզ.* time out, stoppage time.

ԽԱՂԱՀԱՆՑ, գ. playing-field, playground.

ԽԱՂԱՀԹՈՒԼԹ, գ. (playing) card; ◊ **~երը բացել** throw up/show one's cards/hand; **~երը խառնել** spoil sb's game.

ԽԱՂԱԼ, բ. play; (դեր կատարել) act, perform; (բրթռալ) twitch; (ձևանալ) pretend to be, feign; *շախմ.* (հերթական քայլ կատարել) move, make a move; *բրբ.* (պարել) dance; ◊ *տնտ.* **բորսայում ~** play on the Stock Exchange; **հոգու հետ ~** get on sb's nerves; (ձեռք առնել) pull sb's leg.

ԽԱՂԱԼԻՔ, գ. toy, plaything.

ԽԱՂԱՊԱԴԱԿ, գ. ball, football.

ԽԱՂԱՊԱԿԵՍ, գ. half of the game, time, (ընդմիջում) half-time.

ԽԱՂԱՊԱԿԻՑ, գ. play-mate, partner.

ԽԱՂԱՀԱՀԵՆ, ա. (համակարգչային խաղերի ծրագրեր գողացող) computer game pirate.

ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԱԿ, գ. playground, play-field.

ԽԱՂԱՂ, I. ա. peaceful; (լուռ, անաղմուկ) quiet; (հանգիստ) still; (հանդարտ) calm; 2. մ. (խաղաղ) peacefully; (անաղմուկ) quietly; (հանգիստ) calmly; ◊ **~ անկյուն** cosy/peaceful nook; **~ ավարտ՝ ելք** peaceful outcome, end in a draw; **~ գոյակցություն** peaceful coexistence.

ԽԱՂԱՂԱՁԱՅՆ, ա. մ. in a low voice; in hushed/low tones.

ԽԱՂԱՂԱՍԵՐ, ա. peace-loving, peaceable.

ԽԱՂԱՂԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. peaceableness, peaceful disposition.

ԽԱՂԱՂԱՑՈՒՆՉ, ա. peaceful, full of peace and quiet.

ԽԱՂԱՂԱՊԱՀ, **ԽԱՂԱՂԱՊԱՀՈՑՔԱՆ** } ա. peacekeeping; ◊ **~ ուժեր** peacekeeping force(s).

ԽԱՂԱՂԱՎԵՏ, ա. serene, tranquil, peaceful.
ԽԱՂԱՂԱՏԵՆՉ, ա. yearning/striving for peace.
ԽԱՂԱՂԱՏԵՐ, գ. (խաղատան տեր) owner of a gambling house, gambling operator.
ԽԱՂԱՂԱՐԱՐ, 1. գ. peacemaker, pacifier; 2. ա. peacemaking.
ԽԱՂԱՂԱՔԱՅԼ, ա. (խաղաղ քայլով ընթացող) walking at a slow pace; strolling.
ԽԱՂԱՂԵՑՆԵԼ, բ. pacify, quieten; (հանգստացնել) appease, calm; (զսպել) pacify, quieten; (ճնշել) suppress, put down; (ամոքել) appease.
ԽԱՂԱՂԻՐԵՆ, մ. peacefully; (հանգիստ) quietly, calmly.
ԽԱՂԱՂՎԵԼ, բ. become appeased, calm down; (հանդարտվել) become/get quiet; (հանգստանալ) calm/quiet/settle down.
ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (հաշտություն) peace; (հանգստություն) quietness, calmness; (անդորր) quiet, silence; ◊ **~ ապահովել** ensure/guarantee peace; **~ հաստատել** make peace; **~ պահպանել** preserve/keep peace; **պայքարել հանուն ~ի** struggle/fight for peace; **~ի աղավնի** the dove of peace; **~ տիրեց** peace was established; (լռություն տիրեց) silence fell.
ԽԱՂԱՂՕՎԿԻԱՆՈՍՅԱՆ, ա. Pacific.
ԽԱՂԱԽԱՂԱՑ, գ. play-spell; *հնց. բառեր.* (ընդմիջում) intermission.
ԽԱՂԱՄԱԼ, 1. գ. gambler, gamester; 2. ա. gambling.
ԽԱՂԱՍԵՂԱՆ, գ. gaming-table; (թղթախաղի) card-table.
ԽԱՂԱՍԵՆՅԱԿ, գ. playroom.
ԽԱՂԱՍԵՐ, 1. գ. game-lover, gamester; 2. ա. game-loving; playful.
ԽԱՂԱՍԿԻՋԲ, գ. start, beginning (of the game); *շախմ.* (chess) opening, debut; *բառեր. ամ.* playtime.
ԽԱՂԱՎԱՅՐ, գ. playing field, playground.
ԽԱՂԱՎԱՐ, գ. referee, umpire, arbiter, judge.
ԽԱՂԱՎԱՐՏ, գ. end, finish; *շախմ.* endgame.
ԽԱՂԱՏԱԽՏԱԿ, գ. chessboard.
ԽԱՂԱՏԻԿՆԻԿ, գ. marionette, puppet; ◊ **~ների թատրոն** *տես* **խամաճիկների թատրոն**:
ԽԱՂԱՏՈՒՆ, գ. gambling house, casino.
ԽԱՂԱՐԿԵԼ, բ. raffle, draw a ticket/a raffle; (վիճակ) draw lots; (բեմի վրա) play.
ԽԱՂԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ԽԱՂԱՐԿՈՒՄ** } գ. (վիճակախաղի, փոխառության) drawing; ◊ *մարզ.* **գավաթի ~** cup tournament.
ԽԱՂԱՐՎԵՍ, գ. playing skill; *բառեր.* the art of acting.
ԽԱՂԱՑԱՆԿ, գ. *բառեր.* repertoire, repertory.
ԽԱՂԱՑՆԵԼ, բ. play (with); *փխր.* (հիմարացնել) fool, dope, make a fool (of); (վարժ ձիավարել) prance; ◊ **երեխային ~** play with the child.
ԽԱՂԱՑՈՂ, 1. գ. player; 2. ա. playing, gambling; ◊ **մոլի ~** gambler, gamester.
ԽԱՂԱՓՈՍ, գ. (billiard) pocket; (golf) hole.
ԽԱՂԱՓՈՒՐՋ, գ. rehearsal.
ԽԱՂԱՔԱՐ, գ. *փխր.* pawn.
ԽԱՂԸՆԹԱՑ, գ. the process/course of the game.
ԽԱՂԸՆԿԵՐ(ՈՒՀԻ), գ. playmate, partner.
ԽԱՂՈՂ, գ. (մի կտոր) grapes; (բույսը) vine, grapevine; **~ի այգի** vineyard.
ԽԱՂՈՂԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vine-growing, viticulture.
ԽԱՂՈՂԱԲՈՒԾ, գ. viticulturist, vine-grower.
ԽԱՂՈՂԱԳՈՐԾ, *տես* **ԽԱՂՈՂԱԲՈՒԾ**:
ԽԱՂՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* **ԽԱՂՈՂԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ**:
ԽԱՂՈՂԱՇԱՔԱՐ, գ. glucose, grape-sugar.
ԽԱՂՈՂԱՇՈՂԿՈՒՅԶ, գ. bunch of grapes.
ԽԱՂՈՂԱՔԱՂ, գ. vintage.
ԽԱՂՈՂԵՆԻ, գ. grapevine, vine.
ԽԱՄ, ա. (խոպան) virgin (soil), undeveloped (land); virgin; (անփորձ) raw, green, inexperienced; (չվարժեցված) unbroken; (ցածր որակի) plain; (անմշակ՝ քար) unhewn; ◊ **~ ձի** unbroken horse.
ԽԱՄԱՆԻԿ, գ. puppet; ◊ **~ների թատրոն** puppet-show.
ԽԱՄԱՃԻԿԱՅԻՆ, ա. *փխր.* (ուրիշի թելադրանքով գործող) puppet.
ԽԱՄԱՃԻԿԱՎԱՐ, գ. (տիկնիկավար) puppeteer.
ԽԱՄՐԵԼ, բ. (գույնը՝ թարմությունը) fade/wither away; (փայլը) pale, grow pale; *փխր.* (ազդեցությունը՝ ուժը) wane.
ԽԱՄՐՈՒՄ, գ. (ծաղիկների) fading, withering; (մարդու) wasting away.
ԽԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rash/hasty/ill-considered action/step; (անփորձություն) inexperience.
ԽԱՅԹ, գ. sting; (խոցելը) sting, bite; *փխր.* (անհանգստություն) sting; ◊ **խղճի ~** pangs/pricks of remorse/conscience.
ԽԱՅԹԱՀԱՐ, ա. stung.
ԽԱՅԹԱՀԱՐԵԼ, բ. sting, bite.
ԽԱՅԹԵԼ, բ. sting; (մոծակը՝ օձը) bite; *փխր.* (ցավ՝ վիրավորանք պատճառել) sting, wound.
ԽԱՅԹԻՉ, ա. stinging, biting.
ԽԱՅԹՈՑ, գ. (ծակոց) prick.
ԽԱՅԹՎԱԾՔ, գ. (խայթված տեղը) bite; (ծակոցը, խայթը) prick.
ԽԱՅԾ, գ. bait, lure; ◊ **~ը կուլ տալ** *դրմ.* (գայթակղվել) fall for the bait.
ԽԱՅՏԱԲԱՂԵՑԻԿ, ա. motley, variegated, colourful; (գույներ) bright-coloured, par-ticoloured; (տարատեսակ) motley, mixed.
ԽԱՅՏԱԲԱՂԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. diversity of colours/types.
ԽԱՅՏԱԼ, բ. gambol, frisk; (սաստիկ ուրախանալ) exult, triumph, rejoice; (ծուկը նն) play; *փխր.* (փայլել) sparkle, glitter, twinkle; *փխր.* (եռալ՝ արյունը նն) boil, be up.

ԽԱՅՏԱՆՔ, գ. rejoicing, triumph; ◊ **~ գալ՝ ապրել** rejoice, exult, be enraptured.

ԽԱՅՏԱՌԱԿ, ա. scandalous; (անպատիվ) disgraceful; (ամոթալի) shameful; (գայթագողիչ) outrageous; ◊ **~ անել** disgrace, discredit, put in an awkward position/situation; **~ լինել** disgrace oneself, cut a poor figure.

ԽԱՅՏԱՌԱԿԱԲԱՐ, մ. disgracefully, shamefully, scandalously, outrageously.

ԽԱՅՏԱՌԱԿԵԼ, բ. (խայտառակ անել) disgrace, discredit, put in an awkward position/situation; (ամաչեցնել) put to shame; (պատվազրկել) disgrace; (անարգել) dishonour, defame.

ԽԱՅՏԱՌԱԿՎԵԼ, բ. disgrace oneself.

ԽԱՅՏԱՌԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. scandal; (անպատվություն) disgrace; (ամոթ) shame; (անկարգություն, այլանդակություն) outrage; ◊ **ամոթ և ~** a sin and a shame; **ի՜նչ ~** what a disgrace/shame!

ԽԱՆ[1], գ. khan (a ruler or official in Asia).

ԽԱՆ[2], գ. khan, caravanserai.

ԽԱՆԳԱՐԵԼ, բ. hinder, disturb; (խոչընդոտել) hamper, impede, obstruct; (կանխել) prevent (from); (խառնվել, մեջ մտնել) interfere (with); (անհանգստացնել) disturb; (խախտել) break, disturb; ◊ **առաջընթացը ~** impede progress; **առևտրին ~** hamper trade; **հաջողությանը ~** prejudice success; **մեկի հանգիստը ~** disturb sb's rest; **չ~** do not disturb! **եթե ոչինչ չ~ի** if nothing interferes/goes wrong; **ոչինչ չի ~ի ինձ կատարելու իմ պարտքը** nothing will prevent/keep me from doing my duty.

ԽԱՆԳԱՐԻՉ, 1. ա. (խոչընդոտող) preventing; (դժվարացնող) hindering, hampering, impeding; (խառնվող) interfering; (անհանգստացնող) disturbing; 2. գ. disturber.

ԽԱՆԳԱՐՎԵԼ, բ. *խսկց.* (խելքը կորցնել) go mad/out of one's mind; ◊ **ստամոքսը ~** have indigestion.

ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ, գ. (խոչընդոտ, արգելք) impediment, hindrance; (խախտում) disturbance; (միջամտություն) interference; (խափանում) derangement; *բժշկ.* disorder; ◊ **նյարդային ~** breakdown, nervous disorder; **շնչառության՝ խոսքի ~** disturbance of respiration/speech; **ստամոքսի ~** stomach disorder, indigestion; *գիտ.* diarrhoea.

ԽԱՆԴ, գ. jealousy; (եռանդ) zeal, fervency; ◊ **~ գալ՝ տածել** be jealous (of); **~ի հույն վրա** out of jealousy; **~ի տեսարան սարքել** make a jealous scene.

ԽԱՆԴԱԳԻՆ, ա. tender, affective; (քնքուշ) sweet; (հուզիչ) touching; (խանդավառ) enthusiastic, fervent, inspired.

ԽԱՆԴԱՂԱՏԱՆՔ, գ. tenderness, fondness, compassion.

ԽԱՆԴԱՎԱՌ, ա. enthusiastic; (ոգևորիչ) inspiring; (ջերմեռանդ) fervent; (ներշնչված) inspired; (հիացած) rapturous; (գմայլուն) rhapsodical.

ԽԱՆԴԱՎԱՌԵԼ, բ. (ոգեշնչել) inspire, fill with enthusiasm; (թաջալերել) inspirit.

ԽԱՆԴԱՎԱՌԱՐԵՆ, մ. enthusiastically; (ոգեշնչված) with inspiration, inspiredly.

ԽԱՆԴԱՎԱՌՎԵԼ, բ. be enthusiastic (about), be enraptured with; (աշխուժանալ) be animated; (ոգևորվել) be filled with enthusiasm, be/feel inspired (by sth.), derive inspiration (from sth.).

ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. enthusiasm; (հուզավառություն) exaltation; (ոգեշնչում) inspiration; (բարձր տրամադրություն) elation, ecstasy; (եռանդ) ardour; (կիրք) passion, fervour, frenzy.

ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒՄ, գ. inspiriting, rousing.

ԽԱՆԴԵԼ, բ. be jealous/envious (of).

ԽԱՆԴՈՏ, ա. jealous.

ԽԱՆՁԱԴԵՄ, ա. (արևից ևն խանձված դեմքով) with a sunburnt/weather-beaten face.

ԽԱՆՁԱՐՈՒՔ, գ. swaddling clothes; *ամ.* diaper; *փխբ.* (օրորոց) cradle; ◊ **~ից** from the cradle.

ԽԱՆՁԱՐՈՒՐԵԼ, բ. swaddle.

ԽԱՆՁԵԼ, բ. scorch, singe; (վառել) burn; *տեխ.* (թրծել) burn out, bake.

ԽԱՆՁՎԵԼ, բ. burn oneself.

ԽԱՆՁԵԼ, բ. grunt.

ԽԱՆՁ(ՅՈՒՆ), գ. (խոզի) grunt(ing).

ԽԱՆՈՒԹ, գ. shop, store; (գրքի) bookshop, *ամ.* bookstore; ◊ **արդուզարդի ~** (տղամարդու գալանտերեա) haberdasher's (shop); (կանացից ներքնահագուստի) lingerie store/underwear store; *ամ.* fancy-goods store; **գրենական պիտույքների ~** stationer's (shop); **կոշկեղենի ~** shoe shop; **կտորեղենի ~** draper's (shop); *ամ.* dry goods (store); **հագուստեղենի ~** clothes shop; *ամ.* clothing store; **հացաբուլկեղենի ~** baker's (shop); **հնաոճ իրերի ~** antiques shop, curiosity shop; **հրուշակեղենի ~** confectionery, confectioner's shop; **մսի ~** butcher's (shop); **ներկաքիմիական ապրանքների ~** chandlery; **նպարեղենի ~** grocery, grocer's (shop), provision/food store; **շքեղ ~** fashion boutique; **ոսկերչական ~** jeweller's (shop); **սննդամթերքի ~** grocery and provision shop; (բարձրորակ) delicatessen; **օծանելիքի ~** perfumery, cosmetics store; **~ բացել** open a shop; **~ պահել՝ ունենալ** keep/own a shop.

ԽԱՆՈՒԹԱՏԵՐ } գ. shopkeeper, shopowner,
ԽԱՆՈՒԹՊԱՆ } tradesman; *ամ.* store-keeper.

ԽԱՆՈՒՄ, 1. գ. khanum, lady; *արխմ.* fine lady; 2. ա. honorable, respectable, esteemed.

ԽԱԾ, գ. khash (Armenian national dish of boiled tripe and cow trotters).

ԽԱՇԵԼ, բ. boil; (քիչ ջրով) stew; (շոգեխաշել) steam; (եռման ջրով այրել) scald.

ԽԱՇԼԱՄԱ, գ. khashlama, a dish of stewed meat (usually mutton).

ԽԱՇԽԱՇ, *տես* ԿԱԿԱՉ:

ԽԱՉ, գ. cross; (խաչափայտ) crosspiece; *փխբ.* (քրիստոնեություն) Christianity; *թղթխ.* club, clubs; ◊ **~ դնել** (ստորագրության փոխարեն) sign with a cross, make one's cross; **~ դնել քաշել մեկի վրա** give up as a bad job; **~ը կրել** take up/bear one's cross; **~ հանել** (խաչել) crucify; (խաչակնքել) cross oneself, make the sign of the cross; **~ը հանված** *դրվ.* (տանջված, չարչրկված) long-suffering; **ծանր ~** ordeal, bad fate/luck; **Կարմիր ~** Red Cross; *աստղ.* **Հարավային ~ի համաստեղություն** the Southern Cross; *կրոն.* **Մալթիական ~** Maltese Cross; *թղթխ.* **խաղալ ~ից** lead clubs; **~ը վկա** cross my heart.

ԽԱՉԱԿԻՐ, 1. գ. (խաչակրաց արշավանքի մասնակից) crusader; (քրիստոնյա) crossbearer, Christian; 2. ա. *կրոն.* (խաչը պահող) crossbearer, crusade, Christian.

ԽԱՉԱԿՆՔԵԼ, բ. *կրոն.* cross.

ԽԱՉԱԿՆՔՎԵԼ, բ. cross oneself.

ԽԱՉԱԿՆՔՈՒՄ, գ. crossing oneself.

ԽԱՉԱՁԵՎ, ա. cross, cross-shaped, cruciform; ◊ *իրավ.* **~ հարցաքննություն** cross-examination.

ԽԱՉԱՁԵՎԵԼ, բ. cross; *կենս.* (խաչասերել) cross, interbreed; ◊ **ոտքերը ~** cross one's legs; **սրերը՝ թրերը ~** (մենամարտել) cross/measure swords (with sb).

ԽԱՉԱՁԵՎՈՒՄ, գ. crossing; *կենս.* (խաչասերում) crossing, interbreeding.

ԽԱՉԱՍԵՐԵԼ, բ. *կենս.* cross, interbreed.

ԽԱՉԱՍԵՐՈՒՄ, գ. *կենս.* crossing, interbreeding.

ԽԱՉԱՎՈՐԵԼ, *տես* ԽԱՉԱՍԵՐԵԼ:

ԽԱՉԱՎՈՐՈՒՄ, *տես* ԽԱՉԱՍԵՐՈՒՄ:

ԽԱՉԲԱՌ, գ. crossword, crossword puzzle.

ԽԱՉԱՓԱՅՏ, գ. crosspiece; (խաչի վրա Քրիստոսի նկար կամ քանդակ) crucifix.

ԽԱՉԵԼ, բ. crucify; (խաչածևել) cross; ◊ **սրերը՝ թրերը ~** cross/measure swords (with sb); **ձեռքերը՝ թևերը ~** cross one's arms.

ԽԱՉԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն.* crucifixion.

ԽԱՉԿՏՈՒՑ, գ. *կենդ.* crossbill.

ԽԱՉՄԵՐՈՒԿ, գ. crossroads, crossing.

ԽԱՉՄԵՐՈՒԿԱՅԻՆ, ա. (խաչմերուկին բնորոշ՝ վերաբերող) cross-road; (հանգուցայինն, կարևորագույն) crucial.

ԽԱՉՄԵՐՈՒԿՎԵԼ, բ. (խաչածև հատվել) cross, intersect.

ԽԱՉՔԱՐ, գ. khachkar (commemorative cross-stone).

ԽԱՉՔԱՐԱԳՈՐԾ, գ. khachkar maker.

ԽԱՌԱՏ, գ. turner.

ԽԱՌԸ ⎫ ա. mixed; (անկանոն) disorderly;
ԽԱՌՆ ⎭ (խճճված) confused, mingled, intertwined; (բարդ) intricate; (խառնված, մասնակից) concerned, involved; (փոփոխական) changeable, fickle; ◊ **~ անտառ** mixed forest/wood; **~ հարց՝ խնդիր** intricate/knotty question/problem; **~ եղանակ** changeable/fickle weather; **~ զգացմունքներ** mixed/confused feelings; *մաթ.* **~ թիվ՝ կոտորակ** mixed number/fraction; **~ ժամանակներ** troubled times; **~ իրավիճակ** complicated situation; **~ ձայներ՝ մտքեր** confused sounds/ideas; **մի բանի մեջ ~ լինել** be involved (in)/privy (to)/party (to).

ԽԱՌՆԱԾԻՆ, 1. գ. half-breed, crossbreed; (մարդ) person of mixed descent/parentage; (կենդանի՝ բույս) mongrel, hybrid; 2. ա. half-breed, crossbred, mongrel, hybrid; (ապօրինածին) illegitimate, born out of wedlock, bastard.

ԽԱՌՆԱԿԻՉ, 1. գ. trouble-maker, squabbler, seditionary; 2. ա. trouble-making, squabbling.

ԽԱՌՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. trouble-making.

ԽԱՌՆԱԿՈՒԻՎ, գ. (խառնաշփոթ կռիվ) brawl, street fighting.

ԽԱՌՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disturbance; (անկարգություն) disorder; (իրարանցում) commotion, hurly-burly; ◊ **~ գցել** cause disorder, sow/spread discord.

ԽԱՌՆԱԿՈՒՅՍ, գ. muddle of things, jumble, medley; *խսկց.* mishmash, hotchpotch; *ամ.* hodgepodge; (խառնամբոխ) medley, rabble; (ծեծկռտուք) scuffle, scramble, mêlée.

ԽԱՌՆԱՄԲՈՒԽ, գ. throng, multitude; *խսկց.* riff-raff, rabble.

ԽԱՌՆԱՓՓՈՒԹ, 1. ա. (անկանոն) disorderly, messy; (խճճված) confused, intermingled, intertwined; (քաոսային) chaotic; (անհանգիստ) troubled; 2. գ. (իրարանցում) mess, flurry, bustle, turmoil.

ԽԱՌՆԱՓՓՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mess, disorderliness; (խճճվածություն) confusion; (քաոս) chaos; (իրարանցում) flurry, bustle, turmoil, whirl, stir.

ԽԱՌՆԱՐԱՆ, գ. crater.

ԽԱՌՆԱՅԻՆ, գ. half-breed, mongrel.

ԽԱՌՆԵԼ, բ. stir, mix; (շփոթել) mix up, confound (with), muddle up, take for; (խճճել թելեր, մազեր և՝) entangle, intertwine; *փխբ.* entangle sb in sth.; (շփոթեցնել) confuse; (ցնցել, թափ տալ. *նաև* զգացմունք) agitate; (միացնել. թեյի գինու և տարբեր տեսակները, փումջ սառեցնել) mix (with), blend (with); (ավելացնել) add, mix in; (կարգը խախտել) disorder; (խառնաշփոթություն առաջացնել) make a mess, jumble, medley; (ներգրավել) implicate in, mix up, involve (sb in sth.); *թղթխ.* shuffle; ◊ **հաշիվները ~** upset sb's calculations/plan; **գործը ~** spoil/ruin sb's game/plans, affairs.

ԽԱՌՆԻԽՈՒՌԸ } ա. mixed; (անկարգ, **ԽԱՌՆԻԽՈՒՌՆ** } անկանոն) disorderly; (խառնաշփոթ) confused; (փնթի, թափթփված) untidy, slovenly; (անկապ) incoherent.

ԽԱՌՆԻՓԱՊԱՆՋ, գ. rabble, mob, ragtag, ragtag and bobtail.

ԽԱՌՆՎԱԾՔ, գ. nature, character; (հոգեկան կերտվածք) temperament, temper; (բնավորության՝ վարքի հակում) disposition, psychological make-up; ◊ **~ով** by nature/character; **վատ ~ով մարդ** a person full of temperament/life/spirit.

ԽԱՌՆՎԵԼ, բ. (միացվել) mix, mix up; (հուզվել) be/get nervous/agitated; (անհանգստանալ) be worried/alarmed/uneasy; (մեջ մտնել) interfere (in), intervene (in); (խոսակցության մեջ) cut (in); (անցանկալի միջամտել) meddle (in, with); ◊ *խսկց.* **իրար ~** get excited, take alarm; **այլ երկրների ներքին գործերին ~** interfere in the domestic affairs of other countries; **ուրիշի գործերին ~** poke one's nose in others' business, meddle with/in other people's business; **եղանակը ~վեց** the weather changed/turned; **աչքերը ~ էին** his eyes grew dim/dimmed; **մի՛ խառնվիր ուրիշի գործերին** mind your own business.

ԽԱՌՆՈՒՄ, գ. mixing; (խաղաքարտերի) shuffle, shuffling.

ԽԱՌՆՈՒՐԴ, գ. mixture; (խառնիխուռն բան, շիլափլավ) medley, mishmash; (խաչասերման արդյունք) crossbreed, hybrid; (մարդ) person of mixed descent/parentage; (տարրեր նյութերի) (ad)mixture.

ԽԱՍԻԴ, գ. *քնստ.* quaside.

ԽԱՎ, գ. (կտորի) nap; (թավշի, գորգի) pile, fluff; (մրգերի) bloom; *երկրբ.* stratum (pl. -ta), bed, deposit; *փխբ.* (սոցիալական խումբ) stratum (of society), section (of population).

ԽԱՎԱՓԱՓ, ա. bare; (մաշված) shabby.

ԽԱՎԱՎԱՐ, ա. fleecy; *կենս.* lanate.

ԽԱՎԱՐ, 1. գ. gloom, dark, darkness, blackness; (աղոտություն) dimness; (խամրածություն) wanness; *փխբ.* (տգիտություն) ignorance, (intellectual) darkness; 2. ա. dark, black; (աղոտ) dim; (անհասկանալի, անորոշ) obscure; (խամրած) wan; (անփայլ) dull; (աչքերը) lustreless; *փխբ.* (մռայլ) gloomy; *փխբ.* (տգետ) ignorant, dark; ◊ **~ի ծնունդ** fiend.

ԽԱՎԱՐԱԴԵՄ, ա. gloomy, sullen, sombre.

ԽԱՎԱՐԱԾԻՐ, գ. *աստղ.* ecliptic.

ԽԱՎԱՐԱՄԻՏ, 1. գ. ignoramus, know-nothing; 2. ա. ignorant; (խավարամոլ) obscurant.

ԽԱՎԱՐԱՄՈԼ, ա. obscurant.

ԽԱՎԱՐԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obscurantism.

ԽԱՎԱՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ignorance, obscurantism.

ԽԱՎԱՐԱԾՈՒՆՉ, ա. gloomy, sullen, dreary.

ԽԱՎԱՐԱՊԱՏ, ա. dark, black; *փխբ.* shrouded in mystery.

ԽԱՎԱՐԵԼ, բ. (մթնել) grow/get/become dark; (աղոտանալ) grow dim; (փայլազրկվել) grow dull; (հետզհետե անհետանալ) fade, wane; (մռայլվել) become gloomy; ◊ **նրա փառքը ~ում է** his glory is waning, his fame is dwindling; **աչքերը ~եցին** his eyes became/grew weak; **արևը ~եց** the sun was eclipsed; *փխբ.* his life came to an end.

ԽԱՎԱՐԵՑՆԵԼ, բ. darken; (աղոտացնել) dim (out); (մթագնել) cloud, overshadow.

ԽԱՎ(Ա)ՐԾԻԼ, գ. *բսբ.* rhubarb.

ԽԱՎԱՐՏ, գ. garnish; (բանջարեղենի) vegetables, vegetable garnish.

ԽԱՎԱՐՈՒՄ, գ. darkening; (աղոտացում) dimming; (թուլացում) fading; *աստղ.* (արևի, լուսնի) (solar/lunar) eclipse; *կրոն.* Good Friday; *փխբ.* (գիտակցությամ մթագնում) his/her mind went blank. ◊ **(արևի) լրիվ ~** total eclipse (of the sun); **մասնակի ~** partial eclipse.

ԽԱՎԱՔԱՐՏ, գ. cardboard, pasteboard.

ԽԱՎԻԱՐ, գ. (ձկնկիթ) caviar(e); (բանջարեղենի) vegetable paste; ◊ **հատիկավոր ~** soft caviar; **մամլած ~** pressed caviar.

ԽԱՎԻԾ, գ. khavits, a kind of sweet porridge made by boiling fried flour in water or milk.

ԽԱՎՈՏ, ա. 1. *տես* ԽԱՎԱՎՈՐ: 2. *փխբ.* (ունևոր) propertied (classes).

ԽԱՏՈՒՏԻԿ, 1. գ. *բսբ.* dandelion. 2. ա. *բրբ.* *տես* ԽԱՅՏԱԲՂԵՏ:

ԽԱՐ, գ. forage, fodder.

ԽԱՐԱԶԱՆ, գ. flash, whip, scourge.

ԽԱՐԱԶԱՆԵԼ, բ. flagellate; (մտրակով) lash, whip; (պատժել, պատժի ենթարկել) scourge; *փխբ.* (խիստ քննադատել) castigate, scourge; ◊ **արատները ~** castigate/stigmatize vice.

ԽԱՐԱԶԱՆՈՒՄ, գ. flagellation; (մտրակով) lashing, whipping; (խիստ քննադատություն) scourging.

ԽԱՐ(Ա)ԿԵԼ, բ. (բովել՝ սուրճ ևն) roast; (թրծել) burn; (այրել՝ բուսահողը ևն) scorch, burn out.

ԽԱՐԱՄ, գ. slag, dross.

ԽԱՐԱՆ, գ. (նշան) mark, stamp; (այրվածք, դաջվածք) brand; *փխբ.* (խայտառակություն) stigma.

ԽԱՐԱՆԵԼ, բ. (նշան դնել) mark, stamp; (խանձելով) brand; *փխբ.* (խայտառակել) stigmatize, hold up to shame.

ԽԱՐԱՆՈՒՄ, գ. marking, stamping; (խանձելով) branding; *փխբ.* (խայտառակում) stigmatization.

ԽԱՐԴԱԽ, 1. ա. roguish; (սրիկայական) knavish; (ենթգ) fraudulent; (խորամանկ) sly, cunning, tricky; (խաբեբայական) swindling, dodgy; (կեղծ) fake, sham, counterfeit; (փաստաթղթեր) forged; 2. գ. (սրիկա) rogue, knave, crook; (խաբեբա) swindler, faker.

ԽԱՐԴԱԽԵԼ, բ. be roguish; (խաբել) cheat, swindle, dodge; (կեղծել) counterfeit, falsify;

(փաստաթղթեր) forge, fabricate; (խորամանկել) be cunning/sly.

ԽԱՐԴԱԽՈՐԵՆ, մ. roguishly; (ննջգորեն) fraudulently; (խաբելով) knavishly; (խորամանկելով) slyly, cunningly, with sly/cunning.

ԽԱՐԴԱԽՎԱԾ, ա. (կեղծված, ննջգափոխված) faked, spoof, trumped up.

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deception; *իրավ.* fraud; roguery, knavery; (խաբեբայություն) trickery; (խորամանկություն) cunning, slyness; (խորամանկ քայլ) swindling, dodge; (խաղի մեջ) foul play.

ԽԱՐԴԱՎԱՆԱԿԱՆ, ա. roguish; (ննջավոր) insidious, fraudulent; (դավաճանական) perfidious, traiterous, treacherous; (ուխտադրուժ) treacherous, perfidious; (խորամանկ) crafty.

ԽԱՐԴԱՎԱՆՔ, գ. fraud, imposition; (ննջություն) insidiousness; (ուխտադրժություն) perfidy, treachery; (մերեննայություն) machinations, intrigues, crafty designs.

ԽԱՐԴԱՎԵԼ, բ. falsify, forge; (դավադրություն սարքել) plot, machinate, set a ploy; (բանսարկել) scheme, intrigue.

ԽԱՐԻԶՄԱՏԻԿ, ա. (հեղինակավոր, բացառիկ հատկություններով օժտված) charismatic.

ԽԱՐԻԶՄԱՏԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. charisma.

ԽԱՐԻՍԽ, գ. anchor; (հիմք) base, basis; *փխբ.* (հենարան) prop, support; ◊ **~ ննետել՝ ձգել՝ գցել** cast/drop anchor, come to anchor; **~ գցած կանգնել** be/ride/lie at anchor; **~ը բարձրացնել** weigh/raise anchor; **փրկության ~** anchorage, sheet anchor, last shift/resource.

ԽԱՐԽԱՓ(ԱՆՔ), գ. grope.

ԽԱՐԽԱՓԵԼ, բ. grope (one's way), grope along, go groping.

ԽԱՐԽԼԱԿ, գ. lumber, junk, run-down building; (կահույք) ramshackle; *փխբ.* (մարդ) wreck, ruin.

ԽԱՐԽԼԵԼ, բ. shake loose; ruin; *փխբ.* (բայքայել) shatter.

ԽԱՐԽԼՎԵԼ, բ. become loose; become/get shattered, become shabby.

ԽԱՐԽՈՒԼ, ա. decrepit; (փտած) decayed; (հին, բայքայված. կառույց՝ մերեննա ևն) ramshackle, broken down; (կիսաքանդ) dilapidated, tumbledown; (առողջություն) ruined.

ԽԱՐԽՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. decrepitude; (բայքայվածություն) decay; (անկում, ավերում, կիսաքանդ վիճակ) dilapidation; (անկայունություն) shakiness.

ԽԱՐԻՍԽԱԿԱՅԱՆ, գ. *ծով.* roadstead, roads.

ԽԱՐԻՍԽԱՁԵՎ, ա. anchor-shaped.

ԽԱՐԻՍԽԱՃԻՊԱՆ, anchor cable.

ԽԱՐԻՍԽԱՎԱՅՐ, գ. anchoring ground, anchorage.

ԽԱՐԻՍԵԼ, բ. cast/drop anchor, anchor, come to anchor.

ԽԱՐՏԵԼ, բ. *տեխ.* file; ◊ **եղունգները ~** file one's nails.

ԽԱՐՏՅԱՁ, ա. fair, light-brown, blond, flaxen.

ԽԱՐՏԻՑ, գ. *տեխ.* file.

ԽԱՐՏԻՑՈՒՔ, գ. *տեխ.* filings.

ԽԱՐՏԻՑՈՒՄ, գ. *տեխ.* filing.

ԽԱՐՈՒՅԿ, գ. bonfire; (կրակ, հրդեհ) fire.

ԽԱՓԱՆԵԼ, բ. (խանգարել, խոչընդոտել) hamper, hinder, impede; (արգելք հարուցել) thwart; (խորտակել) frustrate; ◊ **աշխատանքը ~** hamper the work; **առաջընթացը ~** impede progress; **բանակցությունները ~** derail the talks, undermine the negotiations; **պլանները՝ մտադրությունը՝ ծրագիրը ~** frustrate/thwart sb's plans/design/project.

ԽԱՓԱՆՎԵԼ, բ. (ձախողվել) fail/fall to the ground.

ԽԱՓԱՆՈՒՄ, գ. (խոչընդոտում) impediment; (խորտակում) frustration; (անհաջողություն) failure; ◊ **աշխատանքի ~** stoppage of the work; **առաջընթացի ~** impediment of progress; **բանակցությունների ~** breakdown in /of' the talks; *իրավ.* **~ման միջոցներ** precautionary (pretrial) measures.

ԽԱՓՇԻԿ, գ. Abyssinian; (սևամորթ, նեգր) blackamoor.

ԽԵԺ[1], 1. ա. sullen, scowling; (խիստ) severe, stern; (ծուռ) skew; (թաքուն) squint, squinting; 2. մ. (խստորեն) severely, sternly; (թաքուն) asquint; (ծուռ) aslant, askew; (կասկածանքով) askance; ◊ **~ հայացք** scowling/sullen look; **~ (~ - ~) նայել** look askew/asquint/sideways; (կասկածանքով) look askance (at); (խոժոռվել) scowl.

ԽԵԺ[2], գ. *պատմ.* Hittite.

ԽԵԺԱԿԱՆ, ա. *պատմ.* Hittite; ◊ **~ լեզու** the Hittite language.

ԽԵԺԵԼ, բ. *տես* ԽԵԺ (նայել):

ԽԵԺ, գ. resin; (սոսինձ) gum; (կաթ) colostrum; (նոր ծնած կովի կաթը) beestings.

ԽԵԺԵԼ, բ. resin.

ԽԵԺԱՅՆ, ա. (խեժ պարունակող) resinous, resinaceous; (խեժոտված) resined, pitched, tarred.

ԽԵԼ, գ. *ծով.* (նավախել) stern, poop; ◊ **~ի վրա** aft; **~ի հետևից** astern.

ԽԵԼԱԳԱՌ, 1. ա. mad, lunatic; *խոսկ.* loony; (գնդրված) crazy; (հոգեկան հիվանդ) insane; *փխբ.* (ոգևորված) mad (on/about), crazy (for); 2. գ. madman, madwoman, lunatic; *հմբ.* the mad; ◊ **~ գներ** exorbitant/extravagant prices; fancy/sky-high prices; **~ հայացք՝ աչքեր** wild look/eyes; *ծով.* **~ քամի** raving wind; **~ օր** distracting/crazy/hectic day; **~ի նման** like mad; **~ի պես մեկին սիրել** love sb to distraction, dote on/upon sb

ԽԵԼԱԳԱՐԵՑՆԵԼ, բ. drive sb mad/crazy.

ԽԵԼԱԳԱՐՎԱԾ, ա. mad, insane; (գնդրված) crazy; (վախից) panic-stricken.

ԽԵԼԱԳԱՓՎԵԼ, բ. go mad, go out of one's head, lose one's senses/mind; (կատաղել. բամիճ ծովը) rave; ◊ ~՞ **եք** are you out of your senses/mind?

ԽԵԼԱԳԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. madness, craze, craziness; (հոգեկան հիվանդություն) insanity; *իրավ.* (ժամանակավոր խելագարություն) temporary insanity; *փխբ.* (մոլուցք) craze (for); ◊ **մոլեգին** ~ raving madness.

ԽԵԼԱՋՈՒՐԿ, ա. mad, lunatic.

ԽԵԼԱԿՈՐՈՒՅՍ, 1. ա. mad, crazy; (կատաղած) wild; (վախից) panic-stricken; 2. մ. madly; (կատաղած) wildly.

ԽԵԼԱՀԱՍ, ա. mature; (խելամիտ) sensible, reasonable, wise; ◊ ~ **մտորումներից հետո** on reflection, on second thoughts, thinking it over.

ԽԵԼԱՀԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. maturity; (խոհեմություն) sense, wisdom, prudence.

ԽԵԼԱՀԵՂ, 1. ա. mad; (բուռն) frantic; (կատաղած) furious, frenzied; 2. մ. madly, frantically, furiously, frenzedly; ◊ ~ **արագություն** furious/breakneck speed.

ԽԵԼԱՀԵՂԱԲԵՆ, *տես* ԽԵԼԱՀԵՂ:

ԽԵԼԱՀԵՂԱՒԹՅՈՒՆ, գ. madness; (կատաղություն) fury, frenzy; (զայրույթ) rage.

ԽԵԼԱՄԻՏ, ա. sensible; (բանական) reasonable; (ողջամիտ) judicious; (խելացի) intelligent; (զգաստամիտ) sober, sober-minded; ◊ **նա շատ** ~ **է** he is very sensible, he has a lot of common sense.

ԽԵԼԱՄՏԱԲԱՐ } մ. sensibly; (ողջամտորեն)
ԽԵԼԱՄՏՈՐԵՆ } reasonably, judiciously.

ԽԵԼԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sense, common sense, reasonableness; (զգուշություն) discretion.

ԽԵԼԱՑ, *բրբ.* 1. գ. fool, loony, nutcase; 2. ա. foolish, cracked, loony, nutty.

ԽԵԼԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բրբ.* foolishness, rubbish, nonsense, folly.

ԽԵԼԱՑԻ, 1. ա. clever, intelligent; (ողջամիտ) sensible, reasonable; 2. մ. cleverly, intelligently, wisely; (ողջամտորեն) sensibly, reasonably.

ԽԵԼԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cleverness, intelligence; (բանականություն) reasonableness.

ԽԵԼԱՑՆԱՐ, 1. ա. mad, crazy; (գնդաբանական) raving, delirious; 2. գ. madman.

ԽԵԼԱՔ, 1. ա. clever, intelligent, smart; (խելամիտ) sensible, reasonable; (հանգիստ) quiet; 2. մ. cleverly, intelligently; (խելամտորեն) sensibly, reasonably; (հանգիստ) quietly; 3. գ. *հեգն.* (խելքի տոպրակ) wise guy.

ԽԵԼԱՔԱՆԱԼ, բ. get/grow wiser.

ԽԵԼԱՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cleverness; (հանգստություն) quietness.

ԽԵԼՔ, գ. mind; *խսկց.* brains, intelligence; (բանականություն) wit, intellect; (գիտակցություն) senses; ◊ ~ **անել** have the wit/sense to do sth.; ~**ը (գլխից) առնել** (խաբել) cheat, swindle, fool; (հիպնոտել) captivate, charm, fascinate; ~ **բանեցնել՝ գործի դնել՝ թափել՝ գործադրել** use one's brains; ~ **դնել մեկի հետ** come down to the same level as sb; ~ **խելքի տալ** lay/put heads together; ~ **ծախել** twiddle one's thumbs; ~**ը կտրել** be good (at), have a good head (for); ~ **չի մնացել, ~ մնացե՞լ է որ** my head is in a whirl, I have lost my mind; ~ **սովորել** learn sense; ~ **սովորեցնել** give sb a drop of sense; ~ **ունենալ** be wise/with brains; ~**ը բան (չ)կտրել** (not to) understand/see; ~**ը (գլխից) թռցնել՝ թռչել** go out of one's mind; *խսկց.* take leave of one's senses; ~**ը գլխին** clever, wise; (լավ, որակով) worthy; ~**ը գլխին լինել** (խելոք լինել) have a good head (on one's shoulders); (գիտակցությունը տեղը լինել) be in one's (right) senses; ~**ը գլուխը հավաքել** become/grow reasonable; ~**ը գնալ** go crazy (with), go mad (on), dote upon/on; **(նրա)** ~**ը գնալով գալով է** he keeps changing his mind; ~**ը գրավել** rule the mind; ~**ը ետ տալ** be in one's second childhood; ~**ը կտրել՝ հասնել** be good (at), have a good head (for); ~**ը հացի հետ ուտել** go barmy; ~**ը մաղել՝ մաղվել** be/feel giddy/dizzy; ~**ս մաղում է** my head swims; ~**ը մթագնել** (ուշագնաց լինել) lose consciousness; (խելագարվել) go mad; **նրա** ~**ը մթագնել է** his mind went dim; ~**ը մի բանի հետ լինել՝ մի բանի տալ** turn one's head to sth., have sth. on the brain; ~**ը մտավ** it soaked into his brain, it got into his mind; ~**ը մտցնել** hammer into sb's brain; ~**ը պակաս** half-witted, soft in the head; *խսկց.* missing some of his/her marbles; ~**ը տանել** drive (sb) mad; ~**ը տեղը գալ** (զգաստանալ) come to one's senses; (խելոքանալ) come to see reason; ~**ը տեղը լինել** have a good head on one's shoulders; *հեգն.* ~**դ սիրեմ** how clever of you! what a wise head! ~**ի գալ** come to see reason; ~**իդ բանը չէ** it is beyond your understanding; ~**ի ծով** as wise as Solomon, as wise as a serpent; *հեգն.* ~**ի կտոր՝ պուտուկ՝ տոպրակ** a well of wisdom; ~**ի կտոր չկա** have/possess not a grain of sense; ~**ի ձեռքը կրակն ընկնել** woe to wit; ~**ի մոտ՝ մոտիկ բան լինել** be possible; ~**ի տեր** man of great intellect; ~**ին գոռ տալ** show off one's intelligence; ~**ին նայի՛ր** what a wise guy! **էլի էն** ~**ին է** he is the same fool; **իմ կարծ** ~**ով** as far as I understand/see, as far as I can judge; **իմ քո՝ նրա** ~**ով** to my/your/his mind/understanding; **մեկի** ~**ին՝** ~**ով ընկնել** dance to sb's tune; ~**ից դուրս խոսել** talk nonsense/rot, talk through one's hat, *դրմ.:* ~**ից թեթև** light-headed, light-minded; ~**ից հանել** (հնայել) carry away, fascinate; (մոլորեցնել) confuse, bewilder, muddle; ~**իցը հանել** get sth. out of one's mind; ~**ից պակաս**

տես **~ը պակաս**; **~ու մտքից թռչել** go (clean) out of one's mind, slip one's mind; *հեգն.* **ա՛յ քեզ ~** what an idiot! you blockhead! *առած* **մի ~ը լավ է, երկուսն ավելի** two heads are better than one.

ԽԵՂԱԹՅՈՐԵԼ, բ. (աղավաղել) distort, pervert; (միտքը) mutilate; (սխալ ներկայացնել) misrepresent; (սխալ մեկնաբանել) misinterpret; ◊ **ճշմարտությունը ~** distort the truth; **մեկի բառերը ~** pervert/distort sb's words; **փաստերը ~** pervert/misrepresent the facts.

ԽԵՂԱԹՅՈՐՈՒՄ, գ. distortion, perversion; (սխալ ներկայացնելը) misrepresentation; (սխալ մեկնաբանում) misinterpretation; ◊ **միտումնավոր ~** fraudulent misrepresentation; **փաստերի ~** misrepresentation of facts.

ԽԵՂԱՆԴԱՄ, ա. crippled, maimed; *ամ.* physically challenged; գ. cripple, disabled person.

ԽԵՂԱՆԴԱՄԵԼ, *տես* ԽԵՂԵԼ:

ԽԵՂԻՉ, ա. (խեղող, խաթարող) maiming, ruinous, mutilating.

ԽԵՂԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutilation, disability.

ԽԵՂԴԱՄԱՀ, 1. ա. strangled, suffocated, smothered, choked; 2. գ. (անձ) strangled/suffocated man/woman; (մահ) death from strangulation/suffocation/asphyxia; ◊ **~ անել** strangle, suffocate, smother; (գազով) asphyxiate; **~ լինել** be strangled/suffocated/smothered/asphyxiated.

ԽԵՂԴԱՄԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. strangulation, suffocation, smothering, choking; (գազից) asphyxiation.

ԽԵՂԴԵԼ, բ. throttle; (խեղդամահ անել) smother, strangle; (ջրահեղձ անել) drown; (ճնշել, *փիլս.* զսպել) suppress, stifle; (հագը, գայրույթը, ատը կմ) choke, suffocate; ◊ **ազատությունը ~** suppress freedom; **ապստամբությունը ~** suppress/stifle a rebellion; **գայրույթը ~** smother/suppress feelings of resentment/one's anger; **հագը ~ում է նրան** his cough is choking/suffocating him; **օձիքը ~ում է (ինձ)** the (stiff) collar is strangling (me).

ԽԵՂԴՈՑ, գ. (տոթ) closeness, stuffy air; (սաստիկ շոգ) oppressive/intense heat; (հրհրոց) crowd, crush, squash; ◊ **այնպիսի ~ էր այնտեղ** there was such a dense crowd there, it was so densely crowded.

ԽԵՂԴՎԵԼ, բ. (շնչասպառ լինել) throttle, stiffle, choke; (ջրահեղձ լինել) drown (oneself); (կախվել) strangle/hang oneself.

ԽԵՂԴՈՒՄ, գ. smothering, strangulation; (ջրահեղձ ջրասույզ անելը) drowning; (ճնշելը) suppression; (զսպելը) suffocation.

ԽԵՂԵԼ, բ. mutilate, cripple, lame, injure.

ԽԵՂԻՉ, ա. (խեղող, խաթարող) maiming, ruinous, mutilating.

ԽԵՂԿԱՏԱԿ, գ. jester, clown, joker, buffoon; *խսկց.* tomfool; ◊ **~ի թասակ** fool's cap; **~ի հագուստ** motley.

ԽԵՂԿԱՏԱԿԵԼ, բ. jest, play the buffoon/the fool; *խսկց.* clown about.

ԽԵՂԿԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. buffoonery, clownery, bantering.

ԽԵՂՃ, 1. ա. (աղքատ) poor; (խղճալի) pitiful, pitiable; (թշվառ) wretched, miserable, poverty-stricken; 2. գ. (աղքատ մարդ) poor man; (խեղճ մարդ) poor fellow/guy/boy/girl/woman/thing; 3. մ. poorly, wretchedly; ◊ **~ ապրել** live in poverty.

ԽԵՂՃԱՆԱԼ, բ. grow quiet, lose power; (խղճալի դառնալ) become miserable; (ընկճվել) be/become oppressed; (տխրել) become melancholic/gloomy, lose heart; (շփոթվել) be at a loss; (աղքատանալ) become/grow poor.

ԽԵՂՃԱՑՆԵԼ, բ. quiet (down), weaken; (շփոթեցնել) confuse, embarrass; (տխրեցնել) make sad/gloomy; (ճնշել, ընկճել) oppress; (գերազանցել) outdo, surpass; (աղքատացնել) make poor, impoverish.

ԽԵՂՃՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ընկճվածություն) depression, oppression; (աղքատություն) poverty, poorness; (թշվառություն) wretchedness, misery; ◊ **~ քաշել** be hard up.

ԽԵՂՎԱԾՔ, գ. *բժշկ.* trauma, mutilation.

ԽԵՂՎԵԼ, բ. be/get mutilated/maimed, disabled.

ԽԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutilation, disability.

ԽԵՂՈՒՄ, գ. mutilation, injury; ◊ **աշխատանքային ~** occupational injury.

ԽԵՆԹ, 1. ա. crazy, rash; (տարօրինակ) eccentric; (անխոհեմ) reckless, imprudent; (գիժ) mad, crazy, senseless; (հիմար) foolish, dumb; (կատաղած) wild, rough; (անխոհեմորեն քաջ) foolhardy; 2. գ. madman.

ԽԵՆԹԱԲԱՐ, *տես* ԽԵՆԹՈՐԵՆ:

ԽԵՆԹԱՆԱԼ, բ. become reckless/imprudent; (գժվել) go mad/crazy; (հիմարանալ) become foolish/senseless, go out of one's mind; (անհեթեթորեն վարվել) behave wildly/extravagantly.

ԽԵՆԹԱՑՆԵԼ, բ. drive mad.

ԽԵՆԹՈՐԵՆ, մ. rashly, extravagantly; (հիմարաբար) foolishly; (բուռն ձևով) wildly; (անխոհեմորեն) recklessly, rashly.

ԽԵՆԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. folly, madness, frenzy, craziness; (հիմարություն) foolishness; (անխոհեմություն) rashness, recklessness; (խելահեղություն) wild/extravagant behaviour; (անխոհեմ քաջություն) foolhardiness.

ԽԵՆԹՈՒԿ, 1. ա. foolish, silly; *խսկց.* dotty; 2. գ. little fool.

ԽԵՅԱՏ, գ. crock.

ԽԵՅԳԵՏԻՆ, գ. *կենդ.* crab, crayfish, *ամ.* crawfish; *աստղ.* Cancer, Crab; ◊ **~ի արևադարձ** tropic of Cancer.

ԽԵՅԵԳՈՒՐՇ, գ. potter, ceramist, earthenware manufacturer.
ԽԵՅԵԳՈՒՐՇԱԿԱՆ, ա. potter's, pottery, ceramic.
ԽԵՅԵԳՈՒՐՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pottery, ceramics, potter's art.
ԽԵՅԵՂԵՆ, գ. pottery, earthenware, crockery.
ԽԵՅԻ, գ. (աման) pottery, earthenware; (բեկոր) crock; *կենդ.* (գրահ) shell, testa; *կենդ.* (պատյան) shell.
ԽՋՔՋԱՆՔ, գ. scrawl; *խսկց.* crude painting.
ԽՋՔՋԵԼ, բ. scribble, scratch.
ԽՋՔՋՈՑ, *տես* ԽՋՔՋԱՆՔ:
ԽՋԵԼ, բ. break (off) (with).
ԽՋՎԵԼ, բ. (ձայնը) become/get hoarse.
ԽՋ(Ջ)ԱԼ, բ. wheeze.
ԽՋՋՈՑ, գ. wheeze; (սղոցի) whining.
ԽՋԽՋԱԼ, *տես* ԽՋՋԱԼ:
ԽՋՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disconnection, isolation.
ԽՋՈՒՄ, գ. breaking-off, rupture, dissociation.
ԽԹԱՆ, գ. spur; *փխբ.* (դրդապատճառ) incentive, stimulus.
ԽԹԱՆԵԼ, բ. spur, put/set spurs; *փխբ.* (դրդել) stimulate, spur on, incentivize.
ԽԹԱՆԻՉ, ա. stimulating.
ԽԹԱՆՈՒՄ, գ. spurring; *փխբ.* (դրդում) stimulation, incentive.
ԽԺԱԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. barbarism, savagery; (դաժանություն) barbarity; (սեփականության մշակութային արժեքների ոչնչացում) vandalism.
ԽԺՈՒԵԼ, բ. devour, eat up, gobble (up); *խսկց.* pig out (on) *գոհկ.* gorge, guzzle, binge.
ԽԺՈՒՈՒՄ, գ. devouring, eating up, gobbling.
ԽԻՋԱԽ, ա. brave; (արի) valiant, gallant; (համարձակ) bold, courageous; (հանդուգն) daring, audacious, undaunted.
ԽԻՋԱԽԱՏԵՍ, ա. with a brave/valiant look.
ԽԻՋԱԽԵԼ, բ. brave, venture, take courage; (համարձակվել, հանդգնել) dare, risk.
ԽԻՋԱԽԱԲԱՐ, **ԽԻՋԱԽՈՐԵՆ** } մ. bravely, fearlessly; (համարձակորեն) boldly, courageously.
ԽԻՋԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, **ԽԻՋԱԽՈՒՄ** } գ. bravery, courage; (հերոսություն) valour, heroism; (համարձակություն, հանդգնություն) daring.
ԽԻԺ, *տես* ԽԵԺ:
ԽԻՂԸ, գ. conscience; ◊ **~ը կորցրած** remorselessly, without a twinge of conscience, with no feeling of compunction; **~ը տանջել** lie heavy on one's conscience; **~ի ազատություն** freedom/liberty of conscience; **~ի առաջ դեմ մեղանչել** act against one's conscience; **~ի խայթ** pangs/pricks/remorse of conscience; **~ի ձայն** the voice of conscience; **~ի վրա ծանրանալ** have sth. on one's conscience; **ձեռքը ~ին դրած** with one's hand upon one's heart; **մեկի ~ին թողնել** allow sb to follow the dictates of his/her conscience; **հանգիստ ~ով** with good/clear conscience.
ԽԻՃ, գ. road-metal, shingle.
ԽԻՆԴ, գ. joy, gaiety; (հրճվանք) delight; (ցնծություն) mirth.
ԽԻՇՏ, գ. lance, spear, bayonet.
ԽԻՍՏ, 1. ա. strict, sharp, rigorous; (դաժան) severe, austere; (խոժոռ) stern; (անգութ) tough, unkind, hard-hearted, merciless; 2. մ. strictly, severely, sternly; ◊ **~ հանդիմանություն** severe reprimand.
ԽԻՏ, 1. ա. thick, bushy; (հոծ) dense; (իրար մոտ) close, compact, tight; 2. մ. thickly, densely, closely, compactly; ◊ **~ ամբոխ** dense crowd; **~ անտառ** thick/dense forest/wood; **~ գործվածք** close texture; **~ հոնքեր** bushy/thick eyebrows; **~ մազեր** thick hair.
ԽԼԱՆԱԼ, բ. become/grow deaf.
ԽԼԱՑՆԵԼ, բ. deafen; (բուլացնել. ձայնը նվ) deaden, muffle.
ԽԼԱՑՈՒՑԻՉ, 1. ա. deafening; 2. գ. *տեխ.* muffler, silencer.
ԽԼԵՋ, գ. *բրբ. տես* ՄՈՂԵՄ:
ԽԼԵԼ, բ. take away; (ճանկել) snatch (out); (գրկել) bereave, deprive (ետ վերցնել) retake; ◊ **ժամանակ ~** take/consume time; **մեկի ձեռքից ~** snatch sth. from/out of sb's hands; **հույսը ~** bereave sb of hope; **նրանից երեք ժամ ~եց** it took him three hours.
ԽԼԽԼԵԼ, բ. snatch away; (արագ վաճառվել) buy up, be bought up.
ԽԼԻՆՔ, գ. *խսկ.* snot, snivel; *գիտ.* nasal mucus.
ԽԼՆՔՈՏ, ա. *գոհկ.* snotty, snotty-nosed.
ԽԼՉ(ՏԱՑՆ)ԵԼ, բ. set; ◊ **ականջները ~** move the ears; prick up one's ears.
ԽԼՎԼԱԼ, բ. swarm; (մարդը) run here and there/about; *փխբ.* swarm.
ԽԼՐՏԱԼ, բ. move, stir, rouse; *փխբ.* become agitated/perturbed.
ԽԼՐՏՈՒՄ, գ. confusion, disarray; (խռովություն) disturbance, sedition; *փխբ.* commotion, perturbation; ◊ **~ առաջացնել** perturb, sow/spread discord.
ԽԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deafness; *փխբ.* (անտարբերություն) indifference; *լեզվ.* voicelessness; ◊ **ժառանգական ~** congenital deafness.
ԽԼՈՒՐԴ, գ. *կենդ.* mole; ◊ **~ի բուն** molehill.
ԽԽՍՈՑ, ա. sodden.
ԽԽՄԵԼ, բ. get soaked/sodden.
ԽԽՄՆԵՑՆԵԼ, բ. soak.
ԽԽՈՒՆՋ, գ. *կենդ.* snail, helix; *կզմխս.* cochlea (pl. -leas, -leae).
ԽՑՈՒՑ, գ. tow, oakum.
ԽՂՃԱԼ, բ. feel sorry (for)/pity, have pity/compassion.
ԽՂՃԱԼԻ, ա. pitiful, pitiable; (բշվառ) miserable; (խեղճ) poor, poverty-stricken.

ԽՂՃԱԼԻՈՐԵՆ, մ. pitifully, pitiably.
ԽՂՃԱՀԱՐ, ա. compassionate, remorseful; (խղճմտանքով) conscience-stricken.
ԽՂՃԱՀԱՐԵԼ, բ. move to pity, rouse feelings of pity.
ԽՂՃԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *compassion.*
ԽՂՃԱՄԻՏ, ա. conscientious.
ԽՂՃՄՏԱԲԱՐ, մ. conscientiously.
ԽՂՃՄՏԱՆՔ, գ. conscience; (խղճալը) pity; (բարեխղճություն) conscientiousness, sense of duty.
ԽՂՃՄՏՈՐԵՆ, *տես* ԽՂՃՄՏԱԲԱՐ:
ԽՂՃՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conscientiousness; (արդարամտություն) equity, fairness, impartiality.
ԽՂՃՈՒԿ, ա. pitiful, shabby, seedy; (աղքատիկ) scanty, poor; (դժբախտ) miserable, unfortunate, unlucky; (թշվառ) wretched; (մարդը) worthless, paltry.
ԽՃԱՆԿԱՐ } գ. mosaic, mosaic picture,
ԽՃԱՊԱՏԿԵՐ } inlaid work, patchwork.
ԽՃԱՆԿԱՊԱՅԻՆ, ա. mosaic, tesselated.
ԽՃԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mosaic.
ԽՃ(ԱՊԱՏ)ԵԼ, բ. metal.
ԽՃԱՔԱՐ, *տես* ԽԻՃ:
ԽՃՃԵԼ, բ. (թելերը՝ մազերը) (en)tangle, mat; (գզգզել) tousle, ruffle; (շփոթեցնել) muddle up, confuse.
ԽՃՃՎԵԼ, բ. tangle, mat.
ԽՃՃՎԱԾ, ա. entangled; (գզգզված) *ruffled*, dishevelled; (շփոթված) confused.
ԽՃՃՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tangle; (շփոթություն) confusion, entanglement.
ԽՃՃՈՒՄ, գ. (en)tangling; (շփոթեցում) confusing.
ԽՃՈՂԵԼ, բ. encumber; (փակել, խոչընդոտել) jam, block up, obstruct sth.; (խճճել) tangle; *փխր.* (մանրամասներով ծանրաբեռնել) overload/overwhelm with details.
ԽՃՈՂՈՒՄ, գ. blocking up, overloading.
ԽՃՈՒՂԻ, գ. highway, macadam/tarmac road.
ԽՄԱԾ, ա. drunk; (թեթևակի) tipsy; *խսկց.* tight, pissed; *գիտ.* intoxicated.
ԽՄԲԱԳԻՐ, գ. editor; ◊ **գլխավոր** ~ editor-in-chief; (թերթում) **բաժնի** ~ sub-editor.
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ, I. ա. editorial; ◊ ~ **կոլեգիա** editorial board; 2. գ. (առաջնորդող հոդված) editorial.
ԽՄԲԱԳՐԵԼ, բ. edit; (ձևակերպել, ոճավորել) word.
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (անձնակազմ) editorial staff; (շենք) editorial office; (խմբագրում) editorship; (տարբերակ) version, wording; ◊ **նախնական** ~ first/original version/wording; **(մեկի) ~ությամբ** edited (by).
ԽՄԲԱԿ, գ. group; (հետաքրքրությունների) hobby/interest/support group; (ուսումնասիրության) society, circle; ◊ **գրական** ~ literary society; **պատմության** ~ history study group.
ԽՄԲԱԿԱՅԻՆ, ա. group; ◊ ~ **դասեր՝ պարապմունքներ** classes, group study.
ԽՄԲԱԿԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clannishness, cliquishness.
ԽՄԲԱԿԱՆ, ա. group; *երժշ.* choral.
ԽՄԲԱՁԱՅՆ, ա. in one voice, unanimously; in chorus.
ԽՄԲԱՆԿԱՐ } գ. group photograph/
ԽՄԲԱՊԱՏԿԵՐ } picture/portrait.
ԽՄԲԱՊԱՐ, գ. round dance.
ԽՄԲԱՊԵՏ, գ. leader, chief, chieftain; (պարագլուխ) ringmaster; *ռզմ.* brigadier; (գողերի, ավազակների) chieftain, (robber) chief.
ԽՄԲԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grouping.
ԽՄԲԱՎԱՐ, գ. conductor; (երգչախմբի) choirmaster; (խմբի ղեկավար) group leader; ◊ **~ի ձողիկ** (conductor's) baton.
ԽՄԲԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. conductor's, choirmaster's.
ԽՄԲԱՎՈՐԵԼ, բ. group; (դասակարգել) classify, categorize.
ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ, գ. grouping; (դասակարգում) classification, categorization; (միավորում) group.
ԽՄԲԵՐԳ, գ. choral song; (թռչունների ևն) chorus.
ԽՄԲԵՐԳԱՅԻՆ, ա. choral.
ԽՄԲԵՐԳԵԼ, բ. sing in chorus/unison.
ԽՄԲԵՐԳԻՉ, գ. chorister, member of a chorus.
ԽՄԲԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. choral singing.
ԽՄԲԻՇԽԱՆԱԿԱՆ, ա. (իշխանավորների խմբի շահերը պաշտպանող, կլանային) oligarchic, oligarchial, oligarchal.
ԽՄԲԻՇԽԱՆԱՎՈՐ, գ. oligarch.
ԽՄԲԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (կլանային իշխանություն) oligarchy.
ԽՄԻՎԻՆ, մ. all together, in a crowd, trooping.
ԽՄԲՈՐՈՇՈՒՄ, գ. *մանգ.* (խմբի՝ կարգի որոշում՝ հաշմանդամության ևն) definition of disability group.
ԽՄԵԼ, բ. drink, have/take a drink; (փոքր կումերով) sip; (ագահորեն) gulp (down); (հարբել) get drunk, grow tipsy; ◊ **թեյ՝ սուրճ** ~ have/take/drink a cup of tea/coffee; **հանքային՝ բուժիչ ջրեր** ~ drink/take the mineral waters; **մեկի կենացը** ~ drink to sb's health, toast sb; **մինչև վերջ** ~ drain, drink up, drink to the bottom; **ջուր** ~ drink (some) water; **սաստիկ** ~ drink hard, have a drinking problem; **նա ~ է** he has had a drop/a drink or two; **նա սիրում է ~** he likes his drink; **~ու ջուր** drinking water.
ԽՄԵԼԻՔ, գ. *drink*, beverage.
ԽՄԵՑՆԵԼ, բ. give to drink, make sb drink; (հարբեցնել) make tipsy/drunk; (հարբեցողության վարժեցնել) accustom to (hard) drinking, make a drunkard (of).
ԽՄԻՉՔ, գ. (alcoholic/hard) drinks; *հմբ.* the

drinks; ◊ **ոգելից** ~ (alcoholic) liquor, hard drinks.

ԽՄԻՉՔԵՂԵՆ, գ. *հպ.* the drinks.

ԽՄՈՂ, 1. ա. drinking; 2. գ. (հայրեցող) drunkard, drunk; ◊ **թունդ** ~ confirmed drunkard; ~ **լինել** drink hard, drink like a fish.

ԽՄԻՐ, 1. գ. (հացի) dough; (կարկանդակի ևն) pastry (dough); 2. ա. (կիսաթուխ հաց ևն) doughy, underbaked, sodden; ◊ **ամոքահունց համեղուն** ~ fancy/short pastry; **թթու** ~ sour (yeast) dough; **շերտավոր** ~ flaky/puff pastry; ~ **հունցել** knead dough; ~ **պատրաստել** make dough/pastry; **~ը գալ** rise.

ԽՄԻՐԵԼ, բ. knead; *փխբ.* agitate, excite, instigate.

ԽՄԻՐՎԵԼ, բ. *փխբ.* be agitated/excited.

ԽՄԻՐԵՂԵՆ, գ. baked goods, pastries.

ԽՄԻՐԻՉ, 1. ա. fermenting, fermentive; 2. գ. (մերան) leaven; (թթխմոր) yeast.

ԽՄԻՐՈՒՄ, գ. kneading; (թթվեցում) leavening; *բիմ.* fermenting, fermentation; *փխբ.* discontent.

ԽՅՈՒՍ, գ. wash; (խառնախյուս) medley, jumble; (ջրախառն կեր) mash; (մրգի) pulp.

ԽՆԱՄԱԽՈՍ, գ. matchmaker.

ԽՆԱՄԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. matchmaking.

ԽՆԱՄԱԿԱԼ, գ. *իրավ.* guardian; (անչափահասի) tutor, tutoress; (գույքի) trustee; (թագավորական . գահապահ) regent.

ԽՆԱՄԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. *իրավ.* tutorial.

ԽՆԱՄԱԿԱԼԵԼ, բ. be guardian to, be warden to, have the wardship/custody of.

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* guardianship, custody, tutorship; (գույքի) trusteeship; (գահի) regency.

ԽՆԱՄԵԼ, բ. (երեխային, հիվանդին) nurse, tend; (հետևել) look after; (հոգ տանել) take care (of).

ԽՆԱՄՏ, գ. parent/relative of son-in-law (of daughter-in-law); *խակց.* in-law(s).

ԽՆԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. relationship by marriage; (աշխատանքային փոխհարաբերություններում) nepotism.

ԽՆԱՄՈՒՄ, գ. nursing; (հետևելը) looking after; (հոգսը) taking care of.

ԽՆԱՄՔ, գ. care; (հոգատարություն) solicitude, care, thoughtfulness; (խնամակալություն) maintenance; ◊ ~ **տանել** take care of; ~ **ուզել պահանջել** need care; **~ի տակ ապրել** be sb's dependant; **~ի տակ գտնվել լինել** be in charge of, be in sb's care.

ԽՆԱՄՔՈՎ, մ. carefully, with care.

ԽՆԱՅԱՏՈՒՓ, գ. money-box.

ԽՆԱՅԳՐԱՄԱՐԿՂ, գ. savings-bank.

ԽՆԱՅԵԼ, բ. save, spare; (ափսոսալ) grudge; (տնտեսել) economize, save, use sparingly; (խղճալ) spare; ◊ **մեկի կյանքը զգայմունքները ինքնասիրությունը** ~ spare sb's life/feelings/self-esteem/self-respect/vanity; **ուժերը** ~ spare one's strength; **փող** ~ save up money; **իրեն չ~ով** regardless of one's own health/feelings etc.; **ուժերը չ~ով** sparing no efforts/pains.

ԽՆԱՅՈՂԱՊԱՏ, մ. economically, thriftily, sparingly.

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thrift, economy; (խնայած փող) savings.

ԽՆԱՅՈՒՄ, գ. (տնտեսում) saving, economizing; (պահպանում) sparing.

ԽՆԴԱԼ, բ. laugh (at; with joy); (ուրախանալ) rejoice; (թեթևակի ծաղրել) make fun of.

ԽՆԴԱԼԻՑ, ա. joyful, joyous, happy.

ԽՆԴԻՐ, գ. problem; (քննվող հարց գործ) question, issue; (խնդրանք) request; (նպատակ) task; *բեր.* object; *մաթ.* sum; ◊ ~ **առաջ քաշել** put forward/advance a problem/an issue; **կենաց ու մահու** ~ a matter of life and death; **հերթական** ~ immediate task, the next task inturn; **հիմնական գլխավոր** ~ main/chief task; **պատվի** ~ point of honour; *բեր.* **ուղիղ անուղղակի** ~ direct/indirect object; ~ **դնել** set a task; ~ **տալ** put a task (before); ~ **լուծել** solve a problem/an issue; *մաթ.* do a sum.

ԽՆԴԻՐՔ, գ. request; (խնդրագիր) application, petition; ◊ ~ **անել** appeal (for).

ԽՆԴՐԱԳԻՐ, գ. application, petition, plea; ◊ ~ **ներկայացնել տալ** submit an application, put forward a petition; **ներման** ~ appeal/plea/petition for mercy.

ԽՆԴՐԱԳԻՐՔ, գ. (book of) problems in arithmetic/algebra etc.

ԽՆԴՐԱՀԱՐՈՒՅՑ, ա. (խնդիրներ առաջացնող) problematic; (վիճելի) disputable, arguable.

ԽՆԴՐԱՆՔ, գ. request, petition; (պահանջ) demand; ◊ **ես ~ ունեմ** I have a favour to ask (of you); **~ով դիմել** make a request (for); **մեկի ~ով** at sb's request.

ԽՆԴՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բեր.* government.

ԽՆԴՐԱՏՈՒ / **ԽՆԴՐԱՐԿՈՒ** } գ. applicant, suppliant; *իրավ.* petitioner.

ԽՆԴՐԵԼ, բ. request, ask; (մեկին) ask (sb); (որևէ բան) ask for sth.; (աղաչել) beg (sb), implore; (բախանձել) entreat; (պահանջել) demand, require; (միջնորդել) intercede (with sb for sth.), solicit (sb) for sth.; (հրավիրել) invite, ask; ◊ **ներողություն** ~ beg sb's pardon, apologize to sb, *խակց.* say (one is) sorry.

ԽՆԴՐԵՄ, վ. (դիմելու քաղաքավարի ձև) please; (համաձայնության արտահայտություն) certainly, sure; (չնդիմակալության պատասխան) don't mention it, not at all, you are welcome, it's a pleasure, the pleasure is all mine.

ԽՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. joy, celebration; (հրճվանք) delight.

ԽՆԿԱԲԵՐ, ա. thuriferous, aromatic.

ԽՆԿԱՐՈՒՅՐ, ա. incense-perfumed, fragrant, perfumed, sweet-smelling.

ԽՆԿԱՊԵՂԻՆ, ա. amber.
ԽՆԿԱՑԼԻԿ, գ. *բսբ.* sweet marjoram.
ԽՆԿԱՐԿԵԼ, բ. incense, perfume with frankincense; *փխբ.* (շողոքորթել) flatter.
ԽՆԿԱՐԿԱՒ, գ. incense-bearer, thurifer; *փխբ.* (շողոքորթ) flatterer.
ԽՆՁՈՐ, գ. apple; ◊ **մի ~ են (երկու) կես արած՝ կիսած՝ միջից կիսած** as like as two peas.
ԽՆՁՈՐԱԿ, գ. *կզմխս.* (աչքի) eyeball.
ԽՆՁՈՐԱՁՈՒԻ, գ. 1. (խնձորի հյութ) apple juice; 2. *տես* ԽՆՁՈՐՕՂԻ:
ԽՆՁՈՐԵՆԻ, գ. apple-tree.
ԽՆՁՈՐԻՒՏ, գ. apple-orchard.
ԽՆՁՈՐՕՂԻ, գ. apple brandy, cider, *ամ.* applejack.
ԽՆՈՑԻ, գ. churn.
ԽՆՉԵԼ, բ. *խսկց.* blow one's nose, grunt.
ԽՆՋՈՒՅՔ, գ. feast, banquet; ◊ **~ տալ** make (a) feast.
ԽՇԽՇԱՆ, ա. rustling.
ԽՇԽՇԱ(ՑՆԵ)Լ, բ. rustle.
ԽՇՇԱԼ, բ. (խշխշալ) rustle; (աղմուկ հանել) make a noise; (գետը) murmur.
ԽՇՇՅՈՒՆ, **ԽՇՇՈՑ** } գ. rustle, rustling; (աղմուկ) noise; (ջրի) murmur.
ԽՈՋ, գ. pig, swine; (կոտաց) hog, boar; *գտմտ.* (խոզամայր) sow; (միս) pork; *խսկց.* (մարդ) swine; ◊ **~ի ձագ** sucking-pig, piglet; **~ի պես** pigheaded.
ԽՈՋԱԲԱՐՈ, ա. *խսկց.* swinish, piggish.
ԽՈՋԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. pig-breeding; ◊ **~ ֆերմա** pig-breeding farm.
ԽՈՋԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pig-breeding, swine-breeding, hog-breeding.
ԽՈՋԱԲՈՒՅԾ, գ. swine-breeder, pig-breeder.
ԽՈՋԱԿԱՂԻՆ, գ. acorn.
ԽՈՋԱԿԱՇԻ, գ. pigskin.
ԽՈՋԱՃԱՐՊ, գ. (հալած) lard.
ԽՈՋԱՄԱՅՐ, գ. sow.
ԽՈՋԱՄԱՂ, գ. bristle.
ԽՈՋԱՅԻՆ, ա. swinish, piggish.
ԽՈՋԱՆԱԼ, բ. (գիրանալ) grow fat, get big; *փխբ.* (ոչ մարդամոտ՝ ամբարեհամբույր դառնալ) play a swinish trick.
ԽՈՋԱՆԱԿ, գ. brush; ◊ **ատամի ~** toothbrush; **մազերի ~** hairbrush; **շորի ~** clothes-brush.
ԽՈՋԱՆԱԿԱԳՈՐԾ, գ. brush-maker.
ԽՈՋԱՆԱԿԵԼ, բ. brush.
ԽՈՋԱՆՈՑ, գ. pigsty, pig farm.
ԽՈՋԱՆՈՒՏ, գ. (հնձած արտ) stubble field.
ԽՈՋԱՊԱՀ, գ. pig-tender.
ԽՈՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, *տե՛ս* ԽՈՋԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ:
ԽՈՋԱՊՈՒԽՍ, գ. ham.
ԽՈՋԱՐԱԾ, գ. swineherd.
ԽՈՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. swinishness, swinish trick.
ԽՈՋՈՒԿ, գ. *բժշկ.* mumps.
ԽՈՒԹԵԼ, բ. *խսկց.* poke; (մտցնել) stick (in/into), drive (in/into); (ուժով) thrust, shove; ◊ **քիթը ~** poke one's nose (into), pry, be nosy.
ԽՈՒԺՈՒՆ, ա. sullen, gloomy; ◊ **~ հայացք** scowl, frown, sullen look.
ԽՈՒԺՈՒՆԵԼ, բ. (ճակատը) frown; (խոժոռ նայել) scowl; (հոնքերը) knit one's brows.
ԽՈՒԺՈՒՎԵԼ, բ. frown, scowl.
ԽՈՒԺՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gloominess, sulkiness.
ԽՈՒԺՈՒՆՈՒՄ, գ. scowling, frowning.
ԽՈՒԼԵՐԱ, գ. *բժշկ.* cholera.
ԽՈՒՄԽՄՋԱԼ, բ. purl, babble; (խշշալ) murmur.
ԽՈՒՄԽՄՋ(ՅՈՒՆ), գ. (կարկաչ) purl, babble; (խշշոց) murmur.
ԽՈՒԿԱԼ, բ. meditate, contemplate, think/ponder over.
ԽՈՒՀ, գ . reflection, meditation; (միտք) thought.
ԽՈՒՀԱԿԱՆ, ա. (բանական) sensible, reasonable; (ողջամիտ) wise, judicious; (խոհեմ, զգույշ) prudent; (իմաստալից) sensible, intelligent, meaningful.
ԽՈՒՀԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cleverness, wisdom; (ողջամտություն) sober-mindedness, reasonableness, discretion, common sense.
ԽՈՒՀԱՄԻՏ, ա. (բանական) sensible, reasonable; (ողջամիտ) wise, judicious, sober-mindedness; (զգույշ) prudent.
ԽՈՒՀԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reasonableness; (ողջամտություն) judiciousness; (զգուշություն) prudence.
ԽՈՒՀԱՆՈՑ, գ. kitchen; *ծով.* (նավի ~) galley; (ուտելիքներ) cuisine, cooking; *փխբ. հեգծ.* (ներքին գործ) one's own concern/business; ◊ **ֆրանսիական ~** French cuisine.
ԽՈՒՀԱՊԱՊԵՏ, գ. chef, chief cook.
ԽՈՒՀԱՊԱՐ(ՈՒՀԻ), գ. cook, chef; ◊ **~ի օգնական** kitchen-boy, *ամ.* busboy.
ԽՈՒՀԱՊԱՊԱԿԱՆ, **ԽՈՒՀԱՊԱՊԱՅԻՆ** } ա. culinary.
ԽՈՒՀԱՊԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (art of) cookery, culinary arts.
ԽՈՒՀԵՄ, 1. ա. (խելացի) sensible, reasonable; (ողջամիտ) wise, judicious, sober-minded; (զգույշ) prudent; (զուսպ) discreet; 2. մ. wisely, reasonably, sensibly, discreetly; ◊ **~ գտնվել լինել** be wise/prudent/discreet; **~ վարվել** act wisely/discreetly
ԽՈՒՀԵՄԱԲԱՐ, *տե՛ս* ԽՈՒՀԵՄ 2:
ԽՈՒՀԵՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sense, wisdom; (զգուշություն) prudence; (զսպվածություն) discretion.
ԽՈՒՀՈՒՆ, ա. sensible, intelligent; (մտասույզ) thoughtful.
ԽՈՒՀՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thoughtfulness.
ԽՈՒՂԽՈՒՂԵԼ, բ. stab; (գազանաբար սպանել) butcher, slaughter.
ԽՈՒՂՈՒՎԱԿ, գ. tube; (թիթեղյա) pipe; (անցք) duct, canal; (ջրհորդան) gutter, drain, spout; *բժշկ.* drain; ◊ **հեռուստացույցի ~** TV tube.
ԽՈՒՉԿՈՒՐ, գ. piglet, sucking-pig.

ԽՈՅ, գ. ram; *պտմ.* battering-ram; *աստղ.* Aries, the Ram.

ԽՈՅԱԿ, գ. *ճարտ.* capital, cap.

ԽՈՅԱԿԵՐՊ } ա. ram-like (figured).
ԽՈՅԱՁԵՎ }

ԽՈՅԱՆԱԼ, բ. rush; (վերևից ներքև) swoop down (on); (վեր սլանալ) soar, fly up.

ԽՈՅԱՆՔ, գ. swoop; (սլացում) soaring; (եռանդ) impulse.

ԽՈՅԸՆԹԱՑ, 1. ա. diving; 2. մ. divingly; (սրընթաց) headlong; ◊ **~ ինքնաթիռ** dive-bomber; **~ ռմբակոծում** dive-bombing

ԽՈՆԱՎ, ա. damp; (եղանակ՝ օդ) humid, moist, muggy; (ջրակալած) wet; soggy; (հող ևն) sodden; ◊ **~ աչքեր** wet/moist eyes; **~ եղանակ** damp/muggy weather; **~ քամի** wet wind; **~ օդ** moist/humid air.

ԽՈՆԱՎԱՆԱԼ, բ. become moist/damp, grow wet/damp.

ԽՈՆԱՎԱՑՆԵԼ, բ. moisten, dampen, wet.

ԽՈՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dampness; (եղանակի՝ օդի) humidity, moisture, (տոթ) mugginess.

ԽՈՆԱՐՀ, ա. humble, meek, subservient; (հնազանդ) submissive, obedient; (ցածր, հասարակ) low, simple; ◊ **Ձեր ~ ծառան** your obedient servant.

ԽՈՆԱՐՀԱԲԱՐ, մ. humbly, meekly, with humility; (հնազանդորեն) submissively, obediently.

ԽՈՆԱՐՀԱԴԵՄ, ա. with a humble/meek/submissive countenance/expression.

ԽՈՆԱՐՀԱՄԻՏ, ա. humble, meek, submissive.

ԽՈՆԱՐՀԵԼ, բ. bend, incline; *քեր.* decline; ◊ **գլուխը ~** bow one's head.

ԽՈՆԱՐՀՎԵԼ, բ. (հարգանք՝ հիացմունք արտահայտել) admire, worship; ◊ **մեկի առջև՝ առաջ ~** bend down (before), curtsy.

ԽՈՆԱՐՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (համեստություն) humbleness, meekness; (հեզություն) humility; (հնազանդություն) submissiveness, obedience.

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄ, գ. bending, inclining; (հիացում, հարգանք) admiration (for), worship (of); (ենթարկում) submission; *քեր.* declension, declination.

ԽՈՆՋԱՆԱԼ, բ. get tired, tire oneself (out), be worn out/exhausted.

ԽՈՆՋԱՆՔ
ԽՈՆՋՈՒԹՅՈՒՆ } գ. tiredness, weariness, exhaustion; (թուլություն) lassitude, languor.

ԽՈՇՈՐ, ա. (չափսերով) large, big, sizable; (մեծամասշտաբ) large-scale; (նշանակալից) great, important; (հեղինակավոր) well-known, prominent, outstanding; (կոպիտ) coarse; ◊ **~ ավազ** coarse sand; **~ արդյունաբերություն** large-scale industry; **~ գիտնական՝ գրող** prominent/outstanding scientist/writer; **~ դիմագծեր** massive/big/large features; **~ եղջերավոր անասուններ** cattle; **~ իրադարձություններ** important events; **~ ձեռագիր** large handwriting, text-hand; (կինո) **~ պլանով նկարահանել** take a close-up (of sb/sth.), zoom in; *ռազմ.* **~ ուժեր** large forces; **~ քայլերով** with long strides.

ԽՈՇՈՐԱԾԱՎԱԼ, ա. voluminous, bulky, gross, massive.

ԽՈՇՈՐԱՀԱՏ(ԻԿ), ա. coarse-grained.

ԽՈՇՈՐԱՆԱԼ, բ. grow, become/get/grow bigger; (ձեռնարկությունը) become/get consolidated.

ԽՈՇՈՐԱՉ(ՅԱ) } ա. *խսկց.* big-eyed, oxeyed,
ԽՈՇԱՐԱՉՎԻ } large eyed, saucer-eyed.

ԽՈՇՈՐԱՎԱՒՆ, ա. biggish, rather big/large.

ԽՈՇՈՐԱՑՆԵԼ, բ. enlarge, make large, extend; (մեծացնել) magnify; (միավորել) amalgamate; (ձեռնարկություն ևն) consolidate, expand.

ԽՈՇՈՐԱՑՈՒՄ, գ. enlargement, extension, expansion; (մեծացում) magnification; (միավորում) consolidation, amalgamation.

ԽՈՇՈՐԱՑՈՒՅՑ, գ. magnifier, magnifying glass.

ԽՈՇՏԱՆԳԵԼ, բ. torture, (put to the) rack; (տանջել, չարչարել) torment.

ԽՈՇՏԱՆԳՎԵԼ, բ. (տանջանք կրել) torment oneself, be in torment/torture, be on the rack.

ԽՈՇՏԱՆԳԻՉ, ա. torturing, racking, agonizing.

ԽՈՇՏԱՆԳՈՒՄ, գ. torture, torment.

ԽՈՉԸՆԴՈՏ, գ. obstacle, inhibition; (արգելք), encumbrance; (խանգարում) hindrance, impediment; ◊ **~ լինել՝ կանգնել՝ հանդիսանալ** be an obstacle, hinder (from), put/create obstacles.

ԽՈՉԸՆԴՈՏԵԼ, բ. prevent (from), hinder (from); (արգելակել) lay obstacles (in the path of).

ԽՈՉԸՆԴՈՏՈՂ, ա. obstructive.

ԽՈՊԱՆ, 1. գ. undeveloped land/areas; 2. ա. virgin; ◊ **~ հողեր** virgin lands.

ԽՈՊՈՊ, 1. գ. lock, curl, ringlets; 2. ա. curly; ◊ **~ մազեր** curly hair.

ԽՈՊՈՊԻԿ, գ. ringlet, curl.

ԽՈՌՈՉ, գ. cavity; (փչակ) hollow; (ճեղք) cleft, crevice; ◊ **աչքի ~** eye-socket; **ատամի ~** tooth cavity; **բերանի ~** mouth cavity.

ԽՈՌՈՉԱՆԱԼ, բ. become hollow.

ԽՈՌՈՉԱՎՈՒՐ, ա. hollow.

ԽՈՍԱԿԻՑ, գ. (տղամարդ) interlocutor; (կին) interlocutress, interlocutrix; ◊ **(նա) ձանձրալի ~ (է)** (he/she is) boring.

ԽՈՍԱԿՑԱԿԱՆ, ա. colloquial, conversational; ◊ **~ լեզու** spoken language.

ԽՈՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. talk, conversation; (լուրեր) talk, news; (բամբասանք) gossip; ◊ **անկեղծ ~** straight talk; **~ բացել** start a conversation, enter into a conversation; (որևէ բանի մասին) bring up sth.; **~ վարել** have/hold a conversation, talk; **~ ունենալ** have a talk (with sb); (անախորժ) have high words/an unpleasant talk (with sb); **~(ը) ծայր առավ** a

conversation began; **~ը կտրել՝ ընդհատել** interrupt a conversation; **~ը կտրվեց** we were/the conversation was interrupted; (հեռախոսայինի) we were cut off; **~թյան առարկա՝ նյութ դառնալ** become the subject of the conversation, be/get oneself talked about, become the talk of the town, *ղրձվ.*; **~թյան բռնվել** get/fall into talk/conversation; **~թյան թելը կորցնել** lose the thread of the conversation; **~թյան մեջ մտնել** enter into conversation (with sb), start a conversation/talks (with sb); **~ը՝ ~թյան նյութը փոխել** change the subject of the conversation, turn the conversation to; **~թյանը խառնվել** intervene in the conversation, butt in; **~թյամբ բռնվել՝ տարվել** warm to one's topic.

ԽՈՍԵԼ, բ. speak; (զրուցել) talk; (վկայել մի բանի մասին) indicate, point to, attest to sth.; (մեկի հետ՝ որևէ բանի մասին) speak/talk (with/to sb about/of sth.); ◊ *խսկց.* **անգլերեն ~** speak/talk English; **գործերի մասին ~** discuss business matters; **երեխաս դեռ չի ~ում** the child does not speak/talk yet; **էլ չեմ՝ չենք ~ում այն մասին, որ** to say nothing of, not to mention; **~ում են** there is a rumour that, it is rumoured that, they say, it is said; **ճիշտ ~** tell/speak the truth; **մեկի մասին լավ՝ վատ ~** speak well/ill/badly of sb; **մեկի օգտին ~** speak well (for), do sb credit, be to sb's credit; **նրանք չեն ~ում իրար հետ** they are not on speaking terms; **սուտ ~** tell a lie, tell lies.

ԽՈՍԵԼԱՁԵՎ, գ. manner/way of speaking.

ԽՈՍԵԼԻՔ, գ. (theme/topic of the) talk; ◊ **~ դառնալ՝ լինել** become/be the talk of the town, *ղրձվ.*; **~ ունենալ** want to have a word with sb

ԽՈՍԵՑՆԵԼ, բ. draw out, make sb speak; (աղջկա) *խսկց.* chat up (a girl); *փխբ.* (ջղայնացնել) make sb angry/incensed.

ԽՈՍՆԱԿ, գ. speaker; (Ազգային ժողովի նախագահի) the Speaker.

ԽՈՍՈՂ, ա. speaking; (փնթփնթաց) grumbling; (կռվարար) peevish; *խսկց.* grumpy; (շաղակրատ) talker, chatterer; ◊ **ասող-~** talkative.

ԽՈՍՎԱԾՔ, գ. *լեզվ.* dialect, subdialect; (խոսելու ձև, խոսելաձև) utterance, manner of speech.

ԽՈՍՏԱՆԱԼ, բ. promise, give one's word (to do sth.).

ԽՈՍՏԱՑՅԱԼ, ա. promised.

ԽՈՍՏԻՎԱՆԱՀԱՅՐ, գ. *եկեղ.* confessor.

ԽՈՍՏԻՎԱՆԵԼ, բ. confess, own (to); (ընդունել) admit, acknowledge; *կրոն.* confess; *խսկց.* get the whole thing off one's chest, make a clean breast of it, own up (to sth.).

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒՄ** } գ. confession, admission; *կրոն.* confession; ◊ **ակամա ~** involuntary admission; **անկեղծ ~** frank confession; **հանցանքի ~** avowal/admission of guilt.

ԽՈՍՏՈՎԱՆՔ, գ. confession; (գղջում) repentance, penitance; ◊ **~ անել** confess; (գլջալ) repent of.

ԽՈՍՏՈՒՄ, գ. promise; (երդում) vow; ◊ **~ տալ** (give/make a) promise; **~ը դրժել** break/go back on/fail to keep one's promise; **~ը պահել** carry out/keep one's promise, keep one's word.

ԽՈՍՏՈՒՄՆԱԼԻՑ, ա. promising; *ամ.* likely.

ԽՈՍՈՒՆ, ա. talking; (ասող-խոսող) talkative; *փխբ.* (արտահայտիչ) expressive; ◊ **~ փաստ** vivid fact.

ԽՈՍՔ, գ. speech; (ճառ, ելույթ) speech, oration; (դիմում) address; (զրույց) talk, conversation, discourse; (բառ) word; *լեզվ.* speech; ◊ **ազնիվ ~** honestly, upon my word; **բացման ~** opening speech; *քեր.* **ուղիղ՝ անուղղակի ~** direct/indirect speech; **փակման ~** closing speech, concluding words/remarks; **~ առնել** make sb promise; **~ ասել** deliver/give/make a speech; **~ բացել՝ բաց անել** lead/start the conversation (towards); **~ բացվեց՝ ընկավ** the talk/conversation turned to; **~ գցել՝ ակնարկել** hint (at) sth., suggest sth.; **~ թոցնել** let/blurt out; **~ խնդրել** ask to speak, request a word; **~ չկա** there are no words, one can't find the language, it goes without saying; **~ վերցնել** take the floor; (խոստում) make sb promise; **~ տալ** (խոստանալ) give one's word, promise; (ելույթի ձայն տալ) give the floor; **~ տանել-բերել** gossip, tittle-tattle, tell tales; **~ տանող-բերող** gossip, tale-teller; **~ ուղղել** address, appeal to; **~ ունենալ** have the floor; **դրա մասին ~ լինել չի կարող** it is out of the question; **դրա մասին ~ չկար** it was not mentioned, there was no question of that; **~ը ականջի հետև գցել** shelve, put off, ignore; **(նրա) ~ն անցնում է** his word is of good/high account; **~ը առաջ տանել** have one's own way; **(իր) ~ն ասել** utter one's weighty word/opinion; **~ը բանի տեղ չդնել** make little account of (one's word); **~ը բերանի մեջ՝ բերանում** words in one's mouth; **~ը հետ առնել** retract/swallow/eat one's words; **~ը երեսին ասել** say sth. to sb's face; **~ը կարճ կապել՝ կտրել՝ ընդհատել** cut (a speech) short; **~ը կտուրը գցել** change the subject of the conversation; **~ը մեկին ուղղել** address someone; **~ը մեր մեջ (մնա)** between ourselves, between you and me, between the two of us; **~ը պահել** keep one's word/promise; **~ը պատկանում է** (sb) has the floor; **~ը փոխել** change the subject of the conversation; **~ը քամուն տալ** talk/speak at random/idly; **~ի ազատություն** freedom of speech; **~ի բռնվել** get/fall into talk/conversation; **~ի թելը կորցնել** lose the thread of the conversation; *քեր.* **~ի մասեր** parts of speech; **~ի մեջ մտնել** enter the conversation; **~ի տակ չմնալ** not leave (sth.) unanswered, **~ի տեր** a man of

his word; **~ի տեր լինել** be a man of his word; **~ի օրինակ** for example; **~ից հետ կանգնել** break one's word, go back upon one's word; **~ով ընկնել՝ տաքվել** warm to one's topic, get distracted by a conversation; **մեկ ~ով** in a/one word, in short, to make a long story short; **մի ~ով** anyway; **ուրիշ ~ով** in other words; **~ով և գործով** in word(s) and deed(s); **~ (դուրս) քաշել** try to get a word out of sb, elicit sth. from sb, extract information from sb

ԽՈՍՔԱԿՑԻՒԹԻՒՆ, գ. argument, arguing, wrangling, altercation, war of words, squabble, bickering; ◊ **~ անել** argue (with), wrangle (with), altercate (with); **~ սկսել** start an argument with sb, enter into an argument with sb

ԽՈՍՔԱՅԻՆ, ա. verbal, oral.

ԽՈՏ, գ. grass; (չոր) hay; ◊ **~ի դեզ** hayrick, haystack; **~ը չուռ տալ** ted the hay.

ԽՈՏԱԲՈՒՅՍ(ԵՐ), գ. grasses, herbs.

ԽՈՏԱԳՈՒԼԱՅ, գ. sod, turf.

ԽՈՏԱԴԱՇՏ, գ. grassland.

ԽՈՏԱՅԳԻ, ա. herbaceous.

ԽՈՏԱԿԵՐ, 1. ա. herbivorous; 2. գ. herbivorous animal, herbivore (pl. -ra); *փխբ.* (անասուն) cattle, livestock; *գռհկ.* brute, beast.

ԽՈՏԱՃԱՐԱԿ, ա. herbivorous, pasturing on herbs; (բուսակեր) vegetarian, vegan.

ԽՈՏԱՆ, 1. գ. spoilage, waste, rubbish, trash; (թերություն) defect; 2. ա. spoilt, defective, worthless; ◊ **~ ապրանք** waster.

ԽՈՏԱՆԱՐԱՐ, գ. *խսկց.* bad workman, bodger.

ԽՈՏԱՆԵԼ, բ. reject/condemn/classify as defective.

ԽՈՏԱՆԻՉ, գ. sorter (of manufactured articles).

ԽՈՏԱՆՈՑ, գ. hayloft.

ԽՈՏԱՎԱՃԱՌ, գ. hay-dealer, grass-seller; (բուժիչ խոտաբույսերի) medicinal herbs' dealer.

ԽՈՏԱՏԵՂ(Ի), գ. meadow(land).

ԽՈՏԵ, ա. grassy, herbaceous.

ԽՈՏՀԱՐ, գ. mower, haymaker.

ԽՈՏՀԱՐՔ, գ. (մարգագետին) meadow(land); (հնձելը) (hay)mowing, haymaking, haying; (ժամանակը) mowing season/time, haytime.

ԽՈՏՀՈՒՆՔ, գ. (հնձելը) mowing, haymaking, haying; (ժամանակը) mowing season/time; ◊ **~ի մեքենա** mowing machine, mower.

ԽՈՏՈՐ, ա. crooked; (շեղ) stray; (թեք, խեթ) askew; (կողմնակի) devious, indirect; (շրջանցիկ) roundabout; ◊ **~ ճանապարհ** devious way/path.

ԽՈՏՈՐԵԼ, բ. deflect, deviate.

ԽՈՏՈՐՎԵԼ, բ. (մոլորվել) stray, go astray; (շեղվել) swerve.

ԽՈՏՈՐԵՑՆԵԼ, բ. deflect, deviate; (մոլորեցնել) mislead, lead astray; (սխալ ճանապարհով տանել) mislead.

ԽՈՏՈՐՆԱԿ, ա. (ծռված) crooked; (թյոր) distorted; (հակառակող) contradicting, opposing; ◊ **~ ուղի** crooked path/way, unfair means; **~ին ~** eye for eye, tit for tat.

ԽՈՏՈՐՆԱԿԻ, 1. *տե՛ս* ԽՈՏՈՐՆԱԿ; 2. մ. crookedly, askew; (չեշտակի) perversely, pointedly.

ԽՈՏՈՐՈՒՄ, գ. deflection, deviation, distraction; (աղավաղում) distortion; ◊ *աստղ.* **~ման շրջանակ** hour circle/revolution of a celestial body.

ԽՈՐ, 1. ա. deep; (խորիմաստ) profound; (ուշ) late; 2. մ. deep, deeply, profoundly; ◊ **~ աշնանը** in the late autumn/fall; **~ արմատներ գցել՝ ձգել** be deeply rooted; **~ ափսե** soup/cereal plate; **~ գիշերով** at/in the dead of night, in the small hours; **մինչև ~ գիշեր** till late at night; **~ գիտելիքներ** profound/thorough knowledge, profound learning; **~ իմաստ** profound/deep meaning; **~ ծերություն** extreme old age; **~ հնություն** hoary antiquity; **~ քուն մտնել, ~ քնով քնել** be fast/sound asleep; **ապրել մինչև ~ ծերություն** live to a great/venerable age, live to be very old.

ԽՈՐԱԳԻՐ, գ. title, heading; ◊ **~ով** headed under the title/heading; **~ային թերթ** title-leaf, title-page.

ԽՈՐԱԳՐԵԼ, բ. entitle, name; (գլուխը, բաժինը) head.

ԽՈՐԱԶԳԱՅ, ա. deepfelt, heartfelt.

ԽՈՐԱԶՆԻՆ, ա. scrutinizing; (բծախնդիր, մանրապճին) meticulous.

ԽՈՐԱԹԱՓԱՆՑ, ա. acute, perspicacious; (սրաթափանց) penetrating, shrewd; (սրամիտ) astute, shrewd; (կանխատես) sagacious; ◊ **~ հայացք** searching look; **~ խելք** penetrating/astute mind, shrewdness.

ԽՈՐԱԹԱՓԱՆՑՈՒԹԻՒՆ, գ. perspicacity, insight; (սրաթափանցություն) penetration, acumen; (կանխատեսություն) sagacity.

ԽՈՐԱՄԱՆՆ, ա. sly, cunning; (նենգ) fraudulent; (ճարպիկ) crafty, artful, savvy.

ԽՈՐԱՄԱՆՆԱԲԱՐ, *տե՛ս* ԽՈՐԱՄԱՆՆԱՐՆ:

ԽՈՐԱՄԱՆՆԵԼ, բ. be cunning/crafty, use cuning; (ճարպկորեն ելք գտնել) evade, odge.

ԽՈՐԱՄԱՆՆԱՐԱՐ, մ. slyly, cunningly; (նենգորեն) fraudulently; (ճարպկորեն) adroitly.

ԽՈՐԱՄԱՆՆԱՐՈՒԹԻՒՆ, գ. cunning, slyness; (նենգություն) fraudulence, guile, craft; (ճարպկություն) craftiness, savvy; (հնարք) ruse, dodge.

ԽՈՐԱՆԱԽՏ, ա. profound; (լուրջ) serious, grave.

ԽՈՐԱՄՏԱՐԱՐ, մ. thoughtfully, with a thoughtful air; *ծաղր.* with a wise air, looking (very) wise.

ԽՈՐԱՄՏՈՒԹԻՒՆ, գ. profundity, insight; (մտքի խորություն) depth of thought.

ԽՈՐԱՄԻՒԽ, ա. penetrating, piercing; ◊ **~ լինել** go deep into; **առանց ~ լինելու** without inquiring/going into the heart of the matter, without going to the root of the matter.

ԽՈՐԱՆ, գ. *նկեղ.* sacristy, vestry, altar; (աղոթարան, աղոթատուն) tabernacle; (շենք, սենյակ) dwelling; (որմնախորշ) niche, bay; ◊ **սրբության ~** apse.

ԽՈՐԱՆԱԼ, բ. deepen, become deeper; (գնալ դեպի խորքը) go deep into, cut/sink into; *փխբ.* become more profound; *փխբ.* (խորասուզվել) be deep/absorbed in (a book/a subject).

ԽՈՐԱՆԱՐԴ, 1. գ. cube, hexahedron; 2. ա. cubic; ◊ *մաթ.* **~ բարձրացնել** raise to the third power; **~ արմատ** cubic/cube root; **~ մետր** cubic metre.

ԽՈՐԱՆԱՐԴԱՁԵՎ, ա. cubiform.

ԽՈՐԱՆԱՐԴԱՎԱԾ, ա. (եռապատկված) threefold, triple.

ԽՈՐԱՉԱՓ, գ. *ծով.* lead, sounding lead, plumb, plummet.

ԽՈՐԱՊԵՍ, մ. deeply, profoundly, soundly.

ԽՈՐԱՋՈՒՐ, ա. deep-water; (ծովում ապրող) deep-sea.

ԽՈՐԱՍՈՒԶԵԼ, բ. dip (in, into), dive; (ընկղմել) plunge (into), immerse (into), sink/dunk (into); (ջրով ծածկել) submerge.

ԽՈՐԱՍՈՒԶՎԵԼ, բ. sink into; (ընկղմվել) plunge into; (սուզանավը) submerge, dive; (խորտակվել. նավը) sink, settle down; *փխբ.* (խրվել. հիշողությունների՝ մտքերի մեջ) be plunged/absorbed (in), be lost/buried (in).

ԽՈՐԱՍՈՒԶՈՒՄ, գ. immersion; (ընկղմում) submersion, submergence; (սուզանավի) dive, diving; (խորտակում. նավի) sinking.

ԽՈՐԱՏԵՍ, ա. sagacious, perspicacious.

ԽՈՐԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sagacity, perspicacity, insight.

ԽՈՐԱՑՆԵԼ, բ. deepen, make deeper; *փխբ.* (ընդարձակել) extend; ◊ **գիտելիքները ~** extend one's knowledge; **հակասությունները ~** intensify contradictions.

ԽՈՐԱՑՎԵԼ, բ. deepen, become deeper; *փխբ.* (գիտելիքները) become more profound.

ԽՈՐԱՑՈՒՄ, գ. deepening; *փխբ.* (գիտելիքների) extension (of one's knowledge).

ԽՈՐԱՔԱՆԴԱԿ, գ. bas-relief.

ԽՈՐԱԴԵՂԻ, գ. *բոտ.* geranium.

ԽՈՐԱԴՈՒԲՈՒՐԴ, ա. rough, broken, intersected; (ճանապարհ) bumpy; (մակերես) uneven, rough, rugged.

ԽՈՐԹ, ա. (ոչ արյունակից. որպես բարդ բառի մաս) step-; *փխբ.* (անսովոր, անծանոթ) strange, alien; *փխբ.* (ոչ հատուկ) alien (to, from) ◊ **~ աղջիկ՝ եղբայր՝ զավակ ևն** stepdaughter/-brother/-child etc.; **~ գաղափարախոսություն** alien ideology; **~ թվալ** seem strange; **իրեն ~ զգալ** feel strange; **~ լինել** be alien (to sb's nature, to one's religion); **~ տարր** alien body/element.

ԽՈՐԹԱՆԱԼ, բ. become strange/alien (to).

ԽՈՐԹԱՑՆԵԼ, բ. estrange; (վանել) alienate.

ԽՈՐԹԱՑՈՒՄ, գ. estrangement.

ԽՈՐԻԶ, գ. khoriz (a crisp filling made of flour, butter and sugar of popular Armenian pastries).

ԽՈՐԻՄԱՍ, ա. profound; (լուրջ) serious, grave; (նշանակալից) meaningful, significant.

ԽՈՐԻՄԱՍՏԻՐԵՆ, մ. profoundly; (լրջորեն) seriously; (նշանակալից ձևով) meaningfully, significantly.

ԽՈՐԻՄԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. profundity, depth of thought, significance.

ԽՈՐԻՆ, ա. deepest, profound; ◊ *խսկց.* **~ հարգանքներս** my compliments! **~ հարգանքներով** with deepest respect; **~ շնորհակալություն հայտնել** thank sb profusely.

ԽՈՐԻՍԽ, գ. honeycomb.

ԽՈՐԽ, գ. phlegm.

ԽՈՐԽՈՐԱՏ, գ. abyss, gulf, precipice, chasm.

ԽՈՐՀԵԼ, բ. think (over), ponder (over), meditate (upon); (մտովի քննարկել) consider; (անդրադառնալ) reflect (upon); (մտասուզվել) contemplate, muse/ponder over; (կշռադատել) deliberate; (մտորել՝ մոայլորեն) brood over; (տատանվել) hesitate, turn over in one's mind.

ԽՈՐՀԵԼԻՔ, գ. thought.

ԽՈՐՀՐԱԾԵԼ, *տե՛ս* ԽՈՐՀԵԼ:

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ, գ. councillor, advisor, adviser.

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ, ա. consultative, deliberative; ◊ **~ ձայն** deliberative vote.

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՑԵԼ, բ. consult (on, about), hold a consultation (on); (քննարկել) deliberate (on); (որևէ մեկի հետ) confer (with), take counsel (with).

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. consultation; (նիստ) conference, meeting; (քննարկում) deliberation, consultation; (վիճաբանություն) debate, argument.

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ, ա. *խորհ.* Soviet; ◊ **~ իշխանություն** Soviet power.

ԽՈՐՀՐԴԱՅՆԱԳԵՏ, գ. *պատմ.* sovietologist.

ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ, գ. symbol, emblem; ◊ **ազգային ~** national symbol.

ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԱԿԱՆ, ա. symbolic(al), symbolist; (սիմվոլիստական) symbolistic(al).

ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԵԼ, բ. symbolize.

ԽՈՐՀՐԴԱՆՇՈՒՄ, գ. symbolization.

ԽՈՐՀՐԴԱՊԱՇ, ա., գ. mystic.

ԽՈՐՀՐԴԱՊԱՇՏԱԿԱՆ, ա. mystic; symbolistic(al).

ԽՈՐՀՐԴԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mysticism; symbolism.

ԽՈՐՀՐԴԱՎՈՐ, ա. mysterious, enigmatic;

(հանդիսավոր) solemn; (իմաստալից) pithy, interesting, meaningful.

ԽՈՐՀՐԴԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mysteriousness, mystery; (հանդիսավորություն) solemnity.

ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. consultation; ◊ **իրավաբանական ~** legal advice/consultation.

ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒ, գ. advisor, adviser, consultant, counsellor; *իրավ.* solicitor.

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ, գ. parliament; (դասիճ) conference hall; ◊ **~ի ընդունած օրենք** act of parliament.

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ, ա. parliamentary, parliamentarian.

ԽՈՐՀՈՒՄ, գ. meditation; (տատանում) hesitation.

ԽՈՐՀՈՒՆ, ա. thoughtful.

ԽՈՐՀՈՒՐԴ, գ. advice, counsel; (ընտ) council; (կառավարման մարմին) council; (միտք, մտահղացում) scheme, intention; (խորհրդանիշ) symbol, emblem; (իրավաբանի) opinion; *եկեղ.* sacrament, mystery; ◊ **Անվտանգության ~** Security Council; **Գերագույն ~** Supreme Council; **գյուղական ~** village council; **(իրար հետ) ~ անել** consult, take counsel; **~ անել հարցնել** seek advice/counsel (from); **~ գումարել** summon; (գերագույն խորհրդի ևն) convoke, convene; **~ տալ** give (a piece of) advice; **~ի ենտել** take counsel (with); **~ին հետևել** follow/take sb's advice; **մեկի ~ով** on sb's advice.

ԽՈՐՇ, գ. cavity; (որմնախորշ) niche, cell; *փխր.* (կնճիռ) wrinkle; (ծալք՝ հագուստի) fold, plait, crease.

ԽՈՐՇԵԼ, բ. have an aversion (to, from, for), loathe, be repugnant, despise.

ԽՈՐՇԻՄ, գ. wrinkle, pucker.

ԽՈՐՇԻՄԱՎՈՐ, ա. wrinkled, puckered.

ԽՈՐՇՈՒՄ, գ. aversion (to, for, from), repugnance, antipathy.

ԽՈՐՈՎԱԾ, գ. barbecue, shish kebab.

ԽՈՐՈՎԵԼ, բ. roast, brown; (կրակի վրա) broil; (մանղալի վրա) grill.

ԽՈՐՈՎՈՒՄ, գ. roasting, browning; (կրակի վրա) broiling; (մանղալի վրա) grilling.

ԽՈՐՏԱԿԵԼ, բ. (քանդել, կործանել) destroy, demolish; (հույսերը ևն) shatter, ruin; (նավը՝ ինքնաթիռը ևն) wreck.

ԽՈՐՏԱԿԻՉ, ա. destructive, destroying; (ջախջախիչ) shattering; ◊ **~ հարված** shattering/crushing/knockout blow.

ԽՈՐՏԱԿՈՒՄ, գ. destruction, demolition; (հույսերի ևն) ruin; (նավի ևն) wreck, shipwreck; (գնացքի) railway accident, train crash.

ԽՈՐՏԻԿ, գ. (նախուտեստ) appetizer, hors d'oeuvre, starter; (թեթև ուտելիք) snack, refreshments; (համեղ պատառ) delicacy, dainty morsel.

ԽՈՐՏԿԱՐԱՆ, գ. snack bar, refreshment room.

ԽՈՐՏԿԵՂԵՆ, գ. snacks, refreshments; ◊ **սառը ~** cold dish/plate; **թեթև ~** light repast.

ԽՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. depth; *փխր.* (զգացմունքների ևն) intensity; *փխր.* (գիտելիքների, բովանդակության ևն) profundity; ◊ **տասը մետր ~ությամբ** at a depth of ten metres.

ԽՈՐՈՒՆԿ, 1. ա. deep; 2. մ. deeply.

ԽՈՐՔ, գ. depth; (խորքեր. երկրի ևն) depths; (սրահի ևն) interior; (խուլ տեղ) remote corner; (էության) crux, heart; ◊ **անտառի ~** the thick of the forest, backwoods; **դարերի ~ում** in old times/days, in ancient days, in remote ages; **երկրի ~ում** inland; **հոգու ~ում** at heart, in one's heart of hearts; **հոգու ~ից** from the bottom of one's heart/soul; **մինչև հոգու ~ը** to the bottom of one's heart; **սրտի ~(եր)ից** from one's heart.

ԽՈՑ, գ. ulcer, sore; *փխր.* sore, evil, pest; ◊ **ստամոքսի ~** stomach ulcer.

ԽՈՑԵԼ, բ. wound, sting, pierce; *փխր.* hurt; ◊ *փխր.* **մեկի ինքնասիրությունը ~** hurt sb's pride/self-esteem; **թույլ տեղը ~** touch a weak spot, touch/cut to the quick.

ԽՈՑԵԼԻ, ա. vulnerable; ◊ **հեշտ ~** open to injury/criticism.

ԽՈՑԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vulnerability.

ԽՈՑԻՉ, ա. caustic, biting, mordant.

ԽՈՑՈՒՄ, գ. wounding, stinging; *փխր.* hurting, biting.

ԽՈՒՓ, գ. ploughshare; ◊ **~ը քարին առավ՝ դեմ առավ** this is diamond cutting diamond, he's met his match this time.

ԽՊԻՊ, գ. *բժշկ.* goitre.

ԽՈՒԿ[1], գ. *կենդ.* gills; *բժշկ.* branchia(e).

ԽՈՒԿ[2], *տես* ԽՈՒՈՒԿ:

ԽՈՒԽՍՈՒԱ(ՑՆԵ)Լ, բ. wheeze; (խռնչալ) grunt.

ԽՈՒԽՍՈՒՈՑ, գ. wheeze.

ԽՈՒՄՓԱ(ՑՆԵ)Լ, բ. snore; (ձին) snort.

ԽՈՒՄՓՈՑ, գ. snore, snoring; (ձիու) snort(ing).

ԽՈՆՋԱԼ } *տես* ԽԱՆՋԵԼ:
ԽՈՆՋԵԼ }

ԽՈՆՋՈՒՆ, *տես* ԽԱՆՋՈՒՆ:

ԽՈՆՎԵԼ, բ. crowd, mingle; (մեծ ամբոխը) throng; (խմբվել) cluster, flock, huddle together; (իրար ճնշել) jostle each other; (խոչընդոտել) jam, block up.

ԽՈՒՈՎ, ա. on bad terms (with sb), at odds (with sb); (վշտացած) hurt, aggrieved; (նեղացած, մռայլ) sulky; (ալեկոծված, հուզված) indignant, outraged; ◊ **~ լինել** be on bad terms (with sb), be at odds (with sb), fall out with sb

ԽՈՒՈՎԱՀՈՒՅԶ, ա. agitated; (շփոթված) embarrassed, confused; (հուզված) excited, anxious, confused; (հուզմունք հարուցող) exciting, agitating; (անհանգստացնող) disturbing, stirring; *փխր.* (ընդոստ) rebellious, rioting; (փոթորկոտ) stormy, rough; ◊ **~ հոգի** restless soul; **~ ձայն** thrilling voice; **~ ճառ** moving speech.

ԽՒՈՎԱՐԱՐ, ի. գ. (խառնակիչ) trouble-maker; (ապստամբ) rebel, rioter, seditionary; 2. ա. (խառնակիչ) trouble-making; (ապստամբող) rebellious, seditious.

ԽՒՈՎԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rebelliousness; (ապրանք) sedition; (խռովություն) revolt, riot.

ԽՒՈՎԵԼ, բ. quarrel (with sb), fall out (with sb); *խսկց.* sulk, be sulky (with sb), be in the sulks (with sb); (հուզել, անկարգություն առաջ բերել) stir up, disturb.

ԽՒՈՎԵՑՆԵԼ, բ. (կռվեցնել) embroil, set at variance, put at odds.

ԽՒՈՎԿԱՆ, ա. *բրբ.* touchy, quick to take offence.

ԽՒՈՎԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բրբ.* touchiness, susceptibility to offence.

ԽՒՈՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. revolt, riot; (ռազմական) mutiny; (ապրանք) sedition; (անհամերաշխություն) discord, quarrel; (խռով լինելը) (state of) being on bad terms (with sb); ◊ **~ բարձրացնել** raise a revolt/mutiny; **~ սերմանել** sow/spread discord.

ԽՒՊՈՒՆ, ա. hoarse, husky.

ԽՒՊՈՒՆԵԼ, բ. grow/become husky/hoarse.

ԽՒՊՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hoarseness, huskiness.

ԽՒՒԱ(ՑՆԵ)Լ, բ. (խռմփալ) snore; (կենդանիները) snort; (խզխզալ) wheeze.

ԽՒՒԻՑ, գ. (խռմփոց) snore, snoring; (կենդանիների) snort(ing); (խզխզոց) wheeze, wheezing.

ԽՒՒՈՒԿ, գ. *բժշկ.* croup.

ԽՍԻԲ, գ. mat.

ԽՍՏԱԲԱՐ, մ. strictly.

ԽՍՏԱԲԱՐՈՒՆ, ա. stiff, prim, standoffish; (խիստ) strict; (դաժան) severe.

ԽՍՏԱԳԵՄ, ա. sullen, gloomy, severe(-looking).

ԽՍՏԱԿԱԲԱՆ, ա. rigorous.

ԽՍՏԱԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. asceticism.

ԽՍՏԱԿՅԱՑ, ա. ascetic.

ԽՍՏԱՂԱՅՆ, ա. stentorian, threatening/menacing (of voice).

ԽՍՏԱՆԱԼ, բ. become strict/severe; (դաժանանալ) harden, become hardened; (սաստկանալ) become stronger/intensive, intensify.

ԽՍՏԱՇՈՒՆՉ, ա. severe; (կլիմա՝ եղանակ) rigorous, inclement; (ձմեռ) inclement.

ԽՍՏԱՈՃ, ա. severe/austere-styled.

ԽՍՏԱՊԱՀԱՆՋ, ա. severe, rigorous, demanding; (պահանջկոտ) exacting, exigent; (ծախսերի) fastidious, particular; ◊ **~ լինել իր նկատմամբ** set oneself high standards.

ԽՍՏԱՊԱՀԱՆՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rigorousness; (պահանջկոտություն) exactingness; (ծախսերություն) fastidiousness.

ԽՍՏԱՍԻՐՏ, ա. cruel, hard-hearted, callous.

ԽՍՏԱՍԻՐՏԱԲԵՐ, մ. hard-heartedly, cruelly.

ԽՍՏԱՍԻՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hard-heartedness, cruelty, callousness.

ԽՍՏԱՑՆԵԼ, բ. make strict/severe; (դաժանացնել) make hard; (ուժեղացնել) strengthen, intensify.

ԽՍՏԻՎ, **ԽՍՏՈՐԵՆ** մ. strictly; *խսկց.* very strictly; ◊ **~ արգելված է** it is strictly forbidden.

ԽՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. strictness; (դաժանություն) severity, austerity; (դեմքի, հայացքի ևն) sternness.

ԽՏՊԵՆԱԿ, ա. densely populated, populous.

ԽՏԿՏՈՒՐ, գ. *հնք.* a piece of concentrate.

ԽՏՀՀԱՆՔ, գ. *հնք.* concentrate, concentrated ores.

ԽՏՆԱԼ, բ. (թանձրանալ) thicken, get/become thick/dense; (գազի՝ ծավալը նվ) be/get compressed; *մանզ.* (կոնդենսացվել) be condensed, be concentrated; (միակցվել) close up; (տեղ տալ) make room; *խսկց.* squeeze up.

ԽՏՑՆԵԼ, բ. (թանձրացնել) thicken; (ստվարացնել) close, make compact; (գազի՝ ծավալը) compress; *մանզ.* (կոնդենսացնել) condense; ◊ **աշխատանքային օրը ~** plan the working day efficiently; **բնակտարածությունը ~** reduce the living area; **կաթ ~** condense milk; **շարքերը ~** close ranks; **~ցրած** condensed; **~ցրած կաթ** condensed milk; **~ցրած կեր** dried and condensed food (substance).

ԽՏՑՈՒՄ, գ. (թանձրացում, ստվարացում) thickening; (գազը՝ ծավալը) compression; *մանզ.* (կոնդենսացում) condensation.

ԽՏՂՏՁԱՆՔ, գ. tickling.

ԽՏՂՏՁՑՆԵԼ, **ԽՏՂՏ(ՑՆԵ)Լ** բ. tickle.

ԽՏՐԱԿԱՆ, ա. discriminative, discriminatory; (խստապարտ, պահանջկոտ) discriminating, fastidious; ◊ *իրավ.* **~ օրենսդրություն** discriminatory legislation.

ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. discrimination; (տարբերություն) difference, distinction; ◊ **ռասայական ~** race discrimination; **սեռային ~** sex discrimination.

ԽՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. distinction; ◊ **~ անել՝ դնել** make distinctions (between), discriminate (between); **առանց ~բյան** without distinction.

ԽՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thickness; (հոծություն) density, compactness; *ֆիզ.* density; ◊ **ազգաբնակչության ~** density of population.

ԽՐԱԽՏԱՆՔ, գ. (կերուխում) revelry, carouse; (հանդիսավոր) feast, celebration.

ԽՐԱԽՈՒՄԱԲԱՐ, մ. encouraging, inspiring; (հորդորելով) urging.

ԽՐԱԽՈՒՄԱՆՔ, գ. encouragement, incentive; (բաջալերանք) stimulation.

ԽՐԱԽՈՒՄԵԼ, բ. encourage; (բաջալերել, ոգևորել) stimulate; (նյութապես) give an incentive (to).

ԽՐԱԽՈՒՄԻՉ, ա. encouraging, incentivizing.

ԽՐԱՄԱՍ, գ. entrenchment, trench; ◊ **~ փորել** dig trenches.

ԽՐԱՄԱՏԱՅԻՆ, ա. trench.
ԽՐԱՄՈՒԼԻ, գ. trench, trench pass.
ԽՐԱՏ, գ. admonition, exhortation; (պատգամ) precept; *հնց.* behest; (նախատինք) reprimand, lecture; (դաս) lesson; (խիստ հանդիմանություն) dressing-down; ◊ **~ լինել** be a lesson; **~ կարդալ** give sb a lecture; **~ տալ** exhort, admonish.
ԽՐԱՏԱԿԱՆ, ա. preceptorial, didactic, instructive, edifying.
ԽՐԱՏԵԼ, բ. admonish, exhort; (քարոզել) preach, lecture.
ԽՐԱՏՎԵԼ, բ. (դաս առնել) come to (see) reason.
ԽՐԵԼ, բ. run (in, into); (խորասուզել) plunge (into); (մեծ դժվարությամբ) drive (in, into); (ծակել) stick (in, into), thrust, stab.
ԽՐԹԵԼ, բ. *բրբ.* gulp; ◊ *առած* **ինչ կբրդես, էն կխրթես** you must reap what you have sown.
ԽՐԹԻՆ, 1. ա. (բարդ) difficult, complicated, abstruse, complex; (խառնակ) intricate, complicated; 2. մ. abstrusely, intricately.
ԽՐԹ(Ի)ՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abstruseness; (խճճվածություն) intricacy.
ԽԻԽԻՆՋ, գ. neigh.
ԽԻԽՆՋԱԼ, բ. neigh; *գռհկ.* (հռհռալ) give a neighing/coarse laugh.
ԽԻԽՆՋՅՈՒՆ } *տես* ԽՐԽԻՆՋ:
ԽԻԽՆՋՈՑ }
ԽՐՋԱՍԵՔԵՆԱ, գ. *գտնմտ.* (self-)binder, sheafer.
ԽՐՋԱՆՈՑ, գ. threshing barn.
ԽՐՋԱՎԱՐ, գ. binder.
ԽՐՋԵԼ, բ. bind sheaves.
ԽՐՃԻԹ, գ. hut, cabin, shack.
ԽՐԻԱՍ, ա. (հպարտ) proud, arrogant; (խիզախ) bold, daring; (սպառնական) threatening, menacing; (հզոր) mighty; *փխբ.* (փառահեղ) grandiose, grand, imposing.
ԽՐԻԱՍԱԲԱՐ, մ. (հպարտորեն) proudly; (խիզախորեն) boldly; (սպառնալիորեն) threateningly, menacingly; (վեհորեն) imposingly.
ԽՐԻԱՍԱՁԱՅՆ, ա. stentorian, imposing.
ԽՐԻԱՍԱՆԱԼ, բ. (սնապարծել) plume oneself; (պարծենալ) become proud/conceited; (անպատկառանալ) become/get impudent/impertinent.
ԽՐԻԱՍՏԻԹՅՈՒՆ, գ. proudness, arrogance; (խիզախություն) boldness, courage; (սպառնալիք) threat, menace; (գոռոզություն) arrogance; *փխբ.* (փառահեղություն) grandeur; *փխբ.* (հզորություն) might/mightiness.
ԽՐԻԱՍԱՆՔ, *տես* ԽՐՈՒԱՍՏԻԹՅՈՒՆ:
ԽՐԻՁ, գ. *էլ.* (electric) plug.
ԽՐՎԵԼ, բ. go into; (խորասուզվել) plunge (into); (թաղվել) stick (in, into); *փխբ.* (անախորժ վիճակի մեջ ընկնել) get into a (pretty) mess.
ԽՐՏՆԵԼ, բ. be scared; (մի կողմ ցատկել) dash aside; (կենդանին) be scared/frightened away; (ձիու) be shy.
ԽՐՏՆԵՑՆԵԼ, բ. scare (away); (կենդանիներին) scare/frighten away; (ձիուն) shy (a horse).
ԽՐՏՎԻԼԱԿ, գ. (կենդանու) stuffed animal; (թռչուն) stuffed bird; (պարտեզում) scarecrow.
ԽՑԱՆ, գ. (*շշի* կն) cork; (ապակուց) stopper; (փայտե, մետաղե) plug; (տակառի) spigot; (հողված) ground-in stopper; (երթևեկության) traffic jam, blockage, traffic congestion.
ԽՑԱՆԱՀԱՆ, գ. corkscrew.
ԽՑԱՆԱՓԱՅՏ, գ. cork.
ԽՑԱՆԵԼ, բ. (փակել, լցնել) stop (up), plug (up), congest; (բերանը փակել) cork (up); (ճանապարհը փակել) block, jam.
ԽՑԱՆՈՒՄ, գ. corking; (լցնելով) stopping; (ճանապարհի կն) blocking.
ԽՑԻԿ, գ. (սենյակ) cell; (տնակ) cabin; (բաժանմունք) booth; (գնացքի) compartment; (նավի) cabin; (բանտի) cell, ward; (բեռնատար մեքենայի) cab; (վերելակի) car; (օդաչուի) cockpit, cabin; (լուսանկարչական) camera.
ԽՑԿԵԼ, բ. push/shove/thrust in; (դժվարությամբ ներս մղել) squeeze (in, into); (անկատ) slip (into, in); *խսկց.* (զորով անցկացնել) push/shove/force/squeeze through.
ԽՑԿՎԵԼ, բ. squeeze (in, into), squeeze oneself (in, into); (խցկվելով անցնել) force/push/shoulder/elbow one's way (through); *խսկց.* (անկատ) worm oneself (into).
ԽՈՒՋ, գ. (ոչխարի) shearing.
ԽՈՒԶԱՐԿԵԼ, բ. search; (փնտրել, քրքրել) ransack, rummage; (հատկապես թմրադեղերի համար) give sb a bust.
ԽՈՒԶԱՐԿՈՒ, 1. գ. detective, police spy; (հագուստը փոխած, քաղաքացիական հագուստով) plainclothes officer; *խսկց.* sleuth; 2. ա. (հետախուզական) detective; (զննող) searching; ◊ **~ շուն** sniffer dog, bloodhound, police dog; **~ ոստիկանություն** criminal investigation department.
ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. search; ◊ **~բյան կարգադրագիր** search warrant.
ԽՈՒԶԱՐԿՈՒՄ, գ. search(ing); (քրքրում) ransacking, rummaging.
ԽՈՒԶԵԼ, բ. cut; (մազերը) cut sb's hair; (վարսավիրի մոտ) have one's hair cut, have/get a haircut; (կարճ կտրել մազերը) crop, bob; (ուղղել. մազերը, բեղերը կն) trim; (ծառը, ճյուղերը) lop, prune; (ոչխարի բուրդը) shear; ◊ **~ու մկրատ** clippers.
ԽՈՒԶՎԱԾՔ, գ. (մազերի) haircut; (բրդի) wool-shear.
ԽՈՒԶՈՒՄ, գ. (մազերի) hair-cutting; (ծառերի) clipping.
ԽՈՒԹ, գ. (խոչ) bump; (ծովածայո) reef; (խոչընդոտ) bar, barrier, obstacle, impediment, hindrance.
ԽՈՒԹՄԱՆ, 1. գ. mob, riff-raff; *հվբ.* (ամբոխ) the rabble; (անապաստան երեխա) homeless child, waif; *հյհ.* (dirty) scum; 2. ա. riff-raff.

ԽՈՒԺԵԼ, *տես* ՆԵՐԽՈՒԺԵԼ:
ԽՈՒԺՈՒՄ, *տես* ՆԵՐԽՈՒԺՈՒՄ:
ԽՈՒԼ[1], ա. deaf; (թույլ ձայն ևն) toneless; *փխբ.* (հեռավոր) out-of-the-way, remote; *փխբ.* (դատարկ փողոց ևն) lonely, solitary; *փխբ.* (բոլոր կողմերից փակ դուռ, պատուհան ևն) blind; *փխբ.* (խիտ, վայրի) overgrown, wild; *լեզվ.* voiceless (consonant); ◊ **~ դժգոհություն** smouldering discontent, an undercurrent of dissatisfaction; **~ պատ** blank wall; **~ անտառ** dense forest.
ԽՈՒԼ[2], գ. *բժշկ.* tumour.
ԽՈՒԼԻԳԱՆ, գ. hooligan, ruffian; *խսկց.* (չարաճճի) rowdy.
ԽՈՒԼԻԳԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hooliganism, ruffianly behaviour; ◊ **~ անել** behave like a hooligan, make a row.
ԽՈՒԼԱՒՒՀԱՄ, ի. ա. deaf and dumb; 2. գ. deaf mute.
ԽՈՒԽ, *տես* ԽՈՐԽ:
ԽՈՒՃԱՊ, գ. panic, scare; ◊ **~ի մեջ ընկնել** get into a panic (about), panic (about sth.); **~ գցել** ստեղծել, **~ի մատնել** raise a panic, cause a scare; **~ի մատնվել** become panic-stricken, be scared out of one's senses; **~ի չմատնվել** remain calm, keep presence of mind, not panic, not succumb to panic.
ԽՈՒՃԱՊԱՀԱՐ, ա. panic-stricken, in panic.
ԽՈՒՃԱՊԱՀԱՐՈՒՅՑ, ա. causing panic, panicky.
ԽՈՒՃԱՊԱՅԻՆ, ա. panic.
ԽՈՒՃԱՊԱՐԱՐ, գ. panic-monger, scaremonger, alarmist.
ԽՈՒՃՈՒԿ, ա. *խսկց. տես* ԳԱՆԳՈՒՐ:
ԽՈՒՄԱՐ, ի. ա. (խմած) light-headed, intoxicated; (քնքշահած աչքեր) languishing (eyes); (շիլ աչքեր) slant (eyes); 2. գ. (գարեխում) hangover.
ԽՈՒՄԲ, գ. group; (բազմություն) crowd; (դերասանական) company; (բանվորական ևն) party, brigade, crew; (երաժշտական) band; *զին.* (ջոկատ) detachment; (հանդիսատեսների կոշիների) cluster; ◊ **հրդեհաշեջ ~** fire brigade; *կենս.* **արյան ~** blood group/type.
ԽՈՒՅՍ, միայն **~ տալ** կապակցության մեջ, *տես* ԽՈՒՍԱՓԵԼ:
ԽՈՒՅՐ, գ. (գլխազարդ) diadem; tiara; *եկեղ.* mitre.
ԽՈՒՆԱՆԱԼ, բ. fade; (աղոտանալ) grow dim.
ԽՈՒՆԱՅՆԵԼ, բ. fade.
ԽՈՒՆԱՅՈՒՄ, գ. fading.
ԽՈՒՆԿ, գ. incense, frankincense; ◊ **~ ծխել** burn incense; *փխբ.* (շողոքորթել) flatter, praise to the skies.
ԽՈՒՆՋԻԿ-ՄՈՒՆՋԻԿ, ա. flirtatious, coquetish; ◊ **~ անել գալ** flirt (with).
ԽՈՒՌՆ, ա. dense; (անկանոն, շփոթ) disorderly, confused; ◊ **~ բազմություն** dense crowd.
ԽՈՒՌՆԱՄԲՈՒՆ, ա. disorderly, massed.
ԽՈՒՌՆԵՐԱՄ, ի. ա. dense, congested; 2. մ. in many flocks, in large numbers.
ԽՈՒՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. formal answer/correspondence.
ԽՈՒՍԱՆԱՎԵԼ } բ. manoeuvre.
ԽՈՒՍԱՎԱՐԵԼ }
ԽՈՒՍԱՓԱՆՔ, գ. evasion; (խորամանկելով) subterfuge, dodge; (փախուստ) elusion.
ԽՈՒՍԱՓԵԼ, բ. avoid; (խույս տալ) evade, eschew, abscond; (խորամանկելով) dodge; (հասարակությունից, գայթակղումից) shun; **հարվածից ~** evade/dodge a blow; **պատասխանից ~** avoid making/giving an answer, evade/parry a question; **պատասխանատվությունից ~** dodge the responsibility; **հարկերից ~** evade taxes.
ԽՈՒՍԱՓԵԼԻ, ա. avoidable.
ԽՈՒՍԱՓՈՂԱԿԱՆ, ա. evasive.
ԽՈՒՍԱՓՈՒՄ, գ. avoidance; (շեղվելով) evasion; (փախուստ) elusion; ◊ **~ հարկից** tax evasion.
ԽՈՒՏՈՒՏ, գ. *խսկց.* tickling; ◊ **~ անել տալ** tickle; **~ ունենալ, ~ից վախենալ** be ticklish.
ԽՈՒՉ, գ. sheaf; (փունջ. ծաղիկների, բանջարեղենի) bunch; (ծղոտի, խոտի ևն) wisp; (տրցակ) bunch; ◊ **խոտի ~** truss of hay; **ճառագայթների լույսի ~** shaft of light.
ԽՈՒՐՄԱ, գ. persimmon.
ԽՈՒՑ, գ. *եկեղ.* cell, chamber; *խսկց.* (խցիկ) closet.
ԽՈՒՑԸՆԿԵՐ, գ. cell-mate, co-prisoner, fellow inmate.
ԽՈՒՓ, ի. գ. lid, cover; 2. ա. (փակ) closed; *փխբ.* (ինքնամփոփ, ծածկամիտ) reserved, reticent, secretive; (գուսպ) discreet.
ԽՓԵԼ, բ. (հարվածել) strike, hit; (գարկել) beat; (ցած գցել) knock down/over, dump; (ծեծել) beat; (բռունցքով) punch; (ոտքով) kick; (կրակել) shoot, fire; (սպանել) kill, shoot (down); (սառը զենքով խոցել) stab, put a dagger through; (փակցնել) attach (to), fasten (to); (մեխերով) nail; (ներս մտցնել) drive/hammer in; (հարել. ձու ևն) beat up, whip, whisk; (բաբախել) beat; (փակել. դուռը ևն) slam; (խստորեն քննադատել) hit; *ամ.* slam; (ժայթքել, ցայտել, շատրվանել) spurt, gush out, well/spring up; (հնչել) sound; (ժամացույցը) strike; *բոքս.* (կտրել) cover; ◊ **անվրեպ ~** hit/strike unfailingly, be sure of one's aim; **աչքին ~** strike (in) the eye; *խսկց.* **գլխին ~** (գինին ևն) go to one's head; **զանգը ~** strike/ring the bell; **բմբուկ ~** beat/play the drum; **ձեռք ձեռքի ~** strike/shake hands, strike a bargain; **մեկի ինքնասիրությանը ~** mortify sb, wound sb's pride/vanity/self-esteem; **մեկի շահերին ~** hit at the interests of, cost one a pretty penny; **պոչով ~** (ձուկը) lash/swish the tail; **սեղանին ~** bang on the table, bring one's fist down on the table, strike one's

hand on the table; *խսկց.* **մատը մատին չ~** not stir/raise a finger; *խսկց.* **նրան կաթված խփեց** he had an apoplectic stroke/a stroke; **~ տասնոցին** *դրժվ.* (մեծ հաշվով շահել) *դրժվ.* hit the bull's eye.

ԽՓՆՎԱԾ, ա. *խսկց.* (խեղք, տարօրինակ) barmy.

ԽՓՆՎԵԼ, բ. *խսկց.* (խիստ հրապուրվել, մոլի դառնալ) become besotted/mad/crazy (about).

ԽՓՓՏԵԼ, բ. *խսկց.* eat with gusto, gulp, devour.

ԽՓՈՑ, գ. (սրտի, զարկերակի) beating, pulsation; (ուժեղ բաբախում) throbbing.

ԽՓՎԵԼ, բ. (դիպչել) hit, strike (against); (սպանվել, զոհվել) be killed, perish.

Ծ

Ծ, ծ the fourteenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) fifty, fiftieth.

ԾԱԳԵԼ, բ. (հայտնվել. երկնային լուսատուները) rise; (բացվել. լույսը՝ օրը) dawn, break, glimmer; (առաջանալ, բխել) arise, spring up; (երևան գալ) come into existence/being; (երևան գալ. միտք՝ հարց ևն) originate, arise; (երևալ) appear; (սերվել) be descended/descend (from), come (of); ◊ **նրա մեջ միտք ~ց** it occurred to him, it flashed through his mind.

ԾԱԳԵԼԻՔ, ա. (հետագայում առաջացող) potential, possible.

ԾԱԳՈՒՄ, գ. origin, genesis; (սկզբնաղբյուր) source, provenance; (ծնունդ) birth; (ազգակցության գիծ) parentage, descent, extraction; (տոհմածառ) lineage; (առաջացում. մտքի ևն) origination; ◊ *կենս.* **տեսակների ~ը** origin of species; **~ով** by birth.

ԾԱԳՈՒՄՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. genetic(al); (տոհմաբանական) genealogical.

ԾԱԳՈՒՄՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (գիտություն ժառանգականության և փոփոխականության մասին) genetics; (ցեղի՝ տոհմի ծագման պատմություն) genealogy.

ԾԱԼ, գ. fold, crease; (ծալվածք՝ հագուստի) plait; (խորշոմ) wrinkle; ◊ *խսկց.* **~ը պակաս է** (he is) not all there.

ԾԱԼԱԲԱԺԻՆ, գ. hem, spare cloth.

ԾԱԼԱԹՈՌ, գ. folding chair.

ԾԱԼԱՄԱԿՈՒՅԿ, գ. inflatable dinghy.

ԾԱԼԱՊԱՏԻԿ, մ. cross-legged; ◊ **~ նստել** sit cross-legged.

ԾԱԼԵԼ, բ. fold (up); (կորացնել) bend; (եզրը՝ ծայրը երկտակել) tuck in, tuck/bend (under); ◊ **երկուտակ ~** fold in two; **թերթը ~** fold up a newspaper; **ձեռքերը ~ած** with folded arms; **ձեռքերը ~ած նստել** be idle, sit around idly; **ձեռքերը ~ած չնստել** be up and about/doing, roll up one's sleeves and work.

ԾԱԼՈՎԻ, ա. folding.

ԾԱԼՔ, գ. fold; (զգեստի վրա) pleat, plait; (լայնակի) tuck; (տաբատի) crease; (կարած եզր) hem; (խորշոմ) wrinkle; (երկրի կեղևի) fold.

ԾԱԼՔԱՎՈՐ, ա. pleated; (շերտավոր) foliated, lamellar; ◊ **~ զգեստ** pleated skirt.

ԾԱԽԵԼ, բ. sell; (ծախել վերջացնել) sell off, get rid (of); (մատնել) sell sb; (դավաճանել) sell out; ◊ **ամոթը ~** lose all sense of shame, be lost to shame; **իրեն թանկ ~** give oneself airs; **խելք ~** twiddle one's thumbs, fritter away one's time; **խիղճը ~** have no conscience; **հոգին ~** sell/give one's soul to the devil; **նազ ~** mince, put on airs, be affected.

ԾԱԽԾԽԵԼ, բ. sell off/out.

ԾԱԽԾԽՈՒՄ, գ. sale, clearance sale.

ԾԱԽՍ, գ. expense, expenses; (ծախսում) expenditure; ◊ **ավելորդ ~եր** useless/extra expenses; **գրպանի ~** pocket-money, petty cash; **մանր ~եր** minor/trifling expenses; (հիմնարկներում) petty cash; **մեծ ~(եր)** major expenses, large item(s) of expense, heavy expenses; **~ անել** incur an expense, go to/incur the expense (of); **~ը հանել** justify the expense, cover one's expenses; **~ը քաշել** bear the expense (of); **~ի տակ՝ մեջ գցել** put someone to the expense (of); **~ի տակ՝ մեջ ընկնել** go to/incur expenses.

ԾԱԽՍԱԼԻՑ, **ԾԱԽՍԱՏԱՍ** } ա. costly, cost consuming.

ԾԱԽՍԱԾԱԾԿԵԼ, բ. cover/meet the expenses, compensate.

ԾԱԽՍԵԼ, բ. spend; (սպառել) expend; (չոայլել) dissipate; (վատնել) waste, fritter away; ◊ **ժամանակ ~** waste/spend time.

ԾԱԽՍՈՒՄ, գ. expenditure; spending.

ԾԱԽՎԵԼ, բ. be on/for sale; *փխբ.* (մարդը) sell oneself.

ԾԱԽՈՒ, ա. (վաճառվող) for sale, to be sold; (վաճառքի) selling (price); (կաշառվող) mercenary, venal.

ԾԱԽՔԱՎՃԱՐՈՒՄ, գ. payment of expenses.

ԾԸՆԱՆ, գ. *կենդ.* crucian carp.

ԾԸՆԱՆԵԼ, բ. wave; (ճոճել, երերել) sway.

ԾԸՆԱՆՎԵԼ, բ. sway; (առագաստը) flap; (դրոշը) wave, flutter; (ջուրը) ripple.

ԾԸՆԱՆՈՒՄ, գ. waving, swaying.

ԾԸՆԱՆՔ, գ. wave, flutter; (ջրի) ripples.

ԾԱԾԿ, գ. cover; (տանիք, կտուր) shed, roof; (թաքստոց) shelter; (ավտոմեքենայի, կաղքի) hood, bonnet; ◊ **~ի տակ** under the cover/roof, undercover.

ԾԱԾԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* argot, cant, jargon, slang.
ԾԱԾԿԱԲԵՐԱՆ, ա. *փխբ.* reserved, secretive, discreet.
ԾԱԾԿԱԳԻՐ, 1. գ. cipher, cryptogram; 2. ա. cryptographic, cipher.
ԾԱԾԿԱԳՐԵԼ, բ. cipher.
ԾԱԾԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cipher; (ծածկագրելը) ciphering.
ԾԱԾԿԱԳՐՈՒՄ, գ. ciphering.
ԾԱԾԿԱԼԵԶՈՒ, գ. *լեզվ.* argot, jargon; ◊ **գողական** ~ thieves' cant/latin.
ԾԱԾԿԱԽՈՍԵԼ, բ. cant.
ԾԱԾԿԱԿԱՄՔ, գ. coach.
ԾԱԾԿԱՀԱՄԱՐ, գ. agreed/secret number, code number, PIN (Personal Identification Number), password.
ԾԱԾԿԱՄԻՏ, ա. reserved, secretive, reticent.
ԾԱԾԿԱՆՈՒՆ, գ. pseudonym; (գրական) pen name.
ԾԱԾԿԱԹԵՐԹԻԿ, գ. *խսկց.* crib; ◊ **~ից օգտվել** use a crib.
ԾԱԾԿԱՆԿԱՐ, գ. rebus.
ԾԱԾԿԵԼ, բ. cover (up); (պատել) overlay, coat, varnish; (թաքցնել) conceal, hide; (պաշտպանել) shield; (կտուրը) roof; (փակել) close, shut; (հատուցել. ծախսերը) defray expenses, refund; ◊ **դուռը** ~ shut/close the door; **ծախսերը** ~ cover/reimburse expenses; **քողով** ~ veil; **դիմակով** ~ mask.
ԾԱԾԿՎԵԼ, բ. (իրեն ծածկել) cover oneself, get covered.
ԾԱԾԿՈՑ, գ. cover, covering; (մահճակալի) bedspread, coverlet, counterpane; (բարձի) cushion-cover; (դագաղի) pall, hearse-cloth; (վարագույր) curtain; (քող) veil; (դիմակ) mask; (թաքստոց, գաղտնարան) hiding-place; (պատսպարան) shelter, refuge.
ԾԱԾԿՈՒՅԹ, գ. cover; *երկրբ.* (հողի վերին շերտը) topsoil.
ԾԱԾՈՒԿ, 1. մ. secretly, clandestinely; (քողարկված) covertly; (թաքուն) stealthily, furtively; 2. ա. secret, covert, clandestine; (ընդհատակյա) underground; ◊ ~ **պահել** hide, conceal.
ԾԱԿ, 1. գ. hole; (պատի ցանկապատի մեջ) gap; 2. ա. in holes, full of holes; ◊ **աչքը** ~ *տես* ԾԱԿԱՉՔ; **ասեղի** ~ eye (of a needle); *խսկց.* **գլուխը** ~ fathead, blockhead; **քթի** ~ nostril; ~ **փիլիսուփա** windbag, twaddler; ~**ը մտնել** show the white feather, *դիմվ.*; ~ **մտցնել** կոխել arrest, imprison, put into prison.
ԾԱԿԱՉՔ, գ. *խսկց.* (ագահ) avid (of, for), greedy (for), avaricious; (նախանձոտ) envious (of), jealous (of).
ԾԱԿԵԼ, բ. make a hole/holes (in); (սուր ծայրով) prick, prickle; (անվադողը կն) puncture; (մաշելով) wear through, rub a hole in, fray; (շաղափել) perforate; ◊ **աչք** ~ excite/rouse envy in sb, be striking; **մատը ասեղով** ~ prick one's finger with a needle; **կողքս ~ում է** I have a stitch in my side.
ԾԱԿԻՉ, գ. *տեխ.* punch.
ԾԱԿ(ԾԱԿ)ՈՏ, ա. full of holes, holey.
ԾԱԿԾԿԵԼ, բ. pierce with holes, prick all over, make holes; feel a stitch (in).
ԾԱԿԾԿՈՑ, գ. stitch (in), colic pains (in).
ԾԱԿՈՏԻ, գ. hole; (մաշկի վրա) pore.
ԾԱԿՈՏԿԵՆ, ա. porous, spongy, holey.
ԾԱԿՈՑ, գ. prick, prickle; (սուր ցավ) stitch, colic pain, gripes; ◊ **ստամոքսի** ~ stomach pain, colics.
ԾԱԿՎԱԾՔ, գ. hole, pinhole; (սուր ծայրով) prick, prickle; (անվադողի կն) puncture.
ԾԱԿՎԵԼ, բ. (մաշվել) tear, wear out; (խոցվել) prick (oneself).
ԾԱՂԻԿ, 1. գ. flower; *փխբ.* (ընտիր մասը) flower, pick, the cream of the crop; *բժշկ.* smallpox; 2. ա. flowery, blooming; (թարմ, նոր) fresh, green, young; ◊ **սև** ~ smallpox; ~ **հասակ** fresh as a rose, fresh as a daisy; ~ **ընկնել հանել** fall ill/be taken ill with smallpox, have smallpox.
ԾԱՂԿԱԲԱԺԱԿ, գ. *բոտ.* calyx (pl. -xes, calyces).
ԾԱՂԿԱԲԵՐ, ա. floriferous, flowering.
ԾԱՂԿԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. floricultural, floral, horticultural.
ԾԱՂԿԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. floriculture, horticulture.
ԾԱՂԿԱԲՈՒՅԾ, գ. floriculturist, florist, horticulturist.
ԾԱՂԿԱԶԱՄԲՅՈՒՂ, գ. flower basket, jardinière. *ֆր.*:
ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ, 1. ա. flowery, adorned with flowers; (ծաղիկներով զարդարված) decorated with flowers; (վրան ծաղիկներ նկարած գործած քանդակած) ornamented with flowers; 2. գ. *եկեղ.* Palm Sunday.
ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԵԼ, բ. adorn/decorate with flowers; (վրան ծաղիկներ գործել քանդակել նկարել) ornament with flowers.
ԾԱՂԿԱԹԱՓՎԵԼ, բ. fall off, lose its flowers/petals, deflower; (ծաղկելու ժամանակն անցնել) shed its blossoms/petals, fade, finish blossoming.
ԾԱՂԿԱԹԵՐԹԻԿ, գ. petal.
ԾԱՂԿԱԹՈՒՄԲ, գ. flower-bed.
ԾԱՂԿԱԿԱԼ, *տես* ԾԱՂԿԱՄԱՆ:
ԾԱՂԿԱԿԱՂԱՄԲ, գ. cauliflower.
ԾԱՂԿԱԿՈՒԿՈՆ, գ. flower-bud.
ԾԱՂԿԱՀԱՆԴԵՍ, գ. flower-show.
ԾԱՂԿԱՀԱՍ, գ. *բոտ.* flowering, florescence.
ԾԱՂԿԱՀԱՍԿ, գ. *բոտ.* floret, raceme.
ԾԱՂԿԱՀԱՓ, ա. pock-marked, pocked, pitted.
ԾԱՂԿԱՀԱՐԴԱՐՈՒՄ, գ. decorating with flowers.

ԾԱՂԿԱՀՅՈՒԹ, գ. nectar.
ԾԱՂԿԱՀՈՎԻՏ, գ. meadow, flower-valley.
ԾԱՂԿԱՄԱՆ, գ. flowerpot, flower stand; (սկահակ) vase.
ԾԱՂԿԱՅԻՆ, ա. flower, floral; *բսք.* flowering; ◊ ~ **բույսեր** flowering plants.
ԾԱՂԿԱՆԻՑ, գ. flower-garden, parterre.
ԾԱՂԿԱՇԱՏ, ա. flowerful; *փխբ.* flowery, florid.
ԾԱՂԿԱՇՂԹԱ, գ. garland of flowers, flower garland.
ԾԱՂԿԱՊԱՏ, ա. decorated/adorned with flowers.
ԾԱՂԿԱՊԱՏԵԼ, բ. decorate/adorn with flowers.
ԾԱՂԿԱՊԱՏՈՒՄ, գ. flowering, flower-planting.
ԾԱՂԿԱՊԱՍԱԿ, գ. garland; (բաղմաճ) wreath; *բսք.* corolla.
ԾԱՂԿԱՍԱՓՈՐ, գ. flower-jug.
ԾԱՂԿԱՍԵՐ, գ. 1. flower lover, anthophilous; 2. ա. flower-loving, fond of flowers.
ԾԱՂԿԱՍՏԱՆ, գ. blooming/flourishing/blossoming place/region/country.
ԾԱՂԿԱՎԱՃԱՌ, գ. florist, flower seller/dealer.
ԾԱՂԿԱՎԱՃԱՌՈՒՀԻ, գ. florist, flower girl.
ԾԱՂԿԱՎՈՐ, ա. flowered, flowery.
ԾԱՂԿԱՑՈՂԱՈՒՆ, գ. flower-stalk.
ԾԱՂԿԱՓՈՇԻ, գ. *բսք.* pollen.
ԾԱՂԿԱՔԱՂ, 1. գ. selection/gathering of flowers; *փխբ.* the elect, selection of works, compilation; *եկեղ.* Ascension (Day); 2. ա. selected; ◊ ~ **անել** select, compile, cull.
ԾԱՂԿԵ, ա. flower.
ԾԱՂԿԵՊՍԱԿ, *տես* ԾԱՂԿԱՊՍԱԿ:
ԾԱՂԿԵԼ, բ. flower, bloom, blossom; (բարգավաճել) prosper, flourish; *փխբ.* (բուսնել, ծլել) spring, sprout, germinate; (բորբոսնել) grow mouldy; (ջուրը) become overgrown; (բարգավաճել) flourish, prosper.
ԾԱՂԿԵՑՆԵԼ, բ. cause to flourish; (ուռճացնել) embellish, colour the truth, prettify; ◊ **կենացը** ~ accompany the toast by singing, dancing, playing.
ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՋ, գ. bunch of flowers, bouquet.
ԾԱՂԿՈՒՄ, գ. bloom, blossoming, flowerage; (բարգավաճում) prosperity; *բսք.* inflorescence; *փխբ.* flourishing, flowering; *փխբ.* (աճ) growth; ◊ ~ **ապրել** prosper, flourish; ~**ման շրջանում** in the prime (of life), in one's prime/heyday.
ԾԱՂԿՈՒՆ, ա. blooming, blossoming; (բարգավաճ) flourishing, prospering; *փխբ.* (գունագեղ) colourful, brightly coloured.
ԾԱՂԿՈՒՆՔ, գ. (ծաղիկներ) flowers; (ծաղկում) blossom, flowering, florescence.
ԾԱՂՐ, գ. mockery; *խսկց.* scoff; (նկատողություն) sneer, gibe; (բարեսիրտ, կատակով) banter, raillery; (չար) ridicule; (հեգնանք) irony; ◊ ~ **անել** mock (at), jeer (at), gibe (at), ridicule, deride; ~**ի առարկա** laughing-stock, mockery; ~**ի առարկա դառնալ՝ լինել** become/be a laughing-stock; ~**ի առարկա դարձնել** make a laughing-stock of sb, make a fool of sb, hold to ridicule.
ԾԱՂՐԱԲԱՐ, մ. mockingly, derisively; (հեգնանքով) ironically.
ԾԱՂՐԱԹԻՎ, ա. (ծաղրելու աստիճանի փոքրաթիվ, քիչ) scanty, measly, meagre.
ԾԱՂՐԱԼԻ(Ց), ա. laughable, ridiculous; (ծիծաղելի) funny, droll.
ԾԱՂՐԱԾՈՒ, գ. fool, clown; (կոպիտ, աղմկարար) buffoon; *պատմ.* jester.
ԾԱՂՐԱԿԱՆ, ա. mocking, derisive; (ծիծաղելի) ridiculous; (չհարգող) flippant; (հեգնական) ironic(al).
ԾԱՂՐԱՆԿԱՐ, գ. caricature; (քաղաքական) cartoon; ◊ **ընկերական** ~ friendly jest.
ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԵԼ, բ. caricature.
ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉ, գ. caricaturist, cartoonist.
ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. caricature.
ԾԱՂՐԱՆՄԱՆԱԿՈՒՄ, գ. parody, burlesque.
ԾԱՂՐԱՆՈՒՆ, գ. derisive nickname.
ԾԱՂՐԱՆՔ, գ. mockery, scoff, banter, raillery; *փխբ.* mockery; (վիրավորանք) humiliation; (հեգնական՝ ծաղրական դիտողություն) sneer, gibe.
ԾԱՂՐԵԼ, բ. mock, make fun (of); (արհամարհանքով) scoff (at); (չարաբար) ridicule; (նմանակելով) send sb/sth up; (հեգնանքով) deride; (բամահրել) jeer, scoff (at), mock (at); ◊ **թերությունները** ~ make fun of/deride one's shortcomings/problems.
ԾԱՄ, գ. plait; *գրք.* tress; *ամ.* braid.
ԾԱՄԱԾՈՒԵԼ, բ. grimace, twist; (աղավաղել) distort; ◊ **դեմքը** ~ make/pull a face.
ԾԱՄԱԾՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grimace; *գրք.* mien; (աղավաղում) distortion, perversion.
ԾԱՄԵԼ, բ. chew, masticate; *փխբ.* (ճմրթել) crumple; *փխբ.* (չարունակ կրկնել) repeat with tiresome monotony.
ԾԱՄԹԵԼ, գ. hair-band, hair-ribbon, fillet.
ԾԱՄԻՉ, 1. ա. masticatory; 2. գ. (ատամ) molar.
ԾԱՄԾԱԵԼ, բ. chew, masticate; *փխբ.* repeat over and over again.
ԾԱՄԿԱԼ, գ. hairpin; (ծամպնդակ) hair slide; (սանր) comb.
ԾԱՄՈՆ, գ. chewing-gum, bubble-gum, gum; (որոճ) chew, cud; ◊ **բերանի** ~ **դառնալ** become the talk of the town.
ԾԱՄՈՒՄ, գ. chewing, mastication.
ԾԱՅՐ, գ. end; (բարակ) tip; (սուր) point; (հաստ) butt, end; (եզր) edge; (գագաթ) top; (սկիզբ) beginning, outset; (վերջ) end, outskirts; ◊ **աշխարհի** ~ the end of the world, land's end; **ասեղի՝ դանակի** ~ point of the needle/knife; **գրչի** ~ nib; **լեզվի** ~ tip of the tongue; **պարանի** ~ rope's end; ~ **առնել** arise, begin, come into existence; ~ **աստիճան** extremely; ~**ը չերևալ** be no end in sight; ~**ից** ~ from end to

end, from beginning to end; **~ը ~ին հասցնել** բերել կպցնել make both ends meet, live from hand to mouth.

ԾԱՅՐԱԳՈՒՅՆ, ա. (առավելագույն) maximum, top; (վերջին) utmost; ◊ **~ պարզությամբ** with utmost clarity; **~ վարդապետ** archimandrite; **~ պատրիարք** supreme patriarch.

ԾԱՅՐԱԿԱԼ, գ. tip, point; (ճետի, նիզակի) head; (մատիտի) point-protector.

ԾԱՅՐԱԿԵՏ, գ. finish line.

ԾԱՅՐԱԿՈՏՐ, ա. mutilated, blunted, cut off.

ԾԱՅՐԱԿՑԱՏԵՂ, գ. (ծայրերը կցելու տեղը) joint, juneture, meeting-point.

ԾԱՅՐԱՀԵՂ, ա. extreme, utmost; ◊ **~ աղքատություն** abject poverty; **~ անհրաժեշտություն** absolute neccessity; *քղք.* **~ աջեր** the extreme/far right; **~ դեպքում** at the worst, as a last resort, if the worst comes to the worst; **~ միջոցառումներ՝ միջոցներ** extreme/extraordinary measures.

ԾԱՅՐԱՀԵՂԱԲԱՐ, *տես* ԾԱՅՐԱՀԵՂՈՐԵՆ:

ԾԱՅՐԱՀԵՂԱԿԱՆ, 1. գ. (անձ) extremist; 2. ա. extreme.

ԾԱՅՐԱՀԵՂԱՑՈՒՄ, գ. (ծայրահեղ դարձնելը) radicalization.

ԾԱՅՐԱՀԵՂՈՐԵՆ, մ. extremely.

ԾԱՅՐԱՀԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. extreme; (ծանր վիճակ) extremity; ◊ **~ի՛ան հասնել** go/be driven to extremes; **~ի՛ան մեջ ընկնել** run to extremes; **մի ~ից մյուսն ընկնել** go from one extreme to another.

ԾԱՅՐԱՄԱՍ, գ. (քաղաքի) outskirts, periphery; (երկրի) remote parts, outlying districts.

ԾԱՅՐԱՄԱՍԱՅԻՆ, ա. outlying, peripheral.

ԾԱՅՐԱՄԱՐԶ, գ. outlying/peripheral district/territory/province.

ԾԱՅՐԱՆԴԱՄ, *տես* ՎԵՐՋԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԾԱՅՐԱՆՈՒՆ, գ. acrostic.

ԾԱՅՐԱՊԱՀ, ա. (ծայրը սահմանը պահող) frontier guard.

ԾԱՅՐԱՊԱՆԱԿ, *տես* ԾԱՅՐԱԿԱԼ:

ԾԱՅՐԱՍՏԻՃԱՆ, մ. extremely.

ԾԱՅՐԵՃԱՅՐ, մ. from end to end.

ԾԱՅՐԵՐԿԻՐ, գ. (գավառ) province; (հեռավոր) remote land(s).

ԾԱՅՐԻՃԱՅՐ, *տես* ԾԱՅՐԵՃԱՅՐ:

ԾԱՆԱԿԵԼ, բ. make fun of, make a joke of; (չար ձևով) ridicule, scoff (at).

ԾԱՆԱԿՈՒՄ, գ. making fun of; (չար) scoffing, mocking.

ԾԱՆԾԱՂ, ա. shallow, not deep; *փխբ.* (ծանծաղամիտ) narrow-minded, superficial.

ԾԱՆԾԱՂՈՒՏ, գ. shallow, shoal; (անցման տեղ) ford; ◊ **ավազոտ ~** sandbank, spit of sand.

ԾԱՆՈԹ, 1. ա. familiar, acquainted with; (տեղյակ, սովոր) familiar; (հայտնի) known (to sb as); 2. գ. (անձ) acquaintance; ◊ **բարևի ~** passing/nodding acquaintance; **մոտ ~** good/close friend.

ԾԱՆՈԹԱԳԻՐ, գ. commentary; (անձ) commentator, announcer.

ԾԱՆՈԹԱԳՐԵԼ, բ. comment.

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (նշում) note; (տողատակի) footnote, reference; (մեկնաբանում) commentary.

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒՄ, գ. commenting.

ԾԱՆՈԹԱՆԱԼ, բ. get acquainted with, make the acquaintance of, make sb's acquaintance, meet sb; (տեղեկություն ձեռք բերել) get/become acquainted with sth., familiarize oneself with sth.; (աչքի անցկացնել) look through; (այցելել) visit; (տեսնել) see.

ԾԱՆՈԹԱՑՆԵԼ, բ. acquaint with; (ներկայացնել) introduce (to); ◊ **~ քաղաքի հետ** show sb round the town.

ԾԱՆՈԹԱՑՈՒՄ, գ. acquaintance; (ներկայացնելը) introduction; ◊ **անմիջական ~** first-hand experience/acquaintance (with), first-hand view of sth.

ԾԱՆՐ, ա. (քաշով) heavy; (ծավալով, չափսերով) cumbersome, unwieldy; (կարևոր) serious, grave; (լուրջ, ծանրաբարո) staid, sedate; (տանջալից) distressing, painful; (տառապալից) excruciating; (խիստ) heavy, severe; (դժվար) hard, difficult, tough; (բնավորությունն) difficult, tough; *գրկ.* (ոճ) ponderous, heavy; (հասկանալու համար դժվար) turbid; ◊ *մարզ.* **~ աթլետիկա** heavy athletics; **~ ականջ** hard of hearing, (have a) hearing problem; **~ աշխատանք** hard work; *փխբ.* heavy-going work; **~ արդյունաբերություն** heavy industry; **~ բեռ** heavy load; *փխբ.* heavy burden; **~ բնավորություն ունենալ** be a difficult person, have a difficult character; **~ ժամանակներ** hard times; **~ հանցագործություն** grave/serious crime; **~ հարված** heavy blow; **~ հիվանդություն** serious/dangerous illness; **~ հոտ** stink, oppressive/heavy smell; **~ հրետանի** heavy artillery/guns; **~ մետաղներ** heavy metals; **~ մեքենաշինություն** heavy engineering (industry); **~ մտքեր** painful/gloomy thoughts; **~ նստել** lie heavy, weigh (heavily) on/upon; **~ շնչառություն** heavy breathing; **~ ոտք ունենալ** be sluggish; *խոսկ.* be hard to move; **~ պայմաններում** under difficult/trying conditions/circumstances; **~ պատասխանատվություն** heavy responsibility; **~ պարտականություն** painful duty; heavy task, tough responsibility; *բիմ.* **~ ջուր** heavy water; **~ սրտով** heavy-heartedly, with a heavy heart; **~ տեսարան** painful/distressing sight; **~ վիճակ** grave condition/situation/circumstance; **~ տպավորություն** painful/grim impression; **~ փորձություն** difficult experi-

ence. ordeal(s); *մարզ.* ~ **քաշային** heavyweight; ~ **օդ** close air, heavy atmosphere; ~ **օր** unlucky day; ~ **ու թեթև անել** weigh the pros and cons; ~ **ու մեծ** staid, sedate; **մարմնական** ~ **վնասվածք** grievous bodily harm; **իրեն** ~ **պահել** behave solidly/gravely/sedately; **սենյակում** ~ **օդ է** the room is stuffy.

ԾԱՆՐԱԲԱՐՈ, I. ա. staid, sedate; 2. մ. gravely.

ԾԱՆՐԱԲԱՐՈՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. staidness, sedateness.

ԾԱՆՐԱԲԵՌՆԵԼ, բ. overload, overburden; (աշխատանքով) overwork; (հիշողությունը) burden.

ԾԱՆՐԱԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. load, charge, (amount of) work.

ԾԱՆՐԱԲԵՌՆՈՒՄ, գ. loading.

ԾԱՆՐԱԿԱՆՋ, ա. hard of hearing.

ԾԱՆՐԱԿԱՌՈՒՅՑ, ա. heavy(-built); (ծանրաշարժ) cumbersome; (մեծածավալ, անճոռնի) unwieldy.

ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ, ա. heavy; *փխբ.* ponderous; (կարևոր) weighty, important, relevant; (լուրջ) staid, sedate; ◊ ~ **խոսք** weighty utterance, venerable judgment; ~ **փաստարկ** telling/forcible argument; ~ **փաստեր** impressive/momentous facts.

ԾԱՆՐԱՀԱՄ, ա. rank, rancid.

ԾԱՆՐԱՀՈՏ, ա. fetid, stinking.

ԾԱՆՐԱՄԱՐՄՆ, ա. (խոշոր) massive, bulky; (հաղթանդամ) portly; (գեր) stout, corpulent.

ԾԱՆՐԱՆԱԼ, բ. (քաշով) grow heavy; (գիրանալ) put on weight, grow stout; (վատանալ) grow/become worse; (դժվարանալ) become difficult; *փխբ.* (լրջանալ) become staid/respectable; *փխբ.* (ձանձրալիորեն երկարել) drag on; *փխբ.* (բեռ դառնալ) become a burden (for/on sb); ◊ **խղճի վրա** ~ have sth. on one's conscience, weigh on sb's conscience; **հարցի վրա** ~ dwell on a question/problem/issue.

ԾԱՆՐԱԾԱՐԺ, I. ա. sluggish; (չափսերով՝ քաշով մեծ) heavy, cumbersome; 2. մ. sluggishly, heavily.

ԾԱՆՐԱԾԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sluggishness; (չափսերով) bulkiness.

ԾԱՆՐԱԾՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԾՆՉԱՀԵՂՁՈՒԹՅՈՒՆ:

ԾԱՆՐԱԾՈՒՆՉ, ա. (suffering from) laboured breathing; (խեղդիչ) suffocating, stifling; (ծանր օդ ունեցող) stuffy; *փխբ.* (ճնշող) burdensome.

ԾԱՆՐԱԾՈՒՔ, *տես* ՎԵՀ:

ԾԱՆՐԱՉԱՓ, գ. barometer.

ԾԱՆՐԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. barometric.

ԾԱՆՐԱՑՆԵԼ, բ. make heavier/worse; (դժվարացնել) make more difficult/complicated; (խորացնել) compound; ◊ *փխբ.* **իրեն** ~ put on airs, give oneself airs; **իր մեղքը** ~ compound one's guilt; **վիճակը** ~ make matters worse.

ԾԱՆՐԱՑՈՒՄ, գ. becoming/growing heavier, increase in weight; (վատացում) worsening, change for the worse; (խորացում) aggravation; (դժվարացում) complication.

ԾԱՆՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. aggravating; ◊ ~ **դեպք հանգամանք** aggravating circumstances.

ԾԱՆՐԱՔԱՇ, I. ա. heavy; (ծանր բեռով) heavily-loaded; *փխբ.* (ծանրակշիռ) heavy, ponderous, unwieldy; 2. գ. (ածխ) heavyweight.

ԾԱՆՐԱՔԱՐՇ, գ. heavy draught-horse; ◊ ~ **մեքենա** heavy lorry/truck.

ԾԱՆՐԱՈՐԴ, գ. *մարզ.* weight-lifter.

ԾԱՆՐԱՐԵՆ, մ. heavily

ԾԱՆՐԱՅ, գ. parcel; (ուղեբեռ) baggage, luggage; ◊ **ձեռքի** ~ carry-on/hand luggage.

ԾԱՆՐԱՒԲԱՐԱԿ, *տես* ԵՐԿԱՐ-ԲԱՐԱԿ:

ԾԱՆՐՈՒԹԵԹԵՎ, միայն ~ **անել** կապակցությամբ՝ weigh the pros and cons.

ԾԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weight; (ծանր քաշ) heaviness; (բեռ) load, weight; *փխբ.* (դժվարություն) difficulty; *փխբ.* (լրջություն) seriousness; *փխբ.* (տանջանք) burden; *փխբ.* (դանդաղություն) slowness; *փխբ.* (լրջամտություն) heaviness, staidness; *փխբ.* (զորություն, կարողություն) might, power; *ֆիզ.* gravity; ◊ ~**բյան կենտրոն** centre of gravity.

ԾԱՆՐՈՒՄԵԾ, ա. staid, sedate.

ԾԱՆՐ ՔԱՐ, դարձ. (խոչընդոտ, խանգարող հանգամանք) stumbling, block.

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ, գ. notice; (դատարանի) summons, subpoena; (հայցադիմումի) writ; (զինակոչիկի) call-up papers.

ԾԱՆՈՒՑ(ԱՆ)ԵԼ, բ. *պաշտ.* notify, summons; inform.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ, գ. *պաշտ.* notification, notice, information.

ԾԱՌ, գ. tree; ◊ **փշատերև** ~ conifer; **սաղարթավոր** ~ deciduous tree; **փչակավոր** ~ hollow tree; **պտուղը** ~**ից հեռու չի ընկնում** *ասացվ.* like father like son; *խսկց.* **մի** ~**ի պտուղ են** one of the same kind; they make a pair.

ԾԱՌԱ, գ. servant, manservant, footman; (աղախին) maid(-servant); ◊ *հնց.* **ձեր խոնարհ** ~**ն** your obedient servant.

ԾԱՌԱԲԱՆ, *տես* ԾԱՌԱԳԵՏ:

ԾԱՌԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԾԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ:

ԾԱՌԱԳԵՏ, գ. dendrologist.

ԾԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. dendrologic(al).

ԾԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dendrology.

ԾԱՌԱԳՈՐԾ, գ. (ծառերի մշակմամբ զբաղվող) tree-surgeon.

ԾԱՌԱԶԱՐԴ, ա. planted (with trees); (անտառապատ) afforested; *եկեղ.* Palm Sunday.

ԾԱՌԱԶԱՐԴԵԼ, բ. plant (trees); (անտառապատել) afforest.

ԾԱՌԱՋԱՐԴՈՒՄ, գ. planting; (ամառապատում) afforestation.
ԾԱՌԱՋԵՐԾԵԼ, բ. deforest.
ԾԱՌԱՋՈՒՐԿ, ա. deforested.
ԾԱՌԱԽՈՒՓ, գ. bush, shrub.
ԾԱՌԱԼԻՆ, գ. *բուս.* lichen.
ԾԱՌԱԽԻՏ, ա. afforested, thickly/densely planted.
ԾԱՌԱԽՈՒԼ, գ. bough.
ԾԱՌԱՀԱՏ, 1. գ. wood-cutter, logger, lumberman, lumberjack. 2. ա. wood-cutting, lumbering; ◊ **~ տարածք** logged area.
ԾԱՌԱՀԱՏԵԼ, բ. cut down/fell/log (trees); (որևէ մաս) cut out.
ԾԱՌԱՀԱՏՈՒՄ, գ. cutting down, felling, logging; (ծառազերծում) deforesting.
ԾԱՌԱՍԿԻԱՏ, գ. secateur *ֆր.*, pruning-shears, shears.
ԾԱՌԱՅԱԲԱՐ, մ. obsequiously, subserviently.
ԾԱՌԱՅԱԲԱՐՈ } ա. servile; (սողոքաքար), **ԾԱՌԱՅԱԿԱՄ** } սողկամիտ) obsequious, subservient.
ԾԱՌԱՅԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հնց.* domestics, household servants.
ԾԱՌԱՅԱԿԱԶՄ, գ. *հնց.* household servants; (աշխատակազմ) personnel, staff; *ռզմ., հվբ.* (անձնակազմ) crew; (gun) detachment.
ԾԱՌԱՅԱԿԱՆ, 1. գ. lackey, flunkey; 2. *փխբ.* (սողոքաքար) obsequious, subservient.
ԾԱՌԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. servility, obsequiousness.
ԾԱՌԱՅԵԼ, բ. serve; (պաշտոնավարել) be, work/serve as; (որիշի փոխարեն) carry out the duties of sb; (օգտագործվել) be used (for), serve/do for; ◊ **ապացույց ~** serve as proof/evidence (of); **արվեստին՝ գիտությանը ~** devote oneself/be devoted to the service of the arts/sciences; **բանակում ~** serve in the army; **հավատարիմ ~** serve sb faithfully/loyally; **նպատակին ~** serve a/the purpose; **օրինակ ~** be an example (for), exemplify; **այս վերարկուն երկու տարի ևրաև ~ում է** he has had this coat for two years; **այս կոշիկները լավ ~եցին** these shoes (have) stood a good deal of wear; **ինչո՞վ կարող եմ ~** what can I do for you? how can I help you?; **սենյակը ~ում է որպես գրադարան** the room serves as a library.
ԾԱՌԱՅԵՑՆԵԼ, բ. employ, make use of; (շահագործել) exploit.
ԾԱՌԱՅՈՂ, գ. employee, office or professional worker; (ծառա) servant; ա. serving/working as.
ԾԱՌԱՅՈՂԱԿԱՆ, ա. official; (պաշտոնեական) office, official; ◊ **~ նպատակներով** for office use.
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. service, work; ◊ **արջի ~** (do sb) a disservice; **զինվորական ~** military service; **իսկական ~** active service; **պետական ~** civil service; **~ մատուցել** provide services; **~ փնտրել** look for work/a job; **երկարամյա ~յան համար** for seniority, for prolonged meritorious service; **իր ~ը առաջարկել** come forward, offer one's assistance; **իր ~ը համարել** think highly of one's own actions; **~ների ցուցակ՝ թերթիկ** service record; **~յան ընդունվել** be taken into service; **մեկի մոտ ~յան լինել** be in sb's service.
ԾԱՌԱՆԱԼ, բ. rear, prance; *փխբ.* (ընկզվել, ըմբոստանալ) kick, bristle up; ◊ **հարց է ~ում** a question arises.
ԾԱՌԱՆՄԱՆ, ա. treelike, arborescent.
ԾԱՌԱՇԱՏ, ա. woody; ◊ **~ վայր** woodland, forestland.
ԾԱՌԱՊԱՏԵԼ, բ. afforest.
ԾԱՌԱՊԱՏՆԵՇ, գ. protective afforestation.
ԾԱՌԱՊԱՏՎԱՐ, գ. abatis.
ԾԱՌԱՊԱՏՈՒՄ, գ. afforestation.
ԾԱՌԱՊՈՒԱԿ, գ. top/crown (of a tree).
ԾԱՌԱՏԵԼ, *տես* **ԾԱՌԱՀԱՏԵԼ**:
ԾԱՌԱՏՈՒՆԿ, գ. tree planting; (տնկիների) sapling.
ԾԱՌԱՓԱՏ, գ. tree root.
ԾԱՌԱՒ, միայն **~ գալ՝ կանգնել՝ լինել** կապակցություններում՝ rear, prance; *փխբ.* bristle, prance.
ԾԱՌՈՒՂԻ, գ. alley.
ԾԱՌՈՒՏ, գ. thicket.
ԾԱՎԱԼ, գ. volume; (մեծություն) size; ◊ **աշխատանքի ~** volume of work.
ԾԱՎԱԼԱՅԻՆ, ա. by volume, volumetrical; ◊ *ֆիմ.* **~ անալիզ** volumetrical analysis; **~ կինո** cinerama, three-dimensional film.
ԾԱՎԱԼԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. volumetric capacity.
ԾԱՎԱԼԱՉԱՓ, գ. (պինդ մարմինների) volumenometer, volumometer; (գազերի և հեղուկների) volumeter.
ԾԱՎԱԼԵԼ, բ. (ընդարձակել) expand; (տարածել, սփռել) extend, spread; (կատարել) carry on; ◊ **աշխատանք ~** carry out work on a broad scale; **գործունեություն ~** stimulate/promote activity; **պայքար ~** carry on/wage struggle; **պրոպագանդա կամպանիա ~** carry on propaganda/campaign.
ԾԱՎԱԼՎԵԼ, բ. spread, expand; (մանրամասն խոսել) enlarge (on).
ԾԱՎԱԼՈՒՄ, գ. extension, expansion.
ԾԱՎԱԼՈՒՆ, ա. extensive, large-scale, full-scale, expansive; (մեծածավալ) voluminous; *խսկց.* bulky; (մեծ լայնությով) of great range; (մանրամասն) detailed, comprehensive; ◊ **~ ծրագիր** comprehensive programme.
ԾԱՎԻ, ա. azure, sky-blue.
ԾԱՐԱՎ, 1. գ. thirst; 2. ա. thirsty (for); (հակումով բռնված, տենչացող) having a weakness (for), greedy (of), fond (of); ◊ **~ լինել** be

thirsty; **արյան** ~ blood lust; **ուսման** ~ thirst for knowledge; **որևէ բանի** ~ thirst(y) (for); **~ը կոտրել** slake/quench one's thirst; *ասցկ.* **ջուրը աղբյուրը ծովը տանել, ~ հետ բերել** wrap sb around one's finger.

ՃԱՐԱՎԱՆԱԼ, *տես* ՃԱՐԱՎԵԼ:

ՃԱՐԱՎԱՏԵՆՉ, ա. craving (for, after), yearning (for), longing for sth.

ՃԱՐԱՎԵԼ, բ. be/feel thirsty; *փխբ.* (տենչալ, փափագել) crave sth., be hungry for sth.

ՃԱՐԱՎԵՑՆԵԼ, բ. make thirsty, cause thirst.

ՃԱՐԱՎԻ, *տես* ՃԱՐԱՎ 2:

ՃԱՐԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (the state of) being thirsty; (զգացում) thirst; *փխբ.* (տենչանք, փափագ) craving.

ՃԱՐԻ, գ. *քիմ.* antimony, stibium.

ՃԱՓ, գ. clap; ◊ **~ տալ** clap one's hands, applaud; **~ ու ծիծաղ** cheers; *ասցկ.* **մի ձեռքը ~ չի գարկի չի տա** one swallow does not make a summer.

ՃԱՓԱՀԱՐԵԼ, բ. applaud, clap, clap one's hands.

ՃԱՓԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. applause, clapping, cheers; ◊ **բուռն ~ներ** storm of applause; *խսկց.* loud cheers.

ՃԱՓԻԿ, գ. *նկց., փղշ.* clap.

ՃԵԳ, գ. (արևածագ) (sun) rise; (արշալույս) dawn; *փխբ.* (սկիզբ) rise.

ՃԵՃ, գ. beating; *խսկց.* hiding; *իրավ.* battery; (մտրակում) flogging, whipping, lashing; (ճիպոտով) birching; (կաշեգոտիով) strapping; (կալսելը) thrashing; (մանրելու նպատակով) pounding, grinding; ◊ **~ տալ** give a good hiding/thrashing; **~ ուտել** get a good hiding.

ՃԵՃԵԼ, բ. beat; (մտրակել) whip, lash; (ճիպոտով) birch; (գոտիով) strap; (կալսել) thrash; (մանրել) pound, grind; (անձրևը կարկուտը) beat down; (դարբնել) forge; (թակել, դուռը նկ) knock (on/at); ◊ **դռները ~** haunt sb's threshold, be at sb's door; **ջուր ~** beat the air; **~ված ճանապարհով գնալ** keep to the beaten track.

ՃԵՃԿՈՒՏԻՑ, գ. brawl, scuffle.

ՃԵԼ, գ. (հարդի) straw; (ցողուն) stem, stalk; (փայտի ծլեպ) splinter; ◊ **խեղդվողը ձեռքը ~ին է գցում** a drowning man will catch at a straw.

ՃԵՍ, գ. (արարողությունների ամբողջություն) ceremony; (գործողությունների կարգը) ritual.

ՃԵՐ[1], գ. ա. old; (հին) ancient; (անուժ, տկար) infirm, sick.

ՃԵՐ[2], *բրբ. տես* ՃԱՅՐ:

ՃԵՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gerontology.

ՃԵՐԱԿՈՒՅՏ, գ. *պատմ.* (երագույն իշխանությունը հին Հռոմում) Senate; *պատմ.* (երագույն դատարանը հին Հունաստանում) Areopagus; *պատմ.* (ծերերից կազմված ժողով) senate, council.

ՃԵՐԱՆԱԼ, բ. get/grow old.

ՃԵՐԱՆՈՑ, գ. old-aged pensioner's home, nursing home.

ՃԵՐԱՑՆԵԼ, բ. (ծեր ցույց տալ) make old, make look old; (ծեր դարձնել) age; ◊ **գլխարկը նրան ~նում է** this hat makes him look older; **վիշտը ~րեց նրան** sorrow (has) aged him.

ՃԵՐԱՑՈՒՄ, գ. ag(e)ing.

ՃԵՐԿԱՊԵԼ, բ. tie/make a knot, knot sth.

ՃԵՒՊ, գ. (ճեղք) fissure; (նեղ անցք) crevice; (խոռոչ) cavity; (գագաթ) peak, top, pinnacle.

ՃԵՒՏ, գ. dung, excrement, droppings.

ՃԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. old age; ◊ **(ապրել) մինչև խոր ~** (live) to a venerable (old) age.

ՃԵՐՈՒԿ, գ. (little) old man.

ՃԵՐՈՒՆԱԶԱՐԴ, ա. (պատկառելի) venerable; (ճերմակահեր) grey/gray, grey with age, silver-headed.

ՃԵՐՈՒՆԱԿԱՆ, ա. senile; ◊ **~ քայլվածք** senile gait.

ՃԵՐՈՒՆԻ, գ. old man.

ՃՆՓ, գ. (հողի ավազի կն չաղախ) coating; (այդ չաղախի չոր շերտը) plaster; (ծեփելը) coating, plastering; (գույնը) white, pale; ◊ **~ դառնալ** become white as a sheet/pale as a ghost.

ՃԵՓԱԳՈՐԾ, գ. plasterer.

ՃԵՓԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. plastering.

ՃԵՓԱԳՈՒՅՆ, ա. white as a sheet, pale as a ghost.

ՃԵՓԱՅԻՆ, ա. plastic; ◊ **~ առաստաղ** stucco ceiling; **~ զարդարանք** stucco moulding.

ՃԵՓԱԿԵՐՏԵԼ, բ. model, sculpture.

ՃԵՓԱԿԵՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. modelling, moulding; ◊ **գեղարվեստական ~** decorative moulding; **~ի արվեստ** plastic arts.

ՃԵՓԱՆԿԱՐԵԼ, *տես* ՃԵՓԱԿԵՐՏԵԼ:

ՃԵՓԵԼ, բ. (պատել) coat (with); (սվաղել) plaster, parget; (ծածկել) putty (with), coat/fill (with putty); (կերտել) model, mould; ◊ **բերանը ~** silence sb; *խսկց.* shut sb up.

ՃԵՓՎԱԾՔ, գ. plastering; (աշխատանքը) plasterwork.

ՃԵՓՈՒՄ, գ. (պատում) coating; (սվաղում) plastering; (կերտում) modelling, moulding.

ՃԻԱՃԱՆ, գ. rainbow; *փխբ.* (ուրախություն) cheerfulness; ◊ **~ կապել** a rainbow appeared; **~ի գույներով պատկերացնել պատկերել** see sth. in rose-tinted hues; **աչքի ~** *տես* ՃԻԱՃԱՆԱԹԱՂԱՆԹ:

ՃԻԱՃԱՆԱԳՈՒՅՆ, ա. rainbow-coloured.

ՃԻԱՃԱՆԱԹԱՂԱՆԹ, գ. iris.

ՃԻԱՃԱՆԱՁԵՎ, ա. rainbow-like.

ՃԻԱՃԱՆԱՅԻՆ, ա. rainbow.

ՃԻԱՃԱՆԱՆԱՆ, *տես* ՃԻԱՃԱՆԱՁԵՎ:

ՃԻԱՃԱՆԱՔԱՐ, գ. opal.

ՃԻԹՂԻՆ, գ. *բսբ.* savory.

ՃԻԼ, գ. *բսբ.* sprout, shoot; (արմատից) sucker;

(աչք) eye; (թելիկ) filament; ◊ ~ **տալ** sprout, shoot; ~ **ոսկի** pure gold.

ԾԻԾ, *բոբ. տես* ԿՈՒՐԾՔ, ՊՏՈՒԿ; ◊ ~ **տալ** nurse.

ԾԻԾԱՂ, գ. laughter, laugh; (կրկնոց) chuckle; (հռհռոց) giggle; ◊ **վարակիչ** ~ catching laughter; ~ **բարձրացնել** begin laughing; ~ **բերել** make sb laugh, set sb laughing; ~ **հարուցել** raise a laugh; ~**ի պոռթկում** burst/roar of laughter; ~**ը բռնել է** he can't help laughing/bursting into laughter; ~**ը պահել՝ կպել** suppress one's laughter; **եփած հավի** ~**ը կգա** it's enough to make a cat laugh; ~**ից աչքերը արցունքով լցվել** laugh until one cries; ~**ից մեռնել** die of laughter; ~**ից ուշաթափվել** roll in the aisles with laughter.

ԾԻԾԱՂԱՇԱՐԺ } ա. funny; droll;
ԾԻԾԱՂԱՀԱՐՈՒՅՑ } laughable; (անհեթեթ) ridiculous, ludicrous, risible.

ԾԻԾԱՂԱՍԵՐ, ա. much given to laughter, easily amused/entertained.

ԾԻԾԱՂԵԼ, բ. laugh; (կատակի տալ) laugh off; ◊ **ամբողջ սրտով** ~ have a good laugh (at); **բարձր** ~ laugh loudly; **երեսին** ~ laugh in sb's face; **հաճույքից** ~ laugh with/out of pleasure; **մեկի վրա** ~ laugh at sb; (ծաղրել մեկին) mock (at), make fun (of), laugh to scorn; **ցածր** ~ chuckle; **բթի տակ** ~ laugh up one's sleeve.

ԾԻԾԱՂԵԼԻ, ա. funny, droll; (զվարճալի) amusing; (ծիծաղաշարժ) laughable; (անհեթեթ) ridiculous, ludicrous.

ԾԻԾԱՂԿՈՏ, ա. giggly.

ԾԻԾԱՂԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. risibility.

ԾԻԾԵՌՆԱԿ, գ. swallow; ◊ **բաղաքի** ~ martin; **առափնյա** ~ sand-martin; **ծովային** ~ tern; **առաջին** ~ the first signs.

ԾԻԾԵՌՆԱԿԱՑԱՏԿ, գ. *մարզ.* swallow-dive.

ԾԻՆ, գ. (կովի) calving; (ոչխարի) lambing; (խոզի) farrowing; (ժամանակը) calving-time, lambing-time, farrow-time; (կենդանիների արգանդ) womb; ◊ **ի ծնե** born, by birth; **ի ծնե կույր համր** և.ն. blind/deaf etc. from birth.

ԾԻՍԿԱՆ, ա. ritual.

ԾԻՍԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. ritualize.

ԾԻՍԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ceremonial) rites, ritual.

ԾԻՍԿԱՐԳ, գ. ritual.

ԾԻՍԱՀԱՆԴԵՍ, գ. ritual, ceremonial.

ԾԻՍԱՄԱՏՅԱՆ, գ. prayer-book.

ԾԻՍՅԻՆ, *տես* ԾԻՍԱԿԱՆ:

ԾԻՍՊԵՏ, գ. master of ceremonies.

ԾԻՏ, գ. *խոսկ.* bird; ◊ **ծտի նման** like a bird.

ԾԻՏԻԿ, գ. *նկ.*, *փղշ.*, *խոսկ.* little bird, birdie; (նորափետուր) fledg(e)ling.

ԾԻՐ, գ. circumference, circle; (գիծ) line; (ծայր) edge, end; *աստղ.* (մոլորակի) orbit; ◊ ~ **բացվել** give rise to; *աստղ.* ~ **Կաթին** the Milky Way, the Galaxy, galaxy; **լուսնի** ~ the moon halo.

ԾԻՐԱՆ, գ. apricot; ◊ ~**ի ծառ** apricot-tree; ~**ի չիր** dried apricots.

ԾԻՐԱՆԱԳՈՒՅՆ, ա. apricot. ◊ ~ **պատմուճան** *տես* ԾԻՐԱՆԱԶԳԵՍՏ 2:

ԾԻՐԱՆԱԶԳԵՍՏ, 1. ա. (ծիրանի հագած) dressed in purple; 2. գ. (թագավորների) the purple (kingswear).

ԾԻՐԱՆԱՉԻՐ, գ. dried apricots.

ԾԻՐԱՆԱՔԱՐ, գ. *հնք.* porphyry.

ԾԻՐԱՆԵՆԻ, գ. apricot-tree.

ԾԻՐԱՆԻ, ա. (բոցագույն) golden; (արնագույն) bright red; (երփներանգ) variegated, motley, rainbow-coloured; ◊ **արքայական** ~ the purple.

ԾԼԱԾ, ա. sprouted.

ԾԼԵԼ[1], բ. sprout, shoot.

ԾԼԵԼ[2], բ. (շաքարակալել. մուրաբան և.) crystalize.

ԾԼՎԼԱԼ, բ. twitter, chirp; *փխբ.* (ուրախ արագ խոսել) chatter; *փխբ.* (բոթովել, բլբլալ) babble; *փխբ.* (դողաջղել, կարկաչել) purl, babble, murmur.

ԾԼՎԼԻՑ, գ. twitter, chirp; *փխբ.* (երեխայի բոթովանք) babble; *փխբ.* (շատախոսություն) chatter; *փխբ.* (կարկաչյուն) purl, babble, murmur.

ԾԽԱԳՈՒՅՆ, ա. smoky, ash-grey.

ԾԽԱԹՈՒՂԹ, գ. tissue paper.

ԾԽԱԼ, բ. smoke, fill with smoke; (անբոց վառվել) smoulder; (գոլորշի արձակել) steam.

ԾԽԱԽՈՏ, գ. (չորացրած տերևները) tobacco; (գլանակ) cigarette; (տուփ) packet/pack of cigarettes; ◊ ~ **քաշել** smoke.

ԾԽԱԽՈՏԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tobacco cultivation, tobacco-growing.

ԾԽԱԽՈՏԱԲՈՒԾ, գ. tobacco-grower, tobacco-planter.

ԾԽԱԽՈՏԱԳԼԽԻԿ, գ. cigarette end, cigarette butt.

ԾԽԱԽՈՏԱԳՈՐԾ, գ. tobacco-worker.

ԾԽԱԽՈՏԱԳՈՒՅՆ, ա. snuff-coloured.

ԾԽԱԽՈՏԱՏՈՒՓ, գ. cigarette case; packet/pack of cigarettes; (քթախոտի) snuff-box.

ԾԽԱԽՈՏԱՔԱՍԱԿ, գ. tobacco-pouch.

ԾԽԱԽՈՏԵՂԵՆ, գ. tobacco goods/products.

ԾԽԱԾԱԾԿԱՊ } գ. smokescreen.
ԾԽԱԾԱԾԿՈՒՅԹ }

ԾԽԱԾԱԼԻԿ, գ. *բոբ.* petunia.

ԾԽԱԾԾԻՉ, գ. ventilating-pipe.

ԾԽԱԿԱՆ, 1. ա. parish, parochial; *փխբ.* (նեղ, սահմանափակ, հետամնաց) parochial; 2. գ. (անձը) parishioner; ◊ ~ **դպրոց** parish school.

ԾԽԱՀԱՄ, ա. burnt.

ԾԽԱՀԱՐԵԼ, *տես* ԱՊԽՏԵԼ:

ԾԽԱՀՈՏ, ա. smoke, smell of cigarette smoke.

ԾԽԱՄԻԼ, 1. գ. inveterate smoker; 2. ա. addicted to smoking.

ԾԽԱՄԻԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smoking addiction.

ԾԽԱՄԻՐԳ, գ. pipe; ◊ **խաղաղության** ~**ը (ծխել)** (smoke) the pipe of peace.

ծխան, *տես* ԾԽՆԵԼՈՒՅԶ:
ծխանցք, գ. flue.
ծխանոց, ա. smoky.
ծխապատ, գ. smoking room/area.
ծխարան, գ. smoking room/area.
ծխափող, գ. mouthpiece; (գլանակների) cigarette-holder; (սիգարների) cigar-holder.
ծխել, բ. smoke; ◊ **շատ** ~ smoke heavily, be a heavy smoker; *եկեղ.* **խունկ** ~ (burn) incense.
ծխելիք, գ. *խսկց.* ciggies, baccy.
ծխեցումի, գ. smoking, curing by smoke, smoke-drying.
ծխնելուզ, գ. (ծխանցք) flue; (շոգեքարշի, շոգենավի) funnel; (խողովակ) chimney.
ծխող, գ. smoker; ◊ **~ների վագոն** smoking carriage; *խսկց.* smoker.
ծխուկ, գ. cigarette-end, cigarette-butt.
ծծակուղք, *տես* ԾԾԱՆ:
ծծակ, գ. (երեխայի) pacifier, soother, baby's dummy; (ծխամորճի) *տես* ԾԽԱՓՈՂ:
ծծան, գ. *խսկց.* blotter, blotting paper.
ծծել, բ. suck, nurse; (ներքաշել) draw in.
ծծկեր, գ. sucker, suckling; *խսկց.* (տհաս) greenhorn, unfledged youth; *ամ.* sucker; *պրոմ.* cissy.
ծծմայր, գ. wet-nurse; (կերակրող մայր) nursing mother.
ծծմբաթթվային, ա. *քիմ.* sulphuric.
ծծմբաթթու, գ. *քիմ.* sulphuric acid.
ծծմբական, *տես* ԾԾՄԲԱՅԻՆ; ◊ **~ թթու** sulphuric acid.
ծծմբահոտ, ա. *քիմ.* sulphuric smell.
ծծմբային, ա. sulphuric; (ծծումբ պարունակող) sulphurous.
ծծմբաքար, գ. *հնք.* pyrites.
ծծողական, *տես* ԾԾԱՆ; ◊ **~ թուղթ** blotting paper.
ծծուկ, գ. sucking, suction.
ծծումբ, գ. *քիմ.* sulphur; *ամ.* sulfur; brimstone.
ծղոտ, գ. straw; (տանիքի) thatch, haulm.
ծղոտագույն, ա. straw-coloured.
ծղոտահատ, գ. *գտնմտ.* chaff-cutter.
ծղոտե, ա. straw; ◊ **~ գլխարկ** straw hat; **~ տանիք** thatch(ed) roof.
ծղրիդ, գ. cricket.
ծղրտալ, բ. (վախից՝ ցավից ճչալ) squeal; (գայլույթից) screech; (թռչունները) twitter, chirp; (ծղրիդը) chirp.
ծղրտոց, գ. screech; (թռչունների) twittering, chirping; (ծղրիդի) chirping.
ծմակ, 1. գ. grove, greenwood; (անտառի խիտ մաս) thicket; 2. ա. shady, bowery.
ծմծլմ, 1. ա. *բրբ.* sluggish; (դանդաղ խոսող) drawling; (դանդաղ ուտող) nibbling; 2. գ. *բրբ.* laggard.
ծմծմա(ցնե)լ, բ. (դանդաղ խոսել) drawl; (դանդաղ կծոտելով ուտել) nibble.
ծնարան, գ. delivery room.
ծնգ(ծնգ)ալ, **ծնգծնգացնել** } բ. clang, jingle, tinkle; (մանրադրամը) clink; *երաժշ.* (գործիքը) strum.
ծնգծնգոց, գ. clanging, jingle(ing); (երաժշտ. գործիքի) strumming.
ծնեբեկ, գ. *բսբ.* asparagus.
ծնել, բ. give birth (to), bear; *փխբ.* give rise (to).
ծնել(ի)ության, գ. birthrate.
ծնեցնել, բ. help to give birth to; *փխբ.* (առաջացնել, ստեղծել) create, give rise to; *փխբ.* (առաջացնել) give rise to.
ծնծղա, գ. *երաժշ.* cymbals; *փխբ.* windbag.
ծնկահոդ, գ. *կմխս.* knee-joint.
ծնկաչոք, ա. on one's knees, kneeling.
ծնկանոկ, գ. *կմխս.* knee-cap.
ծննդաբանական, *տես* ԾԱԳՈՒՄՆԱԲԱՆԱԿԱՆ:
ծննդաբանություն, *տես* ԾԱԳՈՒՄՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:
ծննդաբերական, ա. delivery; ◊ **~ բաժանմունք** delivery room/ward.
ծննդաբերել, բ. give birth (to), bear.
ծննդաբերություն, գ. childbirth, delivery; ◊ **թեթև** ~ easy birth/delivery; **ծանր** ~ difficult birth/delivery; **վաղաժամ** ~ premature birth; **~յան նպաստ** maternity benefit.
ծննդական, գ. birth certificate.
ծննդացիգ, գ. labour (of childbirth), birth throes.
ծննդանշան, գ. birthmark.
ծննդավայր, գ. birthplace.
ծննդատուն, գ. maternity hospital/ward.
ծննդկան, գ. woman in labour; (երեխա ունեցած) recently confined mother.
ծննդյան, ա. birth; (ծննդյան տարեդարձին նվիրված) birthday; *եկեղ.* Christmas; ◊ **~ խնջույք** birthday party; **~ նվերներ** birthday/Christmas presents; **~ տոն** Christmas; *կրճ.* Xmas; **~ վկայական** birth certificate; **~ օր** birthday.
ծնող(ներ), 1. գ. parent, parents, father and/or mother; 2. ա. giving birth/rise (to).
ծնողաբար, մ. like a parent, parentally.
ծնողազուրկ, ա. orphaned, parentless.
ծնողական, ա. parental, paternal; (ծնողներից կազմված) parents'.
ծնողասեր, ա. parent-loving; ◊ **~ երեխա է** he loves his parents.
ծնողասպան, ա. parricide; (հայրասպան) patricide; (մայրասպան) matricide.
ծնողատյաց, ա. parent-hating.
ծնոտ, գ. jaw; ◊ **վերին** ~ upper jaw; **ներքին** ~ lower jaw; **առաջ ընկած** ~ prognathous jaw; **դնովի արհեստական** ~ dentures, *խսկց.* false teeth.
ծնոտոսկր, գ. jaw-bone.
ծնվել, բ. be born; *փխբ.* come into being, arise; (առաջանալ. միտք ևն) occur, come; (կազմակ տարակուսանք) arise; ◊ **բախտավոր** ~ be born with a silver spoon in one's mouth; **երաժիշտ գիտնական** ~ be a born musician/

scientist; **երջանիկ աստղի տակ ~** be born under a lucky star.

ԾՆՐԱԾԱԼ, ա. *փխբ.* (խոնարհ, հարգալիր ծունր իջած) paying genuflectory obeisance.

ԾՆՈՒՆԴ, գ. birth; (ծնելը) delivery; (երեխան) new-born (child); *փխբ.* (գոյացում) origin, conception; *փխբ.* (հետնորդ) descendant; *փխբ.* (արդյունք, հետևանք) outcome, result; *եկեղ.* Christmas, Xmas; ◊ **~ անել՝ կատարել** give a birthday party, celebrate one's birthday; **~ առնել** (ծնվել) be born; (լույս աշխարհ գալ) appear; (ծագել) come (from), descend (from); **~ տալ** give birth (to); *փխբ.* give rise (to); **~ով** by birth/origin; **անհաջող ~** cur, mongrel, degenerate; **դժոխքի ~** fiend; **խավարի ~** obscurantist; **~դ շնորհավոր** many happy returns of the day; *խոսկ.* happy birthday (to you).

ԾՈՑՐԱԿ, գ. base of the scull, the back part of the head; *կզմխս.* occiput; ◊ **~ը տեսնել** be unable to get sth. for the world.

ԾՈՑՐԱԿԱՅԻՆ, ա. cervical, occipital.

ԾՈՄ, 1. գ. fasting; *փխբ.* (զսպվածություն) temperance; 2. ա., մ. (չկերած) on an empty stomach; ◊ *եկեղ.* **~ պահել** fast; **~ը լուծել՝ քանդել** break one's fast.

ԾՈՊ, գ. (փունջ՝ որպես գլխարկի կամ զարդ) tassel; (եզրազարդ) fringe.

ԾՈՊԱԶԱՐԴ, ա. fringed; (գլխարկը, գոտին) tasselled.

ԾՈՊԱԶԱՐԴԵԼ, բ. fringe.

ԾՈՊԱԶԱՐԴՈՒՄ, գ. fringing.

ԾՈՊԱՎՈՐ, *տես* ԾՈՊԱԶԱՐԴ:

ԾՈՊԱՎՈՐԵԼ, *տես* ԾՈՊԱԶԱՐԴԵԼ:

ԾՈՊԱՎՈՐՈՒՄ, *տես* ԾՈՊԱԶԱՐԴՈՒՄ:

ԾՈՊՔ, *տես* ԾՈՊ:

ԾՈՌ, գ. great-grandson/daughter; (հետագա սերունդ, հետնորդներ) descendants.

ԾՈՎ, գ. sea; *փխբ.* (առատություն) sea; ◊ **ալեկոծ ~** rolling sea; **անդորր հանգարտ ~** serene sea; **անհանգիստ ~** choppy sea; **բաց ~** the open sea, the high seas; **բաց ~ում** at sea, in the open sea; *փխբ.* **դեմքերի ~** a sea of faces, a million faces; *փխբ.* **խելքի ~** as wise as Solomon; *փխբ.* **վշտի ~** a sea of troubles; **փոթորկալից՝ ալեկոծ ~** heavy/stormy sea; **~ կապել** dam, dike; **~ քրտինք թափելով** by/in the sweat of one's brow; *խոսկ.* **~ գնալ** go to the seaside; **~ դուրս գալ** take to the sea; (մեկնել ճանապարհորդության) go on a voyage; **~ի օդ** sea air; **~ի մոտ** by the sea; **~ի պես** (շատ, անսահման) abundant; **~ով** by sea.

ԾՈՎԱԲՈՂԿ, գ. horseradish.

ԾՈՎԱԲՈՒՍ, գ. coral.

ԾՈՎԱԳԱՅԼ, գ. *կենդ.* lancet fish.

ԾՈՎԱԳՆԱՑ, գ. seafarer, navigator; (նավաստի) sailor.

ԾՈՎԱԳՆԱՑԱԿԱՆ, ա. nautical.

ԾՈՎԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. navigation, seafaring; (ուղևորություն) voyage.

ԾՈՎԱԳՐԱԿԱՆ, ա. hydrographic.

ԾՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hydrography.

ԾՈՎԱԳՈՒՅՆ, ա. (երկնագույն) azure; (փիրուզագույն) turquoise.

ԾՈՎԱԼՈՌ, գ. *բար.* seaweed; *փիտ.* alga (pl. -ae).

ԾՈՎԱԽԱՐՆԻՉ, գ. *կենդ.* spiny lobster.

ԾՈՎԱԽԵՑԳԵՏԻՆ, գ. *կենդ.* crab.

ԾՈՎԱԽՈՉ(ՈՒԿ) ⎫ գ. *կենդ.* guinea pig.
ԾՈՎԱԽՈՑԿՈՒՐ ⎭

ԾՈՎԱԽՈՏ, գ. *բար.* seaweed.

ԾՈՎԱԽՈՐՉ, *տես* ԾՈՎԱԾՈՑ:

ԾՈՎԱԽՏ, գ. seasickness.

ԾՈՎԱԾՈՑ, գ. (լայն) bay; (նեղ) gulf, firth; (փոքր) cove; (ոչ խոր) creek.

ԾՈՎԱԿ, գ. lake.

ԾՈՎԱԿԱԼ, գ. admiral.

ԾՈՎԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. admiralty.

ԾՈՎԱԿԱԼԱՆԱՎ, գ. flagship, admiral.

ԾՈՎԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (Անգլիայում) Admiralty; (Ամերիկայում) Navy Department.

ԾՈՎԱԿԱՂԱՄՔ, գ. *բար.* sea kale, laminaria.

ԾՈՎԱԿԱՏԻՒ, գ. *կենդ.* fur-seal, sea-bear.

ԾՈՎԱԿՆ, գ. *հնք.* aquamarine.

ԾՈՎԱԿՆԱԳՈՒՅՆ, ա. aquamarine.

ԾՈՎԱԿՐԻԱ, գ. *կենդ.* turtle.

ԾՈՎԱՀԱՏԱԿ, գ. (sea) bottom/floor.

ԾՈՎԱՀԱՐՍ, գ. mermaid, water-nymph.

ԾՈՎԱՀԵՂՁ, 1. ա. drowned; 2. գ. drowned man/woman.

ԾՈՎԱՀԵՆ, գ. pirate, sea-robber, sea-rover, corsair.

ԾՈՎԱՀԵՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. piracy.

ԾՈՎԱՀՈՂՄ, *տես* ԾՈՎԱՄՐԻԿ:

ԾՈՎԱՀՈՍԱՆՔ, գ. (sea) current.

ԾՈՎԱՀՐԵՇ, գ. *կենդ.* octopus.

ԾՈՎԱՁԻ, գ. *կենդ.* seahorse, hippocampus (pl. -pi).

ԾՈՎԱՄԱՄՈՒՌ, *տես* ԾՈՎԱԼՈՌ:

ԾՈՎԱՄԱՅԻ, գ. *կենդ.* medusa; *խոսկ.* jellyfish.

ԾՈՎԱՄԱՐՏ, գ. sea-fight, sea battle, naval engagement.

ԾՈՎԱՄԵՐՁ, ա. seaside, maritime.

ԾՈՎԱՄՈՂԵՍ, գ. *կենդ.* plesiosaurus (pl. -ri).

ԾՈՎԱՄՐԻԿ, գ. storm, gale.

ԾՈՎԱՅԻՆ, ա. sea; (կապված ծովագնացության հետ) marine, nautical; ◊ **~ առևտուր** sea trade, maritime commerce; **~ բազա՝ կայան** naval base; **~ երերք՝ ճոճանք** tossing; (երկայնակի) pitching; (կողմային) rolling; **~ իրավունք** maritime/admiralty law; **~ դպրոց** nautical school; **~ հետևակ** marines, marine light infantry; **~ հիվանդություն** seasickness; **~ հզորություն** naval/sea power; **~ հրետանի** naval ordnance; **~ նավատորմ** marine; **~ պետություն** naval power; **~ ուժեր** (ռազմական նավատորմ) naval forces; **~**

ուղիներ shipping routes; ~ **քարտեզ** (sea) chart.
ՑՈՎԱՆԴՈՒՆԴ, գ. the deep.
ՑՈՎԱՆԿԱՐ, գ. seascape, sea piece, marine (painting).
ՑՈՎԱՆԿԱՐԻՉ, գ. marine artist.
ՑՈՎԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. marine painting.
ՑՈՎԱՇԱՒՆ, գ. *կենդ.* seal.
ՑՈՎԱՊԱՏՆԵՇ, գ. pier, breakwater, jetty.
ՑՈՎԱԻՅՈՒԾ, գ. *կենդ.* sea lion.
ՑՈՎԱՌՈՒՄՔ, գ. torpedo.
ՑՈՎԱՍՈՒԽ, գ. sea onion, medicinal squill.
ՑՈՎԱՍՊԱ, գ. naval officer.
ՑՈՎԱՍՏՂ, գ. *կենդ.* starfish.
ՑՈՎԱՍՈՒՋԱԿ, գ. *կենդ.* sheldrake; *բոտ.* toadstool.
ՑՈՎԱՍՈՒՆԿ, գ. sponge.
ՑՈՎԱՏԱՒԵԱ, գ. *կենդ.* herring.
ՑՈՎԱՓԾԻՎ, գ. *կենդ.* sea eagle.
ՑՈՎԱՓՇԱՎ, գ. cruise, trip.
ՑՈՎԱՓՈՒԻՑ, գ. *կենդ.* plover.
ՑՈՎԱՓԱՇ, գ. *դիցբ.* king/ruler of the sea.
ՑՈՎԱՑՈՒԼ, գ. *կենդ.* walrus.
ՑՈՎԱՓ, գ. (sea) shore; (ջրափնյա գիծ) coast line; (ողող) beach; (հանգստավայր) seaside.
ՑՈՎԱՓԻՂ, գ. *կենդ.* walrus.
ՑՈՎԱՓՆՅԱ, ա. (ծովեզրյա) seaside; (նկրծափնյա) coastal, littorai.
ՑՈՎԱՓՐՓՈՒՐ, գ. (sea-)foam, spray.
ՑՈՎԱՓՈՒԹԻՐԻԿ, գ. strong gale, storm.
ՑՈՎԱՔԱՄԻ, գ. (sea) breeze.
ՑՈՎԵԶԲ, գ. coast.
ՑՈՎԵԶԲՅԱ, ա. seaside, coastal, littoral.
ՑՈՎԵՑՈՎ, մ. from sea to sea.
ՑՈՎԻՉՆԻ, գ. *կենդ.* sea-urchin, echinus.
ՑՈՎՈՒՂԻ, գ. sea lane.
ՑՈՐ[1], գ. leak, run; (բարակ շիթ) trickle; ◊ ~ **անել** ooze; (բարակ շիթով) trickle; ~ **տալ** spring/start a leak.
ՑՈՐ[2], գ. *բոտ.* barberry.
ՑՈՐԱԼ, բ. leak; (հոսել) flow; (տարածվել) stream; (ծակվել) leak; (թափվել. արցունքներբ արյունը են) run; (դանդաղ արտահոսել) ooze, exude; (բարակ շիթով) trickle; ◊ **թույն** ~ shed venom.
ՑՈՐԱԿ, գ. tap, faucet.
ՑՈՐԱՆ, գ. pipe; (ծորակ) tap, faucet.
ՑՈՐԱՆՔ, գ. leak; (արտածորում) exudation.
ՑՈՐԱՑՈՒՂ, ա. flowing, running; (արտահոսող) leaking, exuding; (բարակ շիթով) trickling; (ձայնը) mellifluous.
ՑՈՐՈՒՄ, գ. flowing, running; (արտահոսում) leaking; (դանդաղ արտահոսում) exudation; (բարակ շիթով) trickling.
ՑՈՑ, գ. bosom; *փխբ.* (շորի, շապիկի) dress/shirt front, crevice; *կզմխս.* sinus; (ծովածոց) bay, gulf; ◊ ~**ն առնել** (գրկել) press to one's bosom; (միասին պառկել) take into one's bed; ~**ը բանալ** open one's arms; ~**ը մտնել** get into sb's bed; ~ **~ի ~ի քնել** sleep in one bed; ~**ը քար դնել** take courage; ~**ը տաքացնել** (փող աշխատել) line one's coat; ~**ը ~ում օձ տաքացնել** cherish a serpent/snake in one's bosom.
ՑՈՑԳՐՊԱՆ, գ. breast pocket.
ՑՈՑԱՏԵՏՐ, գ. notebook.
ՑՈՓՈՐ, գ. *ճարտ.* frieze.
ՑՊԱՂ, գ. *շին.* rafter, truss.
ՑՊ(ՑՊ)ԱՑՆԵԼ, բ. smack one's lips.
ՑՊՑՊՈՑ, գ. (lips) smacking.
ՑՊՊԱՑՆԵԼ, *տես* ՑՊՑՊԱՑՆԵԼ:
ՑՊՏԱԼ, բ. utter a word.
ՑՊՏԱՆՔ, գ. mask(ing), disguise.
ՑՊՏԵԼ, բ. mask, disguise.
ՑՊՏՅԱԼ, ա. (ծպտված) masked, disguised; *փխբ.* concealed, hidden.
ՑՊՏՎԵԼ, բ. put on a mask; hide, conceal oneself.
ՑՊՏՈՒՆ, գ. peep, chirp; ◊ *խսկց.* ~ **չհանել** not/never say a word, not dare utter a word; *խսկց.* keep mum; (չառարկել) not dare utter a word, not to dispute sth.; **ոչ մի** ~ no squeak out of you!
ՑՌԱԹԱԹ, ա. in-toed.
ՑՌԵԼ, բ. bend, curve, crook, twist; (ուղղությունը՝ ընթացքը փոխել) change; ◊ **բերան** ~ (ծռմռվել) twist one's mouth; (աղաչել) pray (for); **գլուխը** ~ hang one's hand; **գլուխ** ~ go begging to sb for sth.; **մեջքը՝ վիզը** ~ cringe (before sb), kowtow to sb; **միտքը** ~ (մոլորեցնել) confuse, bewilder; (միտքը փոխել) change one's mind.
ՑՌՄՌԵԼ, բ. (կորացնել) bend, warp; (աղավաղել) distort; (բերանը, քիթը) twist.
ՑՌՄՌՎԵԼ, բ. bend, warp; (դեմքը) distort; (բերանը) twist; (ցավից) writhe; (ծամածռություն անել) wriggle, clown, pull/make faces; *խսկց.* make a wry face; (կոտրատվել) give oneself airs.
ՑՌՄՌՈՒՄ, գ. bending, warping; (աղավաղում) distorting; (ոլորում) twisting.
ՑՌՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. curve, bend; (մարդու) crookedness; (աղավաղում) distortion.
ՑՌՎԱԾՔ, գ. curvature; (բերանի) twist; (մարդու) stoop.
ՑՌՎԵԼ, բ. warp, become/get crooked/bent (մարդը) stoop, bend (down), ◊ **բախտը՝ բախտի անիվը** ~ be out of one's luck.
ՑՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bend, curvature; (մարդու) crookedness; (խենթություն) whim, foolishness; ◊ ~**ը բռնել** be seized/taken by a sudden whim.
ՑՌՈՒՄ, գ. bending, curving; (ոլորում) twisting; (ուղղության, ընթացքի) changing.
ՑՎԱՂԵՆԻ, գ. *բոտ.* cherry-laurel.
ՑՎԱՏԵԼ, բ. tear up, rend; *փխբ.* (տանջել) torture, rack, prey (on).

ՃՎԱՏՈՒՄ, գ. tearing up, rending; *փխբ.* (տանջելը) torturing, racking.
ՃՎԱՐԵԼ, բ. bunch.
ՃՎԱՐՈՒՄ, գ. bunching.
ՃՎԵՆ, գ. (լաթ) rag, shred; (պատառ) scrap; ◊ **~ - ~ անել** tear to shreds/tatters.
ՃՎՃՎԱԼ, բ. (ծտերը) twitter, chirp; (մկները) squeak; (բարակ ձայնով) peep; (ճնճղալ) cheep.
ՃՎՃՎԱՆ, ա. chirping, twittering, squeaking; (ծվվոց հանող) squeaky.
ՃՎՃՎԱՑՆԵԼ, *տես* ՃՎՃՎԱԼ:
ՃՎ(Վ)ԱԼ, բ. squeak; peep; (ճնճղալ) cheep.
ՃՎ(Վ)ԱՆ, ա. squeaky.
ՃՎ(ՃՎ)ՈՑ } գ. (ծտերի) twitter, chirp; (մկնե-
ՃՎՎՈՑ } րի) squeak; (ճնճղոց) cheep.
ՃՏԱՔՋԵՋ, գ. *կենդ.* water-tiger.
ՃՏԱՔՈՒՅՆ, գ. nest.
ՃՐԱԳԻԾ, գ. line, route.
ՃՐԱԳԻՐ, գ. programme (*ամ.* program), plan; (նախագիծ) plan, project; (ուսումնական) syllabus, curriculum; (թատերական) playbill; (ռադիո) station/channel programme; (մարզ. մրցումների) fixture list, fixtures; (ձիարշավի) race-card; (քաղաքական) platform; ◊ **~ գծել** make/work out/formulate/develop a plan; **~ կազմել** make/draw up/design a programme.
ՃՐԱԳՐԱՀԵՆ, ա. program pirate.
ՃՐԱԳՐԱՅԻՆ, ա. programme, programmatic; ◊ **~ երաժշտություն** programed music.
ՃՐԱԳՐԱՇԱՐ, գ. series of programs.
ՃՐԱԳՐԱՎԱՐ, գ. (հեռուստատեսային) TV presenter.
ՃՐԱԳՐԱՎՈՐԵԼ, բ. plan; (հաշվիչ մեքենան) programme; ◊ **~ված ուսուցում** programmed learning.
ՃՐԱԳՐԱՎՈՐՈՂ, 1. ա. planning; (հաշվողական տեխն.) programming; 2. գ. (անձ) (computer) programmer.
ՃՐԱԳՐԱՎՈՐՈՒՄ, գ. planning; (հաշվիչ մեքենաների) programming.
ՃՐԱԳՐԱՑԱՆԿ, գ. repertoire.
ՃՐԱԳԻԵԼ, բ. plan; (նախագծել) project.
ՃՐԱԳՐՈՒՄ, գ. planning; (նախագծում) projecting.
ՃՐԱՐ, գ. envelope; (փաթաթան) cover; ◊ **սանիտարական ~** first-aid packet, field dressing.
ՃՐԱՐԵԼ, բ. envelope, cover.
ՃՐԱՐՈՒՄ, գ. envelopment.
ՃՐՏԵԼ, բ. taint, spot.
ՃՈՒԼԱՆԱԼ, բ. be lazy, (be) idle; get/become lazy/idle; ◊ **նա ~ում է տեղից շարժվել** he is too lazy to get up/move.
ՃՈՒԼՈՐԵՆ, մ. lazily, idly.
ՃՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. laziness, idleness; (թուլություն) indolence; ◊ **~ է իջել վրան** he is in a lazy mood; **~ը հաղթահարել** overcome one's laziness.
ՃՈՒԽ, գ. smoke; (տնտեսություն) household; ◊ **~ դառնալ** be burnt/reduced to ashes; **~ տալ** *տես* ՃԽԱՀԱՐԵԼ; **~ չի տեսել** he hasn't smelt powder; **~ի նման գրիվ գալ** vanish into smoke/thin air, end up in smoke; **առանց կրակի ~ չի լինում** there's no smoke without fire.
ՃՈՒԾ(Ք), գ. marrow; *փխբ.* (էությունը) essence; ◊ **մինչև ուղն ու ~ը** to the core, to the marrow of one's bones.
ՃՈՒՂԱԿ, գ. trap; (գաղցով) snare, noose; ◊ **~ սարքել** set a trap; *փխբ.* **մեկին ~ սարքել** set sb a trap; **~ն ընկնել** be caught in a trap; **~ը ~ի մեջ գցել** (en)snare, (en)trap.
ՃՈՒՂՐՈՒՂՈՒ, ձ. cock-a-doodle-do; ◊ **~ կանչել** crow.
ՃՈՒՅԼ, 1. ա. lazy, idle; 2. գ. lazy person, idler; *խսկց.* lazy-bones.
ՃՈՒՆԿ, գ. knee; ◊ **~ի բերել** force (sb) to his knees; **~ի գալ՝ իջնել՝ չոքել** kneel (before), fall on one's knees; **~ը խոնարհել** (բարևել) play up (to); **(մեկի) ~ը ծալել** gain/win a victory (over); **~ները թուլանալ՝ ծալվել** buckle/grow weak at the knees; **~ները ծեծել** tear one's hair out; **մինչև ~ը** up to one's knees, knee deep/high.
ՃՈՒՌ, ա. crooked, curved; wry; (սխալ) wrong, false, unfair; (թեք) slant(ing); (աննազնիվ) crooked; ◊ **~ հայացք** scowling look, sidelong glance; **~ հայելի** distorting mirror; **~ ճանապարհ** crooked path/way; *փխբ.* (վատ) unfair means; **~ նայել** look askew/aslant; (խոժոռ) scowl; **բանը ~ գնալ** go wrong, take a turn for the worse; **վիզը ~** with hanged head; (անօգնական) helpless; **~ նստել՝ ուղիղ խոսել** say sth. to sb's face.
ՃՈՒՌԱՉՔ, ա. squint-eyed, slant-eyed; (անպարկեշտ) lustful, lewd, lascivious.
ՃՈՒՌՏԻԿ, ա. a little crooked, slanting.
ՃՈՒՌՏԻԿ-ՄՈՒՌՏԻԿ, 1. ա. crooked; (ոչ հիտակ) perverse, wrong, awry; 2. մ. without discernment, indiscriminately.
ՃՈՒՌ(ՈՒ)ՄՈՒՌ, 1. ա. crooked, slanting; (ոչ հիտակ) false, unfair, indecent; 2. մ. crookedly, awry.
ՃՈՒՓ, գ. (թեքևակի) ripples, swell, surge, lop; ◊ **~ - ~, ~ ան ~** rising in waves, choppy; (թեքևակի) rippled.
ՃՈՒՓՔ, *տես* ՃՓԱՆՔ:
ՃՈՒՌՔԻԹ, ա. crooked-nosed.
ՃՓԱԼ, բ. be choppy/agitated; (թեքևակի) ripple; (ալեկոծվել) surge, billow, rise in waves; (ուժեղ ալեկոծվել) be rough, swell; (տատանվել) wave, sway; (վերուվար անել) rise, heave; *փխբ.* (եռալ) seethe.
ՃՓԱՆՔ, գ. choppiness, roughness; (թեքևակի) ripple; (ցայտուկ) splash, lopping.
ՃՓԻ, գ. *բսբ.* elm.
ՃՓՃՓԱԼ, *տես* ՃՓԱԼ:

Կ

Կ, կ the fifteenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) sixty, sixtieth.

ԿԱ(Ն), p there is/are.

ԿԱՓԵԼ, գ. cable; ◊ **էլեկտրական** ~ electric cable; **հեռախոսային** ~ telephone cable; **օդային** ~ overhead cable; **ստորգետնյա** ~ underground cable; **ստորջրյա** ~ submerged/seabed cable.

ԿԱԲԻՆԵՏ, գ. (աշխատասենյակ) study; (բուժական) consulting-room; (վիրաբույժի) surgery; (ատամնաբույժի) dental surgery/office; *քղք.* (կառավարության կազմ՝ նախարարների խորհուրդ) Cabinet (of Ministers).

ԿԱԲԻՆԵՏԱՅԻՆ, ա. cabinet; *փխբ.* (կյանքից կտրված) abstract, unpractical; ◊ ~ **գիտնական** armchair scientist; ~ **գիտություն** book-learning.

ԿԱԴԵՏ[1], գ. *հնգ.* cadet (student at a naval/military or air force college in Russia).

ԿԱԴԵՏ[2], գ. *քղք. հսկ.* Constitutional Democrat.

ԿԱԴԵՏԱԿԱՆ } ա. Cadet; ◊ ~ կուսակցություն
ԿԱԴԵՏԱՅԻՆ } Constitutional Democrats.

ԿԱԴՄԻՈՆ } գ. *բիմ.* cadmium; (դեղին
ԿԱԴՄԻՈՒՄ } ներկ) cadmium yellow.

ԿԱԴՐ[1], գ. cadre; (անձնակազմ) personnel; staff; *ռզմ.* (զորքի կայուն մասը) cadre; ◊ **~երի բաժին** personnel/human resources department; **~երի ընտրություն** personnel selection; **~երի պատրաստում** personnel training.

ԿԱԴՐ[2], գ. (կինոժապավեն) shot, sequence; (առանձին տեսարան, դրվագ, հատված) still.

ԿԱԴՐԱՅԻՆ, 1. ա. (կադրերին վերաբերող՝ հատուկ) personnel, cadre; *ռզմ.* regular; 2. գ. (հիմնական ծառայող) one of the key personnel, member of professional cadre; ◊ ~ **բանվոր** experienced/regular blue-collar worker; ~ **վինծառայող** regular.

ԿԱԴՐԻԼ, գ. (Ֆր. պար) quadrille.

ԿԱԶԱԿ, գ. Cossack.

ԿԱԶԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the Cossacks.

ԿԱԶԱՆՈՐԵԼ, p. recover; (զորացնել, ուժ տալ) invigorate; (աշխուժացնել, կենդանացնել) vivify; (թարմացնել) refresh; *փխբ.* (հոգեպես) brace, normalize.

ԿԱԶԱՆԻՉ, ա. life-giving, vivifying, resuscitating; (օդը) crisp, bracing; ◊ ~ **կլիմա** invigorating climate; *բժշկ.* ~ **միջոց** tonic; ~ **միջոցառումներ** sanitation measures.

ԿԱԶԱՆԻՎԵԼ, p. recover, get well.

ԿԱԶՄ[1], միայն ~ **ու պատրաստ** կապակցության մեջ՝ perfectly ready.

ԿԱԶՄ[2], գ. composition, structure; (անձնակազմ) personnel; (քիմիական բաղադրություն) chemical composition; (գրքի շապիկ) binding, book-cover; (աշխատակազմ) staff, membership; ◊ **սոցիալական** ~ social structure; **պրոֆեսորական** ~ the professorial staff.

ԿԱԶԱՏԱԼԻԾԵԼ, p. dissolve, disband, disorganize; (քայքայել) decompose; (լուծարքի ենթարկել, ցրել) liquidate, abolish, do away (with).

ԿԱԶԱՏԱԼՈՒԾՈՒՄ, գ. dissolution, disorganization, disintegration, disbandment; (քայքայում) decomposition; (լուծարում) liquidation, abolition.

ԿԱԶԱՏԱԽՈՒՍ, գ. anatomist.

ԿԱԶԱՏԱԽՈՒՍԱԿԱՆ, ա. anatomical.

ԿԱԶԱՏԱԽՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. anatomy; (մարդակազմություն) human anatomy.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊԱԿԱՆ, ա. organization(al); ◊ ~ **եզրակացություններ** practical conclusions.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊԵԼ, p. organize, arrange.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊԻՉ, ա. organizer.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊՉԱԿԱՆ, ա. organizational; ◊ ~ **տաղանդ** talent for organization; ~ **գործունեություն** organizational activities.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊՎԱԾ, ա. organized; (կարգապահ) disciplined, orderly; ◊ **լավ** ~ well-organized, smooth-running; ~ **հանցագործություն** organized crime.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. organization; (մարդու մասին) self-discipline.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊՎԵԼ, p. be/become organized.

ԿԱԶԱՏԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. organization; (հիմնարկ, ձեռնարկություն) institution, establishment, enterprise; ◊ **հասարակական** ~ non-governmental organization, NGO; **Միացյալ Ազգերի** ~ United Nations Organization, UNO; **մոր և մանկան առողջության պահպանման** ~ mother-and-child health/maternity institution; **պետական** ~ state institution; **կազմակերպության զարգացում** organization development; **կազմակերպության կառուցվածք** organization structure.

ԿԱԶԱՏՇԱՊԻԿ, գ. jacket, wrapper, dust-cover (տպգր.).

ԿԱԶԱՏԱՎՈՐԵԼ, p. form, mould; (զորքերը) raise; ◊ **գնացքը** ~ marshal a train; **կառավարություն** ~ form a government; ◊ **բնավորություն** ~ mould/build up the character.

ԿԱԶԱՏԱՎՈՐՎԵԼ, p. develop into, shape.

ԿԱԶԱՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. forming, formation; *ռզմ.* formation, raising.

ԿԱԶԱՏԱՏՈՒՆ } գ. bindery,
ԿԱԶԱՏԱՐԱՆ } bookbinder's shop.

ԿԱԶԱՏԱՐ, գ. bookbinder.

ԿԱԶԱՏԱՓՈԽԵԼ, p. alter; (ձևափոխել) modify, refashion.

ԿԱԶԱՏԱՓՈԽՎԵԼ, p. alter, undergo a modification.

ԿԱՋՄՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ } գ. alteration;
ԿԱՋՄԱՓՈԽՈՒՄ } (ձևափոխում) modification.

ԿԱՋՄԵԼ, բ. put together, make up; (բաղադրել) compose, compile; (հիմնադրել) found, establish; (նախատեսել) make up; (միացնել) form; (շարադրել) compose; ◊ **գիրքը** ~ bind the book.

ԿԱՋՄՎԱԾՔ, գ. structure, construction; (կազմություն) constitution; (կառուցվածք) build; ◊ **մարմնի** ~ figure, form, constitution, shape.

ԿԱՋՄՎԵԼ, բ. form, consist; (ստեղծվել, կազմակերպվել) shape; (գոյանալ) form; (հիմնվել) be founded/established.

ԿԱՋՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. structure; (բաղադրություն) composition.

ԿԱԹ[1], գ. milk; *փխբ.* (սպիտակ գույն) milky, milky-white; ◊ **անքաշ** ~ whole/unskimmed milk; **խտացրած** ~ condensed/evaporated milk; **ծտի** ~ pigeon's milk; ~ **կարել** turn milk-white; ~**ի փոշի** dried/powder milk; **քաշած/զտած** ~ skim(med) milk; ~**ը շրթունքներին դեռ չի չորացել** he is too young/green, he is just a baby; **մոր** ~**ի հետ ծծած լինել** imbibe/take in with one's mother's milk; **(մոր)** ~**ը քթից բերել** give it hot to sb; ~**ը փսորվել** curdle; *փխբ.* (գործը փչանալ) change for the worse; *բրբ.* ~**ն ու կորեկ դառնալ** make friends (with).

ԿԱԹ[2], *տես* ԿԱԹԻԼ; ◊ ~ - ~ drop by drop.

ԿԱԹԵԼ, բ. drip, drop; (բարակ) dribble; (ծորալ) flow, run; (պտուղը) drop; (արցունքները) stream/run down; (անձրևաջուրը) rain, drip; (արյունը, քրտինքը) drip.

ԿԱԹԵՑՆԵԼ, բ. drop, pour out (by drops), spot (with), spill (on); *փխբ.* (տարածել) spread; ◊ **արևը լույս էր** ~**նում** the sun was spreading light.

ԿԱԹԻԼ, գ. drop, drip; (նվազագույն մասնիկ) a bit, a grain, a little; *փխբ.* (չափազանց քիչ) a little, a tiny bit; (հեղուկ դեղ) drops; ◊ **ինչպես ջրի երկու** ~ as like as two peas; ~ **առ** ~ drop by drop, drip by drip; **մի** ~ **ավելացնել** add just a drop/bit; **մի** ~ **ծովում** a drop in the ocean; **մինչև արյան վերջին** ~**ը կռվել** fight to the last; **ոչ մի** ~ **բերանը չվերցնել** never touch wine; **վերջին** ~**ը** the drop to fill the cup, the last straw; **ոչ մի** ~ not a bit, not an ounce.

ԿԱԹԻԼԱՅԻՆ, ա. ◊ ~ **ներարկում** infusion, intravenous feeding/administration.

ԿԱԹԻԼՔ, գ. dripping snow, thaw; (կաթիլների թափվելը) drip of melting/thawing snow, dripping.

ԿԱԹԿԱԹԱԼ } բ. fall (in drops), pour out drop
ԿԱԹԿԱԹԵԼ } by drop; (անձրևը) drizzle.

ԿԱԹՆԱՔԵՐ, ա. lactiferous, milky.

ԿԱԹՆԱԳԵՂՁ, գ. *կմխա.* mamma (pl.-ae).

ԿԱԹՆԱԳՈՒՅՆ, ա. milk-white.

ԿԱԹՆԱԹԹՈՒ, գ. *մսնգ.* lactic acid.

ԿԱԹՆԱԹՈՒՅՐ, *տես* ԿԱԹՆԱԳՈՒՅՆ:

ԿԱԹՆԱԽՀԱՆՈՑ, գ. dairy kitchen; ◊ **մանկական** ~ infant formula kitchen.

ԿԱԹՆԱՍՏ, գ. *բժշկ.* thrush.

ԿԱԹՆԱԾԾԱԿ } գ. (baby's) dummy,
ԿԱԹՆԱԾԾԻՉ } soother.

ԿԱԹՆԱԿԵՐ, ա., գ. suckling, suckler; (կրծքի երեխա) (breast-feeding) baby, infant in arms; *փխբ.* (դեռահաս, անփորձ) greenhorn, unfledged youth; *ամ.* sucker; *գռհկ.* cissy, sissy; ◊ **հալալ** ~ blameless, faultless, honest.

ԿԱԹՆԱՀԱՄ, ա. tasting of/like milk, having the taste of milk; *փխբ.* (հաճելի) pleasant; *փխբ.* (անմեղ) innocent; ◊ **բերանում դեռ** ~**է** he/she is still green.

ԿԱԹՆԱՀՈՏ, 1. գ. the smell of milk; 2. ա. having the smell of milk; *փխբ.* (դեռահաս) greenhorn , unfledged youth.

ԿԱԹՆԱՀՈՒՆԾ, գ., ա. milk-loaf, fancy bread; ◊ ~ **գաթա** gata, a traditional Armenian dry pastry; ~ **խմոր** fancy short pastry.

ԿԱԹՆԱՀՎԱԾԵՂ, գ. scrambled eggs.

ԿԱԹՆԱԼՔՅՈՒՐ, գ. (անուշահամ ջուր ունեցող) mountain spring.

ԿԱԹՆԱՆԱԾ, *տես* ԿԱԹՆԱՊՈՒՐ:

ԿԱԹՆԱՄԹԵՐՔ, գ. dairy produce.

ԿԱԹՆԱՄԾԱԿՈՒՄ, գ. dairying; ◊ ~**ման ֆերմա** dairy farm.

ԿԱԹՆԱՄՇՈՒԽ, ա. milky; ◊ ~ **լեռներ** milky mountains.

ԿԱԹՆԱՄՈՒՐԹ, ա. milken; ◊ ~ **աղջիկ** fed on milk and water, having white and delicate skin.

ԿԱԹՆԱՅԻՆ, ա. dairy, creamery; *փխբ.* (կաթնանման) like milk, milky; ~ **կոկտեյլ** milkshake.

ԿԱԹՆԱՆԱՄՆԱՊԱՀԱԿԱՆ, ա. dairy (cattle); ◊ ~ **ֆերմա** dairy farm.

ԿԱԹՆԱՆԱՄՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dairy-cattle farming.

ԿԱԹՆԱՇԱՔԱՐ, գ. *քիմ.* lactose, milk-sugar.

ԿԱԹՆԱՇԻԼԱ, գ. milk porridge.

ԿԱԹՆԱՇԻՄՈՒԿ, գ. whey, buttermilk.

ԿԱԹՆԱՇՈՒՌ, գ. curds, cottage cheese.

ԿԱԹՆԱՉԱՓ, գ. lactometer, milk-gauge.

ԿԱԹՆԱՊԱՏԿԻՐ, գ. frosted glass.

ԿԱԹՆԱՊՈՒՐ, գ. milk soup.

ԿԱԹՆԱՍԵՐ, *տես* ՍԵՐՈՒԾՔ:

ԿԱԹՆԱՍՈՒՆ, գ. mammals; ա. mammalian.

ԿԱԹՆԱՎԱՃԱՌ, գ. milkman, dairyman.

ԿԱԹՆԱՏԱՄՆԵՐ, գ. milk-teeth, baby-teeth.

ԿԱԹՆԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dairy-farm.

ԿԱԹՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. milk yield, milking capacity.

ԿԱԹՆԱՏՈՒ, ա. milk-producing, yielding/giving much milk; ◊ ~ **կով** milker, milch cow; ~ **կենդանիներ** milch animals.

ԿԱԹՆԱՓՈՇԻ, գ. milk powder.

ԿԱԹՆԱՓՐՓՈՒՐ, գ., ա. (կաթի փրփուր) milk froth/foam; (կաթի փրփուրի նման) like milk froth/foam.
ԿԱԹՆԵՂԲԱՅՐ, գ. foster-brother.
ԿԱԹՆԵՂԵՆ, *տես* ԿԱԹՆԱՄԹԵՐՔ:
ԿԱԹՆՈՎ, գ. pudding (made with milk), rice and milk soup.
ԿԱԹՆՈՒԿ, գ. *բոտ.* spurge, euphorbia; (չհասունացած) green, unripe.
ԿԱԹՈԳԻՆ, 1. ա. ardent; (բուռն) fervent, fervid; (ջերմ) affectionate, warm-hearted; 2. մ. affectionately, heartily.
ԿԱԹՈԼԻԿ, գ., ա. (եկեղեցի, մարդ) (Roman) Catholic.
ԿԱԹՈԼԻԿԱԿԱՆ, ա. (Roman) Catholic.
ԿԱԹՈԼԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ուսմունքը) (Roman) Catholicism; (մարդկանց ամբողջությունը) the Catholic world.
ԿԱԹՈՂԻԿԵ, գ. Catholic, Roman Catholic; (մայր եկեղեցի) cathedral.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ, գ. Catholicos, the supreme patriarch of all Armenians.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patriarch's order, patriarchate.
ԿԱԹՈՑԻԿ, գ. *բժշկ.* pipette, medicine dropper.
ԿԱԹՍԱ, գ. pan, *հնց.* cauldron; (չոգեխաշելու) stew-pan; (կոթավոր) saucepan; (պղնձե) copper pan; (չոգեկաթսա) boiler, steamer.
ԿԱԹՍԱՅԱԳՈՐԾ, գ. boiler-maker, brazier.
ԿԱԹՍԱՅԱՁԵՎ } ա. cauldron-shaped.
ԿԱԹՍԱՅԱՆՄԱՆ }
ԿԱԹՍԱՅԱՆՈՑ } գ. boiler-room,
ԿԱԹՍԱՅԱՏՈՒՆ } boiler-house.
ԿԱԹՍԱՅԻԿ, գ. pot; *զին.* mess-tin.
ԿԱԹՎԱԾ, գ. *բժշկ.* apoplexy, apoplectic stroke; (ցնդա) fit, seizure; (անդամալուծություն) paralysis, palsy.
ԿԱԹՎԱԾԱՀԱՐ, 1. գ. *բժշկ.* paralytic, apoplectic; 2. ա. paralized, palsied, having a stroke; *փխբ.* (անզորացած, քայքայված) paralysed; ◊ **~ երկիր** a country in gridlock; **~ տնտեսություն** gridlocked/paralysed economy; **~ անել** paralyse; **~ լինել** be paralysed, have a stroke.
ԿԱԹՎԱԾԱՀԱՐԵԼ, p. paralyse, give sb a stroke; *փխբ.* (ապշեցնել) petrify.
ԿԱԹՎԱԾԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. stroke, apo-
ԿԱԹՎԱԾԱՀԱՐՈՒՄ } plexy, paralysis, palsy; *փխբ.* (անկում, քայքայում) fall, decay, petrifaction.
ԿԱՁ, գ. *բրբ.* hank, skein; (մանած թելի փաթույթ) yarn, thread; (ծանրության միավոր՝ 167 գր.) unit of weight equal to 167 gr.
ԿԱԼ, գ. threshing-floor; (գործողությունը) thrashing; ◊ **~ անել** thrash, thresh; **~ը քամել** winnow; **~ի վրա հասնել** be in time for (sth good).
ԿԱԼԱՆԱՆՈՒՑ, գ. a police/prison cell.
ԿԱԼԱՆԱՎԱՅՐ, գ. place of confinement/imprisonment.
ԿԱԼԱՆԱՎՈՐ, գ. prisoner, convict; ◊ **քրեական ~** criminal; **քաղաքական ~** political prisoner.
ԿԱԼԱՆԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. convict; ◊ **~ ջոկատներ** convict labour gang/unit.
ԿԱԼԱՆ(ԱՎՈՐ)ԵԼ, p. detain, imprison, arrest, put under arrest.
ԿԱԼԱՆ(ԱՎՈՐ)ՎԵԼ, p. be under arrest.
ԿԱԼԱՆ(ԱՎՈՐ)ՈՒՄ, գ. detention, arrest; (ունեցվածքի կն) attachment, sequestration, seizure.
ԿԱԼԱՆԱՏԵՂ(Ի), *տես* ԿԱԼԱՆԱՎԱՅՐ:
ԿԱԼԱՆԱՏՈՒՆ, գ. prison, jail, gaol.
ԿԱԼԱՆԴ, գ. shackles, fetters, irons; (ձեռքերի՝ ոտքերի) handcuffs, manacles; *տեխ.* tire.
ԿԱԼԱՆԴԱԳՈՐԾ, գ. *մանգ.* bandage-maker.
ԿԱԼԱՆԴԱՎՈՐ, ա. handcuffed, fettered.
ԿԱԼԱՆՉ(ՈՑ), գ. howl, howling.
ԿԱԼԱՆՉԵԼ, p. howl; *փխբ.* wail.
ԿԱԼԱՆՔ, գ. detention, custody, arrest; (գույքի, գումարի) attachment, sequestration, seizure; ◊ **~ի ենթարկել** take into custody; **~ի տակ առնել** arrest, put under arrest, imprison.
ԿԱԼԱՏԱԿ, գ. cob, husk, corn silk.
ԿԱԼԱՏԵՂ, գ. threshing floor.
ԿԱԼԱՔԱՐ, գ. *քիմ.* soda.
ԿԱԼԻՈՒՄ, գ. *քիմ.* potassium.
ԿԱԼԻ(ՈՒՄ)ԱԿԱՆ } ա. *քիմ.* potassium.
ԿԱԼԻՈՒՄԱՅԻՆ }
ԿԱԼՄԻԿ, գ. the Kalmuck(s).
ԿԱԼՄԻԿԱԿԱՆ, ա. Kalmuck.
ԿԱԼՈՐԻԱ, գ. calorie.
ԿԱԼՈՐԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. calorific value/content.
ԿԱԼՈՐԻԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* calorimeter.
ԿԱԼՈՑ, գ. (գործողությունը) threshing; (ժամանակը) harvest (season).
ԿԱԼՍԵԼ, p. thresh, thrash.
ԿԱԼՍԻՉ, գ. (մեքենան) threshing-machine, thresher; (մարդը) thresher.
ԿԱԼՍՈՂ } գ. thresher, thrasher.
ԿԱԼՍՈՐԴ }
ԿԱԼՍՈՒՄ, գ. threshing, thrashing.
ԿԱԼՎԱԾԱԳԻՐ } գ. deed of purchase.
ԿԱԼՎԱԾԱԹՈՒՂԹ }
ԿԱԼՎԱԾԱՎԱՐՁ, գ. rent, rental; ◊ **~ի իրավունք** tenant right; **~ից ազատված** rent-free.
ԿԱԼՎԱԾԱՏԵՐ, գ. lord of the manor, landed gentleman; (հողատեր) landowner, landlord; (սեփականատեր) proprietor.
ԿԱԼՎԱԾԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. landlord's estate/property; ◊ **~յան վերացում** abolition of landlord property rights/ownership.
ԿԱԼՎԱԾՈՒՆ, գ. country estate, manor-house.
ԿԱԼՎԱԾ(Ք), գ. estate, landed property; *փխբ.* (հողային տարածություն) land mass; (շինություններով, ծառերով) real property, real estate.
ԿԱԼՎԻՐ, գ. thresher.
ԿԱԼՑԻՈՒՄ, գ. *քիմ.* calcium.

ԿԱԼՑԻՈՒՄԱԿԱՆ } ա. calcic.
ԿԱԼՑԻՈՒՄԱՅԻՆ }

ԿԱԽ, ա. hanging, flabby, sagging; ◊ **~ անել՝ տալ** hang; **~ գցել** lower, drop, sink; **~ ընկնել** hang, be suspended; **մազից ~** hanging by a thread; **օդից ~** be in the air.

ԿԱԽԱԿԱՆՋ, 1. ա. lop-eared; *փխր.* (հիմար) stupid; 2. գ. *փխր.* (ավանակ) ass, donkey.

ԿԱԽԱՂԱՆ, գ. gallows, gibbet; ◊ **~ բարձրացնել՝ հանել** hang, string up.

ԿԱԽԱՆ, գ. bunch of fruits/vegetables hung up for storing.

ԿԱԽԱՐԱՆ, գ. peg, rack, stand; (միջանցքում) hall-stand; (հանդերձարան) cloak-room.

ԿԱԽԱՐԱՆ, գ. witch, magician, sorcerer, wizard; *ամ.* voodoo; *փխր.* (դյութող՝ հմայող՝ գերող անձ) bewitching, enchanting, fascinating person; (գուշակող) soothsayer; (հրաշագործ) miracle-man, wonder-worker, thaumaturge.

ԿԱԽԱՐԱԿԱՆ, ա. magic; (զարմանահրաշ) bewitching; (հրապուրիչ) enchanting; ◊ **~ աշխարհ** magic world; **~ գավազան** magic wand; **~ գեղեցկություն** enchanting beauty; **~ թագավորություն** Fairyland, enchanted kingdom; **~ լապտեր** magic lantern; **~ շրջան** vicious circle.

ԿԱԽԱՐԴԱՆՔ } գ. magic, sorcery,
ԿԱԽԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ } witchcraft; *փխր.* (դյութանք) charms, fascination.

ԿԱԽԱՐԴԵԼ, բ. bewitch, practice witchcraft, conjure, cast a spell upon; *փխր.* (դյութել, հմայել) charm, fascinate, captivate.

ԿԱԽԱՐԴԻՉ, ա. magic, bewitching; (հմայիչ) fascinating, charming, captivating; (դյութիչ) enchanting.

ԿԱԽԱՐԴՎԵԼ, բ. be bewitched/spell-bound; *փխր.* (հմայվել) be charmed/taken (with).

ԿԱԽԱՐԴՈՒՀԻ, գ. enchantress, sorceress; (բախտագուշակ) fortune-teller, crystal-ball reader.

ԿԱԽԱՐԴՈՒՄ, գ. enchantment, fascination, captivation; (բախտագուշակում) fortune-telling.

ԿԱԽԳԼՈՒԽ, ա. discreet, reserved, reticent; *խսկց.* buttoned up; (լռակյաց) taciturn, silent (հաշվենկատ) prudent, calculating.

ԿԱԽԵԼ, բ. hang (up), suspend; (կախաղան բարձրացնել) hang.

ԿԱԽԻՉ, գ. peg, rack, stand; (զգեստի) coat hanger; (պատի վրա) hook; (առանձին) rack, stand; (հագուստի վրա) tab; (զգեստապահարանում) hanger.

ԿԱԽՅԱԼ, ա. suspended; (որոշ հանգամանքներով պայմանավորված) dependent (on), depending on, provided.

ԿԱԽՈՎԻ, ա. hanging, pendent, suspended; ◊ **~ առաստաղ** suspension ceiling; **~ կամուրջ** suspension bridge; **~ կողպեք** padlock; **Շամիրամի ~ այգիներ** Hanging Gardens of Babylon.

ԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dependence; ◊ *պատմ.* **ճորտական ~** serfdom, bondage.

ԿԱԽՎԵԼ, բ. hang (on); *խսկց.* cling to; (թեքվել, խոնարհվել) droop; (ինքնասպանություն գործել) hang oneself; ◊ **մեկի վզից ~** hang on sb's neck.

ԿԱԽՈՒՄ, գ. dependence; ◊ **~ ունենալ** depend on; *քեր.* **~ման կետեր** (three) dots; dot, dot, dot; **~ման կետեր դնել** leave the question open.

ԿԱՃԱՆ, գ. path, track.

ԿԱԿԱՋ, 1. գ. (անձ) stutterer, stammerer; 2. ա. stammering, stammered.

ԿԱԿԱՋԵԼ, բ. stammer, stutter.

ԿԱԿԱՋՈՒԹՅՈՒՆ } գ. stammer(ing),
ԿԱԿԱՋՈՒՄ } stutter(ing).

ԿԱԿԱՈ, գ. (փոշին) cocoa; (ըմպելիք) hot chocolate; (ծառը) cocoa tree; ◊ **~ի յուղ** cocoa-seed oil.

ԿԱԿԱՉ, գ. poppy; (պլաստիկակաչ) tulip.

ԿԱԿԱՐԴ, *տես* ԿՈԿԱՐԴ:

ԿԱԿԱՂԱՄՈՐԹ, գ. (անողնաշարավոր կենդանի) spineless; (կակուղ մոլոր ունեցող) soft; *փխր.* (փափկակյաց) effiminate, delicate; *փխր.* (թուլամորթ) weak-willed, characterless.

ԿԱԿԼԱՑՆԵԼ, բ. make soft, soften; *փխր.* (մեղմացնել) mollify, make tender; (համոզել) persuade.

ԿԱԿԼԵԼ, բ. soften, become soft, grow softer; (մեղմանալ) grow softer/mild; (զիջել) yield (to).

ԿԱԿՏՈՒՍ, գ. *բսբ.* cactus.

ԿԱԿՈՂ, ա. soft, gentle; *փխր.* (մեղմ, քնքուշ) mild; *փխր.* (զիջող, ամաչկոտ) yielding, bashful; ◊ **~ դամար** weak point/side, the sensitive chord, raw nerve; **~ տեղին կպնել** strike a raw nerve; **գլխի տակ ~ բարձ դնել** lull sb's fears/suspicions; betray sb's trust.

ԿԱՀԱՎՈՐԱՆՔ, գ. furnishings; (կահույքի դասավորում) furnishing; *բաուեր.* set.

ԿԱՀԱՎՈՐԵԼ, բ. furnish.

ԿԱՀԱՎՈՐՈՒՄ, գ. furnishing.

ԿԱՀԿԱՐԱՍԻ, գ. furniture, utensils.

ԿԱՀՈՒՅՔ, գ. furniture.

ԿԱՀ(ՈՒՅՔ)ԱԳՈՐԾ, գ. furniture-maker.

ԿԱՀՈՒՅՔԱԳՐԵԼ, բ. make inventory, take stock (of).

ԿԱՀՈՒՅՔԱԳՐՈՒՄ, գ. making inventory, taking stock.

ԿԱՀՈՒՅՔԱՊԱՍՏԱՌ, գ. upholstery.

ԿԱՀՈՒՅՔԱՎԱՃԱՌ, գ. furniture-dealer.

ԿԱՂ, ա. lame, limping; *փխր.* (պակասավոր) a bit crazy; ◊ **խելքից ~ (լինել)** have a screw loose, he is not all there; **~ էշով քարավան մտնել** be unfit for the work, not to be fit.

ԿԱՂԱԼ, բ. limp, hobble; *փխր.* (թերանալ) be poor; (լիարժեք չլինել) leave much to be de-

sired, be far from perfect; (չափօրինակին չհամապատասխանել) not to be up to standard; ◊ **աջ ոտքից** ~ be lame in the right leg; **երկու ոտքից** ~ be lame in both legs.

ԿՂԱՄԱԽ(Ի), գ. *բոտ.* asp.

ԿՂԱՄԲ, գ. *բոտ.* cabbage; (կանաչ) broccoli; ◊ **բրու** ~ sauerkraut.

ԿՂԱՆԴ, գ. New Year's day; (ամսվա սկիզբը) the beginning/the first days of the month.

ԿՂԱՊԱՆ, գ. (կոշիկի) bootlast, boot-tree; (չարլոն, ձև) mould; *տեխ.* template, pattern; (նմուշ, օրինակ) model, pattern; ◊ **կոշիկը** ~ **դնել** put shoes on the last, have shoes stretched; **~ի մեջ դնել** limit (to), restrict (to), fetter, bind.

ԿՂԱՊԱՐԱԳՈՐԾ, գ. *մանգ.* modeller, pattern-maker, moulder.

ԿՂԱՊԱՐԱՅԻՆ, ա. *տեխ.* pattern, template *փխբ.* banal; (չարլոն, ծեծված, մաշված) hackneyed, unoriginal, trite, stereotyped.

ԿՂԱՊԱՐԵԼ, բ. *տեխ.* mould, cast; *փխբ.* (ամփոփել, ձև տալ) shape, fashion, model; (սահմանափակել) limit (to), restrict (to), fetter, bind.

ԿՂԻՆ, գ. (պնդուկ) nut, hazelnut; ◊ **խոզի** ~ acorn.

ԿՂԿԱՆՉ, գ. howl, howling; *փխբ.* (քամու ոռնոց) wail.

ԿՂԿԱՆՉԵԼ, բ. howl, whine, wail; *փխբ.* (լամիլ) wail.

ԿՂՆԵ, ա. oak; ◊ ~ **սեղան** oak table.

ԿՂՆԵՓԱՅՏ, գ. oak wood.

ԿՂՆԻ, գ. *բոտ.* oak tree; *փխբ.* (դիմացկուն, ջլապինդ) strong, sinewy.

ԿՂՆՈՒՏ, գ. oak wood/forest, grove; (պնդուկենու) hazel-copse.

ԿՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lameness, limping.

ԿՆԴ, գ. (թաղիք) felt.

ԿՆԴԱՄ, գ. academy; ◊ **գիտությաև** ~ Academy of Sciences.

ԿՆԴԵ, **ԿՆԴՅԱ** } ա. (of) felt.

ԿՆԴՅԱԿ, գ. valenki (type of Russian felt boot).

ԿԱՄ, գ. *գյուղտ.* threshing-machine, thresher.

ԿԱՄ, շ. or; ◊ ~ **եթե** or if; ~ - ~ either ... or; ~ **թե չէ** or if not; ~ **թե** ~ **գուցե** or perhaps; ~ **աղն է պակաս, ~ մաղը** *ասգլ.* be in need of sth

ԿԱՄԱ, մ. willingly, eagerly; ◊ ~ - **ակամա** willy-nilly, whether one likes it or not.

ԿԱՄԱԶՐԿԵԼ, բ. deprive sb of his willpower, make a person act against his will.

ԿԱՄԱԶՈՒՐԿ, ա. weak-willed, spineless, backboneless, feeble; *փխբ.* (անվճռական, ոչ սկզբունքային) having no will of his own, unprincipled, unscrupulous.

ԿԱՄԱԾԻՆ, ա. optional, arbitrary.

ԿԱՄԱԿ, 1. ա. (ցանկալի, հաճելի) pleasant, willing; 2. գ. (սրտի կամեցած բաները) wished-for thing, whatever one's heart wishes.

ԿԱՄԱԿԱՏԱՐ, 1. ա. submissive (to), obedient (to), resigned (to), obliging; 2. գ. (հաճոյակատար) myrmidon, minion; *հնց.* servant; *փխբ.* fawner; (լակեյ) menial; (ծառա) servitor; (ստորադրյալ) underling.

ԿԱՄԱԿՈՐ, 1. ա. obstinate, stubborn, pig-headed; (ըմբոստ) refractory, restive; (համառ) opinionated; (խռովկան) te(t)chy, testy; 2. գ. pighead, obstinate/stubborn person.

ԿԱՄԱԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obstinacy, stubbornness; ◊ ~ **անել** persist (in).

ԿԱՄԱՅԱԿԱՆՈՒՐԵՆ, մ. arbitrarily, at will; self-willed.

ԿԱՄԱՅԱԿԱՆ, ա. wilful; (իմքնակամ) self-willed, arbitrary; (կամակոր) wayward; (իմքնագլուխ, ոչ օրինական) arbitrary; (անհիմն) groundless, unfounded; ◊ ~ **եզրակացություն** arbitrary/groundless conclusion.

ԿԱՄԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wilfulness; voluntarism (տնտ.); (իմքնակամություն) self-will; (բռնակալություն) tyranny; (ըմբոստություն) whim, caprice; (կամակորություն) waywardness.

ԿԱՄԱՅԻՆ, ա. volitional, of one's free volition; (կամքի թելադրանքով) volitional; (ուժեղ կամքի տեր) strong-willed, resolute, determined.

ԿԱՄԱՎՈՐ, 1. ա. voluntary, free-will; 2. գ. (անձ) volunteer; (իմքնակամ զինվորագրված) volunteer; ◊ ~**ների ջոկատ** volunteer detachment; ~ **գործընկերություն** partnership at-will.

ԿԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ, 1. ա. voluntary, volunteer; 2. գ. (անձ) volunteer.

ԿԱՄԱՐ, գ. arch, vault; *փխբ.* (երկնակամար) firmament; *բնստ.* the vault/canopy/dome of heaven; ◊ ~ **կապեց** a rainbow appeared; **հաղթական** ~ triumphal arch.

ԿԱՄԱՐԱԶԱՐԴ, ա. linked by an arch/by arches, arched, vaulted.

ԿԱՄԱՐԱԾԱԾԿ, ա. arched, vaulted.

ԿԱՄԱՐԱԿԱՊ, ա. linked by an arch/by arches, vaulted; ◊ ~ **կամուրջ** arched bridge.

ԿԱՄԱՐԱԿԵՐՏ, ա. built with an arch/arches; arched, vaulted.

ԿԱՄԱՐԱՁԵՎ, ա. archshaped, vaulted, bow-shaped.

ԿԱՄԱՐԱՇԱՐ, գ. *ճարտ.* arcade.

ԿԱՄԱՐԱՇԵՆ, *տես* ԿԱՄԱՐԱԿԵՐՏ:

ԿԱՄԱՐԱՎՈՐ, ա. arched, vaulted.

ԿԱՄԱՑ, մ. slowly, unhurriedly; (դանդաղ) slowly; (ցածրաձայն) quietly; (մեղմ) gently; (զգույշ) softly; ◊ ~ - ~ slowly, gradually, little by little, step by step.

ԿԱՄԲՈՋԱԿԱՆ, ա. Cambodian.

ԿԱՄԲՈՋԱՑԻ, գ. Cambodian.

ԿԱՄԲՈՋԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Cambodian, the Cambodian language.

ԿԱՄԵԼԻԱ, գ. *բսբ.* camellia.

ԿԱՄԵՆԱԼ, բ. want, like; (ցանկանալ) wish, desire; (ձգտել) intend (to do sth), aim (at), strive (for); (պահանջել) require.

ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ, ա. *երաժշտ.* chamber; ◊ **~ երաժշտություն** chamber music; **~ համերգ** chamber concert.

ԿԱՄԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. volition, will, willingness; (բարյացակամություն) benevolence, kindness, willingness; (ցանկություն) wish, desire; ◊ **բարի ~** goodwill.

ԿԱՄԸՆՏՐԱԿԱՆ, ա. facultative.

ԿԱՄՈՎԻՆ), ա. voluntarily, willingly, of one's accord/own free will.

ԿԱՄՈՒՐՋԱԿ, գ. *ճկ.* footbridge, small bridge; (հրացանի) bridge; (նավապետական դիտակետ) captain's bridge.

ԿԱՄՈՒՐՋԱՇԱՏ, ա. with/having many bridges.

ԿԱՄՈՒՐՋԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bridge-building.

ԿԱՄՈՒՐՋԵԼ, բ. bridge.

ԿԱՄՈՒՐՋ, գ. bridge; (կախովի) suspension-bridge; (շարժական) draw-bridge; (բացվող) opening bridge; (երկաթուղային) railway bridge; ◊ **~ կապել՝ գցել** build/throw a bridge; **իր հետևից այրել բոլոր ~ները** burn one's bridges.

ԿԱՄՔ, գ. will; (ձգտում, ցանկություն) intention, wish, desire; ◊ **ազատ ~** free will; **բարի ~ի տեր մարդիկ** people of good will; **~ը կատարել** execute/fulfil/carry out one's will; **~ի ուժ** willpower; **~ին թողնել** at will; **~ին հակառակ** against one's will, in spite of oneself; **իր ~ով գնալ** go of one's own free will; **ձեր ~ն է** as you please/like.

ԿԱՅԱՋՈՐ, գ. *ռզմ.* garrison.

ԿԱՅԱՋՈՐԱԿԱՆ, ա. garrison; ◊ **~ շինություններ** garrison buildings, barracks; **~ ծառայություն** garrison service.

ԿԱՅԱՆ, գ. stop, station; stand; (կացարան, օթևան) refuge, asylum, sanctuary; (հատուկ աշխատանքների համար) station, experiment station; ◊ **բևեռախույզների ~** polar/arctic station; **բուժօգնության ~** surgery; *ամ.* emergency room; *զին.* aid post; **մեքենաների ~** carpark, parking lot; **տաքսիների ~** taxi rank/park, (taxi)cab station; **օդերևութաբանական ~** meteorological centre.

ԿԱՅԱՆԱԼ, բ. (տեղի ունենալ) take place; (իմաստը՝ էությունը կազմել՝ լինել) consist (in sth), be (sth); ◊ **հանդիսավոր ~ցավ** a meeting took place.

ԿԱՅԱՐԱՆ, գ. station; (հանգրվան) refuge, haven; ◊ **երկաթուղային ~** railway; *ամ.* railroad station; **~ի պետ** station master.

ԿԱՅԱՐԱՆԱՄԵՐՁ, ա. adjacent to the station.

ԿԱՅԱՑՆԵԼ, բ. carry out, realize, fulfil, accomplish; ◊ **որոշում ~** decide, make a decision; **վճիռ ~** pass sentence (on), sentence; **դատական վճիռ ~** give/pronounce judgement/the verdict.

ԿԱՅԱՑՎԵԼ, բ. come true/to be.

ԿԱՅԾ, գ. spark, sparkle; (լույս) light; (լուսավոր փայլուն կետ) sparkling/twinkling spot; *փխբ.* (փայլատակում) flash of fire, ember; *փխբ.* (եռանդ, հոգու ջերմություն) warmth of heart; ◊ **~ տալ** sparkle, scintillate.

ԿԱՅԾԱԿ, գ. lightning; ◊ **գնդաձև ~** globe-lightning, fire-ball; **զիգզագաձև ~** forked lightning; **~ հեռագիր** lightning-cable, express cable; **~ի արագությամբ** with lightning speed; **~ին տալ** flash.

ԿԱՅԾԱԿԵԼ, բ. lighten; *փխբ.* (փայլել, շողալ) glitter, sparkle, flash; *փխբ.* (ապշապաղելիորեն շանթել) flabbergast.

ԿԱՅԾԱԿՆԱՔԱՐ, մ. with lightning speed, fast as lightning.

ԿԱՅԾԱԿՆԱՀԱՐ, ա. struck by lightning; ◊ **~ անել** hit by lightning; **~ լինել** be thunderstruck; be struck by lightning.

ԿԱՅԾԱԿՆԱՀԱՐԵԼ, բ. strike/hit by lightning.

ԿԱՅԾԱԿՆԱՁԵՎ, ա. like forked lightning.

ԿԱՅԾԱԿՆԱՅԻՆ, ա. swift, headlong; (ակնթարթային) impetuous; ◊ **~ արագությամբ** with lightning speed, like lightning.

ԿԱՅԾԿԼՏԱԼ, **ԿԱՅԾԿԼՏԵԼ** } բ. sparkle, twinkle; (փայլել) glitter, glare.

ԿԱՅԾՀԱՆ, գ. (չախմախ) flint (formerly used for kindling fire).

ԿԱՅԾԱՆ, գ. (pair of) tongs, fire-irons, fire-tongs.

ԿԱՅԾԱՆՄԲԻՉ, գ. *տեխ.* spark-extinguisher, spark-preventer.

ԿԱՅԾՈՒ, գ. (բսբ.) կարմիր հաղարջ։

ԿԱՅԾՈՒԻԿ[1], գ. glow-worm; (թռչող) fire-fly.

ԿԱՅԾՈՒԻԿ[2], **ԿԱՅԾՈՒՌՈՒՑՔ** } գ. *բժշկ.* (թարախապալար) carbuncle.

ԿԱՅԾՔԱՐ, գ. *երկրբ.* flint; *փխբ.* heart of stone/flint.

ԿԱՅՄ, գ. mast; *տեխ.* mast tower; ◊ **ռադիոկայանի ~** radio tower.

ԿԱՅՄԱՀԱՐԹԱԿ, գ. *ծով.* top.

ԿԱՅՄԱՅԱՐ, գ. *ծով.* topmast.

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ, ա. imperial.

ԿԱՅՍՐ, գ. emperor.

ԿԱՅՍՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. empire.

ԿԱՅՍՐՈՒՀԻ, գ. empress.

ԿԱՅՏԱՌ, ա. sportive, frisky; (զվարթ) cheerful; (աշխույժ) lively; (ժիր) pert; ◊ **~ երեխա** lively child.

ԿԱՅՏԱՌԱՆԱԼ, բ. become cheerful, frisk, gambol, romp.

ԿԱՅՏԱՌԱՏԵՍ(Ք), ա. radiant; frisky; ◊ **~ երիտասարդներ** radiant youth.

ԿԱՅՏԱՌԱՑՆԵԼ, բ. stimulate, invigorate; ◊ **օդը ~նում է** the air is bracing.

ԿԱՅՏԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cheerfulness; (աշխուժություն) liveliness; (ժրություն) pertness, smartness.

ԿԱՅՈՒՆ, ա. firm, stable; (անշարժ) immovable, unshakeable; (հաստատուն) steady, staunch; (ազդեցության չենթարկվող) firm, steadfast, unflagging, unflinching; ◊ **~ արժույթ** (տնտ.) hard currency; **~ բառակապակցություն** set expression/phrase; **~ գներ** firm/stable prices; **~ դասագիրք** standard text-book; **~ եղանակ** settled weather; **~ համոզմունքներ** unshakeable convictions; **~ տարադրամ** stable currency.

ԿԱՅՈՒՆԱՆԱԼ, բ. become stable/firm, be stabilized; ◊ **վիճակը ~ում է** the situation is becoming stable/is stabilizing.

ԿԱՅՈՒՆԱՑՆԵԼ, բ. stabilize.

ԿԱՅՈՒՆԱՑՈՒՄ, գ. stabilization.

ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. steadfastness, staunchness, stableness, stability; ◊ **~ ցուցաբերել** display fortitude/determination.

ԿԱՅՔ, գ. property, belongings; (տնտ.) estate; real property, real estate (հողը՝ շինություններով, ծառերով); **~ի ապահովագիր** (տնտ.) household insurance, building insurance.

ԿԱՆԱՉ, 1. ա. green; (չհասած) unripe, green; (թարմ) fresh; *փխբ.* immature, green; 2. գ. (կանաչեղեն) greens, vegetables; *խսկց.* (խոտ) herbs; ◊ **~ գոտի** green belt; **~ դաշտ** green field; **~ -կարմիր, ~ - կապույտ** rainbow; **~ - կարմիր կապել** (of bridegroom) marry, get married to; marry; **~ ճանապարհ տալ** give the green light; **բաց ~** light green; **մուգ ~** dark green; **փարիզյան ~** (ներկ) Paris green.

ԿԱՆԱՉԱԳՈՒՅՆ, ա. green coloured, greenish.

ԿԱՆԱՉԱԶԱՐԴ, ա. covered with green, dressed in green.

ԿԱՆԱՉԱԶՈՒՐԿ, ա. devoid of trees and shrubs/greenery.

ԿԱՆԱՉԱՊԱՏ, ա. covered with trees and shrubs/greenery.

ԿԱՆԱՉԱՊԱՏԵԼ, բ. plant trees and shrubs/greenery.

ԿԱՆԱՉԱՊԱՏՈՒՄ, գ. planting of greenery/trees and shrubs.

ԿԱՆԱՉԱՎԱՃԱՌ, գ. greengrocer.

ԿԱՆԱՉԵԼ, բ. become/grow/turn green; (ծաղկել, փթթել) germinate, sprout, shoot (up); (բողբոջել) bud, take root.

ԿԱՆԱՉԵՂԵՆ / **ԿԱՆԱՉԻ** } գ. verdure, greens; *խսկց.* (խոտ) herbs.

ԿԱՆԱՑԻ, ա. feminine, womanlike, womanish, pertaining to women; (իգական) female; *փխբ.* (մեղմ, քնքուշ, նուրբ) tender, delicate, soft, loving, affectionate; (կնոջ հատկանիշներով օժտված) feminine, womanlike, womanly; ◊ **~ հիվանդություններ** women's diseases.

ԿԱՆԱՑԻԱԿԱՆ, ա. feminine, womanlike, womanly; *փխբ.* (քնքուշ, մեղմ, նրբագեղ) tender, delicate, affectionate.

ԿԱՆԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. femininity, womanhood; *փխբ.* (նրբություն, քնքշություն) softness, gentleness, kindness.

ԿԱՆԳ, գ. stagnation, depression, delay; ◊ **~ առնել** stop, come to a stop, pull up; (դադար տալ) stand still, pause; (հանկարծակի) stop short/dead.

ԿԱՆԳԱՌ, գ. stop, halt, stoppage, station; ◊ **վերջին ~** terminal, last stop.

ԿԱՆԳՆԵԼ, բ. stand; (ոտքի ելնել) stand up, be/stand on one's feet; (տեղից բարձրանալ) rise; ◊ **դիմադարձ ~** withstand, stand against, confront; **հետ ~** step back, recede; (հրաժարվել) refuse, deny.

ԿԱՆԳՆԵՑՆԵԼ, բ. stop, bring to a stop, pause; (ոտքի հանել) raise to one's feet, rouse; (հուշարձանի մասին) erect/raise.

ԿԱՆԳՈՒՆ[1], ա. standing, steadfast.

ԿԱՆԳՈՒՆ[2], գ. *պտմ.* (երկարության չափ) cubit, cell; ◊ **մեկին՝ մի բան իր ~ով չափել** measure others' corn by one's own bushel.

ԿԱՆԵՓ, գ. *բսբ.* hemp.

ԿԱՆԵՓԱԹԵԼ, գ. hemp.

ԿԱՆԵՓԱՂԵՓ, գ. hempseed oil.

ԿԱՆԵՓԱՍԵՐՄ, գ. hempseed.

ԿԱՆՓ, գ. handle, knob, grip.

ԿԱՆՓԵԼ, բ. (թևերը) put one's hands on one's hips, put one's arms akimbo; (ամաններին կանք դնել) put holders/handles on cups/buckets etc.

ԿԱՆՓԵՂ, գ. lamp; *եկեղ.* icon-lamp; *փխբ.* (լույս, լուսավորություն) light.

ԿԱՆՓԵՂ(Ա)ԽՈՏ, գ. *բսբ.* greater celandine.

ԿԱՆԽԱՔԱՆ, *տես* ԿԱՆԽԱԳՈՒՇԱԿ:

ԿԱՆԽԱՔԱՆԵԼ, *տես* ԿԱՆԽԱԳՈՒՇԱԿԵԼ:

ԿԱՆԽԱՔԱՐ, մ. beforehand.

ԿԱՆԽԱԿԵՏ / **ԿԱՆԽԱԿԻՏԱԿ** } *տես* ԿԱՆԽԱԳՈՒՇԱԿ:

ԿԱՆԽԱԿԱԾԵԼ, բ. outline/plan beforehand, foreordain.

ԿԱՆԽԱԿԱԾՈՒՄ, գ. outline, plan, design.

ԿԱՆԽԱԿԱՈՒՇԱԿ, գ. forerunner, precursor; (նախագուշակ) foreteller; (ազդարարող) herald, harbinger; (մարգարե) soothsayer.

ԿԱՆԽԱԿԱՈՒՇԱԿԵԼ, բ. foretell, forecast; *գիտ.* predict; (նախանշան լինել) betoken, foretoken, foreshadow.

ԿԱՆԽԱԿԱՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ / **ԿԱՆԽԱԿԱՈՒՇԱԿՈՒՄ** } գ. prophecy, prediction, prognostication, oracle.

ԿԱՆԽԱԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hypothesis, supposition.

ԿԱՆԽԱՋԳԱԼ, *տես* ՆԱԽԱՋԳԱԼ:

ԿԱՆԽԱՋԳԱՑՈՒՄ, *տես* ՆԱԽԱՋԳԱՑՈՒՄ:

ԿԱՆԽԱՋԳԱՈՒՇՈՒՄ, *տես* ՆԱԽԱՋԳԱՈՒՇԱՑՈՒՄ:

ԿԱՆԽԱԿԱԼ, ա. preconceived, bias(s)ed, prejudiced; ◊ **~ կարծիք** preconceived opinion/notion.

ԿԱՆԽԱԿԱՆ, ա. preliminary.
ԿԱՆԽԱԿԱՐԾԻՔ, գ. preconceived opinion/notion, prejudice, bias.
ԿԱՆԽԱԿԱՆԱՀԵԼ, բ. foresee, foretell, divine.
ԿԱՆԽԱՀԱՃԻՎ, *տես* ՆԱԽԱՀԱՃԻՎ:
ԿԱՆԽԱՄՏԱԾՎԱԾ, ա. premeditated, deliberate; (դիտումնավոր, դիտավորյալ) designed, intentional, aforethought.
ԿԱՆԽԱՄՏԱԾ(ՎԱԾ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. premeditation, forethought, designedness.
ԿԱՆԽԱՆԿԱՏ, ա. provident, prudent, foreseeing.
ԿԱՆԽԱՆՇԱՆ, գ. sign, indication; (նախանշան) symptom, token.
ԿԱՆԽԱՊԱՏԱՄԱՆ, *տես* ՆԱԽԱՊԱՏԱՄԱՆ:
ԿԱՆԽԱՊԱՏՃԱՌ, *տես* ՆԱԽԱՊԱՏՃԱՌ:
ԿԱՆԽԱՊԵՍ, *տես* ՆԱԽԱՊԵՍ:
ԿԱՆԽԱՎ, մ. *գրբ.* beforehand.
ԿԱՆԽԱՎԱՐՁ } գ. advance, payment on
ԿԱՆԽԱՎՃԱՐ } account, initial deposit.
ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԵԼ, բ. advance money/payment, put down a deposit.
ԿԱՆԽԱՏԵՍԵԼ, բ. foresee, foreknow, envisage, provide (for); (գուշակել) foretell, divine; (պայման դնել) stipulate; ◊ **գալիքը ~** fortell/foresee the future.
ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ } գ. foresight, previ-
ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ } sion; (խորաթափանցություն) perspicacity, insight; sagacity.
ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԵԼ, բ. prevent, avert, warn (against).
ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ, ա. preventive, precautionary; *բժշկ.* prophylactic; ◊ **~ միջոց** prophylactic/preventive means; **~ ծառայություն** disease-prevention service.
ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ, գ. prevention.
ԿԱՆԽԵԼ, բ. prevent, avert; (կասեցնել) stop, avert; (առաջն առնել) ward off, stave off; (առաջ ընկնել, հետ թողնել) leave behind, forestall; ◊ **մրցակցին ~** outstrip/leave behind a rival; **պատերազմի վտանգը ~** avert the danger of war; **վտանգը ~** stave off/prevent danger.
ԿԱՆԽԻԿ, ա. on hand; ◊ **~ դրամ** cash; **~ գին** (տնտ.) cash price; **~ի վեղչ** (տնտ.) cash discount; **~ գործարք** (տնտ.) cash deal;
* to pay in cash or by credit card.
ԿԱՆԽԻՉ } ա. preventive, precautio-
ԿԱՆԽՈՂԱԿԱՆ } nary; *տեխ.* safety; *բժշկ.* preventive, protective.
ԿԱՆԽՈՐՈՇԵԼ, բ. predetermine, predestine; (կանխավ վճռել) decide beforehand, foreordain; ◊ **հարցը ~** decide the question beforehand.
ԿԱՆԽՈՐՈՇՈՒՄ, գ. predetermination, predestination.
ԿԱՆԽՈՒՄ, գ. prevention, obviating; (կասեցում) keeping off, stopping, averting; (առաջն առնելը) preclusion, staving off, warding off.
ԿԱՆԽՕՐՈՔ, *տես* ՆԱԽՕՐՈՔ:
ԿԱՆՈՆ, գ. rule; *երաժշ.*, *եկեղ.* canon; (հաստատված կարգ) regulation(s); (հաստատված կարգ ու կանոն) standing rule; (սովորություն, կարգ) usage, custom; (օրինաչափություն) regularity; ◊ **որպես ~** as a rule; **երթևեկության ~ներ** highway code, driving regulations; **~ները անտեսել** *կամ* **անց** violate the rules, disregard/neglect regulations; **~ները պահպանել** keep the rules/regulations; **համաձայն բոլոր ~ների** according to all the rules.
ԿԱՆՈՆԱԳԵՏ, գ. lawyer, jurist, attorney.
ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՔ, գ. code of laws/rules.
ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. regulations, statutes, charter; *դվնգ.* statutes; *ռմմ.* regulations; (տեղեկագիրք) manual; ◊ **ընկերության ~** company charter; **կուսակցական ~** party rules; **ՄԱԿ-ի ~** Charter of the United Nations; **մարտական ~** training regulations, field manual; *ամմ.* Field Service Regulations.
ԿԱՆՈՆԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ } գ. violation
ԿԱՆՈՆԱԶԱՆՑՈՒՄ } of rules.
ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ, ա. *եկեղ.* canonical.
ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ, գ. regulations; (ժողովում) time-limit; (համակարգչի) protocol; ◊ **հաստատել ~** fix a time-limit; **հետևել ~ին** stick to the time-limit, keep within the time-limit.
ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԵԼ, բ. regulate.
ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՒՄ, գ. regulation; (տնտ.) standardization.
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ, ա. regular, systematic; (համաչափ) even, rhythmical; *փխբ.* (իսկական) real, genuine, true; *փխբ.* (առաքինի) decent, honest; ◊ **~ դիմագծեր** regular features; **~ զորքեր** regular troops; *խսկց.* the regulars; **~ կերպով** in a regular manner, at regular intervals/times, systematically; **~ կյանք վարել** keep regular hours; **~ մարդ** honest man/person; **~ շնչառություն** regular breathing.
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐԱՊԵՍ, մ. regularly, systematically; (մշտապես) always, constantly; (սովորաբար) usually, habitually; (որպես կանոն) as a rule.
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐԵԼ, բ. regulate, fix, adjust; (կարգավորել) arrange, put in order, settle.
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. regularity.
ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. regulation, adjustment, adjusting; ◊ **փողոցային երթևեկության ~** traffic control.
ԿԱՆՉ, գ. call; *խսկց.* hail, hallo; (ճիչ) peremptory shout, cry; (բացականչություն) exclamation; (հրավեր) invitation; (ներկայանալու պահանջ) summons; ◊ **~ ուղարկել** invite, send an invitation.
ԿԱՆՉԵԼ, բ. call; (բղավել) cry, shout, give a shout, raise a cry; (ճչալ) scream, yell; (հրավիրել) ask, invite; (հրապուրել) draw, attract; (թռչունը) sing; (անվանել, կոչել) name; ◊ **բա-**

ցակ ~ call up for military service, enlist, call to the colours; **բժիշկ** ~ call the doctor, send for the doctor; **գրատախտակի մոտ** ~ call to the blackboard; **դատարան** ~ summons, cite; **հետ** ~ recall, call back; **մեկին օգնության** ~ call to sb for help, call sb to assist; **մենամարտի** ~ challenge to a duel; **օգնության** ~ cry for help.

ԿԱՆՉՎԵԼ, բ. be called, send for; ◊ **պատասխանատվության** ~ be made answerable/accountable for.

ԿԱՆՏԱՏ, գ. *երժշ.* cantata; *գրկ.* ode.

ԿԱՇԱՌԱԿԵՐ, գ. bribe-taker; *ամ.* grafter.

ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. corruption, bribery; (տնտ.) bribery and corruption .

ԿԱՇԱՌԵԼ, բ. bribe, suborn; *ամ.* graft; *փխբ.* win over, be touched by.

ԿԱՇԱՌԵԼԻ, ա. bribable, corruptible; (ծախու) venal, corrupt; (շահատենչ) mercenary.

ԿԱՇԱՌՈՒՄ, գ. bribery, subornation; *ամ.* graft.

ԿԱՇԱՒՔ, գ. bribe; *ամ.* graft; *խսկց.* palm-oil; ◊ ~ **վերցնել ուտել** take/accept bribes/a bribe; ~ **տալ կերցնել** bribe sb, grease, grease sb's palm.

ԿԱՇԵՔԱՃԿՈՆ, գ. leather coat.

ԿԱՇԵԳՈՏԻ, գ. strap, (leather) belt; (փոկ) thong.

ԿԱՇԵԳՈՐԾ, գ. currier, leather-dresser, leather-maker.

ԿԱՇԵԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. tanning, leather-dressing; ◊ ~ **ձեռնարկություն** tannery; ~ **արդյունաբերություն** tanning industry.

ԿԱՇԵԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. tannery.

ԿԱՇԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tanning/leather industry.

ԿԱՇԵԿԱԶՄ, ա. leather binding/bookcover.

ԿԱՇԵՀՈՒՄՔ, գ. raw leather, hides.

ԿԱՇԵՊԱՏ, ա. leather(n).

ԿԱՇԵՊԱՏՅԱՆ, գ. *մանգ.* casing, housing; (գինքի) jacket; *խսկց.* sheepskin coat.

ԿԱՇԵՎԱՃԱՌ, գ. leather dealer.

ԿԱՇԻ, գ. *կզմխս.* cutis; (մարդու) skin; (կենդանու) hide; (մյուր) leather; (մրգի) peel, rind; (օձի) slough, skin; (բարակ) pellicle, film, thin skin; ◊ ~ **ու ոսկոր** bag of bones, skin and bone; *փխբ.* ~**ին հանել** drive sb hard, exploit sb; ~**ին փրկել** save one's own skin, save one's bacon/skin; **(որևէ մեկի)** ~**վի մեջ մտնել** put oneself in sb's shoes; ~**վի վրա զգալ** have felt sth on one's own back, know what sth feels like; ~**վից դուրս գալ** lay oneself out, lean over backwards; ~**վից վախենալ** be afraid of getting oneself into trouble.

ԿԱՇԿԱՆԴԵԼ, բ. chain, tie; (ճնշել, զսպել) suppress; *փխբ.* fetter, bind; (շղթայել) enchain; (խանգարել) hinder; (խանգարել, խափանել) obstruct; ◊ **թշնամուն** ~ paralyze the enemy.

ԿԱՇԿԱՆԴՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. constraint, inhibition.

ԿԱՇԿԱՆԴՎԵԼ, բ. feel constrained, be inhibited.

ԿԱՇՎԵ, ա. leather(n); ◊ ~ **ձեռնոցի վարպետ** boxer.

ԿԱՇՎԵՂԵՆ, գ. leather goods.

ԿԱՉԱՂԱԿ, գ. *կենդ.* magpie; ◊ ~ **դառնալ** chatter like a magpie.

ԿԱՊ, գ. tie, bond; (հարաբերություն) connection, relation; (հաղորդակցության միջոց) communication; (մտքի) connection; (սիրայիր) liaison; *տեխ.* tie, coupling; *ռզմ.* intercommunication; *բժշկ.* constipation; *քեր.* preposition; ◊ ~ **գցել** tie, make a knot, knot sth, bundle up, make a bundle of; ~ **պահպանել** maintain relations; ~**ը կտրած** unbridled, unruly; ~**ը կտրել** break loose/away; ~**ը քաշել** restrain, control, keep in check; ~**ի նախարարություն** ministry of communications; **թելը** ~ **է ընկել** the thread/string has got (en)tangled; **լեզուն** ~ **է ընկել** his tongue (has) failed him; **փորը** ~ **ընկնել** have constipation.

ԿԱՊԱՆ, գ. (Armenian national dress) gown, frock, cassock; *եկեղ.* cassock.

ԿԱՊԱԼ, գ. contract, lease.

ԿԱՊԱԼԱԳԻՐ, **ԿԱՊԱԼԱԴՐԱՄ** } *տես* ԿԱՊԱԼԱՎԱՐՁ:

ԿԱՊԱԼԱՅԻՆ, ա. contract, by contract; ◊ ~ **աշխատանք** contract work.

ԿԱՊԱԼԱՒՈՒ, գ. contractor, tax-farmer.

ԿԱՊԱԼԱՎԱՐՁ, գ. rent, rental; ~**ու աշխատողներ** *տնտ.* indirect labour.

ԿԱՊԱԼԱՍՏԵՐ, **ԿԱՊԱԼԱՍՈՒ** } գ. the person or organization giving contracts, contractor.

ԿԱՊԱԿՑԱԿԱՆ, ա. binding, tying.

ԿԱՊԱԿՑԵԼ, բ. tie together, bind, tie with.

ԿԱՊԱԿՑՈՂ, ա. binding, tying together.

ԿԱՊԱԿՑՎԱԾ, ա. connected, coherent; ◊ ~ **խոսք** coherent speech.

ԿԱՊԱԿՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. connectedness, coherency, coherence.

ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. connectedness, coherency; (կապ) connection; *լեզվ.* combination; ◊ **բառերի** ~ word combination; **սերտ** ~ close connection; *փխբ.* intimacy; **ստորադասական** ~ subordinate conjunction/phrase; **այդ** ~**ությամբ** in this/that respect/regard; **ինչ-որ բանի** ~**ությամբ** in connection with sth, in view of sth, in the light of sth.

ԿԱՊԱԿՑՈՒՄ, գ. tying/binding together.

ԿԱՊԱՆՔ, գ. bonds, fetters; (շղթա) chains; *փխբ.* (կախվածություն, ստրկություն) bondage, trammels; ◊ ~**ից ազատվել** cast off one's fetters, release oneself.

ԿԱՊԱՆՔԱԶԵՐԾԵԼ, բ. unfetter; *տեխ.* upset; (շղթայազերծել) unchain.

ԿԱՊԱՎՈՐ, գ. messenger, commissionaire, courier; *ռզմ.* signaller, signal man; (սուրհանդակ) messenger, runner, courier; (հանձնակատար) orderly.

ԿԱՊԱՐ[1], գ. *հնք.* lead; (հրազենի գնդակ) bul-

let; ◊ ~ **դառնալ** darken, gain the colour or appearance of lead; **~ի նման ծանրանալ** become dull and heavy like lead; **~ի տարափ** lead shot.

ԿԱՊԱՐ[2], գ. *բուր.* capers.

ԿԱՊԱՐԱԳՆԴԻԿ, գ. pellet, (grain of) small shot.

ԿԱՊԱՐԱԳՈՒՅՆ, ա. lead(en)-coloured, plumbeous.

ԿԱՊԱՐԱԴՐՈՇՄ, գ. sealing.

ԿԱՊԱՐԱԴՐՈՇՎԵԼ, բ. seal.

ԿԱՊԱՐԱԹՂԱՅ, գ. Goulard(water).

ԿԱՊԱՐԱԹՈՒՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. lead poisoning, saturnism, plumbism.

ԿԱՊԱՐԱՀԱՆՔ, գ. *հնբ.* lead-ore, galena.

ԿԱՊԱՐԱՅԻՆ, ա. leaden.

ԿԱՊԱՐԵ } ա. leaden, lead; *փխբ.* (տանջա-
ԿԱՊԱՐՅԱ } լի, ճնշող) distressing, painful; ◊ ~ **ամպեր** leaden clouds; ~ **դագաղ** leaden coffin/casket; ~ **լռություն** deadly silence; ~ **սիրտ** leaden heart.

ԿԱՊԱՐՁ, գ. *պտմ.* quiver (case for holding arrows).

ԿԱՊԵԼ, բ. tie, tie up, tie together, bind; (ամրացնել) fasten; (կապանք դնել) chain, put into chains; (հանգուցել) knot; (հաղորդակցության կապ ստեղծել) connect, establish communication; *փխբ.* (ամուսնացնել) marry; (մարմնին որևէ բան փաթաթել) gird, begird, girdle; ◊ **(իր) բախտը** ~ throw/cast in one's lot (with), link one's destiny (to); **իրերը** ~ bundle (up), make a bundle (of); **հանցագործի ձեռքերը** ~ put into irons, shackle; **մեկին իրեն** ~ attach sb to oneself; **շանը** ~ leash the dog; **վերքը** ~ dress the wound.

ԿԱՊԵԼԼԱ, գ. *երաժ.* (a cappella) choir, chorus; *եկեղ.* choir.

ԿԱՊԵՐՏ, գ. *հնց. տես* ԿԱՐՊԵՏ:

ԿԱՊԻԿ, գ. monkey, ape, baboon; *փխբ.* (շատ տգեղ մարդ) ape-like/ugly person; *փխբ.* (ուրիշին ընդօրինակող) monkey, ape; ◊ **մարդանման** ~ anthropoid.

ԿԱՊԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խսկց.* aping, fooling about, monkey tricks, mimicry.

ԿԱՊԻՉ, գ. garter; (տաբատի) braces; *ամ.* suspender; (փոկ) strap, thong.

ԿԱՊԻՏԱԼ, գ. *տնտ.* capital; ◊ ~ **գործ՝ աշխատություն** fundamental work; ~ **ներդրում** capital investment; ~ **շինարարություն** capital construction; ~ **պատ** main/structural wall; ~ **վերանորոգում** thorough/capital repairs; **մեռած** ~ dead stock, capital out of circulation, non-circulating capital.

ԿԱՊԻՏԱԼԻԶՄ, գ. capitalism.

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏ, գ. capitalist.

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. capitalist, capitalistic; ~ **տնտեսություն** (տնտ.) capitalist economy.

ԿԱՊԻՏԱՆ, գ. captain (առևտրական նավատորմում) master.

ԿԱՊԻՏՈՒԼՅԱՑԻԱ, գ. *ռզմ.* capitulation, surrender; ◊ **անվերապահ** ~ unconditional surrender; **~յի ենթարկել** capitulate.

ԿԱՊԿԵԼ, բ. *խսկց.* ape, monkey, imitate; (ընդօրինակել) copy, mimic, imitate, *խսկց.* (be a) copy cat.

ԿԱՊՈՑ, գ. small parcel; (կապուկ) bunch; (փաթեթ) bundle; (թղթերի) file, sheaf (of papers).

ԿԱՊՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (նվիրվածություն) attachment (to, for), devotion (to); (մտերմություն, սեր) affection (towards, for), fondness (towards, for); (հարկադրում, հարկադրանք) constraint.

ԿԱՊՎԵԼ, բ. (կապ հաստատել) become/get attached, draw together; (մտերմանալ) become good/close friends; ◊ **ախորժակը** ~ lose one's appetite; **լեզուն** ~ get tongue-tied, grow dumb.

ԿԱՊՏԱԲԻԾ, գ. bruise; ◊ **~եր աչքերի տակ** shadows under the eyes, black circles around the eyes.

ԿԱՊՏԱԳՈՒՅՆ, ա. bluish, azure, sky-blue.

ԿԱՊՏԱԳՈՒՆԵԼ, բ. turn/grow/become blue.

ԿԱՊՏԱԳՈՒՆԱԹՈՒՅՈՒՆ, գ. (dark) blue colour, blue.

ԿԱՊՏԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* hydrocyanic/prussic acid.

ԿԱՊՏԱԹՈՒՅՐ, *տես* ԿԱՊՏԱԳՈՒՅՆ:

ԿԱՊՏԱԽԱՆ, *տես* ԿԱՊՏԱՎՈՒՆ:

ԿԱՊՏԱԽՏ, գ. *բժշկ.* cyanosis.

ԿԱՊՏԱԿԱՆԱՉ, ա. turquoise.

ԿԱՊՏԱԿԱՐՄԻՐ, ա. crimson, purple.

ԿԱՊՏԱՄՈՒԽՐԱԳՈՒՅՆ, ա. dove-coloured, warm grey, bluish.

ԿԱՊՏԱՆԵՐԿԵԼ, բ. paint blue.

ԿԱՊՏԱՉԻԿ } ա. blue-eyed.
ԿԱՊՏԱՉՅԱ }

ԿԱՊՏԱՎՃԻՏ, ա. azure, sky-blue.

ԿԱՊՏԱՎՈՒՆ, ա. bluish.

ԿԱՊՏԱՅՆԵԼ, բ. paint blue; *փխբ.* beat black and blue.

ԿԱՊՏԱՓԵՏՈՒՐ, ա. grey-winged.

ԿԱՊՏԵԼ[1], բ. turn/grow/become blue.

ԿԱՊՏԵԼ[2], բ. *հնց.* (կողոպտել) rob.

ԿԱՊՏԵՊԱՆԳ, *տես* ԿԱՊՏԱԳՈՒՅՆ:

ԿԱՊՏԵՅՆԵԼ, *տես* ԿԱՊՏԱՅՆԵԼ:

ԿԱՊՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dark blue colour, blue.

ԿԱՊՏՈՒԿ } գ. bruise.
ԿԱՊՏՈՒՑ }

ԿԱՊՐՈՆ, գ. *մանգ.* kapron (kind of nylon).

ԿԱՊՐՈՆԱԹԵԼ, գ. kapron/synthetic fibre.

ԿԱՊՐՈՆԱՅԻՆ } ա. kapron; ◊ ~ **գուլպաներ**
ԿԱՊՐՈՆԵ } kapron stockings/tights/pantyhose.

ԿԱՊՈՒՅՏ, ա. dark blue; *փխբ.* (երկինք) sky; *փխբ.* (անրջայինն, ոգուրը) illusive, illusory, unrealizable; ◊ *կենդ.* ~ **աղվես** blue fox; ~ **երազներ** vain dreams, castles in the air; *բժշկ.* ~ **հազ** whooping cough.

ԿԱՊՈՒՏԱԿ[1], ա. azure, sky-blue.
ԿԱՊՈՒՏԱԿ[2], գ. *հնք.* (հակինթ) sapphire; (ներկ) Berlin/Prussian blue.
ԿԱՊՈՒՏԱԿՆ, ԿԱՊՈՒՏԱՉ, ԿԱՊՈՒՏԱՉՅԱ } ա. blue-eyed.
ԿԱՌԱԳՈՐԾ, գ. *հնց.* coach-maker.
ԿԱՌԱՄԱՏՈՒՅՑ, գ. platform.
ԿԱՌԱՆ(ԱՓՈՎ), գ. mooring line.
ԿԱՌԱՆԱՏԵՂ, գ. moorage.
ԿԱՌԱՆԵԼ, բ. moor(to).
ԿԱՌԱՆՉ, *տե՛ս* ԿՌՆՉՅՈՒՆ:
ԿԱՌԱՆՑ, գ. passage, thoroughfare.
ԿԱՌԱՊԱՆ, գ. cabman, coachman; (սայլապան, դրոզապան) waggoner; *խսկց.* cabby.
ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. governmental, government; ◊ **~ տուն** government building/house; **~ հաղորդագրություն** government/official communique.
ԿԱՌԱՎԱՐԵԼ, բ. govern, rule (over); ◊ **գործերը ~** manage; **ձեռնարկությունն ~** manage; **սարք ~** operate, run.
ԿԱՌԱՎԱՐԻՉ, գ. manager; ◊ **գործերի ~** business manager, head clerk; **երկրի ~** ruler; **կալվածքի ~** steward; **սեղանի ~** toast-master.
ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ, ա. administrative, managerial; ◊ **~ ծախսեր** management/administrative expenses.
ԿԱՌԱՎԱՐՉԱՊԵՏ, գ. administrator.
ԿԱՌԱՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. board of administrators, board (of directors); ◊ **տնային ~** building management company/office; **գործերի ~** managing department.
ԿԱՌԱՎԱՐՎԵԼ, բ. manage (with), do (with), make (with); (յոլա գնալ) get along with sb.
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. government; ◊ **նորընտիր ~** newly-elected government; **Հայաստանի ~** Armenian Government; **~ության բյուջե** government budget; **~ պարտք** government/national debt.
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, գ. government, management; ◊ **~մանն ձև** form of government; **~մանն ոճ** management style; **~մանն պայմանագիր** management agreement.
ԿԱՌԱՓ, գ. *հնց.* skull, head.
ԿԱՌԱՓՆԱԿՈՃՂ, գ. *պտմ.* executioner's block.
ԿԱՌԱՓՆԱՏԵՂ, ԿԱՌԱՓՆԱՐԱՆ } գ. *պտմ.* scaffold.
ԿԱՌՉԵԼ, բ. catch (on), clutch (at), cling (to); (ճանկել) seize, snatch, grab; (բռնել) grasp; *փխբ.* cling (to).
ԿԱՌՉՈՒՆ, ա. tenacious, prehensile.
ԿԱՌՈՒՅՑ, գ. structure, construction; (շինություն) building; ◊ **հիմնական ~** main structure; **պաշտպանական ~ներ** defensive works, defences; **ռազմական ~ներ** military installations.
ԿԱՌՈՒՅՑԱՊԱՏԵԼ, բ. build (on), erect buildings (on a site etc.).
ԿԱՌՈՒՅՑԱՊԱՏՎԵԼ, բ. be built on, be occupied/covered with buildings; (փողոցը) be lined with buildings.
ԿԱՌՈՒՅՑԱՊԱՏՈՒՄ, գ. building.
ԿԱՌՈՒՅՑԵԼ, բ. build, construct; (կանգնեցնել) erect, raise; ◊ **կամուրջ ~** build a bridge; **կից ~** attach/add to a building/house; **նախադասություն ~** construct a sentence.
ԿԱՌՈՒՅՑՈՂ, գ. builder; ◊ **նոր կյանք ~ներ** builders of a new life.
ԿԱՌՈՒՅՑՈՂԱԿԱՆ, ա. building, construction.
ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔ, գ. structure, construction; (շինություն) building, construction; *բսբ.* texture; (քարի) grit.
ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԱՅԻՆ, ա. structural, constructive; ◊ **~ լեզվաբանություն** structural linguistics.
ԿԱՌՈՒՅՑՈՒՄ, գ. building, construction, erection.
ԿԱՌՔ, գ. coach, carriage; ◊ **~ի հինգերորդ անիվ** the fifth wheel of a coach/car.
ԿԱՍԵՑՆԵԼ, բ. hold up, check; (կանգնեցնել) stop, call a halt (to) (արգելել, խափանել) prohibit, suspend; (խանգարել) hamper, hinder; (հետ պահել, չթույլատրել) detain, delay, keep off; ◊ **աշխատանքը ~** suspend work; **դատավճիռը ~** suspend a sentence, reprieve; **զարգացումը ~** hamper the development; **ռազմական գործողությունները ~** halt the fighting/military action.
ԿԱՍԵՑՈՒՄ, գ. stopping, check(ing); (հետաձգում) respite, reprieve; (դատավճռի) suspension of sentence.
ԿԱՍԿԱԴ, գ. cascade.
ԿԱՍԿԱԾ, գ. doubt, suspicion; (վախ, երկյուղ) fear, misgiving; ◊ **~ հայտնել** doubt, express doubt, have one's doubts (as, to); **~ հարուցել** give rise to doubt; **~ չկա, որ** there is no doubt that; **~ի ենթարկել** doubt as to sth, doubt about/of sth; **~ի մեջ գցել** lead/put sb into doubt/suspicion; **~ի տակ առնել** call sth in(to) question, cast doubt on sth; **~ի տակ ընկնել** fall under suspicion; **~ի տակ լինել** be under suspicion; **~ից դուրս վեր լինել** be beyond (any) doubt(s), be above suspicion.
ԿԱՍԿԱԾԱՄԻՏ, ԿԱՍԿԱԾԱՄՏԵԼ } ա. mistrutstful, distrustful, suspicious.
ԿԱՍԿԱԾԱՄՏՈՒԹԵՆ, մ. with distrust, distrustfully, mistrustfully.
ԿԱՍԿԱԾԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mistrustfulness, distrustfulness.
ԿԱՍԿԱԾԱՆՔ, գ. doubt, suspicion; ◊ **~ի մեջ ընկնել** begin to doubt/hesitate.
ԿԱՍԿԱԾԵԼ, բ. doubt, have one's doubts (as, to), suspect.
ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ, ա. suspicious, doubtful; (ան-

վստահելի) mistrustful, shady, dubious; (վիճելի) questionable; *խսկց.* fishy.

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. doubtfulness, suspiciousness.

ԿԱՍԿԱԾՈՒ, ա. doubtful, suspicious; (չվստահող) mistrustful, distrustful.

ԿԱՍԿԱԾՈՒՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mistrustfulness, distrustfulness.

ԿԱՍ-ԿԱՆԱՉ, ա. deep-green, hunter green.

ԿԱՍ-ԿԱՊՈՒՏՑ, ա. deep-blue, navy blue.

ԿԱՍ-ԿԱՐՄԻՐ, ա. blood red; ◊ **~ կտրել** grow/turn red, redden; (դեմքը) flush; (զայրույթից) flush with anger, turn purple with rage.

ԿԱՍՏ, գ. caste.

ԿԱՎ, գ. *հնք.* clay; ◊ **սպիտակ ~** kaolin, china porcelain/clay; **հրակայուն ~** fire-clay.

ԿԱՎԱԲԵՐ, ա. clayey; *գիտ.* argillaceous; ◊ **~ հող** loam.

ԿԱՎԱԳՈՐԾ, գ. potter.

ԿԱՎԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. potter's.

ԿԱՎԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pottery.

ԿԱՎԱԹՐՈՒՄ, գ. baking of clay.

ԿԱՎԱՅԱՆ, ա. clayey; *գիտ.* argillaceous.

ԿԱՎԱՇԵՓ
ԿԱՎԱԿԵՐՏ
ԿԱՎԱԿՈՒՌ } *տես* ԿԱՎԱՇԵՆ:

ԿԱՎԱՀՈՂ, գ. *բիմ.* loam.

ԿԱՎԱՄԱՆ, գ. earthenware crockery.

ԿԱՎԱՅԻՆ, ա. clay, clayey.

ԿԱՎԱՇԵՆ, ա. clay, mud; ◊ **~ տուն** mud house.

ԿԱՎԱՇԵՐՏ, գ. layer of clay.

ԿԱՎԱՎԱՋ(ԱՀՈՂ), գ. loam, loamy soil.

ԿԱՎԱՎԱՋԱՀՈՂԱՅԻՆ, ա. loamy.

ԿԱՎԱՍ, գ. procurer, pander, pimp.

ԿԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. procuration, pandering.

ԿԱՎԵ, ա. clay; ◊ **~ տնակ** cob cottage, clay-walled cottage.

ԿԱՎԵՂԵՆ, 1. գ. pottery, earthenware. 2. ա. clay, made of clay.

ԿԱՎԻԾ, գ. chalk; (սպիտակեցնելու համար) whiting, whitening; ◊ **~ դառնալ** become white, whiten, turn pale.

ԿԱՎՃԱԲԵՐ, ա. chalky.

ԿԱՎՃԱՅԻՆ, ա. chalky.

ԿԱՎՃԵ, ա. chalky.

ԿԱՏԱԿ, գ. joke, jest; ◊ **չար ~** spiteful/malicious joke; **~ անել** play a trick on sb; **~ ե՞ս կարծում** it is no joke/not a laughing matter, you think it's a joke?; **~ը մի կողմ թողած՝ առանց ~ի** joking apart; **~ի տալ** laugh/jest sth away; **~ով** in jest, jokingly; **նրա հետ ~ չես անի** he is not one to be trifled with, he is an ill man to quarrel with.

ԿԱՏԱԿԱԲԱՆ, գ. wag; *խսկց.* funny/comical fellow/guy/person.

ԿԱՏԱԿԱԲԱՆԵԼ, բ. joke, jest.

ԿԱՏԱԿԱԲԱՐ, մ. jokingly, kiddingly, in jest, for fun, facetiously.

ԿԱՏԱԿԱՍԵՐ, ա. (սրամիտ) witty; (երգիծական) humorous; (զվարճալի) playful, jocular; (թեթևամիտ) flippant; ◊ **~ մարդ** wag.

ԿԱՏԱԿԱՅԻՆ, ա. comic, facetious; (զվարճալի) jocular, playful; (թեթևամիտ) flippant; (երգիծական) humorous; ◊ **~ պար** comic dance.

ԿԱՏԱԿԱՆԿԱՐ, գ. cartoon, comic, grotesque, caricature; ◊ **մտերմական ~** friendly jest.

ԿԱՏԱԿԵԼ, բ. play a trick, (make a) joke, kid sb about; (զվարճանալ) joke, jest; (լուրջ չվերաբերվել) trifle/play with; (ծաղրել) make fun of sb, mock.

ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿ, գ. *թատեր.* (հեղինակ) comic playwright/writer; comedy writer; (դերասան) comic actor, comedian.

ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿԱՆ
ԿԱՏԱԿԵՐԳԱՅԻՆ } ա. comic, comedy.

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒ, *տես* ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿ:

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. comedy; ◊ **~ խաղալ** play a comedy; *փխբ.* (կեղծ իրավիճակ ստեղծել) try to fool sb.

ԿԱՏԱՂԱԲԱՐ, մ. furiously, violently, fiercely.

ԿԱՏԱՂԱԽՏ, գ. *բժշկ.* hydrophobia; (կենդանիների) rabies.

ԿԱՏԱՂԵԼ, բ. go mad, be infuriated/enraged; (կենդանիները) have/get rabies, become rabid; *փխբ.* (մարդը) rage, get/fly into a rage, be frantic/furious/rabid, get furious.

ԿԱՏԱՂԵՑՆԵԼ, բ. enrage, infuriate; (խելագարեցնել) madden; (կատաղության հասցնել) drive sb wild.

ԿԱՏԱՂԻ, ա. rabid, mad; (վայրագ) furious, violent, fierce.

ԿԱՏԱՂՈՐԵՆ, *տես* ԿԱՏԱՂԱԲԱՐ:

ԿԱՏԱՂՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԿԱՏԱՂԱԽՏ, (զայրույթ) rage, indignation; (մոլուցք, խելագարություն) frenzy; ◊ **~ը բռնել**, *տես* ԿԱՏԱՂԵԼ:

ԿԱՏԱՐ[1], միայն **ի ~ածել** կապակցության մեջ carry out/into effect, execute.

ԿԱՏԱՐ[2], գ. top; (գագաթ) summit, peak; (ալիքի, լեռան) crest; (թռչնի) comb, crest; *փխբ.* (գագաթնակետ) acme, height, summit, crown; ◊ *խսկց.* **~ տաքացնել** be merry/in one's cups/a bit tight; *խսկց.* **~ը դատարկ** stupid person.

ԿԱՏԱՐԱԾՈՒ, գ. *իրավ.* executor; ◊ **դատական ~** bailiff.

ԿԱՏԱՐԵԼ, բ. carry out; (անել) do, make; (իրագործել) fulfil, execute; (ավարտել) accomplish; *թատեր., երաժշ.* perform; ◊ **աշխատանք ~** do the work; **առաջադրանքը ~** fulfill/complete the task; **դեր ~** act, play the role/the part (of); **իր պարտքը ~** do/pay one's duty; **խնդրանքը ~** comply with a request; **խոստումը ~** keep one's promise/word; **հրաման ~** carry out, fulfil/execute an order/

command; **պարտականությունները** ~ fulfil/perform one's/sb's duties; **սխալ** ~ make a mistake; **ցանկությունը** ~ grant/fulfill a wish; **քայլ** ~ make a step; *շխմ.* (make a) move.

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԼ, բ. perfect, improve; ◊ ~ **տաղանդը** cultivate one's talent.

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՎԵԼ, բ. perfect oneself (in).

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ, գ. perfection, improvement; ◊ ~**ման դասընթացներ** advanced courses; **ուսուցիչների** ~**ման ինստիտուտ** advanced training institute for teachers.

ԿԱՏԱՐԵԼԱՊԵՍ, մ. perfectly, to perfection, completely.

ԿԱՏԱՐԵԼԻ, ա. feasible; (կիրառելի) practicable; (գործադրելի) executable; (ավարտելի) accomplishable; ◊ ~ **հանձնարարություն** feasible task; **ձեր ցանկությունը միանգամայն** ~ **է** your wish can be easily granted.

ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the peak/pink of perfection; ◊ ~**բյան հասնել** attain/achieve perfection; ~**բյան հասցնել** bring to perfection.

ԿԱՏԱՐՅԱԼ, ա. perfect; (իրական) true, real; (բացարձակ) absolute; ◊ *քեր.* ~ **կերպ** perfective aspect.

ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ, ա. executive; ◊ ~ **թուղթ** writ/act of execution, court order; ~ **ցուցանիշ** (տնտ.) performance indicator; ~ **գնահատում** (տնտ.) performance appraisal.

ԿԱՏԱՐՎԵԼ, բ. (տեղի ունենալ) take place, happen; (ավարտվել) be performed/accomplished; ◊ **ի՞նչ է** ~**ում** what is going on? what's the matter? what's up?; ~**ած փաստ** fait accompli; ~**ած փաստի առաջ կանգնել՝ կանգնեցնել** (confront with) an accomplished fact/a fait accompli.

ԿԱՏԱՐՈՒՄ, գ. fulfilment, execution; (իրագործում) carrying out; (գործադրում) implementation; (իրականացում) accomplishment, realization; *բատեր., երաժշ.* performance; (պարտականությունների) discharge; ◊ **ի** ~**մն** to execute, by way of, execution of, carrying out.

ԿԱՏԻԿ, գ. *կզմփաս.* uvula (pl. -ae).

ԿԱՏՈԴԱՅԻՆ, ա. *ֆիզ.* cathodic.

ԿԱՏՎԱԶԳԻՆԵՐ, գ. *կենդ.* the feline(s).

ԿԱՏՎԱԼԵԶՈՒ, գ. *բոտ.* marigold.

ԿԱՏՎԱԽՈՏ, գ. *բոտ.* valerian; ◊ ~**ի կաթիլներ** tincture of valerian.

ԿԱՏՎԱՉՈՒԿ, գ. kitten.

ԿԱՏՎԱՅԻՆ, ա. catlike; *գիտ.* feline.

ԿԱՏՎԱՈՅԻԾ, գ. *կենդ.* cougar, puma.

ԿԱՏՎԱՑԵՂ, գ. *կենդ.* the cat family.

ԿԱՏՎԻԿ, գ. *բոտ.* catkin, amentum.

ԿԱՏՈՒ, գ. cat, tom-cat; ◊ **գող** ~ cheat, swindler, rogue; ~ **դառնալ** grow quiet; **(սև)** ~ **է անցել մեջերով** there is a coolness between them, they have fallen out over sth; **մուկ ու** ~ **խաղալ** play cat and mouse; **շուն ու** ~ **դառնալ** live a cat-and-dog life/like cat and dog.

ԿԱՐ, գ. sewing; (կարված տեղը) seam; (հելուճակար) chain stitch; (վիրաբուժական) stitch, suture; *տեխ.* joint, junction; ◊ ~ **անել** sew; *բժշկ.* ~ **դնել** put in (the) stitches; ~**ի մեքենա** sewing-machine; ~**ի ֆաբրիկա** clothes factory; ~**երը հանել** take out (the) stitches.

ԿԱՐԱԳ, գ. butter.

ԿԱՐԱԳԱՀԱՑ, գ. bread and butter, sandwich.

ԿԱՐԱԳԱՄԱՆ, գ. butter-dish.

ԿԱՐԱԿՑԵԼ, բ. sew together; *բժշկ.* suture.

ԿԱՐԱԿՑՈՒՄ, գ. sewing together.

ԿԱՐԱԿՈՒԼ, գ. astrakhan.

ԿԱՐԱԿՈՒԼԵ, ա. astrakhan.

ԿԱՐԱՊ, գ. swan; ◊ **արու** ~ cob, cob-swan; **երիտասարդ** ~ cygnet; ~**ի երգ** swan-song.

ԿԱՐԱՊԱՎԻԶ, ա. swan-neck.

ԿԱՐԱՊԵՏ, գ. initiator, pioneer; *խսկց.* trailblazer.

ԿԱՐԱՊԻԿ, գ. *տեխ.* winch.

ԿԱՐԱՍ, գ. pitcher, large wine jar.

ԿԱՐԱՍԵՂ, գ. sewing needle.

ԿԱՐԱՍԻ(Ք) household utensils; *խսկց.* goods and chattels.

ԿԱՐԱՏ, գ. carat.

ԿԱՐԱՐԳՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clothing/clothes industry.

ԿԱՐԲԻԴ, գ. *քիմ.* carbide.

ԿԱՐԲՈԼԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* carbolic acid.

ԿԱՐԳ, գ. order; (դաս, խումբ, տեսակ) category, rank, sort; (սովորույթ) custom; (համակարգ) system, order; (տրանսպորտում) class; (փաստաթղթերում) series; ◊ **սահմանված** ~ established order, prescribed manner/way; ~ **խախտել** break the rules; ~ **պահպանել** keep/maintain order; ~ **սահմանել** introduce proper order (in); ~**ի բերել** put in order; **(իրեն)** ~**ի բերել** tidy oneself up, set oneself to rights; ~**ի գալ՝ ընկնել** come/get right, adjust; ~**ի գցել** put in order; ~**ի հրավիրել** call to order; ~**ով՝ ~-~** one after another, in succession; ~**ը դասել՝ գցել** rank (among, with), number (among); ~ **ու կանոն** (law and) order; (սովորական) routine; *հնգմ.* limb of the law; **վարչական** ~**ով** by administrative order; ~ **ու կանոնի պահապան** observer/keeper of the laws/rules; *մարզ.* **քաշային** ~ weight category; *ծով.* **առաջին** ~**ի կապիտան** captain.

ԿԱՐԳԱԳԻՐ, **ԿԱՐԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. order; (փաստաթուղթ) warrant.

ԿԱՐԳԱԴԻՐ, ա. administrative.

ԿԱՐԳԱԴՐԵԼ, բ. order; (հրամայել) give orders, direct, be in command/charge; (կարգավորել) arrange, make arrangements, see that sth happens, see to sth.

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉ, գ. manager; (հանդիսությանց ժամանակ) master of ceremonies, MC, host.

ԿԱՐԳԱԴՐԻՉԱԿԱՆ, ա. administrative.

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. order, instruction, direction.

ԿԱՐԳԱԶԱՆՑ, ա. law-breaking.
ԿԱՐԳԱԶՐԿԵԼ, բ. demote; *մարզ.* deprive of rating/class; *եկեղ.* unfrock.
ԿԱՐԳԱԼՍՈՒՆ, գ. catchword, watchword, slogan.
ԿԱՐԳԱԼՍՈՒՄՔ, գ. *ռզմ.* detail, duty detail.
ԿԱՐԳԱՀԱՄԱՐ, գ. index number.
ԿԱՐԳԱՅԻՆ, 1. ա. ordinal; 2. գ. (մարզ) sportsman with an official rating; ◊ **առաջին ~** (ֆուտբոլիստ, շախմատիստ) first-category (football player/chess-player).
ԿԱՐԳԱՊԱՀ, ա. disciplined.
ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ, ա. disciplinary; ◊ **~ տույժ** disciplinary punishment.
ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. discipline; ◊ **աշխատանքային ~** labour discipline; **դպրոցական ~** school discipline; **խիստ ~** strict/firm discipline/order; **~ հաստատել** establish discipline; **~ության ընթացակարգ** disciplinary procedure.
ԿԱՐԳԱՍԵՐ, ա. regular, punctual.
ԿԱՐԳԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accuracy, punctuality.
ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿ, գ. status.
ԿԱՐԳԱՎԱՐԵԼ, բ. regulate; (կանոնավորել, հարմարեցնել) adjust, put in (good) order.
ԿԱՐԳԱՎԱՐԻՉ, գ. *տեխ.* regulator; (անձը) controller; ◊ **երթևեկության ~** traffic-controller, traffic-warden.
ԿԱՐԳԱՎԱՐՎԵԼ, բ. come right.
ԿԱՐԳԱՎԱՐՈՒՄ, գ. regulation; (կանոնավորում, հարմարեցում) adjustment, putting in (good) order.
ԿԱՐԳԵԼ, բ. appoint, nominate; *խսկց.* (ամուսնացնել) marry.
ԿԱՐԳԻՆ, 1. ա. decent, honest, respectable; (պատշաճ) proper; 2. մ. decently, properly; (բավականին լավ) quite well, fairly good; *խսկց.* pretty well; ◊ **ամեն ինչ ~ է** everything is all right/OK, all is well; no problem(s); **~ մարդ** honest man.
ԿԱՐԳՈՒՍԱՓՔ, գ. decoration; *բնստ.* attire.
ԿԱՐԴԱԼ, բ. read; (վերծանել) decipher, decode; ◊ **բարձրաձայն ~** read aloud; **դասախոսություն ~** give/deliver a lecture; **զեկուցում ~** read a paper; **խրատ ~** reprimand/lecture sb (on); **մեկի մտքերը ~** read sb's thoughts; **մտքում ~** read silently/to oneself; **ոտանավոր ~** recite poetry; **քարտեզ ~** read a map.
ԿԱՐԴԱՑՎԵԼ, բ. read; ◊ **այս գիրքը լավ է ~ում** this book reads well.
ԿԱՐԴԻՆԱԼ, գ. cardinal.
ԿԱՐԵԼ, բ. sew; (իրար կպցնել) sew together; (կցակարել) sew up/on (to); (եզրը ծալելով) sew underneath; ◊ **վերմակ ~** quilt; **կարկատան ~** sew on a patch.
ԿԱՐԵԼԻ, ա. possible, feasible; ◊ **~ն անել** do one's utmost/best, do all in one's power; **եթե ~ է** if it is possible, if possible; **եթե ~ է այսպես ասել** if one may put it that way; **որքան ~ է չուտ** as soon as possible (asap); **որքան ~ է շատ** as much/many as possible; **որքան ~ է վաղ** as early as possible; *խսկց.* **ինչպե՞ս ~ է** impossible, there can be no question of that, how could that be; **~՞ է ներս գալ** may/can I come in?
ԿԱՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. possibility.
ԿԱՐԵԿԻՑ, ա. sympathetic, compassionate; ◊ **~ դառնալ** be compassionate (towards), have sympathy (for).
ԿԱՐԵԿՑԱԲԱՐ, մ. with sympathy, sympathetically.
ԿԱՐԵԿՑԱԿԱՆ, ա. sympathetic, compassionate.
ԿԱՐԵԿՑԱՆՔ, *տե՛ս* ԿԱՐԵԿՑՈՒԹՅՈՒՆ:
ԿԱՐԵԿՑԵԼ, բ. sympathize (with), feel (for); (ցավակցել) condole (with).
ԿԱՐԵԿՑՈՒԵՆ, *տե՛ս* ԿԱՐԵԿՑԱԲԱՐ:
ԿԱՐԵԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sympathy, compassion.
ԿԱՐԵՆԱԼ, բ. be able to, be capable (of doing sth); (հմուտ լինել) know how to, have the know-how, be a good hand (at).
ԿԱՐԵՎՈՐ, ա. important; (նշանակալից) significant, essential, relevant; (անհրաժեշտ) necessary, indispensable; ◊ **~ տեղեկություն** important/necessary information; **~ փաստ** *տնտ.* material fact.
ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. importance, significance; ◊ **~ տալ** attach importance (to).
ԿԱՐԹ, գ. fishing-rod, rod, fish-hook, hook; *փխբ.* (խայծ) snare, trap; ◊ **~ գցել** cast the line; *փխբ.* drop a hint; **~ով բռնվել՝ ~ը կուլ տալ** swallow/take the bait; *փխբ.* fall for/take the bait.
ԿԱՐԹԱԹԵԼ, **ԿԱՐԹԱԼԱՐ** } գ. fishing-line.
ԿԱՐԹԱՁՈՂ, գ. fishing-rod, rod; (կարթ) hook, fish-hook.
ԿԱՐԹԱԾՈՒԻՐ, *տե՛ս* ԽԱՅԾ:
ԿԱՐԻՃ, գ. scorpion.
ԿԱՐԻՔ, գ. need, necessity; (աղքատություն) poverty; (չքավորություն) want, indigence; ◊ **~ զգալ՝ ունենալ՝ զգացվել** be/stand in need (of), feel the need (for); **~ի մեջ ապրել՝ լինել** live in poverty; *խսկց.* **~ չկա** (there is) no need, never mind.
ԿԱՐԻՔԱՎՈՐ, ա. needy; (չքավոր) indigent; (աղքատ) poor.
ԿԱՐԾԵԼ, բ. think (of, about); (ենթադրել) presume, believe; (համարել) consider; (թվալ) seem; (հույս ունենալ) hope (for); ◊ **~եմ** it seems to me that, I believe that; **~ես** as if, it seems that; **~եք թե, ~եք** it seems that, one would think (that).
ԿԱՐԾԵՑԱԼ, ա. imaginary; (կեղծ) sham; ◊ **~ հիվանդ** imaginary invalid.
ԿԱՐԾԻՔ, գ. opinion; (տեսակետ) view; (համոզմունք) belief, persuasion; (գրախոսական) reference, review; ◊ **~ կազմել** form an

opinion; ~ **հայտնել** express/utter an opinion/view; ~ **ձևավորող** opinion leader; **երկու ~ չի կարող լինել** there can be no two opinions (on sth); **իր մասին մեծ ~ի լինել** think too much/a lot/highly of oneself, be self-conceited, think no small beer of oneself, *դրսև.*; **լավ՝ վատ ~ի լինել** have a high/low/good/bad opinion (of); **~ին միանալ** share the opinion; **իր ~ին մնալ** remain of the same opinion, stick to one's opinion; **իմ ~ով** in my opinion, to my mind/thinking; **~ների փոխանակություն** exchange of opinions/views.

ԿԱՐԾՎԵԼ, բ. be implied/meant/implicated.

ԿԱՐԾՐ, ա. hard, firm, stiff; *փխր.* (անզգա, անգութ) cruel, severe; *փխր.* (չոր) callous.

ԿԱՐԾՐԱԲԱՐ, մ. firm, firmly, fast.

ԿԱՐԾՐԱԽԵԺ, գ. *մանգ.* ebonite.

ԿԱՐԾՐԱԽՏ, գ. *բժշկ.* sclerosis.

ԿԱՐԾՐԱԽՏԱՅԻՆ, ա. *բժշկ.* sclerous, sclerotic, affected by/typical of sclerosis.

ԿԱՐԾՐԱՄԱՇԿ, ա. thick-skinned.

ԿԱՐԾՐԱՄԻՏ, *տես* ՊՆԴԱԳԼՈՒԽ:

ԿԱՐԾՐԱՄՈՐԹ, *տես* ԿԱՐԾՐԱՄԱՇԿ:

ԿԱՐԾՐԱՆԱԼ, բ. harden, become hard; *փխր.* (անգութ դառնալ) become hardened/callous; ◊ **սիրտը ~** be/become hard-hearted/tough.

ԿԱՐԾՐԱՍԻՐՏ, ա. hard-hearted.

ԿԱՐԾՐԱՎՈՒՆ, ա. hardish, somewhat/rather hard.

ԿԱՐԾՐԱՑԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *induration; բժշկ.* callosity; (չորության) staleness; *փխր.* hardness, crustedness.

ԿԱՐԾՐԱՑՆԵԼ, բ. make hard/firm/strong.

ԿԱՐԾՐԱՑՈՒՄ, գ. hardening.

ԿԱՐԾՐԱՔԱՐ, ա. steadfast, staunch, unflinching, unwavering.

ԿԱՐԾՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hardness; (ամրություն, պնդություն) solidity, steadfastness; *փխր.* (հաստատակամություն) firmness; *փխր.* (անգթություն, չարություն) cruelty.

ԿԱՐԾՐՈՒԿ, *տես* ԿԱՐԾՐԱԽՏ:

ԿԱՐԿԱՄ, ա. (դանդաղ) slow; (կաշկանդված) constrained; ◊ **~ քայլեր** slow steps.

ԿԱՐԿԱՄԱԽՏ, գ. *բժշկ.* tetanus; *փխր.* stupor.

ԿԱՐԿԱՄԵԼ, բ. (լեզուն կապ ընկնել) grow dumb, be/become tongue-tied; *փխր.* (անշարժանալ) become/grow numb.

ԿԱՐԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. contraction.

ԿԱՐԿԱՆԴԱԿ, գ. pie, pastry; (խմորեղեն) pastry; ◊ **փոքրիկ ~** patty, pastry; **մրգով ~** fruit pie.

ԿԱՐԿԱՉԱՀՈՒՍ } ա. purling, babbling,
ԿԱՐԿԱՉԱՉԱՅՆ } murmuring.

ԿԱՐԿԱՉԵԼ, բ. (ջուրը) purl, babble; (ալիքը) murmur; (թռչունը) twitter, chirp; *փխր.* chatter.

ԿԱՐԿԱՉ(ՅՈՒՆ), գ. (ջրի) babble, purl; (ալիքների) murmur; (թռչունի ծլվլոց) twitter, chirp; ◊ **ծիծաղի ~** (loud) laughter.

ԿԱՐԿԱՌԵԼ, բ. (ձեռքը պարզել) lend, stretch.

ԿԱՐԿԱՌՈՒՆ, ա. (երկարած, դուրս ցցված) (out) stretched; *փխր.* (ականավոր) remarkable, distinguished; (անվանի) prominent; (նշանավոր) notable, eminent.

ԿԱՐԿԱՍ, գ. frame, frame-work.

ԿԱՐԿԱՏԱՆ, գ. patch; ◊ **~ անել՝ գցել** patch.

ԿԱՐԿԱՏԵԼ, բ. patch up; (վերանորոգել) repair; (կոշիկ, հագուստ) mend.

ԿԱՐԿԱՏՈՒՄ, գ. repairing; (կոշիկի, հագուստի) mending.

ԿԱՐԿԱՓԵԼ, բ. chatter.

ԿԱՐԿԵՀԱՆ, *տես* ՆՌՆԱՔԱՐ:

ԿԱՐԿԻՆ, գ. (pair of) compasses.

ԿԱՐԿԻՆԱՏՈՒՓ, գ. case of drawing instruments.

ԿԱՐԿՏԱԲԵՐ, ա. haily.

ԿԱՐԿՏԱԽԱՒՌ, ա. rain mixed with hail.

ԿԱՐԿՏԱՀԱՍ(ԻԿ), գ. hailstone.

ԿԱՐԿՏԱՀԱՐ, ա. beaten down by hail.

ԿԱՐԿՏԱՀԱՐԵԼ, բ. beat down by hail.

ԿԱՐԿՏԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. damage
ԿԱՐԿՏԱՀԱՐՈՒՄ } done by hail.

ԿԱՐԿՈՒՏ, գ. hail, hailstone; ◊ **գնդակների ~** hail of bullets; **հարցերի ~ տեղալ** deluge/overwhelm with questions; **~ թափել գլխին** get terribly angry; **~ը տանել՝ կարկտահարվել** be damaged by hail; *փխր.* **~ի տակ ընկած** hail-beaten; **~ի պես տեղալ** fall thick and fast; **հարվածները ~ի պես տեղացին** blows fell thick and fast; **~ը ծեծած տեղը կծեծի** *ասգ.* it never rains but it pours.

ԿԱՐՃ, 1. ա. short; (ցածր) low; (սեղմ) brief, succinct; (կրճատ) concise, brief; 2. մ. briefly, in brief; ◊ **~ ալիք** short wave; **~ ասած** in short, the long and the short of it is that; **~ և ազդու՝ կտրուկ** terse and clear; **~ ժամկետում** shortly, in a short/brief space/span/period of time; **~ կապել** state briefly; **~ հիշողություն** short/poor memory; **~ ճանապարհ** short cut; *էլ.* **~ միացում** short circuit.

ԿԱՐՃԱԲԱՆ, ա. laconic, short-spoken; ◊ **~ մարդ** a man of few words.

ԿԱՐՃԱԲՈՒՐԴ, ա. *մանգ.* short-haired, with short hair.

ԿԱՐՃԱԳԱՆԳ, գ. *մանգ.* brachycephal (pl. -li, -les).

ԿԱՐՃԱԳԵՂՄ, *տես* ԿԱՐՃԱԲՈՒՐԴ:

ԿԱՐՃԱԳԻ, ա. *կենդ.* short-tailed.

ԿԱՐՃԱԹԵՎ, ա. short-sleeved.

ԿԱՐՃԱԺԱՄԱՆԱԿՅԱ } ա. of short duration,
ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ } short-term; **~ արժեթուղթ** *տնտ.* shorts; **~ մուրհակ** short bill.

ԿԱՐՃԱԼԻՔ, ա. short-wave; ◊ **~ ընդունիչ** short-wave receiver.

ԿԱՐՃԱԿՅԱՑ, ա. short-lived.

ԿԱՐՃԱԿՈՒՓ, ա. short-handled.

ԿԱՐՃԱՀԱՍ, *տես* ԿԱՐՃԱՄԻՏ:

ԿԱՐՃԱՀԱՍԱԿ, ա. short; (կարճլիկ) shortish, undersized; (գաճաճային) dwarfish.
ԿԱՐՃԱՀԵՐ } ա. short-haired,
ԿԱՐՃԱՍԱՉ } with short/bobbed hair.
ԿԱՐՃԱՄԵՏՐԱԺ, ա. ◊ **~ ֆիլմ** short film; *խսկց.* a short.
ԿԱՐՃԱՄԻՏ, ա. short-witted; (հիմար) stupid, dull, thick; (ոչ խելացի) unintelligent (պարզամիտ) simpleton, naïve; (անհեռատես) short-sighted, improvident.
ԿԱՐՃԱՄՈՐՈՒՔ } ա. short-bearded,
ԿԱՐՃԱՄՈՐՈՒՍ } having a short beard.
ԿԱՐՃԱՄՏԱԲԱՐ } մ. short-sightedly;
ԿԱՐՃԱՄՏՈՐԵՆ } (հիմարաբար) foolishly, stupidly; (անհեռատեսորեն) improvidently, unforseeingly.
ԿԱՐՃԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. narrow-mindedness; (հիմարություն) stupidity; (անհեռատեսություն) short-sightedness.
ԿԱՐՃԱՆԱԼ, բ. shorten, grow short.
ԿԱՐՃԱՇՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* asthma.
ԿԱՐՃԱՊԱՏՄՈՒՄ, գ. short story.
ԿԱՐՃԱՊՈՉ, ա. short-tailed; (անպոչ) dock-tailed.
ԿԱՐՃԱՌՈՏ, *տես* ՀԱՄԱՌՈՏ:
ԿԱՐՃԱՍՅՈՒՆ, գ. (փողոցի) stone; (փայտե) stake, post.
ԿԱՐՃԱՎԱՐՍ, *տես* ԿԱՐՃԱՄԱՋ:
ԿԱՐՃԱՎԻԶ, ա. short-necked, with a short neck.
ԿԱՐՃԱՎՈՒՆ, ա. shortish.
ԿԱՐՃԱՏԵՍ, ա. *բժշկ.* myopic; short-sighted; *փխբ.* short-sighted, near-sighted; ◊ **~ քաղաքականություն** short-sighted policy.
ԿԱՐՃԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* myopia, short/near sight; *փխբ.* short-sightedness, lack of foresight.
ԿԱՐՃԱՏԵՎ, ա. short-term, short-lived, short, of short duration; (վայրկենական, անցողիկ) momentary, transitory; **~ ժամանակաշրջան** short run.
ԿԱՐՃԱՏԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. short duration, momentariness.
ԿԱՐՃԱՑՆԵԼ, բ. shorten, curtail; (համառոտել) abridge, abbreviate; ◊ **կյանքը ~** shorten one's life.
ԿԱՐՃԱՑՈՒՄ, գ. shortening, cutting; (կրճատում) contraction.
ԿԱՐՃԵԼ, բ. shorten, curtail; (կրճատել) abridge; ◊ *իրավ.* **գործը ~** quash the case.
ԿԱՐՃ(Լ)ԻԿ, ա. short, thick-set.
ԿԱՐՃՈՐԵՆ, մ. briefly.
ԿԱՐՃՔԹԱՆԻ, ա. snub-nosed, short-nosed.
ԿԱՐՄԻՐ, ա. red; (ալ) scarlet, vermilion; (շառագույն) rubicund; (կարմրագույն) ruddy; *փխբ.* (հեղափոխական) revolutionary; *փխբ.* (սովետական, կոմունիստական) communist, soviet; *բրբ.* (ոսկեդրամ) gold coin, ducat; ◊ **արյան ~ գնդիկներ** red corpuscle, erythrocyte; *խորհ.* **~ աստղ** Red Star; **~ արև** the dear bright sun; *խորհ.* **~ բանակ** Red Army; **~ գլխարկ** (հեքիաթը) Little Red Riding Hood; *խորհ.* **~ գվարդիա** Red Guard; *խորհ.* **~ դրոշ՝ դրոշակ** Red Flag/Banner; **~ խաչ** Red Cross; **~ մահիկ** Red Crescent; **~ փայտ** mahogany; *բժշկ.* **~ քամի** erysipelas; **~ թելի պես անցնել** stand out; run (all) through; *խսկց.* **~ խնձոր ուղարկել հետևից** invite; *բրբ.* **~ կապել** marry.
ԿԱՐՄԻՐԱԲՈՍՈՐ, ա. crimson; (մանուշակագույն երանգով) purple.
ԿԱՐՄԻՐԱԳՈՒՅՆ, ա. reddish.
ԿԱՐՄԻՐԱԳՈՒՆԵԼ, բ. become ruddy/rosy/vermilion.
ԿԱՐՄԻՐԱԴԵՂ, գ. *քիմ.* red lead; (կապարե) minium.
ԿԱՐՄԻՐԱԴԵՄ, ա. red-faced, ruddy-faced.
ԿԱՐՄԻՐԱԴՐՈՇ, ա. *խորհ.* decorated/awarded with the Order of the Red Banner.
ԿԱՐՄԻՐԱԹԵՎ, ա. red-winged.
ԿԱՐՄԻՐԱԹԵՎԻԿ, գ. *կենդ.* flamingo.
ԿԱՐՄԻՐԱԹՈՒՅՐ, *տես* ԿԱՐՄՐԱԳՈՒՅՆ:
ԿԱՐՄԻՐԱԹՈՒՇ, ա. red-cheeked.
ԿԱՐՄԻՐԱԼԱՆՋ, ա. redbreast.
ԿԱՐՄԻՐԱԽԱՅՏ, գ. *կենդ.* trout.
ԿԱՐՄԻՐԱԽՏ, գ. *բժշկ.* German measles.
ԿԱՐՄԻՐԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. redness.
ԿԱՐՄԻՐԱՇԱՏ, գ. *բոտ.* yew(-tree).
ԿԱՐՄԻՐԱԿԱՏԱՓ, 1. գ. *կենդ.* Goldfinch; 2. ա. (կարմիր կատարով) having a red comb/crest, red-crested.
ԿԱՐՄԻՐԱԿԵՐՊ, *տես* ԿԱՐՄՐԱՎՈՒՆ:
ԿԱՐՄԻՐԱԿԱՏԱՓԻԿ, *տես* ԿԱՐՄՐԱԿԱՏԱՓ 1:
ԿԱՐՄԻՐԱԿՆ, գ. *կենդ.* (ձուկ) roach.
ԿԱՐՄԻՐԱԿՏՈՒՑ, ա. having a red beak/bill, red-beaked.
ԿԱՐՄԻՐԱԿՈՒՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* colour-blindness, daltonism.
ԿԱՐՄԻՐԱՀԵՐ } ա. red-haired, red-head.
ԿԱՐՄԻՐԱՄԱՉ }
ԿԱՐՄԻՐԱՄԱՇԿ } ա. (հնդկացի) redskin.
ԿԱՐՄԻՐԱՄԻՐԹ }
ԿԱՐՄԻՐԱՄՈՐՈՒՄ } ա. red-bearded.
ԿԱՐՄԻՐԱՄՈՐՈՒՔ }
ԿԱՐՄԻՐԱՅՏ, *տես* ԿԱՐՄՐԱԹՈՒՇ:
ԿԱՐՄԻՐԱՆԵՐԿ, 1. գ. red paint; 2. ա. red, painted red.
ԿԱՐՄԻՐԱՇԵԿ, ա. red, red-haired, ginger; (ձի) chestnut; (սկյուռ) red.
ԿԱՐՄԻՐԱՇՊԱՐ, գ. rouge.
ԿԱՐՄԻՐԱՇՈՒՐԹ, ա. red-lipped.
ԿԱՐՄԻՐԱՉՅԱ } ա. red-eyed.
ԿԱՐՄԻՐԱՉՔ }
ԿԱՐՄԻՐԱՎՈՒՆ, ա. reddish.
ԿԱՐՄԻՐԱՑԱԿԵԼ, բ. redden, grow/turn red; (դայլությից) flush; (ամոթից) blush.

ԿԱՐՄԱՏՈՏԻԿ, ա. red-legged.
ԿԱՐՄԱՒԱՅՏ, ա. rosy, ruddy, rubicund.
ԿԱՐՄՐԱՑՆԵԼ, բ. redden, rouge, paint red; (շիկացնել) make burning hot/red-hot; *փխբ.* (ամաչեցնել) shame, put to shame.
ԿԱՐՄՐԱՑՈՒԼՔ, գ. glow; ◊ **հրդեհի ~** glow of a fire.
ԿԱՐՄՐԱՑՈՐԵՆ, գ. spelt, German wheat.
ԿԱՐՄՐԱՓԱՅՏ, գ. mahogany.
ԿԱՐՄՐԱՔԱՄԻ, գ. *բժշկ.* erysipelas.
ԿԱՐՄՐԱՔԱՐ, գ. *հնք.* haematite; (կարմիր քար) red stone.
ԿԱՐՄՐԱՔԻԹ, ա. red-nosed.
ԿԱՐՄՐԵԼ, բ. redden, grow/turn red; (տապակվել, խարկվել) fry, roast, broil; (ամոթից շիկնել) blush; (շիկանալ) become red-hot.
ԿԱՐՄՐԵՐԱՆԳ, *տես* ԿԱՐՄՐԱԳՈՒՅՆ:
ԿԱՐՄՐԵՐԵՄ, *տես* ԿԱՐՄՐԱՐԵՄ:
ԿԱՐՄՐԵՑՆԵԼ, *տես* ԿԱՐՄՐԱՑՆԵԼ:
ԿԱՐՄՐԻԿ, ա. *փղբշ.* red.
ԿԱՐՄՐՈՏԱՆԻ, ա. red-legged (duck).
ԿԱՐՄՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. redness.
ԿԱՐՄՐՈՒԿ, գ. *բժշկ.* measles.
ԿԱՐՈՂ, ա. capable, able, skilful; (հզոր, ուժեղ) mighty, potent; (հարուստ) well-to-do, well-off, prosperous; ◊ **~ լինել** be able, can; **~ է** (պատահել) maybe, perhaps, could it be? is it possible?
ԿԱՐՈՂԱՆԱԼ, բ. be able to, can, be capable of; (հմուտ լինել) be good at, be/have a good hand at, have the know-how; (չկարողանալ) be incapable of, be unable, not to know how.
ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ability; *տեխ.* (հզորություն) capacity; (ուժ, զորություն) power, might; (հարստություն) property; (հմտություն) skill, know-how; **~ության օգտագործում** capacity utilization.
ԿԱՐՈՍ, գ. *բսբ.* parsley; celery.
ԿԱՐՈՎԻ, ա. sewed/sewn on.
ԿԱՐՕՏ, 1. գ. melancholy, depression; (տառապանք) yearning, anguish; (կարիք) need, want, indigence; (հայրենակարոտ) homesickness, nostalgia; 2. ա. dreary, sad, melancholy; 3. մ. drearily, sadly, wistfully; ◊ **~ զգալ քաշել** be sad/melancholy, miss sb, long/pine for sb; **~ լինել** want, require, need, stand in need of, be hard up; **~ն առնել** quench/slake one's yearning.
ԿԱՐՕՏԱԲԱՂՁ, ա. full of anguish, dreary; (տխուր) sad, melancholy-ridden.
ԿԱՐՕՏԱԳԻՆ, ա. dreary; (տխուր) sad, melancholy; ◊ **~ բարևներ** best regards, warm greetings.
ԿԱՐՕՏԱԼԻ(Ր) / **ԿԱՐՕՏԱԼԻՑ** ա., մ. with anguish/melancholy; drearily, sadly.
ԿԱՐՕՏԱՏԵՂՁ, *տես* ԿԱՐՕՏԱԲԱՂՁ:
ԿԱՐՕՏԵԼ, բ. long/pine for, miss (badly), be homesick; grieve (for).
ԿԱՐՕՏՅԱԼ, ա. *հնց.* (կարիքավոր) needy, poor destitute; (կարոտած) longing for, missing badly; homesick.
ԿԱՐՊԵՏ, գ. carpet, rug.
ԿԱՐՎԱԾՔ, գ. sewing, needlework; (կար) seam; (հագուստ) clothes.
ԿԱՐՏՈՆ, *տես* ՍՏՎԱՐԱՓՈՒՄԺ:
ԿԱՐՏՈՖԻԼ, գ. potato; (բույսը) potato plant; ◊ **խաշած ~** boiled potatoes; potatoes cooked in their skins/jackets; **խորոված ~** baked potatoes, potatoes baked in their skins/jackets; **տապակած ~** fried potatoes, chips; **քաղցր ~** sweet potato, yam, cassava, manioc; **~ի ալյուր** potato flour, starch; **~ի կեղև** potato skin/peelings; **~ի պյուրե** mashed potatoes.
ԿԱՐՏՈՖԻԼԱՀԱՆ(ԻՉ), *գոնմ.* potato-digger.
ԿԱՐՏՈՖԻԼԱՀԱՎԱՔ, 1. ա. potato-picking; 2. գ. potato harvest(ing).
ԿԱՐՏՈՖԻԼԱՅԻՆ, ա. potato.
ԿԱՐՏՈՖԻԼԱՏՆԿԻՉ / **ԿԱՐՏՈՖԻԼԱՑԱՆ** գ. potato-planter, potato-planting machine.
ԿԱՐՈՒՀԻ, գ. seamstress, dressmaker.
ԿԱՐՈՒՀԱԳԵՎ, գ. dress-making; ◊ **~ի դասընթաց** dress-making courses.
ԿԱՐՈՒՍԵԼ, գ. merry-go-round, roundabout, whirligig.
ԿԱՐՔԱՆԴ, գ. *բրբ.* ripping (off, open), unripping; ◊ **~ անել** rip up, rip open; **~ լինել** be ripped open.
ԿԱՑԱՐԱՆ, գ. dwelling, (living) quarters; (բնակավայր, բնակատեղի) domicile, habitation; (օթևան) abode; (ուրիշի տանը) lodging(s).
ԿԱՅԻՆ, գ. axe; ◊ **փոքր ~** hatchet; **ծանր ~** (wood-) chopper.
ԿԱՅՆԱԿՈՒԹ, գ. axe helve, axe-handle.
ԿԱՅՆԱՀԱՐԵԼ, բ. (կացնով հարվածել) chop, axe; hew, hack; *փխբ.* (սպանել) kill with an axe.
ԿԱՅՆԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ / **ԿԱՅՆԱՀԱՐՈՒՄ** գ. chopping; *փխբ.* (կացնով սպանելը) killing with an axe.
ԿԱՑՈՒԹԱՂԵՎ, գ. tenor/mode of life, custom.
ԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. condition, state, situation, status; ◊ **ընտանեկան ~** family/civil status.
ԿԱՑՈՒՑԻ, *տես* ԿԱՑՈՒԹԱՂԵՎ:
ԿԱՈՉՈՒԿ, գ. (India) rubber; ◊ **սինթետիկ ~** synthetic rubber.
ԿԱՈՉՈՒԿԱՅԻՆ, ա. (India) rubber.
ԿԱՈՉՈՒԿԱՏԻՒ, ա. rubber-bearing; ◊ **~ բույսեր** rubber-bearing plants.
ԿԱՈՒՍՏԻԿ, ա. *մնգ.* caustic; ◊ **~ սոդա** caustic soda.
ԿԱՓԱՐԻՉ, գ. lid, cover.
ԿԱՓԿԱՓ(ԵՑՆ)ԵԼ, բ. clank (with), clang (with); ◊ **ատամները ~** chatter (one's teeth).
ԿԱՓԿԱՓՅՈՒՆ / **ԿԱՓԿԱՓՈՒՑ** գ. clank, clang; (ատամների) chattering.

ԿԱՓՈՒՅՐ, գ. *բժշկ., մեք.* valve; (հագուստի) flap; *երաժշ.* vent; ◊ *բժշկ.* **սրտի ~** mitrai valve.

ԿԱՔԱՎ, գ. *կենդ.* (մոխրագույն) partridge; (սպիտակ) willow ptarmigan.

ԿԵԳԵԼ, գ. *տպգր.* point, size of type; ◊ **ութ ~** eight points.

ԿԵԳԼ(Ի), գ. skittles; ◊ **~ խաղալ** play skittles.

ԿԵԼՏԱԿԱՆ, ա. Celtic; ◊ **~ լեզուներ** Celtic languages.

ԿԵԼՏԵՐ, գ. Celts, Kelts.

ԿԵՃԱՆԱԼ, բ. become heated, incandesce.

ԿԵՃԱՑՆԵԼ, բ. incandesce, make white-hot/red-hot.

ԿԵՂ, գ. *բժշկ.* ulcer, sore; (վերքի չոր թեփը) scab; *փիլիս.* sore, evil, pest; ◊ **ստամոքսի ~** stomach ulcer.

ԿԵՂԱՆՔ, գ. scab.

ԿԵՂԵՎ, գ. crust; *բուս.* cortex; (ծառի) rind, bark; (մրգի) rind, peel; (որոշ պտուղների՝ ձվի կարծր պատյան՝ կճեպ) shell; (վերքի) scab; (բարակ) pellicle, film, thin skin; ◊ **երկրի ~** (earth-)crust; **ընկույզի ~** nutshell; **կարտոֆիլի ~** potato peelings/skin; **~ը մաքրել՝ հանել** peel, shell.

ԿԵՂԵՎԱՋԵՐՃԵԼ, բ. peel.

ԿԵՂԵՎԱՋԵՐՃՎԵԼ, բ. come off, peel, peel off, chip.

ԿԵՂԵՎԱԿԱԼԵԼ, բ. crust, get crusted over; (ծառը) bark; (պտուղը) skin over; (վերքը) cicatrize.

ԿԵՂԵՎԱՀԱՆԵԼ, բ. peel, shell; (ընկույզը) crack; (արևածաղիկը) nibble; (եգիպտացրենը) husk; (ծառը) rind, bark; (պտուղը) peel.

ԿԵՂԵՎԱՀԱՆԻՉ, գ. *մսնգ.* peeler.

ԿԵՂԵՎԱՀԱՆՎԵԼ, բ. come off, peel, peel off, chip.

ԿԵՂԵՎԱՏԵԼ, *տես* ԿԵՂԵՎԱՀԱՆԵԼ:

ԿԵՂԵՎԵԼ, *տես* ԿԵՂԵՎԱՀԱՆԵԼ:

ԿԵՂԵՔԵԼ, բ. exploit, oppress; (տանջել, չարչարել) torment, torture; (բզկտել, պատառոտել) tear to pieces; (հարստահարել) exploit, impose.

ԿԵՂԵՔԻՉ, գ., ա. exploiter, oppressor.

ԿԵՂԵՔՉԱԿԱՆ, ա. exploitative, oppressive.

ԿԵՂԵՔՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. depression.

ԿԵՂԵՔՈՒՄ, գ. exploitation, oppression, depression.

ԿԵՂԾ, ա. false, sham, fake; (արհեստական) artificial; (խարդախ) counterfeit, fake; (ապօրինական) spurious; (սուտ) insincere, deceitful; (չինծու) false, sham; bogus; ◊ **~ ամուսնություն** sham/fake marriage; **~ ատամներ** false teeth, dentures; **~ դասական** pseudo-classical; **~ դրամ** counterfeit/fake coin; **~ գիտական** pseudo-scientific; **~ ժպիտ** insincere/affected smile; **~ համեստ** mock-modest; **~ ոսկեղեն** pinchbeck; **~ փաստաթուղթ** forged document.

ԿԵՂԾԱԲԱՐ, մ. *հնց.* falsely, deceitfully; (կեղծավոր) affectedly, hypocritically; untruthfully.

ԿԵՂԾԱԳՐՈՒՄ, գ. *տմտ.* goldbricking.

ԿԵՂԾԱՄ, գ. wig.

ԿԵՂԾԱՄԱՀ, 1. գ. lethargy; 2. ա. apparently dead.

ԿԵՂԾԱՆՈՒՆ, գ. pseudonym, alias; (գրական) pen name; (դերասանի) stage-name; ◊ **~վան տակ** under the pseudonym.

ԿԵՂԾԱՊԱՇՏ, ա. insincere; (կեղծ) false; (երկերեսանի) double-faced; (կեղծավոր) hypocritical.

ԿԵՂԾԱՊԱՏԻՐ, ա. false, insincere; (ձևական) affected; (կեղծ) feigned; (չինծու, սուտ) sham.

ԿԵՂԾԱՎՈՐ, 1. ա. hypocritical, insincere; (կեղծ) false; (երկերեսանի) double-faced; 2. գ. (անձ) hypocrite, dissembler.

ԿԵՂԾԱՎՈՐԱԲԱՐ, մ. insincerely, hypocritically, falsely.

ԿԵՂԾԱՎՈՐԵԼ, բ. play the hypocrite, dissemble, be false.

ԿԵՂԾԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hypocricy, dissimulation; (երկերեսանիություն) double-facedness; ◊ **~ անել** play the hypocrite, dissemble.

ԿԵՂԾԱՐԱՐ, գ. falsifier, adulterator.

ԿԵՂԾԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. falsification, adulteration; (խարդախում) forgery.

ԿԵՂԾԵԼ, բ. dissemble, simulate, be a hypocrite; (խեղաթյուրել) falsify; ◊ **~ իրականությունը** distort the reality/truth.

ԿԵՂԾԻՉ, *տես* ԿԵՂԾԱՐԱՐ:

ԿԵՂԾԻՔ, գ. falsification; (խարդախություն) adulteration; (փաստաթղթի) forgery.

ԿԵՂԾՈՐԵՆ, *տես* ԿԵՂԾԱԲԱՐ:

ԿԵՂԾՎԱԾՔ, գ. falsification, counterfeit.

ԿԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insincerity; (կեղծավորություն, ձևացում) hypocricy, dissimulation; (կեղծիք) falsity.

ԿԵՂԾՈՒՄ, գ. falsification, adulteration; (փաստաթուղթը) forgery.

ԿԵՂՏ, գ. dirt; (աղբ) rubbish; (արտաթորանք) defecation; *փիլիս.* filth, dirtiness; ◊ **~ քսել** defame, vilify, smear sb; **~ի մեջ կորչել** roll/be buried/stuck in dirt.

ԿԵՂՏԱԲԻԾ, գ. spot, patch; (բիծ) blot, stain.

ԿԵՂՏԱԽԱՌՆ, ա. mixed with dirt; *փիլիս.* defamed, vilified, smeared.

ԿԵՂՏԱԿԱԼ(Վ)ԵԼ, *տես* ԿԵՂՏՈՏՎԵԼ:

ԿԵՂՏԱԿԱԼՈՒՄ, *տես* ԿԵՂՏՈՏՈՒՄ:

ԿԵՂՏԱԿՈՒԼԻԼ, ա. rolled/buried/stuck in dirt.

ԿԵՂՏԱԿՈՒՐՈՒՅԹ, ա. not showing dirt, not easily soiled (usually of dark colour).

ԿԵՂՏԱՀԱՆ, 1. ա. removing/taking out stains; 2. գ. stain remover; ◊ **~ նյութեր** detergents.

ԿԵՂՏԱՀՈՏ, գ. *խսկց.* stink, stench.

ԿԵՂՏԱՀՈՒՂ, գ. rubbish/refuse pit.

ԿԵՂՏԱԾՈՒ, գ. *խսկց.* (մանկական) nappy, diaper; (լվացք) laundry, washing.
ԿԵՂՏԱՋՈՒՐ, գ. slops.
ԿԵՂՏԱՏԱՓ, ա. sewer, drain; ◊ ~ **խողովակ** sewer, drainpipe.
ԿԵՂՏՈՏ, ա. dirty; (անմաքուր) unclean; (ցեխոտ) muddy; (անմաքրասեր) slovenly; (փնթի) untidy; *փխբ.* (անազնիվ, անսկզբունքային) unscrupulous; *փխբ.* (պիղծ, գազրելի) indecent, improper, unseemly, filthy, sordid; *փխբ.* (ստոր) dishonest, dishonourable, ungentlemanly; ◊ ~ **աման** dirty dish; ~ **աշխատանք** dirty work; ~ **արարք** dirty trick; ~ **հոտ** stink, filthy smell; ~ **ճանապարհ** muddy road; ~ **մարդ** untidy person, *փխբ.* dishonest person; ~ **մարմին** dirty body; ~ **փողոց** dirty street.
ԿԵՂՏՈՏԵԼ, բ. soil, dirty, make dirty; (ջուրը, մթնոլորտը) pollute; *փխբ.* (արատավորել, վարկաբեկել) blemish, sully, tarnish; ◊ **դեմքը** ~ dirty/soil one's face; **անունը** ~ stain/sully/tarnish sb's good name, smear sb's reputation; **օդը** ~ pollute the air/the atmosphere.
ԿԵՂՏՈՏՎԵԼ, բ. make oneself dirty, become dirty/soiled, soil oneself.
ԿԵՂՏՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dirt, filth; (ցեխ) mud; *փխբ.* (կեղտոտ գործ՝ արարք) abomination, infamous/foul/vile act.
ԿԵՂՏՈՏՈՒՄ, գ. soiling, making dirty/untidy.
ԿԵՆԱԼ, բ. (ապրել, բնակվել) live, dwell in a place; (մնալ) remain, stay; (սպասել, համբերել) wait a little (with); ◊ **վեր** ~ stand/get/be up, rise.
ԿԵՆԱԿԻՑ, գ. (բնակակից) room-mate; (ամուսին) husband, wife, spouse; (չամուսնացած կյանքի ընկեր) partner; (սիրեկան) lover; (սիրուհի) mistress, sweetheart, concubine; lover.
ԿԵՆԱԿՑԵԼ, բ. (համատեղ ապրել) live together, keep/run a joint household; (ամուսնական՝ սեռական կապի մեջ լինել) cohabit.
ԿԵՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (համատեղ կյանք) life/living together; (կապը) cohabitation.
ԿԵՆԱԿՑՈՒՀԻ , գ. (բնակակից) room-mate; (սիրուհի) concubine.
ԿԵՆԱՐԱՐ, ա. life-giving, vivifying; (օդը) crisp, bracing; ◊ ~ **ուժ** life-giving force.
ԿԵՆԱՑ, գ. toast; ◊ ~ **առաջարկել** toast, drink to; ~**ը ծաղկեցնել** embellish a toast (by singing, reciting poetry etc.); ~ **- մահու** life-and-death issue.
ԿԵՆԱՑԱԲԱԺԱԿ } գ. toast cup, a glass of
ԿԵՆԱՑԱԹԱՍ } wine raised to drink to the health or in honour of.
ԿԵՆԱՑԱՃԱՌ, գ. toast (speech).
ԿԵՆԳՈՒՐՈՒ, գ. kangaroo.
ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆ, գ. zoologist.
ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. zoology.
ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. zoological; ◊ ~ **այգի** zoological gardens/park; *խսկց.* zoo.
ԿԵՆԴԱՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ *տե՛ս* ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ:
ԿԵՆԴԱՆԱԳԻՐ, գ. *արվ.* painter; (ցուցանակներ գրող) sign-painter; (գազանագիր) animalist.
ԿԵՆԴԱՆԱԳՐԱԿԱՆ, ա. pictorial; ◊ ~ **արհեստանոց** sign-painting shop/workshop/studio.
ԿԵՆԴԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *արվ.* painting; (ցուցանակագրություն) sign-painting.
ԿԵՆԴԱՆԱՁՆՆՈՒՄ, գ. *բժշկ.* biopsy.
ԿԵՆԴԱՆԱԾԻՆ, ա. *կենդ., բսբ.* viviparous.
ԿԵՆԴԱՆԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. animal anatomy.
ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՄԱՐ, գ. *աստղ.* Zodiac, sign of the Zodiac.
ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ, ա. animal; (օրգանական ծագում ունեցող) organic; (անասնական) animal; *փխբ.* (կոպիտ, վայրենի) brutal, brute, bestial; ◊ ~ **աշխարհ** animal kingdom, fauna; ~ **սոսինձ** organic glue.
ԿԵՆԴԱՆԱԿԵՐՊ, ա., գ. *աստղ.* Zodiac; *դիցբ.* (կենդանու կերպարանքով աստված) zoomorphic.
ԿԵՆԴԱՆԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *դիցբ.* zoomorphism.
ԿԵՆԴԱՆԱՀԵՐՅՈՒԹՅՈՒՆ } գ. *բժշկ.*
ԿԵՆԴԱՆԱՀԵՐՅՈՒՄ } vivisection.
ԿԵՆԴԱՆԱՆԱԼ, բ. come to life, rise again, rise from the dead, resurrect; *փխբ.* revive, resuscitate; (վերականգնվել) regain health; (կյանքով լցվել, աշխուժանալ) reanimate; *փխբ.* be enlivened; (վերհիշվել) recall, come to one's memory.
ԿԵՆԴԱՆԱՑՆԵԼ, բ. reanimate, raise from the dead, revive; (հարություն տալ) resuscitate; (աշխուժացնել) enliven, vivify, revitalize; (պայծառացնել) brighten up.
ԿԵՆԴԱՆԱՑՈՒՄ, գ. resurrection; *փխբ.* revival, stimulation, animation.
ԿԵՆԴԱՆԻ, 1. գ. animal, beast; 2. ա. (ողջ) alive, live, living; (իրական) true, real; (առույգ, կայտառ) lively, brisk, vivacious; ◊ **ամենակեր** ~ omnivorous animal, omnivore (pl.-ra); **գիշակեր** ~ carnivorous animal, carnivore (pl.-ra); **երկոտանի** ~ biped; **ընտանի** ~ domestic animal; **խոտակեր** ~ herbivorous animal, herbivore (pl.-ra); **չորքոտանի** ~ four-legged animal; *գիտ.* quadruped; **վայրի** ~ wild animal, beast; ~ **անկյուն** pets' corner; ~ **ապրանք** livestock; ~ **լեզու** living language; ~ **խոսք** lively speech; ~ **մնալ** survive, remain alive (after), *խսկց.* come through; ~ **քաշ** live weight
ԿԵՆԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. animation, vitality; life, lifetime; (կենսասիրություն) vivacity, liveliness; (աշխուժություն) animation; ◊ ~ **առնել՝ ստանալ** come to life; ~ **ներշնչել** breathe new life into sb; ~ **տալ** revive, enliven, vivify; ~**թյան ժամանակ** during/in one's lifetime.

ԿԵՆԱԲԱՆ, գ. biologist.
ԿԵՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. biological.
ԿԵՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. biology.
ԿԵՆԱԲՈՒԽ, ա. cheerful, joyous, bubbling with life.
ԿԵՆԱԳԻՐ, գ. biographer.
ԿԵՆԱԳՈՐԾԵԼ, բ. carry out, put into practice; (իրագործել) realize, accomplish; (կատարել) fulfill.
ԿԵՆԱԳՈՐԾԵԼԻ, ա. practicable, realizable, feasible; ◊ ~ **որոշումներ** realizable decisions.
ԿԵՆԱԳՈՐԾՎԵԼ, բ. come true, come to be.
ԿԵՆԱԳՈՐԾՈՒՄ, գ. realization; (որոշման կն) implementation; (ծրագրի կն) execution.
ԿԵՆԱԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vital activity; ◊ **օրգանիզմի ~ը** functioning of the body.
ԿԵՆԱԳՐԱԿԱՆ, 1. գ. biography; 2. ա. biographic(al).
ԿԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. biography; (կյանքի ուղին) life; (կյանքի և գործունեության նկարագիր) curriculum vitae (CV).
ԿԵՆԱԶՎԱՐԹ, ա. cheerful, joyous; (զվարթ) buoyant, resilient; (եռուն) bubbling with life; ◊ ~ **մանուկներ** cheerful children.
ԿԵՆԱԶՈՒՐԿ, ա. (անկենդան) lifeless, feeble; (ոճի մասին) insipid; ◊ ~ **աչքեր** lacklustre eyes; ~ **մարդ** indifferent person.
ԿԵՆԱԹՈՇԱԿ, գ. pension; ◊ **անբասիր ծառայության ~** service pension; **անհատական ~** personal pension; **ծերության ~** old-age pension; **հաշմանդամության ~** disability pension; **~ի բնականոն տարիք** normal retirement age; **~ի հիմնադրամ** pension fund; **~ նշանակել** allocate/award a pension; **~ի անցնել** retire (on a pension), be pensioned off; **~ի գրքույկ** pension card.
ԿԵՆԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ, ա. pension(ary).
ԿԵՆԱԹՈՇԱԿԱՌՈՒ, գ. pensioner.
ԿԵՆԱԹՈՇԱԿՎԵԼ, բ. award/allocate a pension (to), pension (off).
ԿԵՆԱԹՈՎ(ԻՉ), ա. life-giving, vivifying; (օդը) crisp, bracing; (ոգևորիչ) animating.
ԿԵՆԱԹՓԹԻԿ, ա. cheerful, joyous; (զվարթ) buoyant, resilient; (եռուն) bubbling with life.
ԿԵՆԱԺՊԻՏ, *տես* ԿԵՆԱԽԻՆԴ:
ԿԵՆԱԼԻ(Ր) } ա. full of life.
ԿԵՆԱԼԻՑ }
ԿԵՆԱԽԻՆԴ, ա. cheerful, joyous, bubbling with life.
ԿԵՆԱԽԻՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cheerfulness, joy of living; buoyancy; *խսկց.* animal spirits.
ԿԵՆԱԿԱՅԻՆ, ա. tenacious of life; durable.
ԿԵՆԱԿԱՅԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tenacity of life.
ԿԵՆԱԿԱՆ, ա. vital, urgent; ◊ ~ **հարց** vital question, a question of vital importance; ~ **ուժ** vitality, vital power.
ԿԵՆԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. vitally, urgently.
ԿԵՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vitality, vital power.
ԿԵՆԱՀԱՅԱՑՔ } գ. outlook
ԿԵՆԱՀԱՅԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ } attitude to life, perception/understanding of life/existence.
ԿԵՆԱՀՈՐԴ, *տես* ԿԵՆՈՒՐԱԽ:
ԿԵՆԱՀՈՒՅԶ, *տես* ԿԵՆԱԹՐԹԻԴ:
ԿԵՆԱՋԵՎ, գ. tenor/form of life.
ԿԵՆԱՄԱԿԱՐԴԱԿ, գ. standard of life/living; living standard.
ԿԵՆԱՄԹԵՐՔ, գ. food products.
ԿԵՆԱՄԻՆԻՄՈՒՄ, գ. living/subsistence wage/minimum, minimum living standard.
ԿԵՆԱՄԻՋՈՑ, գ. livelihood, means of subsistence.
ԿԵՆԱՄՈՂՈՒՆ, ա. life-giving, vivifying, animating.
ԿԵՆԱՊԱՀԱՆՋ, գ. vital requirement.
ԿԵՆԱՊԱՅՄԱՆ, գ. condition(s) of life.
ԿԵՆԱՊԱՅՔԱՐ, գ. struggle for life/existence, survival of the fittest.
ԿԵՆԱՍԱՐ, ա. worldly, pleasure-loving.
ԿԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. love of life/pleasure.
ԿԵՆԱՍՎԻՃԱԿ, գ. standard of life; ◊ **~ը բարելավել** improve the standard of life.
ԿԵՆԱՍՏԵՂ, ա. thirsty for life.
ԿԵՆԱՍՏՈԿՈՒՆ, *տես* ԿԵՆԱՍԿԱՅՈՒՆ:
ԿԵՆԱՍՏՈԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԿԵՆԱՍԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ:
ԿԵՆԱՍՏՈՂՈՐ, *տես* ԿԵՆԱՍՏԵՂ:
ԿԵՆԱՍՈՒՆ, ա. life-giving, vivifying, animating, resuscitating; ◊ ~ **արև** life-nourishing sun.
ԿԵՆԱՓՈՐՁ, գ. (life) experience; ◊ **հարուստ** ~ full/rich experience of life.
ԿԵՆՈՒԺ, գ. vitality; *խսկց.* sap; (ներքին զորություն) vital power.
ԿԵՆՈՒՂԻ, գ. life journey.
ԿԵՆՈՒՆԱԿ, ա. viable, possessing vital capacity, of great vitality; *բեր.* productive.
ԿԵՆՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. viability, vital capacity, vitality, tenacity; ◊ **~ը վերականգնել** rehabilitate one's vitality.
ԿԵՆՈՒՐԱԽ, 1. ա. cheerful, joyous, bubbling with life; 2. մ. cheerfully, joyfully.
ԿԵՆՈՒՐԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cheerfulness, joy of living; *խսկց.* animal spirits.
ԿԵՆՎՈՐ, գ. tenant, lodger.
ԿԵՆՏ, 1. ա. odd; (զույգ չունեցող) unpaired; 2. գ. (թիվ) odd number; ◊ **զո՞ւյգ թե ~** odd or even.
ԿԵՆՏԱՎՐ(ՈՍ), գ. *դիցբ.* centaur.
ԿԵՆՏԳՈՐԾԿՈՄ, գ. *հպվ. խորհ.* Central executive committee.
ԿԵՆՏԿՈՄ, գ. *հպվ. խորհ.* Central Committee.
ԿԵՆՏՎԻՃՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ.* Central Statistical Board.
ԿԵՆՏՐՈՆ, գ. centre; (մեջտեղ) middle; ◊ **առև-**

տրի ~ trade centre, shopping-centre, shopping mall; **ծանրության ~** centre of gravity; **մշակույթի ~** cultural centre; *կզմխս.* **նյարդերի ~ներ** nerve centres; **ուշադրության ~ում** in/at the centre of attention, in the limelight; **ուշադրության ~ում լինել** be the focus of attention, be in the spotlight, *դրծկ.*; **քաղաքի երկրի ~ում** in the centre/heart of the city/country.

ԿԵՆՏՐՈՆԱԶԱՆՑ, ա. eccentric.

ԿԵՆՏՐՈՆԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. eccentricity.

ԿԵՆՏՐՈՆԱԽՈՒՅՍ, ա. *տեխ.* centrifugal; ◊ **~ ուժ** centrifugal force.

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ, ա. central; (մայրաքաղաքում գտնվող) metropolitan; ◊ **~ դրամատուն** central bank; *մարզ.* **~ հարձակվող** centre forward; **~ նյարդային համակարգ** central nervous system; **~ ջեռուցում** central heating.

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԵՏ, գ. focus; ◊ **~ի բերել** bring into focus; **~ից ընկած** out of focus.

ԿԵՆՏՐՈՆԱՀԱԿ, **ԿԵՆՏՐՈՆԱՉԻԳ**, **ԿԵՆՏՐՈՆԱՄԵՏ** } ա. *տեխ.* centripetal; ◊ **~ուժ** centripetal force.

ԿԵՆՏՐՈՆԱՆԱԼ, բ. concentrate (on, upon); (ուժերը՝ զորքերը) be concentrated.

ԿԵՆՏՐՈՆԱՅՆԵԼ, բ. concentrate; ◊ **հայացքը ~** fix/focus one's gaze/attention (on); *ռզմ.* **ուժերը ~** mass forces; **ուշադրությունը ~** concentrate/focus one's attention.

ԿԵՆՏՐՈՆԱՅՈՒՄ, գ. concentration, centralization; ◊ **~ման քաղաքականություն** centralization policy.

ԿԵՆՑԱՂ, գ. life, mode of life, daily round/routine, lifestyle; ◊ **հին ~** old lifestyle; **նոր ~** new lifestyle; **~ի մեջ մտնել** become current; **~ից դուրս գալ** go out of use, be no longer in use, become obsolete.

ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՐ, գ. portrayer of morals and manners.

ԿԵՆՑԱՂԱԿԱՆ, ա. domestic, everyday.

ԿԵՆՑԱՂԱԿԱՐԳ, գ. mode of life, lifestyle.

ԿԵՆՑԱՂԱԿԵՐՊ, **ԿԵՆՑԱՂԱՁԵՎ** } գ. way of living, conduct.

ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ, ա. everyday, domestic; (սպրանքորում, մեքենաներ) domestic; ◊ **~ կարիքներ** everyday necessities; **~ պայմաններ** conditions of life, standards of living.

ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐԵԼ, բ. co-exist.

ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. courtesy; behaviour, conduct; way of living.

ԿԵՆՑԱՂԱՊԱՍԱՐԿՈՒՄ, գ. everyday repairs and other necessities; service.

ԿԵՉԻ, գ. *բսբ.* birch.

ԿԵՉԻՍ, գ. birch wood.

ԿԵՊԻ, գ. cap; *խսկց.* travelling cap.

ԿԵՒ, 1. գ. hook; 2. ա. hooked, crooked; *խսկց.* bend, crook.

ԿԵՒԱՃԱՅՐ, ա. hooked.

ԿԵՒԱՆԱԼ, բ. bend (down), bow (down), stoop.

ԿԵՒԱՍ, գ. sweet cherry.

ԿԵՒԱՍԵՆԻ, գ. *բսբ.* cherry-tree.

ԿԵՒԱՎՈՐ, ա. hooked.

ԿԵՒԱՑՆԵԼ, բ. bend, bow, crook, curve; ◊ **ճոպի ծայրը ~** bend the end of the wire (up/down/back).

ԿԵՒԱՑՎԵԼ, բ. bend (down), bow (down).

ԿԵՒԵԼ, *տես* ԿԵՒԱՑՆԵԼ:

ԿԵՒԻԿ, գ. hook; ◊ **կարթի ~** fish-hook.

ԿԵՒՄԱՆ, գ. zigzag, bend, crook, winding, curve; (ճանապարհի ոլորան) twist(ing), wind(ing); ◊ *փխբ.* **կյանքի ~ներ** hazards of life.

ԿԵՒՄԱՆԱՁԵՎ, ա. zigzag.

ԿԵՒՄԱՆԱՇԱՍ, ա. sinuous, tortuous; (ճանապարհի՝ գետ ևն) twisting, winding, meandering.

ԿԵՒՆԵԽ, գ. *կենդ.* thrush; (սևը) blackbird.

ԿԵՒՔԻԹ, ա. hook-nosed.

ԿԵՍ, գ. half, middle; ◊ **~ անել** cut in half; **~ ատ ~** by halves; **~ լինել** exhaust oneself, wear oneself out; **~ խոսքից (հասկանալ)** take the hint, be quick on the uptake, catch the meaning at once; **~ի ~ը** a quarter; **ճանապարհի ~ը** half the way; **հուլիսի ~երին** in the middle of July; **ութն անց ~ին** at half past eight, at eight thirty.

ԿԵՍԱՐ, գ. *պտմ.* Caesar.

ԿԵՍԱՐՅԱՆ, ա. Caesarean; ◊ *բժշկ.* **~ հատում** Caesarean section/operation.

ԿԵՍԲԵՐԱՆ, մ. halfheartedly.

ԿԵՍԳԻՇԵՐ, գ. midnight.

ԿԵՍԳԻՇԵՐԱՅԻՆ, ա. midnight; ◊ **~ անդորր** midnight tranquility.

ԿԵՍԴԱՐՅԱ(Ն), ա. semi-centennial, of half a century; half a century old.

ԿԵՍԺԱՄՅԱ, ա. (տևողությունը) half hour's; (հաճախականությունը) half hourly.

ԿԵՍԼԻՏՐԱՆՈՑ, ա., գ. (of) half litre.

ԿԵՍ-ԿԱՏԱԿ, մ. semi-jokingly, half in joke.

ԿԵՍՐԱՐ, *տես* ՍԿԵՍՐԱՅՐ:

ԿԵՍՈՒՐ, *տես* ՍԿԵՍՈՒՐ:

ԿԵՍՕՐ, գ. noon, midday; ◊ **շոգ ~** hot midday/afternoon.

ԿԵՍՕՐՅԱ, ա. midday, noon; ◊ **~ հանգիստ** midday rest, siesta.

ԿԵՏ[1], գ. *կենդ.* whale.

ԿԵՏ[2], գ. point; mark, sign; (հազիվ տեսանելի որևէ բան) dot, speck; (դիրքորոշում, տեսանկյուն) point (of view); (ջերմաստիճանի սահման) (freezing/boiling etc.) point; *քեր.* (կետադրական նշան) stop; (դիտակետ) observation post; (մեկնակետ) point of departure; (պարագրաֆ) point, item, paragraph; ◊ **~ առ ~** point by point; (ճիշտ, ճշտորեն) exactly.

ԿԵՏԱԳԻԾ, գ. dotted line.

ԿԵՏԱԳԾԱՅԻՆ, ա. dotted.

ԿԵՏԱԳԾԵԼ, բ. dot.
ԿԵՏԱԴՐԱԿԱՆ, ա. *քեր.* ◊ **~ նշաններ** punctuation marks, stops.
ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. punctuation.
ԿԵՏԱԴՐՈՒՄ, գ. punctuation.
ԿԵՏԱՁԱՐԱ, գ. blubber-oil, sperm oil, train-oil.
ԿԵՏԱՆՄԱՆՆԵՐ, գ. *կենդ.* cetaceans.
ԿԵՏԱՁԱՓ, գ. *տպգր.* point.
ԿԵՏԱՐՔ, գ. *մսնգ.* set-task.
ԿԵՏԱՐՔԱՅԻՆ, ա. fixed.
ԿԵՏՈՒԿՐ, գ. whalebone, baleen.
ԿԵՏՈՐՍԱԿԱՆ } ա. whale-hunting,
ԿԵՏՈՐՍԱՅԻՆ } whale-fishing, whaling.
ԿԵՏՈՐՍԱՆԱՎ, գ. whale-boat, whaler, whale-ship.
ԿԵՏՈՐՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. whale-hunting, whale-fishing.
ԿԵՐ, գ. (ուտելիք, սնունդ) food, nourishment; (կենդանիների սնունդ) feed, fodder; (ձուկ որսալու խայծ) bait; ◊ **~ դառնալ լինել՝ գնալ** become a scapegoat/victim; **~ տալ** feed, nurse.
ԿԵՐԱԲԱԺԻՆ, գ. ration, allowance; (օրական հասանելիք) daily ration.
ԿԵՐԱԲՈՒՅՍ, գ. fodder crops.
ԿԵՐԱՁՁՎԱՆՔ, գ. *բժշկ.* idiosyncrasy.
ԿԵՐԱԽՈՏ, գ. fodder grass.
ԿԵՐԱԾ-ԽՄԱԾ, ա. well-fed, conceited; ◊ **~ լինել** be well-fed, lead a good life.
ԿԵՐԱԿՐԱՆՅՈՒԹ, գ. foodstuffs, edibles.
ԿԵՐԱԿՐԱՏԵՍԱԿ, գ. dish; (ճաշի՝ ընթրիքի մաս) course; ◊ **երեք ~ից բաղկացած ճաշ** three-course dinner; **սիրած ~** favourite dish.
ԿԵՐԱԿՐԱՑԱՆԿ } գ. menu, bill of fare.
ԿԵՐԱԿՐԱՑՈՒՑԱԿ }
ԿԵՐԱԿՐԱՓՈՂ, գ. *կզմխս.* gullet; *գիտ.* oesophagus.
ԿԵՐԱԿՐԵԼ, բ. feed, nourish; (կուրծք տալ, սնել) breastfeed, nurse; (խնամել) support; (բավարարություն տալ) satisfy.
ԿԵՐԱԿՐՈՂ, գ. (ընտանիքում) bread-winner; (ստնտու) wet-nurse; ◊ **միակ ~ը** sole bread-winner.
ԿԵՐԱԿՐՎԵԼ, բ. feed, eat, live on.
ԿԵՐԱԿՐՈՒՄ, գ. feeding; (կրծքով) suckling, nursing.
ԿԵՐԱԿՈՒՐ, գ. (սննդանյութ, ճաշ) food, meal; (կենդանիների կեր) forage, feed, fodder (չոր); (կերակրատեսակ) dish; ◊ **~ դառնալ** become a victim; **~ տալ** feed; **մեկի ~ը եփել** give a good flogging/the birch, beat severely; **~ի աղ** table-salt.
ԿԵՐԱՀԱՑԱՀԱՏԻԿ, գ. fodder grain, fodder, grain/hard forage.
ԿԵՐԱՄԱՆ, գ. (feeding-) trough; (չոր կերի համար) feeding-rack.
ԿԵՐԱՄԲԵՐՈՒՄ, գ. laying-in of fodder.
ԿԵՐԱՄԻԿ, *տես* ԽԵՅԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ:
ԿԵՐԱՄԻԿԱԿԱՆ, *տես* ԽԵՅԵԳՈՐԾԱԿԱՆ:
ԿԵՐԱՅԻՆ, ա. fodder, used as fodder/forage.
ԿԵՐԱՊԱԿԱՍ } ա. lacking/short-supplied
ԿԵՐԱԱԿԱՎ } in fodder.
ԿԵՐԲԵՐՈՍ, գ. *դիցբ.* Cerberus.
ԿԵՐԿԵՐՈՒՆ, ա. trembling, broken, interrupted; (ձայնը) tremulous.
ԿԵՐՈՆ, գ. torch; (մոմ) big/large candle/taper; (ջահ) torch.
ԿԵՐՈՆԱԹԱՓՈՐ, գ. torch-light procession, candle-light vigil.
ԿԵՐՊ, գ. (ձև, եղանակ) manner, method; (միջոց, հնար) means, way; (արտաքին տեսք) appearance, look; *լեզվ.* aspect; ◊ **այս այդ ~** thus, in this/that way; **ամեն ~** in every possible way; **անսպասելի ~ով** unexpectedly; **գաղտնի ~ով** secretly, in secret, discretely; **խաղաղ ~ով** peacefully; **խոր ~ով** deeply; **մի ~** hardly, barely; **~ տալ** give shape, form.
ԿԵՐՊԱՍ, գ. silk-cloth, silk.
ԿԵՐՊԱՍԵՂԵՆ, 1. ա. silk; 2. գ. silk fabric.
ԿԵՐՊԱՎՈՐ, ա. graphic; (ձև ունեցող) figurative.
ԿԵՐՊԱՎՈՐԵԼ, բ. depict, picture, portray, paint; (ներկայացնել) represent; (ընդօրինակել, ձևացնել) imitate; (բեմական կերպար ստեղծել) portray; (գրական կերպար ստեղծել) picture, depict.
ԿԵՐՊԱՎՈՐՈՒՄ, գ. *արվ.* portrayal, picture, image; (կերպավորելը) representation.
ԿԵՐՊԱՐ, գ. shape, form; (տեսքը) appearance; (գեղարվեստական) image.
ԿԵՐՊ(ԱՐԱՆ)ԱՓՈԽԵԼ, բ. change, transform, transfigure; (ձևափոխել) modify, refashion, metamorphose, transform; (փոխել) alter, change; (այլանդակել) deface, disfigure; *փխբ.* (վերափոխել, վերակառուցել) reform, reorganize, reshape, restructure.
ԿԵՐՊ(ԱՐԱՆ)ԱՓՈԽՎԵԼ, բ. change, alter, undergo a modification/restructuring.
ԿԵՐՊ(ԱՐԱՆ)ԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transformation, metamorphosis; (արտաքին տեսքը փոխելը) disguise.
ԿԵՐՊԱՐԱՆՔ, գ. features, face, appearance, countenance; (ընդհանուր տեսք) look, aspect; ◊ **~ ստանալ** take the shape of sth, assume/affect an air; **~ տալ** shape/fashion (into).
ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏ, գ. fine arts; (նկարչություն) painting; (քանդակագործություն) sculpture.
ԿԵՐՊԱՓՈԽԻՉ, գ. reformer, reorganizer; *ֆիզ., տեխ.* transformer.
ԿԵՐՏԵԼ, բ. (կառուցել, շինել) build, construct, erect; (ստեղծել, ծնել) do, make, create.
ԿԵՐՏՎԱԾՔ, գ. (կառույց) building, erection; (ստեղծագործություն) creation, work.
ԿԵՐՏՈՒՄ, գ. creation, making.
ԿԵՒՅԱՎ, գ. *բժշկ.* gangrene, mortification; *հնց.* (քաղցկեղ) cancer, tumour; *բրբ.* (ժանտախտ) plague, black death.
ԿԵՒՑՆԵԼ, բ. (կերակրել, սնել) feed, nourish;

փխբ., խսկց. (ճախատել) bite, sting, wound; give sb a piece of one's mind; *փխբ., խսկց.* (կաշառել) bribe, corrupt, grease the palm.

ԿԵՐՈՒԽՈՒՄ, գ. carouse, drinking-bout, orgy; (գիշերային) night-revel; ◊ **~ անել** go on the spree, have a drinking-bout/an orgy.

ԿԵՑՎԱԾՔ, գ. carriage, bearing, air; (դիրք, վիճակ) pose, attitude, posture; ◊ **~ ընդունել** strike an attitude/a pose.

ԿԵՑՑԵ(Ն) } ած. bravo! well done! good
ԿԵՑՑԵՍ } for you! long (may you) live!

ԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փիլ.* being, existence; (վիճակ, դրություն) condition, state; ◊ **~ն է որոշում գիտակցությունը** (social) being determines (one's) consciousness.

ԿԶԱԿ, գ. jaw, chin; ◊ *խսկց.* **~ը թույլ** chatterbox; *խսկց.* **~ը թուլացնել** chatter.

ԿԶԱՆԱԼ, բ. stoop, bow, become bent.

ԿԶԱՅՆԵԼ, բ. bend, bow, crook, curve.

ԿԶԱՔԻՄ, գ. *կենդ.* marten.

ԿԹԱՄԱՆ, գ. milk pail.

ԿԹԱՆ, 1. ա. milch; 2. գ. dairy-cattle; ◊ **~ կով** milch cow.

ԿԹԵԼ, բ. milk; *փխբ.* (շորթել) fleece.

ԿԹՎԱԾՔ, գ. yield of milk, milking; ◊ **առավոտվա ~** morning milk.

ԿԹՎԱՐ, գ. (male) milker.

ԿԹՎԱՐՈՒՀԻ, գ. milkmaid.

ԿԹՈՒՄ, գ. milking.

ԿԻԲԵՌՆԵՏԻԿԱ, գ. cybernetics.

ԿԻԶԱԿԱՎ, *տես* ԿԻԶԱՀՈՂ:

ԿԻԶԱԿԵՏ, գ. *ֆիզ., բժշկ.* focus/target; (ճառագայթների հատման կետ) focus; (միջնակետ, կենտրոն) focus; ◊ **~ից դուրս** out of focus.

ԿԻԶԱԿԵՏԱՅԻՆ, ա. *ֆիզ.* focal; ◊ **~ տարածություն** focal distance/length.

ԿԻԶԱՀՈՂ, գ. peat.

ԿԻԶԱՀՈՂԱՅԻՆ, ա. peat; ◊ **~ ճահիճ** peat-bog.

ԿԻԶԱՐԱՆ, *տես* ԴԻԱԿԻԶԱՐԱՆ:

ԿԻԶԱՔԱՐ, lunar caustic, silver nitrate.

ԿԻԶԵԼ, բ. burn; (կրակը) consume; (արևը) scorch; (եղինջը) sting.

ԿԻԶԻՉ, ա. burning, hot, scorching, caustic.

ԿԻԶՎԱԾՔ, գ. burn; (ջրով, գոլորշիով) scald; (արևայրուկ) sunburn, (sun)tan.

ԿԻԶՎԵԼ, բ. burn; (եղինջով) sting.

ԿԻԶՈՒՄ, գ. burning; (այրում) combustion; (դիակիզում) cremation; (սպառում) consuming.

ԿԻԹ, գ. yield of milk, milking; ◊ **~ անել** milk.

ԿԻԹԱՌ, գ. guitar.

ԿԻԹԱՌԱՀԱՐ, գ. guitarist.

ԿԻԼՈԲԱՅԹ (ԿԲ), գ. *մաթ.* kilobyte = 1024 byte (computer).

ԿԻԼՈԳՐԱՄ, գ. kilogramme.

ԿԻԼՈԼԻՏՐ, գ. kilolitre.

ԿԻԼՈՄԵՏՐ, գ. kilometre.

ԿԻԼՈՎԱՏՏ, գ. kilowatt.

ԿԻԼՈՎԱՏՏ-ԺԱՄ, գ. kilowatt-hour.

ԿԻՈՑԻԿ, *տես* ՏԱՏԱՍԿԱՓՈՒԾ:

ԿԻԿԼՈՊ, գ. *դիցբ.* Cyclop(s).

ԿԻԿԼՈՊԱՅԻՆ, ա. Cyclopean, Cyclopian.

ԿԻՆ, գ. woman; (ամուսին) wife; ◊ **ամուսնացած ~** married woman; **խելացի ~** clever woman; **~ առնել** marry; **~ ուզել** woo, ask/seek in marriage.

ԿԻՆԱԲԱՐ(ԻՍ), գ. *հնբ.* cinnabar.

ԿԻՆԱՄՈՆ, գ. cinnamon.

ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱՖ, գ. cinema, cinematograph.

ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱՖԻԱ, գ. cinematography.

ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱՖԻԱԿԱՆ, ա. cinematographic.

ԿԻՆԵՄԱՏԻԿԱ, գ. *ֆիզ.* kinematics.

ԿԻՆԵՏԻԿ, ա. *ֆիզ.* kinetic; ◊ **~ էներգիա** kinetic energy.

ԿԻՆԵՏԻԿԱ, ա. *ֆիզ.* kinetics.

ԿԻՆՋ, *տես* ԳԻՆՋ:

ԿԻՆՁ, գ. *կենդ.* (վարազ) wild-boar; (էգը) wild-sow.

ԿԻՆՈ, գ. cinema; *խսկց.* (կինոնկար) film.

ԿԻՆՈԱՇԽԱՏՈՂ, գ. cinema worker/professional.

ԿԻՆՈԱՊԱՐԱՏ, գ. (նկարահանող) camera.

ԿԻՆՈԱՍՏՂ, գ. film-star, movie star.

ԿԻՆՈԱՐՎԵՍՏ, գ. cinematographic art.

ԿԻՆՈԴԵՐԱՍԱՆ, գ. film/screen/movie actor.

ԿԻՆՈԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻ, գ. film/screen/movie actress.

ԿԻՆՈԴԻՏՈՂ, գ. film-goer, movie-goer.

ԿԻՆՈԷԿՐԱՆ, գ. screen.

ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, գ. cinema, *ամ.* movie house.

ԿԻՆՈԺԱՊԱՎԵՆ, գ. film.

ԿԻՆՈԺՈՒՌՆԱԼ, գ. news-reel.

ԿԻՆՈԽՊՈՒՆԻԿ, գ. news-reel, topical film.

ԿԻՆՈԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ.comedy (film).

ԿԻՆՈՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍ, գ. film-goer.

ԿԻՆՈՅԵՒՆԱՐԿԱՏԵՐ, գ. film producer.

ԿԻՆՈՄԵԽԱՆԻԿ, գ. projectionist.

ԿԻՆՈՄԵՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ } *տես*
ԿԻՆՈՄԵՑՈՒԹՅՈՒՆ } ԿԻՆՈՓԱՌԱՏՈՆ:

ԿԻՆՈՆԿԱՐ, գ. film, movie, motion picture.

ԿԻՆՈՆԿԱՐԱՀԱՆԵԼ, բ. shoot a film.

ԿԻՆՈՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄ, գ. filming, shooting.

ԿԻՆՈՇՐՋԻԿ, գ. portable film projector.

ԿԻՆՈՌԵԺԻՍՈՐ, գ. film/movie director.

ԿԻՆՈՍԱՐՔ, գ. film projector, cinema unit.

ԿԻՆՈՍԵԱՆՍ, գ. film show.

ԿԻՆՈՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ, գ. cinema facilities, cinema entertainment.

ԿԻՆՈՍՏՈՒԴԻԱ, գ. film/movie studio.

ԿԻՆՈՍՐԱՀ, գ. film/cinema auditorium; film theatre lobby.

ԿԻՆՈՍՑԵՆԱՐ, գ. scenario, script, screenplay.
ԿԻՆՈՓԱՌԱՏՈՆ, գ. film festival.
ԿԻՆՈՏԱՐԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. news-reel, topical film.
ԿԻՆՕՊԵՐԱՏՈՐ, գ. cameraman.
ԿԻՆՖԱԲՐԻԿԱ, գ. film studio(s)/industry.
ԿԻՆՖԻԼՄ, *տես* ԿԻՆՆԿԱՐ:
ԿԻՆՖԻԿԱՑԻԱ, գ. spreading of cinema, inclusion in cinema circuit; (շենքի հարմարեցում) adaptation for the cinema/movie shows.
ԿԻՍԱՆԱՊԱՏ, գ. semi-desert.
ԿԻՍԱԲԱԺԻՆ, գ. half; (կես բաժին) half a portion; (կիսատ) unfinished, not complete, incomplete.
ԿԻՍԱԲԱՐԲԱՐՈՍ(ԱՅԻՆ), *տես* ԿԻՍԱՎԱՅՐԵՆԻ:
ԿԻՍԱԲԱՑ, ա. half-open; (դուռը) ajar.
ԿԻՍԱԲԵՐԱՆ, մ. half-heartedly; (դժկամորեն) unwillingly, reluctantly.
ԿԻՍԱԲՆԱԿ, ա. sparsely/thinly populated.
ԿԻՍԱԲՈԼՈՐ, ա., մ. semicircular, half-round.
ԿԻՍԱԲՈԼՈՐԱԿ, գ. semicircle.
ԿԻՍԱԲՈԼՈՐԱՁԵՎ, ա. half-round, semicircular.
ԿԻՍԱԲՐԴԵ } ա. half-woollen,
ԿԻՍԱԲՐԴՅԱ } wool blend.
ԿԻՍԱԳԱՂՈՒԹ, գ. semi-colonial territory.
ԿԻՍԱԳԻՆ, ա. (pay) half-price (for sth), at half-price.
ԿԻՍԱԳԻՏԱԿԻՑ, ա. semi-conscious.
ԿԻՍԱԳՐԱԳԵՏ, ա. semi-literate; (թերուս) uneducated, almost illiterate.
ԿԻՍԱԳՈՒԼՊԱ, գ. sock.
ԿԻՍԱԳՈՒՆԴ, գ. hemisphere; *կզմխս.* cerebral hemisphere; ◊ **հարավային** ~ southern hemisphere; **հյուսիսային** ~ northern hemisphere.
ԿԻՍԱԴԱՇՏ, գ. *մարզ.* half of the field.
ԿԻՍԱԴԱՏԱՐԿ, ա. half-full, half-empty.
ԿԻՍԱԴԱՐՁ, գ. (ոչ լրիվ դարձ) half-cycle; *ոզմ.* half-face.
ԿԻՍԱԴԵՄ(Ք), գ. profile.
ԿԻՍԱԴԻՄԱԿ, գ. half mask.
ԿԻՍԱԵԶՐԱՓԱԿԻՉ, ա., գ. *մարզ.* semi-final; ◊ ~ **խաղեր** **հանդիպում** semi-finals.
ԿԻՍԱԵՓ, ա. underdone, lightly-cooked, half-cooked, cooked rare.
ԿԻՍԱԹԱՆԿԱՐԺԵՔ, ա. semi-precious.
ԿԻՍԱԹԱՓԱՆՑ(ԻԿ), ա. semi-transparent, translucent.
ԿԻՍԱԹԵԹԵՎ, ա. *մարզ.* feather-weight.
ԿԻՍԱԹԵՎ, ա. short-sleeved; ◊ ~ **շապիկ** T-shirt.
ԿԻՍԱԼՈՒՐՋ, ա. half-serious, half in joke, jokingly.
ԿԻՍԱԼՈՒՅՍ, 1. ա. semi-lit; 2. գ. (մթնշաղ, աղջամուղջ) twilight.
ԿԻՍԱԼՈՒՍԻՆ, գ. half-moon; (մահմեդական-ության կրոնական նշան) crescent.
ԿԻՍԱԽԱԿ, ա. unripe, green; *փխր.* immature.
ԿԻՍԱԽԱՎԱՐ, 1. գ. semi-darkness, shade, half-dark; (մթնշաղ, աղջամուղջ) twilight; 2. ա. gloomy.
ԿԻՍԱԽԱՐԽՈՒԼ, ա. tumble-down, dilapidated, run-down.
ԿԻՍԱԽԵԼԱԳԱՐ, ա. half-crazy.
ԿԻՍԱԽԵՂԴ, ա. half-smothered, half-choked.
ԿԻՍԱԽԵՆԹ, *տես* ԿԻՍԱԽԵԼԱԳԱՐ:
ԿԻՍԱԽՈՆԱՎ, ա. half wet/damp.
ԿԻՍԱԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. semi-confession.
ԿԻՍԱԽՈՒՓ, ա. half closed.
ԿԻՍԱԾԱՂՐԱԿԱՆ, ա. half mocking.
ԿԻՍԱԾԱՆՐ, ա. *մարզ.* welter-weight.
ԿԻՍԱԿԱՄ, մ. unwillingly, reluctantly.
ԿԻՍԱԿԱՅԱՐԱՆ, գ. *երկթղ.* minor station.
ԿԻՍԱԿԱՊԻԿՆԵՐ, գ. *կենդ.* lemuroidea, lemurs.
ԿԻՍԱԿԱՒՈՒՅՑ, ա. unfinished, half-built; ◊ ~ **շենք** unfinished building.
ԿԻՍԱԿԱՏԱԿ, մ. half in joke, jokingly.
ԿԻՍԱԿԱՏԱՐ, ա. incomplete, unfinished, imperfect.
ԿԻՍԱԿԵՆԴԱՆ, ա. half alive/dead, more dead than alive.
ԿԻՍԱԿԻԹ, ա. poorly educated/brought up.
ԿԻՍԱԿԼՈՐ, ա. semicircular, half-round.
ԿԻՍԱԿՈՇԻԿ, գ. shoes, Oxford/walking shoes; *ամմ.* low-shoes.
ԿԻՍԱԿՈՇՏ, ա. semi-rigid.
ԿԻՍԱԿՈՒՐԾԱՆ, ա. tumble-down, dilapidated; ◊ ~ **ամրոց** tumble-down castle.
ԿԻՍԱՀԱՂՈՐԴԻՉ, գ., ա. *ֆիզ.* semi-conductor.
ԿԻՍԱՀԱՍ(ՈՒՆ), ա. unripe, green; *փխր.* immature.
ԿԻՍԱՀԱՐԲԱԾ, ա. tipsy, half-drunk.
ԿԻՍԱՀԱՐԿ, գ. mezzanine (floor).
ԿԻՍԱՀԵԳՆԱԿԱՆ, ա. half mocking.
ԿԻՍԱՀԵՂՈՒԿ, ա. semi-liquid.
ԿԻՍԱՀԵՏԵԼԱԶՈՐ, գ. half-squadron.
ԿԻՍԱՀՈՒՄ, ա. underdone, rare.
ԿԻՍԱՁԱՅՆ, 1. մ. in an undertone, in a low voice, under one's breath; 2. գ. *լեզվ.* semi-vowel.
ԿԻՍԱՃԱՄՓԱ } գ. half-way.
ԿԻՍԱՃԱՆԱՊԱՐՀ }
ԿԻՍԱՄԱՀ, ա. half dead, more dead than alive.
ԿԻՍԱՄԱՇ, ա. shabby, threadbare, frayed; (մարդը) haggard, worn; ◊ *փխր.* **հոգին** ~ **լինել** fray.
ԿԻՍԱՄԵՐԿ, ա. half-naked.
ԿԻՍԱՄԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. semi-darkness, shade.
ԿԻՍԱՄԻՋԻՆ, ա. *մարզ.* welter-weight.
ԿԻՍԱՄՅԱ, ա. half-yearly, semi-annual, semester; (տարիք) six-month old, half-year old.
ԿԻՍԱՄՅԱԿ, գ. half year, six months; ◊ **ուսումնական** ~ semester, term.
ԿԻՍԱՄՅԱԿԱՅԻՆ, ա. half-yearly, semi-annual.
ԿԻՍԱՄՈՌԱՑ, ա. half-forgotten.
ԿԻՍԱՄՕՐՅԱ, ա. fortnightly, two-weeks long.

ԿԻՍԱՄՈՒԹ, I. գ. semi-darkness, shade; (աղջամուղջ, մթնշաղ) twilight; 2. ա. gloomy.
ԿԻՍԱՄՈՒՇՏԱԿ, գ. (three-quarters length) short fur/sheepskin coat.
ԿԻՍԱՆԴԱՄ, *տես* ԽԵՂԱՆԴԱՄ:
ԿԻՍԱՆԴԻՔ, գ. bust.
ԿԻՍԱՆԿՈՒՂ, գ. semi-basement.
ԿԻՍԱՆԿՈՒՂԱՅԻՆ, ա. semi-basement; ◊ ~ **հարկ** semi-basement.
ԿԻՍԱՆՈՒԹ, *տես* ԿԻՍԱՔԱՂՑ:
ԿԻՍԱՇԵՆ, ա. unfinished, half-built; *փխր.* (մասամբ բնակեցված) sparsely/thinly populated.
ԿԻՍԱՇՈՒԿ } մ. in an undertone;
ԿԻՍԱՇՈՒՆՉ } ◊ ~ **խոսել** speak in undertones/under one's breath.
ԿԻՍԱՇՐՋԱԴԱՐՁ, գ. half-turn.
ԿԻՍԱՇՐՋԱՆ, I. գ. semi-circle; 2. ա. semicircular, half-round.
ԿԻՍԱՇՐՋԱՆԱՁԵՎ, ա. semi-circular, half-round.
ԿԻՍԱՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ, ա. semi-official; ◊ ~ **հարաբերություններ** semi-official relations.
ԿԻՍԱՊԱՇՏՊԱՆ, գ. *մարզ.* half-back.
ԿԻՍԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *մարզ.* half-backs.
ԿԻՍԱՊԱՌԿԵԼ, բ. recline.
ԿԻՍԱՊՏՈՒՅՏ, գ. half-turn, half-cycle.
ԿԻՍԱՊՐՈԼԵՏԱՐ, գ. semi-proletarian.
ԿԻՍԱՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ, ա. semi-proletarian.
ԿԻՍԱՋՈՐ, ա. with little water, dry; (գետը՝ լիճը) shallow.
ԿԻՍԱՅՈՒՆ, գ. *ճարտ.* pilaster.
ԿԻՍԱՍՏՎԱԾ, գ. *դիցք.* demigod.
ԿԻՍԱՍՏՎԵՐ, գ. penumbra.
ԿԻՍԱՍՏՎԵՐԱԳԻԾ, գ. *արվ.* chiaroscuro; treatment of light and shade (in painting).
ԿԻՍԱՎԱՅՐԵՆԻ, ա. (ցեղերը) semi-barbarian, semi-savage, half-savage; *փխր.* rough, rude.
ԿԻՍԱՎԱԾՏ, գ. *ռզմ.* half-company.
ԿԻՍԱՎԱՐՏ, ա. incomplete, unfinished.
ԿԻՍԱՎԱՐՏԻՔ, գ. shorts, boxers.
ԿԻՍԱՎԵՐ(ԱԿ), ա. tumbledown, dilapidated.
ԿԻՍԱՎԵՐԱՐԿՈՒ, գ. short coat.
ԿԻՍԱՎԵՐՋՆԱԽԱՂ, գ. *մարզ.* semi-final.
ԿԻՍԱՏ, I. ա incomplete, imperfect; (անավարտ) unfinished; 2. մ. half; ◊ **գործը ~ անել** do things by halves; **գործը ~ է արված** the work is half done.
ԿԻՍԱՏԿԼՈՐ, *տես* ԿԻՍԱՄԵՐԿ:
ԿԻՍԱՏԵԼ, բ. half; (պակսեցնել) diminish, decrease, lessen; (ջուրը ևն) pour off/out.
ԿԻՍԱՏՀՈՍԻԿ, ա. half-breed.
ԿԻՍԱՏՈՂ, գ. *տրչփ.* hemistich.
ԿԻՍԱՏՈՆ, գ. *երաժշ.* semitone; *նկրչ.* tint, undertint.
ԿԻՍԱՏՈՆՆԱՆՈՑ, գ., ա. *խսկց.* ten-hundred weight (lorry); *ամ.* ten-hundred weight (truck).
ԿԻՍԱՏՎԵԼ, բ. diminish, lessen, decrease, be reduced.
ԿԻՍԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. incompleteness, imperfection.
ԿԻՍԱՏՈՒՄ, գ. decrease, lessening, diminishing.
ԿԻՍԱՐՁԱՆ, *տես* ԿԻՍԱՆԴՐԻ:
ԿԻՍԱՓԱԿ, ա. half-covered, partly-closed.
ԿԻՍԱՓՈՒԼ, a. tumbledown, dilapidated, rundown; ◊ ~ **տնակ** tumbledown cottage/hut/house.
ԿԻՍԱՔԱՆԳ, ա. tumbledown, dilapidated.
ԿԻՍԱՔԱՂՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. malnutrition, underfeeding.
ԿԻՍԱՔԱՂՑ, I. ա. half-starving, near-famished; 2. մ. half-starving; ◊ ~ **ապրել** live in want/need, live from hand to mouth, hardly make both ends meet, *դրծվ.*; ~ **լինել** be underfed/half starving.
ԿԻՍԱՔԱՌԱԿ, գ. *տրչփ.* couplet, distich.
ԿԻՍԱՔՈՒՆ, ա. half-asleep, dozing, somnolent, semi-dormant.
ԿԻՍԱՖԱԲՐԻԿԱՏ, գ. semi-finished goods, half-finished product; instant/pre-cooked food.
ԿԻՍԱՖԵՈԴԱԼԱԿԱՆ, ա. semi-feudal.
ԿԻՍԵԼ[1], բ. divide (among, between); (մասնակից լինել) share; ◊ **հավասար ~** halve, divide equally, take half each; *խսկց.* go halves; (դրամական հարցերում) *խսկց.* go fifty-fifty/Dutch; **վիշտը՝ ուրախությունը ~** share one's grief/joy.
ԿԻՍԵԼ[2], գ. kissel, kind of starchy jelly.
ԿԻՍՆԱՐԴ, գ. *գյուղ.* sharecropper; *ֆր.* métayer.
ԿԻՍՈՒՄ, ա., մ. half, partly; *խսկց.* fifty-fifty.
ԿԻՍՈՒՂ, գ. *մաթ.* bisector.
ԿԻՍՐԱՐ, *տես* ԿԻՍՆԱՐԴ:
ԿԻՍՐԱՐԱՅԻՆ, ա. *ֆր.* métayage.
ԿԻՍՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գյուղ.*, *ֆր.* métayage.
ԿԻՍՈՒՄ, գ. division, divarication, bifurcation.
ԿԻՎ, գ. resin, pitch tar.
ԿԻՎԻ, գ. (միրգ և թռչուն) kiwi.
ԿԻՎԻՎ, գ. *կենդ.* lapwing, pe(e)wit.
ԿԻՏԱԺԱՆԻ, գ. *կենդ.* sperm-whale, cachalot.
ԿԻՏԱՃԱՐՊ, *տես* ԿԵՏԱՃԱՐՊ:
ԿԻՏԵԼ[1], բ. pile (up); (ապրանքը) store (up), accumulate; (փողը) save; ◊ **հոնքերը ~** knit one's brows.
ԿԻՏԵԼ[2], գ. tunic.
ԿԻՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pile-up; (բնակչության) density, congestion, overpopulation.
ԿԻՏՎԱԾՔ, գ. heap, accumulation; (ժողովրդի) gathering, crowd.
ԿԻՏՎԵԼ, բ. huddle together, flock, cluster; (ապրանքը) accumulate, pile up; (մարդիկ) gather, crowd.
ԿԻՏՐՈՆ, գ. lemon; ◊ **~ի ծառ** lemon-tree; **~ի հյութ** lemon/lime juice.

ԿԻՏՐՈՆԱԶԳԻՆԵՐ, գ. citric plants.
ԿԻՏՐՈՆԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* citric acid.
ԿԻՏՈՒՄ, գ. accumulation, piling, pile-up.
ԿԻՐ, գ. lime; ◊ **հանգած** ~ slaked lime; **չհանգած** ~ quick lime.
ԿԻՐԱԿԻ, գ. Sunday; ◊ ~ **օրը** on Sunday; **այս** ~ this Sunday; **անցյալ** ~ last Sunday; **հաջորդ** ~ next Sunday.
ԿԻՐԱԿՆԱՄՈՒՏ, գ. Saturday evening.
ԿԻՐԱԿՆՕՐՅԱ, ա. Sunday.
ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ, ա. applied; ◊ ~ **արվեստ** applied art(s)/crafts; ~ **գիտություններ** applied sciences; ~ **լեզվաբանություն** applied linguistics.
ԿԻՐԱՌԵԼ, բ. apply; (օգտագործել) use, employ; ◊ ~ **գործնականորեն** put into practice, implement; **օրենքը** ~ implement/enforce a law.
ԿԻՐԱՌԵԼԻ, ա. applicable, suitable; ◊ ~ **օրենքներ** applicable/enforceable laws.
ԿԻՐԱՌԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *applicability.*
ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, **ԿԻՐԱՌՈՒՄ** } գ. application, use, enforcement; ◊ ~ **գտնել** find a use/an application (for); **լայն** ~ **ստանալ** be widely adopted; ~**ության մեջ** in application (to).
ԿԻՐԱՐԿԵԼ, *տես* ԿԻՐԱՌԵԼ:
ԿԻՐԹ, ա. educated, intellectual, civilized; ◊ ~ **արտաքին** neat appearance; ~ **մարդ** cultured/educated person; ~ **վարվելակերպ** good manners.
ԿԻՐՃ, գ. gorge; (լեռնանցք) pass; (խորխորատ) ravine; (ձոր) canyon; (կապան) defile.
ԿԻՐՔ, գ. passion (for).
ԿԻՑ, 1. ա. adjacent (to), adjoining, contiguous (to); 2. կ. attached (to); ◊ ~ **գիտություններ** allied/kindred/related sciences; ~ **կառույցներ** adjoining/adjacent buildings; **սենյակին** ~ adjacent to the room.
ԿԼԱՅԵԿ, գ. tinning.
ԿԼԱՅԵԿԱԳՈՐԾ, գ. tinsmith, tinman.
ԿԼԱՅԵԿԵԼ, բ. tin.
ԿԼԱՅԵԿՈՒՄ, գ. tinning.
ԿԼԱՆ[1], գ. *կզմփաս.* gullet.
ԿԼԱՆ[2], գ. *պատմ.* clan.
ԿԼԱՆԵԼ, բ. bolt, gulp down, gobble; (ներծծել) absorb, drink in, suck in; *փխբ.* (հափշտակել) devour.
ԿԼԱՆԻՉ, ա. absorbent; ◊ ~ **նյութ** absorbent, absorber; ~ **հատկություն** absorbent quality.
ԿԼԱՆՉԵԼ, բ. whine, whimper; (ոռնալ) howl; *փխբ.* wail.
ԿԼԱՆՉ(ՈՑ), գ. *խսկց.* howl(ing); *փխբ.* wail(ing).
ԿԼԱՆՈՒՄ, գ. swallowing; *գիտ.* absorption, deglutition.
ԿԼԱՐՆԵՏ, գ. *երաժշ.* clarinet.
ԿԼԱՐՆԵՏԱՀԱՐ, գ. clarinetist, clarinet player.
ԿԼԵՊ, գ. *խսկց.* (կեղև) rind; (մրգի, բանջարեղենի) peel; (ձվի) shell; (չոր) crust.
ԿԼԵՊԱՀԱՆ, ա. *խսկց.* hulled; ◊ ~ **անել** peel; (ձուն) shell; ~ **լինել** come off, peel, peel off, chip.
ԿԼԻՄԱ, գ. climate; ◊ **շոգ** ~ hot/torrid climate; **չոր** ~ dry climate.
ԿԼԻՄԱՅԱԸՆՏԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. acclimatization, adaptation.
ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ, ա. climatic; ◊ ~ **պայմաններ** climatic conditions.
ԿԼԻՄԱՅԱՎԱՐԺԵԼ, **ԿԼԻՄԱՅԱՎԱՐԺԵՑՆԵԼ** } բ. acclimatize, adapt.
ԿԼԻՄԱՅԱՎԱՐԺԵՑՎԵԼ, բ. acclimatize oneself.
ԿԼԻՄԱՅԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, **ԿԼԻՄԱՅԱՎԱՐԺՈՒՄ** } գ. acclimatization.
ԿԼԻՇԵ, գ. *տպգր.* cliché, *ֆր.*; stereotype block.
ԿԼԿԼԱԼ, *տես* ԳԵՂԳԵՂԱԼ:
ԿԼԿԼԱՆ, *տես* ԳԵՂԳԵՂՈՒՆ:
ԿԼԿԼԱՑՆԵԼ, բ. gurgle; *երաժշ.* (ձայնը) modulate.
ԿԼԿԼՈՑ, գ. gurgle, gurgling.
ԿԼՈՐ, ա. round; *խսկց.* (կատարյալ) perfect, utter, complete; (ամբողջ) whole; ◊ ~ **տարի** the whole year round, all the year round, all year long, all through the year; ~ **թիվ** (in) round numbers; **(բանակցություններ) ~ սեղանի շուրջը** round-table talks.
ԿԼՈՐԱԴԵՄ, ա. round-faced, chubby, chubby cheeked, moon-face.
ԿԼՈՐԱԿ, 1. ա. rounded, roundish; 2. գ. circle.
ԿԼՈՐԱՁԵՎ, ա. rounded, roundish.
ԿԼՈՐԱՆԱԼ, բ. curve, round.
ԿԼՈՐԱՎՈՒՆ, ա. roundish.
ԿԼՈՐԱՑՆԵԼ, բ. round off; (կլոր թվերով արտահայտել) be stated in round numbers; ◊ ~ **մինչև** approximate.
ԿԼՈՐԱՑՈՒՄ, գ. rounding (off), curving.
ԿԼՈՐԵՐԵՍ, ա. round-faced, chubby.
ԿԼՈՐԻԿ, ա. (գեր) rotund, chubby; (թմբլիկ) plump; ◊ *խսկց.* ~ **գումար** a round/handsome sum.
ԿԼՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. roundness, circularity; (գնդաձևություն) globosity.
ԿԼՊԵԼ, բ. *խսկց.* peel; (ձուն) shell; *փխբ.* (կողոպտել) fleece.
ԿԼՊՎԵԼ, *խսկց.* come off, peel, peel off, chip.
ԿԽՏԱՄ, գ. *կենդ.* chamois.
ԿՇԵԼ, բ. bite; (կծել, պոկել) bite off; (կտցել) peck; (մաշկը ծակել) tingle, prick; (խայթել) sting; (այրել կծվությունից) bite; *փխբ.* (խոսքով վիրավորել) sting, bite.
ԿՇԻԿ, գ. ball; (թելի) ball of thread, clew; *փխբ.* tangle; ◊ ~ **դառնալ** roll oneself up into a ball; ~**ը բանալ** untangle, untwine; (խճճվածը բանալ՝ բանդել) disentangle, unravel; *փխբ.* (պարզել, լուծել) puzzle out.
ԿՇԻՊ, *տես* ՄԱՏՆԱՇՈՒՆՉ:
ԿՇՇԱՀՈՏ, գ. *բրբ.* stink, stench.

ԿՃՃԻ, ա. (ժլատ) stingy, miserly, tight-fisted; (ագահ) greedy, avid.

ԿՃՃԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stinginess, tight-fistedness, miserliness.

ԿՃԿԱՆՔ, գ. cramp, convulsion, spasm.

ԿՃԿՃԱԼ, *տես* ԿԱԿՃԱԼ:

ԿՃԿՈՂԱԿԱՆ, ա. contractive, contractile.

ԿՃԿՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. contractility.

ԿՃԿՈՒՄ, գ. pressing, pressure; (ջղաձգություն) convulsion, spasm.

ԿՃՂԵԼ, բ. be left to stand too long, be dried/parched; *փխբ.* (չորանալ, քարամել) dry, wither; *խսկց., փխբ.* (սմքել. մարդը) waste away.

ԿՃՈՏԵԼ, բ. bite (badly/all over); (միջատը) sting (badly/all over).

ԿՃՈՎԻ, մ. ◊ **~ թեյ խմել** drink unsweetened tea while sucking lumps of sugar.

ԿՃՈՒԽՈՒՐ, գ. *բսբ.* barberries; (թուփը և առաձին պտուղը) barberry.

ԿՃՄԹԵԼ, *տես* ԿՍՄԹԵԼ:

ԿՃՄԱՍՈՏ, գ. *բսբ.* beard grass.

ԿՃՎԱԾ, ա. *խսկց.* rancid, rank; ◊ **~ յուղ** rancid butter.

ԿՃՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rankness, rancidness.

ԿՃՎԱՀԱՄ, ա. գ. rancid.

ԿՃՎԱՀՈՏ, ա. rank smell.

ԿՃՎԵԼ, բ. grow rancid.

ԿՃՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bitter taste; *փխբ.* bitterness.

ԿՃՈՒ, ա. bitter, spicy; (հոտ) heady; *փխբ.* (խայթող) caustic, cutting, biting.

ԿԿՋԵԼ, *տես* ՊՊՋԵԼ:

ԿԿՈՅԵԼ, բ. narrow; (արևից) squint; ◊ **աչքերը ~** screw up one's eyes, squint one's eyes.

ԿԿՈՒ, գ. *կենդ.* cuckoo.

ԿՂԱԼ, *տես* ԿՂԿՂԱԼ:

ԿՂԲԵՆԻ, գ. beaver (fur).

ԿՂԵՐ, գ. *կրոն.* clergy, priesthood.

ԿՂԵՐԱԿԱՆ, ա. *կրոն.* clerical.

ԿՂԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clericalism.

ԿՂԵՐԱՄԻՏ, ա. clerical mentality/outlook.

ԿՂԵՐԱՄԻԼ, **ԿՂԵՐԱՊԱՇՏ** } ա. clerical.

ԿՂԶԵԲՆԱԿ, գ., ա. islander.

ԿՂԶԻ, գ. island, isle; ◊ **~ների խումբ** archipelago.

ԿՂԶԻԱՆԱԼ, բ. (կղզի դառնալ) become an island; *փխբ.* (պարփակվել) be encapsulated/encased; *փխբ.* stand apart, keep aloof, become isolated; (մարդը) become/be reserved/sullen.

ԿՂԶԻԱՑՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. isolation, reticence, reserve, aloofness.

ԿՂԶԻԱՑՆԵԼ, բ. isolate.

ԿՂԶԻԱՑՎԵԼ, բ. stand apart, keep aloof.

ԿՂԶԻԱՑՈՒՄ, գ. (գործողությունը) setting apart, isolating; (վիճակը) isolation.

ԿՂԶԱԿ, գ. islet; ◊ **անվտանգության ~** (հետիոտների համար) (safety) island.

ԿՂԿՂԱԼ, բ. (հավը) cluck, cackle; (թռչունը) coo; (կռունկը) croak; *փխբ.* bill and coo.

ԿՂԿՂԱՆՔ, գ. faeces, excrement.

ԿՂԿՂՈՑ, գ. (հավի) cluck; (թռչունի) cooing; (կռունկի) croak.

ԿՂՂԱԼ, *տես* ԿՂԿՂԱԼ:

ԿՂՂՈՑ, *տես* ԿՂԿՂՈՑ:

ԿՂՄԻՆԴՐ, գ. tile, tiling.

ԿՂՄԻՆԴՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. tiled, tile.

ԿՂՄԻՆԴՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tile production.

ԿՂՄԻՆԴՐԱԾԱԾԿ, ա. tiled.

ԿՂՄԻՆԴՐԵ, ա. tiled, tile; ◊ **~ տանիք** tiled roof.

ԿՃԱՏ, 1. ա. snub-nosed; 2. գ. (ծխախոտի մնացորդը) cigarette-end, cigarette-butt; (վառած մոմի մնացորդը) candle-end.

ԿՃԵՊ, գ. *խսկց.* shell; (չոր) crust; (մրգի, բանջարեղենի) rind, peel.

ԿՃԵՊԱՀԱՆ, ա. *խսկց.* hulled; ◊ **~ անել** peel; (ձուն) shell.

ԿՃՂԱԿ, գ. hoof; ◊ **~ով հարվածել** hoof.

ԿՃՂԱԿԱԿԵՂ, գ. foot-and-mouth disease.

ԿՃՂԱԿԱՎՈՐ(ՆԵՐ), 1. գ. hoofed/ungulate animals; 2. ա. hoofed, hoof, ungulate.

ԿՃՂԱԿԱՅԱՎ, *տես* ԿՃՂԱԿԱԿԵՂ:

ԿՃՃԱԳՈՐԾ, գ. potter.

ԿՃՄԹԵԼ, *տես* ԿՍՄԹԵԼ:

ԿՃՄԹՈՑ, *տես* ԿՍՄԹՈՑ:

ԿՃՊԵԼ, բ. *խսկց.* peel; (ձուն) shell.

ԿՃՊՎԵԼ, բ. *խսկց.* come off, peel, peel off, chip.

ԿՃՈՒՆ, գ. jug; (մեծ) pitcher; ◊ **կավե ~** earthenware pot.

ԿՄԱԽՔ, գ. skeleton; *փխբ.* (որևէ բանի՝ նավի՝ շենքի հենքը) skeleton.

ԿՄԱԽՔԱԲԱՆ, գ. osteologist.

ԿՄԱԽՔԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. osteological.

ԿՄԱԽՔԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. osteology.

ԿՄԱԽՔԱՆԱԼ, բ. become a skeleton, be reduced to a skeleton; *փխբ.* become hollow-checked, grow haggard.

ԿՄԱԽՔԱՆՄԱՆ, ա. like a living skeleton.

ԿՄԿՄԱԼ, բ. stammer, falter; (կակազել) stutter; (տատանվել) hesitate, stop short.

ԿՄԿՄՈՑ, գ. hitch; stutter(ing), stammer(ing).

ԿՄՇՏԵԼ, բ. *խսկց.* pinch, nip, tweak; (կրծոտել. խոտը՝ մատաղ ծառերը) browse; (սառնամանիքի՝ կծու բաների մասին) bite.

ԿՄՇՏՈՑ, գ. *խսկց.* pinch, tweak.

ԿՅԱՆՔ, գ. life; (մարդու՝ կենդանու գոյության ժամանակաշրջանը) existence; (գոյության եղանակ՝ ձև) way/mode of life/living, life style; (կենսագրություն) biography, life story; (մարդու՝ կենդանու վիճակը ծննդից մինչև մահ) lifetime, course of life, life span; (ապրելու՝ ապրուստի միջոց) means of subsistence; (կենսական փորձ) vital/life experience; ◊ **~ առնել** come to life; **~ ճաշակել**

enjoy life; ~ **մտնել** start out in life; ~ **պարգևել** revive; ~ **վարել** live; ~ **տալ** bring to life; ~**ը ազատել** run for one's life, save one's life; ~**ը անցկացնել** live, spend one's life; ~**ը դառնացնել** make sb unhappy; ~**ը դնել** make (an)/great effort(s); devote one's life (to); ~ **ունենալ** live, exist; ~**ը թունավորել** make sb unhappy, torture, poison sb's life; ~**ը խավարել** die; ~**ը խզել** take sb's life, kill; ~**ը խնայել** not to kill, spare sb his/her life; ~**ը կապել** (ամուսնանալ) marry; (նվիրվել) be devoted to; ~**ը կարճել** (սպանել) take sb's life, kill; (ինքնասպանությամբ գործել) commit suicide, take one's own life; ~**ը կես լինել** suffer, be tortured; ~**ը մազից կախված լինել** hang by a thread; ~**ը մաշել** be tortured, suffer; ~**ը նվիրել** devote one's life to sth, be devoted to sth; ~**ը սևացնել** make unhappy, kill; ~**ը սիրել** have a love/zest for life; ~**ը տալ** sacrifice oneself; *փիլ.* ~**ը ուտել** torture sb severely, get to sb, get on sb's nerves; ~**ը փրկել** save sb's life; ~**ի ապահովագրություն** life insurance; ~**ի արշալույս** early in life, at the outset/dawn of one's life; ~**ի բերել** bring to life; ~**ի գալ** come to life; ~**ի գնով** at the risk of one's life; ~**ի ընկեր ուղեկից** husband, wife, spouse; ~**ի թելը խզել՝ կտրել** kill, cause to die; ~**ի թելը կտրվել** die; ~**ի կոչել** bring to life, revive; ~**ի հետ խաղալ** expose sb's/one's life to danger, imperil one's life; ~**ի հետ հաշիվները փակել, ~ին մնաս բարով ասել** die, pass away, *խոսկ.* kick the bucket; ~**ի մայրամուտ** late in life, in the twilight of one's life; ~**ի վրա դողալ** take care of/protect sb's / one's life; ~**ի ուղեգիր** entry into real life; ~**ից ձեռք քաշել** risk one's life; ~**ում (ս, դ)** during/in one's lifetime; ~**ի ու մահվան խնդիր** a matter of life and/or death; **հանդերձյալ** ~ the future life; **հավիտենական** ~ eternal life.

ԿՆԱԲԱՐՈ, ա. effeminate.

ԿՆԱԽՏԱԲԱՆ, գ. *բժշկ.* gynecologist.

ԿՆԱԽՏԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. *բժշկ.* gynecological.

ԿՆԱԽՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* gynecology.

ԿՆԱԽՏԱԲՈՒՅԺ } *տես* ԿՆԱԽՏԱԲԱՆ:
ԿՆԱԽՏԱԳԵՏ }

ԿՆԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ *տես* ԿՆԱԽՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԿՆԱԿԵՊ, *տես* ԿՆԱԲԱՐՈ:

ԿՆԱՀԱՆ } ա. gallant; ◊ ~ **մարդ** a gallant;
ԿՆԱՄԵՑԱՐ } ~ **վարվեցողություն** gallant manners.

ԿՆԱՄՈԼ, գ., ա. philanderer, Don Juan, womaniser; *խոսկ.* Lovelace; ◊ **նա** ~ **մարդ է** he is a ladies' man/a womaniser.

ԿՆԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fondness of women.

ԿՆԱՊԱՇՏ } *տես* ԿՆԱՄՈԼ:
ԿՆԱՍԵՐ }

ԿՆԱՏՅԱՑ, ա. woman-hater, misogonist.

ԿՆԳԱՄՆԻ, գ. ermine; (ամառային մորթին) stoat.

ԿՆԳՈՒԼ, գ. *pup.* boll; *եկեղ.* hood, cowl.

ԿՆԳՈՒԼԱՀԱՎԱՔ, գ. cotton-picking.

ԿՆԳՈՒՄ, գ. *կենդ.* ermine.

ԿՆԴԻՊՈՒԿ, գ. incense, frankincense.

ԿՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. baldness.

ԿՆԻԿ, գ. *խոսկ.* (peasant) woman, wife, old woman.

ԿՆՔ, գ. seal, stamp; (փոստային) postmark; ◊ ~ **դնել** stamp, set/affix/attach a seal (to).

ԿՆՃԻԿ, գ. lump, clot.

ԿՆՃԿՆՃԱԼ, *տես* ԿԱՂԿԱՆՃԵԼ:

ԿՆՃԿՆՃԻՑ, *տես* ԿԱՂԿԱՆՃ:

ԿՆՃՄՆՃԱԼ, *տես* ԿԱՂԿԱՆՃԵԼ:

ԿՆՃՄՆՃԻՑ, *տես* ԿԱՂԿԱՆՃ:

ԿՆՃՆԵՆԻ } *տես* ԹԵՂԻ:
ԿՆՃԻ }

ԿՆՃԻԹ, գ. *կենդ.* trunk; (մի ջատների) probosis.

ԿՆՃԻՌ, գ. wrinkle; (աչքերի շուրջ) crow's feet.

ԿՆՃՌԱՊԱՏ, ա. wrinkled, puckered.

ԿՆՃՌԱՊԱՏՎԵԼ, *տես* ԿՆՃՌՈՏՎԵԼ:

ԿՆՃՌԱՎՈՐ, *տես* ԿՆՃՌԱՊԱՏ:

ԿՆՃՌՈՏ, ա. wrinkled, puckered; ◊ ~ **հարց** knotty/intricate question.

ԿՆՃՌ(ՈՏ)ԵԼ բ. wrinkle, pucker; *փիլ.* (բարդանալ, խճճվել) complicate, make intricate; ◊ **հոնքերը** ~ knit one's eyebrows; **ճակատը** ~ knit one's brow; **քիթը** ~ wrinkle one's nose.

ԿՆՃՌՈՏՎԵԼ, բ. (կնճռապատվել) wrinkle, furrow, be covered with wrinkles, be furrowed; knit one's brow, screw one's face into wrinkles, make a wry face.

ԿՆՅՈՒԿ, գ. *pup.* sedge, carex.

ԿՆՈՒՍ, գ. philanderer, woman-chaser, Don Juan, Lovelace.

ԿՆՉԵԼ, *տես* ԽԱՆՉԵԼ:

ԿՆՉՅՈՒՆ, *տես* ԽԱՆՉՅՈՒՆ:

ԿՆՏՆՏԻՑ, գ. *երաժշ.* bow, fiddlestick.

ԿՆՈՒՆՔ, գ. *կրոն.* baptism, christening; ◊ ~ **անել** baptize, christen; (կնունքը տոնել) celebrate the christening.

ԿՆՔԱԲԱՐՁ(ԻԿ), գ. pad.

ԿՆՔԱԳՐՈՇՄ, գ. stamp, seal.

ԿՆՔԱԼՈՒԾԵԼ, բ. *հզվ.* unseal, break the seal (on); (նամակը) open.

ԿՆՔԱԼՈՒԾՎԵԼ, բ. *հզվ.* come/get unsealed; (նամակը) come/get open.

ԿՆՔԱԼՈՒԾՈՒՄ, գ. *հզվ.* unsealing; (նամակի) opening.

ԿՆՔԱՀԱՅՐ, գ. *կրոն.* godfather.

ԿՆՔԱՀԱՆԴԵՍ, *տես* ԿՆՈՒՆՔ:

ԿՆՔԱՄԱՅՐ, գ. *կրոն.* godmother.

ԿՆՔԱՄԱՏԱՆԻ, գ. *պատմ.* seal-ring, signet-ring.

ԿՆՔԱՄՈՄ, գ. sealing-wax.

ԿՆՔԱՆՇԱՆ, *տես* ՁԻՆԱՆԻՇ, ՊԻՏԱԿ:

ԿՆՔԱՆՇԱՍՈՒ, գ. *կրոն.* communion bread (in the Orthodox Church).

ԿՆՔԵԼ, բ. (կնիք դնել) seal; *եկեղ.* (մկրտել) baptize, christen; anoint; (ավարտել, վերջացնել) conclude, terminate; *խսկց.* (հայհոյել) swear, curse; ◊ **պայմանագիր ~** enter into/sign/execute a contract; **մահկանացուն ~** die, pass away.

ԿՇԵՌՔ, գ. balance, scales; *աստղ.* Libra; (չափ, աստիճան) extent, degree; ◊ **տասնորդական ~** the decimal scale; **անգլիական ~** bathroom scales; *փխբ.* **~ին՝ ~ի վրա** դնել compare.

ԿՇԻՌ, գ. weight (up); (չափ) measure; (չափանիշ) standard, criterion; *փխբ.* (հեղինակություն) weight, influence, authority; ◊ *ֆիզ.* **տեսակարար ~** specific weight, gravity.

ԿՇՈՒԱՏԱՍ, ա. *հզվ.* reasonable, sober-minded.

ԿՇՈՒԱՏԵԼ, բ. weigh (up), think over, consider, ponder.

ԿՇՈՒԱՏՎԵԼ, բ. weigh/judge oneself.

ԿՇՈՒԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ԿՇՈՒԱՏՈՒՄ** } գ. thinking over, weighing (up), careful consideration, reasoning.

ԿՇՈՒԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *ֆիզ.* weightlessness, imponderability.

ԿՇՈՒԱԶՈՒՐԿ, ա. *ֆիզ.* weightless, imponderable.

ԿՇՈՒԹԱԹ, *տես* ՆԺԱՐ:

ԿՇՈՒԿ, գ. steel-yard; (զսպանակով) spring-balance.

ԿՇՈՒՆԺԱՐ, *տես* ՆԺԱՐ:

ԿՇՈՒՎԱՐ, գ. *մանգ.* weigher.

ԿՇՈՒՔԱՐ, գ. weight.

ԿՇՈՒԵԼ, բ. weigh.

ԿՇՈՒՎԻ, ա. sold by weight, sold loose.

ԿՇՈՒՐԴ, գ. weigher.

ԿՇՈՒՎԵԼ, բ. weigh oneself.

ԿՇՈՒՅԹ, գ. *արվ.* rhythm; *երաժշ.* measure.

ԿՇՈՒՅԹԱՅԻՆ, **ԿՇՈՒՅԹԱՎՈՐ** } ա. rhythmic(al).

ԿՇՏԱՄԲԱԼԻ(Ց), **ԿՇՏԱՄԲԱԿԱՆ** } ա. reproachful.

ԿՇՏԱՄԲԱՆՔ, գ. (հանդիմանություն) reproach, reproof, rebuke; (մեղադրանք) blame; (պաշտոնական) censure.

ԿՇՏԱՄԲԵԼ, բ. rebuke; (հանդիմանել) reproach (with), reprimand; (մեղադրել) blame (for); (պաշտոնական) censure (for).

ԿՇՏԱՄԲԻՉ, **ԿՇՏԱՄԲԱԿԱՆ** } ա. reproachful.

ԿՇՏԱՄԲՈՒՄ, *տես* ԿՇՏԱՄԲԱՆՔ:

ԿՇՏԱՆԱԼ, բ. be sated/full, have enough (of); (հատկապես ուտելիքից) be surfeited.

ԿՇՏԱՑՆԵԼ, բ. satiate (with), sate with; (հատկապես կերակրով) surfeit, make sb full.

ԿՇՏԱՑՈՒՑԻՉ, ա. substantial, copious, filling; (կերակուր) filling, nourishing.

ԿՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. satiety, satiation, repletion.

ԿՈԱԼԻՑԻԱ, գ. coalition.

ԿՈԱԼԻՑԻՈՆ, ա. coalition.

ԿՈԲԱԼՏ, գ. *քիմ.* cobalt.

ԿՈԲԱԼՏԱԿԱՆ, **ԿՈԲԱԼՏԱՅԻՆ** } ա. *քիմ.* cobaltic; ◊ **~ ապակի** smalt.

ԿՈԴ, գ. code.

ԿՈԴԵՔՍ, *տես* ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ:

ԿՈՂ, գ. handle; (ցողուն) stalk, stem; (բռնակ) grip; (սուսերի) hilt; (տերևի) pedicle; (մրգի, ծաղիկների) duncle; (դանակի) haft; (կացնի) helve; (մուրճի) shaft.

ԿՈՂԱԴԻՏԱԿ, գ. lorgnette.

ԿՈՂԱՁՈՂ, գ. *տեխ.* connecting-rod.

ԿՈՂԱՅ, գ. lamp-socket, lamp-holder.

ԿՈՂԱՎՈՐ, ա. having a handle.

ԿՈՂԵԼ, բ. *խսկց.* (հանդիմանել) rebuke/reproach/reprimand sb.

ԿՈՂՈՂ, գ. monument, obelisk; (հուշարձան) memorial; (քանդակի տեսքով) statue; (գլուխգործոց) masterpiece, chef d'oeuvre; ◊ **գրական ~** literary monument; **հին՝ հնադարյան ~ներ և հուշարձաններ** relics of the past, old relics and monuments.

ԿՈՂՈՂԱՅԻՆ, ա. monumental.

ԿՈՂՈՑ, գ. *բբ.* dressing-down, scolding, telling-off.

ԿՈՂՈՒԿ, գ. (փոքր կոթ) small handle; (ծխախոտի գլանակի մնացորդ) cigarette-end, cigarette-butt, cigar stub/stump, cigar-butt.

ԿՈՂՈՒՆ, գ. *բսք.* pedicle, cutting, graft; (կոթ, բռնակ) handle, haft, heft, knob.

ԿՈԼԵԳԱ, *տես* ՊԱՇՏՈՆԱԿԻՑ, ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ:

ԿՈԼԵԳԻԱ, գ. board, collegium; ◊ **փաստաբանների ~** collegium of advocates, bar; **նախարարության ~** ministerial committee.

ԿՈԼԵԳԻԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. collective nature; (ղեկավարություն) collective/joint leadership.

ԿՈԼԵԿՏԻՎ, 1. գ. collective (body), association; 2. ա. collective; ◊ **ուսանողական ~** student body; **~ տնտեսություն** *տես* ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ:

ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՑՆԵԼ, բ. collectivize.

ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՑՈՒՄ, գ. collectivization.

ԿՈԼԵԿՏԻՎԻԶՄ, **ԿՈԼԵԿՏԻՎՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. collectivism.

ԿՈԼԵԿՑԻԱ, *տես* ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ:

ԿՈԼԵԿՑԻՈՆԵՐ, գ. collector.

ԿՈԼԵՋ, գ. college.

ԿՈԼԻՆՋ, գ. *բժշկ.* colic.

ԿՈԼՈՒԴ, գ. *քիմ.* colloid.

ԿՈԼՈՒԴԱՅԻՆ, ա. *քիմ.* colloidal, colloid.

ԿՈԼՈԼԱԿ, գ. meat-balls.

ԿՈԼՈՒՄԲ, գ. *քիմ.* tantalum.

ԿՈԼՈՆ, *տես* ԿԱՐԵԱՀԱՍԱԿ:

ԿՈԼՈՐԱՏՈՒՐԱ, գ. *երաժշ.* coloratura.

ԿՈԼՈՐԱՏՈՒՐԱՅԻՆ, ա. *երաժշ.* coloratura; ◊ **~ սոպրանո** coloratura soprano.

ԿՈԼՈՐԻՍՏ, գ. *արվ.* colourist.

ԿՈԼՈՐԻՏ, գ. colouring, colour; ◊ **ազգային ~** national colour; **տեղական ~** local colour.
ԿՈԼՈՐԻՏԱՅԻՆ } ա. picturesque, vivid.
ԿՈԼՈՐԻՏԱՎՈՐ }
ԿՈԼՈՓՈՆ, գ. colophony, rosin.
ԿՈԼՈՓՈՆԵԼ, բ. *հգվ.* rosin.
ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, *խորհ.* 1. գ. collective farmer; 2. ա. collective farm.
ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ. խորհ.* collective farm, kolkhoz.
ԿՈԽ, գ. kokh; Armenian national wrestling; ◊ **~ բռնել** grapple (with), come to blows (with), skirmish (with); **~ տալ** trample down.
ԿՈԽԵԼ, բ. (ոտքի տակ տրորել) tread on/upon; (ներս մղցնել) poke, thrust, shove, slip, stick; (ընկղմել) plunge.
ԿՈԽԿՐՏԵԼ, բ. *խսկց.* trample down.
ԿՈԽԿՐՏՈՑ, գ. *խսկց.* trampling down.
ԿՈԽՈՏԵԼ, *տես* ԿՈԽԿՐՏԵԼ:
ԿՈՇ, գ. weeping, wail(ing), lamentation.
ԿՈՇԵԼ, բ. wail, lament.
ԿՈՇԻՇ, գ. *բրբ.* wart.
ԿՈՇԿԵԼ, բ. (շաղախով կպցնել) putty; (ներկով) paint over; *փխբ.* (բողարկել) slur over.
ԿՈՇԿՈՒՄ, գ. sealing up, cover-up; *փխբ.* slurring over.
ԿՈՇՈՇ, գ. *բսբ.* burdock.
ԿՈՒԿ, ա. smooth; (մազերը, մաշկը) sleek.
ԿՈԿԱՅԵՆԻ, գ. *բսբ.* coca.
ԿՈԿԱՐԴ, գ. cockade.
ԿՈԿԵԼ, բ. smooth(en), sleek; *փխբ.* smarten (up), preen, doll (up).
ԿՈԿԵՏ, ա. coquettish, arch, flirting.
ԿՈԿԵՏԱԲԱՐ } մ. coquettishly.
ԿՈԿԵՏՈՐԵՆ }
ԿՈԿԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coquetry, flirting; ◊ **~ անել** flirt with.
ԿՈԿԵՏՈՒՀԻ, գ. coquette.
ԿՈԿԻԿ, 1. ա. neat, tidy; *փխբ.* (խոսքի՝ ոճի մասին) facile, fluent; 2. մ. neatly.
ԿՈԿԻԿԱՆԱԼ, բ. smooth(en) one's hair.
ԿՈԿԻԿԱՑՆԵԼ, բ. smooth(en); (մազերը) sleek.
ԿՈԿԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smoothness; (մազերի, մաշկի) sleekness; (խոսքի, ոճի) fluency.
ԿՈԿԻՉ, 1. գ. (գործիք) roller; (հղկող բանվոր) grinder, polisher; 2. ա. (կոկող, հղկող) grinding, polishing.
ԿՈԿԼԻԿ, *տես* ԿՈԿԻԿ:
ԿՈԿՈՋ, *տես* ԳՈՌՈՋ:
ԿՈԿՈՆ, գ. bud.
ԿՈԿՈՆԱԿԱԼՈՒՄ, գ. budding, gemmation.
ԿՈԿՈՆԵԼ, բ. bud.
ԿՈԿՈՍ, գ. *բսբ.* (ծառը) coconut tree; (պտուղը) coconut; ◊ **~ի կաթ** coconut milk.
ԿՈԿՈՍԵՆԻ, գ. *բսբ.* coconut tree.
ԿՈԿՈՍՅԱՆ, ա. coconut; ◊ **~ արմավենի** coconut palm; **~ ընկույզ** coconut.
ԿՈԿՈՐԴ, գ. throat; *կզմխս.* larynx, gullet; ◊ **~ը թրջել** have a drink; **~ը ճղել՝ պատռել** bawl, yell; **մինչև ~ը** up to the neck; **մինչև ~ը և ավելին** more than enough, enough and to spare; **մինչև ~ը կուշտ լինել** be full up; **~ին դեմ առնել՝ ընկնել** make sb sick; **~ից բռնել** seize/take by the throat; **~ով մեկ բղավել** shout/yell at the top of one's voice; **բառերը ~ում մնացին** the words stuck in his throat.
ԿՈԿՈՐԴԱԲԱՆ, գ. *բժշկ.* laryngologist.
ԿՈԿՈՐԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* laryngology.
ԿՈԿՈՐԴԱԲՈՐԲ, գ. *բժշկ.* laryngitis.
ԿՈԿՈՐԴԱԲՈՒՅԺ, գ. *բժշկ.* throat specialist.
ԿՈԿՈՐԴԱԴԻՏԱԿ, գ. *բժշկ.* laryngoscope.
ԿՈԿՈՐԴԱԴԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* laryngoscopy.
ԿՈԿՈՐԴԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ } գ. *բժշկ.*
ԿՈԿՈՐԴԱՀԱՏՈՒՄ } laryngotomy.
ԿՈԿՈՐԴԱՀՆՉՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* guttural sound.
ԿՈԿՈՐԴԱՀՈՒՆՉ, ա. *լեզվ.* guttural.
ԿՈԿՈՐԴԱՉԱՅՆ, ա. guttural.
ԿՈԿՈՐԴԱՅԻՆ, ա. throat, guttural; *լեզվ.* guttural; *կզմխս.* laryngeal; ◊ **~ ձայն** guttural voice; **~ հնչյուն** guttural sound.
ԿՈԿՈՐԴԱՏԱՊ } գ. *բժշկ.* quincy,
ԿՈԿՈՐԴԱՅԱՎ } tonsilitis.
ԿՈԿՈՐԴԻԼՈՍ, գ. *կենդ.* crocodile, alligator; ◊ **~ի արցունքներ** crocodile tears.
ԿՈԿՈՒՇԵՆԻ, գ. *բսբ.* gooseberry; (թուփը) gooseberry bush/shrub; (պտուղը) gooseberry.
ԿՈՀԱԿ, գ. billow, roller, wave.
ԿՈՀԱԿԱՁԵՎ } ա. wavy, undulating,
ԿՈՀԱԿԱՎՈՐ } undulatory.
ԿՈՀԱԿՎԵԼ, բ. surge, billow; (թեքևակի) ripple; (ջուրը) be choppy/agitated; (ծովը) be rough, rise in waves.
ԿՈՀԱԿՈՒՄ, գ. choppiness, roughness.
ԿՈՂ, գ. (կոծքավանդակի ոսկորները) rib; (եզր, ծայր) edge; (մարմնի աջ ու ձախ մասերը) side, flank; ◊ **~ը դեմ տալ, ~ի ընկնել** be obstinate, persist; **~ը հաստ** stubborn, pigheaded, obstinate (person); **~երը հաշվվում են** lean, thin, skinny, emaciated; **~երը ջարդել տրորել** give sb a licking/a sound thrashing, thrash sb soundly; **~երը փշրել՝ ծեծել** beat severely.
ԿՈՂԱԹԵՔՈՒՄ, գ. *մանգ.* list, heel, careen.
ԿՈՂԱԿԻՑ, գ. cohabitor; *խսկց.* (ամուսին, կին) husband, wife, spouse.
ԿՈՂԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. life/living together; (կապ) cohabitation.
ԿՈՂԱՉԻ, գ. (կողքից լծված) outrunner.
ԿՈՂԱՑԱՊ, *տես* ԿՈՂԱՍԿՐ:
ԿՈՂԱՄԱՅՐ, *տես* ՕՋԱՋՈՒԿ:
ԿՈՂԱՄԻՍ, գ. tender loin.
ԿՈՂԱՅԻՆ, ա. side; *գիտ.* lateral.
ԿՈՂԱՇԵՆՔ, գ. annex, extension; (առանձին) out-house.
ԿՈՂԱՔԵՂԻ, գ. shaft.

ԿՈՂԵԿՈՂ, մ. *խսկց.* ◊ **~ քայլել** waddle.
ԿՈՂԵՐԻՉ, գ. edge; (կտորի) list, selvage.
ԿՈՂՄ, գ. side; *իրավ.* party; (տեսակետ) aspect; ◊ **~ արտահայտվել** be for, speak out for; **~ լինել** take sides, be partial to, be biased; **~ը անցնել** come over to sb's side, switch sides; **~ը բռնել՝ պահել** take sb's part/side, side with sb; **ամեն ~ից** from every side/everywhere/every quarter; **աջ՝ ձախ ~ից** on/from the right/left side; **թույլ ~ը** drawback, weak spot/point; **իմ ~ից** for my part; **կատակը մի ~** joking apart; **մեկի ~ից** on the part/on behalf of sb; **մեր ~երում** in our parts; **մի ~ դնել՝ թողնել** put aside; not to use, save; **մի ~ թողնել** pay no attention; **մի ~ քաշվել** stand aside; **մի ~ից, մյուս ~ից** on the one hand...on the other hand.
ԿՈՂՄՆԱԿԱԼ, ա. partial; ◊ **~ լինել** be partial (to), be biased.
ԿՈՂՄՆԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. partiality (to, for); ◊ **~ությամբ վերաբերվել** treat subjectively.
ԿՈՂՄՆԱԿԻ, ա. strange; (օտար) outside; (երկրորդական) secondary, minor; (շրջանցիկ) roundabout; ◊ **~ գործարք** side deal; **~ եկամուտ** other/secondary income; **~ հայացք** detached view; **~ ճանապարհ** roundabout way; **~ անձանց մուտքն արգելվում է** unauthorized persons not admitted, staff/employees only; **~ վնաս** remoteness of damage *(տնտ.)*:
ԿՈՂՄՆԱԿԻՈՐԵՆ, մ. indirectly, in an indirect way.
ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ, գ. supporter, partisan, henchman; ◊ **խաղաղության ~ներ** defenders/supporters of peace.
ԿՈՂՄՆԱՅԻՆ, ա. side; *գիտ.* lateral.
ԿՈՂՄՆԱՊԱՀ, **ԿՈՂՄՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ**, **ԿՈՂՄՆԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ** } *տե՛ս* ԿՈՂՄՆԱԿԱԼ:
ԿՈՂՄՆԱՅՈՒՑ, գ. *մանգ.* compass.
ԿՈՂՄՆՈՐՈՇԵԼ, բ. orient, orientate.
ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՎԵԼ, բ. orient/orientate oneself; *փխբ.* be guided by.
ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՈՒՄ, գ. orientation, orienting.
ԿՈՂՄՆՈՒԼԻ, գ. roundabout way.
ԿՈՂՈՊՏԵԼ, բ. rob; (թալանել) pillage; (բնակարանը) burgle, ransack; (շորթել) fleece; (հարստահարել) plunder.
ԿՈՂՈՊՏԻՉ, գ. robber, burglar, plunderer.
ԿՈՂՈՊՉԱԿԱՆ, ա. predatory; (գներ) extortionate, exorbitant; ◊ **~ պատերազմներ** predatory wars.
ԿՈՂՈՊՏՈՒՄ, գ. robbery; (թալան) plunder, pillage; (բնակարանի, տան) burglary; (գնացքի ևն) hold-up; ◊ **կոտրանքով ~** burglary.
ԿՈՂՈՊՈՒՆ, գ. robbery, pillage, plunder(ing).
ԿՈՂՈՍԿՐ, գ. *կզմխս., տնխ.* rib.
ԿՈՂՈՍԿՐԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* rib, pertinent to rib(s).
ԿՈՂՈՎ, գ. basket.
ԿՈՂՈՎԱԳՈՐԾ, գ. basket-maker.
ԿՈՂՊ, ա. locked, bolted, blocked up; ◊ **~ պահել** keep locked/bolted.
ԿՈՂՊԵԼ, բ. lock, bolt, bar, hook.
ԿՈՂՊԵՔ, գ. lock; (կախովի) padlock; ◊ **~ի տակ պահել** keep under lock and key.
ԿՈՂՊՎԵԼ, բ. lock oneself up.
ԿՈՂՐ, գ. *բուս.* ear; (եգիպտացորենի) corn-cob.
ԿՈՂՔ, գ. side; (կող) ribs; (եզր) edge, side; ◊ **~ - ~ի** side by side; **~ին** by, near, close by; **նրա ~ին** by/near her/him, by her/his side, beside her/him; **~ով՝ ից անցնել** go past, pass by.
ԿՈՂՔԱՅԻՆ, ա. side; *գիտ.* lateral.
ԿՈՃ, գ. reel, bobbin; *տքսագ.* spool; *էլ.* coil, bobbin; (գերան) log.
ԿՈՃԱԿ, գ. button.
ԿՈՃԱԿԱՄԱՅՐ, **ԿՈՃԱԿԱՆՑՔ** } գ. buttonhole.
ԿՈՃԱԿԱՐՁԱԿ, ա. unbuttoned.
ԿՈՃԱՊՂՊԵՂ, գ. *բուս.* ginger.
ԿՈՃԱՍ, ա. odd.
ԿՈՃԱՓԱՅՏ, գ. *տնխ.* sleeper; *ամ.* tie.
ԿՈՃԳԱՄ, գ. drawing-pin.
ԿՈՃԻ, *տե՛ս* ՎԵԳ:
ԿՈՃԿԵԼ, բ. button up.
ԿՈՃԿՎԵԼ, բ. button (oneself) up.
ԿՈՃՂ, գ. stump, stub.
ԿՈՃՂԱԹԵՐԹ, գ. coupon; (առաձիի) check.
ԿՈՃՂԱԿ, գ. counterfoil.
ԿՈՃՂԱԿՏԻՐ, գ. stump.
ԿՈՃՂԱՀԱՆ, ա. (մեքենա) stubbing machine; ◊ **~ անել** stub, root out.
ԿՈՃՂԱՀԱՆԵԼ, բ. stub, root out, grub up/out.
ԿՈՃՂԱՀԱՆՈՒՄ, գ. rooting out, stubbing.
ԿՈՃՂԱՍՈՒՆԿ, գ. *բուս.* honey fungus, honey agaric.
ԿՈՃՂԱՐՄԱՏ, գ. rhizome.
ԿՈՃՂԱՓԱՅՏ, գ. snag.
ԿՈՄԲԱՅՆ, գ. combine.
ԿՈՄԲԱՅՆԱՎԱՐ, գ. combine operator.
ԿՈՄԲԻՆԱՏ, գ. group of enterprises, conglomerate; (ուսումնական) training centre; ◊ **կենցաղային սպասարկման ~** household appliances service shop.
ԿՈՄԵԴԻԱ, *տե՛ս* ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ:
ԿՈՄԵՐԻՏԱԿԱՆ, *հպվ., խորհ.* 1. ա. Young Communists' League (YCL); 2. գ. (անձ) member of the YCL.
ԿՈՄԵՐԻՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ., խորհ.* Young Communists' League.
ԿՈՄԻԶՄ, գ. the comic.
ԿՈՄԻԿԱԿԱՆ, ա. comic, burlesque; ◊ **~ օպերա** comic opera.
ԿՈՄԻՈՄԱՐ, գ. commissar.
ԿՈՄԻՍԻՈՆ, ա. commission; ◊ **~ խանութ** second-hand shop/store.
ԿՈՄԻՏԵ, գ. committee.

ԿՈՄՅՈՒՆԻԿԵ, գ. communique.
ԿՈՄՊՈԶԻՏՈՐ, գ. composer.
ԿՈՄՊՈԶԻՑԻԱ, գ. composition; (կազմություն, կառուցվածք) structure.
ԿՈՄՊՐԵՍՈՐ, գ. *մսնգ.* compressor.
ԿՈՍՏ, գ. count; (Անգլիայում) earl.
ԿՈՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. county, shire.
ԿՈՍՏՈՒՀԻ, գ. countess.
ԿՈՄՈՒՆԱ, գ. commune; ◊ *պատմ.* **Փարիզի ~** the Paris Commune; **գյուղատնտեսական ~** agricultural commune, kibbutz.
ԿՈՄՈՒՆԱԼ, ա. municipal, communal; ◊ **~ ապահարկում** public utilities, municipal services; **~ տնտեսություն** communal/municipal/public utilities company.
ԿՈՄՈՒՆԻԶՄ, գ. communism.
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ, գ. communist.
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ, ա. communist; ◊ **~ կուսակցություն** Communist Party.
ԿՈՄՈՒՏԱՏՈՐ, գ. *էլ.* switchboard; *տեխ.* commutator; ◊ **հեռախոսային ~** telephone switchboard.
ԿՈՇ, գ. manure, dung, muck.
ԿՈՇԱՔԱՂԶ, գ. *կենդ.* dung-beetle.
ԿՈՇԱՓԱՑԱՆ, գ. *գոնա.* manure spreader.
ԿՈՇԱՓՈՒ, գ. dung-wash, dung water.
ԿՈՇՈՒԼԻ, գ. sewerage; (ամբողջ համակարգը) sewerage system.
ԿՈՆ, գ. *երկրչ.* cone; *բաբ.* cone; ◊ **հատած ~** truncated cone.
ԿՈՆԱԽԱՂ, գ. *մարզ.* skittles.
ԿՈՆԱՁԵՎ } ա. conical, cone-shaped,
ԿՈՆԱՆՄԱՆ } conoid.
ԿՈՆԳՐԵՍ, գ. congress; (օրենսդիր մարմին ԱՄՆ-ում և Լատ. Ամերիկայում) Congress.
ԿՈՆԳՐԵՍԱԿԱՆ } գ. Congressman.
ԿՈՆԳՐԵՍՄԵՆ }
ԿՈՆԴ, *տես* ԳԵՐԱՆ:
ԿՈՆԴԱԿ, գ. *եկեղ.* kondak, official message/epistle of the Armenian Catholicos.
ԿՈՆԴԵՆՍԱՏՈՐ, գ. *մսնգ.* condenser, capacitor.
ԿՈՆԴԵՆՍԱՑՆԵԼ, բ. *մսնգ.* condense.
ԿՈՆԴԵՆՍԱՑԻՈՒՄ, գ. condensation.
ԿՈՆԾԱՔԱՆ, գ. *խսկց.* drunkard, tippler.
ԿՈՆԾԵԼ, բ. *խսկց.* tipple.
ԿՈՆԿՐԵՏ, 1. ա. specific, concrete; 2. մ. specifically, concretely; ◊ **~ առաջարկ** specific proposal; **~ դեպքում** in the present case; **~ նպատակ** specific aim/goal.
ԿՈՆԿՐԵՏԱՑՆԵԼ, բ. be specific, specify, define sth precisely.
ԿՈՆԿՐԵՏԱՑՈՒՄ, գ. concrete definition.
ԿՈՆԿՐԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. specificity.
ԿՈՆՉԿՈՆՉԱԼ } *տես* ԿԱՂԿԱՆՉԵԼ:
ԿՈՆՉԿՈՆՉԵԼ }
ԿՈՆՅԱԿ, գ. cognac, (French) brandy.
ԿՈՆՅԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cognac/brandy production.
ԿՈՆՅՈՒՆԿՏՈՒՐԱ, գ. conjuncture, juncture.
ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱ, գ. conservatory, conservatoire.
ԿՈՆՍԵՐՎԱՑՆԵԼ, բ. preserve; (թիթեղյա տարայում) tin, can; (ապակե տարայում) bottle; (խախճապակյա և ճենապակյա տարայում) pot; (շինարարությունը ևն) lay up; ◊ **~ ձեռնարկությունը** shut down an enterprise temporarily.
ԿՈՆՍԵՐՎԱՑԻՄ, գ. conservation.
ԿՈՆՍՈԼԻԴԱՑՆԵԼ, բ. consolidate.
ԿՈՆՍՈԼԻԴԱՑԻՄ, գ. consolidation.
ԿՈՆՍՊԵԿՏ, գ. summary, synopsis, abstract.
ԿՈՆՍՊԵԿՏԱՅԻՆ, ա. concise, brief.
ԿՈՆՍՊԵԿՏԱՎՈՐԵԼ, բ. make an abstract/a summary (of).
ԿՈՆՍՊԻՐԱՏԻՎ, ա. secret, conspirative; (ընդհատակյա) underground; (անօրինական) illegal; ◊ **~ գործունեություն** underground activities.
ԿՈՆՍՏՐՈՒԿՏԻՎ, ա. constructive; *փիլ.* (արդյունավետ) constructive, productive; ◊ **~ առաջարկ** constructive proposal.
ԿՈՆՍՏՐՈՒԿՏԻՎԻԶՄ, գ. *արվ.* constructivism, constructionism.
ԿՈՆՍՏՐՈՒԿՏԻՎԻՍՏ, գ. *արվ.* constructivist, constructionist, adherent of constructivism/constructionism.
ԿՈՆՍՏՐՈՒԿՏՈՐԱԿԱՆ, ա. designing; ◊ **~ բյուրո** design office.
ԿՈՆՍՈՒԼ, *տես* ՀՅՈՒՊԱՏՈՍ:
ԿՈՆՍՈՒԼՏԱՑԻԱ, գ. consultation; (բուհում) tutorial; (հիմնարկը) consultant's office; ◊ **իրավաբանական ~** legal advice; **մանկական ~** children's clinic/centre; **կանանց ~** maternity clinic.
ԿՈՆՎԵՅԵՐ, *տես* ՀԱՐԱՀՈՍ:
ԿՈՆՑԵՆՏՐԱՑՆԵԼ, բ. concentrate; *ռզմ.* mass.
ԿՈՆՑԵՆՏՐԱՑԻՄ, գ. concentration.
ԿՈՆՑԵՍԻԱ, գ. concession.
ԿՈՆՔ[1], գ. *կզմխս.* pelvis.
ԿՈՆՔ[2], գ. (բաս) basin, washbasin, washhand basin.
ԿՈՆՔԱԶԴԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* hip; *գիտ.* coxal.
ԿՈՆՔԱՅԻՆ, ա. pelvic.
ԿՈՆՔԱՈՍԿՐ, գ. *կզմխս.* pelvic bones.
ԿՈՆՖԵՏ, գ. sweet(s), bon-bon; *առմ.* candy; ◊ **~ի տուփ** sweet/candy box; **~ի թուղթ** sweet wrapper.
ԿՈՆՖԵՐԱՆՍ, գ. conference.
ԿՈՆՖԼԻԿՏ, գ. conflict.
ԿՈՆՖԼԻԿՏԱՅԻՆ, ա. conflict, conflicting; ◊ **~ գործ** disputed matter; **~ հանձնաժողով** dispute committee.
ԿՈՇԻԿ, գ. shoe, footwear, foot-gear; (երկարաճիտ) boot; ◊ **~ հագնել** put on one's shoes; **~ները հանել** take off one's shoes; **~ի գործա-**

բան՝ **ֆաբրիկա** shoe-factory; *ամ.* shoe industry; **~ի խանութ** shoe shop/store; **~ի կապ** shoelaces.

ԿՈՇԿԱԳՈՐԾ, գ. *մանգ.* shoemaker.

ԿՈՇԿԱԹԵԼ, գ. shoe-lace.

ԿՈՇԿԱԽԹԱՆ, գ. spur.

ԿՈՇԿԱԿԱՐ, գ. cobbler, shoemaker, bootmaker.

ԿՈՇԿԱԿԱՐԱԿԱՆ } ա. shoe(-making).
ԿՈՇԿԱԿԱՐԱՅԻՆ }

ԿՈՇԿԱԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shoe manufacture/making.

ԿՈՇԿԱՆԵՐԿ, գ. shoe-polish, blacking.

ԿՈՇԿԱՏԱԿ, գ. sole.

ԿՈՇԿԵՂԵՆ, գ. footwear.

ԿՈՇՏ, 1. գ. (հողակոշտ) clod; (կոշտուկ) corn, callosity; 2. ա. rough, coarse, hardened; ◊ *լեզվ.* **~ բաղաձայններ** hard consonants; **~ ջուր** hard water; **~ սկավառակ** *մանգ.* hard disk (computer); **~ վագոն** hard-seated/unupholstered carriage; **~ ու կոպիտ** unpolished, uncouth.

ԿՈՇՏԱԲՈՒԿ, գ. coarse cloth.

ԿՈՇՏԱԿԱՆԵԼ, բ. harden, become hard, be/become hardened.

ԿՈՇՏԱՄԱԶ, ա. bristly, bristling, setaceous.

ԿՈՇՏԱՆՆՐԻՉ, գ. *մանգ.* crusher.

ԿՈՇՏԱՆԱԼ, բ. (կարծրանալ) become hard/solid, harden; (մաշկի մասին) become coarse; (բնավորությամբ խստանալ) become rude/clumsy; (կարծրասիրտ դառնալ) become hardened/callous.

ԿՈՇՏԱՑԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coarseness, callosity.

ԿՈՇՏԱՑՆԵԼ, բ. coarsen, harden.

ԿՈՇՏԱՑՈՒՄ, գ. coarsening.

ԿՈՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hardness, solidity; *փխբ.* (կոպիտ բիրտ լինելը) roughness, coarseness, rudeness, clumsiness.

ԿՈՇՏՈՒԿ, գ. (մարմնի վրա) corn, callosity; (հողի) lump, plot; ◊ **~ը տրորել** tread on sb's corn(s).

ԿՈՇՏՈՒԿԱՊԱՍ, ա. callous, horny, toil-hardened; ◊ **~ ձեռքեր** horny hands; (աշխատանքից կոշտացած) toil-hardened hands.

ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՎ, 1. գ. co-operative society; 2. ա. co-operative; ◊ **~ առևտուր** co-operative trade; **աշխատողների ~ կազմակերպություն** workers' cooperative.

ԿՈՈՊԵՐԱՏՈՐ, գ. co-operator.

ԿՈՈՊԵՐԱՑՆԵԼ, բ. organize into a co-operative.

ԿՈՈՊԵՐԱՑՎԵԼ, բ. co-operate; be formed/grouped into a cooperative.

ԿՈՈՐԴԻՆԱՑԻԱ, գ. co-ordination.

ԿՈՈՐԴԻՆԱՑՆԵԼ, բ. co-ordinate (with).

ԿՈՈՐԴԻՆԱՑՈՒՄ, գ. co-ordination.

ԿՈՉ, գ. call, appeal; (ոգունց) slogan; ◊ **~ անել** call (sb) to; (կոչով դիմել) call for sth, appeal (to sb for sth); **խաղաղության ~** an appeal for peace; **օգնության ~** an appeal for help.

ԿՈՉԱԿԱՆ, 1. ա. invocatory; 2. գ. *քեր.* address (to); ◊ *քեր.* **~ հոլով** vocative case.

ԿՈՉԵԼ, բ. call, name, title; ◊ **իրերն իրենց անուններով ~** call things by their proper names, call a spade a spade, *դրվ.*:

ԿՈՉՎԵԼ, բ. call oneself, assume the name, go by the name of; (անվանվել) be called/named.

ԿՈՉՈՒՄ, գ. rank; (տիտղոս) title, name; ◊ **աշխարհի չեմպիոնի ~** world champion title (in); **գիտական ~** academic rank; **զինվորական ~** military rank; **ինժեների ~ ստանալ** receive an engineering degree/a degree in engineering; **պատվավոր ~** honorary title; *խորհ.* **վաստակավոր ուսուցչի ~** title of Honoured Teacher.

ԿՈՊ, գ. eyelid; ◊ **~երը չփակել** not sleep a wink, not get a wink of sleep; **~երը ծանրանալ** his eyelids grew heavy (with sleep).

ԿՈՊԱԲՈՐԲ, գ. *բժշկ.* blepharitis.

ԿՈՊԱԼ, գ. cudgel; (հասու ծայրով) club; (մահակ) bludgeon.

ԿՈՊԵԿ, գ. kopeck, copeck (Russian currency); change; *փխբ.* (դրամ) money; ◊ **~ չարժենալ** be not worth a penny/a brass farthing; **~ չունենալ** be penniless/without a penny; **~ առ ~** exactly; **առանց ~ի** penniless; **~ի հետևից ընկնել** grudge every penny; **մինչև վերջին ~ը** to the last penny; **~ներ վաստակել** earn one's living/daily bread, turn an honest penny.

ԿՈՊԵԿԱՆՈՑ, գ. (դրամի միավոր) copeck; ա. *փխբ.* (չնչին, անարժեք) pennyworth, cheap, petty, not worth a penny.

ԿՈՊԻՏ, 1. ա. rough, coarse; (անբաղաքավարի) rude, ill-mannered; 2. մ. roughly, coarsely, rudely; ◊ **~ աշխատանք** crude workmanship; **~ ասած** roughly speaking; **~ բառ** rude word; **~ մարդ** rude person/fellow; **~ դիմագծեր** rugged/coarse features; **~ դիտողություն** coarse/rude remark; **օրենքի իրավունքի ~ խախտում** gross/flagrant violation of the law/rights; **~ կտոր** coarse material; **~ ձայն** harsh/rough/gruff voice; **~ ձեռքեր** horny/hardened hands; **~ մաշկ** coarse/rough skin; **~ միջամտություն** gross interference; **~ հաշվարկ** rough estimate; **~ սխալ** flagrant error, (gross) blunder; **~ սնունդ** simple/plain/peasant food; **~ ուժ** brute force.

ԿՈՊՏԱՆԱԼ, բ. (կոշտանալ) coarsen, become coarsened; (անբաղաքավարի դառնալ) be/become rude/impolite.

ԿՈՊՏԱՑՆԵԼ, բ. coarsen.

ԿՈՊՏԵԼ, բ. be rude (to), insult.

ԿՈՊՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. roughness, coarseness; (անբաղաքավարի վերաբերմունք) rudeness, impoliteness.

ԿՈՐ, գ. *պատմ.* corvée *ֆր.*

ԿՈՐԱՅԻՆ, ա. *պատմ.* corvée.

ԿՈՐԵԿՏ, ա. correct, proper.

ԿՈՍԵԿԱՆՍ, գ. *մաթ.* cosecant.

ԿՈՍԻՆՈՒՍ, գ. *մաթ.* cosine.
ԿՈՍՄԵՏԻԿԱ, գ. (միջոցառումները) beauty treatment, cosmetics care; (նյութերը) cosmetics.
ԿՈՍՄԵՏԻԿԱԿԱՆ, ա. cosmetic; superficial, exterior: ◊ ~ **կաբինետ** beauty parlour/saloon.
ԿՈՍՄՊՈԼԻՏ, գ. cosmopolitan.
ԿՈՍՄՊՈԼԻՏԻԶՄ, գ. cosmopolit(an)ism.
ԿՈՍՏԱՆ-ՆՈՍՏԱՆ, գ. tumbler, tilting doll (toy).
ԿՈՍՏԼ, գ. bough.
ԿՈՍՏՅՈՒՄ, գ. costume, dress; (տղամարդու) suit.
ԿՈՎ, գ. cow; ◊ **կթան՝ կթու** ~ milch/milking cow.
ԿՈՎԱՆՈՑ, գ. cow-shed.
ԿՈՎԱՊԱՀ, գ. cattle-farm/dairy-farm/cattle-yard worker.
ԿՈՎԱՐԱԾ, գ. herdsman; *ամ.* cowboy.
ԿՈՎԿԱՍՅԻ, գ. Caucasian.
ԿՈՎԿԻԹ, գ. (կթելը) milking; (կթելու ամանը) milk pail; (աղջիկը) milkmaid.
ԿՈՏ, գ. *պտմ.* dry measures.
ԿՈՏԱՆԳԵՆՍ, գ. *մաթ.* cotangent.
ԿՈՏԵՄ, գ. watercress, garden-cress.
ԿՈՏԼԵՏ, գ. (ծեծած) cutlet, chop; (աղացած) rissole; ◊ **աղացած մսով** ~ meat rissole, meatball; **ձկան** ~ fish cake.
ԿՈՏՈՇ, *տես* ԵՂՋՅՈՒՐ:
ԿՈՏՈՇԱՀԱՐԵԼ, բ. *բրբ.* butt.
ԿՈՏՈՇԱՎՈՐ, *տես* ԵՂՋԵՐԱՎՈՐ:
ԿՈՏՐԱԾ, գ. massacre; (ջարդ) bloody battle; (սպանդ) butchery; (եղեռն) pogrom, carnage.
ԿՈՏՐԱԿ[1], գ. (մանրագնդակ) small shot.
ԿՈՏՐԱԿ[2], գ. *մաթ.* fraction; ◊ **կանոնավոր՝ անկանոն** ~ proper/improper fraction; **տասնորդական** ~ decimal fraction.
ԿՈՏՐԱԿԱՅԻՆ, ա. *մաթ.* fractional; ◊ ~ **թիվ** fractional number.
ԿՈՏՐԵԼ, բ. crush; (մանրել) cut, crumble; *փխր. խսկց.* cut to pieces; (միսը) mince, ground; (կաղամբը) chop up; (ոչնչացնել) destroy; (սպանել) slaughter, massacre, butcher; (թրով, կացնով) slash/sabre to death, (kill with an) axe; (փայտը) hew, hack.
ԿՈՏՐՎԵԼ, բ. fight with swords/sabres.
ԿՈՏՐՈՒՄ, գ. (կոտորելը) chopping, hewing; (ջարդ, սպանդ) slaughter, butchery, carnage.
ԿՈՏՐ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ~ **գցել** (սնանկացնել) ruin, bring to ruin; (ստորացնել) humble, humiliate; ~ **ընկնել** (սնանկանալ) ruin oneself; (նվաստանալ) grovel, stoop (to), humiliate oneself, abase oneself.
ԿՈՏՐԱՏԵԼ, բ. break, fracture, break into pieces; (ջարդել) smash, shatter.
ԿՈՏՐԱՏՎԵԼ, բ. *փխր.* (սեթևեթել) give oneself airs, put on airs, act affectedly; (նազ անել) make difficulties.
ԿՈՏՐԱՏՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. affectation, putting on airs, grimacing, clowning.
ԿՈՏՐԵԼ, բ. break, break into pieces; (ջարդել) shatter, smash; (ճեղքել) split, cleave; (բացել) break open, force, burst; ◊ **ընկույզ** ~ crack nuts; **շաքար** ~ break sugar; **փայտը** ~ chop / split wood.
ԿՈՏՐԻՉ, գ. crackers; (ընկույզի) nut crackers; (շաքարի) sugar tongs.
ԿՈՏՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wretchedness.
ԿՈՏՐՎԱԾՔ, գ. break, breaking; (ոսկրի) fracture.
ԿՈՏՐՎԵԼ, բ. break, be shattered/smashed; *փխր.* (հուսաբեկվել) despair (of); ◊ **շոգը ~վեց** the heat (has) abated.
ԿՈՏՐՏԱՆՔ, գ. *խսկց.* scrap, ends; (բեկոր) fragments, debris; (ապակու բեկորներ) shards; (խորտակված բեկորներ) wreckage; (մանր կտոր) splinter; (ջարդոն) scrap, fragments; ◊ **մետաղի** ~ scrap metal.
ԿՈՏՐՏԵԼ, *տես* ԿՈՏՐԱՏԵԼ:
ԿՈՏՐՏՎԵԼ, *տես* ԿՈՏՐԱՏՎԵԼ:
ԿՈՏՐՏՈՒՔ, գ. splinter; (բեկոր) fragment, debris, shards; (կտոր) sliver; (խորտակված բեկորներ) wreckage; (ջարդոն) scrap, fragments.
ԿՈՐ, 1. ա. crooked, curved; (ծուռ) wry, crooked; 2. գ. *մաթ.* curve, curved line; ◊ ~ **գիծ** curve, curved line.
ԿՈՐԱԳԻԾ, 1. գ. curve, curved line; 2. ա. curvilinear; ◊ **ջերմաստիճանի** ~ temperature curve.
ԿՈՐԱԳԼՈՒԽ, 1. ա. (ընկճված) crestfallen; (շփոթված) abashed, confused; (նվաստացած) humbled, mortified; 2. մ. with hanging head, with head lowered; ◊ ~ **անել** subordinate, subdue, bend to one's will.
ԿՈՐԱԾ, ա. missing, lost, wasted; ◊ ~ **գործ** lost cause, nothing will come of it; ~ **իր** lost item/baggage/luggage, loss; ~ **համարիր** it is as good as lost; ~ **մարդ** he is a hopeless case, he is done for;~ **մոլորած** lost hope, hopeless: ~ **տեղ չի** it is quite safe, no worrying about it.
ԿՈՐԱՄԵՋՔ, ա. crooked, bent, hunched.
ԿՈՐԱՆԱԼ, բ. bend, curve.
ԿՈՐԱՎԻԶ, ա. wry-necked; *փխր.* (հնազանդ) obedient (to), submissive (to).
ԿՈՐԱՑՆԵԼ, բ. bend, curve, make crooked.
ԿՈՐԱՑՈՒՄ, գ. curving, bending, curvature.
ԿՈՐԱՔԻԹ, ա. hook-nosed.
ԿՈՐԵԿ, գ. *բսբ.* millet.
ԿՈՐԶԵԼ, բ. extort, extract; (խլել) snatch from; (շորթել) wring (from, out of); *տեխ.* (հանել, ստանալ) extract; ◊ **փող խոստում** ~ extort money/a promise from sb.
ԿՈՐԶՎԵԼ, **ԿՈՐԶԻՉ** } 1. ա. extortionate; 2. գ. extortioner.
ԿՈՐԶՈՂԱԿԱՆ, ա. extortionate.
ԿՈՐԶՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. extortion.
ԿՈՐԶՈՒՄ, գ. extortion.

ԿՈՐԻԶ, գ. (պտղի) stone; *ամ.* pit; (միջուկ) nucleus, kernel; (էություն) core, heart.

ԿՈՐԻԶԱՎՈՐ, ա. stone; ◊ **~ պտուղներ** stone-fruits.

ԿՈՐԻԶԱՀԱՆ, գ. pitting tool; ◊ **~ անել** remove the stones, pit.

ԿՈՐԾԱՆԱՐԱՐ, ա. destructive, destroying, baneful; (աղետալի) disastrous; (ավերիչ) ruinous; (վնասաբեր) destructive; ◊ **ժամանակի ~ ուժ** wear and tear of time.

ԿՈՐԾԱՆԵԼ, բ. (ավերել) ruin, destroy; (քանդել) demolish; (խորտակել) wreck; (մարդու մասին) be the undoing/downfall of.

ԿՈՐԾԱՆԻՉ, 1. ա. destructive, destroying, shattering; 2. գ. destroyer; ◊ **~ ինքնաթիռ** fighter; *ամ.* pursuit plane.

ԿՈՐԾԱՆՎԵԼ, բ. perish; (մարդու մասին) lose one's life, perish/be killed, go to ruin; (ծրագրերի մասին) fail, fall to the ground, (նավը) be lost, sink.

ԿՈՐԾԱՆՈՒՄ, գ. destruction; (պետության) fall, downfall; (արշավախմբի) loss; (նավի) loss, wreck; *փխբ.* ruin; ◊ **բոլոր հույսերի ~** the ruin of all one's hopes; **~ման եզրին լինել** be on the verge/brink of ruin; **դա նրան ~ման կտանի** that will ruin him, that will lead to his perdition.

ԿՈՐՇ, գ. *կենդ.* griffon vulture.

ԿՈՐՅՈՒՆ, 1. գ. young lion, lion's whelp, lion/tiger cub; 2. ա. *փխբ.* (խիզախ, համարձակ) brave, bold, courageous, daring, fearless.

ԿՈՐՆԳԱՆ, գ. *բոտ.* melilot.

ԿՈՐՆԹԱՓԱՆ, գ. salient; (դուրս ցցված) prominent; (ուռուցիկ) protuberant; (կամարաձև) convex, arched.

ԿՈՐՆԹԱՓԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. salience, convexity; (ուռուցիկություն) swelling, protuberance; (դուրս ցցված լինելը) prominence.

ԿՈՐՈԶԻԱ, գ. *մնզ.* corrosion.

ԿՈՐՈՎ, գ. (ֆիզիկական և մտավոր ուժ՝ եռանդ) physical and mental power, might, vigour, vehemence; (քաջություն) bravery, courage.

ԿՈՐՈՎԱԶՈՒՐԿ, ա. weak, feeble; *փխբ.* powerless.

ԿՈՐՈՎԱԼԻ(Ր), **ԿՈՐՈՎԱԼԻՑ** } ա. brave, courageous; (զորեղ) strong, powerful.

ԿՈՐՈՎԱՍԻՏ, *տես* ԽԵԼԱՑԻ:

ԿՈՐՈՎԱԾԱՏ, *տես* ԿՈՐՈՎԱԼԻՑ:

ԿՈՐՈՎԱՍԻՐԱՏ, ա. brave, courageous.

ԿՈՐՈՎԻ, ա. brave; (խիզախ) courageous; (զորավոր) powerful.

ԿՈՐՉԵԼ, բ. (առկա չլինել) be missing/lost; (անհետանալ) disappear, vanish; be mislaid/lost; (կործանվել) perish, die; (աննպատակ ծախսվել) be wasted; ◊ **կորի՛ր** away with you! be off! get out! get away! get lost! **կորչի՛ պատերազմը** down with war!

ԿՈՐՊՈՒՍ, գ. *զին.* corps; ◊ **դիվանագիտական ~** diplomatic corps; **կադետական ~** military school.

ԿՈՐՍՏԱԲԵՐ, ա. baneful; (վնասակար) pernicious; (ավերիչ) ruinous, destructive; (աղետալի) disastrous.

ԿՈՐՑՆԵԼ, բ. lose; (հեռացնել) make leave, send away; (տանուլ տալ) lose; (ձեռքից բաց թողնել) miss; *իրավ.* forfeit; ◊ **աչքից ~** lose sight of sth; **իրավունքները ~** forfeit one's rights; **իրեն ~** lose one's head; **հնարավորությունը ~** miss/lose the opportunity/chance; **ճանապարհը ~** lose the/one's way; **~ու ոչինչ չունեմ** I have nothing to lose.

ԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. curve, curvature, crookedness; *մաթ.* curvature, crookedness.

ԿՈՐՈՒՆԴ, գ. *հնք.* corundum.

ԿՈՐՈՒՍՏ, գ. loss; (ժամանակի, դրամի) waste (of time/money); (վնաս, կործանում) loss(es), damage(s); *փխբ.* (անհաջողություն) failure, misfortune; (մահ) death; ◊ **անդառնալի ~** severe/terrible loss/bereavement; **~ կրել՝ տալ** suffer loss(es); **~ պատճառել** cause loss(es); **կորստի՝ կորստյան մատնվել** doom/condemn to failure.

ԿՈՓԱԾՈ, ա. (քանդակված) well-shaped, sculptured; (մետաղի մասին) hammered, forged.

ԿՈՓԵԼ, բ. temper; (տաշել) sculpture, carve, hew; (դիմացկուն դարձնել) temper.

ԿՈՓՎԱԾ, ա. hardened; *տեխ.* chilled, tempered; ◊ **մարտերում ~** war-hardened, battle-hardened.

ԿՈՓՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hardening, chilling; (մարդու մասին) hardiness.

ԿՈՓՎԱԾՔ, գ. temper, tolerance; *փխբ.* cast, stamp, hardening, chilling; (մարդը. ֆիզիկական և հոգևոր) hardiness, physical and mental training.

ԿՈՓՎԵԼ, բ. become tempered.

ԿՈՓՈՒՄ, գ. hardening, chilling, temper.

ԿՈՔՍ, գ. coke.

ԿՉԿՉԱԼ, բ. cackle, chuckle; (ջրի) purl, babble, murmur; (զրնգուն ծիծաղել) laugh loudly/ringingly.

ԿՉԿՉՈՑ, գ. cackling, chuckle; (ջրի, առվակի) purl, babble, murmur; (ծիծաղ) loud/ringing laughter.

ԿՊՆԵԼ, *տես* ԿՊՉԵԼ:

ԿՊՉԱՆ, ա. splinter used for kindling (fire); *հմբ., խսկց.* (kindling) wood.

ԿՊՉԵԼ, բ. stick (to), cling (to); (սոսնձով կամ այլ նյութով ամրանալ) be stuck/pasted/glued; (բույսի աճել՝ ծլելը) take; (ընդհարվել, վիճել) quarrel (with); (բոցավառվել) catch fire; *խսկց.* (մեկից ձեռք չքաշել) pester/badger/importune; (դիպչել) touch; (հաջող ընթանալ) get on; (կոտրված ոսկրը) knit; ◊ **խոսակցությունը չի ~ում** the conversation is

flagging/is not taking off; **նրա սիրտը չի ~ում** he has no liking (for), he/she does not take to sth/sb

ԿՊՉՈՒԿ, գ. *բսբ.* burdock.

ԿՊՉՈՒՆ, ա. sticky.

ԿՊՉՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stickiness.

ԿՊՐԱԳՈՐԾ, գ. tar-sprayer.

ԿՊՐԱԹՈՐՈՒՄ, գ. tar extraction.

ԿՊՐԱԼԻՑ, ա. resinous, resinaceous.

ԿՊՐԱՅՈՒՂ, գ. *մսնգ.* resin oil.

ԿՊՐԱՆՈՑ, գ. tar-works.

ԿՊՐ(ԱՊԱՏ)ԵԼ, բ. resin, tar, pitch.

ԿՊՐԱՔԱՐ, գ. pitchstone.

ԿՊՑՆԵԼ, բ. glue, paste, stick together; (իրար մոտ բերել) join, stick together, adjoin; (վառել) set fire, kindle; *խսկց.* (մեկին հարվածել) strike, hit, belt; *փխբ.* (կշտամբել) rebuke, reprimand; ◊ **ծայրը ծայրին ~** make both ends meet, live from hand to mouth; **ծխախոտը ~** light a/the cigarette.

ԿՊՈՒՄ, գ. *բժշկ.* commissure, joint.

ԿՌԱՀԵԼ, բ. guess; (ենթադրել) suspect, surmise, presume; (նախազգալ) have a presentiment/premonition (of, about); (գուշակել) predict, foretell.

ԿՌԱՀՈՒՄ, գ. conjecture, surmise, guess-work.

ԿՌԱՆ, գ. *տեխ.* sledge-hammer.

ԿՌԱՆԱԼ, բ. stoop, bow.

ԿՌԱՊԱՇՏ, 1. գ. *կրոն.* idolater; 2. ա. *փխբ.* (չար, անսիրտ) heartless, unfeeling, callous; *փխբ.* (ժլատ) stingy, miserly, niggardly.

ԿՌԱՊԱՇՏԱԿԱՆ, ա. idolatrous.

ԿՌԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idolatry, idol worship.

ԿՌԱՎԵԼ, բ. croak, caw.

ԿՌԱՎԻՑ, գ. croak(ing).

ԿՌԱՏՈՒԿ, գ. *բսբ.* burdock.

ԿՌԱՑԱԾ, ա. stooping, round-shouldered, bent.

ԿՌԱՑՆԵԼ, բ. bend, bow.

ԿՌԵԼ, բ. *տեխ.* forge, hammer; *փխբ.* (ձևավորել) fashion, shape, mold; (պատրաստել, ստեղծել) create; ◊ **դաշինք ~** enter into/forge an alliance (with sb); **հաղթանակ ~** score a victory.

ԿՌԵԼԻ, ա. malleable, ductile.

ԿՌԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. malleability, ductility.

ԿՌՋ(ԵՆ)Ի, գ. *բսբ.* cactus.

ԿՌՓ(ԿՌՓ)ԱԼ } բ. cackle, crackle.
ԿՌՓԿՌՓԱՑՆԵԼ }

ԿՌՓԿՌՓՈՑ, գ. cackle.

ԿՌՓՆԵԼ, բ. lean one's elbows (on); (հենվել) lean (against), rest (against); *փխբ.* (ապավինել) lean (upon), rest (upon); *բրբ.* (պառկել, հանգստանալ) lie down, rest.

ԿՌՒՆՉ, *տես* ԿՌՆՉՅՈՒՆ:

ԿՌԻՎ, գ. (պատերազմ) war; (մարտ, ճակատամարտ) battle; (պայքար) fight, struggle, combat; (վեճ) quarrel, brawl, strife; ◊ **~ անել** be at war (with), fight (against, with), wage war (against), make war (upon), quarrel (with), war with; **~ գցել** sow (the seeds of) dissension; **~ ծագեց ընկավ** a quarrel started; war broke out; **~ մղել** fight an action/battle, wage war; **~ի դաշտ** battlefield; **~ի բռնվել** be spoiling for a fight; **~ի կոչել** call up for war; **~ում զոհվել** be killed in action/in battle.

ԿՒԿՒԱԼ } բ. (թռչունի ձայն) croak,
ԿՒԿՒԱՑՆԵԼ } cackle; (գորտի ձայն) croak; *փխբ.*: (չարը գուշակել) evoke evil by making evil prophecies.

ԿՒԿՒՈՑ, գ. (թռչունի) croak(ing), cackle; (գորտի) croaking; *փխբ.* (բամբասանք, չարախոսություն) evil talk.

ԿՒՃԻԿ, գ. cartilage, gristle.

ԿՒՃՈՆ(Ք) } գ. leavings, leftovers.
ԿՒՃՈՒՆՔ }

ԿՒՆԱԿ, գ. back; (որևէ բանի թիկունքային մասը) back side; *փխբ.* (օգնական, պաշտպան) support, protector; ◊ **~ անել** turn one's back (upon); **~ դարձնել ցույց տալ** run, run for one's life; **~ լինել** support, protect; **~ ծռել** cringe (to) kowtow (to); **~ - ~ի տալ** support (each other); **~ ունենալ** have influence/connections.

ԿՒՆՉՅՈՒՆ, գ. scream, croak; (սագերի) cackle.

ԿՒՌԱԼ, բ. croak, caw, cackle; *փխբ.* bring disaster by weeping.

ԿՒՌՈՑ, գ. croak(ing), cackle.

ԿՒՎԱԽՆՉՈՒՐ } գ. apple of discord, bone
ԿՒՎԱԾԱՂԻԿ } of contention.

ԿՒՎԱՐԱՐ, 1. ա. pugnacious, quarrelsome; 2. գ. (անձ) pugnacious fellow, fighter; *խսկց.* squabbler, bully.

ԿՒՎԵԼ, բ. fight; (մարտնչել) struggle; (վիճել) quarrel, dispute; (դիմադրել) contend with.

ԿՒՎԵՑՆԵԼ, բ. embroil (with), cause to/make fight.

ԿՒՎՀՏԵԼ, բ. *խսկց.* fight, quarrel (with), fall out (with); (խոսքակռիվ) squabble.

ԿՒՒՆԿ[1], գ. (թռչուն) crane.

ԿՒՒՆԿ[2], գ. *տեխ.* (ամբարձիչ) crane.

ԿՒՒՆԿԱՎԱՐ, գ. crane-driver/operator.

ԿՍԿԾ, գ. grief, affliction; (ցավ) pain; ◊ **խոր ~ով** with deep sorrow/regret.

ԿՍԿԾԱԼ, բ. grieve(fa), mourn, lament; (ցավել) ache, hurt.

ԿՍԿԾԱՑՆԵԼ, բ. sadden, grieve; ◊ **վիշտը ~ում է հոգիս** my heart aches.

ԿՍՄԹԵԼ, բ. pinch, nip, tweak; *փխբ.* (սառնամանիքի մասին) bite.

ԿՍՄԹՈՑ, գ. nip, pinch, tweak.

ԿՎԱՍ, գ. kvas, (Russian drink); (հացից պատրաստած) bread kvas.

ԿՎԱՐՏԵՏ, գ. *երաժշ.* quartet.

ԿՎԱՐՑ, գ. *հնք.* quartz.

ԿՏԱԿ, գ. *իրավ.* will, last will and testament; bequest; (պատգամ) precept, behest; ◊ **~ անել**

make one's will; **առանց ~ի մեռնել** die intestate.

ԿՏԱԿԱԳԻՐ, գ. will, last will and testament; *տես* ԿՏԱԿԱՐԱՐ:

ԿՏԱԿԱԿԱՏԱՐ, գ. *իրավ.* executor (of sb's will).

ԿՏԱԿԱՅԻՆ, ա. testamentary.

ԿՏԱԿԱՊԱՀ, գ. notary.

ԿՏԱԿԱՐԱՆ, գ. *եկեղ.* testament; ◊ **Հին ~** Old Testament; **Նոր ~** New Testament.

ԿՏԱԿԱՐԱՐ, գ. testator, legator; *իգ.* testatrix.

ԿՏԱԿԵԼ, բ. bequeath (to), leave by will/testament (to); (անշարժ գույքը) devise (to).

ԿՏԱԿԱՒՄ, գ. legacy; ◊ **հասարակ ~** general legacy; **հատուկ ~** specific legacy.

ԿՏԱՎ, գ. (բամբակյա գործվածք) cotton cloth, linen; (վուշից գործած) flaxen; *արվ.* (նկար) canvas; ◊ **~ի գույն ստանալ** turn pale.

ԿՏԱՎԱՏ, գ. *բար.* flax.

ԿՏԱՎԱՔԱՐ, գ. asbestos.

ԿՏԻՏ, գ. dung, excrement, droppings.

ԿՏԿՏԱՑՆԵԼ, բ. knock, tap (on), (անձրևը) patter (on).

ԿՏԿՏՈՑ, գ. knock, tap, patter.

ԿՏՆԱՒՔ, **ԿՏՆԱՐՔ** } գ. *կգմխս.* crop, craw.

ԿՏՈՐ, գ. (բեկոր) fragment, piece; (անջատված մաս, պատառիկ) piece, scrap; (բաժին, պատառ) piece, bit; (բարակ շերտ) sliver; (գործվածքեղեն) cloth; ◊ **~~ in parts; ~~ անել** break in(to) pieces; **~~ գալ** give oneself/put on airs; **~~ լինել** be divided into parts; **ապակու ~** glass splinter; **երկու ~ անել** divide into two parts; **հազար ~ լինել** be everywhere at once.

ԿՏՈՐԵՂԵՆ, գ. cloth, fabric, woven fabrics.

ԿՏՈՐՏԱՆՔ, գ. scraps, ends, fragments; (բեկոր) splinter; (մնացորդ, մնացուկ) remains, waste, rubbish.

ԿՏՍԿԵՆԻ, գ. *բար.* elder.

ԿՏՐԱԿԱՆԱՊԵՍ, մ. flatly, categorically, point-blank, decidedly; (անառարկելիորեն) unquestionably; (բացարձակապես) absolutely, positively; ◊ **~ մերժել** refuse flatly/categorically.

ԿՏՐԱՏԵԼ, բ cut into pieces; ◊ **միսը ~** chop (up); **սիրտը՝ հոգին ~** break/lacerate one's heart.

ԿՏՐԱՏՈՒՄ, գ. cutting into pieces.

ԿՏՐԵԼ, բ. cut, cut off; (մասերի բաժանել) divide into parts; (ծայրից) cut off, clip; (շերտ-շերտ) slice; (խուզել, կարճացնել) cut, clip; (պակասեցնել) cut sth back; (կրճատել) cut down, reduce; (դադարեցնել) interrupt, break off; (անցնել) cross; (խոսակցին միջամտել) cut in/into; (կաթը փսորել) curdle; (հատել. դրամ) mint, coin, print (money); *խսկց.* (կողոպտել, թալանել) rob, plunder; (պոկել) tear off/away; *փխբ.* (ուշադրությունը շեղել) divert; (վերածվել) turn into; (փակել) cut off; *խսկց.* (քննությանը) fail (sb in an examination), give a bad mark; (թղթախաղում) cut the cards; ◊ **անտառը ~** fell/cut down the trees/forest, deforest; **գլուխը ~** chop/cut off sb's head; **գործից ~** disturb sb, distract/prevent sb from working; **թելը ~** tear off, break; **լացը ~** stop crying; **խելքը ~** understand, realize, make sth out; **խոսքը ~** interrupt **~կապել** make up one's mind; **ճանապարհը ~** stop/bar/block sb's way; **ճյուղը ~** chop/lop a branch off a tree; **մազերը ~** cut one's hair, have one's hair cut; **մատը ~** cut one's finger; **ջուրը ~** cut off the water supply; **փայտ ~** hew, hack, chop; **փող ~** mint coins/money, print money; **փողոցը ~** cross the street; **քար ~** be petrified.

ԿՏՐՏԻՉ, ն. ա. brave; (խիզախ) daring; (համարձակ) bold; (քաջ, արի) valiant; 2. գ. (խիզախ, համարձակ մարդ) brave/courageous man, brave spirit, daring/bold fellow/guy/person; *խսկց.* dare-devil.

ԿՏՐԻՉ, գ. (դանակ) chopping-knife, cutter; (քանդակագործի, փորագրողի) chisel; ◊ **~ ատամ** incisor, cutting tooth.

ԿՏՐՈՆ, գ. (մաս) stub; *գտնմտ.* cutting, graft; ◊ **սննդի ~** coupon, check, voucher, food stamps *տնտ.*:

ԿՏՐՈՆԱՊԱՏՎԱՍ, գ. *գտնմտ.* grafting, engrafting.

ԿՏՐՈՆԱՎՈՐԵԼ, բ. graft, engraft.

ԿՏՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. isolation; (միայնակություն) loneliness.

ԿՏՐՎԱԾՔ, գ. cut; (ճեղք, ճեղքվածք) break, gap; (անջրպետ, ցանկապատ) fence, partition; *փխբ.* (տեսակետ) connection; ◊ **այս ~ով** in this connection, in/with regard to (sth/sb).

ԿՏՐՎԵԼ, բ. (դադարել, վերջանալ) cease, end, stop, come to an end; (հեռանալ) loose touch, break away (with), be cut off (from); (կաթը) curdle; *փխբ.* (առանձնանալ, մեկուսանալ) isolate, separate; ◊ **անձրևը ~** stop raining; **գրքից չ~** not tear oneself from the book, be ploughed; **ձայնը ~** become hoarse; **քննությունից ~** fail (at the examination).

ԿՏՐՈՒԿ, ն. ա. sharp; (սուր) acute; (հակիրճ) terse; (կոպիտ) harsh; (վճռական) decisive; 2. մ. sharply, abruptly, decisively; ◊ **~ միջոցներ** drastic measures; **~ կերպով** tersely, abruptly.

ԿՏՐՈՒԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (սուր՝ հատու լինելը) sharpness, acuteness; (վճռականություն) resoluteness, resolution; (համառոտություն) brevity, conciseness, succinctness.

ԿՏՑԱՀԱՐ, գ. *կենդ.* woodpecker.

ԿՏՑԱՀԱՐԵԼ, բ. peck; (կտուցով պոկել) peck out.

ԿՏՑԱՐ, գ. *կենդ.* snipe.

ԿՏՑԵԼ, բ. peck.

ԿՏՈՒՐ, գ. roof, house-top.

ԿՏՈՒՑ, գ. beak, bill; (թեյամանի) spout.

ԿՐԱԽ, գ. crash, undoing (of sth); (սնանկացում) bankruptcy; (ձախողում) failure; (կործանում) downfall; (համակարգի, կարգի) break-up, toppling; ◊ **~ի ենթարկվել** **մատնվել** fail, be a failure.

ԿՐԱՃԻՆ, գ. քիմ. calcium.

ԿՐԱԿ, գ. fire; (վառ ածուխը) embers; (հրդեհ) fire, conflagration; *փխբ.* (լույս, լուսավորություն) light, lamp; *փխբ.* (սաստիկ տաքություն՝ ջերմություն) fever; *փխբ.* (տապ, խիստ շոգ) heat; *փխբ.* (եռանդ, ոգևորություն) fervour, temperament, inspiration; (հրաձգություն) firing; ◊ **~ անել** light/kindle a fire; **~ առնել** catch fire; **~ բանալ** fire, shell, bombard; **~ գցել** set fire to, set on fire; **~ դառնալ** (սաստիկ բարկանալ) become furious, fly into a rage; (պատուհաս դառնալ) become a trifle to sb; **~ կտրել** *փխբ.* (սաստիկ բարկանալ) fret and fume, hit the roof; (խիստ կարմրել) redden, blush, flush; **~ վառել** light/kindle a fire; *փխբ.* **սրտում ~ վառել** kindle (the flames of love); **~ը գլխներին թափել** become/get furious; **~ը գցել** (վտանգի ենթարկել) expose to danger; (փորձանքի մեջ գցել) implicate, entangle, involve (in danger/problems); **(սրտի՝ աչքերի) ~ը դեռ չի մարել** the flame hasn't died out yet; **~ն ~ի մեջ ընկնել** be in a difficult/tough situation, *խսկց.* be in a fix; **~ը լափում է** the fire/the flame devours; **սիրո՝ ատելության ~ը բորբոքել** kindle the flames of love, (en)kindle/rouse hatred; **~ի բաժին դառնալ, ~ ի գալ** be burnt down; *խսկց.* be consumed/used up; *խսկց.* **~ի գին** exorbitant/extravagant price; **~ի զոհ** **ճարակ դառնալ** fall a prey to fire; **~ի կտոր** quick, lively, skilful; **~ի հետ խաղալ** play with fire; **~ի նման** like lightning, with lightning speed; **~ի մատնել** commit to the flames; **~ի չապիկ հագցնել** torture; **~ի վրա յուղ ավելացնել լցնել** pour oil on the flames, add fuel to the fire; **~ի տակ առնել** (կրակել) fire (at, upon); *փխբ.* (բիրախ դարձնել) scold, give a dressing down; **~ից պրծնել** save oneself, escape; **~ ու բոց** *տես* **կրակի կտոր**; **~ ու պատիժ, ~ ու պատուհաս** punishment, trouble, misfortune; **երկու ~ի մեջ լինել** be between two fires, between the devil and the deep blue sea, *դրվ.*; **սիրտը ~ ընկնել** burn with.

ԿՐԱԿԱԳԻԾ, գ. *ռզմ.* front line.

ԿՐԱԿԱԽԱՂԻՉ, գ. poker.

ԿՐԱԿԱԿԵՏ, գ. weapon emplacement, gun-platform.

ԿՐԱԿԱՀԱՆ, գ. flint (formerly used for kindling fire).

ԿՐԱԿԱՀԵՐԹ, գ. *ռզմ.* burst of machine-gun fire, (battery) salvo.

ԿՐԱԿԱՄԱՐԻՉ, գ. fire-extinguisher.

ԿՐԱԿԱՄԱՐՏ, գ. *ռզմ.* exchange of fire, skirmish.

ԿՐԱԿԱՊԱՇՏ, գ. *կրոն.* fire-worshipper, Zoroastrian.

ԿՐԱԿԱՎ, գ. *երկրբ.* marl.

ԿՐԱԿԱՏԵՂ(Ի), գ. hearth.

ԿՐԱԿԱՐԱՆ, գ. stove, hearth, fireplace.

ԿՐԱԿԱՑԱՆՑ, գ. *տեխ.* (fire-)grate.

ԿՐԱԿԵԼ, բ. shoot, fire, fire a shot; *խսկց.* (կրակ տալ, հրդեհել) set fire, set on fire; *փխբ.* (բորբոքել, հուզել) kindle, rouse, stir up; *փխբ.* (շեշտակի նայել) dart glances; ◊ **դիպուկ ~** be a good shot; **հրացենով ~** fire a rifle/revolver/gun; **նպատակին ~** shoot at a target.

ԿՐԱԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ardency; (եռանդ) ardour; fervency; (ավյուն, կիրք) passion.

ԿՐԱԿՈՑ, գ. shot, shoot(ing), firing; (ձայն) report.

ԿՐԱԿՎԵԼ, բ. (հրդեհվել) burn, flame, be ablaze; *փխբ.* (տանջվել) suffer, worry (about), be unhappy (about); *փխբ.* (ոգևորվել) be animated/encouraged/inspired, be filled with enthusiasm; *փխբ.* դեմքը/glow; ◊ **այտերը ~ում էին** cheeks were flaming/glowing.

ԿՐԱՃՈՒՐ, գ. limewater.

ԿՐԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. passive; *փխբ.* (ոչ գործուն, անտարբեր) inert, indifferent; ◊ *քեր.* **~ սեռ** passive voice.

ԿՐԱՎԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. passivity; (անտարբերություն) indifference.

ԿՐԱՔԱՐ, գ. *հնք.* limestone.

ԿՐԵԼ, բ. carry; (փոխադրել) transport; (մեծ ծանրություն) bear, be burdened (with); (իր վրա ընդունել՝ տանել) bear, endure; *փխբ.* (ենթարկվել) suffer, undergo; (հագնել) wear; *խսկց.* (տանել, հաղթել) win, beat; (անուն, շքանշան) bear; ◊ **բեռ ~** carry a burden; **զենք ~** carry arms; **զրկանքներ ~** suffer privations/hardship; **պատասխանատվություն ~** bear/carry/have the responsibility; *իրավ.* incur liability; **պատիժը ~** serve one's sentence, bear the penalty/punishment; **տանջանքներ ~** suffer; **վնաս ~** suffer/incur loss; **փոփոխություն ~** undergo/suffer changes.

ԿՐԵՊ, գ. *տպտխ.* crepe, crêpe, *ֆր.*:

ԿՐԵՊԴԵՇԻՆ, գ. crêpe de Chine, *ֆր.*:

ԿՐԵՍ, գ. wasp.

ԿՐԹԱԹՈՇԱԿ, գ. (student) grant/allowance, fellowship, scholarship, stipend.

ԿՐԹԱԿԱՆ, ա. educational.

ԿՐԹԱՐԱՆ, գ. school.

ԿՐԹԵԼ, բ. (դաստիարակել) bring up, rear; (կրթություն տալ) educate; (վարժել) train.

ԿՐԹՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. culture, education, upbringing.

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. education; ◊ **նախնական** ~ primary/elementary education; **միջնակարգ**

~ secondary education; **բարձրագույն ~** higher/university/college education; **ժողովրդական ~** public education.

ԿՐԻԱ, գ. tortoise; (ծովային) turtle; ◊ **~ի քայլերով** at a snail's pace.

ԿՐՈՇԵԼ, բ. nibble, gnaw; (կծել-պոկել) bite off; *փխբ.* (չարչարել, տանջել) torment; ◊ *փխբ.* **իրար միս ~** wrangle, squabble, bicker.

ԿՐՈՂՆԵՐ, գ. *կեն.* rodent(s); ◊ **~ի դաս** rodent(s).

ԿՐՈՆ, *տես* ԿՐՈՆԻԿ:

ԿՐՈՆԱԿԿՐ, գ. *կզմ.* breast-bone; *գիտ.* sternum.

ԿՐՈՆՏԵԼ, բ. gnaw; (մաշր կտորներ) nibble; ◊ **եղունգները ~** bite one's nails.

ԿՐՈՊԱՆ, գ. lapel.

ԿՐՈՒԿ, գ. *խսկց.* bit, end; ◊ **խնձորի ~** apple core.

ԿՐԾՔԱԲԱՑ, ա. մ. bare-chested; *փխբ.* (ամվախ, համարձակ) bravely.

ԿՐԾՔԱԳԵՂՁ, գ. breast.

ԿՐԾՔԱՁՐԱՀ, գ. *պտմ.* coat of mail, armour.

ԿՐԾ(ՔԱ)ԿԱԼ, գ. (երեխայի) bib; (կանացի) brassiere; *խսկց.* bra.

ԿՐԾՔԱՀԵՂՁՈՒԿ, գ. *բժշկ.* angina pectoris, stenocardia.

ԿՐԾՔԱՄԻՍ, գ. brisket; ◊ **ապխտած ~** bacon.

ԿՐԾՔԱՅԻՆ, ա. chest, breast; *գիտ.* pectoral; ◊ **~ ձայն** chest voice.

ԿՐԾՔԱՆՇԱՆ, գ. badge.

ԿՐԾՔԱՎԱՆԴԱԿ, գ. chest; *կզմխս.* thorax.

ԿՐԿԵՍ, գ. circus.

ԿՐԿԵՍԱՄԱՐՏԻԿ, գ. *պտմ.* gladiator.

ԿՐԿԻՆ, մ. again, once again, anew, all over again; ◊ **~ անգամ** once more; **~ չափով** twice as many/much.

ԿՐԿՆԱԹԵՎ, ա. *կեն.* dipterous; ◊ **~ միջատներ** diptera insects.

ԿՐԿՆԱԿԶԱԿ, գ. double chin.

ԿՐԿՆԱԿԻ, 1. մ. double, twice; 2. ա. twofold, double; ◊ **~ խաղ խաղալ** play a double game; **~ հարկում** *տնտ.* double taxation; **~ հաշվապահություն** double entry book-keeping/accounting; *փխբ.* double-dealing; **~ փեղկեր** double window-frames.

ԿՐԿՆԱԿՈՇԻԿ, գ. galosh, rubbers.

ԿՐԿՆԱՀԱՆՑԱԳՈՐԾ, գ. *իրավ.* recidivist, habitual offender.

ԿՐԿՆԱՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, ԿՐԿՆԱՀԱՆՑԱՆՔ, գ. *իրավ.* recidivism.

ԿՐԿՆԱՆԻՇ, ա. double digit, two-digit.

ԿՐԿՆԱՊԱՏԻԿ, մ. double, twice.

ԿՐԿՆԱՊԱՏԿԵԼ, բ. double, redouble, reduplicate.

ԿՐԿՆԱՊԱՏԿՎԵԼ, բ. double, be reduplicated, redouble.

ԿՐԿՆԱՊԱՏԿՈՒՄ, գ. doubling, redoubling, duplication.

ԿՐԿՆԱՍԵՌ, գ. hermaphrodite.

ԿՐԿՆԱՓԵՂԿ, ա. Dutch door/window; (դուռը) folding.

ԿՐԿՆԵԼ, բ. repeat; (բազմիցս) reiterate; (կրկնապատկել) reduplicate, redouble, double, multiply by two; *լեզվ.* redublicate.

ԿՐԿՆԵՐԳ, գ. (chorus) refrain, burden.

ԿՐԿՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. repetition; (բազմիցս) reiteration.

ԿՐԿՆՕՐԻ, գ. (կրկնօրինակ) copy, duplicate; (նկարի) replica, reproduction, facsimile, print; (մեկ այլ մարդու լրիվ նմանն) sb's mirror/spitting image.

ԿՐԿՆՎԵԼ, բ. repeat oneself.

ԿՐԿՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. repetition; (բազմիցս) reiteration; (երևույթների, դեպքերի) recurrence.

ԿՐԿՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. repetition; (հիվանդության) relapse, recurrence (of an illness); *լեզվ.* reduplication.

ԿՐԿՆՈՒՄ, գ. repetition; (բազմիցս) reiteration.

ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿ, գ. duplicate; *արվ.* duplicate, replica; (ֆիլմի) dubbing, dubbed version.

ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿԵԼ, բ. duplicate; (կինոյում) dub; ◊ **ֆիլմը ~ված է հայերեն** the film is dubbed in Armenian.

ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿՈՒՄ } գ. dubbing, subtitling.

ԿՐԿՈՒՏ, գ. brushwood.

ԿՐՃԱՏ, ա. abbreviated, brief; (համառոտ) concise; *լեզվ.* contracted.

ԿՐՃԱՏԵԼ, բ. (կարճացնել) shorten; (բառը) abbreviate; (փոքրացնել, նվազեցնել) reduce, cut down, curtail; *մաթ.* cancel, abbreviate by cancellation; ◊ **հաստիքը ~** dismiss, discharge; *խսկց.* give the sack, fire; **աշխատակազմը ~** reduce staff, downsize.

ԿՐՃԱՏՈՒՄ, գ. shortening; (փոքրացում, նվազեցում) cutting down, curtailment, reduction, cut-back; *մաթ.* cancellation; *ֆիզիոլ.* contraction; *լեզվ.* abbreviation; *տնտ.* redundancy.

ԿՐՃՏԱՑՆԵԼ, բ. grit/grind/gnash (the teeth).

ԿՐՃՏՅՈՒՆ, ԿՐՃՏՈՑ } գ. gritting/gnashing of teeth.

ԿՐՆԿԱԿՈՒՆ, մ. on sb's heels; ◊ **~ գնալ՝ հետևել** follow/tread on sb's heels, pursue sb closely, follow in sb's steps.

ԿՐՆԿԱՄԱՍ, գ. (կոշիկի) counter.

ԿՐՆԿԱՏԱԿ, գ. heel-tap.

ԿՐՈՂՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. capacity; (տարողություն) volume; (վագոնի և՛) carrying capacity; (նավի) tonnage, freight-carrying capacity; (վերամբարձ մեխանիզմի) hoisting capacity.

ԿՐՈՆ, գ. religion.

ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ա. religious.

ԿՐՈՆԱՄՈԼ, 1. ա. fanatical; 2. գ. religious fanatic.

ԿՐՈՆԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. religious fanaticism, bigotry.
ԿՐՈՆԱՍԵՐ, ա. pious, devout.
ԿՐՈՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. pious.
ԿՐՈՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. piety, devoutness.
ԿՐՈՆԱՎԱՐ, 1. գ. ecclesiastic; (հոգևորական) clergyman; (քահանա) priest, (religious) minister; 2. ա. religious.
ԿՐՈՆԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (հոգևորականություն) clergy, priesthood; (վանական միաբանություն) monkhood, monasticism, monachism.
ԿՐՈՆԱՓՈԽ, գ. apostate.
ԿՐՈՆԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, **ԿՐՈՆԱՓՈԽՈՒՄ** } գ. apostacy.
ԿՐՈՆԱՔՆՆԻՉ, գ. inquisitor.
ԿՐՈՆԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inquisition, the Inquisition.
ԿՐՊԱԿ, գ. boutique, stall, kiosk, booth; ◊ **թերթի** ~ news-stall, news-stand; **գրքի** ~ bookstall.
ԿՐՊԱԿԱՎԱՃԱՌ, գ. stall-holder, kiosk-minder.
ԿՐՏԵԼ, բ. *խսկց.* castrate, emasculate; (կենդանիներին) geld, neuter.
ԿՐՏԿՐՏՈՑ, գ. crunch.
ԿՐՏՍԵՐ, ա. younger, youngest; (աստիճանով՝ կարգով ստորին) junior; ◊ ~ **գիտաշխատող** assistant/associate researcher; ~ **հրամկազմ** non-commissioned officers.
ԿՐՏՈՒՄ, գ. *խսկց.* castration, emasculation; (կենդանիների) gelding, neutering.
ԿՐՈՒՄ, գ. carrying, carriage; (փոխադրում) transport, transportation.
ԿՐՈՒՆԿ, գ. (ոտքի մաս) heel; (կոշիկի) heel; (դռան, պատուհանի) hinge; ◊ **~ի վրա բացվել** be wide open; **~ի տակ գտնվել** be under sb's thumb; **~ները ցույց տալ, ~ը դեսն անել** take to one's heels, show a clean pair of heels; **~ներին աղ անել** hurry.
ԿՐՔՈՏ, ա. passionate, impassioned.
ԿՐՔՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. passion, lust; (եռանդ) liveliness, vivacity, animation.
ԿՅԱԳՈՒՆԴ, գ. *մարզ.* dumb-bells.
ԿՅԱԿԱՆ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ *լեզվ.* ~ **լեզու** agglutinative language; *լեզվ.* ~ **բարդություն** copulative compound.
ԿՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* agglutination.
ԿՅԱԿԵՌ, գ. coupling.
ԿՅԱՆ, գ. (կցում) coupling; (կցասայլակ) trailer; (հավելում, գործողություն) lengthening; (այն ինչ հավելված է) patch, extension (piece); *բսք.* (խաղողի որթը բազմացնելու եղանակ) layer.
ԿՅԱՆԱՅԻՆ, ա. added, attached.
ԿՅԱՇԵՆՔ, *տես* ԿՈՂԱՇԵՆՔ:
ԿՅԱՍԱՅԼ(ԱԿ), գ. trailer.
ԿՅԱՎԱԳՈՆ, գ. trailer.
ԿՅԵԼ, բ. (միացնել) join, unite, adjoin; (ամրացնել) attach to; (ավելացնել) add, annex; (կապել, միակցել) stitch, bast; *փխբ.* (որևէ մեկի տնօրինությանը հանձնել) attach to sb, put under the charge of sb; (գրանցել) register; (գործվածքը սկսել) knit, bind, tie up; *տեխ.* hitch (onto/to), hook (on, to); ◊ **գործին** ~ attach, enclose; **վագոնները** ~ couple (to).
ԿՅԿՏՈՒՐ, ա. (անկապ, անջատված) disconnected, unconnected; (ոչ ամբողջական) scrappy, incoherent; (քիչ, սակավ) sparse; (ընդհատ-ընդհատ) desultory.
ԿՅՈՐԴ, գ. *դպճգ.* attaché; (հաղորդակից, մասնակից) participator; (հարակից) appendage, adjunct.
ԿՅՈՒՐԴԵԼ, բ. (կցել, ավելացնել) join, add; (կապակցել) tie together, bind, unite; (հաղորդակից դարձնել) participate (in), take part (in).
ԿՅՈՒՐԴԻՉ, գ. *տեխ.* coupling, clutch, muff, sleeve; ◊ **կաբելի** ~ cable box.
ԿՅՎԱՆՔ, **ԿՅՎԱՆՔԱՏԵՂ** } գ. union, linking; *ֆիզ.* cohesion, adhesion; (երկաթգծում) coupling; (մեխանիզմ) clutch.
ԿՅՈՒԿ, գ. appendix, supplement; (կցվող սայլակ՝ վագոն) trailer.
ԿՅՈՒՄ, գ. joining, junction; (հավելում) appendix, supplement; *փխբ.* attachment.
ԿՈՒ, *տես* ԹՐԻՔ:
ԿՈՒԶ, 1. գ. hump, humpback, hunchback; 2. ա. (կորացած, կորամեջք) round-shouldered, stooping.
ԿՈՒԶԱՆԱԼ, բ. stoop, become bent.
ԿՈՒԶԻԿ, 1. ա. humpbacked, hunchbacked; (կորամեջք) round-shouldered, stooping; 2. գ. humpback, hunchback.
ԿՈՒԶԻԿԱՆԱԼ, *տես* ԿՈՒԶԱՆԱԼ:
ԿՈՒԹ[1], գ. (կարելիս՝ ասեղի մի զարկ) stitch.
ԿՈՒԹ[2], *տես* ԱՅԳԵԿՈՒԹ:
ԿՈՒԺ, գ. jug; (մեծ) pitcher; ◊ **~ն ու կուլան (մեկի) գլխին կոտրել՝ ջարդել** lay/put the blame on sb, make sb a scapegoat.
ԿՈՒԺԿՈՏՐՈՒԿ, գ. *բսք.* lychnis.
ԿՈՒԼ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ ~ **գնալ** be swallowed; *փխբ.* (գոհ գնալ) become a scapegoat/a victim; ~ **տալ** swallow; (արագ) gulp down, gobble; *փխբ., խսկց.* (արագ կարդալ) devour; *փխբ.* (ներքին հուզմունքը զսպել) swallow an insult; **արցունքները** ~ **տալ** gulp/choke down one's tears/sobs; **բառերը** ~ **տալ** mumble.
ԿՈՒԼԱ, գ. small jug; (կուժ) pitcher.
ԿՈՒԼԻՍ, գ. *բատեր.* wings, slips, coulisses; ◊ **~ների հետևում** behind the scenes/curtain, in the wings.
ԿՈՒԼՄԻՆԱՑԻԱ, գ. culmination.
ԿՈՒԼՄԻՆԱՑԻՈՆ, ա. culmination; ◊ ~ **կետ** culmination point.
ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ, գ. culture; (մակարդակ) level, standard; (քաղաքակրթություն) civilization; (մշակույթ) culture; (մշակվող բույս) culture(s); ◊ **երաժշտական** ~ musical culture.

ԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ, ա. cultural; ◊ **~ մակարդակ** standard of culture.
ԿՈՒԿՈՒ, *տես* ԿԿՈՒ:
ԿՈՒՂԲ, գ. *կենդ.* beaver.
ԿՈՒՄ, գ. drink, mouthful; ◊ **փոքր ~** sip; **մեծ ~** gulp; (մի փոքր, քիչ) sip of sth, mouthful of sth; **~ անել** take a sip/mouthful; **մի ~ անել, մի ~ով խմել** drink at a draught/gulp; **~ - ~ (խմել)** sip slowly.
ԿՈՒՅՍ, գ. virgin, young girl, maid; *կրոն.* (միաբնակ) nun; *աստղ.* (համաստեղություն) Virgin.
ԿՈՒՅՏ, գ. heap, pile, heaps (of); (բղպի) stack; (ապրանքի) pack, stack, bale; *փխբ.* (խումբ, բազմություն) crowd, gathering; ◊ **քարերի ~** a heap of stones; **~ անել** heap, gather, mass, pile.
ԿՈՒՅՐ, 1. ա. blind; *փխբ.* (ծայր չունեցող, բութ) blunt; *փխբ.* (աչքը չբացված, միամիտ) naive, blind; *փխբ.* (դուռ՝ լուսամուտ չունեցող) blind (wall); 2. գ. blind man; ◊ **~ աղի** blind gut; *գիտ.* caecum; *փխբ.* **~ գործիք** blunt implement/object; **~ - ~** blindly; **~ հնազանդություն** blind obedience.
ԿՈՒՅՐԱԾԻՆ, ա. գ. born blind, person born blind.
ԿՈՒՆԶ, գ. lump, block; (հողի) clod.
ԿՈՒՆԶՂ, գ. turf.
ԿՈՒՇՏ, 1. ա. satisfied, replete; (ուտելիքից) surfeited, sated, *խսկց.* full up; *փխբ.* (ապահովված) well-off; (ինչ-որ բանից զզված) sick and tired of; 2. մ. *խսկց.* to one's heart's content; ◊ **~ խաղալ** play for a long time, be fed up with playing; **~ խմել** quench/slake one's thirst; **~ ուտել** be satisfied, eat one's fill; **~ - ~** to one's heart's content; **նա ~ է** he has had his fill; *խսկց.* he is full up.
ԿՈՒՉ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ **~ածել՝ բերել** clutch, squeeze; *փխբ.* keep down, suppress; **(ցրտից) ~ գալ** huddle oneself up, roll oneself up into a ball; *փխբ.* (ամաչել, անորոշ վիճակում լինել) hesitate, hum and haw.
ԿՈՒՊԵ, գ. sleeping compartment; *խսկց.* sleeper.
ԿՈՒՊԻ, գ. resin, tar; ◊ **~ի կարասն ընկնել** be in a living hell.
ԿՈՒՌ[1], ա. (կռելով ամրացրած) compact, solid; (ամբողջական, միասնական) serried, solidary, solid; (անկուն) steadfast, steady, stable, staunch; ◊ **~ շարքեր** close/compact ranks, shoulder to shoulder; **~ միասնություն** compact unity.
ԿՈՒՌ[2], *տես* ԹԵՎ:
ԿՈՒՌՔ, գ. idol; ◊ **~ դարձնել** idolize, make an idol of.
ԿՈՒՍԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* hymen.
ԿՈՒՍԱԾԱՂԻԿ, գ. *բսբ.* periwinkle.
ԿՈՒՍԱԿԱԼ, գ. *պատմ.* deputy, viceregent.
ԿՈՒՍԱԿԱՆ, ա. virgin; ◊ **~ անտառ** virgin forest.
ԿՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. virginity.
ԿՈՒՍԱԿԵՑՆ, *կրոն.* 1. ա. monastic; 2. գ. monk.
ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ, ա. party; գ. member of the party, party member.
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (political) party.
ԿՈՒՍԱՆՈՑ, գ. nunnery, convent.
ԿՈՒՍԿԱՋՄԱԿԵՐՊՈՒՀ, գ. *հպվ., խորհ.* party organizer.
ԿՈՒՍԿԱՋՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ.* party organization.
ԿՈՒՍՏՈՄՍ, գ. *հպվ.* party membership card.
ԿՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. virginity.
ԿՈՒՍՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, գ. *հպվ., խորհ.* party secretary.
ԿՈՒՏ, գ. (սերմ) seed; (կորիզ) stone, pit; (հատիկ) grain; ◊ **թռչուններին ~ տալ** feed the birds; **~ը պակաս է** his/her marbles are missing.
ԿՈՒՏԱԿԵԼ, բ. *մանգ.* accumulate; (կիտել) heap, mass, amass; (հավաքել, ժողովել) gather; (ապրանք) store (up); (դրամ) save; (հարստություն) amass a fortune.
ԿՈՒՏԱԿԻՉ, գ. accumulator.
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accumulation; (մարդկանց) gathering, crowd.
ԿՈՒՏԱԿՈՒՄ, գ. accumulation, piling; ◊ *աստղ.* **աստղային ~ներ** star-clusters.
ԿՈՒՐԱՂԻ, գ. *կզմխս.* blind gut, caecum.
ԿՈՒՐԱՄՈՒԿ, գ. *կենդ.* mole.
ԿՈՒՐԱՆԱԼ, բ. become/go blind, lose one's eyesight.
ԿՈՒՐԱՑՆԵԼ, բ. blind; (փայլով շլացնել) dazzle.
ԿՈՒՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. blinding; (շլացուցիչ) dazzling, scintillating.
ԿՈՒՐԾՔ, գ. (մարմնի առջևի մասը) breast; (կրծքի արտաքին կողմը՝ լանջը) chest; (սրինք) breasts; *խսկց.* tits (կենդանու) brisket, breast-bone; (կովի) udder; (հագուստի առջևի մասը) front, breast; ◊ **~ ծեծել** beat one's breast; **~ տալ** nurse, breastfeed; **~ը դեմ անել** stand up staunchly (for), defend/champion; **~ին սեղմել** press sb to one's breast; **~ից կտրել** wean; **~ով պաշտպանել** fully defend sth, breast.
ԿՈՒՐՈՒՐԵՆ, մ. blindly, blindfold.
ԿՈՒՐՈՐՏ, գ. health resort.
ԿՈՒՐՍ, գ. course; *փխբ.* policy; ◊ **դպրոցական ~** course of studies; **բուժական ~** course of (medical) treatment; **ոսկու ~** exchange rate of gold.
ԿՈՒՐՍԱՆՏ, գ. student.
ԿՈՒՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blindness.
ԿՔՈՆԻՍ, գ. *մարզ.* squatting.
ԿՔՈՆՍՏԵԼ, բ. *մարզ.* squat.
ԿՔԵԼ, բ. bend, curve, crook.
ԿՔՎԵԼ, բ. bend (down), sag (under).
ԿՔՈՒՄ, գ. inclination, incline; (թեքում) curving, bending.

Հ

Հ, h the sixteenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) seventy, seventieth.

ՀԱՔ, *տես* ԴԵՂԱՀԱՔ:

ՀԱՔԵՇԱԿԱՆ, ա. Ethiopian, Abyssinian.

ՀԱՔԵՇԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Ethiopian, Abyssinian; the Ethiopian/Abyssinian language.

ՀԱՔԵՇ(ՈՒՀԻ), գ. Ethiopian (woman/girl), Abyssinian (woman/girl).

ՀԱԳԵՆԱԼ, բ. be full, become get/saturated; (կշտանալ) be full/sated; *փխբ.* (բավարարվել) be satisfied; (լուծույթի նկ մասին) be/become saturated; ◊ **~ցած լուծույթ** saturated solution.

ՀԱԳԵՑՆԵԼ, բ. satiate (with), sate (with); *քիմ.* saturate (with); ◊ **ծարավը ~** quench/slake one's thirst.

ՀԱԳԵՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. saturation.

ՀԱԳԵՑՈՒՄ, գ. satiation, repletion; *քիմ.* saturation; ◊ **մինչև ~** to satiety.

ՀԱԳՆԵԼ, բ. put/get on; (կրել. հագուստ՝ զարդեղեն) wear; *փխբ.* (զարդարվել) dress up, smarten (oneself up), array oneself (in); ◊ **ի՞նչ էր հագել** what (clothes) did he wear?

ՀԱԳՆԵԼԻՔ, գ. clothes, garments, attire.

ՀԱԳՆՎԵԼ, գ. dress (oneself), get dressed; ◊ **լավ ~** dress well.

ՀԱԳՑՆԵԼ, բ. clothe, dress; *խսկց.* get (sb) up (in), array (sb in); (մասը տեղավորել) put (into, in); ◊ **նկարը շրջանակի մեջ ~** frame a picture; **քարը ~** mount a gem.

ՀԱԳՈՒՍՏ(ԵՂԵՆ), գ. clothes, garments, dress, outfit; (զգեստ) clothing, costume; (համազգեստ) uniform; *հզբ.* (զգեստները) wardrobe; *բնստ.* attire, apparel; ◊ **պատրաստի ~** ready-made clothes; **արտաքին ~** outer clothing, overcoat; **աշխատանքային ~** industrial clothing, overall(s); **երեկոյան ~** evening dress; **կանացի ~** dress (gown), frock.

ՀԱԳՈՒՄ, գ. satiety, satiation; (կշտանալը) repletion; *փխբ.* (բավարարում) satisfaction, gratification; ◊ **~ տալ** satisfy, content.

ՀԱՁ, գ. cough; ◊ **չոր ~** dry cough; *բժշկ.* **կապույտ ~** (w)hooping cough; **~ից տառապել** have a (bad) cough.

ՀԱՁԱԼ, բ. cough, have a cough; ◊ **անդադար ~** cough continually, do nothing but cough.

ՀԱՁԱՐ[1], 1. թ. thousand; 2. ա. (մեծ քանակություն) innumerable; ◊ **~ անգամ** (շատ) a thousand times; (անընդհատ, անդադար) continuously, uninterruptedly; **~ աչքով նայել** be on the alert/on one's guard, keep one's eyes open; **~ ափսոս** what a pity! alas! **~ բարի** welcome; **~ երանեկ** I wish, if only; **~ից մեկ** very seldom, hardly probable, once in a blue moon, *դրվ.*; **~ներով** thousands of; **~ - ~** countless multitudes, an enormous number; **~ ու մեկ՝ մի** a thousand and one.

ՀԱՁԱՐ[2], գ. *բսք.* lettuce.

ՀԱՁԱՐԱԲՈՒՅՐ, գ. consisting of many sweet smells, fragrant, perfumed, aromatic, sweet-smelling.

ՀԱՁԱՐԱԳԱՆՁ, ա. (extremely) precious.

ՀԱՁԱՐԱԳԼՈՒԽ, ա. many-headed.

ՀԱՁԱՐԱԳԵՂ, *տես* ԵՂՐԵՎԱՆԻ:

ՀԱՁԱՐԱԳՈՉ, ա. (extremely) noisy, boisterous.

ՀԱՁԱՐԱԳՈՒՅՆ, ա. many-coloured, multicoloured; *տպգր.* polychromatic, polychrome.

ՀԱՁԱՐ(Ա)ԹԵՐԹԻԿ, *տես* ՀԱՁԱՐՏԵՐԵՎՈՒԿ:

ՀԱՁԱՐԱԼԵԶՈՒ, ա. (երկրի՝ բնակչության մասին) polylingual, multilingual.

ՀԱՁԱՐԱԾԱՂԻԿ , գ. *բսք.* milfoil.

ՀԱՁԱՐԱԿԱՆՁ, ա. many-voiced.

ՀԱՁԱՐԱՁԱՅՆ, ա., մ. multi-voiced.

ՀԱՁԱՐԱՄՅԱ, ա. millenial; thousand-year; ◊ **~ հոբելյան՝ տարեդարձ** thousandth/millenial anniversary.

ՀԱՁԱՐԱՄՅԱԿ, գ. (ժամանակաշրջան) millenium, thousand years; (տարեդարձ) millenial/thousandth anniversary.

ՀԱՁԱՐԱՄՏՄՈՒԽ, ա. long-suffering.

ՀԱՁԱՐԱՆ, միայն ~ **բլբուլ՝ հավք** կապակցությունների մեջ՝ firebird.

ՀԱՁԱՐԱՆՈՒՆ, ա. of thousand names, having thousand names.

ՀԱՁԱՐԱՇԱՍ, ա. of many thousands.

ՀԱՁԱՐԱՊԱՏԻԿ, ա. thousandfold.

ՀԱՁԱՐԱՊԱՏԿԵԼ, բ. increase a thousand times; multiply by a thousand (a thousand times over).

ՀԱՁԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *պատմ.* command, majorate, administration.

ՀԱՁԱՐԱԳԼՈՒԽ ⎫ ա. many-headed,
ՀԱՁԱՐԳԼԽԱՆԻ ⎭ having many heads; *փխբ.* (սարսափելի) terrible, horrible, awful.

ՀԱՁԱՐԱՎՈՐ, ա. thousands; (բազմաթիվ) thousands of; (անհաշիվ) countless, innumerable, numberless; *մաթ.* millesimal.

ՀԱՁԱՐԵՐԱՆԳ, ա. multicoloured, polychromatic.

ՀԱՁԱՐԵՐՈՐԴ(ԱԿԱՆ), բ. thousandth; (մասը) one thousandth.

ՀԱՋԱՐՈՏ(Ն)ԻԿ, գ. *կենդ.* centipede.
ՀԱՋԱՐՈՏՆՅԱՆԵՐ, գ. *կենդ.* the centipede(s).
ՀԱՋԱՐՏԵՂԱՒԻԿ, գ. *բոտ.* milfoil.
ՀԱՋԱՑՆԵԼ, բ. cause sb to cough.
ՀԱՋԻՎ, մ. (դժվարությամբ, մի կերպ) hardly, scarcely, barely; (դեռ նոր, քիչ առաջ) only, merely, solely, only just; ◊ **~ թե** hardly.
ՀԱՋԻՎՀԱՋ, մ. hardly.
ՀԱՋՈՑ, գ. cough.
ՀԱՋՎԱԳՅՈՒՏ, ա. rare, uncommon; (բացառիկ) exceptional; ◊ **~ գիրք** գեղեցկություն rare book/beauty.
ՀԱՋՎԱԴԵՄ, 1. ա. rare, uncommon; 2. մ. seldom, rarely.
ՀԱԼԱԼ, *խսկց.* 1. ա. true, truthful, upright, honest; 2. մ. sharp, exactly (հարազատ) (one's) own; ◊ **~ եղբայր** one's own brother; **~ լինի** (may it be) to your heart's content; **~ կաթ կերած՝ կաթնակեր (մարդ)** honest, deserving, worthy (person); **ձեռքը ~** honest.
ՀԱԼԱԾԱԿԱՆ, 1. ա. fugitive, persecutive; 2. գ. persecuted/expelled person, exile.
ՀԱԼԱԾԱՆՔ, գ. persecution, pursuit; (ճնշում) pressure; (բռնություն) violence.
ՀԱԼԱԾԵԼ, բ. drive away, chase; *իրավ.* persecute; (հետապնդել) pursue (after), hunt/seek (after).
ՀԱԼ(ԵՑ)ԵԼ, բ. (հեղուկ դարձնել) melt; (մետաղները) fuse; (հեղուկի մեջ լուծել) dissolve; *փխբ.* (տրորելով մանրել, փոշի դարձնել) torture, tire out; ◊ **~ած յուղի տեղ ընդունել** take at face value/in good faith.
ՀԱԼՀԼՈՑ } գ. thaw; ◊ **~ է** it's thawing;
ՀԱԼՀԼՈՒԿ } **~ սկսվեց** a thaw (has) set in.
ՀԱԼՉԵԼ, *տես* ՀԱԼՎԵԼ:
ՀԱԼՎԱ, գ. halva (paste of nuts, sugar and oil).
ՀԱԼՎԵԼ, բ. melt, fuse; (հյուծվել) grow thin, lose flesh, become exhausted/emaciated; (սպառվել, վերջանալ) run out, come to an end; (մվաղել, մարել) become weak/emaciated, extinguish; (աներևութանալ, ցնդել) vanish, disappear, volatilize; ◊ **~մաշվել** exhaust oneself, eat one's heart out.
ՀԱՄՃԱՊԱԿԻ, գ. (նյութը) faience, pottery; (արտադրանքը) glazed earthenware, faience, delftware.
ՀԱՄՃԱՍԱԼ(ԻԿ), գ. glazed/Dutch/stone tile, dalle.
ՀԱՄՃԱՍԱԼԵ, ա. tiled.
ՀԱՄՈՒՌՆ, 1. ա. (առանց կշռադատելու) groundless, unfounded; (համարձակ, խիզախ) brave, courageous; 2. մ. without grounds/proof.
ՀԱՇԱՆԱՎ, գ. cruiser.
ՀԱՂ, գ. package; (ապրանքի) bale.
ՀԱՂ(Ա)- *նախածանց* (ընդդեմ, հակառակ) anti-, counter.
ՀԱՂԱԼԿՈՀՈԼԱՅԻՆ, ա. antialcoholic, temperance; ◊ **~ օրենք** prohibition, dry law.
ՀԱՂԱՀԱՐԲԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. anti-terrorism.
ՀԱՂԱՍՏՈՒՄԱՅԻՆ, ա. anti-nuclear.
ՀԱՂԱՔՆԱԿԱՆ, ա. unnatural; (այլասերված, աղավաղված) perverted.
ՀԱՂԱՂԱՋ, գ. gas-mask, respirator.
ՀԱՂԱՂԱՐԼՈՒԹԱՅԻՆ, ա. anticolonial.
ՀԱՂԱՂԳԻՏԱԿԱՆ, ա. antiscientific.
ՀԱՂԱՂԱՐԾԵԼ, բ. counteract; (դիմադրել) oppose.
ՀԱՂԱՂԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. counteraction; (դիմադրություն) opposition.
ՀԱՂԱՂԱՐՁ, գ. counter-attack.
ՀԱՂԱՂԱՐՁԵԼ, բ. counter-attack.
ՀԱՂԱՐԱՐՉ, ա. (հակառակ ուղղություն ունեցող) reverse; (հակադիր) opposite, opposed, contrary.
ՀԱՂԱՐԱՐՉԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reversibility.
ՀԱՂԱՐԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ, ա. antidemocratic.
ՀԱՂԱԴԻՐ, ա. opposite, opposed; (հակառակ) contrary; (տրամագծորեն հակառակ) polar, diametrically opposed.
ՀԱՂԱԴՐԵԼ, բ. oppose (to), set off (against); (առադրել) contrast.
ՀԱՂԱԴՐՎԵԼ, բ. countervail; (դիմադրել) resist, withstand.
ՀԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (հակադիր լինելը) contrast, opposition, opposite; (իրար դեմ լինելը) opposition, contrasting, contraposition, setting off; ◊ *փիլ.* **~ների միասնություն** unity of opposites; **~ների պայքար** struggle/conflict of opposites.
ՀԱՂԱԴՐՈՒՄ, գ. opposition; (համեմատում) contrasting, contraposition, contrast.
ՀԱՂԱԴՐՈՒՅԹ, գ. *փիլ.* antithesis (pl. -ses).
ՀԱՂԱԶԴԱԿ, գ. *քիմ.* reagent.
ՀԱՂԱԶԴԵԼ, բ. oppose, counteract; (ներգործել) react (upon); *փխբ.* (արձագանքել) respond (to).
ՀԱՂԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reaction, counteraction, sopposition.
ՀԱՂԱԹՈՒՅՆ, գ. antidote (for); *կենս.* antitoxin.
ՀԱՂԱԿԱՊԱԿԱՆ, ա. antipathetic.
ՀԱՂԱԿԱՊԱՆՔ, գ. antipathy (for/to/towards), aversion (for, to), dislike (for, to); ◊ **~ զգալ** take a dislike (to); **~ տածել** feel an aversion (for).
ՀԱՂԱԿՐՈՆԱԿԱՆ, ա. anti-religious.
ՀԱՂԱՀԱՅՑ, գ. *իրավ.* counterclaim, cross-demand.
ՀԱՂԱՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ, ա. anti-social.
ՀԱՂԱՀԱՐՎԱԾ, գ. counterblow; *ռազմ.* counterstroke, counter-attack.
ՀԱՂԱՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ, ա., գ. counter-revolutionary.
ՀԱՂԱՀԵՏԱԽՈՒՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. counter-espionage, counter-intelligence.
ՀԱՂԱՀԵՏԱԽՈՒՅՁ, գ. member of counter-espionage, spy.

ՀԱԿԱՀՐԹՌԱՅԻՆ, ա. anti-ballistic.
ՀԱԿԱԾԱՌԵԼ, բ. counterclaim, object, raise an objection, retort, contradict; ◊ **մեկին ~** contradict (sb), gainsay sb: *խսկց.* argue; **ինչ-որ բանի ~** contradict (sth) be at variance (with).
ՀԱԿԱԾԱՌԵԼԻ, ա. argumentative.
ՀԱԿԱԾԱՌՈՒՄ, **ՀԱԿԱԾԱՌՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. objection, retort; ◊ **առանց ~ բյան ~ման** no objections! don't argue!
ՀԱԿԱՄԱՐԴԿԱՅԻՆ, ա. inhuman; (վայրի) brutal.
ՀԱԿԱՄԱՐՏԵԼ, բ. oppose, fight (against), show hostility/antagonism.
ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. antagonism.
ՀԱԿԱՍՆՏ, ա. inclined (to), disposed (to), given (to).
ՀԱԿԱՄԻՄՊԵՏԱԿԱՆ, գ. antimonarchist, ա. antimonarchic.
ՀԱԿԱՄԻՋՈՑ, գ. countermeasure.
ՀԱԿԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inclination, disposition.
ՀԱԿԱՆԵԽԵԼ, բ. disinfect.
ՀԱԿԱՆԵԽՈՒՄ, գ. disinfection.
ՀԱԿԱՆԻՇ, **ՀԱԿԱՆՈՒՆ** } *լեզվ.* 1. ա. antonymous; 2. գ. antonym; ◊ **~ բառեր** antonyms.
ՀԱԿԱՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ, ա. anti-war.
ՀԱԿԱՊԱՏԿԵՐ, գ. contrast (հակադրություն) opposition; (հակոտնյա) antipode.
ՀԱԿԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. anti-state; ◊ **~ գործունեություն** anti-state activities.
ՀԱԿԱՌԱԿ, ա. contrary, adverse; (հակադիր) opposed, opposite; (անբարենպաստ, վնասակար) inimical; (ընդհակառակը) on the contrary; (հանդիպակաց. քամի, հոսանք) head, contrary; ◊ **~ դեպքում** otherwise; **~ դրան** in spite of that; **~ի նման պես** as ill luck would have it, contrariwise; **~ կողմը** the opposite/opposing party.
ՀԱԿԱՌԱԿԵԼ, բ. oppose, object (to, against); (դիմադրել) resist, stand up (against); (առարկել) object (to), raise an objection (to); (պատասխանել) retort, return, rejoin.
ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴ, գ. opponent, antagonist; (մրցակից) adversary, rival.
ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ, ա. contradictory, conflicting; (տարբեր, հակառակ) discrepant.
ՀԱԿԱՍԵԼ, բ. contradict (sb/sth) (հակաճառել) contradict, gainsay (sb); (տարակարծիք լինել) be at variance (with), run counter (to).
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. contradiction, opposition; (անհամաձայնություն, տարամիտում) divergence, discrepancy.
ՀԱԿԱՎԱՐՈՒՄ, գ. making/forming into bales, bale.
ՀԱԿԱՏԱՆԿԱՅԻՆ, ա. anti-tank; *ամ.* anti-mechanized; ◊ **~ պաշտպանություն** anti-tank defence.
ՀԱԿԱՏՐԱՄԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. illogical.
ՀԱԿԱՑՈՒՑԱԿԱՆ, ա. *բժշկ.* counter-indicative, contraindicated.
ՀԱԿԱՑՈՒՑՈՒՄ, գ. *բժշկ.* contraindication.
ՀԱԿԱՑՈՒՑՄԱՆՔ, գ. *իրավ.* contradicting evidence.
ՀԱԿԱՕԴԱՅԻՆ, ա. anti-aircraft, air-defence; ◊ *ռզմ.* **~ միջոցներ** antiaerial; **~ պաշտպանություն** anti-aircraft defence/security.
ՀԱԿԱՕՐԻՆԱԿԱՆ, ա. unlawful; *իրավ.* illegal.
ՀԱԿԵՐԵՍ, գ. wrong side.
ՀԱԿԸՆԴԴԵՄ, 1. մ. against each other; 2. ա. counter, opposing; ◊ **~ հայց** counterclaim.
ՀԱԿԸՆԹԱՑ, ա. (proceeding) from the opposite direction; ◊ **~ գնացք** train coming from the opposite direction; **~ հայց** counterclaim; **~ մարտ** encounter battle; *ծով.* action on opposite courses; **~ պլան** counter-plan; **~ քամի** head/contrary wind.
ՀԱԿԻՆԹ, գ. ա. ruby, sapphire; *բար.* hyacinth.
ՀԱԿԻՆԹԱԶԱՐԴ, ա. strewn with rubies/sapphires.
ՀԱԿԻՆԹԵ, **ՀԱԿԻՆԹՅԱ** } ա. ruby, sapphire.
ՀԱԿԻՐՃ, 1. ա. (սեղմ) brief; (կրճատ) short, laconic. 2. մ. briefly, concisely, in short.
ՀԱԿԻՐՃՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (սեղմություն) brevity; (համառոտություն) conciseness.
ՀԱԿՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inclination (to, for), disposition (to); (հակում) bent (for), turn (for), disposition (to), bias (towards); (համակրանք) liking (for); (թուլություն) weakness (for).
ՀԱԿ(Վ)ԵԼ, բ. incline, lean.
ՀԱԿՈՒՄ, գ. (թեքում, խոնարհում) inclination; *փիլ.* (հակամիտություն, ձգտում) leaning, propensity, inclination (to, for), disposition (to), bent (for); (ձգողականություն) attraction (to, towards), (տրամադրվածություն) disposition (to), propensity (to), bias (towards); ◊ **ուժեղ ~ ունենալ** be strongly drawn to.
ՀԱՂԱՐՏ, գ. *բար.* currant(s); (թուփը) currant (bush); ◊ **կարմիր սպիտակ սև ~** red/white/black currant(s).
ՀԱՂԹԱԲԵՐ, ա. victorious, triumphant, victor.
ՀԱՂԹԱԿԱԶՄ, ա. portly, well-built.
ՀԱՂԹԱԿԱՆ, 1. ա. victorious, triumphant, victor; 2. մ. victoriously, triumphantly; ◊ **~ մուտք** triumphal entry; **~ կամար** triumphal arch.
ՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼ, բ. overcome, conquer; (հաղթել) gain/win a victory (over); ◊ **արգելքը ~** get over, surmount; **դժվարությունը ~** overcome/get over the difficulties; **ետ մնալը ~** make good the lag, make up leeway, *դիմ.*; **զգացմունքը ~** suppress/overcome a feeling; **ծուլությունը ~** overcome one's laziness.
ՀԱՂԹԱՆԱԿ, գ. victory; (պսակ, մրցանակ)

wreath, laurel; ◊ ~ **տանել** conquer, gain/win a victory (over), score a victory, win/carry the day.

ՀԱՂԹԱՆԱԿԵԼ, բ. conquer, gain/win a victory (over); (գաղափար՝ տեսություն) triumph, prevail.

ՀԱՂԹԱՆԴԱՄ, ա. of strong/square/sturdy build, sturdily built; (խոշոր) big, portly, well-built.

ՀԱՂԹԱՐՇԱՎ, գ. triumphal march/procession.

ՀԱՂԹԵԼ, բ. conquer, gain/win a victory (over); (պարտության մատնել) defeat; (գաղափար՝ տեսություն ևն) triumph, prevail; *փխբ.* (հաղթահարել) overcome.

ՀԱՂԹՎԵԼ, բ. be defeated, suffer/sustain a defeat.

ՀԱՂԹՈՂ, 1. ա. victorious, conquering, winning; 2. գ. conqueror, victor; *մարզ.* winner; ◊ ~ **դուրս գալ** be the winner/victorious.

ՀԱՂԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. victory; (հաջողություն) triumph.

ՀԱՂՈՐԴԱԳԻՐ, գ. notice, notification.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐԵԼ, բ. notify.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. information; (պաշտոնական) notification; ◊ **պաշտոնական** ~ official communication/information, notification.

ՀԱՂՈՐԴԱԺԱՄ, գ. (special) broadcast time.

ՀԱՂՈՐԴԱԼԱՐ, գ. wire, lead, conductor.

ՀԱՂՈՐԴԱԿԻՑ, ա. գ. participating (in), concerned (in); (զրուցասեր, մարդամոտ) sociable; ◊ ~ **լինել** join; ~ **անոթներ** communicating vessels.

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ, ա. communication; *լեզվ.* communicative.

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՎԵԼ, բ. associate (with); *խսկց.* rub shoulders (with); (կապ ունենալ) communicate (with), be communicated, be in communication (with).

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (մասնակցություն) participation, collaboration; (կապ, հարաբերություն) communication; (կապի միջոց) communication; ◊ **երկաթուղային** ~ railway communication; ~**թյան ճանապարհներ՝ միջոցներ** means of communication.

ՀԱՂՈՐԴԱՆԻՎ, գ. transmission wheel;

ՀԱՂՈՐԴԱՎԱՐ, գ. announcer.

ՀԱՂՈՐԴԵԼ, բ. (հայտնել, տեղեկացնել) tell, communicate; (փոխադրել, անցկացնել. ջերմություն՝ էլեկտրականություն ևն) conduct; (սովորեցնել, հասկացնել) teach, explain, instruct; *եկեղ.* (հաղորդություն տալ) give the eucharist; ◊ **գաղտնի տեղեկություն** ~ pass secret information; **ինչպես ~ում են թերթերը** according to the press; **հեռախոսով** ~ tell over the telephone; **հեռուստատեսությամբ** ~ televise, broadcast; **ողջույն** ~ send one's best regards; **սրտագին եղբայրական ողջույն** ~ convey cordial/fraternal greetings/feelings (to); **ռադիոյով** ~ broadcast.

ՀԱՂՈՐԴԻՉ, գ. *ռադ.* set, transmitter; transmitting; *ֆիզ.* conductor.

ՀԱՂՈՐԴՎԵԼ, բ. be communicated/in communication (with); *եկեղ.* receive the eucharist; ◊ **ինչպես** ~ **է** as it was reported/anounced.

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* eucharist, the sacrament.

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ, գ. report, information, communication; (ռադիոյով, հեռուստատեսությամբ) broadcast, programme; (տրանսլյացիա) relaying; ◊ ~ **անել տալ** (գիտաժողովում ևն) read a communication, make a report; ~**ը վարեց** the/your narrator/announcer was; **պաշտոնական** ~ official communication/information.

ՀԱՂՈՐԴՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conductivity; ◊ **մագնիսական** ~ permeability, permanence; **տեսակարար** ~ conductivity.

ՀԱՃԱԽԱԿԱՆ, ա. frequent.

ՀԱՃԱԽԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. frequency; *մանգ.* frequency (of occurrence).

ՀԱՃԱԽ(ԱԿԻ), ա., մ. often, frequent(ly).

ՀԱՃԱԽԵԼ, բ. call on; (այցելել) visit; (թատրոն, դասախոսությունների ևն) attend; ◊ **թանգարան** ~ see a museum.

ՀԱՃԱԽԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. attendance; ◊ **վատ լավ** ~ bad/good attendance.

ՀԱՃԱԽՈՐԴ, գ. habitué, *ֆր.*; haunter; (այցելու) visitor, caller; (մշտական գնորդ) customer, buyer, client, patron.

ՀԱՃԱԽՈՒՄ, գ. visit; *գիտ.* visitation; (դասախոսության ևն) attendance.

ՀԱՃԱՐ, գ. *բար.* spelt, german wheat.

ՀԱՃԱՐ(ԵՆ)Ի, գ. *բար.* beech (tree).

ՀԱՃԵԼԻ, ա. pleasant. pleasing, agreeable, welcome; ◊ ~ **արտաքինով** nice-looking, pleasant to look at, of pleasant appearance; ~ **լուր** welcome/good news; ~ **համ ունեցող** palatable.

ՀԱՃԵԼԻՈՐԵՆ, մ. pleasantly, agreeably.

ՀԱՃՈՅԱԽՈՍԵԼ, բ. pay/make a compliment; *խսկց.* pay compliments/court (to).

ՀԱՃՈՅԱԽՈՍ, ա. smooth-tongued, smooth-spoken; (կեղծավոր) mealy-mouthed.

ՀԱՃՈՅԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. compliment; (շողոքորթություն) flattery, cajolery; ◊ **նուրբ** ~ subtle flattery.

ՀԱՃՈՅԱԿԱՏԱՐ, գ. obliging, complaisant; (շողոքորթ, քծնող) obsequious.

ՀԱՃՈՅԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obligingness, helpfulness, complaisance; (շողոքորթություն, քծնանք) obsequiousness.

ՀԱՃՈՅԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. servility, toadyism, fawning.

ՀԱՃՈՅԱՆԱԼ, բ. please, oblige; (կեղծավորություն) play up (to).

ՀԱՃՈՅԱՍԵՐ, ա. epicurean.
ՀԱՃՈՅԱՏԵՍ(ԻԼ), ա. pretty, comely.
ՀԱՃՈՒՅՔ, գ. pleasure; (բավականություն) satisfaction, gratification; ◊ **~ գտնել** find/take (a) pleasure in sth; **~ զգալ** feel/experience pleasure in sth; **~ պատճառել** give pleasure; **ի ~ս** to please; **մեծագույն ~ով** with (the) greatest pleasure.
ՀԱՄ, գ. taste; ◊ **~ը առնել՝ տեսնել** taste; **~ը բերանը մնալ** be a real treat; **~ը դուրս գալ՝ ելնել** be sick of/bored to death; **~ը հանել** overdo it, get on sb's nerves; **~ի ընկնել** take (to), take a liking (to); **~ից չկշտանալ** can't get enough of it; **հաճելի ախորժելի ~** delicious/appetising taste; **մի բանի ~ն ու հոտը առնել** enjoy the fruits of sth.
ՀԱՄ(Ա)-, *նախածանց* (ընդհանուր, ամբողջ, նույն, միևնույն) co-, all- pan-.
ՀԱՄԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coinsurance.
ՀԱՄԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. analogy; ◊ **~ությամբ** by analogy (with), on the analogy of; **~ անցկացնել** draw an analogy (to, with).
ՀԱՄԱԳՈՒՅՆ, ա. identical, (one and) the same.
ՀԱՄԱԳՅՈՒՂԱՑԻ, գ. fellow-villager, one's countryman/coutrywoman.
ՀԱՄԱԳՈՅԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coexistence; ◊ **խաղաղ ~** peaceful coexistence.
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. collaboration, cooperation; ◊ **սերտ ~ության մեջ** in close collaboration/cooperation (with); **~ից հրաժարվել** refuse to cooperate.
ՀԱՄԱԳՈՐԾ(ԱԿՑ)ԵԼ, բ. collaborate (with), cooperate (with).
ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. co-operation, synergy *տնտ.*:
ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ, 1. գ. congress, conference, convention; 2. ա., մ. (միասին գումարված՝ ժողովված) assembled, gathered together.
ՀԱՄԱԴԱՄ, 1. ա. tasty, (very) good, delicious, palatable; *խոսկ.* nice; 2. գ. delicious/tasty food, delicacy.
ՀԱՄԱԴԱՍ, ա. of the same class; coordinate.
ՀԱՄԱԴԱՍԱԿԱՆ, ա. equivalent, equipollent; (համարժեք, հավասարարժեք) tantamount/equal to; *քեր.* co-ordinative, co-ordinating; ◊ **~ նախադասություն** compound sentence; **~ շաղկապ** co-ordinative conjunction.
ՀԱՄԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, ա. all-school, school-wide.
ՀԱՄԱԴՐԱԿԱՆ, ա. synthetic(al).
ՀԱՄԱԴՐԵԼ, բ. compare (to, with), confront with; synthesize.
ՀԱՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (համեմատություն) comparison, confrontation; (միասնություն) unity; (սինթեզ) synthesis (pl. -ses).
ՀԱՄԱԶԱՐԿ, գ. *ռզմ.* volley; *ծով.* salvo.
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ, ա. public, general, national.
ՀԱՄԱԶԳԵՍ, գ. uniform; ◊ **արշավի ~** field dress, marching order; **զինվորական ~** uniform regimentals; **տոնական ~** full dress/uniform; **~ հագնել** wear/put on uniform.
ՀԱՄԱԶԳԻ, 1. ա. tribal, ethnic, belonging to the same ethnic group; 2. գ. tribesman, fellow-tribesman, fellow countryman.
ՀԱՄԱԶՈՐ, ա. equivalent, equipollent, of equal strength; (հավասարարժեք) tantamount; *ֆիզ., մաթ.* resultant (force).
ՀԱՄԱԺԱՄԱՆԱԿՅԱ, ա. simultaneous, synchronous.
ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ, գ. congress, conference, convention, assembly.
ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, ա. public, general, national, nationwide.
ՀԱՄԱԼԻՐ, գ. complex, ա. complex, composite, combined.
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ, գ. university ◊ **պետական ~** state university; **մասնավոր ~** private university; **~ի շրջանավարտ** university graduate; *ամ.* alumnus (pl. -ni).
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ, 1. ա. university; 2. գ. university student; ◊ **~ կրթություն** university education.
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱՎԱՐՏ, գ. university graduate.
ՀԱՄԱԼՐԵԼ, բ. complete, replenish; *ռզմ.* recruit, reman; ◊ **կադրերը ~** staff.
ՀԱՄԱԼՐՈՒՄ, գ. acquisition, replenishment, restocking, outfitting; (կադրերի) staffing; *ռզմ.* recruitment, recruiting, making up the staff (of), bringing up to strength; *ռզմ.* (մարդկանցով) reinforcement, draft; (զինամթերքով) replenishment of ammunition; ◊ **գրադարանի ~** stocking of library resources; **կորուստների ~** replacement of casualties; **վառելանյութի ~** refuelling.
ՀԱՄԱԽՆԱՆ, ա. *մաթ.* gross; ◊ **~ եկամուտ** gross revenue/income; **~ արտադրանք** gross output; **~ ներքին արդյունք** gross domestic product (GDP); **~ վաստակ** gross earnings; **~ ունեցվածք** gross estate; **~ շահ** gross interest; **~ ներդրում** gross investment; **~ շահույթ** gross profit; **~ ազգային պարտք** gross national debt; **~ ազգային արդյունք** gross national product (GNP).
ՀԱՄԱԽՄԲԵԼ, բ. join, consolidate; *փխբ.* unite, rally; ◊ **շարքերը ~** close ranks.
ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. solidarity, unity, cohesion.
ՀԱՄԱԽՄԲՎԵԼ, բ. unite, rally; ◊ **ավելի սերտ ~ (շուրջը)** rally/unite even more closely (round).
ՀԱՄԱԽՈՀ, գ. like-minded person, one holding the same views/having identical ideas/opinions, co-thinker; (գործակից, մեղսակից) confederate, accomplice.
ՀԱՄԱԽՈՒՄԲ, գ. consortium.
ՀԱՄԱՆ, ա. all, the whole of; մ. wholly, (as a) whole; ◊ **~ լսողություն լինել** be all ears.

ՀԱՄԱԿԱՐԳ, գ. system; ◊ **արեգակնային ~** solar system; **ընտրական ~** electoral system; **նյարդային ~** nervous system.

ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ, ա. systemic.

ՀԱՄԱԿԱՐԳԵԼ, բ. systematize, arrange well.

ՀԱՄԱԿԱՐԳԻՉ, գ. (սարք) computer; (անձ) systematist; **~գչի ծրագիր** computer programm.

համակարգչասատար գեղակառուցում computer-aided design (CAD); **համակարգչասատար առևտուր** computer-assisted trading (CAT); **համակարգչահիմք վարժանք** computer-based training.

ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. co-ordination, system, proper arrangement; ◊ **արեգակնային ~** solar system.

ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ, գ. systematization, systemization.

ՀԱՄԱԿԱՐԾԻՔ, ա. concordant (with), having/sharing the same opinion.

ՀԱՄԱԿԵԼ, բ. envelope, cover, consume; fill; (զգացմունք) seize, grip, creep (over).

ՀԱՄԱԿԵՆՏՐՈՆԱՑՆԵԼ, բ. concentrate; *ռզմ.* mass.

ՀԱՄԱԿԵՆՏՐՈՆԱՑՈՒՄ, գ. concentration; ◊ **արդյունաբերության՝ արտադրության ~** concentration of industry/production; **կապիտալի ~** concentration of capital; *քիմ.* **լուծույթի ~** concentration of a solution; **~ման ճամբար** concentration camp.

ՀԱՄԱԿԵՐՊՎԵԼ, բ. adjust/adapt/accommodate oneself (to); ◊ **~վող** one who can adapt/adjust himself to conditions, adaptable, adjusting.

ՀԱՄԱԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. society, community; *կենս.* symbiosis; *երկրբ.* paragenesis.

ՀԱՄԱԿՈՂՄՆԻ, ա. comprehensive, all-round; (մանրամասն) detailed, close, thorough; ◊ **~ կրթություն զարգացում** all-round education/development; **~ քննարկում** thorough discussion.

ՀԱՄԱԿՈՂՄՆԻՈՐԵՆ, մ. comprehensively, closely; (մանրամասնորեն) thoroughly, in detail.

ՀԱՄԱԿՎԵԼ, բ. be enveloped/filled, sink in; ◊ **նախանձով ~ված** consumed with envy; **սարսափով ~ված** terror stricken.

ՀԱՄԱԿՐԱՆՔ, գ. liking (for), sympathy (with, for); ◊ **~ զգալ, ~ով լցվել** feel drawn to sb; **~ տածել** cherish kindly feelings (for); **մեկի ~ը նվաճել** win the sympathy of sb.

ՀԱՄԱԿՐԵԼ, բ. be in sympathy (with), sympathize (with); **չ~** be out of sympathy (with).

ՀԱՄԱԿՐԵԼԻ, ա. likeable, attractive.

ՀԱՄԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. liking (for), sympathy (with, for); ◊ **~ շահել** win the sympathy of sb; **~ տածել** cherish kindly feelings (for).

ՀԱՄԱԿՑԵԼ, բ. combine; (միացնել) join; *փխբ.* unite, rally; ◊ **~ված կեր** animal/mixed feed, fodder.

ՀԱՄԱԿՑՈՒՄ, գ. *տնտ.* internalization.

ՀԱՄԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. combination, joining.

ՀԱՄԱԿՈՒՐՍԵՑԻ, գ. classmate, fellow course member, fellow member of course.

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ, ա. pan-Armenian, pertaining/common to all Armenians.

ՀԱՄԱՀԱՎԱՍԱՐ, 1. ա. equal; 2. մ. equally, in equal parts/portions.

ՀԱՄԱՀԵՂԻՆԱԿ, գ. co-author; *տեխ.* (գծագրի կն) co-designer.

ՀԱՄԱՀՈՒՆՉ, ա. consonant (with, to), in keeping/harmony (with); ◊ **ժամանակին՝ դարաշրջանին ~** in keeping/tune with the times.

ՀԱՄԱՁԱՅՆ, 1. ա. agreeable (to); 2. մ. in accord/harmony; 3. չ. according to, in accordance with; ◊ **~ լինել** agree (to), consent (to), be in agreement (with); **նա ~ չէ ձեզ հետ** he doesn't agree with you; **սահմանադրության ~** according to/under the constitution, constitutionally.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ, գ. agreement, understanding, covenant; (պայմանագիր) agreement, treaty, contract, concord; ◊ **~ կապել՝ կնքել** enter in to an agreement (with)/covenant (with); **առևտրի ~** trade agreement; **երկկողմանի ~** bilateral trade agreement; **բազմակողմանի ~** multilateral trade agreement.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵԼ, բ. consent (to sth), assent (to sth), agree (to sth); ◊ **~ մեկի հետ** agree with sb; **~ մեկի կարծիքին** agree (with sb's opinion), concur (with); **լուռ ~** acquiesce.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՆԵԼ, բ. coordinate (with); *քեր.* agree with; ◊ **~ ինչ-որ բան մեկի հետ** submit sth to sb's approval, come to an agreement with sb about sth.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. co-ordination; **համաձայնեցված գործելակերպ** concerted practice.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՈՒՄ, գ. agreement; **~ման վավերագիր** deed of arrangement.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՂԱԿԱՆ, 1. ա. conciliating; 2. գ. *քղ.* (անձ) conciliator, compromiser; ◊ **~ մոտեցում** compromising attitude/approach (to).

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քղ.* conciliation, compromise, appeasement; ◊ **~ի քաղաքականություն** policy of compromise, appeasement policy.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. consent, assent; (համերաշխություն միաբանություն) accord, concord, harmony; *քեր.* concord, agreement; ◊ **~ ստանալ** get sb's consent; **~ տալ** give one's consent/assent; **~ի հասնել** come to an agreement/understanding, reach an agreement; **փոխադարձ ~ով** by mutual agreement/consent; *քեր.* **ժամանակների ~** sequence of tenses; **ձեր ~ով** with your consent.

ՀԱՄԱՁԵՎ, ա. uniform.
ՀԱՄԱՁԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. uniformity.
ՀԱՄԱՁՈՒԼՎԱԾՔ, գ. *տեխն.* alloy; (զոդվածք) fusion.
ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ, 1. գ. epidemic; 2. ա. (ամեն ինչ ճարակող լափող) all-devouring; *բժշկ.* epidemic(al).
ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԱԲԱՆ, գ. epidemiologist.
ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. epidemiology.
ՀԱՄԱՄԱՍՆԱԿԱՆ, ա. proportional; ◊ **~ հարկ** proportional tax.
ՀԱՄԱՄԱՍՆՈՐԵՆ , մ. proportionality; *տնտ.* pro rata.
ՀԱՄԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. proportionality, proportion, ratio.
ՀԱՄԱՄԱՐԴԿԱՅԻՆ, ա. relating to humankind, worldwide, global, universal.
ՀԱՄԱՄԻՏ, ա. holding the same views, agreeing, in agreement; ◊ **~ լինել** agree, be of the same opinion/mind, be concordant (with).
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ, ա. *խորհ.* all-union.
ՀԱՄԱՅՆ, ա. all, the whole of, whole, entire; ◊ **~ աշխարհ(ը)** the whole/entire/all the world.
ՀԱՄԱՅՆԱԿԱՆ, ա. communal, public, social; ◊ **~ հող** common/communal land.
ՀԱՄ(ԱՅՆ)ԱՊԱՏԿԵՐ, 1. գ. panorama; 2. ա. panoramic sight; ◊ **բացվում է հոյակապ ~** a magnificient view opens/is revealed.
ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ, *տես* ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ:
ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԿՈՄՄՈՒՆԻԶՄ:
ՀԱՄԱՅՆՔ, գ. community, commune; ◊ **~ների պալատ** House of Commons.
ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԱՏԿԱՆ, ա. communal; ◊ **~ հող** comon/communal land.
ՀԱՄԱՅՑ, գ. *բժշկ.* round; ◊ **~ կատարել** go on/make one's round(s).
ՀԱՄԱՆԵՐՈՒՄ, գ. amnesty, general pardon.
ՀԱՄԱՆԻՇ, 1. ա. *synonymous*; *լեզվ.* synonymous, synonymic; 2. գ. *լեզվ.* synonym.
ՀԱՄԱՆՄԱՆ, ա. analogous, identical, similar; ◊ **~ լինել** be analogous/identical (to).
ՀԱՄԱՆՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. analogy, identity, similarity.
ՀԱՄԱՆՈՒՆ, 1. ա. of the same name; *լեզվ.* homonimic(al); 2. գ. (անվանակից) namesake; *լեզվ.* homonym.
ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ, ա. world; (ընդհանրական, տիեզերական) universal, world-wide; ◊ **~ առևտրային կազմակերպություն** World Trade Organization; **արհմիությունների ~ ֆեդերացիա** the World Federation of Trade Unions (W. F. T. U.); **~ բանկ** World Bank; **խաղաղության կողմնակիցների ~ կոնգրես** World Congress of Peace Defenders; **խաղաղության ~ խորհուրդ** the World Peace Council; **~ մասշտաբով** on a world scale; **~ նշանակության կարևորության (իրադարձություն)** (event) of world importance; **~ շուկա** world market; **~ պատմություն** world history, history of the world; **~ ցանց** global network.
ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՔԱՂԱՔԱՑԻ, գ. cosmopolitan, cosmopolite.
ՀԱՄԱՉԱՓ, ա. (միևնույն չափի) proportionate, commensurate, balanced; (ներդաշնակ) harmonious.
ՀԱՄԱՉԱՓՈՐԵՆ, մ. in proportion (to, with).
ՀԱՄԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *proportionality.*
ՀԱՄԱՊԱՇՏՈՆ, *տես* ՊԱՇՏՈՆԱԿԻՑ:
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ, ա. corresponding (to), conformable (to); (հարմար) proper, appropriate, suitable; ◊ **~ ձևով գործել** act accordingly.
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԱԲԱՐ } մ. accordingly,
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՐԵՆ } correspondingly, conformably, in conformity/compliance (with).
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ, բ. correspond (to, with); ◊ **~ իրադրությանը** meet/fit the situation; **~ իրականությանը** correspond to reality/the facts, be true; **~ նպատակին** answer the purpose; **~ պահանջներին** meet/satisfy the requirements; **չ~ պահանջներին** fall short (of), *fail to meet.*
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՆԵԼ, բ. conform (to), harmonize, fit, match; bring to conformity (with), bring in correspondence (with), bring into line (with); ◊ *տնտ.* **ծախսերը եկամուտներին ~** conform/match expenditure to income; **~ հանգամանքներին** conform to circumstances.
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՐԴ, գ. *իրավ.* co-respondent, co-defendant.
ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conformity, compliance, correspondence, accordance; ◊ **~ ինչ-որ բանի հետ** accordance/conformity/compliance with smth; *տնտ.* conformance.
ՀԱՄԱՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* joint/solidary obligation.
ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ, ա. universal, comprehensive, all-embracing; *տնտ.* **~ պայմանագիր** comprehensive agreement.
ՀԱՄԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. State; ◊ **~ ֆոնդ** State fund.
ՀԱՄԱՉՆՋԵԼ, բ. (completely) destroy, annihilate, exterminate.
ՀԱՄԱՉՆՋՈՒՄ, գ. (complete) destruction, annihilation, extermination.
ՀԱՄԱՌ, 1. ա. (կամակոր) obstinate, stubborn; (տոկուն) persistent; 2. մ. obstinately, stubbornly, persistently; ◊ **փաստերը ~ են** you can't get away from the facts, facts are stubborn things.
ՀԱՄԱՌԱՍԻՏ, ա. obstinate, stubborn; (կամակոր, քմահաճ) refractory, persistent; (ինքնավստահ) opinionated; ◊ **~ մարդ** persistent/obstinate person.

ՀԱՄԱԴԵԼ, բ. be obstinate; (իր ասածը պնդել) persist (in), be stubborn.
ՀԱՄԱՌՈՏ, 1. ա. short; (սեղմ) brief; (հակիրճ) concise; 2. մ. in short, briefly.
ՀԱՄԱՌՈՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. brevity, conciseness, laconism.
ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐԵԼ, բ. abridge, summarize; (բառը) abbreviate; (գիրքը կն) abridge.
ՀԱՄԱՌՈՏԱԿԻ } մ. briefly, in brief,
ՀԱՄԱՌՈՏԱՊԵՍ } in short.
ՀԱՄԱՌՈՏԵԼ, բ. shorten, curtail; (կրճատել) abridge.
ՀԱՄԱՌՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. brevity, conciseness, laconism.
ՀԱՄԱՌՈՐԵՆ, մ. persistently, stubbornly, obstinately.
ՀԱՄԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obstinacy, stubbornness; (կատակորությում) pertinancy; (անկիջողականություն) unyieldingness; (հաստատակամություն) persistence.
ՀԱՄԱՌՈՒՄ, գ. obstinacy, stubbornness.
ՀԱՄԱՌՈՒՍԱԿԱՆ, ա. all-Russian.
ՀԱՄԱՍԵՌ, ա. homogeneous, congeneric.
ՀԱՄԱՍԵՌԱՀԱԿ, ա., գ. homosexual; (կին) lesbian.
ՀԱՄԱՍԵՌԱՀԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. homosexuality, lesbianism.
ՀԱՄԱՍԵՌԱՄԻԼ, *տես* ՀԱՄԱՍԵՌԱՀԱԿ:
ՀԱՄԱՍԵՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. homogeneity, uniformity.
ՀԱՄԱՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. panslavism.
ՀԱՄԱՍՏԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. constellation, galaxy.
ՀԱՄԱՍՏՈՐԱԴԱՍ(ԱԿԱՆ), ա. *քեր.* co-ordinative, coordinating.
ՀԱՄԱՍՏՈՐԱԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆ } գ. *քեր.* coor-
ՀԱՄԱՍՏՈՐԱԴԱՍՈՒՄ } dination.
ՀԱՄԱՍՏՎԱԾԱԿԱՆ } 1. ա. pantheistic(al);
ՀԱՄԱՍՏՎԱԾՅԱՆ } 2. գ. pantheist (անձ):
ՀԱՄԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pantheism.
ՀԱՄԱՍՓՅՈՒՌ, ա. wide-spread, diffused; (տարածված) propagated; (լայնածավալ, ընդարձակ) spacious.
ՀԱՄԱՍՓՈՒԹԵԼ, բ. spread, diffuse; (ուսմունքը, գաղափարը) disseminate, propagate; (փորձը, մեթոդը) popularize; (հոտը) give out/off.
ՀԱՄԱՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐ, joint tenants.
ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ, 1. ա. very extended, universal, general, all-embracing; 2. մ. everywhere, in all places/parts, ubiquitously.
ՀԱՄԱՏԱՐՐ, ա. homogeneous.
ՀԱՄԱՏԵՂ, 1. ա. joint, combined; 2. մ. in common, jointly; ◊ **~ աշխատանք** team-work; **~ առաջարկ** joint supply; **~ գործողություններ** joint/concerted action; *զմ.* combined operations; **~ խորհրդակցություն** joint consultation; **~ կյանքի ընթացքում** during their life together; **~ հայտարարություն** joint statement/declaration; (պաշտոնական) communiqué; **~ հաշիվ** *տնտ.* joint account; **~ ձեռնարկություն** joint venture; **~ ներդրում** joint investment; **~ նիստ** joint sitting; **~ սեփականություն** joint ownership; **~ ուսուցում** co-education.
ՀԱՄԱՏԵՂԵԼ, բ. hold more than one office, combine jobs, pluralize; ◊ **~ քարտուղարուհու և մեքենագրուհու աշխատանքը** work as typist and secretary.
ՀԱՄԱՏԵՂԵԼԻ, ա. *compatible (with).*
ՀԱՄԱՏԵՂԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. compatibility.
ՀԱՄԱՏԵՂԱՑՈՂ, ա. moonlightee.
ՀԱՄԱՏԵՂՎԵԼ, բ. combine, be combined.
ՀԱՄԱՏԵՂՈՒՄ, գ. moonlighting.
ՀԱՄԱՏԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. holding of more than one office, pluralism; ◊ **~ թյան կարգով** pluralistically.
ՀԱՄԱՏԵՍԱԿ, ա. of the same kind/sort, equal, conformable.
ՀԱՄԱՏԵՍԱՐԱՆ, *տես* ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐ:
ՀԱՄԱՏԵՐ, գ. joint owner/proprietor, co-owner, co-proprietor.
ՀԱՄԱՏԻՊ, ա. of the same type/kind.
ՀԱՄԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. joint ownership/property, co-ownership; (բնակարանատերերի կազմակերպություն) condominium association.
ՀԱՄԱՏՆՕՐԻՆՈՒՄ, գ. tenancy in common, joint tenants.
ՀԱՄԱՏՈՀՄ(ԻԿ), ա. of the same tribe/nationality.
ՀԱՄԱՐ[1], գ. (թիվ) number; (հաշիվ) account; (չափս. կոշիկի՝ հագուստի) size; (հյուրասենյակի) room, suite; (լրագրի կն) issue, number; (համերգի մի բեկելույթ) item on the programme.
ՀԱՄԱՐ[2], կ. for; (որպեսզի) in order to, for, to; (հանուն, ի սեր) for the sake of; (պատճառով, շնորհիվ) through; ◊ **ինչ-որ մեկի ~** for sb's sake; **ինչի՞ ~** what for?
ՀԱՄԱՐԱԳԻՐ, գ. numerator; *էլ.* annunciator.
ՀԱՄԱՐԱԳՐԵԼ, *տես* ՀԱՄԱՐԱԿԱԼԵԼ:
ՀԱՄԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } *տես* ՀԱՄԱՐԱ-
ՀԱՄԱՐԱԳՐՈՒՄ } ԿԱԼՈՒՄ:
ՀԱՄԱՐԱԿԱԼԵԼ, գ. number; (էջերը) paginate, number the pages.
ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒՄ, գ. numeration; (թվային նշանակում) numbering; (էջերի) pagination.
ՀԱՄԱՐԱՀԱՇԻՎ, գ. *տնտ.* numbered account.
ՀԱՄԱՐԱՆԻՇ, գ. label, tag; (ավտոմեքենայի) (vehicle) registration number.
ՀԱՄԱՐԱՆՇԱՆ } գ. label, tag.
ՀԱՄԱՐԱՑՈՒՑԱ }
ՀԱՄԱՐԵԼ, բ. (թվել, հաշվել) sum, number, count, calculate; (կարծել, ընդունել, ենթադրել) regard, consider, deem, judge; ◊ **հարկ ~** consider it necessary.

ՀԱՄԱՐԺԵՔ, ա. գ. adequate, equivalent.
ՀԱՄԱՐԺԵՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. equivalence.
ՀԱՄԱՐԻՉ, գ. *մար.* numerator.
ՀԱՄԱՐՁԱԿԱԲԱՐ, մ. boldly; (ազատորեն) freely, plainly; (անկեղծ) frankly.
ՀԱՄԱՐՁԱԿԱԽՈՍ, ա. plain-spoken, open-hearted; (շիտակ, ուղղախոս) straightforward; (անկեղծ) ingenuous, frank.
ՀԱՄԱՐՁԱԿԱՆԱԼ, բ. grow bold/bolder.
ՀԱՄԱՐՁԱԿ(ԱՐԵՆ), 1. ա. bold, daring, audacious; (խիզախ) courageous, brave; (անվախ) fearless; 2. մ. boldly, bravely, fearlessly.
ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. boldness, audacity; (խիզախություն) courage, bravery; (համդգնություն) daring; ◊ **~ ունենալ մի բան անելու** make bold, take the liberty (of); *խսկց.* have the cheek, dare.
ՀԱՄԱՐՁԱԿՎԵԼ, բ. dare, make bold/free, grow bold, have the courage; *խսկց.* have the cheek; ◊ **~ում եմ ասել** I dare to say, I make bold to say; **չ~եք այդ անել** don't dare to do it; **ինչպե՞ս եք ~ում** how dare you!
ՀԱՄԱՐՅԱ, մ. almost, nearly; *գրք.* well-nigh; ◊ **~ անհնար** almost impossible; *խսկց.* next to impossible; **~ թե** nearly, almost; **~ ոչինչ** next to nothing; **~ ոչինչ չի մնացել** there is hardly anything left; **~ ոչ մի փոփոխություն** practically no change.
ՀԱՄԱՐՅՈՒՆ, ա. agnatic, of the same blood; *գիտ.* consanguineous; ◊ **~ եղբայր** half-brother; **~ քույր** half-sister.
ՀԱՄԱՐՎԵԼ, բ. be considered/reputed/deemed.
ՀԱՄԱՐՈՒՄ, գ. prestige, value; (համբավ) reputation, credit; (հարգանք) respect, esteem, consideration; ◊ **լավ՝ վատ ~ ունենալ** have a good/bad reputation/name; **~ը բարձրացնել** enhance the prestige (of); **~ը գնահատել** hold dear/value one's reputation **~ը պահպանել** save one's face/reputation; **~ից ընկնել** lose one's reputation/face.
ՀԱՄԱՑԵՂ, ա. homogeneal, of the same race/family.
ՀԱՄԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ա. general political.
ՀԱՄԱՔԱՂԱՔԱՅԻՆ, ա. city/town-wide; ◊ **~ ցույց** city/town-wide demonstration.
ՀԱՄԱՔԱՂԱՔԱՑԻ, գ. fellow-townsman, fellow-citizen.
ՀԱՄԱՔԱՅԼ, մ. even step; ◊ **~ ընթանալ** keep step (with), keep pace (with).
ՀԱՄԲԱԿ, 1. գ. *արհմ.* ignoramus; *խսկց.* dunce, moron; 2. ա. unripe, immature, ignorant.
ՀԱՄԲԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ignorance, unripeness, immaturity.
ՀԱՄԲԱՒՆԱԼ, բ. rise/go up, ascend, mount.
ՀԱՄԲԱՎ, գ. (հռչակ, անուն) reputation, fame, renown; (լուր, տեղեկություն) news, piece of news, rumour; ◊ **լավ** ~ good reputation, honour, goodwill; **վատ** ~ notoriety; **~ը տարածվեց** it was rumoured that; **~ վայելել** be famed/famous.
ՀԱՄԲԱՎԱԲԵՐ, գ. messenger, news monger; *պատմ.* herald.
ՀԱՄԲԱՎԱՆՋՈՒՐԿ, ա. dishonoured, notorious, compromised.
ՀԱՄԲԱՎԱՆՋՐԿԵԼ, բ. compromise, dishonour.
ՀԱՄԲԱՎԱՍԵՐ, ա. ambitious.
ՀԱՄԲԱՎԱՎԱՏ, ա. famous, renowned, eminent.
ՀԱՄԲԱՐՁՎԵԼ, բ. rise, ascend; *փիլ.* (անհետանալ) disappear, vanish.
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ, գ. elevation, rising; *կրոն.* ascension; ◊ **~ման տոն՝ օր** Ascension Day.
ՀԱՄԲԵՐԱՏԻՏ, ա. patient.
ՀԱՄԲԵՐԱՆՔ, գ. patience.
ՀԱՄԲԵՐԱՏԱՏ, ա. patient, tolerant; (համդուրժող, զիջող) indulgent, lenient.
ՀԱՄԲԵՐԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patience; (համդուրժողականություն, զիջողություն) indulgence, lenience.
ՀԱՄԲԵՐԵԼ, բ. (սպասել) be patient, have patience, wait; (տանել, տոկալ) endure, suffer, undergo; (համդուրժել) tolerate.
ՀԱՄԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patience, endurance, forbearance; ◊ **~ը հատել** grow impatient; **~ից դուրս գալ** lose patience, have no patience (with sb/sth); **~ից հանել** exasperate; **~յամբ զինվել** summon up patience, be patient; **~յան բաժակը լցվեց** the last straw (that broke the camel's back), *ասգ.*:
ՀԱՄԲՈՒՅՐ, գ. kiss; ◊ **Հուդայի ~** Judas kiss; **~ դրոշմել** kiss, give a kiss.
ՀԱՄԲՈՒՐԵԼ, բ. kiss, give a kiss, embrace; ◊ **մեկի ոտքը ~** prostrate oneself before sb, fall down at sb's feet.
ՀԱՄԲՈՒՐՎԵԼ, բ. (իրար համբուրել) kiss each other.
ՀԱՄԵՂ, ա. delicious, tasty; (անուշահամ) flavourful.
ՀԱՄԵՂԱՀԱՄ, *տես* ՀԱՄԱԴԱՄ:
ՀԱՄԵՂԱՆԱԼ, բ. become delicious/tasty.
ՀԱՄԵՂԱՑՆԵԼ, բ. make delicious/tasty; (համեմել) flavour (with), season (with).
ՀԱՄԵՂԱՑՈՒՄ, գ. seasoning, relish, condiment, flavouring.
ՀԱՄԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. savour, savouriness, relish.
ՀԱՄԵՄ, գ. *բար.* coriander.
ՀԱՄԵՄԱՍ, 1. ա. conformable (to), in conformity (with), corresponding (to, with); (համեմատելի) comparable; (հարմար) suitable, according; 2. կ. (համաձայն, ըստ) according to, in accordance with; 3. մ. in comparison (with), in conformity/compliance (with); ◊ **անցյալ տարվա ~** against last year, in comparison with last year.
ՀԱՄԵՄԱՏԱԲԱՐ, մ. comparatively, in/by comparison.

ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ, ա. proportional, analogical; (բաղդատական) comparative; ◊ **~ առավելություն** *տնտ.* comparative advantage. **~ գիտություններ** comparative sciences; **~ լեզվաբանություն** comparative linguistics; (ձայների) **~ մեծամասնություն** relative majority (of votes); **հակադարձ ~** inversely proportional (to sth); **ուղիղ ~** directly proportional (to sth).

ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. comparatively, in/by comparison.

ՀԱՄԵՄԱՏԵԼ, բ. compare (to, with); (ստուգել) collate with; ◊ **ձեռագիրը ~** compare the handwriting.

ՀԱՄԵՄԱՏԵԼԻ, ա. comparable.

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. comparison, proportion; (բաղդատելը) collation; *լեզվ.* (պատկերավոր խոսք) simile; *մաթ.* ratio, proportion; ◊ *քեր.* **~բյան աստիճաններ** degrees of comparison; **~ության տեղեկագիր** comparison estatement. **~ից վեր** beyond comparison.

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒՄ, գ. comparison.

ՀԱՄԵՄԵԼ, բ. season, spice; (ամուշով) scent, powder; (աղով) sprinkle with salt; *փիլք.* (հաճելի դարձնել) embelish; ◊ **խոսքը ~** embelish one's speech, season one's words.

ՀԱՄԵՄՈՒՆՔ, գ. seasoning, condiment, flavouring, spice, relish.

ՀԱՄԵՄՈՒՆՔԱՄԱՆ, գ. cruet-stand, castors.

ՀԱՄԵՆԱՅՆ, միայն **~ դեպս** կապակցության մեջ՝ in any case, at any rate, anyhow, anyway.

ՀԱՄԵՍ, ա. modest, decent, moderate; (պարզ, հասարակ) plain, simple, humble; (սննդի մասին) frugal; ◊ **~ աշխատավարձ** modest wage/earnings.

ՀԱՄԵՍԱԲԱՐ, մ. modestly.

ՀԱՄԵՍԱԲԱՐՈ, ա. modest, unpretentious, unassuming.

ՀԱՄԵՍԱՆԱԼ, բ. get/become/grow modest/shy/humble.

ՀԱՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. modesty; (բարեկրթություն) politeness; (զսպվածություն) temperance; ◊ **~ անել** put on a modest air, belittle oneself; **~ մի արա** don't be so modest! come, come! now, now!

ՀԱՄԵՏ, գ. saddle; harness.

ՀԱՄԵՏԱԳՈՐԾ, գ. saddler.

ՀԱՄԵՏԱԿԱԼ, գ. (saddle-)girth, belly-band.

ՀԱՄԵՏԵԼ, բ. saddle.

ՀԱՄԵՐԱՆԳ, գ. of the same colour, one-colour, without shades, without hue/tint.

ՀԱՄԵՐԱՇԽ, ա. united, solidary; (բարեկամական, սիրալիր) friendly, amicable; ◊ **~ ընտանիք** united/solid family; **հաշտ ու ~** in peace and harmony.

ՀԱՄԵՐԱՇԽԱՍԵՐ, ա. peaceable, peace-loving.

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՐԵՆ, մ. in a friendly manner, amicably; (միասին, համատեղ) jointly.

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. solidarity, amity, friendship; **~ գործադուլ** sympathetic strike.

ՀԱՄԵՐԳ, գ. concert; (մեկ դերասանի՝ հեղինակի) recital; *փիլք.* (ներդաշնակություն) harmony.

ՀԱՄԵՐԳԱԲԱԺԻՆ, գ. (concert) part.

ՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ, ա. concert; ◊ **~ դահլիճ** concert hall; **~ ծրագիր** concert programme.

ՀԱՄԵՐԳԱՎԱՐ, գ. master of ceremonies.

ՀԱՄԵՐԳԱՏՈՒ, գ. performer in a concert.

ՀԱՄԵՐԿՐԱՑԻ, գ. compatriot, countryman.

ՀԱՄԵՅՆՔ, բ. if you please.

ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՐԱՑՈՒՄ, գ. *քղք.* globalization.

ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. universality, generality.

ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ, ա. universal, general.

ՀԱՄԸՆԹԱՑ, 1. ա. concomitant, attending; 2. մ. simultaneously, at the same time.

ՀԱՄԸՆԹԱՑՈՐԵՆ, մ. simultaneously, at the same time.

ՀԱՄԸՆԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. simultaneity, parallelism.

ՀԱՄԸՆԿԵՐ, գ. co-partner, partner, associate.

ՀԱՄԸՆԿՆԵԼ, բ. coincide (with), concur (with), tally; (համապատասխանել) correspond (to, with), conform (to), be in keeping/line (with).

ՀԱՄԸՆԿՆՈՒՄ, գ. coincidence.

ՀԱՄԻՄԱՍ, ա. synonymous.

ՀԱՄԻՍԼԱՄԱԿԱՆ, 1. ա. panislamic; 2. գ. panislamist.

ՀԱՄԻՍԼԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. panislamism.

ՀամԼԿԵՄ, *հպկ., խորհ.* Leninist Young Communist League of the Soviet Union.

ՀԱՄԽ, *հպկ.* Trade Unions Council of Armenia.

ՀԱՄՀԱՐՁ, գ. adjutant.

ՀԱՄՈԶԵԼ, բ. convince, persuade (to); (հորդորել) prevail (on, upon); (հանգստացնել) appease; (դրդել) impel, induce; (իր կողմը թեքել) win/bring over.

ՀԱՄՈԶԻՉ, ա. convincing, persuasive; reconciling; ◊ **~ օրինակ** convincing example; **~ ապացույց** cogent argument/proof.

ՀԱՄՈԶՄՈՒՆՔ, գ. persuasion, contention; (կարծիք) belief, conviction.

ՀԱՄՈԶՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. convincingness, persuasiveness, cogency.

ՀԱՄՈԶՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conviction, persuasion.

ՀԱՄՈԶՎԵԼ, բ. make sure/certain (of, that), be convinced/sure (of), satisfy oneself (that), become persuaded; ◊ **~ա՞ծ ես** are you sure?

ՀԱՄՈԶՈՒՆ, **ՀԱՄՈԶՈՒՆԱԿ** } ա. convincing, persuasive.

ՀԱՄՈՎ, ա. delicious, tasty, (very) good; (հաճելի) nice; (ախորժաբեր) appetizing.

ՀԱՄՈՎԱՆԱԼ, *տե՛ս* ՀԱՄԵՂԱՆԱԼ:

ՀԱՄՈՎ-ՀՈՏԻՎ, ա. delicious, tasty; *փիլք.* (իաճելի, դուրեկան) nice, agreable, pleasant.

ՀԱՄՈՏԵՐ, գ. *կենդ.* hamster.
ՀԱՄՏԵՍ, գ. (ամծը) taster; (գործողությունը) tasting; ◊ ~ **անել** taste.
ՀԱՄՏԵՍԵԼ, բ. taste.
ՀԱՄՐ, 1. ա. dumb, speechless, mute; *փիլ.* (խաղաղ, հանդարտ, անդորր) deathly-still; 2. գ. dumb person, mute; 3. մ. silently, speechlessly, quietly.
ՀԱՄՐԱԼԵԶՈՒ } ա. tongue-tied.
ՀԱՄՐԱԽՈՍ }
ՀԱՄՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tongue-tiedness, tongue-tie.
ՀԱՄՐԱԾԻՆ, ա. born dumb.
ՀԱՄՐԱՆԱԼ, բ. become dumb, be speechless; *փիլ.* (շշմել, ապշել) be speechless/dumbstruck, grow dumb.
ՀԱՄՐԱՑՆԵԼ, բ. make/render dumb.
ՀԱՄՐԱՑՈՒՄ, գ. dumbness.
ՀԱՄՐԱՔԱՅԼ, ա., մ. in noiseless steps, (walking) slowly/quietly/noiselessly.
ՀԱՄՐԵԼ, բ. count, compute; ◊ **մտքում** ~ do mental arithmetic; **մատներով** ~ count on one's fingers; **մատներով կարելի է** ~ one can count (them) on one's fingers; **օրերը՝ ժամերը** ~ count the days/hours, wait impatiently.
ՀԱՄՐԻՉ, գ. abacus (pl. -ci), calculating/counting frame.
ՀԱՄՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dumbness, muteness; (լռություն) silence.
ՀԱՄՐՈՒԿ, գ. *կենդ.* sloth.
ՀԱՄՈՒՅԹ, գ. ensemble; (երգիչների, պարողների) company; ◊ **երգի ու պարի** ~ Song and Dance Ensemble/Company.
ՀԱՄՔԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. craft union.
ՀԱՅԱԲԱՐԲԱՌ } ա. Armenian-speaking.
ՀԱՅԱԽՈՍ }
ՀԱՅԱԲՆԱԿ, ա. Armenian-populated.
ՀԱՅԱԳԵՏ, գ., ա. Armenologist.
ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. Armenological.
ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Armenology.
ՀԱՅԱՀԱՎԱՆ, ա. *կրոն.* belonging to the Armenian Apostolic faith/Church.
ՀԱՅԱԳԻՐ, ա. written in Armenian (letters).
ՀԱՅԱԶԳ } ա. of Armenian origin/race.
ՀԱՅԱԶԱՐՄ }
ՀԱՅԱԶ(ՈՒՆ)
ՀԱՅԱԾԻՆ } ա. of Armenian origin, born of the Armenian culture.
ՀԱՅԱԾՆՈՒՆԴ }
ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻ, գ. inhabitant of Armenia, born in Armenia, from Armenia.
ՀԱՅԱՏԱՌ, ա. written in Armenian (letters).
ՀԱՅԱՑՔ, գ. look, gaze, stare, glance; (կարծիք, տեսակետ) opinion, view.
ՀԱՅԵԼԱՊԱՏ, ա. mirrored, decorated/covered with mirrors.
ՀԱՅԵԼԱՊԱՏԵԼ, բ. mirror.
ՀԱՅԵԼԻ, գ. mirror, looking-glass, glass.
ՀԱՅԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Armenian, the Armenian language.
ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳ, գ. conception.
ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ, ա. conceptual.
ՀԱՅԵՑԱԿԵՏ, *տես* ՏԵՍԱԿԵՏ:
ՀԱՅԵՑՈՂ, գ., ա. contemplator.
ՀԱՅԵՑՈՂԱԿԱՆ, ա. contemplative, meditative; discretionary; *փիլ.* speculative; *տնտ.* ~ **կարգադրություն** discretionary order.
ՀԱՅԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փիլ.* contemplation; discretion; ◊ **մեկի ~բյանը թողնել** leave to sb's discretion/judgment, leave at sb's discretion; **ըստ ~բյան** discretionary; **իր ~բյամբ գործել** use/exercise one's own discretion, act as one thinks best.
ՀԱՅԹԱՅԹԵԼ, բ. (ծերք բերել) get, obtain, procure; (մատակարարել, տրամադրել) supply (with), furnish (with), provide (with); (սննդամթերք) victual.
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ, գ. provider; (մթերք մատակարարող) caterer.
ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ, գ. getting, procuring; (մատակարարում) supply, provision; ◊ **ապրուստի** ~ geting/earning/procuring one's living/livelihood.
ՀԱՅԿԱԶՅԱՆ, ա. Armenian.
ՀԱՅԿԱԿԱՆ, ա. Armenian; ◊ ~ **հարց** Armenian cause/question.
ՀԱՅ-ՀԱ՛Յ, ձ. so that's it! nothing doing!
ՀԱՅ-ՀԱՅ, միայն ~**ը գնացել, վայ-վայն է մնացել** կապակցության մեջ՝ he is done for, his goose is cooked, *դժվ.*:
ՀԱՅ-ՀԱՐԱ՛Յ, ձ. *բրբ.* help!
ՀԱՅՀՈՅԱԽՈՍ, գ. ribald, foul-mouthed/bad-mouthed man.
ՀԱՅՀՈՅԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ribaldry, foul language.
ՀԱՅՀՈՅԱՆՔ, գ. swearing, bad language, abuse; ◊ ~ **թափել** mouth curses.
ՀԱՅՀՈՅԵԼ, բ. scold, rail (at), swear, use foul/bad language; (վիրավորել) abuse.
ՀԱՅՆԺԱՄ, մ. at that time, then.
ՀԱՅՈՐԻ, գ. Armenian, Armenian-born.
ՀԱՅՈՑ, ա. Armenian; ◊ ~ **աշխարհ՝ երկիր՝ հող** Armenia; ~ **լեզու** the Armenian language, Armenian; ~ **հարցը՝ դատը** Armenian cause/question.
ՀԱՅՏ, գ. claim (for), demand (for), *տնտ.* bid; ◊ ~ **ներկայացնել** place an order (with sb), tender.
ՀԱՅՏԱԳԻՆ, գ. bid price.
ՀԱՅՏԱԳԻՐ, գ. (պաշտոնական հաղորդագրություն) note; (հայտարարություն) announcement.
ՀԱՅՏԱՀՐԱՎԵՐ, գ. tender, invitation for bids.
ՀԱՅՏԱՎՃԱՐ, գ. application money.
ՀԱՅՏԱՐԱՐ, 1. ա. (հայտնող, արտահայտող) expressing, conveying, informing, notifying;

2. գ. *մաթ.* denominator; ◊ **ընդհանուր** ~ common denominator; **ընդհանուր ~ի բերել** reduce to the same denominator.

ՀԱՅՏԱՐԱԳԻՐ, գ. *տնտ.* bill of entry.

ՀԱՅՏԱՐԱՐԵԼ, բ. declare, announce; (հռչակել) proclaim; (հաստատել) assert.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. declaration, announcement, statement; (ծանուցում, ազդ) notice; (գովազդ) advertisement, *խսկց.* ad; *իրավ.* plea.

ՀԱՅՏՆԱԲԵՐԵԼ, բ. discover, reveal, disclose; (գտնել) find out; (երևան հանել) detect; (երևան հանել, պարզել) bring to light; (բացահայտել) expose, unmask; (հայտնի դարձնել) make known.

ՀԱՅՏՆԱԳՈՐԾԵԼ, բ. discover, reveal, let out, open.

ՀԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒՄ** } գ. revealing, revelation; *գիտ.* discovery; (մերկացում) exposure, baring; (բացահայտում) uncovering, discovery; ◊ ~ **անել** make a discovery.

ՀԱՅՏՆԵԼ, բ. (հայտարարել) declare, announce; (տեղեկացնել, հաղորդել) report, let know; (պաշտոնապես տեղեկացնել) inform; (գաղտնիքը երևան հանել) reveal; (արտահայտել) express.

ՀԱՅՏՆԻ, ա. known; (ճանաչված, նշանավոր) well-known, noted; (ակներև, բացահայտ) evident, obvious; ◊ ~ **դառնալ** become famous; ~ **լինել** be famous; ~ **կերպով** evidently, obviously.

ՀԱՅՏՆՈՐԵՆ, մ. evidently, obviously, manifestly, patently.

ՀԱՅՏՆՎԵԼ, բ. be communicated; (ներկայանալ) appear, present oneself; ◊ **ինչպես ~ է** as (it) was reported/announced.

ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. discovery; (հայտնվելը, երևան գալը) appearance (գաղտնիքի բացվելը) revelation; ◊ *կրոն.* ~ **Հովհաննու** Apocalypse, Revelations.

ՀԱՅՏՈՂ, գ. bidder.

ՀԱՅՐ, գ. father; ◊ **երկնավոր** ~ Heavenly Father; **ընտանիքի** ~ father of a family; **խորթ** ~ stepfather; ~ **սուրբ** Holy Father; **հորը քաշել** take after one's father; **հոր կտորը լինել** be the (very) image of one's father; **հոր բթից բռած** the very picture/image of one's father; **հոր տեղ դնել** respect/regard as one's father.

ՀԱՅՐԱԲԱՐ, մ. fatherly.

ՀԱՅՐԱԶՈՒՐԿ, ա. fatherless.

ՀԱՅՐԱԿԱՆ, ա. one's father's, of one's father, fatherly; *գրկ.* paternal; (հայրենի) native; ◊ *կենս.* ~ **բջիջ** spermatazoon (pl. -zoa); ~ **տուն** home where one grew up, birthplace.

ՀԱՅՐԱՆՈՒՆ, գ. patronymic.

ՀԱՅՐԱՊԵՏ, գ. *եկեղ.* patriarch.

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. *եկեղ.* patriarchal, patriarch.

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* patriarchate.

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ, գ. patricide.

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patricide, parricide.

ՀԱՅՐԵՆԱԲԱԶ, ա. homesick.

ՀԱՅՐԵՆԱԲԱԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nostalgia, homesickness.

ՀԱՅՐԵՆԱԴԱՎ, ա. traitor (to one's country).

ՀԱՅՐԵՆԱԴԱՐՁ, գ. resettler, repatriate.

ՀԱՅՐԵՆԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. repatriation.

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ, ա. paternal, native, home; ◊ ~ **պատերազմ** Patriotic War.

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՐՈՏ, ա. homesick, nostalgic.

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ, ա. compatriot, fellow-countryman.

ՀԱՅՐԵՆԱԿՈՐԾԱՆ, ա. working against one's motherland/one's home country.

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑՈՒՀԻ, գ. compatriot, countrywoman.

ՀԱՅՐԵՆԱՍԵՐ, 1. ա. patriotic; 2. գ. patriot.

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patriotism.

ՀԱՅՐԵՆԻ, ա. paternal, native; ◊ ~ **երկիր՝ հող** native country, fatherland, homeland, home country.

ՀԱՅՐԵՆԻՔ, գ. fatherland, homeland, home (country); (ծննդավայր) birthplace, native land, mother country.

ՀԱՅՐԻԿ, գ. *փոքշ.* daddy, dad, papa, father.

ՀԱՅՐԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patriarchy.

ՀԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fatherhood, paternity; ◊ ~**բյան ճանաչում** acknowledgement of paternity; ~ **անել** display fatherly concern; ~**ության արձակուրդ** paternity leave.

ՀԱՅՑ, գ. *իրավ.* (court) action, suit, lawsuit, claim; (պահանջ) claim, demand; ◊ **քաղաքացիական** ~ civil action; **քրեական** ~ criminal prosecution; ~ **ներկայացնել՝ հարուցել** sue/prosecute sb, bring an action against sb, lodge a (court) claim; ~**ը բավարարել** uphold a claim; ~**ը մերժել** dismiss an action; ~ **վաղեմության** limitation of actions.

ՀԱՅՑԱԳԻՐ, գ. *իրավ.* statement of claim.

ՀԱՅՑԱԿԱՆ, ա. *քեր.* accusative (case).

ՀԱՅՑԵԼ, բ. request, implore, beg; *իրավ.* demand.

ՀԱՅՑՎՈՐ, գ. plaintiff, claimant, applicant; (ամուսնալուծության դեպքում) petitioner.

ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the Armenians (the whole nation).

ՀԱՅ(ՈՒՀԻ), գ. Armenian (woman/girl).

ՀԱՆԱԾՈ, գ. *հնք.* mineral, ore; (բրածո) fossil.

ՀԱՆԱՊԱՉՕՐՅԱ, ա. daily.

ՀԱՆԱՔ, գ. *բրբ.* joke, jest; ◊ ~ **անել** joke, jest, make fun of sb; ~**ը դենը** joking apart.

ՀԱՆԳ, գ. *տղչփ.* rhyme.

ՀԱՆԳԱԹՈՒԽ, գ. *խսկց.* rhymster, rhymer.

ՀԱՆԳԱՄԱՆԱԼԻՑ, ա. (մանրամասն) detailed, thorough; circumstantial.

ՀԱՆԳԱՄԱՆՈՐԵՆ, մ. thoroughly, in detail.
ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ, գ. circumstance; (իրավիճակ, կացություն) condition, state; (եղանակ, կերպ) nature, manner; ◊ **անբարենպաստ ~ներ** unfavourable circumstances; **բոլոր ~ներում** in any case; **ընտանեկան ~ներով** for family reasons, owing to family affairs; **ինձնից անկախ ~ներով** for reasons beyond my control; **կախված է ~ներից** it depends (on the circumstances); **մեղմացնող ~ներ** extenuating circumstances; **նման ~ներում** under the circumstances; **~ները փոխվել են** the circumstances have altered, the situation has changed; **~ների նման ընթացքում** in such a contingency.
ՀԱՆԳԱՆԱԿ, գ. share, portion, rating; ◊ *կրոն.* **հավատո ~** creed.
ՀԱՆԳԱՆԱԿԵԼ, բ. collect, raise money/funds.
ՀԱՆԳԱՆԱԿԱՒԹՅՈՒՆ, գ. contribution, share, quota; ◊ **~ անել**, *տես* ՀԱՆԳԱՆԱԿԵԼ:
ՀԱՆԳԱՎՈՐԵԼ, բ. rhyme (with).
ՀԱՆԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԱՆԳԱՎՈՐՈՒՄ** } գ. rhyming.
ՀԱՆԳԵԼ, *տես* ՀԱՆԳՉԵԼ; ◊ **եզրակացության ~** come to the conclusion, arrive at a conclusion.
ՀԱՆԳԵՑՆԵԼ, բ. lead (to), bring (to); (հասցնել, կրճատելով) reduce (to); (արդյունքում ունենալ) result.
ՀԱՆԳԵՑՈՒՄ, գ. reduction.
ՀԱՆԳԻՍՏ, գ. rest, repose; (անդորր) calmness, tranquility; (դադար) pause, interval; (քուն) sleep, slumber; *փիլ.* (մահ) death; ◊ **~ գտնել** find peace; **~ թողնել** leave sb alone/in peace; **~ չտալ** give sb no rest, let sb have no peace; **~ չունենալ** know no rest, have no peace; **~ի՛ ~յան ժամ** break, recess; **~ի՛ ~յան օր** day off, rest-day, free day.
ՀԱՆԳՉԵԼ, բ. (հանգստանալ) rest (on, upon), repose (on, upon), take one's rest; (մարել, ուժը պակասել) go/die out, sink; (մահանալ) lie, rest.
ՀԱՆԳՍՏԱՆԱԼ, բ. rest, have/take a rest, repose; (հանդարտվել) calm/quiet/settle down; ◊ **~ցի՛ր** calm down!; **~ցե՛ք** compose yourself, make your mind easy; **չ~ ձեռք բերածով** never rest content with what has been achieved, never rest on one's laurels; **նա չի ~նա, մինչև** he will never (know) rest until.
ՀԱՆԳՍՏԱՎԱՅՐ, գ. resting/holiday place.
ՀԱՆԳՍՏԱՎԵՏ, ա. comfortable, cosy, peaceful; ◊ **~ կյանք** peaceful/easy life.
ՀԱՆԳՍՏԱՑՆԵԼ, բ. calm (down), quiet; (սփոփել, մխիթարել) soothe; (հավաստիացնել) reassure; (ցասումը) appease; (ցավը, վիշտը) assuage; ◊ **երեխային ~** quieten/soothe the child; **սեփական խիղճը ~** soothe/salve one's conscience.
ՀԱՆԳԱՍՏԱՑՈՒՑԻՉ, ա. calming, quieting; (սփոփիչ, մխիթարական) soothing; ◊ **~ լուր ՝նորություն** reassuring news.
ՀԱՆԳՐՎԱՆ, գ. refuge, haven; (ծածկ) shelter.
ՀԱՆԳՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rest; (հարմարություն) comfort; (հանդարտություն) repose; easiness.
ՀԱՆԳՑՆԵԼ, բ. put out, turn off, extinguish; (պարտքը վճարել) liquidate, pay/clear off; *փիլ.* suppress, stifle, quell.
ՀԱՆԳՈՒՅՑ, գ. knot, tie; *ծով.* bend, hitch; *բուս.* node; ◊ **Գորդյան ~** Gordian knot; **ճանապարհների ~** road junction; *կմախս.* **նյարդերի ~** nerve-centre, ganglion; **~ անել** tie/make a knot; **~ը բացել** undo a knot, untie.
ՀԱՆԳՈՒՅԱԼՈՒԾՈՒՄ, գ. *գրկգ.* denouement, *ֆր.*; (ավարտ) outcome, issue, upshot.
ՀԱՆԳՈՒՅՑԱՅԻՆ, ա. main, principal, central, key; *բուս.* nodal; ◊ **~ հարց** the main/central question; **~ կետեր** the main/focal/key points.
ՀԱՆԳՈՒՅՑԱԿԱՅ(ԱՐ)ԱՆ, գ. *երկբղ.* (railway) junction.
ՀԱՆԳՈՒՑՅԱԼ, 1. գ. the deceased; 2. ա. late.
ՀԱՆԳՈՒՑԵԼ, բ. tie a knot, knot, tie up.
ՀԱՆԳՈՒՑՎԵԼ, բ. get tied/knotted.
ՀԱՆԴ, գ. (դաշտ) field; (արոտավայր) pasture; ◊ **~ ու հանդաստան** cornfield, wheat/grain fields.
ՀԱՆԴԱՐՏ, 1. ա. quiet, tranquil; (հանգիստ) still, calm; (դանդաղ) slow; 2. մ. quietly; (մեղմ) softly, faintly; (դանդաղ) slowly.
ՀԱՆԴԱՐՏԵԼ, բ. become calm; (դադարել) cease; (հետզհետե անհետանալ) die away, fade; (բամին) drop, fall; (փոթորիկը, հուզմունքը) abate, subside.
ՀԱՆԴԱՐՏԵՑՆԵԼ, բ. calm (down); (դադրեցնել) stop, cease; (վերջ տալ) put an end to; (խաղաղեցնել, հանգստացնել) quiet, pacify, tranquilize.
ՀԱՆԴԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. quietness, calmness; (անդորր) tranquility; (լռություն) silence, stillness; (մեղմություն, հեզություն) gentleness, meekness.
ՀԱՆԴԳՆԱՔԱՐ, մ. impudently, impertinently, daringly.
ՀԱՆԴԳՆԵԼ, բ. dare; ◊ **ես կ~եմ ասել** I dare to say, I make bold to say; **նա չի ~նի դա ժխտել** he won't dare to deny it; **ինչպե՞ս եք ~ում** how dare you?
ՀԱՆԴԳՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impudence, impertinence, insolence; (քաջություն, համարձակություն) daring, boldnes, audacity.
ՀԱՆԴԵՄ, կ. (դիմաց, դեմ ու դեմ) in front of, before, opposite; (փոխարեն, դիմաց) instead of, in return for; (նկատմամբ, վերաբերմամբ) with respect (to).
ՀԱՆԴԵՍ, գ. (շքեղ ծես, արարողություն) show, ceremony, gala, feast, merry-making; (ասպարեզ, հրապարակ) field, arena, walk of life;

(պարբերական հրատարակություն) journal, magazine, review; ◊ **երաժշտական** ~ concert; **հարսանեկան** ~ wedding ceremony, nuptials; ~ **բերել** show, display, manifest; ~ **գալ** (երևան գալ) appear; (ելույթ ունենալ) speak, perform, act, play.

ՀԱՆԴԵՐ[1], գ. garment, dress, clothes.

ՀԱՆԴԵՐ[2], ն. (հետը, միասին) together, with; ◊ ~ **ընտանյոք** with one's family.

ՀԱՆԴԵՐՔԱՆՔ, գ. equipment, outfit; (սարքավորում) tackle; ◊ **անձնական** ~ accoutrement(s).

ՀԱՆԴԵՐՔԱՊԱՀ, գ. cloak-room attendant.

ՀԱՆԴԵՐՔԱՍԵՆՅԱԿ, **ՀԱՆԴԵՐՔԱՍԲԱՀ**, **ՀԱՆԴԵՐՔԱՐԱՆ** } գ. cloak-room.

ՀԱՆԴԵՐՔՅԱԼ, ա. (future) beyond the grave; ◊ ~ **կյանք** **աշխարհ** the future life, the next world, the life/world to come.

ՀԱՆԴԻՄԱՆ, մ. opposite.

ՀԱՆԴԻՄԱՆԱՔԱՐ, մ. reproachfully.

ՀԱՆԴԻՄԱՆԱԿԱՆ, ա. reproachful.

ՀԱՆԴԻՄԱՆԵԼ, բ. reproach (with), upbraid (with, for).

ՀԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reproach, reproof; (կշտամբանք) rebuke.

ՀԱՆԴԻՊԱԿԱՑ, ա. opposite, facing.

ՀԱՆԴԻՊԱՎԱՅՐ, գ. meeting place; ◊ **գաղտնի** ~ secret address/meeting place.

ՀԱՆԴԻՊԵԼ, բ. meet; (անսպասելի) encounter, (*խսկց.*) bump into; (այցելել) call in (on); (տեղի ունենալ, պատահել) take place, occur; *մարզ.* (մրցել) compete; *փխբ.* (վերաբերմունքի արժանանալ) receive, meet.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ, գ. meeting, encounter; occurrence.

ՀԱՆԴԻՍԱՔԱՐ, մ. solemnly, festively.

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ, գ. spectator, looker-on.

ՀԱՆԴԻՍԱՆԱԼ, բ. be, present, offer; (ներկայացնել) represent, embody; ◊ **լուրջ արգելք** ~ represent/offer a serious obstacle; **պատճառ** ~ be the cause (of); **մահվան պատճառ** ~ be the cause of one's death.

ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ, ա. solemn; (տոնական) festive, ceremonial, gala; ◊ ~ **երդում** solemn vow; ~ **հանդիսություն** solemn occasion; ~ **կերպով** solemnly; ~ **օր** solemn day/occasion, red-letter day.

ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍ, գ. spectator, looker-on.

ՀԱՆԴԻՒԳՆ, ա. impudent, impertinent, insolent; (համարձակ) daring, bold, audacious.

ՀԱՆԴՈՒՐԺԵԼ, բ. tolerate; (կրել, տանել) suffer, stand, bear; (տանել, համբերել) support.

ՀԱՆԴՈՒՐԺԵԼԻ, ա. tolerable, bearable, supportable.

ՀԱՆԴՈՒՐԺԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tolerance, indulgence.

ՀԱՆԴՈՒՐԺՈՂ, ա. yielding, pliable, pliant; (համբերատար) patient.

ՀԱՆԴՈՒՐԺՈՂ(ԱԿԱՆ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. endurance, tolerance, patience.

ՀԱՆԵԼ, բ. take/pull out, extract; (դուրս քաշել, պոկել) pull off; (հագուստը) undress; (մի տեղից հեռացնել) remove, displace; (շարքից դուրս գցել) withdraw; *մաթ.* subtract; ◊ **անուն** ~ become famous (for)/renowned (for); **աչքը** ~ put out sb's eye(s); (վնասել) damage, injure, harm; (պատժել) punish; **բաժին** ~ apportion, allot; **գլուխ** ~ (հասկանալ) grasp, get, see, understand; (հաղթահարել) cope with, manage; **երկինք** ~ praise/extol to the skies; **ծախսը** ~ pay/cover the expenses; **կախաղան** ~ hang, string up; **ձմեռը** ~ last out the winter, survive; **ոխը** ~ revenge oneself (upon, for), avenge, take vengeance (on, for); **ոտքի** ~ set sb on his feet; *փխբ.* give sb a start in life; *փխբ.* (գործողության մղել) raise the alarm, stir to action; **շուկա** ~ market; **պատճենը** ~ (photo) copy, xerox; **վեր** ~ lift, raise; (բացահայտել) expose, bring to light, reveal, make known; **տեղը** ~ (վրեժ լուծել) revenge, avenge; (շնորհակալ լինել) return sb's kindness.

ՀԱՆԵԼԻ, գ. *մաթ.* subtrahend.

ՀԱՆԵԼՈՒԿ, գ. riddle, enigma; (առեղծված) mystery; ◊ ~**ը լուծել** read a riddle, solve a mystery; ~**ներով խոսել** talk/speak in riddles.

ՀԱՆԵԼՈՒԿԱՅԻՆ, ա. enigmatic; (առեղծվածային) mysterious; ◊ ~ **անհետացում** mysterious disappearance; ~ **երևույթ** unexplained phenomenon, mysterious happening/thing; ~ **նկար** puzzle picture.

ՀԱՆԻՐԱՎԻ, մ. wrongly, undeservedly, unfairly.

ՀԱՆԿԱՐԾ, մ. suddenly, all of a sudden.

ՀԱՆԿԱՐԾԱԿԻ, 1. ա. sudden, unexpected; 2. մ. suddenly, all of a sudden, unexpectedly; ◊ ~ **հարված** surprise attack/blow; ~**ի բերել** take unawares, surprise, take by surprise; *խսկց.* catch napping; ~**ի գալ** be taken unawares.

ՀԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ, միայն ~ **լինել** կապակցության մեջ՝ die suddenly/all of a sudden.

ՀԱՆՁԻՆ(Ս), կ. in sb, in the person of sb.

ՀԱՆՁՆ, միայն ~ **առնել** կապակցության մեջ՝ pledge/commit oneself, be under an obligation to.

ՀԱՆՁՆԱԳԻՐ, գ. mandate, warrant; (հանձնարարական նամակ) letter of recommendation; (հավատարմագիր) credentials.

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ, **ՀԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ** } գ. commission, committee.

ՀԱՆՁՆԱՐԱՐԱԳԻՐ, գ. letter of recommendation, recommendation.

ՀԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼ, բ. (պարտավորեցնել) charge (with), commission (with); (մեկի համար միջնորդել) recommend; ◊ **մեկին գործ** ~ assign a task to sb.

ՀԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ, ա. recommended, recommendable.

ՀԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. commission, errand, assignment.

ՀԱՆՁՆԵԼ, բ. hand (over), deliver (to); (հանդիսավոր) present; (վստահել) entrust; ◊ **հողին ~** bury, commit to the earth.

ՀԱՆՁՆՎԵԼ, բ. surrender, yield, give oneself up; *չխմ.* resign.

ՀԱՆՁՆՈՒՄ, գ. handing (to), delivery (of, to), serving (to); (հանդիսավոր) presentation (with, of); (շքանշանի) investiture (with, of).

ՀԱՆՃԱՐ, գ. genius (pl. -ses, -ii).

ՀԱՆՃԱՐԵՂ, ա. (մարդու մասին) of genius; (ստեղծագործության մասին) great; (փայլուն) brilliant; ◊ **~ գյուտ** great invention/discovery; **~ ծրագիր** brilliant plan/project; **~ միտք՝ գաղափար** brilliant idea; *խոկց.* stroke of genius; **~ նկարիչ** painter of genius.

ՀԱՆՃԱՐԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (մարդու) genius; (ստեղծագործության) greatness.

ՀԱՆՈՎԻ, ա. demountable, removable; (շարժական) sliding.

ՀԱՆՊԱՏՐԱՍՏԻՑ, մ. impromptu, extempore, off-hand.

ՀԱՆՎԵԼ, բ. (շորերը հանել) undress; (մերկացնել) strip; ◊ **մինչև գոտկատեղը ~** strip to the waist; **առանց ~ու** taking off one's clothes/without undressing.

ՀԱՆՎԵՑՆԵԼ, բ. undress (sb).

ՀԱՆՐԱԲԱՐ, մ. together, jointly.

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ, գ. *պատմ.* encyclopedist; (բազմակողմանի զարգացած մարդ) erudite.

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. encyclopedic; ◊ **~ բառարան** encyclopedia.

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ, գ. encyclopedia.

ՀԱՆՐԱԳԻՐ, **ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. petition; ◊ **~ով դիմել** petition (sb for/to sth).

ՀԱՆՐԱԳՈՒՄԱՐ, գ. sum, total; (արդյունք) result; ◊ **~ տալ՝ ~ի բերել** sum up; *փխբ.* review.

ՀԱՆՐԱԽԱՆՈՒԹ, գ. department/general store(s).

ՀԱՆՐԱԾԱՆՈՒԹ, ա. well-known, generally/universally known; ◊ **~ փաստեր** generally/universally known facts.

ՀԱՆՐԱԿԱՒՔ, գ. *պատմ.* omnibus, (stage-) coach; ◊ **փոստային ~** mail-coach.

ՀԱՆՐԱԿԱՅԱՐԱՆ, գ. hostel, dormitory; ◊ **ուսանողական ~** student hall of residence.

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ, ա. of general education; ◊ **~ դպրոց** school providing general education.

ՀԱՆՐԱՀԱՅՏ, ա. well-known; ◊ **~ փաստեր** generally/universally known/well-known facts.

ՀԱՆՐԱՀԱՇԻՎ, գ. algebra.

ՀԱՆՐԱՀԱՍԿԱՆԱԼԻ, ա. popular, comprehensible to all.

ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔ, գ. *քղք.* mass meeting, rally.

ՀԱՆՐԱՀԱՉԱԿ, ա. celebrated, eminent, well-known.

ՀԱՆՐԱՃԱՆԱՉ, ա. well-known, universally recognized.

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ, ա. public; (էժան) moderately priced; (հասկանալի) popular.

ՀԱՆՐԱՄԱՐԴԱԿԱՅԻՆ, ա. common to all mankind, universal.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ, ա. public; ◊ **~ գրադարան** public library; **~ բարիք** public good; **~ աշխատանքներ** public works; **~ հատված** public sector; **~ դրամամիջոցներ** public finance; **~ պարտք** public debt; **~ պահեստ** public warehouse; **~ շահ** public interest.

ՀԱՆՐԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. socialize, collectivize, nationalize.

ՀԱՆՐԱՅՆԱՑՈՒՄ, գ. socialization, collectivization, nationalization.

ՀԱՆՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. community, the common character.

ՀԱՆՐԱՊԱՐՓԱԿ, *տես* ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ:

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ, 1. գ. republican, federalist; 2. ա. republican, federal.

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. republic; ◊ **Հայաստանի ~** Republic of Armenia.

ՀԱՆՐԱՔԱՂԱՔԱՑԻ, գ. cosmopolitan

ՀԱՆՐԱՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ, ա. cosmopolitical, cosmopolitan.

ՀԱՆՐԱՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cosmopolitanism.

ՀԱՆՐԱՔՎԵ, գ. referendum.

ՀԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. society, association; (ընդհանրություն) community; **~ության կարծիք** public opinion.

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ, ա. useful to society/all, of social utility, of public use.

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾ, 1. գ. criminal, offender; *իրավ.* criminal; *ամ.* felon; 2. ա. criminal; *ամ.* felonious.

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. crime, offence; *իրավ.* crime; *ամ.* felony; ◊ **պետական ~** treason; **քաղաքական ~** political crime/offence; **քրեական ~** criminal offence; **~ կատարել** commit a crime.

ՀԱՆՑԱԿԱԶՄ, գ. *իրավ.* corpus delicti.

ՀԱՆՑԱԿԻՑ, գ. *իրավ.* accessory; (գործակից) accomplice, confederate.

ՀԱՆՑԱԿՐԿՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* recidivism.

ՀԱՆՑԱՆԻՇ, **ՀԱՆՑԱՆՇԱՆ** } գ. circumstantial evidence.

ՀԱՆՑԱՆՔ, գ. crime, offence; (մեղք) fault, guilt; (մեղավորություն) guilt, culpability; ◊ **~ գործել** commit an offence.

ՀԱՆՑԱՊԱՐՏ, **ՀԱՆՑԱՎՈՐ** } 1. ա. guilty (of); 2. գ. culprit.

ՀԱՆՑԱՓՈՐՁ, գ. attempt (to commit a crime); (ոտնձգություն) encroachment (on, upon).
ՀԱՆՈՒՄ, գ. withdrawal; *մար.* subtraction.
ՀԱՆՈՒՅԹ, գ. output, mineral products.
ՀԱՆՈՒՆ, մ. (ի սեր) in the name (of).
ՀԱՆՔ, գ. (հանքաքար) mineral, ore; (հանքավայր) mine.
ՀԱՆՔԱԲԱՆ, գ. mineralogist.
ՀԱՆՔԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. mineralogical.
ՀԱՆՔԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mineralogy.
ՀԱՆՔԱԲԵՐ, ա. ore-bearing
ՀԱՆՔԱԳԱԶ, գ. firedamp.
ՀԱՆՔԱԳՈՐԾ, գ. miner; (ածխագործ) collier.
ՀԱՆՔԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. mine, smelting works.
ՀԱՆՔԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. mining.
ՀԱՆՔԱԽԱՒՆՈՒԻՄ, գ. *երկրբ.* conglomerate.
ՀԱՆՔԱԽՈՐՇ, գ. face; (բարածխի) coal-face.
ՀԱՆՔԱԽՈՒԶԱԿԱՆ, ա. geological survey/prospecting.
ՀԱՆՔԱԽՈՒԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. geological survey/prospecting.
ՀԱՆՔԱԽՈՒՄՔ, գ. geological detachment/party.
ՀԱՆՔԱԿՈՒՏԱԿ, գ. *երկրբ.* layer, deposit.
ՀԱՆՔԱՀԱԼԱՐԱՆ } գ. foundry, smeltery,
ՀԱՆՔԱՀԱԼՈՑ } smelting-works.
ՀԱՆՔԱՀԱՏ, գ. miner; (ածխահատ) collier, coal miner.
ՀԱՆՔԱՀԱՐՍՏԱՑՈՒՑԻՉ, ա. concentraton; ◊ **~ գործարան** concentration mill.
ՀԱՆՔԱՀԱՐ, գ. mine, pit; (բարածխի) coal pit/mine.
ՀԱՆՔԱՅՅՈՒԹ, գ. tar.
ՀԱՆՔԱՂԲՅՈՒՐ, գ. mineral source/spring/waters.
ՀԱՆՔԱՄՈՄ, գ. ozocerite, ozokerit, mineral wax.
ՀԱՆՔԱՄՈՒՐՃ, գ. heavy/miner's hammer.
ՀԱՆՔԱՅԻՆ, ա. (հանքին վերաբերող) mine, mining, ore; (հանքանյութ պարունակող) mineral; ◊ **~ ջուր** mineral water; **~ աղ** rock salt; **~ պարարտանյութեր** mineral fertilizers.
ՀԱՆՔԱՅՈՒՂ, գ. mineral oil.
ՀԱՆՔԱՆՄՈՒՇ, գ. ore sample.
ՀԱՆՔԱՇԵՐՏ, գ. stratum (pl. -ta), bed.
ՀԱՆՔԱՊԵՂԻՉ, գ. (coal-)hewer, getter.
ՀԱՆՔԱՋՈՒՐ, գ. mineral water.
ՀԱՆՔԱՎԱՅՐ } գ. mine, pit.
ՀԱՆՔԱՏԵՂ }
ՀԱՆՔԱՏԵՍԱԿ, գ. ore.
ՀԱՆՔԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mining industry.
ՀԱՆՔԱՓՈՐ, գ. miner.
ՀԱՆՔԱՔԱՐ, գ. ore.
ՀԱՇԻՇ, գ. hashish.
ՀԱՇԻՇԱՄՈԼ, գ. (drug) addict, dope/drug fiend.
ՀԱՇԻՇԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. narcotism.
ՀԱՇԻՎ, գ. calculation; (ապրանքի՝ աշխատանքի դիմաց) bill, account; *հշվպ.* account; *մարզ.* score; *երժշ.* tact, time; ◊ **անձնական ~** personal account; **ընթացիկ ~** current account (a/c); **ի ~ ~ին** on account (of sth), on sb's account; **~ բացել** open an account; **~ տալ** give/render an account (of), report (on); **~ տեսնել** settle accounts (with), reckon (with); **~ների կեղծում** falsification of accounts; **~ ճշգրտում** bank reconciliation; **~ ունենալ** have private reckonings; **~ի առնել** take into consideration/account, take account (of); **~ի նստել** take into consideration/account, reckon (with); **~ի չառնել** leave out of account; **~ը կորցնել** lose count (of); **~ը մաքրել** (վճարել) pay off old scores; (հարցերը լուծել) settle a score/accounts with sb, square acounts with sb; **~ը վճարել փակել** settle the account/bill; **փողի ~ը չիմանալ** have more money than one can count; **~ին** at the expense (of); **մեկի ուրիշի ~ին (ապրել)** (live) at the expense of sb/at others' expense, *խսկց.* sponge off sb else; **իր ~ին** at one's own expense; **~ով** calculating; **~ով ապրել** live economically/sparingly; **կլոր ~ով** in round numbers; **վերջին ~ով** in the end; **3 : 2 ~ով** (by/with a score of) 3 to 2.
ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ, գ. invalid, disabled person, cripple.
ՀԱՇՄԱՆԴԱՄԱՆԱԼ, բ. become disabled/a cripple.
ՀԱՇՄԱՆԴԱՄԱՑՆԵԼ, բ. mutilate, cripple, lame, maim.
ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disability, disablement.
ՀԱՇՎԱՊԱՀ, գ. book-keeper, accountant; ◊ **գլխավոր ~** chief accountant.
ՀԱՇՎԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. book-keeping; accountancy; (բաժինը) accounts department, counting-house.
ՀԱՇՎԱՌԵԼ, բ. (հաշվի առնել) take into consideration/account; (հաշվառք կատարել) take account (of).
ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ } գ. calculation, accounting;
ՀԱՇՎԱՌՔ } (ապրանքի) stock-taking; ◊ **~ կատարել** take stock (of).
ՀԱՇՎԱՐԿ, գ. calculation, accounting; ◊ **արժեքի ~** cost accounting; **տնտեսական ~** non-financing by the state, self-supporting, operation on a profitable basis.
ՀԱՇՎԱՐԿԵԼ, բ. calculate, compute.
ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ, ա. calculation, computation; *տեխ.* (նախագծային, նախատեսած) rated, calculated, design; (վճարային) pay, accounts; ◊ **~ արագություն** rated speed; **~ բալանս** balance of payment; **~ գրքույկ** pay-book; **~ հզորություն** rated capacity; **~ մեծություն** rating; **~ սխալ** error in computation; **~ ցուցակ** pay-roll, pay-sheet.

ՀԱՇՎԵԳՐԵԼ, բ. include; (ցուցակում) enter, put on the list.
ՀԱՇՎԵԳՐՎԵԼ, բ. join, enter.
ՀԱՇՎԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. (հաստիքի մեջ)
ՀԱՇՎԵԳՐՈՒՄ } inclusion in the staff; (բանակում) enrolment, enlisting.
ՀԱՇՎԵԳՐՔՈՒՅԿ, գ. pay-book.
ՀԱՇՎԵԹԵՐԹ, գ. pay-list, pay-roll.
ՀԱՇՎԵԼ, բ. count, compute; (համարել) consider, think, reckon, regard; ◊ **մտքում ~** do mental arithmetic; **չ~ած** not counting; **օրերը՝ ժամերը ~ած են** days are numbered; **~ած օրեր՝ րոպեներ են մնացել** one can count the days/minutes (until); **աստղերը ~** dream, be dreaming; **ճանճեր ~** idle, loaf.
ՀԱՇՎԵԼԻ, ա. countable.
ՀԱՇՎԵԿՇԻՌ, գ. *տնտ.* balance.
ՀԱՇՎԵԿՇՌԱՅԻՆ, ա. balance; ◊ **~ հաշվետվություն** balance-sheet; **~ արժեք** book value.
ՀԱՇՎԵԿՇՌԵԼ, բ. balance.
ՀԱՇՎԵՀԱՄԱՐ, գ. inventory; (բնակչության) census; ◊ **բնակչության ընդհանուր ~** general census of the population; *ֆին.* current account.
ՀԱՇՎԵՀԱՐԴԱՐ, գ. calculation, estimate, reckoning, *փխբ.* (հատուցում) retribution, requital; ◊ **~ տեսնել** settle a score with sb, square accounts with sb.
ՀԱՇՎԵՄԱՏՅԱՆ, գ. account-book.
ՀԱՇՎԵՄՆԱՑԱՐԴ, գ. balance.
ՀԱՇՎԵՆԿԱՏ, ա. (հաշվով չարժվող) economical; (հանգամանքները հաշվի առնող) prudent, calculating.
ՀԱՇՎԵՆԿԱՏՈՐԵՆ, մ. (խնայողաբար) economically, sparingly; (հաշվի առնելով հանգամանքները) prudently; ◊ **~ ապրել** live economically/sparingly.
ՀԱՇՎԵՆԿԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. economy, thrift.
ՀԱՇՎԵՊԱԿԱՍՈՐԴ, գ. deficit, lack, shortage.
ՀԱՇՎԵՍԽԱԼ, գ. error (in reckoning/counting), miscalculation.
ՀԱՇՎԵՏԱԽՏԱԿ, գ. (ցուցակ) table; (աշխատանքի վայրում) time-board.
ՀԱՇՎԵՏԱՐ, գ. accountant, accounts/ledger clerk.
ՀԱՇՎԵՏԱՐԻ, գ. *ֆին.* financial/fiscal year; (ընթացիկ տարի) the current/present period/year, year/period under review.
ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. book-keeping.
ՀԱՇՎԵՏՎԱԿԱՆ, ա. report; (ընթացիկ) current, accountable.
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. account, statement, report; ◊ **ֆինանսական ~** financial statement; **որևէ մեկին ~ տալ** give/render an account to sb of sth, report to sb on sth; **ինքն իրեն ~ տալ** be aware (of, that, how), realize (that).
ՀԱՇՎԵՏՈՒ, ա., գ. of account; *ֆին.* accountable; ◊ **~ ժամանակաշրջան** accounting period, period under review; (ընթացիկ) the current period.
ՀԱՇՎԵՔԱՆՈՆ, գ. slide-rule.
ՀԱՇՎԵՔԱՐՏ, գ. account card.
ՀԱՇՎԻՉ, գ. counter; ◊ **էլեկտրական ~** meter; **~ մեքենա** calculator.
ՀԱՃՏ, ա. propitious, reconciled, peaceful.
ՀԱՃՏԱԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. easy disposition.
ՀԱՃՏԱԿՅԱՑ, ա. easy to live with/to get on with, easy-going.
ՀԱՃՏԱՍԵՐ, ա. peaceable, peace-loving.
ՀԱՃՏԱՐԱՐ, 1. ա. conciliatory, pacificatory; 2. գ. conciliator, arbitrator, peace-maker; **~ դատավոր** Justice of the Peace (J. P.), magistrate.
ՀԱՃՏԵՑՆԵԼ, բ. reconcile, pacify, propitiate.
ՀԱՃՏԵՑՈՒՄ, գ. reconciliation; (հայացքների) conciliation.
ՀԱՃՏԵՑՈՒՄՆԻՉ, ա. conciliatory, pacificatory, peace-making.
ՀԱՃՏՎԵԼ, բ. conciliate, be pacified, be friendly again.
ՀԱՃՏՎՈՂԱԿԱՆ, ա. conciliatory, compromising; ◊ **~ քաղաքականություն** policy of compromise.
ՀԱՃՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conciliatoriness, spirit of compromise/appeasement.
ՀԱՃՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conciliation, propitiation; (խաղաղություն) peace; ◊ **~ առաջարկել ~թյան ձեռք մեկնել** offer peace; **~ կնքել** make/conclude (a) peace.
ՀԱՉԵԼ, բ. bark, bay; *փխբ.* (չարախոսել) talk scandal; ◊ *ասգ.* **չուը կ~ի, քարավանը կքոչի** that is idle talk, do not mind it.
ՀԱՉԵՑՆԵԼ, բ. make bark/bay; *փխբ.* make talk scandal.
ՀԱՉՈՑ, գ. bark, barking, bay, baying.
ՀԱՊԱ, ծ. now! now then! come!
ՀԱՊԱԼԱՍ, գ. red bilberry, cowberry.
ՀԱՊԱԼԱՍ(ԵՆ)Ի, գ. (թուփը) red bilberry.
ՀԱՊԱՂԵԼ, բ. linger; (ուշանալ, հետ ընկնել) lag behind, be slow (in), delay; ◊ **ոչ մի րոպե չ~ով** without losing a moment, at once.
ՀԱՊԱՂՈՒՄ, գ. delay; (դանդաղեցում) deceleration; (ընթացքը) slowing down; ◊ **առանց ~ման** without delay, immediately, at once.
ՀԱՊԱՎԵԼ, բ. abbreviate.
ՀԱՊԱՎՈՒՄ, գ. abbreviation.
ՀԱՊԵՊ, 1. ա. hasty, hurried; 2. մ. hurriedly, hastily, in a hurry.
ՀԱՊԵՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. haste, hurry, precipitation.
ՀԱՊՇՏՊ, մ. hastily, in a haste/a hurry.
ՀԱՋՈՂ, 1. ա. successful; (լավ) good, felicitous; 2. մ. successfully, well; ◊ **~ կերպով** with success, very well; **~ թարգմանություն** good translation.
ՀԱՋՈՂԱԿ, ա. lucky, successful.

ՀԱՋՈՂԵՑՆԵԼ, բ. put right, adjust; (կազմակերպել) arrange, organize.

ՀԱՋՈՂՎԵԼ, բ. turn out well, work well, be a success; (գլուխ գալ) manage, succeed.

ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good luck, success, stroke/piece of luck, good fortune; (ուսման՝ աշխատանքի մեջ) progress; ◊ **~ներ և ան~ներ** ups and downs; **~** good luck! farewell! good bye!

ՀԱՋՈՐԴ, 1. ա. next, following; 2. գ. (հետնորդ) successor; *եկեղ.* (առաջնորդի փոխանորդ) vicar, suffragan; ◊ **~ անգամ** next time; (կանչ) **~ը** next (please)!

ՀԱՋՈՐԴԱԲԱՐ, մ. in turn, by turns; (իրար հետևից եկող) successively.

ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆ, ա. consecutive, successive; ordinal; ◊ **~ համար** ordinal number.

ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. succession, sequence; ◊ **խիստ ~թյամբ** in strict succession/sequence.

ՀԱՋՈՐԴԵԼ, բ. (հետևել) follow, go after; (մեկին հաջորդ դառնալ) come next (to), replace, take sb's place.

ՀԱՋՈՐԴՈՒՄ, գ. succession, continuity.

ՀԱՒԱՉԱԼԻ } ա. (վշտալի) sorrowful,
ՀԱՒԱՉԱԼԻՑ } mournful, doleful; (ողբալից) moaning, groaning.

ՀԱՒԱՉԱՆՔ, գ. moan, groan.

ՀԱՒԱՉԵԼ, բ. moan, groan, heave sighs, sigh for grief.

ՀԱՒԵԼ, բ. fix (one's) eyes (on), stare (at); ◊ **հայացքը ~** fix one's gaze on sb, stare at sb.

ՀԱՒԵՆԵԼ, բ. rise again/from the dead; *փխբ.* (վերածնվել) revive.

ՀԱՒԵՆՈՒՄ, գ. *փխբ.* (վերածնում) revival.

ՀԱՒԱՍ, ա. (չափահաս) mature; (հասուն) ripe.

ՀԱՍԱԿ, գ. (տարիք) age; (բարձրություն) height; ◊ **բարձր ~** large stature; **~ով մեկ** full length; **կանգնել ~ով մեկ** stand upright, stand up straight; **~ առնել** be getting on (in years), be elderly; **~ նետել՝ գցել** grow.

ՀԱՍԱԿԱԿԻՑ, գ. (of) the same age.

ՀԱՍԱԿԱՎՈՐ, ա. elderly, old.

ՀԱՍԱՆԵԼԻ, ա. reachable, accessible, open, within reach.

ՀԱՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accessibility; (օգտագործման համար) availability; (հասկանալու համար) simplicity; (գների մատչի) moderateness.

ՀԱՍԱՆԵԼԻՔ, ա., գ. due (to); ◊ **նրան ~ դրամը** money due to him; **~ը ստանալ** receive one's due.

ՀԱՍԱՐԱԿ, ա. (սովորական) common, ordinary, usual; (պարզ, հասկանալի) simple; (համեստ) plain, simple; ◊ *քեր.* **~ անուն** common noun.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* popular speech, common parlance.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. social science.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԾ, գ. equator.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԾԱՅԻՆ, ա. equatorial.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ, ա. public; ◊ **~ խումբ** social group; **~ կապեր** public relations; **~ ծառայություններ** public services; **~ կազմակերպություն** non-govermental organization: NGO, public organization; **~ կարծիք** public opinion; **~ վայր** public place.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իմք.* community, public; ◊ **լայն ~** general/broad public, public at large.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՆԱԼ, բ. get simplified.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՐԳ, գ. social system.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ, ա. public; ◊ **~ տուն** brothel, house of prostitution; *ամ.* parlor house.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՑՆԵԼ, բ. simplify.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՑՈՒՄ, գ. simplification.

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. society; (ընկերակցություն) company; (համայնք) community; **~ շերտավորում** social class stratification.

ՀԱՍԿ, գ. ear, spike, ear of grain/corn; ◊ **ցորենի ~** wheat-ear; **~ բռնել** ear, form ears.

ՀԱՍԿԱԿԱԼԵԼ, բ. ear, form ears.

ՀԱՍԿԱՆԱԼ, բ. understand, see; (ըմբռնել, գլխի ընկնել, կռահել) conceive, comprehend; (գիտակցել) realize; (գիտակ լինել, գնահատել) be a good judge (of); ◊ **սխալ ~** misunderstand, mistake; **լավ ~ արվեստ՝ երաժշտություն** be a good judge of music/art.

ՀԱՍԿԱՆԱԼԻ, ա. comprehensible, intelligible, understandable; (պարզ) clear; ◊ **~ է** it is clear; (անշուշտ, իհարկե) naturally, of course, sure.

ՀԱՍԿԱՆԱԼԻՈՐԵՆ, մ. intelligibly, comprehensibly, perspicuously; (պարզ ձևով) plainly.

ՀԱՍԿԱՆԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intelligibility, comprehensibility, perspicuity; (պարզություն) clearness, plainness.

ՀԱՍԿԱՇԱՏ, ա. eared, full of ears.

ՀԱՍԿԱՎՈՐ, ա. eared; ◊ **~ մշակաբույսեր** cereals, grain crops.

ՀԱՍԿԱՑՆԵԼ, բ. explain (sth to sb), make sb see/understand sth, make it clear for/to sb.

ՀԱՍԿԱՑՈՂ, ա. clever, bright, sensible, intelligent; *փխբ.* (կարեկից) sympathizing.

ՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ըմբռնում, գաղափար) idea, notion, concept; (հասկանալու կարողություն) understanding, comprehension.

ՀԱՍԿԱՑՎԵԼ, բ. be implied/meant/understood.

ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փիլ.* conception.

ՀԱՍՄԻԿ, գ. *բոտ.* jasmine, jessamine.

ՀԱՍՆԵԼ, բ. (գալ, ժամանել) come, get (to), arrive; (արագ գալ, մոտենալ) reach; (հասունանալ, պտուղը) ripen; (չափահաս դառնալ) become adult, mature; (մի բանի տիրապետել)

attain, achieve, gain; (հավասարվել) catch up (with), overtake; (վիճակվել) fall to one's lot; ◊ **իրենը իրեն ~** be tired out/exhausted; (բարոյապես) be worried to death; **մեկին ~** (հավասարվել) overtake, catch up with sb; (օգնել) help sb; հասե՛ք help! **վրա ~** (հանկարծ գալ) appear/come suddenly; (հարձակվել) attack; **մինչև այստեղս կոկորդս է ~** I'm sick and tired (of it), I can't stand/endure/bear (it) (any longer).

ՀԱՍՊԻՍ, գ. *հնք.* heliotrope; (բանկարժեք քար) jasper.

ՀԱՍ, ա. thick; (մարդու մասին) stout, fat, corpulent; (գործվածք) heavy; ◊ **~ աղիք** large intestine; **~ գորգ** heavy/thick carpet; **~ լար** heavy-gauge wire; **~ ձայն** rich/deep voice; **~ շերտ** thick layer.

ՀԱՍԱԲԱԶՈՒԿ, ա. strong-armed, robust.

ՀԱՍԱԲԵԿ, ա. (մարդու մասին) with a long moustache, (thick) moustached; (կենդանու մասին) whiskered.

ՀԱՍԱԳԼՈՒԽ, 1. ա. thick-headed; 2. գ. blockhead, dunderhead; ◊ **~ մարդ** numskull.

ՀԱՍԱԹԻԿՈՒՆՔ, ա. broad-shouldered.

ՀԱՍԱԿԱՇԻ, ա. *կենդ.* pachydermatous; (մի րդ կն) thick-skinned; *փխբ.* (մարդու մասին. լկտի, անամոթ, հանդուգն, անպատկառ) thick-skinned, insensitive, impudent, insolent.

ՀԱՍԱԿԱՄՈՒՅՑ, ա. strongly built/constructed, durable; (ամուր) solid, firm; ◊ **~ հիմք** stable foundation.

ՀԱՍԱԿԵԼԵՎ, ա. thick-skinned.

ՀԱՍԱԿԱՊ, ա. obstinate, stubborn.

ՀԱՍԱԿԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obstinacy, stubborness.

ՀԱՍԱՀԻՄՆ, ա. fundamental; (պինդ) solid; (դիմացկուն) substantial, durable.

ՀԱՍԱՂԻ(Ք), գ. *կգմխս.* large intestine.

ՀԱՍԱՄԱՇԿ, ա. *կենդ.* pachydermatous; (մրգի մասին) thick-skinned; *փխբ.* (մարդու մասին) thick-skinned; (անզգա, ոչ զգայուն) unfeeling, insensitive, case-hardened; ◊ **~ կենդանի** pachyderm.

ՀԱՍԱՄԱՐՄՆ, ա. fat, stout, corpulent.

ՀԱՍԱՄԻՒԹ, ա. *գռհկ.* bull-faced, fat-faced.

ՀԱՍԱՆԱԼ, բ. thicken, become thicker; (գիրանալ) grow fat/stout, put on flesh, gain weight.

ՀԱՍԱՇՐԹՈՒՆՔ } ա. thick-lipped.
ՀԱՍԱՇՈՒՐԹ }

ՀԱՍԱՋԻԼ, ա. **sinewy, stringy**; *փխբ.* (դիմացկուն) wiry; ◊ **~ ձեռքեր** sinewy/knotty hands.

ՀԱՍԱՎԻԶ, ա. thick-necked.

ՀԱՍԱՎՈՒՆ, ա. stoutish, rather stout; (բմբլիկ) plumpish, rather plump.

ՀԱՍԱՍ, 1. ա. (պինդ, ամուր) firm, hard, strong; (անդրդվելի) firm, steadfast; (մնայուն, տևական) fixed, stable; (ստույգ, ճիշտ) trustworthy, exact, sure; 2. մ. exactly, precisely; (անպայմանո) definitely, certainly.

ՀԱՍԱՍԱԿԱՎՃ, ա. fixed. **~ հարկ** lump-sum tax; **~ ունեցվածք** fixed/capital assets; **~ տեղ** fixed spot.

ՀԱՍԱՍԱԿԱՄ, ա. inflexible, unbending; (խնդրանքի կմ հանդեպ) adamant, inexorable.

ՀԱՍԱՍԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inflexibility, inexorability.

ՀԱՍԱՍԱԿԱՆ, ա. (հաստատող) affirmative; (դրական) positive; ◊ *քեր.* **~ նախադասություն** affirmative sentence.

ՀԱՍԱՍԱՊԵՍ, մ. solidly, firmly.

ՀԱՍԱՍԱՏԻՊ, ա. stereotype.

ՀԱՍԱՍԱՔԱՅԼ, մ. with resolute step.

ՀԱՍԱՍԵԼ, բ. affirm, maintain, assert, ascertain; (հավանություն տալ) support, endorse; (ամրացնել) strengthen, consolidate; (ապացուցել) witness, testify; (պայմանագիրը) ratify, confirm; (կտակը) prove; ◊ **անձը ~** identify sb, prove sb's identity; **բնակություն ~** settle (down); **դիվանագիտական հարաբերություններ ~** establish diplomatic relations; **կապ ~** get in touch (with), establish (a) connection (with); *ռզմ.* establish communication (with); **կարգ ~** establish order; **ստորագրությունը ~** witness a signature; **փաստը ~** certify a fact.

ՀԱՍԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ամրություն, պինդություն) solidity, firmness, durability; (հաստատ ստույգ լինելը) rightness, correctness, stability; (հիմնարկություն) establishment, institution; ◊ **ուսումնական ~** educational institution.

ՀԱՍԱՍՈՒՄ, գ. affirmation, endorsement, assertion; ◊ **ի ~ն** in witness of.

ՀԱՍԱՍՈՒՆ, ա. solid, firm; (անփոփոխ, կայուն) fixed, stable, constant, permanent, invariable; (վճռական, անդրդվելի) certain, sure; inflexible, unbending.

ՀԱՍԱՑՆԵԼ, բ. thicken, make thicker; *խսկց.* make look fat(ter).

ՀԱՍԱՑՈՒՄ, գ. thickening.

ՀԱՍԱՓՈՐ, ա. *գռհկ.* pot-bellied, *խսկց.* (հաստահատոր) bulky, voluminous.

ՀԱՍՏԻՔ, գ. staff, establishment; post, position; ◊ **~ի կրճատում** reduction of the staff.

ՀԱՍՏԻՔԱՅԻՆ, ա. regular, on the staff list; ◊ **~ պաշտոն** regular post/appointment; **~ աշխատող** member of the staff, permanent employee.

ՀԱՍՈՏՆ(ԱՆԻ), ա. thick-legged.

ՀԱՍՈՑ, գ. machine-tool, machine; ◊ **աստաղաձագործական ~** joiner's bench; **գործող ~** (weaving) loom; **խառատի ~** lathe; **տպագրական ~** printing-press; **ֆրեզերային ~** milling machine.

ՀԱՍՏՈՑԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. machine-tool; ◊ **~ արդյունաբերություն** machine-tool industry.
ՀԱՍՏՈՑԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. machine-tool construction.
ՀԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thickness; (գիրություն) stoutness, corpulence.
ՀԱՍՑԵ, գ. address; ◊ **սխալ ~ով** to the wrong address, at the wrong door, to the wrong quarter, mistakenly; **մեկի ~ին** about/concerning sb.
ՀԱՍՑԵԱԳԻՐՔ, գ. directory.
ՀԱՍՑԵԱԳՐԵԼ, բ. address, direct.
ՀԱՍՑԵԱԳՐՈՂ, գ. sender, addresser, addressor.
ՀԱՍՑԵԱՍՏԼԱՆ, գ. address bureau.
ՀԱՍՑԵ(Ա)ՏԵՐ, գ. addressee.
ՀԱՍՑԵԱՑՈՒՑԱԿ, գ. (փոստով) mailing list.
ՀԱՍՑՆԵԼ, բ. lead (as far as, to); (ուղեկցել) accompany, convoy, take; (աճեցնել) grow, raise, cultivate; (մեծացնել) rear, bring up, raise; (հարվածել) strike, deal/deliver a blow; (ժամանակին կատարել) manage; ◊ **վնաս ~** cause/do damage/harm (to); **վիրավորանք ~** insult; **ծայրը ծայրին ~** make both ends meet.
ՀԱՍԱԿ, ա. competent; ◊ **~ լինել** be competent.
ՀԱՍԱԿԱԲԵՐ, ա. profitable, paying, lucrative, remunerative; ◊ **~ ձեռնարկություն** paying concern.
ՀԱՍԱԿԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. profitableness, lucrativeness.
ՀԱՍԱՀՔ, գ. *տնտ.* revenue; (եկամուտ) profit, income return; *հշվպ.* (մուտք) entry; (դրամական) receipt.
ՀԱՍԱՆ, ա. (չափահաս) mature, grown up; (հասած) ripe; *փխբ.* (խելահաս) mellow.
ՀԱՍԱՆԱՆԱԼ, բ. ripen, mature.
ՀԱՍԱՆԱՑՈՒՄ, գ. ripening; (չափահաս դառնալը) coming of age.
ՀԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ripeness; (չափահասություն) maturity, coming of age.
ՀԱՎ, գ. hen; ◊ **թրջված ~** wretched, pitiful, miserable; *խսկց.* **~ի խելք** chicken brain; **~ի հիշողություն ունենալ** have a memory like a sieve; *խսկց.* **եփած ~ի ծիծաղը կգա** enough to make a cat laugh, it is the laughing-stock of the whole world.
ՀԱՎԱԲՈՒԾԱՐԱՆ, գ. poultry farm.
ՀԱՎԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poultry-breeding.
ՀԱՎԱՐՈՒՆ, գ. hen-coop, hen-house.
ՀԱՎԱԹԱՌ, գ. roost, perch.
ՀԱՎԱԼՈՒՆ(ԻԿ), գ. *կենդ.* pelican.
ՀԱՎԱԼՈՒՍ, գ. cock-crow, day-break.
ՀԱՎԱԿՆԵԼ, բ. pretend (on), lay claim (to), put in/have a claim (on).
ՀԱՎԱԿՆՈՏ, ա. pretentious, affected.
ՀԱՎԱԿՆՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pretentiousness, affectation.
ՀԱՎԱԿՆՈՐԴ, գ. pretender (to), claimant (upon), aspirant (to); ◊ **պրեզիդենտի նախագահի պաշտոնի ~ներ** presidential aspirants.
ՀԱՎԱԿՈՒԼ, գ. *կենդ.* buzzard, hawk.
ՀԱՎԱՄՐԳԻ, գ. *բսբ.* heather.
ՀԱՎԱՆԱԲԱՐ, *տե՛ս* ՀԱՎԱՆՈՐԵՆ:
ՀԱՎԱՆԱԿԱՆ, ա. probable, likely.
ՀԱՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. probability, likelihood; ◊ **~թյան տեսություն** theory of probability; **ամենայն ~թյամբ** in all probability/likelihood, most probably/likely.
ՀԱՎԱՆԳ, գ. mortar.
ՀԱՎԱՆԳԱԿՈՒԹ, գ. pestle, stamper.
ՀԱՎԱՆԵԼ, բ. (դուրը գալ) like, be pleased (with); (հավանություն հայտնել՝ տալ) approve; **~ելու դեպքում** on approval.
ՀԱՎԱՆՈՂԱԿԱՆ, մ. approving.
ՀԱՎԱՆՈՐԵՆ, մ. perhaps, probably, likely.
ՀԱՎԱՆՈՑ, գ. hen-coop, hen-house, hen-roost.
ՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. approve; ◊ **~ տալ** approve; **մեկի ~թյանը արժանանալ** meet with sb's approval.
ՀԱՎԱՊՈՒՐ, գ. chicken-broth.
ՀԱՎԱՍԱՐ, ա. equal; (համանման) similar; (հարթ) flat, even; ◊ **~ աչքով նայել** make no distinctions between, not to discriminate (between); **հողին գետնին ~ անել՝ դարձնել** raze to the ground.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԳԻՆ, ա. equivalent, of equal worth/value; ◊ **~ ապրանքներ** commodities of equal worth.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԳԱՍ, ա. just; ◊ **վճիռ** just sentence; **~ դատավոր** impartial/fair judge.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԳԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. justice.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԺԻՔ, ա. equivalent.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԿԻՑ, գ. equal; ◊ **~ չլինել** not be one's equal, not be a match for sb.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇԻՌ, ա. equilibrated, balanced.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇԻՌԵԼ, բ. equilibrate, poise.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇԻՌՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. steadiness, even temper.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇԻՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. equilibrium, balance, equipoise; *փխբ.* (սառնարյունություն) steadiness, even temper.
ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՈՂՄ, ա. equilateral; ◊ **~ եռանկյուն** equilateral triangle.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՉԱՓ, ա. isometric, equigraphic; *մաթ.* equivalent.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՆԿՅՈՒՆ, ա. equiangular; ◊ **~ եռանկյուն** equiangular triangle.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՆՇԱՆԱԿ, ա. equivalent, equipollent.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՉԱՓ, 1. ա. even; *ֆիզ.* uniform; 2. մ. evenly; *ֆիզ.* uniformly; ◊ **~ արագացում** uniform acceleration; **~ բաժանում** even distribution; **~ դանդաղեցում** uniform deceleration; **~ զարգացում** even development; *ֆիզ.* **~ շարժում** uniform motion/velocity.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. evenness, uniformity.

ՀԱՎԱՍԱՐԱՊԵՍ, մ. in equal parts/portions, equally; (նմանապես) as well as, likewise.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՋԵՐՄ, ա. *ֆիզ.* isothermal; ◊ **~ վագոն** refrigerator car.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՍՐՈՒՆ(Ք), ա. *մաթ.* isosceles; ◊ **~ եռանկյուն** isosceles triangle.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՐ(ԱԿԱՆ), ա., գ. *պատմ.* leveller.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՐԺԵՔ, ա. of equal worth/value, equivalent.
ՀԱՎԱՍԱՐԱՔԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. equal quantity.
ՀԱՎԱՍԱՐԵՑՆԵԼ, բ. equalize, level.
ՀԱՎԱՍԱՐԵՑՈՒՄ, գ. equalization.
ՀԱՎԱՍԱՐՎԵԼ, բ. get/become equal, be equalized.
ՀԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. equality; ◊ **~ օրենքի առաջ** equality before the law/in the eyes of the law; *մաթ.* **~ի նշան** equals sign.
ՀԱՎԱՍԱՐՈՒՄ, գ. equalization; *մաթ.* equation; ◊ **երկու անհայտով ~** equation with two unknown quantities; **քառակուսի ~** quadratic (equation).
ՀԱՎԱՍՏԱԳԻՐ, գ. certificate; ◊ **անձը հաստատող ~** identity/identification card; **~ տալ** give a certificate; **վնասվածության ~** certificate of damage; **ավանդի ~** certificate of deposit; **ապահովագրման ~** certificate of insurance; **ծագման ~** certificate of origin.
ՀԱՎԱՍՏԱԳՐԵԼ, բ. certify, attest, notarize.
ՀԱՎԱՍՏԱԳՐՎԵԼ, բ. ascertain, make sure (of), make certain (that).
ՀԱՎԱՍՏԵԼ, բ. witness, testify; ◊ **իսկությունը ~** authenticate.
ՀԱՎԱՍՏԻ, 1. ա. trustworthy; (ձեռագրեր, վկայաթղթեր ևն) authentic; 2. մ. for certain/sure; ◊ **~ աղբյուրներ** reliable sources.
ՀԱՎԱՍՏԻՑՆԵԼ, բ. assure (of), make believe (that).
ՀԱՎԱՍՏԻՑՈՒՄ, գ. assurance; verification; (հանդիսավոր կերպով) protestation.
ՀԱՎԱՍՏԻՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԱՎԱՍՏԻՔ** } գ. positive statement, assertion, assurance; (հանդիսավոր հավաստիացում) protestation; ◊ **(ընդունեցեք) հարգանացս ~ը** my compliments!
ՀԱՎԱՏ, գ. faith, belief; (կրոնական դավանանք) religion, religious beliefs; (վստահություն) trust, faith; ◊ **կույր ~** blind/implicit faith; **~ ապագայի նկատմամբ** faith/confidence in the future; **~ ընծայել** believe, trust; **~ով ընդունել** take on trust; **~ի գալ** come to believe (in); *կրոն.* **~ո հանգանակ** credo; **~ս վկա** God be my witness, (only) God knows.
ՀԱՎԱՏԱԼ, բ. believe, have faith (in); (վստահել) trust; (վստահ լինել) be sure/positive; ◊ **ինչ-որ բանի ~** give credence (to sth); **մեկին ~** confide (in) sb; **(մեկին) կուրորեն ~** put absolute trust in sb, have implicit faith in sb; *խսկց.* swear by sb; **չ~** distrust (sb); **ականջներին այբերին չ~** not to believe one's ears/eyes; **կ~ք թե ոչ** believe it or not; **կ~ս** would you believe it!
ՀԱՎԱՏԱԼԻ, ա. probable, likely.
ՀԱՎԱՏԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. probability, likelihood.
ՀԱՎԱՏԱԼՔ, գ. *կրոն.* (հավատ) belief, religious beliefs, creed; (սնահավատություն) popular belief, superstition.
ՀԱՎԱՏԱՄՔ, գ. *եկեղ.* credo, creed.
ՀԱՎԱՏԱՐԻՄ, ա. loyal (to), faithful (to), true (to); (վստահելի, հուսալի) trustworthy, reliable; (նվիրված) devoted (to) staunch; ◊ **~ ընկեր** devoted/staunch/faithful friend; **~ ծառայել** serve sb faithfuly/loyally/with fidelity; **իր խոսքին ~** as good as one's word; **իր համոզմունքներին ~** true to one's convictions/principles.
ՀԱՎԱՏԱՐՄԱՔԱՐ, մ. faithfully, truly; (վստահելով) loyally.
ՀԱՎԱՏԱՐԱԳԻՐ, գ. warrant, power of attorney, trust-deed; *դվնգ.* credentials.
ՀԱՎԱՏԱՐԱԳՐԵԼ, բ. *ֆին., դվնգ.* accredit.
ՀԱՎԱՏԱՐԱԳՐՈՒՄ, գ. accreditation, trust.
ՀԱՎԱՏԱՐՄԱՏԱՐ, գ. confidential person/agent, attorney; (լիազոր) proxy; ◊ **գործերի ~** chargé d'affaires, *ֆր.*; (կատարող գործիչ) agent.
ՀԱՎԱՏԱՐՄԱՏՈՒ, գ. *իրավ.* principal (in relation to agent etc.).
ՀԱՎԱՏԱՐՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. faithfulness, loyalty; (նվիրվածություն) devotion, fidelity; (կայունություն, հաստատուն լինելը) constancy.
ՀԱՎԱՏԱՑՅԱԼ, 1. գ. believer; 2. ա. religious, devout, pious.
ՀԱՎԱՏԱՑՆԵԼ, բ. assure (of), make believe (that); (համոզել) convince, persuade, try to convince/persuade.
ՀԱՎԱՏԱՓՈԽ, գ. *կրոն.* apostate.
ՀԱՎԱՏԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. apostasy.
ՀԱՎԱՏԱՔՆՆԱԿԱՆ, ա. inquisitorial.
ՀԱՎԱՏԱՔՆՆԻՉ, գ. inquisitor.
ՀԱՎԱՏԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inquisition, the Inquisition.
ՀԱՎԱՏՉԵՔ, գ. *հնց.* advance, deposition (money).
ՀԱՎԱՏՈՒՐԱՑ, գ. apostate.
ՀԱՎԱՏՈՒՐԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. apostasy.
ՀԱՎԱՐ, գ. *բրբ.* a call for help; ◊ **~ կանչել** shout/call for help; **~ին հասնել** come at sb's call; **~ help!**
ՀԱՎԱՔ, 1. գ. (ժողով, հավաքույթ) assemblage, gathering; 2. ա. (զուսպ) restrained, reserved; (խոսքի մեջ) discreet, reserved.
ՀԱՎԱՔԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *տրամբ.* syllogism.
ՀԱՎԱՔԱԳՆԵԼ, բ. buy up; (գինը բարձրացնելու նպատակով) corner.

ՀԱՎԱՔԱԳՆՈՐԴ, գ. buyer-up.
ՀԱՎԱՔԱԳՆՈՒՄ, գ. buying up (of).
ՀԱՎԱՔԱԳՐԵԼ, բ. recruit; *փխբ.* win over to one's side.
ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄ } գ. recruitment,
ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } recruiting.
ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ, գ. collection; (ժողովածու. պատմվածքների՝ հոդվածների) collected stories/articles.
ՀԱՎԱՔԱԿԱՅԱՆ, գ. assembly point/place.
ՀԱՎԱՔԱԿԱՆ, ա. (խմբական) collective; (տարբեր սեռերից) combined; ◊ *քեր.* ~ **գոյական** collective noun; *մարզ.* ~ **թիմ** combined/representative team; **երկրի** ~ **թիմ** national team; *գրկ.* ~ **կերպար** collective type; ~ **պայմանագիր** collective agreement.
ՀԱՎԱՔԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. collectively.
ՀԱՎԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. collectivity.
ՀԱՎԱՔԱՎԱՅՐ } գ. assembly place/
ՀԱՎԱՔԱՏԵՂԻ(Ի) } point, post.
ՀԱՎԱՔԱՐԱՐ(ՈՒՀԻ), գ. (հիմնարկում) cleaner; (հյուրանոցում) maid, charwoman, charlady.
ՀԱՎԱՔԵԼ, բ. (ժողովել) gather (together), collect; (գործ, հարկ) raise; (քաղել. բերք՝ պտուղ) gather, pick; (մասերը միացնել. մեքենայի՝ սարքի) assemble; (գրի առնել) collect, compile; (կարգի բերել) tidy (up), do; ◊ **ինքն իրեն** ~ pull oneself together; **հարկեր** ~ raise taxes; **մեկին բուռը** ~ take sb in hand.
ՀԱՎԱՔԻՉ, գ. gatherer, collector, compiler.
ՀԱՎԱՔՈՎԻ, ա. collapsible, combined; ◊ ~ **տներ** prefabricated houses; ~ **աթոռ** collapsible/folding chair.
ՀԱՎԱՔՎԵԼ, բ. gather (together), assemble.
ՀԱՎԱՔՈՒՅԹ, գ. meeting, gathering; (երեկույթ) party, soirée, *ֆր.*, evening party; *խսկց.* get-together; ◊ **գրական** ~ literary evening/soirée; **հիշատակի** ~ memorial/commemorative meeting.
ՀԱՎԵԼԱԳԻՐ, գ. addition; (նամակում) postscript (P.S.); *իրավ.* (կտակի) codicil.
ՀԱՎԵԼԱԿԱՆ, ա. additional, surplus.
ՀԱՎԵԼԱՄԱՍ, գ. addition; (լրացում, ավելացում) supplement, increase, rise.
ՀԱՎԵԼԱՎՃԱՐ, գ. *տնտ.* merit bonus, merit pay; additional payment, premium, supplement; (փոխադրամիջոցի) excess fare, supplement; ◊ ~**ով նամակ** under-stamped letter.
ՀԱՎԵԼՅԱԼ, ա. additional, supplementary, extra, surplus; ◊ *տնտ.* ~ **արժեք** surplus value; ~ **աշխատանք** surplus labour; ~ **արդյունք** surplus products; ~ **առաջարկ** excess supply; ~ **պահանջարկ** excess demand; ~ **կարողություն** excess capacity; ~ **շահութահարկ** excess profit tax.
ՀԱՎԵԼՎԱԾ, գ. appendix, supplement, addendum (pl. -da), annex; (նամակի հետ՝ ծրարում) enclosure.
ՀԱՎԵԼՎԱԾԱԲԱՐ, մ. in addition.
ՀԱՎԵԼՎԱԾԱԿԱՆ, ա. supplementary; (լրացուցիչ) additional, extra; (օժանդակ) subsidiary; (լրացնող) complementary.
ՀԱՎԵԼՈՒԿ, գ. surplus, redundancy.
ՀԱՎԵԼՈՒՄ, գ. addition, increase, rise; (լրացում) supplement.
ՀԱՎԵԼԱԳՐԵԼ, բ. add; (գրանցել) attach, register.
ՀԱՎԵՂԵՆ, գ. *հմք.* poultry; (հավի միս) chicken-meat, fowl.
ՀԱՎԵՍ, գ. *բրբ.* wish, inclination, itch (for); ◊ *խսկց.* ~ **է** it's fun; ~ **ունե՞ս** do you want (to)? (do you) fancy?
ՀԱՎԻՏ, մ. always, eternally; (առհավետ) for ever/good; (միշտ, մշտապես) perpetually, everlastingly; (մեկընդմիշտ) once (and) for all/ever.
ՀԱՎԻՐԺ, 1. ա. eternal, everlasting; (անընդհատ) perpetual, endless; 2. մ. always, eternally, for ever; (միշտ, մշտապես) perpetually, everlastingly; ◊ ~ **հիշատակ (մեկին)** may his memory live for ever.
ՀԱՎԻՐԺԱԿԱՆ, ա. eternal, everlasting; (մշտական) perpetual, lasting; ◊ *փիլ.* ~ **նյութ** eternal/permanent matter; ~ **շարժում** perpetual motion; ~ **սառածություն** permafrost; ~ **քաղաք** (Հռոմը) Eternal City.
ՀԱՎԻՐԺԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. perpetuality, perpetuity; (հավիտենականություն) eternity.
ՀԱՎԻՐԺԱՀԱՐՍ, գ. *դիցբ.* nymph, fairy.
ՀԱՎԻՐԺԱՆԱԼ, բ. be perpetuated/immortalized/rendered perpetual.
ՀԱՎԻՐԺԱՊԵՍ } մ. perpetually, perma-
ՀԱՎԻՐԺՈՒՐԵՆ } nently; (մշտապես) everlastingly, forever.
ՀԱՎԻՐԺԱՑՆԵԼ, բ. eternalize, eternize; (հասարակարգը, կարգերը կն) perpetuate; ◊ **անունը** ~ immortalize sb's name; **հիշատակը** ~ perpetuate the memory (of).
ՀԱՎԻՐԺԱՑՎԵԼ, բ. be eternalized/immortalized.
ՀԱՎԻՐԺԱՑՈՒՄ, գ. immortalization; (հասարակարգի, կարգերի կն) perpetuation.
ՀԱՎԻՐԺԵԼ, բ. live/exist/remain/preserve/last for ever.
ՀԱՎԻՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. eternity, perpetuity; ◊ ~**թյան գիրկն անցնել** pass into eternity.
ՀԱՎԻՏԵՆԱԲԱՐ } մ. eternally,
ՀԱՎԻՏԵՆԱՊԵՍ } perpetually,
ՀԱՎԻՏԵՆ(ԱԿԱՆ)ՈՐԵՆ } everlastingly, always.
ՀԱՎԻՏԵՆԱԿԱՆ, ա. eternal, perpetual; (անվերջ, անսահման) endless, without end.
ՀԱՎԻՏԵՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. eternity, perpetuality; ◊ ~ **թվալ** seem an eternity/age.
ՀԱՎԻՏՅԱՆ, մ. eternally, perpetually; ◊ ~**ս հավիտենից** for ever and ever; **հուր** ~ for ever.

ՀԱՎԿԻԹ, գ. egg; ◊ **~ ածել** lay eggs; *փիւք.* **չալ ~ ածել** do sth unusual/extraordinary/out of order.

ՀԱՎԿՈՒՐ, գ. night-blind; *գիտ.* nyctalops.

ՀԱՎԿՈՒՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. night-blindness; *գիտ.* nyctalopia.

ՀԱՎՔ, գ. *հմք.* bird.

ՀԱՏ, գ. (չափի միավոր) piece; (հատիկ. ցորենի՝ ցոռան) grain; (խաղողի) grape; ◊ **գուլպայի փախած ~** a run in a stocking; **երկու ~** two pieces; **~ով** by the piece; **~ով ծախել** sell by the piece; **հոգին կորեկի ~ դարձավ** his heart sank into his boots, he had his heart in his mouth.

ՀԱՏԱԾ, 1. ա. truncated; 2. գ. *մաթ.* sector; *տղփ.* caesura; ◊ **~ կոն՝ բուրգ** truncated cone/pyramid.

ՀԱՏԱԿ, գ. floor; (հուն) bottom; (ծովի ևն) ground; ◊ **գետի ~** river-bed; **~ում** at the bottom; **~ գցել** floor; **~ն ընկղմվել** go to the bottom, sink; **~ին հասնել** touch bottom; **~ի խոզանակ** broom.

ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ, գ. plan, map.

ՀԱՏԱԿԱԳԾԵԼ, բ. plan; (այգու, զբոսայգու) lay out.

ՀԱՏԱԿԱԳԾՈՒՄ, գ. planning, mapping; (այգու, զբոսայգու) layout.

ՀԱՏԱԿԱՅԻՆ, ա. floor, ground.

ՀԱՏԱԿԱՔՈՒՇ, գ. floorpolish.

ՀԱՏԱԿԱՔՐԻՉ, գ. floor polisher.

ՀԱՏԱՊՏՈՒՂ, գ. berry; ◊ **~ հավաքել** gather berries.

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌ, 1. ա. retail; 2. գ. (անձ) retailer, retail-dealer; ◊ **~ ապրանքներ** retail goods; **~ խանութ** retail shop; **~ գին** retail price.

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ } գ. retail trade,
ՀԱՏԱՎԱՃԱՌ } selling by piece.

ՀԱՏԱՎԱՐՁ } գ. piece-rate.
ՀԱՏԱՎՃԱՐ }

ՀԱՏԵԼ, բ. cut; (մասերի բաժանել) divide into groups/parts; (տրամախաչել) cross, intersect; (գծերի՝ ճառագայթի մասին) cut.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ, 1. ա. selected, chosen; *գրք.* analectic; 2. գ. (աշխատությունների) selected works, selection of works; *գրք.* analecta, analects.

ՀԱՏԻԿ, գ. grain; (մանր) granule; ◊ *փիլ.* **ոպիոնալ ~** kernel; *փիւք.* **մի ~** the only one, priceless, beloved; **խելքի ~ չունի** he hasn't a grain of sense/wisdom.

ՀԱՏԻԿԱՅԻՆ, ա. grain, granular; ◊ **~ բույսեր** cereals; **~ կեր** cereal/grain fodder.

ՀԱՏԻԿԱՎՈՐ, ա. grainy, granular; ◊ **~ ձկնկիթ** soft caviar.

ՀԱՏԻԿԱՎՈՐԵԼ, բ. granulate.

ՀԱՏԻՉ, 1. գ. *տեխն.* cutter; (քանդակագործի ևն) chisel; 2. ա. cutting, sharp.

ՀԱՏԿԱՆԻՇ, գ. sign, indication; ◊ **բնորոշ ~** characteristic feature; **էական՝ կայուն ~** attribute; **հիվանդության ~** symptom, feature; **~ ցուցաբերել** show signs; **իբրև ~ ծառայել** be a sign/an indication (of); **ըստ ~ ևշի** on the basis (of).

ՀԱՏԿԱՆՉԱԿԱՆ } ա. (առանձնահատուկ,
ՀԱՏԿԱՆՉԱՅԻՆ } բնորոշ) characteristic, typical; (տարբերակիչ) distinctive; ◊ **~ կողմը** the characteristic feature; **~ է** it is characteristic.

ՀԱՏԿԱՊԵՍ, 1. մ. especially, particularly, specially; 2. վ. (հենց) just, exactly; ◊ **~ այսօր** just/exactly/especially today; **~ ձեզ համար** specially for you; **նա ~ երեկոներն է զբաղված** he is especially busy in the evenings.

ՀԱՏԿԱՑԱԼ, գ. *քեր.* determined.

ՀԱՏԿԱՑՆԵԼ, բ. (տալ, տրամադրել) let, pass, give; (առանձնացնել) earmark (for); (նախատեսել) intend/destine (for); (դրամի մասին) assign (to, for), allocate, appropriate; ◊ **հող ~** allot land/a plot.

ՀԱՏԿԱՑՈՒՄ, գ. assignment, assignation, allotment, appropriation; ◊ **բաժնետոմսերի ~** allocation of shares; **հողի ~** allotting of land; **շենքի ~** allocation of accommodation/premises.

ՀԱՏԿԱՑՈՒՑԻՉ, գ. *քեր.* attribute.

ՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. trait; (առարկաների) property; (անձի) virtue; (տարբեր իմաստներով) quality; ◊ **հոգեկան ~ներ** spiritual/moral qualities.

ՀԱՏ-ՀԱՏ, մ. (մեկ առ մեկ) one by one, one at a time; (հատով) by the piece; (առանձին) separately.

ՀԱՏՆԵԼ, բ. end, finish; (վերջանալ, ավարտվել) come to an end; (ժամկետը, ժամանակը) expire, terminate; (սպառվել) be exhausted.

ՀԱՏՆՈՒՄ, գ. expiration; (սպառում) exhaustion; (ավարտում) termination.

ՀԱՏՈՎ, մ. by the piece.

ՀԱՏՈՐ, գ. volume.

ՀԱՏՈՐԱՆԻ } (միայն թվականի հետ)
ՀԱՏՈՐԱՆՈՑ } ◊ **հինգ ~անի՝ ~անոց** in five volumes.

ՀԱՏՈՐԱՎՈՐ, ա. many-volumed.

ՀԱՏՈՐՈՇ, ա. clear, clear-cut.

ՀԱՏՎԱԾ, գ. piece, sector; *մաթ.* segment; (ընագրի) extract, passage, fragment; (գրքի) section; ◊ **ժամանակի ~** length/period of time; **տարածության ~** length; **ճանապարհի ~** length/section/stretch of road.

ՀԱՏՎԱԾԱԲԱՐ, մ. fragmentary; (մասերով) in parts/pieces.

ՀԱՏՎԱԾԱԿԱՊՂԱՄ, գ. *երկրչ.* prism.

ՀԱՏՎԱԾՎԱՐԵԼ, բ. divide into fragments/parts/pieces, fragmentize, fragment.

ՀԱՏՎԱԾՎԱՐՈՒՄ, գ. fragmentation.

ՀԱՏՎԱԾՔ, գ. section, cut.

ՀԱՏՎԵԼ, բ. be cut; (տրամախաչվել) cross, intersect.

ՀԱՏՈՒ, ա. sharp; *փխբ.* (ազդու, ուժեղ) impressive, imposing; ◊ **~ ձայն** shrill voice; **~ սուր** sharp sword.

ՀԱՏՈՒԿ, 1. ա. (առանձին) special: especial, special; (բնորոշ) peculiar (to), characteristic (of); 2. մ. specially, especially, peculiarly; ◊ **~ ավանդներ** special deposits; *քեր.* **~ անուն** proper name/noun; **~ թղթակից** special correspondent; **~ ծառայություն** special service; **~ հարկ** specific tax; **~ տեղում** in a special place.

ՀԱՏՈՒԿԵՆՏ, ա. not numerous, scanty; (պատահական) occasional.

ՀԱՏՈՒԿՏՈՐ, ա. fragmentary, scrappy.

ՀԱՏՈՒՅՑ, գ. return; *տնտ.* efficiency, output.

ՀԱՏՈՒՅՑԵԼ, բ. pay back, repay, requite, pay (with, for); (վճարելով) pay, compensate (for sth to sb), make up (for sth to sb), recover, indemnify; ◊ **արժանին ~** requite sb according to his deserts; **լավությունը ~** repay sb for his favour/service; **կյանքով ~** pay with one's life; **վատը լավով ~** return/render good for evil.

ՀԱՏՈՒՅՑԵԼԻ, ա. paid, reimbursed; (հատուցման ենթակա) payable, reimbursable.

ՀԱՏՈՒՅՑՈՒՄ, գ. repayment, payment, requital; *տնտ.* consideration; (վճարում) payment, recovery, indemnity; *փխբ.* (արժանի՝ արդարացի պատիժ) retribution, atonement.

ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. relative.

ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. relativity; ◊ **~յան տեսություն** theory of relativity.

ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԻՑ, **ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑԱԿԱՆ** } ա. correlative.

ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. correlation, ratio; ◊ **ուժերի ~** correlation/ratio of forces; *փխբ.* alignment of forces.

ՀԱՐԱԲԵՐԵԼ, բ. bear a relation to sth; (առնչություն ունենալ) have a bearing on sth, concern, have to do (with).

ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. relation, relationship; intercourse; (հաղորդակցում) contact, intercourse; ◊ **անձնական ~ներ** personal contact/relation(ship)s; **արտաքին ~ներ** foreign relations; **բարեկամական ~ներ** friendly relations; **դիվանագիտական ~ներ** diplomatic relations; **ոչ մի ~ չունենալ** have no contact/relation; **սերտ ~ների մեջ լինել** be in close relations.

ՀԱՐԱԴԻՐ, ա. *լեզվ.* juxtapositional.

ՀԱՐԱԴԻՐԵԼ, բ. juxtapose; compare (to, with), confront (with).

ՀԱՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. juxtaposition; (զուգակցում) combination.

ՀԱՐԱԶԱՏ, 1. ա. own; (սեփական, իսկական) genuine, original, authentic; (հայրենական) native; (սիրելի) dear, darling; 2. գ. (ազգական) *հմբ.* relatives, relations, kinsfolk; ◊ **~ երկիր՝ քաղաք** native land/country/city/town; **մերձավոր ~** next of kin; **~ս** my dear/darling.

ՀԱՐԱԶԱՏԱԲԱՐ } մ. like a relative; (սրտագով, ջերմ) warmly, cordially, warm-heartedly; (իսկական) genuinely.
ՀԱՐԱԶԱՏՈՐԵՆ }

ՀԱՐԱԶԱՏԱՆԱԼ, բ. become related (with); (մտերմանալ) become intimate (with), befriend.

ՀԱՐԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. relationship, kinship; (հարաբերությունների մասին) heartiness; ◊ **~ զգալ** feel affection (for).

ՀԱՐԱԿԱՏԱՐ, ա. continuous; ◊ *քեր.* **~ դերբայ** past participle; *քեր.* **~ ներկա** present continuous, progressive present.

ՀԱՐԱԿԻՑ, ա. adjacent, contiguous (to); ◊ **~ դեկուցում** co-lecture, co-report; **~ դեկուցող** co-lecturer, co-reporter.

ՀԱՐԱՀՈՍ, գ. conveyer (belt), production line; ◊ **հավաքման ~** assembly belt/line/conveyer.

ՀԱՐԱՏՈՒՆ, ա. progressing, growing, gaining, increasing; ◊ **~ վերելք** constant/continuous progress/advance/rise; **~ պահանջմունքներ** ever growing/rising requirements/demands.

ՀԱՐԱՎ, գ. south; ◊ **~ում** in the south; **~-արևելք** south-east; **~-արևմուտք** south-west; **դեպի ~, ~ի ուղղությամբ** (turned) southward(s), southbound; **~ գնալ** go south.

ՀԱՐԱՎԱԲՆԱԿ, գ. southerner.

ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ, ա. south, southern; ◊ **~ ափ** south coast; **~ բևեռ** South Pole; **~ կիսագունդ** the Southern hemisphere; **~ քամի** south (wind), southerly wind, souther.

ՀԱՐԱՎԱՑԻ, գ. southerner.

ՀԱՐԱՏԵՎ, ա. long-lasting, long-term, long; (երկարատև) protracted, prolonged.

ՀԱՐԱՏԵՎԵԼ, բ. last, continue; (ընթացքի մեջ լինել) be in progress.

ՀԱՐԱՏԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԱՐԱՏԵՎՈՒՄ** } գ. duration, longevity.

ՀԱՐԲԱԾ, ա. drunk; *գիտ.* intoxicated; *խոսկ.* tipsy; ◊ **~ ձայն** tipsy/drunken voice; **~ մեքենա վարելը** drink-driving; **~ վիճակում** in a state of intoxication/drunkenness.

ՀԱՐԲԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. drunkenness; *գիտ.* intoxication.

ՀԱՐԲԵԼ, բ. be drunk, get/grow/become inebriated; *գիտ.* get/grow intoxicated (with); *խոսկ.* get/grow/become tipsy; *փխբ.* (ինչ-որ բանից) be drunk/intoxicated (with).

ՀԱՐԲԵՑՆԵԼ, բ. make drunk, intoxicate; *փխբ.* (շշմեցնել) make dizzy.

ՀԱՐԲԵՑՆՈՂ, ա. intoxicating, heady.

ՀԱՐԲԵՑՈՂ, գ. drunkard, alcoholic; *գիտ.* dipsomaniac; *խոսկ.* toper, tippler; ◊ **բունդ ~** confirmed drunkard, sot; **~ լինել** drink hard, drink like a fish, *պրծկ.*

ՀԱՐԲԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hard drinking; *գիտ.* alcoholism, dipsomania; ◊ **~ բյամբ գբաղվել** drink hard.

ՀԱՐԲՈՒԽ, գ. cold in the head; *գիտ.* coryza, catarrh; ◊ **~ ընկնել** catch a cold.

ՀԱՐԳԱԼԻ(Ր) } ա. respectful, deferential;
ՀԱՐԳԱԼԻՑ } ◊ **~ վերաբերմունք** respectful/deferential attitude/treatment; **~ վերաբերվել** treat with respect, be respectful (to).

ՀԱՐԳԱՆԻՇ, գ. halfmark.

ՀԱՐԳԱՆՔ, գ. respect, respectfulness, deference, esteem; ◊ **~ ներշնչել** command respect; **~ չտածել՝ չունենալ** have no respect, be disrespectful (to); **~ի արժանի** worthy of respect; **~ի բացակայություն** disrespect, lack of respect; **~ից** out of respect/regard (to), in deference (to); **~ներով** respectfully, (նամակի վերջում) Yours sincerly; **համընդհանուր ~ վայելել** enjoy universal esteem; **մեծ ~ վայելել** be held in (high) respect; **մեծ ~ տածել** hold in high respect, have a profound respect for sb.

ՀԱՐԳԱՐԺԱՆ, ա. honourable, respectable, estimable; (տարիքի մասին) venerable.

ՀԱՐԳԵԼ, բ. respect, esteem, honour; *գրք.* hold in respect; (մեծարել) pay/do homage (to, by); ◊ **իրեն ~** have self-respect; **~ իր ներկայությամբ** honour with one's presence; **հիշատակը ~** honour/revere sb's memory; **հիշատակը ~ հոտնկայս** stand in honour of sb's memory, stand in memory of sb.

ՀԱՐԳԵԼԻ, ա. respected; (նամակում՝ գրավոր դիմելիս) dear; ◊ **~ պատճառով** for valid/good reason.

ՀԱՐԳԻ, ա. estimated, respected; (արժեք ունեցող) of value; ◊ **~ լինել** be in respect/of value.

ՀԱՐԴ, գ. straw; (տանիքի համար) thatch.

ՀԱՐԴԱԳՈՒՅՆ, ա. straw-coloured.

ՀԱՐԴԱԳՈՒԼ, *աստղ.* ◊ **~ի ճանապարհ** the Milky Way, the Galaxy.

ՀԱՐԴԱԾԱԾԿ, ա. thatched; ◊ **~ տանիք** thatched roof, thatch.

ՀԱՐԴԱՐԱՆՔ, գ. (գործողություն) adorning, trimming; (իր, առարկա) ornament, decoration, adornment; (զարդարանք) ornamentation, decoration; ◊ **մազերի ~** dressing.

ՀԱՐԴԱՐԵԼ, բ. tidy, dress, trim; (զարդարել) decorate, adorn, beautify, ornament; ◊ **անկողինը ~** make the bed; **մազերը ~** dress, fix; **սենյակը ~** do/tidy up a room.

ՀԱՐԴԵ } ա. straw; ◊ **~ տանիք** thatched
ՀԱՐԴՅԱ } roof, thatch.

ՀԱՐԵԼ[1], բ. (միանալ, կողմ լինել) join, side with; (սահմանակից լինել) adjoin; ◊ **~ող կազմակերպություններ** affiliated organizations.

ՀԱՐԵԼ[2], բ. (խփել) beat up; (վնասել, տրորել) rub sore; (հնձել) mow (down); (ձու, սերուցք ևն) whip, whisk; ◊ **խնոցի ~** churn butter; **կոշիկը ~ում է** the shoe has made a sore/given (me) a blister.

ՀԱՐԵՄ, գ. harem.

ՀԱՐԵՄԱԿԱՆ } ա. harem.
ՀԱՐԵՄԱՅԻՆ }

ՀԱՐԵՎԱՆ, 1. գ. neighbour; 2. ա. neighbour, neighbouring; (ամենամոտ, կից) adjacent, nearby; ◊ **~ երկրներ** neighbouring countries; **~ սենյակ** next/adjacent room; **~ով բնակարան** communal flat.

ՀԱՐԵՎԱՆԱԲԱՐ, մ. neighbourly; in a neighbourly manner.

ՀԱՐԵՎԱՆՑԻ, ա. superficial, perfunctory; (արագ, թռուցիկ) fleeting, transient; մ. superficially, perfunctorily, in passing; ◊ **~ հայացք** (passing) glance.

ՀԱՐԵՎԱՆՑԻՈՐԵՆ, մ. superficially, perfunctorily, in a perfunctory manner.

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. neighbourhood, vicinity; ◊ **~ բյամբ** in the neighbourhood/vicinity; **~ անել** associate/keep in touch with one's neighbours, maintain friendly relations/close contact with one's neighbours; *խսկց.* rub shoulders with, *դրժվ.*:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ, գ. (female) neighbour.

ՀԱՐԹ, 1. ա. smooth, even; (տափակ) flat; (մազերի՝ մաշկի ևն մասին) sleek; 2. մ. smoothly; ◊ **~ ընթանալ** proceed/run smoothly; proceed without a hitch; **~ ճանապարհ** even/level road; **~ մակերես** smooth/even/plane surface.

ՀԱՐԹԱԴԱՇՏ, գ. plain, flat country.

ՀԱՐԹԱՓԹԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* flat-foot.

ՀԱՐԹԱԿ, գ. landing; (վագոնի) platform.

ՀԱՐԹԱԿԱՐ, գ. satin-stitch; ◊ **~ով կարել** embroider in satin-stitch.

ՀԱՐԹԱՉԱՓ, գ. (գործիք) level, planimeter; (անձ) leveller.

ՀԱՐԹԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. planimetric.

ՀԱՐԹԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ., *մաթ.* planimetry, plane geometry, levelling.

ՀԱՐԹԱՎԱՅՐ, գ. plain, lowland; (հարթավայրային տեղանք) flat country; ◊ **~ի բնակիչ** lowlander, plainsman.

ՀԱՐԹԱՎԱՅՐԱՅԻՆ, ա. low-lying, plain.

ՀԱՐԹԱՔԱՆԴԱԿ, գ. *ճարտ.* bas-relief.

ՀԱՐԹԵԼ, բ. make even/smooth, smooth out/down; (հարթույով) iron out; (մազերը) sleek; (հակասությունները) smooth over/away, iron out; *փխբ.* (մեղմել, վերացնել) smooth out; ◊ **ճանապարհը ~** level a road; **կնճիռները ~** smooth out wrinkles; **մազերը ~** smooth one's hair.

ՀԱՐԹԵՑՈՒՄ, գ. smoothing, smoothing out/down, making even/smooth, levelling; (հարթույով) ironing out; (հակասությունների ևն) smoothing over/away.

ՀԱՐԹՎԵԼ, բ. smooth (down), get/become

smooth; ◊ **կնճիռները ~ցին** the wrinkles relaxed.

ՀԱՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. plane, (դաշտավայր) plain; ◊ **թեք ~** inclined plane.

ՀԱՐԹՈՒԿ, *տես* ԱՐԴՈՒԿ:

ՀԱՐԹՈՒԿԵԼ, *տես* ԱՐԴՈՒԿԵԼ:

ՀԱՐԹՈՒՂԻ, գ. even/smooth road; ◊ **~ով գնալ** follow the beaten track.

ՀԱՐԻՆԳ, գ. herring; ◊ **ապխտած ~** red/skippered herring, bloater.

ՀԱՐԻՍԱ, գ. harisa (Armenian national dish, a kind of wheatmeal porridge with chicken).

ՀԱՐԿ[1], գ. floor, storey; (տանիք) roof; ◊ **առաջին ~** ground floor; **ստորին ~** bottom floor; **վերին ~** top floor; **նույն ~ի տակ ապրել** live under one /the same roof, share a house with sb.

ՀԱՐԿ[2], գ. tax, duty, assessment; ◊ **ավելացված արժեքի ~** value added tax; **~ի բեռ** tax burden; **գերշահույթի ~** supertax, excess profit tax; **~ դնել** tax, impose taxes; **~ի գանձում պահում** taxation, rating, levying of taxes; **~ից ազատել** free from tax, exempt from taxation; **~ից ազատ ազատված** tax-free, duty-free, tax-exempt; **~ից խուսափում** tax evasion.

ՀԱՐԿ[3], գ. (անհրաժեշտություն) necessity, need; ◊ **~ եղած դեպքում** in case of need; **եթե ~ լինի** if there is need, if necessity arises; **~ չկա** there is no need/necessity, it is not necessary, you needn't; **~ համարել** consider/deem it necessary; **ինչպես ~ն է** in the proper way; **ում որ ~ն է** to whom it may concern.

ՀԱՐԿԱԲԱԺԻՆ, գ. floor, storey.

ՀԱՐԿԱԴԻՐ, ա. compulsory, forced; ◊ **~ միջոցներ** compulsory measures; **~ աշխատանք** forced/hard labour; **~ գանձում** forced levy; **~ գնում** compulsory purchase; **~ լուծարում** compulsory liquidation; **~ վաճառք** forced sale.

ՀԱՐԿԱԴՐԱԲԱՐ, մ. compulsorily, forcedly; (ճնշման տակ) under compulsion/constraint/duress.

ՀԱՐԿԱԴՐԱԿԱՆ, ա. compulsory, forced; ◊ *քեր.* **~ եղանակ** compulsive mood.

ՀԱՐԿԱԴՐԱՆՔ, գ. compulsion, constraint; (բռնադատում) coercion; ◊ **~ով** under compulsion/constraint/duress.

ՀԱՐԿԱԴՐԵԼ, բ. compel, force; (բռնադատել) coerce, constrain; (պարտադրել) oblige; (ստիպել) make, impel, induce.

ՀԱՐԿԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ՀԱՐԿԱԴՐԱՆՔ:

ՀԱՐԿԱՀԱՎԱՔ, գ. (անձ) tax-collector, tax-gatherer.

ՀԱՐԿԱՄԻՋՅԱՆ, ա. between floors/storeys.

ՀԱՐԿԱՅԻՆ[1], ա. floor, concerning the floor.

ՀԱՐԿԱՅԻՆ[2], ա. tax, duty, taxation; ◊ **~ իրավունք** tax law; **~ տեսչություն** tax inspectorate; **~ տեսուչ** tax inspector, (*խսկց.*) taxman; **~ քաղաքականություն** taxation/fiscal policy.

ՀԱՐԿԱՎ, վ. certainly, of course; (անշուշտ) to be sure, surely, indeed; (անկասկած) undoubtedly, doubtless; (խելքին մոտ) it stands to reason, it is reasonable.

ՀԱՐԿԱՎՈՐ, ա. necessary, needed, wanted; ◊ **~ է** it is necessary; **նրան օգնություն է ~** he needs help/assistance; **ես ինձ ~ է** I need/want him.

ՀԱՐԿԱՏՈՒ, գ. tax-payer.

ՀԱՐԿԵԼԻ, ա. taxable.

ՀԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ, ա. attacking, aggressive; ◊ *մարզ.* **~ ոճ** attacking/aggressive style.

ՀԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. aggressiveness.

ՀԱՐՁԱԿՎԵԼ, բ. attack, assault; (սլանալով) rush (at, upon); (վրա ընկնել) fall (upon, on), pounce (on); ◊ **մեկի վրա ~** fall (on), fly (at) *փխր.* **գրքի վրա ~** pounce on a book, snatch a book; **ուտելիքի վրա ~** fall upon one's food.

ՀԱՐՁԱԿՎՈՂ, գ. aggressor, attacker; (ֆուտբոլում) forward.

ՀԱՐՁԱԿՈՒՄ, գ. attack, assault, aggression; ◊ **զինված ~** armed attack; **կենտրոնացված ~** massed attack; **հանկարծակի անսպասելի ~** sudden/surprise attack; **վճռական ~** decisive attack/offensive, all out offensive/drive; **~ գործել** wage an attack (upon); **~ան անցնել** take/assume the offensive; *իրավ.* **(անձի վրա) ~** assault (and battery).

ՀԱՐՄԱՐ, ա. convenient; (սազական) suitable; (պատեհ) opportune; (համապատասխան) appropriate; (իսկական, ճիշտ) proper; (հարմարավետ) comfortable; (օգտագործելու համար) handy; ◊ **~ աշխատող** person suitable for the work, right man for the job; **~ պահ** convenient/opportune moment; **~ է** it is proper; **դա նրան ~ է** it is convenient for him, it suits him; **ինձ համար այստեղ ~ է** I feel/am comfortable here, I am at my ease.

ՀԱՐՄԱՐԱՆՔ, գ. device; (մեխանիկական) appliance, contrivance; *խսկց.* gadget.

ՀԱՐՄԱՐԱՊԵՍ } մ. comfortably, conve-
ՀԱՐՄԱՐՈՐԵՆ } niently; (սազական) suitably; (պատշաճ) properly; (համապատասխանորեն) appropriately.

ՀԱՐՄԱՐԱՎԵՏ, ա. comfortable; (հանգստավետ) cosy, *ամ.* cozy.

ՀԱՐՄԱՐԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. comfort, convenience, cosiness.

ՀԱՐՄԱՐԵՑՆԵԼ, բ. fit/adapt/adjust (to); (ճաստեցնել) fit/adjust (to); (ժամկետին) time (to).

ՀԱՐՄԱՐԵՑՈՒՄ, գ. adaptation; (տեղը գցելը) fitting, adjustment; (ժամանակի մասին) timing (to); (կլիմային) acclimatization.

ՀԱՐՄԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fitness, suitability.

ՀԱՐՄԱՐՎԵԼ, բ. adapt/adjust oneself (to), fit oneself into; (սովորել) get used (to), accus-

tom oneself (to); ◊ **վիճակին** ~ adjust/adapt to the situation, feel easy/comfortable.

ՀԱՐՄԱՐՎՈՂԱԿԱՆ, ած. time-serving; 2. գ. (անձ) time-server.

ՀԱՐՄԱՐՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. time-serving.

ՀԱՐՄԱՐՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. adaptability, adjustability.

ՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. comfort, convenience; ◊ **~թյամբ** with comfort; **բոլոր ~ներով** with every convenience.

ՀԱՐՄՈՆ, գ. accordion, concertina.

ՀԱՐՄՈՆԱՀԱՐ, գ. accordion/concertina player.

ՀԱՐՅՈՒՐ, թ. hundred.

ՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ, ած. centenary, centennial, centenarian.

ՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱԿ, գ. century; (տարելից) centenary, centennial.

ՀԱՐՅՈՒՐԱՆՈՑ, 1. ած. worth a hundred dram/dollars; 2. գ. hundred-dram/dollar note.

ՀԱՐՅՈՒՐԱՊԱՏԻԿ, ած., մ. hundred times, hundredfold, centuple.

ՀԱՐՅՈՒՐԱՎՈՐ, 1. գ. hundred; 2. ած. (բազմաթիվ) numerous.

ՀԱՐՅՈՒՐՅԱԿ, գ. a hundred.

ՀԱՐՅՈՒՐՏՈԿՈՍԱՆԻ, ած. hundred per cent.

ՀԱՐՍ, գ. (հարսանիքում) bride; (որդու տղայի կինը) daughter-in-law; (եղբոր կինը) sister-in-law; ◊ **~ գնալ՝ գալ** marry; **~ տանել** take as a daughter-in-law.

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ, ած. bridal, wedding; *գրք.* nuptial; ◊ **~ նվեր** wedding present.

ՀԱՐՍԱՆԻՔ, գ. wedding, wedding party, bridal feast; (հարսանյաց հանդես) marriage/wedding ceremony; ◊ **~ անել** celebrate one's wedding.

ՀԱՐՍԱՆ(Ի)-ՔԱՎՈՐ, գ. wedding guest, participant in/guest at a marriage ceremony.

ՀԱՐՍԱՆՔԱՍԱՐԱՀ, գ. wedding hall.

ՀԱՐՍԱՆՔԱՏՈՒՆ, գ. wedding house.

ՀԱՐՄՆԱՓԱԺԻՆՔ, գ. dowry, trousseau.

ՀԱՐՄՆԱԶԳԵՍՏ, գ. wedding dress, wedding-gown, bride-dress.

ՀԱՐՄՆԱՑՈՒ, գ. bride; *ֆր.* fiancée; promised/intended bride/wife, betrothed; ◊ **~ ընտրել** choose a bride.

ՀԱՐՄՆԱՔՈՒՅՐ, գ. bride's sister, bridesmaid.

ՀԱՐՄՆԱՔՈՂ, գ. bridal veil.

ՀԱՐՄՆԵՂԲԱՅՐ, գ. bride's brother, bridesman.

ՀԱՐՄՆՅԱԿ, գ. *կեն.* chrysalis (pl. -ices, -ides) pupa.

ՀԱՐՄՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bridehood; *փիլ.* (համեստություն, հեզություն) modesty, obedience; ◊ **~ անել** be modest/submissive/obedient (to).

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐԵԼ, թ. oppress, exploit.

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐԻՉ, 1. գ. (անձը) oppressor, exploiter; 2. ած. oppressive, exploiter.

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒՄ** } գ. oppression, exploitation.

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼ, թ. grow/become rich, enrich oneself; (կուտակելով) amass a fortune; (փորձով, կենսափորձով) enrich one's experience; ◊ **ուրիշի հաշվին** ~ profit from sb, make profit out of sb else's work.

ՀԱՐՍՏԱՑՆԵԼ, թ. enrich.

ՀԱՐՍՏԱՑՈՒՄ, գ. enrichment.

ՀԱՐՍՏԱՑՈՒՑԻՉ, ած. *հնք.* ◊ **~ գործարան** concentrating mill.

ՀԱՐՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. riches, wealth; (շքեղություն, հոյակապություն) richness, resplendence, gorgeousness; ◊ **բնական** ~ natural resources; **գույների** ~ wealth of colour; **հոգևոր** ~ spiritual wealth; **~թյան կուտակում** accumulation of wealth.

ՀԱՐՎԱԾ, գ. blow, stroke; (զարկ) beat(ing); (հրումով) push; (երկրաշարժի) shock, earth tremor; (փոխադրամիջոցի) jolt, bump, jerk; (սուր զենքով) stab; (մտրակով) lash, slash; (բռունցքով) punch, cuff; (ոտքով, սմբակով) kick; *ռազմ.* thrust; ◊ *մարզ.* **ազատ** ~ free kick; **մահացու** ~ death-blow; **պատասխան** ~ **հասցնել** strike back; ~ **մեջքին** stab in the back; **~ը կասեցնել** parry a blow; **~ը նպատակին հասավ** the blow went home; **մի ~ով** at one blow/stroke.

ՀԱՐՎԱԾԵԼ, թ. strike, hit; (սառը զենքով) stab; (մտրակով) lash, slash; (ոտքով, սմբակով) kick; (բռունցքով) punch; (թեթև) slap, spank; ◊ **գրպանին** ~ (վնաս պատճառել) cost a pretty penny; **դեմքին** ~ give a slap in the face; **թերություններին** ~ struggle with defects; **թույլ տեղին** ~ strike at the weakest point; **կայծակը ~եց** the lightning struck; **շահերին** ~ hit at the interests (of); **սեղանին** ~ strike one's hand on the table, bring one's fist down.

ՀԱՐՎԱԾԱՅԻՆ, 1. ած. shock; 2. գ. (անձ) shock worker, overachiever; ◊ **~ բրիգադ** shock brigade; *երաժշ.* **~ գործիքներ** percussion instruments; *ռազմ.* **~ զորամասեր** shock troops; **~ տեմպեր** accelerated tempo.

ՀԱՐՑ, գ. question, query; (բան, գործ) matter; (վեճի առարկա) issue; (խնդիր, պրոբլեմ) problem; ◊ **ժամանակի** ~ question/matter of time; **կյանքի ու մահու** ~ a matter of life and death; **հուշող** ~ leading question; **պատվի** ~ point of honour; **վիճելի** ~ moot point, vexed question; ~ **բարձրացնել** raise a question; ~ **հարուցել** put forward a question; **~ը բաց թողնել** leave/let the question undecided/unsettled; ~ **տալ** ask/put a question; **~ը շեշտակի դնել** put a question point-blank; **~ը սպառված է** the question is settled; **~ը ուսումնասիրել** go into/study the question; ~ **է ծագում** a question arises, the question is; **դա ինչ ~ է** what a question! of course! **դա այլ**

~ է that is quite another /a different matter/ question.

ՀԱՐՑԱԴՐՈՒՄ, գ. statement of a question, the way a question is put/formulated/stated.

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ, գ. interview; ◊ ~ **անցկացնել** interview (sb); ~ **ունենալ** be interviewed, give sb an interview.

ՀԱՐՑԱԹԵՐԹ(ԻԿ), գ. form, questionnaire; ◊ ~**ը լրացնել** fill in a form/questionnaire, complete a form.

ՀԱՐՑԱԿԱՆ, 1. ա. interrogative; (հայացքի՝ տոնի մասին) inquiring, questioning, of inquiry; 2. գ. question; ◊ ~ **նշան** question-/interrogation mark; *քեր.* ~ **նախադասություն** question; ~**ի տակ առնել՝ դնել** question, call in question.

ՀԱՐՑԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. interrogatively, inquiringly.

ՀԱՐՑԱՆԻՇ, **ՀԱՐՑԱՆՇԱՆ** } գ. question-mark, interrogation mark.

ՀԱՐՑԱՊՆԴԵԼ, բ. make an inquiry, inquire, interpellate.

ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄ, գ. inquiry, interpellation.

ՀԱՐՑԱՍԵՐ, ա. inquisitive, curious; ◊ ~ **լինել** have an inquiring mind/nature, be of inquisitive bent.

ՀԱՐՑԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inquisitiveness, curiosity.

ՀԱՐՑԱՏՈՄՍ, գ. (քննական) examination question card; ◊ ~**ին պատասխանել** answer the examination question.

ՀԱՐՑԱՐԱՆ, գ. questionnaire.

ՀԱՐՑԱՑՈՒՑԱԿ, գ. list of questions, questionnaire.

ՀԱՐՑԱՓՈՐՁ, գ. interrogatory, inquest; ◊ ~ **անել** interrogate.

ՀԱՐՑԱՔՆՆԵԼ, բ. question, interrogate; (քննել) examine; (հարցաքննություն կատարել) conduct an inquiry, ask questions.

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. questioning, examination, interrogation; *իրավ.* examination; ◊ **խաչաձև** ~ cross-examination; ~**թյան ենթարկել** subject to examination, examine, question, interrogate.

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒՄ, գ. inquest, interrogatory; (հարցաքննություն) examination, questioning, interrogation.

ՀԱՐՑՆԵԼ, բ. (մեկին ինչ-որ բան) ask (sb about sth), request, interrogate; (իմանալ) inquire of sb (about/after/for sth), query; (պահանջել) demand (sth of/from sb); (փնտրել, ցանկանալ տեսնել) ask (for), want to see, desire to speak; (պատասխանատու դարձնել) make responsible; ◊ **առողջության մասին** ~ inquire after sb's health; **(ինքն)իրեն** ~ wonder.

ՀԱՐՑՈՒՄ, գ. inquiry, poll, survey; ◊ ~ **անել** make an inquiry, inquire (about, after); **գրավոր** ~ **անել** write for information, make written query; **սոցիոլոգիական** ~ sociological survey.

ՀԱՐՑՈՒՓՈՐՁ, գ. questions; ◊ ~ **անել** question, make inquiries (about).

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն.* Resurrection; *փխբ.* (վերածնում) revival; ◊ ~ **առնել** resuscitate; ~ **տալ** raise from the dead.

ՀԱՐՈՒՍ, 1. ա. rich, wealthy; (ունևոր) well-to-do, well off; 2. գ. rich person; ◊ ~ **բերք** bumper crop; ~ **բուսականություն՝ հունձք** rich vegetation/harvest; ~ **զարդարանք** rich/gorgeous ornamentation; ~ **մարդ** rich man, well-to-do man, man of substance/property; ~ **փորձ** great/wide experience; *հմբ.* ~**ները** the rich, the wealthy.

ՀԱՐՈՒՑԵԼ, բ. excite, raise, arouse, stir; (դրդել) stimulate, provoke; (մղել) (առաջացնել) call forth; ◊ **գործ** ~ take/institute proceedings against, bring an action against; **կասկած** ~ arouse suspicion; **հայց** ~ sue; **հարց** ~ raise a question; **հետաքրքրություն** ~ excite/provoke curiosity; **հիվանդություն** ~ cause illness.

ՀԱՐՈՒՑԻՉ, 1. ա. exciting, stirring, stimulant; 2. գ. stimulus (pl. -li); ◊ **հիվանդության** ~ pathogene, pathogenic organism, germ, microbe, bacillus.

ՀԱՐՈՒՑՈՒՄ, գ. excitation.

ՀԱՑ, գ. bread; (հացահատիկ) corn, grain; (ապրուստի միջոց) living, means of subsistence, daily bread; (ճաշ, սեղան) meal, food; ◊ **աղ ու** ~ *փխբ.* hospitality; **բոքոն** ~ loaf; **թարմ** ~ fresh/newly-baked bread; **կարագով** ~ bread and butter; **մի կտոր** ~ a slice/piece of bread; **սև** ~ brown bread, rye bread; **սպիտակ** ~ white bread, wheat bread; **տնական** ~ home-made bread; **քարթու՝ չոր՝ հին** ~ stale bread; ~ **ու պանիր** bread and cheese; ~**ի մեջ աղ չկա** not appreciate what is done, be unappreciative; ~**ի տեր անել** set sb up in the world; ~**ի տիրանալ** make one's way (in life); ~ ~**ի փող աշխատել** make/earn one's bread, earn one's living; **իր** ~**ը ուտել** earn one's own living; **մեկի** ~**ին յուղ քսել** play into sb's hand; ~**ից գրկել, ~ը կտրել** deprive sb of a livelihood; **ուրիշի** ~ **ուտել** live off sb live at sb else's expense, eat sb's salt/bread; **ցամաք** ~**ով ապրել** live from hand to mouth; **դա մեր** ~**ն է** it's our bread and butter.

ՀԱՑԱԳՈՐԾ, գ. baker.

ՀԱՑԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. bakery.

ՀԱՑԱԿՈՒԼ, գ. hunger-strike; ◊ ~ **հայտարարել** go on hunger-strike.

ՀԱՑԱԶԳԻ, գ. cereal.

ՀԱՑԱԶԳԻՆԵՐ, գ. *բսք.* cereals, food/bread grains.

ՀԱՑԱՀԱՏԻԿ, գ. grain.

ՀԱՑԱՀԱՏԻԿԱՅԻՆ, ա. grain.

ՀԱՑԱՀԱՏԻԿԱՎԱՃԱՌ, գ. corn-merchant.

ՀԱՑԱՄԱՆ, գ. bread-basket, bread-board.
ՀԱՑԱՄԲԱՐ, գ. granary.
ՀԱՑԱՄԹԵՐՈՒՄ, գ. grain storage.
ՀԱՑԱՎԱՃԱՌ, գ. bread-seller.
ՀԱՑԵՆԻ, գ. *բար.* ash-tree.
ՀԱՑԹՈՒԽ, գ. baker.
ՀԱՑԿԵՐՈՒՅԹ, գ. festive/ceremonial dinner, banquet.
ՀԱՓՇՏԱԿԵԼ, բ. seize, capture; (կողոպտել) plunder, steal; *խսկց.* grab.
ՀԱՓՇՏԱԿԻՉ, 1. գ. aggressor, usurper, plunderer; (գավթիչ) invader; 2. ա. *փխբ.* (թովիչ, կախարդիչ) fascinating, charming, captivating.
ՀԱՓՇՏԱԿՎԵԼ, բ. (տարվել) be charmed/captivated/fascinated.
ՀԱՓՇՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փխբ.* (հիացում, սքանչացում) rapture, ecstasy.
ՀԱՓՇՏԱԿՈՒՄ, գ. plunder, embezzlement; theft.
ՀԵԳ, ա. pitiful, wretched, unhappy.
ՀԵԳԵԼ, բ. spell.
ՀԵԳՆԱԲԱՐ } մ. ironically, mockingly,
ՀԵԳՆՈՐԵՆ } derisively.
ՀԵԳՆԱԼԻ(Ց) } ա. ironical, mocking,
ՀԵԳՆԱԿԱՆ } derisive.
ՀԵԳՆԱՆՔ, գ. irony, mockery.
ՀԵԳՆԵԼ, բ. scoff, sneer, deride; (ծաղրել) mock.
ՀԵԶԱԲԱՐ, մ. humbly, meekly; (մեղմորեն) gently.
ՀԵԶ(ԱԲԱՐՈ), ա. gentle, meek, humble.
ՀԵԶԱՀԱՄԲՈՒՅՐ, ա. meek, soft, sweet-tempered; (մեղմ) gentle, mild.
ՀԵԶԱՃԿՈՒՆ, ա. graceful, refined.
ՀԵԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gentleness, meekness, humbleness; (համեստություն) modesty.
ՀԵԹԱՆՈՍ, գ. pagan.
ՀԵԹԱՆՈՍԱԿԱՆ, ա. pagan, heathen.
ՀԵԹԱՆՈՍԱԲԱՐ } մ. like/as a pagan,
ՀԵԹԱՆՈՍՈՐԵՆ } heathenishly.
ՀԵԹԱՆՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. paganism, heathenism.
ՀԵԼԼԵՆ(ԱՑԻ), գ. *պտմ.* Hellene.
ՀԵԼԼԵՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Hellenism.
ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ, ա. Hellenic, Hellenistic.
ՀԵԼԼԵՆԻԶՄ, գ. Hellenism.
ՀԵԼՈՒՆԱԿԱՐ, գ. chain stitch.
ՀԵՇԱՆԻՎ, գ. bicycle, cycle; *խսկց.* bike.
ՀԵՇԱՆՎԱՅԻՆ, ա. cycle; ◊ ~ **սպորտ** (bi)cycle racing, cycling.
ՀԵՇԱՆՎԱՎԱԶՔ, գ. (bi)cycle race, cycling.
ՀԵՇԱՆՎԱՎԱՐ } գ. cyclist.
ՀԵՇԱՆՎՈՐԴ }
ՀԵՇԱՆՎՈՐԴՈՒՀԻ, գ. (woman) cyclist.
ՀԵՇԱՆՎՈՒՂԻ, գ. cycle track.
ՀԵՇԵԼԱԶՈՐ, գ. cavalry, mounted troops; ◊ **թեթև** ~ light cavalry.
ՀԵՇԵԼԱԶՈՐԱՅԻՆ, 1. ա. cavalry, horseman; 2. գ. cavalryman, horseman; ◊ ~ **մասեր** cavalry units.
ՀԵՇԵԼԱԽՈՒՄԲ, գ. cavalcade.
ՀԵՇԵԼԱԿ, գ. cavalryman, horseman.
ՀԵՇԵԼԱՍԱՐՔ, գ. harness.
ՀԵՇԵԼԱՎԱՇՏ, գ. cavalry, squadron.
ՀԵՇԵՇԱՆՔ, գ. moan, groan.
ՀԵՇԵՇԵԼ, բ. moan, groan.
ՀԵՇԿԼՏԱԼ, բ. sob.
ՀԵՇԿԼՏԱՆՔ
ՀԵՇԿԼՏՈՑ } գ. *sobbing; sob(s).*
ՀԵՇԿԼՏՈՒՔ
ՀԵՇՅԱԼ, գ. horseman, rider.
ՀԵՇՆԵԼ, բ. straddle.
ՀԵԿԵԿԱԼ, բ. sob.
ՀԵԿԵԿԱՆՔ } գ. sobbing.
ՀԵԿԵԿՈՑ }
ՀԵԿՏԱՐ, գ. hectare.
ՀԵՂԱՇՐՋԵԼ, բ. overthrow, subvert.
ՀԵՂԱՇՐՋՈՒՄ, գ. revolution, coup, subversion, overturn.
ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ, 1. ա. revolutionary; 2. գ. (անձ) revolutionary; ◊ ~ **շարժում** revolutionary movement.
ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. revolutionize.
ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. revolutionization.
ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. revolutionary nature/character.
ՀԵՂԱՓՈԽԵԼ, *տես* ՀԵՂԱՇՐՋԵԼ:
ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. revolution.
ՀԵՂԵՂ, գ. flood, overflow; (ջրհեղեղ) deluge; (ձնհալի) flood, high water; (տեղատարափ) downpour, heavy shower.
ՀԵՂԵՂԱՍ, գ. torrent, stream, flow.
ՀԵՂԵՂԵԼ, բ. flood, overflow, inundate; ◊ **շուկան** ~ flood the market (with).
ՀԵՂԵՂՎԵԼ, բ. overflow, be flooded.
ՀԵՂԵՂՈՒՄ, գ. flood, inundation, high water.
ՀԵՂԻՆԱԿ, գ. author; (կին) authoress.
ՀԵՂԻՆԱԿԱԶՐԿԵԼ, բ. deprive of authority.
ՀԵՂԻՆԱԿԱԶՐԿՎԵԼ, բ. lose one's prestige/good name.
ՀԵՂԻՆԱԿԱԶՐԿՈՒՄ, գ. deprivation of good name/fame etc.
ՀԵՂԻՆԱԿԱԿԻՑ, գ. co-author; *տեխ.* co-designer.
ՀԵՂԻՆԱԿԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. co-authorship, co-designership.
ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ, ա. author; ◊ ~ **իրավունք** copyright.
ՀԵՂԻՆԱԿԱՆԵՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. piracy.
ՀԵՂԻՆԱԿԱՎՈՐ, ա. authoritative; *գիտ.* competent.
ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. authority; (հեղինակ լինելը) authorship; ◊ ~ **ձեռք բերել** gain/win authority/prestige; ~ **վայելել** enjoy/carry authority, have prestige.
ՀԵՂԿՈՄ, գ. *հպվ., խորհ.* Revolutionary committee.

ՀԵՂՀԵՂՈՒԿ, ա. changeable, unsteady, (ոչ կայուն) fickle.
ՀԵՂՈՒԿ, ա. close, stuffy; (խեղդող) suffocating, choking; (տոթ) stifling.
ՀԵՂՈՒՕՂ, ա. close, stuffy; ◊ **~ օդ** close air.
ՀԵՂՈՒԿ, I. ա. liquid, fluid; (ջրալի) watery; 2. գ. liquid, fluid, liquor; ◊ **~ գազ** liquid gas.
ՀԵՂՈՒԿԱՅԻՆ, ա. liquid, fluid, watery.
ՀԵՂՈՒԿԱՉԱՓ, գ. measuring glass.
ՀԵՂՈՒՅՍ, գ. *տեխ.* bolt.
Հեյ, ձ. *խսկց.* hey! hi! I say! look here!
ՀԵՆԱԿ, գ. crutch; *փխբ.* (նեցուկ) support.
ՀԵՆԱԿԱՎՈՐ, ա. (walking) with/on crutches.
ՀԵՆԱԿԵՏ, գ. fulcrum (pl. fulcra), point of support; ◊ **~ գտնել** gain a foothold.
ՀԵՆԱԿԵՏԱՅԻՆ, ա. fulcrum.
ՀԵՆԱՊԱՏ, գ. breast-wall.
ՀԵՆԱՍՅՈՒՆ, գ. supporting column.
ՀԵՆԱՐԱՆ, գ. support; (հենափայտ) prop, support; ◊ **~ դառնալ** serve as a support.
ՀԵՆԱՑԱՏԿ, գ. *մարզ.* vault(ing).
ՀԵՆԱՓԱՅՏ, գ. walking-stick, cane.
ՀԵՆԵԼ, բ. (կիպ) put/set/lean against; (թեք) lean/rest against.
ՀԵՆՎԵԼ, բ. lean/rest (against, upon); (թեք ընկնել) recline; *փխբ.* (վստահել) rely upon.
ՀԵՆՑ, մ. just, exactly, namely; (միայն) only; ◊ **~ այդ** that very; **~ այն** exactly that (one); **~ այդպես** just so; **~ այնպես** for no particular reason; **~ այդ է** that is just it; **~ հիմա** just/right now; **~ որ** as soon as, just when/as, no sooner.
ՀԵՆՔ, գ. warp; *տքստ.* warp.
ՀԵՇ, ա., մ. light; (ոչ դժվար) easy, facile, easily, lightly; ◊ **~ աշխատանք** easy/light/simple work; **~ չէ այդ անել** it is not easy to do that, it is not an easy task/job; **~ ու հանգիստ** easily; **~ է ասել(ը)** it is easy to say.
ՀԵՇՏԱՆԱԼ, բ. become easy/simple.
ՀԵՇՏԱԳԻՆ, մ. easily, pleasantly.
ՀԵՇՏԱԵԼ, *տես* ԻՆՔՆԱԵԼ:
ՀԵՇՏԱՑՆԵԼ, բ. facilitate, make easier/easy; (աշխատանքը) lighten.
ՀԵՇՏՈՐԵՆ, մ. easily, lightly.
ՀԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lightness, easiness.
ՀԵՌԱԳԻՐ, գ. telegram, wire; *առմ.* cable, cablegram; ◊ **անթել ~** wireless telegraphy, wireless; **կայծակ ~** lightning-cable, express-cable; **~ով** by telegraph; *խսկց.* by wire; *առմ.* by cable; **մեկին ~ով կանչել** wire/telegraph for sb; *առմ.* cable for sb.
ՀԵՌԱԳՆԱՑ, *տես* ՀԵՌԸՆԹԱՑ:
ՀԵՌԱԳՐԱԺԱՊԱՎԵՆ, գ. telegraph tape.
ՀԵՌԱԳՐԱԼԱՐ, գ. telegraph wire/cable.
ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՅԱՆ, գ. telegraph station.
ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ } ա. telegraphic, telegraph.
ՀԵՌԱԳՐԱՅԻՆ }
ՀԵՌԱԳՐԱՅՈՒՆ, գ. telegraph-pole, telegraph-post.
ՀԵՌԱԳՐԱՏՈՒՆ, գ. telegraph office.
ՀԵՌԱԳՐԵԼ, բ. telegraph; *խսկց.* wire; *առմ.* cable.
ՀԵՌԱԳՐԻՉ, գ. telegraphist; *առմ.* telegrapher
ՀԵՌԱԳՐՈՒՄ, գ. telegraphy.
ՀԵՌԱԴԻՏԱԿ, գ. binocular(s), pair of glasses; *խսկց.* spyglass; *աստղ.* telescope; ◊ **դաշտային ~** field-glass(es); **թատերական ~** opera glass(es).
ՀԵՌԱԽՈՍ, գ. telephone; *խսկց.* phone; ◊ **միջքաղաքային ~** trunk line, inter-city line; **~ով զանգահարել** telephone/phone sb, call, ring (sb up), (համարը հավաքել) dial; **~ով խոսել** speak on the telephone/phone; **~ի մոտ կանչել** call to the telephone/phone; **~ի զանգին պատասխանել** answer the telephone/phone/call, take the/a call; **ավտոմատ ~** public pay phone.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԳԻԾ, գ. telephone line.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԳԻՐ, գ. telephone message, telephoned/phoned telegram.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԳԻՐՔ, գ. telephone directory.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԶԱՆԳ, գ. telephone call.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԶՐՈՒՅՑ, գ. telephone conversation; *խսկց.* telecon.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԼԱՐ, գ. telephone wire/cord.
ՀԵՌԱԽՈՍԱՅՑԻԿ, գ. telephone-box, public call-box, telephone booth.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԿԱՅԱՆ, գ. telephone exchange.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԿԱՆՉ, գ. telephone call.
ՀԵՌԱԽՈՍԱԿԱՊ, գ. telephone connection.
ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ, ա. telephone, telephonic.
ՀԵՌԱԽՈՍԱՎԱՐ(ՈՒՀԻ), գ. (telephone) operator.
ՀԵՌԱԽՈՍԱՑԱՆՑ, գ. telephone network.
ՀԵՌԱԽՈՍԱՓՈՂ, գ. (telephone) receiver; ◊ **~ը վերցնել** pick up the receiver, answer the call, take the/a call.
ՀԵՌԱԿԱ, ա. by correspondence; (առանց տեսնելու) without seeing; *իրավ.* by default; ◊ **~ դասընթացներ** extra-mural/correspondence courses; **~ դատապարտել** sentence sb in his absence; **~ ուսուցում** correspondence course.
ՀԵՌԱԿԱՅԵԼ, բ. be an external student.
ՀԵՌԱԿԱՅՈՂ, գ. external/correspondence course student.
ՀԵՌԱԿԱՅՈՒՄ, գ. taking correspondence courses.
ՀԵՌԱԿԵՏ, գ. *աստղ.* apogee.
ՀԵՌԱՀԱՐ, ա. long-range; ◊ **~ թնդանոթ** long-range gun.
ՀԵՌԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. range.
ՀԵՌԱՆԱԼ, բ. move off/away; (մեկնել) depart; (թողնել) leave, go away/off, depart; (հետ մնալ) come off; (օղացքի կն մասին) leave, pull out; (նավի մասին) put out, sail; (ընագրից, սովորույթից) depart/diverge from; (մահանալ) pass away, breathe one's last, die;

(փախչել, ազատվել) escape; ◊ **աշխատանքից** ~ leave work; **բեմից** ~ leave/quit the stage, retire from the stage; **գործերից** ~ resign, retire (from affairs); **դատարկ ձեռնունայն** ~ go away empty-handed/having achieved nothing/without any results; *ռզմ.* withdraw, draw off, fall back; **ինչ-որ բանից** ~ step aside/walk away (from), deviate; **խնդրից՝ թեմայից** ~ wander/digress from the subject; **հասարակությունից** ~ withdraw/retire from society, shun (the) society.

ՀԵՌԱՆԿԱՏ, *տես* ՀԵՌԱՏԵՍ:

ՀԵՌԱՆԿԱՐ, գ. perspective; (տեսարան) vista, view; (ֆոն) background; ◊ **~ում** in perspective/prospect; **ապագայի** ~ prospect(s), outlook.

ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ, ա. long-range, long-term; ◊ ~ **պլան** long-term plan.

ՀԵՌԱՉԱՓ, գ. range-finder.

ՀԵՌԱՊԱՏՃԵՆ, գ. fax, facsimile.

ՀԵՌԱՍՏԱՆ, գ. expanse; (լայնարձակ տարածություն) spaciousness, wide open space; *բնստ.* distance.

ՀԵՌԱՎՈՐ, ա. distant, remote, far, far-away; ◊ ~ **ազգական** distant relative; ~ **ապագա** distant/remote future; ~ **արևելք** the Far East; ~ **երկրներ** distant lands; ~ **ճամփորդություն** long/distant journey; ~ **նմանություն** distant/remote likeness; ~ **շրջան** remote district.

ՀԵՌԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. distance; (գործողության) range; (տարածության) long/great distance; (միջոց) space, distance; ◊ **թռիչքի** ~ (flying) range; **որոշ ~ությամբ** at some distance/at a distance (from).

ՀԵՌԱՏԵՍ, ա. long-sighted; (զգույշ) prudent; *փխբ.* (կանխատես) far-sighted, far-seeing, provident, foreseeing.

ՀԵՌԱՏԵՍՈՐԵՆ, մ. prudently.

ՀԵՌԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. long-sightedness; (զգուշություն) prudence; *փխբ.* (կանխատեսում) far-sightedness, foresight; ◊ *բժշկ.* **ծերունական** ~ long-sightedness, presbyopia.

ՀԵՌԱՏԻՊ, գ. teletype.

ՀԵՌԱՐՁԱԿԵԼ, բ. launch.

ՀԵՌԱՑԱՏԿ, գ. *մարզ.* long jump.

ՀԵՌԱՑՆԵԼ, բ. move off/away; (ստիպել հեռանալ) make leave, send away; (վտարել) exclude, rule out; (սենյակից ևն) remove (from); *վրբժ.* amputate; ◊ **աշխատանքից** ~ dismiss, discharge; *խսկց.* fire, give the sack; **ատամը** ~ extract a tooth; **զորքերը** ~ withdraw (the) troops; **ժամանակավոր** ~ suspend; **ժամկետը** ~ postpone; **մեղադրանքն իրենից** ~ justify oneself; **հայացքը** ~ look aside/away; **հարվածը** ~ parry, ward off; **մի կողմ** ~ take/draw aside; **ուսումնական հաստատությունից** ~ expel.

ՀԵՌԱՑՈՒՄ, գ. moving off/away, sending away, removal; (վտարում) expulsion; *վրբժ.* (անդամահատում) amputation; (աշխատանքից ևն) dismissal, discharge; ◊ **ատամի** ~ extraction of a tooth.

ՀԵՌԸՆԹԱՑ, long-distance; ◊ ~ **գնացք** long-distance train; ~ **ավիացիա** long-range aircraft.

ՀԵՌՈՒ, մ., ա., գ. distant, remote; (հեռավոր) remote, far, far away; ◊ ~ **ազգականներ** remote ancestors, distant relatives; ~ **մնալ** avoid, shun; ~ **տանել՝ պահել** put away; *խսկց.* ~ **քեզնից** God forbid/save you; **այսքան** ~ so far; **կասկածից** ~ far from suspecting; **մի բանից** ~ far/a long way from sth; **իրեն** ~ **պահել** keep away; *փխբ.* keep one's distance, hold aloof; **Աստված ~ պահի** God forbid; **նա** ~ **կգնա** he will go far; ~ **չես գնա** it won't take you far, you can't go far that way; **~ն գնալ** *փխբ.* go too far; **~ն տանել** lead too far; **~վից** from far away, from afar/a distance; **~վից** ~ from a distance/afar; **~վից** ~ **ճանաչել** know/be familiar by hearsay; **~վից սկսել** begin from afar, work up to sth; **~վում** in the distance, far off; **~վում անհետանալ** vanish into space; ~ **է ինչպես երկիրը երկնքից** as far apart as heaven and earth; *ասցկ.* **աչքից ~՝ սրտից դուրս** out of sight out of mind.

ՀԵՌՈՒ-ՀԵՌՈՒ, ա., մ. very far.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՇՏԱՐԱԿ, գ. TV tower.

ՀԵՌՈՒՍՏԱԴԱՍ, գ. TV lesson.

ՀԵՌՈՒՍՏԱԴԻՏՈՂ, գ. televiewer, television watcher.

ՀԵՌՈՒՍՏԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. TV talk.

ՀԵՌՈՒՍՏԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. TV company.

ՀԵՌՈՒՍՏԼՈՒՍԱՆԿԱՐ, գ. telephoto(graph).

ՀԵՌՈՒՍՏԱՄԲԻԿ, գ. TV camera.

ՀԵՌՈՒՍՏԱԿԱՅԱՆ, գ. TV station.

ՀԵՌՈՒՍՏԱԿԵՆՏՐՈՆ, գ. TV centre.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՀԱՂՈՐԴՈՒՄ, գ. television broadcast, telecast, TV show.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄ, գ. TV control.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՄԵԿՆԱԲԱՆ, գ. TV commentator.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. telemetric.

ՀԵՌՈՒՍՏՈՒՍՏՈՒԴԻԱ, գ. TV studio.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍԱՅԻՆ, ա. television.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. television, TV.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑ, գ. television set, TV set; ◊ ~ **դիտել** watch TV; **~ով** on TV.

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑԱՅԻՆ, ա. television.

ՀԵՍԱՆ, գ. whetstone, oil-stone.

ՀԵՍԱՆԱՓՈԿ, գ. strop.

ՀԵՍԱՆԱՔԱՐ, գ. whetstone.

ՀԵՍԱՆԵԼ, բ. whet, strop, grind.

ՀԵՍԱՆԻՉ, ՀԵՍԱՆՈՐԴ } գ. grinder, knife-grinder.

ՀԵՎԱԼ, բ. be short/out of breath, puff and pant.

ՀԵՎԱՍՊԱՌ, ա. breathlessly; (շնչասպառ)

out of breath; ◊ ~ **լինել** choke, suffocate, pant (with), grasp (for breath).

ՀԵՎԻՀԵՎ, մ. breathlessly, out of breath.

ՀԵՎՔ, գ. short breath/wind, pant.

ՀԵՏ, կ. with, (միասին) together, together with; (սերտ կապված) coupled with; ◊ **դրա ~ մեկտեղ** at the same time; **երեխաների ~** with the children; **~ը ընկնել** (գործ ունենալ) have to do (with sth/sb); (մեկի հետ չունենալ) be at daggers drawn; **իր ~ ունենալ** have on/about; **քեզ ~ եմ** look here! I'm talking to you!

(Հ)ԵՏ, մ. back, backwards; ◊ **~ ու առաջ** to and fro, up and down, back and forth, backwards and forewards, hither and thither, there and back; **~ բերել** bring back; **~ գալ** (հալչել) thaw out; (ուշքի գալ) come to oneself/one's senses; **~ գնալ/դառնալ** go/come back, return, retrace one's steps; **մի քայլ ~ գնալ** make a step back/backwards; **~ գցել** (շպրտել) throw back; (կասեցնել) hamper, delay; (խնայել) lay/put by, save; **զարգացումը ~ գցել** hamper the development; **որոշ գումար ~ գցել** save/put by some money; **~ դառնալ** (վերադառնալ) come back/return; (շրջվել) turn round; **~ դարձ** about turn! about face! **~ դարձնել** turn (back); **~ ընկնել** (~ մնալ) fall/drop/lag behind; (ուշանալ) delay, be behindhand (with); (ընկողմանել) lie down, take a nap; **~ թողնել** leave behind; **~ կանգնել** (հրաժարվել) step back, recede; (խուսափել, ձահաձգել) abstain (from), refrain (from); **~ կանչել** call back, recall; **~ մղել** push back; **~ նայել** look back; **~ պահել** hold back, keep (from); **~ տալ** (վերադարձնել) give back, return; (սրտխառնոցից) vomit, be sick; **~ վերցնել** take back; **խոսքը ~ վերցնել** retract/take back one's words; *խսկց.* eat one's words; **~ քաշել** pull/draw back; **~ քաշվել** come off, give back, renounce.

ՀԵՏԱՄԱՌ, գ. Indian summer.

ՀԵՏ-ՀԵՏ, մ. back, backwards; ◊ **~ գնալ** make a step back/backwards; move backwards

ՀԵՏԱԳԱ, ա. further, following; (հաջորդ) subsequent; ◊ **~ զարգացում** subsequent development.

ՀԵՏԱԳԱՅՈՒՄ, մ. later on, subsequently; (ապագայում) in future; (այսուհետև) henceforth, henceforward.

ՀԵՏԱԳԻԾ, գ. trajectory.

ՀԵՏ(Ա)ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. postscript; *կրճ.* P.S.

ՀԵՏԱԴԱՍ, ա. *լեզվ.* postpositional.

ՀԵՏԱԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. postposition.

ՀԵՏԱԴԱՐՁ, ա. retrospective; ◊ **~ հայացք** retrospective/backward look (at, on); **~ պահանջ** recourse action.

ՀԵՏԱԴԵՄ, **ՀԵՏԱԴԻՄԱԿԱՆ** } 1. ա. regressive, reactionary; 2. գ. (անձ) reactionary.

ՀԵՏԱԴԻՄԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reactionary character, reactionarism.

ՀԵՏԱԴԻՄԵԼ, բ. regress, retrogress, react (to).

ՀԵՏԱԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. regress, retrogradation, reaction.

ՀԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* postposition.

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ, ա. research; *երկրբ.* (հետախուզական) prospecting.

ՀԵՏԱԶՈՏԵԼ, բ. research, investigate; *երկրբ.* (հետախուզել) prospect (for); (երկիրը) explore; (հիվանդին) examine; (փորձել գտնել) try to find, procure, find; ◊ **արյունը ~** analyse the blood.

ՀԵՏԱԶՈՏՈՂ, գ. researcher, prospector; (հետախույզ) explorer; (հետաքննող) investigator.

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԵՏԱԶՈՏՈՒՄ** } գ. research; (հետախուզություն) reconnaisance; (հետաքննություն) investigation; (երկրի) exploration; ◊ **արյան ~** blood analysis; **գիտական ~** scientific research; **երկրաբանական ~** prospecting; **հիվանդի ~** examination of a patient; **ճանապարհի՝ ճանապարհաշինական ~** surveying, survey.

ՀԵՏԱԽՈՒԶԱԽՈՒՄԲ, գ. *ռզմ.* reconnaisance detachment; *երկրբ.* prospecting party.

ՀԵՏԱԽՈՒԶԱԿԱՆ, ա. reconnaisance, intelligence, reconnoitring; *երկրբ.* prospecting; ◊ **~ աշխատանք** intelligence work; *ռզմ.* reconnaisance work/duty; **~ բաժին** intelligence section; **~ ինքնաթիռ** reconnaisance aeroplane/aircraft/plane, scout plane; *ծով.* patrol plane; *երկրբ.* **~ խումբ** prospecting party.

ՀԵՏԱԽՈՒԶԵԼ, բ. find out (about); reconnoitre; *երկրբ.* prospect; ◊ **հանքավայրը ~** locate deposits; ◊ **~ված պաշարներ** (նավթի ևն) proven/known supplies/reserves.

ՀԵՏԱԽՈՒԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. secret service, intelligence service; *իրավ.* (որոնում) search; *երկրբ.* prospect, prospecting; ◊ **օդային ~** air reconnaisance; **ձայնային ~** sound-ranging; **օպտիկական ~** flash spotting/ranging; **~բյան գնալ** go reconnoitring; **~բյան ուղարկել** send out a reconnaisance party.

ՀԵՏԱԽՈՒՅԶ, գ. secret service man/woman; *ռզմ.* scout, reconnoitre; (սպա) intelligence officer; *երկրբ.* prospector.

ՀԵՏԱՁԳԵԼ, բ. put off, postpone; (ձգձգել) procrastinate, delay, grant a delay; (ժամկետը) postpone, adjourn; (քննարկումը) defer; ◊ **բանակցությունները ~** adjourn the talks; **(շախմատի) խաղը ~** adjourn a game (of chess); **որոշումը ~** suspend one's judgement; **չի կարելի ~** the matter is urgent/pressing, the matter brooks no delay.

ՀԵՏԱՁԳՎԵԼ, բ. be granted a delay.

ՀԵՏԱՁԳՈՒՄ, գ. postponement, delay, respite; (հապաղում) procrastination; *իրավ.* adjournment, deferment; ◊ **վինծառայության ~** de-

ferment of military service; **պատժի ~** respite, reprieve, deferment of punishment, suspension of sentence; **վճարումների ~** moratorium.

ՀԵՏԱՄՆԱՑ, ա. backward, retarded; ◊ **~ երկրներ** backward countries.

ՀԵՏԱՄՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. backwardness.

ՀԵՏԱՄՏԵԼ, բ. (ձգտել) strive for, seek after; (ձգտել հասնել) try to get/obtain/achieve/secure; (ճիգեր գործադրել) make efforts to attain.

ՀԵՏԱՄՈՒՏ, միայն **~ լինել** կապակցության մեջ՝ be after, chase, pursue; ◊ **նպատակին ~ լինել** pursue one's object/goal, have for an object.

ՀԵՏԱՊՆԴԵԼ, բ. pursue, chase, be after; (նեղել) persecute, victimize; *փխբ.* (տանջել) haunt; (ձգտել ինչ-որ բանի) strive (for), pursue; *իրավ.* prosecute; ◊ **նպատակ ~** pursue one's object/goal, have for an object; **սեփական շահերը ~** pursue one's own ends/interests; **այս միտքը ~ում է ինձ** this thought haunts me.

ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄ, գ. pursuit; (նեղում) persecution, victimization, baiting; *ծով.* chase, pursuit; ◊ **~ սկսել** start in pursuit (of sb); *իրավ.* **դատական ~** prosecution.

ՀԵՏԱՔՆՆԵԼ, բ. investigate, hold an inquiry, look (into).

ՀԵՏԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԵՏԱՔՆՆՈՒՄ** } գ. investigation, examination; *իրավ.* investigation, inquiry, (մահից հետո) inquest; ◊ **նախնական ~** preliminary investigation; **~ կատարել** hold an inquiry (into), institute an inquiry; **~ նշանակել** order an inquiry/inquest; **~ի տակ լինել** be under examination.

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ, ա. interesting, curious; (ուշագրավ) noteworthy, notable, remarkable; (զրավիչ) entertaining, amusing; (հրապուրիչ) keen; ◊ **~ կին** interesting/attractive woman; **~ է** it is interesting, I wonder.

ՀԵՏԱՔՐՔԱԼԻՑ, ա. inquisitive, curious.

ՀԵՏԱՔՐՔԱԿԱՆ, ա. interesting; (ուշադրության արժանի) noteworthy; (զարմանալի) curious.

ՀԵՏԱՔՐՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. interest.

ՀԵՏԱՔՐՔԱՇԱՐԺ, ա. interesting; (ուշագրավ) diverting; (զվարճալի) amusing, entertaining.

ՀԵՏԱՔՐՔԱՍԵՐ, ա. curious, inquisitive; (խորաթափանց) keen, searching; ◊ **~ հայացք** keen/searching look/eyes; **~ միտք** inquisitive mind.

ՀԵՏԱՔՐՔԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. curiosity, inquisitiveness; (խորաթափանցություն) searchingness; ◊ **~ը բավարարել** satisfy one's curiosity.

ՀԵՏԱՔՐՔՐԵԼ, բ. interest; (հետաքրքրություն առաջացնել) cause to take interest; (հետաքրքրությունը շարժել) arouse/excite (the) curiosity (of); ◊ **եթե ձեզ ~ում է** if it is of any interest to you.

ՀԵՏԱՔՐՔՐՎԵԼ, բ. be/become/grow interested (in), care for, be curious; (հարցնել) inquire (about), ask for information.

ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. interest, curiosity, inquisitiveness; ◊ **առօրյա ~ներ** commonplace interests; **հոգևոր ~ներ** spiritual interests; **~ առաջ բերել՝ շարժել** arouse/provoke/excite/stir up interest; **~ հանդես բերել** show/display interest (in, for); **~ ներկայացնել** be of interest; **չքուլացող ~ությամբ** with breathless/the keenest interest.

ՀԵՏԵՎ, 1. գ. back, back part; 2. մ. (հակառակ կողմը) back, the other side; (եւ՝ ետևում) back, behind; ◊ **~ի կողմը** reverse (side), verso; *փխբ.* the seamy side; **~ում** behind, on the back; **մեդալի ~ը** the reverse of the medal; **կտորի ~ը** the wrong side; **~ի** back, hinder; **~ի դուռը** back/porch entrance; **~ում թողնել** leave behind; **տես ~ում** PTO (please turn over), see over; **դժվարությունները մնացին ~ում** all hardships have been left behind, hard times are past.

ՀԵՏԵՎԱԲԱՐ, մ. consequently; (ուստի) therefore, hence; (այսպիսով) thus, so; *խոսկ.* (ուրեմն) so then, well then.

ՀԵՏԵՎԱԿ, գ. (զորք) infantry, foot soldiers; (անձ) infantry man.

ՀԵՏԵՎԱԿԱՅԻՆ, ա. infantry.

ՀԵՏԵՎԱՆՔ, գ. consequence, sequel; (տրամաբանական) corollary; ◊ **~ներ** after-effects; **առանց ~ի մնալ** no action to be taken; **լուրջ ~ներ ունենալ** have grave consequences; **լուրջ միջազգային ~ներ ունենալ** have serious international repercussions; **~ներով հղի** fraught with consequences; **պատճառ և ~** cause and effect.

ՀԵՏԵՎԱՊԵՍ, *տես* ՀԵՏԵՎԱԲԱՐ:

ՀԵՏԵՎԵԼ, բ. (հաջորդել) follow, go after; (նման գործել) follow, take after; (հետևորդ լինել) be a follower; (հսկել) look after, have/keep an eye on; (եզրակացվել, արդյունք լինել) follow; ◊ **կանոններին՝ օրենքին ~** conform to the rules/law; **կրնկակոխ ~** follow sb closely, follow hard on sb's heels; **նորաձևությանը՝ սովորույթներին ~** follow the fashion/customs; **օրինակին ~** follow sb's example; **այստեղից ~ում է** it follows from this; **ամեն ինչում հորը ~** take after one's father in everything, follow in one's father's footsteps; **ինչպես ~ է** as (it) appears.

ՀԵՏԵՎ(Ե)ՅՆԵԼ, բ. conclude, infer; (եզրակացության հանգել) come to the conclusion.

ՀԵՏԵՎԻՑ, մ. (from) behind, following; ◊ **բժշկի ~ ուղարկել** send for the doctor; **իրար ~** one after another; **մեկի՝ մի բանի ~ ընկնել** pursue, chase, be after; **մեկի ~ խոսել** gossip,

backbite; **նրա ~** after him; **որևէ մեկի ~ գնալ** follow sb.

ՀԵՏԵՎՅԱԼ, ա. next, following; ◊ **~ կերպ** in the following way.

ՀԵՏԵՎՈՂԱԲԱՐ } մ. consistently;
ՀԵՏԵՎՈՂԱԿԱՆՈՐԵՆ } successively.

ՀԵՏԵՎՈՂԱԿԱՆ, ա. consistent.

ՀԵՏԵՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. succession, sequence.

ՀԵՏԵՎՈՐԴ, գ. follower, adherent.

ՀԵՏԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conclusion, inference; (հանձնաժողովի՝ դատարանի կն) findings; ◊ **~ անել** infer/draw a decision/conclusion; **~ի յան հանգել** come to the conclusion.

ՀԵՏԶՀԵՏԵ, մ. step by step, little by little; (աստիճանաբար) gradually.

ՀԵՏԸՆԹԱՑ(ԻԿ), ա. regressive.

ՀԵՏԸՆԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. regress, retrogradation.

ՀԵՏԻ, ա. back, hinder; ◊ **~ թվով նշել** backdate, antedate; **~ միտք** ulterior motive, secret purpose; **~ մուտք** back porch/entrance; **~ պլանում** in the background; **~ պլան մղել** push to the background.

ՀԵՏԻՈՏ, 1. ա., գ. (անձ) pedestrian; 2. մ. (ոտքով) on foot, afoot; ◊ **~ երթևեկություն** pedestrian traffic; **~ անցնել** walk/go on foot.

ՀԵՏՆՆԴԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. post-natal.

ՀԵՏՆՆԴՅԱՆ, ա. post-natal.

ՀԵՏԿԱՆՉՈՒՄ, գ. recall, revocation; ◊ **պատգամավորի ~** recall of deputy.

ՀԵՏԿԵՎՕՐՅԱ, ա. postmeridian.

ՀԵՏՄԱՀՈՒ, ա. posthumous; ◊ **~ հրատարակություն** posthumous edition; **~ փառք** posthumous fame/reputation.

ՀԵՏՄԻՋՕՐԵ, գ. afternoon, p.m. (post meridiem).

ՀԵՏՆԱԲԱԿ, գ. area behind the house, backyard.

ՀԵՏՆԱԼԵԶՎԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* velar, back.

ՀԵՏՆԱՄԱՍ, գ. back, hind(er) part; ◊ **նավի ~** stern (poop).

ՀԵՏՆԱՄՈՒՏՔ, գ. back entrance/door.

ՀԵՏՆԱՊԱՀ, ա. *ռզմ.* rearguard; ◊ **~ զինվորներ** rearguard soldiers.

ՀԵՏՆԱՔՄԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* velar, back.

ՀԵՏՆՈՐԴ, գ. descendant, offspring, scion.

ՀԵՏՈ, մ. afterwards; (անց) after, later; (այնուհետև) then; (ավելի ուշ) later on; ◊ **մի քանի օր ~** after a few days, a few days later; **մի փոքր ~** not long after, a little later; **~ ինչ** (well) and what then/next? so (what)?

ՀԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄԱՅԻՆ } ա. post-war.
ՀԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ }

ՀԵՏՈՒՅՔ, գ. behind; *խսկց.* bottom; *զոհկ.* arse; *ամ.* ass.

ՀԵՏՔ, գ. track; footprint, footstep; *փխբ.* (նշան) sign, trace, vestige; ◊ **թարմ ~եր** fresh tracks/footprints; scent; **~ը կորցնել** lose track (of); **~երը թաքցնել** cover up one's tracks; **~երով գնալ** follow/tread in the tracks (of); **~ էլ չկա** not a trace remains; **~ին ~ի վրա ~ն ընկնել** find/come upon the tracks (of); *փխբ.* get on the tracks/trail (of); **առանց ~ թողնելու** without a trace, without leaving a trace.

ՀԵՐ, գ. hair.

ՀԵՐԵՏԻԿՈՍ, գ. *եկեղ.* heretic.

ՀԵՐԵՏԻԿՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* heresy.

ՀԵՐԹ, գ. turn; (հերթաշարանը) queue; *ամ.* line; (հերթափոխ) shift; (դպրոցում) session; ◊ **առավոտյան՝ գիշերային ~** morning/night shift; **~ կազմել** form a queue/a line; **~ կանգնել** queue (up) (for), stand in line (for), stand in a queue (for); **~ պահ(պան)ել** keep the queue/line; **առանց ~ի** out of turn; **առաջին ~ին** in the first place/instance; **իր ~ին** in one's turn; **իր ~ին սպասել** wait one's turn; **~ով** in turn, by turns; **երկու ~ով աշխատել** work (in) two shifts; **իր ~ով գնալ** take its normal course; **իմ ~ն է** it is my turn.

ՀԵՐԹԱԳԱՅԵԼ, բ. alternate; (հերթով անել) take turns.

ՀԵՐԹԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ } գ. alternation,
ՀԵՐԹԱԳԱՅՈՒՄ } interchange; ◊ *լեզվ.* **հնչյունների ~** sound interchange; **ձայնավորների ~** vowel gradation; **բաղաձայնների ~** interchange of consonants.

ՀԵՐԹԱԳՐԵԼ, բ. book in a queue for sth, register/enter one's name, subscribe to.

ՀԵՐԹԱԳՐՈՒՄ, գ. (գրանցում) booking; (ցուցակագրում) registration.

ՀԵՐԹԱԿԱՆ, ա. next, next in turn; (սովորական) usual, recurrent; ◊ **~ արձակուրդ** usual/next holiday; **~ անախորժություններ** just the usual kind of trouble; **~ հիմարություն** customary stupidity/foolishness; **~ կոչում** next/higher rank.

ՀԵՐԹԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sequence, order of priority, regular succession; ◊ **~ սահմանել** establish priorities.

ՀԵՐԹԱՊԱՀ, 1. ա. on duty; 2. գ. (անձ) man on duty; ◊ **~ բժիշկ** doctor on duty; **~ խանութ** shop with extended business hours; **~ սպա** officer of the day; **~ դպրոցում** monitor; **կայարանի ~** assistant station-master; **այսօր նա ~ է** he is on duty today.

ՀԵՐԹԱՊԱՀԵԼ, բ. be on duty; (հսկել) (be on) watch; ◊ **հիվանդի մոտ ~** watch over a patient.

ՀԵՐԹԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. duty; (հիվանդի մոտ) watch; ◊ **բուժքրոջ ~** nursing; **գիշերային ~** night-watch, night-duty; **~ի յան ցուցակ** rota; *ռզմ.* roster.

ՀԵՐԹԱՓՈԽ, գ. shift; *փխբ.* (երիտասարդ սերունդը) young/rising generation, successors; ◊ **~ի ինժեներ** shift engineer; **~ի կանգնել** keep watch, be on watch.

ՀԵՐԹԱՓՈԽԱՅԻՆ, ա. shift; ◊ **~ աշխատանք** shift work, shift labour; **~ արտադրանք** per-shift performance; **~ համակարգ** relay system.
ՀԵՐԿ, գ. ploughing, tillage.
ՀԵՐԿԵԼ, բ. plough, till; ◊ **արտը ~** plough, cultivate; **խոպանը ~** plough new land, break fresh ground, open up virgin lands.
ՀԵՐԿԵԼԻ, ա. arable; ◊ **~ տարածություն** arable area/land.
ՀԵՐԿՈՒՄ, գ. tillage.
ՀԵՐՁԱՐԱՆ, գ. dissecting room.
ՀԵՐՁԱՔԱՐ, գ. *հնք.* shale, schist, slate.
ՀԵՐՁԵԼ, բ. dissect; ◊ **դիակը ~** dissect a body.
ՀԵՐՁՎԱԾ, գ. (անհամաձայնություն) discord, dissention; (պառակտում) split, dissidence; *եկեղ.* (աղանդ) sect, schism.
ՀԵՐՁՎԱԾԱԿ, գ., ա. schismatic; *եկեղ.* (աղանդավոր) sectarian, sectary; (հերետիկոս) heretic.
ՀԵՐՁՈՒՄ, գ. dissection.
ՀԵՐՄԵՏԻԿ, ա. hermetic; ◊ *ավ.* **~ խցիկ** pressurized/sealed cabin.
ՀԵՐՅՈՒՆ, գ. awl.
ՀԵՐՅՈՒՐԱՆՔ, գ. aspersion; (զրպարտանք) slander; (հորինվածք) fabrication; (կեղծիք) falsehood; (հնարովի բան) invention, fiction; ◊ **մեկի վրա ~ բարդել** cast aspersion on sb.
ՀԵՐՅՈՒՐԵԼ, բ. asperse, cast aspersion on sb; (հնարել) invent; (հորինել) fabricate; (կեղծել) falsify.
ՀԵՐՈՍ, գ. hero; ◊ *խորհ.* **Խորհրդային Միության ~** Hero of the Soviet Union; *խորհ.* **~ քաղաք** Hero-town, Hero-city; **~ի կոչում ստանալ** receive the title of hero; **~ի կոչման արժանանալ** be honoured with the title of hero.
ՀԵՐՈՍԱԲԱՐ, մ. heroically.
ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ, ա. heroic(al); ◊ **~ արարք** heroic deed/exploit, act of heroism.
ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏ, գ. heroic battle.
ՀԵՐՈՍԱՆԱԼ, բ. become a hero.
ՀԵՐՈՍԱՊԱՏՈՒՄ, գ. *գրկ.* heroic novel, epic.
ՀԵՐՈՍԱՑՆԵԼ, բ. *գրբ.* heroize, make sb a hero; glorify.
ՀԵՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. heroism; ◊ **~ ցուցաբերել** display heroism.
ՀԵՐՈՍՈՒՀԻ, գ. heroine.
ՀԵՐՔԵԼ, բ. refute, disprove.
ՀԵՐՔԵԼԻ, ա. refutable.
ՀԵՐՔՈՒՄ, գ. refutation, disproof; (ժխտում) denial; ◊ **հայտարարության ~** refutation of a statement; **~ հրապարակել** publish a denial.
ՀԵՔԻԱԹ, գ. fairytale, tale, folk-tale, story; ◊ **~ մի՛ պատմիր** don't tell me tales!
ՀԵՔԻԱԹԱԳԻՐ, գ. story-teller, fairtale writer.
ՀԵՔԻԱԹԱՅԻՆ, ա. fairy tale; *փիլ.* (երևակայական, ֆանտաստիկ) fantastic; (անհավատալի) improbable, incredible; (հրաշալի) miraculous.
ՀԵՔԻԱԹԱՍԱՑ, գ. story-teller, narrator of folk-tales.
ՀԵՔԻՄ, գ. traditional healer, quack-doctor.
ՀԵՔԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. traditional popular medicine, quackery.
ՀԶՈՐ, ա. mighty, powerful, strong; *տեխ.* high-powered, high-capacity; ◊ **~ աճ՛ վերելք** powerful upsurge.
ՀԶՈՐԱՁԱՅՆ, ա. (having) mighty/powerful voice.
ՀԶՈՐԱՆԱԼ, բ. become mighty/powerful/stronger, gain strength.
ՀԶՈՐԱՑՆԵԼ, բ. strengthen, make strong/powerful; (ամրացնել) fortify, reinforce.
ՀԶՈՐԱՑՈՒՄ, գ. reinforcement, strengthening.
ՀԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. power, might, strength; (արտադրողականություն) output; *տեխ.* capacity; ◊ **ռազմական ~** military might; **անվանական ~** rated power/capacity.
ՀԸՄ, ձ. hm, hem, ahem.
ՀԻԱՆԱԼ, բ. admire, be delighted (with); (հափշտակվել) be enraptured (with), go into/be in raptures.
ՀԻԱՆԱԼԻ, ա. delightful, ravishing; (հիասքանչ) exquisite; (հրաշալի) wonderful, marvellous; (երկնային) heavenly; (համի՝ հոտի մասին) delicious, delightful.
ՀԻԱՆԱԼԻՈՐԵՆ, մ. marvellously, wonderfully.
ՀԻԱՍԹԱՓԵՑՆԵԼ, բ. disappoint (over, about); *խսկց.* let sb down.
ՀԻԱՍԹԱՓՎԵԼ, բ. be disappointed (in sb/with sth).
ՀԻԱՍԹԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀԻԱՍԹԱՓՈՒՄ** } գ. disappointment, disillusionment.
ՀԻԱՍՔԱՆՉ, ա. exquisite; (հրաշալի) wonderful, marvellous; (երկնային) heavenly; (հափշտակող) rapturous, enthusiastic; ◊ **~ ձայն** marvellous voice; **~ մեղեդի** lovely melody.
ՀԻԱՑԱԿԱՆ, ա. enraptured, admiring, rapturous; (բուռն, կրակոտ) over-fervid; (հուզավառ) wildly enthusiastic, rhapsodical.
ՀԻԱՑՄՈՒՆՔ, **ՀԻԱՑՔ** } գ. admiration; (զմայլանք) delight, rapture; (հափշտակություն) ecstasy.
ՀԻԱՑՆԵԼ, բ. enrapture; (զմայլել) delight, ravish; (զմայլանքի մեջ գցել) entrance.
ՀԻԲՐԻԴ, գ. hybrid.
ՀԻԲՐԻԴԱՅԻՆ, ա. hybrid.
ՀԻԲՐԻԴԱՑՈՒՄ, գ. hybridization.
ՀԻԳԻԵՆԱ, գ. hygiene.
ՀԻԳԻԵՆԻԿ, ա. hygienic; (միջոցների մասին) sanitary.
ՀԻԴՐԱ, գ. *կենդ., դիցբ.* hydra.
ՀԻԴՐՈ(ԷԼԵԿՏՐԱ)ԿԱՅԱՆ, գ. hydroelectric power station.

ՀԻԴՐՈԷՆԵՐԳԵՏԻԿ, 1. ա. hydroelectric; 2. գ. (մասնագետ) hydroelectric specialist, specialist in hydroelectricity.
ՀԻԴՐՈՀԱՄԱԼԻՐ, գ. hydro-complex.
ՀԻԴՐՈՀԱՆԳՈՒՅՑ, գ. hydroelectric (generating) station/scheme.
ՀԻԴՐՈՄԵՏԵՈՐՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hydrometereological service/station.
ՀԻԴՐՈՇԻՆԱՐԱՐ, գ. hydroelectric power station builder/constructor.
ՀԻԴՐՈՏԵԽՆԻԿԱ, գ. hydraulic engineering.
ՀԻԴՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. hydrotechnical.
ՀԻԵՐՈԳԼԻՓ, գ. hieroglyph.
ՀԻԵՐՈԳԼԻՓԱՅԻՆ, ա. hieroglyphic.
ՀԻԼ, գ. cardamom.
ՀԻՄԱ, մ. now; (ներկայումս) at present, at the present time, nowadays; (մեր օրերում) today, these days, nowadays; (շատ չուտով) presently, soon; (անմիջապես) at once, right now; (մի րոպեից) in a minute; ◊ **հենց ~** just/right now, immediately; **~ գալիս եմ** coming!
ՀԻՄԱՐ, 1. ա. stupid, foolish, silly; (անմիտ, անիեթեթ) absurd; (հասարակ) trivial, trifling; (դեմքի արտահայտության մասին) inane, idiotic; 2. գ. fool, blockhead, idiot; ◊ **~ արարք** foolish/stupid thing; **~ վարքագիծ** foolishness, nonsense, folly; **~ վիճակ** idiotic/stupid situation; **~ի գլուխ** perfect/utter fool; **~ դեր խաղալ** play a foolish part; *ասցկ.* **~ների համար օրենք չի գրված** fools rush in where angels fear to tread; *հյհ.* **~՛** idiot; **~ ես գտե՞լ** not likely! no fear!
ՀԻՄԱՐԱԲԱՐ, մ. foolishly, stupidly.
ՀԻՄԱՐԱՆԱԼ, բ. become/grow stupid/foolish; *խսկց.* fool (about), play the fool.
ՀԻՄԱՐԱՎՈՒՆ, ա. silly; ◊ **~ տեսք** silly/inane look; **~ լինել** be rather stupid/silly.
ՀԻՄԱՐԻԿ, գ. *խսկց., նաև փղքշ.* silly little thing, little silly, silly (fellow).
ՀԻՄԱՐԱՑՆԵԼ, բ. fool, dupe, make a fool (of); ◊ **մեկին ~** pull sb's leg, *դրծվ.*:
ՀԻՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. foolishness, stupidity, folly; (անիմաստություն) nonsense, rubbish; *խսկց.* nonsense, fiddlesticks; ◊ **~ անել** do a foolish thing, make a fool of oneself, be foolish/silly; **~ դուրս տալ** talk nonsense/rot, talk through one's hat, *դրծվ.*; **թողե՛ք այդ ~ները** stop this nonsense/foolishness.
ՀԻՄՆ[1], *տե՛ս* ՀԻՄՔ; ◊ **~ի վեր անել** raze to the ground foundations; uproot.
ՀԻՄՆ[2], գ. hymn; ◊ **պետական ~** national anthem.
ՀԻՄՆԱԲԱՌ, գ. main/principal word.
ՀԻՄՆԱԳԻԾ, գ. general line.
ՀԻՄՆԱԴԻՐ, 1. ա. founding, constitutive, constituent; 2. գ. (անձ) founder; (կին) foundress; (ուսմունքի) founder, initiator; (ընկերության) founder, constitutor; ◊ **~ ժողով** constituent assembly; **~ պայմանագիր** foundation agreement; **~ փաստաթղթեր** by-laws, foundation documents.
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ, գ. *տնտ.* principal/fixed capital, fund; foundation; ◊ **բարեգործական ~** benevolent/charitable fund.
ՀԻՄՆԱԴՐԵԼ, բ. (հիմնել) found, establish, set up, initiate; (ստեղծել) create.
ՀԻՄՆ(ԱԴՐ)ՈՒՄ, գ. foundation, (կազմակերպում) organization; (հաստատում) establishment, institution, setting up.
ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅԹ, գ. directions, line(s).
ՀԻՄՆԱԶՈՒՐԿ, ա. groundless, ungrounded, unfounded.
ՀԻՄՆԱԿԱՆ, ա. fundamental, basic, cardinal, principal, fixed; (լուրջ, հիմնավոր) solid, sound, thorough, substantial; ◊ **արդյունաբերության ~ ճյուղեր** main branches of industry, staple/major/basic industries; **~ գույներ** primary colours; *տնտ.* **~ դրույք** fundamental term; **~ զանգված** great bulk; **~ իմաստ** primary/main meaning; *տնտ.* **~ կապիտալ** fixed capital/assets; **~ մասնագիտություններ** essential trades; **~ միտք** basic idea, key-note; **~ ներդրում** (capital) investment; **~ պատ** main/supporting/structural wall; **~ պատճառ** principal cause, main reason; **~ օրենք** basic law, constitution; **~ում** on the whole, in the main, basically.
ՀԻՄՆԱԿԱՄԱԽՔ, գ. frame, framework.
ՀԻՄՆԱԿԻՐԾԱՆ, ա. wrecking/destroying/razing to the ground.
ՀԻՄՆԱՀԱՏԱԿ, ա. wrecked to the ground; ◊ **~ անել** raze to the ground; **~ արված** razed/wrecked/destroyed to the ground.
ՀԻՄՆԱՆԵՐԿ, գ. primer, ground.
ՀԻՄՆԱՊԱՏ, գ. main/structural wall.
ՀԻՄՆԱՎՈՐ, ա. well-founded, well-grounded; (լուրջ) solid, sound, thorough, substantial; (ամուր, պինդ) stout, solid; *խսկց.* (բավականին) bulky; ◊ **~ ուսումնասիրություն** thorough study; **~ փաստարկներ** sound/substantial arguments.
ՀԻՄՆԱՎՈՐԱՊԵՍ, մ. thoroughly.
ՀԻՄՆԱՎՈՐԵԼ, բ. ground, base, substantiate, found; (փաստարկել) give reasons (for); (պատճառաբանել) justify, argue.
ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. basing; (փաստարկ) basis (pl. -ses), ground(s) (of); (օրենքի ևն) substantiation; (պատճառաբանում) motivation, argumentation, reasoning.
ՀԻՄՆԱՐԱՐ, ա. fundamental; ◊ **~ աշխատություն** fundamental work.
ՀԻՄՆԱՐԿ(ՈՒԹՅՈՒՆ), գ. establishment, institution, foundation; (գրասենյակ) office; ◊ **պետական ~** state institution.
ՀԻՄՆԱՔԱՐ, գ. foundation-stone; (անկյունաքար) cornerstone.

ՀԻՄՆԵԼ, բ. found, establish, set up, base; (կազմակերպել) organize; (մեդալ, շքանշան) institute; ◊ **մի բանի վրա** ~ base/found/ground (on, upon).

ՀԻՄՆՈՎԻՆ, մ. completely, utterly, thoroughly; essentially, basically; ◊ ~ **այրել** burn/reduce to ashes; ~ **քանդել** destroy/raze to the ground.

ՀԻՄՆԱՐԱԾ, ա. basic; ◊ ~ **սկզբունքներ** basic principles.

ՀԻՄՆՎԵԼ, բ. base oneself (on, upon); (հենվել) *փխբ.* lean/rest (upon); (ղեկավարվել) be guided (by).

ՀԻՄՈՒՆՔ, գ. base, basis (pl.-ses); (հիմնական սկզբունքներ) principle(s); ◊ **գիտության ~ներ** the principles/fundamentals of science; **արդարացի ~ներով** on an equitable/just basis; **ընդհանուր ~ներով** on a universal basis; **կամավոր ~ներով** on a voluntary basis; **հավասար ~ներով** with equal reason; **նոր ~ներով** on new lines.

ՀԻՄՔ, գ. base, basis (pl. -ses), grounds, reason; *լեզվ.* stem; ◊ *իրավ.* **դատավճռի** ~ ground for judgment; ~ **դնել** lay down the foundation; ~ **ընդունել** assume as a basis, take as a principle; **~ի վրա** on the basis of, on the grounds, by virtue of; **այդ ~ի վրա** on these grounds; **ոչ առանց ~ի** not without reason; **~ից զուրկ** unfounded/baseless; **~ում լինել** be the basis (of); **~ում ընկած լինել** underline; **բոլոր ~երն ունենալ** have every reason/good cause.

ՀԻՆ, ա. old; (հնադարյան) ancient; (անցյալ) past, bygone; (օթեկ, երեկվանից մնացած) stale; ◊ ~ **աշխարհ (Եվրոպա)** the Old World (Europe); ~ **աշխարհ (Հռոմ, Հունաստան)** the Ancient World (Rome, Greece); *փխբ.* ~ **գայլ** old/downy bird, old stager; ~ **ժամանակներ** ancient times; ~ **հայերեն** old Armenian; ~ **Հռոմ** ancient Rome; ~ **օրեր** past days; **~ն անցավ** old days/olden days fell/sank into oblivion; **~ը հիշելով** for old times' sake; (սովորույթի մասին) by force of habit; **~ում** in olden times, formerly, in the olden days.

ՀԻՆԱ, գ. henna; ◊ ~ **դնել** henna; *ասգ.* **ոտները ~ դնել** never cross the threshold (of sb's place).

ՀԻՆԱԾ, ա., գ. warp, texture, tissue.

ՀԻՆԱՅԵԼ, բ. henna.

ՀԻՆԱՎՈՒՐՑ, ա. ancient, age-old, old, antique; (հնաոճ) old-fashioned; ◊ ~ **դղյակ** ancient castle; ~ **սովորույթ** age-old/time-honoured custom.

ՀԻՆԳ, բ. five; (գնահատական) five, excellent; ◊ ~ **անգամ** ~ five times five; ~ **մատի պես գիտենալ** know sth like the back of one's hand.

ՀԻՆԳԱԿԱՆ, բ. by fives.

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ, բ. fifth; ◊ **մեկ ~** one fifth; ~ **անիվ** fifth wheel of a coach; *քղք.* ~ **զորասյուն** Fifth Column.

ՀԻՆԳՀԱՐԿԱՆԻ, ա. five-storied.

ՀԻՆԳՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ, ա. five hundred-years-old, of five hundred years.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, գ. Thursday; ◊ ~ **օրերը** on Thursdays; **ամեն ~** every Thursday, Thursdays; **այս ~** this Thursday; **անցյալ ~** last Thursday; **հաջորդ ~** next Thursday.

ՀԻՆԵԼ, բ. warp.

ՀԻՆՎԱԾՔ, գ. warp.

ՀԻՇԱՂԱՐ, ա. rancorous, unforgiving.

ՀԻՇԱՂԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rancour.

ՀԻՇԱՏԱԿ, գ. memory, recollection, remembrance; (հուշանվեր) souvenir, keepsake; ◊ **ի ~** in memory/commemoration/remembrance (of); **հավերժ ~** may his memory live for ever; **իբրև ~ նվիրել** give as a keepsake/souvenir; **լավ ~ թողնել** leave fond memories; **վատ ~ թողնել** leave a bad memory behind; **~ը հավերժացնել** perpetuate the memory; **~ը պահել** hold in remembrance.

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. memoirs, reminiscences.

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ, գ. literary monument, journal; (օրագիր) diary; ◊ **ձեռագրի ~** colophon.

ՀԻՇԱՏԱԿԵԼ, բ. mention, refer (to); (նշել) note; (շոշափել) touch upon; (թվարկել) enumerate; (անունը տալով) name; (գրավոր) record; ◊ **պատահաբար՝ անցողիկ ~** mention in passing, make casual mentioning; **~ի** at the mention (of).

ՀԻՇԱՏԱԿԵԼԻ, ա. worth mentioning, noteworthy.

ՀԻՇԱՏԱԿՈՒՄ, **ՀԻՇԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. mention, mentioning; (գրավոր) record; (թվարկելով) enumeration; (անունը տալով) naming.

ՀԻՇԱՐԺԱՆ, ա. memorable, notable; ◊ ~ **օր** memorable/notable day; ~ **տարեթիվ** memorable date.

ՀԻՇԵԼ, բ. remember, recollect, recall; (մտապահել) keep in mind, keep remembering; ◊ **աղոտ կերպով ~** have a hazy recollection, have a foggy memory/notice/recollection (of); **հաստատապես ~** keep/bear firmly in mind; **միշտ ~** never forget.

ՀԻՇԵՑՆԵԼ, բ. remind (of); ◊ **դա ~նում է** it is reminiscent (of).

ՀԻՇԵՑՈՒՄ, գ. mention; ◊ **գրավոր ~** reminder.

ՀԻՇՅԱԼ, ա. mentioned.

ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. memory; ◊ **լավ՝ վատ ~** poor/retentive memory; **լավ ~ թողնել** leave fond memories; **վատ ~ թողնել** leave a bad memory behind; **~թյան մեջ հառնել** come back to one's memory; **~թյան մեջ մեխվել** be stamped/engraved in one's memory; **~թյան մեջ մնալ** stick in one's memory; **~ից դուրս ընկնել** slip/escape one's memory; **եթե ~ս (ինձ) չի դավաճանում** if my memory doesn't

fail me; **~ներ** memoirs, reminiscences; **միայն ~ է մնացել** only the memory remains.

ՀԻՇՈՑ, գ. swearing, swear-word, bad language, curse, oath.

ՀԻՊՆՈՍ, գ. hypnosis, mesmerism; ◊ **~ի մեջ լինել** be in a state of hypnotism, be hypnotized/mesmerized; **~ով բուժել** treat by hypnotism.

ՀԻՊՆՈՍԱՅԻՆ, ա. hypnotic, mesmeric.

ՀԻՊՆՈՍ(ԱՑՆ)ԵԼ, բ. hypnotize, mesmerize.

ՀԻՊՆՈՍ(ԱՑ)ՈՒՄ, գ. hypnotism, mesmerism.

ՀԻՊՈԹԵԶ, գ. hypothesis (pl. -ses); ◊ **~ներ ստեղծել՝ կառուցել** form hypotheses; **աշխատանքային ~** working hypothesis.

ՀԻՄՆԱՄՅԱ, ա. of fifty, fifty-year-old; ◊ **~ մարդ** man of fifty, fifty-year-old man.

ՀԻՄՆԱՄՅԱԿ, գ. fiftieth anniversary.

ՀԻՍՏԵՐԻԱ, գ. *բժշկ.* hysteria; ◊ **~ի նոպա** fit of hysterics.

ՀԻՍՏԵՐԻԿ, ա. hysterical; ◊ **~ կին** hysterical woman; **~ նոպա** hysterical fit.

ՀԻՍՏԵՐԻԿԱ, գ. hysterics.

ՀԻՍԻՆ, բ. fifty; ◊ **~ին մոտ** of/about fifty; **մոտ ~ տարի առաջ** about fifty years ago; **նա ~ն անց է** he is over fifty, he is in his fifties.

ՀԻՍԻՆԱԿԱՆ, բ. the fifties; ◊ **~ թվերին** in the fifties; **~ների սկզբում՝ վերջում** in the early/late fifties.

ՀԻՎԱՆԴ, 1. ա. sick; (վնասված) injured; (օրգանի մասին) diseased; *փիլ.* (ընկճված, վհատ) morbid; 2. գ. patient; ◊ **~ աչք** injured/sore eye; **~ ատամ** bad tooth; **~ երևակայություն** morbid imagination; **~ սիրտ** diseased/bad heart; **~ լինել** be ill/dowm with; (հաճախ, մշտական) be ailing, be cronically ill; **երթևեկ՝ ամբուլատոր ~** out-patient; **ծանր ~** serious case, seriously ill; **նա ծանր ~ է** he is seriously ill, his case is serious; **հոգեկան ~** mentally diseased/deranged; **մշտական՝ ստացիոնար ~** in-patient, hospital patient; **քրոնիկական ~** chronic invalid.

ՀԻՎԱՆԴԱԲԵՐ, ա. pathogenic.

ՀԻՎԱՆԴԱԳԻՆ, ա. ailing, sickly; (վատառողջ) unhealthy; (ոչ բնականոն) morbid; (զերզգայուն) oversensitive; ◊ **~ տեսք** sickly look; **~ տեսք ունենալ** look ill; **~ հետաքրքրասիրություն** morbid curiosity; **~ ինքնասիրություն** oversensitive pride/self-esteem.

ՀԻՎԱՆԴԱՆԱԼ, բ. fall/get ill, be taken ill (with); (հոգով՝ սրտով ցավել) grieve about/for/over/at.

ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ, գ. hospital; ◊ **~ պառկել** go to hospital, be in hospital; **~ում լինել** be in hospital; **~ից դուրս գրվել** discharge (oneself) from hospital, be discharged/come out of hospital.

ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԱՅԻՆ, ա. hospital.

ՀԻՎԱՆԴԱՊԱՀ, գ. hospital attendant, nurse; *ռզմ.* medical orderly.

ՀԻՎԱՆԴԱՊԱՀՈՒՀԻ, գ. (sick) nurse.

ՀԻՎԱՆԴԱՏԵՍ, գ. visit to a patient; ◊ **~ գնալ** visit a patient.

ՀԻՎԱՆԴԱՍԵՆՅԱԿ, գ. ward.

ՀԻՎԱՆԴԱՑՆԵԼ, բ. cause disease, make ill.

ՀԻՎԱՆԴՈՏ, ա. unhealthy, sickly; ◊ **~ թոքեր** unsound lungs.

ՀԻՎԱՆԴՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (թույլ առողջություն) sickliness; (ոչ բնականոն) morbidness.

ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. illness, disease; (վատառողջություն) ailment, malady; ◊ **աճման ~** growing pains; **ծանր ~** serious/painful illness; **ծովային ~** seasickness; **վարակիչ ~** infectious/contagious disease/illness; **~թյան թերթիկ** sick-leave certificate, medical certificate (of unfitness for work); **~ության նպաստ** sick pay.

ՀԻՐԱՎԻ, *տե՛ս* ԻՐՈՔ:

ՀԼՈՒ, ա. submissive/obedient/resigned (to); (վիջող, տեղի տվող) pliant, docile; ◊ **ճակատագրին ~** resigned to one's fate; **~ծնագանդ** submissive/obedient as a slave.

ՀՂԱՆԱԼ, բ. be conceived; *փիլ.* (ծագել, առաջանալ) arise, be born; ◊ **միտք ~** occur (to); **(իմ՝ նրա մեջ) միտք ~ցավ** it occurred to (me/him/etc.).

ՀՂԵԼ, բ. send.

ՀՂԻ, ա. pregnant, *հնց.* with child; (կովի մասին) with calf; (վտանգավոր) fraught (with); *փիլ.* (լի, լցված) full (of); ◊ **~ կին** expectant mother; **վտանգավոր հետևանքներով ~** fraught with serious consequences.

ՀՂԻԱՆԱԼ, բ. be/become pregnant, conceive; *խսկց.* be in the family way.

ՀՂԻԱՑՆԵԼ, բ. make pregnant; (բեղմնավորել) impregnate.

ՀՂԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pregnancy; ◊ **նա հինգ ամսվա ~ ունի** she is five months pregnant, she is in her fifth month (of pregnancy).

ՀՂԿԱԹՈՒՂԹ, գ. emery.

ՀՂԿԵԼ, բ. grind; (խարտել) file; (ողորկել) polish.

ՀՂԿՈՒՐԴ, գ. grinder; (ողորկիչ) polisher.

ՀՂԿՎԱԾՔ, գ. grinding, polishing.

ՀՂԿՈՒՄ, գ. grinding; (ողորկում) polishing; (խարտում) filing.

ՀՂՈՒՄ, գ. reference; (առաքում) forwarding; ◊ **~ կատարել** refer (to).

ՀՂՓԱՆԱԼ, բ. be satiated/surfeited (with).

ՀՂՓԱՑՈՒՄ, գ. satiety, surfeit.

ՀՄԱՅԵԼ, բ. (դյութել, թովել) charm, fascinate, bewitch, enchant; (գրավել) attract, thrill; *սնոտ.* (կախարդել) conjure, practise witchcraft/magic.

ՀՄԱՅԻԼ, գ. amulet, charm, talisman, mascot.

ՀՄԱՅԻՉ, ա. charming, fascinating; (կախարդիչ) bewitching, enchanting.
ՀՄԱՅՎԵԼ, բ. be charmed/taken with.
ՀՄԱՅՔ, գ. (հրապույր, դյութանք) charm, fascination; (գրավչություն) attraction, glamour, magic; *սնոտ.* (կախարդանք) witchcraft, sorcery.
ՀՄՏԱԲԱՐ } մ. skilfully.
ՀՄՏՈՐԵՆ }
ՀՄՏԱՆԱԼ, բ. acquire a habit/skill; (փորձ ձեռք բերել) acquire skill/skilfulness; (հմուտ դառնալ) become/get skilled (at).
ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. skill, knack; (փորձ) experience; (ունակություն) ability; **~ության պակաս** skill gap.
ՀՄՈՒՏ, ա. skilful, able; (փորձառու) experienced; (շնորհալի) gifted; ◊ **~ լինել** be skilled (in/at), have a knack (for); **~ ձեռքեր** skilful/clever hands.
ՀՅՈՒԹ, գ. juice; (բույսերի) sap; (մզվածք) extract.
ՀՅՈՒԹԱԲԵՐ, ա. juicy, succulent, sappy.
ՀՅՈՒԹԱԼԻ(Ց), ա. juicy, succulent, sappy.
ՀՅՈՒԹԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. juiciness, succulence, sappiness.
ՀՅՈՒԹԱՀԱՆ } ա. squeezer, juicer.
ՀՅՈՒԹԱՔԱՄՊ }
ՀՅՈՒԹԱՒՈՒՏ, ա. juicy, succulent, sappy.
ՀՅՈՒԹԱՎՈՐՎԵԼ, բ. fill with juice, ripen; (հյութեղ դառնալ) become juicy/succulent.
ՀՅՈՒԹԱՎՈՐՈՒՄ, գ. ripening.
ՀՅՈՒԹԵՂ, ա. juicy, succulent.
ՀՅՈՒԹԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. juiciness, succulence, sappiness.
ՀՅՈՒԼԵ, գ. atom; (մասնիկ) particle, fraction; (տարր) element; (նախանյութ) primary substance.
ՀՅՈՒՑԱԽՏ, գ. consumption, tuberculosis; *կրճ.* TB.
ՀՅՈՒՑԵԼ, բ. exhaust, emaciate; (նիհարեցնել) make lean; (չորացնել) drain.
ՀՅՈՒՑԻՉ, ա. exhausting.
ՀՅՈՒՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exhaustion; (մաշվածություն) emaciation.
ՀՅՈՒՑՎԵԼ, բ. grow/become weak; (մաշվել) grow/become emaciated/thin.
ՀՅՈՒՑՈՒՄ, գ. exhaustion; (սովից) inanition.
ՀՅՈՒՂ(ԱԿ), գ. hovel, hut; (խրճիթ) hut, shanty; *ամ.* shack.
ՀՅՈՒՊԱՏՈՍ, գ. *դիվ.* consul; ◊ **գլխավոր ~** consul general.
ՀՅՈՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ } ա. *դիվ.* consular.
ՀՅՈՒՊԱՏՈՍԱՅԻՆ }
ՀՅՈՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆ, գ. *դիվ.* consulate.
ՀՅՈՒՊԱՏՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *դիվ.* consulate; ◊ **գլխավոր ~** consulate-general.
ՀՅՈՒՍ, գ. (մազերի) plait, braid, tress; ◊ **կեղծ ~** switch.
ՀՅՈՒՍԵԼ, բ. (վարսը) plait/braid one's hair; (գործել) weave, knit; (հելունով) crochet; (ժանյակ) tat; (հնարել) make up; ◊ **բույն ~** build a nest; **իրար հետ ~** twist; **ոստայն ~** spin a web; **պսակ ~** twine/weave a wreath; **ցանց ~** net.
ՀՅՈՒՍԻՍ, գ. north, the north; ◊ **դեպի ~** to the north (of), north(wards), northbound; **~ գնալ** go north; **~ում** in the north.
ՀՅՈՒՍԻՍԱԲՆԱԿ, գ. northerner.
ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ, ա. north, northern; ◊ **~ բևեռ** North Pole; **~ արջ** polar bear; **~ եղջերու** reindeer; **~ քամի** north, northern/northerly wind.
ՀՅՈՒՍԻՍԱՓԱՅԼ, գ. northern lights; *գիտ.* Aurora Borealis.
ՀՅՈՒՄՆ, գ. carpenter; (ատաղձագործ) joiner.
ՀՅՈՒՄՆՈՑ, գ. joiner's shop.
ՀՅՈՒՄՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. joinery, joiner's work, carpentry.
ՀՅՈՒՍՎԱԾԱԲԱՆ, գ. histologist.
ՀՅՈՒՍՎԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. histologic(al).
ՀՅՈՒՍՎԱԾԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. histology.
ՀՅՈՒՍՎԱԾՔ, գ. *կենս.* tissue; (գործվածք) cloth, fabric, texture, material, textile; (հյուսելածև) knitting; (հելունով) crocheting.
ՀՅՈՒՍՎԱԾՔԱՅԻՆ, ա. *կենս.* tissue; ◊ **~ բուժում** tissue therapy.
ՀՅՈՒՍՔ[1], գ. (մազերի) lock, plait, tress, braid; (գործվածք) knitting, crocheting.
ՀՅՈՒՍՔ[2], գ. (ձյան) avalanche.
ՀՅՈՒՐ, գ. guest, visitor; ◊ **պատվավոր ~** guest of honour; **~ գնալ** visit, pay a visit, go on a visit; **~ ընդունել** receive visitors/guests; **~ լինել** be on a visit (to); **~ին ճանապարհ դնել** see the guest to the door.
ՀՅՈՒՐԱԽԱՊ, գ. tour; ◊ **~երի գնալ** go/be/perform on tour, take the road.
ՀՅՈՒՐԱԽԱՊԱՅԻՆ, ա. tour; ◊ **~ ներկայացում** guest performance.
ՀՅՈՒՐԱՄԵԾԱՐ, ա. hospitable, cordial, showing/giving sb a cordial/hearty welcome.
ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ, գ. hotel; (իջևանատուն) inn, guest-house.
ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ, ա. hotel, inn.
ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՏԵՐ, գ. hotel proprietor, hotelier, hotel-keeper, inn-keeper.
ՀՅՈՒՐԱՍԵՂԱՆ, գ. table laid for guests, banquet/feast table.
ՀՅՈՒՐԱՍԵՆՅԱԿ, գ. sitting-room, drawing-room.
ՀՅՈՒՐԱՍԵՐ, ա. hospitable; ◊ **~ մարդ** hospitable person; **~ լինել** be hospitable, keep an open house.
ՀՅՈՒՐԱՍԻՐԵԼ, բ. treat/entertain (to), serve; *պաշտ.* entertain (at).
ՀՅՈՒՐԱՍԻՐՎԵԼ, բ. treat oneself (to), serve oneself; *խսկց., կտկ.* regale (oneself on).
ՀՅՈՒՐԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hospitality, enter-

tainment (with sth), treating (to sth), entertainment (of sb); ◊ **թեթև** ~ light refreshments.

ՀՅՈՒՐԱՍՐԱՀ, գ. reception-room.

ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼ, ա. hospitable, host; ~ **երկիր** host country.

ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼԵԼ, բ. show hospitality, receive guests.

ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՎԵԼ, բ. stay (with), be on a visit (to), be entertained.

ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hospitality.

ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒՄ, գ. receiving guests, showing hospitality.

ՀՆԱԲԱՆ, 1. ա. archaic; ◊ ~ **լեզու** archaic languge; 2. գ. *տես* ՀՆԱԳԵՏ:

ՀՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. archaism.

ՀՆԱԲՆԱԿ, գ. old resident, old-timer.

ՀՆԱԲՈՒՅՐ, ա. imbued with age, ancient.

ՀՆԱԳԵՏ, գ. archeologist.

ՀՆԱԳԻՏԱԿ, գ. antiquarian, antiquary.

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. archeological.

ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. archeology.

ՀՆԱԳՐԱԽԱՆՈՒԹ, գ. second-hand bookshop/bookseller's.

ՀՆԱԳՐԱԽՈՒՅԶ, գ. investigator of old books.

ՀՆԱԳՐԱՎԱՃԱՌ, գ. second-hand bookseller, dealer in old books.

ՀՆԱԳՈՅՆ, ա. ancient.

ՀՆԱԴԱՎԱՆ, գ. old-believer.

ՀՆԱԴԱՐՅԱՆ, ա. ancient.

ՀՆԱԶԱՆԴ, ա. obedient/submissive (to); (հյուս) docile, dutiful; (ամուրտումջ) resigned (to); ◊ ~ **լինել** be obedient/submissive/dutiful; **ճակատագրին** ~ resigned to one's fate.

ՀՆԱԶԱՆԴԱԲԱՐ } մ. obediently, resigned-
ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՆ } ly, submissively.

ՀՆԱԶԱՆԴԵՑՆԵԼ, բ. subjugate, subdue; (ենթարկել) subject, make obey.

ՀՆԱԶԱՆԴԵՑՈՒՄ, գ. subjugation, subdual.

ՀՆԱԶԱՆԴՎԵԼ, բ. submit (to), obey, be obedient; ◊ **անհրաժեշտությանը** ~ resign oneself (to the inevitable); **ճակատագրին** ~ resign oneself to one's fate.

ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. submissiveness (to), docility; (հպատակություն) submission, obedience (to); ◊ **կույր** ~ blind obedience.

ՀՆԱԾԵՒ, ա., գ. *եկեղ.* old-believer.

ՀՆԱԿԱՐԿԱՍ, գ. mender, patcher.

ՀՆԱԿԵՆՑԱՂ, ա. old-fashioned, old-time, out-of-date.

ՀՆԱՀԱՎԱՏ, ա., գ. old-believer.

ՀՆԱՀԱՎԱՔ, ա., գ. antiquarist, antiquary.

ՀՆԱՋԵՎ, ա. old-fashioned, out-moded, out of fashion.

ՀՆԱՋԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. old-fashionedness, outmodedness.

ՀՆԱՄԱԾ, ա. shabby, threadbare, frayed.

ՀՆԱՄՆԻ } ա. old, ancient.
ՀՆԱՄՅԱ }

ՀՆԱՄՈԼ, գ. conservative/rigid person.

ՀՆԱՆԱԼ, բ. grow old, become/grow antiquated/out-of-date, age; (արժեքը կորցնել) lose its value; (քանդվել) fall into decay; (հագուստի մասին) wear out; (հայացքների՝ գաղափարների մասին) become/grow old(-fashioned)/antiquated; (բառի՝ սարքի մասին) become/grow obsolete; (շենքի մասին) become dilapidated.

ՀՆԱՇԵՆ, ա. of old construction, ancient.

ՀՆԱՇՈՒՆՉ, *տես* ՀՆԱԲՈՒՅՐ:

ՀՆԱՑԵ, ա. old-fashioned, out of fashion, outmoded, outdated.

ՀՆԱՊԱՇՏ, *տես* ՀՆԱՄՈԼ:

ՀՆԱՍԵՐ, ա. fond of antiquities; գ. collector of antiquities.

ՀՆԱՎԱՃԱՌ, գ. old-clothes man, dealer in old clothes; *ամ.* junkman; ◊ ~**ների շուկա** second-hand market/store.

ՀՆԱՎԱՆԴ, ա. (վաղեմի) ancient, very old; (հնուց մնացած) traditional.

ՀՆԱՏԻՊ, ա. antiquated; (գրքի մասին) printed early, incunabular.

ՀՆԱՏՈՀՄ, ա. of ancient family/stock.

ՀՆԱՐԱԳԵՏ, ա. resourceful, ready, quick, cunning.

ՀՆԱՐԱԳԻՏՈՐԵՆ, մ. resourcefully, readily, quickly; (խորամանկորեն) cunningly; (հնարամտորեն) inventively.

ՀՆԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. resourcefulness, finesse, quick wit.

ՀՆԱՐԱՄԻՏ, ա. resourceful, inventive; (սուր) sharp, keen-witted; (խորամանկ) crafty, cunning; (իրեն չկորցնող) never at a loss.

ՀՆԱՐԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. resourcefulness; (մտքի սրություն) sharpness, keenness of wit; (խորամանկություն) cunning, craftiness; ◊ ~ **բանեցնել** contrive/display resourcefulness.

ՀՆԱՐԱՆՔ, գ. invention, fiction; (սադրանք) fabrication; *լեզվ.* device; ◊ **ոճական** ~ stylistic device.

ՀՆԱՐԱՎՈՐ, ա. possible, feasible; (հավանական) probable, likely; (թույլատրելի) permitted, allowed, permissible; ◊ **անել ամեն** ~ **բան** do one's utmost/all in one's power, do one's (level) best; **եթե** ~ **է** if possible; **ըստ** ~**ին** as far as possible.

ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. possibility, feasibility; (հավանականություն) probability, likelihood; (պատեհություն) opportunity, chance; ◊ **արտադրական** ~**ներ** production potential; **նյութական** ~ means, resources; **երբ** ~ **ներկայանա** when an opportunity offers/presents itself; ~ **տալ** give a chance, give/afford an/the opportunity; **առաջին իսկ** ~**բյան դեպքում** at the first opportunity, as soon as possible, at one's earliest convenience; ~**բյան սահմաններում (լինել)** (be) within sb's power.

ՀՆԱՐԵԼ, բ. invent, devise, contrive: (զրպարտել) asperse; (հերյուրել) slander; (հորինել) fabricate; (կեղծել) falsify; *խսկց.* (մոգոնել) make sth up, spin sth out of thin air, *դրժվ.*; ◊ **պատրվակ ~** invent/think up an excuse.

ՀՆԱՐՈՎԻ, ա. invented, fabricated, made up, fictitious.

ՀՆԱՐ(Ք), գ. means, way, mode, method; possibility, way out; ◊ **ամեն ~ գործադրել** use all means, apply all methods; **~ գտնել** find a way (out); *խսկց.* contrive, manage; **~ լիներ** if possible, were it possible; **~ չկա** (there's) no way out; **մի ~ով ազատվել** extricate/clear oneself/get out (of).

ՀՆԱՑԱԾ, ա. antiquated, out-of-date, outdated; (հայացքների՝ գաղափարների մասին) old-fashioned, antiquated; (բառի՝ սարքի մասին) obsolete; (հագուստի մասին) worn out, threadbare, shabby; (շենքի մասին) dilapidated, ramshackle, tumble-down; (քայքայված, խարխլված) decayed, decrepit; ◊ **~ մոդա** antiquated/obsolete fashion.

ՀՆԱՑՈՒՄ, գ. wear; ◊ **սարքավորման ~** wear and tear of equipment.

ՀՆԳԱԹԵՎ, ա. pentagonal, five-pointed; ◊ **~ աստղ** five-pointed star.

ՀՆԳԱԾԱՅՐ, ա. five-pointed, having five points.

ՀՆԳԱՁԱՅՆ, ա. *երժշ.* five-part.

ՀՆԳԱՄԱՐՏ, գ. *մարզ.* pentathlon.

ՀՆԳԱՄԱՐՏԻԿ, գ. pentathlonist.

ՀՆԳԱՄՅԱ, ա. of five years, five-year; ◊ *խորհ.* **~ ծրագիր** five-year plan.

ՀՆԳԱՄՅԱԿ, գ. (սարելից) fifth anniversary; *խորհ.* (ծրագիր) five-year plan.

ՀՆԳԱՆԻՇ, ա. five-digit.

ՀՆԳԱՆԻՍՏ, 1. ա. pentahedral; 2. գ. *մաթ.* pentahedron.

ՀՆԳԱՆԿՅՈՒՆ, 1. ա. pentagonal, five-cornered; 2. գ. *երկրչ.* pentagon.

ՀՆԳԱՆՈՑ, գ. five-rouble note; *խսկց.* fiver.

ՀՆԳՅԱԿ, գ. five, five persons; *երժշ.* quintet(te).

ՀՆԳՕՐՅԱ, ա. of five days, five-day.

ՀՆԳՕՐՅԱԿ, գ. five-day week.

ՀՆԴԵՎՐՈՊԱԲԱՆ, գ. Indo-Europeist.

ՀՆԴԵՎՐՈՊԱԿԱՆ, ա. Indo-European.

ՀՆԴԵՎՐՈՊԱՑԻ, գ. Indo-European.

ՀՆԴԻԿ, գ. Indian, Hindu, *հնց.* Hindoo.

ՀՆԴԿԱԿԱՆ, ա. Indian.

ՀՆԴԿԱՀԱՎ, գ. turkey (hen).

ՀՆԴԿԱՑԻ, գ. (American) Indian.

ՀՆԴԿԱՑՈՐԵՆ, գ. buckwheat.

ՀՆԴԿԵՂԵԳ, գ. bamboo, bamboo cane.

ՀՆՁԱՆ, գ. wine-press.

ՀՆՁԵԼ, բ. reap, crop, cut, harvest; (խոտը) scythe, mow (down); ◊ *առած* **ինչ որ ցանես, էն կ~ս** you must reap what you have sown.

ՀՆՁԻՉ, գ. *գյուղ.* mowing-machine, mower.

ՀՆՁՎԱՐ, գ. mower, hay-maker, harvester, reaper.

ՀՆՈՏԻ(Ք), գ. rags, old clothes/things; old junk.

ՀՆՈՏԱՎԱՃԱՌ, գ. old-clothes man; *ամ.* junkman.

ՀՆՈՑ, գ. stove; *տեխ.* (հալելու) furnace; (թրծելու) kiln.

ՀՆՈՑԱԳՈՐԾ, գ. stove-setter/-man/-maker.

ՀՆՈՑԱՊԱՆ, գ. stover, fireman, furnace-man.

ՀՆՉԱԿ, գ. little bell.

ՀՆՉԵԼ, բ. sound, ring, resound; (լսելի լինել) be heard; *փխբ.* (հռչակվել, տարածվել) become famous; ◊ **դասի զանգը ~եց** the bell rang; **նրա ականջներում դեռ ~ում է** his ears are still ringing with.

ՀՆՉԵՂ, ա. sonorous, ringing, clear; *լեզվ.* voiced; ◊ **~ ձայն** resounding/sonorous/rich voice; **~ համբույր** smack, loud kiss.

ՀՆՉԵՂԱՁԱՅՆ, ա. (having) a clear/ringing voice.

ՀՆՉԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sonorousness, sonority.

ՀՆՉԵՐԱՆԳ, գ. timbre; ◊ **մեղմ փափուկ ~** mellow timbre; **սուր ~** harsh timbre.

ՀՆՉԵՑՆԵԼ, բ. make ring, cause to ring, blow; ◊ **շեփոր ~** blare, blow/sound the trumpet.

ՀՆՉՅՈՒՆ, գ. sound; (երաժշտական) tone; ◊ **բաղաձայն ~** consonant; **դատարկ ~** merely a name; **ձայնավոր ~** vowel.

ՀՆՉՅՈՒՆԱՅԻՆ, ա. sound; ◊ **~ օպերատոր** sound producer.

ՀՆՉՅՈՒՆԱԲԱՆ, գ. phonetician.

ՀՆՉՅՈՒՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. phonetic.

ՀՆՉՅՈՒՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. phonetics.

ՀՆՉՅՈՒՆԱԳԻՐ, գ. (սարք) sound-recorder.

ՀՆՉՅՈՒՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sound recording; phonetic writing.

ՀՆՉՅՈՒՆԱԿԱՆ, **ՀՆՉՅՈՒՆԱՅԻՆ** } ա. sound.

ՀՆՉՅՈՒՆԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* phonometer.

ՀՆՉՅՈՒՆԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* sound interchange.

ՀՆՉՈՒՅԹ, գ. *լեզվ.* phoneme.

ՀՆՉՈՒՆ, ա. ringing, clear; (զիլ) stentorian; ◊ **~ դրամ** hard cash, specie; **~ ձայն** ringing/stentorian voice.

ՀՆՉՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sonorousness, sonority.

ՀՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. antiquity; (հնի մնացորդներ) relics of the past; (հին ժամանակներից մնացած արվեստի հուշարձան) old/ancient relics and monuments, antiquities; (հնոտի) rags, old clothes; (վաղեմի պատմություն) old/ancient story.

ՀՆՈՒՄ, մ. in ancient/olden times, in the olden days (նախկինում) formerly.

ՀՆՈՒՑ, մ. long since, since olden times/days; (շատ վաղուց) in days of yore; ◊ **~ ի վեր** since the beginning of time, from time immemorial.

ՀՆՕՐՅԱ, ա. ancient, age-old, antique.

ՀՈՒԲԵԼՅԱՆ, գ. anniversary, jubilee; ◊ **~ կատարել** celebrate an anniversary.

ՀՈԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ, գ. jubilee; ◊ **~ հանդիսություններ** anniversary/jubilee celebrations.
ՀՈԲԵԼԵԱՐ, գ. one whose jubilee is being celebrated.
ՀՈԲՈՅ, գ. oboe, hautboy.
ՀՈԳ, գ. care, anxiety; ◊ **~ տանել** take care of, care for; **~ չէ** it doesn't matter, never mind; **~ը չէ** it is nothing to him.
ՀՈԳԱԲԱՐՁԱԿԱՆ, ա. solicitous; ◊ **~ խորհուրդ** Board of Trustees.
ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒ, գ. trustee, guardian, patron.
ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. trusteeship, guardianship.
ՀՈԳԱԼ, բ. look after, take care (of), care (of, for); ◊ **մի բան ~** comply with, provide, procure; **կարիքները ~** satisfy the requirements.
ՀՈԳԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ:
ՀՈԳԱՉԱՓ, ա. *խսկց.* with all one's heart, from the bottom of one's heart.
ՀՈԳԱՊԱՀՈՒՍ, *տես* ՀՈԳԵՊԱՀՈՒՍ:
ՀՈԳԱՏԱՐ, ա. considerate, solicitous, thoughtful.
ՀՈԳԱՏԱՐՈՐԵՆ, մ. considerately, solicitously, thoughtfully.
ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thoughtfulness, care, solicitude; ◊ **~բյամբ շրջապատել** surround with attention, give every support/encouragement.
ՀՈԳԵԱՒ, 1. ա. tormenting, torturing; 2. գ. (անձ) tormenter, torturer; ◊ **~ հրեշտակ** angel of death.
ՀՈԳԵԲԱՆ, գ. psychologist.
ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ, ա. psychologic(al); ◊ **~ արգելք պատնեշ** psychological barrier/bar, inhibition.
ՀՈԳԵԲԱՆՈՐԵՆ, մ. psychologically.
ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. psychology.
ՀՈԳԵԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. psychiatric(al).
ՀՈԳԵԲՈՒԺԱՐԱՆ, գ. psychiatric hospital; *խսկց.* mental hospital; *հնց.* asylum, lunatic asylum.
ՀՈԳԵԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. psychiatry.
ՀՈԳԵԲՈՒԽ, ա. cordial, hearty, sincere.
ՀՈԳԵԲՈՒԺ, գ. psychiatrist.
ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍ, գ. *եկեղ.* Pentecost, Whitsuntide.
ՀՈԳԵԴԱՐՁ, ա. resuscitated; ◊ **~ անել** resuscitate.
ՀՈԳԵԴՈՒՍՏ, գ. godchild, goddaughter.
ՀՈԳԵԶՄԱՅԼ, ա. amazing, wonderful; (գնայնելի, սքանչելի) ravishing, entrancing.
ՀՈԳԵԹԱՓԱՎ, *տես* ՀՈԳԵԲՈՒԽ:
ՀՈԳԵԹԱՎ, *տես* ՀՈԳԵԶՄԱՅԼ:
ՀՈԳԵԹԱՒՈՒՆԳ, *տես* ՀՈԳԵՈՐԴԻ:
ՀՈԳԵԽՌՎԱՎ, ա. uneasy, anxious, agitated.
ՀՈԳԵԽՌՎԱՎ(ՔԸ), գ. (spiritual) enxiety/uneasiness/torment.
ՀՈԳԵԿԱՆ, ա. spiritual; mental, psychic(al); (հոգևոր, ամնյութական) spiritual, immaterial; ◊ **~ խանգարում** mental derangement; **~ հաճույք** spiritual delight; **~ հանգստություն** peace of mind; **~ հիվանդ** mental patient; insane, lunatic; **~ հիվանդություն** mental disease/disorder, insanity; .
ՀՈԳԵԿԵՂԵՔ, ա. heart-rending, harrowing.
ՀՈԳԵՀԱՅՐ, գ. godfather, adoptive father.
ՀՈԳԵՀԱՆ, ա. poignant, agonizing; (ծանր, ճնշող) painful, distressing; ◊ **~ անել** exhaust, weary; **~ լինել** be exhausted/faint (with); be weary (of).
ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ, գ. requiem, dirge; ◊ **քաղաքացիական ~** civil funeral/burial rites.
ՀՈԳԵՀԱՐԱԶԱՏ, ա. intimate, cordial, sincere; ◊ **~ ընկեր** close/bosom friend.
ՀՈԳԵՀԱՐԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cordiality, sincerity, closeness.
ՀՈԳԵՀԱՑ, գ. *կրոն.* funeral repast/feast/banquet.
ՀՈԳԵՀԱՄ, ա. enchanting/fascinating one's soul.
ՀՈԳԵՀՈՒՅԶ, ա. exciting/stirring/moving (one's soul).
ՀՈԳԵՂԲԱՅՐ, գ. spiritual/soul brother.
ՀՈԳԵՂԵՆ, ա. spiritual, non-material; (ամնյութական) immaterial.
ՀՈԳԵԹԵՐԱՊԵՎՏ, գ. psychotherapist.
ՀՈԳԵՄԱՅՐ, գ. godmother, adoptive mother.
ՀՈԳԵՄԱՇ, ա. poignant, painful, distressing.
ՀՈԳԵՄԵՏ, ա. *բժշկ.* psychotic; ◊ **~ դեղամիջոց** tranquillizer.
ՀՈԳԵՆՎԱԳ, ա. sung by inspiration of the holy spirit.
ՀՈԳԵՇԱՀ, ա. profitable to the soul.
ՀՈԳԵՇԱՐԺ, ա. touching, moving, affecting; *վեպ.մբ.* pathetic.
ՀՈԳԵՇՈՒՆՉ, ա. inspired, enthusiastic, fervent.
ՀՈԳԵՈՐԴԻ, գ. godson, adopted son.
ՀՈԳԵՊԱՀՈՒՍ, գ. emergency store, nest egg, savings for old age, that put aside for a rainy day.
ՀՈԳԵՊԱՇՏ, ա. spiritualist.
ՀՈԳԵՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spiritualism, spirit worship.
ՀՈԳԵՊԱՐԱՐ, ա. soul-stirring.
ՀՈԳԵՊԵՍ, մ. spiritually; mentally, psychically.
ՀՈԳԵՍԱՐՍՈՒՌ, ա. terrifying, horrifying, horrific.
ՀՈԳԵՍՊԱՌ, ա. breathlessly, panting.
ՀՈԳԵՎԱՐՔ, գ. agony, death throes; ◊ **~ի մեջ լինել** be in agony.
ՀՈԳԵՎԵՐԼՈՒԾՈՂ, գ. psychoanalyst.
ՀՈԳԵՎԻՃԱԿ, գ. emotional state.
ՀՈԳԵՎՈՐ, ա. (հոգի ունեցող) animated; (մտավոր) mental; (կրոնական) spiritual, sacred; ◊ **~ աստիճան** holy orders; **~ արժեք**

spiritual value; ~ **երաժշտություն** sacred/church music; ~ **կտակ** (last) will, testament; ~ **հայր** godfather; ~ **սնունդ** spiritual nourishment/food; **մի** ~ *խսկց.* someone, a certain person.

ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆ, I. ա. ecclesiastic(al); 2. գ. (անձ) clergyman.

ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կրոն. հվք.* clergy, priesthood.

ՀՈԳԵՏԱՆՔ, ա. heart-tormenting/torturing.

ՀՈԳԵՏՈՒՆ, գ. *կզմխս.* fontanel(le).

ՀՈԳԵՑՈՒՆՑ, ա. heart-rending, heart-struck, heart-stricken.

ՀՈԳԵՓՐԿԻՉ, ա. godly, pious.

ՀՈԳԻ, գ. soul, spirit; (շունչ) breath; (մարդ, անձ) person, head; (ներաշխարհ, էություն) inner world/nature/essence (of a person): ◊ **ազնիվ** ~ noble spirit; **սուրբ** ~ Holy Spirit/Ghost; ~**ի ազատել** save one's soul; ~**ն ավանդել** breathe one's last; ~**ի բանալ** unburden one's heart, unbosom oneself; ~**ի դուրս գալ** be exhausted/worried to death; ~**ի թեթևացնել** unburden oneself; ~**ի մեջը դնել** put one's soul into; ~**ի վկայել** have a *presentiment/foreboding* (of, about); ~**ու խորքում** at heart, in one's heart of hearts, *դրսկ.*; ~**ու հատոր** loving/bosom friend; ~**ու հետ խաղալ** pull sb's leg, play a trick (on); ~**ու ճիչ** cry from the heart; ~**ու մեջ թափանցել** worm oneself into sb's confidence; ~**ու պարտք, ~ուն** ~**ու վրա ծանրանալ** hang (over)/weigh upon one's soul; ~**ուն հասնել** lose patience; ~**ուն մեղք անել** have it on one's conscience; **նրա** ~**ուն ծանրացել է** a weight lies heavy on his heart; ~**ում** at heart, inwardly, in one's heart; **ամբողջ** ~**ով** by nature, innately; ~**ով և մարմնով** heart and soul; **ոչ** ~**ով, ոչ մարմնով** in no respect/no wise/way, neither body nor soul; ~**ս** my dear! **երեք** ~**ուց բաղկացած ընտանիք** (there are) three in the family, family of three; **մեկ** ~**ուն** per head/capita; **մինչև** ~**ու խորքը** with all one's heart and soul.

ՀՈԳՅԱԿ, գ. *նկզ., փոքշ.* my dear! darling!

ՀՈԳՆԱ, գ. *բժշկ.* enema; ◊ ~ **անել՝ դնել** give an enema.

ՀՈԳՆԱԲԵԿ, ա. exhausted, worn out, weary.

ՀՈԳՆԱԴԵՄ, ա. with worn out/tired face/countenance.

ՀՈԳՆԱԾ, ա. tired, weary; *բնստ.* fatigued; ◊ ~ **լինել** be tired; ~ **տեսք** tired appearance; ~ **տեսք ունենալ** look tired/worn out; ~ **քայլերով** with weary steps.

ՀՈԳՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tiredness, weariness, lassitude, fatigue.

ՀՈԳՆԱ(ԿԻԱ)ԿԵՐՏ, ա. *քեր.* plural forming.

ՀՈԳՆԱԿ, ա., գ. *լեզվ.* plural (number).

ՀՈԳՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* plurality.

ՀՈԳՆԱՏԱՆՔ, ա. tortured, exhausted, worn out, tired, weary; ◊ ~ **տեսք ունենալ** look run down.

ՀՈԳՆԵԼ, բ. get/be tired (of), tire/weary/fatigue oneself; (չափից դուրս) overstrain, overwork; *փխբ.* (ձանձրանալ) be/get bored/tired/sick.

ՀՈԳՆԵՑՆԵԼ, բ. tire, weary, fatigue, exhaust, wear out.

ՀՈԳՆԵՑՈՒՑԻՉ, ա. tiring, exhausting, tiresome, wearing, wearsome.

ՀՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tiredness, weariness, lassitude, fatigue; ◊ **ծայրահեղ** ~ exhaustion.

ՀՈԳՈՑ, գ. sigh, deep breath; ◊ ~ **հանել** sigh, heave a sigh/deep breath; **խոր** ~ **հանել** give a deep sigh.

ՀՈԳՈՒ, գ. (անհանգստություն) worry, anxiety (for), trouble (about); (խնամք) care (of, for); ◊ **ապագայի** ~**եր** care for/worry about the future; **առանց** ~**ի** carefree; **դա մեր հիմնական** ~**ն է** it is our special concern/main worry; **երեխաների** ~ care/concern for the children; ~**երս քիչ էին** we are in for it; ~ **պատճառել** give/cause anxiety/trouble.

ՀՈԳՈՒԱԾ, ա. concerned, preoccupied, anxious, worried.

ՀՈԴ, գ. *կզմխս.* joint, articulation; *քեր.* article; ◊ **անորոշ** ~ indefinite article; **որոշիչ** ~ definite article.

ՀՈԴԱԲԱԾԽ, ա. *լեզվ.* articulate; ◊ ~ **խոսք** articulate speech.

ՀՈԴԱԲՈՐԲ, գ. *բժշկ.* arthritis.

ՀՈԴԱԽԱՀՏՈՒՄ, գ. *բժշկ.* dislocation.

ՀՈԴԱԽՏ, գ. *բժշկ.* rheumatism.

ՀՈԴԱԿԱՊ, գ. *քեր.* connective vowel.

ՀՈԴԱՅԻՆ } ա. *կզմխս.* articulate.
ՀՈԴԱՎՈՐ }

ՀՈԴԱՎՈՐՈՒՄ, գ. *կզմխս.* articulation, joint.

ՀՈԴԱՏԱՊ, գ. *բժշկ.* gout, podagra.

ՀՈԴԱՑԱՎ, գ. *բժշկ.* rheumatism.

ՀՈԴԱՑԱՎԱՅԻՆ, ա. rheumatic.

ՀՈԴՎԱԾ, գ. article; (փաստաթղթի) paragraph, clause, item; *իրավ.* article, clause, paragraph; *հշվպ.* item; ◊ **առաջնորդող** ~ leading article, leader, editorial; ~ **առ** ~ paragraph after/by paragraph; *հշվպ.* **մուտքի** ~ credit item; **փոքրիկ լրագրային** ~ paragraph.

ՀՈԴՎԱԾՈՂ, գ. author of an article.

ՀՈԴՎԱԾԱՇԱՐ(Ք), գ. a series of articles (on the same topic).

ՀՈԴՎԱԾՈՏԱՆԻՆԵՐ, գ. *կենդ.* arthropoda.

ՀՈԺԱՐ, ա. voluntary, free-will; (համաձայն) agreeable; ◊ ~ **լինել** be ready (for)/willing (to) ~ **կամքով** voluntarily.

ՀՈԺԱՐԱԿԱՄ } ա. voluntarily, of one's
ՀՈԺԱՐԱԻՐՍ } own accord/free will.

ՀՈԺԱՐԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. voluntariness.

ՀՈԺԱՐԱՄԻՏ, ա. voluntary, free-will.

ՀՈԼ, գ. whirligig, top, humming-top; *փխբ* (տիտիկ չանող) fidget; ◊ ~**ի պես պտտվել** fidget.

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ, ա. Dutch; ◊ **~ վառարան** tiled stove; **~ կտավ** holland.
ՀՈԼԱՆԴԱՑԻ, գ. Dutch.
ՀՈԼԱՆԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Dutch, the Dutch language.
ՀՈԼԱՆԴՈՒՀԻ, գ. Dutch woman.
ՀՈԼԱՆԻ, ա. naked, nude.
ՀՈԼՈՎ, գ. *քեր.* case.
ՀՈԼՈՎԱԿ, գ. pulley, sheave; (փոկանիվ) belt pulley.
ՀՈԼՈՎԱԿԱՆ, ա. *քեր.* case; ◊ **~ համակարգ** system of declension/declination.
ՀՈԼՈՎԱՁԵՎ, գ. *քեր.* case form.
ՀՈԼՈՎԱՆԻՇ, գ. *քեր.* case inflexion, case ending, declensional endings.
ՀՈԼՈՎԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* government.
ՀՈԼՈՎԵԼ, բ. *քեր.* decline.
ՀՈԼՈՎԻՉ, գ. *քեր.* flexion, declensional ending.
ՀՈԼՈՎՈՒՄ, գ. *քեր.* declension, declination.
ՀՈՒՊԱՐՏ, ա., մ. arrogant, conceited, haughty, lofty.
ՀՈՒՊԱՐՏԱԼ, բ. swagger; (գոռոզանալ, փքվել) plume oneself; (մեծ-մեծ խոսել) be carried off/away/too far; (սպառնալ) threaten.
ՀՈՒՊԱՐՏԱԼԻՑ, ա. swaggering, pretentious.
ՀՈՒՊԱՐՏԱՆՔ, գ. swaggering, swagger; (սպառնալիք) threat, menace; (պոռոտախոսություն) bragging, boasting.
ՀՈՂ, ա. (լրիվ, ամբողջական) continuous, entire; (զանգվածային, ստվար) solid, compact; (խիտ) thick, dense; ◊ **~ անտառ** dense/thick forest, thick; **~ բազմություն** dense crowd; **~ շարքեր** serried ranks.
ՀՈԿԵՅ, գ. hockey; ◊ **~ի մական** hockey stick.
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, գ. October; ◊ **~ին** in October; **այս ~ին** this October; **անցյալ ~ին** last October; **հաջորդ ~ին** next October.
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ, ա. October; ◊ *խորհ.* **~ սոցիալիստական հեղափոխություն** October Socialist Revolution; *խորհ.* **~ օրեր** October days; *խորհ.* **~ տոնակատարություն** the October festivities.
ՀՈՂ, գ. earth; (մշակվող) soil, ground; (գյուղ, տարածություն) land *փխբ.* (գերեզման, չիրիմ) grave, mound; ◊ **~ի գրանցում** *տնտ.* land registration; **~ նախապատրաստել** pave the way (for); **~ շոշափել** explore the ground; **~ ու մոխիր դարձնել** burn to ashes, incinerate; **~ին ամուր կանգնել** stand upon sure ground; **~ին հանձնել** bury, commit to the ground/earth; **~ին հավասարեցնել** raze to the ground; **~ից** earthen; **~ով ծածկել** cover up with earth, bury; **խամ ու խոպան ~եր** virgin lands; **պարարտ ~** rich/fertile soil; **որևէ ~ի վրա** because (of), owing (to); **գրկել ոտքի տակի ~ից** cut the ground from under sb/sb's feet; **ոտքերի տակ ~ չունենալ** be groundless/baseless, unfounded.
ՀՈՂԱԲԱԺԱՆՈՒՄ, **ՀՈՂԱԲԱՇԽՈՒՄ** } գ. տնտ. system of land tenure.
ՀՈՂԱԲԱԺԻՆ, գ. lot, plot, parcel; (հողակտոր) strip, allotment.
ՀՈՂԱԲԼՈՒՐ, գ. hill, knoll; (ոչ մեծ) hillock; (գերեզման) grave, mound.
ՀՈՂԱԲՆԱԿ, գ. subterrestrial (animals).
ՀՈՂԱԳԵՏ, գ. soil scientist.
ՀՈՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. soil science.
ՀՈՂԱԳՈՐԾ, գ. farmer, cultivator, agriculturist.
ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. agricultural.
ՀՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. agriculture, cultivation.
ՀՈՂԱԳՈՒՆԴ, գ. the (terrestrial) globe.
ՀՈՂԱՁԱՆԳՎԱԾ, գ. clod.
ՀՈՂԱՁՐԿԵԼ, բ. land dispossess.
ՀՈՂԱՁՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lack of land.
ՀՈՂԱՁՐԿՈՒՄ, գ. dispossession of land.
ՀՈՂԱՁՈՒՐԿ, ա. landless, dispossessed of land.
ՀՈՂԱՄԹԱՓ, գ. slippers, bedroom slippers.
ՀՈՂԱՆԹՈՒՄԲ, գ. embankment; (գերեզման) (grave) mound, tumulus.
ՀՈՂԱՆՅԱՒՆ, ա. mixed with earth.
ՀՈՂԱՑԱՑԿ, 1. ա. earthen; 2. գ. (խրճիթ) hut with earthen cover.
ՀՈՂԱՑԱՑԿՈՒՅԹ, գ. earth cover/roof.
ՀՈՂԱՑԵՓ, ա. mud (hut).
ՀՈՂԱՑԻՆ, գ. earthborn; *փխբ.* (մահկանացու) mortal, man.
ՀՈՂԱԿՈՇՏ, գ. clod, ball of earth, mound.
ՀՈՂԱԿՏՈՐ, գ. lot, plot, parcel.
ՀՈՂԱԿՈՒՅՏ, գ. rampart, clod of earth, glebe, earth hill.
ՀՈՂԱՀԱՄ, ա. tasting of earth.
ՀՈՂԱՀԱՆ, ա. dredging; ◊ **~ մեքենա** dredger, excavator, steam navvy.
ՀՈՂԱՀԱՏԱԿ, ա. earthen floor.
ՀՈՂԱՀԱՐԹԻՉ, գ. beetle, rammer.
ՀՈՂԱՀԱՐԿ, գ. land tax.
ՀՈՂԱՄԱՍ, գ. lot, plot, allotment.
ՀՈՂԱՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀՈՂԱՄՇԱԿՈՒՄ**, գ. tilling, cultivation.
ՀՈՂԱՅԻՆ, ա. earthen, land; (գյուղատնտեսական) agrarian; ◊ **~ սեփականություն** land ownership, landed property.
ՀՈՂԱՆՅՈՒԹ, ա. (հողե, հողեղեն) earthly, transitory, perishable.
ՀՈՂԱՆՅՈՒՄ, գ. earthing, grounding; (սարքի) earth/ground connection, earth.
ՀՈՂԱՇԱՏ, ա. possessing/having much land, owning extensive landed property.
ՀՈՂԱՇԵՆ, ա. earthen, made of earth; ◊ **~ խրճիթ** earthen hut.
ՀՈՂԱՇԵՐՏ, գ. strip of land, layer.
ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *տնտ.* system of land tenure, landtenure regulations.
ՀՈՂԱՉԱՓ, գ. land surveyor.

ՀՈՂԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. geodetic, surveying.
ՀՈՂԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ } գ. survey.
ՀՈՂԱՉԱՓՈՒՄ }
ՀՈՂԱՊԱԿԱՍ, *տես* ՀՈՂԱՍԱԿԱՎ:
ՀՈՂԱՊԱՏԱՒ, գ. lot, plot, allotment.
ՀՈՂԱՊԱՏՆԵՇ, գ. embankment, earthen bank.
ՀՈՂԱՊԱՐԻՍՊ, գ. earthen fortification, earthworks.
ՀՈՂԱՍԱԿԱՎ, ա. land-starved, land-hungry.
ՀՈՂԱՍՏԵՂԾ, ա., գ. earth-born; (մարդ) human; (մահկանացու) mortal.
ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. area of land; arable land.
ՀՈՂԱՏԵՐ, գ. landowner, landlord, landholder.
ՀՈՂԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. landowning.
ՀՈՂԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. landownership.
ՀՈՂԱՏՆԱԿ, գ. dug-out, mud hut.
ՀՈՂԵ, ա. earthen; ◊ ~ **հատակ** earth(en) floor.
ՀՈՂԵԼ, p. cover with earth, bury; *բրբ.* (թաղել) bury; ◊ (անեծք) ~**մ գլուխդ** the deuce take you!
ՀՈՂԵՂԵՆ, ա. earthly, perishable; (մահկանացու) mortal; (անցողիկ) fleeting.
ՀՈՂՄ, գ. storm, tempest, hurricane.
ՀՈՂՄԱԲԵԿ, ա. wind-felled, broken by wind.
ՀՈՂՄԱԾԱՂԻԿ գ. pup. anemone.
ՀՈՂՄԱԾԵԾ, *տես* ՀՈՂԱՍԱԿԱԾ:
ՀՈՂՄԱԾԻՆ, ա. tempest-born, storm-born.
ՀՈՂՄԱԾՈՒՓ, ա. wind-tossed; ◊ ~ **բարդիներ** wind-tossed poplars; ~ **օվկիանոս** storm-tossed ocean.
ՀՈՂՄԱԿԱՅՈՒՆ, ա. windproof; *փխբ.* (դիմացկուն, անհողդողդ) firm, steadfast, unshakeable.
ՀՈՂՄԱԿԱԾ, ա. storm-beaten, weather-beaten, tempestuous.
ՀՈՂՄԱԿԱԾՈՒԹՅՈՒՆ } գ. gust of wind,
ՀՈՂՄԱԿԱԾՈՒՄ } squall.
ՀՈՂՄԱԿԱՐԾԱՆ, ա. storm-beaten; ◊ ~ **ան-տառ** storm-beaten forest.
ՀՈՂՄԱՀԱԼԱԾ, ա. weather-beaten, tempest-tossed.
ՀՈՂՄԱՀԱՐԵԼ, p. air, fan, ventilate.
ՀՈՂՄԱՋԱՅՆ, ա. howling (like wind).
ՀՈՂՄԱԿԱՑ, գ. windmill, mill.
ՀՈՂՄԱՅԻՆ, ա. wind, windy.
ՀՈՂՄԱՇԱՐԺ, ա. pushed/driven by the wind; ◊ ~ **սարքեր** wind-driven/wind-powered devices.
ՀՈՂՄԱՇՈՒՆԳ, ա. snow-storm.
ՀՈՂՄԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* anemometer, wind-guage; *ավ.* wind-cone, wind-sock.
ՀՈՂՄԱՊԱԿԻ, գ. wind-glass.
ՀՈՂՄԱՊՏՈՒՅՏ, գ. vortical.
ՀՈՂՄԱՍԼԱՑ, ա. windwhirling.
ՀՈՂՄԱՏԱՐԱՓ, գ. storm, tempest, hurricane, tornado.
ՀՈՂՄԱՅՐԻՎ, ա. scattered by wind/storm, wind-scattered.
ՀՈՂՄԱՅՈՒՅՑ, գ. weathercock, weather-vane, wind-vane.
ՀՈՂՈՏ, ա. dirty (with earth), soiled.
ՀՈՂՈՏԵԼ, p. soil, dirty (with earth).
ՀՈՂՈՏՎԵԼ, p. become covered with earth.
ՀՈՒԱՆԻ, գ. lover, gallant.
ՀՈՄԱՆԻՇ, *լեզվ.* 1. գ. synonym; 2. ա. synonymous (to, with), synonymic.
ՀՈՄԱՆԻՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* synonymy, synonymics.
ՀՈՄԱՆՈՒՀԻ, գ. lover, mistress.
ՀՈՄԱՆՈՒՆ, *տես* ՀԱՄԱՆՈՒՆ:
ՀՈՄԵՐԱԿԱՆ } ա. Homeric; ◊ ~ **ծիծաղ**
ՀՈՄԵՐ(ՈՍ)ՅԱՆ } **քրքիջ** Homeric laughter.
ՀՈՅԱԿԱՊ, 1. ա. splendid, wonderful, magnificent; (գերազանց) excellent, fine, capital; (վիթխարի) grandiose, grand; 2. մ. perfectly, splendidly, excellently, magnificently.
ՀՈՅԱԿԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. splendour, magnificence.
ՀՈՅԱԿԵՐՏ } ա. majestic, grand,
ՀՈՅԱՀԵՆ } grandiose.
ՀՈՅԱՏԵՍ(ԻԼ), ա. splendid, gorgeous, fine, magnificent.
ՀՈՆ, գ. *բսբ.* cornel, cornelian (cherry/cherries).
ՀՈՆ(ԵՐ), գ. *պատմ.* Hun(s).
ՀՈՆԳՈՒՐ-ՀՈՆԳՈՒՐ, մ. ◊ *խսկց.* ~ **լալ** sob violently, cry bitterly.
ՀՈՆԳԼ, ա. with bushy eyebrows.
ՀՈՆԻ, գ. cornel (tree), cornelian-cherry tree.
ՀՈՆԻԱԿԱՆ, ա. Ionic, Ionian.
ՀՈՆՈՐԱՐ, գ. honorarium (pl. honoraria), fee; ◊ **հեղինակային** ~ royalties.
ՀՈՆՔ, գ. eyebrow, brow; ◊ **կախ ~եր** overhanging/beetle/beetling brows; **կամար ~եր** arched eyebrows; ~**երը կիտել** frown/knit one's brows; ~**երը բարձրացնել** raise one's eyebrows.
ՀՈՆՔԱՄԵՋ, գ. bridge of the nose.
ՀՈՇՈՏԵԼ, p. tear to pieces, tear asunder/up.
ՀՈՇՈՏՈՒՄ, գ. laceration, tearing to pieces/up.
ՀՈՊՈՊ, գ. hoopoe.
ՀՈՒԵՏԵՍ, գ. pessimist.
ՀՈՒԵՏԵՍԱԿԱՆ, ա. pessimistic.
ՀՈՒԵՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pessimism.
ՀՈՒԻ, ա. bad, evil, nasty.
ՀՈՍԱՆՔ, գ. flow; (միջանցիկ քամի) draught/draft, current of air; ◊ **բարձր լարվածության** ~ high-tension current; **էլեկտրական** ~ electric current; **ջրի** ~ stream, flow of water; ~**ը միացնել անջատել** switch on/off the current; ~**ի մեջ նստել** sit in a draught/draft ~**ի ուղղությամբ** downstream; ~ **ին հակառակ** against the stream/flow.
ՀՈՍԱՆՔԱՓՈԽԱՐԿԻՉ, գ. *տեխ.* switch.
ՀՈՍԵԼ, p. flow, run, stream; (թափվել) pour (out); (սահել) glide; (ժամանակի մասին) pass; (ամբոխի մասին) pour forth/down/out; ◊ **ծծվելով դուրս** ~ leak, ooze; **ցած** ~ flow/

stream down; **քրտինքը ~** bathe in perspiration, be perspiring/sweating at every pore; **քթիցս ~ում է** my nose is running; **արցունքները ~ցին** the tears streamed/ran down his cheeks; **ժամանակը արագ է ~ում** time flies/slips by; **օրերը դանդաղ են ~ում** the days pass slowly by, drag on, crawl.

ՀՈՍԻՆ, ա. flowing, running; *փխբ.* (անկայուն) fluctuating, unstable; *ֆիզ.* fluid.

ՀՈՍԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fluidity; *փխբ.* (անկայունություն) fluctuation, instability; ◊ **բանվորական ուժի մասնագետների ~** fluctuation of labour/man power.

ՀՈՍՔ, գ.(հեղուկի) leakage; (գազի) escape; (ուսումնական) stream; *տնտ.* loss; *տնտ.* loss; ◊ **կապիտալի ~** draining of capital; **ինֆորմացիայի ~** leakage of information.

ՀՈՍՔԱՅԻՆ, ա. line; ◊ **~ արտադրություն** flow/mass production, line production.

ՀՈՍՔԱՋՈՒԲ, գ. sewage.

ՀՈՎ, I. ա. fresh, cool, chilly; 2. գ. the cool, coolness, freshness; ◊ **~ անել** (զովացնել) freshen up; (ստվեր անել) cast a shadow.

ՀՈՎԱԶ(ԱՌՅՈՒԾ), գ. panther.

ՀՈՎԱՆԱԼ, բ. get/grow cold, become cool; *փխբ.* (հանգստանալ) cool down; ◊ **սիրտը ~** calm/quiet/settle down.

ՀՈՎԱՆԱՎՈՐ, գ. patron, protector, sponsor.

ՀՈՎԱՆԱՎՈՐՈՒՀԻ, գ. patroness.

ՀՈՎԱՆԱՎՈՐԵԼ, բ. patronize, protect, favour, sponsor; *խսկց.* pull wires (for).

ՀՈՎԱՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. patronage,
ՀՈՎԱՆԱՎՈՐՈՒՄ } protection, sponsorship; ◊ **~թյան տակ** under the patronage/protection (of); **~թյանն ապավինել** rely on protection/patronage.

ՀՈՎԱՆԻ, գ. canopy, shade, cover; *փխբ.* (պաշտպան, խնամարկու) patron, protector.

ՀՈՎԱՆՈՑ, գ. umbrella; (արևի) sunshade parasol; (ծածկ) awning; (լողափում) beach umbrella.

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎՈՐՆԵՐ, գ. *բսք.* umbellate, umbelliferous.

ՀՈՎԱՇԱՏ, ա. shady.

ՀՈՎԱՇՈՒՆՉ, ա. fresh, cool, chilly.

ՀՈՎԱՍՈՒՆ, ա. chilly, cool, shady.

ՀՈՎԱՏԱԿ, գ. stallion.

ՀՈՎՄ, գ. (cap) peak.

ՀՈՎԱՑՆԵԼ, ա. cool down; *փխբ.* calm/quiet/settle down.

ՀՈՎԵԿ, գ. summer resident (in the country), holiday maker.

ՀՈՎԻԿ, գ. (light) breeze.

ՀՈՎԻՎ, գ. herdsman; *ամ.* cowboy; (նախրապան) drover; (ոչխարի) shepherd; (այծի) goat-herd.

ՀՈՎԻՏ, գ. valley, vale; *բնստ.* dale.

ՀՈՎՀԱՐ, գ. fan.

ՀՈՎՀԱՐԵԼ, բ. fan (oneself) with.

ՀՈՎՎԱԿԱՆ, ա. shepherd, cowboy, herdsman.

ՀՈՎՎԱՊԵՏ, գ. *եկեղ.* pastor, minister.

ՀՈՎՎԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. pastor.

ՀՈՎՎԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pastorate, pastorship.

ՀՈՎՎԵՐԳԱԿԱՆ, ա. pastoral, bucolic.

ՀՈՎՎԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pastoral.

ՀՈՎՎՈՒՀԻ, գ. shepherdess.

ՀՈՎՏԱՅԻՆ, ա. valley; *բնստ.* vale, dale.

ՀՈՎՏԱՇՈՒՇԱՆ, գ. lily of the valley.

ՀՈՏ[1], գ. herd, drove; (ոչխարի, այծի) flock; *եկեղ.* flock, parishioners.

ՀՈՏ[2], գ. smell, odour; (հաճելի) scent; ◊ **լավ ~** perfume; **վատ ~** stink; **~ առնել զգալ** feel/catch/perceive the smell (of), smell; **~ արձակել** exhale; **~ գալ** smell (of); **լավ ~ չգալ** smell bad; **վատ ~ գալ** reek (of); **~ քաշել** smell, sniff; **~ը կտրել** have done (with), do away with; *խսկց.* **~ն էլ չի առել** he hadn't even sniffed at it.

ՀՈՏԱԾ, ա. rotten, bad; (փտած) putrid, decomposed; (բորբոսնած) mouldy, musty; (ջրի մասին, մամռակալած) foul; *փխբ.* (մռայլ) gloomy, sombre; *փխբ.* (փչացած) rotten, corrupt; ◊ **~ հոտ** fusty/musty smell; **~ ձու ձուկ** bad/rotten egg/fish; **~ միս** taited meat.

ՀՈՏԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. putridity, rottenness, rotten stuff, rot; *փխբ.* (մռայլություն) gloom, gloominess, sombreness.

ՀՈՏԱՊ, գ. herdsboy.

ՀՈՏԱՌՈՒ�Ի, ա. with keen/sharp nose, having a good nose.

ՀՈՏԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (sense of) smell; *փխբ.* flair, scent; ◊ **նուրբ ~ ունենալ** have a fine/an acute sense of smell; *խսկց.* have a good nose.

ՀՈՏԱՎԵՏ, ա. aromatic, fragrant; (անուշաբույր) sweet-scented, sweet-smelling; (բուրավետ) perfumed, balmy.

ՀՈՏԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fragrance, aroma, perfume, sweet smell.

ՀՈՏԵԼ, բ. become permeated with the smell (of), rot; (ներխել) go bad, become rotten/foul; (փտել) rot, putrify, decompose, decay; (ջրի մասին) become stagnant/foul; *փխբ.* (նեղանալ, խռովել) sulk, be sulky, be in the sulks, pout.

ՀՈՏԵՑՆԵԼ, բ. rot, let rot, leave to rot.

ՀՈՏՆԿԱՅՍ, մ. standing up/rising in honour of sb/sth; ◊ **~ հարգել հիշատակը** stand up/rise in honour of sb's memory.

ՀՈՏՈՏԵԼ, բ. smell, sniff; *փխբ.* (հոտ առնել, հոտով գտնել) smell/nose out.

ՀՈՏՈՏԵԼԻՔ, գ. sense of smell, smelling.

ՀՈՐ, գ. pit, hole; ◊ **կեղտաջրի ~** refuse/rubbish pit; **մեկի տակը ~ փորել** make/prepare a pitfall for sb; **ուրիշի համար ~ փորողը ինքը մեջը կընկնի** mind you don't fall into your

own trap; he that mischief hatches, mischief catches.

ՀՈՐԱՆՋ, գ. yawn; ◊ **~ը զսպել** stifle a yawn.

ՀՈՐԱՆՋԵԼ, բ. yawn.

ՀՈՐԱՆՋԿՈՏ, ա. yawning very often.

ՀՈՐԱՆՋՈՑ, գ. yawning.

ՀՈՐԱՏ, գ. *տեխ.* auger.

ՀՈՐԱՏԱՄԻՐԾ, գ. chisel, gouge.

ՀՈՐԱՏԱՆՑՔ, գ. bore, bore-hole, boring-well.

ՀՈՐԱՏԵԼ, բ. bore, sink, drill.

ՀՈՐԱՏԻՉ, 1. ա. boring; 2. գ. (անձ) borer, driller; (մեքենա) boring machine.

ՀՈՐԱՏՈՒՄ, գ. boring, drilling, sinking/drilling of a well.

ՀՈՐԱՔՈՒՅՐ, գ. aunt (father's sister); (դիմելիս) aunty.

ՀՈՐԴ, ա. abundant; ◊ **~ անձրև** pouring/driving/pelting rain; **~ անձրև է գալիս** it is pouring (with rain), it is raining cats and dogs, *դրմ.*:

ՀՈՐԴ, գ. horde.

ՀՈՐԴԱԲՈՒԽ, ա. stormy/violently outpouring.

ՀՈՐԴԱՅԱՑ, ա. abundant, pouring, stormy.

ՀՈՐԴԱՐՅՈՒՆ, ա. full-blooded.

ՀՈՐԴԵԼ, բ. overflow, flow/run over the edge; (ափերից դուրս գալ՝ թափվել) burst the banks, rise.

ՀՈՐԴՈՐ(ԱՆՔ), գ. persuasion, exhortation, admonition, admonishment.

ՀՈՐԴՈՐԵԼ, բ. persuade, exhort, admonish, remonstrate with; (դիմել, խնդրել) appeal (to).

ՀՈՐԵԼ, բ. bury.

ՀՈՐԵՂԲԱՅՐ, գ. uncle (father's brother).

ՀՈՐԹ, գ. calf; ◊ **~ուկ** heifer; (եզնիկ) bull calf; **~ի միս** veal.

ՀՈՐԹԱՆՈՑ, գ. calf-house, calf -shed.

ՀՈՐԻԶՈՆ, գ. horizon, sky-line; ◊ **տեսանելի ~** apparent/sensible/visible horizon.

ՀՈՐԻԶՈՆԱԳԻԾ, գ. horizontal (line); (քարտեզի վրա) contour line.

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ, ա. horizontal; (խաչբառում) across.

ՀՈՐԻՆԵԼ, բ. contrive, concoct; (հնարել) invent.

ՀՈՐԻՆՎԱԾՔ, գ. invention, fiction; (կառուցվածք, կազմություն) construction, composition, structure; (զրպարտանք) fabrication, *concoction.*

ՀՈՐՁԱՆԱՊՏՈՒՅՏ, գ. whirlpool, whirlwind.

ՀՈՐՁԱՆՈՒՏ, գ. (ոչ մեծ) eddy; (գետի) pool; (ծի) *gulf*; *փխր.* vortex (pl.-xes, -ices); *փխր.* slough; ◊ **դեպքերի ~ում** in the vortex of events.

ՀՈՐՁԱՆՔ, գ. *whirlpool, gulf.*

ՀՈՐՈՒՄ, գ. burying, burial.

ՀՊԱՏԱԿ, գ. subject; (քաղաքացի) citizen; ◊ **~ դառնալ** be naturalized, become a citizen.

ՀՊԱՏԱԿԱԳՐՈՒՄ, գ. naturalization.

ՀՊԱՏԱԿԵՑՆԵԼ, բ. subjugate, subject.

ՀՊԱՏԱԿԵՑՈՒՄ, գ. subjugation, subjection.

ՀՊԱՏԱԿՎԵԼ, բ. be subjugated/subdued; (ենթարկվել, հնազանդվել) obey, submit, be obedient/submissive.

ՀՊԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. citizenship; ◊ **~ ընդունել** be naturalized, become a citizen.

ՀՊԱՐՏ, ա. proud; (մեծամիտ) haughty; (վեհ) majestic, grand; ◊ **իրեն ~ պահել** put on haughty airs, look haughty, mount/ride one's high horse, *դրմ.*:

ՀՊԱՐՏՈՐԵՆ, մ. proudly; (մեծամտորեն) haughtily.

ՀՊԱՐՏԱՆԱԼ, բ. be proud (of), take pride (in), grow proud; ◊ **որևէ բանով իրավացի ~** take a legitimate pride (in).

ՀՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pride; (մեծամտություն) haughtiness, arrogance.

ՀՊԵԼ, բ. touch, press, draw near.

ՀՊՎԵԼ, բ. smuggle up (to).

ՀՊՈՒՄ, գ. touch; ◊ **մեկ ~ով** at a touch; **~ման կետ** point of contact.

ՀՌԵՏՈՐ, գ. orator, (public)speaker, rhetorician.

ՀՌԵՏՈՐԱԿԱՆ, ա. orator, oratorical, rhetorical; ◊ **~ արվեստ** oratory/rhetorical art.

ՀՌԵՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oratory, rhetoric; ◊ **~ անել** orate, harangue.

ՀՌՀՌԱԼ, բ. roar/shout with laughter, burst out laughing, laugh loud/boisterously.

ՀՌՀՌՈՑ, գ. roars of laughter, loud laughter.

ՀՌՆԴԱԼ, բ. crash, roar; (թնդալ) crash.

ՀՌՆԴՅՈՒՆ } գ. crash, din, roaring.
ՀՌՆԴՈՑ }

ՀՌՈՄԵԱԿԱՆ, ա. Roman; ◊ **~ եկեղեցի** Roman/catholic church; **~ թվեր** Roman numerals.

ՀՌՈՄԵԱՑԻ, գ. Roman.

ՀՌՉԱԿ, գ. fame, reputation; ◊ **լավ՝ վատ ~ վայելել** have a good/bad reputation/fame.

ՀՌՉԱԿԱԳԻՐ, գ. declaration; ◊ **անկախության ~** declaration of independence.

ՀՌՉԱԿԱՎՈՐ, ա. famous, renowned; (ականավոր) illustrious, glorious, celebrated; (մեծանուն) distinguished, eminent.

ՀՌՉԱԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. celebrity, eminence.

ՀՌՉԱԿԵԼ, բ. make famous/illustrous, bring fame (to), glorify; (հայտարարել) proclaim, announce.

ՀՌՉԱԿՎԵԼ, բ. become famous (for), be made famous/illustrous; (հայտարարվել) be proclaimed/announced.

ՀՌՉԱԿՈՒՄ, գ. proclamation, proclaiming; (հայտարարում) announcement.

ՀՍԿ, 1. գ. giant, titan, colossus; 2. ա. gigantic, titanic, colossal; (ահռելի) huge, tremendous, enormous.

ՀՍԿԱՅԱԿԱՆ, ա. gigantic, titanic, colossal.

ՀՍԿԱՅԱՏԻՊ, ա. gigantic.

ՀՍԿԵԼ, բ. guard; (հետևել) keep watch over, watch, be on the watch; (վերահսկել, ստուգել) control, check; ◊ **աշխատանքը ~** supervise/superintend the work; *խսկց.* keep an eye (on).

ՀՍԿԻՉ, գ. controller, inspector; *տնտ.* auditor; (թատրոնում, երկաթգծում և ն) ticket-collector; ◊ **բանտի ~** chief warden; (կին) prison matron; **սանիտարական ~** sanitary inspector.

ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. control, superintendence, supervision, surveillance; ◊ **դատախազական ~** the procurator's supervision/supervisory powers, procuratorial supervision; **~ի տակ առնել** take under the control (of), under care/supervision/surveillance; **~ից չենթարկվել** be beyond the reach of control; **դա ~ից չի ենթարկվում** it is impossible to verify this.

ՀՍՏԱԿ, ա. clear, clear-cut; (պարզորոշ) distinct; (լեզվի՝ ոճի մասին) lucid; ◊ **~ երկինք** clear/serene sky; **~ հրահանգներ** clear/precise directions; **~ ձեռագիր** clear/legible handwriting; **~ գաղափար ունենալ որևէ բանի մասին** have a clear idea of sth.

ՀՍՏԱԿԱԲԱՐ, **ՀՍՏԱԿՈՐԵՆ** } մ. clearly, clean, distinctly.

ՀՍՏԱԿՆԱԼ, **ՀՍՏԱԿՎԵԼ** } բ. become clear/lucid/serene.

ՀՍՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lucidity; (մարդուբյուն) clearness; (պարզուբյուն) clarity, legibility; ◊ **մտքի ~** lucidity of mind.

ՀՐԱԲԽԱՅԻՆ, ա. volcanic.

ՀՐԱԲԽԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. volcanism, volcanicity.

ՀՐԱԲՈՒՐ, ա. crimson, purple.

ՀՐԱԲՈՒԽ, գ. volcano; ◊ **գործող ~** active volcano; **հանգած ~** extinct volcano; **~ի ժայթքում** eruption.

ՀՐԱԶԵՆ(Ք), գ. fire-arm(s).

ՀՐԱԺԱՐԱԳԻՆ, գ. smart-money.

ՀՐԱԺԱՐԱԳԻՐ, գ. renunciation; (գահից) abdication.

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ, գ. resignation, renunciation, abdication; ◊ **~ տալ** send in one's resignation, resign.

ՀՐԱԺԱՐՎԵԼ, բ. refuse, renounce; (մերժել) decline, repudiate; (զիջել) waive, forego; ◊ **գահից ~** abdicate; **երդմամբ ~** forswear; **խոսքից ~** abjure; **իր իրավունքներից ~** waive one's rights.

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ, գ. refusal, repudiation, renunciation; (պաշտոնից) resignation; (գահից) abdiction; ◊ **~ իրավունքներից** waiver of rights.

ՀՐԱԺԵՇՏ, գ. farewell; (բաժանում) parting; (մեկնում) leave-taking; ◊ **~ տալ** say goodbye (to), take one's leave (of), bid adieu/farewell; **~ի պահին** at parting.

ՀՐԱԾԻՆ, գ. (հրից ծնված) fire-born; (հուր ծնող) giving birth to fire.

ՀՐԱԿԱՅՈՒՆ, ա. fire-proof, fire-resistant; *տեխ.* refractory.

ՀՐԱԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fire-resistance.

ՀՐԱԿԱՎ, գ. chamotte, fire-clay.

ՀՐԱԿԱՐՄԻՐ, ա. fiery-red.

ՀՐԱԿԵԶ, ա. glowing , burning, fiery.

ՀՐԱԿՆԱՏ, գ. *ռզմ.* embrasure, gun-port, loophole.

ՀՐԱՀԱՆ, գ. steel; (հրացանի ևն) cock, cocking piece; ◊ **~ը ձգել՝ բարձրացնել** raise the cock, cock the gun; **~ը քաշել** pull the trigger.

ՀՐԱՀԱՆԳ, գ. directions, directive, instructions; *ռզմ., մարզ., տեխ.* command, order; ◊ **մեկի ~ով** at sb's (word of) command; **համաձայն ~ի, ~ով** in accordance with instructions.

ՀՐԱՀԱՆԳԵԼ, բ. instruct, advice, issue instructions; *ռզմ.* give a command.

ՀՐԱՀԱՆԳԻՉ, գ. instructor.

ՀՐԱՀԱՆԳԱԿԱՆ, ա. istructive, directory, directive; ◊ **~ նամակ** directive letter.

ՀՐԱՀԱՆԳՈՒՄ, գ. instructing.

ՀՐԱՀԵԼՈՒԿ, գ. lava.

ՀՐԱՀՐԵԼ, բ. kindle, enkindle, provoke; *փխբ.* (գրգռել) exite, incite, instigate, set on; (դրդել) rouse, arouse, stir; ◊ **ազգային թշնամանք ~** rouse/stir up national hatred; **ատելություն ~** (en) kindle/rouse hatred.

ՀՐԱՀՐԻՉ, գ. provoker, instigator, firebrand.

ՀՐԱՀՐՈՒՄ, գ. excitation, instigation, incitiment, provocation, setting on.

ՀՐԱՁԳԱՅԻՆ, ա. rifle, infantry, shooting; ◊ **~ գունդ** infantry/rifle regiment; **~ խմբակ** shooting circle/club.

ՀՐԱՁԳԱՐԱՆ, գ. shooting-ground, shooting-range/-gallery.

ՀՐԱՁԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shoot(ing), firing; ◊ **~ թնդանոթից** cannonade; **~ հրանոթից** gunfire; **~ հրացանից** small -arms fire; **վարժական ~** (firing) practice.

ՀՐԱՁԻԳ, գ. shot, rifleman; ◊ **հմուտ՝ վարպետ ~** marks man.

ՀՐԱՄԱՅԱԲԱՐ, մ. imperatively, imperiously.

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ, ա. imperative, imperious, commanding, authoritative; ◊ *քեր.* **~ եղանակ** imperative mood; **~ պահանջ՝ անհրաժեշտություն** imperative need/necessity; **~ տոն** peremptory/high tone.

ՀՐԱՄԱՅԵԼ, բ. order, command, direct; (հրաման տալ) give an order; (պրավոր) issue an order; ◊ **ի՞նչ կ՚~եք** what do you wish? what can I do for you? **~եք** say the word!

ՀՐԱՄԱՅՈՐԵՆ, *տե՛ս* ՀՐԱՄԱՅԱԲԱՐ:

ՀՐԱՄԱՆ, գ. order, command, mandate; (կարգադրություն) order, injunction, bidding; ◊ *իրավ.* **կալանավորման ~** detention order; *ռզմ.* **հարձակման ~** offensive, attack orders;

դուրս գալու՝ մեկնելու ~ marching orders; **~ գորքերին** order of the day; **~ ստանալ** receive an order; **~ տալ** give /issue an order; **~ի կարգով** in the form of an order; **~ով** by order.

ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ, գ. decree, edict; ◊ **~ հրապարակել** promulgate a decree.

ՀՐԱՄԱՆԱԳՐԵԼ, բ. promulgate.

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ, գ. commander; (դասակի) platoon leader; (գնդի) regiment/regimental commander; ◊ **գորամասի ~** commanding officer; **նավի ~** captain, commanding officer; **արտադրության ~ներ** the leaders of industry.

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԱԿԱՆ, ա. commanding; ◊ **~ բարձունքներ** commanding heights, key positions; **~ կազմ** commanders; **~ կետ** command post.

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. command; *հմբ.* command, headquarters; ◊ **գերագույն ~** high command; **գլխավոր ~** General Headquarters; **~ ստանձնել** assume/take command (of, over); **~ի ներքո** under the command (of), commanded.

ՀՐԱՄԱՆՔԴ, գ. at your service.

ՀՐԱՄԿԱԶՄ, գ. *հպմ.* commanders.

ՀՐԱՄՑՆԵԼ, բ. present (with), make a present (of, to); (հյուրասիրել) regale (with), treat (to), serve, attend, entertain (to, at); ◊ **անակնկալ ~** give a surprise.

ՀՐԱՆՅՈՒԹ, գ, gunpowder, fiery matter.

ՀՐԱՆՈՒԹ, գ. gun, cannon; ◊ **զենիթային ~** anti-aircraft gun; **ինքնագնաց ~** self propelled gun; **հեռահար ~** long-range gun.

ՀՐԱՆՈՒԹԱՅԻՆ, ա. gun; ◊ **~ կրակ** gun/shell fire; **~ խրամատ** gun entrenchment.

ՀՐԱՆՈՒԿ, գ. *բսբ.* butter-cup, gold-cup, yellow-gold.

ՀՐԱՇԱԳԵՂ, ա. graceful, charming, ravishing.

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ, 1. ա. wonder-working, miraculous; 2. գ. (անձ) miracle man, wonder-worker, worker of miracles, thaumaturge, thaumaturgist.

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾԵԼ, բ. work wonders/miracles.

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. working wonders/miracles, thaumaturgy.

ՀՐԱՇԱԼԻ, 1. ա. wonderful, marvellous; (հոյակապ) splendid; (սքանչելի) magnificent; 2. մ. wonderfully, splendidly, magnificently.

ՀՐԱՇԱԼԻՔ, գ. miracle, wonder, marvel; ◊ **աշխարհի յոթ ~ները** the seven wonders of the world.

ՀՐԱՇԱԿԵՐՏ, 1. ա. wonderful; 2. գ. edifice.

ՀՐԱՇԱՄԱՆՈՒԿ, գ. infant prodigy.

ՀՐԱՇԱՏԵՍ, ա. with a marvellous/wonderful/magnificent view.

ՀՐԱՇՈՒՆՉ, ա. fire-spitting.

ՀՐԱՇՔ, գ. wonder, miracle, marvel; ◊ **~ներ գործել** work wonders/miracles; **~ աղջիկ** fair maiden, bonny lass; **~ով ազատվել** be saved by a miracle, have a narrow escape.

ՀՐԱՉՅԱ, ա. having fiery eyes; *հմբ.* fire-eyed.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ, գ. square, public place, market square place; (տարածություն) area; *փխբ.* (ասպարեզ) field, sphere; ◊ **շինարարական ~** building site; **~ավ** publicly, in public, openly.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՈՍ, գ. publicist.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՈՍԱԿԱՆ, ա. publicizing, journalistic; ◊ **~ ժանր** (social and political) journalistic genre.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. publicism, social and political journalism.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ, ա. public; ◊ **~ դասախոսություն** public lecture/speech; **~ աճուրդ** public auction.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. publicity.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԵԼ, բ. announce, make public; (հրատարակել) publish, promulgate; ◊ *իրավ.* **դատավճիռ ~** pronounce a judgment.

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՐԵՆ, մ. publicly, in public, openly.

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ, գ. proclaiming; (հրատարակում) publication, promulgation.

ՀՐԱՊՈՒՅՐ } գ. charm, attraction,
ՀՐԱՊՈՒՐԱՆՔ } fascination.

ՀՐԱՊՈՒՐԵԼ, բ. charm, fascinate; (գրավել, գերել) captivate; (գայթակղել) entice (with); ◊ **խոստումներով ~** lure with promises.

ՀՐԱՊՈՒՐՎԵԼ, բ. become/be attracted/tempted.

ՀՐԱՊՈՒՐԻՉ, ա. charming, fascinating; (գրավիչ) attractive.

ՀՐԱՊՈՒՐՈՒՄ, գ. fascination; (գրավում) attraction; (գայթակղում) enticement, seduction.

ՀՐԱՎԱՌ, ա. fiery, flaming.

ՀՐԱՎԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. illumination, fire-work(s).

ՀՐԱՎԱՐՍ, ա. with/having fiery(-red) hair.

ՀՐԱՎԵՐ, գ. invitation; (կոչ) call, appeal; ◊ **գրավոր ~** (հրավիրատոմս) invitation card; **~ ուղարկել** send out invitations/invitation cards; **~ով** at the call (of); **ինչ-որ մեկի ~ով** on sb's invitation, on the invitation (of).

ՀՐԱՎԵՐՔ, գ. dinner-party, evening-party; ◊ **պաշտոնական ~** large evening-party, reception.

ՀՐԱՎԻՐԱՏՈՒՄ, գ. invitation card; ◊ **~ ուղարկել** send out invitations/invitation cards.

ՀՐԱՎԻՐԵԼ, բ. invite, ask; (գումարել) call (together), summon; ◊ **Ազգային ժողովի նիստ ~** convene a session of the National Assembly; **աշխատանքի ~** offer work/a job; **բժիշկ ~** call a doctor; **թեյի ~** invite round for a cup of tea; **ժողով ~** call/summon a meeting; **հանրահավաք ~** call a meeting; **ճաշի ~** invite/ask to dinner; **պարի ~** ask sb to dance.

ՀՐԱՎՏԱՆԳ, ա. inflammable; ◊ **~ նյութ** inflammable material, explosive(s).

ՀՐԱՏԱՊ, ա. urgent, pressing, timely, burning; (կարևորագույն) of vital importance; ◊ **~ հարց** question of vital importance, burning question; **~ խնդիր** pressing/urgent problem, problem of today.

ՀՐԱՏԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. urgency, topicality; (արդիականություն) actuality, actualness.

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼ, բ. publish, print; (օրենքի մասին) promulgate, issue; ◊ **հրամանագիր ~** promulgate a decree.

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ, գ. publisher.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ, ա. publishing, printing.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. publishing-house, printing-house, publisher(s).

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. publication, promulgation; (հրատարակում, թողարկում) issue; (գրքի ևն) edition; ◊ **երկրորդ ~** second edition.

ՀՐԱՑԱՆ, գ. rifle, gun, hand-gun; ◊ **երկփող(անի) ~** double-barrelled rifle/gun; **որսորդական ~** fowling-piece, sporting-gun; **~ը լցնել** load/charge (the rifle/gun); **~ կրակել** fire a rifle/gun, shoot, fire; **~ի կրակոց** rifle shot, gunshot.

ՀՐԱՑԱՆԱԳՈՐԾ, գ. gunsmith, armourer.

ՀՐԱՑԱՆԱԶԱՐԿ, 1. գ. rifle shot, gunshot; 2. ա. gunshot, shot dead.

ՀՐԱՑԱՆԱԿԻՐ, գ. musketeer.

ՀՐԱՑԱՆԱՎԱՐ, գ. rifleman, one with a rifle.

ՀՐԱՑԱՆԱՁԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fusillade, musketry.

ՀՐԱՑԱՆԱՅԻՆ, ա. rifle, gun.

ՀՐԱՑԱՆԱՓՈՂ, գ. rifle sling.

ՀՐԱՑԱՆԱՓՈՂ, գ. barrel, gun tube.

ՀՐԱՑԱՔ, գ. glow; ◊ **հրդեհի ~** glow of a fire; **արշալույսի ~** glow of daybreak.

ՀՐԱՓԱՅԼ, ա. fiery.

ՀՐԱՔԱՐ, գ. pyrite.

ՀՐԴԵՀ, գ. fire, burning, conflagration; ◊ **~ ծագել բռնկվել** break out in fire, take fire; **~ բռնկվեց** fire broke out; **~ը հանգցնել** extinguish/put out a fire.

ՀՐԴԵՀԱՎՏԱՆԳ, ա. inflammable.

ՀՐԴԵՀԱՇԵՋ, 1. գ. fireman; 2. ա. fire-fighting; ◊ **~ խումբ** fire-brigade; **~ ծորակ** fire-cock; **~ մղիչ պոմպ** fire-engine; **~ գույք** fire-fighting equipment.

ՀՐԴԵՀԵԼ, բ. set fire (to), set on fire, burn.

ՀՐԴԵՀՎԵԼ, բ. take fire; ◊ **տունը ~վեց** the house took fire.

ՀՐԴԵՀՈՒՄ, գ. arson, setting fire (to).

ՀՐԵ, ա. fiery, fire.

ՀՐԵԱ, գ. Jew; Israelite; *պատմ.* Hebrew.

ՀՐԵԱԳԵՏ, *տես* ԵԲՐԱՅԱԳԵՏ:

ՀՐԵԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԵԲՐԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ:

ՀՐԵԱԴԱՎԱՆ, ա. Judaist, Israelite.

ՀՐԵԱԿԱՆ, ա. Jewish; ◊ **հին ~** Hebrew, Hebraic.

ՀՐԵԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հմբ.* the Jews, Jewry.

ՀՐԵԱՍԵՄԱՈՒԹՅՈՒՆ, գ. anti-semitism.

ՀՐԵԱՍԵԱՑ, գ. anti-semite.

ՀՐԵԵՐԵՆ, *տես* ԵԲՐԱՅԵՐԵՆ:

ՀՐԵԼ, բ. push; (դյուղել) drive; ◊ **արմունկով ~** nudge; **դուրս ~** push out; **թեթևակի ~** push slightly, shove; *մարզ.* **ծանրաձողը ~** push the weight; **կոպտորեն ~** push roughly; **մի կողմ ~** push away/to one side; **ներս ~** push/shove in(to); **պատահաբար ~** jog.

ՀՐԵՂԵՆ, ա. fiery, igneus; ◊ **~ ձի** fiery horse.

ՀՐԵՇ, գ. monster, fright; *խոսկ.* monstrosity; (տգեղ) ugly person, fright.

ՀՐԵՇԱՅԻՆ / **ՀՐԵՇԱՎՈՐ** } ա. monstrous; ◊ **~ ոճրագործություն** monstrous, enormity/appaling/shocking crime.

ՀՐԵՇԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monstrosity, enormity.

ՀՐԵՇՏԱԿ, գ. angel; ◊ **պահապան ~** guardian/good/angel.

ՀՐԵՇՏԱԿԱԲԱՐ, մ. angelically.

ՀՐԵՇՏԱԿԱԳԵՂ, ա. beautiful as an angel/angelic.

ՀՐԵՇՏԱԿԱՅԻՆ, ա. angelic, angelical; ◊ **~ համբերություն** the patience of an angel; **~ ձայն** angelic voice.

ՀՐԵՇՏԱԿԱԿԵՐՊ / **ՀՐԵՇՏԱԿԱՆՄԱՆ** } ա. angel-like, like an angel.

ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏ, գ. archangel.

ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. archangelic.

ՀՐԵՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monstrosity, enormity.

ՀՐԵՏԱՅԻԳ, գ. artilleryman, gunner.

ՀՐԵՏԱՆԱՎԱՐ / **ՀՐԵՏԱՁԳՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. cannonade.

ՀՐԵՏԱՆԱՅԻՆ, ա. artillery; ◊ **~ նախապատրաստություն** artillery preparation, preparatory bombardment; **~ զենք** artillery, piece of ordnance, gun; **~ պահեստ** ordnance depot.

ՀՐԵՏԱՆԻ, գ. artillery; ◊ **հեռահար ~** long-range artillery/ordnance; **զենիթային ~** anti-aircraft artillery; **առափնյա ~** coast artillery.

ՀՐԵՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the Jews, Jewry; (կրոն) Judaism.

ՀՐԵՈՒՀԻ, գ. Jewish woman, Jewess.

ՀՐԹԻՌ, գ. rocket, missile; ◊ **միջցամաքային բալիստիկ ~** inter-continental ballistic missile; **~ արձակել** launch/let off a rocket, rocket.

ՀՐԹԻՌԱԳՈՐԾ, գ. fire-worker.

ՀՐԹԻՌԱՁԻԳ, գ. rocketeer.

ՀՐԹԻՌԱՅԻՆ, ա. rocket(-powered), jet; ◊ **~ շարժիչ** rocket/jet propulsion; **~ տեխնիկա** rocketry.

ՀՐԹԻՌԱԿԻՐ, գ. capsule.

ՀՐԹԻՌԱՄՏՋՈՒԿԱՅԻՆ, ա. rocket-nuclear, nuclear powered rocket.

ՀՐԹԻՌԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rocket building.

ՀՐԹԻՌԱՆԵՏ, գ. *ռզմ.* rocket projector/launcher.

ՀՐԿԻԶԵԼ, բ. set fire (to), set on fire, burn.

ՀՐԿԻԶՈՒՄ, գ. arson, setting fire (to).
ՀՐԶԻԳ, գ. incendiary, instigator; *խսկ.* firer; ◊ **պատերազմի ~** instigator of war, warmonger.
ՀՐՃՎԱԼԻ(Ց), ա. rejoicing, exultant, triumphant.
ՀՐՃՎԱՆՔ, գ. rejoicing, triumph, exultation.
ՀՐՃՎԵԼ, բ. rejoice, triumph, exult.
ՀՐՄՇՏԵԼ, բ. push one another/each other, jostle.
ՀՐՄՇՏՈՑ, գ. crush, squash.
ՀՐՇԵՋ, *տես* ՀՐԴԵՀԱՇԵՋ; ◊ **կամավոր ~ ընկերություն** voluntary fire brigade.
ՀՐՈՍԱԿ, գ. gangster, bandit, robber; invador.
ՀՐՈՍԱ(ԿԱ)ԽՈՒՄԲ, գ. gang/band of robbers.
ՀՐՈՍԱԿԱՊԵՏ, գ. robber chieftain, chief robber.
ՀՐՈՎԱՐՏԱԿ, գ. manifesto, edict, deed, message.
ՀՐՎԱՆԴԱՆ, գ. cape, promontory.
ՀՐՈՒՄ, գ. push; ◊ *մարզ.* **գնդի ~** put(ting) the shot.
ՀՐՈՒՇԱԿ, գ. confectionery.
ՀՐՈՒՇԱԿԱԳՈՐԾ, գ. confectioner, pastry-cook.
ՀՐՈՒՇԱԿԱՅԻՆ, ա. confectionery.
ՀՐՈՒՇԱԿԱՐԱՆ, գ. confectionery, confectioner's (shop), pastry-cook's.
ՀՐՈՒՇԱԿԵՂԵՆ, գ. confectionery.
ՀՈՒԴԱ, գ. *կրոն.* Judas; *փխբ.* (մատնիչ) traitor, betrayer; ◊ **~յի համբույր** the kiss of Judas, Judas kiss.
ՀՈՒԶԱԹԱԹԱՎ, ա. heartfelt, deepfelt, deeply moved.
ՀՈՒԶԱԽՈՌՈՎ, ա. moving, heartfelt; (խոր զգացված) deepfelt, full of emotion.
ՀՈՒԶԱԿԱՆ, ա. emotional, emotive.
ՀՈՒԶԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. emotionality, emotionalism.
ՀՈՒԶԱՇԽԱՐՀ, գ. emotional world, world of feelings/emotions.
ՀՈՒԶԵԼ, բ. excite, stir; (սիրտը շարժել) move, touch, affect; (խռովել, տակնուվրա անել) stir up, trouble, perturb, disturb; ◊ **արտասվելու չափ ~** move sb to tears.
ՀՈՒԶՎԵԼ, բ. be excited/moved; ◊ **~ված** excited, moved, touched, perturbed, agitated.
ՀՈՒԶԻՉ, ա. emotive.
ՀՈՒԶՄՈՒՆՔ, գ. emotion, agitation; nervousness; (խռովմունք) agitation, trouble; ◊ **~ով** with emotion.
ՀՈՒԶՈՒՄՆԱԼԻՑ, ա. touching, moving affecting.
ՀՈՒԺԿՈՒ, ա. mighty, powerful.
ՀՈՒԼԻՍ, գ. July; ◊ **~ին** in July; **այս ~ին** this July; **անցյալ ~ին** last July; **հաջորդ ~ին** next July.
ՀՈՒԼԻՍՅԱՆ, ա. July; ◊ **~ օր** July day, day in July.
ՀՈՒԼՈՒՆՔ, գ. beads; (հատիկ) bead.
ՀՈՒՂԱՐԿԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. burial, funeral, burial/funeral procession; ◊ **ներկա լինել ~թյանը** be present at the/a burial/funeral; **մասնակցել ~թյանը** take part in the/a burial/funeral.
ՀՈՒՄ, գ. raw, uncooked; (չմշակված) raw, crude; (կաթ, ջուր և ն) unboiled; ◊ **~ միս** raw meet; **~ նյութ** raw material.
ՀՈՒՄԱԿԵՐ, գ. one who eats raw food.
ՀՈՒՄԱՆԻՍՏԱԿԱՆ, ա. humanistic.
ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ա. humanitarian; ◊ **~ գիտություններ** the humanities, arts.
ՀՈՒՄ-ՀՈՒՄ, ա. raw; ◊ **~ ուտել** swallow alive/uncooked.
ՀՈՒՄՈՐ, գ. humour; ◊ **~ի զգացում** sense of humour.
ՀՈՒՄՈՐԻՍՏ, գ. humourist.
ՀՈՒՄՈՐԻՍՏԱԿԱՆ, ա. humorous, comic; ◊ **~ ամսագիր** comic, comic periodical.
ՀՈՒՄՈՒՏ, ա. cream; ◊ **~ը քաշել** skim the cream (off); **հարած ~** whipped cream.
ՀՈՒՄՈՒՅԹ, ՀՈՒՄՔ } գ. raw material/stuff, commodity; *հմք.* raw materials; ◊ *տնտ.* **~ային բազա** source of raw materials; **~ի շուկա** commodity market.
ՀՈՒՄՈՒՍ, *տես* ԲՈՒՍԱՀՈՂ:
ՀՈՒՅԶ, գ. emotion; ◊ **~երին իշխել** check/control one's emotions.
ՀՈՒՅԺ, ա. highly, greatly, very much; ◊ **~ գաղտնի** top secret.
ՀՈՒՅՆ, գ. Greek; ◊ **~ կին** Greek woman.
ՀՈՒՅՍ, գ. hope; ◊ **~ով** in the hope (of); **~երն արդարացնել** justify hopes; **~ ներշնչել** promise (well), shape well; **~ տածել** cherish hopes (for), be in hopes (of); **~ տալ** give hope (to); **~ը դնել մեկի՝ մի բանի վրա** set/pin (one's) hopes (on), repose/place one's hopes (in); **~ը կտրել** lose hope/courage/heart, despair; **բոլոր ~երը կտրել** say good-bye to all hopes; **~ ունենալ** hope; **ոչ մի ~ չկա** there is not the faintest/slightest hope, not a glimmer of hope.
ՀՈՒՆ, գ. river-bed, channel; ◊ **գետի ~ը փոխել** change the course of the river; **~ի մեջ մտնել** settle down; **~ից դուրս գալ** unsettle, become unsettled; **~ից դուրս եկած** unsettled, off the rails.
ՀՈՒՆԱԲԱՆ, 1. ա. Hellenist; 2. ա. Hellenistic.
ՀՈՒՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Hellenism.
ՀՈՒՆԱԳԵՏ, գ. Hellenist.
ՀՈՒՆԱԴԱՎԱՆ, 1. ա. Orthodox; 2. գ. (անձ) Orthodox believer, member of the Orthodox church; ◊ **~ եկեղեցի** Greek (Orthodox) Church.
ՀՈՒՆԱԴԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Greek Orthodoxy.
ՀՈՒՆԱԿԱՆ, ա. Greek.
ՀՈՒՆԱՀԱՅ, գ. Greek Armenian.

ՀՈՒՆԱՍԵՐ, ա., գ. Hellenophile.
ՀՈՒՆԱՐԵՆ, գ., ա., մ. Greek, the Greek language.
ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ, ա. Hungarian.
ՀՈՒՆԳԱՐԱՀԱՅ, գ. Hungarian Armenian.
ՀՈՒՆԳԱՐ(ԱՑԻ), գ. Hungarian.
ՀՈՒՆԳԱՐԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Hungarian, the Hungarian language.
ՀՈՒՆԳԱՐՈՒՀԻ, գ. Hungarian (woman).
ՀՈՒՆԴ, գ. grain, seed.
ՀՈՒՆԻՍ, գ. June; ◊ **~ին** in June; **անցյալ ~ին** last June; **հաջորդ ~ին** next June.
ՀՈՒՆԻՍՅԱՆ, ա. June; ◊ **~ օր** June day, day in June.
ՀՈՒՆՋ(Ք), գ. harvest, reaping; (խոտի, հացահատիկի) mowing, hay harvest; ◊ **~ անել** harvest, mow (down), cut, reap, crop; **~ի ժամանակ** harvest(-time), mowing season/time.
ՀՈՒՆՎԱՐ, գ. January; ◊ **~ին** in January; **անցյալ ~ին** last January; **հաջորդ ~ին** next January.
ՀՈՒՆՎԱՐՅԱՆ, ա. January; ◊ **~ օր** January day, day in January; **~ սառնամանիք** January frosts.
ՀՈՒՆՑԵԼ, բ. knead; ◊ **խմորը ~** knead dough/pastry; **կավը ~** knead clay, puddle.
ՀՈՒՆՑՈՒՄ, գ. kneading, puddling.
ՀՈՒՇ, գ. recollection, memory, reminiscence; **~եր** *գրկ.* memoirs, reminiscences; ◊ **միայն ~ է մնացել** not a trace is left, only the memory remains.
ՀՈՒՇԱԳԻՐ, գ. memorandum (pl. -da); *խսկց.* memo; (անձը) memorialist, writer/author of memoirs.
ՀՈՒՇԱԳԻՐՔ, գ. notebook, writing-pad.
ՀՈՒՇԱԳՐԵԼ, բ. write memoirs.
ՀՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. memoirs, reminiscences.
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄ, գ. commemorative coin.
ՀՈՒՇԱԴՐՈՇ, գ. pennant.
ՀՈՒՇԱԹԵՐԹ, գ. leaflet, booklet, memorandum (pl. -da).
ՀՈՒՇԱԼԲՅՈՒՐ, գ. memorial fountain.
ՀՈՒՇԱԿԱՄՈՒՅՑ, գ. memorial.
ՀՈՒՇԱՆՎԵՐ, գ. souvenir.
ՀՈՒՇԱՍՅՈՒՆ, գ. obelisk.
ՀՈՒՇԱՏԱԽՏԱԿ, գ. memorial plaque.
ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ, գ. notebook, scrap-book (of memoirs).
ՀՈՒՇԱՓԱՐ, գ. *թատեր.* prompter; ◊ **~ի խցիկ** prompt box.
ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ, գ. monument; ◊ **~ կանգնեցնել** put up/raise/erect a monument.
ՀՈՒՇԵԼ, բ. prompt; ◊ **չ~** no prompting!
ՀՈՒՇԻԿ, ա., մ. smooth(ly), slow(ly).
ՀՈՒՇԿԱՊԱՐԻԿ, գ. siren, mermaid.
ՀՈՒՇՈՒՄ, գ. prompt(ing); ◊ **ո՛չ մի ~** no prompting!
ՀՈՒԱԱՔԵԿ, գ. disappointed, desperate.
ՀՈՒԱԱՔԵԿԵԼ, բ. reduce/drive to despair, make hopeless, cause to lose hope.
ՀՈՒԱԱՔԵԿՎԵԼ, բ. despair (of), give way to despair, give oneself up to despair.
ՀՈՒԱԱՔԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. despair.
ՀՈՒԱԱՔԵՐ, **ՀՈՒԱՍՊՐԱԿԱՆ** } ա. reassuring, giving hope, hope-giving.
ՀՈՒԱՍՊՐԱՆՔ, **ՀՈՒԱՍՊՐՈՒԹՅՈՒՆ**, **ՀՈՒԱՍՊՐՈՒՄ** } գ. reassurance.
ՀՈՒԱՍՊՐԵԼ, բ. reassure, hold out hope; (սիրտ տալ) hearten; (հույս տալ) give hope.
ՀՈՒԱՍԹԱՓ, *տես* ՀՈՒԱԱՔԵԿ:
ՀՈՒԱՍԱԼ, բ. hope, cherish hopes (for); (ակնկալել) expect.
ՀՈՒԱՍԱԼԻ, ա. reliable; (վստահելի) dependable; (ապահով) safe; ◊ **~ պարտքեր** good debts.
ՀՈՒԱՍԱԼԻՈՐԵՆ, մ. hopefully; (ապահով) safely.
ՀՈՒԱՍԱԼԻՐ, **ՀՈՒԱՍԱԼԻՑ** } ա. full of hope, hopeful.
ՀՈՒԱՍԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reliability, reliance; (ապահովություն) safety.
ՀՈՒԱՍԱԼՔՎԵԼ, բ. despair (of), give way to despair, give oneself up to despair; (հույսը կտրել) lose hope.
ՀՈՒԱՍԱԼՔՈՒԹՅՈՒՆ, **ՀՈՒԱՍԱԼՔՈՒՄ** } գ. despair.
ՀՈՒԱՍԽԱԲ, ա. disillusioned; (հիասթափված) disappointed; ◊ **~ անել** disappoint; **~ լինել** be disappointed/disillusioned (about, over).
ՀՈՒԱՍԽԱԲԵԼ, բ. disappoint.
ՀՈՒԱՍԽԱԲՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disillusionment; (հիասթափություն) disappointment.
ՀՈՒԱՍԿՈՐՈՒՅՍ, ա. with lost hope, one who has lost hope, hopeless.
ՀՈՒԱՍԱՀԱՍ(ԱԿԱՆ), ա. hopeless; (հուսալքված) desperate, in despair; (անհույս) forlorn.
ՀՈՒԱՍԱՀԱՍԵՑՆԵԼ, բ. reduce to despair.
ՀՈՒԱՍԱՀԱՍՈՐԵՆ, մ. desperately.
ՀՈՒԱՍԱՀԱՍՎԵԼ, բ. despair (of), become hopeless/desperate.
ՀՈՒԱՍԱՀԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hopelessness, despair; ◊ **~թյան հասցնել** reduce to despair.
ՀՈՒԱՍՈՒՆ, ա. reassuring.
ՀՈՒՐ, 1. գ. fire; 2. ա. fiery, igneus; ◊ **հրի ճարակ դարձնել** commit to the flames; **հրի ու սրի տալ** commit to the flames; **հրով ու սրով** with fire and sword.
ՀՕԳՈՒՏ, մ. in favour (of), for; ◊ **~ մեկի** in sb's favour.
ՀՕԳՆ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ **~ ցնդել** blow up; **~ ցնդեցնել** blow up, explode, destroy.

Չ

Չ, չ the seventeenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) eighty, eightieth.

ՉԱԳ, գ. young one; *հվբ.* the young (of animals and birds); ◊ **աղավնու ~** squab; **այծի ~** kid; **անասունի ~** calf; **առյուծի՝ արջի՝ գայլի ~** lion-cub, bear-cub, wolf-cub; **արծվի ~** eaglet; **բադի ~** duckling; **թռչունի ~** nestling, fledgling, chick; **կատվի ~** kitten; **կետի ~** whale calf; **ձիու ~** foal, colt; **շան ~** puppy; **փղի ~** elephant-calf, baby elephant.

ՉԱԳԱՐ, գ. funnel.

ՉԱԳԱՐԱՁԵՎ, ա. funnel-shaped.

ՉԱԳՈՒԿ, գ. brat, youngster; ◊ (դիմելիս) **~ս** my little one/own darling.

ՉԱԽ, 1. ա. left, left-hand; *քղբ.* left-wing, left; (անձի մասին) left-winger, leftist; 2. մ. to the left (of), on the left (hand); *փխբ.* (անհաջողակ) unlucky; 3. գ. *հվբ.* the left; ◊ **~եր** the left; *քղբ.* **~ թեքում** deviation to the left; **~ից** to/at/from/on the left (of); **~ ոտքի վրա վեր կենալ** get out of bed on the wrong side; **~ ձեռքով գործ անել** do sth negligently/in a slipshod manner.

ՉԱԽԱԿՈՂՄՅԱՆ, ա. left-side, of the left side, left-hand side.

ՉԱԽԼԻԿ, գ. left-handed person, left-hander.

ՉԱԽՈՂԱԿ, 1. ա. unlucky, unfortunate; (անհաջողակ) unsuccessful; 2. գ. (անձ) unlucky wretch, failure, unfortunate person.

ՉԱԽՈՂԵԼ, բ. fail; ◊ **գործը ~** ruin a business, make a mess of/mess up a business; **օրինագիծը ~** kill a bill.

ՉԱԽՈՂՈՒՄ, գ. failure, flop.

ՉԱԽՈՐԴ, ա. unlucky, ill-starred, unsuccessful, unfortunate.

ՉԱԽՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. adversity, ill-luck; (փորձանք) mischance; (դժբախտություն) tribulation, mishap.

ՉԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քղբ.* leftism.

ՉԱՂԿԵԼ, բ. (վուշը կն) scutch, swingle; (ճիպոտով ծեծել) flog; (մտրակով) whip; ◊ **որևէ մեկին ~** give sb a dressing-down.

ՉԱՂԿՈՒՄ, գ. (վուշը կն) scutching; (ծեծ) thrashing, dressing-down; (բարոյական իմաստով) exposure; ◊ **բարքերի ~** exposure of morals and manners.

ՉԱՅՆ, գ. (մարդկային) voice; (հնչյուն) sound *երաժշ.* part; *քղբ.* (ընտրական) vote; *քղբ.* (ելույթ) floor; ◊ **կրակոցի ~** report (of a shot); **հուզված ~** emotional voice; **վճռական ~** deciding/casting voice/vote; **վսեմ ~** majestic voice; **ուժեղ ~** strong voice, loud sound; **~ խնդրել** ask for the floor; **~ հանել** utter a sound; **~ վերցնել** take the floor; **~ տալ** (կանչել) hail, call (to); **~ը բարձրացնել** raise/lift up one's voice; **~ը կտրել** become/fall silent, lapse into silence; **~ը կտրվել** grow/become hoarse; **~ը տալ** (ելույթի համար) give the floor, ask to speak; (քվե տալ) vote (for), give one's vote (to, for); **~ի իրավունք** suffrage, the vote; **~երի մեծամասնությամբ** by a majority of votes; **~երի քանակով հաղթել** outvote; **ամբողջ ~ով** at the top of one's voice; **այսքան ~եր հավաքել** poll/collect so many votes; **բարձր՝ ցածր ~ով** in a loud/low voice; **բողոքի ~ բարձրացնել** make/raise a protest; **երգ երկու ~ի համար** two-part song; **ոչ մի ~ չհանել** never utter a sound; **~ բարբառո հանապատի** a voice in the wilderness.

ՉԱՅՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ֆիզիկայի բաժին) acoustics; *տես* ՀՆՉՅՈՒՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ՉԱՅՆԱԳԻՐ, գ. recording machine, recorder, phonograph.

ՉԱՅՆԱԳՐԵԼ, բ. record.

ՉԱՅՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՉԱՅՆԱԳՐՈՒՄ** } գ. recording, sound recording; (ժապավենի վրա) tape-recording.

ՉԱՅՆԱԴԱՐԱՆ, գ. (gramaphone) record library, sound recording library.

ՉԱՅՆԱԹԱՓԱՆՑ, ա. sound-permeable.

ՉԱՅՆԱԼԱՐ(ԵՐ), գ. *կզմխս.* vocal chords.

ՉԱՅՆԱԼԻՔ, գ. *ֆիզ.* sound wave.

ՉԱՅՆԱԿԱՆ, ա. sound, vocal; *ֆիզ.* acoustic; *երաժշ.* tonic.

ՉԱՅՆԱԿԱՊ, գ. *լեզվ.* intervocal connecting sound.

ՉԱՅՆԱԿԱՑԵԼ, բ. join in singing/a song, accompany; *փխբ.* (արձագանքել, համաձայնել) echo, agree, be of one mind.

ՉԱՅՆԱԿԼԱՆՈՒՄ, գ. sound absorption.

ՉԱՅՆԱՀԱՂՈՐԴ, ա. sound-conducting.

ՉԱՅՆԱՄԵԿՈՒՍԱՑՈՒՄ, գ. soundproofing.

ՉԱՅՆԱՄԵԿՈՒՍԻՉ, ա. soundproof.

ՉԱՅՆԱՅԻՆ, *տես* ՉԱՅՆԱԿԱՆ:

ՉԱՅՆԱՆԻՇ, գ. *երաժշ.* note, keynote.

ՉԱՅՆԱՊՆԱԿ, **ՉԱՅՆԱՍԿԱՎԱՌԱԿ** } գ. (gramaphone) record, recorded voice/music, disc, disk.

ՁԱՅՆԱՀԱՐ, ա. *երաժշ.* scale, gamut.
ՁԱՅՆԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* phonometer.
ՁԱՅՆԱՍՏԻՃԱՆ, գ. *երաժշ.* tone.
ՁԱՅՆԱՓՈՅԹ. *տես* ՌԱԴԻՈ:
ՁԱՅՆԱՎՈՐ, 1. ա. *լեզվ.* vowel; 2. գ. (հնչյուն) vowel; *փիլիս.* (բարձր ձայն ունեցող, բարձրախոս) loud-voiced, vociferous.
ՁԱՅՆԱՎՈՐԱՀԱՆԳ, ա. *լեզվ.* open syllable, feminine rhyme.
ՁԱՅՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* interjection.
ՁԱՅՆԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutation.
ՁԱՅՆԴԱՐՁ, գ. *լեզվ.* vocalic/vowel alternation/interehange..
ՁԱՅՆԵԼ, բ. hail, call (to); (ձայն տալ՝ հասնել) voice, give tongue.
ՁԱՅՆԵՂ, ա. (հնչեղ) loud-voiced, clear-ringing; *լեզվ.* voiced; ◊ **~ բաղաձայն** voiced consonant.
ՁԱՅՆԻՐԴ, ա. *լեզվ.* sonorous, deep-toned; գ. *երաժշ.* tuning fork.
ՁԱՅՆՈՐՍ(ԻՉ), գ. sound-locator, sound-ranger; *խսկց.* listener.
ՁԱՆՁՐԱԼԻ, ա. boring; (միապաղաղ) dull; (տաղտկալի) tedious; (հոգնեցուցիչ) tiresome; (հոգնեցնող) irksome, wearisome; ◊ **~ է** it is dull/tedious/boring; **շատ ահավոր ~ լինել** bore to death, be a frightful bore.
ՁԱՆՁՐԱՆԱԼ, բ. be bored (with), have a tedious time; (հոգնել) grow tired, tire, be wearied; (զզվելու աստիճան) be sick of.
ՁԱՆՁՐԱՑՆԵԼ, բ. bore (with); (հոգնեցնել) annoy, bother (with); (գլուխ տանել) pester.
ՁԱՆՁՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. boring; (հոգնեցուցիչ) wearing, annoying.
ՁԱՆՁՐՈՒՅԹ, գ. boredom, tedium; (անհանգստություն, հոգնություն) annoyance, weariness; ◊ **~ պատճառել** bore sb (to death/tears).
ՁԱՎԱՐ, գ. cracked wheat, bulgur.
ՁԳԱՆ, գ. trigger (of a gun); ◊ **~ը քաշել** pull the trigger.
ՁԳԵԼ, բ. pull; (քաշել) draw; (քարշ տալ) drag; (ձգկել, կարկառել) stretch, extend, hold/reach out; (դժվարությամբ քաշել) haul; (երկարացնել) pull out, stretch, lengthen; (ամրացնել գոտին ևն) tighten; (ուշացնել, հապաղել) drag out, delay, protract, procrastinate; *խսկց.* (սանձել) take in hand; ◊ **բառերը ~** drawl; **դեն ~** throw off, cast away; **երգը եղանակը ~** sing a slow song/melody; **հաճույքը ~** prolong a pleasure; **ձայնածիշտը ևոտան ~** sustain a note; **մի ձգիր** quick! hurry up!
ՁԳՁԳԵԼ, բ. delay, drag out; (դանդաղեցնել) slow down, retard; ◊ **պատասխանը ~** delay one's answer.
ՁԳՁԳՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. long-windedness.
ՁԳՁԳՈՒՄ, գ. delay, procrastination.
ՁԳՈՂԱԿԱՆ, ա. attractive, magnetic; ◊ **~ ուժ** magnetic force; *փիլիս.* (գրավիչ, հրապուրիչ) attractive, charming, fascinating.
ՁԳՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. attraction; *ֆիզ.* gravity, gravitation; ◊ **~թյան ուժ** force of gravity, gravitational force, attraction, gravity; **~թյան օրենք** the law of gravitation.
ՁԳՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stretching out, extension, lengthening; *փիլիս.* (լարվածություն) tension, tenseness, stiffness; *փիլիս.* (զսպվածություն, հավաք լինելը) bracing air, trimness, smartness.
ՁԳՎԵԼ, բ. stretch; (երկարել) lengthen out.
ՁԳՏԵԼ, բ. seek, aim (to/at), aspire (to), strive (for); ◊ **ազատության հաղթանակի ~** strive for freedom/victory.
ՁԳՏՈՒՄ, գ. aspiration/striving (for).
ՁԳՈՒՄ, գ. pull, stretching, dragging, drawing, tightening.
ՁԵԹ, գ. vegetable oil.
ՁԵՂՆԱԳՈՐԾ, գ. roofer.
ՁԵՂՆԱՀԱՐԿ, գ. garret, loft, attic; *արհմ.* cockloft.
ՁԵՂՆԱՍԵՆՅԱԿ, գ. garret.
ՁԵՂՈՒՆ, գ. roof, house-top, mansard roof.
ՁԵՌԱԳԻՐ, 1. գ. (գրվածք) manuscript; (ձեռագիր) handwriting; 2. ա. (ձեռքով գրված) handwritten.
ՁԵՌԱԳՈՐԾ, 1. գ. (առարկա) needlework, fancywork; 2. ա. (ձեռքով կատարված) handmade, handicraft.
ՁԵՌԱԳՈՐԾԵԼ, բ. do needlework/fancywork.
ՁԵՌԱԿԵՐՏ, ա. handmade; գ. handicraft, handiwork.
ՁԵՌՆԱԳՆԴԱԿ, գ. *մարզ.* handball.
ՁԵՌՆԱԳՆԴՈՐԴ, գ. handballer.
ՁԵՌՆԱԴՐԵԼ, բ. ordain/consecrate (into).
ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁԵՌՆԱԴՐՈՒՄ** } գ. ordaining, consecrating.
ՁԵՌՆԱԾՈՒ, գ. manipulator, conjurer, juggler.
ՁԵՌՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. manipulation, conjuring, jugglery; (ճարպիկ խաբեբայություն) sleight-of-hand, legerdemain, trick.
ՁԵՌՆԱԿԱՊ(ԱՆՔ), գ. handcuffs, manacles.
ՁԵՌՆԱՍԱՀՆԱԿ, գ. toboggan.
ՁԵՌՆԱՇՂԹԱ, գ. handcuffs, manacles.
ՁԵՌՆԱՄԱՐՏ, գ. hand-to-hand fight(ing)/combat.
ՁԵՌՆԱՄՈՒԽ, միայն **~ լինել** կապակցության մեջ՝ set about, take up, start, begin, get down (to); ◊ **գործին ~ լինել** get down to work, settle to (one's) work.
ՁԵՌՆԱՍԱՅԼ(ԱԿ), գ. handcart, wheelbarrow; *տեխ.* truck, bogie.
ՁԵՌՆԱՍԱՆԴՈՒՂՔ, գ. ladder.
ՁԵՌՆԱՐԿ, գ. handbook, guide, manual; (հիմնարկ) establishment, institution.
ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐ, գ. owner (of a firm/business), employer, entrepreneur.

ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. entrepreneurial, commercial.

ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. entrepreneurial/commercial activity.

ՁԵՌՆԱՐԿԵԼ, բ. undertake; ◊ **քայլեր ~** take steps; **միջոցներ ~** take measures.

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. enterprise, business; (ֆիրմա) firm; (ձեռնարկում) undertaking; **անհատական ~** sole tender/enterprise; **դուստր ~** (wholly-owned) subsidiary; **համատեղ ~** joint venture; **պետական ~** state-owned enterprise.

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՄ, գ. undertaking.

ՁԵՌՆԱՓԱՅՏ, գ. cane, walking-stick; (գավազան) staff.

ՁԵՌՆԵՐԵՑ, ա. enterprizing; (նախաձեռնող) taking the initiative, full of initiative; (գործնական) practical; (հմուտ, կարող) able, skilful.

ՁԵՌՆՈՑ, գ. glove; (թաթպան) mitten, mitt; ◊ **բոկցքամարտի ~** boxing glove; **զամշե ~** suede gloves; **լայքայե ~** kid gloves; **սուսերամարտի որսորդական ~** gauntlet; **~ն ընդունել** վերցնել (մարտահրավերն ընդունել) take up the gauntlet; **~ նետել** (մարտի հրավիրել) throw down the gauntlet.

ՁԵՌՆՊԱՀ, ա. abstaining (from), neutral; ◊ **~ լինել մնալ** abstain from voting; **~ չկար** there were no abstentions.

ՁԵՌՆՏՈՒ, ա., մ. advantageous, advantageously; (շահութաբեր) profitable; ◊ **~ է** it is advantageous/profitable; *խսկց.* it pays.

ՁԵՌՆՈՒՆԱՅՆ, մ. empty-handed; ◊ **~ մնալ** go empty-handed.

ՁԵՌՔ, գ. (դաստակ) hand; (բազուկ) arm; (ձեռագիր) hand, writing, handwriting; (լրակազմ. հագուստի, սպիտակեղենի) complete set; ◊ **աշխատող ~** hands, worker;~ **առնել** play a trick/a practical joke (on), pull sb's leg; **~ բարձրացնել** raise one's hand (against); **~ բերել** acquire, gain; **~ գցել** get/catch hold of; **~ մեկնել** stretch out/extend one's hand (to); **~ տալ** touch; *փխբ.* (ձեռնտու լինել) suit; **~ չտալ** do not touch! *փխբ.* (ձեռնտու չլինել) not to suit; **~ քաշել** give up as lost/hopeless/a bad job; **~ն առաջարկել** offer sb one's hand; **դա իմ ~ը չի** it is not my writing; **իր ~ն առնել** take in hand/into one's own hands; **~ը խղճին սրտին դնելով** with one's hand upon one's heart; **~ը խնդրել** be a suitor for the hand; **~ը կտրել տալ** swear; **~ը է լվանում** (you) scratch my back and I'll scratch yours; **մեկի աջ ~ը լինել** be sb's right hand; **~ի մեկնես կհասնի** at hand, it is but a stone's throw from here; **~ը չի գնում** one can't bring oneself; **~ը չի հասնում** have no time for sth; **~ը տալ** hold out one's hand, offer one's hand (to); **ուրիշի ~ն անցնել** change hands; **ինչ-որ մեկի ~ում լինել** be under sb's thumb; **մեկին ~ում պահել** keep sb under strict control; **~ից** (պատճառով) because of; **քո ~ից** because of you; **~ով բարևել** shake hands (with); **~ով** by hand; **հմուտ ~եր** skilful hands; **~երը ազատել** untie hands, give sb full scope; **~երը արյունով շաղախել ներկել** stain one's hands with blood, steep one's hands in blood; **~երը թափահարել** wave one's hands; **~երը թափ տալով** idly; **~երը թուլանալ** lose heart; **~երը լվանալ** wash one's hands; *փխբ.* (չխառնվել, չմասնակցել) wash one's hands of; **~երը ծալած նստել** sit in idleness; **~երը կեղտոտել** soil/stain one's hands (with); **~երը միացնել** join hands, link hands, take each other's hand; **~երը շփել** rub one's hands (with); **~երը քոր են գալիս** his fingers itch; **~երն ու ոտքերը կապված լինել** be bound hand and feet; **~երի վրա պահել տանել** hold/carry in one's arms; **~երին ապատություն տալ** bring one's fists into play; **լավ ~երում լինել** be in good hands; **~երդ վե՛ր** hands up!; **օգնության ~ մեկնել** lend/give a helping hand.

ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄ, գ. acquisition, gain; (նվաճում) achievement.

ՁԵՎ, գ. form; (արտաքին ուրվագիծ) shape; (եղանակ) way, mode; (նմուշ) pattern; *փիլ., քեր.* form; ◊ **~ և բովանդակություն** form and content; **~ տալ** shape, fashion (into); **~ը վերցնել** take a pattern, copy a dress; **~ի համար** as a matter of form, for form's sake, for the sake of appearance; **կար ու ~ի դասընթաց** dress-making courses; **հագուստի ~** fashion, style; **ամեն ~ով** by hook or crook; **այլ ~ով** in a different way; **այս ~ով** in this way; **գրավոր ~ով** in written form/writing; **վերջնական ~ով** in the/its final shape.

ՁԵՎԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. *քեր.* morphological.

ՁԵՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* morphology, accidence.

ՁԵՎԱԽՍԱԽՏՈՒՄ, գ. deformation, change in form/shape.

ՁԵՎԱԿԱՆ, ա. formal.

ՁԵՎԱԿԱՆԱՊԵՍ, **ՁԵՎԱԿԱՆՈՒԵՆ** } մ. formally, nominally.

ՁԵՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. formality.

ՁԵՎԱԿԵՐՊԵԼ, բ. register officially, make official; (բանաձևել) formulate; ◊ **աշխատանքի ~** put on the staff; **պահանջները ~** formulate one's demands; **փաստաթուղթ ~** draw up a document.

ՁԵՎԱԿԵՐՊՎԵԼ, բ. go through the necessary formalities, get officially registered; ◊ **աշխատանքի ~** be put officially on the staff.

ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ, գ. (բանաձևում) formulation, wording; (պաշտոնական) official registration; ◊ **ճշգրիտ ~** exact wording/formulation; **նոր ~** fresh wording.

ՁԵՎԱՄՈԼ, գ. formalist.

ՁԵՎԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. formalism.
ՁԵՎԱՆԱԼ, բ. pretend to be, feign; (կեղծել, ցոլարկել) dissemble, simulate, sham; ◊ **անտարբեր ~** feign indifference; **հիվանդ ~** pretend to be ill, feign/sham illness.
ՁԵՎԱՆՄՈՒԾ, գ. model, pattern.
ՁԵՎԱՊԱԾՏ, *տես* ՁԵՎԱՄՈԼ:
ՁԵՎԱՎՈՐ, ա. figure, figured; ◊ *մարզ.* **~ թռիչք** acrobatic flight, acrobatics; **~ փակագիծ** brace; **~ փորագրում** figured carving.
ՁԵՎԱՎՈՐԵԼ, բ. mount, put into shape, design, (կազմավորել) form, mould; ◊ **բնավորություն ~** mould/build up the character.
ՁԵՎԱՎՈՐՎԵԼ, բ. shape, develop into.
ՁԵՎԱՎՈՐՈՂ, գ. designer, decorator; *թատեր.* stage designer.
ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄ, գ. forming, formation, raising; (արտաքին տեսք) appearance, design; ◊ **գրքի ~** design; **թատերական ~** staging; **գեղարվեստական ~** (decorative) design, mounting.
ՁԵՎԱՐՈՒՄ, գ. tailor's cutter.
ՁԵՎԱՐՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cutting clothes.
ՁԵՎԱՑՆԵԼ, բ. *խսկց.* fawn, toady; ◊ **Նա ~ում է** he is pretending/shamming.
ՁԵՎԱՓՈԽԵԼ, բ. modify, alter, reshape, refashion; ◊ **խոսքը ~** paraphrase, transform.
ՁԵՎԱՓՈԽՎԵԼ, բ. alter, undergo a modification.
ՁԵՎԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁԵՎԱՓՈԽՈՒՄ** } գ. modification, alteration; ◊ **խոսքի ~** transformation, paraphrase.
ՁԵՎԵԼ, բ. cut, cut out.
ՁԵՎՎԱԾՔ, գ. pattern; ◊ **~ պատրաստել** cut out a pattern.
ՁԵՎՈՒՄ, գ. cutting out.
ՁԵՎՈՒՅԹ, գ. *լեզվ.* morpheme.
ՁԵՎՈՒՅԹԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* morphemic.
ՁԵՐԲԱԶԱՏԵԼ, բ. save/deliver (from).
ՁԵՐԲԱԶԱՏՎԵԼ, բ. get rid (of), rid oneself (of); ◊ **սովորությունից ~** get out of a habit.
ՁԵՐԲԱԶԱՏՈՒՄ, գ. deliverance (from).
ՁԵՐԲԱԿԱԼԵԼ, բ. arrest, put under arrest, take into custody; (րոնել) seize.
ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, **ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ** } գ. arrest, imprisonment, taking into custody, capture.
Ձի, գ. horse; *բնաստ.* steed; *շախմ.* knight; ◊ **հեծելազորային ~** troop-horse, trooper; **հեծկան ~** saddle horse; **կարճահասակ ցեղի ~** nag; **~ նստել** mount a horse; **~ քշել** ride a horse, go horseriding; **~ լծել** harness a horse; **~ խնամել** groom a horse.
ՁԻԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. horse-breeding, horse-raising.
ՁԻԱԲՈՒԾԱՐԱՆ, գ. stud(-farm).
ՁԻԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. horse-breeding, horse-raising.
ՁԻԱԳՈՂ, գ. horse-stealer; *ամ.* horse-lifter.
ՁԻԱԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. horse-stealing; *ամ.* horse-lifting.
ՁԻԱԽՍՊ, գ. equestrian vaulting.
ՁԻԱԽՍՊԱՑ, գ. equestrian vaulter.
ՁԻԱԿԱՌՔ, գ. (horse) carriage, cab, coach, hansom.
ՁԻԱՄԱՐԶԱՐԱՆ, գ. riding-school, hippodrome, manége.
ՁԻԱՄԱՐԶԻՉ, գ. *մարզ.* jockey.
ՁԻԱՄԱՐՏ, գ. cavalry battle/fight.
ՁԻԱՄԱՐՏԻԿ, գ. cavalryman, trooper.
ՁԻԱՆՈՑ, գ. stable.
ՁԻԱՊԱՀ, գ. horseman, keeper of horses.
ՁԻԱՊԱՆ, գ. groom, stableman, stableboy; (կառապան) carrier, cabman, drayman, coachman; *խսկց.* cabby; (ձիարած) horse-drove keeper.
ՁԻԱՍԱՅԼ, գ. waggon.
ՁԻԱՍԱՀՆԱԿ, գ. horse-sleigh, sledge.
ՁԻԱՍԱՐՔ, գ. harness, fittings.
ՁԻԱՍՊՈՐՏ, գ. equestrian sport.
ՁԻԱՎԱՐԵԼ, բ. ride.
ՁԻԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (horseback) riding.
ՁԻԱՎԱՐԺ, գ. horse-trainer/breaker.
ՁԻԱՎՈՐ, գ. horseman, rider, cavalryman; (կին) horsewoman.
ՁԻԱՏԵՐ, գ. owner of a horse.
ՁԻԱՓԱՁ, գ. horse-herd, horse-drover.
ՁԻԱՐՇԱՎ, գ. horse race, race meeting, the races; ◊ **արգելքներով ~** obstaclerace, steeplechase; **առանց արգելքների ~** flat race(s); **~ կտրված տեղանքում (ով)** steeplechase.
ՁԻԱՐՇԱՎԱՐԱՆ, գ. hippodrome.
ՁԻԱՐՇԱՎՈՐԴ, գ. jockey, racer.
ՁԻԱՈՒԺ, գ. *ֆիզ.* horsepower; *կրճ.* hp.
ՁԻԳ, ա., մ. tight, strained; (զգաստ) smart; ◊ **~ զսպանակ** tight spring; **~ կապել** tie tight; **իրեն ~ պահել** have bracing air.
ՁԻԹԱԲԼԻԹ, գ. pancake, fritter.
ՁԻԹԱՊՏՈՒՂ, գ. olive.
ՁԻԹԱՏՈՒ, ա. oil-bearing; ◊ **~ բույսեր** oil-bearing plants; **~ կուլտուրաներ** oil-bearing/producing crops.
ՁԻԹԵՆԻ, գ. olive-tree.
ՁԻՐՔ, գ. gift (of), talent; ◊ **խոսքի ~** gift of eloquence; *խսկց.* gift of the gab.
ՁԿՆԱԲԱՆ, գ. ichthyologist.
ՁԿՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. ichthyological.
ՁԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ichthyology, the study of fishes.
ՁԿՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. fish-breeding; *գիտ.* piscicultural.
ՁԿՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fish-breeding; *գիտ.* pisciculture.
ՁԿՆԱԲՈՒԾ, գ. fish-breeder; *գիտ.* pisciculturist.

ՁԿՆԱԳՈՂ, գ. poacher.
ՁԿՆԱՄԹԵՐՔ, գ. fish products.
ՁԿՆԱՊՈՒՐ, գ. fish-soup.
ՁԿՆԱՎԱՃԱՌ, գ. fishmonger.
ՁԿՆԱՎԱՃԱՌՈՒՀԻ, գ. fishwife, fish-woman.
ՁԿՆԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fishing industry.
ՁԿՆԵՂԵՆ, գ. *հմբ.* fish products.
ՁԿՆԿԹ, գ. caviar, spawn.
ՁԿՆԿՈՒԼ, գ. albatross.
ՁԿՆՅՈՒՂ, գ. cod-liver oil.
ՁԿՆՈՐՍ, գ. fisherman, fisher, fish catcher.
ՁԿՆՈՐՍԱԿԱՆ, ա. fishing; *գիտ.* piscatory, piscatorial; ◊ **~ պարագաներ** fishing tackle.
ՁԿՆՈՐՍԱՆԱՎ, գ. fishing-boat, trawler.
ՁԿՆՈՐՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fishing; (կարթով) angling; (մասնագիտությունը) fishery.
ՁՄԵՌ, գ. winter; ◊ **ձմռանը** in winter; **խիստ/խստաշունչ ~** severe winter; **~վա կեսին** in the depth of winter.
ՁՄԵՌԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆ, գ. winter-hardy, winter; ◊ **~ բույսեր** winter plants.
ՁՄԵՌԱՅԻՆ, ա. winter, wintry, hibernal; ◊ **~ օր** wintry day; **~ սպորտ** winter sports.
ՁՄԵՌԱՆՈՑ, գ. winter hut/lodge/cabin, winter camp; (կայան) polar station.
ՁՄԵՌԵԼ, բ. winter, pass/spend the winter; (կենդանիների՝ թռչունների մասին) hibernate.
ՁՄԵՌՆԱՄՈՒՏ, գ. beginning of winter.
ՁՄԵՌՈՂ, գ. winterer.
ՁՄԵՐՈՒԿ, գ. watermelon.
ՁՄՌՈՒԿ, գ. *բրբ.* chilblain.
ՁՅՒԹ, գ. resin; (հեղուկ) pitch, tar; (պինդ) rosin; ◊ **սև ~** mineral pitch; **փայտի ~** wood tar; **~ի պես կպչել** stick, adhere; stick/cling (to).
ՁՅՒԹԵ, ա. resinous, resinaceous.
ՁՅՒԹԵԼ, բ. resin, tar, pitch.
ՁՅՒՆ, գ. snow; ◊ **կիսահալ ~** slush; **ձյան փաթիլներ** snowflakes; **~ է գալիս** it snows; **~ է թափվում** snow is falling; *փխբ.* **գլխին ~ գալ** court disaster, bring upon oneself; *փխբ.* **~ իջնել մազերին** have snow-white hair, be touched with gray.
ՁՅՈՒՆԱԲԵՐ, ա. snow-bearing.
ՁՅՈՒՆԱԳԱԳԱԹ, ա. snow-peak; ◊ **~ լեռներ** snow-capped mountains.
Ձ(ՅՈՒ)ՆԱԳՆԱՑ, գ. snow-breaker, snowmobile.
ՁՅՈՒՆԱԳՈՒՆԴ, գ. snowball.
ՁՅՈՒՆԱԴԱՇՏ, գ. snowfield.
ՁՅՈՒՆԱԶԱՐԴ, ա. snowy, snow-covered; ◊ *փխբ.* **~ մազեր** snow-white hair.
ՁՅՈՒՆԱԹԱԹԱՎԱԾ, ա. snowed up, covered with snow.
ՁՅՈՒՆԱԹՈՒՄԲ, գ. snowdrift.
ՁՅՈՒՆԱԹՈՒՅՐ, ա. snow-white.
ՁՅՈՒՆԱԼԻՐ } ա. snowy.
ՁՅՈՒՆԱԼԻՑ }
ՁՅՈՒՆԱԽԱՌՆ, ա. snow-mixed, mixed with snow; ◊ **~ անձրև** sleet.
ՁՅՈՒՆԱԾԱԾԿ, ա. snow-covered, covered with snow; (բարձունքների մասին) snow-capped.
ՁՅՈՒՆԱԿՈՒՅՏ } գ. snow-block;
ՁՅՈՒՆԱԿՈՒՏԱԿ } snowdrift.
ՁՅՈՒՆԱՀՅՈՒՍ, գ. avalanche.
ՁՅՈՒՆԱՄՐԻԿ, գ. snowstorm, blizzard.
ՁՅՈՒՆԱՆՈՒՇԸ(ԻԿ), գ. Snow Maiden.
ՁՅՈՒՆԱՊԱՏՏԱՆ, ա. snow fence, snow-screen.
ՁՅՈՒՆԱՊԱՏ, ա. snow-covered, covered with snow; (բարձունքի մասին) snow-capped.
ՁՅՈՒՆԵ, ա. snowy, snow; ◊ **~ ծածկոց** snow cover, cover of snow.
ՁՅՈՒՆԻՏ, ա. snowy; ◊ **~ ձմեռ** snowy winter.
ՁՆԱԲՈՒՔ, գ. snowstorm.
ՁՆԱԳՆԴԻ, գ. snowball; ◊ **~ խաղալ** play snowballs.
ՁՆԱՄԱՐԴ, գ. snowman.
ՁՆԾԱԼԻԿ, գ. *բսբ.* snowdrop.
ՁՆՀԱԼ(ՔԻ), գ. thaw; ◊ **~ է** it is thawing.
ՁՈՂ, գ. pole; (բարակ) perch; (փայտե) lath, rake; (բիլիարդի) (billiard) cue; ◊ **երկարուկ ~** beam, girder.
ՁՈՂԱՆՇԱՆ, գ. stake, landmark.
ՁՈՂԱՁՈՒԿ, գ. cod.
ՁՈՂԱՑԱՏԿ, գ. pole-vault; *մարզ.* vault(ing).
ՁՈՂԱՓԱՅՏ, գ. bar.
ՁՈՆ, գ. dedication.
ՁՈՆԵԼ, բ. dedicate.
ՁՈՆԵՐԳ, գ. ode.
ՁՈՐ, գ. gorge, ravine, canyon.
ՁՈՐԱԲԵՐԱՆ, գ. mouth of a gorge.
ՁՈՐԱԲՆԱԿ, գ. valley dweller.
ՁՈՐԱԳԼՈՒԽ, գ. end/outlet of a gorge.
ՁՈՐԱԿ, գ. ravine, dale, small valley.
ՁՈՐԱՀՈՎԻՏ, գ. valley.
ՁՈՐԱՄԵՋ, գ. bottom of a gorge.
ՁՎԱԾԵՂ, գ. omelette; (ակնիկ) fried eggs.
ՁՎԱՁԵՎ, ա. egg-shaped; *գիտ.* oviform, ovoid.
ՁՎԱՐԱՆ, գ. *կզմխս.* ovary; ◊ **~ի բորբոքում** ovaritis.
ՁՎԱՓՈՇԻ, գ. egg powder, powdered eggs.
ՁՐԻ, ա. free (of charge), gratuitous, gratis; (բնակարան ևն) rent-free; ◊ **~ տոմս** free/complimentary ticket, free pass.
ՁՐԻԱԲԱՐ, մ. free (of charge), gratis, for nothing; (շատ էժան) for next to nothing, for a trifle, for a song; ◊ **~ աշխատել** work for nothing/without remuneration.
ՁՐԻԱԿԵՐ, ա. parasite, sponger, drone; (աշքաճ) idler.

ՃՐԻԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. parasitism, sponging.
ՃՈՒ, գ. egg; *կենս.* ovum (pl. ova); ◊ **թերխաշ** ~ soft boiled/lightly-boiled egg; **պինդ խաշած** ~ hard-boiled egg; ~ **ածել** lay eggs.
ՃՈՒԼԱԳՈՐԾ, գ. founder, caster, smelter, foundry hand/man.
ՃՈՒԼԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. foundry, smelting-house, smeltery.
ՃՈՒԼԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. foundry-work.
ՃՈՒԼԱԾՔ, գ. casts, castings, mouldings.
ՃՈՒԼԱԿՏԻՐ, գ. ingot.
ՃՈՒԼԱՏԱՌ, ա. *տպգր.* type.
ՃՈՒԼԱՐԱՆ, գ. foundry, smelting-house.
ՃՈՒԼԵԼ, բ. cast, mould, found.
ՃՈՒԼՈՂ, գ. founder, caster, smelter.
ՃՈՒԼՎԱԾՔ, գ. cast, moulding.
ՃՈՒԼՈՒՄ, գ. casting, moulding, founding; (ասիմիլյացիա) assimilation, fusion, blending; ◊ **բռնի ~ման ենթարկել** assimilate, fuse, blend.
ՃՈՒԿ, գ. fish; ◊ ~ **որսալ** fish, angle; ~**ը գլխից է հոտում** fish begins to stink at the head; **ինչպես ~ը ջրում** feel like a fish in water; ~**աձև թեփուկ** (fish-)scale; ~**աձև պահածո** tinned/canned fish; ~**աձև պես լուռ** as dumb as a fish.
ՃՈՒՅԼ, ա. (ձուլված) cast; (անխառն, մաքուր) pure; (միաձույլ) monolithic; ◊ ~ **պողպատ** cast/ingot steel; ~ **ոսկի** pure gold.

Ղ

Ղ, ղ the eighteenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) ninety, nineteeth.
ՂԱԶԱԽ, գ. Kazak, Kazakh.
ՂԱԶԱԽՈՒՀԻ, գ. Kazak(h) woman.
ՂԱԶԱԽԱԿԱՆ, ա. Kazak, Kazakh.
ՂԱԶԱԽԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Kazak, Kazakh, the Kazak(h) language.
ՂԱԼԻԱՆ / **ՂԱՅԼԱՆ** } գ. hookah, nargileh.
ՂԱՆՋԻԼ, գ. *բար.* wild garlic.
ՂԱՉԱՂ, գ. outlawed runaway robber/brigand, marauder, highwayman; ◊ ~ **դառնալ** become an outlaw.
ՂԱՉԱՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բրբ.* marauding, brigadage.
ՂԱՎԱԼ, գ. *բրբ.* tambourine.
ՂԱՎՈՒՐՄԱ, գ. cooked meat preserved in fat, used as a winter store.
ՂԱՐԱ(Ն)ՖԻԼ, գ. *բար.* clover.
ՂԱՐԻԲ, գ. *խսկց.* a wanderer who has left his home country in search of a living.
ՂԵԿ, գ. helm; ◊ **ավտոմեքենայի** ~ steering wheel; **կառավարման ~ը** the helm of state; **հեծանվի** ~ handle-bars; **նավի** ~ rudder; **սուզանավի** ~ horizontal rudder; ~**ը ձեռքին պահել; ~ի մոտ կանգնել** be/stand at the wheel/helm, be at the controls; ~**ին նստել** steer; ~**ին ենթարկվել** respond to the helm; ~**ը՝ ~ից բռնել** take the helm.
ՂԵԿԱՅԻՆ, ա. rudder, steering; ◊ ~ **հարմարանք** steering gear.
ՂԵԿԱՆԻՎ, գ. steering/control-wheel; *ավ.* control column.
ՂԵԿԱՎԱԼ / **ՂԵԿԱՊԵՏ** } գ. helmsman, man at the wheel, steersman; *ծով., ավ.* quartermaster, navigator, navigation officer; (գետի նավի մասին) mate.
ՂԵԿԱՍԱՐՔ, գ. steering gear.
ՂԵԿԱՎԱՐ, գ. leader, manager, head, instructor; ◊ ~ **մարմիններ** authorities.
ՂԵԿԱՎԱՐԵԼ, բ. lead, guide, direct, govern, steer; ◊ ~**ող** leading; ~**ող ուժ** guiding force; ~**ող գաղափար** leading/dominating idea.
ՂԵԿԱՎԱՐՎԵԼ, բ. follow; ◊ **հրահանգով** ~ follow directions.
ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. leaders, governing body, management; ◊ **անմիջական ~ությամբ** under the direct leadership/guidance; **ամենօրյա** ~ **իրականացնել** carry out day-to-day management.
ՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄ, գ. guidance, leadership; ◊ **օպերատիվ** ~ operative/efficient management.
ՂԵՅԼԱՆ, *տես* ՂԱՅԼԱՆ:
ՂԺԺԱԼ, բ. *բրբ.* squeal, screech, give a squeal/a yelp; (երեխայի մասին) utter shrill screams, squall.
ՂԺԺԱՆ, ա. shrill; ◊ ~ **ձայն** shrill voice.
ՂԺԺՈՑ, գ. squeal, screech, squall.
ՂՈՂԱՆՋ / **ՂՈՂԱՆՋՅՈՒՆ** / **ՂՈՂԱՆՋՈՒՄ** } գ. peal, ringing, tinkling; *եկեղ.* chime; (թաղման) knell.
ՂՈՂԱՆՋԱՅԻՆ, ա. ringing, chiming.
ՂՈՂԱՆՋԵԼ, բ. ring, chime; (չարագուշակ. թաղման մասին) knell.
ՂՈՂԱՆՋՅՈՒՆ, գ. ringing, chiming.
ՂՈՉ(Ի), գ. *խսկց.* ram; *փխբ.* (ոչնչից չվախեցող) dare-devil; *փխբ.* (խիզախ, համարձակ) daring, bold; *արհմ.* cut-throat.
ՂՈՉԱՂ, ա. *բրբ.* (խիզախ, համարձակ) daring, bold; (ճարպիկ) bright, smart.
ՂՊՏԻ, գ. (հին եգիպտացի) copt.
ՂՌՌԱԼ, բ. croak, caw.
ՂՈՒՄԱԹ, գ. *բրբ.* luck, stroke/piece of luck, good fortune.
ՂՈՒՐԱՆ, գ. *կրոն.* Koran.

Ճ

Ճ, ճ the nineteenth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) hundred, hundredth.
ՃԱԳԱՐ, գ. rabbit.
ՃԱԳԱՐԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. rabbit-breeding.
ՃԱԳԱՐԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rabbit-breeding.
ՃԱԳԱՐԱԲՈՒՅԾ, գ. rabbit breeder.
ՃԱԳԱՐԱՆՈՑ, գ. (rabbit-)warren, hutch.
ՃԱԽԱՐԱԿ, գ. (ձեռքի) distaff; (ամպավոր) spinning-wheel; *տեխ.* (բեռնամբարձ մեքենա) pulley.
ՃԱԽՐԱՆՔ, գ. soaring; (սավառնում) hovering, sailing; (թռիչք) flight.
ՃԱԽՐԵԼ, բ. soar; (սավառնել) hover, sail (over, about); (թռչել) fly.
ՃԱԿԱՏ, գ. forehead; (ռազմաճակատ) front; (շենքի ճակատամաս) facade, front; *բնատ.* brow; ◊ **ազգային ~** popular front; **գաղափարական ~** ideological front; **թեք ~** sloping forehead; **լայն բաց ~** broad/open forehead; **միացյալ ~** united front; **~ մեկնել** go to the front; **~ը դեմ տալ** rise (against, on), oppose; **~ը մուր քսել** slander, defame; **~ ~ի** face to face; **~ի քրտինքով** by the sweat of one's brow; **~ին ասել կպցնել** say to sb's face; **բաց ~ով** open-faced; **երկու ~ով գործել** fight on two fronts; **~ում լինել** be at the front; **~ին է գրված** writ large on one's face (predestined).
ՃԱԿԱՏԱԳԻՐ, գ. fate, destiny, lot; ◊ **չար ~** ill fate; **~ին ենթարկվել** submit to one's fate; **~ ի խաղալիք** plaything of destiny; **~ ի կամքով** as fate (has) willed it; **նույն ~ն ունենալ** suffer the same fate; **խուսափել ընդհանուր ~ից** escape the common lot; **իր ~ի տերը լինել** be the arbiter of one's own destiny, take one's destiny into one's own hands.
ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ, ա. fatal.
ՃԱԿԱՏԱՄԱՍ, գ. front part, facade; *ռազմ.* (ճակատահատված) sector of the front.
ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ, գ. battle, fight, combat.
ՃԱԿԱՏԱՄԵՐՁ, ա. front, front-line.
ՃԱԿԱՏԱՅԻՆ, 1. ա. frontal; (ճակատամասային) facade, front; *ռազմ.* front, front-line; 2. գ. (անձ) front-line soldier.
ՃԱԿՆԴԵՂ, գ. beet, beetroot; ◊ **կերի ~** mangel (-wurzel); **շաքարի ~** sugar beet, white-beet.
ՃԱԿՆԴԵՂԱԳՈՐԾ, գ. (sugar) beet farmer.
ՃԱԿՆԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (sugar) beet farming/growing.
ՃԱԿՆԴԵՂԱՀԱՎԱՔ, 1. գ. (գործողությունը) beet harvest; 2. ա. beet-harvest; ◊ **~ մեքենա** beet harvester, beetroot puller.
ՃԱՀԻՃ, գ. swamp; (ճահճուտ) marsh; *փխբ.* mire, morass, slough.
ՃԱՀՃԱԲՆԱԿ, ա. marsh-dweller; ◊ **~ կենդանիներ** marsh(-dwelling) animals.
ՃԱՀՃԱՅԻՆ, ա. marsh; ◊ **~ գազ** marsh gas; *գիտ.* methane.
ՃԱՀՃԱՆԱԼ, բ. bog up, become bogged up.
ՃԱՀՃԱՊԱՏ, ա. marshy.
ՃԱՀՃԱՏԵՆԴ, գ. marsh fever.
ՃԱՀՃԻՏ, ա boggy, marshy, swampy; ◊ **~ հող** marshy/boggy land; **~ տեղանք** marshland, fen.
ՃԱՀՃՈՒՏ, գ. marshland, fen, morass.
ՃԱՂ, գ. (շյուղ) knitting needles; (բազրիք) baluster.
ՃԱՂԱՇԱՐ, գ. banisters.
ՃԱՂԱՊԱՏ, ա. banistered.
ՃԱՂԱՎՈՐ, ա. having banisters.
ՃԱՂԱՏ, ա. bald, bald-headed.
ՃԱՂԱՏԱՆԱԼ, բ. grow/get bald.
ՃԱՂԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. baldness.
ՃԱՃԱՆՉ, գ. ray, beam.
ՃԱՃԱՆՉԱԳԵՂ, ա. *բնատ.* radiant, effulgent, luminous, glowing.
ՃԱՃԱՆՉԱՊԱՏԱԿ, գ. aureole, aureola; (լուսապսակ) halo.
ՃԱՃԱՆՉԱՎԱՌ, ա. *բնատ.* radiant, effulgent.
ՃԱՃԱՆՉԱՓԱՅԼ, ա. radiant, shining; (շլացուցիչ) glaring, glittering; (փայլփլուն) sparkling.
ՃԱՃԱՆՉՈՒՍԿ, գ. *կզմխս.* radius (pl.-dii); *գիտ.* ulna (pl.-nae).
ՃԱՄԱՐՏԱԽՕՍԵԼ, բ. talk profusely (about), verbalize.
ՃԱՄԲԱՐ, գ. camp; ◊ **սպորտային ~** sport centre; **մանկական ~** children's camp; **ռազմական ~** army camp; **ռազմագերիների ~** prisoner-of-war camp; **~ դնել** break up camp, strike the tents; **~ում ապրել** camp (out).
ՃԱՄԲԱՐԱՅԻՆ, ա. camp; ◊ **~ հավաք** annual camp (gathering); **~ կյանք** camp life; *խսկց.* camping out.
ՃԱՄՊՐՈՒԿ, գ. suitcase; (սնդուկ) trunk; ◊ **~ը կապել** pack a suitcase, pack one's/the luggage.
ՃԱՄՓԱ, *տես* ՃԱՆԱՊԱՐՀ; ◊ **~ կտրել** cover (some) distance; **~ն պահել** wait (for), await; **~ տովորեցնել** show a way out of a situation; **~ մաշել** (շատ գնալ-գալ) beat the bounds.
ՃԱՄՓԱԲԱԺԱՆ, գ. crossroads, crossway, parting of the ways; ◊ **~ում** at the crossroads.
ՃԱՄՓԵՋՐ, գ. side of the road, roadside.

ճամփեզրյա, ա. roadside.
ճամփորդ, գ. *խսկց.* wayfarer, traveller.
ճամփորդական, ա. travelling, travel, migrating, nomadic; ◊ ~ **պայուսակ** travelling bag.
ճամփորդել, *տես* ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԵԼ:
ճամփորդություն, *տես* ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ:
ճայ, գ. *կենդ.* (sea)gull, mew(-gull).
ճայկ } գ. jackdaw, daw.
ճայեկ }
ճայթել, բ. burst out; (ամպրոպի՝ պատերազմի մասին) break out; *փխբ.* (պայթել, տրաքվել) split/burst (with laughter/indignation).
ճայթյուն, գ. outburst, burst; (ամպրոպի ևն) roll, peal, peal of thunder; (ծիծաղի) peal of laughter.
ճան, գ. knuckle-bone; *կզմխս.* ankle(-bone); ◊ ~ **խաղալ** play knuckle-bones.
ճանաչել, բ. know, be acquainted (with), recognize, be aware (of); (իմանալ, ըմբռնել) become acquainted (with), get to know; (ընդունել, համարել) recognize, admit, own, acknowledge, declare; ◊ **դեմքով** ~ know by sight; **հանցագործին** ~ identify a criminal; **մահացած** ~ declare dead; **մեղքը՝ սխալը** ~ admit/acknowledge one's guilt/fault/mistake; **մթան մեջ քեզ չ~ցի** I didn't recognize you in the dark.
ճանաչելի, ա. recognizable; (հասկանալի) cognizable; (իմանալի) knowable.
ճանաչողական, ա. cognitive.
ճանաչողություն, գ. *փիլ.* cognition; ◊ ~**բյան տեսություն** theory of knowledge; *գիտ.* epistemology.
ճանաչված, ա. acknowledged, recognized, avowed; ◊ ~ **փաստ** acknowledged fact; ~ **գրող** well-known writer.
ճանաչում, գ. acknowledgement, recognition; (ինքնության հաստատում) identification; ◊ **սխալ** ~ mistaken identity; ~ **գտնել** win (the) recognition (of), find acceptance.
ճանապարհ, գ. road, way; (նշուղի) main road; ◊ **անցած** ~ traversed path; **գյուղական** ~ country road, track; **երկաթուղային** ~ railway; *ամ.* railroad; **այլ** ~ **չկա** there are no two ways about it; ~ **բացել՝ հարթել** force one's way through, clear the way; *փխբ.* make one's way in life; ~ **գցել** accompany, see to; see off; ~ **ընկնել** start on a journey; ~ **տալ** let sb pass/give way (to); *փխբ.* make way for sb; ~**ը բաց է՝ ազատ է** the road is free; *փխբ.* ~**դ բաց է** (գնում ես՝ գնա) be off with you, good riddance; ~**ը բռնել** take the road (of), embark on the path (of); ~**ը կտրել՝ փակել** bar the way (to), shut the door (on), bar/block sb's way (to sth); ~**ին** on the way; ~**ին լինել** be on one's way/en route, *ֆր.*; **ճիշտ** ~**ին** on the right road/track; **մեկի** ~**ին կանգնել** be/stand in sb's way; **վերադարձի** ~**ին** on the way back/return; ~**ից շեղվել** leave the road, lose one's way; *փխբ.* (մոլորվել) go astray; ~**ով** (մի բանի միջոցով) by way (of); **մեկի** ~**ով գնալ** follow the path (of sb); **իր** ~**ով գնալ** go one's own way; **խաղաղ** ~**ով** amicably, peacefully, in a friendly way; **նոր** ~**ով գնալ** advance along a new road; **ուղիղ** ~**ով գնալ** take the high road, be on the highway; **բոլոր** ~**ները բաց են** all roads are open; **մեր** ~**ները տարբեր են** we go in different directions; *փխբ.* our paths diverge; **բարի** ~ happy/safe journey! bon voyage! *ֆր.*:
ճանապարհածախս, գ. travel expenses; (ուղեվարձ) fare.
ճանապարհամերձ, ա. roadside, wayside.
ճանապարհաշին(արար)ական, ա. road-building/constructing.
ճանապարհաշինարար, գ. road-builder.
ճանապարհաշին(արար)ություն, գ. road-building/constructing.
ճանապարհատրանսպորտային, ա. traffic; ◊ ~ **պատահար** traffic accident.
ճանապարհել, բ. dispatch, forward, accompany, see to; ◊ **տուն** ~ see sb home; (կայարանում են) see off; (հանգուցյալին) attend a funeral.
ճանապարհորդ, գ. traveller, wayfarer.
ճանապարհորդական, ա. travelling; ◊ ~ **հագուստ** travelling dress/suit, clothes for travelling.
ճանապարհորդել, բ. travel; (ոչ հեռու) make a trip; (ծովով) voyage.
ճանապարհորդություն, գ. travel, journey; (ծովով) voyage; (ոչ հեռու՝ զվարճալի) trip.
ճանկ, գ. claw; (գիշատիչ թռչունի) talon; ◊ ~**երը ցույց տալ** show one's claws/teeth; ~**ն ընկնել** fall into the clutches (of); ~**ը գցել** catch/lay hold (of), snatch, seize.
ճանկել, բ. snatch, seize, catch/lay hold (of).
ճանկռել, բ. scratch; (վատ գրել, խզբզել) scratch, scribble, scrawl.
ճանկռվածք, գ. scratch, scrape.
ճանկռտուց } գ. scratch, scrape.
ճանկռտուք }
ճանճ, գ. fly; *խսկց.* (մեղու) bee; ◊ ~ **համրել՝ հաշվել** gape; ~ **բշել** do nothing, idle; ~ **էլ չի սպանի** he would not hurt a fly.
ճանճուկ, գ. flytrap; *կենդ.* fly-catcher; *բսբ.* venus's fly-trap, sundew.
ճաշ, գ. dinner; (ճաշկերույթ) dinner party; ◊ ~ **տալ մեկի պատվին** give a dinner in honour of sb, entertain sb to dinner; **օրը** ~ **դարձավ** it is already midday/very late; ~**ի հրավիրել** ask sb to dinner; ~**ի գդալ** tablespoon; ~**ի սպասք** dinner service/set; ~**ին՝** ~**ի համար** for dinner; **մեկի** ~**ը եփել** scold sb, give sb a dressing down/a (sound) thrashing; *խսկց.* give it (hot) to sb.

ճաշակել, բ. taste; (համտեսել) taste; *եկեղ.* give the eucharist; ◊ **դառնությունը ~** feel bitterness; **կյանքի վայելքները ~** experience/the pleasures of life; **պտուղը ~** enjoy the fruits of sth.

ճաշակվել, բ. *եկեղ.* receive the eucharist.

ճաշամթոյթ, գ. dinner/lunch break.

ճաշասեղան, գ. dinner table.

ճաշասենյակ, գ. dining-room.

ճաշասրահ, գ. dining-hall, dining area.

ճաշատեսակ, գ. (ուտելիքը) dish; (ճաշի՝ ընթրիքի մասը) course; ◊ **սիրած ~** favourite dish.

ճաշարան, գ. dining-hall, dining area, restaurant; (հիմնարկում) canteen; (բանակում, զորամասում) mess(-room).

ճաշարանատեր, գ. restaurant-keeper, owner of a restaurant, restaurateur.

ճաշացանկ } գ. menu, menu-card, bill
ճաշացուցակ } of fare.

ճաշել, բ. have/eat one's dinner, dine; ◊ **դրսում ~** dine out; (ինչ-որ տեղ սկվել) board; **մեկի մոտ փողով ~** board with sb.

ճաշընկեր, գ. table-companion.

ճաշկերույթ, գ. dinner party, banquet, repast.

ճապոնական, ա. Japanese.

ճապոնացի, գ. Japanese.

ճապոներեն, գ., ա., մ. Japanese, the Japanese language.

ճապոնուհի, գ. Japanese (woman/girl).

ճառ, գ. speech; *գրք.* address, allocution; (հանդիսավոր) oration; (դիմում) address; ◊ **ողջույնի ~** salutatory address, welcoming speech; **ներածական ~** opening address/speech.

ճառագայթ, գ. ray, beam; ◊ **արևի ~** sunbeam; **~ արձակել** radiate; **հույսի ~** ray/flash/gleam of hope; **ռենտգենյան ~** X-ray.

ճառագայթաբուժություն } գ. *բժշկ.*
ճառագայթաբուժում } irradiation, x-ray treatment, radio-therapy, radio-therapeutics.

ճառագայթազերծ, ա. radiated.

ճառագայթային, ա. radial; ◊ **~ էներգիա** radiant energy; **~ հիվանդություն** radiation sickness/disease.

ճառագայթահարում, գ. irradiation; ◊ **ռադիոակտիվ ~** radioactive irradiation.

ճառագայթավոր, ա. radiant.

ճառագայթել, բ. radiate, be radiant; (փայլել) beam, shine, shine brightly.

ճառագայթում, գ. radiation, (e)radiation, emanation; ◊ **արևի ~** solar radiation; **ռադիոակտիվ ~** radioactive radiation.

ճառախոս, գ. orator, (public) speaker.

ճառախոսական, ա. orator, oratorical; ◊ **~ արվեստ** oratory.

ճառամոլ, գ. rhetorician; *խսկց., ծաղր.* gasbag.

ճառամոլություն, գ. loquaciousness, gab.

ճառել, բ. orate, harangue; (չափից շատ խոսել) talk profusely (about); (շաղակրատել) hold forth (on); (մի բանի շուրջ ծավալվել) expand (on).

ճար, գ. means; (դեղ) remedy; (ելք) way out; ◊ **(ուրիշ) ~ չկա** there is no (other) way out, there is no alternative; **~ անել՝ գտնել, ~ը տեսնել** find a way out; **~ը կտրվել՝ հատնել** despair (of); **~ս ի՞նչ** what am I to do? it can't be helped.

ճարահատյալ, ա. մ. *giving oneself up:* (հուսահատված) in despair; (ելք չտեսնելով) seeing no way out.

ճարել, բ. procure, get hold of; (ձեռք բերել) get, obtain; (գտնել) find.

ճարճատել, բ. crack, crackle.

ճարճատյուն, գ. crash, crack; *խսկց.* crackling; (հրացանի) crackle/crackling of gunfire; (թնդանոթի) rattle of machine-guns.

ճարճատուկ, գ. *բար.* chicory, succory.

ճարմանդ, գ. buckle, clasp, hasp; (գոտու) belt-buckle; (թևքի) cuff link; (օձիքի) stud, collar-button; ◊ **~ը կոճկել** buckle, clasp.

ճարպ, գ. fat; ◊ **հալած ~** grease; **կենդանական ~** animal fat; **տավարի ոչխարի ~** suet; **խոզի հալած ~** lard; **կետի ~** blubber, sperm oil; **մոմի ~** tallow.

ճարպագեղձ(եր), գ. sebaceous gland.

ճարպագուն դ, գ. *բժշկ.* fatty tumour, lipoma.

ճարպազրկել, բ. deprive of fat, remove fat, skim.

ճարպազրկում, գ. deprivation of fat, skimming.

ճարպակալել, բ. grow (very) fat/plump, grow fleshy/stout/corpulent; (կենդանու մասին) fatten, run to fat.

ճարպակալում, գ. obesity.

ճարպահամ, ա. գ. tasting of fat.

ճարպամոմ, գ. tallow candle.

ճարպաշերտ, գ. layer of fat.

ճարպային, ա. fatty, greasy, adipose.

ճարպիկ, 1. ա. agile, nimble; (խորամանկ) crafty; (արագաշարժ) quick, swift; (ճկուն) dodgy, never at a loss; (հնարամիտ) resourceful, never at a loss; (հմուտ) adroit, dexterous, deft; 2. գ. (անձ) dodger, smart fellow; ◊ **~ քայլ** clever move; **~ գտնվել** contrive, manage.

ճարպկանալ, բ. (ճարպիկ դառնալ) *խսկց.*

contrive, manage; (հմտանալ) get skilled (at), get the hang (of).

ճարպկություն, գ. adroitness, dexterity, deftness; (արագաշարժություն) quickness, promptness, swiftness; (հնարամտություն) resourcefulness, agility.

ճարպոտ, ա. fatty, greasy, adipose, oily, lardy; (մսոտ) fleshy; (գեր) stout, well-fed.

ճարպոտել, բ. make oily/greasy, grease.

ճարպոտվել, բ. become soiled/greasy/oily.

ճարպոտություն, գ. fattiness, greasiness, oiliness.

ճարվել, բ. be available/found, turn up; ◊ **ձեզ մոտ չի՞ ~ի** do you happen to have? can you spare?

ճարտասան, գ. orator.

ճարտասանական, ա. oratory, oratorical.

ճարտասանություն, գ. oratory, eloquence.

ճարտար, ա. skilful; (հմուտ) clever; (ունակ) able, capable.

ճարտարապետ, գ. architect.

ճարտարապետական, ա. architectural.

ճարտարապետություն, գ. architecture.

ճարտարորեն, մ. skilfully.

ճարտարություն, գ. skill; (հմտություն) mastery, mastership; (վարպետություն) craftsmanship, workmanship.

ճաք, գ. crack, split; (ճեղք) cleft, fissure; ◊ **~ տալ** crack, split.

ճաք(ճաք)ել, բ. crack; (մաշկի՝ կաշվի մասին) chap.

ճգնաժամ, գ. crisis (pl.-ses); ◊ **տնտեսական ~** economic crisis, depression; *խսկց.* slump.

ճգնաժամային, ա. crisis; *փխբ.* critical.

ճգնավոր, գ. hermit, anchorite; (մենակյաց) recluse; (ասկետ) ascetic.

ճգնավորություն, գ. *կրոն.* asceticism; (կյանքը) life of a hermit/an anchorite.

ճգնավորուհի, գ. anchoress.

ճգնարան, գ. *կրոն.* small and secluded monastery, hermitage.

ճգնել, բ. devote oneself to an ascetic life; (շատ աշխատել) try hard, make an effort, labour very hard; (ջանքեր թափել) make/exert/strain efforts; *խսկց.* sweat (over).

ճեղք, գ. crack, chink, rift; (բացվածք գետնի մեջ) cleft, crevice, fissure; (պատռվածք) chap; (պատի՝ ցանկապատի մեջ) gap; (կոտրվելուց) break, breach.

ճեղքել, բ. (մասերի բաժանել) cut, rive, cleave; (տրոհել) split, splinter; *ռզմ.* break through; ◊ **~ (պաշտպանությունը կմ)** penetrate (the defence), force/cut one's way through, burst (through).

ճեղքվածք, գ. breach, gap; (տրոհում) crack, split; (հողում) cleft, fissure; *փխբ.* flaw; *ռզմ.* breakthrough; ◊ **բյուջեի ~** budget deficit; **~ առաջացնել** breach (smth)., make a breach (in sth); **~ տալ** crack, split, crevice.

ճեղքվել, բ. split, splinter, rive.

ճեղքում, գ. break, cleavage, cleaving, splitting; *ռզմ.* breakthrough, breach.

ճեմասրահ, գ. foyer, lobby; *խսկց.* crush room.

ճեմարան, գ. academy, lyceum, seminary; ◊ **Էջմիածնի հոգևոր ~** theological academy/seminary of Echmiadzin.

ճեմել, բ. *կերպմբ.* take a stroll/walk, promenade, saunter.

ճենապակի, գ. (նյութը) china, porcelain; (արտադրանքը) china(ware); ◊ **~ու գործարան** porcelain/ceramic works.

ճեպանկար, գ. sketch, study.

ճեպընթաց, 1. ա. courier, express; 2. գ. (գնացք) express/train; ◊ **~ով** post-haste.

ճերմակ, ա. white; *փխբ.* (մեհեր) grey, grey-headed, grey-haired; ◊ **~ի տալ** show white.

ճզմել, բ. (քամել, հանել) press, squeeze; (ճխլել) crush, squash; (երկու կողմից) jam, pinch; (ծեծելով) bruise; *փխբ.* (ճեղել, ճնշել) put/lay restraint (on), depress; ◊ **լիմոն՝ հատապտուղ ~** squeeze a lemon/berries, press the juice out of berries.

ճզմվածք, գ. bruisings, strain.

ճզմում, գ. crush, squeeze; (ճնշում) suppression.

ճզվզոց, գ. *խսկց.* scrape; (ջութակի՝ լարային գործիքի մասին) scrape on a violin.

ճիգ, գ. effort, endeavour, exertion; ◊ **(ամեն) ~ թափել՝ անել գործադրել** exert oneself, make/exert/strain every effort, do one's best, do one's utmost/best, use every endeavour, spare no effort; **մեծ ուժգին ~եր** zeal, fervour, ardour; **մեծագույն ~եր** supreme effort; **զուր ~եր** vain efforts; **զուր ~եր գործադրել** make vain efforts; **չափից ավելի ~եր գործ դնել** overdo it/smth; **բոլոր ~երը իզուր էին** all efforts were unavailing; **ընդհանուր ~երով** by common effort(s).

ճիզվիտ, գ. Jesuit.

ճիզվիտական, ա. Jesuit, Jesuitical.

ճիլոպ, գ. bast mat/matting.

ճիճու, գ. worm; *գիտ.* helminth; *փխբ.* (ոչնչություն) nonentity, a nobody, worthless/paltry creature; ◊ **կլոր ~** roundworm, ascarid (pl.-des).

ճիշտ, ա., մ. right; (ճշմարիտ) true; (ճշգրիտ) exact, precise; (անսխալ) correct; (ստույգ) accurate; ◊ (հրահանգի պատասխան) **~ այդպե՛ս** yes! **~ այդպես** just as well; **~ ժամը երեքին** at three (o'clock) sharp/precisely; **~ լինել՝ դուրս գալ** turn out/prove to be right, come out right; **~ և ~** exactly; **~ կամ սխալ** either true or false; **~ համապատասխանել** keep in/maintain good coordination; **~ որ** indeed, really; **~ որոշում** sound decision; **~ ուղի** true way; **~ ուղու վրա լինել** be on the right lines; **~ն ասած՝ ~ը կուզեք** to tell the truth, truth to tell; **~ է, բայց** though; **ժամացույցը**

~ է (աշխատում) the watch is right; *խսկց.* **ինչ ~ն է ~ը** it is true, quite so/true; **ինչ որ ~ է ~ է** there is no denying the truth.

ճիշ, գ. cry, shout; (սուր) yell, scream; (աղաղակ) shouting, clamour; ◊ **~ արձակել** cry, shout, give a cry; **սուր ~ արձակել** scream, yell; **չատ բարձր ~** clamour; **հոգու ~** a cry from the heart; cri de cœur *ֆր.*

ճիպոն, գ. switch, birch (rod), twig; (երկար, չոր ճյուղ) long/dry branch.

ճիպոնահարել, բ. switch, whip; *խսկց.* lash/flog severely.

ճիպո, գ. (աչքի) gum/gummy secretion of the eye; ◊ **~ բռնել** gum (up).

ճիվաղ, գ. monster; *խսկց.* fright; *փխբ.* (գազանաբարո՝ վայրագ մարդ) ferocious/fierce/cruel man.

ճիվաղային, ա. monstrous, appalling.

ճիտք, գ. top (of a boot); ◊ **~ով կոշիկ** (high) boot, top-boot, jackboot.

ճիրան, գ. claw; ◊ **թռչունի ~** talon; *փխբ.* **~ն ընկնել** fall into the clutches (of); *փխբ.* **~ներում** in the clutches (of).

ճիրանավոր, ա. sharp-clawed.

ճլվլալ, բ. twitter, chirp; *փխբ.* chatter.

ճկասոսներ, գ. foil; ◊ **~ով մրցել** foil.

ճկել, բ. warp, bend; ◊ **~ած** warped, bent; **~ած աթոռներ** warped chairs; **~ած կահույք** warped furniture; **(մեկի առաջ) վիզը ~** cringe to sb, kowtow to sb.

ճկվել, բ. bend, stoop; *փխբ.* (տեղի տալ) yield, give way.

ճկում, գ. bending, warp.

ճկուճք, գ. the little finger; ◊ **~ը չարժենալ** not fit to hold a candle (to sb).

ճկուն, ա. flexible; (առածգական) elastic; (դյուրաթեք) supple; (զիջող) pliable, pliant; (մարմնի մասին) lithe, lissom; (խելքի՝ մտքի մասին) versatile; ◊ **~ դիվանագիտություն քաղաքականություն** flexible diplomacy/policy.

ճկունորեն, մ. flexibly, pliably, pliantly.

ճկունություն, գ. flexibility; (առածգականություն) elasticity; (զիջողություն) pliability, pliancy; (դյուրաթեքություն) suppleness; ◊ **(մեծ) ~ ցուցաբերել** display (great) resourcefulness.

ճմլկոտել, բ. stretch oneself.

ճմռել, բ. crumple; (տրորել) rumple; (խաղողը, հատապտուղները, փափուկ մրգերը) press, squeeze.

ճմռթել, բ. crumple, rumple.

ճյուղ, գ. branch; (բնագավառ) branch; ◊ **փոքր ~** twig, sprig, shoot; **հաստ ~** bough; **երկաթուղային ~** branch-line.

ճյուղազուրկ, ա. branchless.

ճյուղային, ա. branch.

ճյուղավոր, ա. branchy, branched.

ճյուղավորվել, բ. branch, ramify, branch off; (շիվեր արձակել) shoot off; (ճանապարհի մասին) fork, divide.

ճյուղավորություն } գ. branching,
ճյուղավորում } ramification; *էլ.* tap, branching; (ճանապարհի մասին) forking; (շիվերի մասին) offshoot.

ճնճղուկ, գ. sparrow.

ճնշել, բ. weigh/lie heavy (on), press; (ներել) press, keep down; (ընկճել) suppress, repress, quell, put down; (կեղեքել) oppress; (զգացմունքի մասին) restrain; ◊ **նախաձեռնությունը ~** keep down the initiative; **քննադատությունը ~** suppress the criticism; **~ող** opressive, depressing; (վշտացնող, անհանգստացնող) distressing; (անձ) oppressor; **~ող մեծամասնություն** overwhelming majorit; **~ող տեսարան** distressing/painful sight; **~ող տպավորություն** painful impression.

ճնշիչ, ա. depressive, repressive; (մոայլ) oppressive; (ընկճող) suppressive.

ճնշվածություն, գ. (ընկճվածություն) depression; *խսկց.* blues; (քաշվածություն) constraint, uneasiness.

ճնշվել, բ. be depressed/aggrieved/dispirited; (քաշվել՝ որևէ մեկից) feel shy (before sb); ◊ **~ որևէ բանից՝ բանի համար** be ashamed (of); **~ած** oppressed, dispirited; (ընկճված) depressed; **~ած լինել** be depressed/in low spirits; *խսկց.* be blue/in the blues, have a fit of the blues.

ճնշում, գ. pressure, duress; (ընկճում) suppression; (կեղեքում) oppression; ◊ **~ գործադրել** put/exert pressure (on, upon), bring pressure to bear (upon); **~ման տակ գործել** act under duress/pressure.

ճշգրիտ, ա. exact, precise, accurate; (հավաստի) reliable, trustworthy; (լիակատար, սպառիչ) complete, exhaustive; ◊ **~ գիտություններ** exact sciences; **~ թարգմանություն** exact/accurate/faithful translation; **~ հաշվարկ** nice calculation; **~ սարքեր** precision instruments.

ճշգրտել, բ. specify, make m ore exact/precise/accurate, define more exactly/precisely/accurately; ◊ **տեղեկությունները ~** make the information more exact/precise/accurate, get/obtain more specific information; **պայմանագրի կետերը ~** determine/specify each point of the contract.

ճշգրտորեն } մ. exactly, precisely,
ճշգրտաբար } punctually.

ճշգրտվել, բ. become/be defined more exactly/precisely/accurately.

ճշգրտություն, գ. exactness, precision, accuracy, punctuality; ◊ **թարգմանության ~** faithfulness/fidelity/accuracy of translation.

ճշգրտում, գ. specification, more precise/accurate definition; ◊ **~ անել՝ մտցնել** give a more precise definition (to), introduce clarity (into).

ճշմարիտ, 1. ա. true; (իսկական) veritable; (ուղիղ, չխտակ) upright, truthful; veracious;

2. մ. truly, rightly, correctly; ◊ **~ լինել** be right, hold true; **~ է** it is true/right; **~ պատասխան** honest/upright answer; **~ պատմություն** true story.

ճՇՄԱՐՏԱԽՈՍ, ա. veracious, truthful, upright; (ուղիղ, շիտակ) truthful/upright man; ◊ **~ մարդ** straightforward/truthful person.

ճՇՄԱՐՏԱՍԵՐ, ա. veracious, truthful, upright.

ճՇՄԱՐՏԱՑԻ, 1. ա. truthful, upright, veracious; (իսկական) authentic, genuine; (իրական) real, genuine; 2. մ. truly; ◊ **~ լինել** be true of.

ճՇՄԱՐՏԱՑԻՈՐԵՆ, **ճՇՄԱՐՏՈՐԵՆ** } մ. truly, verily, really.

ճՇՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. truth, veracity; ◊ **տարրական՝ այբբենական ~** copybook truth, common(place) truth, truism; **բացարձակ ~** absolute truth; **սա է ~ը** it's the truth; **գուտ ~ է** that is the real/exact truth; **նրա խոսքերում (շատ) ~ կա** there is (a great deal of) truth in what he says.

ճՇՏԱՊԱՀ, ա. punctual, accurate, regular.

ճՇՏԱՊԱՀԱՆՔ, ա. exacting, demanding.

ճՇՏԱՊԱՀԱՆՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exactingness.

ճՇՏԵԼ, բ. specify, make more exact/precise/accurate; (ստուգել) check; (ուղղել) correct; (ավելի ճշգրիտ ձևակերպել) define more exactly/precisely/accurately; (ժամացույցի մասին) regulate; ◊ **խնամքով ~** adjust; **համեմատելով ~** check, collate (with).

ճՇՏՎԵԼ, բ. become/be defined more exactly/precisely/accurately; (հաստատվել) be confirmed; (տեսության մասին) be corroborated/borne out; (ավելի ճիշտ ձևակերպվել) be defined more precisely.

ճՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rightness; (ճշգրտություն) exactness, precision; (անսխալություն) correctness; (ճշմարտություն) truth; ◊ **~ությամբ** exactly, precisely, with an accuracy of; **ժամացույցի ~ությամբ** like clockwork.

ճՇՏՈՒՄ, գ. specification, more precise/accurate definition; (ուղղում) correction, correcting; (ստուգում) check(ing); (ժամացույցի) regulation; *տեխ.*, *ոգմ.* adjustment; ◊ **~ մուցնել** amend, insert/introduce amendments.

ճՈՒԱ, ա. magnificent; (հարուստ) rich, wealthy; (առատ) abundant, plentiful; (հոյակապ) splendid; (մազերի՝ բուսականության մասին) fluffy, luxuriant; (հագուստի մասին) luxuriant; (շքեղ, թանկարժեք) luxurious, sumptuous; ◊ **~ ճաշկերույթ** hearty dinner/meal.

ճՈՒԱՑՆԵԼ, բ. (հարստացնել) enrich; *խսկց.* (չափազանցել) exaggerate, overstate; (բացասական երանգով) swell, push, boost; ◊ **շատ ~** grossly exaggerate.

ճՈՒԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. splendour, gorgeousness; (շքեղություն) resplendence, luxury; (հոյակապություն) magnificence; (առատություն) abundance, plenty; (հարստություն) wealth, richness; ◊ **~ությամբ ապրել** luxuriate, live luxuriously/sumptuously, live on the fat of the land, *դրամ.*:

ճՈՃ, գ. swing.

ճՈՃԱԹՈՌ, գ. rocking-chair.

ճՈՃԱՆԱԿ, գ. pendulum.

ճՈՃԵԼ, բ. rock, swing; ◊ **գլուխը ~** shake one's head.

ճՈՃՎԵԼ, բ. rock, swing; (օրօրվել, երերալ) reel, stagger, walk with unsteady steps; ◊ **նավակը ~ում է** the boat is rolling/rocking and pitching.

ճՈՃՈՒՄ, գ. rocking, swinging; (տատանում) swaying, oscillation; (ճոճանակի) swing.

ճՈՃՔ, գ. cradle.

ճՈՊԱՆ, գ. rope, cable; ◊ **ճկուն ~** line, rope; **պողպատե ~** wire hawser/rope, steel rope/cable.

ճՈՊԱՆՈՒՂԻ, գ. funicular roadway/ropeway.

ճՈՒՈՒՄ, ա. florid, flowery, ornate; (ոճի մասին) pompous, bombastic, high-flown.

ճՈՐՏ, գ. serf.

ճՈՐՏԱՏԵՐ, գ. serf-owner.

ճՈՐՏԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. serf; ◊ **~ աշխատանք** serf labour.

ճՈՐՏԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. serfdom, serfage, serf-ownership.

ճՈՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. serfdom; ◊ **~ անել** be a serf.

ճՉԱԼ, բ. cry, shout; (սուր) yell, scream; (զիլ) squeal, screech; (հանկարծ, կցկտուր) utter a scream/a shriek, scream, shriek; (կոպիտ) yell, shrill; (երեխայի մասին) bawl, squall; ◊ **~ով արտասանել** scream out.

ճՉԱՑՈՂ, ա. crying, screaming, shouting; (աղաղակող) crying, scandalous; (աչք ծակող) loud, flashy, staring; ◊ **~ անարդարություն** crying injustice; **~ փաստ** scandalous thing/matter.

ճՉՈՑ, գ. cry, shout; (սուր) yell, scream; (զիլ) squeal, screech.

ճՊՈՒԿԱԼԵԼ, բ. gum (up).

ճՊՈՒՏ, ա. ◊ **~ աչք** bleary-eyed.

ճՊՈՒՌ[1], գ. dragon-fly.

ճՊՈՒՌ[2], *տես* ՃԻՊՈՒՌ:

ճՈՒԿ, գ. *խսկց.* cricket.

ճՈՒՆՉ, գ. creak, scrape; (ճռռոց) crash, crack; (ճոճոց) chirring; (դռան, դարպասի) squeak, creak.

ճՈՒՃՈՒԱԼ, բ. squeak, creak; (ձյան մասին) crunch, crack; (ծղրիդի մասին) chirr.

ճՈՒՃՈՒԱՆ, ա. squeaking, squeaky, creaking; (կոշիկի մասին) creaky; (ձյան մասին) crunching.

ճՈՒՃՈՒՈՑ, գ. squeak, creak, crunch; (ծղրիդի) chirring.

ճՈՒՆՉԱԼ, բ. creak, scrape, grate; (ճռռալ) crack; (ճոճոալ) chirr; (դռան մասին) squeak, creak.

ճՈՒՆՉՅՈՒՆ, **ճՈՒՆՉՈՑ** } *տես* ՃՈՒՆՉ:

ճՌՌԱԼ, բ. squeak, creak; (գրիչի՝ մատիտի մասին) creak, squeak; (կոշիկի մասին) creak; (կահույքի մասին) creak; (ձյան մասին) crunch; (տնքալ) groan.

ճՌՌՈՑ, գ. squeak, creak; (գրիչի մասին) squeak; (կոշիկի) creak; (ձյան) crunch; (ծղրիդի) chirring.

ճՒՎՈՂԵԼ, բ. twitter, chirp, give a chirp.

ճՒՎՈՂՅՈՒՆ, գ. twitter, chirp, twittering, chirping.

ճՍՏԻԿ, ա. *բրբ., խսկց.* (պստլիկ) tiny, wee; (մատնաչափիկ) pygmy, hop-o'-my thumb; (ժիր, ճարպիկ) bright, smart; (անվախ) daring; ◊ **պստիկ է, բայց ~ է** a tiny but daring fellow.

ճՎԱԼ, բ. *բրբ.* cry, scream; (շատ բարձր) shout, yell, bawl.

ճՎԱՑՆԵԼ, բ. make (sb) cry/scream/yell/shout.

ճՎՃՎԱԼ, բ. squeal, shriek, scream; (աղմկել) make a noise/hubbub/din; (աղաղակել) yell, howl, scream, bawl.

ճՎՃՎՈՑ, գ. squeaking, screaming, squealing, shriek, shrill.

ճՎՈՑ, գ. cry, scream, shriek, shrill.

ճՏԱՆՈՑ, գ. hatchery.

ճՐԱԳ, գ. light, candle; (լամպ) lamp, lampion; *փխբ.* light, luminary; *փխբ.* (միակ երեխան) the only child; ◊ **~ը վառել** light the lamp; **~ը իր տակը լույս չի տա** the shoemaker's wife is the worst shod.

ճՐԱԳՈՒ, գ. suet.

ճՐԹՃՐԹԱԼ, **ճՌԹՃՌԹԱԼ** } բ. crack; (ճարճատել) crunch; (այրվող փայտի մասին) crackle; (ճռռալ) crack.

ճՐԹՃՐԹԱՆ, **ճՌԹՃՌԹԱՆ** } ա. crunching, ringing; (վառելափայտի՝ այրվող փայտի մասին) crackling.

ճՐԹՃՐԹՈՑ, **ճՌԹՃՌԹՈՑ** } գ. crunch; (վառվող փայտի) crackle.

ճՒՒՏ, գ. (ձագ) chick; (վառեկ) chicken, chick, poult; (թռչունի) nestling, fledgling, youngling; ◊ **~ հաՒՆել** hatch, incubate, brood; **ճտերն աշՆանն են հաշվում** don't count your chickens before they are hatched.

ճՔՃՔԱՆ, ա. ◊ **~ ցուրտ** ringing/hard frost.

Մ

Մ, մ the twentieth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) two hundred, two hundredth.

ՄԱԳԱՂԱԹ, գ. parchment; (բարակ) vellum; (գալար) scroll; (կրկնագիր) palimpsest; *փխբ.* (դեղնած, չորացած) yellowed, turned yellow, dried (up), withered.

ՄԱԳԱՂԱԹԵ, **ՄԱԳԱՂԱԹՅԱ** } ա. of parchment; ◊ **~ ձեռագիր** parchment (manuscript).

ՄԱԳԻԼ, գ. claw, fang; (գիշատիչ թռչունի) talon; *փխբ.* (բռնություն, ճնշում) violence, brute force.

ՄԱԳԻԼԱՎՈՐ, ա. sharp-clawed.

ՄԱԳԻՍՏՐ(ՈՍ), գ. master, magister; ◊ **բնական գիտությունների ~** Master of Science (MS); **հումանիտար գիտությունների՝ արվեստի ~** Master of Arts (MA).

ՄԱԳԼՅԵԼ, բ. climb; *խսկց.* clamber, scramble; ◊ **պատը ~** scale a wall; **ժայռեր ~** go rock-climbing; (պարանով) swarm (up).

ՄԱԳԼՅՈՒՄ, գ. climbing, scaling, mounting.

ՄԱԳՄԱ, գ. *երկրբ.* magma.

ՄԱԳՆԱՏ, գ. magnate, baron.

ՄԱԳՆԵԶԻԱ, գ. *քիմ.* magnesia.

ՄԱԳՆԵԶԻՈՒՄ, *տես* ՄԱԳՆԻՈՒՄ :

ՄԱԳՆԻՍ, գ. magnet; ◊ **հաստատուն ~** permanent magnet.

ՄԱԳՆԻՍԱԿԱՆ, ա. magnetic(al); ◊ **~ անոմալիա** magnetic(al) anomaly; **~ բևեռներ** magnetic poles; **~ դաշտ** magnetic field; **~ երկաթահանք** magnetite, loadstone; **~ խտություն** magnetic resistance; **~ հակազդեցություն** magnetic reaction; **~ հոսանք** magnetic flux; **~ ձգողականություն** magnetic attraction; **~ սլաք** magnetic needle.

ՄԱԳՆԻՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. magnetism; ◊ **երկրային ~** terrestrial magnetism.

ՄԱԳՆԻՍԱՆԱԼ, բ. be magnetized.

ՄԱԳՆԻՍԱՑՆԵԼ, բ. magnetize; *փխբ.* (հիպնոսել) hypnotize.

ՄԱԳՆԻՍԱՑՈՒՄ, գ. magnetization; *փխբ.* (հիպնոսում) hypnotism, mesmerism.

ՄԱԳՆԻՏՈՖՈՆ, գ. tape-recorder, casette-player.

ՄԱԳՆԻՈՒՄ, գ. *քիմ.* magnesium.

ՄԱԳՆՈԼԻԱ, գ. *բսբ.* magnolia.

ՄԱԴԵՐԱ, գ. (գինու տեսակ) Madeira.

ՄԱԶ, գ. hair; ◊ **կոշտ ~** bristle; **ձիու ~** horsehair; **ալեխառն ~եր** grey/gray hair; **շեկ ~եր** fair hair; **~ մնաց** (very) nearly, on the point of; **~ չի պակսի** none will miss it; **շնից ~ պոկել** to be greedy/avaricious; *փխբ.* **~ը կտրած** dissolute/shameless creature; *խսկց.* hussy, fast woman; **~ին չդիպչել** not touch a hair of sb's head; **~ից կախված լինել** hang by a thread;

~երը բիզ-բիզ են կանգնում one's hair stands on end; **~երը թափվել** fall/come out; **~երը փետել** tear one's hair.

ՄԱՋԱԹԱՓ, ա. hairless.

ՄԱՋԱԹԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hair loss, baldness.

ՄԱՋԱԿԱԼԵԼ, բ. become/be overgrown/covered with hair.

ՄԱՋԱԿԱԼՈՒՄ, գ. overgrowing with hair, becoming hairy.

ՄԱՋԱՆՈՒԹ, գ. *կզմխս.* capillaries, capillary blood vessels.

ՄԱՋԱՉԱՓ, ա. least, slightest; (թույլ, աննշան) faintest, remotest; ◊ **~ անգամ** not a grain; **~ գաղափար չունենալ** not to have the least/slightest/faintest/remotest idea.

ՄԱՋԱՊՈՒՐԾ, ա. saved, rescued; ◊ **~ լինել** have a narrow escape, escape with one's life.

ՄԱՋԱՓՈՒՆՉ, գ. lock, fringe (of hair); (ճակատին) bang (of hair); (տղամարդու) forelock.

ՄԱՋՈՏ, ա. hairy; *գիտ.* hirsute; (թավամազ, բրդոտ) shaggy; (մազածածկ) fibrous.

ՄԱՋՈՒԹ, գ. black oil, mazut; ◊ **~ային յուղեր** heavy oils.

ՄԱՋՈՒԹՈՏ, ա. soiled with black oil.

ՄԱՋՈՒԹՈՏԵԼ, բ. soil/dirty with black oil.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ, գ. mathematics; *խսկզ.* maths; ◊ **բարձրագույն ~** higher mathematics; **կիրառական ~** applied mathematics.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ, ա. mathematical; ◊ **~ ֆակուլտետ** the faculty/department of mathematics.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿՈՍ, գ. mathematician.

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿՈՐԵՆ, մ. mathematically.

ՄԱԼԱԽԻՏ, գ. *հնք.* malachite.

ՄԱԼԱՐԻԱ, գ. malaria; ◊ **~յի մոծակ** malarial mosquito.

ՄԱՄԼԱԹ, գ. awl, pricker, packing needle, bodkin; ◊ **~ը պարկի մեջ չի պարտկվի** murder will out.

ՄԱՍԻԿ, գ. mastic; (քսուք) ointment; (շաղախ) putty, lute; ◊ **հատակի ~** floor polish.

ՄԱՍՈՒԿ, գ. paste; ◊ **ատամի ~** toothpaste.

ՄԱՍՈՒՆ, գ. yoghurt, sour clotted milk; ◊ **~ մերել** curdle/sour/culture the milk.

ՄԱՍՈՒՏԻԿ, ա. glutinous, viscid; (կպչուն) clammy, gluey, sticky; (թանձր) viscous.

ՄԱՍՈՒՏԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. viscosity, viscidity.

ՄԱԿԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. parasitism.

ՄԱԿԱԲՈՒԾ, գ. parasite, sponger.

ՄԱԿԱԳՐԵԼ, բ. endorse, superscribe, inscribe; (դիմումը կն) write brief instructions, endores; ◊ **գիրքը ~** autograph a book.

ՄԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inscription, superscription, endorsement; (դրամի՝ բարտեզի վրա) legend; (դիմումի կն վրա) instructions; ◊ **~ քարի վրա** stone inscription.

ՄԱԿԱՆ, գ. *մարզ.* hockey stick; bandy; (գավազան) staff, crook; (մահակ) bludgeon, cudgel; *պատմ.* warder, sceptre; *երկթղ.* staff.

ՄԱԿԱՆԱԽԱՂ, գ. *մարզ.* hockey.

ՄԱԿԱՆԱՒՈՂ, գ. *մարզ.* hockey player.

ՄԱԿԱՆՈՒՆ, գ. nickname; (*ձևա* կատակով) sobriquet.

ՄԱԿԱՐԴ, գ. ferment, coagulum; ◊ **պանրի՝ մածնի ~** rennet.

ՄԱԿԱՐԴԱԿ, գ. level; (հարթություն) surface, plain; (պայմանական սահմանագիծ) conventional borderline; (մշակույթի, տնտեսական) standard; ◊ **գիտելիքների բարձր ~** high standard of knowledge; **բարձր ~ով** (at a) high level.

ՄԱԿԱՐԴԱԿԱՁԱՓ, գ. *տեխ.* level.

ՄԱԿԱՐԴԵԼ, բ. ferment, curdle, clot, coagulate.

ՄԱԿԱՐԴԵԼԻ, ա. coagulable.

ՄԱԿԱՐԴԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coagulability.

ՄԱԿԱՐԴՈՒՄ, գ. (կաթի կն մասին) turning, setting, curding; ◊ **արյան ~** coagulation.

ՄԱԿԱՐՈՆ, գ. macaroni, pasta.

ՄԱԿԲԱՅ, գ. *քեր.* adverb.

ՄԱԿԲԱՅԱԿԱՆ, ա. *քեր.* adverbial.

ՄԱԿԴԻՐ, գ. *գրկգ.* epithet.

ՄԱԿԵՐԵՍ, գ. surface; ◊ **բնակելի ~** dwelling space, floor space.

ՄԱԿԵՐԵՍԱՅԻՆ, ա. superficial, surface; (ծանծաղ, ոչ խոր) shallow; *փիլ.* (ոչ խոր, ոչ լուրջ) superficial, perfunctory; ◊ **~ գիտելիքներ** superficial knowledge, smattering; **~ լարվածություն** surface tension; **~ ջուր** surface water.

ՄԱԿԵՐԵՍ(ԱՅՆ)ՈՐԵՆ, մ. superficially, perfunctorily, in a perfunctory manner.

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹ, գ. level, surface; ◊ **ծովի ~ից բարձր՝ ցածր** above/below sea level.

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ, ա. level, surfacial, on the surface.

ՄԱԿԸՆԹԱՑԱՅԻՆ, ա. tidal.

ՄԱԿԸՆԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. flow, flood (of tide), rising/high tide; *փիլ.* (հորդում) surge, influx, afflux; ◊ **~ և տեղատվություն** ebb and flow, high and low tide; *փիլ.* flux and reflux, tides.

ՄԱԿԼԵՐ, գ. broker, stockbroker, agent.

ՄԱԿԼԵՐԱՅԻՆ, ա. broker, stockbroker, agent.

ՄԱԿԼԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. broking, stockbroking, brokerage, stockbrokerage; (անշարժ գույքի) estate agency.

ՄԱԿՆԻՇ, գ. mark, sign, brand, brand name; ◊ **գործարանային ~** trademark.

ՄԱԿՆԻՇԱՅԻՆ, ա. best brand, top quality, of the best brands.

ՄԱԿՈՒՂԵՂ, գ. *կզմխս.* hypophysis (pl. -ses).

ՄԱԿՈՒՅԿ, գ. boat; (կոճղից փորված) dugout, canoe; *բնստ.* bark; ◊ **բառաքի ~** yawl.

ՄԱԿՈՒՅԿԱՎԱՐ, գ. boatman, bargeman; (թիավար) rower, oarsman.

ՄԱՀ, գ. death, decease; (վերջ, վախճան) end, finale, termination; ◊ **անկտակ ~** intestacy;

բնական ~ natural death; **բռնի** ~ violent death; **վաղաժամ** ~ premature/untimely death; **~ից փրկել** save from death; **հերոսի ~ով մեռնել** die the death of a hero; **~վան անկողին** (on his) deathbed; **~վան գնով** at the cost/expence of one's life; **~վան դատապարտել** condemn to death; **~վան դուրը հասցնել** send to the grave; **~վան ժամ** death-hour, hour of death; **~վան ճիրաններում** in the jaws of death; **~վան շեմին լինել** be on the point of death; **~վան վկայական** death certificate; **~վան քայլերգ** funeral/dead march; **մինչև ~** to/till one's dying day; **~ու չափ** to death; **~ու չափ վախեցնել** frighten/scare to death; **~ու և կենաց միջև** between life and death.

ՄԱՀԱԲԵՐ, ա. death-bringing, death-dealing, mortiferous; (զենքի՝ զգի մասին) lethal; (մահացու) mortal; (ճակատագրական) fatal.

ՄԱՀԱԳՈՒՅԺ, ա., գ. death-boding, announcing a death; *փխբ.* (չարագուշակ) ominous, ill-boding.

ՄԱՀԱԳՈՒՇԱԿ, ա. ill-boding, death-boding, foretokening death.

ՄԱՀԱԳԵՄ, ա. pale as death, pale, wan, livid; *փխբ.* (դժգույն) pale, pallid, sallow, discoloured.

ՄԱՀԱԶԱՆԳ, գ. death-bell, knell, tolling.

ՄԱՀԱԶԴ, գ. obituary, obituary notice; (ցուցակ) necrology.

ՄԱՀԱԶԴԱՒ, ա. mortal, deadly, death-bringing; ◊ **~ սպառնալիք** mortal threat.

ՄԱՀԱԽՕՍԱԿԱՆ, գ. obituary (notice).

ՄԱՀԱԿ, գ. cudgel; (ծանր) bludgeon; (ոստիկանական) truncheon; (հատ ծայրով) club, baton.

ՄԱՀԱՄԵՐՁ, ա. dying, moribund, on the verge of death, sick unto death; ◊ **~ լինել** be dying/on the verge of death/at death's door.

ՄԱՀԱՆԱԼ, բ. die, be dead; (վախճանվել) pass away; (հոգին ավանդել) expire; սատկել (կենդանիների մասին) die, fall; *պաշտ.* depart; ◊ **բնական բռնի մահով ~** die a natural/violent death; **սովից ~** starve to death, die of starvation/hunger; **հանուն ինչ-որ բանի ~** die for (a cause).

ՄԱՀԱՆԻՇ, ա. signed with death-token.

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ, գ. capital punishment, death penalty/sentence; (մահվան դատավճիռ) sentence of/to death, death-warrant; ◊ **~ էլեկտրական աթոռի վրա** electrocution.

ՄԱՀԱՊԱՐՏ, գ. prisoner sentenced to death.

ՄԱՀԱՊԱՆԱԿ, գ. wreath.

ՄԱՀԱՊԱՒՈՐԾ, ա. within a hair's breadth of death; ◊ **~ լինել** be within a hair's breadth of death.

ՄԱՀԱՐՁԱՆ, գ. monument, tomb; (գերեզմանաքար) gravestone; (հուշարձան) memorial.

ՄԱՀԱՑՈՒ, ա. mortal, deadly, fatal, lethal; ◊ **~ թշնամի** deadly enemy; **~ հարված** mortal/lethal blow; **~ վախճան** lethal outcome; **~ չափաբաժին դոզա** lethal dose; **~ վերք** fatal wound.

ՄԱՀԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mortality, death-rate; ◊ **մանուկների ~** infant mortality (rate), child death rate.

ՄԱՀԱՑՈՒՄ, գ. dying, dying off; (անհետացում) disappearance; (կորուստ) atrophy.

ՄԱՀԱՓՈՐՁ, գ. attempt (at), encroachment (on, upon); (սպանության փորձ) attempted murder; ◊ **~ կատարել** make an attempt upon sb's life.

ՄԱՀԵՐԳ, գ. dead/funeral march.

ՄԱՀԻԿ, գ. half-moon, crescent.

ՄԱՀԻՃ, գ. couch, bed; ◊ **ամուսնական ~** nuptial/bridal bed; **Պրոկրուստյան ~** Procrustean bed; **~ը պղծել** be unfaithful (to), commit adultery.

ՄԱՀԿԱՆԱՑՈՒ, գ. mortal, earthling; *փխբ.* (սովորական հասարակ մարդ) simple, common, ordinary; ◊ **մարդը ~ է** man is mortal; **~ն կնքել** sleep the death that knows no breaking/eternal sleep.

ՄԱՀՃԱԿԱԼ, գ. bedstead, bed; (անկողին) bed; ◊ **մանկական ~** cot, crib; **շարժական ~** camp-bed; **ծալովի ~** folding bed; **երկտեղանի ~** double bed; **կախովի ~** hammock; (նավի վրա) bunk berth.

ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆ, 1. գ. Moslem, Mussulman; 2. ա. Mohammedan, Mahometan.

ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Mohammedanism, Islam.

ՄԱՀՈՒԴ, գ. coarse heavy cloth, broadcloth.

ՄԱՀՈՒԴԱԳՈՐԾ, գ. fuller.

ՄԱՀՈՒԴԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. fullery, fulling-mill.

ՄԱՀՕՂԱԿ, գ. loop.

ՄԱՂ, գ. sieve; (հատկապես ալյուրի) boulter; ◊ **~ դառնալ** become like a sieve; **~ով անցնել** become extremely thin/emaciated; **~ով ջուր կրել** draw water in a sieve.

ՄԱՂԵԼ, բ. sieve; (զատել) sift; (անձրևի՝ ծյան մասին) drizzle; ◊ **անձրև է ~ում** it is drizzling.

ՄԱՂԹԱՆՔ, գ. wish, desire; *եկեղ.* prayer; ◊ **~ի երգեր** (շարականներ) church hymns, religious songs; **լավագույն ~ներով** with best wishes.

ՄԱՂԹԵԼ, բ. wish; *կրոն.* (աղոթքով խնդրել) implore, entreat.

ՄԱՂԱ, գ. bile; gall; ◊ **~ը թափել** give vent to one's bile.

ՄԱՂԱՅԻՆ, ա. (atra)bilious; *փխբ.* (դառը) bitter; (թունոտ) venomous; ◊ **~ մարդ** acrimonious man; **~ բնավորություն** bilious constitution.

ՄԱՂԱՅՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. jaundice, biliousness.

ՄՂԿՎԵԼ, բ. fall out; (մարդկանց մասին) drop out.
ՄՂՃԱՐ, գ. new wine, must.
ՄՂՃԿԱԼ, գ. ploughman.
ՄՂԼԱԿ, գ. clamp, clutch; *տեխ.* vice.
ՄՂԼԵԼ, բ. press, compress.
ՄՂԼԻՉ, 1. գ. press; 2. ա. pressing, compressing; ◊ **պտուտակավոր ~** fly-press; **ջրաբաշխական ~** hydraulic press.
ՄՂԼՈՒՄ, գ. pressing, compressing.
ՄՄՈՆԱ, գ. (հարստության աստված) Mammon; *փիխր.* (հարստություն, փող) wealth, riches, money; *փիխր.* (ագահություն) greed, greediness, avidity.
ՄՄՈՆՏ, գ. mammoth; ◊ **~ի ծառ** (սեկվոյա) sequoia Wellingtonia.
ՄՄՈՒԱԿԱԼԵԼ, բ. be overgrown/covered with moss.
ՄՄՈՒԱԿԱԼՈՒՄ, գ. overgrowing/covering with moss.
ՄՄՈՒԱՊԱՏ, ա. mossy, moss-covered.
ՄՄՈՒԱՊԱՏԵԼ, բ. be mossy, be overgrown/covered with moss.
ՄՄՈՒՈՏ, ա. mossy, moss-covered.
ՄՄՈՒՈՏԵԼ, բ. cover/overgrow with moss.
ՄՄՈՒԼ, գ. press, the press; (տպագրության) print(-ing); (սարք) (printing) press; ◊ **տեղական ~** local press; **տպագրական ~** signature (16 pages), quire, printer's sheet; **~ի ազատություն** freedom of the press; **~ի ասուլիս** press conference; **~ի կենտրոն** press centre/department; **~ի կցորդ** *ֆր.* press attaché, press representative; **~ի տեսություն** press review.
ՄՄՈՒՌ, գ. moss.
ՄՄԵԼ, բ. bleat.
ՄՄԹ, գ. pavement; *ամ.* side-walk.
ՄՄԹԵԶՐ, գ. curb, border.
ՄՄԻՍ, գ. May; ◊ **~ին** in May; **անցյալ ~ին** last May; **հաջորդ ~ին** next May; **~ի մեկը** first of May.
ՄՄԻՍՅԱՆ, ա. May; ◊ **~ օր** May day, day in May; **~ բզեզ** May bug, cockchafer.
ՄՄՈՆԵԶ, գ. *խոհ.* mayonnaise.
ՄՄՈՐ, գ. *զին.* major.
ՄՄՈՑ, գ. bleat(ing).
ՄՄՈՐ, գ. mother; (մեղուների) queen; (կենդանիների մասին) dam; (գլխավոր) main; ◊ *եկեղ.* **~ աթոռ** cathedral; **~ աստվածածին** Holy Mother; **~ գիծ** (ուղի) main line; **~ ընկերություն** parent company; **~ հող** home, homeland; **~ տաճար** cathedral; **~ հայրենիք** mother land/country; **~ լեզու** mother tongue; **մոր կաթի հետ** with one's mother's milk; **մորե՝ մորուց մերկ** as naked as his mother bore him, stark-naked; **մոր և մանկան** mother-and-child.
ՄՄՈՐԱՔԱՐ, մ. maternal, motherly, like/as a mother.
ՄՄՈՐԱԿԱՆ, ա. maternal; (զգացմունք, վերաբերմունք) motherly.
ՄՄՈՐԱՄՈՒՏ, գ. sunset, sundown; *փիխր.* (կյանքի մայրամուտ) decline; ◊ **կյանքի ~ին** at the ebb of life, in the decline of life.
ՄՄՈՐԱՆԱԼ, բ. become (a) mother.
ՄՄՈՐԱՊԵՏ, գ. *եկեղ.* Lady-Superior, Mother-Superior (of a nunnery); abbess; (հիվանդանոցում) (sick) nurse.
ՄՄՈՐԱՍՊԱՆ, գ., ա. matricide.
ՄՄՈՐԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. matricide.
ՄՄՈՐԱՔԱՂԱՔ, գ. capital (city), metropolis.
ՄՄՈՐԱՔԱՂԱՔԱՅԻՆ, ա. capital, metropolitan.
ՄՄՈՐԱՔԱՂԱՔԱՑԻ, գ. metropolitan.
ՄՄՈՐԵՆԻ, ա. native; ◊ **~ լեզու** mother/native tongue; **~ տուն** native home.
ՄՄՈՐԻ, գ. *բոտ.* cedar; ◊ **սիբիրական ~** Siberian cedar; **հիմալայան ~** himalayan/deodar/cedar; **~ ծառի ընկույզ** cedar nut.
ՄՄՈՐԻԿ, գ. *փղբշ.* mummy; (տարիքով կնոջ դիմելիս) mother.
ՄՄՈՐԻՇԽԱՆԱԿԱՆ, ա. matriarchal.
ՄՄՈՐԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. matriarchy.
ՄՄՈՐՅԱՄԱՔ, գ. mainland, continent.
ՄՄՈՐՅԱՄԱՔԱՅԻՆ, ա. mainland, continental.
ՄՄՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. maternity, motherhood.
ՄՄՈՐՈՒՂԻ, գ. highway.
ՄՄՆ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ **~ ածել** take out for a walk; **~ գալ** (զբոսնել) walk; date; (փնտրել) look for, search.
ՄՄՆԱԾԱԳՈՐԾ, գ. spinner, textile-worker.
ՄՄՆԱԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. spinning, textile.
ՄՄՆԱԾԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. spinning mill/factory, textile factory.
ՄՄՆԱԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spinning; ◊ **ձեռքի ~** hand spinning; **մեքենայի ~** machine spinning.
ՄՄՆԱԾԱԳՈՐԾՈՒՀԻ, գ. spinner, textile-worker.
ՄՄՆԱՆԱ, գ. *կրոն.* manna.
ՄՄՆԱՆԵԽ, գ. mustard; ◊ **~ի ամաս** mustard pot; *բիմ.* **~ գազ** mustard gas; **~ի ձեթ** mustard oil; **~ի սպեղանի** mustard plaster; **~ի սպեղանի դնել** put a mustard plaster (on), apply a mustard plaster (to).
ՄՄՆԱՎԱՆԴ, վ. especially as; (հատկապես) particularly, in particular; (առավել ևս) the more so, as.
ՄՄՆԱՐԱՆ, գ. spinning mill/factory.
ՄՄՆԳԱՂ, գ. sickle, reaping-hook; ◊ **~ը քարին առավ** this is diamond cutting diamond, he's met his match this time, *ոլոմ.*
ՄՄՆԳԱՆ(ԵՋ), գ. *հնք., բիմ.* manganese.
ՄՄՆԴԱՏ, գ. mandate.
ՄՄՆԴԱՏԱՅԻՆ, ա. mandate, mandatory; ◊ **~ հանձնաժողով** Mandate Commission, Credentials Committee.

ՄԱՆԴԱՐԻՆ, գ. *բսք.* tangerine, mandarine; ◊ **~ի ծառ** tangerine tree.

ՄԱՆԵԼ, բ. spin, twist; (մետաքսի մասին) throw.

ՄԱՆԻՖԵՍՏ, գ. manifesto; ◊ **կոմունիստական կուսակցության ~** the Communist Manifesto.

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ, գ. male midwife, accoucheur; *գիտ.* obstetrician.

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ, գ. midwife.

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁԱԿԱՆ, ա. obstetric(al); ◊ **~ դասընթաց** obstetrics/midwifery classes.

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. midwifery; *գիտ.* obstetrics.

ՄԱՆԿԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. p(a)ediatrics.

ՄԱՆԿԱԲՈՒԺ, գ. pediatrician, p(a)ediatrist; *խսկց.* children's doctor.

ՄԱՆԿԱԳԻՐ, գ. children's writer, writer for children, one who writes for children.

ՄԱՆԿԱԿԱՆ, ա. child's, children's; (ծնկերի) infantile, puerile; (երեխայինն բնորոշ) childish; (անմեղ) childlike; ◊ **~ երգեր** nursery rhymes and songs; **~ զվարճալիք** child's play; **~ հանցագործություն** infant delinquency; **~ մահացություն** infant mortality; **~ տարիներ** childhood.

ՄԱՆԿԱՄԱՐԴ, ա. youthful, young; ◊ **~ աղջիկ/կին** (very) young lady.

ՄԱՆԿԱՄԻՏ, ա. childish, infantile; (պարզամիտ) simple-hearted, simple-minded; (միամիտ) naive; (տհաս, խակ) immature, green.

ՄԱՆԿԱՄՈՒՐ, գ. day nursery; crèche *ֆր.*

ՄԱՆԿԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. childishness; (պարզամտություն) simple-mindedness; (միամտություն) naivety, naiveté *ֆր.*; (թերհասություն) infantilism.

ՄԱՆԿԱՆԱԼ, բ. behave like a child, be childish.

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶ, գ. kindergarten, nursery school.

ՄԱՆԿԱՍԱՅԼԱԿ, գ. perambulator; *խսկց.* pram.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ, գ. teacher, pedagogue.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ, ա. pedagogical; ◊ **~ ուսումնարան** pedagogical school, primary-school teacher's college; **~ ինստիտուտ** teachers' training college/institute; **~ փորձադրջան** teaching/school practice, student teaching.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pedagogy, pedagogics.

ՄԱՆԿԱՏՈՒՆ, գ. children's home; (որբանոց) orphanage, orphan asylum.

ՄԱՆԿԻԿ, գ. baby, infant.

ՄԱՆԿԼԱՎԻԿ, գ. page; *փխբ., արհմ.* (կամակատար) myrmidon.

ՄԱՆԿՈՒՑ, մ. from/since childhood, ever since one's childhood, since one was a child.

ՄԱՆՂԱԼ, գ. barbecue grill.

ՄԱՆՅԱԿ, գ. necklace.

ՄԱՆՎԱԾՊԱՏ, ա. intricate; (բարդ) complicated; (խճճված) entangled.

ՄԱՆՎԱԾՔ, գ. yarn, thread; ◊ **բրդյա ~** woollen yarn, worsted.

ՄԱՆՎԱԾՔԱՅԻՆ, ա. spinning.

ՄԱՆՐ, ա. small; (ոչ մեծ, ոչ կարևոր) small; *փխբ.* (չնչին) petty; (մանրախնդիր) pettifogging; (սակավ) mean; (անարժեք) worthless, unworthy; ◊ **~ արտադրություն** small scale production; **~ ավազ** fine sand; **~ բաներով զբաղվել** squander one's gifts/talents on trifles; **~ բուրժուազիա** petty bourgeoisie; **~ դրամ** (small) change, coin; **~ եղջերավոր անասուն** sheep and goats; **~ ծախսեր** petty/everyday expenses; **~ հանցագործություն** petty crime; **~ մարդ** small-minded/petty person; **~ պաշտոնյա** minor official; **~ տնտեսություն** small/petty farming.

ՄԱՆՐԱԴԻՏԱԿ, գ. microscope.

ՄԱՆՐԱԴԻՏԱԿԱՆ, ա. microscopic, microscopical.

ՄԱՆՐԱԶՆԻՆ, ա., մ. detailed, in detail; (մանրամասն) thorough, thoroughly; (մանրակրկիտ) minute, minutely; (հիմնավոր) circumstantial, circumstantially.

ՄԱՆՐԱԹԵԼ, գ. fibre, filament; ◊ **վուշի ~** bast; **արհեստական ~** artificial fibre.

ՄԱՆՐԱԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. microphotography.

ՄԱՆՐԱՄԱՍԻՆ, գ. mosaic, inlay.

ՄԱՆՐԱՄՏՆԴԻՐ, ա. small-minded, captious; (առավել բծախնդիր) overparticular, faultfinding, pettifogging; (չնչին) mean-spirited; (մանր) petty, nagging.

ՄԱՆՐԱՄՏՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. meanness, pettiness; (բծախնդրություն) captiousness; (չնչինություն) triviality.

ՄԱՆՐԱՑԱԽ, ա. retail, by retail; ◊ **~ ապրանքներ** retail goods; **~ առևտրական** retailer, retail dealer; **~ առևտուր** retail trade; **~ գին** retail price; **~ խանութ** retail store/shop; **~ և մեծածախ** retail and wholesale.

ՄԱՆՐԱԿԵՐՏ, 1. ա. small, miniature, diminuitive; 2. գ. (մակետ) model.

ՄԱՆՐԱԿՐԿԻՏ, ա. detailed, minute; (բարեխիղճ) scrupulous; (հանգամանալից) thorough; (քրտնաջան) laborous, painstaking; ◊ **~ ուսումնասիրություն** thorough investigation/study/research; **~ նկարագրություն** detailed/minute description.

ՄԱՆՐԱԿՐԿԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. scrupulousness, scrupulosity.

ՄԱՆՐԱՀԱՏԻԿ, ա. fine-grained, small-grained.

ՄԱՆՐԱՀԱՏԱԿ, գ. parquet.

ՄԱՆՐԱՀԱՎԱՐ, գ. semolina; ◊ **~ի շիլա** semolina.

ՄԱՆՐԱՄԱՍ, գ. detail; ◊ **մեքենայի ~** machine components/parts.

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ, 1. ա. detailed; (մանրակրկիտ) minute; (հանգամանալից) thorough; (բծա-

խնդիր) scrupulous; 2. մ. in detail, minutely, scrupulously, at length; ◊ **~ ուսումնասիրություն** closed/detailed study; **~ քննարկել** discuss at length; **~ կանգ առնել** dwell at some length.

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՐԵՆ, մ. in detail, minutely, at (great) length: ◊ **~ պատմել** detail the story.

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. detail; ◊ **ամենայն ~յամբ** in every/full detail, to the smallest detail; **~ների մեջ ընկնել** go into details/particulars; get lost in the details.

ՄԱՆՐԱՆԱԼ, բ. (փոքրանալ) become/grow small/smaller; *փխբ.* (իջնել, ցածրանալ) become petty, lower the dignity; *խսկց.* (մանր բաներով զբաղվել) squander one's gifts/talents on trifles; (մանրուքների հետևից ընկնել) go into details/the trifles of life.

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐ, գ. miniature.

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԻՉ, գ. miniature painter, miniaturist.

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. miniature painting.

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐ, գ. miniature.

ՄԱՆՐԱՇԽԱՐՀ, գ. (ներքնաշխարհ) one's inner world/spirit; (միկրոաշխարհ) microcosm, miniature universe.

ՄԱՆՐԱՉԱՓ, գ. micrometer, micrometer gauge.

ՄԱՆՐԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. micrometrical.

ՄԱՆՐԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. micrometry.

ՄԱՆՐԱՊԱՏԿԵՐ, *տես* ՄԱՆՐԱՆԿԱՐ:

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄ, 1. գ. detailed description; a small short story; 2. մ. (մանրամասն) told minutely, in detail.

ՄԱՆՐԱՊԱՐԵԼ, ա., գ. (մանր եղջերավոր անասուն) sheep and goats.

ՄԱՆՐԱՎԱՃԱՌ, գ. retailer, retail dealer; ◊ **շրջիկ ~** hawker, peddler, peddlar;

ՄԱՆՐԱՏԱԽՏԱԿ, *տես* ՄԱՆՐԱՀԱՏԱԿ:

ՄԱՆՐԱՏԱՌ, 1. գ. small print/type; 2. ա. in small print.

ՄԱՆՐԱՑՆԵԼ, բ. reduce into small pieces; (փոքրացնել) make small/fine; (փշրելով) break, crush, crumble (into); (աղալով) grind.

ՄԱՆՐԱՑՈՒՄ, գ. making small/fine; (փշրելով) crushing, breaking, crumbling (into); (աղալով) grind.

ՄԱՆՐԱՓԱՅՏՈՒՐ, գ. down, eiderdown.

ՄԱՆՐԱՔԱՅԼ, մ. with small/short steps, short-paced; (մանրավազք) at a jog/trot.

ՄԱՆՐԱՔԱՆԴԱԿ, գ. miniature carving/fretwork.

ՄԱՆՐԲՈՒՐԺՈՒԱԿԱՆ, ա. petty bourgeois.

ՄԱՆՐԵԼ, բ. reduce into small pieces; ◊ **դրամը ~** change.

ՄԱՆՐԷ, գ. bacterium (pl. -ia), microbe.

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆ, գ. bacteriologist, microbiologist.

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. bacteriological, germ.

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bacteriology, microbiology.

ՄԱՆՐԷԱԿԱՆ, ա. bacterial; ◊ **~ պատերազմ** bacteriological warfare.

ՄԱՆՐԻԿ, ա. tiny; (պստլիկ) wee; (փոքրիկ) diminutive.

ՄԱՆՐՈՒՔ, գ. (իրեր) small things/articles; չնչին (աննշան բան) trifle, small point, (trivial) detail; ◊ **կյանքի ~ներ** the little nothings/trifles of life.

ՄԱՆՈՒԿ, գ. baby, infant, child, small/little child; *խսկց.* kiddy. ◊ **~ հասակից** from/since childhood.

ՄԱՆՈՒՇԱԿ, գ. violet; ◊ **ալպիական ~** cyclamen; **եռագույն ~** pansy (pl.-ies).

ՄԱՆՈՒՇԱԿԱԳՈՒՅՆ, ա. violet, lilac.

ՄԱՇԵԼ, բ. wear out/to rags; (սպառել) use up, play out; (հյուծել) exhaust, wear out, drain, waste; *փխբ.* (տանջել) torture, (put on the) rack; (գրքի ևն մասին՝ բրդրել) fray, tear; (ջրի մասին) undermine; ◊ **առողջությունը ~** wear out/undermine one's health; **հոգին ~** consume/waste one's soul; **նյարդերը ~** wear out/rack one's nerves.

ՄԱՇԻԿ, գ. shoe, slipper.

ՄԱՇԿ, գ. skin; (թաղանթ) membrane; *կգմխս.* cutis; (կենդանու մորթի՝ կաշի) hide; ◊ **նուրբ ~** thin skin, film, pellide; **~ը փոխել** cast the coat/skin; *խսկց.* **~ը քերթել** drive sb hard, exploit sb; **սեփական ~ի վրա զգալ** have felt sth on one's own back, know what sth feels like.

ՄԱՇԿԱԲԱՆ, գ. dermatologist.

ՄԱՇԿԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. dermatological.

ՄԱՇԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dermatology.

ՄԱՇԿԱՊԱՏՈՒՄ, գ. tattoo.

ՄԱՇԿԱՎԵՆԵՐԱԿԱՆ, ա. skin-venereal.

ՄԱՇԿԵԼ, բ. flay, skin, dress (out); *փխբ.* (կողոպտել) fleece, rob.

ՄԱՇԿԵ, ա. leather(n).

ՄԱՇԿՈՏՆ(ՅԱ), ա. web-footed, palmate, palmated.

ՄԱՇՎԵԼ, բ. wear out, depreciate, be undermined; *խսկց.* (նիհարել) lose flesh, grow thin; (ուժասպառ լինել) be/become exhausted; *փխբ.* (մինչև վերջ օգտագործվել) be used up/played out; *փխբ.* (իմաստազրկվել) become trite/hackneyed/common.

ՄԱՇՈՒՄ, գ. wear; *տեխ.* wear and tear.

ՄԱՌԱՍԼԱՊԱՏ, ա. cloudy, dull; (միգապատ) misty; (մշուշոտ) foggy, hazy; (ամպամած) overcast; ◊ **~ եղանակ** cloudy weather.

ՄԱՌԱՓՈՒՂ, գ. mist; (թանձր) fog; (թեթև՝ տաք եղանակին) haze; ◊ **~ է** it is misty/foggy; **~ը ցրվեց** the mist/fog (has) lifted/(has) cleared away; **~ի մեջ լինել** be in a/the fog, be befogged; **~ի միջից** through a mist.

ՄԱՌԱՆ, գ. cellar; (սննդամթերքի) larder; (գինու) wine cellar.

martial; (*ռազմատենչ*) warlike, bellicose; (խիզախ, համարձակ) brave, courageous; ◊ **~ առաջադրանք** crucially important task; **~ ինքնաթիռ** battle/combat plane, fighting machine; **~ կեցվածք** military bearing; **~ մկրտություն** baptism by fire; **~ նավ** fighting/combat ship, man-of-war; **~ շարք** battle formation; **~ ոգի** fighting spirit; **~ պայմաններ** field conditions; **~ պատրաստություն** (in) fighting action, ready for action; **~ տեսք** warlike/bellicose air; **~ փամփուշտ** live cartridge, ball-cartridge.

ՄԱՐՏԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. bellicose.

ՄԱՐՏԱԿԱՆՉ, գ. war-cry.

ՄԱՐՏԱԿԱՄԱՔ, գ. *պատմ.* war-chariot, caisson.

ՄԱՐՏԱԿԻՑ, գ. companion/brother/comrade-in-arms.

ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐ, գ. battle/war-call.

ՄԱՐՏԱՇՈՒՆՉ, ա. warlike, bellicose, pugnacious.

ՄԱՐՏԱՎԿԱ, գ. second; ◊ **~ լինել** be sb's second.

ՄԱՐՏԻԿ, գ. fighter, warrior, champion; (զինվոր) soldier; (մարտնչող) fighting-man; ◊ **խաղաղության ~** champion of peace.

ՄԱՐՏԻՐՈՍ, գ. martyr.

ՄԱՐՏԻՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. martyrdom.

ՄԱՐՏԿԻՑ, գ. battery.

ՄԱՐՏԿԻՑԱՅԻՆ, ա. battery.

ՄԱՐՏՆՉԵԼ, բ. fight (with, against); (պայքարել) struggle (*with, against*); (կռվել) battle (with, against), combat.

ՄԱՐՏՆՉՈՂ, ա., գ. fighting, struggling, militant.

ՄԱՐՏՈՒՆԱԿ, ա. efficient; ◊ **~ զորքեր** efficient troops.

ՄԱՐՏՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fighting ability/capacity/efficiency.

ՄԱՐՈՒՄ, գ. (պարտքի) payment of/paying/clearing off (debts), redemption; (փոխառության, դրոշմանիշների ևն) cancellation; ◊ **վարկի ~** repayment of credits/loans.

ՄԱՐՔԻԶ, գ. marquis, marquess.

ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻ, գ. (անգլիական) marchioness; (ֆրանսիական) marquise.

ՄԱՑԱՒ, գ. thorny/prickly bushes/shrubs.

ՄԱՑԱՒՈՒՏ, գ. brushwood, undergrowth, thicket.

ՄԱՔԱՌԵԼ, բ. fight, struggle.

ՄԱՔԱՌՈՒՄ, գ. fight, struggle.

ՄԱՔԻ, գ. ewe.

ՄԱՔՈՔ, գ. shuttle.

ՄԱՔՈՔԱՅԻՆ, ա. shuttle; ◊ **~ դիվանագիտություն** shuttle diplomacy.

ՄԱՔՍ, գ. duty, customs duties; ◊ **~ը վճարված** duty paid.

ՄԱՔՍԱՅԻՆ, ա. duty, customs; ◊ **~ հայտարարագիր** customs declaration.

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳ, գ. smuggler, contrabandist.

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smuggling, contraband.

ՄԱՔՍԱՊԵՏ, գ. head of customs (department).

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆ, գ. customs-house.

ՄԱՔՐԱԳԻՐ, գ. fair copy, final draft.

ՄԱՔՐԱՄԱՐ, ա. clean.

ՄԱՔՐԱՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cleanliness.

ՄԱՔՐԵԼ, բ. clean; (խոզանակով) brush; (քերելով) scrub; (զատել բրինձը նկ) sort out, clean; (քիմիական միջոցներով) dry-clean; (մետաղյա իրերը, ամանեղենը) scour; (միրգը՝ բանջարեղենը կեղևել) peel; (ընկույզը) shell; (ձուկը) scale; *ռազմ.* (հեռացնել, ապատել) mop up; ◊ **կոշիկները վաքսով ~** shine/black one's shoes/boots; **ջրանցքը ~** dredge a canal.

ՄԱՔՐՎԵԼ, բ. clean oneself, clean up.

ՄԱՔՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cleanness; (ամապակաություն) purity; ◊ **օդի ~** cleanness/clarity/purity of the air.

ՄԱՔՐՈՒՄ, գ. cleaning, clean-up, clearing; *քիմ.* purification; *տեխն.* rectification; ◊ **կոյուղու ~** sewage treatment/disposal, purification of sewage; **քիմիական ~** dry-cleaning; **~ման տալ** have sth dry-cleaned, send sth to the dry-cleaner.

ՄԱՔՈՒՐ, ա., մ. clean; (զուտ) pure; (ամխադրախ) pure, pristine; (իսկական) genuine, mere, pure; (կատարյալ) sheer; ◊ **~ եկամուտ** net income/earnings; **~ էջ** clean/blank page; **~ խիղճ** clear conscience; **~ ջուր՝ օդ** pure water, clear/pure air; **~ սպիրտ** pure alcohol; **~ սրտով** in all sincerity, with a clear conscience; **~ քաշ** net weight; **~ դուրս գալ** come out unscathed.

ՄԳԱՆԱԼ, բ. grow/get/become dark; (գույնի մասին) darken; (մաշկի մասին) become/grow dark-complexioned.

ՄԳԱՑՆԵԼ, բ. darken, make dark.

ՄԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. darkness, dark complexion.

ՄԵԳ, գ. haze, mist; (թանձր) fog; *բնաստ.* shadows.

ՄԵԴԱԼ, գ. medal; ◊ **~ով պարգևատրել** award with a medal, award a medal (to); **~ի ներկայացնել** nominate for a medal; **~ի հակառակ կողմը՝ մյուս երեսը** the other side of the coin, the reverse of the picture; *փխբ.* (գործի անիրապույր կողմը) the dark side of the picture, the seamy side (of the business).

ՄԵԴԱԼԱԿԻՐ, գ. medalist, medal winner; ա. medal-winning.

ՄԵԴՈՒԶԱ, գ. medusa, jellyfish; *դիցք.* Medusa.

ՄԵԶ, գ. urine; *խսկց.* water; ◊ **~ի անալիզ՝ քննություն** urine analysis, urinoscopy.

ՄԵԹՈԴ, գ. method; ◊ **վերլուծական ~** analytical method.

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ, ա. methodical, orderly; (հետևողական) systematic(al), methodic(al).

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. methodicalness.
ՄԵԹՈԴԻԿ, գ. method(s).
ՄԵԼԱՆԱԼՅՈՍ, ա. melancholic, splenetic.
ՄԵԼԱՆԱԼՅՈՒՐԵՆ, մ. in a melancholic manner/way.
ՄԵԼԱՆԱԼՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. melancholy, spleen; *բժշկ.* melancholia; ◊ **~ բյան մեջ** *խոսկց.* in the dumps/the blues.
ՄԵԽ, գ. nail; (փոքր) tack; (փայտե) peg; ◊ **~ խփել** hummer in a nail.
ՄԵԽԱԿ, գ. (խոշոր) carnation; (ծաղիկ) pink(s); (համեմունք) clove; ◊ **պարսկական ~** sweet william.
ՄԵԽԱՆԻԶՄ, գ. mechanism, gearing; *հմք.* machinery; ◊ **ժամացույցի ~** clock-work; **ամբարձիչ ~** hoisting/lifting gear.
ՄԵԽԱՆԻԿ, գ. mechanical engineer, mechanic, mechanician, technician.
ՄԵԽԱՆԻԿԱ, գ. mechanics; ◊ **տեսական ~** theoretical mechanics; **կիրառական ~** applied mechanics.
ՄԵԽԱՆԻԿԱԿԱՆ, ա. mechanical, power-driven; ◊ **~ մշակում** machining; **~ շարժումներ** mechanical movements.
ՄԵԽԱՆԻԿԱՊԵՍ, մ. mechanically.
ՄԵԽԵԼ, բ. nail, nail up/down, pin down; (գամել) pin down; ◊ **տեղում ~** root to the spot/ground.
ՄԵԾ, ա. big, large; (ավագ) elder; (չափահաս, հասունացած) adult, grown up; (կարևոր) important; (անվանի, ականավոր) great; ◊ **~ ծանոթություն** numerous acquaintance; **~ մայր՝ հայր** grandmother/grandfather; **~ մասամբ** mostly, for the most part; *եկեղ.* **~ պաս** Lent; **~ քանակ** great/large number; **տարիքով ~** elderly; **~ - ~ խոսել՝ բրդել** brag, swagger; **~ - ~ կտրել** cut into large pieces; **~ի ~ փոքր** young and old.
ՄԵԾԱԹԻՎ, ա. of great number, myriads of; (բազմաթիվ) numerous; (մեծաքանակ) of great quantity.
ՄԵԾԱԾԱԽ, ա. wholesale; bulk; ◊ **~ առևտուր** wholesale trade; bulk buying.
ՄԵԾԱԾԱՎԱԼ, ա. voluminous, bulky.
ՄԵԾԱՀԱՄԲԱՎ, ա. illustrious, celebrated; (հռչակավոր) famous; (ականավոր) eminent, distinguished.
ՄԵԾԱՀԱՍԱԿ, ա. elderly.
ՄԵԾԱՀԱՍՈՒՐ, ա. voluminous, bulky.
ՄԵԾԱՀԱՐՈՒՍՏ, ա. opulent, extremely/very rich/wealthy.
ՄԵԾԱՀՈԳԻ, ա. generous, magnanimous.
ՄԵԾԱՀՈԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. generosity, magnanimity.
ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. majority, plurality; ◊ **բացարձակ ~** absolute majority; **ճնշող ~** overwhelming majority; **գգալի ~** large majority.
ՄԵԾԱՄԻՏ, ա. haughty, supercilious; (գոռոզ) arrogant, lofty, overbearing; (սնապարծ) conceited; (հանդուգն) insolent, presumptious.
ՄԵԾԱՄՏԱՆԱԼ, բ. become lofty/insolent, get puffed up; (գոռոզանալ) become haughty/arrogant; (երևակայել) give oneself airs.
ՄԵԾԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. superciliousness, insolence, presumption; (գոռոզություն) haugtiness, arrogance; (սնապարծություն) conceit, loftiness.
ՄԵԾԱՆԱԼ, բ. grow, increase; (աճել) rise; (հասակ առնել) grow, grow up; (հասունանալ) become adult, mature; (ծերանալ) grow old, age, advance in age/years; (ընդարձակվել, տարածվել) spread.
ՄԵԾԱՆՈՒՆ, ա. distinguished, eminent.
ՄԵԾԱՊԱՏԻՎ, ա. highly esteemed, (much) respected/revered; (մեծարգո) honourable.
ՄԵԾԱՊԵՍ, մ. highly, greatly, very; (զգալի) considerably; (հիմնականում) chiefly, mainly, principally, basically.
ՄԵԾԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. great-power.
ՄԵԾԱՏԱԼԱՆԴ, ա. highly talented/gifted.
ՄԵԾԱՏԱՌ, գ. capital letter, upper case letter.
ՄԵԾԱՏՈՀՄ, ա. well-born; (ազնվատոհմ) high-born; (ազնվարյուն) of blood, blue-blood.
ՄԵԾԱՐԱՆՔ, գ. honouring, respect, tribute; (պատվելու արարողություն) homage, consideration.
ՄԵԾԱՐԳԱ, ա. honourable, respectable, estimable; (հարգելի) respected; (նամակում՝ որպես դիմում) dear; ◊ **~ պարոն՝ տիկին** Dear Sir/Madam!
ՄԵԾԱՐԵԼ, բ. do honour, render homage, venerate; (պատիվ տալ) hold a feast in honour; (հարգել) respect, esteem, treat with respect/distinction, revere; (փառաբանել) glorify, exalt; ◊ **պաշտելու չափ ~** revere, hold sacred.
ՄԵԾԱՐԺԵՔ, ա. most valuable, precious.
ՄԵԾԱՐՈՒՄ, գ. feast/celebration in honour; (փառաբանում) glorifying, glorification.
ՄԵԾԱՑՆԵԼ, բ. increase; (լայնացնել) enlarge, extend; (հավելել) augment, make greater; (գովաբանել) extol, exalt, praise; (ուռճացնել) exaggerate, overstate, embellish; (օպտիկական իմաստով) magnify; ◊ **արտադրությունը՝ արտադրանքը ~** increase/extend (the) output/production; **երեխա ~** raise/rear/bring up a child; **լուսանկար ~** enlarge a photograph.
ՄԵԾԱՑՈՒՄ, գ. increase; (լայնացում, տարածում) extension, expansion; (հավելում) augmentation; (ուռճացում) exaggeration; (օպտիկական) magnification; ◊ **լուսանկարի ~** enlargement (of a photograph).
ՄԵԾԱՓԱՌ, ա. renowned; (գովարժան) praiseworthy; (արժանավոր) meritorious; (հռչակավոր) illustrious.

ՄԵԾԼՓՈՐ, ա. big-bellied, pot-bellied.
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ, ա. numerous, a great number of, a good deal of; (առևտրի մասին) wholesale, bulk.
ՄԵԾԱՔՍԱԿ, գ. *խսկց.* money-bags.
ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (չափս) size; (արժեք) value; *փիլ.* (վեհություն, վսեմություն) grandeur, greatness, sublimity; (մարդու մասին) great figure; *մաթ.* quantity, magnitude; ◊ *մաթ.* **անհայտ ~** unknown quantity; **գրական ~** eminent writer/author; *մաթ.* **հաստատուն ~** constant; **հոգու ~** greatness of spirit; **չնչին ~** negligible quantity; **Ձերդ ~** Your Majesty; **~թյամբ լի** majestic.
ՄԵԿ, I. թ. one; 2. գ. (գնահատական) bad mark; 3. դ. **~ը** someone, somebody, anyone, anybody; ◊ **~ անգամ** once; **~ անգամից** right away, straight away, straight off, out of hand; **~ այստեղ, ~ այնտեղ** now here now there; here, there and everywhere; here and there; **~ ա՛ն ~** one by one; **~ լինել** be at one with sb, play the same hand, act together (with); **~ կամ երկու** one or two; **~ որ** if that's the way; **~ կլինի, երկու կլինի** enough of that! enough! I have had enough! that's the limit! that's it! **~ - ~** sometimes, at times; **~ հատիկ** only, sole; **աշխարհով ~** all over the world; **հազարից ~** very seldom, once in a blue moon; **հարյուրից ~ը** one in a hundred; **ոչ ~ը** no one, none, nobody; **~ս ~ինք ~դ ~իդ** each other, one another; **~ է** it is all the same, it makes no difference, it doesn't matter; **~ էլ** (հանկարծ) suddenly; (մի անգամ էլ) once more, again; **~ էլ տեսար** I'm afraid, who knows what may happen, one can never be sure/tell; **~ի հաշվին** at sb's cost.
ՄԵԿԱԿԱՆ, մ. one by one; ◊ **յուրաքանչյուրին ~** one each; **ամենքին ~ խնձոր տվեցին** they each got an apple.
ՄԵԿԱՄՅԱ, ա. monthly.
ՄԵԿԱՄՅԱ, ա. yearly, annual; ◊ **~ երեխա** a year-old baby/child.
ՄԵԿԱՆՈՑ, գ. one dram/dollar bill; *թղթխ.* ace.
ՄԵԿԵՆԱՍ, գ. *գրք.* patron of arts/literature.
ՄԵԿԵՆԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patronage of arts/literature.
ՄԵԿԸՆԴՄԵՋ, մ. alternately, every other/second.
ՄԵԿԸՆԴՄԻՇՏ, մ. once and for all/ever; (վերջնականապես) finally.
ՄԵԿՀԱՐԿԱՆԻ, ա. one-storeyed/floored, single-storey.
ՄԵԿՀԵՐԹՅԱ, ա. one-shift, single shift; ◊ **~ աշխատանք** oneshift work.
ՄԵԿՆԱԲԱՆ, գ. commentator, interpreter.
ՄԵԿՆԱԲԱՆԵԼ, բ. comment (upon); (բացատրել) interpret, explain; ◊ **օրենքը՝ պայմանագիրը ~** interpret/construe the law/contract.
ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. commentary; (բացատրություն) interpretation, explanation; *իրավ.* construction; ◊ **~ներն ավելորդ են** no explanation is needed.
ՄԵԿՆԱԿԵՏ, գ. point of departure; (սկզբնակետ) initial point/position.
ՄԵԿՆԱՐԿ, գ. start.
ՄԵԿՆԱՐԿԱՅԻՆ, ա. starting, initial; ◊ **~ գին** (աճուրդում) reserve price.
ՄԵԿՆԱՐԿԵԼ, բ. start.
ՄԵԿՆԵԼ[1], բ. set off/out, take off, start, leave, leave for, go (to a place); (նավի մասին) sail; (ինքնաթիռի մասին) take off; (տարբեր կողմեր) depart (from), drive (off); ◊ **գնացքով՝ ավտոբուսով ~** go by train/bus.
ՄԵԿՆԵԼ[2], բ. stretch; (երկարացնել) stretch, reach out, extend; ◊ **ձեռքը ~** hold/stretch/reach out one's hand; **ոտքերը ~** stretch one's legs.
ՄԵԿՆԵԼ[3], *տես* ՄԵԿՆԱԲԱՆԵԼ:
ՄԵԿՆՎԵԼ, բ. stretch oneself, sprawl (upon); (ընկնել) go sprawling, measure one's length.
ՄԵԿՆՈՒՄ, գ. departure; (նավի) sailing; (ինքնաթիռի) take-off.
ՄԵԿՆՈՒՄՆԿԸ, գ. (ումն) someone, somebody, anyone, anybody; (իր) something, anything; (ցանկացածը) some, any (of), some kind (of); ◊ **~ս, ~դ** one of us/you.
ՄԵԿՏԵՂ, մ. together/along with; ◊ **բոլորը ~** everything taken together, all things considered; **դրա հետ ~** at the same time, simultaneously.
ՄԵԿՈՒԿԵՍ, թ. one and a half, a(n)... and a half; ◊ **~ անգամ շատ** half as much again (as).
ՄԵԿՈՒՍԱՆԱԼ, բ. isolate oneself; (առանձնանալ) keep/stand apart/aloof; (ամբաստվել) seclude oneself (from); (հեռանալ) retire (from).
ՄԵԿՈՒՍԱՐԱՆ, գ. (հիվանդանոցում) isolation ward; (բանտում) isolation cell.
ՄԵԿՈՒՍԱՑՆԵԼ, բ. isolate; *տեխ.* insulate.
ՄԵԿՈՒՍԱՑՈՒՄ, գ. setting apart; (գործողություն) isolating; (վիճակ) isolation, retirement; (մենություն) solitude, seclusion; *տեխ.* insulation; *բժշկ.* quarantine.
ՄԵԿՈՒՍԻ, մ., ա. solitary, detached, isolated, by oneself; (միայնակ) solitari(ly); (առանձին, առանձնացած) apart, in solitude; *բառեր.* aside.
ՄԵԿՈՒՍԻՉ, գ., ա. isolation; insulation; ◊ **~ ժապավեն** insulating tape.
ՄԵԿՕՐՅԱ, ա. one-day, (a) day; ◊ **~ աշխատավարձ** daily wage(s), day's pay; **~ հանգստյան տուն** one-day resort/spa.
ՄԵՀՅԱՆ, գ. pagan temple, fane.
ՄԵՂԱ, ծ. I confess; ◊ **~ գալ** repent, rue, confess.
ՄԵՂԱԴՐԱԿԱՆ, ա. accusatory; ◊ **~ ճառ** (prosecutor's) charge, indictment; **~ եզրակացություն** (bill of) indictment.

ՄԵՂԱԴՐԱՆՔԱՒ, գ. (prosecutor's) charge, indictment.

ՄԵՂԱԴՐԱՆՔ, գ. charge, accusation; (պետական պաշտոնյայի) impeachment; ◊ **հանցագործության ~** imputation of a crime, criminal charge; **~ ներկայացնել** incriminate/accuse sb of sth, charge sb with sth.

ՄԵՂԱԴՐԵԼ, բ. accuse (of), charge (with), blame (for); (մեղադրանք ներկայացնել) accuse sb of sth, charge sb with a crime, lay the fault at smb's door, *դրժվ.*; ◊ **հանցագործության մեջ ~** incriminate sb, impute a crime to sb.

ՄԵՂԱԴՐԵԼԻ, ա. blameworthy, blameable; (պարսավելի) reprehensible.

ՄԵՂԱԴՐՅԱԼ, գ. *իրավ.* defendant, the accused, culprit; (դատարանում) prisoner at the bar; ◊ **~ի աթոռ** the dock/bar.

ՄԵՂԱԴՐՈՂ, գ. accuser; *իրավ.* prosecutor; ◊ **հասարակական՝ պետական ~** public/state prosecutor.

ՄԵՂԱԴՐՎԵԼ, բ. be charged (with)/accused (of); be prosecuted (for).

ՄԵՂԱՆՉԵԼ, բ. sin (against), repent; (մեղավոր լինել) be guilty (of), commit an offence; (ոտնձգություն անել) trespass (against); (զանցանք կատարել) transgress; ◊ **մեկի առջև ~** admit one's wrongdoing/guilt to sb.

ՄԵՂԱՒՈՐ, 1. ա. guilty (of), culpable; 2. գ. sinner, (իրավախախտ) trespasser; (մեղսագործ) transgresser.

ՄԵՂԱՒՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. guilt, culpability; (մեղք) sin; *խսկց.* fault, offence.

ՄԵՂԵՒԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tunefulness.

ՄԵՂԵԻ, գ. melody, tune.

ՄԵՂԿ, ա. weak-willed; (թույլ) flabby, feeble; (փափկակյաց) delicate; (թուլամորթ) spineless.

ՄԵՂԿԱՆԱԼ, բ. get/become weak.

ՄԵՂԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weak will; (թուլություն), feebleness; (թուլամորթություն) spinelessness; (փափկակեցություն) delicateness.

ՄԵՂՄ, ա. mild, soft; (հանդարտ, հանգիստ) quiet, calm; (ոչ խստաբարո) gentle; (բռնեխառն) moderate; ◊ **~ բնավորություն** mild/gentle disposition; **~ եղանակ** mild weather; **~ լույս** soft/shaded light; **~ կլիմա** mild climate; **~ կրակ** slow/low fire; **~ հնչյուն** mellow/soft/sweet sound; **~ ձմեռ** mild winter; **~ շարժում** gentle/smooth movement.

ՄԵՂՄԱՁԱՅՆ, ա., մ. soft(ly), sweet(ly), mellifluous, mellifluently.

ՄԵՂՄԱՆԱԼ, բ. become soft/sweet/mild; (փափկել) grow softer/soften; (հանգստանալ) relax; (մարդու մասին) relent, mollify; (ցավի մասին) ease off, dull; (եղանակի մասին) grow mild; (սարերքի, քամու և մասին) calm down, subside, abate, quiet/die down.

ՄԵՂՄԱԾՈՒՆՉ, ա. mild, soft, gentle.

ՄԵՂՄԱՍԻՐՏ, ա. soft-hearted, kind-hearted.

ՄԵՂՄԱՑՆԵԼ, բ. soften; (հանգստացնել) calm down, mollify; (թուլացնել) allay, alleviate, assuage, mitigate; (լույսը, գույները) tone down; (խստությունը) relax; ◊ **լարվածությունը ~** ease tension; **հարվածը ~** cushion the blow; **մեղքը ~** extenuate sb's guilt; **պատիժը ~** mitigate a punishment/a sentence, commute a penalty; **տպավորությունը ~** play down the impression; **ցավը ~** ease/alleviate *pain*.

ՄԵՂՄԱՑՈՒՑԻՉ, ա. softening, alleviative; (թուլացնող) laxative, emollient; (թեթևացնող) mitigative; (սփոփիչ) soothing; ◊ *իրավ.* **~ հանգամանք** extenuating/mitigating circumstance(s).

ՄԵՂՄԱՔԱՅԼ, ա. with a slow step; (անշտապ) unhurriedly; (դանդաղաքայլ) slowly, slow-paced.

ՄԵՂՄԵԼ, *տես* ՄԵՂՄԱՑՆԵԼ:

ՄԵՂՄԻԿ, ա. soft; (նուրբ) gentle; (հաճելի) agreeable, pleasant; (հանգիստ) quiet, slow; ◊ **~ քամի** breeze, zephyr.

ՄԵՂՄԻՊԵՆ, մ. softly; (նուրբ) gently; (թեթև) faintly; (հանգիստ) peacefully, calmly; (հանդարտ) silently, quietly.

ՄԵՂՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. softness, mildness; (նրբություն) gentleness; (հանդարտություն) quietness, calmness.

ՄԵՂՍԱԳՈՐԾ, ա. sinful; (հանցագործ) criminal; *ամ.* felonious.

ՄԵՂՍԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. criminality, criminal nature; *կրոն.* the Fall.

ՄԵՂՍԱԿԻՑ, ա. accomplice; *իրավ.* accessory (to).

ՄԵՂՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. complicity.

ՄԵՂՎԱԲՋԻՉ, գ. cell.

ՄԵՂՎԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. bee-keeping, apiary.

ՄԵՂՎԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bee-keeping, apiary; *գիտ.* apiculture.

ՄԵՂՎԱԲՈՒՅԾ, գ. bee-keeper, bee-master; *գիտ.* apiarist.

ՄԵՂՎԱԽՈՒՄԲ, **ՄԵՂՎԱՊԱՐՍ** } գ. swarm of bees.

ՄԵՂՎԱՆՈՑ, գ. bee-hive, bee-garden; *գիտ.* apiary.

ՄԵՂՎԱՊԱՀ, գ. bee-keeper, bee-master.

ՄԵՂՎԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bee-keeping.

ՄԵՂՐ, գ. honey; ◊ **~ի պես քաղցր** honey-sweet, sweet as honey; **~ի պես քաղցր խոսքեր** honeyed/sweet words; **մի մատ ~ դառնալ** become the talk of the town; *դրժվ.* **մի ձեռքը եղում, մյուսը ~ում** live on the fat of the land, live in clover.

ՄԵՂՐԱԲԼԻԹ, գ. honey-cake.

ՄԵՂՐԱԲՈՒՅՍ, գ. melliferous/nectariferous herbs/plants.

ՄԵՂՐԱՇՈՒՐ, ա. melliferous, honeyed, (բաղցր, անուշ) sweet, honeyed; (բաղցրահունչ) mellifluent, mellifluous; ◊ **~ լեզու** smooth/honey tongue.

ՄԵՂՐԱՃԱՆՃ, գ. honey fly, bee.

ՄԵՂՐԱՄԻՍ, գ. honeymoon.

ՄԵՂՐԱՄՈՄ, գ. beeswax, wax, candle wax.

ՄԵՂՐՈՒՏ, ա. honeyed, honey flavoured.

ՄԵՂՈՒ, գ. *կեն.* bee; ◊ **աշխատավոր ~** worker bee; **մայր ~** queen (bee); **~վի թույն** bee venom.

ՄԵՂՔ, 1. գ. sin; (զանցանք) transgression; (չարաշահում) trespass; (հանցանք) fault, guilt; 2. ա. (խղճալի, թշվառ) poor, wretched; ◊ **~ գալ** feel/sorry for sb; **~ գործել** sin/trespass/transgress (against); **~ դնել՝ բարդել** reproach sb (with), accuse smb (of), blame sb (for); **~ը գցել մեկի վրա** lay/put the blame on sb, lay the guilt at the door of sb; **~ն ընդունել** acknowledge one's guilt; **~ը վիզը** let it pass, forget about him/her/it, *խսկց.* the hell with him/her/it; **~ը քավել** redeem one's sin/fault; *իրավ.* plead guilty; **~ն իր վրա վերցնել՝ առնել** take the blame upon oneself, shoulder the blame; **ինչ ~ս թաքցնեմ** it must be confessed, I should admit/confess; **ձեր ~ն է** you are to blame, it is your fault; **մահացու ~** mortal sin; **մեկի ~ով** through sb's fault; **~ է** it is a sin.

ՄԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monograph, monography.

ՄԵՆԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monologue, soliloquy.

ՄԵՆԱԽՈՒՑ, գ. solitary confinement cell, one-man cell; (պատժախուց) punishment room/cell; *կեն.* (monastic/monk's/hermit's) cell.

ՄԵՆԱԿ, մ, ա. alone, solitary, lonely, lone; (առանց ընտանիքի, չամուսնացած) single, single man; ◊ **~ մնալ** remain on one's own; find oneself isolated/in isolation.

ՄԵՆԱԿԱՏԱՐ, գ. soloist.

ՄԵՆԱԿՅԱՑ, գ. hermit, recluse, anchorite; ա. (առանձնացած) secluded; (մեկուսի) solitary; ◊ **~ կյանք** secluded life; **~ կյանք վարել** live the life of a hermit/recluse.

ՄԵՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. solitude; (առանձնություն) loneliness; (մեկուսացում) isolation.

ՄԵՆԱՀԱՄԱՐ, գ. solo.

ՄԵՆԱՀԱՄԵՐԳ, գ. solo concert.

ՄԵՆԱՄԱՐՏ, գ. duel, single combat; ◊ **~ի հրավիրել** challenge to a duel; **~ի ելնել** rise (up) to fight, stand up (staunchly) for sth/to struggle.

ՄԵՆԱՄԱՐՏԵԼ, բ. duel, fight a duel; *փխբ.* (մաքառել) struggle (with, against, for).

ՄԵՆԱՄԱՐՏԻԿ, գ. duelist.

ՄԵՆԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. duel, single combat.

ՄԵՆԱՆՎԱԳ, գ. solo performance.

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ, գ. *քղք., տնտ.* monopoly; (արտոնություն) privilege; exclusive right(s).

ՄԵՆԱՊԱՐ, գ. solo dance/performance.

ՄԵՆԱՊԱՐՈՂ, **ՄԵՆԱՊԱՐՈՒՀԻ** } գ. solo-dancer.

ՄԵՆԱՍԱՀՔ, գ. *մարզ.* individual skating.

ՄԵՆԱՍՏԱՆ, գ. *կեն.* (կանանց) convent; (տղամարդկանց) monastery; (վանք) cloister, monastery; (աբբայություն) abbey.

ՄԵՆԱՍՏՆՏԵՍ, գ. individual peasant/farmer.

ՄԵՆԱՍՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. individual (peasant) farm.

ՄԵՆԵՐԳ, գ. aria, air, solo (song).

ՄԵՆԵՐԳԻՉ, **ՄԵՆԵՐԳՉՈՒՀԻ** } գ. soloist.

ՄԵՆԻՄԱՍՏ, ա. monosemantic, having one meaning.

ՄԵՆԻՄԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monosemy.

ՄԵՆ-ՄԵՆԱԿ, մ. all alone, all by oneself.

ՄԵՆՔ, դ. we; ◊ **~ ինքներս** we ourselves.

ՄԵՋ, 1. կ. in; (միջև) among, amongst, amidst; 2. գ. (ներսը) inside, interior; (մեջտեղը) middle, midst; ◊ **~ բերել** refer (to), cite, mention; **~ ընկնել** interfere/intervene (in); *խսկց.* cut/step (in), meddle; **~ մտնել** act as a go-between, mediate, come in between; **~ տալ** interrupt, break off; **~ը** inside, within; **~ը դատարկ է** it is empty inside; **տհաճ բանի ~ ընկնել** get involved/mixed up (in an unpleasant business); **միջից** through; **միջով** through, across; **պատուհանի միջից** through the window; **սենյակի ~** in the room.

ՄԵՋԲԵՐԵԼ, բ. quote, cite; (վկայակոչել) refer (to); (նշել) refer/allude (to).

ՄԵՋԲԵՐՈՒՄ, գ. (գործողություն) quoting, citing; (բաղվածք) quotation, citation, excerpt; (հղում) reference; ◊ **~ կատարել** cite, quote.

ՄԵՋՏԵՂ, գ. middle, midst; (կենտրոն) centre; ◊ **~ բերել՝ հանել** exhibit, display, show, bring to light; **~ գալ** come to light, be revealed, appear; **~ ընկնել** interfere/intervene (in), meddle (with); **~ քաշել** put in the forefront, push into the foreground; **հարց ~ քաշել** raise a question/issue; **~ից կիսել** halve, take half each, go halves; **~ից հանել՝ վերացնել** put out of the way, remove; (ոչնչացնել) do away with, eliminate; **~ում** in the middle; **~ում լինել** be half way between.

ՄԵՋՔ, գ. back; (գոտկատեղ, իրան) waist; (բիկունք) back; ◊ **~ ~ի** back to back; **~ի վրա ընկնել** fall on one's back; **~ի հետևում** behind sb's back; **~ի վրա լողալ** swim on one's back, do the backstroke; **~ը ծռել** stoop/cringe (to); **~ը կոտրել** (ընկճել) subdue/crush sb's obstinacy, break sb; (հաղթել) overcome, overpower; **~ը շտկել** straighten up, stand erect, draw oneself up, stretch one's back; **~ը քոր է**

գալիս his back itches; **~ին կանգնել** support/back/protect sb; **~ը պինդ** having a powerful protector; **~ով դող սարսուռ է անցնում** it makes one feel creepy all over, it gives one the shivers, have goose-flesh/goose-skin.

ՄԵՌԱԾ, ա. dead; (անկենդան) lifeless; *փխբ.* (անտարբեր, անարտահայտիչ) indifferent, inexpressive, toneless; ◊ **~ բնություն** (նատյուրմորտ) still life; *տնտ.* **~ կապիտալ** dead stock, unutilised capital, capital that is out of circulation; **~ի պես քնել** be fast asleep, sleep like a log, *դրծվ.*; **~ բան է** impossible; lost cause, senseless task.

ՄԵՌԵԼ, գ. corpse, dead man; (հանգուցյալ) the deceased, the late; ◊ **~ի գույն** deathly pallor.

ՄԵՌԵԼԱԾԻՆ, ա. still-born.

ՄԵՌԵԼԱՅԻՆ, ա. deathly, ghastly; ◊ **~ լռություն** dead silence, death-like silence.

ՄԵՌԵԼՈՅ(ՔԱ), գ. *եկեղ.* memorial day, All Saints Day; *ամ.* Decoration Day.

ՄԵՌՅԱԼ, ա. dead; ◊ **~ կետ** dead point/centre; **~ ժամ** rest hour, siesta.

ՄԵՌՆԵԼ, բ. die, pass away; *պշտ.* depart; (զգացմունքների մասին) die (away); *խսկց.* (սաստիկ տենչալ) crave/hunger (for), *խսկց.* die for; ◊ **բնական մահով ~** die a natural death; **բռնի մահով ~** die a violent death; **հանուն ինչ-որ բանի ~** die (for a cause); ; **հերոսի մահով ~** die a hero's death, die the death of a hero· **ձանձրույթից ~** be bored to death; **սովից ~** die of starvation/hunger, starve to death; **~ևես էլ** at any price/cost.

ՄԵՌՈՒՆ, գ. *եկեղ.* chrism, ambrosia; *փխբ.* (շատ քաղցր՝ անուշ բան) sth very sweet, a delicacy, ambrosia; ◊ **մի ~ով մկրտված** tarred with the same brush; **երեսին ~ չկա** (he/she is) shameless/bare-faced/brazen.

ՄԵՌՑՆԵԼ, բ. cause the death of; (սպանել) kill; *խսկց.* (ոչնչացնել) do away with.

ՄԵՏԱՂ, գ. metal; ◊ **դյուրահալ ~** fusible metal; **ծանր ~ներ** heavy metals; **թեթև ~ներ** light metals; **~ի թափոն** scrap metal.

ՄԵՏԱՂԱԳԻՏ, գ. metallurgist.

ՄԵՏԱՂԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. metallurgical.

ՄԵՏԱՂԱԳԻՏԱՐԱՆ, գ. metallurgical works.

ՄԵՏԱՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. metallurgy; ◊ **գունավոր ~** non-ferrous metal industry; **սև ~** ferrous metal industry.

ՄԵՏԱՂԱԴՐԱՄ, գ. coin.

ՄԵՏԱՂԱԼԱՐ, գ. wire.

ՄԵՏԱՂԱՅՈՒԼԱԿԱՆ, ա. smelting; ◊ **~ վառարան** smelting furnace.

ՄԵՏԱՂԱՅՈՒԼԱՐԱՆ, գ. smelting works, smeltery.

ՄԵՏԱՂԱՅՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smelting.

ՄԵՏԱՂԵ } ա. metallic, metal; ◊ **~ իրեր**
ՄԵՏԱՂՅԱ } metal wares, hardware; **~ ձայն՝ հնչյուն** metallic sound.

ՄԵՏԱՔ, գ. silk; ◊ **արհեստական ~** artificial silk, rayon.

ՄԵՏԱՔԱԳԱՐԾ, 1. գ. (շերամապահ) silkworm breeder; (գործող) silk-weaver, silk-spinner; (մետաքսաթելից գործված՝ հյուսված) silk, silk item/material; 2. ա. made of silk, silk; *փխբ.* (պերճ, փայլուն, շքեղ) luxurious, sumptuous, splendid, brilliant.

ՄԵՏԱՔԱԳԱՐԾԱԿԱՆ, ա. silk-spinning.

ՄԵՏԱՔԱԳԱՐԾԱՐԱՆ, գ. silk-weaving mill, silk-mill.

ՄԵՏԱՔԱԳԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. silk-spinning, silk manufacturing; (շերամապահություն) silkworm breeding, seri(ci)culture.

ՄԵՏԱՔԱՁԹԵԼ, գ. silk thread; ◊ **ոլորած ~** twisted silk.

ՄԵՏԱՔԵ } ա. silk, silken; ◊ **~ գործվածք**
ՄԵՏԱՔՅԱ } silk fabric; (մետաքսի նման նուրբ) silky.

ՄԵՏԱՔԵՂԵՆ, գ. silk goods, mercery.

ՄԵՏՐ, գ. metre; ◊ **քառակուսի ~** square metre; **խորանարդ ~** cubic metre; **գծային ~** long/linear metre.

ՄԵՏՐԱԿԱՆ, ա. metric, metrical; ◊ **~ համակարգ** metric system of measures.

ՄԵՏՐԱՆՈՑ, ա. one metre long.

ՄԵՏՐՈ, գ. (մետրոպոլիտեն) metro, underground; *ամ.* subway; *խսկց.* tube.

ՄԵՏՐՈՇԻՆԱՐԱՐ, գ. underground/metro builder/constructor.

ՄԵՏՐՈՊՈԼԻՏԵՆ, *տես* ՄԵՏՐՈ:

ՄԵՐ, դ. our; **~ը** ours.

ՄԵՐԱԶՆՅԱ, ա. a member of our nation, belonging to our nation.

ՄԵՐԱԿԱԿԱՄ, գ. buttonhole stitch.

ՄԵՐԱՆ, գ. ferment.

ՄԵՐԵԼ, բ. make sour (milk); *փխբ.* (միավորել) unite.

ՄԵՐԹ, մ. at times; (երբեմն) sometimes; ◊ **~ ընդ ~, ~ - ~** from time to time, (every) now and then, now and again; **~ ... ~** now..., now; at one moment, ... at another; sometimes..., sometimes.

ՄԵՐԺԵԼ, բ. refuse (sth to sb), deny (sth to sb); (չընդունել) reject, turn down (sth/sb); (բացասական պատասխան տալ) answer negatively, give a negative answer; ◊ **խնդրանքը՝ առաջարկը ~** decline; **հայցը ~** dismiss a case, nonsuit; **օգնությունը ~** deny assistance; *բրք.* **ուղղումը (օրենքի մեջ) ~** vote down the amendment; **օրինագիծը ~** vote down the bill.

ՄԵՐԺԵԼԻ, ա. not acceptable, refusable, rejectable.

ՄԵՐԺՈՂԱԿԱՆ, ա. repulsive, declinatory.

ՄԵՐԺՈՒՄ, գ. refusal, repudiation; *իրավ.* dismissal, nonsuit; ◊ **~ ստանալ** be refused, be denied a request.

ՄԵՐԻՆՈՍ, գ. *գոմշ.* (ոչխար) merino (sheep); (բուրդ) merino (wool).

ՄԵՐԿ, ա., մ. naked, nude; (ոչնչով չծածկված) bare; (բուսականությունից զուրկ) bald; *փխբ.* (չքողարկված, բացահայտ) undisguised, barefaced, naked, nakedly, openly; *փխբ.* (աղքատ, չունևոր) poor, indigent; ◊ **~ հատակ** bare floor; **~ փաստեր** bare/naked facts; **մորե ~** stark naked.

ՄԵՐԿԱՆԱԼ, բ. strip/bare/uncover (oneself); (հանվել) take one's clothes off; (ի հայտ գալ) come to light, be revealed.

ՄԵՐԿԱՊԱՐԱՆՈՑ, ա. open-necked; *փխբ.* (բացահայտ, հայտնի) evident, obvious, manifest, patent; ◊ **~ սուտ** downright/barefaced lie.

ՄԵՐԿԱՍԱՌՈՒՅՑ, գ. ice-covered/ice-crusted ground; ◊ **փողոցում ~ է** the streets are covered/slippery with ice.

ՄԵՐԿԱՑՆԵԼ, բ. bare, strip; (հանվեցնել) undress, disrobe; (ի հայտ բերել) lay bare, reveal; *փխբ.* (բացահայտել) uncover, expose, unmask; (մեղադրել, դատապարտել հասարակայնորեն) denounce.

ՄԵՐԿԱՑՈՒՄ, գ. disclosure; (բացահայտում) exposure, unmasking; ◊ **հրապարակային ~** denunciation.

ՄԵՐԿԱՑՈՒՑԻՉ, ա. disclosing, exposing, unmasking, denouncing; (մեղադրական) accusatory.

ՄԵՐԿՈՒՄԱՆ, ա. naked, nude.

ՄԵՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nudity, nakedness; *փխբ.* (խղճուկություն, աղքատիկություն) scarcity, poverty.

ՄԵՐՁ, ա., մ. near, nearby (to), close (by).

ՄԵՐՁԱԿ, ա. nearby, adjoining, neighbouring.

ՄԵՐՁԱԿԱՅՔ, գ. environs, environment, neighbourhood.

ՄԵՐՁԱԿԵՏ, գ. nearest point; *աստղ.* perigee.

ՄԵՐՁԱՎՈՐ, 1. ա. near, close, intimate; 2. գ. *հմբ.* one's people/relations, kinsmen, near ones; *փխբ.* (օգնական, համախոհ) retainer, person in attendance, retinue; ◊ **~ Արևելք** Near East; **~ բարեկամ հարազատ** near(est) relation/friend, kinsman, (most) intimate friend.

ՄԵՐՁԱՏԱՓ, ա. access; ◊ **~ ճանապարհ** access road; **~ երկաթգիծ** spur, siding, branch line.

ՄԵՐՁԱՐԵՎԱԴԱՐՁԱՅԻՆ, ա. subtropical; ◊ **~ գոտի** subtropics.

ՄԵՐՁԱՓՆՅԱ, ա. coastal, littoral; (գետի) riverside; ◊ **~ կղզիներ** off-shore islands.

ՄԵՐՁԲԱԼԹՅԱՆ, ա. Baltic.

ՄԵՐՁԲԵՎԵՌԱՅԻՆ, ա. near the Pole(s).

ՄԵՐՁԵՆԱԼ, *տե՛ս* ՄՈՏԵՆԱԼ; (կենակցել) cohabit.

ՄԵՐՁԵՑՈՒՄ, գ. approach, drawing.

ՄԵՐՁԻՄԱՀ, ա. dying, on the verge of death, near death.

ՄԵՐՁԵՐԿՐՅԱ, ա. circumterrestrial, near-earth; ◊ **~ տարածք** near/terrestrial space.

ՄԵՐՁԿԱՅԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. station.

ՄԵՐՁՔԱՂԱՔԱՅԻՆ, ա. suburban; ◊ **~ երթևեկություն** local traffic/service; **~ գնացք** local/suburban train; **~ հողեր** suburban lands.

ՄԵՐՈՆՔ, դ. *ours, our/one's own people*; ◊ **քոլորը ~ են** there are no strangers here.

ՄԵՐՍԵԼ, բ. massage, rub.

ՄԵՐՍՈՒՄ, գ. massage.

ՄԵՐՍՈՂ, գ. (տղամ.) masseur; (կին) masseuse.

ՄԵՐՎԵԼ, բ. (հաշտվել, համակերպվել) reconcile/resign oneself (to sth); make it up (with sb); (հարմարվել) adapt/accommodate oneself (to); (վիճակի հետ) put up with the situation, accept the situation; (վարժվել) accustom oneself (to), get used (to); (մակարդվել) curdle, ferment.

ՄԵՔԵՆԱ, գ. machine; (շարժիչ) engine; *փխբ.* (մեխանիզմ) mechanism; *հմբ.* machinery; *խսկց.* (ավտոմեքենա) motor) vehicle, car/lorry; ◊ **մանող ~** spinning machine/frame; **ռազմական ~** engine of war, war machine(ry); **պետական ~** machinery of state; **~յի մաս** machine components/parts, engine parts; **~յի յուղ** machine/engine oil; **~յով գնալ** ride/drive in a car, motor.

ՄԵՔԵՆԱԳԻՐ, ա. type-written.

ՄԵՔԵՆԱԳՐԱԿԱՆ, ա. typing.

ՄԵՔԵՆԱԳՐԵԼ, բ. type(write).

ՄԵՔԵՆԱԳՐԱՏՈՒՆ, գ. typing office.

ՄԵՔԵՆԱԳՐՈՒՀԻ, գ. (woman) typist.

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ, ա. macine; ◊ **~ թարգմանություն** machine/computer translation.

ՄԵՔԵՆԱ(ՅԱ)ԲԱՐ } մ. mechanically,
ՄԵՔԵՆԱՅՈՐԵՆ } automatically; (գրված, անգիտակցաբար) absent-mindedly.

ՄԵՔԵՆԱՅԱԿԱՆ, ա. machine, mechanical.

ՄԵՔԵՆԱՅԱՑՆԵԼ, բ. mechanize, automatize.

ՄԵՔԵՆԱՅԱՑՈՒՄ, գ. mechanization, automatization.

ՄԵՔԵՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. machination; (խարդավանք) intrigue, plotting

ՄԵՔԵՆԱՇԻՆԱԿԱՆ, ա. machine-building; ◊ **~ գործարան** machine-building plant, engineering works.

ՄԵՔԵՆԱՇԻՆԱՐԱՐ, գ. machine-builder, mechanical engineer.

ՄԵՔԵՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mechanical engineering, engineering industry; ◊ **ծանր ~** heavy engineering industry.

ՄԵՔԵՆԱՎԱՐ, գ. engineer, machinist; (գնացքի) locomotive/engine-driver; *ամ.* engineer; (կոմբայնի) combine operator.

ՄԵՔԵՆԱՏՐԱԿՏՈՐԱՅԻՆ, ա. *հնց., ոլոռն.* machine and tractor; ◊ **~ կայան** machine and tractor station.

ՄԵՔՍԻԿԱՑԻ, գ., ա. Mexican.

ՄՁԵԼ, բ. squeeze out, press; (հյութը) squeeze, press; (լվացքը) wring (out); *փխբ.* (հարստահարել) exploit, oppress.

ՄՁԿԻԹ, գ. mosque.

ՄՁՈՒՄ, գ. squeezing, pressing, wringing.

ՄԹԱԳԻՆ, ա. very dark, tenebrous, gloomy; ◊ **~ գիշեր** tenebrous night.

ՄԹԱԳՆԱԾ, ա. darkened; (մռայլ) gloomy, sombre.

ՄԹԱԳՆԵԼ, բ. grow/get/become dark, become darkened/cloudy; (աղոտանալ, մշուշոտվել) become obscure, grow dim; (մռայլվել) grow gloomy/sombre; ◊ **երկինքը ~ում է** the skies are darkening.

ՄԹԱԳՆՈՒՄ, գ. darkening; *փխբ.* obscurity.

ՄԹԵՐԱԲԱԺԻՆ, գ. ration.

ՄԹԵՐԱԿԱՅԱՆ, գ. warehouse, storage place.

ՄԹԵՐԱՅԻՆ, ա. food; ◊ **~ ապրանքներ** food products; **~ խանութ** grocery (store); *առ.* provision/food store; **~ քարտ կտրոն** ration-card, ration-book, food-card; **~ պահեստ** warehouse.

ՄԹԵՐԱՏՈՒ, գ. productive; ◊ **~ անասուն** productive livestock.

ՄԹԵՐԱՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ՄԹԵՐԱՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ** } գ. barter, product-exchange.

ՄԹԵՐԵԼ, բ. purvey, procure; (պահեստավորել, կուտակել) lay in store, store up, stock (up); ◊ *փխբ.* **հոգում չարություն ~** bear sb a grudge.

ՄԹԵՐՈՂ, գ. procurement officer, purveyor, official in charge of purveyances.

ՄԹԵՐՈՒՄ, գ. purveyance, procurement, governmental purchases; (պահեստավորում) laying-in; ◊ **անասնակերի ~** laying-in of fodder; **ձվի ~** egg purchase.

ՄԹԵՐՔ, գ. provisions, victuals; (սննդամթերք) food-stuffs, food-products; *հվբ., խսկց.* provisions; ◊ **~ մատակարարել** cater, provision, victual.

ՄԹԻՆ, ա. dark; (ոչ պարզ) obscure; (մռայլ) gloomy, sombre; (կասկածելի) suspicious, shady; *խսկց.* fishy; (անպճնիվ) wicked; ◊ **~ գործ** suspicious/fishy/shady business.

ՄԹՆԱՎՈՒՆ, ա. darkish, rather dark.

ՄԹՆԱՑՆԵԼ, *տես* ՄԹՆԵՑՆԵԼ:

ՄԹՆԵԼ, բ. grow/get/become dark, darken; (մռայլվել) grow gloomy/sombre; (գույների մասին) fade, wane; ◊ **երկինքը գլխին ~եց** he thought that was the end of him/his number was up.

ՄԹՆԵՑՆԵԼ, բ. darken; *փխբ.* (աղոտացնել, մթագնել) obscure; *ռզմ.* black out; ◊ **օրը ~** waste away one's day, kill (the) time.

ՄԹՆՇԱՂ, գ. twilight, dusk, gloaming; ◊ **~ին** in the twilight; **~ն է իջնում** dusk is falling.

ՄԹՆՈԼՈՐՏ, գ. atmosphere; ◊ **~ը թունավորել** poisen the atmosphere; **~ը չիկանում է** the atmosphere is becoming heated.

ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ, ա. atmospheric; ◊ **~ ճնշում** atmospheric pressure; **~ տեղումներ** (atmospheric) precipitation(s).

ՄԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dark, darkness; (անպարզություն) obscurity; (տգիտություն) ignorance, intellectual darkness; ◊ **անթափանց ~** pitch darkness; **գիշերային ~** the gloom/obscurity of night; **~թյան մեջ** in the dark.

ՄԺԵՂ, գ. midge, mosquito, gnat, any small fly; *փխբ.* (ոչնչություն) smallness, pettiness, meanness.

ՄԺԵՂԱՑԱՆՑ, գ. mosquito-net.

ՄԻ[1], 1. բ. one, a; 2. դ. (ինչ-որ) some, someone; ◊ **~ ամբողջ շարք** a variety of, a series of; **~ անգամ** once; **~ օր** one day; **~ առ ~** one by one; **~ բան** something, anything; **~ բուռ** a handful; **~ գլուխ բերան** constantly, continually, always; **~ խոսքով** in short, to cut it short, to make a long story short, in a word; **~ կերպ** (անփույթ) anyhow; (դժվարությամբ) with difficulty; (խառնիխուռն, անկարգ ձևով) pell-mell; **~ կողմ** aside; **~ կողմից ... մյուս կողմից** on the one hand.... on the other hand; **~ հատիկ** only, sole; **~ մարդ** someone, a some person; **~ մտքի** of the same opinion; **~ շարք** a number, a series; **~ շնչով** at one go, at a stretch; **~ պահ** for a moment/twinkling/second; **~ տեսակ** somehow; *խսկց.* a sort/kind of; **~ քիչ** a little, some.

ՄԻ[2], (ժխտ. մասնիկ) don't; ◊ **~ գնա** don't go (away).

ՄԻ[3], վ. (հապա) now! now then! come! ◊ **~ տեսնեմ** let me see/have a look.

ՄԻԱԲԱՆ, գ. unanimous, concordant, agreeing; *կրոն.* (վանական) monk, friar.

ՄԻԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unanimity; (փոխըմբռնում) accord, concord, harmony; *կրոն.* congregation, order; ◊ **Մխիթարյան ~** Mechitarist Congregation.

ՄԻԱԲԵՐԱՆ, ա. with one voice/accord/consent; (միաձայն) unanimously; (մեկ մարդու պես) as one man; (ընդհանուր համաձայնությամբ) by common consent/consensus.

ՄԻԱԲՋԻՋ, գ. unicellular.

ՄԻԱԳՈՒՅՆ, ա. monochrome, one-colour.

ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ, մ. simultaneously, at the same time; in so doing, in doing so; (միանգամից) all at once.

ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿՅԱ, ա. simultaneous, synchronous; ◊ **~ խաղի սեանս** multi-game synchronous display.

ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. simultaneity.

ՄԻԱԼԱՐ[1], ա., մ. (միապաղաղ) monotonous; (շարունակ, անդադար) continuously, incessantly.

ՄԻԱԼԱՐ[2], ա. (մի լար ունեցող) having one string, monochord, one-string.

ՄԻԱԼԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monotony.
ՄԻԱՆ, ա. only, sole; (նմանը չունեցող) unique; ◊ **~ բանը** the only thing; **~ հնարավոր** the only possible.
ՄԻԱԿԱՅՄ, ա. single-masted.
ՄԻԱԿԵՐՊ, ա. uniform; monotonous; *փխբ.* (միապաղաղ, ձանձրալի) monotonous, tedious.
ՄԻԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. uniformity, monotony.
ՄԻԱԿՆԱՆԻ, ա. one-eyed, blind in one eye.
ՄԻԱԿՈՂՄԱՆԻ, ա., մ. one-sided, unilateral; (թերի, ամբողջական) incomplete; ◊ **~ երթևեկություն** one-way traffic; **~ կապ** one-way communication; **~ պայմանագիր** unilateral contract/agreement.
ՄԻԱԿՈՂՄԱՆԻՈՐԵՆ, մ. one-sidedly, unilaterally.
ՄԻԱԿՈՂՄԱՆԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. one-sidedness.
ՄԻԱԿՑԵԼ, բ. join, raft; (զուգակցել) combine, conjoin; *փխբ.* unite, rally; (միահյուսել) interwine, intertwist; *տեխ.* splice, joint.
ՄԻԱԿՑՈՒՄ, գ. rallying, joining, unity, union; splicing; (բռնակցում) annexation; *փխբ.* (միածուլում) interlocking, fusing; (հիմնարկներին, կազմակերպություններին) merger, alliance.
ՄԻԱԿՈՒԺ, ա. monolithic, massive; *փխբ.* (հզոր) powerful, impressive.
ՄԻԱՀԱՄՈՒՄ, ա. unanimous; ◊ **~ կերպով** unanimously, (con)jointly, together.
ՄԻԱՀԱՆԳ, ա. *բնաստ.* (նույն հանգը ունեցող) in step; *փխբ.* (միալար) monotonous; ◊ **~ կրկնել** repeat monotonously; **~ խոսել** speak monotonously.
ՄԻԱՀԱՎԱՍԱՐ, ա., մ. even(ly), uniform(ly).
ՄԻԱՀԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. uniformity, parity, equal footing.
ՄԻԱՀԱՎԱՍ, ա. of the same belief/creed, coreligionist.
ՄԻԱՀԱՐԿ, ա. one-storey(ed).
ՄԻԱՀԵՇՏՆ, ա. autocratic; ◊ **~ տիրակալ** absolute ruler, tyrant, dictator.
ՄԻԱՀՅՈՒՍԵԼ, բ. interlace (with), interknit (with), intertwine; (զուգորդել) combine; (միացնել, միավորել) unite.
ՄԻԱՀՅՈՒՍՎԵԼ, բ. interlace, interweave, interknit; ◊ **սերտորեն ~** be closely intervowen; **իրադարձությունները ~ցին** things got mixed up.
ՄԻԱՁԱՅՆ, ա., մ. unanimous(ly); (ներդաշնակ) (in) unison; ◊ **~ ընդունված** carried/adopted unanimously.
ՄԻԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unanimity.
ՄԻԱՁԵՎ, ա. uniform; (միայն մեկ ձև ունեցող) having one form/shape; *փխբ.* (միապաղաղ, միօրինակ) monotonous.
ՄԻԱՁԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. uniformity, monotony.
ՄԻԱՁՈՒԼԵԼ, բ. fuse; *փխբ.* (միավորել) unite, amalgamate, merge; *փխբ.* (համախմբել) join, unite, rally.
ՄԻԱՁՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. solidity, unity.
ՄԻԱՁՈՒԼՈՒՄ, գ. amalgamation, merger, merging.
ՄԻԱՁՈՒՅԼ, ա. monolithic, united, together; (համախմբված, կուռ) united, serried, solid.
ՄԻԱՄԻՏ, ա. naive, naïve; (պարզամիտ) artless, unsophisticated, simple; (բարեհոգի) open-hearted, simple-hearted, simple-minded; (անմեղ) innocent; (կարճամիտ) short-witted, improvident; ◊ **~ մարդ** *խսկց.* simpleton; **~ կաց** don't worry.
ՄԻԱՄՅԱ, ա. one-year, a year's, twelve months, of a year, year-old; ◊ **~ հորթ** մտրուկ կամ yearling.
ՄԻԱՄՅԱ, ա. monthly.
ՄԻԱՄՅԱԿ, գ. month (of), a month's campaign; ◊ **անվտանգ երթևեկության ~** safe traffic month.
ՄԻԱՄՏԱԲԱՐ, **ՄԻԱՄՏՈՐԵՆ** } մ. naively, artlessly, open-open-heartedly, simple-heartedly.
ՄԻԱՄՏՎԵԼ, բ. calm/quiet/settle down.
ՄԻԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. naivety; naïveté *ֆր.*; (պարզամտություն) open-heartedness, simple-heartedness, simple-mindedness.
ՄԻԱՅՆ, 1. մ. only, merely; (միակ) solely; (ընդամենը) only; nothing but; 2. շ. (սակայն, բայց) however, but, but only; 3. վ. (թերևս) except, save (for) sth, perhaps; ◊ **եթե ~** if only; **~ երբ** not until; **թերևս ~** perhaps, except; **ոչ ~, այլև** not only, but (also); **~ այն դեպքում, երբ** only when, not until after; **~ այս պատճառով** for this reason alone, for no other reason; **~ թե** if only; **~ ինքը** he only, only he; **~ որոշ ժամանակ անց** not until (much) later; **~ պատահաբար** only by chance, not...except by chance; **դուք տեսնում եք ~** all you can see is ...
ՄԻԱՅՆԱԿ, ա., մ. solitary, lonely; single, alone; *բնաստ.* lone; ◊ **~ գործել** act alone; **~ զգալ** feel lonely; **~ մայր** single/unmarried mother.
ՄԻԱՆԱԼ, բ. join, unite, accede; (միավորել) unite (with), join; (հարել) join, side (with); (համաձայնել) join, associate oneself (with); *բիմ.* combine; (հոսանքի մասին) switch (on), connect; ◊ **կարծիքին ~** subscribe to sb's opinion.
ՄԻ ԱՆԳԱՄ, մ. once; ◊ **~ ընդմիշտ** once (and) for all.
ՄԻԱՆԳԱՄԱՅՆ, մ. quite; (լրիվ) wholly, fully; (ամբողջովին) entirely, totally; (բացարձակապես) absolutely, utterly; ◊ **~ ճիշտ է** quite so/right/true, perfectly right; **~ հավանական է** as likely as not, quite possible.
ՄԻԱՆԳԱՄԻՑ, մ. at once, out of hand; (անմիջապես) right away, straight away/off; (առաջին հայացքից) at first glance/sight.

ՄԻԱՆԳԱՄՅԱ, ա. (տոմս, կտրոն և՛) single (ticket); ◊ **~ ներարկող** disposable syringe.
ՄԻԱՆՁՆՅԱ, ա. individual, personal.
ՄԻԱՆՁՆՈՒՀԻ, գ. nun.
ՄԻԱՆՄԱՆ, ա. similar, alike, identical.
ՄԻԱՆՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. similarity, likeness.
ՄԻԱՆՇԱՆԱԿ, ա. unequivocal; (միատեսակ) identical (with), same (as).
ՄԻԱՆՎԱԳ, ա. one-off, granted/given/paid on one occasion only, only once; ◊ **~ նպաստ** **վճարում** lump sum payment, one-off benefit/grant/allowance.
ՄԻԱՉՔԱՆԻ, ա. one-eyed, single-eyed; *գիտ.* monocular; *խսկց.* blind in one eye.
ՄԻԱՊԱՂԱՊ, ա. monotonous; (միանման) even; (ձանձրալի) tedious.
ՄԻԱՊԱՂԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monotony.
ՄԻԱՊԵՏ, գ. monarch, sovereign.
ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆ, 1. ա. monarchic(al), monarchal; 2. գ. (ան) royalist, monarchist.
ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monarchism.
ՄԻԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monarchy; ◊ **բացարձակ ~** absolute monarchy; **սահմանադրական ~** constitutional monarchy.
ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ, մ. some time; (առայժմ) for the time being.
ՄԻԱՄԻ, մ. one by one; (հերթով) in turn.
ՄԻԱՍԵՌ, ա. *բսբ.* unisex; (միատարր) homogenous, uniform; ◊ **~ զանգված** homogenous substance.
ՄԻԱՍԵՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բսբ.* unisexuality.
ՄԻԱՍԻՆ, մ. together (with); (միատեղ) jointly, conjointly, in concord with; ◊ **~ վերցրած** taken together.
ՄԻԱՄՄԲԱԿ, ա. *կենդ.* solidungulate, solid-hoofed.
ՄԻԱՄԱՆԱՊԱՏ, մ. jointly, conjointly.
ՄԻԱՄԱՆԱԿԱՆ, ա. united; (անբաժանելի) indivisible; (ընդհանուր) common; ◊ **~ ճակատ** united front.
ՄԻԱՄԱՆԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. unification.
ՄԻԱՄՆ(ԱԿԱՆ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unity.
ՄԻԱՍՏՎԱԾ(ԱԿԱՆ), գ., ա. monotheist, monotheistic.
ՄԻԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monotheism.
ՄԻԱՎԱՆԿ, ա., մ. *քեր.* monosyllabic(ally).
ՄԻԱՎԻՈՐ, գ. unit; (գնահատման միշ) point, grade; *մարզ.* point; ◊ **դրամական ~** monetary unit; **չափի ~** unit of measure; **ամենաշատ ~ներ ունեցողը** **վաստակածը** the top-scorer.
ՄԻԱՎՈՐԵԼ, բ. unite, join together, coalesce; ◊ **~ված** united; **~ված ազգեր** united nations; **~ված ազգերի կազմակերպություն** **ՄԱԿ** United Nations Organization, UNO, UN.
ՄԻԱՎՈՐՅԱԼ, ա. unified, united, conjoint, coalescent; ◊ **~ նախադասություն** contracted sentence.
ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ, գ. unification, consolidation; (միություն) union; *ոչմ.* (զորախումբ) unit.
ՄԻԱՏԱՐՐ, ա. homogeneous, uniform.
ՄԻԱՏԱՐՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. homogeneity, uniformity.
ՄԻԱՏԵՍԱԿ, ա. identical (with); (նույնը) the same, of the same kind/type; (նման) similar; (միօրինակ, ձանձրալի) tedious; ◊ **~ օրեր** tedious days.
ՄԻԱՏԻՊ, ա. of the same kind/type.
ՄԻԱՐԺԵՔ, ա. monosemic, monovalent; (հանարժեք) of the same value/price.
ՄԻԱՑԱԼ, ա. united, joint; ◊ **~ ջանքեր** joint efforts.
ՄԻԱՑՆԵԼ, բ. join, unite; (կցել) join, annex; (կապի միջոցներով) connect; (հեռախոսով) put through, contact; (միավորել) join together, coalesce; ◊ **հոսանքը ~** switch on the light/electricity/power.
ՄԻԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քիմ.* combination.
ՄԻԱՑՈՒՄ, գ. joining, junction, combination.
ՄԻԳԱՄԱԾ, ա. nebulous.
ՄԻԳԱՊԱՏ, ա. foggy, misty.
ՄԻԳՈՒՑԵ, վ. perhaps; (հնարավոր է) maybe; (հավանական է) very likely, probably.
ՄԻԵՎՆՈՒՅՆ, ա. (one and) the same; ◊ **~ ժամանակ** at the same time; **~ մարդը** the same/very man; **~ է** it is all the same, makes no difference, it does not matter; **~ կարծիքին լինել** be of the same opinion, be agreed; **~ն է, թե** as good as, same as.
ՄԻԶԱԲԵՐ } ա. diuretic.
ՄԻԶՄՄՈՂ }
ՄԻԶԱԿԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* urine retention.
ՄԻԶԱՄԱՆ, գ. chamber-pot; *խսկց.* jerry.
ՄԻԶԱՐԱՆ, գ. urinal.
ՄԻԶԱՅԻՆ, ա. urinary.
ՄԻԶԱՆՅՈՒԹ, գ. *բժշկ.* urea.
ՄԻԶԱՊԱՐԿ, գ. *կմմխա.* (urinary) bladder.
ՄԻԶԱՐՏԱԹՈՐՈՒՄ, գ. urination.
ՄԻԶՓԱՄՓՈՒՇՏ, *տես* ՄԻԶԱՊԱՐԿ:
ՄԻԶԵԼ, բ. urinate; *խսկց.* (pass) water.
ՄԻԹԵ, վ. really? indeed? is it possible? could it be that...?
ՄԻՀՇԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. one-man management; (միապետություն) monarchy, monarchism; (բռնակալություն) dictatorship, tyranny.
ՄԻԼԻԱՐԴ, բ. milliard; *ամ.* billion.
ՄԻԼԻԱՐԴԱՎՈՐ, ա. milliards of; *ամ.* billions of; ◊ **~ արժողությամբ** worth a milliard; *ամ.* worth a billion.
ՄԻԼԻԱՐԴԱՏԵՐ, գ. milliardier; *ամ.* billionaire.
ՄԻԼԻՄԵՏՐ, գ. millimeter.
ՄԻԼԻՄԵՏՐԱՆՈՑ, ա. millimeter; ◊ **~ թուղթ** square(d) paper.

ՄԻԼԻՈՆ, գ. million.
ՄԻԼԻՈՆԱՆՈՑ, ա. million, million strong; ◊ **~ արժողությամբ** worth millions.
ՄԻԼԻՈՆԱՎՈՐ, ա. millions of.
ՄԻԼԻՈՆԱՏԵՐ, գ. millionaire.
ՄԻԼԻՏԱՐԻԶՄ, գ. militarism.
ՄԻԼԻՏԱՐԻՍՏԱԿԱՆ, ա. militaristic.
ՄԻԼԻՑԻԱ, գ. police (force).
ՄԻԼԻՑԻՈՆԵՐ, գ. policeman.
ՄԻԿՐՈՇՐՋԱՆ, գ. sub-district, sub-section.
ՄԻՀԱՏՈՐՅԱԿ, գ. one-volume edition.
ՄԻՀԱՐԿԱՆԻ, ա. one-storey(ed).
ՄԻՋԵՒ(ՆՈՒ)ԱՆԻ, ա. one-armed, one-handed.
ՄԻՄԻԱՅՆ, մ. only, merely; ◊ **թերևս ~** perhaps, except.
ՄԻՄՅԱՆՑ, դ. each other, one another; ◊ **~ բացառող** mutually exclusive; **~ դեմ** against each other; **~ հետ** with each other; **~ հետևից** in single/Indian file.
ՄԻՄՈՍ, գ. mime; (ծաղրածու) clown, buffoon; (խեղկատակ) tomfool, merry andrew, mountabank.
ՄԻՄՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. buffoonery; ◊ **~ անել** play the buffoon/clown, clown around.
ՄԻՆԻՄՈՒՄ, գ. minimum; ◊ **կենսամակարդակի անհրաժեշտ ~** living wage; **~ քանակը** minimum quantity; **~ի հասցնել** minimize.
ՄԻՆԻՍՏՐ, *տես* ՆԱԽԱՐԱՐ:
ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ:
ՄԻՆՈՐ, գ. *երաժշ.* minor key; (թախծալի՝ մեղմ տոն) mild/sad/mournful tone; *առմ.* (մելամաղձոտ) blues; ◊ **~ տրամադրություն** the blues, in the blues, have the blues; **ֆա ~ գամմա** scale of F minor, F minor scale.
ՄԻՆՉ, կ., մ. while, until, till; (առաջ) before; (ածանցյալ բառերում) pre-; ◊ **~ այդ** before that; **~ այս, ~ այն** meanwhile; **~ այս (ժամանակ)** by now.
ՄԻՆՉԴԵՌ, մ. while; (իսկ) whereas.
ՄԻՆՉԵՎ, կ., մ. to, down to, up to; (տարածության մասին) as far as; (ժամանակի մասին) till, until; (առ) up to; ◊ **անգամ՝ իսկ** even; **~ այն աստիճան** to such an extent; **~ այնտեղ, ուր** down to where; **~ այսօր** till now, up to/until today; **~ ե՞րբ** till what time? till when? (for) how long? **~ կոկորդը(ս)** up to the neck; more than enough, fed up with; **~ հիմա** (դեռևս) as yet; (մինչև այս պահը) up to now; **~ մի որոշ աստիճան** (up) to a certain degree; **~ ոսկորները թրջվել** get wet to the skin, get drenched to the bone; **~ վերջ** (up) to the end; **~ վերջ հասցնել** follow up; **~ վերջերս** until (very) recently; **~ վերջին աստիճանը** to the last degree; **~ վերջին շունչը** to one's last breath; **~ (որ)** till, until; ~ (թվերից առաջ) up to, as high as.
ՄԻՆՉԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. pre-capitalist.
ՄԻՆՉՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ, ա. pre-revolutionary.
ՄԻՆՉՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ } ա. pre-war.
ՄԻՆՉՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ }
ՄԻՆՈՒՐՈՒՅ, ա. only child/son/daughter.
ՄԻՆՈՒՍ, գ. minus; *փխբ.* (պակասություն) defect, drawback.
ՄԻՇՏ, մ. always; (ամբողջ ժամանակ) all the time, the whole time.
ՄԻՋԱԴԵՊ, գ. incident.
ՄԻՋԱԶԳԱԿԱՐԻ, գ. (international) convention.
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ, ա. international; ◊ **~ դրություն** international situation; **~ հարաբերություններ** international relations; **~ հեղինակային իրավունք** international copyright (law).
ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. internationalize.
ՄԻՋԱԹԱՂԱՆԹ, գ. membrane; *կենդ.* web; *գիտ.* tympanum (pl. -nums, -na).
ՄԻՋԱԿ, ա. mediocre, average, middling; (ոչ այս, ոչ այն) so-so; 2. գ. (գնահատական) satisfactory; ◊ **~ ունակություններ** average abilities.
ՄԻՋԱԿԵՏ, գ. colon; semi-colon.
ՄԻՋԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mediocrity.
ՄԻՋԱՀԱՍԱԿ, ա. (of) medium height; (տարիքի մասին) middle-aged.
ՄԻՋԱՄՈՒՏ, գ. middle/third finger;
ՄԻՋԱՄՏԵԼ, բ. interfere/intervene (in); (անգամկալի) meddle (with); ◊ **~ խոսակցությանը** cut in, interrupt; **~ ուրիշի գործերին** meddle with/in other people's business.
ՄԻՋԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. interference; *քղք.* intervention; (ոչ գանկալի) meddling.
ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ, ա. intermediate, intervening, interim; ◊ *քեր.* **~ բառ՝ նախադասություն** parenthetic word/clause, parenthesis (pl. -ses); **~ կերպով** (ի միջի այլոց) in passing (by), by the way.
ՄԻՋԱՆՑԻԿ, ա. through; ◊ **~ բակ** communicating court/courtyard; **~ քամի** draught.
ՄԻՋԱՆՑՔ, գ. corridor; (շարքերի միջև) passage, passageway, gangway, aisle; (լեռնանցք) gallery, pass.
ՄԻՋԱՎԱՅՐ, գ. surroundings; (շրջապատ) environment; *փխբ.* (ընկերակցություն) company; *ֆիզ.* medium (pl. -ia, -ums); ◊ **քրեական ~** criminal environment; **մեր ~ում** in our midst, amidst us.
ՄԻՋԱՍ, գ. insect.
ՄԻՋԱՏԱԲԱՆ, գ. entomologist.
ՄԻՋԱՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. entomology.
ՄԻՋԱՏԱԿԵՐ, գ. *կենդ.* insectivorous.
ՄԻՋԱՏԱՄՆԱՅԻՆ, ա. (ատամների միջև) between teeth; *լեզվ.* interdental.
ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ, գ. insecticide.
ՄԻՋԱՏԱՑԱՆՑ, գ. net, insect-net, butterfly-net.
ՄԻՋԱՐԿԵԼ, բ. interrupt (a conversation).

ՄԻՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* insertion; *խոսկ.* putting in a word.
ՄԻՋԲԱՐԲԱՌԱՅԻՆ, ա. interdialectal.
ՄԻՋԲՋԻՋԱՅԻՆ, ա. *կենս.* intercellular.
ՄԻՋԲԵՎԵՌԱՅԻՆ, ա. interpolar.
ՄԻՋԲՈՒՀԱՅԻՆ, ա. intercollegiate.
ՄԻՋԳԵՐԱՏԵՍՉԱԿԱՆ, ա. interdepartmental.
ՄԻՋԵՎ, կ. (երկուսի) between, in between; (շատերի) among, amongst; ◊ **հոնքերի ~** between the eyebrows; **թշնամիների ~** among enemies.
ՄԻՋԵՐԿՐԱԾՈՎՅԱՆ, ա. Mediterranian.
ՄԻՋՇՐՋԱՆԱՅԻՆ, ա. interregional, interzonal.
ՄԻՋԻՆ, ա., գ. middle, average, mean; *մաթ.* mean ◊ **~ ականջ** middle ear; **~ աշխատավարձ** average wage(s); **~ արտադրանք** average output; **~ դարեր** the Middle Ages; **~ թվաբանական** arithmetical mean; **~ թվով** (հաշվով) on average, on a par; **~ համեմատական** the mean proportional; **~ հայերեն** Middle Armenian; *մարզ.* **~ քաշ** middle weight; **~ից բարձր՝ ցածր** above/below (the) average; **ոսկե ~ը** the golden mean.
ՄԻՋԼԵՌՆԱՅԻՆ, ա. intermontane, intercolline.
ՄԻՋԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. intergovernmental, interstate.
ՄԻՋԿՈՂԱՅԻՆ, ա. *կմծխ.* intercostal.
ՄԻՋՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. inter-republican.
ՄԻՋՁԱՅՆԱՎՈՐԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* intervocal.
ՄԻՋՑԻՈՒՂԱՅԻՆ, ա. inter-disciplinary; ◊ **~ համագործակցություն** interdepartmental co-operation.
ՄԻՋՄԱՅՐՑԱՄԱՔԱՅԻՆ, ա. intercontinental; ◊ **~ բալիստիկ հրթիռ** intercontinental ballistic rocket.
ՄԻՋՄԱՆԻԿ, գ. *լեզվ.* infix.
ՄԻՋՄԱՆԻԿԱՎՈՐ, ա. *լեզվ.* infixal.
ՄԻՋԿԱՆԱՅԻՆ, ա. *կմծխ.* intramuscular; ◊ **~ սրսկում** intramuscular injection.
ՄԻՋՄԱՐԻՐԱԿԱՅԻՆ, ա. interplanetary; ◊ **~ տարածություն** interplanetary space; **~ հրթիռ** interplanetary rocket.
ՄԻՋՆԱԲԵՐԴ, գ. citadel; *փխր.* (ամրոց) stronghold; *փխր.* (հզորագույն կենտրոն) citadel.
ՄԻՋՆԱԳԻԾ, գ. *մաթ.* median.
ՄԻՋՆԱԴԱՐ, գ. *թատեր., երաժշ.* interval, entre acte.
ՄԻՋՆԱԴԱՐ, գ. the Middle Ages.
ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ, ա. medieval; *փխր.* (հնացած) old-fashioned, antiquated, outdated.
ՄԻՋՆԱԽԱՂ, գ. *շախ.* mittel spiel; *թատեր.* interlude, divertissement.
ՄԻՋՆԱԿԱՅՄ, գ. main mast.
ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ, ա. secondary; ◊ **~ դպրոց** secondary school; *ամ.* high school; **~ կրթություն** secondary education.
ՄԻՋՆԱԿԵՏ, գ. central point, centre.
ՄԻՋՆԱՄԱՏ, գ. middle-finger, thirdfinger.
ՄԻՋՆԱՊԱՏ, գ. partition.
ՄԻՋՆԱՊԱՐԻՍՊ, գ. rampart, bulwark.
ՄԻՋՆԵԿ, ա., գ. middle child, the second child (of three) in the family.
ՄԻՋՆՈՐԴ, գ. mediator, intermediary; (բարեխոս) intercessor; (կավատ) procurer, pander, pimp; (բանակցությունների) negotiator, go-between; ◊ **առևտրական ~** broker, agent, middleman, stockbroker; **~ դատարան** court of arbitration; **~ դատավոր** arbitrator, arbiter.
ՄԻՋՆՈՐԴԱԳԻՐ, գ. petition, solicitation, letter of commendation.
ՄԻՋՆՈՐԴԵԼ, բ. mediate, come in between, act as a go-between; (բարեխոսել մեկի համար) solicit (for), intercede for sb, petition.
ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mediation, brokerage; (խնդրանք) solicitation, petition; (բարեխոսություն) intercession; ◊ **առևտրական ~** factoring.
ՄԻՋՆՈՒՄ, գ. partition; *փխր.* (արգելք, անցպատ) obstacle, barrier.
ՄԻՋՇՐՋԱՆԱՅԻՆ, ա. inter-district.
ՄԻՋՈՑ, գ. means; (ժամանակամիջոց) interval, period/space/stretch of time; (եղանակ) way, mode, manner; (պաշարներ) resource; (ձեռնարկում) measure; (նյութական ապահովություն) means; *երաժշ.* interval; ◊ **արտադրական ~ներ** means of production; **ժամանակավոր ~ներ** temporary measures; **խափանման ~** preventive measure; **կապի ~ներ** means of communication; **նախազգուշական ~ներ** precautions, precautionary measures; **տեղական ~ներ** local resources; **փոխադրական ~ներ** means of conveyance; **օրինական ~** lawful measure; **~ներ ձեռք առնել** take actions/measures/steps, make arrangements; **~ներ հատկացնել** allot/allocate means/resources; **այս ~ով** in this way;**~ով** (ձևով) after the fashion/manner of; (ճանապարհով) by dint of, through the medium; (օգնությամբ) by means/with the help (of), via; **բոլոր ~ները փորձել** try/test every possible means; **~ները ներում են** one can afford it; **~ների մեջ խտրություն չդնել** not to scruple to use any means, not to be squeamish/fastidious about any means; **ոչ մի ~ի առաջ կանգ չառնել** (do sth) by fair means or foul, do sth by any means, stop at nothing; **այդ ~ին** (այդ ընթացքում) during, in the process/course (of).
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ, գ. measure, arrangement, event; ◊ **օրենսդրական ~** legislative measure.
ՄԻՋՊԱՐԼԱՄԵՆՏԱԿԱՆ, ա. inter-Parliamentary.
ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ, ա. intergovernmental; ◊ **~ համաձայնություն** intergovernmental agreement.
ՄԻՋՑԱՄԱՔԱՅԻՆ, ա. intercontinental.
ՄԻՋՑԵՂԱՅԻՆ, ա. intertribal, interethnic.

ՄԻՋՈՒԿ, գ. kernel; (բջջի կմ) nucleus (pl. -lei); (ընկույզի կմ) kernel (of a nut); (մրգի փափուկ մասը) pulp; (հացի փափուկ մասը) crumb; (միջնադիր՝ գրքի, դիպլոմի կմ) inset; ◊ **գրիչի ~** pivot.

ՄԻՋՈՒԿԱԶԵՐԾ, ա. nuclear-free.

ՄԻՋՈՒԿԱԶԵՐԾԵԼ, բ. denuclearize.

ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ, ա. nuclear, atomic; ◊ **~ զենք** nuclear/atomic weapons; **~ պատերազմ** nuclear war; **~ տերություններ** nuclear powers; **~ ֆիզիկա** nuclear physics.

ՄԻՋՔԱՂԱՔԱՅԻՆ, ա. interurban, intertown; ◊ **~ ավտոբուսային գիծ** interurban bus service; **~ հեռախոսակայան** trunk-line; **~ փոխադրում** interurban transport.

ՄԻՋՕՐԵ, գ. noon, midday; ◊ **~ին** at noon; **մինչև ~** before noon; **~ից հետո** afternoon.

ՄԻՋՕՐԵԱԿԱՆ, գ., ա. meridian(al).

ՄԻՍ, գ. meat; (փափուկը) flesh; (մրգի մասին) pulpy; ◊ **աղացած ծեծած ~** minced/ground meat; **գառան ~** lamb; **եփած՝ տապակած ~** boiled/roast meat; **թնդանոթի ~** cannon-fodder; **խոզի ~** pork; **հորթի ~** veal; **չոգեխաշած ~** stew; **ոչխարի ~** mutton; **տավարի ~** beef; **փափուկ ~** flesh; **~ ու արյուն** flesh and blood; **իրար ~ ուտել** squabble; **մեկի ~ը ծամել՝ ուտել** gossip, tell tales, backbite, talk scandal; *խակց.* be catty about sb; **~ի պահածո** tinned/canned meat; **~ով արգանակ** beef-tea, broth.

ՄԻՍԻԱ, գ. mission; (դիվանագիտական ներկայացուցչություն) legation; (առաքելություն) destination, predestination.

ՄԻՍԻՈՆԵՐ, գ. missionary.

ՄԻՍԻՈՆԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. missionary work, missions.

ՄԻՏԵՂԱՆԻ } ա. single-seater, one-man.
ՄԻՏԵՂԱՆՈՑ }

ՄԻՏԻՆԳ, գ. meeting; *ամ.* rally.

ՄԻՏԻՆԳԱՅԻՆ, ա. meeting, rally.

ՄԻՏՈՒՄ, գ. tendency, trend; (ձգտում) striving (for), tendency (towards, to); (հակում) inclination; ◊ **հիմնական ~** basic tendency.

ՄԻՏՈՒՄՆԱՎՈՐ, ա. tendentious, bias(s)ed; (դիտավորյալ) deliberate, premeditated, aforethought; ◊ **~ խեղաթյուրում** deliberate distortion.

ՄԻՏՈՒՄՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tendentiousness, trendiness; bias; (դիտավորություն) premeditation, deliberation.

ՄԻՏՔ, գ. thought; (գաղափար) conception; (պատկերացում) idea; (մտորում) reflection; (մտածողություն) thinking, thought; (խոհ) thought; (խելք) brains, mind, intellect; (իմաստ) meaning, sense, purport; (նպատակ) intention; (մտադրություն) intention, plan; ◊ **հետին ~** ulterior motive, secret purpose; mental reservation; **հիմնական ~** fundamental/basic idea; **փայլուն ~** brilliant/bright idea, bright thought; **~ անել** think (over), consider, reflect (upon), ponder (over), turn over in one's mind; **~ ծագեց՝ հղացավ** an idea flashed across his mind/crossed his mind/came to him/has occurred to him; a thought occurred to him/struck him, it crossed his mind, he had an idea; **~ հուշել** suggest an idea, give sb an idea; **~ ունենալ** (իմաստ ունենալ) make sense; (մտադիր լինել) intend, have a mind; **~ չունենալ** make no sense; **~ չունի** there is no point, it is no good; **~ը բերել՝ գալ** call to mind, recollect, recall, remember; **~ը գցել** remind, call to mind; **~ը զբաղեցնել** occupy one's mind; **~ը փոխել** change one's mind; **երկու ~ի լինել** be of two minds; **~ի հետ հաշտվել** tolerate the idea; **~ի բերը կտրվել** interrupt one's train of thought; **~ի թռիչք** flight of thought; **~երը հավաքել** collect one's thoughts; **~երի փոխանակություն** exchange of views/opinions; **~ին հանգել** arrive at the notion; **~ից հանել** put out of one's mind, dismiss, get rid (of); **~ից հրաժարվել** give up the idea; **~ովս էլ չի անցել** it did not even enter my mind, it never crossed my mind, it never occurred to me; **~ում** on one's mind; ; **~ում դնել** make up one's mind, be in a good mind; **~ում պահել** keep/bear in one's mind; **~ս է** I remember; **մեծ ~ի տեր մարդ** a man of great intellect, very clever man; (ոչօգուտ լինել) be of no use/avail; **~ում ~ին ~ը դնել** intend, have the intention, make up one's mind, determine, decide.

ՄԻՐԳ, գ. fruit; ◊ **~ հրամցնել** treat to fruit.

ՄԻՐՀԱՎ, գ. *կեն.* pheasant.

ՄԻՐՈՒՔ, *տես* ՄՈՐՈՒՔ:

ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ, ա. union, of the union; ◊ *ոխսհ.* **~ հանրապետություն** Union republic; *ոխսհ.* **ընդհանուր ~** All-Union.

ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. union; (դաշինք) alliance, federation; (կազմակերպություն) union, league, organization; ◊ **արհեստակցական ~** trade/labour union; **Խորհրդային ~** Soviet Union.

ՄԻՓԱԼԱՆԻ, ա. single-barrelled; ◊ **~ հրացան** single-barrelled gun.

ՄԻՕՐԻՆԱԿ, ա. monotonous, uniform.

ՄԻՕՐԻՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. monotony, uniformity.

ՄԻՕՐՅԱ, ա. one-day, twenty-four hours; (օրական) daily; ◊ **~ հանգստյան տուն** one-day resort/spa.

ՄԼԱԿ } գ. midge, swarm of midges.
ՄԼՈՒԿ }

ՄԼԱՎԵԼ, բ. mew, miaow, miaul, meow; waul.

ՄԼԱՎԱՅԻՆ } գ. mew(ing), miaow(ing),
ՄԼԱՎՈՑ } meow(ing), waul(ing).

ՄՆԱԼ, բ. smoke.

ՄԼԱՐ, գ. (մեգ, մառախուղ) haze, fog, mist; *փիլ.* (խավար, մութ) darkness, dark, obscurity.

ՄԽԻԹԱՐԱԿԱՆ, ա. comforting; (սփոփիչ) consoling.

ՄԽԻԹԱՐԱՆՔ, *տես* ՄԽԻԹԱՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ՄԽԻԹԱՐԵԼ, բ. comfort; (սփոփել) console, solace; ◊ **իրեն ~** console oneself.

ՄԽԻԹԱՐՎԵԼ, բ. take comfort, be comforted/consoled.

ՄԽԻԹԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. comfort; (սփոփանք) consolation, solace; ◊ **~ գտնել որևէ բանում** find comfort/consolation/solace in sth; **թույլ ~** poor consolation.

ՄՈՒՅՑ, գ. *տեխ.* piston; (պոմպի) sucker, plunger.

ՄՈՒՅՑԱՎՈՐ, **ՄՈՒՅՑԱՅԻՆ** } ա. *տեխ.* piston, sucker.

ՄՈՒՐԳՎԵԼ, բ. pierce, go/cut into; (թախվելիս) be telescoped; ◊ **գետին ~** (ինքնաթիռի մասին) crash to the ground.

ՄԿԱՆ, գ. muscle.

ՄԿԱՆԱԽՏ, **ՄԿԱՆԱՑԱՎ** } գ. *բժշկ.* myalgia.

ՄԿԱՆԱՅԻՆ, ա. muscular; ◊ **~ սրսկում** intramuscular injection.

ՄԿԱՆՈՏ, **ՄԿԱՆՈՒԽ** } գ. sinewy, brawny, muscular.

ՄԿԱՆՏԱՄ, գ. *բժշկ.* herpes; ring-worm.

ՄԿՆԴԵԼ, գ. *քիմ.* arsenic.

ՄԿՐԱՏ, գ. scissors, a pair of scissors; ◊ **մեծ ~** shears; **մետաղալարի ~** wire-cutter; **պարտեզի այգեգործի ~** pruning-shears, secateurs.

ՄԿՐՏԵԼ, բ. *կրոն.* baptize, christen.

ՄԿՐՏԻՉ, ա., գ. baptist.

ՄԿՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. baptism, christening; ◊ *եկեղ.* **~ության ավազան** font; **մարտական ~** baptism by fire.

ՄՂԵԼ, բ. push; *փխբ.* (դրդել) induce, prompt; (տրամադրել) incite, incline; (ստիպել) impel; ◊ **հետ ~** repulse, repel; **հարվածը հետ ~** parry a blow; **գրոհը հետ ~** repulse/repel/beat off an attack/assault.

ՄՂԵՂ, գ. *գյուղ.* chaff.

ՄՂԼԱԿ, գ. bolt, bar, deadlock; ◊ **պատուհանի ~** window-bolt; **վառարանի ~** damper.

ՄՂԿՏԱԼ, բ. whine, whimper; (դառնագին լալ) cry bitterly; (ցավել) ache; ◊ **սիրտը ~** be sick/broken at heart; **սիրտս ~ում է** my heart aches.

ՄՂԿՏԱՑՆԵԼ, բ. make whine/whimper/complain; (դառնագին լացացնել) make cry bitterly; (ցավ պատճառել) give pain, hurt.

ՄՂԿՏԻՑ, գ. whining, whimpering; (ցավ) pain; plaintive/mournful weeping/cry.

ՄՂՁԱՎԱՆՔ, գ. nightmare; *փխբ.* (սիրվոր անտանելի վիճակ) awful/unbearable situation.

ՄՂՁԱՎԱՆՔԱՅԻՆ, ա. nightmarish; *փխբ.* (սիրավոր, սարսափելի) horrible, awful.

ՄՂՈՆ, գ. mile; ◊ **անգլիական ~** statute mile, British mile; **ծովային ~** geographical/nautical/sea mile.

ՄՂՈՒՄ, գ. push(ing); ◊ **ներքին ~** motive, inducement, incentive, drive; **սեփական ~ով** of one's own accord/volition .

ՄՅՈՒՍ, ա. other, another; (հաջորդ) next, following; ◊ **~ անգամ օրը** next/another time/day; **~ կողմից** on the other hand/part; ; **~ հավասար պայմաններում** (all) other conditions being equal; **~ները** others; (մնացածները) the rest; **~ տարի** next year.

ՄՆԱԼ, բ. remain; (լինել) be; (կարճ ժամանակով) stay; ◊ **աչքը ճամփին դուռը ~** be tired of waiting (for), be worn out with waiting (for); **բերանը բաց ~** be open-mouthed, stand agape, be taken aback; **երկրորդ տարին ~** fail to get one's remove, stay down, be/get left back, repeat the year; **իր կարծիքին ~** remain of the same opinion; **կենդանի ~** survive, come through (alive); **հետ ~** fall/drop behind, lag behind; **ուժի մեջ ~** remain in force/valid, hold good/true; **ինչ ~ում է** as to; **միայն մի բան է ~ում** there is nothing for it, but; **մի քանի րոպե է ~ում** it is a few minutes short of; **ուրիշ ոչինչ չի ~ում** nothing remains, nothing else is left; **քիչ ճանապարհ է ~ում** it is only a little to go; **~աս բարով** good-bye, farewell, adieu, stay well.

ՄՆԱՅՈՒՆ, ա. lasting; (մշտական) constant; (անփոփոխ) invariable, permanent.

ՄՆԱՑԱԾ, 1. ա. the rest of, 2. գ. (մնացածը) the rest; (մյուսները) others; ◊ **~ ժամանակը** the rest of the time; **~ում** in other respects, for the rest; **~ ապրանք** old stock, inventory.

ՄՆԱՑՈՐԴ, գ. remainder, rest, residue; (մնացուկներ) remains, leavings; (բանկային հաշվում) balance; ◊ **~ ապրանք** old stock, inventory; **առանց ~ի** wholly, without remainder; **առանց ~ի նվիրվել** devote oneself wholly/unconditionally.

ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ, ա. residual, balance.

ՄՆԱՑՈՒԿ, գ. remains, remnant; (թափոն) leavings, waste; (կերակրի) leftovers; (մրուր) grounds; (վերապրուկ) survivors; *կեն.* vestige.

ՄՆԱՑՈՒԿԱՅԻՆ, ա. remnant, residual.

ՄՆՋԱԽԱՂ, գ. pantomime, dumb/mime show; *ամ.* interpretive dance.

ՄՇԱԿ, գ. toiler, farm labourer; (վարձու աշխատող) hired man, handyman, labourer; *փխբ.* (արվեստի կամ գիտության գործիչ) artist or scientist.

ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՍ, գ. cultured plants.

ՄՇԱԿԵԼ, բ. work out, develop, draft, process; (ձևի բերել) trim (up, with); (աճեցնել) grow; (նախապատրաստել) make, manufacture, prepare; (բարելավել, կատարելագործել) improve, perfect; (հողը) cultivate, till; (կաշին) dress, curry; (հանք) work, exploit; (թեմա, հարց ևն) work out, explore; ◊ **պլան**

~ work out/develop plans; **օրենք** ~ draft a law; **մանրամասն** ~ elaborate.

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ, ա. cultural; ◊ **~ աճ** cultural advance(ment); **~ արժեքներ** cultural values; **~ կենտրոն** cultural centre.

ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (մշակելը) cultivation; (մշակի զբաղմունքը) labourer, farm labourer/hand; ◊ **~ անել** work as a (farm) labourer/farm hand; *փխբ.* do hack work, serve as a mere hireling.

ՄՇԱԿՈՒՄ, գ. cultivation; development, drafting; working (out); (կաշվի) dressing, currying; (կատարելագործում) elaboration, perfection; ◊ **~ման եղանակ** method of approach/planning.

ՄՇԱԿՈՒՅԹ, գ. culture.

ՄՇԿՆԻ, գ. *բուս.* nutmeg (tree).

ՄՇԿԸՆԿՈՒՅԶ, գ. nutmeg.

ՄՇՏԱԲՆԱԿ, գ. settled/permanent resident; ա. *փխբ.* (մնայուն) lasting.

ՄՇՏԱԿԱՆԱՊ, ա. evergreen; ◊ **~ բույսեր** evergreens, conifers; *փխբ.* (միշտ երիտասարդ) ever young.

ՄՇՏԱԿԱՆ, ա. constant; (սովորական) usual, customary; (անփոփոխ) invariable, permanent; (հաստատուն, մնայուն) constant, permanent; ◊ **~ հաճախորդ** regular customer/visitor; **~ բնակիչ** permanent resident.

ՄՇՏԱՊԵՍ, մ. constantly, always, continuously; (շարունակաբար) continually; (անդադար) incessantly.

ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ, ա. eternal, everlasting.

ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. eternity.

ՄՇՏՆՋԱՊԵՍ, մ. eternally, always; (հավիտյան) for ever.

ՄՇՈՒՇ, գ. haze, mist; *բնաստ.* shadows; *փխբ.* (ապրած ոչ պայծառ պատկեր) bleak image, opacity.

ՄՇՈՒՇԱՊԱՏ, ա. hazy, misty.

ՄՅԱԻԼԻԶԱՑՆԵԼ, բ. mobilize.

ՄՈԳ, գ. *կրոն.* Magian, magus; (կրակապաշտ) fireworshipper, zoroastrian; (հրաշագործ) magician, sorcerer; (կախարդ) wizard; *փխբ.* (արտակարգ ձիրքով օժտված անձնավորություն) gifted/perspicacious person.

ՄՈԳԱԿԱՆ, ա. magic, magical; (կախարդական) bewitching; (դյութիչ) enchanting; ◊ **~ լապտեր** magic lantern; **~ գավազան** (magic) wand.

ՄՈԳՈՆԵԼ, բ. make up, fabricate, concoct.

ՄՈԴ, գ. fashion, style.

ՄՈԴԱՅԻԿ, ա. fashionable, stylish, faddy.

ՄՈԴԵԼ, գ. model.

ՄՈԴԵԼԱՅԻՆ, ա. model.

ՄՈԼԱԳԱՐ, գ., ա. wild fanatic.

ՄՈԼԱԽՈՏ, գ. weed(s), tall weeds.

ՄՈԼԴԱՎԱԿԱՆ, ա. Moldovan.

ՄՈԼԴԱՎԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Moldovan; the Moldovan language.

ՄՈԼԴԱՎԱՑԻ, գ. Moldovan.

ՄՈԼԵԳԻՆ, ա. furious; (կատաղի) fierce; (ուժգին) violent; ◊ **~ զայրույթ** violent/towering rage.

ՄՈԼԵԿՆԵԼ, բ. rage, become enraged, fly into a rage; (կատաղել) rave, bluster, storm.

ՄՈԼԵԿՈՒԼ, գ. molecule.

ՄՈԼԵԿՈՒԼԱՅԻՆ, ա. molecular; ◊ **~ կշիռ** molecular weight.

ՄՈԼԵՌԱՆԴ, 1. ա. fanatic(al); 2. գ. (անձ) fanatic.

ՄՈԼԵՌԱՆԴԱԲԵՆ, մ. fanatically.

ՄՈԼԵՌԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fanaticism.

ՄՈԼԻ, ա. ardent; (բուռն, սաստիկ) inveterate; (կրքոտ) passionate, impassioned; ◊ **~ հարբեցող** chronic alcoholic, alcohol abuser; **~ երկրպագու** ardent admirer.

ՄՈԼԼԱ, գ. mullah, mollah.

ՄՈԼՈՐԱԿ, գ. planet; ◊ **մեծ ~** major planet; **փոքր ~** minor planet.

ՄՈԼՈՐԱԿԱՅԻՆ, ա. planetary; ◊ **~ համակարգություն** planetary system.

ՄՈԼՈՐ(ԵՑՆ)ԵԼ, բ. lead into error, delude, mislead; (դյուրիմացության մեջ գցել) misguide, lead astray; *ռգմ.* mislead.

ՄՈԼՈՐՅԱԼ, ա. stray, gone astray; (մոլորված) lost, errant; (սխալ ճանապարհով գնացած) misguided.

ՄՈԼՈՐՎԵԼ, բ. go astray, be under a delusion; (սխալվել) err, be in error, be mistaken; (իրեն կորցնել) lose one's self; (շփոթվել, շվարել) get confused.

ՄՈԼՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. straying, delusion; (շեղում) aberration; (սխալմունք) error; ◊ **~ բյան մեջ գցել** lead into error, delude.

ՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. addiction; (կիրք) passion (for); (թուլություն) weakness for; (անզուսպ ձգտում) predilection (for), mania.

ՄՈԼՈՒՏՔ, գ. frenzy, wild passion, mania; (մոլեգնություն) rage, fury, fierceness.

ՄՈՆԽԻ, գ. ashes; *փխբ.* (աճյուն) ashes, remains; ◊ **~ դարձնել** burn/reduce to ashes; **~ներից հառնել** rise (like a phoenix) from the ashes; **~ը քամուն տալ** spray the ashes in the air; **~ի վրա նստել** be ruined, lose everything.

ՄՈՆՓԱԳՈՒՅՆ, ա. grey, ash-grey, ashen.

ՄՈՆՓԱՄԱՎԱՆ, 1. ա. dipped in ashes; 2. գ. *փխբ.* donkey, ass.

ՄՈՆՓԱՄԱՆ, գ. ash-tray.

ՄՈՆՓԱՆԱԼ, բ. turn to ashes, be reduced to ashes; (մոխիր դառնալ) become ash.

ՄՈՆՓՈՏԻՏ(ԻԿ), գ. *հեքթ.* Cinderella.

ՄՈՇԱԿ, գ. gnat, mosquito.

ՄՈՂԵՍ, գ. lizard.

ՄՈՄ, գ. candle, wax-candle; (լույսի միավոր) candle power; ◊ **բարակ ~** taper; **~ը վառել հանգցնել** light/put out a candle; **~ի պես հալվել** waste/pine away; **~ի լույս** candlelight; **հիսուն ~անոց լամպ** bulb of 50 candle-power.

ՄԱՄԱԹԵՐԹ } գ. wax-paper.
ՄԱՄԱԹՈՒՂԹ }

ՄԱՄԱԿԱԼ, գ. candlestick, candle-holder, candelabrum (pl.-ra), girandole.

ՄԱՄԵ, ա. wax, waxen; ◊ **~ դեմք** waxen complexion; **~ տիկնիկ** wax-doll.

ՄԱՄԼԱՓ, գ. oil-cloth, oilskin.

ՄԱՄԼԱՓԵ, ա. oil-cloth, oilskin.

ՄԱՆԳՈԼԱԿԱՆ, ա. Mongolian.

ՄԱՆԳՈԼԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Mongolian, the Mongolian language.

ՄԱՆՈՊՈԼԻԱ, գ. monopoly.

ՄԱՆՈՊՈԼԻԶՄ, գ. monopolism.

ՄԱՆՈՊՈԼԻՍՏ, գ. monopolist

ՄԱՆՈՊՈԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. monopolistic.

ՄԱՆՏԱԺ, գ. assembly, assembling; (տեղակայում) mounting, installation, installing; (հավաքում) erection, construction.

ՄԱՆՏԱԺԱԳՈՐԾ, գ. fitter.

ՄԱՆՏԱԺԱՅԻՆ, ա. assembly.

ՄԱՆՏԱԺԵԼ, բ. assemble, fit; (տեղակայել) mount.

ՄԱԾ, գ. blackberry; ◊ **~ի թուփ** bramble, blackberry bush.

ՄԱՌԱՆԱԼ, բ. forget; (թողնել) forget, leave (behind); (անուշադրության մատնել) leave unattended.

ՄԱՌԱՑԿՈՏ, ա. forgetful; (գրված) absent-minded.

ՄԱՌԱՑԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. forgetfulness, obliviousness; (գրվածություն) absent-mindedness.

ՄԱՌԱՑՎԵԼ, բ. be forgotten/neglected, be left (behind).

ՄԱՌԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oblivion; ◊ **~ության փորկն անցնել** fall/sihk into oblivion; **~ության մատնել** bury in oblivion; **~ փնտրել** seek *oblivion/seclusion/to* forget.

ՄԱՏ, 1. ա. (մոտիկ) near; (մոտակա) nearest, upcoming; (հաջորդ) next; (անմիջական) immediate; (մտերիմ) intimate; 2. մ. (ոչ հեռու) near, close; (կողքին) by, near, around, about, next to; (մոտավորապես) about, thereabouts, approximately; 3. կ. (համեմատությամբ) in comparison with; ◊ **~ ազգական** nearest relation, next-of-kin; **~ բարեկամ** nearest/most intimate/bosom friend/relation; *խոսկ.* buddy, pal; **~ ապագայում** in the near future, in the short run; **~ հարաբերություններ** intimate/close relations; **~ հարևան** next-door neighbour; **~ ապրել** live near/close by/hard by; **~ բերել** bring/take (to), bring close (together); **~ գալ՝ գնալ** come (up) (to), approach, go (up) (to), (փոխադրամիջոցով) drive (up) (to); **~ թողնել** allow to approach/to come near/to be accessible; **մեկի հետ ~ լինել** be intimate with sb, be on good/intimate terms with sb; **երեք մետր կամ ~ այդքան** three metres or thereabouts, about/around/approximately three metres; **~ երեք ժամ** about three hours; **սա նրա ~ ի՞նչ է** you can't compare them, they are incomparable, this does not even come close to that one; **սրտին ~ ընդունել** take sth to heart; **շատ ~** very close, (a)round the corner, (near/close) at hand; **~ տարածությամբ** at a short distance, a short way off.

ՄՈՏԱԳՈՒՅՆ, ա. nearest, next, upcoming; (անմիջական) immediate; (վերահաս) upcoming, approaching, imminent; ◊ **~ ամռանը** this/next summer.

ՄՈՏԱԿ, ա. nearest; ◊ **~ տարիներին** in coming years, in years to come; **~ խնդիր՝ նպատակ** immediate task/aim.

ՄՈՏԱԿԱՅՔ, գ. environs; (մերձակայք) neighbourhood, vicinity; ◊ **~ում** in the vicinity.

ՄՈՏԱՎՈՐ, ա. approximate, rough; ◊ **~ հաշվումներ** rough/approximate calculations/estimates; **~ ճշտություն** approximate accuracy/precision; **~ ճշտությամբ** with approximate accuracy/precision.

ՄՈՏԱՎՈՐԱՊԵՍ, մ. approximately, roughly, in a rough way.

ՄՈՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. proximity.

ՄՈՏԵՆԱԼ, բ. approach, draw/come nearer (to), near; (փոխադրամիջոցով) drive (to); (քայլելով) come/go up (to), come/go towards, approach; (մտերմանալ) become good/close friends (with); ◊ **խնդրի լուծմանը ~** attack the problem; **հարցին ~** approach a question; **ձմեռը ~ում է** winter approaches.

ՄՈՏԵՑՆԵԼ, բ. draw/bring nearer, bring/take/drive (to); (շարժելով) move/pull/draw to, drag to; (մտերմացնել) draw/bring together.

ՄՈՏԵՑՈՒՄ, գ. approach(ing), drawing near; (տեսակետ) point of view; (վերաբերմունք) attitude; ◊ **ճիշտ ~** the right method of approach, the right/correct approach; **անհատական ~** individual approach; **մարդկային ~** human(istic) attitude/treatment.

ՄՈՏԻԿ, *տես* ՄՈՏ:

ՄՈՏԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (տարածական) closeness, nearness, proximity; (ազգակցական) propinquity; (մտերմություն) intimacy.

ՄՈՏՈԱՐՇԱՎ, գ. motor race.

ՄՈՏՈԱՐՇԱՎՈՐԴ, գ. motor racer.

ՄՈՏՈՆԱՎԱԿ, գ. motor boat.

ՄՈՏՈՎԱՅՔ, գ. cross-country motorcycle race.

ՄՈՏՈՐԱՑՎԱԾ, ա. motorized.

ՄՈՏՈՑԻԿԼԵՏ, գ. motorcycle, motorbike.

ՄՈՏՈՑԻԿԼԵՏԱՎԱՐ, գ. motor-cyclist.

ՄՈՐԱՔՈՒՅՐ, գ. aunt; *փոքրշ.* aunty; (դիմում) woman, dame, lady; ◊ **~ քրոջ որդի՝ դուստր** cousin.

ՄՈՐԵԽ, գ. locust.

ՄՈՐԵՂԲԱՅՐ, գ. uncle.

ՄՈՐԵՆԻ, գ. (թուփը) raspberry-cane.

ՄԻՐԹ[1], գ. (մարդու) skin.
ՄԻՐԹ[2], գ. (սպանդ) slaughter.
ՄԻՐԹԱԶԵՐԾ, ա. skinned, flayed; ◊ **~ անել** skin, strip the skin off, flay.
ՄԻՐԹԱՊԱՇՏ, գ. self-seeker.
ՄԻՐԹԱՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-seeking, self-interest.
ՄԻՐԹԱՍՈՒ, ա. fur-bearing; ◊ **~ կենդանիներ** fur-bearing/furry animals.
ՄԻՐԹԵ, ՄԻՐԹՅԱ } ա. fur; ◊ **~ վերարկու** fur-coat.
ՄԻՐԹԵԼ, բ. slaughter; (սպանել) kill; (դաշույնով, դանակով) knife, stab; (սպանդանոցում) slaughter, stab.
ՄԻՐԹԵՂԵՆ, գ. furs, fur-skins, peltry.
ՄԻՐԹԻ, գ. fur; (կաշի) hide; (բլդոտ) fell.
ՄԻՐԻ, գ. *բոտ.* (պտուղը) raspberry.
ՄԻՐՄ, գ. *կենդ.* tarantula, phalanx.
ՄԻՐՄՈՔ, գ. grief, sorrow; (կսկիծ) bitterness, grief; (մրմուռ) sharp/acute pain.
ՄԻՐՄՈՔԻՉ, ա. sad, causing grief/sorrow.
ՄԻՐՈՒՔ, գ. beard; ◊ **~ թողնել** grow a beard; **~ը համրել** know one's weak points; **~ը մեկի ձեռքը տալ** be under sb's influence/thumb; **~ի տակովն անցնել** try to find out/know one's mood/frame of mind.
ՄԻՐՈՒՔԱՎՈՐ, ա. bearded; ◊ **~ մարդ** bearded man.
ՄԻԱՅԼ, ա. gloomy, sullen, sombre, glum; (մութ) dark; (խոժոռ) dismal, dreary; ◊ **~ տրամադրություն** sullen/sombre mood; **~ եղանակ** gloomy/lowering/louring weather.
ՄԻԱՅԼՎԵԼ, բ. (մարդու մասին) frown, grow gloomy; (երկնքի մասին) gloom, lower/lour, darken, become dark/clouded.
ՄԻԱՅԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gloom, gloominess, sombreness, darkness.
ՄԻԹՄԻԹԱԼ, բ. mutter, mumble, grumble (at); ◊ **քի տակ ~** mutter, growl.
ՄԻԹՄԻԹԱՆ, ա. grumbling, peevish, querulous; (փնթփնթաց) grumpy.
ՄԻԹՄԻԹՈՑ, գ. mutter(ing), mumble, mumbling, grumbling; (քի տակ) mutter, growl.
ՄԻՄԻԱԼ, բ. purr; (քրթմնջալ) grumble; (քի տակ երգել) hum.
ՄԻՄԻՈՑ, գ. purring; (քրթմնջոց) grumbling.
ՄԻՆՉԱԼ, բ. growl, snarl, roar, bellow.
ՄԻՆՉՈՑՈՒՆ, ՄԻՆՉՈՑ } գ. growl, snarl, roar, bellow.
ՄԻՈՒԹ, գ. muzzle, snout; *խսկց.* (դեմքի մասին՝ անարգական կամ մտերմական) mug, (ugly) face; (cute) face.
ՄԻՍԳՈՒՐԾ, գ. butcher.
ՄԻԱԼԻ, ա. fleshy, meaty; (մսեղ, գիրուկ) beefy; (մրգի մասին) fleshy, pulpy.
ՄԻԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fleshiness, meatiness, pulpiness.
ՄԻԱՀՈՏ, գ. smell of meat.
ՄԻԱԿԵՐ, 1. գ. carnivore; 2. ա. carnivorous.
ՄԻԱՂԱՑ, գ. meat-chopper, mincing-machine, meat-grinder.
ՄԻԱՄԹԵՐՔ, գ. meat products.
ՄԻԱՋՈՒՐ, գ. broth, beef-tea; (հավի) chicken-broth.
ՄԻԱՎԱՃԱՌ, գ. (մսագործ) butcher, meat-dealer.
ՄԻԱՏՈՒ, ա. meat-bearing, meat-giving.
ՄԻԱՅՈՒ, ա. (intended) for slaughter; ◊ **~ անասուն** cattle to be slaughtered, cattle for slaughter; *փխբ.* (գեր) fat, stout.
ՄԻԵՂԵՆ, 1. ա. (մսից պատրաստված) meat, of meat; 2. գ. *հվք.* meat products; ◊ **~ կերակուր՝ ուտելիք** animal food.
ՄԻՈՑ, *տես* ՍՍԱԼԻ:
ՄԻՈՒՐ, գ. stall, crib, manger; *կրճ.* (մանկամսուր) (day) nursery, day-care facility/centre; *ֆր.* crèche.
ՄԻՈՒՐԱՅԻՆ, ա. nursery; ◊ **~ հասակ** nursery age.
ՄՏԱԲԵՐԵԼ, բ. recollect, recall; (հիշել) remember.
ՄՏԱԳԱՐ, 1. ա. extravagant, wild; (հոգեպես վնասված՝ խախտված) touched, having a screw loose, missing (a) marble(s); 2. գ. (խելագար, հոգեկան հիվանդ) maniac.
ՄՏԱԳԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wild/extravagant behaviour, mania.
ՄՏԱԾԻՐ, միայն ◊ **~ լինել** կապակցության մեջ՝ intend, be about.
ՄՏԱԾԻՎԵԼ, բ. intend; be about; (ծրագրել) plan, scheme.
ՄՏԱԾՐՈՒԹՅՈՒՆ, *intention*; (կանխամտածված) project, plan.
ՄՏԱՋԱՂ, ա. thoughtful, pensive.
ՄՏԱԽՈՀ, ա., մ. thoughtful(ly), pensive(ly).
ՄՏԱԾԵԼ, բ. think (of, about); (մտորել, խորհել) contemplate, consider, reflect (upon), think/ponder (over), turn over in one's mind; (կարծել) think, believe; (ծրագրել, հնարել) think of, intend, plan, hope, think up; (խորհրդածել) fall to thinking, be/become thoughtful; (կշռադատել) cogitate, ponder, meditate; (անհանգստանալ, մտահոգվել) worry, be anxious; (միտք ծագել) have an idea; ◊ **լավ ~ուց հետո** on reflection.
ՄՏԱԾԵԼԱԿԵՐՊ, գ. way of thinking, views.
ՄՏԱԾԿՈՏ, ա. thoughtful, pensive.
ՄՏԱԾՄՈՒՆՔ, գ. thought; (մտորում, դատողություն) reflection, meditation; (հոգու մտատանջություն) mental suffering; ◊ **~ի մեջ ընկնել** be/become thoughtful, be lost in thoughts/reverie.
ՄՏԱԾՈՂ, գ. thinker; (մտավորական) intellectual; (փիլիսոփա) philosopher; ◊ **մեծ ~ները** great intellectuals/thinkers.
ՄՏԱԾՈՂԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thinking, thought, meditation.

ՄՏԱՀԱՆԳՈՒՄ, գ. conclusion, deduction.
ՄՏԱՀՂԱՆԱԼ, գ. have/develop an idea, come to /strike one's head, flash through one's mind.
ՄՏԱՀՂԱՑՈՒՄ, գ. plot, scheme; (մտադրություն) project, plan, intention; (գեղարվ. ստեղծագործության) scheme, conception; ◊ **հեղինակային** ~ artist's intention; **հանցավոր** ~ criminal intent/design.
ՄՏԱՀՈԳ, ա. preoccupied, full of care; (անհանգիստ) anxious, worried, concerned.
ՄՏԱՀՈԳԵԼ, բ. give/cause anxiety.
ՄՏԱՀՈԳՎԵԼ, բ. attend/see (to), take care (of); (անհանգստանալ) worry/be concerned (about).
ՄՏԱՀՈԳ(ՎԱԾ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. preoccupation; (*անհանգստություն*) *anxiety, anxiousness*, worry, worriedness; (հոգս) concern.
ՄՏԱՀՈՐԻԶՈՆ, գ. horizon, mental outlook; ◊ **քաղաքական** ~ political views; **լայն ~ի տեր մարդ** broad-minded/narrow-minded person.
ՄՏԱՄՈԼՈՐ, ա. thoughtful, pensive, lost in thought(s), spaced out; (շփոթված, շվարած) confused, embarrassed, perplexed; (գրված) absent-minded, distracted; ◊ ~ **հայացք** vacant/wandering look/glance.
ՄՏԱՄՓՈՓ, ա. concentrated, with concentration.
ՄՏԱՄՓՈՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. concentration.
ՄՏԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. frame of mind, mentality.
ՄՏԱՊԱՀԵԼ, բ. memorize, keep in mind; (հիշել) remember; ◊ **~ող սարք՝ հարմարանք** memory.
ՄՏԱՊԱՏԿԵՐ, գ. idea, notion.
ՄՏԱՍՈՒՅԶ, ա. lost in thought, thoughtful, pensive; (երազկոտ) given to reveries.
ՄՏԱՎԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fear, misgiving; ◊ ~ **առաջացնել** excite apprehension; **~ը փարատել** allay fears/apprehension.
ՄՏԱՎՈՐ, ա. mental, intellectual; ◊ ~ **անկարողություն** mental incapacity; ~ **աշխատանք** intellectual/mental/brain work; ~ **պաշար** erudition, knowledgeability, store of knowledge; ~ **ունակություններ** mental/intellectual faculties/abilities; ~ **հետամնաց** mentally retarded/deficient, backward; ~ **հետամնաց երեխա** mentally retarded/handicapped child.
ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. intellectual.
ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intelligentsia, intellectuals.
ՄՏԱՏԱՆՋ, ա. poignant, agonizing.
ՄՏԱՏԱՆՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mental suffering.
ՄՏԱՑԱԾԻՆ, ա. invented; (երևակայական) imaginary, fanciful; (կեղծ, չինծու) fictitious, fake.
ՄՏԱՑԻ, 1. ա. capable, quick-witted, clever, smart, sharp; 2. մ. mentally.
ՄՏԱՑԻՐ, ա. distracted, absent-minded, *խսկց.* spaced-out; ◊ ~ **հայացք** absent-minded look.
ՄՏԱՑՆՈՒՐ, ա. mad, beside oneself.
ՄՏԱՑՐԻՎ, *տես* ՄՏԱՑԻՐ:
ՄՏԵՐԻՄ, ա. close, intimate; ◊ ~ **բարեկամ** intimate/close/bosom friend; *խսկց.* buddy, pal; **մեկի հետ ~ լինել** be on familiar/good terms with sb, be intimate with sb.
ՄՏԵՐՄԱԲԱՐ, մ. in a friendly manner, intimately; (անկեղծ) sincerely; (գաղտնաբար) confidentially, clandestinely.
ՄՏԵՐՄԱԿԱՆ, ա. intimate; (անկեղծ) sincere; (գաղտնի) confidential, clandestine; ◊ ~ **զրույց** heart-to-heart talk.
ՄՏԵՐՄԱՆԱԼ, բ. become intimate (with); (*ընկերանալ*) *make friends* (with); (բարեկամանալ) become good/close friends (with).
ՄՏԵՐՄԱՑՆԵԼ, բ. bring near/together, draw together.
ՄՏԵՐՄԻԿ, *տես* ՄՏԵՐՄԱԿԱՆ:
ՄՏԵՐՄԻՐԵՆ, *տես* ՄՏԵՐՄԱԲԱՐ:
ՄՏԵՐՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intimacy; (անկեղծություն) sincerity; (հավատարմություն) devotion, loyalty, dedication.
ՄՏՄՏԱԼ, բ. *բրբ.* fall to thinking, reflect, be/become thoughtful.
ՄՏՆԵԼ, բ. enter, go/come in/into; (փոխադրամիջոցով) drive (into, up); (անցնելիս) call (on), drop in (at); (ներխուժել) invade, intrude (into), break (in, into), barge (into); (մխրճվել) get in/into; (տեղավորվել) go in, settle; (ընդունվել) join, enter, enroll; (կտորի մասին) shrink; ◊ **գետինը** ~ wish the earth could swallow (me/him/her etc.); **գետինը մտնեմ** I'll be damned if; **դերի մեջ** ~ enter into one's role; **կազմի մեջ** ~ form/be a part of; **շփման մեջ** ~ come into contact (with); **մեկի վիճակի մեջ** ~ put oneself in smb's place/position/shoes; **տուն** ~ enter the house; **քաղաք** ~ march (into); **գլուխը չի ~ում** he/she does not understand/get it; (պիեսում) **մտնում է Ջեյնը** enter Jane; **մտի՛ր, մտե՛ք** come in!
ՄՏՈՎԻ(Ն), մ. mentally.
ՄՏՈՐԵԼ, բ. meditate (on, upon), contemplate sth; (խորհրդածել) reflect (on, upon), turn over in one's mind; (խորհել) consider, ruminate (on); (կշռադատել) ponder (on, over), deliberate.
ՄՏՈՐՈՒՄ, գ. meditation, thoughtful mood, contemplation; (մտահոգություն) hesitation, anxiety, worry, concern.
ՄՏՈՐՈՒՆ, ա. thoughtful, pensive.
ՄՏՐԱԿ, գ. whip, cane; (հյուսված) lash.
ՄՏՐԱԿԵԼ, բ. lash, whip; (թեթև) whip (up), urge (on).
ՄՏՐՈՒԿ, գ. foal; (էգ) filly; (որձ) stallion; (մինչև չորս տարեկան) colt.
ՄՏՑՆԵԼ, բ. introduce, bring; (ներառել) include/insert (in); (ագուցել) put/fix (into, in);

(խոթել) poke, thrust, shove, slip, squeeze into sth; ◊ **գործի՝ ընթացքի մեջ** ~ acquaint sb with the facts, bring sb up to speed on sth; **զորքերը** ~ bring troops into; **նյութի՝ տեքստի մեջ** ~ insert/introduce (into); **ցուցակի մեջ** ~ inscribe (in, on), enlist; **քիթը** ~ poke one's nose (into), snoop around; **ուղղում** ~ make an allowance for, make correction for.

ՄՐԳԱՀԱՎԱՔ, գ. harvest, gathering, picking.

ՄՐԳԱՀՅՈՒԹ, գ. fruit juice.

ՄՐԳԱԾԱՍ } ա. rich/abundant in fruit,
ՄՐԳԱՌԱՍ } full of fruit.

ՄՐԳԱՎԱՃԱՌ, գ. fruit-seller, fruit-dealer, fruiterer.

ՄՐԳԱՏԱՒ, ա, fruit-bearing.

ՄՐԳԵՂԵՆ, գ. fruit(s), different kinds of fruit.

ՄՐՄՆՋԱԼ, բ. murmur, mumble; (տրտնջալ) grumble; *փխբ.* (խոխոջել) babble, purl.

ՄՐՄՆՋՈՑ } *տես* ՄՐՄՈՒՆՋ:
ՄՐՄՆՋՅՈՒՆ }

ՄՐՄՌԱԼ, բ. burn, smart; (ցավել) ache; (մորմոքվել) be in distress, grieve, torment oneself; ◊ **կոկորդը ~ում է** his throat smarts.

ՄՐՄՈՒՆՋ, գ. murmur, hum; (մեղմաձայն ողբ) whining, lamentation; *փխբ.* (տրտունջ) grumble.

ՄՐՄՈՒՌ, գ. burn, burning sensation; (ցավ) ache; (կսկիծ) bitterness.

ՄՐՈՏ, ա. covered with soot, sooty; (մրով կեղտոտված) smutty.

ՄՐՈՏԵԼ, բ. cover with soot/smut/smoke; (սևացնել) blacken with smoke/soot; (կեղտոտել) sully, stain; *փխբ.* (զրպարտել) slander, cast slurs (upon), smear sb; ◊ **անունը** ~ sully/stain/tarnish/blemish sb's name; **թուղթ** ~ scribble, waste paper.

ՄՐՈՏՎԵԼ, բ. be/become covered with soot; (սևանալ) be blackened with soot; (կեղտոտվել) be stained/sullied; *փխբ.* (զրպարտվել) be slandered/defamed/smeared.

ՄՐՋՅՈՒՆ, գ. ant; *փխբ.* (չնչին արարած) insignificant/worthless creature; *փխբ.* (շատ աշխատասեր մարդ) extremely industrious/hard-working man/person; ◊ ~ **էլ կոխ չի տա** he wouldn't hurt a fly.

ՄՐՋՆԱՆՈՑ, գ. ant-hill, ant-nest; *փխբ.* (բազմամարդ վայր) crowded/jam-packed place.

ՄՐՋՆԱՒՅՈՒԾ, գ. ant-lion.

ՄՐՍԵԼ, բ. be cold, feel cold; (սառչել) get cold; (սպաղ առնել) catch a cold, take/catch a chill.

ՄՐՍԵՑՆԵԼ, գ. let catch a cold, let take/catch a chill; ◊ **երեխային** ~ let the child catch a cold/chill; **երեխային չ~նե՛ք** take care the child doesn't catch cold!

ՄՐՍԿԱՆ, ա. sensitive to cold/chill.

ՄՐՐԻԿ, գ. storm; (հողմապտույտ) whirlwind; (փոթորիկ) hurricane; *փխբ.* (հոգու խռովք) tribulations; *փխբ.* vortex (pl. -xes, -ices); *բնատ.* tempest.

ՄՐՐԿԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* storm(y) petrel.

ՄՐՑԱԳՈՒՂ, գ. the floor; ◊ ~ **դուրս գալ** be on the floor.

ՄՐՑԱԴԱՇՏ, գ. arena, playground.

ՄՐՑԱԽԱՂ, գ. contest; (թիմերի միջև) match, competition; (առանձին ձևերի) event; ◊ **գավաթի ~եր** cup competition/championship; **ընտրողական** ~ elimination matches; **համաշխարհային առաջնության ~եր** world championship; **միջազգային ~եր** international contest/competition; **նախնական** ~ preliminary rounds.

ՄՐՑԱԿԱՐԳ, գ. contest rules/procedures.

ՄՐՑԱԿԻՑ, գ. competitor, rival, co-rival; (ախոյան, հակառակորդ) rival; (արժանիքներով հավասար անձ) match; ◊ ~ **չունենալ** have/find no match, be without rival.

ՄՐՑԱԿՑԵԼ, բ. compete (with, in), rival (in), vie (with, in), contend (with, for), be in competition (with).

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rivalry, competition; (մրցություն) competition, contest, emulation; ◊ **~քյան ոգի** spirit of competition, **ազատ** ~ free competition.

ՄՐՑԱՀԱՐԹԱԿ, գ. stand, grandstand, platform, floor, arena.

ՄՐՑԱՀՐԱՊԱՐԱԿ, գ. court, sports-ground, stadium.

ՄՐՑԱՀՐԱՎԵՐ, գ. challenge.

ՄՐՑԱՀԵՎ, գ. sport event.

ՄՐՑԱՄԱՐՏ, գ. match, competition, tournament; ◊ **շախմատի** ~ chess tournament; **~ի հրավիրել** challenge to a match.

ՄՐՑԱՄԱՐՏԻԿ, գ. competitor, contester.

ՄՐՑԱՆԱԿ, գ. reward, prize; ◊ ~ **շահել** win a prize; ~ **տալ** award a prize (to).

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. competition; (արարողությունը) distribution of prizes, award-giving (ceremony), rewarding.

ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐ, գ. prize winner/taker, prizeman.

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ, ա. prize; ◊ ~ **տեղեր** prize-winning places.

ՄՐՑԱՆՎԵՐ, գ. prize, award, reward.

ՄՐՑԱՇՐՋԱՆ, գ. competition/tournament season, match season.

ՄՐՑԱՇՈՒՐ, գ. series of competitions, tournament.

ՄՐՑԱՈՃ, գ. competition category/style.

ՄՐՑԱՊԱՅՄԱՆ, գ. competition rules.

ՄՐՑԱՊԱՅՔԱՐ, գ. competition, contest.

ՄՐՑԱՍՊԱՐԵԶ, գ. arena, ground track.

ՄՐՑԱՍՐԱՀ, գ. gymnasium, sports/competition hall.

ՄՐՑԱՎԱԶՔ, գ. race, running race; ◊ *փխբ.* **սպառազինության** ~ arms/armaments race/drive/proliferation.

ՄՐՑԱՎԱՅՐ, գ. competition ground/field/floor.

ՄՐՑԱՎԱՐ, գ. judge, referee, umpire; ◊ **գլխավոր** ~ president of jury, chief referee.

ՄՐՑԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. refereeing; (թենիսի) umpiring.

ՄՐՑԱՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *մարզ.* distance.

ՄՐՑԵԼ, բ. compete (with, in), contend (with, for), emulate (in), rival (in), vie (with, in).

ՄՐՑՈՒԼԵՐԹ, գ. (competition) tour; ◊ **~ի մեկնել** go on a competition tour.

ՄՐՑՈՒԹՅՈՒՆ } գ. match, competition; ◊ **~ ՄՐՑՈՒՄ** } **անցկացնել** hold a competition; **դաժան ~** cut-throat/severe competition; *մարզ.* **ընտրողական ~** qualifying competition; **լողի ~** swimming competition; **պատասխան ~** return match.

ՄՐՑՈՒՅԹ, գ. contest, competition; ◊ **~ հայտարարել թափուր տեղի համար** announce/advertise a vacancy; **~ին դիմանալ** meet/survive the competition; **~ից դուրս** outside the competition, hors concours, *ֆր.*:

ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ, ա. competitive; ◊ **~ հանձնաժողով** competition board; **~ քննություն** competitive examination.

ՄՐՑՈՒՆԱԿ, ա. competitive; ◊ **~ ապրանքներ** competitive goods; **~ գներ** competitive prices; **~ շուկաներ** competitive markets.

ՄՐՈՒՐ, գ. sediment; ◊ **սուրճի ~** coffee grounds; *փխր.* (դառնություն) bitterness.

ՄՈՒԳ, ա. (գույնի մասին) dark, deep; (մաշկի մասին) swarthy, dark; ◊ **~ դեմք** dark-complexioned; **~ կապույտ** dark/navy blue; **~ թեյ** strong tea.

ՄՈՒԹ, I. ա. dark; (անպարզ) obscure, dark; (աղոտ, անորոշ) vague; (տգետ) ignorant; (մռայլ) gloomy, sombre, glum; (անազնիվ) wicked; (կասկածելի) suspicious, shady, fishy; 2. գ. (խավար, մթություն) dark, darkness; ◊ **~ անձնավորություն** suspicious/shady character; **~ անցյալ** shadowy past; **~ գիշեր** dark night; **~ գործեր** suspicious/fishy/shady business/affairs; **ակաճակույր ~** pitch dark; **գիշերային ~** the darkness/gloom/obscurity of night; **~ն ընկավ** darkness fell; **մթի մեջ** in the dark, in darkness, in the gloom.

ՄՈՒԼՏԻՊԼԻԿԱՑԻԱ, գ. animated cartoon, animation; ◊ **~ցիոն ֆիլմ** (animated) cartoons, animated film.

ՄՈՒԽ, գ. smoke; (հեղձուցիչ) fumes; (մշուշոտ) smog; ◊ **~ անել** smoke, fill with smoke; **~ը քթից հանել** take vengeance/revenge (on sb, for sth), vindicate.

ՄՈՒՇԵԼ, բ. pay, pay up; ◊ **պարտքը ~** pay/discharge a debt; **հաշիվը ~** pay a bill, settle one's account.

ՄՈՒՇՈՒՄ, գ. payment, paying.

ՄՈՒԿ, գ. mouse; ◊ **դաշտային ~** field-mouse; **~ դառնալ** become miserable/an abject coward; **թրջված ~ (դառնալ)** get wet/soaked, be soaking wet; **~ու կատու խաղալ** (play) cat and mouse.

ՄՈՒՄԻԱ, գ. mummy; *փխր.* (համր) dumb, mute; *փխր.* (վտիտ) puny, sickly.

ՄՈՒՆԵՏԻԿ, գ. *պատմ.* town/public crier, herald; *փխր.* herald, messenger.

ՄՈՒՆՋ, ա. dumb; (լռակյաց) speechless, silent mute; ◊ **լուռ ու ~** silently; **~ կտրել** become/grow dumb/numb, be dumb-struck/dumb-founded/flabberghasted.

ՄՈՒՇՏԱԿ, գ. fur-coat.

ՄՈՒՇՏԱԿԱԳՈՐԾ, գ. furrier, fur-dresser.

ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԵՆ, գ. furriery.

ՄՈՒՍԱ, գ. muse; ◊ **~ն եկել է** it dawned upon him, it struck him.

ՄՈՒՍՈՒԼՄԱՆ, գ. Muslim, Moslem, *հնց.* Mussulman; *փխր.* (վայրագ, գազանաբարո) ferocious/wild/unmanageable person.

ՄՈՒՍԿԱՍ, գ. (մշկընկույզ) nutmeg; (խաղողի մի տեսակ) muscadine, muscat; (գինի) muscat, muscatel, muscadel.

ՄՈՒՏՔ, գ. entrance, entry; (հնարավորություն) access; *ֆին.* entry, revenue, receipts; *տնտ.* income; ◊ **գլխավոր ~** main entrance; **շենքի ~** porch, entrance, door-way; *տնտ.* **~ անել** credit; **~ գործել** penetrate (into/through), (ներթափանցել) percolate (through), go/pass through, permeate, strive/take root; **~ ունենալ** (մոտենալու հնարավորություն) have access (to); (այցելու լինել) be received (at), be admitted (to); **ազատ ~ի իրավունք** free access; *տնտ.* **~ի մատյան** receipt/entry book; **~ն արգելվում է** no entry/admittance, please do not enter! **~ չկա** no entry!.

ՄՈՒՏՔԱԳՐԵԼ, բ. log in, enter the information; *տնտ.* debit; credit.

ՄՈՒՐ, գ. soot, smoke-black; ◊ **լամպի ~** lampblack; *փխր.* (զրպարտել) slander, cast slurs (upon), smear, defame; **թուք ու ~** a sin and a shame; **(թուք ու) ~ ուտել** be disgraced, be exposed to shame; **~ քսել** cast a slur upon, smear.

ՄՈՒՐԱՔԱ, գ. a sweet fruit preserve, jam.

ՄՈՒՐԱԼ, բ. beg, cadge; *փխր.* (ձեռք բերել մուրալով) obtain/get by incessant begging (sth out of sb), cadge sth of sb, beg (for sth of sb); ◊ **~ով ապրել** live by begging *ամ.* panhandling.

ՄՈՒՐԱՑԻԿ } գ. beggar, cadger; *ամ.* **ՄՈՒՐԱՑԿԱՆ** } panhandler; ◊ *պատմ.* **~ վանական** mendicant.

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. begging, cadging; ◊ **~ անել** beg, cadge, go about begging/cadging.

ՄՈՒՐՀԱԿ, գ. promissory note, note of hand; ◊ **~ը վճարել** pay/meet a bill.

ՄՈՒՐՀԱԿԱՅԻՆ, ա. paper-credit, letter of credit.

ՄՈՒՐՀԱԿԱՏԵՐ, գ. drawee.

ՄՈՒՐՀԱԿԱՏՈՒ, գ. drawer (of a bill).

ՄՈՒՏ, գ. hammer; (փայտե) mallet; *կզմ.* malleus; ◊ **~ և մանգաղ** hammer and sickle; *մարզ.* **~ի նետում** the hammer throwing.

Յ

Յ, յ the twenty-first letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) three hundred, three hundredth.
ՅԱԲՈՒ, գ. nag.
ՅԱԿՈՒԹ, գ. Yakut.
ՅԱԿՈՒԹԱԿԱՆ, ա. Yakut.
ՅԱԿՈՒԹԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Yakut, the Yakut language.
ՅԱՂՈՒԹ, գ. *հնք.* ruby, sapphire.
ՅԱՅԼԱ(Ղ), գ. *բյուր.* mountain (summer) pasture.
ՅԱՐ, գ. *խսկց.* sweetheart, beloved; *կտկ.* one's love.
ՅՈԴ, գ. *քիմ.* iodine; ◊ **~ի օքսիդ** iodine oxide.
ՅՈԴԱՅԻՆ, ա. iodic; ◊ **~ լուծույթ** iodine solution; **~ կալիում** potassium iodide.
ՅՈՓ, թ. seven; ◊ **~ գույն փոխել** change countenance; **~ կողպեքի՝ փակի տակ** under seven seals, well hidden; **~ չափել՝ մեկ կտրել** look before you leap; **~ պորտ** (relatives) seven times removed; **~ սարի ետևը** (at) the other end of the world; **~ տակ** sevenfold; **սեպտեմբերի ~ին** the seventh of September.
ՅՈԹԱԿԱՆ, թ. in sevens.
ՅՈԹԱՆԱՍՈՒՆ, թ. seventy.
ՅՈԹԱՆԱՍ(ՈՒ)ՆԱԿԱՆ, թ. seventies; ◊ **~ թվերը** the seventies; **~ների սկզբում վերջում** in the early/late seventies.
ՅՈԹԱՆԱՍ(ՈՒ)ՆԱՄՅԱ, ա. of seventy years, seventy-year; (տարիքի մասին) of seventy, seventy-year-old.
ՅՈԹԱՆԱՍ(ՈՒ)ՆԱՄՅԱԿ, գ. seventieth anniversary/birthday.
ՅՈԹԱՆԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ, թ. seventieth.
ՅՈԹԱՆԻՇ, ա. *մաթ.* seven-digit.
ՅՈԹԱՆԻՍՏ, գ., ա. *երկրչ.* septahedron.
ՅՈՓ(Ա)ՆՈՑ, ա., գ. seven; ◊ *բրիխ.* **ագռավի ~** the seven of spades.
ՅՈԹԱՉՔԱՆԻ, ա. of seven eyes, seven eyed; ◊ **~ դև** seven eyed demon/monster; **~ պահարան** a wardrobe with seven drawers.
ՅՈԹԳԼԽԱՆԻ, ա. seven-headed; with seven heads.
ՅՈԹԵՐՈՐԴ, թ. seventh; ◊ **~ երկնքում** in seventh heaven; **մեկ ~ը** one seventh.
ՅՈԹԺԱՄՅԱ, ա. seven-hour.
ՅՈԹԼԱՐԱՆԻ, ա. seven-stringed, having seven strings: ◊ **~ երաժշտական գործիք** heptachord.
ՅՈԹՀԱՐԿԱՆԻ, ա. seven-storey(ed).
ՅՈԹՀԱՐՅՈՒՐ, թ. seven hundred.
ՅՈԹՀԱՐՅՈՒՐԵՐՈՐԴ, թ. seven hundredth.
ՅՈԹՀԱՐՅՈՒՐԵՐՈՐԴԱԿԱՆ, թ. one seven hundredth.
ՅՈԹՄԼՈՆԱՆՈՑ, ա. seven-mile; ◊ **~ քայլեր** seven-league/gigantic/rapid strides.
ՅՈԹՆԱՄՅԱ, ա. of seven years, seven year, septennial; (տարիքի մասին) of seven, seven-year-old.
ՅՈԹՆԱՄՅԱԿ, գ. seven-year school; (տարելից) seventh anniversary; (ժամկետ) seven years.
ՅՈԹՆԱՊԱՏԻԿ, ա., մ. sevenfold, seven times, septuple.
ՅՈԹՆՕՐՅԱ, ա. weekly.
ՅՈԼԱ, *խսկց.* միայն **~ գնալ** կապակցությունում՝ manage, get by/along; **իրար հետ ~ գնալ** get on (with), get along together.
ՅՈՒՔԿԱ, գ. skirt; ◊ **դարսերով ~** pleated skirt; **տակի ~** petticoat.
ՅՈՒՂ, գ. (clarified) butter, oil; ◊ **~ի բիծ** oil/grease stain/spot; **~ի պես** swimmingly; **իր ~ով տապակվել** stew in one's own juice; **կրակի վրա ~ լցնել** pour oil on the flames, add fuel to the fire; **~ բաժես կհավաքվի** (as if) licked clean.
ՅՈՒՂԱԼԻՓ, գ. (thick) pancake.
ՅՈՒՂԱԳՈՐԾ, գ. butter manufacturer.
ՅՈՒՂԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. creamery, churn.
ՅՈՒՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. butter industry/making.
ՅՈՒՂԱԹԱԹԱԽ, ա. oiled, greased; (կեղտոտված) greasy.
ՅՈՒՂԱԼԻ, ա. fat, oily; (ուտելիքի մասին) rich; *փխբ.* (հրապուրիչ՝ գայթակղիչ բան) tempting, alluring, attractive; ◊ **~ միս՝ կաթ** fat meat/milk; **~ պատառ** titbit.
ՅՈՒՂԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oiliness.
ՅՈՒՂԱԿԱԼԵԼ, բ. be covered with fat/grease; (ճարպակալել) grow fat/plump, run to fat.
ՅՈՒՂԱԿԱԼՈՒՄ, *տես* ԾԱՐՊԱԿԱԼՈՒՄ:
ՅՈՒՂԱՄԱՆ, գ. butter-dish.
ՅՈՒՂԱՅԻՆ, ա. oily, buttery.
ՅՈՒՂԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oiliness, fattiness, greasiness.
ՅՈՒՂԱՆԵՐԿ, գ. oil paint.
ՅՈՒՂԱՆԿԱՐ, գ. oil painting, painting.
ՅՈՒՂԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oil painting, painting.
ՅՈՒՂԱՍՏՈՒ, ա. oil-bearing/producing; ◊ **~ բույսեր** oil bearing/producing plants; *գիտ.* oleaceae.
ՅՈՒՂԵԼ, բ. grease, oil, smear; *փխբ.* coax, cajole; (մեքենան) lubricate, oil.
ՅՈՒՂՈՏ, ա. oily, buttery; (կեղտոտ) greasy.
ՅՈՒՂՈՏԵԼ, բ. make oily/greasy; (կեղտոտել) soil, make greasy, grease.
ՅՈՒՂՈՏՎԵԼ, բ. become oily; *փխբ.* (հարստանալ, օգտվել) get/become rich, avail oneself (of), profit (by).

ՅՈՒՂՈՒՄ, գ. smearing, greasing.
ՅՈՒՐԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. peculiarity, originality.
ՅՈՒՐԱՀԱՏՈՒԿ, ա. specific, original, particular; (բնորոշ) characteristic; (առանձնահատուկ) peculiar.
ՅՈՒՐԱՅԻՆ, գ. one's own people/folk, relation/relative (by marriage).
ՅՈՒՐԱՏԵՍԱԿ, **ՅՈՒՐԱՏԻՊ** ա. peculiar, a kind/a sort of, in some sort.
ՅՈՒՐԱՑՆԵԼ, բ. master, assimilate, cope with; (ըմբռնել) learn, master; (սեփականել) appropriate; (սովորույթ ևն) ~ adopt.
ՅՈՒՐԱՑՈՒՄ, գ. (տիրապետում) mastering, learning; (սեփականացում) appropriation, embezzlement; (սովորույթի ևն) ~ adoption; ◊ ~ **կատարել** misappropriate.
ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ, ա. each, every; ◊ ~ **օր** every/each day; ~ **ոք** everyone, each person; **~ից ըստ ունակության, ~ին ըստ աշխատանքի** from each according to his ability, to each according to his work.
ՅՈՒՐՈՎԻ, մ. in his/its way, in one's own way/manner.
ՅՈՒՐՕՐԻՆԱԿ, ա. original, peculiar, distinctive.
ՅՈՒՐՕՐԻՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. originality, distinctiveness.

Ն

Ն, ն the twenty-second letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) four hundred, four hundredth.
ՆԱ, դ. (ար. սեռ) he; (իգ. սեռ) she; (չեզոք սեռ) it (*նաև կենդ. մասին*); (այն) that, those, he, she, it; ◊ ~, **ով** he/she that/who; ~ **ինքը** he himself, she herself; **ինչպես ~, այնպես էլ մյուսը** both (of them); **ոչ ~, ոչ մյուսը** neither (of them).
ՆԱԵՎ, շ. (նույնպես) also, too, as well; (ժխտ. նախ. մեջ) either; (ներառյալ) including; ◊ **ինչպես ~** as well as.
ՆԱԶ, գ. airs and graces, affected manners; (սեթևեթանք) coquetry; (ըմահաճություն) capriciousness; ◊ ~ **անել՝ ծախել** be affected, mince; **~ը տանել՝ քաշել** bear/stand sb's capriciousness, put up (with).
ՆԱԶԱՆԻ, *տե՛ս* ՆԱԶԵԼԻ:
ՆԱԶԱՆՔ, գ. coquetry, grace.
ՆԱԶԵԼԻ, 1. ա. graceful; (նուրբ, նրբին) refined, elegant, genteel; (հմայիչ, վայելչագեղ) charming, delicate, tender; 2. գ. (սիրելի, սիրեցյալ) beloved one, darling; ◊ ~ **օրիորդ** charming/graceful/delicate maiden/girl/young lady.
ՆԱԶԵԼԻՈՐԵՆ, մ. graciously, gracefully.
ՆԱԶԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (նրբագեղություն) gracefulness; (նրբություն, քնքշություն) tenderness, delicacy.
ՆԱԺԻՇ, գ. *հնց.* maidservant, lady's maid; *խսկց., կտկ.* damsel.
ՆԱՀԻՋԱՆ, ա. *փխբ.* Armenian, of Armenia.
ՆԱԼ, գ. *բրբ.* horse-shoe; ◊ **մեկ ~ին է խփում, մեկ՝ մեխին** he keeps changing his mind; **մեկը ~ին է խփում, մեկը՝ մեխին** one pulls one way/in one direction and the other pulls the other/in the other .
ՆԱԼԵԼ, բ. *բրբ.* shoe; *խսկց.* ground.
ՆԱԽ, մ. first, firstly, at first, foremost; (թվարկելիս) in the first place, firstly; ◊ ~ **և առաջ** (ամենից առաջ) first of all, first and foremost, primarily; (ամենից ավելի) above all.
ՆԱԽԱԲԱԶՈՒԿ, գ. *կզմխս.* forearm.
ՆԱԽԱԲԱՆ, գ. preface, foreword; *գրկ., երժշ.* prologue, prelude; ◊ **որպես ~ ծառայել** serve as a preface; **առանց ~ի** without preamble, without beating about the bush.
ՆԱԽԱԲԵՄ, գ. *թատեր.* proscenium (pl.- ia).
ՆԱԽԱԲՆԱԿ, **ՆԱԽԱԲՆԱԿԻՉ**, **ՆԱԽԱԲՆԻԿ** գ. native, aborigine.
ՆԱԽԱԳԱՀ, գ. president; (ժողովի) chairman, chair(person); (կառավարության՝ ընկերության ևն ղեկավար) president; ◊ **կին ~** lady president, chairwoman; **~ի տեղը գրավել** take the chair.
ՆԱԽԱԳԱՀԵԼ, բ. take the chair, preside (at, over), be in the chair, be president (of).
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (ժողովում ևն) chairmanship; (ղեկավարություն) presidency; ◊ **~ի ~ը** under the chairmanship, presided over (by).
ՆԱԽԱԳԱՎԻԹ, գ. forecourt, atrium (pl. -a); *եկեղ.* vestibule, church porch, parvis.
ՆԱԽԱԳԻԾ, գ. design, draft, project, scheme; (փաստաթղթի) draft; (մոտավոր պլան) sketch, outline; ◊ **բանաձևի ~** draft resolution; **օրենքի ~** bill, draft law; **պայմանագրի ~** draft contract.
ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ, ա. designed; ◊ **~ ինստիտուտ** design organisation/institute.
ՆԱԽԱԳԾԵԼ, բ. design, sketch, draft, outline, project; (ծրագրել) plan; (այգի՝ զբոսայգի ևն) design, lay out.
ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ, գ. projecting, projection; (ծրագրում, պլանավորում) planning; (այգու՝

գբոսայգու և մասին) design, lay-out; (նախանշում) outline, design, plan.

ՆԱԽԱԳՆԱՑ, գ. forerunner, vanguard.

ՆԱԽԱԳՈՒՇԱԿ, *տես* ԿԱՆԽԱԳՈՒՇԱԿ:

ՆԱԽԱԳՈՒՇԱԿԵԼ, *տես* ԿԱՆԽԱԳՈՒՇԱԿԵԼ:

ՆԱԽԱԴԱՍ, ա. *քեր.* prepositive, antecedent.

ՆԱԽԱԴԱՍԵԼ, բ. *քեր.* place before, antecede; *փխր.* (գերադասել) prefer, set over.

ՆԱԽԱԴԱՍԵԼԻ, ա. preferable.

ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* sentence; ◊ **բարդ ~թյան մասը** clause; **գլխավոր ~** principal clause; **ստորադասական ~** subordinate clause; **միջանկյալ ~** parenthesis, parenthetic clause; **բարդ համադասական ~** compound/co-ordinated sentence; **բարդ ստորադասական ~** complex sentence.

ՆԱԽԱԴԵՊ, գ. precedent; ◊ **~ ծառայել** be/serve as a precedent; **~ը չունենալ** there is no precedent for it, it is unprecedented.

ՆԱԽԱԴԻՊԱՅԻՆ, ա. precedent; ◊ **~ իրավունք** case law.

ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, 1. ա. pre-school; 2. գ. child/girl/boy under school age; ◊ **~ դաստիարակություն** pre-school education.

ՆԱԽԱԴՐՅԱԼ, գ. precondition, prerequisite; ◊ **դա կարևոր ~ է** it is a major requisite/precondition (for); **անհրաժեշտ ~ներ ստեղծել** create the necessary prerequisites (for).

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* preposition.

ՆԱԽԱՀՈՒՆ, գ. threshold.

ՆԱԽԱԶԳԱԼ, բ. have a premonition/presentiment (of, about); ◊ **վատ բան ~** have a foreboding (of, about).

ՆԱԽԱԶԳԱՑՈՒՄ, գ. presentiment, premonition; ◊ **վատ բանի ~** foreboding, misgiving; **~մանը հավատալ** believe in premonitions.

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ, ա. precautionary, preventive, warning; (կանխող) preventive, preservative; *բժշկ.* prophylactic; ◊ **~ միջոցներ** precautions, precautionary/preventive measures; **~ միջոցներ ձեռնարկել** make provisions against; **~ նշաններ** warning signs.

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱՆԱԼ, բ. be careful, take care (of); (վտանգից) be on one's guard (against), beware (of).

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱՑՆԵԼ, բ. warn (of, about); (վտանգից) warn (against), forewarn (of, about), caution (against), put on one's guard; (տեղեկացնել) let know beforehand of, (about), tell beforehand (about); (ծանուցել) notify (about), give notice (about).

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱՑՈՒՄ, գ. warning, caution; (կանխում) prevention; (ծանուցում) notice.

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. precaution, prudence.

ՆԱԽԱԼԵԶՈՒ, գ. *լեզվ.* parent/ancestral language.

ՆԱԽԱԼԵՌՆԱՅԻՆ, ա. foothill; ◊ **~ շրջաններ** foothills.

ՆԱԽԱԽՆԱՄԱԹՈՒՆ, գ. providence.

ՆԱԽԱԾԱՆՑ, գ. *քեր.* prefix.

ՆԱԽԱԾՆՈՂ, գ. forefather, primogenitor.

ՆԱԽԱԿՐԹԱԿԱՆ, ա. elementary, primary; ◊ **~ գիտելիքներ** primary fundamental knowledge.

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ, գ. preparatory, preparative classes.

ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. primary/elementary education.

ՆԱԽԱՀԱՅՐ, գ. forefather, patriarch, ancestor.

ՆԱԽԱՀԱՇԻՎ, գ. estimate, specification; ◊ **ըստ ~ի** according to the estimate; **~ կազմել** estimate, draw up/make an estimate.

ՆԱԽԱՀԱՇՎԱՅԻՆ, ա. estimate; ◊ **~ հատկացումներ** (գումարի մասին) budget allowances.

ՆԱԽԱՀԱՐՁԱԿ, ա. initiating the attack/fighting; ◊ **~ լինել** attack first, be the instigator/trail blazer.

ՆԱԽԱՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ, ա. prerevolutionary.

ՆԱԽԱՀՈՒՄՔ, գ. primary/initial raw material/stuff, primary goods.

ՆԱԽԱՁԵՌՆԵԼ, բ. undertake; ◊ **քայլեր ~** take steps/the lead/the initiative, initiate.

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՂ, 1. ա. enterprising, full of initiative; 2. գ. owner (of a firm/a business), enterpreneur/employer; ◊ **~ լինել** be full of initiative/enterpreneurial.

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. enterprise, enterpreneurship; (նորամուծություն) innovation, beginning; ◊ **ազատ ~** free enterprize; **համարձակ ~** daring innovation; **սեփական ~յամբ** on one's own initiative.

ՆԱԽԱՃԱՇ, գ. (առավոտյան) breakfast; (կեսօրին) lunch; (պաշտոնական) luncheon;

ՆԱԽԱՊԱՊ, գ. great-grandfather; *հմբ.* (նախնիներ) forefathers, ancestors.

ՆԱԽԱՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ, **ՆԱԽԱՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ** } ա. prewar.

ՆԱԽԱՊԱՏՃԱՌ, գ. first cause.

ՆԱԽԱՊԱՏՄԱԿԱՆ, ա. prehistoric.

ՆԱԽԱՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prehistory.

ՆԱԽԱՊԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. preference, predilection, advantage; ◊ **~ տալ** show preference (to), give preference, prefer sth (to smth).

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ, ա. preparatory; ◊ **~ աշխատանք** preparatory work, spade-work, (one's) homework, advance preparation; **~ դասընթացներ** preparatory courses.

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԵԼ, բ. prepare (for), make ready; (սովորեցնել, ուսուցանել) train (for); ◊ **կադրեր ~** train personnel; *փխր.* **հող ~** pave the way/ground (for).

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՎԵԼ, բ. prepare (for), get ready.

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ** } գ. preparation (for); (ուսուցում) training (for).

ՆԱԽԱՊԱՐՏԵԶ, գ. front garden.

ՆԱԽԱՊԵՍ, մ. beforehand; (ճիշտ ժամանակին) in good time; (ժամանակից շուտ) ahead of time, in advance, early; (նախօրոք) preliminary; (փորձից առաջ և անկախ) a priori.

ՆԱԽԱՍԵՆՅԱԿ, գ. entrance (hall), anteroom, antechamber.

ՆԱԽԱՍԻՐԵԼ, բ. prefer (to).

ՆԱԽԱՍԻՐՏ, գ. *կզմխս.* auricle (of the heart).

ՆԱԽԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. preference, predilection (for); (հետաքրքրություն) hobby, passion (for sth).

ՆԱԽԱՍԿԶԲՆԱԿԱՆ, ա. initial, primary.

ՆԱԽԱՍՐԱՀ, գ. hall.

ՆԱԽԱՎԱՐԺԱՆՔ, **ՆԱԽԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. preliminary/preparatory training; *մսդգ.* limbering up, warming up.

ՆԱԽԱՎԵՐՋԻՆ, ա. last but one, penultimate, next to (the) last; (ցուցակում) penultimate, one from (the) bottom.

ՆԱԽԱՏԵԼ, բ. blame (for), reproach (with), upbraid (for); *պշտ.* censure.

ՆԱԽԱՏԵՍԵԼ, բ. foresee, anticipate; (*մաև* պլանի մասին) envisage; (միջոցներ ձեռք առնել) make provision(s) (for); (պայմանագրով) stipulate, provide (for).

ՆԱԽԱՏԵՍՈՒՄ, գ. foresight, provision.

ՆԱԽԱՏԻՆՔ, գ. blame, reproach; *պշտ.* censure; ◊ **~ի արժանի** blameworthy, reprehensible.

ՆԱԽԱՏԻՊ, գ. prototype, archetype, antetype; (բնօրինակ) primitive model, original pattern.

ՆԱԽԱՏՈՆ, գ. eve of a holiday.

ՆԱԽԱՏՈՆԱԿ, գ. *եկեղ.* public worship/church service on the eve of a holiday.

ՆԱԽԱՏՈՆԱԿԱՆ, ա. eve-of-holiday, holiday.

ՆԱԽԱՐԱՐ, գ. minister, Cabinet Minister, Secretary; ◊ **արտաքին գործերի ~** Minister of Foreign Affairs; (ՄԲ) Foreign Secretary; (ԱՄՆ) Secretary of State; **ներքին գործերի ~** Minister of Internal Affairs; (ՄԲ) Home Secretary; (ԱՄՆ) Secretary of the Interior; **ֆինանսների ~** Minister for Finance; (ՄԲ) Chancellor of the Exchequer; (ԱՄՆ) Treasury Secretary, Secretary of the Treasury; **լիազոր ~** Minister Plenipotentiary.

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ, ա. ministerial.

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ministry, board, office; ◊ **առևտրի ~** Ministry of Trade; (ՄԲ) Board of Trade; **արտաքին առևտրի ~** Ministry of Foreign Trade; **ներքին գործերի ~** Ministry of Internal Affairs; (ՄԲ) Home Office; (ԱՄՆ) Department of the Interior; **արտաքին գործերի ~** Ministry of Foreign Affairs; (ՄԲ) Foreign (and Commonwealth) Office; (ԱՄՆ) State Department; **ֆինանսների ~** Ministry of Finance; (ՄԲ) Exchequer, Treasury; (ԱՄՆ) Treasury.

ՆԱԽԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* preliminary investigation/inquest.

ՆԱԽԱՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ, ա. pre-Christian.

ՆԱԽԴԻՐ, գ. *քեր.* preposition.

ՆԱԽԴՐԱՎԻՐ, ա. *քեր.* prepositional.

ՆԱԽԵՐԳԱՆՔ, գ. *գրկ., երաժշ.* prologue, prelude; *երաժշ.* overture, prelude.

ՆԱԽԸՆԹԱՑ, ա. previous, former; ◊ **~ տարի** previous year.

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ, ա. pre-election; ◊ **~ մրցարշավ՝ կամպանիա** (pre-)election campaign.

ՆԱԽԸՆՏՐԵԼ, բ. prefer (to); (գերադասել) show preference (to), give preference.

ՆԱԽԸՆՏՐԵԼԻ, ա. preferable.

ՆԱԽԻՐ, գ. herd, drove.

ՆԱԽԿԻՆ, ա. previous, former; (նախորդ) prior; (անցած) past, bygone; (պաշտոնի՝ տիտղոսի մասին) ex-; ◊ **~ բնակարանը** previous flat; **~ չեմպիոն** ex-champion; **~ օրեր՝ ժամանակներ** bygone days, days of old; **~ ամուսին** ex-/former husband; **~ում Լենինական** formerly Leninakan.

ՆԱԽՆԱԴԱՐՅԱՆ, ա. primitive, primordial, primeval; *փիլ.* (հետամնաց) backward; ◊ **~ հասարակություն** primitive society; **~ համայնական հասարակարգ** primtive communal system; **~ բարքեր** old-fashioned/outdated morals/way of life.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ, ա. preliminary; (առաջին) primary, original, initial; ◊ **~ արժեք** initial cost; **~ դատաքննություն** preliminary hearing; *իրավ.* **~ կալանք** pre-trial detention; **~ պայմանավորվածություն** preliminary arrangement/understanding; **~ փուլ** initial step/stage; *տնտ.* **կապիտալի ~ կուտակում** primary accumulation of capital.

ՆԱԽՆԻ, գ. ancestor, forefather; ◊ **մեր ~ները** our ancestors/forefathers.

ՆԱԽՆԻՔ, գ. forefathers, ancestors.

ՆԱԽՇ, գ. decorative pattern/design; (զարդանկար) design; (զարդարանք) ornament; (ձև) figure.

ՆԱԽՇԱՎՈՐ, ա. figured, patterned.

ՆԱԽՇԱԶԱՐԴԵԼ, բ. cover with drawings, ornament with designs; *փիլ.* (նկարազարդել) paint.

ՆԱԽՇԵԼ, բ. ornament, ornament with designs, adorn, paint, cover with drawings; *փիլ., քիմ., խսկզ.* (այլանդակել) disfigure, mar.

ՆԱԽՇՈՒՄ, գ. painting, ornamentation, decoration.

ՆԱԽՇԻՒՆ, ա. figured, patterned; *բրբ.* (սիրուն, գեղեցիկ) pretty, nice, lovely.

ՆԱԽՈՐԴ, 1. ա. previous; (նախորդող) antecedent, precedent, preceding; (նախկին) former; 2. գ. predecessor, precursor, antecedent, the foregoing; ◊ **~ երեկոյան** the previous, preceding evening, overnight; **~ տարի** previous year; **~ից հետևում է** (from the foregoing) it follows.

ՆԱԽՈՐԴԵԼ, բ. precede, forego, forerun.

ՆԱԽՐԱՊԱՆ, **ՆԱԽՐԻՐԴ** } գ. herdsman; *ամ.* cowboy; (հովվերգության մեջ) swain.

ՆԱԽՔԱՆ, կ., շ. before, till.

ՆԱԽՕՐԵ, **ՆԱԽՕՐՅԱԿ** } գ. eve; ◊ **~ին** on the eve (of), the day before.

ՆԱԽՕՐՈՔ, մ. beforehand, in advance; (կանխապես) preliminarily; (ժամանակին) in good time, ahead of time; ◊ **~ վճարել** pay in advance.

ՆԱՀԱՆԳ, գ. province, region; *ամ.* state.

ՆԱՀԱՆԳԱԿԱՆ, **ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ** } ա. state; (գավառական) province, provincial.

ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏ, գ. governor, chief administrator.

ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prefecture, state administration.

ՆԱՀԱՆՋ, գ. retreat; (հետ քաշվելը) withdrawal, retirement, falling back; ◊ **~ տարի** leap year.

ՆԱՀԱՆՋԵԼ, բ. retreat, fall back; (հետ քաշվել) withdraw, draw back; *խոկց.* shirk.

ՆԱՀԱՊԵՏ, գ. (ավագ) patriarch; (նախնի) ancestor, forefather.

ՆԱՀԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. patriarchal.

ՆԱՀԱՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patriarchal character.

ՆԱՀԱՏԱԿ, գ. martyr.

ՆԱՀԱՏԱԿՎԵԼ, բ. be martyred/martyrized.

ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. martyrdom.

ՆԱՄԱԿ, գ. letter; (հաղորդագրություն) message; *վերամբ.* epistle; ◊ **բաց ~** (մամուլում) open letter; (բացիկ) post card; **գործարար/գործնական ~** business letter; **շնորհավորական ~** letter of congratulation; **չհանձնված ~** dead-letter; **պաշտոնական ~** official letter, missive; **պատվիրված ~** registered letter; **ցպահանջ ~** Poste Restante.

ՆԱՄԱԿԱԳԻՐ, գ. letter-writer, writer of a letter; *վերամբ.* epistler.

ՆԱՄԱԿԱԳՐԱԿԱՆ, ա. letter-writing; *վերամբ.* epistolary.

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. correspondence, letters.

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՑ, *տե՛ս* ԴՐՈՇՄԱՆԻՇ:

ՆԱՄԱԿԱՆԻ, գ. (collection of) letters.

ՆԱՄԱԿԱՆԻՇ, գ. (postage-)stamp.

ՆԱՄԱԿԱՏԱՐ, գ. postman, letter-bearer, letter-carrier.

ՆԱՄԱԿԱՏԵՐ, գ. addressee.

ՆԱՅԵԼ, բ. look (at); (դիտել) watch, observe; (քննել) examine; (զննել) scrutinize, look out (for); (աչքի անցկացնել) look through; (հետևել, խնամել) look after; ◊ **աչքերը հառած ակնդետ ~** stare (at), gaze (at), fasten one's eyes upon; **դուրս ~** look out (of), look outside; **երբեմնակի ~** take/have a look (at); **թաքուն ~** spy (upon), peep (at), watch furtively; **թոռոցիկ ~** glance (at); **լայն բացած աչքերով ~** stare wide-eyed (at); **հիվանդին ~** examine (a patient); **մահվան վտանգի աչքերին ~** look danger/death in the face; **մատների արանքով ~** shut one's eyes (to), turn a blind eye (to); **մեկին ~** rely (on) sb, trust sb; **շուրջը ~** look around/about; **ֆիլմ ներկայացում ~** see, watch; **ուշադիր ~** scrutinize, take a good look (at), observe closely, peer (at); **~ դեպի** look (towards); **ցայած (բն)** it depends (on).

ՆԱՅՎԱԾՔ, գ. look; (սևեռուն) gaze, stare; (արագ, ակնթարթային) glance; (չշեմական) glare; (հեշտասեր, սիրավառ) ogle.

ՆԱՊԱՍՏԱԿ, գ. hare; ◊ *ասգ.* **մի գնդակով երկու ~ սպանել** kill two birds with one stone.

ՆԱՎ, գ. ship, vessel, craft; (կանոնավոր երթ կատարող) liner; ◊ **առևտրական ~** merchant ship/vessel; **կետորսական ~** whale-boat, whale ship; **ձկնորսական ~** fishing boat; **ցավթատար ~** oil-tanker; **~ ցատել** embark, go on board (the) ship; **~ի վրա** on board (the ship); aboard (the ship); **~երն այրել** burn one's boats.

ՆԱՎԱԲԵԿ(ՅԱԼ), ա., գ. shipwrecked.

ՆԱՎԱԲԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ՆԱՎԱԲԵԿՈՒՄ** } գ. shipwreck; ◊ **~բյան ենթարկվել** be shipwrecked.

ՆԱՎԱԲԵՌ, գ. freight, cargo, ship/boat load.

ՆԱՎԱԳՆԱՑ, գ. navigator; (ծովագնաց) seafarer, voyager, mariner.

ՆԱՎԱԳՆԱՑԱՅԻՆ, ա. nautical, seafaring.

ՆԱՎԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. navigation, seafaring.

ՆԱՎԱԳՈՐԾ, *տե՛ս* ՆԱՎԱՇԻՆԱՐԱՐ:

ՆԱՎԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, *տե՛ս* ՆԱՎԱՇԻՆԱՐԱՆ:

ՆԱՎԱԽԵԼ, գ. stern, poop; **~ին** aft.

ՆԱՎԱՀՈՐԴ, գ. creek, harbour; *բնաբ.* haven.

ՆԱՎԱԽՈՒՄԲ, գ. squadron.

ՆԱՎԱԽՈՒՑ, **ՆԱՎԱԽՑԻԿ** } գ. cabin, room, state-room.

ՆԱՎԱԿ, գ. boat; ◊ **մոտորային ~** motorboat, powerboat; **թիավոր ~** rowing boat; **վենետիկյան ~** gondola.

ՆԱՎԱԿԱՅՄ, գ. mast.

ՆԱՎԱԿԱՎԱՐ, գ. boatman, sailor; (մակույկավար) ferryman; (բեռնատավիղ) bargeman; (վենետիկյան նավակի) gondolier.

ՆԱՎԱՀԱՆԳԻՍ, գ. port, harbour, dock;

բնաստ. haven; ◊ **ծովային ~** (sea)port; **ռազմական ~** naval port/dockyard; **~ մտնել** enter a harbour/port, dock; **~ից հեռանալ** cast/sail off; *տնտ.* **~ի ծառայությունների վարձ** port dues/charges; **~ի վարչություն** port authority.

ՆԱՎԱՀԱՆԳԱՍՏԱՅԻՆ, I. ա. port, harbour; 2. գ. (անձ) docker, stevedore.

ՆԱՎԱՄԱԿՈՒՅԿ, գ. (ship's) boat, longboat, lifeboat.

ՆԱՎԱՄԱՏՅԱՆ, գ. log(book).

ՆԱՎԱՄԱՏՈՒՅՑ, գ. moorage; ◊ **նավը ~ում է** the ship is at her/its moorage.

ՆԱՎԱՄԲԱՐ, գ. hold.

ՆԱՎԱՄԻՋՆԱՐԴ, գ. shipbroker.

ՆԱՎԱՆՈՐՈԳԱՐԱՆ, գ. shiprepair yard/dock.

ՆԱՎԱՇԻՆԱԿԱՆ, ա. shipbuilding.

ՆԱՎԱՇԻՆԱՐԱՆ, գ. shipyard, shipbuilding yard, dockyard.

ՆԱՎԱՇԻՆԱՐԱՐ, գ. shipbuilder, shipwright.

ՆԱՎԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shipbuilding.

ՆԱՎԱՊԵՏ, գ. (ship's) captain.

ՆԱՎԱՍԱՆԳՈՒՂՔ, գ. ladder, ship's ladder.

ՆԱՎԱՍՏԻ, գ. seaman, sailor, mariner.

ՆԱՎԱՏԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tonnage.

ՆԱՎԱՏՈՐՄ(ԻՂ), գ. fleet; ◊ **ծովային ~** marine; **ռազմական ~** navy; **առևտրական ~** merchant fleet; **~ում ծառայել** serve in the Navy.

ՆԱՎԱՐԿԵԼ, p. sail, navigate; (թիավարել) row; (առագաստով) go under sail; (ուղերթով) cruise.

ՆԱՎԱՐԿԵԼԻ, ա. navigable.

ՆԱՎԱՐԿԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. navigability.

ՆԱՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ՆԱՎԱՐԿՈՒՄ** } գ. navigation.

ՆԱՎԱՑՈՒՂԿ, գ. bow, head, prow.

ՆԱՎԹ, գ. oil, petroleum, mineral oil; (զտած վառելանյութ) kerosene; ◊ **~ի հանքատեղ** oilfield; **~ի շատրվան** oil-spring.

ՆԱՎԹԱԲԵՐ, գ. oil-bearing.

ՆԱՎԹԱԳԱԶ, գ. oil-gas.

ՆԱՎԹԱԳՈՐԾ, գ. oil industry worker; *խսկց.* oilman.

ՆԱՎԹԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. oil refinery.

ՆԱՎԹԱԶՏԻՉ, ա. oil-refining.

ՆԱՎԹԱԶՏՈՒՄ, գ. oil-refining.

ՆԱՎԹԱՀՈՂ, գ. oil-bearing layer/shale.

ՆԱՎԹԱՀՈՐ, գ. oil-well.

ՆԱՎԹԱՀՈՒՄՔ, գ. crude oil.

ՆԱՎԹԱՄԲԱՐ, գ. oil-tank, oil-reservoir.

ՆԱՎԹԱՄԹԵՐՔ(ՆԵՐ), գ. oil-product(s).

ՆԱՎԹԱՄՇԱԿՈՂ, ա. oil-refining.

ՆԱՎԹԱՄՈՒՂ, գ. (oil) pipeline.

ՆԱՎԹԱՅԻՆ, ա. oil.

ՆԱՎԹԱՔՏԱՐԱԿ, գ. (oil) derrick.

ՆԱՎԹԱՎԱՃԱՌ, գ. oilman, oil trader.

ՆԱՎԹԱՎԵՐԱՄՇԱԿՈՒՄ, գ. oil-refining oil processing (industry); ◊ **~ման գործարան** oil refinery.

ՆԱՎԹԱՏԱՐ, գ. oil-duct, oil pipeline; (նավ) tanker, oil-tanker.

ՆԱՎԹԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. oil industry.

ՆԱՎԹԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՂ, I. ա. oil, oil-extracting; 2. գ. (անձ) oil producer, oil magnate.

ՆԱՎԹԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oil industry, oilfield.

ՆԱՎԹՈՏ, ա. oily.

ՆԱՎԹՈՏԵԼ, p. oil, grease (with oil), lubricate (with oil).

ՆԱՐԳԻԶ } գ. daffodil, narcissus (pl. -ssi).
ՆԱՐԳԻՍ }

ՆԱՐԴԻ, գ. backgammon.

ՆԱՐԴՈՍ, գ. *բար.* matgrass, spikenard.

ՆԱՐԻՆՋ, գ. orange.

ՆԱՐՆՋԱԳՈՒՅՆ, ա. orange(-colour).

ՆԱՐՆՋԵՆԻ, գ. orange-tree.

ՆԱՑԻՈՆԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. nationalistic.

ՆԱՑԻՍՏԱԿԱՆ, ա. Nazi.

ՆԵԳՐ, գ. Black (person).

ՆԵԳՐԱԿԱՆ, ա. Black, Negro.

ՆԵԳՐՈՒՀԻ, գ. Black woman.

ՆԵԽԵԼ, p. rot, decay; (հոտել) become rotten/foul; (օրգանիզմի մասին) decompose, putrefy; (ատամների մասին) decay, become carious; (սննդի մասին) go bad/off; *փխբ.*, *խսկց.* be sulky, be in the sulks.

ՆԵԽԱԾ, ա. rotten; (հոտած) rotten, foul; (փտած) decayed, putrid; (փչացած) corrupt; *փխբ.* (մարդու մասին) gloomy, dismal. *փխբ.*, *խսկց.* (նախանձ, չարակամ) envious, ill-disposed, ill-wisher.

ՆԵԽՈՒՄ, գ. decay, decomposition; (հոտում) rotting; (փտում) putrefaction; *փխբ.* decay, corruption.

ՆԵԿՏԱՐ, գ. nectar.

ՆԵՂ, ա. narrow; (հագուստի՝ կոշիկի մասին) tight; (դժվար) difficult, hard; (սահմանափակ) narrow; ◊ **~ ապրել** suffer privations/hardship; *խսկց.* have a hard time; **~ երկաթուղագիծ** narrow gauge; **~ հագուստ** tight clothes; **~ հայացքներ** narrow views; **~ մասնագիտական** highly specialised; **~ մասնագիտություն** particular speciality; **~ վիճակ** difficult/painful situation, predicament, quandary; *խսկց.* ticklish situation; (հյուրասլես) **~ վիճակում լինել** be in straitened circumstances; **~ տեղ** weak point, bottleneck; **~ տեղն ընկնել** get into trouble/a scrape; **~ րոպեին** in one's (hour of) need; **~ օրվա համար** for a rainy day; **~ արա** make room! **~ը լծել** գցել drive sb into a corner, bring sb to bay; **բառի ~ իմաստով** in the narrow sense of the word.

ՆԵՂԱՆԱԼ, p. (նեղ դառնալ) narrow, get/grow

narrow, taper; (վիրավորվել) take offence/umbrage, be/feel hurt, resent; (բարկանալ) become/get angry.

ՆԵՂԱՑԿՈՏ, ա. touchy, susceptible, quick to take offence.

ՆԵՂԱՑՆԵԼ, բ. narrow, tighten; (վիրավորել) offend (sb), hurt/wound (sb's) feelings; (բարկացնել) anger, make angry; ◊ **հագուստը ~** narrow the dress, make tighter, tighten.

ՆԵՂԵԼ, բ. press, crowd; (ճնշում գործադրել) press, restrain; (խանգարել, արգելք դնել) hinder, hamper; (ճնշել) oppress, keep down.

ՆԵՂՄԻՏ, ա. narrow(-minded); (սահմանափակ) hide-bound; (կարճամիտ) short-witted.

ՆԵՂՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. narrow-mindedness; (հիմարություն) stupidity.

ՆԵՂՈՒՐՏ, ա. short-tempered; (դյուրագրգիռ) irritable; (նեղացկոտ, չուտ վիրավորվող) petulant, quick to take offence.

ՆԵՂՈՐՏԵԼ, բ. get irritated/annoyed; (գրգռվել) chafe; (նյարդայնանալ) be/feel nervous, vex.

ՆԵՂՈՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vexation; (գրգռում) irritation; (վրդովմունք) annoyance.

ՆԵՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ } գ. narrowness,
ՆԵՂՎԱԾՔ } crush; (խցկված լինելը) cram; ◊ **~ի մեջ ապրել** live cooped/penned up together, be overcrowded.

ՆԵՂՎԵԼ, բ. crowd, be squeezed; (նեղանալ) take offence/umbrage, be/feel hurt; (շփոթվել) be confused/embarrassed; (անհարմար զգալ) be embarrassed.

ՆԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. narrowness, tightness; (կարիք) need, want; *փիլ.* (անհանգստություն) trouble; ◊ **~ կրել՝ քաշել** trouble, bother, go to trouble; **~ պատճառել՝ տալ** cause anxiety/trouble, cause inconvenience (to), put to inconvenience; **~ մի՛ կրեք** don't trouble/bother; **ոչ մի ~** no trouble at all; **~ի մեջ լինել** be in need, be needy, be/live in poverty.

ՆԵՂՈՒՑ, գ. strait, sound; (պարանոց) isthmus.

ՆԵՅԼՈՆԵ, ա. nylon, of nylon.

ՆԵՅՏՐՈՆԱՅԻՆ, ա. *ֆիզ.* neutron; ◊ **~ ռումբ** neutron bomb.

ՆԵՆԳ, ա. *insidious*; (խարդախ) knavish, roguish; (խորամանկ) crafty; (քինոտ) malicious; (թունոտ) spiteful.

ՆԵՆԳԱԲԱՐ } մ. treacherously, maliciously,
ՆԵՆԳԱԲԵՐԵՆ } spitefully, perfidiously.

ՆԵՆԳԱՄԻՏ, ա. ill-meaning, ill-intentioned.

ՆԵՆԳԱՓԱԽԵԼ, բ. substitute (unfairly); (խեղաթյուրել) pervert, misrepresent, misinterpret; (կեղծել) falsify; ◊ **փաստերը ~** juggle the facts.

ՆԵՆԳԱՓԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (unfair) substitution.

ՆԵՆԳԱՓԱԽՈՒՄ, գ. (խեղաթյուրում) pervertion, misrepresentation, misinterpretation; (կեղծիք) falsification.

ՆԵՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insidiousness; (խարդախություն) fraud, foul play, swindling.

ՆԵՈԳԱՂՈՒԹԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. neocolonialism.

ՆԵՈՆ, գ. neon.

ՆԵՈՆԵ, ա. neon.

ՆԵՒ, 1. գ. *կրոն.* Antichrist; 2. ա. *փիլ.* (չարամենգ, քինոտ) wicked, vicious, malicious.

ՆԵՏ, գ. arrow; *բնաս.* shaft; ◊ **~ արձակել** shoot an arrow; **~ի պես սլանալ** fly like an arrow (from the bow).

ՆԵՏԱԶԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. archery, discharge of arrows.

ՆԵՏԱԶԻԳ, գ. archer, bowman.

ՆԵՏԵԼ, բ. throw, throw about; *փիլ.* cast, dart, fling; ◊ **բանտ ~** fling/throw/cast into prison/goal; **խարիսխ ~** cast/drop anchor; **հայացք ~** cast a glance (at), glance (at); (արագ) dart/shoot a glance (at); **ռումբ ~** drop bombs; **ցած ~** throw down.

ՆԵՏՎԵԼ, բ. fling/throw oneself (on, upon); ◊ **սրընթաց ~** rush, dash, dart, make a run/rush; **ջրի մեջ ~** plunge into the water; **մեկի գիրկը ~** throw oneself, into/fall into sb's arms.

ՆԵՏՈՒՄ, գ. throwing, casting, flinging, throw; *մարզ.* sprint.

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ, 1. ա. *introductory*; 2. գ. *introduction*, foreword; ◊ *իրավ.* **~ մաս** preamble; **~ խոսք՝ ճառ** opening address/speech.

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. introduction; (նախաբան) preface; (խոսքում՝ ճառում) preamble, opening/introductory remarks; *երաժշ.* prelude.

ՆԵՐԱՇԽԱՐՀ, գ. inner life/world.

ՆԵՐԱՌԵԼ, բ. include (in), embrace.

ՆԵՐԱՌՅԱԼ, մ. including, included, inclusive; ◊ **մինչև տասներորդը ~** to the tenth inclusive.

ՆԵՐԱՐԿԵԼ, բ. (ասեղով) inject, give an injection; pour (in, into), instil; infuse; (կաթիլներով) drip; (պատվաստել) inoculate (with), vaccinate (with).

ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ, գ. injection, infusion; ◊ **ենթամաշկային ~** hypodermic injection.

ՆԵՐԲԱՆ, գ. foot, sole.

ՆԵՐԲՈՂ, գ. ode, dithyramb; (գովասանք) laudation; (գովասանական ճառ) eulogy.

ՆԵՐԳԱՂԹ, գ. immigration; repatriation.

ՆԵՐԳԱՂԹԵԼ, բ. immigrate; repatriate.

ՆԵՐԳԱՅԱԿԱՆ, ա. *քեր.* locative;

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. *քեր.* active; ◊ **~ ձեռ** active voice.

ՆԵՐԳՈՐԾԵԼ, բ. bear (upon), act (on), affect; (ազդել, ազդեցություն գործել) affect, influence, exert influence (upon), bring influence, have an effect (upon).

ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. influence (upon, on, over); ◊ **բարոյական ~** (moral) influence (over), effect.

ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ, ա. effective; (դեղորայքի

մասին) efficacious; (միջոցառման մասին) effectual.

ՆԵՐԳՐԱՎԵԼ, բ. draw (in, into), involve (in); (վատ բանի մեջ) inveigle, entrap; (ներառել) include (in), insert (in), coopt.

ՆԵՐԳՐԱՎՎԵԼ, բ. be drawn (into).

ՆԵՐԳՐԱՎՈՒՄ, գ. involvement, inclusion.

ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ, ա. harmonious, in harmony (with), in keeping (with); (բարեհունչ) consonant (with, to).

ՆԵՐԴԱՇՆԱԿԵԼ, բ. harmonize (with), be in keeping (with), go (with).

ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՐԵՆ, մ. harmoniously.

ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. harmony; (համաձայնություն) concord, consonance, accord.

ՆԵՐԴԻՐ, գ. insert, supplementary sheet.

ՆԵՐԴՆԵԼ, բ. put in, insert (in, into); (մուծել) contribute, introduce; *տնտ.* invest; *փխբ.* (արմատավորել) inculcate (upon), instil(l) (into); ◊ **ջանք՝ էներգիա ~** *put effort/energy* (into), expend effort/energy (on), devote/apply effort/energy (to).

ՆԵՐԴՐՈՒՄ, գ. inculcation, instillation; (ներմուծում) introduction; (ներդրում) enclosure; (գիտության մեջ) contribution; *տնտ.* investment; ◊ **արժեքավոր ~** valuable contribution; **նոր մեթոդների ~** introduction of new methods; **օտարերկրյա ~** foreign investment; **տեղական ~** inward investment.

ՆԵՐԵԼ, բ. forgive, pardon; (ներողամիտ լինել) overlook; (մեղքը) absolve; (պարտքը) remit; *իրավ.* (ներում շնորհել) pardon, forgive, ◊ **ներեցե՛ք ինձ** excuse me! I beg your pardon! **դե. կներե՛ք** I'm sorry, but that won't do; **ժամանակս չի ներում** I have no time to spare.

ՆԵՐԵԼԻ, ա. pardonable, excusable; (արդարացվող) justifiable; (թողություն տվող) remissible; ◊ **~ է** it is pardonable.

ՆԵՐԵՐԱԿԱՅԻՆ, ա. intravenous; ◊ **~ սրսկում** intravenous injection.

ՆԵՐԹԱՓԱՆՑԵԼ, բ. penetrate (into, through); (թափանցել) pierce (through), transpierce, permeate; (միջով անցնել) go/pass through.

ՆԵՐԹԱՓԱՆՑՈՒՄ, գ. penetration, permeation; *բոլ.* infiltration.

ՆԵՐԽՈՒԺԵԼ, բ. invade, intrude (upon); (բռնի) break (in, into), burst (into); *փխբ.* burst (into); ◊ **տուն ~** break into a house.

ՆԵՐԽՈՒԺՈՒՄ, գ. invasion (of), incursion (into); intrusion (into), breaking and entering; *փխբ.* intrusion (upon).

ՆԵՐԾԾԵԼ, բ. suck in, soak up/in; (կլանել) absorb, drink (in); *փխբ.* imbibe, take in.

ՆԵՐԾԾՎԵԼ, բ. percolate (through), soak (in, into); (կլանվել) be absorbed (into, in); (քսուքի մասին) be rubbed in/absorbed.

ՆԵՐԾԾՈՒՄ, գ. suction; (կլանում) absorption.

ՆԵՐԿ, գ. paint; ◊ **գործվածքի ~** dye; **տպագրական ~** printer's ink; **~ ըսել** colour; (մակերեսին) paint; (ապակու՝ փայտի վրա) stain.

ՆԵՐԿԱ, ա., գ. present; (այժմյան) present, present-day; *պաշտ.* (տվյալ) the present; ◊ *քեր.* **~ ժամանակ** the present tense; **~ն** the present; **~ները** those present; **~յիս** present; **~յիս վիճակ** present situation. **~ պահին** at present, at the moment, at the given/present moment; **~յիս մարդիկ** present-day people, people of today; **~ների մասին չեն խոսում, խոսքը ~ների մասին չէ** present company (always) excepted.

ՆԵՐԿԱԿԱՆ, *տես* ՆԵՐԿԱՊՆԱԿ:

ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼ, բ. appear, present oneself, arrive; (հանդես գալ, հայտնվել) arise, appear; (առիթի մասին) offer; ◊ **աշխատանքի ~** report for work; **դատարան ~** appear before the court; **նշված ժամանակ ~** present oneself / report at the appointed/fixed time; **մեղայականով ~** give oneself up, acknowledge one's fault/guilt; **հենց որ հարմար առիթ ~նա** as soon as an opportunity arises; **առիթը ~ցավ** an opportunity presented itself.

ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼԻ, ա. presentable; (տպավորիչ) impressive, imposing; (արժանապատիվ) dignified; ◊ **~ մարդ՝ անձնավորություն** dignified/impressive man, man of imposing/dignified appearance.

ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ, բ. present; (ներկայացուցիչ լինել) represent; (ծանոթացնել) introduce, present; (պատկերել) represent, embody; (ցույց տալ) show, produce, present; *բատեր.* perform; ◊ **ապացույցներ ~** show/present proofs; **դժվարություն չ~** offer no difficulty; **դիմում ~** hand in an application, file a petition; **իրենից ինչ-որ բան ~** represent/be sth; **ի՞նչ է իրենից ~ում** what kind of person is he? **լավագույն ձևով ~** place in the best light; *իրավ.* **հայց ~** bring/file a suit (against); **հետաքրքրություն չ~** be of no interest; **մեծ արժեք ~** be of great value; **պահանջներ ~** lay claim (to), make demands (of), demand; **խրախուսանքի՝ պարգևատրման՝ շքանշանի ~** recommend sb for a reward/decoration; **փաստաթղթեր ~** show one's documents; **քննարկման՝ հաստատման ~** submit for consideration/approval.

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ, գ. presentation; *պաշտ.* representation; (փաստաթղթերի) handing-in; *բատեր.* performance; ◊ **~ տալ** give a performance, perform.

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ, գ. representative, agent; (պառլամենտում) spokesman (for); ◊ *դվնգ.* **լիազոր ~** plenipotentiary.

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ, ա. *բոլ.* representative.

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. representation; (հիմնարկ) mission, agency, representative office; ◊ **դիվանագիտական ~** diplomatic representation/mission; **առևտրական ~** trade mission.

ՆԵՐԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. presence; ◊ **~քյամբ** in the presence of, in one's presence.

ՆԵՐԿԱՅՈՒՄՍ, մ. at present, at the present time, nowadays; (այժմ) now; (այսօր) today; ◊ **~ ընդունված** currently accepted.

ՆԵՐԿԱՆՅՈՒԹ, գ. dye (stuff), pigment, colouring material.

ՆԵՐԿԱՊՆԱԿ, գ. palette.

ՆԵՐԿԱՏՈՒՆ, **ՆԵՐԿԱՐԱՆ** } գ. dye-house, dye-works, dye-shop.

ՆԵՐԿԱՐԱՉ, գ. dyer, (house-)painter.

ՆԵՐԿԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dying, painting, dye-works, dyer's art.

ՆԵՐԿԵԼ, բ. colour, paint; (գործվածքը ևն) dye; (փայտը, ապակին) stain; (շպարել. դեմքը աչքերը) make up, paint; ◊ **մազերը ~** dye one's hair; **կապույտ ~** paint blue.

ՆԵՐԿՎԵԼ, բ. (շպարվել) make up, use make up/cosmetics, paint one's cheeks, lips etc.; ◊ **գգույշ, ~ված է** wet/fresh paint.

ՆԵՐԿՈՒՄ, գ. colouring, painting, dying.

ՆԵՐԿՈՒՍԱԿԱՅԱԿԱՆ, ա. inner-party, within the party.

ՆԵՐՀԱԿ, ա. opposite; (հակառակ) reverse, contrasting; ◊ **~ քամի** contrary wind; *ծով.* head wind.

ՆԵՐՀԱԿԱԿԱՆ, ա. *քեր.* ◊ **~ շաղկապ** adversative conjunction.

ՆԵՐՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ, ա. inner-republican, within the Republic.

ՆԵՐՀՅՈՒՍԵԼ, բ. plait (into), intertwine.

ՆԵՐՀՅՈՒՍՎԱԾՔԱՅԻՆ, ա. intratissue.

ՆԵՐՀՈՍԵԼ, բ. inflow, flow (into), discharge (into).

ՆԵՐՀՈՍՔ, գ. inflow, influx, flow.

ՆԵՐՀՈՒՆ, ա. (խորիմաստ, իմաստալից) profound, thoughtful, astute; (հմուտ, խորագետ, խորամիտ) skilful, able, clever, capable, sophisticated; (սրտի խորքից եկող) heartfelt, from heart's depth; ◊ **~ գիտնական** clever scientist; **~ խոսք** heartfelt speech; **~ միտք** profound idea; **~ քաղաքականություն** astute policy.

ՆԵՐՃՅՈՒՂԱՅԻՆ, ա. intrabranch, intrafield, intradepartment.

ՆԵՐՄԿԱՆԱՅԻՆ, ա. intramuscular.

ՆԵՐՄՂԵԼ, բ. push in/into (under pressure), shove (in).

ՆԵՐՄՈՒԾԵԼ, բ. import.

ՆԵՐՄՈՒԾԵԼԻ, ա. imported.

ՆԵՐՄՈՒԾՎԱԾ, **ՆԵՐՄՈՒԾՎԱԾ** } ա. imported.

ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ, գ. import, importation; ◊ *տնտ.* **~ման գործակալ** import agent; **~ման բաժնեչափ** import quota; **~ ման թույլատրագիր** import licence.

ՆԵՐՇՆՉԱՆՔ, գ. inspiration; ◊ **~ի մեջ ընկնել** fall into a trance.

ՆԵՐՇՆՉԵԼ, բ. breathe in, inhale; *փխբ.* inspire (with), suggest, fill (with); ◊ **միտք ~** suggest/inspire a thought; **հարգանք ~** command respect.

ՆԵՐՇՆՉՎԵԼ, բ. be/feel inspired; ◊ **ինչ-որ բանով ~** be inspired by sth, derive inspiration from sth; **~ված** inspiredly, with inspiration.

ՆԵՐՇՆՉՈՒՄ, գ. inspiration; (մտքի) suggestion; (հիպնոս) hypnosis; ◊ **~մամբ բուժել** treat by hypnotism/suggestion.

ՆԵՐՈՂԱՄԻՏ, ա. forgiving, condescending; (հանդուրժող) indulgent, lenient; (համբերող) tolerant; ◊ **~ լինել** forgive, be lenient, tolerate.

ՆԵՐՈՂԱՄՏԱԲԱՐ, **ՆԵՐՈՂԱՄՏՈՐԵՆ** } մ. tolerantly, leniently.

ՆԵՐՈՂԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. condescension, condescending manner; (ներում) forgiveness; (հանդուրժողություն) indulgence, lenience, tolerance; (մեղմություն) clemency; ◊ **~ ցուցաբերել** be indulgent (to), make allowance (for), tolerate; *իրավ.* **~բյան արժանի** recommended for mercy.

ՆԵՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pardon, apology; (ներում) forgiveness; ◊ **~ չի լինի** (I'm sorry, but) that won't do! **~բյո՛ւն** (I am) sorry, excuse me, I beg your pardon, pardon, I apologize; **~ խնդրել հայցել** ask/beg sb's pardon, apologize to sb.

ՆԵՐՍ, 1. գ. inside, interior, inner part; (ապաստան, ծածկ) shelter; 2. մ. into, inside; ◊ **տան ~ը** interior; **~ը ~ում** inside, within; **~ի** inner; **~ից** from inside; **~ առնել թողնել** let in, admit; *փխբ.* (ապաստան տալ) shelter, give refuge; **~ բերել** bring/carry in; **~ գցել** keep back, restrain, control/check oneself; **~ ընկնել** (շտապ ներս մտնել) tumble in/into, burst in/into; (փոս ընկնել) become hollow/sunken; **~ խուժել** burst into; **~ մտնել** enter, go in/into, come in/into; **~ տանել** take (to, into); **~ քաշել** (օդը, ծուխը ևն) draw, breath in, inhale; (ծանր իրեր ևն) drag (in, into, up, on); **~ը դատարկ** hollow; **~ի դուռ** inner door.

ՆԵՐՍ ՈՒ ԴՈՒՐՍ, միայն կապակցության մեջ՝ (frequently) go in and out.

ՆԵՐՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ա. domestic/internal economic.

ՆԵՐՈՒՄ, գ. forgiveness, pardon, mercy; (մեղքերի թողություն) absolution; (պարտքի) remission; ◊ **~ խնդրել** ask/beg pardon; **(համա)~ շնորհել** announce/grant an am-

nesty; ~ **ստանալ** obtain mercy; ~**մաՆ գանգատ** appeal (for pardon).

ՆԵՐԻՆԱԿ, ա. *փիլ.* immanent, inherent.

ՆԵՐՓԱԿ, ա. locked, closed; (ներդրված) enclosed.

ՆԵՐՓԱԿԵԼ, բ. lock, close.

ՆԵՐՓԱԿՈՒՄ, գ. enclosure.

ՆԵՐՔԱՇԵԼ, բ. pull (in, into, on, up), draw (in, into, on, up); (ներգրավել) involve (in); (ստիպել մասնակցել) force to participate (in).

ՆԵՐՔԱՇՈՒՄ, գ. involvement, drawing in.

ՆԵՐՔԵՎ, 1. մ. down, downwards, lower; (գած) below, beneath; 2. գ. bottom, lower part; ◊ **աստիճաններով** ~ downstairs; **մի հարկ** ~ one storey lower; ~ **իջնել** go down, descend.

ՆԵՐՔԻՆ, ա. inside, interior, inner, internal; (ներհատուկ) inherent, intrinsic; *փիլ.* inward, inner; ◊ ~ **առևտուր** home/inland trade; ~ **իմաստ** inherent/intrinsic meaning; ~ **կարգով** confidentially; *խսկց.* under the table; ~ **հիվանդություններ** internal diseases; ~ **ձայն** inner voice; ~ **պատճառներ** intrinsic causes; **երկրի** ~ **գործեր** domestic affairs; ~ **գործերի նախարարություն** ministry of internal affairs, (ՄԲ) Home Office; ~ **քաղաքականություն** home/internal policy.

ՆԵՐՔԻՆԻ, գ. eunuch.

ՆԵՐՔՆԱԶԳԵՍՏ, գ. underwear, underclothes, underclothing.

ՆԵՐՔՆԱԿ, գ. mattress; ◊ **հարդե** ~ straw mattress, straw-bed, palliasse; **մազե** ~ horsehair mattress; **զսպանակավոր** ~ spring mattress.

ՆԵՐՔՆԱՀԱՐԿ, գ. basement.

ՆԵՐՔՆԱՃԻԳ, գ. hypotenuse.

ՆԵՐՔՆԱՇԱՊԻԿ, գ. vest, (*ամ.*) undershirt.

ՆԵՐ(ՔՆ)ԱՇԽԱՐՀ, գ. inner life, one's inner world.

ՆԵՐՔՆԱՊԵՍ, մ. inwardly.

ՆԵՐՔՆԱՏՈՒՆ, գ. inner rooms, (մառան, նկուղ) cellar, vault.

ՆԵՐՔՈ, կ. under.

ՆԵՐՔՈՀԻՇՅԱԼ, ա. following, undermentioned, mentioned below.

ՆԵՐՔՈՒՍՏԱՐԱԳՐՅԱԼ, գ. *պրտ.* undersigned; ◊ **մենք** ~**ներս** we, the undersigned.

ՆԵՐՔՈՒՍՈՒՑ, մ. inwardly; (ներսից) from within/inside.

ՆԵՑՈՒԿ, գ. support, prop; (հենարան) rest; ◊ ~ **լինել հանդիսանալ** support, prop up.

ՆՁՈՎԵԼ, բ. excommunicate, anathematize, read/pronounce an anathema; (անիծել) curse, damn.

ՆՁՈՎՅԱԼ, ա. cursed, damned, accused; ◊ ~ **լինես** damn you.

ՆՁՈՎՔ, գ. excommunication, anathema; (անեծք) damnation, imprecation, malediction.

ՆԺԱՐ, գ. scales (of a balance).

ՆԺՈՒՅԳ, գ. throughbred, blood-horse, fast horse; (սիգարշավող ձի) prancer; (մրցավազքի ձի) runner; *բնաս.* steed; *մարզ.* wooden horse.

ՆԻԶԱԿ, գ. spear, lance; (տեգ) pike, javelin; ◊ ~ **նետել** throw the javelin; ~ **ճոճել** rattle the sabre, threaten (with), menace (with).

ՆԻԶԱԿԱԿԻՐ, գ. lance-bearer, spearman.

ՆԻԶԱԿԱՀԱՐԵԼ, բ. thrust with a spear/javelin/lance.

ՆԻԶԱԿԱՃԻԳ, գ. javelin thrower.

ՆԻԶԱԿԱՆԵՏ, *տես* ՆԻԶԱԿԱՃԻԳ:

ՆԻԶԱԿԱՆԵՏՈՒՄ, գ. javelin throwing.

ՆԻՀԱՐ, ա. thin, lean; (հյուծված) emaciated, wasted; ◊ ~ **դեմք** gaunt face; ~ **կազմվածք** emaciated/meagre/gaunt frame.

ՆԻՀԱՐԱԿԱՁՄ, ա. lean, spare, skinny.

ՆԻՀԱՐԱՎՈՒՆ, ա. lean, spare.

ՆԻՀԱՐԵԼ, բ. lose weight, grow/become thin/slim; (հյուծվել) get/grow/become emaciated.

ՆԻՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thinness, leanness.

ՆԻՆՋ, գ. drowsiness; (ննրի) doze, light slumber/sleep; (քնաթաթախ վիճակ) somnolence; (քուն) repose.

ՆԻՇ, գ. mark; *ամ.* grades; *մարզ.* (միավոր) point, score.

ՆԻՍՏ, գ. sitting; (ժողով) meeting, session; (խորհրդակցություն) conference; *մաթ.* side; ◊ **դռնփակ** ~ private/closed meeting/session; **դռնբաց** ~ open/public meeting/session; **հատուկ** ~ special session; **դատարանի** ~ court session; **կառավարության** ~ cabinet meeting, government session; ~ **անցկացնել՝ գումարել** hold/convene a meeting; ~**ը բացել** open the meeting; ~**ը փակել** close/break up the meeting; ~**ում ելույթ ունենալ** take the floor; ~**երի դահլիճ** conference hall.

ՆԻՍՏՈՒԿԱՑ, գ. mode of life, daily round; (պահելաձև) demeanour.

ՆԻՐՀ, *տես* ՆԻՆՋ:

ՆԻՐՀԵԼ, բ. doze; *քնաս.* slumber; *խսկց.* nod (off).

ՆԻՐՀՈՒՆ, ա. drowsy, somnolent, dozing.

ՆԿԱՏԱՌՈՒՄ, գ. consideration, reason; ◊ **ինչ-ինչ** ~**ներով** for certain reasons.

ՆԿԱՏԵԼ, բ. notice, observe; (նշմարել) sight, get sight (of); (ուշադրություն դարձնել) take notice of, mark; (նկատի առնել) note; (հետևել) observe; (ասել) observe, remark; ◊ չ~ pay no heed (to), take no notice (of), be oblivious (to).

ՆԿԱՏԵԼԻ, ա. noticeable, visible, in evidence; (չոշափելի) appreciable, considerable; ◊ ~ **տարբերություն** marked difference; ~ **ընդհանրություն** appreciable affinity.

ՆԿԱՏԵԼԻՈՐԵՆ, մ. noticeably; (չոշափելիորեն) appreciably; (բավական բարձր) well above.

ՆԿԱՏԻ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ~ **առնել** take into account/consideration, consider; ~ **ունենալ** bear in mind/view, have/keep in view; ~ **առնելով** in view (of).

ՆԿԱՏԱՄԲ, կ. with respect (to), with regard (to); (վերաբերմամբ) in respect (of, to), in regard towards.

ՆԿԱՏԱՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. remark; (դիտողություն) observation; (կշտամբանք) reproof, rebuke; (հանդիմանություն) scolding; (տույժ, պատիժ) *նաև ռազմ.* reprimand; ◊ ~ **անել** rebuke, reprimand, reprove.

ՆԿԱՏՎԵԼ, բ. be observed/visible/noticeable; (երևալ) show through.

ՆԿԱՐ, գ. picture.

ՆԿԱՐԱԳԻՐ, գ. (նկարագրություն) description; (պատկերում) representation, portrayal, picture; (բնութագրում) characteristic; (բնավորություն, խառնվածք) character, nature.

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ, ա. descriptive, figurative.

ՆԿԱՐԱԳՐԵԼ, բ. describe; *գրկ.* (պատկերավոր) depict, portray; (ուրվագծել) outline; (շրջագծել) delineate; (պատկերել) paint, draw a picture.

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՆԿԱՐԱԳՐՈՒՄ** } գ. description, representation; (պատկերում) portrayal; ◊ **կենդանի** ~ picture.

ՆԿԱՐԱԶԱՐԴ, ա. illustrated, covered with drawings, painted; ◊ ~ **գիրք՝ ամսագիր** pictorial/illustrated book/magazine.

ՆԿԱՐԱԶԱՐԴԵԼ, բ. illustrate, cover with drawings, paint.

ՆԿԱՐԱԶԱՐԴՈՒՄ, գ. illustration, painting; (պատի) wall-painting(s), mural(s).

ՆԿԱՐԱԿԱԼ, գ. easel.

ՆԿԱՐԱՀԱՆԵԼ, բ. (լուսանկարել) photograph, take a photograph; ◊ **կինոնկար** ~ shoot a film.

ՆԿԱՐԱՀԱՆՎԵԼ, բ. (լուսանկարվել) be photographed, have one's photo taken; (կինոնկարի մասին) be shot.

ՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄ** } գ. (լուսանկարի) photographing; (կինոնկարի) shooting (a film), shoot.

ՆԿԱՐԵԼ, բ. draw, paint; ◊ **մատիտով** ~ draw with a pencil; **ջրաներկով** ~ paint in watercolours; **յուղաներկով** ~ paint in oils; **դիմանկար** ~ paint a portrait; **բնօրինակից** ~ draw/paint from nature/life.

ՆԿԱՐԻՉ, գ. artist, painter, drawer.

ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ, ա. drawing; (գեղարվեստական) art; ◊ ~ **թուղթ** drawing paper; ~ **ցուցահանդես** art exhibition.

ՆԿԱՐՉՈՒՀԻ, գ. artist, painter.

ՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. painting, drawing.

ՆԿՈՒՂ, գ. cellar.

ՆԿՈՒՂԱՀԱՐԿ, գ. basement.

ՆԿՈՒՂԱՅԻՆ, ա. cellar.

ՆՄԱՆ, 1. ա. similar, like, resembling, not unlike; (նույնպիսի) the same as; 2. կ. like, as, such us; ◊ ~ **դեպքերում** in such cases; ~ **ձևով եղանակով** after the fashion of; ~ **լինել** be similar/like, resemble, bear resemblance, have affinity for; **հատկություններով** ~ **լինել** be similar in properties; **դա** ~ **է նրան** it's just like him, that's him all over; **դա նրան** ~ **չէ** it's not like him; **դրա** ~ (մի բան) a kind of, a sort of; **ոչ մի** ~ **բան** nothing of the kind; **սա ոչ մի բանի** ~ **չէ** I've never seen anything like that; (վարքագծի մասին) it is unheard of; **ինչի՞ ես** ~ just look at yourself; **նրանք իրար շատ են** ~ they are very much alike, they bear a great resemblance to each other.

ՆՄԱՆԱՊԵՍ, մ. likwise, also, in like/similar manner.

ՆՄԱՆԱՏԻՊ, մ. of the same kind/type.

ՆՄԱՆԵՑՆԵԼ, բ. make similar, liken (to); (ընդօրինակել) imitate; (նմանություն գտնել) find resemblance.

ՆՄԱՆԵՑՈՒՄ, գ. likening; (ընդօրինակում) imitation.

ՆՄԱՆՎԵԼ, բ. resemble, be like, be not unlike, become like/similar; (նմանություն ունենալ) bear resemblance.

ՆՄԱՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. analogy; ◊ **մի բանի մեկի** ~**ությամբ** by analogy (with), after the analogy (of).

ՆՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. likeness, resemblance, similarity.

ՆՄԱՆՕՐԻՆԱԿ, ա. like, similar; (այդպիսի) such a/an, such; ◊ ~ **պատասխան** such an answer.

ՆՄՈՒՇ, գ. model, pattern; (չափօրինակ) standard; (ապրանքային) sample, speciman.

ՆՅԱՐԴ, գ., *կզմխս.* nerve; ◊ **շարժիչ** ~ motor neuron; **եռվորյակ** ~ trifacial nerve; **երկաթե** ~**եր** iron nerves, nerves of steel; ~**երը սղոցել** ~**երի վրա ազդել** get on sb's nerves.

ՆՅԱՐԴԱՅԻՆ, ա. nervous; *զիտ.* neural; (ջղային) irritable, highly strung; ◊ ~**դող** thrill, nervous tremor; ~ **կենտրոն** nerve-centre; ~ **համակարգ** nervous system; ~ **հանգույց** nerve-knot; *զիտ.* ganglion; ~ **նոպա** fit/attack of nerves; ~ **շարժումներ** nervous/jerky movements.

ՆՅԱՐԴԱՅՆԱՆԱԼ, բ. be/feel nervous.

ՆՅԱՐԴԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. make sb nervous, get on sb's nerves.

ՆՅԱՐԴԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nervousness.

ՆՅՈՒԹ, գ. matter, substance; *փիլ.* (մատերիա) matter; (հումք) material, stuff; (թեմա) theme, subject, subject-matter, topic; (բովանդակություն) content, matter, substance; ◊ ~ **հավաքել** collect material; **քննարկման** ~ the topic of discussion; **նամակի** ~**ը** contents of a letter.

ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ, ա. material; (մարմնական) physical; (դրամական, գույքային) pecuni-

ary; ◊ ~ **աշխարհի** material world, world of matter; ~ **ապահովություն** material security; ~ **խթան** material stimulus (pl. -li); ~ **միջոցներ** means; ~ **շահագրգռվածություն** material incentive; ~ **օգնություն** financial assistance; ~ **վիճակ** financial position.

ՆՅՈՒԹԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. materialize.

ՆՅՈՒԹ(ԱԿԱՆ)ԱՊԵՍ, մ. materially; ◊ ~ **ապահով** financially secure, well-to-do.

ՆՅՈՒԹԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. materialize.

ՆՅՈՒԹԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. materialization.

ՆՅՈՒԹԱՄՈԼ, **ՆՅՈՒԹԱՊԱՇՏ** } գ. mercenary, self-interested materialist.

ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. material and technical; ◊ ~ **բազա** the material and technical basis/foundation.

ՆՅՈՒԹԱՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կեցս.* metabolism.

ՆՅՈՒԹԵԼ, բ. (ծրագրել) plan; (դավել) plot; (բանսարկություն անել) scheme, intrigue.

ՆՆՋԱՀԱԳՈՒՍ, գ. (կանացի) nightgown, nightdress; (տղամարդու) nightshirt, pyjamas.

ՆՆՋԱՊԱՐԿ, sleeping-bag.

ՆՆՋԱՐԱՆ, **ՆՆՋԱՍԵՆՅԱԿ** } գ. bedroom.

ՆՆՋԵԼ, բ. doze, slumber, sleep; (կարճ ժամանակով) take/have a short nap; (թեթև քուն մտնել) have/take a nap; (դնքթել) nod.

ՆՆՋԵՑՅԱԼ, գ. the deceased.

ՆՇԱԳԵՂՋ, գ. *կզմխս.* tonsil.

ՆՇԱՁԵՎ, ա. almond-shaped.

ՆՇԱՅՈՂ, *տես* ՆՇԱՆԱՁՈՂ:

ՆՇԱՅՈՒՂ, գ. almond-oil.

ՆՇԱՆ, գ. sign; (խորհրդանիշ) token, symbol; (հետք) mark; (թիրախ) target; (խալ) birthmark, mole; (հատկանիշ) sign, indication; (նախա~) omen; (կոծքա~) badge; (ազդա~) signal; ◊ **կետադրական ~ներ** full stops, punctuation marks; **հարցական** ~ question mark, interrogation mark; **հիվանդության** ~ symptom; **վատ** ~ bad omen/sign; ~ **անել՝ տալ** signal, give the signal; ~ **բռնել** take aim/sight; ~ **դնել** (նշել) mark, tick off); (նշանել) betroth; ~ **տալ** give an engagement/a betrothal ring; ~**ներ ցույց տալ** show signs (of); ~**ի մատանի** engagement/betrothal ring; ~**ը հետ տալ** cancel an engagement/a betrothal; **ի** ~ **բարեկամության** as a token of friendship.

ՆՇԱՆԱԲԱՆ, գ. motto; (անցաբան) password, parole, countersign, watchword.

ՆՇԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. engagement, betrothal.

ՆՇԱՆԱԾ, գ. engaged/betrothed (husband/wife); (հարսնացու) bride; (փեսացու) bridegroom.

ՆՇԱՆԱԿԱԼԻ(Ց), ա. significant; (կարևոր) important; ◊ ~ **դեպք** important event; ~ **չափով** for the greater part.

ՆՇԱՆԱԿԱԼԻՈՐԵՆ, մ. considerably, significantly.

ՆՇԱՆԱԿԵԼ, բ. (իմաստ ունենալ) mean, signify, stand for; (պաշտոն տալ) appoint, nominate; (նշան դնել) mark, tick (off); (դնել) put; ◊ **աշխատանքի** ~ appoint, nominate; **գին** ~ fix/set the price; **գնահատական** ~ grade sb; **դեղ** ~ prescribe medicine; **ժամկետ** ~ set a term/deadline (to); **օր** ~ fix the day; ~**ում է** consequently, hence, therefore; *խոսկ.* so, then, well then; **ի՞նչ է** ~**ում** what does it mean? **դա ոչինչ չի** ~**ում** it doesn't mean anything, it means nothing; ~**ված** (հանդիպում, խորհրդակցություն) scheduled; **ժամը երեքի համար** ~**ված** scheduled for three o'clock.

ՆՇԱՆԱԿԵՏ, գ. target; (նպատակ) aim, objective, purpose; ◊ ~**ին խփել** hit the mark/the bull's eye; ~ **ընդունել** set oneself the aim/object (of).

ՆՇԱՆԱԿՈՎԻ, ա. appointed, by appointment, non-elective; ◊ ~ **պաշտոն** non-elective post.

ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (իմաստ) meaning, sense, significance; (կարևորություն) importance, significance; ◊ **որոշիչ** ~ decisive importance; **համաշխարհային** ~ global significance; ~ **տալ** attach importance; ~ **ունենալ** be of importance/consequence; ~ **չունենալ** be of no consequence; (հետաքրքրություն չներկայացնել) be of no concern.

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ, գ. appointment, nomination; *բժշկ.* prescription; ◊ **նոր** ~ **ստանալ** be given a new assignment.

ՆՇԱՆԱՁՈՂ, գ. stake, landmark, guide-post.

ՆՇԱՆԱՒՈՒ, գ. rifleman, gunner, marksman; ◊ **դիպուկ** ~ expert shot/rifleman.

ՆՇԱՆԱՎՈՐ, ա. famous; (հռչակավոր) celebrated; (ականավոր) illustrious; (կարևոր) important, significant; ◊ ~ **իրադարձություն** significant event; **ամբողջ աշխարհում** ~ **դառնալ** become famous all over the world, become world-famous.

ՆՇԱՆԱՎՈՐԵԼ, բ. (նշել) mark, celebrate, commemorate; (նշանակել, արտահայտել) signify, express; ◊ **որևէ բան** ~ mark the occasion of sth.

ՆՇԱՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. celebration, commemoration; ◊ **ի** ~**ն** on the occasion of sth; (ի հիշատակ) in commemoration of sth.

ՆՇԱՆԴԻՊԵՔ, գ. engagement, betrothal; engagement party.

ՆՇԱՆԵԼ, բ. betroth.

ՆՇԱՆՎԵԼ, բ. become engaged (to), be betrothed, exchange engagement rings.

ՆՇԱՎԱԿ, գ. butt for derision/ridicule.

ՆՇԵԼ, բ. mark, designate; (հիշատակել) mention; (տոնել) celebrate, mark, observe; (մատնա~) point, show, indicate; (նշան անել) mark off; ◊ **թերությունը** ~ point out the defect(s);

սխրանքը ~ record the feats (of arms); **տարեդարձը** ~ mark/observe the anniversary; **պետք է** ~, **որ** it should be noted/observed that; ~**ված** stated, mentioned.

ՆՇԵՆԻ, գ. almond-tree.

ՆՇԽԱՐ(Ք), գ. *եկեղ.* communion/consecrated bread; (մասունք) relic (of a saint's body), mortal remains; *փխբ.* (աճյուն) ashes, remains, relics.

ՆՇՄԱՐԵԼ, բ. notice, observe; (նկատել) sight, get sight of.

ՆՇՄԱՐԵԼԻ, ա. noticeable; (աղոտ տեսանելի) hardly visible.

ՆՇՄԱՐՎԵԼ, բ. be visible/noticeable, show through.

ՆՇՏԱՐ, գ. *բժշկ.* scalpel, lancet.

ՆՇՈՒՄ, գ. designation, mark; (գրառում) note; (ցուցում) indication; ◊ **լուսանցքի** ~**ներ** marginal notes; ~**ների տետր** notebook; ~**ներ անել՝ կատարել** take notes; ~**ներ են տրված** references are given.

ՆՇՈՒՅԼ, գ. a grain, a little; ◊ **ճշմարտության (ոչ մի)** ~ (not) a grain of truth; **հույսի** ~ a flash of hope.

ՆՈՒԹ, գ. gloom, scowl; ◊ ~**երը կիտել** knit one's brows, frown.

ՆՈՒԹԵՐ, գ. notes, sketches; ◊ **ճանապարհորդական** ~ travel notes/sketches.

ՆՈՒԹՈՏ, ա. sullen, gloomy, morose.

ՆՈՒՀԱՋ, գ. he-goat; ◊ **քավության** ~ scapegoat.

ՆՈՂԿԱԼԻ, ա. nasty, abominable; (զզվելի) disgusting, loathsome; (գարշելի) detestable; (չար) malicious, wicked.

ՆՈՂԿԱՆՔ, գ. repugnance; (զզվանք) loathing, disgust, abomination; (գարշանք) aversion; ◊ ~ **տածել** have an aversion (for), loathe; ~ **առաջացնել** disgust, fill with disgust/loathing.

ՆՈՇԻ, գ. *բոտ.* cypress.

ՆՈՇՈՒՏ, գ. cypress grove.

ՆՈՅԵՄԲԵՐ, գ. November; ◊ ~**ին** in November, this November; **անցյալ** ~**ին** last November; **հաջորդ** ~**ին** next November.

ՆՈՅՅԱՆ, ա. Noah's, of Noah; ◊ ~ **տապան** Noah's Ark.

ՆՈՊԱ, գ. fit, attack; (ուժեղ, հանկարծական) paroxism; ◊ **սրտի** ~ heart attack; **նյարդային** ~ fit/attack of nerves, nervous fit; **հազի** ~ fit/bout of coughing; **հոդացավի** ~ twinge of rheumatism.

ՆՈՍՐ, ա. thin; (ցանցառ) sparse; ◊ ~ **մազեր** thin/scanty/sparse hair; ~ **մորուք** thin beard; ~ **ատամներ** widely spaced teeth; ~ **ծառեր** thinly growing trees.

ՆՈՍՐԱՆԱԼ, բ. thin, thin out, get thin.

ՆՈՍՐԱՑՆԵԼ, բ. thin out; (ցանքը, անտառը, տնկիները) weed out.

ՆՈՍՐԱՑՈՒՄ, գ. thinning out.

ՆՈՍՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thinness.

ՆՈՏ[1], գ. *երաժշ.* note; (~ներ) score, note music; ◊ ~ **նվագել՝ վերցնել** strike/play/sing a note.

ՆՈՏ[2], գ. *դմնգ.* note.

ՆՈՏԱԳՐԵԼ, բ. *երաժշ.* set to music.

ՆՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. score; (համակարգը) notation.

ՆՈՏԱԳՐՈՒՄ, գ. setting to music.

ՆՈՏԱՏԵՏՐ, գ. music paper.

ՆՈՏԱՐ, գ. notary, notary public, commissioner for oaths.

ՆՈՏԱՐԱԿԱՆ, ա. notarial; ◊ ~ **գրասենյակ** notary office.

ՆՈՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. position of a notary.

ՆՈՐ, 1. ա. new; (ժամանակակից) modern; (վերջին, նորահայտ) recent; (թարմ) fresh; (երիտասարդ) young; (անսովոր) novel; 2. մ. (հիմա) just, just now; ◊ ~ **աշխարհ** the New World; ~ **կտակարան** New Testament; **թերթի** ~ **համար** fresh issue/number of a newspaper; ~ **տարազ** new fashion; ~ **տարի** New Year; ~ **տող** indented line; ~ **տողից գրել** start/make a new paragraph; ~ **տոմար** new style; ~ **տնտեսական քաղաքականություն** New Economic Policy; ~ **միայն** then, only then; **հենց** ~ **եկավ** he has just come.

ՆՈՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* neologism.

ՆՈՐԱԲԱՑ, ա. newly opened.

ՆՈՐԱԲՆԱԿ, գ. new settler.

ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ, ա. newest, latest; ◊ ~ **նվաճումներ** latest achievements.

ՆՈՐԱԹՈՒԽ, ա. *խսկց.* newly-made.

ՆՈՐԱԼՈՒՍԻՆ, գ. new moon.

ՆՈՐԱԾԻՆ, ա. new-born.

ՆՈՐԱԿԱԶՄ, ա. newly-organized, newly formed/constructed.

ՆՈՐԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. new formation; *բժշկ.* new growth, neoplasm; *լեզվ.* neologism.

ՆՈՐԱԿԱՌՈՒՅՑ, 1. ա. newly/lately erected, newly built; 2. գ. new project, newly erected building.

ՆՈՐԱԿԵՐՏ, ա. newly-created, recently erected.

ՆՈՐԱԿՈՉԻԿ, գ. recruit.

ՆՈՐԱՀԱՅՏ, ա. newly/just brought to light; (նոր, ժամանակակից) latter-day.

ՆՈՐԱՀԱՍ, ա. newly just/newly matured.

ՆՈՐԱՀԱՐՍ, գ. newly married woman, new bride.

ՆՈՐԱՁԵՎ, ա. fashionable, modern; *խսկց.* new-fangled.

ՆՈՐԱՁԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fashion, vogue, mode.

ՆՈՐԱՄՈԼ, ա. novelty-mad, modernist.

ՆՈՐԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. modernism.

ՆՈՐԱՄՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. innovation, novelty.

ՆՈՐԱՆԱԼ, բ. be/get renewed.

ՆՈՐԱՆՈՐ, ա. new and new, still new, further.

ՆՈՐԱՇԵՆ, ա. recently built.
ՆՈՐԱՈՃ, ա. new-style.
ՆՈՐԱՊՍԱԿ(ՆԵՐ), գ. newly-married couple, newly-weds, the young couple.
ՆՈՐԱՍՏԵՂԾ, ա. newly-created.
ՆՈՐԱՎԱՐՏ, ա. newly graduated, graduate.
ՆՈՐԱՎԵՊ, գ. short story.
ՆՈՐԱՏԱՐԱԶ, *տես* ՆՈՐԱԶԵՎ:
ՆՈՐԱՏԻ, ա. (երիտասարդ, դեռատի) young, youthful; ◊ ~ **կին՝ հարս** young/youthful woman/bride.
ՆՈՐԱՏՈՒՆԿ, 1. ա. newly-planted; 2. գ. sapling, transplant.
ՆՈՐԱՐԱՐ, գ. innovator.
ՆՈՐԱՐԱՐԱԿԱՆ, ա. innovatory.
ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. innovation.
ՆՈՐԱՑՆԵԼ, բ. renovate, revive; (թարմացնել) refresh; (նորոգել) repair; (նորով փոխարինել) renew.
ՆՈՐԱՓԵՍԱ, գ. newly-wed man/bridegroom.
ՆՈՐԵԼՈՒԿ, 1. ա. latter-day; *հեգն.* newly-made; 2. գ. (նորահարուստ) upstart, parvenue.
ՆՈՐԵԿ, ա. newcomer.
ՆՈՐԸՆԾԱ, 1. ա. newly-converted; 2. գ. neophyte, convert.
ՆՈՐԸՆՏԻՐ, ա. newly-elected.
ՆՈՐԻՆ, միայն նման կապակցություններում՝ ~ **գերազանցություն** His Excellency; ~ **մեծություն** His Majesty.
ՆՈՐԻՑ, մ. anew, again, afresh; (կրկին) once again/more; ◊ ~ **ի նոր** from the very beginning, from anew, all over again.
ՆՈՐՄԱԼ, ա. normal.
ՆՈՐՄԱԼԱՆԱԼ, բ. normalize; get back to/become normal.
ՆՈՐՄԱԼԱՑՈՒՄ, գ. normalization.
ՆՈՐՄԱՎՈՐԵԼ, բ. *normalize, standardize*; (մթերքը, ապրանքը) ration.
ՆՈՐՄԱՎՈՐՈՒՄ, գ. rate setting/fixing; (մթերքի, ապրանքի) rationing.
ՆՈՐՈԳԵԼ, բ. repair, refit, renovate, recondition; (նորացնել) renew, resume, recommence; (հագուստը) mend; ◊ **մի կերպ** ~ fix, patch up; **պայմանագիրը՝ բաժանորդագրությունը** ~ renew an agreement/a subscription.
ՆՈՐՈԳՈՒՄ, գ. repair(s), repairing; maintenance; (նորացում) renewal, resumption, recommencement; (հագուստի) mending; ◊ ~**ման կարիք զգալ** be in need/want of repair.
ՆՈՐՎԵԳԱՑԻ, գ. Norwegian.
ՆՈՐՎԵԳԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Norwegian, the Norwegian language.
ՆՈՐՎԵԳՈՒՀԻ, գ. Norwegian.
ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. novelty; (լուր) news, tidings; ◊ **լավ** ~ good news; **ի՞նչ** ~ what news? **դա** ~ **չէ** that is no news; **սա ի՛նչ** ~ **է** that is sth new!
ՆՈՐՈՒՅԹ, գ. novelty.
ՆՈՐՕՐՅԱ, ա. new, modern, present day, contemporary.
ՆՊԱՍՏ, գ. benefit; (դրամաշնորհ) grant, grant-in-aid; (լրավճար) subsidy; (պարբերաբար վճարվող օգնություն) allowance; (դրամական նվեր) gratuity, subsidy; (պարգև) bounty; ◊ **ընտանեկան (աղքատության)** ~ family (poverty) benefit; **գործազրկության** ~ unemployment benefit, the dole; **հիվանդության** ~ sick benefit; ~ **հատկացնել** grant a benefit/an allowance (to); ~ **վճարել** pay a benefit/an allowance (to).
ՆՊԱՍՏԱՎՈՐ, ա. favourable; (բարենպաստ) propitious; (բարեպատեհ) auspicious; ◊ ~ **եղանակ** favourable/propitious weather; ~ **պահ** opportune moment; ~ **պայմաններ ստեղծել** create favourable conditions.
ՆՊԱՍՏԵԼ, բ. favour, be favourable (to); (օգնել) assist, help; (աջակցել, օժանդակել) further, promote, contribute (to), make (for); ◊ ~ **հաջողությանը** contribute to sb's success; ~ **արդյունաբերության զարգացմանը** further/favour the development of industry; ~ **կուտակմանը** lead to the accumulation (of).
ՆՊԱՏԱԿ, գ. aim, goal; (մտադրություն, դիտավորություն) end, purpose, object; *ռզմ.* objective; ◊ ~ **հետապնդել** pursue one's object/aim; **իր առաջ** ~ **դնել** set oneself an object; ~ **ունենալ** have for an object; ~**ին ծառայել** serve/answer the purpose; ~**ին համապատասխանել** answer the purpose; ~**ին հասնել** achieve/gain/attain one's purpose/object/end; ~**ով** on purpose, purposely; **այն** ~**ով՝ որ** with/for the purpose (of), with a view to; **այդ** ~**ով** with that end in view, for that purpose; **միակ** ~**ով** with/for the sole purpose (of); **սեփական** ~**ների համար** to suit one's own ends.
ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ, ա. purposeful, for special purpose.
ՆՊԱՏԱԿԱԴՐՎԵԼ, բ. aim (at); (մտադրվել) intend, be about, have the intention.
ՆՊԱՏԱԿԱԴՐՈՒՄ, գ. singleness of purpose, single-mindedness.
ՆՊԱՏԱԿԱԿԵՏ, գ. target, mark, final aim; ◊ ~**ին խփել** hit the mark/target, hit the bull's eye, *պրծկ.*:
ՆՊԱՏԱԿԱՀԱՐՄԱՐ, ա. expedient, appropriate, suitable.
ՆՊԱՏԱԿԱՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. expediency, appropriateness, advisability.
ՆՊԱՏԱԿԱՍԼԱՑ, ա. purposeful, clear of purpose.
ՆՊԱՏԱԿԱՍԼԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clearness of purpose, purposefulness.
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ, գ. grocer.
ՆՊԱՐԵՂԵՆ, գ. grocery, groceries; ◊ ~**ի խանութ** grocer's, grocery.

ՆՌՆԱԿ, գ. high-explosive shell; (ձեռքի) grenade; ◊ **հակատանկային** ~ anti-tank bomb.
ՆՌՆԱԿԱՆԵՏ, գ. bomber; (զենք) grenade cup discharger; (անձ) grenadier.
ՆՌՆԵՆԻ, գ. pomegranate (tree).
ՆՌՆԱՔԱՐ, գ. garnet.
ՆՌՆԱՔԱՐԵ, ա. garnet; ◊ ~ **ապարանջան** garnet bracelet.
ՆՈՒԹ, ա. weak, feeble; (թույլ, աղոտ) dim, dull; (ցածր, ստոր) mean, base, low; (չնչին, ոչ կարևոր) unimportant, insignificant.
ՆՈՒԹԱՆԱԼ, բ. stand/bear humiliation; (ստորանալ) abase oneself, grovel, be belittled/betrayed.
ՆՈՒԹԱՑՆԵԼ, բ. humble; (ստորացնել) humiliate; (նվաստացնել) abase; (փոքրացնել) belittle, detract (from).
ՆՈՒԹԱՑՈՒՄ, գ. abasement; (ստորացում) humiliation; (նվաստացում) belittling, derogation.
ՆՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. baseness, meanness.
ՆՈՍԱԿՅԱՑ, ա. settled; ◊ ~ **կյանք** settled/permanent way of life.
ՆՈՍՔՐՉՈՒՆ, գ. session, sitting, conference.
ՆՈՍՎԱՅՐ, գ. seat; *պաշտ.* residence.
ՆՈՍՏԵՂ(Ի), գ. (նստելու տեղ՝ հարմարանք) seat; (մարմնի մաս) buttock(s).
ՆՈՍՏԱՆ, գ. bench; (աշակերտական) desk; (այգու) garden bench; ◊ **նույն** ~**ին նստել** share the desk (with).
ՆՈՍԵԼ, բ. sit, sit down, take a seat; (նստվածք տալ) sink, subside; (շերտ կապել) cover; (փոշու մասին) settle; (զգեստի մասին) fit; (կտորի մասին) shrink; (արժենալ) cost; (թուլանալ) abate; ◊ **աթոռին** ~ sit on a chair; **առանց փողի** ~ be without money; **բազկաթոռին** ~ sit in an armchair; **բանտում** ~ be imprisoned, serve a term of imprisonment, *խոսկ.* do time; **երկար** ~ sit/stay too long; **ձի** ~ mount a horse; **մեքենա՝ ավտոբուս նստել** ~ take a car/bus etc.; **մի գործի** ~ sit down to work, set to work; **մինչև ուշ** ~ sit up very late; **մի քիչ** ~ sit (down) for a while; **սեղանի մոտ** ~ sit at the table; **արևը նստեց** the sun set; **ձյունը նստեց** the snow covered the ground; ~ **վեր կենալ (մեկի հետ)** be in league (with sb); **դա ձեզ բանկ կնստի** it will cost you a pretty penny; **նստեք, խնդրեմ** sit down, please.
ՆՈՍԵՑՆԵԼ, բ. seat, give/offer a seat, make sit down; ◊ **բանտ** ~ put into prison, imprison, jail; **հեռու՝ առանձին** ~ seat apart.
ՆՈՍՎԱԾՔ, գ. (նստելու ձևը) seat; (դիրտ) sediment, deposit; (եռալուց) scale, fur; (շենքի, կառույցի) settling, subsidence; *փիլ.* (վիրավորանք) feeling of resentment.
ՆՎԱԳ[1], գ. play.
ՆՎԱԳ[2], գ. (անգամ) time; ◊ **երկու՝ երեք** ~**ով** in two/three motions/steps.
ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ, գ. orchestra, band; ◊ **փողային** ~ brass band; **ժողգործիքների** ~ folk orchestra; **ջազային** ~ jazz band.
ՆՎԱԳԱԽՄԲԱՅԻՆ, ա. orchestra, band, orchestral.
ՆՎԱԳԱԿԱՑԵԼ, բ. accompany.
ՆՎԱԳԱԿԱՑՈՂ, գ. accompanist.
ՆՎԱԳԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accompaniment; ◊ ~**թյամբ** to the accompaniment (of).
ՆՎԱԳԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. harmony, melodiousness; (երաժշտայնություն) musicality, musicalness.
ՆՎԱԳԱՎԱՐ, գ. conductor.
ՆՎԱԳԱՐԱՆ, գ. musical instrument.
ՆՎԱԳԱՐԿԵԼ, բ. play; ◊ **բոլոր ձայնասկավառակները** ~ play all the records.
ՆՎԱԳԱՐԿԻՉ, գ. record-player.
ՆՎԱԳԵԼ, բ. play; ◊ **դաշնամուր՝ ջութակ** ~ play the piano/the violin.
ՆՎԱԶ, ա. (պակաս) less; (վտիտ) weak, sickly, puny; (ոչ առատ) scanty, poor.
ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ, ա. minimum; ~ **աշխատավարձ** minimum wage.
ՆՎԱԶԱԿԱՆ, ա. *քեր.* diminutive.
ՆՎԱԶԵԼ, բ. (պակասել) diminish, decrease, grow less, (իջնել) lower; (ջրի՝ ջերմության մասին) subside, sink, be reduced; (ցավի մասին) abate; ◊ **գետում ջուրը** ~ **է** the water/water-level has fallen (in the river).
ՆՎԱԶԵԼԻ, գ. *մաթ.* minuend.
ՆՎԱԶԵՑՆԵԼ, բ. lessen, diminish; (պակասեցնել) bring down; (արագությունը) slow down, reduce (the speed); ◊ **գինը** ~ lower/reduce the price.
ՆՎԱԶՈՒՄ, գ. diminution; (պակասեցում) decrease; (արագության մասին) deceleration; (գների մասին) lessening; (ցավի մասին) abatement.
ՆՎԱԼ, բ. whimper; (քնկքնկալ) snivel; (վնգվնգալ, վնգստալ) whine; *փիլ.* (գանգատվել) complain.
ՆՎԱՂ, ա. faint, weak.
ՆՎԱՂԵԼ, բ. lose consciousness, faint, swoon, be/lie unconscious; (թուլանալ) weaken, grow weak(er)/feeble.
ՆՎԱՂՈՒՄ, գ. fainting fit, swoon; (ուշաթափություն) unconsciousness.
ՆՎԱՃԵԼ, բ. conquer; ◊ **հաղթանակ** ~ win; **առաջին տեղը** ~ win/capture first place (in).
ՆՎԱՃՈՂ, գ. conqueror; (զավթիչ) invader, aggressor, usurper.
ՆՎԱՃՈՂԱԿԱՆ, ա. aggressive, predatory; ◊ ~ **քաղաքականություն** annexationist/expansionist policy, policy of aggrandizement.
ՆՎԱՃՈՒՄ, գ. conquest; (զավթում) invasion, aggression; (հաջողություն) achievement.
ՆՎԱՍՏԱՆԱԼ, բ. abase oneself, grovel. (ստո-

րանալ) humiliate oneself; (նսեմացնել) belittle oneself.

ՆՎԱՍՏԱՑՆԵԼ, բ. humble, humiliate; (նսեմացնել) belittle, detract; (ստորացնել) diminish.

ՆՎԱՍՏԱՑՈՒՄ, գ. humiliation; (ստորացում) abasement.

ՆՎԱՍՏԱՑՈՒՑԻՉ, ա. humiliating; (ստորացուցիչ) degrading.

ՆՎԵՐ, գ. present, gift; ◊ **~ տալ** make a present, present; **~ ստանալ** receive a present.

ՆՎԻՐԱԲԵՐԵԼ, բ. endow, make a donation (to, of), present; ◊ **~ կյանքը** sacrifice one's life; **~ հարստությունը** donate one's wealth.

ՆՎԻՐԱԲԵՐՎԵԼ, բ. sacrifice oneself (to); ◊ **~ գաղափարին** devote oneself to an idea.

ՆՎԻՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՆՎԻՐԱԲԵՐՈՒՄ** } գ. present, gift; (նվիրատվություն) donation, endowment.

ՆՎԻՐԱԿԱՆ, ա. *կերտմբ.* innermost, inmost; (փայփայած) cherished.

ՆՎԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. donation.

ՆՎԻՐԱՏՈՒ, գ. donor, donator.

ՆՎԻՐԵԼ, բ. present, give/make a present; (շնորհել, պարգևել) grant; (ձոնել) dedicate, devote; (հատկացնել) spare, give, donate; ◊ **կյանք՝ ազատություն ~** grant sb his life/liberty; (ամենայն կերպով) **իրեն ~** devote oneself.

ՆՎԻՐՅԱԼ, ա. devoted, staunch.

ՆՎԻՐՎԱԾՈՐԵՆ, մ. devotedly.

ՆՎԻՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. devotion.

ՆՎԻՐՈՒՄ, գ. devotion; ◊ **~ով աշխատել** work with devotion/diligence.

ՆՎՆՎԱԼ, բ. whimper, snivel, complain, moan.

ՆՎՆՎ(Ո)ՑՔ, գ. whimpering, snivelling; *փխբ.* (գանգատ) complaining, moaning.

ՆՐԲԱԳԵՂ, ա. graceful, elegant.

ՆՐԲԱԳԵՂՄ, ա. fine-fleeced.

ՆՐԲԱԶԳԱՑ, ա. sensitive; (նրբանկատ) tactful, delicate.

ՆՐԲԱԹԵԼ, ա. fine-fibre.

ՆՐԲԱԿԱԶՄ, ա. slender; (նրբագեղ) graceful, elegant; (նրբին) refined.

ՆՐԲԱԿԵՆՑԱՂ, ա. delicate, effeminate, coddled.

ՆՐԲԱԿԵՐՏ, ա. refined, elegant.

ՆՐԲԱԿԻՐԹ, ա. tactful, delicate.

ՆՐԲԱՀԱՍԱԿ, ա. slender, slim.

ՆՐԲԱՀՅՈՒՍ, ա. fine-spun, delicate.

ՆՐԲԱՃԱՇԱԿ, ա. exquisite, refined.

ՆՐԲԱՄԻՏ, ա. keen, sharp-witted, subtle-minded, penetrating.

ՆՐԲԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. refinement, sagacity, sharp wit.

ՆՐԲԱՆԱԽԾ, ա. finely designed/decorated/painted.

ՆՐԲԱՆԿԱՍ, ա. delicate, tactful.

ՆՐԲԱՆԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. delicacy, tact.

ՆՐԲԱՆՑՔ, գ. lane, alley, cul-de-sac, blind alley.

ՆՐԲԱՃՈՒՔ, ա. refined, exquisite, recherché, *ֆր.*:

ՆՐԲԱՑՈՒՑԻՉ, ա. refining; ◊ *իրավ.* **~ դեպք հանգամանք** extenuating circumstances.

ՆՐԲԵՐԱՆԳ, գ. nuance, shade; (գույնի մասին) tint, hue.

ՆՐԲԵՐՇԻԿ, գ. sausage.

ՆՐԲԻՆ, ա., մ. refined(ly), exquisite(ly).

ՆՐԲՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fineness; (մեղմություն, քնշություն) tenderness; (ճաշակի) delicacy; (կազմվածքի) slenderness, slimness.

ՆՈՒՅՆ, դ. the same; the same that; one and the same; ◊ **~ ինքը** the very; **~ կարգի** of the same order; **~ հարկի տակ** under the same roof; **~ ձևով** in the same manner/fashion/way, identical; **~ չափով** in equal measure; (quite) as much/many; **~ պայմաններում՝ պայմաններով** on the same terms/conditions; **~ պատճառով** for the same reason; **~ տեղում** in the same place; **~ տեսակ** of the same type, analogous, identical; **~ օրը** the same day; **~ն է, ինչ որ** the same as; **~ը ճիշտ է նաև** the same is true of.

ՆՈՒՅՆԱԴԱՎԱՆ, գ. coreligionist; (նույն աղանդի անդամ) fellow dissenter; ա. of the same religion.

ՆՈՒՅՆԱՁԵՎ, *տե՛ս* ՆՈՒՅՆԱՆՄԱՆ:

ՆՈՒՅՆԱՆԱԼ, բ. be identified.

ՆՈՒՅՆԱՆԻՇ, ա. *լեզվ.* synonymous, synonymic.

ՆՈՒՅՆԱՆՄԱՆ, **ՆՈՒՅՆԱՏԵՍԱԿ**, **ՆՈՒՅՆԱՏԻՊ** } ա. identical, of the same type, analogous; ◊ **~ հետազոտություններ** studies along similar lines.

ՆՈՒՅՆԱՆՈՒՆ, *տե՛ս* ՀԱՄԱՆՈՒՆ:

ՆՈՒՅՆԱՐՄԱՏ, ա. of the same root, having the same root.

ՆՈՒՅՆԱՑՆԵԼ, բ. identify.

ՆՈՒՅՆԱՑՈՒՄ, գ. identification.

ՆՈՒՅՆԱՔԱՆԱԿ, ա. of the same/equal quantity.

ՆՈՒՅՆԻՍԿ, վ. even; ◊ **~ եթե** even if.

ՆՈՒՅՆՉԱՓ, մ., ա. as much/many as, to the same extent.

ՆՈՒՅՆՊԵՍ, մ. also, as well, too; *ժխտ. նախ.* *մեկ* either; ◊ **նա ~ չի գա** he will not come either.

ՆՈՒՅՆՊԻՍԻ, ա. identical (with), the same (as); (հավասարապես) equally.

ՆՈՒՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. identity; ◊ **~ բյամբ** exactly, precisely.

ՆՈՒՅՆՔԱՆ, *տե՛ս* ՆՈՒՅՆՉԱՓ; ◊ **~ իրավացի է** is just as valid.

ՆՈՒՅՆՕՐԻՆԱԿ, ա. identical; մ. in the same way/manner.

ՆՈՒՇ, գ. almond.

ՆՈՒՌ, գ. pomegranate.

ՆՈՒՐՔ, ա. tender; (քնքուշ) delicate; (նրբագեղ) fine; (նրբին) refined, subtle.

Շ

Շ, շ the twenty-third letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) five hundred, five hundredth.

ՇԱԲԱԹ, գ. (օրը) Saturday; (ժամանակամիջոց) week; ◊ **երկու ~** a fortnight; **երկու ~ հետո** in a fortnight, this day fortnight; **հաջորդ ~ ~ օրը** next week/Saturday; **ամեն ~** every/each week; **ուղիղ մեկ ~ հետո** a week today, in exactly a week's time; **մի ~ից** in a week('s time); **~ օրերին** on Saturdays.

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ, գ. weekly, weekly newspaper.

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ, 1. ա. weekly, every week; 2. գ. *կրոն.* Sabbatarian.

ՇԱԲԱԹԱՄՈՒՏ, գ. Saturday eve.

ՇԱԲԱԹԱՎԱՐՁ, գ. weekly pay/wages/salary.

ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ, ա. (of) Saturday.

ՇԱԲԱԹՕՐՅԱԿ, գ. *խորհ.* labour freely given to the state on days off by way of or overtime, volunteer labour.

ՇԱԲԼՈՆ, 1. գ. template, pattern, templet; (կաղապար) mould; 2. ա. *փխբ. ֆր.* cliché; (սովորական) usual, ordinary; ◊ **~ մտքեր** commonplace; **ձախշի ~** stencil.

ՇԱԳԱՆԱԿ, գ. *բստ.* chestnut; ◊ **կրակից ~ներ հանել** pull burning chestnuts out of the fire, be sb's/cat's paw, *դրվ.*:

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳԵՂՁ, գ. *կզմխս.* prostate (gland).

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՒՅՆ, ա. chestnut (coloured), auburn, nut-brown; ◊ **~ մազեր** chestnut coloured hair.

ՇԱԳՐԵՆ, գ. (վայրի էշ) onager (pl. onagri), wild ass; ◊ **~ի կաշի** onager.

ՇԱԼ, 1. գ. shawl; (գործվածք) woollen stuff; 2. ա. (բրդյա) woollen, of wool.

ՇԱԼԱԿ, գ. back; ◊ **~ն առնել** heave up and lay over the back; **~ը տալ** lay/throw over (sb's/the) back; **~ը նստել** saddle sb.

ՇԱԼԱԿԵԼ, բ. carry upon the back, (heave up and) lay over the back.

ՇԱԼԵ, ա. (բրդյա) woollen, of wool.

ՇԱԼԵՂԵՆ, գ. woollens.

ՇԱԼՎԱՄ, *տես* ՏԱԲԱՏ, ԱՆԴՐԱՎԱՐՏԻՔ:

ՇԱԼՎԱՐԱՅԻՆ, գ. fabric for trousers.

ՇԱՄ, գ. (շախմատ) check; ◊ **~ թագավորին** check to the king.

ՇԱՄԱՏ, գ. chess; ◊ **(մի պարտիա) ~ խաղալ** play (a game of) chess; **~ի ֆիգուր** chessman.

ՇԱՄԱՏԱՅԻՆ, ա. chess; ◊ **~ մրցախաղ** chess tournament.

ՇԱՄԱՏԱՁԵՎ, ա. chessboard order, staggered rows.

ՇԱՄԱՏԱՍԵՐ, գ., ա. chess fan.

ՇԱՄԱՏԻՍՏ, գ. chess-player.

ՇԱՀ[1], գ. gain, profit; ◊ **ի ~ ժողովրդի** in the interests of the people; **ի՞նչ ~ ունի** what does he gain? **~երը պաշտպանել** defend the interests (of); **~ ունենալ** *benefit* (by), derive benefit (from); **ոչ մի ~չկա** nothing is gained (by); **նյութական ~** interest, profit, benefit, return.

ՇԱՀ[2], գ. (տիտղոս) shah.

ՇԱՀԱԲԱԺԻՆ, գ. dividend.

ՇԱՀԱԲԵՐ, *տես* ՇԱՀՈՒԹԱԲԵՐ:

ՇԱՀԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. operation, operational; ◊ **~ ծախսեր** operation expenses.

ՇԱՀԱԳՈՐԾԵԼ, բ. exploit; (հարստահարել) exploit; (ձեռնարկություն) run, operate, exploit; *փխբ.* (չարաշահել) abuse; ◊ **հանքը ~** exploit a mine; **~ համբերությունը** abuse sb's patience.

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՂ, գ. exploiter.

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄ, գ. exploitation; (ձեռնարկության կն) exploiting, operation, running; (շենքի) maintenance; ◊ **~ման հանձնել** put into operation, deliver/hand over for operation; **~ման ծախսեր** operating costs.

ՇԱՀԱԳՐԳՌԵԼ, բ. cause to take interest, rouse interest (for, in); (հետաքրքրել) interest.

ՇԱՀԱԳՐԳՌ(ՎԱԾ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. personal interest (in); ◊ **նյութական ~** material incentive; **~ ցուցաբերել** show interest (in).

ՇԱՀԱԳՐԳՌՎԵԼ, բ. be concerned (with), be interested (in).

ՇԱՀԱԴԻՏԱԲԱՐ, մ. with mercenary/speculative motives.

ՇԱՀԱԴԻՏԱԿԱՆ, ա. mercenary, self-interested, speculative; ◊ **~ նպատակներով** with/for mercenary motives.

ՇԱՀԱԴԻՏՈՐԵՆ, *տես* ՇԱՀԱԴԻՏԱԲԱՐ:

ՇԱՀԱԴԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-interest.

ՇԱՀԱՅՆԴԻՐ, ա. self-interested; ◊ **~ կողմ** interested party.

ՇԱՀԱՅՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-interest.

ՇԱՀԱՄՈԼ, ա. self-interested, self-seeking, venal.

ՇԱՀԱՄՈԼԱԲԱՐ, մ. venally.

ՇԱՀԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. self-interest, venality.

ՇԱՀԱՎԵՏ, ա. advantageous; (օգտակար) beneficial; (շահութաբեր) profitable, paying; (լավ վճարվող, եկամտաբեր) remunerative, lucrative; ◊ **~ գործ** profitable business/occupation/affair.

ՇԱՀԱՎԵՏՈՐԵՆ, մ. advantageously, to the benefit (of).

ՇԱՀԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. profitableness, remunerativeness.

ՇԱՀԱՏՈԿՈՍ, գ. interest rate; ◊ **բարդ ~** compound interest rate; **պարզ ~** simple interest rate.

ՇԱՀԱՐԿՈՒՄ, գ. speculation.

ՇԱՀԵԼ, բ. win, gain; (վաստակել) earn, gain; ◊ *իրավ.* **գործը ~** win the/one's case; **ժամանակ ~** gain time; **համակրանք ~** win/gain the sympathy (of); **սիրտը ~** gain sb's favour; **վիճակախաղում ~** win in a lottery; **~ող տոմս** lottery ticket; **վստահություն ~** win confidence.

ՇԱՀՈՒԹԱԲԵՐ, ա. profitable, paying, lucrative; ◊ **~ գործ** profitable affair/business/occupation; **~ ձեռնարկություն** profitable enterprize, paying concern; **~ կինոնկար՝ ներկայացում** commercial film/performance.

ՇԱՀՈՒԹԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. profitableness, lucrativeness.

ՇԱՀՈՒԹԱՍԱՍ, գ. dividend.

ՇԱՀՈՒՄ, գ. prize; (դրամական) winnings.

ՇԱՀՈՒՅԹ, գ. profit(s), gain; ◊ **համախառն ընդհանուր ~** gross profit(s); **մաքուր՝ զուտ ~** net profit(s); **մեծ՝ փոքր ~** great/small profit; **միջին ~** average profit(s); **~ բերել** bring (in) profit; **~ կորզել՝ հանել** profit (by); **~ ստանալ** get a profit (out of), receive a profit (from), profit (by).

ՇԱՂ, գ. dew, night damp; ◊ **առավոտյան ~** early dew; **երեկոյան ~** night dew, evening dew; **~ը ցնտում է** the dew is falling; **~ տալ** disperse, spill, spray; strew; **բերանը ~ տալ** loosen the/one's tongue.

ՇԱՂԱԽ, գ. (կրի) mortar, whitewash; (ցեմենտի) cement solution, mortar; (շինարարական) grout(ing).

ՇԱՂԱԽԵԼ, բ. mix; (կավը) knead, puddle.

ՇԱՂԱԿՊԱՏ, գ. idle talker, windbag, talker.

ՇԱՂԱԿՊԱՏԱՆՔ, գ. profuse talk, verbiage; ◊ **դատարկ ~** idle talk; *խսկց.* twaddle.

ՇԱՂԱԿՊԱՏԵԼ, բ. talk profusely (about), hold forth (on), expand (on); *խսկց.* twaddle, prate; (հիմարություններ դուրս տալ) talk nonsense/rubbish.

ՇԱՂԱՓ, գ. perforator, gimlet; (գայլիկոն) auger.

ՇԱՂԱՓԵԼ, բ. *տեխ.* bore, drill, perforate.

ՇԱՂԱՓԻՉ, գ. brace.

ՇԱՂԱԳԱՄ, գ. turnip.

ՇԱՂԿԱՊ, գ. *քեր.* conjunction; (կապ) connection, bond; (միացում) junction; (հանգույց) linking, union.

ՇԱՂԿԱՊԵԼ, բ. connect; (միացնել) join, link; (կապակցել) conjoin; (միավորել) unite together.

ՇԱՄԲ, *տես* ԵՂԵԳ:

ՇԱՄՓՈՒՐ, գ. skewer, spit; *ոգմ.* ramrod, cleaning rod; (կրակխառնիչ) poker; ◊ **~ կուլ տալ** be as stiff as a poker; **~ին ~ի վրա շարել** spit.

ՇԱՆԹ, գ. lightning; *փխբ.* (սպառնալիք) threat, menace; ◊ **~եր արծակել՝ թափել** rage, be in a rage.

ՇԱՆԹԱՀԱՐ, ա. thunderstruck, struck by lightning; *փխբ.* (ապշահար, քար կտրած) petrified, stunned.

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ, գ. lightning conductor, conductor, lightning-rod.

ՇԱՆԱՊԻՒ, գ. *հյհ.* son of a bitch; *փխբ.* (խորամանկ, աղվես) cunning/old fox, smart fellow.

ՇԱՆԱՍԱՆԿ, միայն կապակցությունների մեջ՝ ◊ **~ անել** beat to snuff; **~ լինել** peg/snuff out.

ՇԱՉԵԼ, բ. clang, clank.

ՇԱՉԵՑՆԵԼ, բ. clang, clank, jingle.

ՇԱՉՅՈՒՆ, գ. clank, clang; (չչոց) hooting.

ՇԱՊԻԿ, գ. (տղամարդու) shirt; (կանացի) blouse; (գրքի, տետրի, փաստաթղթի) cover, folder, wrapper, jacket; (ատամի) crown.

ՇԱՌԱԳՈՒՆԵԼ, բ. grow/turn red/crimson/purple; (կարմրել) redden; (շփոթմունքից) blush; ◊ **զայրույթից ~** flush with anger, turn purple with rage.

ՇԱՌԱՉՅՈՒՆ, գ. crash, din; (թնդյուն) low rumble, roar; (դղրդոց) thunder, rumble.

ՇԱՌԱՉՈՒՆ, ա. clangorous, uproarious.

ՇԱՒԱՂԻՂ, գ. radius (pl.- dii); (ճյուղավորում) shoot, offset; *փխբ.* (ժառանգ, զարմ) offspring; (ճառագայթ) ray, beam; (անվաճաղ) spoke.

ՇԱՏ, 1. ա. a great deal, a big quantity (of); much, plenty of, a lot of; (անհաշվ. գ. հետ) many, a lot of; (հաշվ. գ. հետ) 2. մ. much, a great deal, a lot; (սաստիկ) very much; ◊ **~երը** many (people); **այնքան ~** very/so much/many; **~ աշխատանք** a lot of work, so much work; **~ աշխատել** work much/hard; **~ անգամ** on repeated occasions, many times; over and over again; **~ ավելի** many more; **~ բան** many things; **~ բարի գեղեցիկ լավ** very well! wonderful! all right! OK! **~ գրքեր** (very) many/a lot of/ a large number of books; **~ թե քիչ** more or less; **~ ժամանակ** much time; **~ իմանալ՝ գիտենալ** know much/a great deal/a lot ; **~ մոտ** in close proximity, very close; **~ ու ~** very many/much; **~ չեղա՞վ** isn't it a bit too much/thick? ; **~ պետք(ս) է՝ հարկավոր(ս) է** a (fat) lot I/he/she care(s); **~ վաղուց** long ago/before; **~ փոքր քանակություն** minute amount; **~ օգտակար լինել** be of great use (in); **~ը գնացել, քիչն է մնացել** hard times are past, all hardships have been left behind.

ՇԱՏԱԽՈՍ, 1. ա. garrulous, talkative, loquacious; (դատարկաբանող) prattling; 2. գ.

(անձ) talker; *խսկց.* windbag; (երեխայի մասին) chatterbox.

ՇԱՏԱԽՈՍԵԼ, բ. chatter, jabber; (շաղակրատել) prattle, talk too much; (դատարկախոսել) twaddle; (անկապ, անիմաստ) babble.

ՇԱՏԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. garrulity, talkativeness, loquacity; (երկարաբանություն) verbiage, verbosity; (բերանբացություն) indiscretion.

ՇԱՏԱԿԵՐ, 1. ա. voracious, greedy; (անհագ) insatiable; (չափից դուրս) gluttonous; 2. գ. (անձ) glutton.

ՇԱՏԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (որկրամոլություն) voraciousness, greediness; (անհագություն) gluttony.

ՇԱՏԱՆԱԼ, բ. (ավելանալ, մեծանալ) increase, grow, augment; (առատանալ, ջրի մասին) rise, swell; (բազմանալ) breed, reproduce; **~ցանք** our members have increased.

ՇԱՏԱՑՆԵԼ, բ. (ավելացնել, մեծացնել) increase, add; (բազմացնել) breed, reproduce; (փաստաթղթերի մասին) make copies (of).

ՇԱՏ-ՇԱՏ, մ. at most, at the utmost.

ՇԱՏՎՈՐ, ա. *խսկց.* numerous; ◊ **~ ենք** we are many.

ՇԱՏՐՎԱՆ, գ. fountain; (շիթ, ցայտ) jet; ◊ **նավթի ~** oil-gusher; **պերճախոսության ~** fount of eloquence.

ՇԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abundance; (առատություն) plenty; (լիություն) profusion.

ՇԱՐԱԳԱՍԵԼ, բ. *քեր.* put the words in the right order, arrange.

ՇԱՐԱԳԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. placing, arrangement, layout; *քեր.* word order.

ՇԱՐԱԳՐԱՆՔ, գ. account; (հաղորդում) statement; (նկարագրություն, բացատրություն) exposition; (շարադրություն) composition; ◊ **կարճ ~** summary; précis, *fր.*:

ՇԱՐԱԴՐԵԼ, բ. state, set forth; (թվարկել) enumerate; (ձևակերպել) form, word, lay down; (բացատրել) explain; (հորինելով) compose; (մանրամասն) expound; ◊ **թղթի վրա ~** state on paper.

ՇԱՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. composition, paper, wording.

ՇԱՐԱԿԱՆ, գ. *կրոն.* (հոգևոր երգ) Armenian church psalm, hymn; (շարակնոց) the book containing these songs; (ներբող) ode.

ՇԱՐԱԿՑԵԼ, բ. co-ordinate (with), link (with), connect (with).

ՇԱՐԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քեր.* syntax.

ՇԱՐԱՅԻՆ, ա. *ռզմ.* parade; combatant; ◊ **~ պատրաստություն** drill, parade drill.

ՇԱՐԱՆ, գ. file; (շարք) train; (գիծ) line; (հերթականություն, կարգ) sequence; (ուլունքի, մրգերի) string; ◊ **մեքենաների կառքերի ~** string/train of cars/carriages; **մտքերի ~** succession of ideas, train of thought(s).

ՇԱՐԱՆ-ՇԱՐԱՆ, մ. in line/rows.

ՇԱՐԱՍՅՈՒՆ, գ. column; ◊ **մեքենայացված ~** mechanized column; **ցուցարարների ~** column of demonstrators; **~ կազմել** form a/in column.

ՇԱՐԵԼ, բ. pile, stand, build, construct; (գրքերը, իրերը) place, arrange, lay out; *ռզմ.* (շարք կանգնեցնել) draw (up), marshal, parade; (շրթան կազմել՝ ուլունքի նման) string, thread; *տպգր.* set up, compose.

ՇԱՐԺԱԿԱԶՄ, գ. train, rolling-stock; *ռզմ.* troop train, echelon.

ՇԱՐԺԱԿԱՆ, ա. movable, mobile; *տեխ.* travelling; ◊ **~ ապակի** sliding glass; **~ արհեստանոց՝ գրադարան** itinerant/mobile shop/library; **~ գույք** moveable/personal property, movables.

ՇԱՐԺԱՌԻԹ, գ. motive; (պատճառ) cause; (հիմք) ground; ◊ **~ հանդիսանալ** give rise (to); **առանց (որևէ) ~ի** apropos of nothing.

ՇԱՐԺԱՍԱՆԴՈՒՂՔ, գ. escalator, moving staircase/stairway.

ՇԱՐԺԵԼ, բ. move; (զգացմունք հարուցել՝ առաջացնել) stir up, excite, rouse, arouse; (թեթևակի) stir; ◊ **առաջ ~** advance, further, promote; **գլուխը ~** nod one's head; **զորքերը ~** advance/move troops; **հետու՝ մի կողմ ~** move aside; **հետ ~** draw back; **ձեռքը՝ ոտքը ~** move one's hand/leg; **տարբեր կողմեր ~** move/slide apart, pull/draw apart.

ՇԱՐԺԻՉ, 1. գ. motor, engine; 2. ա. motive, motor; (դրդիչ) impellent; ◊ **~ը աշխատեցնել** start the motor/engine; **~ ուժ** motive/impellent power/force; **ինքնաթիռի ~** aircraft engine; **ներքին այրման ~** internal combustion engine.

ՇԱՐԺՎԵԼ, բ. move, budge; (առաջ) advance; (խմբով) flock, move in a crowd; (առաջնորդվել, վարվել) follow, be guided/influenced/ruled; ◊ **հրահանգով ~** follow directions, act according (to); **չ~** not budge; **նա տեղից չ~եց** he/she did not budge; **գործը տեղից չ~եց** no headway was made in the matter.

ՇԱՐԺՈՒՀԵՎ, գ. manners, way(s); (պահելաձև) behaviour.

ՇԱՐԺՈՒՄ, գ. motion, movement; ◊ **~ առաջ** forward/onward movement; **պտտական ~** circular movement; set/put in motion, set going; **բանվորական ~** working class movement; **~մանը մասնակցել** take part in (the) movement.

ՇԱՐԺՈՒՆ, ա. mobile; (աշխույժ) lively, active; (արագաշարժ) agile.

ՇԱՐՎԱԾԱՅԻՆ, գ. *տպգր.* galley.

ՇԱՐՎԱԾՔ, գ. *տպգր.* composition, type-set-

ting; *տպգր.* (արդեն շարված տեքստ) composed matter; laying; ◊ **քարե ~** masonry, stonework; **աղյուսե ~** brickwork.

ՇԱՐԱՒՅԹ, գ. *լեզվ.* syntagma.

ՇԱՐԱՒՆԱԿ(ԱԲԱՐ), մ. continually, constantly; (միշտ) always; (անփոփոխ) invariably, permanently; (իրար հետևից) in succession, running.

ՇԱՐԱՒՆԱԿԵԼ, բ. continue, go/keep on, proceed (with).

ՇԱՐԱՒՆԱԿԵԼԻ, ա. to be continued.

ՇԱՐԱՒՆԱԿՎԵԼ, բ. continue, go on, be in progress; (տևել) last; ◊ **բանակցությունները ~ում են** the negotiations are continning/in progress.

ՇԱՐԱՒՆԱԿՈՂ, գ. continuer, continuator.

ՇԱՐԱՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. continuation; (հետագա իրադարձություններ) sequel.

ՇԱՐՔ, գ. row, line; (շարան) file, string, train; *ռզմ.* file, rank; *ռզմ.* (մարտակարգ) formation; (սերիա) series, a number; ◊ **խանութների ~** row of shops; **համերգների դասախոսությունների ~** a series of concerts/lectures; **~ կանգն(եցն)ել** put into service, place into service/comission; **~ մտցնել** put into service/operation; **~ վերադառնալ** return into service/operation; **~ից դուրս գալ** go out of (line/rank); *խսկց.* be broken, go out of order; **~ից դուրս հանել** make go out/turn out/put out of action/operation; **~ով** one after another, in rows; **առաջին ~(եր)ում** in the first ranks; **~ում մնալ** remain in duty; **մի ամբողջ ~** a whole row, a number of; **մի ~** a number (of), a series; **մի բանի ~ը դասել** classify.

ՇԱՐՔԱՅԻՆ, ա. ordinary, common; ◊ *ռզմ.* **~ զինվոր** private (soldier); **~ կազմ** the rank and the file, the ranks.

ՇԱՐՔԱՅԱՆ, գ. seeding machine, seed drill, seeder.

ՇԱՐՔ-ՇԱՐՔ, մ. in rows.

ՇԱՓՅՈՒԶ, գ. sapphire.

ՇԱՔԱՐ, գ. sugar; ◊ **ճակնդեղի ~** beet sugar.

ՇԱՔԱՐԱԳՈՐԾ, գ. sugar manufacturer/refiner.

ՇԱՔԱՐԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. sugar refinery.

ՇԱՔԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sugar refining.

ՇԱՔԱՐԱԽՏ, գ. diabetes.

ՇԱՔԱՐԱԿԱԼԵԼ, բ. crystallize.

ՇԱՔԱՐԱՄԱՆ, գ. sugar bowl, sugar basin.

ՇԱՔԱՐԱՋՈՒՐ, գ.(sugar) syrup.

ՇԱՔԱՐԱՎԱԶ, գ. icing sugar; granulated sugar.

ՇԱՔԱՐԱՓՈՇԻ, գ. sugar powder; castor sugar.

ՇԱՔԱՐԵԼԵԳ, գ. sugar cane.

ՇԵԿ, ա. light brown, blond; (շիկահեր) fair, fair-haired; ◊ **~ կին** blonde.

ՇԵԿԼԻԿ, ա. *փղբշ.* blond, fair, fair-haired.

ՇԵՂ, ա. slanting, skew; (ծուռ) crooked, wry; (թեք) oblique; (աչքերի մասին) squint, squinting; ◊ *մաթ.* **~ անկյուն** oblique angle; **~ գիծ** crooked, line; *մարզ.* **~ հարված** missed! **~ օձիք** side-fastening; **~ նայել** look aslant/askew.

ՇԵՂԱԿԻ, մ. crookedly, slantwise; (շեղ) asquint; (թեք) obliquely, aslant; (ծուռ) askew, wry.

ՇԵՂԱՆԿՅՈՒՆ, գ. *մաթ.* rhomb(us) (pl.-bes), diamond.

ՇԵՂԲ, գ. blade.

ՇԵՂԵԼ, բ. deflect; (ուղղությունը) parry; (հարվածը) ward off; (ուշադրությունը) distract, divert, turn off; ◊ **մեկին որևէ բանից ~** distract sb's attention.

ՇԵՂՋ, գ. heap; pile.

ՇԵՂՎԵԼ, բ. bend/move aside, be distracted; (թեքվել) deviate; (խոտորվել) diverge, digress from; ◊ **նյութից թեմայից ~** get off the point, digress, wander away from the subject.

ՇԵՂՈՒՄ, գ. deviation; (խոտորում) divergence; *ֆիզ.* deflection, declination; (կողմնացույցի մասին) variation; (նյութից, թեմայից) digression.

ՇԵՄ(Ք), գ. threshold; ◊ **~ը կոխել՝ ոտք դնել** set foot on sb's threshold; **~ը մաշել** pester sb; **ոտքը ~ից ներս դնել** step over the threshold; **մահվան ~ին** on the brink/threshold of death, at death's door.

ՇԵՆ, 1. ա. (բնակավայրի մասին) inhabited, well-organized, well-built; (հարուստ. ընտանիքի մասին) wealthy, prosperous; 2. գ. village.

ՇԵՆԱՑՆԵԼ, բ. make inhabited, inhabit; (հարստացնել) make wealthy/prosperous, enrich.

ՇԵՆՔ, գ. building, edifice, premises; *բրբ.* (շնորհք) skill, gift; ◊ **~ ու շնորհքով** with skill, skilfully; **~ ու շնորհքից ընկնել** degenerate, go to seed, *դյուվ.*:

ՇԵՇՏ, գ. stress; *լեզվ.* stress, accent, emphasis; ◊ **երաժշտական ~** musical stress; **տրամաբանական ~** logical emphasis; **սխալ ~** wrong stress; **~ը դնել որևէ բանի վրա** lay stress on sth, accent, stress; *փխբ.* emphasize, accentuate.

ՇԵՇՏԱԲԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* accentuation.

ՇԵՇՏԱԿԻ, ա. well-aimed, accurate, straight; (կտրուկ) abrupt; (անսպասելի) sudden; ◊ **~ շրջադարձ** sharp turn; **~ վերելք** steep upsurge; **~ փոփոխություն** sudden change.

ՇԵՇՏԵԼ, բ. stress, accent, accentuate, lay stress/emphasis on; (հատուկ ընդգծել) emphasize, underline.

ՇԵՇՏՈՒՄ, գ. accentuation, stress; (ընդգծում) underlining, emphasis.

ՇԵՐԱՄ, գ. *կենդ.* silkworm, bombyx.

ՇԵՐԵՓ, գ. ladle, soup ladle; (շերեփաթիակ) scoop, dipper; *տեխ.* bucket.

ՇԵՐԵՓԱՁՈՒԿ, գ. *կենդ.* burbot, eel-pout.

ՇԵՐՏ, գ. layer; (երիզ) strip, stripe; (կտոր,

պճեղ) slice, hunk, chunk; (ներկի) coat(ing); *երկրբ.* stratum (pl. -ta), bed; ◊ **բարակ ~ քսել** apply a thin film/layer (of, to); **հասարակության լայն ~երը** various strata of society, wide sections of the population; **հասարակության բոլոր ~երը** all sections of the population/people.

ՇԵՐՏԱՅԻՂ, գ. lath, plank.

ՇԵՐՏԱՎԱՐԱԳՈՒՅՐ, գ. venetian blind.

ՇԵՐՏԱՎՈՒՐ, ա. puff, flaky; (զոլավոր) striped; ◊ **~ խմոր** puff pastry, flaky pastry; **~ կարկանդակ** puff pastry; **~ շապիկ** striped shirt.

ՇԵՐՏԱՎՈՒՐԵԼ, բ. *divide into layers, stratify; փխբ.* (տարբերակել) differentiate.

ՇԵՐՏԱՎՈՒՐՎԵԼ, բ. exfoliate; *փխբ.* (տարբերակվել) become differentiated.

ՇԵՐՏԱՎՈՒՐՈՒՄ, գ. exfoliation, stratification; (ճեղքում) cleavage (from); ◊ **հասարակության ~** stratification of society.

ՇԵՐՏԱՔԱՐ, գ. *հնք.* slate.

ՇԵՐՏ-ՇԵՐՏ, մ. in layers/slices/cloves.

ՇԵՓՈՒ, գ. *երաժշ.* trumpet; (փող) bugle; (եղջերափող) horn; ◊ **~ նվագել** play the trumpet; **~ հնչեցնել** blow the trumpet/the horn.

ՇԵՓՈՒՀԱՐ, գ. trumpeter, trumpet-player; (փողահար) bugler.

ՇԵՓՈՒՀԱՐԵԼ, բ. *blow the trumpet/the horn.*

ՇԵՖ, գ. patron, chief; *խսկց.* boss.

ՇԵՖՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patronage; ◊ **~ անել** be patron (of), have the patronage (of), look after.

ՇԻԱ, գ. *քիմ.* alum.

ՇԻԹ, գ. jet, spurt, spirt; (կաթիլ) drop; ◊ **~ առ ~** drop by drop.

ՇԻԼ, ա. squint-eyed, cross-eyed, slanting, cock-eyed.

ՇԻԼԱ, գ. thin porridge.

ՇԻԼԸՓԻԹ } գ. mess, muddle, mishmash;
ՇԻԼԻՓԼԻՎ } (խառնաշփոթ) confusion, tangle, jumble; ◊ **~ սարքել** make a mess, stir up trouble.

ՇԻԿԱԿԱՐՄԻՐ, ա. red, ginger; (մազերի մասին) red-haired; (ձիու մասին) chestnut.

ՇԻԿԱՀԵՐ } *տես* ՇԵԿ:
ՇԻԿԱՄԱՉ }

ՇԻԿԱՄՈՐՈՒԿ } ա. red-bearded.
ՇԻԿԱՄՈՐՈՒՔ }

ՇԻԿԱՆԱԼ, բ. become/get hot/heated; ◊ **խիստ ~** become white-hot, incandesce; **~ացած մթնոլորտ** heated atmosphere.

ՇԻԿԱՎԱՒՆ, ա. reddish, rust-coloured, fawn-coloured.

ՇԻԿԱՑՆԵԼ, բ. incandesce; make red-hot, white-hot/burning-hot, bring to a great heat/white heat; *փխբ.* (աստիճ զայրացնել) rouse to a fury; (բորբոքել) inflame, excite; ◊ **կրակը ~** make burning hot; **կրքերը ~** arouse passion.

ՇԻԿԱՑՈՒՄ, գ. *տեխ.* incandescence, white/red heat.

ՇԻԿՆԵԼ, բ. redden, grow/turn red; (կարմրել) grow/turn red/crimson/purple, turn red in the face; (հուզմունքից) flush; (ամոթից, շփոթմունքից) blush; (զայրույթից) flush with anger, turn purple with rage; ◊ **մինչև մազերի արմատները ~** flush to the roots of one's hair.

ՇԻՃՈՒԿ, գ. whey; (թաղ) buttermilk; *բժշկ.* serum.

ՇԻՄՇԱՏ, 1. գ. *բսբ.* box(-tree); 2. ա. *փխբ., խսկց.* (գեղիրան, ճկուն) lithe, slender; ◊ **~ աղջիկ** slender/slim girl.

ՇԻՆԱՆՅՈՒԹ, գ. building/construction materials.

ՇԻՆԱՐԱՐ, գ. builder, building constructor.

ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ, ա. building, construction(al); ◊ **~ աղբ** building refuse, rubble; **~ բրիգադ** construction gang/team; **~ հիմնարկ** construction office; **~ հրապարակ** building/construction site; **~ տեխնիկա** construction engineering.

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. construction; (ընթացք) building; (օբյեկտ, կառույց) construction (project); ◊ **ճանապարհային ~** road building.

ՇԻՆԱՓԱՅՏ, գ. *timber; ամ.* lumber.

ՇԻՆԵԼ[1], բ. (սարքել, պատրաստել) make, contrive, manufacture; (կառուցել) build, construct, erect; (վերանորոգել) repair.

ՇԻՆԵԼ[2], գ. overcoat, greatcoat.

ՇԻՆՇԻՌ, ա. (արհեստական) artificial; (կեղծ) false, spurious; (ձևացրած) simulated, feigned, affected.

ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. building, erection; (կառույց) construction, edifice.

ՇԻՇ[1], գ. bottle; (չշիկ, սրվակ) vial, phial; (տափաշիշ) flask; (հյուսվածապատ) demi-john; *մանգ.* carboy.

ՇԻՇ[2], *տես* ՇԱՄՓՈՒՐ:

ՇԻՎ, գ. sprout; (շատ փոքր) shoot; (արմատից) sucker; (տնկի) set; (պատվաստի) graft; *փխբ.* (ժառանգ) heir.

ՇԻՏԱԿ, ա. straightforward, simple-hearted; (անկեղծ) frank, sincere; (արդարամիտ) just, impartial; (ուղիղ, ոչ ծուռ) straight, upright; ◊ **շիփ - ~** very straight, absolutely straightforward.

ՇԻՏԱԿԱԽՈՍ, ա. truthful; (ուղղամիտ) upright, straightforward; (ճշմարտախոս) veracious.

ՇԻՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. truthfulness, veracity; (ուղղամտություն) uprightness.

ՇԻՐԱ, գ. *բրբ.* (խաղողի) must.

ՇԻՐԻՄ, գ. grave, tomb; (դամբան) burial-vault, sepulchre.

ՇԻՐԻՄԱՔԱՐ, գ. tombstone, gravestone.

ՇԼՈՆԱԼ, բ. become dazzled/blinded; *փխբ.* (հրապուրվել, գայթակղվել) become/be at-

tracted/fascinated, become/be tempted; (հղփանալ) be satiated with; (աչքերը չիլ դառնալ) become slant/cross-eyed.

ՇԼԱՑՆԵԼ, բ. dazzle; *փխբ.* (հրապուրել, գայթակղել) fascinate, entice (with), tempt.

ՇԼԱՑՈՒՑԻՉ, ա. dazzling; (գայթակղիչ) tempting, enticing, fascinating.

ՇԼԴԻԿ, 1. ա. squint-eyed, cross-eyed, slant-eyed; 2. գ. cross-eyed/squint-eyed person, squint-eye; *խսկց.* (նապաստակ) hare.

ՇԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. squint, cast in the eye; *գիտ.* strabismus; ◊ **~ ունենալ** squint, look asquint.

ՇՂԱԳԻՐ } գ. *տպգր.* italics, italic type;
ՇՂԱՏԱՌ } **~ով** in italics.

ՇՂԱՐՉ, գ. gauze, gossamer; (քող) veil; (գործվածք) tulle; (վարագույրի համար) curtain lace; *փխբ.* haze.

ՇՂԱՐՇԵ } ա. gauze, gossamer, (of)
ՇՂԱՐՇՅԱ } tulle,veil; ◊ **~ հագուստ** tulle dress; **~ վարագույր** lace curtains.

ՇՂԹԱ, գ. chain; (մետաղյա վզնոց) metallic necklace; *փխբ.* (կապանքներ) chains, bonds, fetters; ◊ **էլեկտրական ~** electric circuit; **~Ն արձակել** unchain, let loose; **~յից արձակվել** break loose; *մաթ.* **~ի կանոն** chain rule.

ՇՂԹԱՅԱԳԵՐԾ, ա. unchained, unfettered.

ՇՂԹԱՅԱԿԱՆ, ա. chain; ◊ *ֆիզ.* **~ ռեակցիա** chain reaction; *տեխ.* **~ փոխանցում** chain drive.

ՇՂԹԱՅԱՇԱՐ, ա. *ռզմ.* line.

ՇՂԹԱՅԱԿԱՊ, ա. bound in chains, chained, shackled; ◊ **~ անել** chain up.

ՇՂԹԱՅԵԼ, բ. chain (up), enchain, put into chains; (կապանքներ դնել) shackle.

ՇՂԹԱՅՈՒՄ, գ. chaining, enchainment.

ՇՄԱԼ(Ք), գ. carbon monoxide, charcoal fumes, vapour of burning charcoal; ◊ **~ով թունավորում** carbon monoxide poisoning, poisoning by carbonic acid.

ՇՅՈՒՂ, գ. sprout, branch; (չիվ) shoot; (ճաղ) knitting needle; (ծեղիկ) straw.

ՇՆԱԲՈՒՅԾ, գ. dog-fancier.

ՇՆԱԲՈՒ(Յ)Ն, գ. dog-kennel, doghole, doghouse.

ՇՆԱԳԱՅԼ, գ. *կենդ.* jackal.

ՇՆԱԿԱՆ, ա. cynical; indecent; *փխբ.* (վավաշոտ) lascivious, lewd.

ՇՆ(ԱԿԱՆ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cynicism; indecency; *փխբ.* (վավաշոտություն) lasciviousness, lewdness.

ՇՆԱՀՈՏ, գ. smell/reek of dogs; *փխբ.* (գարշահոտություն) stink, stench.

ՇՆԱՅԻՆ, ա. dog, canine; ◊ **~ բնազդ** dog instinct.

ՇՆԱՆԱԼ, բ. fornicate, indulge in lust/lewdness.

ՇՆԱՆՈՑ, գ. kennel; *փխբ.* (որջ) den, haunt.

ՇՆԱՊԱՀ } գ. dog-keeper.
ՇՆԱՊԱՆ }

ՇՆԱՍԱՀՆԱԿ, գ. dog sledge.

ՇՆԱՍԵՐ, գ. dog-lover.

ՇՆԻԿ, գ. *փոքշ.* doggie, little dog, lapdog.

ՇՆՈՐՀ, գ. favour, grace, grant; (ձիրք) talent, gift; ◊ **~ անել** do a favour; *վերամբ.* **~ բերել** visit, come to see.

ՇՆՈՐՀԱԶՐԿԵԼ, բ. disgrace.

ՇՆՈՐՀԱԶՈՒՐԿ, ա. deprived of any gifts/talents; (աչքից ընկած) disgraced, fallen into disgrace/disfavour.

ՇՆՈՐՀԱԼԻ, ա. gifted, clever (at); (տաղանդավոր) talented.

ՇՆՈՐՀԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. endowments, giftedness.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼ, ա. grateful, thankful; (օգտավետ) useful, gratifying; ◊ **~ լինել** be thankful/grateful/obliged, acknowledge; **~ աշխատանք** gratifying/worthwhile labour.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԱԳԻՐ, գ. letter of thanks/acknowledgement.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԱԿԱՆ, ա. thanksgiving, of thanks; ◊ **~ խոսքեր** words of thanks/acknowledgement; **~ նամակ** letter of thanks/acknowledgement.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gratitude, thankfulness; ◊ **~ հայտնել** announce thanks, thank officially, express one's *appreciation* (to); **~!** thanks! thank you.

ՇՆՈՐՀԱՌՈՒ, գ. grantee.

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. congratulatory, complimentary; ◊ **~ նամակ՝ հեռագիր** letter/telegram of congratulation.

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔ, գ. congratulation.

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԵԼ, բ. congratulate (on, upon); ◊ **ծննդյդը ~** congratulate sb on his birthday, wish many happy returns of the day; **Նոր տարին ~** wish sb a happy New Year, convey New Year's greetings; **ծննդդ շնորհավո՛ր** happy birthday to you!

ՇՆՈՐՀԱՏՈՒ, գ. grantor.

ՇՆՈՐՀԵԼ, բ. give, award; (պարգևել) grant; (օժտել) endow; (կոչում) give, confer; (աստիճան) confer (on, upon); (մրցանակ, պարգև) award, adjudge (to); (առատորեն) endow (with); ◊ **կյանք՝ ազատություն ~** grant life/liberty/freedom; **կոչում ~** give/confer a title.

ՇՆՈՐՀԻՎ, կ. thanks/owing to; (միջոցով) in virtue of.

ՇՆՈՐՀՈՒՄ, գ. award(ing), adjudication; (աստիճանի) conferment.

ՇՆՈՐՔ, գ. gift, talent; (ունակություն) abilities/aptitude (for); (հմտություն) ability, skill; (բաղաքավարություն) behaviour, conduct; ◊ **սա ինչ ~ է** what disgraceful behaviour! it's indecent/improper; **~ով** (վայելուչ) decent, respectable, proper; (բաղաքավարի) seemly, decorous.

ԸՆՉԱԿՏՈՒՔ } ա. breathless, out of
ԸՆՉԱՀԵՂՁ } breath, choked, suffocated; մ. breathlessly, out of breath; ◊ **~ լինել** be short/out of breath, puff and pant, choke, suffocate, gasp for breath.

ԸՆՉԱՀԵՂՁՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ԸՆՉԱՍՊԱՌՈՒԹՅՈՒՆ:

ԸՆՉԱՒԱԿԱՆ, ա. respiratory; ◊ **~ ուղիներ** respiratory tract.

ԸՆՉԱՍՊԱԿ, *տես* ԸՆՉԱԿՏՈՒՔ:

ԸՆՉԱՒՈՒԹՅՈՒՆ, գ. breathing, respiration; ◊ **ծանր ~** heavy breathing.

ԸՆՉԱՍՊԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. suffocation, smothering; *գիտ.* asphyxiation; *խսկց.* short breath/wind.

ԸՆՉԱՎՈՐ, ա. animate; ◊ *քեր.* **~ առարկա** animate object; **~ արարած** living soul.

ԸՆՉԱՎՈՐԵԼ, բ. animate; (ոգեշնչել) spiritualize.

ԸՆՉԱՎՈՐՈՒՄ, գ. animation; (ոգեշնչում) spiritualization.

ԸՆՉԱՓՈՂ, գ. windpipe; *գիտ.* trachea.

ԸՆՉԵԼ, բ. breathe, respire; (սվսվոցով) wheeze; ◊ **ազատ ~** breath freely, take a long breath; **ծանր ~** pant.

ԸՆՉԵՂ, ա. *լեզվ.* aspirate, spirant; ◊ **~բաղաձայններ** spirants.

ԸՆՉԵՐԱԿ, գ. *կզմ/սս.* aorta.

ԸՆՉՈՒՂԻ, գ. respiratory track.

ԸՇՄԱԾ, ա. (զարմացած) dumbfounded, dumbstruck; *խսկց.* dazed, stupified.

ԸՇՄԵԼ, բ. be struck dumb/taken aback; (ապշահարվել) be stunned/struck with surprise.

ԸՇՄԵՑՆԵԼ, բ. strike dumb, dumbfound, take aback; (ապշեցնել) flabbergast; (ցնցել) strike, startle; (հարվածով) stun.

ԸՇՄԵՑՈՒՑԻՉ, ա. stunning; (ցնցող) striking, startling; (ապշեցուցիչ) stupendous; (չափերի մասին) tremendous.

ԸՇՆՋԱԼ, բ. whisper; ◊ **մեկի ականջին ~** whisper in sb's ear.

ԸՇՆՋՅՈՒՆ } գ. whisper, whispering,
ԸՇՆՋՈՑ } murmur.

ԸՇՊԱՏԵԼ, բ. *բրբ.* give sb a good scolding, give a good dressing-down.

ԸՇՊԱՏՈՑ, գ. *բրբ.* scolding, dressing-down.

ԸՇՈՒԿ, գ. whisper; (լուր) rumour; ◊ **~ է տարածվել** it is rumoured, rumours are afloat/abroad; **~ներ հասան** rumours reached.

ԸՇՈՒՆՋ, գ. whisper, whispering, murmur.

ՈՒԳ, 1. ա. hot, burning; 2. գ. (տապ) heat; ◊ **~ երկրներ** tropical countries; **~ կեսօր** sultry noon; **~ կլիմա** hot/torrid climate; **սաստիկ ~** intense heat; **~ է** it is hot; **~երն ընկան** heat has set in.

ՈՒԳԵԼ, բ. feel/be hot; ◊ **~ում եմ** I am hot.

ՈՒԳԵՒՍԱԾԵԼ, բ. stew, braise; ◊ **~ած միս** stewed meat; (ճաշատեսակ) stew; **~ած բանջարեղեն** stewed vegetables.

ՈՒԳԵԿԱՓՍԱ, գ. steam boiler.

ՈՒԳԵԿԱՌՔ, գ. (մարդատար) railway-carriage; (բեռնատար) railway-truck.

ՈՒԳԵՄԵՔԵՆԱ, գ. steam engine.

ՈՒԳԵՆԱՎ, գ. steamer, steamship; (ոչ մեծ) steamboat; ◊ **օվկիանոսային ~** ocean passenger ship/liner.

ՈՒԳԵՇԱՐԺ, գ. traction engine, locomotive.

ՈՒԳԵՔԱՐԾ, գ. steam engine, railway-engine, locomotive.

ՈՒԳԵՔԱՐՇԱՅԻՆ, ա. engine, steam engine; ◊ **~ դեպո** engine/train depot, *ամ.* roundhouse.

ՈՒԳԻ, գ. steam, vapour, fumes; ◊ **~ու վերածվել** evaporate, turn into vapour.

ՈՒԳԻԱՆԱԼ, բ. evaporate, exhale, turn into vapour, vaporise; *փխբ.* (անհետանալ) disappear, vanish.

ՈՒԳԻԱՑՆԵԼ, բ. evaporate, exhale; *փխբ.* (անհետացնել) make disappear/vanish.

ՈՒԳԻԱՑՈՒՄ, գ. evaporation, exhalation.

ՇՈՂ, գ. ray, beam; (անդրադարձ) sheen, gleam, reflection; (առկայծում) flash, gleam, ray.

ՇՈՂ(ՇՈՂ)ԱԼ, բ. sparkle, twinkle; (փայլփլել) shine, beam, glitter; ◊ **շլացուցիչ ~** glare.

ՇՈՂՇՈՂՈՒՆ, ա. sparkling; (փայլող) shining, beaming, glittering; (առկայծող) twinkling.

ՇՈՂՈՔՈՐԹ, 1. ա. flattering, adulatory; 2. գ. (անձ) smooth-tongued, smooth-spoken; (քծնող) toady, sychophant; (ստորաքարշ՝ քծնող մարդ) flatterer, adulator.

ՇՈՂՈՔՈՐԹԵԼ, բ. flatter, plaster with praise, please; (քծնել) adulate; (ստորաքարշությունն անել) toady; ◊ **~ով համոզել** cajole, coax.

ՇՈՂՈՔՈՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. flattery, cajolery; (քծնանք) base flattery, adulation; (ստորաքարշություն) toadyism, fawning, grovelling; ◊ **նուրբ ~** subtle flattery.

ՇՈՂՔ, գ. reflection, gleam, sheen; (ստվեր) shade, shadow.

ՇՈՅԱՆՔ, գ. caress, endearment; (բարի՝ բարյացակամ վերաբերմունք) kindness.

ՇՈՅԵԼ, բ. caress, pet; *բնաստ.* take tender care (of); (փաղաքշել) stroke; (փայփայել) fondle; ◊ *փխբ.* **ականջը աչքը ~** caress; *խսկց.* **գլուխը ~** pat on the back; **ինքնասիրությունը ~** gratify one's ambition.

ՇՈՅՔ, ա. caressing, endearing.

ՇՈՇԱՓԵԼ, բ. (ձեռք տալ) touch (with); (զգալ) feel; (ստուգել, զննել) feel, feel through, touch; (քննել) touch; (տնտղելով գտնել) grope, find by feeling/groping, find, discover; ◊ **զարկերակը ~** feel the pulse; **ինքնասիրությունը ~** offend/wound sb's self-esteem; **հարց ~** broach/touch upon a subject.

ՇՈՇԱՓԵԼԻ, ա. tangible, palpable; *փխբ.*

(նկատելի, զգալի) sensible, perceptible; (զգալի) appreciable, marked, considerable; ◊ **~ արդյունքներ** sensible/tangible results.

ՇՈՇԱՓԵԼԻՈՐԵՆ, մ. tangibly, appreciably, considerably.

ՇՈՇԱՓԵԼԻՔ, գ. touch, sense of touch; ◊ **~ի օրգաններ** tactile organs.

ՇՈՇԱՓՈՒԿ, գ. tentacle, palpus (pl. palps, palpi); (հատվածավոր) antenna (pl. -ae).

ՇՈՇԱՓՈՒՄ, գ. feeling, touching; *բժշկ.* palpation.

ՇՈՇԱՓՈՂ, գ. *մաթ.* tangend.

ՇՈՇԱՓՈՂԱԿԱՆ, ա. tactile, tactual.

ՇՈՒ[1], գ. curds, cottage cheese.

ՇՈՒ[2], գ. *բրբ.* salty, salted; ◊ **~ը հանել** overdo it, come/go it (too) strong; **~ը դուրս եկավ** it is rotten, things are rotten.

ՇՈՒԱԶՔ, գ. lustful, lewd, lascivious.

ՇՈՒԱԲԼԻԹ, **ՇՈՒԱԿԱՐԿԱՆԴԱԿ** } գ. curd/cottagecheese pancake.

ՇՈՒԱՆՄԱՆ, ա. coagulated, curdled.

ՇՎԻՆԻԶՄ, գ. chauvinism, jingoism.

ՇՎԻՆԻՍՏ, գ. chauvinist, jingo, jingoist.

ՇՎԻՆԻՍՏԱԿԱՆ, ա. chauvinistic, jingoist.

ՇՏԼԱՆԴԱԿԱՆ, ա. Scottish, Scotch.

ՇՏԼԱՆԴԱՑԻ, գ. Scot, Scotsman, Scotchman.

ՇՏԼԱՆԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Scottish, the Scotch language.

ՇՏԼԱՆԴՈՒՀԻ, գ. Scotswoman, Scotchwoman.

ՇՈՐ, գ. *խսկց.* dress, gown, frock; (հագուստ) clothes, clothing, outfit.

ՇՈՐԱՑՈՒ, գ. length, dress length.

ՇՈՐԹԵԼ, բ. extort (from), wring (from, out of); (ենթագործել) blackmail; ◊ **դրամ ~** extort money.

ՇՈՐԹԻՉ, գ. extortioner; (ենթագործիչ) blackmailer.

ՇՈՐԹՈՒՄ, գ. extortion; (ենթագործ) blackmail.

ՇՉԱԿ, գ. hooter; siren; ◊ **գործարանային ~** whistle; **ավտոմեքենայի ~** (car) horn.

ՇՉԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* sibilant; ◊ **~ բաղաձայններ** sibilants, hissing sound.

ՇՊԱՐ, գ. cosmetics, make-up; *փխր.* (դիմակ) mask.

ՇՊԱՐԵԼ, բ. make up; ◊ **դեմքը ~** make up one's face.

ՇՊՐՏԵԼ, բ. fling, hurl, toss; (գցել, ենետել) throw, cast, chuck; ◊ **դես-դեն ~** throw about, scatter, scatter about; **դուրս ~** throw out; **հեռու ~** throw/cast away; **իր վրայից ~** throw down; **մի կողմ ~** throw off/back, thrust back, cast away; **քարեր ~** throw stones.

ՇՌԱՅԼ, ա. generous, liberal; (առատաձեռն) open-handed; (մսխող) prodigal, wasteful, extravagant; ◊ **~ մարդ** squanderer, spendthrift, waster; **~ կին** extravagant woman.

ՇՌԱՅԼԱԲԱՐ, **ՇՌԱՅԼՈՒԵՆ** } մ. generously, wastefully; (առատաձեռնորեն) lavishly, prodigally.

ՇՌԱՅԼԵԼ, բ. squander; (վատնել) waste, dissipate; (անհաշիվ՝ շռայլորեն տալ) lavish, shower; ◊ **ժամանակը ~** waste/squander time; **գովասանք ~** lavish/shower praises.

ՇՌԱՅԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wastefulness, dissipation; (առատություն) abundance, lavishness, plenty; (ճոխություն) luxury.

ՇՌԱՅԼՈՒՄ, գ. prodigality, extravagance.

ՇՌԻՆԴ, գ. clank, clang, clash.

ՇՌՆԴԱԼԻ(Ց), ա. with a clank/clang/clash; ◊ **~ ծափահարություններ** storm of applause.

ՇՎԱՅՏ(ԱԲԱՐՈ), ա. loose, rakish, dissipated; (ցոփ) profligate; ◊ **~ կյանք վարել** lead a dissipated life.

ՇՎԱՅՏՈՐԵՆ, մ. loosely, rakishly.

ՇՎԱՐԵԼ, բ. lose one's head, be taken aback; (շփոթվել) be confused/embarrassed.

ՇՎ(ՇՎ)ԱՑՆԵԼ, *տես* ՍՈՒԼԵԼ:

ՇՎԵԴ(ՈՒՀԻ), գ. Swede, Swedish man/woman.

ՇՎԵԴԱԿԱՆ, ա. Swedish.

ՇՎԵԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Swedish, the Swedish language.

ՇՎԵՅԱՐԱԿԱՆ, ա. Swiss.

ՇՎԵՅԱՐԱՑԻ, **ՇՎԵՅԱՐՈՒՀԻ**, գ. Swiss.

ՇՏԱԲ, գ. *ռզմ.* headquarters; ◊ **զինված ուժերի ~** Armed Forces Headquarters/Staff; **ծովային ուժերի ~** naval headquarters/staff.

ՇՏԱԲԱՅԻՆ } ա. staff; ◊ **~ սպա** staff officer.
ՇՏԱԲԱԿԱՆ }

ՇՏԱՊ, ա., մ. urgent(ly); (արագ) quick(ly), fast, hurried(ly); (հապճեպ) hastily, in haste; (շտապողական) prompt, hasty, hurried; ◊ **~ գործ** urgent matter; **~ կարգով** quickly, hastily, hurriedly; **~ նամակ հեռագիր** urgent/express/special letter/telegram; **~ պատվեր** urgent/rush order; **~ (բուժ)օգնություն** first aid, ambulance.

ՇՏԱՊԵԼ, բ. hurry, be in a hurry, hasten; ◊ **~ե՛ք** hurry (up)! be quick! *պենց* get a move on! *խսկց.* look alive!

ՇՏԱՊԵՑՆԵԼ, բ. hurry, hasten, hurry sb; (արագացնել) precipitate, speed up, quicken, expedite.

ՇՏԱՊԱՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hurry, haste.

ՇՏԵՄԱՐԱՆ, գ. barn, granary; (պահեստ) warehouse, storehouse; computer data bank/data base.

ՇՏԿԵԼ, բ. correct; put/set right; (ուղղել) straighten, unbend; (կարգի գցել) put/set straight, readjust; (կարգավորել) settle, arrange.

ՇՏԿՎԵԼ, բ. correct oneself; (կարգավորվել) get settled, be in a fair way; (ուղղվել) straighten oneself, become straight.

ՇՏԿՈՒՄ, գ. correction, correcting; (ուղղում) straightening.

ՇՐԹՆԱՅԻՆ, ա. labial; ◊ *լեզվ.* ~ **բաղաձայններ** labial consonants.

ՇՐԹՆԵՐԿ, գ. lipstick, rouge.

ՇՐԹՈՒՆՔ, գ. *կզմխս.* lip; (պռունկ, ծայր) brink; ◊ **ներքևի** ~ lower lip; *բժշկ.* **պոատ** ~ harelip; **վերևի** ~ upper lip; **մեկի ~ներից կախվել** listen to sb agape/open mouthed; **~ները կծել/կրծոտել** bite one's lips; **~ները ուռցնել** pout (one's) lips.

ՇՐԻԿԱԼ, բ. crack, creak, bang.

ՇՐԻԿԱՑՆԵԼ, բ. slap, clap; ◊ **դուռը** ~ bang/slam the door; **մտրակը** ~ crack/snap a whip; **մեջքին** ~ slap/clap sb on the back.

ՇՐԻԿՈՑ, գ. bang, rattle, crackle.

ՇՐՇՅՈՒՆ, գ. rustle, rustling.

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ, գ., ա. circular; ◊ ~ **նամակ** circular letter.

ՇՐՋԱԳԱՅԵԼ, բ. go on a tour, tour; (զբոսնել) take a walk/stroll, promenade.

ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tour; (զբոսանք) walk, airing; (զվարճալի) outing; (կարճատև) stroll, saunter; ◊ ~ **կատարել** tour; **ծովային** ~ cruise.

ՇՐՋԱԳԻԾ, *տե՛ս* ՇՐՋԱՆԱԳԻԾ; (կոնտուր) contour, outline.

ՇՐՋԱԴԱՐՁ, ա. *լեզվ.* inverse.

ՇՐՋԱԴԱՐՁ, գ. turn(ing); (գետի, ճանապարհի) bend, curve; *փխբ.* (փոփոխություն) change; ◊ ~ **կատարել** turn, swing; ~ **դեպի աջ/ձախ** turn (to the) right/(to the) left; **կտրուկ** ~ sharp turn.

ՇՐՋԱԴԱՐՁԱՅԻՆ, ա. turning; ◊ ~ **կետ** turning point.

ՇՐՋԱԶԳԵՍՏ, գ. dress, gown, frock; ◊ **պատրաստի** ~ ready-made dress; **երեկոյան** ~ evening dress.

ՇՐՋԱԿ, ա. surrounding, neighbouring; ◊ ~ **միջավայր** surroundings; ~ **միջավայրի աղտոտում** environment(al) pollution.

ՇՐՋԱԿԱՅՔ, գ. environment, neighbourhood; ◊ **~ում** thereabout(s), hereabout(s); **քաղաքի ~ում** in the suburbs/environs/outskirts of the town/city; **~ի պահպանում** protection of the environment, ecology.

ՇՐՋԱՀԱՅԱՑ, ա. circumspect; (խոհեմ) reasonable; (ողջամիտ) sober-minded; (զգույշ) wary; (հաշվենկատ) calculating.

ՇՐՋԱՀԱՅԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. circumspection, circumspectness, discretion; ◊ ~ **ցուցաբերել** show discretion, act with circumspection, be circumspect.

ՇՐՋԱՆ, գ. circle; (փուլ) stage; (մարդկանց խումբ) circle; ◊ **արատավոր** ~ vicious circle; **բանվորական** ~ working district; **ընտանեկան ~ներում** in family circles; **հասարակության լայն ~ներ** broad sections of the public, the general public; **հասարակության տարբեր ~ներ** diverse sections of society; **մոգական/կախարդական** ~ vicious circle; **նախնական** ~ initial stage; **պաշտոնական ~ներ** official circles/quarters; *մաթ.* **~ի մակերեսը** area of a circle; ~ **կատարել/գործել** turn round/about.

ՇՐՋԱՆԱԳԻԾ, գ. *մաթ.* circumference, circle.

ՇՐՋԱՆԱԿ, գ. frame, framework; (շրջան) circle; (ոլորտ) scope; (պատուհանի) window-frame, sash; (ակնոցի) rim; *փխբ.* (սահմաններ) limits; ◊ **~ի մեջ առնել** frame, set, mount, rim; **իրեն պատշաճության ~ներում պահել** keep within the bounds/limits (of); **նեղ ~ում** in the narrow circles; **օրենքի կարգավորման ~ներում** within the scope of an act; **~ներից դուրս գալ** exceed the limits (of).

ՇՐՋԱՆԱՁԵՎ, ա. circular; ◊ ~ **շարժում** circular motion; *ռազմ.* ~ **պաշտպանություն** all-round defence.

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ, ա. district, area; ◊ ~ **կոմիտե** district committee.

ՇՐՋԱՆԱՌՈՒ, ա. *տնտ.* circulating, working; ~ **միջոցներ** working capital, current assets.

ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *ֆիզ.* turnover, circulation; ◊ **արյան** ~ blood circulation; **արժեթղթերի** ~ securities circulation; **դրամական** ~ money turnover/circulation; ~ **գործել** circulate; **~ից հանել** withdraw from circulation; **~ության մեջ դնել** put into circulation.

ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏ, գ. (դպրոցական) school-leaver; (ուսանող) graduating student, student in his/her final year; (այդեն ավարտած) graduate; *ամ.* alumnus (pl.-ni); իգ. alumna.

ՇՐՋԱՆՑԵԼ, բ. round, go/pass round; *փխբ.* (խուսափել) avoid, leave out; ◊ **դժվարությունը** ~ avoid a difficulty; **լռությամբ** ~ pass by/over in silence; **հարցը** ~ avoid/side-step/disregard a question; **օրենքը** ~ evade, circumvent.

ՇՐՋԱՆՑԻԿ, ա. roundabout; ◊ ~ **ուղի** roundabout way.

ՇՐՋԱՆՑՈՒՄ, գ. roundabout way; (անտեսում) disregard, ignoration; (խուսափում) evasion; *ռազմ.* (թևանցում) turning movement; *իրավ.* (զանցառում) transgression; ◊ **օրենքի** ~ evasion of the law.

ՇՐՋԱՊԱՏ, գ. encirclement, environment, surroundings; ◊ **ընտանեկան** ~ home/family environment; **ընկերական** ~ one's people/associates; **մեր ~ում** in our midst, amidst us; **~ի ազդեցության տակ** under the influence of the environment.

ՇՐՋԱՊԱՏԵԼ, բ. surround, ring; (շրջափակել) enclose; (ցանկապատով) hedge in; (շուրջը կանգնել) beset, surround, crowd/cluster (round); *ռազմ.* encircle, round up; ◊ **ուշադրությամբ/հոգատարությամբ** ~ surround sb with attention/care.

ՇՐՋԱՊԱՏՈՒՄ, գ. encirclement; ◊ *ռզմ.* **~ման մեջ լինել** be surrounded/encircled; **~ից դուրս գալ** break out of encirclement.

ՇՐՋԱՊՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. circulation, rotation; (ոտնքրության) swing; ◊ **~ կատարել** go round; (ուղևորություն կատարել) go on a trip (to), go on a tour.

ՇՐՋԱՓԱԿԵԼ, բ. blockade, form a block; (շրջապատել) surround; (ներփակել) enclose; (սանիտարական և ռազմական նպատակներով) cordon off.

ՇՐՋԱՓԱԿՈՒՄ, գ. blockade, surrounding, enclosure; ◊ **~ հայտարարել** declare a blockade; **~ը ճեղքել** run the blockade; **~ը հանել** raise the blockade.

ՇՐՋԳՈՐԾԿՈՄ, գ. *խորհ., հսկ.* district executive committee.

ՇՐՋԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խորհ., հսկ.* district procurator's office.

ՇՐՋԵԼ[1], բ. turn; (կտրուկ) swing; (փոխել) change; (շուռ տալ) upset, overturn, topple over; (մի կողմ) turn away, remove; ◊ **դեմքը հայացքը ~** avert one's gaze; **էջը ~** turn over a page; **հագուստը ~** turn inside out; **մեջքը (մեկին) ~** turn one's back (upon); **նավակը ~** turn the boat over; **վերարկուն ~** turn a coat inside out; **ամեն ինչ ~** turn upside down.

ՇՐՋԵԼ[2], բ. round, go/pass round; (պտտվել, զբոսնել) walk (for a while), roam, ramble, wander, have/take a walk, walk a little; (բժշկի հերթապահի մասին) make/go one's rounds, make the round of; ◊ **շարքերը շարքերով ~** review the ranks.

ՇՐՋԻԿ, ա. movable, mobile; (ոչ մշտական) travelling, itinerant; ◊ **~ գրադարան** itinerant/mobile library; **~ կինո թատրոն** mobile cinema/theatre.

ՇՐՋԿԵՆՏՐՈՆ, գ. *հսկ.* district (administrative) centre.

ՇՐՋԿՈՄ, գ. *խորհ., հսկ.* (party) district committee.

ՇՐՋՄՈԼԻԿ, գ. tramp, vagrant, vagabond; *ամ.* hobo.

ՇՐՋԽՈՐՀՈՒՐԴ, գ. *խորհ., հսկ.* district council.

ՇՐՋՎԵԼ, բ. turn, swing; (շուռ գալ) turn round; (դարձ կատարել) turn, swing; (շուռ գալ, մեքենայի ևն մասին) turn over; be turned upside down; *ռզմ.* turn about; (նավի մասին) capsize; ◊ **աջ՝ ձախ ~** turn to the right/left; **ետ ~** turn back; **ճանապարհից ~** turn/veer off the road; **մեջքով ~** turn one's back upon; **մեքենան ~եց** the car turned over.

ՇՐՋՈՒՆ, ա. inverted; ◊ *քեր.* **~ շարադասություն** inverted word order.

ՇՈՒԿԱ, գ. market (place); (արևելյան) bazaar; *փխր.* (խառնաշփոթություն, ժխոր) bedlam, row; ◊ **գրքի ~** book sale/market; **համաշխարհային ~** world market; **ներքին ~** domestic market; **վաճառահանման ~** commodity market; **~ ստեղծել** make/create an uproar.

ՇՈՒԿԱՅԱԿԱՆ, ա. market; ◊ **~ առևտուր** marketing; **~ գնով** at (the) market price; **~ գնից բարձր՝ ցածր** above/below market price; **~ տնտեսություն** market economy.

ՇՈՒՆ, գ. dog; *փխր.* (խորամանկ, խաբեբա) cheat, swindler, knave; ◊ **բակապահ ~** watch-dog, house-dog; **էգ ~** bitch; **խուզարկու ~** bloodhound, police-dog, sleuth-hound; **հովվի ~** shepherd's dog; **որսի ~** gun dog; բպրակ, բպզի (grey)hound, beagle; **շան բախտ ունենալ** be very lucky, be born with a silver spoon in one's mouth, *դրծ.*; **շան բերանը ոսկոր գցել** grease sb's palm; **շան երես ունենալ** be saucy/cheeky, have the impudence/cheek/the face; **շան լափ թափել գլխին** put to shame, put sb in an awkward position; **շան կյանք** dog's life; **շան ձագ** puppy; **շան հոտառություն ունենալ** have a very good nose; (~) **շան որդի** son of a bitch; **շան տեղ չդնել** not care/give a pin for sb, not care a brass farthing for sb; **շան օրը գցել** make a hell of one's life, make lead a dog's life; **շան օրի լինել** be in a sad state/in a sorry plight, live in poverty; **շանը քար տալ** hound (at); **շան պես հոգնած լինել** be dog-tired; *փխր.* **պարտիզպանի ~ը** a dog in the manger; **~ը տիրոջը չի ճանաչում** it is a babel/complete mishmash; **շնից շատ** plenty of; **~ ու կատու լինել** live like cat and dog; **~ը շնից, երկուսն էլ մի տնից** one of our/their kind, one of ours/theirs.

ՇՈՒՆՉ, գ. (շնչառություն) breathing, respiration; (անձ, հոգի) soul; (թեթև քամի) (light) breeze; *երժշ.* (դադար) pause; ◊ **ծանր ~** heavy breathing; **ոչ մի կենդանի ~** not a (living) soul; **~ առնել՝ քաշել** take/draw a breath; (հանգիստ առնել) have a rest; **~ը բերանը գալ՝ հասնել** (սաստիկ տանջվել) be tortured to death; **~ ը կտրվում է** it takes his breath away; **~ը բռնվել** choke, suffocate; **~ը պահած** with bated breath; **~ը փչել** breath one's last; (բնակչության) **մեկ ~ին** per head/capita; **շնչին՝ շնչի վրա նստել** pester/harass/plague sb; **մի շնչով՝ շնչում** without a moment's respite.

ՇՈՒՇԱՆ, գ. lily.

ՇՈՒՄ՝ ՇՈՒՄՈՒՄՈՒՆ } միայն հետևյալ կապակցություններում՝ **~ տալ** turn, overturn; **~ գալ** turn, turn round, swing; **~ումուռ գալ** toss and turn; **~ումուռ տալ** stir, turn over, turn upside down.

ՇՈՒՏ, մ. early; (արագ) fast, quickly, rapidly, with speed; (վաղուց) long ago, a long time ago; ◊ **շո՛ւտ** quick! make haste! **~ ~ ~** often,

frequently; **ավելի ~** sooner, rather; **ավելի ~ կմեռնի, քան** he will sooner die than; **որքան ~, այնքան լավ** the sooner the better.

ՇՈՒՏԱՍԵԼՈՒԿ, գ. tongue-twister.

ՇՈՒՏՓՈՒԹ, ա. quick, fast; (արագ, անհապաղ) urgent; (փութով) rough and ready; ◊ **~ ապաքինում** rapid/speedy recovery; **~ ժամանում** impending arrival; **հարցի ~ լուծում** urgent settlement of the problem.

ՇՈՒՏՈՎ, մ. soon, before long; (անմիջապես հետո, շատ չանցած) soon (after), shortly after; (մոտ ապագայում) in the near future, in the long run.

ՇՈՒՐԹ, *տես* ՇՐԹՈՒՆՔ:

ՇՈՒՐՋ(Ը), մ., կ. round; all round, around; (մոտավորապես) about, approximately; (մոտավորապես այդքան) thereabouts; (մասին) about; ◊ **աշխարհի ~ը** round the world; **առանցքի ~ը** round its axes; **~ երեք օր** about three days; **հարցի ~** about /round a problem/ question; **~ը նայել** look about/round/around.

ՇՈՒՐՋԱՌ, գ. *եկեղ.* chasuble.

ՇՈՒՐՋԵՐԿՐՅԱ, ա. round-the-world; ◊ **~ ճանապարհորդություն** voyage round the world, round-the-world voyage; **~ ճանապարհորդություն կատարել** circumnavigate the globe/world.

ՇՈՒՐՋԿԱԼ, գ. round-up; *որսրդ.* battue; ◊ **~ի մեջ ընկնել** be caught in a round-up; **~ անել** round up.

ՇՈՒՐՋԿԱԼԵԼ, բ. round up.

ՇՈՒՐՋՊԱՐ, գ. round dance.

ՇՈՒՐՋՕՐՅԱ, ա. twenty-four-hour; *խսկց.* around the clock.

ՇՈՒՔ, գ. lustre; (շքեղություն) luxury, splendour; (վեհություն, հոյակապություն) magnificence, gorgeousness; ◊ **~ տալ՝ հաղորդել** add lustre (to), shed lustre (on); make magnificent, adorn, beautify.

ՇՓԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* fricative (sound); ◊ **~ հնչյուններ** fricatives.

ՇՓԱՆԱԼ, բ. become/get spoilt, become loose/dissolute; ◊ **~ած** spoilt, dissolute; *խսկց.* fast.

ՇՓԵԼ, բ. rub; (մերսել) rub, massage; ◊ **դեմքը ~** rub one's face; **ձեռքերը ~ հաճույքից՝ ուրախությունից** rub one's hands with pleasure/joy; **մարմինը ~** rub oneself briskly.

ՇՓՈԹ, 1. գ. (խառնաշփոթ) confusion, muddle, mess; (խճճվածություն) tangle; (քաոս) chaos, mishmash, jumble; 2. ա., մ. confused(ly), confusing, tangled, muddled up; ◊ **~ պատմություն** confused story.

ՇՓՈԹԵԼ, բ. (խճճել) entangle, muddle up; (փոխս գցել) confuse (with), mix up; (ուրիշ բանի տեղ դնել) mistake sth for sth; ◊ **ինչ-որ բան ~** confuse sth.

ՇՓՈԹԵՑՆԵԼ, բ. confuse, embarrass; (խճճել) tangle, muddle up; (հուզել) disturb, trouble, stir up.

ՇՓՈԹՄՈՒՆՔ, գ. confusion, embarrassment, perplexity.

ՇՓՈԹՎԵԼ, բ. get confused/mixed up, become/get enmeshed; (անհարմար զգալ, իրեն կորցնել) become/be confused, be embarrassed; (խճճվել) entangle oneself, get entangled.

ՇՓՈԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. confusion; (իրարանցում) commotion; (խճճվածություն) muddle, tangle; (խառնաշփոթություն) mess.

ՇՓՎԵԼ, բ. rub oneself; (ջրով) sponge down; (հաղորդակցվել) associate (with); *խսկց.* rub shoulders (with).

ՇՓՈՒՄ, գ. rubbing, sponge down; (հաղորդակցում) contact, intercourse; (մերսում) massage; (ջրով) sponge down; *ֆիզ.* friction; ◊ **անձնական ~** personal contact; **~ներ անել** rub oneself briskly.

ՇՔԱԴՈՒՌ, *տես* ՇՔԱՄՈՒՏՔ:

ՇՔԱԽՈՒՄԲ, գ. retinue, suite.

ՇՔԱՀԱՆԴԵՍ, գ. parade.

ՇՔԱՄՈՒԼ, 1. ա. smart, dandified; (պճնամոլ) dandy, foppish; 2. գ. (անձ) dandy, fop; ◊ **~ կին** woman of fashion, fashionable /smart woman.

ՇՔԱՄՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smartness, dandyism; (պճնամոլություն) foppery.

ՇՔԱՄՈՒՏՔ, գ. main/front entrance/door; (ճակատամուտք) porch, portal.

ՇՔԱՆՇԱՆ, գ. order, decoration; ◊ **~ ստանալ** receive/be decorated with an order; **~ով պարգևատրել** decorate with/award an order; **~ի արժանանալ** be awarded an order.

ՇՔԱՆՇԱՆԱԿԻՐ, գ. order-bearer, bearer of the order; ◊ **եռակի՝ բազմակի ~** bearer of three/several decorations.

ՇՔԵՂ, ա. luxurious, sumptuous; (պերճաշուք) chic, smart; (հոյակապ) splendid, fine, grand; (փառահեղ) magnificent; (բուսականության մասին) luxuriant.

ՇՔԵՂԱԶԱՐԴ, ա. finely/smartly/splendidly dressed/decorated/painted.

ՇՔԵՂԱՑՆԵԼ, բ. add magnificence/luxury/splendour; (շքեղ դարձնել) make magnificent/luxurious/splendid.

ՇՔԵՂՈՐԵՆ, մ. smartly, finely, luxuriously; (հոյակապ կերպով) splendidly; (փառահեղորեն) magnificently.

ՇՔԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. luxury; (փառահեղություն) magnificence, gorgeousness; (հոյակապություն) splendour.

ՇՔԵՐԹ, գ. parade, march past; *ռզմ.* review; ◊ **ծովային ~** naval review; **մարզական ~** sports parade; **օդային ~** air display; **~ ընդունել** review/inspect the troops, take the salute; **~ին մասնակցել** take part in a parade.

Ո

Ո, ո the twenty-fourth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) six hundred, six hundredth.

ՈԳԵԼԻՑ, ա. alcoholic; (ոգևորված) inspired; (ոգևորող) inspiring; ◊ **~ խմիչք** ըմպելիք alcoholic drink(s), (alcoholic) liquor, hard liquor.

ՈԳԵԿՈՉԵԼ, բ. *սնոտ.* evoke/raise up/call up/exorcise a spirit; (կոչ անել դիմել մեկի հիշողությանը) appeal to one's memory; *փխբ.* (ոգեշնչել) inspire.

ՈԳԵԿՈՉԱԿԱՆ, ա. *սնոտ.* spiritistic, spiritualistic; ◊ **~ ցուցաժամ սեանս** spiritualistic seance.

ՈԳԵԿՈՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spiritism, spiritualism, exorcism.

ՈԳԵԿՈՐՈՒՅՍ, ա. despiritualized, spirit-fallen; (հոգեպես ընկճված) spirit-crushed; ◊ **~ ժողովուրդ** spirit-crushed/spirit-fallen people.

ՈԳԵՇՆՉԵԼ, բ. inspire; *վերամբ.* spiritualize; (գործողությունն) inspirit; (խանդավառել) inspire/fill with enthusiasm.

ՈԳԵՇՆՉՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inspiration; *վերամբ.* spirituality; (խանդավառություն) ardour, fervour, enthusiasm.

ՈԳԵՇՆՉՎԵԼ, բ. be/feel inspired, be animated; (խանդավառվել) be filled with enthusiasm; ◊ **որևէ բանով ~** be inspired by sth, derive inspiration from sth.

ՈԳԵՇՆՉՈՒՄ, գ. inspiriting, rousing.

ՈԳԵՇՈՒՆՉ, ա. inspired; (խանդավառ) enthusiastic, fervent; (կրակոտ) fiery; ◊ **~ երիտասարդներ** inspired young people; **~ խոսքեր** inspiring words; **~ ճառ** fiery speech.

ՈԳԵՎՈՐԵԼ, բ. inspire, inspirit; (խանդավառել) inspire/fill with enthusiasm; (աշխուժացնել) enliven.

ՈԳԵՎՈՐԻՉ, ա. inspiring, inspiriting; (աշխուժացնող) animating, enlivening.

ՈԳԵՎՈՐՎԵԼ, բ. be/feel inspired; (աշխուժանալ) be animated; (խանդավառվել) be filled with enthusiasm.

ՈԳԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inspiration, rousing; (խանդավառություն) enthusiasm, ardour; (աշխուժություն) animation; **~ թյամբ** with inspiration/ardour/enthusiasm.

ՈԳԻ, գ. soul, spirit; (ուրվական) ghost; *կրոն., փիլ.* spirit; (եռանդ, ավյուն) ardour, fervour, zeal; (որևէ բանի էության) the essence/heart of the matter; (հեքիաթում, առասպելում) spirit; ◊ **բանական ~** reason, intelligence; **ժամանակի ~ն** the spirit of the age/time; **խավարի ~ներ** spirits of darkness; **չար ~** evil spirit/genius; **օրենքի ~ն** the spirit of the law; **~ առնել** get courage, respirit; **~ու արիություն** presence of mind.

ՈԴԻՍԱԿԱՆ, գ. Odessey; *փխբ.* (արկածալից կյանք) life full of adventures, adventurous life.

ՈԶՆԵՁՈՒԿ, գ. ruff; porcupine fish, sea porcupine.

ՈԶՆԻ, գ. hedgehog; ◊ **ծովային ~** sea-urchin; *գիտ.* echinus (pl. -ni).

ՈԼՈՒ, գ. (կանաչ) green peas.

ՈԼՈՒ(Ն)ԱԲՈՒՅՍԵՐ, գ. *բսբ.* leguminous plants, pulses.

ՈԼՈՒ(Ն)ԱՍՏՆ, գ. *բսբ.* (մոլախոտ) bindweed; (դեկորատիվ) convolvulus.

ՈԼՈՒ(Ն)ԱՀԱՏԻԿ, գ. pea.

ՈԼՈՐ, ա. twining (round, about); (պտտվող) meandering; (գալարվող) twisting, writhing; (ոլորապտույտ) sinuous, tortuous.

ՈԼՈՐ-ՄԱԼԼՈՐ, ա. sinuous, tortuous; (գետի՝ ճանապարհի մասին) twisting, winding, meandering; ◊ **~ ճանապարհ** twisting path; *փխբ.* **~ ճանապարհներով** in a roundabout way, tortuously.

ՈԼՈՐԱԳԻԾ, գ. sinuous/tortuous line, spiral line.

ՈԼՈՐԱԿՇԵՌՔ, գ. steelyard, spring-balance.

ՈԼՈՐԱՆ, գ. bend, curve; (գալար) winding, crook; ◊ **ճանապարհի ~** bend, turn(ing); **գետի ~** bend, curve; **~ին** at the bend (of).

ՈԼՈՐԱՊՏՈՒՅՏ, ա. sinuous, tortuous; (ճանապարհ, գետ) twisting, winding, meandering, zigzag.

ՈԼՈՐԵԼ, բ. twist, twirl; (թղթի մասին) roll (up); (մազերը) curl; (թելը, պարանը) twist/twine a rope; (մանել) spin; (մեւաքսը) throw; ◊ **աչքերը ~** look with an unfavourable eye (at); (կասկածանքով) look askance (at); **բեղերը ~** twirl one's moustache; **մեկի ձեռքերը ~** pinion sb's arms, pinion sb.

ՈԼՈՐՎԵԼ, բ. be twisted/twirled; (ճանապարհի՝ գետի մասին) twist, wind, meander; (հոդի մասին) twist, wrench.

ՈԼՈՐՏ, գ. sphere; (բնագավառ) realm, field; ◊ **ազդեցության ~** sphere of influence; **բարձր ~ներում** in leading society; *խաղց.* at the top; *աստղ.* **երկնային ~** celestial sphere.

ՈԼՈՐՈՒՄ, գ. *տեխ.* twisting, twirl, winding round; *տպագր.* twisting, spinning; *մեխ.* torsion.

ՈՒԽ, գ. spite, vengence, revenge; ◊ **~ը հանել**

revenge oneself (upon, for), take vengeance (on, for), revenge.; ~ **պահել** have a grudge against sb, bear sb a grudge.

ՈԽԱԿԱԼ, ա. rancorous; (վրեժխնդիր) vindictive, revengeful.

ՈԽԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spitefulness, rancour; (վրեժխնդրություն) vindictiveness, revengefulness.

ՈԽԵՐԻՄ, ա. hostile, inimical; ◊ ~ **թշնամի** sworn/deadly enemy.

ՈՒՀ, ձ. ah! oh!

ՈՀՄԱԿ, գ. pack; *փխր.* (ամբոխ) crowd, throng; *փխր.* gang.

ՈՂ, գ. *կզմխս.* vertebra (pl. -rae); ◊ **գոտկատեղի** ~ lumbar vertebra; **պարանոցի** ~ jugular/cervical vertebra.

ՈՂՔ, գ. wail, lamentation, bewailing; (վիշտ, սուգ) sorrow, grief, mourning.

ՈՂՔԱԳԻՆ, ա. lamentable, deplorable; (տխուր) sad; (վշտալի, սգալի) sorrowful, mournful, doleful.

ՈՂՔԱԼ, բ. wail (over), bewail, bemoan, lament (for, over), deplore; (սգալ) grieve (about, over), mourn (for, over).

ՈՂՔԱԼԻ, ա. lamentable, deplorable; (վշտալի) poor, sad; (թախծալի) plaintive, mournful; ◊ ~ **արդյունք ունենալ** result in failure; ~ **տեսք ունենալ** cut a poor figure; ~ **վիճակում** in a sorry plight, in a sad state.

ՈՂՔԱՋԱՅՆ, մ. in a sad/plaintive/mournful voice/tone; plaintively, mournfully.

ՈՂՔԱՍԱՑ, գ. weeper, mourner.

ՈՂՔԱՍԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lamentation, bewailing.

ՈՂԵՐԳԱԿ, գ. (դերասան) tragedian, tragic actor; (դերասանուհի) tragic actress, tragedienne; (հեղինակ, գրող) tragedian.

ՈՂԵՐԳԱԿԱՆ, ա. tragic(al). ◊ ~ **տեսարան** tragic(al) sight; ~ **ընթացք ստանալ** take a tragic turn, become tragic.

ՈՂԵՐԳՈՒ, *տես* ՈՂԵՐԳԱԿ:

ՈՂԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tragedy; ◊ **վիճակի** ~**ը** the tragedy of the situation.

ՈՂԿՈՒՅԶ, գ. cluster, bunch; ◊ **խաղողի** ~ bunch of grapes.

ՈՂՆԱՇԱՐ, գ. *կզմխս.* spine, backbone, vertebral/spinal column; *փխր.* (որևէ կերտվածքի հիմնամասը) skeleton, frame, framework; ◊ ~**ը կոտրել** break one's back; ~ **ունենալ** have the backbone.

ՈՂՆԱՇԱՐԱՅԻՆ, ա. vertebral, spinal.

ՈՂՆԱՇԱՐԱՎՈՐՆԵՐ), 1. գ. vertebrates; 2. ա. vertebrate, vertebrated; ◊ ~ **կենդանիներ** vertebrates.

ՈՂՆՈՒՂԵՂ, գ. spinal cord.

ՈՂՆՈՒՂԵՂԱՅԻՆ, ա. (spinal) cord.

ՈՂՆՈՒՅ(Ք), գ. (նավի) keel; *կզմխս.* (թռչնի) keel, keel-bone.

ՈՂՈՂԱՆՔ, գ. slops.

ՈՂՈՂԱՍ, գ. alluvium (pl. -ums, -ia), deposit; (ավազի, ձյան) drift.

ՈՂՈՂԵԼ, բ. flood, overflow; (հեղեղել) flood, deluge, inundate; (ջրով ծածկել) submerge; (ավերել) wash away; (լայել) rinse (out), swill; *աշխրհ.* wash, bathe; ◊ **արցունքներով** ~ wash with tears; **դեմքը ժպիտով** ~**վել** break into a smile/grin; **լույսով** ~ flood/bathe with light; **կոկորդը** ~ gargle; **ստամոքսը** ~ irrigate, lavage. *Ֆր.*:

ՈՂՈՂՈՒՄ, գ. inundation, overflow; (հեղեղում) flood, deluge; (ջրածածկ ամելը) submergence; *փխր.* (լիքը լցնելը) flood; (լայելը) rinse, swill.

ՈՂՈՐԿ, ա. (հարթ) even, smooth; (կոկած) sleek; (հայելանման) glassy; (սայթաքուն) slippery; (հղկված) polished.

ՈՂՈՐԿԵԼ, բ. smooth; (հղկել) polish, glaze; (փայլեցնել) gloss; (հարթեցնել) level, plane.

ՈՂՈՐԿԻՉ, գ. polisher.

ՈՂՈՐԿՈՒՄ, գ. polishing; (հարթեցում) smoothing, levelling; (փայլեցում) glossing, sleeking.

ՈՂՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. polish, sleekness; (հարթ լինելը) smoothness; (սայթաքուն լինելը) slipperiness.

ՈՂՈՐՄԱԳԻՆ, ա. deplorable, lamentable; (վշտաբեկ) mournful; (գթաշարժ) pity-stirring; ◊ ~ **ձայն** sad/plaintive voice.

ՈՂՈՐՄԱԾ, ա. merciful, charitable; (բարի) kind gracious; ◊ ~ **հոգի** of blessed memory, late deceased, defunct; (դիմելիս) ~ **տեր** Sir.

ՈՂՈՐՄԱԾԱԲԱՐ, մ. mercifully, kindly, graciously; ◊ ~ **ներել** forgive kindly.

ՈՂՈՐՄԱԾԻԿ, ա. of blessed memory, late, deceased, defunct; ◊ ~ **ծնողները** parents of blessed memory.

ՈՂՈՐՄԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mercy, charity; (զիջողություն) forgiveness; (գթասրտություն) mercifulness, pitifulness; (մեղմություն) clemency; ◊ ~ **ցուցաբերել** display mercy/charity.

ՈՂՈՐՄԱՋԱՅՆ, մ. in (a) sad/plaintive voice.

ՈՂՈՐՄԵԼԻ, ա. poor, wretched; (արհամարհելի) miserable; (խղճալի) poor, wretched; ◊ ~ **վիճակ** poor/wretched state; miserable existence; ~ **վախկոտ** miserable/abject coward; ~ **կյանք քարշ տալ՝ վարել** drag out a miserable existence/life.

ՈՂՈՐՄԻ, հետևյալ կապակցություններում՝ ~ **աստված** God bless (you); ~ **իրեն** may he rest in peace; ~ **հոգուն** for the repose (of the soul); ~ **տալ՝ ասել** think kindly/speak well of sb dead/late.

ՈՂՈՐՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. alms, charity, almsgiving; (գթասրտություն) mercifulness, pitifulness; (մուրացկանին տրվող բաժին) alms, charity; ◊ ~ **խնդրել** beg, beg alms, go beg-

ging, ask/beg/plead for charity; ~ **հավաքել** accept charity; ~ **տալ** give/dispense alms.

ՈՂՋ[1], ա. (կենդանի) living, live, alive; (անվնաս) safe, sound, unharmed, unhurt, intact; ◊ ~ - ~ all alive; ~ **և առողջ** safe and sound; ~ **եղիր՝ լինես** good health (to you); (կենաց) drink to sb's health/to sb/to the health of sb; I drink to you/your health, here's to you; ~ **մնալ** remain/stay alive; ~ **մնացած** survivor.

ՈՂՋ[2], ա. (ամբողջ) whole, entire; ◊ ~ **աշխարհում** all over the world, the world over, in the whole world; ~ **քաղաքը** the whole city, all the city; ~ **օրը** all /the whole day long.

ՈՂՋԱԳՈՒՐԵԼ, բ. embrace and kiss, take/clasp/fold in one's arms, hug (sb).

ՈՂՋԱԽՈՀ, ա. chaste; (խելամիտ) reasonable; (խոհեմ) sensible; (զգույշ) prudent.

ՈՂՋԱԽՈՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. chastity; (իմաստություն) wisdom; (շրջահայացություն) sagacity, sound judgment; (զգուշություն) prudence.

ՈՂՋԱԿԵԶ, գ. burnt offering; *փխբ.* (գաղափարի նահատակ) martyr to/of (an) idea.

ՈՂՋԱԿԻՋԵԼ, բ. sacrifice (to), offer/offer up (to); (զոհաբերել) sacrifice, immolate.

ՈՂՋԱԿԻՋՈՒՄ, գ. burnt-offering, holocaust; (զոհաբերություն) sacrifice, offering, immolation.

ՈՂՋԱՄԻՏ, ա. sober, sober-minded, sane-minded; (խելամիտ) reasonable, commonsense; (խոհեմ) judicious, sensible.

ՈՂՋԱՄԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. commonsense, sensibleness.

ՈՂՋԵՐԹ, գ. farewell, good bye; ◊ ~**ի սեղան** farewell dinner; ~ **մաղթել** bid farewell/adieu/good-bye, wish a good journey/a happy voyage.

ՈՂՋՈՒՅՆ, գ. salute, salutation, greeting(s), regard(s); ◊ ~ *խսկց.* greetings! hail! hi!; ~ **առնել** take /accept/answer greeting(s); ~ **հաղորդել** send one's (kind) regards; ~ **տալ** greet, welcome; ~ **ուղարկել** send a message of greetings (to); ~**ի խոսք** salutary address, welcome speech.

ՈՂՋՈՒՆԵԼ, բ. greet, welcome; *խսկց.* say hello; (շնորհավորել) congratulate; ◊ **որևէ մեկի անունից** ~ welcome/greet on behalf of sb.

ՈՂՋՈՒՆԵԼԻ, ա. laudable, commendable, praiseworthy; ◊ ~ **նպատակ** praiseworthy/laudable aim; ~ **արարք** praiseworthy/laudable action/deed.

ՈՃ, գ. style; (արտահայտություն) turn, phrase, idiom, expression, turn of phrase; (գործելակերպ) manner of action/acting; ◊ **ազատ** ~ free style; **բանաստեղծական** ~ poetical style; **գարդարուն** ~ florid style; **հեղինակի** ~ (author's) style/method/manner/way; **ճարտասանական** ~ oratorical style; **ազատ** ~**ի մրցումներ** free-style competitions; **վերամբարձ** ~ grand/high-flown style.

ՈՃԱԲԱՆ, գ. master of (literary) style.

ՈՃԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stylistics, science of style.

ՈՃԱԿԱՆ, **ՈՃԱՅԻՆ** } ա. stylistic; ◊ ~ **հնարք** stylistic device.

ՈՃԱՎՈՐԵԼ, բ. stylize.

ՈՃԱՎՈՐՈՒՄ, գ. stylization.

ՈՃԻՐ, գ. crime, criminal attempt; (չարագործություն) evil deed, (heinous) crime; *իրավ.* (ծանր հանցանք) crime, offence; *ամ.* felony; *փխբ.* (եղեռն) evil deed, (heinous) crime; ◊ **պետական** ~ treason; ~ **գործել** commit a crime.

ՈՃՐԱԳՈՐԾ, գ. criminal.

ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. crime, criminal act.

ՈՄՆ, դ. some, a certain, someone, somebody; ◊ ~ **բժիշկ** a certain/one/some doctor; **ոմանք** some, some people; **նրանցից ոմանք** some of them.

ՈՉ, վ. no, not; (մասնիկ) not; ◊ **Դուք ուսանո՞ղ եք: Ո՛չ:** Are you a student? No, I am not; **ամենևին, բոլորովին** ~ not at all, not in the least; **ասաց** ~ he said "no"; **դեռևս** ~ not yet; **ինչո՞ւ** ~ why not?; ~ **այլ ինչ, քան** none other than, nothing else than; ~ **այլ կերպ, քան** in no other way than; ~ **այլ ոք** none other (than); ~ **այն է ... , ~ այն է** whether...or, either...or, half...half; ~ **այս է, ~ այն** neither...nor; ~ **առանց** not without; ~ **առանց հիմքի** with reason; ~ **բոլորովին** not exactly, not quite; ~ **թե..., այլ** not ... but; ~ **հազվադեպ** more often than not; ~ **մեկը** nobody, none; ~ **միայն..., այլև** not only ... but also; ~ **մի բան** nothing; ~ **մի դեպքում** in no case; *խսկց.* no way! ~ **մի նման բան** nothing of the kind; ~ **միշտ** not always; ~ **ոքի** draw, drawn game, end in a draw; ~... ~ neither...nor, either ... or; **նա այնտեղ կլինի՞, թե** ~ will he be there or not?.

ՈՉԻՆՉ, դ., ա., մ. nothing; (ոչ վատ) not bad, passable, so-so; (ժխտ. նախ. մեջ) anything; ◊ ~ **բան է** it is nothing! never mind! **դա** ~ **չի նշանակում** it doesn't mean anything, it means nothing, it does not make sense; **նա** ~ **չունի** he hasn't got anything, he has (got) nothing; **նրան** ~ **չօգնեց** nothing helped him; **սա դեռ** ~ that's nothing/not all, besides, in addition to, moreover; ~ **չասող** meaning nothing; ~ **չարժենալ** be worthless; ~**ի տեղ չդնել** not care/give a pin for sb, not care a brass farthing for sb, make no account for sb, ignore sb; ~**ից մեծ աղմուկ** much ado about nothing; ~**ով չտարբերվել** differ in no way (from).

ՈՉԽԱՐ, գ. sheep; (էգ) ewe; (արու) ram; *փխբ.* (կամազուրկ և թուլամիտ մարդ)weak-willed,

lacking in character; dumb; ◊ **վայրի ~** mouflon, argali; **~ի հոտ** flock of sheep; **~ի հոտի նման** as a mob; **~ միս** mutton; **~ի մորթի** sheepskin.

ՈՉԽԱՐԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. sheep (breeding); ◊ **~ ֆերմա** sheep-farm.

ՈՉԽԱՐԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sheep-breeding.

ՈՉԽԱՐԱԲՈՒՅԾ, գ. sheep-breeder.

ՈՉԽԱՐԱՆՈՑ, գ. sheep-fold, sheep-cot.

ՈՉԽԱՐԱՊԱՀ, գ. (մարդ, հովիվ) shepherd; ◊ **~ շուն** sheep-dog, shepherd dog.

ՈՉԽԱՐԱՑՈՒԼ, գ. musk ox.

ՈՉ ՄԵԿԸ, դ. nobody, no one, none; ◊ **նրանցից ~** none of them; **~ չմնաց** (անձի մասին) nobody was left; (իրերի մասին) nothing was left.

ՈՉ ՄԻ, դ. no, none, no (whatever), none (whatever), not any; ◊ **~ գիրք** no books, not any books; **~ կասկած չկա** there is no doubt whatever; **~ կերպ** (in) no way, nowise; **~ հատ** not a single (copy); **~ սխալ** no mistake.

ՈՉՆՉԱՆԱԼ, բ. be destroyed; (վերանալ) be abolished; (բնաջինջ լինել) be annihilated/obliterated; (կործանվել) perish; (ջնջվել) be wiped out; (արմատախիլ լինել) be exterminated; *փխբ.* (ստորանալ) abuse/humiliate oneself.

ՈՉՆՉԱՑՆԵԼ, բ. destroy; (ջնջել, բնաջնջել) annihilate, obliterate, wipe/blot out; *փխբ.* crush; (արմատախիլ անել) exterminate; (չեղյալ դարձնել) annul, cancel; (վերացնել) abolish, do away with; *փխբ.* (ստորացնել) humiliate, abase, humble; ◊ **թշնամուն ~** annihilate the enemy; **չարը ~** eradicate the evil.

ՈՉՆՉԱՑՈՒՄ, գ. destruction, annihilation; (վերացում) abolition; (բնաջնջում) extermination; (անվավեր դարձնելը, չեղյալ համարելը) cancellation; (կործանում) peril.

ՈՉՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smallness, pettiness; (մարդու մասին) nonentity, a nobody, worthless/paltry creature.

ՈՉ ՈՔ, դ. nobody, no one, none; ◊ **~ չկա** there is nobody; **~ի** nobody's; *մարզ.* draw, drawn game, end in a draw.

ՈՋԻԼ, գ. louse (pl. lice); *գիտ.* aphis (pl.-ides); ◊ **բուսական ~** plant-louse; **~ ընկնել** become lousy.

ՈՋԼՈՏ, ա. lousy; *փխբ.* (կեղտոտ) dirty, sordid; *փխբ.* (շատ աղքատ) very/extremely poor.

ՈՋԼՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lousiness; *գիտ.* pediculosis.

ՈՌՆԱԼ, բ. howl; (անախորժ ձայն հանել, լալ) wail; (մռնչալ) roar, yell; (միալար սուլել) whistle/shriek/hoot monotonously; ◊ **քամին ~ում էր** the wind wailed/was wailing.

ՈՌՆՈՑ, գ. howl, howling; (մռնչոց) roar, yell; (անախորժ լաց) wail, wailing; ◊ **գայլերի ~** wolf's howling; **քամու ~** wail/wailing of the wind.

ՈՌՈԳԵԼ, բ. water, irrigate; *փխբ.* wash.

ՈՌՈԳԵԼԻ } ա. irrigable.
ՈՌՈԳՎԱԾ }

ՈՌՈԳՈՒՄ, գ. irrigation.

ՈՍԿԵ } ա. gold, golden, of gold; ◊ **~ ՈՍԿՅԱ** } **անձրև** golden shower; **~ աշուն** golden autumn; **~ դար** the golden age; **~ երիտասարդություն** gilded youth; **~ ժամանակ** golden days; **~ խոսքեր** words of gold; **~ հարսանիք** golden wedding; **~ ձեռքեր** clever fingers, hands of gold; **~ մեդալ** gold medal; **~ միջինը** the golden mean, the happy medium; **~ ֆոնդ** gold reserve(s).

ՈՍԿԵԲԵՐ, ա. gold-bearing; *գիտ.* auriferous; ◊ **~ երակ** auriferous vein; **~ շրջան** goldfield.

ՈՍԿԵԲԵՐԱՆ, ա. golden-mouthe; *փխբ.* (գեղեցկախոս, ճարտարախոս) eloquent; ◊ **Հովհաննես ~** John Chrysostom; **~ սկահակ** gilt-edged cup.

ՈՍԿԵԳԵՂՄ, 1. ա. golden fleece; 2. գ. *դիցբ.* the Golden Fleece.

ՈՍԿԵԳՈՒՅՆ, ա. golden, gold-coloured.

ՈՍԿԵԴԱՐ, գ. the golden age.

ՈՍԿԵԴՐԱՄ, գ. gold coin, gold piece; (Անգլիայում) sovereign.

ՈՍԿԵՋՕԾ, ա. gilded, gilt (over).

ՈՍԿԵՋՕԾԵԼ, բ. gild (over), overlay with gold, goldplate; ◊ **էլեկտրականությամբ ~** electrogild, electroplate.

ՈՍԿԵՃԱՄ, ա. *բնութ.* golden-haired, gold-haired.

ՈՍԿԵՀՈՒՍ, ա. gold-brocaded, gold, golden.

ՈՍԿԵՂԵՆ, 1. գ. goldenware; 2. ա. (ոսկեգույն, ոսկեփայլ) golden; (նվիրական, ընտիր) cherished, sacred, holy; ◊ **~ աստղեր** golden stars

ՈՍԿԵՁՈՒՅԼ, ա. cast in gold, of solid gold.

ՈՍԿԵՊԱՏ, ա. gold-plated, plated/covered with gold.

ՈՍԿԵՋՐԱԾ, ա. gilded, gilt.

ՈՍԿԵՋՐԵԼ, բ. gild (over).

ՈՍԿԵՎԱՌ, ա. glittering (like gold); *փխբ.* (շքեղ) luxurious, sumptuous; *փխբ.* (չքնաղ) delightful, exquisite; *փխբ.* (երջանկաբեր) bringing luck/happiness; *փխբ.* (պայծառ, լուսաշող) radiant, effulgent.

ՈՍԿԵՏԱՌ, ա. in golden letters; *փխբ.* (նվիրական) cherished, sacred; ◊ **~ էջեր** golden lettered pages.

ՈՍԿԵՐԻՉ, գ. goldsmith, gold-worker, jeweller.

ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ, ա. jewelry; ◊ **~ արվեստ** jeweller's art; **~ իրեր** jewelry; **~ խանութ** jeweller's; *փխբ.* fine, minute, intricate.

ՈՍԿԵՓԱՅԼ, ա. golden, with golden shine.

ՈՍԿԻ, գ. gold; ◊ **թերթավոր ~** gold leaf, gold foil; **ծեծած ~** beaten gold; *երկրբ.* **~ու հանք** goldfield, gold mine; **մաքուր ~** pure gold; **~ու ավազ** gold dust; *ֆին.* **~ու արժույթ** gold currency; *տնտ.* **~ու պաշար** gold reserve; **իր**

քաշով ~ արժի it is worth its weight in gold; *ասգլ.* **ամեն փայլուն բան ~ չէ** all that glitters is not gold; **~ով վճարել** pay in gold.

ՈՍԿ(Ո)Ր, գ. bone; (ոսկորներ, ածյուն) remains; ◊ **լեզվի ~** hyoides; **ծնկի ~** knee-cap; **ձկան ~** fishbone; **ճակատի ~** frontal bone; **~ը կոտրվել** fracture (the bone); **~ն ու կաշին է մնացել, ~ներն են երևում** bag of bones, only skin and bones; **~ները ջարդել** give sb a sound thrashing, break sb's bones; **մինչև ~ները թրջվել** get wet to the skin, get drenched to the bone; **մինչև ~ները սառչել** freeze (right) to the bone; **~ներին հանգստություն** may he rest in peace.

ՈՍԿԱԲԱՆ, գ. osteologist.

ՈՍԿԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. osteologic, osteological.

ՈՍԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. osteology.

ՈՍԿԱԲՈՒԾ, գ. osteopath.

ՈՍԿԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* periosteum; ◊ **~ի բորբոքում** periostitis.

ՈՍԿԱՍՏ, գ. *բժշկ.* bone/osseous tuberculosis.

ՈՍԿԱԾՈՒԾ, գ. marrow.

ՈՍԿԱՅԻՆ, ա. bone, pertaining to bone; *գիտ.* osseous.

ՈՍԿՐԱՆԱԼ, բ. ossify.

ՈՍԿՐԱՆՅՈՒԹ, գ. osteogenic substance.

ՈՍԿՐԱՑՈՒՄ, գ. ossification.

ՈՍԿՐԻՍ, ա. bony, osseous.

ՈՍՈԽ, գ. *վերամբ.* enemy, foe.

ՈՍՊ, գ. lentil; ◊ **~ով ապուր** lentil soup; **~ի ապուրով ծախվել** sell one's birthright for a mess of pottage.

ՈՍՊՆԱՊԱԿԻ, գ. lens.

ՈՍՊՆՅԱԿ, գ. lens; *կզմխս.* crystalline lens.

ՈՍՏ, գ. (ճյուղ) twig, branch; knot, bough.

ՈՍՏԱՅՆ, գ. cobweb, spider's web; (աշնանը օդում) gossamer; ◊ **~ հյուսել** spin a web.

ՈՍՏԻԿԱՆ, գ. policeman, police officer, constable; *ամ. խսկց.* cop; *անգլ. խսկց.* bobby; ◊ **լրտես ~** police/informer spy/detective.

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ, ա. police; ◊ **~ շուն** police dog; *փխբ., խսկց.* sleuth.

ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏ, գ. chief of (city) police, chief police officer, prefect.

ՈՍՏԻԿԱՆԱՏՈՒՆ, գ. police station, police headquarters, prefecture.

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. police, police force; ◊ **գաղտնի ~** secret/undercover police; **զինվորական ~** military police (MP); **հետախուզական ~** criminal investigation department (CID).

ՈՍՏՂ, գ. knot, bough.

ՈՍՏՅՈՒՆ, գ. jump, bound, leap; *փխբ.* (թռիչք) caper; ◊ **~ գործել** make a leap; **~ներով** by leaps; **անհամաչափ ~ներով** by fits and starts.

ՈՍՏՆԵԼ, բ. skip, jump, caper.

ՈՍՏՈՍԱԼ } **ՈՍՏՈՍՏԵԼ** } բ. jump up, give a jump, bob (up and down), hop.

ՈՍՏՈՍՅՈՒՆ } **ՈՍՏՈՍՈՒՄ** } գ. hopping, skipping, tripping.

ՈՍՏՈՍՏ, ա. knotty, with many boughs.

ՈՍՏՐԵ, գ. *կենդ.* oyster, shellfish.

ՈՎ[1], ի. դ. who, which, that; 2. ձ. oh; ◊ **~՞ է** who is that (there)? **~ ասես** any, anybody, anyone; **~՞ գիտե** who knows; **~ էլ որ** whoever, whosoever, whomever, whomsoever; **~ էլ (որ) գա** whoever comes; **~ էլ (որ) լինի** whoever it may be, anyone at all; **~ կասեր, թե** who would have thought (it); **ձեզնից ~՞** which of you?; **նա, ~ ունի** he/she/the person who has; **~ որ ներկա է** is present; **~ ում** who will win; **ո՞ւմ ինչ գործն է** what does one care (for, about)? **ո՞ւմ պետքն է** who cares? nobody cares; whose business is it?

ՈՎ[2], ձ. (զարմանք, սարսափ, հիացմունք) O! Oh! (կոչականից առաջ) Oh; ◊ **~՛ մարդ** oh, man! **~՛ զարմանք** to everyone's great surprise.

ՈՏԱԲԱՑ } **ՈՏԱԲՈԲԻԿ** } ա. մ. barefooted, barefoot.

ՈՏԱՆԱՎՈՐ, գ. verse, poem; (փոքրիկ, կարճ) rhyme; ◊ **անհանգ ~** blank verse; **~ հորինել** make verses.

ՈՏՆԱԹԱՓ, գ. foot.

ՈՏՆԱԿՈՒՏ, ա. trampled, stamped (on), crushed; ◊ **~ անել** tread under foot, trample (on), stamp (on), crush; **~ լինել** be trampled/stamped/crushed.

ՈՏՆԱՀԱՐ, ա. trampled, stamped (on), crushed; *փխբ.* (անարգված) defamed, disgraced; ◊ **~ անել** tread under foot, trample (on), stamp (on), crush; **~ լինել** be trampled/stamped/crushed.

ՈՏՆԱՀԱՐԵԼ, բ. tread under foot; *փխբ.* (անարգել) defy, flout, scorn.

ՈՏՆԱՀԱՐՈՒՄ, գ. nuisance, violation.

ՈՏՆԱՀԵՏՔ, գ. footprint, footstep; (արահետ) footpath, track; ◊ **մեկի ~երով գնալ** follow/tread in sb's tracks/footprints.

ՈՏՆԱՁԱՅՆ, գ. footfall.

ՈՏՆԱՉԱՓ, գ. foot (pl. feet); ◊ **երեք ~ երկարությամբ** three feet long.

ՈՏՆԱՏԱԿ, *տե՛ս* ՈՏՆԱԿՈՒՏ; ◊ **~ գնալ** be trampled/stamped/crushed; **~ տալ՝ շրջել** go/walk/stroll all over; **երկիրը ~ տալ** walk all over the country; travel all over; **ամբողջ աշխարհը ~ տալ** travel all over the world, travel the whole world.

ՈՏՆԱՓԱՅՏ, գ. stilt(s); ◊ **~երով քայլել** walk on stilts.

ՈՏՆՁԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. encroachment/infringement (on, upon); assault; ◊ **~(ներ) անել** encroach (on, upon), infringe (on, upon), make an encroachment (on, upon); **~ անել մեկի իրավունքի հանդեպ** infringe upon sb's rights; **~ անել մեկի ունեցվածքի՝ ազատության հանդեպ** encroach/infringe on sb's property/liberty.

ՈՏ(Ք), գ. (բաք) foot (pl. feet); (սրունք, մինչև բաքը) leg; (ոտնաչափ) foot; *տղփ.* foot; (կահույքի) leg; ◊ **առջևի ~** foreleg; **հետևի ~** hindleg; **շեշտական ~** tonic foot; **չափածոյի ~** metric foot; **փայտե ~** wooden (peg) leg, stump; **~ գցել՝ դնել** trip sb up; **~ դնել՝ կոխել** (այցելել) cross the threshold; (քայլ անել) step, take/make a step; **~ ու ձեռը կապել** bind (sb) hand and foot; **~ ու ձեռ ընկնել** fuss, bustle; **~ ու ձեռից ընկնել** be dead-beat; **~ը գետնին՝ հողին դնել** set foot on land/the shore; **~ը դուրս չդնել** not to set foot out of the house/beyond the gate; **~ը ծուռ դնել** stumble; **~ը կախ գցել** delay, linger, retard; **~ը ~ին գցել** cross one's legs; **~ը քարին առնել՝ կպչել** suffer a set-back, fail, miscarry; **~ի ելնել՝ կանգնել** get up, stand up, rise; (առողջանալ) recover from; *խսկց.* pick up; (ապստամբել, ընդվզել) revolt, rebel; mutiny; riot; (պայքարի ելնել) rise, rise against, be up in arms, fleg in the face of; (պատրաստ լինել) be ready/prepared for (action); (վիճակը լավանալ, ճեղ տեղից դուրս գալ) find a way out of difficult situation, become independent, stand on one's own feet; **~ի կանգնեցնել** set sb on his feet, give sb a start in life; **~ի հանել** raise the alarm, raise a general alarm; **~ի վրա լինել** be on one's feet; **~ի վրա ուտել** snatch a meal/bite; **~ի վրա քնել** fall asleep on one's feet/standing up; **~ի տակ ընկնել** be in the way; **~ի տակը փորել** make/prepare a pitfall for sb;**~ի տակի հողը կորցնում է** the ground is slipping from under his feet; **~ի տեղ անել՝ բռնել** gain a foothold; **~ից գլուխ** from head to foot, from top to toe; **~ով-գլխով խրվել՝ տարվել** become utterly absorbed/engrossed in sth;**~ով գնալ՝ քայլել** go on foot; **~ով խփել** kick, stamp; **~երը գետնից կտրվել** (ուրախությունից) be beside oneself with joy, be transported with joy; **~երը կոտրատվել** be on one's last legs, be ready to drop; **~երը հագիվ քարշ տալ** be dead-beat, be hardly able to drag one's legs along; **~երը մեկնել** turn up one's toes; **~երը վեր** upside down, topsy-turvy; **~երը վերմակի չափով մեկնել** cut one's coat according to the cloth; **~երն ընկնել** fall down at sb's feet, prostrate oneself before sb; **բոբիկ ~ին** barefoot; **երկու ~ը մի մաշիկ դնել** persist, insist, be obstinate; **երկու ~ով թակարդն ընկնել** be (en)trapped, get into a pretty mess; **երկու ~ով կաղալ** be lame in both legs; **ձախ ~ի վրա վեր կենալ** get out of the bed on the wrong side; **(որտեղ) մարդը երբեք ~ չի դրել** where man has never trod; **մեկի հետ ~ մեկնել՝ երկարել՝ պարզել** try to be equal to sb (in), equal sb (in); **մեկի ~ը կոխել՝ տրորել**, tread/step on sb's foot, tread on sb's toes; **մի ~ը գերեզմանում լինել** have one foot in the grave; **մի ~ն այստեղ, մյուսն այնտեղ** as fast as one can, as fast as one's legs will carry one.

ՈՐ[1], շ. that; (որպեսզի) in order that/to, so that; (եթե) if, since; (երբ) when; ◊ **~ այդպես է** in that case, if it is so, since it is so; **~ ասում էի** I told you so! **~ ներս մտավ** when he came in; **գիտեմ, ~** I know that; **նա եկավ, ~ հարցնի** he came (in order) to ask.

ՈՐ[2], դ. which, what; ◊ **~՞ երկրում** in what country?; **~՞ ժամին** at what time? when?; **~՞ մեկը** which? which one? **նրանցից ~՞ը՝ ~՞ մեկը** which (one) of them?; **~՞ մեկն ասեմ** countless! very much/many; **~՞ մեղքիս համար** what for? what harm have I done? **~ի՞ն հավատաս** whom to believe? whom to trust? **~՞ ջուրն ընկնեմ** what is to be done? what am I to do? it can't be helped; **(մի բան) ~ը անսովոր էր** which was unusual; **~ը հաստատվում է** as is evidenced by; **~ի հետևանքով** in consequence of which; **~ին հետևում է** followed by.

ՈՐԱԿ, գ. quality; *շխմ.* exchange; ◊ **բարձր՝ ցածր ~** high/inferior quality; **գերազանց ~ի ապրանքներ** top-quality goods; **գերազանց ~ի բրիգադ** first-class/first-rate team, crack team; *փիլ.* **քանակի անցումը ~ի** transition from quantity to quality; *շխմ.* **~ շահել** win the exchange.

ՈՐԱԿԱԶՐԿԵԼ, բ. disqualify.

ՈՐԱԿԱԶՐԿՎԵԼ, բ. get/be disqualified; ◊ **~ած** disqualified.

ՈՐԱԿԱԶՐԿՈՒՄ, գ. disqualification.

ՈՐԱԿԱԿԱՆ, ա. qualitative; ◊ *լեզվ.* **~ ածականներ** qualitative adjectives; *քիմ.* **~ անալիզ** qualitative analysis (pl.-ses); *փիլ.* **~ թռիչք** qualitative leap; **~ փոփոխություն** qualitative change.

ՈՐԱԿՅԱԼ, ա. qualified, skilled, of high quality; ◊ **~ մասնագետ** qualified specialist; **~ բանվոր** qualified/skilled worker.

ՈՐԱԿԱՎՈՐԵԼ, բ. qualify, heighten the quality/skills.

ՈՐԱԿԱՎՈՐՎԵԼ, բ. get/be qualified.

ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄ, գ. qualification; ◊ **համապատասխան ~** necessary qualification(s); **բժշկի՝ դասատուի ~ ստանալ** be qualified as a doctor/teacher.

ՈՐԱԿԵԼ, բ. qualify; (բնութագրել, գնահատել) evaluate, estimate, define.

ՈՐԱԿՎԵԼ, բ. be/get qualified.

ՈՐԱԿՈՒՄ, գ. qualification.

ՈՐԲ, գ. orphan; ◊ **լրիվ ~** complete orphan (having neither father nor mother).

ՈՐԲԱՆԱԼ, բ. become/be an orphan.

ՈՐԲԱՆՈՑ, գ. orphanage, *հնց.* orphan asylum.

ՈՐԲԱՆՈՑԱՅԻՆ, ա. orphanage.

ՈՐԲՈՒԹՅՈՒՆ, գ. orphanhood.

ՈՐԴ, գ. worm; (միջոց) maggot; *գիտ.* helminth; ◊ **կլոր ~** roundworm, ascarid (pl. -des); **~**

ընկնել become wormy, get worm-eaten, be maggoty; **~ի պես սիրտը մաշել** gnaw one's heart.

ՈՐԴԵԳԻՐ, գ. foster, adopted; ◊ **~ երեխա** foster/adopted child; (տղա) foster/adopted son; (աղջիկ) foster/adopted daughter.

ՈՐԴԵԳՐԵԼ, բ. adopt, affiliate; *փխբ.* (ընդունել) adopt; ◊ **~ նոր գաղափարներ** adopt new ideas.

ՈՐԴԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. adoption,
ՈՐԴԵԳՐՈՒՄ } affiliation.

ՈՐԴԵԿՈՐՈՒՅՍ, ա. one having lost his child.

ՈՐԴԵՈՂԱՆ, գ. infanticide.

ՈՐԴԵՈՂԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infanticide.

ՈՐԴԻ, գ. son; (երեխա) child; (ժառանգորդ) heir, legatee; ◊ **~ս** my son, sonny; **անառակ ~** the prodigal son; **աստծո ~(ն)** the Son of God.

ՈՐԴԻԱԲԱՐ, մ. like a son, filially.

ՈՐԴԻԱԿԱՆ, ա. filial; ◊ **~ պարտք՝ սեր** filial duty/love.

ՈՐԴՅԱԿ, գ. sonny, (little) son; ◊ **~ս** my sonny.

ՈՐԴՆԱԾ, ա. maggoty, full of worms, verminous; (որդը կերած) worm-eaten, wormy; *փխբ.* (նեխած) rotten, corrupt; ◊ **~ միրգ** worm-eaten fruit.

ՈՐԴՆԵԼ, բ. be maggoty, get worm-eaten; (որդ ընկնել) become wormy.

ՈՐԵՎԷ } դ. some, some kind of; (ժխտ.
ՈՐԵՎԻՑԵ } նախ. մեջ) any; ◊ **~ բան** something; (հարց. նախ. մեջ) anything; **~ կերպ** somehow, anyhow; **~ հետք չկա** there are no traces whatever; **~ մարդ՝ մեկը** someone, somebody; (հարց. նախ. մեջ) anyone, anybody; **~ տեղ** somewhere, anywhere; **~ մեկի կողմից** on the part of sb; **~ մտքի հանգել** come to an idea; **~ պատկերացում չունենալ** have no idea whatever; **~ բանի՝ մեկի շնորհիվ** by virtue of sth/sb.

ՈՐԹ, գ. vine.

ՈՐԹԱՏՈՒՆԿ, գ. vine-stock, graft.

ՈՐՈՆԱԼ, բ. make sick, sicken, nauseate.

ՈՐՈՆԱՑ, գ. sickness, nausea.

ՈՐՎԱՐ, գ. *կզմխս.* womb; *փխբ.* (փոր) belly; ◊ **անկուշտ ~** glutton.

ՈՐՎԱՄԱՐԱԿ, ա. voracious, gluttonous.

ՈՐՎԱՄԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. voracity, voraciousness; (անկշտություն) gluttony.

ՈՐՋ, գ. male; (կենդանու անվամ հետ) he; ◊ **~ այծ** he-goat; **~ կատու** tomcat, male cat, ramcat; (եղջերուի՝ նապաստակի՝ ճագարի մասին) buck; (աղվեսի՝ գայլի մասին) dog; (թռչունի մասին) cock.

ՈՐՋԱՏ, ա. castrated male.

ՈՐՋԱՏԵԼ, բ. castrate, emasculate; (կենդանու մասին) geld.

ՈՐՋԱՏՈՒՄ, գ. castration, emasculation.

ՈՐՄ, գ. wall.

ՈՐՄՆԱԳՈՐ, գ. (stone)mason, bricklayer.

ՈՐՄՆԱԽՈՐՇ, գ. niche, recess, alcove, bay.

ՈՐՄՆԱՆԿԱՐ, գ. wall-painting, mural, fresco.

ՈՐՄՆԱՆԿԱՐԻՉ, գ. wall-painter.

ՈՐՄՆԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wall-painting, fresco.

ՈՐՄՆԱՇԱՐՔ, գ. laying; (քարե) masonry; (աղյուսե) brickwork.

ՈՐՄՆԱՍՅՈՒՆ, գ. *ճարտ.* pilaster.

ՈՐՄՆԱՔԱՆԴԱԿ, գ. bas-relief.

ՈՐՈԳԱՅԹ, գ. trap; (ծուղակ, բակարդ) noose, snare; *փխբ.* pitfall, decoy; ◊ **~ի մեջ գցել** (en)snare, (en)trap; **~ի մեջ ընկնել** be (en)trapped, be caught in a trap, fall into the trap/snare.

ՈՐՈԳԱՅԹԵԼ, բ. set sb a trap/snare.

ՈՐՈՃԱԼ } բ. ruminate, masticate, chew;
ՈՐՈՃԵԼ } *խսկց.* chew over; *փխբ.* (մտմտալ) fall into thought/thinking, be lost/sunk in thoughts; ◊ **դավ ~** scheme, machinate, carry on an intrigue.

ՈՐՈՃՈՂՆԵՐ, գ. *կենդ.* ruminants, ruminant animals.

ՈՐՈՃՈՒՄ, գ. mastication, chewing.

ՈՐՈՄ, գ. *բսբ.* darnel, cockle, weed; *փխբ.* (վնասակար բան՝ անձ) weed.

ՈՐՈՆԵԼ, բ. look (for), search (after, for), be in search of; *բնստ.* seek (after); ◊ **~ող** inquisitive, searching, keen; **~ող հայացք** wistful/anxious look, keen/searching look/eyes; **~ող միտք** inquisitive mind.

ՈՐՈՆՈՒՄ, գ. search.

ՈՐՈՇ, ա. some; (հայտնի) certain; ◊ **~ այլ առումներով** on several other counts; **~ դեպքերում** in certain cases; **~ ժամանակ** for a while; **~ ժամանակ անց** after a while; **~ իմաստով** in a manner; **~ ձևով** somehow, as it were, in a certain way; **~ մարդիկ** some people; **~ նշանակություն ունենալ** be of some importance; **~ չափով** to some extent, to a certain extent/degree; **~ պայմաններում** under certain conditions; **~ պատճառներ** certain reasons; **~ տարակուսանքներ** certain doubts, a little doubt; **~ վերապահումներով** with reservations/reserve.

ՈՐՈՇԱԿԻ, ա. certain, definite; ◊ **~ բնույթ ունենալ** be of a certain nature; **~ դեպքերում** in certain/definite cases; **~ ձևով** in a definite way/manner; **~ պայմաններում** under definite conditions; **~ պատասխան** definite answer; **~ վերապահումներով** with some reservations/reserve.

ՈՐՈՇԱԿԻՈՐԵՆ, մ. certainly, definitely.

ՈՐՈՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. definiteness, certainty.

ՈՐՈՇԵԼ, բ. decide; define, determine; (սահմանել) determine, fix; (վճռել) decide, make up one's mind; *պշտ.* decide, resolve; ◊ **բախտը ~** decide/seal the fate; **գործի ավարտը՝ վախճանը ~** decide the outcome of the affair; **խնդիրը՝ գործը ~** settle the question/matter; **հեռավորությունը ~** judge/esti-

mate the distance; **չափը ~** set the amount/limit; **սահմանը ~** determine the border; **օրը ~** fix the date/day; **դա չի ~ում հարցը** it doesn't decide/settle the question/problem; **ժողովը ~ում է** the meeting resolves; **նա ~եց գնալ** he decided/determined/made up his mind to go; **~ված է** that's settled.

ՈՐՈՇԻՉ, 1. ա. decisive, deciding; 2. գ. *լեզվ.* attribute; ◊ **~ դեր** decisive role; **~ ձայն** deciding/casting vote; **~ գործոն** determinant; *քեր.* **~ երկրորդական նախադասություն** attributive clause; *քեր.* **~ հոդ** definite article.

ՈՐՈՇԵԼԻ, ա. definable; (սահմանված) established, fixed.

ՈՐՈՇՈՒՄ, գ. decision, determination, judgment; (սահմանում) definition; *պշտ.* resolution; (հրամանագիր) decree, enactment; ◊ **~ կայացնել** ընդունել pass a resolution, resolve.

ՈՐՈՎԱՅՆ, գ. stomach; *կզմխս.* abdomen; *խսկց.* belly.

ՈՐՈՎԱՅՆԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* peritoneum; ◊ **~ի բորբոքում** peritonitis.

ՈՐՈՎԱՅՆԱԽՈՒՌՉ, գ. *կզմխս.* abdominal cavity.

ՈՐՈՎԱՅՆԱԽՈՍ, գ. ventriloquist.

ՈՐՈՎԱՅՆԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ventriloquism.

ՈՐՈՎԱՅՆԱՅԻՆ, ա. abdominal; *կզմխս.* peritoneal; ◊ **~ տիֆ** typhoid, enteric fever.

ՈՐՈՎԱՅՆԱՑԱՎ, գ. stomach ache.

ՈՐՈՎԱՅՆԱՏԻՖ, գ. typhoid, enteric fever.

ՈՐՈՎՀԵՏԵՎ, շ. because, for, as; (քանի որ) since.

ՈՐՈՏ, գ. thunder; ◊ **ամպրոպի ծիծաղի ~** peal of thunder/laughter; **ծափահարությունների ~** thunder of applause; **հեռավոր ~** distant rumble/rumbling; **~ պարզ երկնքից** a bolt from the blue.

ՈՐՈՏԱԼ, բ. roll, thunder, rumble; (թնդանոթի մասին) thunder; (զանգերի մասին) peal; *փխբ.* (թնդալ, դղրդալ) resound, ring out; ◊ **թնդանոթները ~ում են** the guns thunder/roar.

ՈՐՈՏԱՋԱՅՆ, ա. rolling, resounding, rumbling.

ՈՐՈՐ, գ. *կենդ.* (sea)gull.

ՈՐՉԱՓ, *տես* ՈՐՔԱՆ:

ՈՐՊԵՍ, դ. as; (իբրև) in the capacity of; ◊ **~ բժիշկ** in the capacity of a doctor, as a doctor; **~ արդյունք** as a result; **~ կանոն** as a rule.

ՈՐՊԵՍԶԻ, շ. in order to, in order that/for.

ՈՐՊԻՍԻ, դ. what, what kind of.

ՈՐՊԻՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. state, condition, quality; (առողջությունը) health.

ՈՐՋ, գ. lair, den; ◊ **թշնամու ~** den of the enemy.

ՈՐՍ, գ. hunt, hunting; (հրացանով) (game) shooting, sport; (շներով) chase; (բազեով) falconry; (թակարդով) trapping, snaring; (հետապնդվող կենդանին) chase; (որսածը, ավարը) bag, trophy; (ձկնորսինը) catch; *փխբ.* (զոհ) prey; ◊ (վայրի) **թռչունի ~** fowling, bird-catching; **ձկան ~** fishing, fishery; **~ անել** hunt; (հրացանով) shoot; **~ի գնալ** go hunting.

ՈՐՍԱԳՈՂ, գ. poacher.

ՈՐՍԱԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poaching; ◊ **~ թյամբ զբաղվել** poach.

ՈՐՍԱՊԱՆԱԿ, գ. hunting/hunter's knife.

ՈՐՍԱԼ, բ. catch; (բռնել) seize; *փխբ.* (լարված ընկալել) catch; ◊ **բառը ~** devour every word; **թռչուն ~** fowl, hunt for fowl; **հայացքը ~** catch sb's eye; **հարմար առիթ պահ ~** seize an opportunity, catch a moment; **ձուկ ~** fish; **միտքը ~** catch the meaning; **պղտոր ջրում ձուկ ~** fish in troubled waters; **ռադիոյով ~** pick up; **ցանցով ~** net.

ՈՐՍԱԾՐՋԱՆ, գ. hunting/shooting season.

ՈՐՍԱՇՈՒՆ, գ. hound.

ՈՐՍԱՍԵՐ, գ. hunter, sportsman, gun.

ՈՐՍԱՑԱՆՑ, գ. hunting net, snare.

ՈՐՍԱՓՈՂ, գ. hunting horn.

ՈՐՍՈՐԴ, գ. hunter, chaser; (սիրող) sportsman; (հրացանով) gun; (թակարդով) trapper; (մորթատու գազանի) fur-hunter.

ՈՐՍՈՐԴԱԿԱՆ, ա. hunting, shooting, sporting; ◊ **~ հրացան** shot-gun, sporting gun; (թռչունի համար) fowling piece.

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hunting, hunt, chase.

ՈՐՏԵՂ, դ. where; ◊ **~ից** where from, from which, whence; **~՞ ես** where are you? **~ էլ լինի** anywhere, wherever it is; **~ էլ որ** wherever, no matter where; **~ էլ որ նա աշխատեց** wherever he worked, no matter where he worked; **~ կարելի է հնարավոր է** wherever possible; **~ի՞ց** not likely! there was no question of that; **~ով որ** so long as, since, in as much as; **~ի՞ց գիտեք** how do you (come/happen to) know? **~ից հետևում է** from which it follows; **~ի՞ց եք** where are you from? **~ից ~** quite unexpectedly, suddenly.

ՈՐՔԱՆ, մ. (անհշվ. գ.) how much; (հշվ. գ.) how many; ◊ **~՞ արժե** how much does it cost?; **~ ժամանակ** how long, how much time; **~ կամենաք** to one's heart's content; **~ մեզ հայտնի է** as far as we know, for all we know; **այնքանով, ~ով** so far as; **~ով** so far forth; **~ էլ տարօրինակ է՝ զարմանալի է** curiously enough, strange though it may seem; **~ով մեզ հայտնի է** to the best of our knowledge; **ոչ այնքան ~** not so much/many as; **նույնքան, ~** as much/many as; **~ էլ որ տարօրինակ հնչի** oddly to say.

ՈՐՔԻՆ, գ. *բժշկ.* herpes; ◊ **խուզող ~** ringworm.

ՈՔ, դ. (հիմնականում կապակցություններում) one, someone; ◊ **ամեն ~** everybody, everyone, (հարց., ժխտ. նախ. մեջ) anybody, anyone; **ոչ այլ ~, քան** none other than; **ոչ ~** nobody, no one, none.

Չ

Չ, չ *the twenty-fifth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) seven hundred, seven hundredth.*

Չ, *ժխտ. մասնիկ* not; **չանել** not to do; **ես չեմ** I am not.

ՉԱԼԹՈՒԿ, *գ.* paddy.

ՉԱԼՊՏՈՒՐՈՒԿ, *ա.* gaily-coloured, speckled; ◊ **~ շոր** gaily-coloured dress.

ՉԱԿԵՐՏ, *գ.* inverted comma; (մեջբերման դեպքում) quotation mark; ◊ **~ների մեջ** in/between inverted commas; **~(ներ)ը բացել՝ փակել** quote/unquote.

ՉԱԿԵՐՏԱՎՈՐ, *ա. in inverted commas; in quotation marks; փիլք.* so-called.

ՉԱՂ, *ա.* fat, obese.

ՉԱՂԱՆԱԼ, *բ.* grow fat/stout, put on flesh; (բնբլիկանալ) grow plump.

ՉԱՂԱՑՆԵԼ, *բ.* fat, fatten; ◊ *փիլք.* **կրակը ~** kindle the fire.

ՉԱՂԼԻԿ, *ա. խսկց.* fattened; (բմբլիկ) plump, chubby.

ՉԱՂԼՈՒԹՅՈՒՆ, *գ. խսկց.* obesity; fatness, stoutness; (բմբլիկություն) plumpness.

ՉԱՄԱՆ, *գ. բսք.* cumin; ◊ **հայոց ~** common caraway.

ՉԱՄՉ, *գ.* raisin(s); (անկորիզ) sultana; (կորնթոսյան) currant.

ՉԱՄՉԱՀԱՏԻԿ, *գ. խսկց.* raisin.

ՉԱՆԱՔ, *գ.* cotton-picking, picking cotton; ◊ **~ անել** pick cotton.

ՉԱՆԳՌԵԼ, *բ.* scratch.

ՉԱՆԳՌՎԱԾՔ, *գ. խսկց.* scratch.

ՉԱՆՉ, *գ. խսկց.* marc.

ՉԱՉԱՆԱԿ, *գ. խսկց.* chatterer, chatter-box.

ՉԱՐ, *ած.* wicked, evil, bad, malicious; (կատաղի) mad, furious; (բուճուռ) vicious; (բինուռ) spiteful; (բարկացկոտ) angry, cross; (չարաճճի) naughty, playful, frolicsome; 2. *գ.* (չարիք) evil, harm; ◊ **~ աչք** evil eye; **~ բախտ** ill fate; **~ կամք** evil/ill will, malice; **~ լեզու** bitter/venomous tongue; **~ ոգի** evil spirit; **մեկին ~ կամենալ** bear sb malice; **~ աչքով նայել** show ill-will (towards), bear sb malice; **~ խաղ խաղալ՝ կատակ անել** play evil/shabby tricks; **ի ~ը գործադրել** abuse, misuse; **~ի գալ** suffer damage, lose on/by sth.

ՉԱՐԱԲԱՍՏԻԿ, *ա.* ill-starred, ill-fated, unfortunate.

ՉԱՐԱԳՈՐԾ, *ա., գ.* evil-doer, malefactor; (սրիկա՝ անպետք մարդ) villain, scoundrel; (ստահակ) miscreant; (հանցագործ) criminal.

ՉԱՐԱԳՈՐԾԱԲԱՐ, *ա.* ill-intentioned, scoundrellous; (սրիկայաբար) villanous, rascally; *մ.* villanously, ill-intentionedly, in an ill-intentioned manner.

ՉԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, *գ.* evil deed, evil-doing, misdeed; (հանցագործություն) crime, offence; (սրիկայություն) villainy, villainous act.

ՉԱՐԱԳՈՒՅԺ, *ա.* ominous, sinister; (դժբախտություն գուշակող) ill-boding, ill-omened.

ՉԱՐԱԳՈՒՇԱԿ, *ա.* ominous, ill-boding, ill-omened; (աղետաբեր) sinister; ◊ **~ ձայն** ominous voice; **~ լռություն** ominous silence; **~ տեսք** evil/sinister look.

ՉԱՐԱԴԵՄ, *ա.* ill-looking; (սարսափելի) horrible, evil-/sinister-looking.

ՉԱՐԱԼԵԶՈՒ, *ա.* slanderous, evil-tongued.

ՉԱՐԱԽԻՆԴ, *ա.* gloating, full of malicious joy; (չարամիտ) ill-disposed, malevolent.

ՉԱՐԱԽՆԴԱԼ, *բ.* gloat over/rejoice at the misfortune of others.

ՉԱՐԱԽՆԴՈՐԵՆ, *մ.* maliciously, spitefully, gloatingly.

ՉԱՐԱԽՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, *գ.* malicious/gloating joy, malevolence.

ՉԱՐԱԽՈՍ, *ա.* evil-tongued, slanderous.

ՉԱՐԱԽՈՍԵԼ, *բ.* talk scandal, slander, speak ill; (բամբասել) gossip.

ՉԱՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, *գ.* malignant gossip, scandal, slander.

ՉԱՐԱԿԱՄ, *ա.* ill-willing, ill-intentioned, malevolent, malicious.

ՉԱՐԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, *գ.* ill-will, wickedness, malevolence.

ՉԱՐԱՃՃԻ, *ա.* playful, frolicsome; ◊ **~ երեխա** naughty/mischievous child.

ՉԱՐԱՃՃԻՈՒԹՅՈՒՆ, *գ.* prank, naughtiness; ◊ **~ անել** play pranks, be naughty, romp.

ՉԱՐԱՄԵՏ, *ա.* ill-disposed, ill-intentioned, ill-meaning, with ill/malicious intent, inclined/given to evil.

ՉԱՐԱՄԻՏ, *ա.* evil-minded, ill-meaning, ill-intentioned, malicious.

ՉԱՐԱՄՏՈՐԵՆ, *մ.* spitefully, maliciously.

ՉԱՐԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, *գ.* malice, ill-will, ill-na-

tureduss; (չար միտք՝ դիտավորություն) bad intent.

ՉԱՐԱՆԱԼ, բ. become wicked; (բարկացնել) grow/get angry, vex; (կատաղել) become furious, get into a rage; (անկարգանալ, չարաճճի դառնալ) get naughty, start playing pranks.

ՉԱՐԱՆԵՆԳ, ա. perfidious, false-hearted, treacherous.

ՉԱՐԱՆԵՆԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. perfidiousness, false-heartedness.

ՉԱՐԱՇԱՀԵԼ, բ. abuse, take advantage (of), profit (from); ◊ **դիրքը՝ իշխանությունը՝ վստահությունը** ~ abuse one's position/power/sb's confidence; **հյուրընկալությունը** ~ trespass on sb's hospitality.

ՉԱՐԱՇԱՀՈՒՄ, գ. abuse, misuse; ◊ **վստահության** ~ breach of trust/confidence.

ՉԱՐԱՉԱՐ, ա., մ. violent(ly), cruel(ly), extreme(ly); (անտանելի, ծանր) unbearable, intolerable, very hard; (դառնորեն) severe(ly), pitiless(ly); ◊ ~ **սխալվել** be sadly mistaken.

ՉԱՐԱՑՆԵԼ, բ. embitter; (բարկացնել) make angry; (զայրացնել) infuriate, vex.

ՉԱՐԻՔ, գ. evil, mischief; (վնաս) harm; (աղետ) calamity, disaster; ◊ ~ **գործել** do evil/ill, wrong, harm; ~ **պատճառել** hurt/harm/injure sb; **~ի արմատ** root of all evil; **~ներից ընտրել փոքրագույնը** choose the lesser of two evils; **չկա ~ առանց բարիքի** every cloud has a silver lining.

ՉԱՐՈՐԱԿ, ա. malignant; ◊ ~ **ուռուցք** malignant tumour.

ՉԱՐՈՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. malignancy.

ՉԱՐՉԱՐԱՆՔ, գ. torment, pangs; (տանջանք) suffering, torture; ◊ **դժոխային** ~ hellish torments.

ՉԱՐՉԱՐԵԼ, բ. torment; (անհանգստացնել) harass, worry; (հոգնեցնել) tire out, wear out; (ձանձրացնել խոսակցությամբ) annoy.

ՉԱՐՉԱՐՎԵԼ, բ. torment oneself (over); (անհանգստանալ) worry, feel unhappy; (ջանք թափել) take pains/trouble (over).

ՉԱՐՉԻ, գ. *խսկց.* (շրջիկ մանրավաճառ) peddlar, pedlar, huckster; (մանր առևտրական) tradesman, shopkeeper; *փխր.* (մանրախնդիր, գծուծ) mercenary person.

ՉԱՐՉԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. petty trading/shopkeeping; *փխր.* (շահամոլություն) mercenariness.

ՉԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spite, malice, wickedness, ill-naturedness; (զայրույթ) anger; (կատաղություն) fury; (չարաճճիություն) prank, naughtiness, mischievousness; ◊ ~ **անել** do evil; play pranks, be up to mischief; ~**ը բռնել** make sb wild/furious (with); ~**ից** out of spite/wickedness.

ՉԱՐՔ, գ. evil spirit/genius; (սատանա) devil; (դաջք) demon.

ՉԱՐՔԱՇ, ա. long-suffering; (ծանր, անտանելի) intolerable, unbearable; (զրկանքներով լի) with privations, suffering privations; ◊ ~ **կյանք վարել** suffer privations/hardship; *խսկց.* have a hard time.

ՉԱՐՔԱՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. privation, hardship.

ՉԱՓ, 1. գ. size, measure; *երաժշ.* bar; *գրկ.* metre; (չափաբաժին) dose; 2. մ., ա. (մոտ, մոտավորապես) about; 3. կ. as ... as; ◊ **աչխարհի** ~ above all/everything; **ընկույզի** ~ as big as a wallnut; **հիսունի ~ մարդ** about fifty persons; **հնարավորին** ~ as far as possible; **հոգու** ~ with all one's heart and soul; **մակերեսի ~եր** square measures; **յամբական յամբի** ~ iambic metre; **~եր** parameters; **երկարության ~եր** linear measure; *երաժշ.* **~երի բաժանել** divide (music) into bars; *երաժշ.* ~ **տալ** beat time; ~ **ու ձև անել** estimate, weigh, weigh the pros and cons; **~ն անցկացնել** go to extremes, overdo things, *խսկց.* go too far; **իր ~ը ճանաչել** know one's place; **~ը չիմանալ՝ չճանաչել** be immoderate, not to know where to stop; (ղեկավարել) conduct; **~ով** to the extent (of), moderately, within reasonable limits; **զգալի ~ով** in a large measure, to a considerable extent; **լրիվ ~ով** in full measure; **հայտնի՝ որոշ ~ով** to a certain extent; **~ից ավելի՝ դուրս** beyond measure, excessively, immoderately; **դա ~ից դուրս է** that is too much/more than enough, that's a bit too thick, that's going too far; **~ից պակաս** (բաժին, դոզա) underdose; **~ից ավելի** (բաժին, դոզա) overdose.

ՉԱՓԱԳԻԾ, գ. scale; ◊ ~**ը մեծացնել՝ փոքրացնել** scale up/down.

ՉԱՓԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. metrological.

ՉԱՓԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. metrology.

ՉԱՓԱԳՐԱԿԱՆ, ա. marking, measuring.

ՉԱՓԱԳՐԵԼ, բ. measure, mark.

ՉԱՓԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ } գ. measurement,
ՉԱՓԱԳՐՈՒՄ } marking out.

ՉԱՓԱԳՐՈՂ, գ. *մնգ.* plater; *ամ.* marker off.

ՉԱՓԱԶԱՆՑ, 1. ա. extreme, excessive, undue; 2. մ. extremely, excessively, unduly; ◊ ~ **շատ քիչ** too much/many/little/few.

ՉԱՓԱԶԱՆՑԵԼ, բ. exaggerate, overstate; ◊ **խիստ** ~ grossly exaggerate.

ՉԱՓԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exaggeration, excessiveness; ◊ **առանց ~ության** without exaggeration.

ՉԱՓԱԾՈ, ա. (written/expressed) in verse, poetic(al).

ՉԱՓԱՀԱՍ, ա. adult, of full/legal age; (հասուն) mature; ◊ ~ **դառնալ** become adult, mature,

come of age, attain one's majority; ~ լինել be of age.

ՉԱՓԱՀԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coming of age, adulthood; *իրավ.* majority; (հասունություն) maturity.

ՉԱՓԱՆԻՇ, գ. standard, criterion (pl. -ia).

ՉԱՓԱՆՈՑ, գ. measuring-glass, graduated glass.

ՉԱՓԱՎՈՐ, ա. moderate, temperate; (համեստ) frugal; (սովորական) ordinary, usual; (ժուժկալ) abstemious; (քիչ, սահմանափակ) restrained; ◊ ~ գին moderate price.

ՉԱՓԱՎՈՐԵԼ, բ. temper; (մեղմացնել) moderate, abate; ◊ **ախորժակը** ~ moderate/keep down one's appetite; *խսկց.* tighten one's belt; **խանդավառությունը** ~ restrain one's ardour; **պահանջները** ~ lower one's demands.

ՉԱՓԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. temperance, moderateness; (համեստություն) frugality; (ժուժկալություն) abstinence, abstemiousness; (զսպվածություն) moderation.

ՉԱՓԱՎՈՐՈՒՄ, գ. temperance, abstention, abstemiousness; (սահմանափակում) limitation, restriction; (զսպվածություն) moderation.

ՉԱՓԵԼ, բ. measure; ◊ **իր չափով՝ արշինով** ~ measure others' corn by one's own bushel; **խելքը** ~ try/tax sb's mind; **հայացքով** ~ measure with one's eye, look up and down; ~ **կտրել** (կտորեղենը) measure off; **ջերմությունը** ~ take sb's temperature; **ոտքից գլուխ** ~ eye from head to foot, eye all over; **ուժերը** ~ measure one's strength (with), vie (with), measure oneself (against).

ՉԱՓԵԼԻ, ա. measurable, that can be measured.

ՉԱՓԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. measurability.

ՉԱՓԵԼ-ՉԵՎԵԼ, բ. weigh the pros and cons, consider.

ՉԱՓՉՓԵԼ, բ. wander; (թափառել) roam, rove; ◊ **սենյակը** ~ pace up and down the room; **փողոցը** ~ wander/stroll about the street(s).

ՉԱՓՈՒ, գ. *խսկց.* size, measure; ◊ ~**ը վերցնել** take the measure; ~**ը փորձել (զգեստի)** try on (a dress); **դա իմ** ~**ը չէ** it is not my size; **առանց** ~**ի** (գուլպա ևն) stretching/one size, one size fits all (stockings).

ՉԱՓՎԵԼ, բ. be measured; *փխր.* (մրցել) measure (with); (համեմատվել) touch, come up; ◊ **դժվար է նրա հետ** ~ it is hard to vie with him, there is no competing with him; **ոչ ոք չի կարող նրա հետ** ~ he has no equal, there is no one to touch him.

ՉԱՓՈՒՄ, գ. measuring, measurement.

ՉԱՓՕՐԻՆԱԿ, գ. standard.

ՉԲԵՐ, ա. barren, sterile.

ՉԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. barrenness, sterility.

ՉԵՋՈՔ, ա. neutral, unbiased; ◊ ~ **գոտի** neutral zone; ~ **դիրք** neutral position; *քեր.* ~ **սեռ** neuter gender.

ՉԵՋՈՔԱՆԱԼ, բ. be neutralized.

ՉԵՋՈՔԱՑՆԵԼ, բ. neutralize.

ՉԵՋՈՔԱՑՈՒՄ, գ. neutralization.

ՉԵՋՈՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. neutrality.

ՉԵԽ, գ. Czech; (կին) Czech woman.

ՉԵԽԱԿԱՆ, ա. Czech.

ՉԵԽԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Czech, the Czech language.

ՉԵՂԱՐԿԵԼ, բ. revoke, cancel, denounce.

ՉԵՂԱՐԿՈՒՄ, գ. revocation, cancellation, denunciation; ◊ **կտակի** ~ revocation of a will; **պայմանագրի** ~**ման դրույթ** cancellation clause.

ՉԵՂՅԱԼ, ա. void, invalid, null, null and void; ◊ ~ **հայտարարել** invalidate, nullify, annul, void.

ՉԵՄՊԻՈՆ, գ. champion, title-holder; ◊ **աշխարհի** ~ world champion.

ՉԵՄՊԻՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. championship.

ՉԵՄՈՒՉՈՒՄ, գ. *խսկց.* affectation; (դեմքի ծամածռում) grimacing; (կոտրատվելով խոսել) mincing; ◊ ~ **անել** pose, mince, give oneself airs.

ՉԵՉԵՆ, գ. Chechen.

ՉԵՉԵՆԱԿԱՆ, ա. Chechen.

ՉԵՉԵՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Chechen, the Chechen language.

ՉԵՉՈՏ, ա. *խսկց.* pock-marked, pocked, pitted; ◊ ~ **դեմք** pock-marked face.

ՉԵՉՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խսկց.* pit, pock.

ՉԵՄՈՒ(Ն)ՉԱ, գ. *տրստղ.* tusser, tussore.

ՉԵՐՔԵԶ, գ. Circassian.

ՉԵՐՔԵԶԱԿԱՆ, ա. Circassian.

ՉԵՐՔԵԶԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Circassian, the Circassian language.

ՉԷ, 1. է օժ. բայի ժխտ. ձևը; 2. վ. no, not; ◊ ~ **որ** you see/know; ~՞ **որ նա այստեղ է** he is here, isn't he? **այնպես** ~՞ isn't it so?

ՉԻԹԵ, ա. calico, cotton, print; ◊ ~ **զգեստ՝ շոր** calico/cotton/print dress.

ՉԻԹԵԼԵՆ, գ. *հմբ.* cotton fabric, chintz, cotton/calico (print).

ՉԻՔՈՒԽ, գ. (tobacco) pipe.

ՉԻՒ, գ. cotton/calico (print), chintz.

ՉԻՆԱԳԵՏ, գ. sinologist.

ՉԻՆԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. sinologic(al).

ՉԻՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sinology.

ՉԻՆԱԿԱՆ, ա. Chinese; ◊ ~ **պարիսպ** the Chinese wall.

ՉԻՆԱՐ, գ. *բսր.* plane (tree), platane.

ՉԻՆԱՐԵՆ, գ., ա., մ. Chinese, the Chinese language.

ՉԻՆԱՑԻ, գ. Chinese; (սղամարդ) Chinaman; (կին) Chinese woman.

ՉԻՉԽԱՆ, գ. *բսբ.* buckthorn berry, sea buckthorn.
ՉԻՐ, գ. dried fruit.
ՉԼԻՆԻ, միայն ~ **թե** կապակցությամբ մեջ՝ (գուցե, արդյոք, կարո՞ղ է պատահել) really? is it possible that ...?
ՉԼՄՓԱԼ, բ. *խսկց.* splash.
ՉԼՄՓԱՑՆԵԼ, բ. *խսկց.* splash (through) water/mud.
ՉԼՄՓԻՑ, գ. splash.
ՉԽԿԱԼ, բ. clatter, clink.
ՉԽԿԱՑՆԵԼ, բ. clatter; (բաժակները) clink.
ՉԽԿԻՑ, գ. clatter, clink.
ՉՀԱՎԱՆ, ա. *խսկց.* fastidious, squeamish, hard to please.
ՉՀԱՇՎԱԾ, ա. not counting/including, not taking into consideration.
ՉՂՋԻԿ, գ. *կենդ.* bat.
ՉՄԱՀԱՎԱՆ, ա. fastidious, squeamish; (քմահաճ) whimsical, capricious.
ՉՄՇԿԱՍԱՀՔ, գ. skating; (գեղասահք) figure skating; (զուգասահք) pair skating.
ՉՄՇԿԱՎԱԶՔ, գ. skating; ◊ **~ի մրցույթ** skating contest.
ՉՄՇԿԵԼ, բ. skate, go skating.
ՉՄՇԿԱՐԴ, գ. skater.
ՉՄՈՒՇԿ, գ. skates; ◊ **անվավոր ~** roller skates; **~ով սահել** skate, go skating.
ՉՆԱՅԱԾ } կ., շ. inspite of, despite,
ՉՆԱՅԵԼԻՎ } regardless; notwithstanding; ◊ **~ այդ բոլորին** for all that; **~ դրան** in spite of this; **~ անձին** without respect of persons; **~ ոչ մի բանի** in spite of everything, despite everything.
ՉՆԱՇԽԱՐՀԻԿ, ա. marvellous; (չքնաղ, սքանչելի) wonderful, gorgeous; (ոչ երկրային, երկնային) unearthly, heavenly; (անզուգական) matchless, unmatched, incomparable.
ՉՆՉԻՆ, ա. trifling, trivial, futile; (արժեք չունեցող) negligible, of little value; (անկարևոր) insignifcant; (մարդու մասին) worthless, paltry; ◊ **~ վաստակ** meagre/paltry earnings; **~ բանի համար վիճել** split hairs, pettifog; **~ բաների վրա ժամանակ վատնել** waste one's time on trifles; **~ բան է** it's nothing! nonsense! (կարևոր չէ) never mind, it's not important.
ՉՈԲԱՆ, գ. *խսկց.* herdsman, drover, shepherd; *փխբ.* (կոպիտ անտաշ մարդ) rough/unpolished/uncouth person.
ՉՈԼ, գ. *բրբ.* waste, wilderness; ◊ **~երն ընկնել** wander, stray, knock about the world; **~երը գցել** ruin utterly, beggar.
ՉՈՂ, գ. *խսկց.* crawling on all fours; ◊ **~ անել** crawl, go down on one's hands and knees, go on all fours.
ՉՈՐ, ա. dry, arid; (անջուր) waterless; (ջրազուրկ) desiccated; (անպտուղ) barren; *փխբ.* (խիստ, ձգված) prim, stiff, standoffish; ◊ **~ անապատ** arid desert; **~ ընդունելություն** cold reception; **~ թորում** dry/destructive distillation; **~ ծառ** dead tree; **~ կազմվածք** lean build; **~ հաց** dry/stale bread; **~ ճյուղ՝ ոստ** deadwood; **~ տախտակ** bag of bones, only skin and bone; **~ փաստեր** bare (listing of) facts; **~ ուղեղ** cold reason; **~ հացով ապրել** live from hand to mouth; **~ ու ցամաք** lean, tough; **(ջրից) ~ դուրս գալ** come out unscathed, land on one's feet; **~ն էլ թացի հետ այրել** lump everything together.
ՉՈՐԱՅԻՆ, ա. arid, drought-afflicted.
ՉՈՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. drought.
ՉՈՐԱՆԱԼ, բ. dry, get dry; (գետի ևն մասին) dry up; (թառամել) wither; (մարդու մասին) waste away, get/grow dry; (շուրթերը, բերանը ևն) be parched; ◊ **կրակի մոտ՝ արևի տակ ~** dry, get dried.
ՉՈՐԱՆՈՑ, գ. drying room.
ՉՈՐԱՎՈՒՆ, ա. dryish.
ՉՈՐԱՑՆԵԼ, բ. dry, dry up, make dry/arid; (ջրազրկել) desiccate; (ճահիճի ևն մասին) drain, dry; ◊ **խոտը ~** dry the hay; **սպիտակեղենը ~** air/dry the linen/laundry; **արցունքները ~** dry one's tears.
ՉՈՐԱՑՈՒՄ, գ. drying, drainage.
ՉՈՐԳԼՈՒԽ, ա. quite alone, all by himself.
ՉՈՐԵԼ, բ. be rude (to), insult.
ՉՈՐԵՔԹԱԹ, ա. on all fours; ◊ **~ կանգնել** go down on one's hands and knees; **~ անել** go on all fours, crawl (on all fours).
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, գ. Wednesday; ◊ **~ օրերին** on Wednesday(s); **ամեն ~** every Wednesday; **անցյալ ~** last Wednesday; **հաջորդ ~** next Wednesday.
ՉՈՐԹԱՆ, գ. dried buttermilk.
ՉՈՐ-ՉՈՐ, ա.very dry; (ճիհար) lean, meagre; (անարտահայտիչ) inexpressive, toneless; մ. *փխբ.* (կոպիտ) roughly, rudely.
ՉՈՐՍ, բ. four; ◊ **~ անգամ** four times; **~ աչքով նայել** keep one's eyes open, be on one's guard; **~ով բազմապատկել** multiply by four; **~ կողմը** around, all round; **~ կողմից** on/from all sides; **~ պատի մեջ** within four walls.
ՉՈՐՍԱՄՅԱ, ա. of four, four-year-old; ◊ **~ երեխա** four-year-old child.
ՉՈՐՍԱՉՔԱՆԻ, ա. *արհմ.* goggled.
ՉՈՐՍԺԱՄՅԱ, ա. of four hours, four-hour.
ՉՈՐՍԾԱՅՐԱՆԻ, ա. four-pointed.
ՉՈՐՍԿՈՂՄԱՆԻ, ա. four-sided; *գիտ.* quadrilateral.
ՉՈՐՍՀԱՐԿԱՆԻ, ա. four-storeyed.
ՉՈՐՍՀԱՐՅՈՒՐԵՐՈՐԴ, բ. four-hundredth; ◊ **~ տարեդարձը** four-hundredth anniversary;

~ տարին the year four hundred, the four-hundredth year.

ՉՈՐՍՈՏԱՆԻ, *տես* ՉՈՐՔՈՏԱՆԻ:

ՉՈՐՍՏԵՂԱՆԻ, ա. four-seat, with seats for four; (մեքենա նե) four-seater.

ՉՈՐՐՈՐԴ, թ. fourth; ◊ **մեկ** ~ one fourth; ~ **գլուխ** chapter four.

ՉՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dryness, aridity, drought; (ինիպրության) leanness, thinness; (բնավորության մասին) hard-heartedness, callousness.

ՉՈՐՔՈՏԱՆԻ, ա., գ. four-legged; *գիտ.* quadruped(al).

ՉՈՓ, գ. sliver, shaving, chip; *փխբ.* (չափազանց նիհար) thin as a lath.

ՉՈՔԵԼ, բ. kneel; (ուժասպառ լինել, թուլանալ) collapse, break down; ◊ **մեկի առջև** ~ kneel before sb, bend down before sb, fall on one's knees; **բկին** ~ pester sb, worry the life out of sb, *ղժվ.*:

ՉՈՒԵԼ, բ. move apart; (լայն բանալ) spread/open wide; *խոսկց.* spread wide; ◊ **ոտքերը** ~ stand with one's legs apart; **աչքերը** ~ stare at, goggle (at), open one's eyes wide.

ՉՌԱԼ, բ. gush, gush out; ◊ **անձրևը ~ում է** it is pouring, it is raining cats and dogs; **արյունը ~ում է** blood is gushing.

ՉՎԱՅՈՒՅԱԿ, գ. timetable, schedule; ◊ **գնացքների** ~ train schedule.

ՉՎԵԼ, բ. migrate, transmigrate; *խոսկց.* pack off, fly away; ◊ **~ող թռչուններ** birds of passage.

ՉՏԵՍ, 1. ա. covetous; (ագահ) greedy, grasping, insatiable; 2. գ. *խոսկց., փխբ.* upstart, parvenu.

ՉՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pretence; (ագահություն) avidity, insatiability; ◊ ~ **անել** rake up, snatch/pluck/catch (at).

ՉՏԵՍՆՎԱԾ, ա. unwitnessed; (աննախադեպ) unprecedented; (նմանը չունեցող) without a parallel.

ՉՐԹԵԼ, բ. *բրդ.* (արևածաղիկ) nibble; (դուրս շպրտել) throw out.

Չ(Ր)ԽԿԱԼ, բ. (կրունկների մասին) click; (ապակու մասին) tinkle; (բաժակների մասին) clink, chink.

Չ(Ր)ԽԿԱՑՆԵԼ, բ. click, clink.

Չ(Ր)ԽԿՈՑ, գ. tinkling, clink, click.

ՉՈՒ, գ. passage, migration, transmigration.

ՉՈՒԳՈՒՆ, գ. cast iron, pig-iron; ◊ **ձուլածո** ~ foundry iron; **կոելի** ~ malleable cast iron.

ՉՈՒԳՈՒՆԱՁՈՒԼԱԿԱՆ, ա. cast-iron.

ՉՈՒԳՈՒՆԱՁՈՒԼԱՐԱՆ, գ. cast-iron foundry.

ՉՈՒԳՈՒՆԵ, ա. cast-iron; ◊ ~ **կաթսա** cast-iron kettle/pot.

ՉՈՒՆԵՎՈՐ, ա. *խոսկց.* poor, indigent.

ՉՈՒՆԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *խոսկց.* poverty, poorness.

ՉՈՒՍՍ, գ. slippers; *մարզ.* sports shoes, plimsolls; *ամ.* sneakers.

ՉՓՉՓԱՑՆԵԼ, բ. splash; (ուտելիս) champ.

ՉՓՉՓՈՑ, գ. splash, swash; (ուտելիս) champing, champ.

ՉՔԱՆԱԼ, բ. disappear; (անցնել) wear off; (անհայտանալ) vanish.

ՉՔԱՎՈՐ, ա. poor, needy, indigent; (աղքատ) poor; (կարիքավոր) necessitous.

ՉՔԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. privation, indigence; (աղքատություն) poverty, poorness; (թշվառություն) misery; (կարիք) need; *հփք.* the have-nots.

ՉՔԱՑՆԵԼ, բ. reduce to nothing, make disappear; (ոչնչացնել) destroy, annihilate; (անհայտացնել) do away with.

ՉՔԱՑՈՒՄ, գ. disappearance.

ՉՔԱՓԵՂ, ա. inculpable; (անմեղ) innocent, guiltless.

ՉՔԱՓԵՂԱՆԱԼ, բ. pretend to be innocent/guiltless; (անմեղ ձևանալ) pretend to be as meek as a lamb.

ՉՔՆԱՂ, ա. marvellous; (աննման) matchless, unmatched; (չնաշխարհիկ) wonderful, heavenly; (շատ գեղեցիկ) very beautiful.

ՉՔՆԱՂԱՊԵՍ, ա. very beautiful; fine-looking; (գեղեցիկ) handsome; (սքանչելի) charming.

ՉՔՆԱՂԱԿԵՐՏ, ա. magnificently constructed; (հրաշակերտ, հոյակապ) superb, splendid.

ՉՔՆԱՂԱՐԵՆ, մ. wonderfully, marvellously.

ՉՔՎԵԼ, բ. disappear; (անհայտանալ) vanish; ◊ **չքվի՛ր** be gone! *բնաստ.* get thee gone! **աչքիցս չքվի՛ր** out of my sight!

Պ

Պ, պ the twenty-sixth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) eight hundred, eight hundredth.

ՊԱ՛, ձ. well! well, to be sure! (պահո՛ղ) well, well! well, I never!

ՊԱԳՇՈՏ, ա. voluptuous; (վավաշոտ) lustful; (հեշտասեր) lascivious, lecherous.

ՊԱԳՇՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. voluptuousness; (տարփանք) lust; (հեշտասիրություն) lasciviousness.

ՊԱԼԱՏ, գ. palace; ◊ **առևտրական ~** chamber of commerce; (Անգլիայում) **լորդերի՝ համայնքների ~** House of Lords/Commons; (ԱՄՆ) **ներկայացուցիչների ~** House of Representatives; **չափերի ու կշիռների ~** Board of Weights and Measures; **պատգամավորների ~** Chamber of Deputies; **օրենսդրական ~** legislative chamber.

ՊԱԼԱՏԱԿԱՆ, 1. ա. palace; (ծառայության մասին) court; 2. գ. (անձ) courtier; ◊ **~ բժիշկ** court physician; **~ հեղաշրջում** palace revolution.

ՊԱԼԱՐ, գ. boil; (բշտիկ) pimple, pustule; *զիտ.* abscess; *կզմխս.* prominence, protuberance; *բժշկ.* tubercle; *բսբ.* tuber.

ՊԱԼԱՐԱՅԻՆ, ա. papillary, vesicatory.

ՊԱԼԱՐԱՎՈՐ, ա. blistery, blotchy; (բշտիկավոր) pimpled, pimply, pustular; *բսբ.* tuberous; *բժշկ., կզմխս.* tuberculous.

ՊԱԽԱՐԱԿԵԼ, բ. condemn, blame (for); (պարսավել) reproach (with); *պշտ.* censure; *խսկզ.* find fault (with).

ՊԱԽԱՐԱԿԵԼԻ, ա. blameworthy; (պարսավելի) reprehensible, blamable.

ՊԱԽԱՐԱԿԻՉ, ա. disgraceful; (ամոթալի) shameful.

ՊԱԽԱՐԱԿՈՒՄ, գ. blame; (պարսավանք) reproach; *պշտ.* censure.

ՊԱԽՐԱ, գ. *կենդ.* roe; deer.

ՊԱԿԱՍ, 1. ա. less; (ոչ լրիվ) missing, failing, not full, incomplete; (անբավարար) insufficient; *փխբ.* (գլուխ) touched, a screw loose, *խսկզ.*; 2. գ. deficit, lack, shortage; ◊ **~ կարևոր** less important; **—պռատ** unfinished, half-and-half; **~- պռատ բան** imperfection; **~ տեղ չունի** it's all done/fixed up to a T; **գիտելիքը ~ է** his knowledge is insufficient; **ի՞նչն է ~** he needs/lacks nothing; **ինչ-որ մի բան ~ է** sth is missing; **ի՞նչս է ~** I am none the worse; **նրա փողը՝ դրամը ~ է** he is short of money/pressed for money; **ոչ ոքից ~ չէ** he is inferior/second to none; **ա՛յդ էր ~** that's a bit much, that's the limit, that's the last straw.

ՊԱԿԱՍԱՎՈՐ, ա. defective; (անկատար) imperfect; (անսարքին) faulty; (ցածրորակ) inferior; ◊ *բեր.* **~ բայեր** defective verbs.

ՊԱԿԱՍԵԼ, բ. diminish, decrease; (չբավականացնել) fall short of; (պակաս լինել) be missing, lack; (գների՝ ծախսերի մասին) be reduced, be cut (down); (ցավը) abate, lessen; (արագությունը) slow down; (ջուրը) become lower, subside, sink.

ՊԱԿԱՍԵՑՆԵԼ, բ. diminish, decrease, lessen; (իջեցնել, նվազեցնել) bring down; (գինը, ծախսերը) reduce, cut (down); (ցավը) abate; (մեղքը) extenuate; ◊ **արագությունը ~** slow down/reduce the speed.

ՊԱԿԱՍԵՑՈՒՄ, գ. diminution, decrease, lessening; (գների) reduction; (ջրի) subsidence, sinking, falling; (ցավի) abatement; (մեղքի) extenuation; (արագության) deceleration.

ՊԱԿԱՍՈՒՐԴ, գ. shortage, deficit; (պակաս) lack.

ՊԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shortage, deficit, lack; (թերություն) defect, flaw.

ՊԱՀ[1], գ. moment, instant; ◊ **հարմար ~** opportunity; **մինչև որոշակի ~** up to a certain moment; **այդ ~ին** at that (very) instant; **այն ~ին, երբ** at the moment, when; **~ը որսալ՝ չփախցնել** take the opportunity/chance.

ՊԱՀ[2], միայն հետևյալ կապակցություններում՝ **~ մտնել** hide/conceal oneself; **~ տալ՝ դնել** deposit.

ՊԱՀ[3], ձ. (զարմանք, հիացմունք, ափսոսանք) wow!

ՊԱՀԱԾՈ, գ. (մետաղե ամանում) tin, can; (ապակե ամանում) bottle; (խխճապակե ամանում) pot; ◊ **ձկան ~** canned fish; **բքու դրած ~** pickle; **մսի ~** tinned, canned meat; **մրգի ~** canned fruit.

ՊԱՀԱԾՈՅԱԳՈՐԾ, գ. canner.

ՊԱՀԱԾՈՅԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. cannery, canning factory.

ՊԱՀԱԾՈՅԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. canning industry.

ՊԱՀԱԾՈՅԱՑՆԵԼ, բ. conserve, preserve; (մետաղե ամանում) tin, can; (ապակե ամանում) bottle; (բքու դնել) pickle.

ՊԱՀԱԾՈՅԱՑՈՒՄ, գ. canning, pickling, preserving.

ՊԱՀԱԿ, գ. watch(man), guard; (ժամապահ) sentry, sentinel; ◊ **անտառի ~** forest warden;

բանտի ~ warder; **գիշերային ~** night-watchman; **եկեղեցու ~** sexton; **~ կանգնել** stand/keep guard, be on guard; **~ը փոխել** relieve/change the guard.

ՊԱՀԱԿԱԶՈՒՐ(Ք), գ. (sentry) garrison, guard, patrol.

ՊԱՀԱԿԱԽՈՒՄՔ, գ. guard, watch; ◊ **սահմանային ~** frontier guard(s).

ՊԱՀԱԿԱԿԵՏ, գ. sentry post.

ՊԱՀԱԿԱՅԻՆ, ա. watch, guard; *ռզմ.* patrol, on point duty.

ՊԱՀԱԿԱՆԱՎ, գ. patrol ship, patrol vessel, guard boat.

ՊԱՀԱԿԱՊԵՏ, գ. commander of a guard.

ՊԱՀԱԿԱՏՈՒՆ, գ. guardhouse, guardroom; (տնակ) watchbox, sentry box.

ՊԱՀԱԿԱՓՈԽ, գ. relief/change of guard.

ՊԱՀԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. watch, patrol; ◊ **~ անել** (go on) watch, patrol.

ՊԱՀԱՆՋ, գ. demand, claim; (ցանկություն) wants, desires, aspirations; (հավակնություն) claim; (խնդրանք) request; (կարիք) need, requirement; ◊ **~ զգալ** need, want, require; **~ը բավարարել** comply with/satisfy sb's demand(s); **~ը կատարել** fulfil the demand/requirements; **կանգառ ըստ ~ի** stop at request; **մեկի ~ով** at/on sb's request, on sb's order; **~ներին համապատասխանել** meet the requirements; **~ներ ներկայացնել** make demands, put in claims; **ժամանակի ~(ներ)ը** demands of the times; **համաձայնել (որևէ-մեկի) ~ներին** agree to sb's demands; **հրաժարվել ~ներից** give up/abandon/surrender/relinquish one's claims.

ՊԱՀԱՆՋԱԳԻՐ, գ. order, requisition, claim (for).

ՊԱՀԱՆՋԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pretention, claim.

ՊԱՀԱՆՋԱՐԿ, գ. *տնտ.* demand (for); ◊ **~ և առաջարկ** demand and supply; **մեծ ~ ունենալ** be in popular demand, be much in demand; **մեծ ~ կա** there is a great demand for, it is in great request.

ՊԱՀԱՆՋԵԼ, բ. demand (of, from), request, ask for, require; (կարիք զգալ) need, require, call (for); (գրավոր) write (for); ◊ **բացատրություն ~** demand an explanation of/from; **բարձր գին ~** ask an exorbitant price; **հետ ~** reclaim, recall; **(շատ) ժամանակ ~** take (a long) time; **հիվանդը հանգիստ անդորր է ~ում** the patient needs/requires repose.

ՊԱՀԱՆՋԵԼԻՔ, ա. claimable, exigible.

ՊԱՀԱՆՋԿՈՏ, ա. demanding, exacting; (դժվարահաճ) particular, fastidious.

ՊԱՀԱՆՋԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exactingness; ◊ **ավելորդ ~** unreasonable demands/pretentions.

ՊԱՀԱՆՋՈՒՆՔ, գ. want, necessity, need.

ՊԱՀԱՆՋՎԵԼ, բ. need, require, demand; (ժամանակի մասին) take; ◊ **շատ ժամանակ է ~ում** it takes/requires much time; **բանվորներ են ~ում** labourers are required/wanted; **~ում է խոհարար** cook wanted; **այն, ինչ ~ում էր ապացուցել** *մաթ.* Q.E.D. (quod erat demonstrandum).

ՊԱՀԱՊԱՆ, գ. keeper, custodian, guard, guardsman; (գրադարանի, թանգարանի) curator; ◊ **~ հրեշտակ** guardian-angel.

ՊԱՀԱՍԵՆՅԱԿ, գ. cloakroom, *ամ.* checkroom; ◊ **~ հանձնել** deposit/leave (one's baggage) in the cloakroom/checkroom.

ՊԱՀԱՏՈՒՓ, գ. box, case, casket.

ՊԱՀԱՐԱՆ, գ. (գրքի) bookcase; (հագուստի) wardrobe, dresser; (ամանեղենի) cupboard; (չհրկիզվող) safe, strong-box; (պատի մեջ) built-in closet.

ՊԱՀԵԼ, բ. keep; (բռնել) hold; (թաքցնել) hide, conceal; (զսպել՝ արցունքները, զգացմունքները) keep back/restrain/check/fight back; (ապրեցնել) maintain, support; (ապասեցնել) delay, detain, keep off; (պահպանել, գերծ պահել) save, guard; (բուծել) breed, rear; (խնայել) save (up), lay aside/apart, lay/put by; ◊ **բանակ ~** maintain an army; **գաղտնիք ~** keep a secret; **գլուխ ~** be idle, loaf; **գլուխը ~** drag out a miserable existence; **(արխիվային) գործեր ~** have custody of records; **ընտանիք ~** support/keep a family; **իրեն ~** behave (oneself); **դրամը խնայդրամարկղում ~** keep one's money in a savings bank; **խոսքը՝ խոստումը ~** keep one's word/promise; **ծիծաղը ~** suppress a laugh; **հավ՝ մեղու ~** keep poultry/bees; **հետ ~** keep down; **ձեռքում ~** hold in one's hand; *փխբ.* hold/have sb (well) in hand; **մաքուր ~** keep clean; **ոխ ~** bear sb malice/a grudge, harbour/have a grudge against sb; **պաշարման մեջ ~** siege; **պաս ծոմ ~** fast, keep Lent; **պատիվը ~** respect, have respect (for), hold in respect, esteem.

ՊԱՀԵԼԱԶԵՎ, գ. carriage, bearing, manners.

ՊԱՀԵՍ, գ. storehouse, store; *ռզմ.* reserve; ◊ **ապրանքային ~** warehouse; **մթերային ~** storeroom, larder, pantry; **ռազմամթերքի ~** ammunition depot/dump; **մաքսատան ~** customs/bonded warehouse; *ռզմ.* **~ փոխադրել** transfer to the reserve.

ՊԱՀԵՍԱԶՈՒՐ, գ. *ռզմ.* reserve, depot batallion.

ՊԱՀԵՍԱՄԱՍ, գ. spare part(s), spare(s).

ՊԱՀԵՍԱՅԻՆ, ա. warehouse, spare; *ռզմ.* reserve.

ՊԱՀԵՍԱՇԵՆՔ, գ. warehouse, lumber-room, storehouse, storage facilities.

ՊԱՀԵՍԱՊԵՏ, գ. warehouse manager, storekeeper.

ՊԱՀԵՍԱՎՈՐԵԼ, բ. warehouse, store, reserve, lay by.

ՊԱՀԵՍԱՐԱՆ, գ. storehouse, repository; (պահոց, շտեմարան) depositary; (վինապահեստ) depot.

ՊԱՀԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. storing, warehousing.
ՊԱՀԵՍՏԻ, ա. reserve; ◊ **~ սպա** reserve officer.
ՊԱՀՄՏՈՑԻ, գ. hide-and-seek; ◊ **~ խաղալ** play hide-and-seek.
ՊԱՀՆՈՐԴ, գ. guard, watch.
ՊԱՀՆՈՐԴԱԿԱՆ, ա. guard; ◊ *պատմ.* **~ բաժանմունք** Secret Political Police Department in Tsarist Russia.
ՊԱՀՈ, ձ. well, well! Well, I never!
ՊԱՀՊԱՆԱԿ, գ. (սարք) shield, screen; (թալիսման) talisman, mascot; *տպգր.* (գրծոմ) flyleaf; condom.
ՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ, ա. protective, guarding; ◊ **~ զորամաս** outposts.
ՊԱՀՊԱՆԵԼ, բ. keep, preserve, retain; (աջակցել, հեմարան լինել) support; (խնամք տանել) take care (of); ◊ **բարեկամական հարաբերությունները ~** maintain friendly relations; **բարեկամությունը՝ ընկերությունը ~** keep up a/the friendship; **լռություն ~** keep silence; **խաղաղություն ~** maintain peace; **կանոնավոր երթևեկություն ~** maintain a regular service; **կապը հարաբերությունը ~** keep in touch (with); **կարգ ու կանոն ~** keep order; **կրակը ~** keep up the fire; **մթերքը ~** preserve food-stuffs; **նամակագրություն ~** keep up/maintain a correspondence; **սերտ կապ ~** maintain close contact (with); **սովորույթը ~** observe tradition(s); **ուժերը ~** spare one's strength.
ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ, ա., գ. conservative.
ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conservatism.
ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. guarding, protection; ◊ **բնության ~** (environmental) conservation, preservation; **մարտական ~** battle outposts.
ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ, գ. (օրենքի, սովորույթի) observance; (կարգ ու կանոնի) maintenance.
ՊԱՀՎԱԾՔ, գ. carriage, bearing; (կեցվածք) posture.
ՊԱՀՈՒՄ, գ. (պահպանում) keeping, retention; (հետպահում, հանում) deduction.
ՊԱՂ, ա. cold; ◊ **~ առնել** catch cold, take/catch a chill.
ՊԱՂԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cold, chill.
ՊԱՂԱՍՏԱԳՐԱՆ / **ՊԱՂԱՍՏԱԼԱԿ(Ց)** — ա. pleading, entreating; (աղաչական) suppliant.
ՊԱՂԱՍՏԱՆՔ, գ. entreaty; (աղաչանք) supplication.
ՊԱՂԱՍՏԵԼ, բ. entreat, implore (for); (աղաչել) supplicate (for); (թախանձել) pray (for).
ՊԱՂԱՐՅՈՒՆ, 1. ա. cool, composed; *կենդ.* cold-blooded; 2. մ. coolly, in cold blood.
ՊԱՂԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coolness, equanimity, presence of mind; cold-bloodedness; (ինքնազսպում) composure; ◊ **~ պահպանել** keep cool/one's head.
ՊԱՂԵԼ, *տես* ՍԱՌՉԵԼ:
ՊԱՂԵՑՆԵԼ, *տես* ՍԱՌԵՑՆԵԼ:
ՊԱՂՊԱՂԱԿ, գ. ice-cream; ◊ **վաֆլիով ~** ice-cream wafer; **մեկ բաժին ~** one portion of ice-cream.
ՊԱՅԹԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* (ex)plosive/stop consonant.
ՊԱՅԹԵԼ, բ. burst, blow up; (ներսից) burst, go off, explode; (լիցքի մասին) explode, burst; (գազը նն) explode; (տրաքվել) break, split; *փխբ.* (գայրանալ) explode (in anger), boil with rage; ◊ **ականից ~** be blown up by a mine; **ծիծաղից ~** split/burst one's sides with laughter; **նավը ~եց** the ship blew up; **ես չե՞մ ~ու** I can't be everywhere at once; **օճառի պղպջակի նման ~** burst like a soap-bubble.
ՊԱՅԹԵՑՆԵԼ, բ. blow up; (դինամիտով) dynamite; (լիցքը) set off a charge; (ժայռը) blast; ◊ **ատոմային ջրածնային ռումբ ~** explode an atom/a hydrogen bomb; *փխբ.* **մեկին ~** exasperate, make sb's blood boil, try sb's patience, drive sb out of his wits.
ՊԱՅԹԵՑՈՒՄ, գ. blasting, blowing up; (ոչնչացում) demolition; ◊ **կամուրջի ~** bridge demolition.
ՊԱՅԹՅՈՒՆ / **ՊԱՅԹՈՑ** — գ. explosion, outburst, burst; ◊ **ծափերի ~** burst of applause; **ծիծաղի ~** outburst/peal of laughter.
ՊԱՅԹՈՒՑԻԿ, 1. ա. explosive; 2. գ. demolition explosive(s), blasting charge(s); ◊ **~ արկ՝ գնդակ** explosive bullet/shell; **~ նյութ** explosive(s).
ՊԱՅՃԱՌ, ա. clear, bright; (լուսավոր, անամպ) serene; (փայլուն) brilliant, shining; (շողշողուն) radiant; (ճաճանչափայլ) effulgent; (կրակի մասին) blazing; (գույների մասին) bright; (ճչացող. գույների մասին) gaudy; (լեզվի՝ ոճի՝ մտքի մասին) lucid; ◊ **~ երկինք** clear/serene sky; **~ հիշատակ** fond/respectful memory.
ՊԱՅՃԱՌԱԴԵՄ, ա. bright faced, cheerful-faced.
ՊԱՅՃԱՌԱԳԵՂ, ա. of dazzling beauty.
ՊԱՅՃԱՌԱԶԳԵՍՏ, ա. elegantly dressed, dressed splendidly.
ՊԱՅՃԱՌԱՄԻՏ, ա. lucid, of lucid/clear intellect, clear-headed, bright.
ՊԱՅՃԱՌԱՆԱԼ, բ. clear (up); (արևի մասին) shine; (հաճույքից, երջանկությունից) brighten/light up/beam (with); ◊ **երկինքը ~ցավ** the sky cleared; **ուրախությունից ~** beam with joy.
ՊԱՅՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. brightness, brilliance, splendour; (պարզություն) clearness, distinctness; (ջինջություն) lightness; (ճաճանչափայլություն) effulgence.
ՊԱՅՄԱՆ, գ. condition, term; (որպես պայմանագրի կետ) clause; ◊ **անհրաժեշտ ~** necessary condition; **պարտադիր ~**

indispensible condition; **անհրաժեշտ ~ներ տրամադրել** offer all necessary conditions (for); **բնակարանային ~ներ** housing conditions; **կյանքի ~ներ** conditions of life, living conditions; **համաձայնագրի ~ներ** terms of the agreement; **~ները չխախտել** observe conditions; **բարենպաստ ~ներում** under favourable conditions; **մյուս հավասար ~ներում** other things being equal; **~ դնել** make terms/conditions, lay down conditions/terms; **~ կապել՝ կնքել՝ անել** enter into a contract/agreement, arrange/agree/settle (with); **~ով (որ)** on condition (that), provided, providing; **ոչ մի ~ով** under no circumstances.

ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ, գ. contract, agreement; *բոր.* treaty, pact; ◊ **առևտրական ~** trade/commercial agreement/pact; **խաղաղության ~** peace treaty; **չհարձակման ~** non-aggression pact; **վարձակալական ~** lease (agreement); **փոխօգնության ~** mutual assistance pact; **ըստ ~ի** according to (the) contract, under the treaty; **~ կնքել** conclude/sign a contract; **~ը չեղյալ հայտարարել** annul a contract/agreement.

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԱՅԻՆ, ա. contractual; *բոր.* treaty, of a pact, stipulated, agreed; ◊ **~ հիմունքներով** on a contractual basis, based on a contract; **~ պարտավորություն** contractual obligation.

ՊԱՅՄԱՆԱԴԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. breach of contract/treaty/pact.

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ, ա. conditional; (ընդունված) conventional; ◊ *քեր.* **~ եղանակ** conditional mood; **~ նշան** conventional sign; *ֆիզիոլ.* **~ ռեֆլեքս** conditional reflex.

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. conditionally, on/under condition; ◊ *իրավ.* **~ դատապարտել** put sb on probation.

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conditionality; (ընդունված կարգ) convention, conventionality.

ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆ, գ. conventional sign, signal.

ՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐԵԼ, բ. condition, stipulate; (պատճառ հանդիսանալ) cause, call forth; (նպաստել, օժանդակել) make for.

ՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conditionality; (համաձայնություն) arrangement, agreement, understanding.

ՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎԵԼ, բ. be conditioned (by), depend (on); (համաձայնել) arrange/agree/settle (with); ◊ **~ հանդիպել** arrange a meeting; **~ օրվա համար** settle the day, fix the date; agree on the day; **վերջնականորեն ~** get it settled; **~վեցի՞նք** can we consider it arranged? *խոսկ.* agreed?

ՊԱՅՏ, գ. (horse)shoe; ◊ **~ երը հանել** unshoe.

ՊԱՅՏԱԳՈՐԾ, գ. blacksmith, horseshoe maker, farrier.

ՊԱՅՏԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blacksmith's work, horseshoe making.

ՊԱՅՏԱՁԵՎ, ա. horseshoe-shaped, horseshoe.

ՊԱՅՏԵԼ, բ. shoe; *փխբ., խոսկ.* ground.

ՊԱՅՈՒՍԱԿ, գ. bag; ◊ **գնումների ~** shopping bag; *ռզմ.* **դաշտային ~** map case; **կանացի ~** handbag, fancy-bag; **ճամփորդական ~** valise (sack), travelling bag; *ռզմ.* **փամփուշտի ~** cartridge-pouch; **ուլունքե ~** beaded bag.

ՊԱՅՔԱՐ, գ. struggle, fight; ◊ **գոյության ~** struggle for existence; **դասակարգային ~** class struggle; **~ հանուն խնայողության** economy campaign/drive; **կյանքի ու մահու ~** life and death struggle; *փիլ.* **հակադրությունների ~** struggle/conflict of opposites; **~ գյուղատնտեսական վնասատուների դեմ** pest control, combating agricultural pests; **~ հրդեհի դեմ** fire-fighting; **~ մեկի դեմ** fight/struggle against sb; **~ի դուրս գալ՝ ելնել, ~ մղել, ~ի մեջ մտնել** combat, struggle (against, with), carry on a struggle (against, with).

ՊԱՅՔԱՐԵԼ, բ. fight (with, against, for), struggle (with, against); (պայքարի մեջ մտնել) join battle (with); ◊ **~ հանուն հարցի լուծման** accept the challenge.

ՊԱՆԴԽՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wandering; (արտագաղթ) emigration; (օտար երկրներ) foreign/strange lands.

ՊԱՆԴՈՒԿ, գ. inn, tavern.

ՊԱՆԴՈՒԿԱՊԱՆ, tavern-keeper, inn-keeper.

ՊԱՆԴՈՒԿԱՏԵՐ, գ. owner of an inn/tavern/eating-house.

ՊԱՆԴՈՒԽՏ, գ. wanderer, emigrant.

ՊԱՆԹԵԻԶՄ, գ. pantheism.

ՊԱՆԹԵԻՍՏ, գ. pantheist.

ՊԱՆԹԵԻՍՏԱԿԱՆ, ա. pantheistic(al).

ՊԱՆԹԵՈՆ, գ. pantheon.

ՊԱՆԻՐ, գ. cheese; ◊ **թարմ՝ անալի ~** unmatured/green cheese; **հոլանդական ~** Dutch cheese, Edam; **շվեյցարական ~** Swiss cheese; **ռոքֆոր ~** Roquefort cheese; **մի գլուխ ~** a whole cheese; **մի կտոր ~** a piece of cheese.

ՊԱՆՃԱԼԻ, ա. glorious; (անվեհեր) valiant, heroic; (գովասանական) laudable; (հոյակապ) superb; ◊ **~ տարեդարձ հոբելյան** glorious anniversary/jubilee.

ՊԱՆՐԱԳՈՐԾ, գ. cheese-maker.

ՊԱՆՐԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. cheese dairy.

ՊԱՆՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cheese-making.

ՊԱՆՐԱԿԱՐԿԱՆԴԱԿ, գ. cheese pastry.

ՊԱՇԱՐ, գ. stock, supply, reserve; ◊ **անձեռնմխելի ~** emergency store; **գիտելիքի ~** stock/fund of knowledge, erudition; **ռազմական ~** military supplies, munitions, ammunition; **սննդամթերքի՝ պարենի ~** provisions, victuals, comestibles; **ածուխի ~ներ** reserves of coal; **~ները սպառել** exhaust/drain the reserves/stocks (of).

ՊԱՇԱՐԵԼ, բ. lay siege, besiege, beset, beleaguer; (շրջապատել) close round; *փխր.* (պատել) seize, grip, creep (over); ◊ **ամրոցը ~** lay siege to a fortress, besiege a fortress.

ՊԱՇԱՐԵՂԵՆ, գ. stocks, supplies.

ՊԱՇԱՐՈՂԱԿԱՆ, ա. siege; ◊ **~ դրություն** state of siege; **~ վիճակ հայտարարել մտցնել** declare a state of siege; **~ հրետանի կենք** siege artillery/gun.

ՊԱՇԱՐՈՒՄ, գ. siege; ◊ **~մանը դիմանալ** stand the siege; **~ը վերացնել դադարեցնել** raise the siege.

ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ, գ. cult worship; *փխր.* (կուռք) idol; ◊ **անհատի ~** personality cult; *նկեղ.* **~ի սպասավոր** minister of religious worship.

ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔԱՅԻՆ, ա. of cult, cult.

ՊԱՇՏԵԼ, բ. *կրոն.* worship, adore; (աստվածացնել) idolize; ◊ **որևէ կրոն ~** profess.

ՊԱՇՏԵԼԻ, ա., գ. adored, idolized; *կրոն.* professed.

ՊԱՇՏՈՆ, գ. post, position, office; *խսկց.* job; (դեր) function; (պարտականություն) duty; ◊ **~ում** in office; **նախարարական ~** ministerial post, portfolio; **~ գրավել** hold/fill a post/position; **~ը կատարել** act/work (as); **~ից ազատել** relieve sb of his post, dismiss sb; **~ը կորցնել** lose one's place/position; **իր ~ը պարտականությունը կատարել** attend to one's duties, fulfil one's functions; **ի ~և** ex officio, officially.

ՊԱՇՏՈՆԱԶՈՒՐԿ, ա. dismissed, discharged; ◊ **~ անել** dismiss, discharge, relieve sb of his/her post, remove; **~ լինել** be relieved from one's position, *խսկց.* get the sack; **ժամանակավորապես ~ անել** suspend.

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ, գ. official organ/journal/gazette.

ՊԱՇՏՈՆԱԹՈՂ, ա. retired; ◊ **~ արվել** be dismissed/discharged/displaced; **~ լինել** resign, retire.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ, ա. official; ◊ **~ հաղորդում** official communication/information; **~ հանդես** public occasion; **~ տվյալներ** official data; **~ այց** official visit.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. make official, officialize.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. officialdom.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ, գ. acting official, deputy; ◊ **նախարարի ~** deputy *minister*; **տնօրենի ~** acting manager.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԻՑ, գ. colleague; (հիմնարկում) colleague, fellow employee; (ուսումնական հաստատությունում) colleague, fellow teacher.

ՊԱՇՏՈՆԱՄՈԼ, ա., գ. careerist, office-seeker; *խսկց.* climber; *ամ.* go-getter.

ՊԱՇՏՈՆԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. careerism, self-seeking.

ՊԱՇՏՈՆԱՆԿ, *տես* ՊԱՇՏՈՆԱԶՈՒՐԿ:

ՊԱՇՏՈՆԱՊԵՍ, մ. officially.

ՊԱՇՏՈՆԱՎԱՐԵԼ, բ. officiate.

ՊԱՇՏՈՆԱՎԱՐ, գ., ա. official, functionary.

ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ, ա. official, acting; ◊ **~ անձ** official, functionary.

ՊԱՇՏՈՆՅԱ, գ. official, functionary.

ՊԱՇՏՊԱՆ, գ. defender, supporter, protector; (կին) protectress; (հովանավոր) intercessor, patron; (կին) patroness; ◊ **~ կանգնել** defend, protect, stand up (for).

ՊԱՇՏՊԱՆԱԳԻԾ, գ. defensive position, line of defence.

ՊԱՇՏՊԱՆԱԿԱՆ, ա. protective, defensive; *ռզմ.* defensive, defence; ◊ **~ գոտի** defence/defensive area; **~ ճառ** speech in defence/for the defence.

ՊԱՇՏՊԱՆԵԼ, բ. defend, protect; *նաև ռզմ.* (պահպանել) guard (from, against); (հովանավորել) intercede (for), take the part (of), stand up (for); (պաշտպան կանգնել) stand guard (over); (կողմնակցություն անել) stick up (for); ◊ **ատենախոսություն թեզ ~** maintain/defend a thesis; **թեկնածությունը որոշումը ~** support, back up, second; **խոսքով ~** speak in support (of), stand up (for); *իրավ.* plead for, advocate; **պատիվը ~** uphold the honour (of); **~ող կողմի վկա** witness for the defence.

ՊԱՇՏՊԱՆՅԱԼ, գ. *իրավ.* defendant.

ՊԱՇՏՊԱՆՈՂԱԿԱՆ, ա. defensive.

ՊԱՇՏՊԱՆՎԵԼ, բ. act/be/stand on the defensive; (իրեն պաշտպանել) defend/protect oneself.

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. protection, defence; (պահպանում) safeguarding, safeguard, cover; (հովանավորություն) patronage, protection; (աատարում) backing, seconding, supporting; ◊ **աշխատանքի ~** labour protection; **կրակային հրավենային ~** covering fire; **ի ~** in defence (of); **~ գտնել** find protection; **~ը վայելել** enjoy the protection (of); **~յան դիմել** take up a defensive position; **~յան նախարարություն** (Անգլիայում) War Office; (ԱՄՆ-ում) Department of Defence; **~յան նախարար** Minister of Defence; (ԱՄՆ) Secretary of War; **~յան տակ** under the protection/patronage (of).

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒՄ, *տես* ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. defensive capacity, defence potential.

ՊԱՊ[1], գ. grandfather; *խսկց.* grandad, granddad, grandpa(pa); (ծերուկ) old man; ◊ **~երի ժամանակ** in the days of our grandfathers.

ՊԱՊ[2], գ. pope; ◊ **Հռոմի ~** Pope, pontiff.

ՊԱՊԱԿ, 1. ա. thirsty; 2. գ. unbearable thirst.

ՊԼՊԱԿԱՆ, ա. papal, pontifical; *արհմ.* popish; ◊ **~ գահ** St. Peter's Chair; **~ իշխանություն** papal authority, papacy, power of the keys.

ՊԼՊԱԿԵԼ, բ. be parched with thirst, pant/pine for a drink.

ՊԼՊԱՆՉՎԵԼ, բ. grow dumb; ◊ **զարմանքից ~** grow dumb with surprise; **լեզուդ ~վի** a plague on you for saying such things.

ՊԼՊԵՆԱԿԱՆ, ա. grandfather; (հնաոճ) antiquated.

ՊԱՌԱԿՏԵԼ, բ. disrupt, cleave; (ճեղքել) split.

ՊԱՌԱԿՏԻՉ, 1. ա. (*այլախոհ*) dissentient; 2. գ. dissenter, dissident; *կրոն.* schismatic; ◊ **~ քաղաքականություն** dissentient policy, splitting tactics.

ՊԱՌԱԿՏՈՒՄ, գ. split, dissidence, cleavage; *կրոն.* schism.

ՊԱՌԱՎ, գ. *խսկց.* (կին) old woman/lady/dame; (տղամարդ) old man/gentleman, aged man, elder.

ՊԱՌԱՎԱԿԱՆ, ա. old-womanish, of an old woman, anile; (տղամարդու մասին) senile; ◊ **~ հեքիաթներ** old wives' tales.

ՊԱՌԱՎԵԼ, բ. grow/get old, advance in age/years; ◊ **հինգ տարով ~** put on five years.

ՊԱՌԱՎԵՑՆԵԼ, բ. make old, make look old, age; ◊ **այս զգեստը նրան ~ում է** this dress makes her look older (than she is); **վիշտը ~եց նրան** sorrow aged him.

ՊԱՌԼԱՄԵՆՏԱԿԱՆ, 1. ա. parliamentary; 2. գ. (անձ) parliamentarian; ◊ **~ ընտրություններ** parliamentary elections.

ՊԱՌԿԵԼ, բ. lie; (հիվանդի մասին) keep (to) one's bed; (կարճ ժամանակով) lie down; (երկար ժամանակ պառկած մնալ) spend the time lying; ◊ **~ քնելու** go to bed; **հիվանդանոց ~** go to hospital, be in hospital; **տաքության մեջ ~ած լինել** be laid up with fever/a temperature; **թոքերի բորբոքումով ~ած լինել** be down with pneumonia.

ՊԱՌԿԵՑՆԵԼ, բ. lay, lay down; ◊ **անկողին ~** put to bed.

ՊԱՍ, գ. fast, fasting; ◊ *եկեղ.* **մեծ ~** Lent; **~ պահել** keep the/a fast, keep/observe Lent; **~ը լուծել** break the fast.

ՊԱՍՏԱՌ, գ. (կտավ) canvas, cloth; (պատի) wallpaper, tapestry; (կահույքի) drape.

ՊԱՍՏԱՌԱԳՈՐԾ, գ. upholsterer.

ՊԱՍՏԱՌԱՊԱՏԵԼ, բ. tapestry, paper; (կահույքը) upholster, drape.

ՊԱՍՏԱՌԱՊԱՏՈՒՄ, գ. papering; (կահույքի) upholstering, drapery.

ՊԱՍՏԵՂ, գ. pastegh (a kind of sweetmeat made of fruit or berries).

ՊԱՏ, գ. wall; ◊ **խուլ ~** blank wall; **մերկ ~եր** bare walls; **~ շարել** build a wall; **~ի թերթ** wall-newspaper; **~ի ծեփ դառնալ** turn as white as death/a sheet; **~ի պահարան** wall-cupboard, built-in cupboard; **չորս ~ի մեջ** within four walls; **~ը չոփ խրել** well, I never! fancy meeting you!; **գլուխը ~ին տալ** bang one's head against a brick wall; **~ին սեղմել** drive sb into a corner, bring sb to bay; **~ից կախել** hang on the wall; **~երն էլ ականջ ունեն** walls have ears.

ՊԱՏԱՀԱՐՄԱՄ, մ. by chance/accident, accidentally; (*որպես միջանկ. բառ*) happen, by any chance; ◊ **դուք, ~, չե՞ք տեսել նրան** did you happen to see him?

ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ, ա. accidental, casual, fortuitous, *contingent*; ◊ **~ հանդիպում** chance meeting; **~ հանգամանք** accidental/casual circumstance.

ՊԱՏԱՀԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. chance, contingency; ◊ **դժբախտ ~յամբ** as ill luck would have it; **երջանիկ ~յամբ** by a lucky chance/a happy accident, by sheer luck; **~ից կախված լինել** be governed by the rule of chance.

ՊԱՏԱՀԱՐ, գ. (դեպք) incident; (իրադարձություն) event; ◊ **դժբախտ ~** accident; **իրական ~** true story; **ոչ մի ~** nothing to report; (թերթում) **~ների բաժին** local news.

ՊԱՏԱՀԵԼ, բ. happen, come to pass, come about, occur (to); (հանդիպել) meet (with), encounter; (պատահաբար հանդիպել) come across; ◊ **դժբախտ դեպք՝ տհաճ բան ~** befall; **ի՞նչ է ~** what has happened? what's up? **որևէ բա՞ն է ~** is anything the matter? **ինչ էլ որ ~ի** whatever happens, come what may; **ինչպես (որ) ~ի** anyhow, at random, at a guess.

ՊԱՏԱՀԵԼԻՔ, գ. the inevitable/unavoidable; (անխուսափելի) the inescapable.

ՊԱՏԱՀՄԱՄԲ, մ. by chance/accident; (պատահաբար) accidentally.

ՊԱՏԱՆ(Ք), գ. shroud, cerement.

ՊԱՏԱՆԴ, գ. hostage; ◊ **~ վերցնել** take hostage; **~ներ փոխանակել** exchange hostages.

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ, ա. youthful, juvenile; ◊ **~ ավյուն** youthful ardour/enthusiasm.

ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հմբ.* young people; (ժամանակը) youth, adolescence, juvenility.

ՊԱՏԱՆԻ, գ. youth, juvenile, teenager, adolescent; ◊ **անփորձ ~** greenhorn, youngster.

ՊԱՏԱՆՅԱԿ, գ. *փաքշ.* youngster; (տղա) urchin, lad.

ՊԱՏԱՌ, գ. piece, bit; (կտոր) hunk, chunk; ◊ **մի ~ հաց** a slice of bread; **համեղ ~** titbit, dainty morsel; **~ը կոկորդում է մնում՝ կուլ չի գնում** the food sticks in one's throat.

ՊԱՏԱՌԱՔԱՂ, գ. fork.

ՊԱՏԱՌԻՏԵԼ, բ. tear, tear up; (կտոր-կտոր անել) tear to pieces; (մաս-մաս անել) tear asunder.

ՊԱՏԱՌ-ՊԱՏԱՌ, ա., մ. (պատառոտված) torn, tattered; ◊ **~ - ~ անել** tear to pieces.

ՊԱՏԱՍԽԱՆ, գ. answer, reply, response; ◊ **~ այց** return visit; **~ խոսք՝ ճառ** response; **~ տալ**

give/return an answer; (պատասխանատու լինել) be responsible (for), answer (for); **հարցի ~** answer to the question; **սրամիտ ~** repartee, witty reply; **գլխով ~ տալ** stake one's life on sth, answer with one's life; **իր համար ~ տալ** answer for oneself; **~ պահանջել** make (sb be) responsible; **ի ~** in answer/reply/response.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. responsibility, accountability; *իրավ.* liability; ◊ **պայմանական ~** contingent liability; **քրեական ~** criminal liability; **~ կրել** bear the responsibility (for), be liable (for); **~ի կանչել** call to account, make answerable; **~ի կանչվել** be held to answer; **(իր վրա) ~ վերցնել** ստանձնել take (upon oneself)/shoulder/assume the responsibility (for); **իր վրայից ~ը վերցնել** decline (the) responsibility (for); **որևէ մեկի վրայից ~ը հանել** relieve sb of responsibility; **~ության զգացում** sense of responsibility.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ, ա. responsible; (կարևոր) main; ◊ **~ աշխատող** executive; **~ լինել** be answerable/responsible (for); **~ խմբագիր** editor-in-chief; **~ խնդիր** main/primary task.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ, բ. answer, reply, respond, return; ◊ **զգացմունքին ~** return sb's feelings; **հարցին ~** answer a question; **նամակին ~** answer a letter; **մեկի փոխարեն ~** reply for sb/on sb's behalf.

ՊԱՏԱՏՈՒԿ, գ. *բոտ.* mallow, bindweed, any twining plant; *գիտ.* convolvulus.

ՊԱՏԱՐԱԳ, գ. *կրոն.* liturgy, holy mass; ◊ **հոգեհանգստի ~** requiem; **հանդիսավոր ~** high/grand mass; **~ մատուցել** say/celebrate mass/the liturgy.

ՊԱՏԱՐԱԳԻՉ, գ. (քահանա) officiating priest at mass.

ՊԱՏԳԱՄ, գ. precept, behest; *կրոն.* commandment.

ՊԱՏԳԱՄԱԳՆԱՑ, գ. *ռզմ.* truce envoy, bearer of the flag of truce.

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ, գ. delegate, deputy; ◊ **Ազգային ժողովի ~** deputy of the National Assembly.

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. deputy.

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. delegation, deputation.

ՊԱՏԳԱՐԱԿ, գ. stretcher; *ամ. սլեդք* litter; (դեսպակ, գահավորակ) sedan (chair); ◊ **բեռնատար ~** barrow.

ՊԱՏԵԼ, բ. cover/coat (with); (պարուրել) shroud, cloak; (փաթաթել) wrap up, envelop; (համակել) seize; (զգացմունքի մասին) grip; (լաքով) varnish, lacquer; ◊ **մշուշով ~** wrap in mist; **երկինքը ամպերով ~ված է** the sky is overcast/covered with clouds; **ճանապարհը ~ված է ձյունով** the road is snow-bound; **նրան ~եց երկյուղը** he was terror-stricken.

ՊԱՏԵՀ, ա. convenient, opportune; ◊ **~ ասիք** convenient/opportune moment, opportunity.

ՊԱՏԵՐԱԶՄ, գ. war, warfare; ◊ **արդարացի ~** just war; **ծովային ~** naval warfare, sea war; **կայծակնային ~** blitzkrieg; **համաշխարհային ~** world war; **Հայրենական մեծ ~** the Great Patriotic war; **պարտիզանական ~** partisan/guerrilla warfare; **սառը ~** cold war; **քաղաքացիական ~** civil war; **քիմիական ~** chemical/gas warfare; **օդային ~** war in the air, air/aerial war; **~ բռնկվեց/ սկսվեց** war broke out; **~ը կանխել** avert (the danger of) war; **~ հայտարարել** declare war (on); **~ հրահրել** enkindle/kindle/instigate war; **~ վարել/ մղել** wage war, fight a war; **~ի թատերաբեմ** the theatre of war/operations; **~ի հանցագործ** war criminal; **~ի հաշմանդամ** disabled soldier; **~ի հրձիգ** instigator of war, warmonger; **~ի մեջ լինել** be at war (with); **~ի մեջ ներքաշել** draw into war, induce to participate in a war; **~ում** in (the) war.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ, ա. war, military; ◊ **~ գործողություններ** military operations, hostilities; **~ դրություն** martial law; **~ ժամանակներ** wartime.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԼ, բ. be at war (with), make war (upon); (պատերազմ վարել) wage war (against); (պայքարել) fight (against, with); *խսկց.* (կռվել, վիճել) quarrel/war (with).

ՊԱՏԺԱԽՈՒՅՔ, գ. punishment room; (բանտում) punishment cell.

ՊԱՏԺԱՄԻՋՈՑ, գ. punitive measure(s), sanction.

ՊԱՏԺԱՉԱՓ, գ. measure/degree of punishment/penalty.

ՊԱՏԺԱԿՈՂԱԿԱՍ, գ. penal battalion.

ՊԱՏԺԵԼ, բ. *punish*, chastise; (պատժի ենթարկել) inflict penalty (on).

ՊԱՏԺԵԼԻ, ա. punishable.

ՊԱՏԺԻՉ, ա. punitive; ◊ **~ էքսպեդիցիա** punitive expedition; **~ միջոցներ** punitive measures.

ՊԱՏԻԺ, գ. punishment, penalty; (պատուհաս) trouble, misfortune; ◊ **որպես ~** as a punishment; **մարմնական ~** corporal punishment; **~ի արժանի** deserving punishment; **~ը կրել** take one's punishment, take one's medicine, *դրմվ.*; *իրավ.* serve a sentence; **~ի առավելագույն չափ** capital punishment; **ի՛նչ ~ է** what a nuisance.

ՊԱՏԻՃ, գ. *բոտ.* pod.

ՊԱՏԻՃԱՎՈՒՅՍ, գ. leguminous plant.

ՊԱՏԻՎ, գ. honour; (մեծարում) respect, esteem; ◊ **~ բերել** do credit; *ռզմ.* **~ բռնել/ տալ, ~ի առնել** salute; **~ տալ** do sb the honour (of); (հյուրասիրել) entertain/treat (to); **~ ունեմ** I have the honour; **նրա ~ն է չոշափվել** his honour is at stake; **նա ~ ունեցավ** the honour

fell on/to him, he had the honour; **~ը գետնով տալ՝ գցել** sully one's honour, disgrace oneself/sb; **ի ~** in honour of; **~ի գործ** matter of honour; **~ի զգացում** self-respect, proper pride; **~ի մարդ** man of honour; **~ով դուրս գալ** come out with credit, come off with flying colours, *դրմվ.*; **~ով կատարել** accomplish with credit, honourably discharge one's duty; **ինձ համար ~ է** I consider it an honour.

ՊԱՏԿԱՆԵԼ, բ. belong (to); (վերաբերել) appertain (to); ◊ **օրենքով ~** belong by right, rightfully belong.

ՊԱՏԿԱՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. belonging; ◊ **դասակարգային ~** class affiliation; **կուսակցական ~** party membership.

ՊԱՏԿԱՆԵԼԻՔ, գ. appurtenances; (լրացուցիչ պարագաներ) accessories; (պիտույք, պարագա) tackle.

ՊԱՏԿԱՌԱՆՔ, գ. esteem, consideration; (հարգանք) respect, deference; ◊ **~ով վերաբերվել** treat with respect/distinction; **~ չունենալ** have no respect (for), treat without any respect; **~ ազդել՝ ներշնչել** command respect, impress.

ՊԱՏԿԱՌԵԼ, բ. esteem, honour; (հարգել) respect; (քաշվել, ամաչել) feel shy, be ashamed.

ՊԱՏԿԱՌԵԼԻ, ա. honourable, estimable; (հարգելի) respectable; (տարիքի մասին) venerable; ◊ **~ գումար** considerable/sizable sum.

ՊԱՏԿԵՐ, գ. picture; (գեղանկար) painting, canvas; (արտացոլում) portrayal, picture, image; (դիմանկար) portrait; (նմանություն) likeness; (սրբապատկեր) (sacred) image, icon; *բատեր.* scene; ◊ **~ն այսպիսին է** such is the picture; **նա հոր ~ն է** he is the very picture/image of his father, *խսկց.* chip off the old block; **կենդանի ~ներ** tableaux (vivants).

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ, ա. illustrated; ◊ **~ ամսագիր՝ հանդես** pictorial, illustrated magazine.

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴԵԼ, բ. illustrate.

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴՈՒՄ, գ. illustration.

ՊԱՏԿԵՐԱՆԱԼ, բ. occur, present itself; (ներկայանալ) offer, arise.

ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ, գ. (picture-)gallery.

ՊԱՏԿԵՐԱՎՈՐ, ա. figurative, picturesque; ◊ **~ արտահայտություն** figure of speech, picturesque expression; **~ նկարագրություն** graphic description; **~ ոճ** pictorial/graphic/figurative style.

ՊԱՏԿԵՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. figurativeness, picturesqueness.

ՊԱՏԿԵՐԱՑՆԵԼ, բ. imagine, picture; (երևակայել) fancy; (գաղափար ունենալ) have an idea/notion (about), understand; (միտք հղանալ) conceive; ◊ **չեք կարող ~** you can't imagine.

ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒՄ, գ. idea, notion; ◊ **~ ունենալ** have an idea/notion (about); **ոչ մի ~ չունենալ** not to have the slightest/foggiest idea; **պարզ ~ ունենալ** have a clear view (of).

ՊԱՏԿԵՐԵԼ, բ. depict, portray; (նկարագրել) picture; (ներկայացնել) represent, paint; (արտահայտել) express.

ՊԱՏՃԱՌ, գ. cause; (հիմք) reason; (մղում, դրդում) motive; ◊ **~ բոնել** lead sth; **~ լինել** be responsible for; **~ հանդիսանալ** be the reason/cause (of); be at the bottom of sth, give rise to; be the reason for sth; **~ և հետևանք** cause and effect; **~ն այն է, որ** the reason is that; **հարգելի ~** good/valid reason, good excuse; **ոչ մի ~ չկա** there is no reason; **այս կամ այն ~ով** for some reason or other; **այն ~ով, որ** because, as, for, by virtue; **ի՞նչ ~ով** for what reason?

ՊԱՏՃԱՌԱԲԱՆԵԼ, բ. give reasons (for), justify, motivate; (փաստարկել) argue, justify.

ՊԱՏՃԱՌԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. motivation, reason, justification.

ՊԱՏՃԱՌԱԿԱՆ, ա. causal, causative.

ՊԱՏՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. causality; *քեր.* causativity; *փիլ.* causation.

ՊԱՏՃԱՌԵԼ, բ. cause, occasion; ◊ **անհանգստություն ~** trouble, give trouble; **դառնություն՝ ցավ ~** give pain; **հաճույք ~** give/afford pleasure; **վնաս ~** harm, do harm (to).

ՊԱՏՃԱՌՈՎ, կ. because (of), owing (to), on account (of); (հետևանքով) by reason (of).

ՊԱՏՃԵՆ, գ. copy; (երկրորդ օրինակ) duplicate; (նկարի մասին) replica; (նմանություն) image; ◊ **~(ը) հանել** make a copy, copy; **ճշգրիտ ~** exact copy, replica; **իր մոր ~ն է** she is the very image of her mother.

ՊԱՏՃԵՆԱԹՈՒՂԹ, գ. carbon paper, copying paper.

ՊԱՏՃԵՆԱՀԱՆ, 1. ա. copying; 2. գ. (աճձ) copyist; (սարք) xerox.

ՊԱՏՃԵՆԱՀԱՆԵԼ, բ. copy, make a copy.

ՊԱՏՃԵՆԱՀԱՆՈՒՄ, գ. copying.

ՊԱՏՄԱԲԱՆ, գ. historian.

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. historic(al); historiographic(al).

ՊԱՏՄԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. historical science.

ՊԱՏՄԱԳԻՐ, գ. historian, historiographer.

ՊԱՏՄԱԳՐԱԿԱՆ, ա. historiographic(al).

ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. historiography.

ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ա. historical, historic; ◊ **~ գիտություն** historical science; **~ դեր խաղալ** play a historic part; **~ կարևորություն ունեցող խնդիր** a history-making task; **~ մատերիալիզմ** historical materialism; **~ նվաճումներ** historic gains/attainments; **~ շրջան** historical period, epoch; **~ տարեթիվ** historic day/date.

ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. historically.
ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. historicity, historic nature/character/authenticity.
ՊԱՏՄԱՇՐՋԱՆ, գ. historical period, epoch.
ՊԱՏՄԱՎԵՊ, գ. historical novel.
ՊԱՏՄԵԼ, բ. tell, narrate, recount (about); ◊ **իր վիշտը** ~ confide one's sorrow (to); **~ում են, թե** the story goes that; **հերիաթներ մի՛ ~իր, հեքիաթներ ես ~ում** tell me another one! don't tell me tales! **մի ուրիշին ~իր** tell that to the the judge!, *դրմվ.*:
ՊԱՏՄՈՂԱԿԱՆ, ա. narrative; ◊ *քեր.* **~ նախադասություն** narrative sentence, clause of statement.
ՊԱՏՄՎԱԾՔ, գ. story, tale.
ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. history; (պատմվածք) story; (պատահար) event; ◊ **հասարակական զարգացման** ~ history of social development; **ծիծաղելի** ~ funny story; **միշտ նույն ~ը** same old story; **~ը լռում է** nothing is known (of), there is no mention (of); **ա՛յ քեզ** ~ well I never! there's a pretty/a fine kettle of fish, *դրմվ.*:
ՊԱՏՄՈՒՄ, գ. telling, narration.
ՊԱՏՅԱՆ, գ. (ակնոցի, գործիքի) case, instrument-case, casing; (զենքի, բնդանոթի) jacket; (ատրճանակի) holster; (դաշույնի) scabbard, sheath.
ՊԱՏՆԵՇ, գ. weir, dam; *ռզմ.* rampart; (պաշտպանական) dyke; (հողե) bank; (բարիկադ) barricade; *փխբ.* (անջրպետ) barrier; ◊ **հոգեբանական** ~ psychological barrier; **լեզվական** ~ language barrier.
ՊԱՏՆԵՇԱՎՈՐ, ա. fortified, barred, barraged.
ՊԱՏՆԵՇԵԼ, բ. fence off; (միջնորմով) partition; (շրջափակել) blockade.
ՊԱՏՇԱՆ, ա. decent, respectable, due; (սազական) proper, becoming; (վայելուչ) seemly; decorous; ◊ **~ արագությամբ** at a reasonable rate; **~ կերպով անել** do property/in the due manner; **~ մակարդակով** up to the mark; **~ տեսքով** presentable; **~ ուշադրություն դարձնել** pay due attention; **~ը հատուցել** do justice.
ՊԱՏՇԱՇՈՐԵՆ, մ. properly, in appropriate/adequate/proper manner, duly.
ՊԱՏՇԱՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. propriety; (պարկեշտություն) decency; (արտաքին վայելչություն) decorum; ◊ **~ պահպանել** observe the rules of propriety; **հանուն ~ության** for the sake of propriety.
ՊԱՏՇԳԱՄԲ, գ. balcony, verandah.
ՊԱՏԻԼԵԼ, բ. tear, rend, tear up; (բզկտել) lacerate, tear asunder; (կտոր-կտոր անել, կտորների բաժանել) tear to pieces; (ճեղքել) cleave, break through; (հատել) cut; ◊ **դիմակը** ~ tear the mask off, unmask; **հագուստը** ~ rend one's garments; *խսկց.* **կոկորդը** ~ bawl, yell; **~ված** torn, lacerated; **~ված կոշիկներ** torn/broken shoes.
ՊԱՏԻՎԱԾՔ, գ. break, rupture; (ճեղք) rent, tear, gap; *բժշկ.* laceration.
ՊԱՏՍՊԱՐԱՆ, գ. refuge; (թաքստոց) shelter, cover; (ապաստարան) asylum; (անձեռնմխելիություն) sanctuary; ◊ **գաղտնի** ~ place of concealment; *խսկց.* hide out; ~ **գտնել** take refuge; ~ **տրամադրել** grant asylum; ~ **փնտրել** seek refuge/asylum.
ՊԱՏՍՊԱՐԵԼ, բ. shelter, give refuge; (ապաստարան տալ) grant asylum.
ՊԱՏՍՊԱՐՈՒՄ, գ. shelter, cover; (թաքստոց) concealment, harbouring.
ՊԱՏՎԱԲԵՐ, ա. honourable, doing credit (to); (պատվավոր) honorary; ◊ **~ պաշտոն** honorary office.
ՊԱՏՎԱԶՈՒՐԿ, ա. dishonourable; ◊ **~ անել** dishonour, disgrace, bring dishonour (on); ~ **լինել** be a disgrace (to).
ՊԱՏՎԱԿԱՆ, ա. honourable, estimable; (հարգարժան) respectable.
ՊԱՏՎԱՆԴԱՆ, գ. pedestal, base, bearing; (տակդիր, նեցուկ) prop, support, rest, foot.
ՊԱՏՎԱՍԵՐ, ա. honourable; (ինքնասեր) proud; (հյուրասեր) hospitable.
ՊԱՏՎԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. honourableness; (ինքնասիրություն) self-respect, self-esteem, pride; (հյուրամեծարություն) hospitality.
ՊԱՏՎԱՍ, գ. *բժշկ.* inoculation, vaccination; *բսբ.* (ծառի) graft, grafting, engrafting.
ՊԱՏՎԱՍՏԵԼ, բ. inoculate, vaccinate; *բսբ.* graft, engraft (upon).
ՊԱՏՎԱՎՈՐ, ա. honorary; ◊ **~ անդամ նախագահ կոչում** honorary member/president/title; ~ **հյուր** guest of honour.
ՊԱՏՎԱՐ, գ. stronghold, bulwark; ◊ **խաղաղության** ~ stronghold/bulwark of peace.
ՊԱՏՎԵԼ, բ. honour, revere; (հարգել) respect, esteem; (մեծարել) celebrate/feast in honour; *խսկց.* (հյուրասիրել) entertain (to, at), treat (to).
ՊԱՏՎԵՐ, գ. order; (հայտ) claim/demand (for); ◊ **~ տալ** place an order/make (an) application; **~ով** to order; (հագուստ, կոշիկ) made-to-measure; **~ով համերգ** request programme, listener's choice programme.
ՊԱՏՎԻՐԱԿ, գ. delegate, deputy.
ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. delegation, deputation.
ՊԱՏՎԻՐԱՆ, գ. *կրոն.* commandment; (խրատ) precept; ◊ **տասը ~ներ** the ten tables.
ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒ, գ. customer, client.
ՊԱՏՎԻՐԵԼ, բ. order; (հայտ տալ) place an order, make an application; (պատգամել) bid, leave an order (for); (հրահանգել) order, tell; ◊ **տոմս հյուրանոց** ~ reserve; **նրան ~ցին այդ անել** he was told to do that; **~ված նամակ** registered letter.

ՊԱՏՎԻ, ա. honour; ◊ **~ պահակ** guard of honour; **~ նշան** (շքանշան) decoration, medal; **~ տախտակ** board of honour.

ՊԱՏՎԻԳԻՐ, գ. diploma.

ՊԱՏԿԵՐՔ, գ. illusion; (գնորք) chimera, fancy; ◊ **գեղեցիկ ~** beautiful dream; **~ներ ստեղծել** create illusions; **~ տածել** cherish illusions.

ՊԱՏՐԱՍ, ա., մ. ready/prepared (for); ◊ **ամեն զոհաբերության՝ ռիսկի ~** ready/prepared to make any sacrifice/to take any risk; **ճաշը ~ է** dinner is ready; **~ ՛նան ոգմ.** ready!

ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՄ, ա. willing (to), ready (for), prepared (for).

ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. readiness, willingness; ◊ **լիակատար ~ հայտնել** express one's (perfect) willingness/one's (complete) readiness.

ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. preparedness, preparation (for); ◊ **ռազմական ~** battle/combat training; **լավ ~ ունենալ** be well grounded (in); be prepared (for); **հատուկ ~ ունենալ** have special training; **վատ՝ թույլ ~ ունենալ** be weak (in); be unprepared (for).

ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ, բ. prepare, make ready, prepare (for); (սովորեցնել) train (for); (սարքել) make, manufacture; (ծրագրել, մտադրվել) have in store (sth for sb), prepare; (եփել) cook, make; (մթերել) lay in, stock up (on); ◊ **անակնկալ ~** have a surprise in store (for); **դասը ~** do one's homework; **հրատարակմամ ~** prepare/make ready for publication/the press; **սեղան ~** lay the table; **քննության ~** coach for an examination.

ՊԱՏՐԱՍՏ, ա. ready; (ավարտված) finished; (հագուստի մասին) ready-made; ◊ **~ արտադրանք** finished articles.

ՊԱՏՐԱՍՏՎԵԼ, բ. prepare, get/make ready (for); (մտադրվել) be about/going to; **~ված** prepared; (մթերված) stored, laid in stock; (եփած) cooked, made, prepared; (սարքած) manufactured; (սովորեցրած) trained, coached.

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ, գ. training (for); ◊ **կադրերի ~** training of personnel.

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. readiness; (նախա~) preparation; ◊ **մարտական ~** fighting trim, readiness for action; **լրիվ ~** perfect readiness; **առանց ~թյան** without preparation, off-hand, extempore; **~ տեսնել** (հյուրասիրության) cook, make; (ընդունելության, շրջագայության) prepare (for), get ready (for); (պաշար անել, մթերել) lay in, stock up (on).

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԿ, գ. preparation.

ՊԱՏՐԻԱՐՔ, գ. *եկեղ.* patriarch.

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ, գ. *եկեղ.* patriarchate, patriarch's seat.

ՊԱՏՎԱԿ, գ. pretext, pretence; (առիթ) ground, cause; ◊ **~ով** under pretence (of), on/under the plea (of); **անհաջող ~** lame/poor/thin excuse; **~ բռնել** plead sth; excuse oneself; **պատշաճ ~** specious excuse/pretext; **վեճի՝ գժտվելու ~** ground for quarreling; an excuse for quarrelling; **հիվանդությունը ~ բռնել** plead bad health; **~ից օգտվել, ~ը օգտագործել** catch at an excuse/a pretext; **տարբեր ~ներով** on various pretexts.

ՊԱՏՐՈՒՅԳ, գ. (լամպի) wick; (պայթաքուղ) slow-match.

ՊԱՏՐՈՒՄԵԼ, բ. graft (upon).

ՊԱՏՐՈՒՄՆԻ, գ. *բուս.* stock.

ՊԱՏՈՒՀԱՆ, գ. window; (որմնախորշ) niche, bay (window); *փխբ.* (բացվածք, լուսանցույց) clear space/gap; ◊ *ճարտ.* **կիսաբոլոր ~** bay window; **ձեղնահարկի ~** dormer(-window); *փխբ.* **~ դասերի միջև** gap, "window".

ՊԱՏՈՒՀԱՆԱԳՈՂ, գ. windowsill.

ՊԱՏՈՒՀԱՆԱՄԵՋ, գ. *ճարտ.* pier.

ՊԱՏՈՒՀԱՍ, գ. disaster, calamity, misfortune; (պատիժ) punishment, scourge; ◊ **հասարակության ~** social scourge/evil; **սա ի՛նչ ~ է** this is really too bad! what a nuisance!

ՊԱՏՈՒՄ[1], գ. *գրկ.* narration, narrative, tale, story.

ՊԱՏՈՒՄ[2], գ. enveloping, wrapping.

ՊԱՐ, գ. dance, dancing; ◊ **~ բռնել** dance in a ring/group; **~ մտնել** throw oneself/break into a dance; **~ գալ** dance; **խեղկատակի ~** buffoonery; **մահվան ~** dance of death; **մասսայական ~եր** ballroom dancing; **մեղվի ~** swarm of bees; **~ի արվեստ** art of dancing; **~ի դպրոց** dancing school; **~ի եղանակ** dance tune; **~ի երեկո** (a) dance, dancing party; **~ի ընկեր** dancing partner; **~ի հրապարակ** dance pavilion; **~ի ուսուցիչ** dancing master.

ՊԱՐԱԳԱ, գ. (հանգամանք) circumstance, case; ◊ *քեր.* **տեղի՝ ժամանակի՝ ձևի ~** adverbial modifier of place/time/manner; **~ներ** accessories, appurtenances.

ՊԱՐԱԳԱՅԱԿԱՆ, ա. *քեր.* adverbial; ◊ **~ երկրորդական նախադասություն** adverbial clause.

ՊԱՐԱԳԼՈՒԽ, գ. leader, ringleader.

ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ, գ. ball; (դիմակահանդես) (ball-)masquerade, fancy-dress/costume ball; ◊ **~ տալ՝ կազմակերպել** give a ball.

ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԱՅԻՆ, ա. ball; ◊ **~ զգեստ** ball-dress, ball-gown; **~ պար** ballroom dance.

ՊԱՐԱՀԱՐԹԱԿ, **ՊԱՐԱՀՐԱՊԱՐԱԿ** } գ. dance floor/pavilion.

ՊԱՐԱՅԻՆ, ա. dance; dancing; ◊ **~ երաժշտություն համույթ** dance music/encemble.

ՊԱՐԱՆ, գ. (հաստ) rope, cable; (ոչ շատ հաստ, բոկ) cord; (բարակ) string; ◊ **լվացքի ~** clothes-line; **~ով կապել** tie up (with), rope; **~ը վիզը գցել** suffocate, smother, stifle; **~ին ցախ չդրվել** be unreliable/not reliable

ՊԱՐԱՆԵ, ա. rope, made of rope; ◊ **~ սանդուղք** rope ladder; **~ պայուսակ** string bag.

ՊԱՐԱՆՈՑ, գ. neck; *աշխարհ.* isthmus, neck (of land).

ՊԱՐԱՆՈՑԱՅԻՆ, ա. neck, jugular; ◊ *կմախս.* **~ ող** jugular/cervical vertebra (pl. -rae).

ՊԱՐԱՆԱՍՏԱՂՈՒՂՔ, գ. rope ladder;

ՊԱՐԱՇՅՈՒՏ, գ. parachute; ◊ **արտածիգ ~** auxiliary parachute; **~ով թռիչք** parachute jump/jumping.

ՊԱՐԱՇՅՈՒՏԱՅԻՆ, ա. parachute; ◊ **~ դեսանմաս** detachment of paratroops; **~ զորք** paratroops, parachute troops.

ՊԱՐԱՊ, 1. ա. idle; (անօգուտ) useless; (դատարկ) empty, vacant; 2. գ. (անձ) idler, loafer; ◊ **~ փորձեր** useless attempts; **~ խոսքեր** idle/empty words/talk; **~ ման գալ** idle, loaf; **~ -սարսափ թրև գալ** lounge, walk idly.

ՊԱՐԱՊՎԵԼ, բ. (սերտել, սովորել) learn, study; be occupied (with); (զբաղվել) be engaged (in), engage; (հետաքրքրվել) concern oneself (with); (իրեն նվիրել) devote oneself (to); (դասավանդել) teach; ◊ **լավ ~** do/study well; **ոգևորված ~** indulge (in); **քիմիա ~** learn/study chemistry; (դասավանդել) teach chemistry.

ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ, գ. study, studies; (դաս) lesson; ◊ **~ի ժամեր (դպրոցում)** school hours.

ՊԱՐԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. idleness, inactivity; (դատարկություն) emptiness.

ՊԱՐԱՊՈՒՐԴ, գ. time wasted, (the state of) standing idle; (վագոնի, նավի) demurrage; (մարդու) truancy, shirking, loafing.

ՊԱՐԱՍՐԱՀ, գ. dance-hall, dancing-hall.

ՊԱՐԱՐՎԵՍՏ, գ. art of dancing, choreography; ◊ **~ի ուսումնարան** choreographical school, school of choreography.

ՊԱՐԱՐՏ, ա. (գեր, չաղ) fat, obese, well-fed; (բարեբեր) rich, fertile, fecund; ◊ **~ մարգագետին** luxuriant lawn; **~ հող** rich/fertile soil.

ՊԱՐԱՐՏԱՄԱՐՄԻՆ, ա. fat, stout, corpulent, obese.

ՊԱՐԱՐՏԱՆՅՈՒԹ, գ. fertilizer; ◊ **բնական՝ արհեստական ~** natural/artificial fertilizer.

ՊԱՐԱՐՏԱՑՆԵԼ, բ. fertilize, manure, dung; (կրով) lime.

ՊԱՐԱՐՏԱՑՈՒՄ, գ. fertilization, manuring, liming.

ՊԱՐԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (գիրություն, չաղություն) fatness, stoutness, corpulence; (հողի) fertility, richness.

ՊԱՐԲԵՐԱԲԱՐ, մ. periodically, recurrently.

ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ, գ. periodical (newspaper).

ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ, 1. ա. periodic(al), recurrent; (գիկլային) cyclic, cyclical; 2. գ. (մամուլ) periodicals, papers and magazines; ◊ **~ ճգնաժամ** recurrent/cyclical crisis; *մաթ.* **~ կոտորակ** recurring decimal.

ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. periodicity.

ՊԱՐԲԵՐԱՇՐՋԱՆ, գ. period; (կարճ) spell; *երկրբ.* age; ◊ **սառցադաշտային ~** ice age; **կարճ ~ում** in a short space/period of time.

ՊԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. paragraph, indentation, indention; ◊ **նոր ~ սկսել** begin a new line/paragraph, indent a line.

ՊԱՐԳԵՎ, գ. reward, recompence; (շքանշան) decoration; (մրցանակ) bonus, premium, bounty; ◊ **դրամական ~** monetary award, gratuity; **պետական ~** government award; **ուսումնական ~** (student) prize; **արժանի ~** tribute.

ՊԱՐԳԵՎԱԴՐԱՄ, գ. monetary award, bonus; gratuity.

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐԵԼ, բ. reward (with); (շքանշանով) decorate (with), award (to), confer a decoration (upon); (դրամական մրցանակ տալ) give/award a bonus/prize.

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reward.

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՈՒՄ, գ. reward(ing), award(ing); (շքանշանով) decoration, decorating; (մրցանակ տալը) awarding a prize.

ՊԱՐԳԵՎԵԼ, բ. give, grant; (նվիրել) make a present, present (with); (շնորհել) endow (with); ◊ **ժպիտ ~** favour sb with a smile, bestow a smile on smb; **կյանք՝ ազատություն ~** grant sb his life/liberty.

ՊԱՐԵԼ, բ. dance.

ՊԱՐՈՂ, **ՊԱՐՈՒՀԻ** } գ. dancer; ◊ **բալետի ~** balletdancer; **բալետի ~ուհի** ballerina.

ՊԱՐԵԿ, գ. patrol.

ՊԱՐԵԿԱՅԻՆ, ա. patrol.

ՊԱՐԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. patrolling.

ՊԱՐԵԼԱՆԱԿ, գ. dance tune.

ՊԱՐԵՆ, գ. foodstuffs, (supply of) provisions; (պաշար) provisions, victuals; *ռզմ.* rations.

ՊԱՐԵՆ(Ա)ՀԱՐԿ, գ. *պատմ.* tax in kind.

ՊԱՐԵՆԱՄԹԵՐՔ, գ. provisions, foodstuffs, victuals; (սննդամթերք) food products.

ՊԱՐԵՆԱՅԻՆ, ա. food; *ռզմ.* ration; ◊ **~ խանութ** grocery (store); *առմ.* provision/food store; **~ պահեստ** food warehouse; **~ քարտ՝ կտրոն** food-card, ration-book, ration-card.

ՊԱՐԵՍ, գ. (շենքի) superintendant, official in charge in quarters; (քաղաքի, ամրոցի) commandant.

ՊԱՐԵՍԱՅԻՆ, ա. commandant, superintendant; ◊ **~ ժամ** curfew; **~ ժամ մտցնել** impose a curfew; **վերացնել ~ ժամը** lift the curfew.

ՊԱՐԵՍԱՏՈՒՆ, գ. commandant's office.

ՊԱՐԶ, ա. clear; (հստակ) distinct; (լուսավոր, անամպ) serene; (ոճի՝ լեզվի մասին) lucid, pure; (հասարակ) simple, easy; (անկեղծ) frank; (համեստ) frugal, modest; (ընթեռնելի) legible, discernible, clear; ◊ **~ ասած** to put it bluntly, frankly speaking; **~ երկինք** clear sky;

~ **ժպիտ** serene smile; ~ **կառուցվածք** simple/well-defined structure; *քեր.* ~ **նախադասություն** simple sentence; ~ **պատկերացում ունենալ** have a clear idea (of); **այն ~ պատճառով** for the simple reason; ~ է it's clear; it stands to reason.

ՊԱՐԶԱԲԱՆԵԼ, բ. explain, elucidate, clear up, construe; (հասկանալի դարձնել) make plain/clear; (օրենքը, որոշումը) interpret; ◊ **օրինակով** ~ illustrate by an example, exemplify.

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. explanation,
ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄ } elucidation; (մեկնաբանում) interpretation.

ՊԱՐԶԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. straightforwardness, openness.

ՊԱՐԶԱՑԱԿԱՍ, ա. with clear conscience.

ՊԱՐԶԱՄԻՏ, ա. simple-minded, unsophisticated; (միամիտ) naive; (անկեղծ) frank, candid; (բնական) artless; (անհավակնոտ) unpretending.

ՊԱՐԶԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. simple-mindedness; (միամտություն) simplicity; (անկեղծություն) candour; (բնականություն) artlessness.

ՊԱՐԶԱՊԵՍ, վ. merely.

ՊԱՐԶԱՏԱԼ, բ. rinse (out), swill.

ՊԱՐԶԱՏԱՐՈՒՄ, գ. rinse, rinsing.

ՊԱՐԶԱՏՈՒՐ, գ. rinse; rinsing water.

ՊԱՐԶԱՍԻՐՏ, ա. open-hearted; (անկեղծ) candid, sincere.

ՊԱՐԶԱՍԻՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. open-heartedness; (անկեղծություն) sincerity, candour.

ՊԱՐԶԱԼ[1], բ. clear up, elucidate, throw light on, clarify; (պարզ դառնալ) clear (up); (որոշել) ascertain, find out; (ջրի մասին) filter; ◊ **իր համար** ~ make out, understand; **հարցը** ~ clear up a question, solve a difficulty.

ՊԱՐԶԱԼ[2], բ. (մեկնել) stretch, stretch/reach out; (տարածել, փռել) spread, spread out, stretch; ◊ **ձեռքը** ~ hold/stretch/reach out one's hand; **առագաստ** ~ spread the sails, set a sail; **դրոշ** ~ hoist a flag.

ՊԱՐԶԵՐԵՍ, ա. with clear conscience; ◊ ~ **դուրս գալ** not disgrace oneself, not be found wanting; ~ **անել** justify hopes/confidence/trust.

ՊԱՐԶԵՑՆԵԼ, բ. (հեշտացնել) simplify, make simple; (հատակ դարձնել) make clear, clarify; (զտել մաքրել) filter, filtrate.

ՊԱՐԶԵՑՈՒՄ, գ. clearing (up); (մաքրում, զտում) cleaning, filtration, purification; (հեշտացում) simplification.

ՊԱՐԶԿԱ, ա. clear; (երկնքի մասին) cloudless, serene; 2. գ. cold/frosty weather/day (with cloudless sky).

ՊԱՐԶՈՐԵՆ, մ. simply, without ceremony; (անկեղծորեն) candidly, artlessly.

ՊԱՐԶՈՐՈՇ, ա. clear-cut, precise, clear; (որոշակի) definite; (ձայն, հնչյուն) distinct; ◊ ~ **ցուցումներ** clear/precise directions; ~ **պատասխան** definite answer.

ՊԱՐԶՎԵԼ, բ. become clear, turn out; ◊ **~եց, որ գործն իրականում այսպիսին է** it proved to be the case.

ՊԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆ, գ. clarity, clearness; (հասարակ լինելը) simplicity; ◊ **ոճի՝ մտքի** ~ lucidity of mind; **նպատակի** ~ clarity of aim/purpose; ~ **մտցնել** make things clear, put things right.

ՊԱՐԶՈՒՆԱԿ, ա. primitive; (հոգով) naive, naïve.

ՊԱՐԶՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. primitiveness; oversimplicity, vulgar simplicity; ◊ **հոգու** ~ naivety; naïveté, *ֆր.*:

ՊԱՐԸՆԿԵՐ(ՈՒՀԻ), գ. (dancing) partner.

ՊԱՐՈՒԵՎ, ա. athletic, Herculean; (հսկայական) huge, enormous, gigantic.

ՊԱՐԻՍՊ, գ. wall; (ատամնավոր) battlement; (ցանկապատ) fence; ◊ ~ **քաշել** erect a wall; **Էրեբունիի ~ների մոտ** at the walls of Erebuni.

ՊԱՐՇԱՆՔ, գ. pride; (փառք) glory.

ՊԱՐՇԵՆԱԼ, բ. brag (of, about), boast (of); *խսկց.* (իրեն ցույց տալ) show off, swagger (about); (հպարտանալ) be proud (of), take pride (in); (սնապարծել) plume oneself (on), pride oneself (upon).

ՊԱՐՇԵՆԿՈՏ, 1. ա. boastful, vainglorious; (սնապարծ) conceited, bumptious; (հպարտ) proud; 2. գ. boaster, braggart; *խսկց.* showoff.

ՊԱՐՇԵՆԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. boasting, boastfulness, bragging; (սնապարծություն) vainglorіousness, vainglory; (ցուցամոլություն) conceit; *խսկց.* showing-off; (հպարտություն) pride.

ՊԱՐԿ, գ. bag; (մեծ) sack; (փոքր) knapsack; (իրերի) kit-bag; ◊ **ավազի** ~ sandbag; **թղթե** ~ paper bag; **փողի՝ ոսկու** ~ money-bag.

ՊԱՐԿԱԿԱՆԴԱՆԻՆԵՐ), գ. *կենդ.* marsupials.

ՊԱՐԿԱՊԶՈՒԿ, գ. bagpipe(s).

ՊԱՐԿԵՇՏ, ա. modest; (կարգին) decent; (ազնիվ) honest.

ՊԱՐԿԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. modesty, honesty; (կարգին լինելը) decency; ◊ **կեղծ** ~ false modesty.

ՊԱՐՈՆ, գ. gentleman; (տեր) the master; (անվան հետ) Mister (Mr); (պաշտոնապես այլազգիներին դիմելիս՝ ռուս, ֆրանսիացի են) Monsieur; *իտալ.* Signor; *գերմ.* Herr; (բանավոր դիմելիս) Sir; ◊ ~ **պրեզիդենտ՝ նախագահ** Mr. President; *հնց.* **աղջիկ** ~ lady; (տիրուհի) mistress.

ՊԱՐՊԵԼ, բ. discharge; (զենքը) unload.

ՊԱՐՊՈՒՄ, գ. discharging, unloading.

ՊԱՐՄ, գ. swarm; ◊ **~ գալ՝ տալ** swarm.
ՊԱՐՄԱՄԱՅՐ, գ. queen.
ՊԱՐՍԱՎԱՆՔ, գ. blame, reproach; *պաշտ.* censure; ◊ **~ի արժանի** reprehensible; **~ի արժանանալ** be blameworthy, merit censure; **հասարակական ~ի ենթարկել** publicly reprimand.
ՊԱՐՍԱՎԵԼ, բ. blame (for), reproach (with); *պաշտ.* censure (for).
ՊԱՐՍԱՏԻԿ, գ. catapult, sling, slingshot.
ՊԱՐՍԻԿ, գ. Persian, Iranian.
ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ, ա. Persian, Iranian.
ՊԱՐՍԿԱՀԱՅ, գ. Persian Armenian.
ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Persian, the Persian language.
ՊԱՐՍԿՈՒՀԻ, գ. Persian (woman).
ՊԱՐՍՊ(ԱՊԱՍ)ԵԼ, բ. fence/wall in, enclose.
ՊԱՐՍՊԱՎՈՒՄ, ա. fenced, enclosed, walled.
ՊԱՐՏԱԴԻՐ, ա., մ. obligatory, compulsory, mandatory; ◊ **ընդհանուր ~ ուսուցում** universal compulsory education; **~ (ուսումնական) առարկա** required/compulsory course/subject; **~ զինվորական ծառայություն** conscription, compulsory military service; **~ որոշում** mandatory regulation.
ՊԱՐՏԱԴՐԵԼ, բ. bind, make it incumbent (upon), coerce; (ստիպել, հարկադրել) oblige, make, compel, force.
ՊԱՐՏԱԴՐՈՒՄ, գ. compulsion, constraint; (հարկադրում) coercion, impulsion.
ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ, *տես* ՊԱՐՏԱՄՈՒՐՀԱԿ:
ՊԱՐՏԱԿԱՆ, ա. obliged; ◊ **~ լինել** be obliged/bound (to do sth); **մեկին ~ լինել** be indebted to sb, be under obligation to sb; **~ զգալ** feel obligation (toward); **նա իր կյանքով ձեզ է ~** he owes you his life.
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. duty, responsibility; ◊ **որպես ~** according to duty, in the way of duty; **իր ~ը համարել** consider it one's duty; **իր ~ը կատարել** do one's duty; attend to one's duties; **որևէ մեկի ~ը լինել** be sb's duty/responsibility.
ՊԱՐՏԱՀԱՏՈՒՅՑ, ա. grateful, thankful; ◊ **~ լինել** show one's gratitude, return sb's kindness.
ՊԱՐՏԱՁԱՆԱՉ, ա. conscientious, punctual, duteous, honest; ◊ **~ աշխատող** honest worker.
ՊԱՐՏԱՁԱՆԱՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conscientiousness, honesty; (ճշտապահություն) punctuality, exactness.
ՊԱՐՏԱՄՈՒՐՀԱԿ, գ. bill, note of hand, promissory note; ◊ **~ը բողոքարկել** protest a bill; **~ը զեղչել** discount a bill; **~ը մարել՝ վճարել** pay/meet a bill.
ՊԱՐՏԱՊԱՆ, գ. debtor; ◊ **անվճարունակ ~** insolvent debtor, bankrupt person.
ՊԱՐՏԱՎԱՐ, ա. obliged; ◊ **~ լինել** be bound/obliged, have to, must.
ՊԱՐՏԱՎՈՐԵՑՆԵԼ, բ. bind, oblige, obligate; ◊ **շատ բան ~** impose a burden/a high responsibility; **դա ոչինչ չի ~նում** it does not commit to anything; **չ~նող** non-commital.
ՊԱՐՏԱՎՈՐԵՑՈՒՅՑ, ա. binding, obliging.
ՊԱՐՏԱՎՈՐՎԵԼ, բ. pledge/commit oneself; ◊ **~ած լինել** be under an obligation.
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obligation, engagement, commitment.
ՊԱՐՏԱՏԵՐ, գ. creditor, lender.
ՊԱՐՏԱՏՈՄՍ, գ. bond; ◊ **մարելի ~** redeemable bond; **պետական ~** governmental/treasury bond; **պետական փոխառության ~** state(-loan) bond.
ՊԱՐՏԵԶ, գ. garden; ◊ **մրգատու ~** orchard.
ՊԱՐՏԻԶԱՆԱԿԱՆ, ա. partisan, guer(r)illa; ◊ **~ ջոկատ** partisan/guer(r)illa detachment; **~ պատերազմ** partisan/guer(r)illa warfare.
ՊԱՐՏԻԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. partisanship.
ՊԱՐՏԻԶԱՆ(ՈՒՀԻ), գ. partisan, guer(r)illa.
ՊԱՐՏԻԶՊԱՆ, գ. gardener; *գիտ.* horticulturist; ◊ **~ի շուն** dog in the manger.
ՊԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. gardening; *գիտ.* horticulture.
ՊԱՐՏՎԵԼ, բ. lose, be defeated/conquered/vanquished.
ՊԱՐՏՎՈՂԱԿԱՆ, ա. defeatist.
ՊԱՐՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. defeatism.
ՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. loss, defeat; ◊ **լրիվ ~** utter defeat; **~ կրել** suffer/sustain a defeat, be the loser, be defeated; **~ բյան մատնել** defeat, inflict a defeat.
ՊԱՐՏՔ, գ. debt; (պարտականություն) obligation, duty; (ուսումնական) debts; *ֆին.* (վարկ) credit; ◊ **ընթացիկ ~** floating debt; **դատարանով գանձված ~** judgment debt; **երկարատև՝ կարճատև ~** long(-term) credit, short(-term) credit; **պետական ~** national/public debt; **մուրհակով ~** bond debt; **պատվո ~** debt of honour; **~ անել** contract/incur a debt/debts; **~ լինել՝ մնալ որևէ-մեկին** be indebted to sb; **~ վերցնել՝ առնել** borrow; **~ տալ** give/grant credit, open an account; **~ը ներել** remit a debt, acquit sb of a debt; **~ը վերադարձնել** (re)pay a debt; **~ի մեջ խեղդված** up to one's neck in debt; **~ի տակ մտնել՝ ընկնել** get/run into debt; **~ի տակ չմնալ, ~ի տակից դուրս գալ** not leave sth unanswered; **~ով** on credit/trust; **~ով տալ** lend; *ասացվ.* **~ը՝ տալով, մեղքը լալով** one good turn deserves another.
ՊԱՐՈՒՀԻ, գ. dancer; ◊ **բալետի ~** ballet-dancer, ballerina.
ՊԱՐՈՒՆԱԿԵԼ, բ. contain; (տեղավորել) hold; ◊ **հոդվածը ~ում է օգտակար տեղեկություններ** the article contains useful information; **շիշը ջուր է ~ում** the bottle holds water.
ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. content; (էություն) matter, substance.

ՊԱՐՈՒՍՈՒՅՑ, գ. dancing-master.
ՊԱՐՈՒՐԵԼ, բ. envelop, cover; ◊ **մշուշով** ~ wrap in mist.
ՊԱՐՓԱԿԵԼ, բ. enclose, encircle; (ներառել) include, embrace, cover; (պարունակել) contain, hold.
ՊԱՔՈՒՄԱՍ, գ. dried crust, biscuit; (բաղցր) rusk biscuit; (նավաստիների) hardtack, sea biscuit.
ՊԵՂԵԼ, բ. dig out, excavate; (գտնել) grub up/out; *փխբ.* unearth.
ՊԵՂՈՒՄ, գ. excavation, digging, excavating.
ՊԵՄԶԱ, գ. pumice(-stone).
ՊԵՊԵՆ, գ. freckles.
ՊԵՊԵՆՈՏ, ա. freckled.
ՊԵՍ, կ. (նման) as, like, not unlike, similar (to); (հենց, որ) as soon as; ◊ **հերոսի** ~ like a hero; **Ջոնի** ~ like John; **ձեր ասածի** ~ as you said/told; **տուն գալուն** ~ as soon as you come home.
ՊԵՏ, գ. head, chief, superior, principal; ◊ **անմիջական** ~ immediate superior; **արտադրամասի** ~ shop superintendant/manager; **կայարանի** ~ station master; **շինարարության** ~ construction chief; **շտաբի** ~ chief of staff; **վարչության** ~ head of department.
ՊԵՏԱԿԱՆ, ա. state, national, public; ◊ ~ **գաղտնիք** state secret; ~ **գործիչ** statesman; ~ **դավաճանություն** high treason; ~ **դրամ՝ գանձարան** Treasury; ~ **իրավունք** public law; ~ **իշխանություն** state power/authority; ~ **լեզու** official language; ~ **ծառայող** civil servant, state/public sector employee; ~ **կարգ** regime, political system; ~ **կարևորություն** national importance; ~ **հեղաշրջում** coup d'état; ~ **պարտատոմս** government/treasury bond; ~ **պարտք** national debt; ~ **սահման** frontier; ~ **քննություն** state examination.
ՊԵՏԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. nationalize.
ՊԵՏԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. nationalization.
ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. State system/organization, statehood.
ՊԵՏԱՊ, գ. *հպվ.* state national insurance.
ՊԵՏԱՎՏՈՏԵՍՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ.* state motor vehicle inspectorate; *խսկց.* highway police.
ՊԵՏԱՐԽԻՎ, գ. *հպվ.* State Archives; (Անգլիայում) Public Record Office.
ՊԵՏԲԱՆԿ, գ. *հպվ., խորհ.* the State Bank.
ՊԵՏՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ, գ. *հպվ.* State University.
ՊԵՏՀՐԱՏ, գ. *հպվ., խորհ.* State Publishing House.
ՊԵՏՊԼԱՆ, գ. *հպվ., խորհ.* State Planning Committee (of the USSR).
ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. State; ◊ ~**քյան մասշտաբով** on a State/national scale.
ՊԵՏՔ, 1. գ. want, necessity, need; 2. ա. (հարկավոր) necessary; ◊ ~ **է** it is necessary; **դա ինձ** ~ **է** I need it; **դա** ~ **է անել** it must be, կամ, has to be done; ~ **է զգույշ լինել** one should be/ought to be careful; ~ **գալ** be of use, come in handy/useful, prove useful; ~ **է ենթադրել** one should/ought to suppose; ~ **է հիշել** it should be borne in mind; **բոլորովին** ~ **չէ** it's completely unnecessary, it's not needed; *խսկց.* **(շատ) պե՞տքս է** a (fat) lot I care! I don't care! who cares!
ՊԵՏՔԱԿԱՆ, ա. fit (for, to); (հարկավոր) necessary; (օգտակար) useful, helpful; (հարմար, նպատակահարմար) valid/good (for), suitable (to, for); ◊ ~ **լինել** be of service.
ՊԵՏՔԱՂԱՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ., խորհ.* State Political Department.
ՊԵՐԿԵՍ, գ. *կենդ.* perch.
ՊԵՐՃԱԽՈՍ, ա. eloquent; (արտահայտիչ) expressive; ◊ ~ **անձ** orator, (public) speaker.
ՊԵՐՃԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. eloquence, oratory.
ՊԵՐՃԱՆՔ, գ. luxury, splendour, magnificence.
ՊԵՐՃԱՍԵՐ, ա. pompous, loving luxury/pomp and show.
ՊԵՐՃԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. love of luxury/sumptuous life, fondness for pomp/display, ostentation.
ՊԵՐՃՈՒԹՅՈՒՆ, *տե՛ս* ՊԵՐՃԱՆՔ:
ՊԶՊԶՈՑ, գ. hum, buzz, drone.
ՊԶՈՒԿ, գ. pimple, blotch; *բժշկ.* pustule.
ՊԶՈՒԿՈՏ, ա. pimpled, pimply, blotchy.
ՊԻԾԱԿ, գ. *կենդ.* wasp.
ՊԻՂԾ, ա. foul, unclean; (մարդու մասին) vile, mean, vicious.
ՊԻՆԴ, ա. strong, firm; (կարծր) hard, solid; (հաստատուն) solid, firm, durable; (թանձր) thick, dense; ◊ ~ **առողջություն** sound/robust health; ~ **ծերուկ** hale old man; ~ **հարված** heavy/hard blow; ~ **հիմք** stable foundation; ~ **խաշած ձու** hard-boiled egg; *ֆիզ.* ~ **մարմին** solid body; ~ **օրգանիզմ** vigorous/sturdy/strong constitution.
ՊԻՈՆԵՐ, գ. (առաջին) pioneer; *խորհ.* (մանկ. կազմակերպ.) Young Pioneer.
ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ, ա. *խորհ.* pioneer; ◊ ~ **ջոկատ** Young Pioneer detachment; ~ **ճամբար** Pioneer Camp.
ՊԻՍՏԱԿ, գ. pistachio.
ՊԻՍՏԱԿԵՆԻ, գ. *բսբ.* pistachio tree.
ՊԻՏԱԿ, գ. label, tag, mark.
ՊԻՏԱԿԱՎՈՐ, ա. labelled, marked.
ՊԻՏԱԿԱՎՈՐԵԼ, բ. label, attach a label (to), tag, mark.
ՊԻՏԱԿԱՎՈՐՈՒՄ, գ. labelling, marking.
ՊԻՏԱԿԻՉ, **ՊԻՏԱԿՈՂ** } գ. labeller, marker.
ՊԻՏԱՆԻ, ա. fit (for), of use; (տոմսի՝ փաստաթղթի մասին) good/valid (for); (ապրանքի մասին) merchantable; ◊ **գինծառայության**

համար ~ fit for military service; ~ **լինել** be suited for; **ոչ մի բանի** ~ չէ good for nothing; (մարդու մասին) a good-for-nothing, a ne'er-do-well.

ՊԻՏԱՆԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fitness, suitability; (օրինական ուժի մեջ լինելը) validity.

ՊԻՏԻ, վ. must, have to, be to, should, ought to, it is necessary; ◊ **դու** ~ **գնաս** you must/have to/are to/ought to/should go, it is necessary for you to go.

ՊԻՏՈՒՅՔ, գ. accessories, appurtenance, tackle; ◊ **գրենական** ~**ներ** stationery, writing-materials.

ՊԻՐԿ, ա. stiff, tight; (ուժեղ) strong; (առողջ) hefty.

ՊԼԱՆ, գ. plan, scheme, layout; (քաղաքի կն) map; (շինարարության նախագիծ) plan; ◊ **առջևի** ~ foreground; **առջևի** ~**ում** in the foreground; **արտադրանքի** ~ production plan/program(me); **ետին** ~ background; **երկարաժամկետ** ~ long-term plan; **շինարարության** ~ (architect's) plan; **ուսումնական** ~ school plan, curriculum (pl. curricula); **օրացուցային** ~ calendar/chronological plan; **առաջին** ~**ում** first and foremost; **ըստ** ~**ի** in conformity/accordance with the plan; ~**ը գերակատարել** overfulfil the plan, beat the target; ~**ը ժամկետից շուտ կատարել** complete the plan ahead of schedule; ~**ը կատարել** fulfil the plan.

ՊԼԱՆԱՅԻՆ, ա. plan; ◊ ~ **առաջադրանք** target (figure); ~ **բաժին** planning section; ~ **տնտեսություն** planned economy.

ՊԼԱՆԱՉԱՓ, ա. planned, balanced; (կանոնավոր) regular, systematic.

ՊԼԱՆԱՉԱՓՈՐԵՆ, մ. systematically, regularly.

ՊԼԱՆԱՎՈՐԵԼ, բ. plan.

ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. plan(ning), layout.

ՊԼԱՏԻՆ, գ. *քիմ.* platinum.

ՊԼԱՏԻՆԵ, ա. platinum; ◊ **ադամանդ** ~ շրջանակով diamonds mounted in platinum.

ՊԼԱՏՈՆԱԿԱՆ, ա. platonic; ◊ ~ **սեր** platonic love.

ՊԼԵՆԱՐ, ա. plenary; ◊ ~ **նիստ** plenary session.

ՊԼԵՆՈՒՄ, գ. plenum, plenary session.

ՊԼՇԵԼ, բ. stare (at); (աչքերը լայն բացել) open one's eyes wide; ◊ **աչքերը** ~ goggle (at).

ՊԼՈՒԿԵԼ, բ. peel; (մաշկը) skin, flay; (փոկի կետի մաշկը) flay, flench; *փխբ.* (շորթել) fleece; ◊ **ծառի կեղևը** ~ bark a tree.

ՊԼՈՒԿՈՒՄ, գ. peeling; (մաշկի մասին) skinning; *փխբ.* (շորթում) fleecing.

ՊԼՈՄԲ, գ. filling, stopping; (կապարակնիք) sealing.

ՊԼՈՄԲԵԼ, բ. seal; fill, stop; ◊ **դուռը** ~ seal, the door; **ատամը** ~ fill a tooth.

ՊՂԻՆՁ, գ. copper; *խսկց.* (կաթսա) (copper) cauldron; ◊ **դեղին** ~ brass, yellow copper; **կարմիր** ~ cuprite, red copper; **թերթավոր** ~ copper sheets, sheet copper; ~**ի դար** the Copper Age.

ՊՂՆՁԱԳՈՐԾ, գ. brazier, coppersmith, brassfounder.

ՊՂՆՁԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. copper industry.

ՊՂՆՁԱԳՈՒՅՆ, ա. copper-coloured, brassy.

ՊՂՆՁԱԴՐԱՄ, գ. copper money/coin, copper.

ՊՂՆՁԱՀԱՆՔ, գ. copper ore.

ՊՂՆՁԱՁՈՒԼԱԿԱՆ, ա. copper smelting.

ՊՂՆՁԱՁՈՒԼԱՐԱՆ, գ. copper foundry, copper smelting-works.

ՊՂՆՁԱՐՋԱՍՊ, գ. bluestone, blue vitriol, copper sulphate.

ՊՂՆՁԵ } ա. copper, made of brass.
ՊՂՆՁՅԱ }

ՊՂՆՁԵՂԵՆ, գ. copperware.

ՊՂՊԵՂ, գ. pepper; ◊ **կարմիր** ~ cayenne pepper; **պատիճավոր** ~ capsicum.

ՊՂՊԵՂԱՄԱՆ, գ. pepper-pot.

ՊՂՊՋԱԿ, գ. bubble; ◊ **օճառի** ~ soap-bubble; **օճառի** ~**ներ արձակել** blow bubbles.

ՊՂՊՋԱԼ, բ. bubble, blow bubbles; (եռալ) boil, boil over.

ՊՂՏՈՐ, ա. turbid, muddy, not pure/clean; ◊ ~ **գինի** cloudy wine; ~ **հայելի** hazy/dim mirror; *ասզկ.* ~ **ջրում ձուկ որսալ** fish in troubled waters.

ՊՂՏՈՐԵԼ, բ. stir up, make dull/turbid, muddy; ◊ *փխբ.* **ջուր** ~ stir up trouble.

ՊՂՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. turbidity, muddiness, dullness.

ՊՃԵՂ, գ. hoof; (սխտորի կն մասին) clove.

ՊՃՆԱՉԱՓԴ, ա. dressed up, dolled up.

ՊՃՆԱՄԱԼ, ա. dandy, foppish, coxcomb.

ՊՃՆԱՄԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. foppery, dandyism.

ՊՃՆԱՍԵՐ, ա. dandyish, smart, fond of dress.

ՊՃՆԱՍՊՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smartness, dandyism.

ՊՃՆՎԵԼ, բ. dress up; (զարդարվել) array oneself (in); (զուգվել) smarten (oneself) up.

ՊՃՆՈՒՀԻ, գ. woman of fashion; (շքեղ մոդայիկ կին) fashionable/smart woman.

ՊՆԱԿ, գ. plate; ◊ **խորունկ** ~ soup-plate, soup-bowl, turine; **տափակ** ~ (մեծ) dinner-plate; (փոքր) bread-plate; **թեյի** ~ saucer; **մի** ~ **(արգանակ)** a plateful/bowlful (of soup).

ՊՆԱԿԱԼԵՉ, գ. *խսկց.* toady, lickspittle.

ՊՆԴԱԳԼՈՒԽ, ա. *փխբ.* thick-skulled, dim-witted, wooden-headed.

ՊՆԴԱԿԱՁՄ, ա. thickset; (ամուր) solid, strong; (հուժկու) vigorous; (ամրակազմ) sturdy.

ՊՆԴԱԿԱՁՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. compactness/sturdiness (of build); (ամրություն) strength, solidity.

ՊՆԴԱՃԱԿԱՏ, ա. blockhead, dolt.

ՊՆԴԱՆԱԼ, բ. get stronger; (կարծրանալ)

harden, become hard; (ամրանալ) get firmly established, strengthen, gain strength; (հաստատուն դառնալ) become consolidated.

ՊՆԴԱՑՆԵԼ, բ. strengthen; (ամրացնել) make fast, fasten; (կարծրացնել) make hard, harden; (հաստատուն դարձնել) consolidate.

ՊՆԴԵԼ, բ. affirm, assert; (համառել) persist; (վեճում) contend; (անհիմն) allege, insist (on, upon); ◊ **իրենը ~** stand one's ground, have one's own way.

ՊՆԴԵՐԵՍ, ա. importunate; (ձանձրացնող, հանգիստ չտվող) troublesome; (աներես) obtrusive; ◊ **~ մարդ** importunate person.

ՊՆԴԵՐԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. importunity, obtrusiveness.

ՊՆԴՈՒԿ, գ. hazelnut.

ՊՆԴՈՒԿԵՆԻ, գ. nut-tree, hasel.

ՊՆԴՈՒՄ, գ. insistence, allegation; (հաստատում) assertion, affirmation.

ՊՆԴՕՂԱԿ, գ. (screw-)nut, female screw.

ՊՈՋ, գ. *բրբ.* horn; (եղջերուի) antler.

ՊՈՋԱՀԱՐԵԼ, բ. butt.

ՊՈՋԱՀԱՐՈՒՄ, գ. butting.

ՊՈՋԱՎՈՐ, ա. horned, large-horned.

ՊՈԼԻԳՐԱՖԻԱԿԱՆ, ա. polygraphic; ◊ **~ արդյունաբերություն** printing industry.

ՊՈԼԻՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. polytechnic(al); ◊ **~ կրթություն** polytechnical education; **~ ինստիտուտ** polytechnical institute.

ՊՈԿԵԼ, բ. tear, tear out/away/down; (շորթել) grab, extort/wring/wrest from, make sb pay through the nose, *դրծվ.*; (դուրս քաշել) pull out; ◊ **աշխատանքից ~** distract sb from work, prevent sb from working; **արմատով ~** uproot, tear up by the roots; eradicate, root out; **էջը ~** tear a page (out of); **ծաղիկ ~** pick/pluck flowers; **կոճակը ~** tear/pull off the button; **մաշկը ~** skin, pick off the skin; **սոսնձածը ~** unstick; **դիմակը ~** unmask, tear the mask off; **փետուրները ~** pluck.

ՊՈԿՎԵԼ, բ. break, come off; ◊ **տեղից ~** rush/dash/dart (out).

ՊՈՂՈՏԱ, գ. avenue, boulevard.

ՊՈՂՊԱՍ, գ. steel; ◊ **չժանգոտվող ~** stainless steel; **~ի գույն** steel-blue.

ՊՈՂՊԱՍԱԳԱՐԾ, գ. steel founder.

ՊՈՂՊԱՍԱԳԱՐԾԱՐԱՆ } գ. steel mill/
ՊՈՂՊԱՍԱՁՈՒԼԱՐԱՆ } foundry/works.

ՊՈՂՊԱՍԱՁՈՒԼԱԿԱՆ, ա. steel foundry; ◊ **~ վառարան** steel furnace.

ՊՈՂՊԱՍԵ } ա. steel; ◊ **~ կամք** iron will;
ՊՈՂՊԱՍՅԱ } **~ նյարդ** iron nerves, nerves of steel.

ՊՈՄՊ, գ. pump; ◊ **մխոցավոր ~** reciprocating pump, piston-pump; **հրշեջ ~** fire-engine; **օդահան ~** air-pump.

ՊՈՄՊԱԿԱՅԱՆ, գ. pumping station.

ՊՈՉ, գ. tail; (վերջնամաս) end, tail; (բռնակ, կոթ, կանթ) handle; (հերթ) queue, line; *բսբ.* (պտղակոթ) pedicle; ◊ **աղվեսի ~** brush; **գիսաստղի ~** comet tail; **եղջերուի՝ ճագարի ~** scut; **շարասյան ~** tail end; **սիրամարգի ~** train; **~ը բաց չթողնել** catch/lay hold of/grasp the tail, catch/snatch at; **~ն իրեն քաշել** have one's tail between one's legs; **~(ը) խաղացնել** wag the tail; **~ը կոխել՝ տրորել** tread/step on sb's tail; **~ը տնկել** tail(s) up; **մեկի ~ը խուզել՝ կտրել** ward off, scare away, drive off; **աչքի ~ով նայել** (cast a) sidelong/slanting glance/look; **~ով խփել** lash/swish/whisk (with) one's tail; **~ով պոչավոր սուտ** downright/barefaced lie; **~ից քարշ գալ՝ գնալ** lag/drag behind, be at the tail-end; **մեկի մի բանի ~ը ~ից բռնել** hang on (to)/stick/cling (to).

ՊՈՉԱՀԱՐԵԼ, բ. lash/swash/whisk (with) one's tail.

ՊՈՉԱՎՈՐ, ա. tailed; *գիտ.* caudate; ◊ **~ աստղ** comet.

ՊՈՉԱՏ, ա. docked tail, bobtail.

ՊՈՉՈՍԿՐ } գ. *կզմխս.* coccyx.
ՊՈՉՈՒԿ }

ՊՈՒԹԿԱԼ, բ. burst; (պայթել) blow up, explode; (բորբոքվել) boil with rage; ◊ **նա ~կաց** his blood boiled, he exploded.

ՊՈՒԹԿՈՒՄ, գ. outburst, burst, explosion; ◊ **ծիծաղի ~** peal of laughter; **զայրույթի ~** burst of anger.

ՊՈՒՆԻԿ, գ. prostitute; (ծախու կին) harlot; (փողոցային՝ հասարակաց կին) streetwalker; *գռհկ.* whore.

ՊՈՒՆԿԱԳՐԱԿԱՆ, ա. pornographic.

ՊՈՒՆԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pornography.

ՊՈՒՆԿԱՆՈՑ } գ. brothel, house of
ՊՈՒՆԿԱՏՈՒՆ } prostitution; (հասարակաց տուն) whorehouse, house of ill fame; *առմ.* parlor house.

ՊՈՒՆԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prostitution, whoredom, harlotry.

ՊՈՒՀՈՏԱԽՕՍ, 1. գ. bragger; (պարծենկոտ) braggart; *խոսկ.* (փչաշն) gas-bag; 2. ա. bragging, boasting.

ՊՈՒՀՈՏԱԽՕՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bragging, gab; (պարծենկոտություն) boasting.

ՊՈՐՏ, գ. navel; *կզմխս.* umbilicus; (սերունդ) generation; (ասպվածաշնչում) tribe; ◊ **յոթը ~ը** seven generations; **մինչև յոթը ~ը** all the ancestors; **~ը տեղը դնել** put sb in his place.

ՊՈՐՏԱՔԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* umbilical hernia.

ՊՈՐՏԱՔՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sponging, parasitism.

ՊՈՐՏԱՔՈՒՅԾ, գ. sponger, parasite; (դատարկապորտ) idler.

ՊՈՐՏԱԼԱՐ, գ. *կզմխս.* umbilical cord, navel-string.

ՊՈՐՏԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* umbilical.

ՊՈՐՏԱՊԱՐ, գ. belly-dance.
ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԱԿԱՆ, ա. Portuguese.
ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԱՑԻ, գ. Portuguese.
ՊՈՐՏՈՒԳԱԼՈՒՀԻ, գ. Portuguese (woman).
ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Portuguese, the Portuguese language.
ՊՊՉԵԼ, բ. squat.
ՊՍԱԿ, գ. crown; (ամուսնություն) wedding, marriage; ◊ **~ դնել գերեզմանին** lay a wreath on a grave.
ՊՍԱԿԱԴԻԵԼ, բ. *եկեղ.* marry (in church).
ՊՍԱԿԱԴԻՈՒԹՅՈՒՆ } գ. *եկեղ.* wedding,
ՊՍԱԿԱԴԻՈՒՄ } marriage.
ՊՍԱԿԱԶԵՐԾ, ա. dethroned, deposed; *փխբ.* debunked; ◊ **~ անել** dethrone, depose; *փխբ.* debunk; **~ լինել** be dethroned/deposed; be debunked.
ՊՍԱԿԱԹԵՐԹ(ԻԿ), գ. *բսբ.* petal; ◊ **վարդի ~** rose-petal, rose-leaf.
ՊՍԱԿԱՀԱՆԴԵՍ, գ. wedding/marriage ceremony.
ՊՍԱԿԵԼ, բ. crown (with); (ամուսնացնել) marry; ◊ **դափնիներով ~** crown with laurels.
ՊՍԱԿՎԵԼ, բ. be/get married (in church); ◊ **հաջողությամբ ~** be crowned with success.
ՊՍԻԿ, ա. small, little, diminutive.
ՊՍԼԻԿ, 1. ա. tiny, wee, diminutive; 2. գ. *խսկց.* little man; (երեխայի մասին) kiddy.
ՊՏԱՂԱԲԵՐ, ա. fruit-bearing, fruit producing, fructiferous; fruitful; ◊ **~ ծառ** fruitful tree; *փխբ.* **~ աշխատանք** fruitful work.
ՊՏԱՂԱԲԵՐԵԼ, բ. bear fruits, fruit, bring fruits.
ՊՏԱՂԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fruiting, fructification.
ՊՏԱՂԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. fruit-growing.
ՊՏԱՂԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fruit-growing.
ՊՏԱՂԱԲՈՒՅԾ, գ. fruit-grower.
ՊՏԱՂԱՋՈՒՐԿ, ա. fruitless, barren, sterile.
ՊՏԱՂԱԿԱԼՈՒՄ, գ. *բսբ.* ovary.
ՊՏԱՂԱԿԵՐ, 1. գ. fruit-eater, frugivora, carpophaga; 2. ա. fruit-eating, frugivorous, fructivorous, carpophagous.
ՊՏԱՂԱՈՒԹ, գ. *բսբ.* pedicle, (fruit)-stalk.
ՊՏԱՂԱՀԱՎԱՔ, գ. yield, (fruit) harvest.
ՊՏԱՂԱՀՅՈՒԹ, գ. fruit-juice.
ՊՏԱՂԱՄԻՍ, գ. pulp.
ՊՏԱՂԱՏԻ, ա. fruit-bearing, fruitful, fertile; ◊ **~ ծառ** fruit-tree, fruiter, fruit-bearing tree.
ՊՏԼԻ, գ. *բսբ.* hornbeam.
ՊՏԼՈՒՆՑ, գ. pinch; ◊ **մի ~ աղ՝ քթախոտ** pinch of salt/snuff.
ՊՏՏԱՀՈՒԼՄ, գ. whirlwind, vortex; (անապատում) sandstorm; (ծովում) waterspout; ◊ **ձյան ~** snowstorm, blizzard, vortex (pl. -xes, -tices).
ՊՏՏԱՁՈՂ, գ. *մարզ.* horizontal bar.
ՊՏՏԱՑՆԵԼ } բ. turn (round and round);
ՊՏՏ(ԼՑՆ)ԵԼ } (պտտ) twirl; (դանդաղ, ծուլորեն) twist (about), twiddle; (անիվը, բռնակը և՝) rotate, turn; ◊ **աչքերը ~** roll one's eyes.
ՊՏՏՎԵԼ, բ. turn (round), revolve (round), twirl; (շրջվել, թեքվել) turn round; (պարել) go round, spin; (ծյան մասին) whirl; (խոսակցության մասին) run/centre (on); *խսկց.* (զբոսնել) take a walk/stroll; (շրջայց կատարել, շրջագայել) round, go/pass round; ◊ **առանցքի շուրջը ~** revolve/rotate on its axis; **արագ ~** spin; **գլուխը ~** be/feel giddy; *փխբ.* be dizzy (with); **մեկի շուրջը ~** hang about/around, hover about; **շուրջը ~** centre around sth; **լուրեր են ~վում** it is rumoured, there are rumours; **խոսակցությունը ~վում է** the conversation runs/turns (on).
ՊՏՈՒԿ, գ. nipple, teat; (բողբոջ) bud.
ՊՏՈՒՂ, գ. fruit, yield, harvest; *կենս.* (սաղմ) f(o)etus; (երեխա) baby; ◊ **~ տալ** yield/bear fruit; *փխբ.* bear fruit; **աշխատանքի ~** result/fruit of work/labour; **արգելված ~** forbidden fruit; **~ները քաղել** reap the fruits of (one's labour).
ՊՏՈՒՅՏ, գ. revolution; (պտտվելը) rotation; (գալար) coil, turn; ◊ **անվի ~** rotation of a wheel; **մի ~ կատարել** make a round; **100 ~ մեկ վայրկյանում** hundred revolutions per second; **երկրի ~ը արևի շուրջը** the earth's revolution round the sun.
ՊՏՈՒՏԱԿ, գ. screw; *տեխ.* (գամ) screw; *տեխ.* (փականի) valve; ◊ **նավի ~** screw, propeller screw; **օդանավի ~** air screw, propeller.
ՊՏՈՒՏԱԿԱԿԱԼ, գ.(screw-)nut, (female) screw.
ՊՏՈՒՏԱԿԱՀԱՆ, գ. screwdriver.
ՊՏՈՒՏԱԿԱՁԵՎ, ա. spiral, helical; ◊ **~ ակոս** (screw) thread; **~ զսպանակ** spiral spring; (ժամացույցի մեջ) hairspring; **~ սանդուղք** winding/spiral staircase.
ՊՏՈՒՏԱԿԱՎՈՐ, ա. screw.
ՊՏՈՒՏԱՆԻՎ, գ. rotation wheel.
ՊՐԱԿ, գ. issue.
ՊՐՈԲԼԵՄ, գ. problem; ◊ **~ի առաջ կանգնել** face a problem/a challenge, come up against a problem; **~ը բացատրել** explain/clarify the problem; **~ով զբաղվել** take up a problem.
ՊՐՈԲԼԵՄԱՅԻՆ, ա. problematic(al); ◊ **~ բնույթ** problematical character.
ՊՐՈԳՐԵՍԻՎ, ա. progressive, progressive-minded; ◊ **~ եկամտահարկ** progressive income tax.
ՊՐՈԹԵԶ, գ. prosthesis, prosthetic appliance; ◊ **ատամների ~** denture(s); *խսկց.* false teeth; **վերջույթների ~** artificial limb.
ՊՐՈԹԵԶԱԳՈՐԾ, գ. prosthetist.
ՊՐՈԹԵԶԱՐԱՆ, գ. orthopedic workshop.
ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ, ա. proletarian; ◊ **~ հեղափոխություն** proletarian revolution.
ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏ, գ. proletariat; ◊ **~ի դիկտատուրա** dictatorship of the proletariat.

ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԵԼ, բ. propagandize, advocate; (մասսայականացնել) popularize.
ՊՐՈՎԱԿԱՏՈՐ, *տես* ՍԱԴՐԻՉ:
ՊՐՈՎԱԿԱՏՈՐԱԿԱՆ, *տես* ՍԱԴՐԻՉ:
ՊՐՈՎԱԿԱՑԻԱ, *տես* ՍԱԴՐԱՆՔ:
ՊՐՈՎԱԿԱՑԻՈՆ, *տես* ՍԱԴՐԻՉ:
ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԿԱՆ, ա. professorial.
ՊՐՈՖԵՍՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. professorship.
ՊՐՈՖԻԼ, գ. profile; (կողապատկեր) side-view; ◊ **լայնակի** ~ cross-section; **~ով** in profile, half-faced.
ՊՐՊՏԵԼ, բ. search (after, for), seek (after); (փորձել հայտնաբերել) try to discover/to find out; (քրքրել) rummage (in), ransack, delve into; ◊ **ամբ ուղիներ** ~ go to great lengths, spare no effort, leave no stone unturned.
ՊՐՊՏՈՒՄ, ա. search(ing), (for), scrutiny; *բնաստ.* quest (of).
ՊՐՊՏՈՒՆ, ա. searching; (հետաքրքրասեր) inquisitive; (ընձախույզ) seeking, striving; ◊ **~ հայացք** wistful look.
ՊՈՒԼԻԿ, գ. *բրբ.* earthenware pot.
ՊՈՒՏ, գ. spot, speck; (կաթիլ, բիծ) blot, patch, stain; (խալ) birthmark, mole; ◊ **~երով** speckled, with specks.
ՊՈՒՏ(ԻԿ), գ. (շատ փոքր քանակություն) a bit, a grain; (մի կաթիլ) a drop, a little.
ՊՈՒՏՊՈՒՏ, գ. *բսբ.* poppy; (կտորեղենի մասին) polka-dotted cloth/fabric.
ՊՈՒՏՈՒԿ, գ. earthenware pot, crockery.
ՊՈՒՐԱԿ, գ. park; (անտառակ) grove.

Ջ

Ջ, ջ the twenty-seventh letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) nine hundred, nine hundredth.
ՋԱԴՈՒ, գ. *բրբ.* witch; (չար՝ այլանդակ կին) hag; *փխբ.* (չար կին) virago, vixen; ◊ **պառավ** ~ old hag.
ՋԱԶ, գ. *jazz*; ◊ ~ **նվագախումբ** jazz band.
ՋԱԶԱՅԻՆ, ա. jazz; ◊ ~ **երաժշտություն** jazz music.
ՋԱԽ, գ. *բրբ.* brushwood.
ՋԱԽՋԱԽԵԼ, բ. smash, smash up; (ջարդել) break, bruise; (փշրել) crush; (ոչնչացնել) annihilate; (պարտության մատնել) defeat; (թշնամուն) rout, overwhelm; (օդից) pound; *փխբ.* (անխնա քննադատել) fulminate.
ՋԱԽՋԱԽՎԵԼ, բ. crash (down).
ՋԱԽՋԱԽՈՒՄ, ա. crushing, overwhelming, shattering; ◊ ~ **հարված** crushing knockout/blow; ~ **հարված հասցնել** deal/strike a crushing blow (to).
ՋԱԽՋԱԽՈՒՄ, գ. smashing, crushing, bruising; (կործանում, ավերում) destruction; (ոչնչացում) annihilation; *ռզմ.* (թշնամու) complete/utter defeat, rout.
ՋԱՀ, գ. chandelier; (ծոլի վրա ամրացված) torch; ◊ **~երով երթ** torch-light procession.
ՋԱՀԱԿԱԼ, գ. torch-stand; (ճյուղավոր մոմակալ) candelabrum (pl. -bra).
ՋԱՀԱԿԻՐ, գ. torch-bearer, lamp-bearer.
ՋԱՀԵԼ, ա. *խսկց.* young, youthful.
ՋԱՀԵԼԱԴԵՄ, **ՋԱՀԵԼԱՏԵՍ** } ա. young-looking, youthful, young for his/her age; ◊ ~ **լինել** look young for one's age.
ՋԱՀԵԼԱՆԱԼ, բ. become younger; (իր տարիքից ավելի երիտասարդ դառնալ՝ ձևանալ) try to look younger than one's age; *գիտ.* rejuvenate.
ՋԱՀԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. youth.
ՋԱՂԱՑ, *տես* ՋՐԱՂԱՑ:
ՋԱՅԼԱՄ, գ. *կենդ.* ostrich; ◊ **~ի փետուրներ** ostrich feathers.
ՋԱՆ, գ. *բրբ.* (մարմին) body; (հոգի) soul, person; (սիրելի) dear, darling, my dear fellow/friend; ◊ **~ս** darling, sweetheart, my dear; **~ը դող ընկնել** shudder/tremble/shake all over; **~ը դուրս գալ** strain oneself to the utmost, become exhausted; **իրար ~ ասել, ~ լսել** live in harmony/concord, live in mutual/amicable agreement.
ՋԱՆԱԴԻՐ, *տես* ՋԱՆԱՍԵՐ:
ՋԱՆԱԼ, բ. try, seek; (ճիգեր թափել) endeavour; (ջանքեր թափել) make efforts; (ամեն հնարավոր բան) do one's utmost, try/do one's best.
ՋԱՆԱՍԵՐ, ա. diligent, laborous; (փութաջան) zealous; (անխոնջ) assiduous, painstaking.
ՋԱՆԱՍԻՐԱԲԱՐ, մ. diligently, studiously; (փութաջանորեն) zealously; (անխոնջ) assiduously.
ՋԱՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. diligence, painstakingness; (փութաջանություն) zeal; (անխոնջություն) assiduity.
ՋԱՆՔ, գ. effort, endeavour, zeal; (ճիգ) effort; ◊ ~ **գործադրել՝ թափել** make/exert (an) effort; ~ **չխնայել** spare no effort; **~երն ուղղել** bend every effort (to); **ընդհանուր ~երով** by common effort(s); **զուր ~եր** vain attempts; **բոլոր ~երը իզուր եղան** all efforts were unavailing/in vain; **դա մեծ ~եր պահանջեց** this took (too) much trouble/effort.

ՋԱՏԱԳՈՎ, գ. apologist, standard-bearer; (պաշտպան) champion; (կողմնակից) advocate.

ՋԱՐԴ, գ. massacre, slaughter; (սպանդ) butchery; (արյունահեղություն) bloody battle; (կոտորած) carnage; (ոչնչացում) destruction, annihilation, extermination; (ջախջախում) crushing defeat, rout; (ծեծ) beating, thrashing; ◊ **~ տալ** massacre, slaughter, kill, butcher, beat; **~ ուտել** be beaten/crushed, defeated; **~ կազմակերպել** organize a massacre/carnage, slaughter.

ՋԱՐԴԱՐԱՐ, գ. slaughterer, thug.

ՋԱՐԴԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. massacre; (կոտորած) carnage; (սպանդ) slaughter; (ջախջախում), rout, utter defeat.

ՋԱՓԵԼ, բ. break; (կոտրել) break; (մեքենա, ինքնաթիռ) crash, smash; (ոսրը) break, fracture; (սիսը) chop (up); (փայտը) chop, hew, hack; (քարը) crush, break; (մահակով ծեծել) cudgel, belabour; ◊ *փխբ.* **գլուխ ~** puzzle over sth, rack/cudgel one's brains; **դուռը ~** break open/down a door; **իրեն ~** lay oneself out, lean over backwards (to); *խսկց.* **մեծ-մեծ ~** brag (of), boast; **~ - փշրել** smash to smithereens; **մարմինս ~վում է** my body aches, my bones ache.

ՋԱՐԴԻՆ, գ. scrap, fragments; ◊ **երկաթի ~** scrap iron.

ՋԱՐԴՈՑ, գ. beating, thrashing; ◊ **~ տալ** give a dressing-down; give sb a sound thrashing.

ՋԱՐԴՈՒՓՈՒՐԴ, **ՋԱՐԴՈՒԽՈՒՐՁ**, **ՋԱՐԴՈՒՓՇՈՒՐ** } ա. shattered into pieces; ◊ **~ անել** smash to smithereens; *փխբ.* **~ լինել** mince, pose, clown.

ՋԵՌԱԿ, գ. hot-water bottle.

ՋԵՌՈՑ, գ. oven.

ՋԵՌՈՒՑԵԼ, բ. heat.

ՋԵՌՈՒՑԻՉ, 1. ա. heating; 2. գ. heater.

ՋԵՌՈՒՑՈՒՄ, գ. heating.

ՋԵՐՄ, 1. ա. warm; (վառ) ardent, fervent; (զգացմունքների մասին) warm, cordial, kindly; (ընդր, բնույթ) affectionate; 2. գ. *բժշկ.* (տենդ) fever; ◊ **~ արձագանք** warm/hearty/cordial response; **~ բառեր** kind/warm words; **~ գույներ՝ երանգներ** warm colours/shades; **~ ընդունելություն** hearty/cordial welcome.

ՋԵՐՄԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* thermotherapy.

ՋԵՐՄԱԳԻՆ, 1. ա. warm; ardent, fervent; (սրտագին) hearty, cordial; 2. մ. warmly; passionately, hotly.

ՋԵՐՄԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆ, *տես* ՋԵՐՄԱԿԱՅՈՒՆ:

ՋԵՐՄԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ՋԵՐՄԱԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ՋԵՐՄԱԿԱՅՈՒՆ, ա. heat-proof, heat-resistant.

ՋԵՐՄԱԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. heat-resistance.

ՋԵՐՄԱԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆ, **ՋԵՐՄԱԷԼԵԿՏՐԱԿԵՆՏՐՈՆ** } գ. thermal power plant.

ՋԵՐՄԱԼԻ(Ց), ա. warm, cordial, kindly.

ՋԵՐՄԱՆՈՑ, գ. fever, malaria.

ՋԵՐՄԱԿԱՐԳԱՎԱՐԻՉ, գ. thermoregulator.

ՋԵՐՄԱԿԱՐԳԱՎԱՐՈՒՄ, գ. *ֆիզ.* thermoregulation; *ֆիզիոլ.* heat regulation.

ՋԵՐՄԱՀԱՂՈՐԴԻ(Չ), ա. *ֆիզ.* heat-conducting.

ՋԵՐՄԱՀԱՂՈՐԴԱԿԱՆ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *ֆիզ.* heat conductivity.

ՋԵՐՄԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ, գ. *ֆիզ.* heat supply.

ՋԵՐՄԱՄԵԿՈՒՍԱՑՈՒՄ, գ. *ֆիզ., տեխ.* thermo-insulation.

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ, ա. thermonuclear; ◊ **~ զենք** thermonuclear weapon; **~ էներգիա** thermonuclear energy/power; **~ ֆիզիկա** thermonuclear physics.

ՋԵՐՄԱՍԵՐ, ա. heat-loving; ◊ **~ բույսեր** heat-loving plants.

ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆ, գ. temperature; ◊ **եռման ~** boiling-point; **սառեցման ~** freezing-point; **սենյակի ~** room temperature; lukewarm **~ի անկում՝ բարձրացում** fall/rise in temperature.

ՋԵՐՄԱՏՈՒՆ, գ. hothouse, greenhouse, conservatory.

ՋԵՐՄԱՐՅՈՒՆ, ա. *կեն.* warm-blooded; ◊ **~ կենդանիներ** warm-blooded animals.

ՋԵՐՄԱՅԻՆ, ա. thermal, heat; ◊ **~ մշակում** thermal/heat treatment.

ՋԵՐՄԱՆԱԼ, բ. grow/get warm; (տաքանալ) warm (oneself); *փխբ.* (մտերմանալ) become/get/grow closer/friends.

ՋԵՐՄԱՆԱՎ, գ. motor ship/boat/vessel.

ՋԵՐՄԱՉԱՓ, գ. thermometer; ◊ **Ցելսիուսի, Ռեոմյուրի, Ֆարենհայտի ~** Centigrade/Réaumur/Fahrenheit thermometer; **բժշկական ~** clinical thermometer.

ՋԵՐՄԱՑՆԵԼ, բ. warm, make warm; (տաքացնել) heat.

ՋԵՐՄԱՑՈՒՄ, գ. warming; (ջերմաստիճանի բարձրացում) raising the temperature; *տեխ.* heat, heating.

ՋԵՐՄԱՔԱՐՇ, գ. diesel locomotive.

ՋԵՐՄԵԼ, բ. (ջերմություն ունենալ) have/run a temperature; (տենդ ունենալ) have a fever, be feverish; ◊ **նա ~ում է** he is running a temperature, he is feverish.

ՋԵՐՄԵՌԱՆԳ, ա. zealous, ardent; (կրակոտ, եռանդուն, բուռն) fervent, earnest; (բարեպաշտ) devout, pious.

ՋԵՐՄԵՌԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. zeal, ardour, fervour, fervency; (բարեպաշտություն) devotion, piety.

ՋԵՐՄՈՐԵՆ, մ. warmly; (սրտանց) heartily, cordially; (եռանդուն) ardently, eagerly; ◊ **~ դիմավորել** welcome warmly/eagerly, give sb a warm/hearty welcome.

ՋԵՐՄՈՑ, գ. greenhouse, conservatory, hothouse, hotbed.

ՋԵՐՄՈՑԱՅԻՆ, ա. hot-house, greenhouse.

ՋԵՐՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. heat, warmth; *բժշկ.* temperature; ◊ **6 աստիճան ~** six degrees above zero; **ևս ~ ունի** he has a temperature, he is running a temperature, he has a fever; **~ը չափել** take the/sb's temperature; **~ տալ** throw into fever; **վառարանը ~ չի տալիս** the stove gives no warmth.

ՋԵՐՄՈՒԿ, գ. (աղբյուր) hot spring.

ՋԻԼ, գ. *կզմ.* tendon, sinew; (մկան) muscle.

ՋԻՂ, գ. nerve; *փխբ.* (ընդունակություն, հակում) vein; *փխբ.* (ուժ, զորություն) power, might; ◊ **~երը գրգռել, ~երի վրա ազդել** make sb nervous, get on sb's nerves; **~երը քայքայել** wear out/on sb's nerves.

ՋԻՆՋ, ա. clear; (մաքուր, զուլալ, հատակ) clean, pure; ◊ **~ երկինք** clear sky.

ՋԼՊԻՆԴ, ա. sinewy, stringy; *փխբ.* (դիմացկուն) wiry, vigorous, robust.

ՋԼԱՏԵԼ, բ. paralyse, palsy; *փխբ.* (թուլացնել) enfeeble, weaken; (քայքայել) undermine, shake, loose; (առողջությունը, նյարդերը) shatter, impair, undermine.

ՋԼՈՍ, ա. sinewy; ◊ **~ միս** stringy meat.

ՋԼՈՒՏ, *տես* ՋՂՈՒՏ:

ՋՀԱՆԴԱՄ, *բրբ.* գ. hell, nether world/regions; ◊ **~ի ծերը՝ տակը** at the world's end, in the back of the beyond; **~ը** to the devil, to hell with (sb/sth).

ՋՀՈՒԴ, գ. *արհմ.* Jew; (կին) Jewess.

ՋԼԱԳԱՐ, ա. neurasthenic.

ՋԼԱԳՐԳԻՒ, ա. nervous, highly strung; (դյուրագրգիռ) short-tempered, irritable.

ՋԼԱԳՐԳՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nervousness, irritability; (դյուրագրգռություն) excitation of nerves.

ՋԼԱՁԻԳ, ա. spasmodic, convulsive.

ՋԼԱՅԻՆ, ա. nervous, angry; (դյուրագրգիռ, բարկացկոտ) irritable, short of temper, short-tempered; (դյուրաորրոք) petulant; ◊ **~ շարժումներ** nervous movements.

ՋԼԱՅՆԱՆԱԼ, բ. (գրգռվել) get irritated/annoyed, chafe; be/feel nervous; (բարկանալ) become/get angry (with), be angry/cross (with), be angry (at/about sth).

ՋԼԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. (բարկացնել) make angry, anger; make (sb) nervous; (նյարդերի վրա ազդել) get on (sb's) nerves.

ՋԼԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irritability, nervousness; (դյուրագրգռություն, բարկացկոտություն) irritation; ◊ **~ը բռնել** get irritated/annoyed, chafe.

ՋԼՈՍ, ա. (ջղային, նյարդային) nervous; (մկանեղ) myscular, brawny; sinewy.

ՋԼՈՒՏ, ա. sinewy, stringy; *փխբ.* (ամրապինդ) wiry; ◊ **~ ձեռքեր** sinewy/knotty hands.

ՋՆՋԵԼ, բ. wipe off, clean, delete; (ոչնչացնել) destroy, annihilate; (վերացնել) abolish; (վրան գիծ քաշել) cross/strike out; ◊ **երկրի երեսից ~** raze (to the ground), wipe out, efface, wipe off the earth; **հիշողությունից ~** blot out of one's memory, raze from one's memory, efface from one's mind; **ցուցակից ~** strike sb/sb's name off the list; **ռետինով ~** erase, rub out, efface, blot out.

ՋՆՋԽԵԼ, բ. smash, break/smash to pieces; (ոչնչացնել) destroy, annihilate.

ՋՆՋԻՉ, գ. duster.

ՋՆՋՈՒՄ, գ. crossing/blotting out, deletion; *գրբ.* (ցուցակից հանելը) deletion; *փխբ.* (ոչնչացում) extermination, obliteration, annihilation; (ավերում, կործանում) destruction.

ՋՈԿ, գ. *ռզմ.* detachment, detached force; (երամակ) herd of horses; ◊ **~ի հրամանատար** section leader; *ամ.* squad leader.

ՋՈԿԱՅԻՆ, ա. *ռզմ.* detachment.

ՋՈԿԱՊԵՏ, գ. section leader; *ամ.* squad leader.

ՋՈԿԱՍ, գ. detachment; *ռզմ. տես* ՋՈԿ; ◊ **առաջավոր ~** advanced detachment; **սկաուտական ~** boy-scout detachment.

ՋՈԿԱՏԱՎԱՐ, գ. (detachment) leader.

ՋՈԿԵԼ, բ. choose, pick/single/mark out; (ընտրել) select, pick/sort out; (առանձնացնել) separate, detach; (տարբերել, զանազանել) distinguish, discern; (ճանաչել) make out; *խսկց.* understand, catch (on), get (it); ◊ **փաստերը ~** glean.

ՋՈԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. distinguishing, discerning; ◊ **~ անել** discriminate/make distinctions (between); **առանց ~բյան** without distinction/discrimination.

ՋՈԿՈՎԻ, ա. select(ed), choice, picked; (ընտիր) select(ed), choice.

ՋՈՐԵՊԱՆ, գ. muleteer, mule-driver.

ՋՈՐԻ, գ. mule.

ՋՐԱԲԱԺԱՆ, 1. ա. watershed, water-distributive; 2. գ. watershed, water-parting.

ՋՐԱԲԱՇԽ, գ. hydrant.

ՋՐԱԲՈՒԺԱՐԱՆ, գ. hydropathic (establishment).

ՋՐԱԲՈՒԺՈՒՄ, գ. hydropathy, water-cure, hydrotherapy.

ՋՐԱԲՈՒՅՍ, գ. water plant; (ծովային) seaweed; *գիտ.* alga (pl. -ae).

ՋՐԱԳՆԴԱԿ, գ. water polo.

ՋՐԱԳՆԴԻՐԴ, գ. water polo player.

ՋՐԱԴԱՀՈՒԿ, գ. water-ski.

ՋՐԱԴԱՀՈՒԿՈՐԴ, գ. water-skier.

ՋՐԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆ, **ՋՐԱԿԱՅՈՒՆ** } ա. waterproof.

ՋՐԱՋՏՈՒՄ, գ. water purification/treatment, filtration.

ՋՐԱՋՈՒՐԿ, ա. waterless, arid; *քիմ.* anhydrous.

ՋՐԱՓԱՓԱՆՑ, ա. permeable to water, water-permeable.

ՋՐԱԼԻ, ա. watery, washy, wishy-washy; *գիտ.* aqueous; ◊ **~ արգանակ** thin/watery soup; **~ միրգ** juicy fruit.

ՋՐԱԽԱՌՆ, ա. diluted with water, thin(ned).

ՋՐԱԾՆԱՅԻՆ, ա. hydrogen; ◊ **~ ռումբ** hydrogen bomb, H-bomb.

ՋՐԱԿԱԼԵԼ, բ. water; ◊ **աչքերը ~ում են** the eyes are watering.

ՋՐԱՀԱՄ, ա. tasting of water, watery.

ՋՐԱՀԱՄԱԼԻՐ, գ. hydro complex.

ՋՐԱՀԱՍ, գ. cutwater; (ալեկոտրծան պատնեշ) breakwater.

ՋՐԱՀԱՐՍ, գ. mermaid, water-nymph.

ՋՐԱՀԵՂՁ, 1. ա. drowned; 2. գ. *drowned man/woman*; ◊ **~ լինել** drown oneself, be drowned; **~ անել** drown.

ՋՐԱԼԱՑ, գ. water-mill; ◊ **մեկի ~ին ջուր լցնել** play into sb's hands.

ՋՐԱԼԱՑՊԱՆ, գ. miller.

ՋՐԱՄԱՆ, գ. (water-)jug, (water-)bottle, (water-)pot, carafe; (սափոր) jar; (կուժ) pitcher.

ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ, գ. water supply.

ՋՐԱՄԲԱՐ, գ. reservoir, storage lake.

ՋՐԱՆԿԱՐ, գ. watercolour.

ՋՐԱՆԿԱՐ, գ. watercolour painting.

ՋՐԱՅԻՆ, ա. water; *քիմ.* aqueous; (կենդանու՝ բույսի մասին) aquatic; ◊ **~ լուծույթ** aqueous solution; **~ ճանապարհներ** waterways; **~ սպորտ** aquatic sports, aquatics; **~ տարածություն** expanse of water; **~ տրանսպորտ** water transport.

ՋՐԱՆՑՔ, գ. (արհեստական) canal; (ծովելուր միացնող) channel; (ոռոգման) irrigation channel/ditch; ◊ **Սուեզի ~** Suez Canal; **~ գցել** dig a canal/channel.

ՋՐԱՇԱՍ, *տես* ՋՐԱՌԱՏ:

ՋՐԱՇԻՆԱՐԱՐ, գ. hydro-constructions engineer.

ՋՐԱՇՈՒՆ, գ. beaver, castor.

ՋՐԱՇՈՒՇԱՆ, գ. water-lily.

ՋՐԱՉԱՓ, գ. water-meter.

ՋՐԱՊԱՀՊԱՆ, ա. water-guarding/protecting.

ՋՐԱՊԱՏՆԵՇ, գ. dam, dike, dyke.

ՋՐԱՊՏՈՒՏՅՈՒՆ, գ. whirlpool; (ոչ մեծ) eddy; *փիսք.* (եռուզեռ) whirl, maelstrom.

ՋՐԱՌԱՏ, ա. abounding in water, having an abundance of water; ◊ **~ գետ** deep river.

ՋՐԱՍԱԿԱՎ, ա. with little water, dry; (ծանծաղ) shallow.

ՋՐԱՍԱՀԱՆՔ, գ. rapids.

ՋՐԱՍԱՄԱՐՅՈՒՆ, գ. otter.

ՋՐԱՍԵՐ, ա. fond of water; *գիտ.* hydrophilous, aquatic.

ՋՐԱՍՅՈՒՆ, գ. water-column.

ՋՐԱՍՊՈՐՏ, գ. aquatics, aquatic sports.

ՋՐԱՍՈՒՉԱԿ, գ. underwater (aqualung) swimmer, diver, plunger.

ՋՐԱՍՈՒՑՔ, ա. immersed in (the) water; ◊ **~ լինել** plunge into water, be immersed/submergel; **~ անել** submerge, sink.

ՋՐԱՎԱԶԱՆ, գ. pond, pool, basin; (լողավազան) swimming-bath, swimming-pool.

ՋՐԱՎԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* hydrophobia; (կենդանիների մասին) rabies.

ՋՐԱՏԱՐ, 1. գ. water-pipe; 2. ա. *փիսք.* (խեղճ, թշվառ) poor, wretched, miserable; ◊ **~ մեքենա** water-carrier, **~ մարդ** poor/wretched/miserable thing.

ՋՐԱՏԱՐՈՂՔ, գ. displacement.

ՋՐԱՏԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. displacement.

ՋՐԱՏԵԽՆԻԿ, գ. hydrotechnician.

ՋՐԱՏԵԽՆԻԿԱ, գ. *hydraulic engineering.*

ՋՐԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. hydrotechnical.

ՋՐԱՐԲԻ, ա. irrigation; ◊ **~ հողեր** irrigation areas/farming, land requiring irrigation.

ՋՐԱՐԿԵԼ, բ. launch.

ՋՐԱՐԿՈՒՄ, գ. launching.

ՋՐԱՑԱՏԿ, գ. water-jumping, jumping into water.

ՋՐԱՓՈՇԻ, գ. (water) spray.

ՋՐԱՓՈՍ, գ. puddle, pool.

ՋՐԱՔԻՍ, գ. *կենդ.* mink.

ՋՐԵ, ա. watery, having a watery consistency, diluted with water.

ՋՐԵԶԵՐՔ, գ. (ափագիծ) coast; (գետի, ջրանցքի, լճի) bank; (ծովի, լճի) shore.

ՋՐԵԼ, բ. pour (on, upon) water; (ոռոգել) irrigate; (թրջել) drench; (ջուր ցանել) spray water; (կենդանիներին) water; *փիսք.* (հերքել) refute, disprove.

ՋՐԻԿ, ա. watery; *փիսք.* (անբովանդակ, անմիտ) washy, wishy-washy; ◊ **~ ճաշ** thin soup; *փիսք.* **~ մարդ** light-headed/thoughtless man.

ՋՐԻԿԱՆԱԼ, բ. become diluted/watery; *փիսք.* (թեթևամիտ՝ անմիտ լինել՝ դառնալ) be/become light-headed/thoughtless/frivolous.

ՋՐԻԿԱՑՆԵԼ, բ. dilute, thin, liquefy.

ՋՐԻՄՈՒՌ, գ. *բսք.* water-plant; ◊ **ծովի ~** seaweed; *գիտ.* alga (pl. -ae).

ՋՐԽՈՒՅ, գ. *բժշկ.* dropsy.

ՋՐՇԱՂԻԿ, գ. *բժշկ.* chickenpox, waterpox.

ՋՐԿԻՐ, գ. water-carrier, water bearer, water-boy.

ՋՐԿՈՒՏԵՄ, գ. *բսք.* watercress.

ՋՐՀԱՆ, ա. water-pump; ◊ **~ կայան** water-tower, water-pump, pump house, water-pump house.

ՋՐՀԵՂԵՂ, գ. flood, deluge, inundation; ◊ **համաշխարհային ~** the Flood, the Deluge.

ՋՐՀԵՌԱՑՈՒՄ, գ. drain; (փողոցում) gutter.

ՋՐՀՈՒ, գ. well, draw-well; ◊ **~ի ջուր** well-water.

ՋՐՀՈՐԴԱՆ, գ. gutter, trough.

ՋՐՄՈՒՂ, գ. water-pipe, conduit, water-piping; (մայրուղի) water-main.

ՋՐՄՈՒՂԱԳՈՐԾ, գ. plumber.

ՋՐՈՎԻ, ա. irrigable.

ՋՐՈՏ, ա. watery, aqueous; (թաց) wet, moist.
ՋՐՈՏԵԼ, բ. wet; (թրջել) drench; (խոնավացնել) moisten.
ՋՐՈՏՎԵԼ, բ. become/get wet.
ՋՐՎԵԺ, գ. waterfall, falls, cataract.
ՋՐՈՒՄ, գ. irrigation, watering.
ՋՐՕՔՍԻԴ, գ. *քիմ.* hydrate.
ՋՈՒՅԹԱԿ, գ. violin; *խսկց.* fiddle; ◊ **~ նվագել** play the violin; **~ի կոնցերտ** violin concerto.
ՋՈՒՅԹԱԿԱՀԱՐ(ՈՒՀԻ), գ. violinist, violin-player; (փողոցային, ռեստորանային) fiddler; ◊ **~ների համույթ** ensemble of violinists.
ՋՈՒԼՀԱԿ(ՈՒՀԻ), գ. weaver.
ՋՈՒԼՀԱԿԱՅԻՆ, ա. weaving, weaver's.
ՋՈՒԼՀԱԿԱՆՈՑ, գ. weaving-mill.
ՋՈՒԼՀԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weaving.
ՋՈՒԽՏ, գ. *բրբ.* pair, couple, both; ◊ **~ աչքիս վրա** with the greatest pleasure; **~ աչքիս վրա տեղ ունես** you are always welcome.
ՋՈՒԽՏԱԿ, գ. *բրբ.* twins.
ՋՈՒՐ, գ. water; (հեղուկ) liquid; (հյութ) juice; (քրտինք) sweat; *փխբ.* (չարակրատանք) verbosity, garrulity, loquacity; ◊ **ամեն ինչ ~ն ընկավ** everything went to pot; *քիմ.* **ծանր ~** heavy water; **ծովի ~** seawater; **հանքային ~** mineral water; **քաղցրահամ ~** fresh/sweet water; **տարածքային ~եր** territorial waters; **~ անել** (սերտել) know/learn by heart/rote; **բերանը ~ առնել** not to say a word, be silent as the grave; **~ դառնալ՝ կտրել** get drenched/wet to the skin; **~ը գցել՝ թափել՝ ընկնել** go to pot; **~ ծեծել** (դատարկաբանել) beat the air, mill the wind; **սառը ~ լցնել** pour cold water over (sb), damp, discourage; **~ չի պղտորի** he looks as if butter wouldn't melt in his mouth; **~ն ընկածի պես** (ընկճված) dejected, downcast; **~ը պղտորել** stir up trouble; **~ը տանել ծարավ ետ բերել** outwit/fool/dupe everyone; **ինչքան՝ շատ ~ է հոսել** much water has flown under the bridge, *դրծ.*; **մեկի ջրաղացին ~ լցնել** play into sb's hands; **~ն ընկնողը անձրևից չի վախենա** in for a penny, in for a pound; **ինչպես ձուկը ~ում** like a fish in water; **պղտոր ~ում ձուկ որսալ** fish in troubled waters; **~ի գնով, ~ի գին** for next to nothing, for a (mere) trifle; *խսկց.* for a song; **~ի երես դուրս բերել** expose, unmask, show up; **~ի ճամփա դարձնել** become a constant visitor (at a place), fall into the habit of visiting; **~ի տարած** pitiful/wretched/miserable (person); **հաց ու ~ի կապել** put on a diet of bread and water; **նապաստակի ջրի ~ը** (շատ հեռավոր ազգական) second cousin twice removed; **ուրիշի ~երն ընկնել** take advantage of sb else's privileges.

Ռ

Ռ, ռ the twenty-eighth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) one thousand, one thousandth.
ՌԱԲԲԻ, գ. *կրոն.* rabbi.
ՌԱԴԻԱՏՈՐ, *տես* ՋԵՌՈՒՑԻՉ:
ՌԱԴԻԱՑԻԱ, գ. radiation; ◊ **արևի ~** solar radiation.
ՌԱԴԻԿԱԼ, գ. radical.
ՌԱԴԻԿԱԼԻԶՄ, գ. radicalism.
ՌԱԴԻՈ, գ. radio, wireless; (ընդունիչ) radio set, receiver; ◊ **~ անցկացնել՝ տեղադրել** install a radio; **~ լսել** listen to the radio, listen in; **~յով** by radio, over the air; **~յով ելույթ ունենալ** speak on the radio, go on the air; **~յով հաղորդել** broadcast.
ՌԱԴԻՈԱԶԴԱՆՇԱՆ, գ. radio signal.
ՌԱԴԻՈԱԼԻՔ, գ. radio wave.
ՌԱԴԻՈԱԿՏԻՎ, ա. *քիմ., ֆիզ.* radioactive; ◊ **~ իզոտոպներ** radio-isotopes, radioactive isotopes; **~ աղտոտում՝ վարակում** radio-active contamination; **~ թույն** radioactive/radiation poison; **~ նստվածք** radioactive fallout.
ՌԱԴԻՈԱԿՏԻՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *քիմ., ֆիզ.* radioactivity.
ՌԱԴԻՈԱԿՆԱՐԿ, գ. radio essay/sketch.
ՌԱԴԻՈԲԱՐՁՐԱԽՈՍ, գ. loudspeaker.
ՌԱԴԻՈԲԵՄՊԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. radio show/play.
ՌԱԴԻՈԲՌՆՈՒՄ, գ. radio interception.
ՌԱԴԻՈԳԻԾ, գ. radio link/line.
ՌԱԴԻՈԳԻՐ, գ. radio message; (ռադիոհեռագիր) radiotelegram.
ՌԱԴԻՈԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. radio factory.
ՌԱԴԻՈԵԼՈՒՅԹ, գ. speech/broadcast on/over the radio, radio broadcast.
ՌԱԴԻՈԸՆԴՈՒՆԻՉ, գ. radio set, (wireless) radio receiver, radio-receiving set.
ՌԱԴԻՈԼՈԿԱՏՈՐ, գ. radar set.
ՌԱԴԻՈՏԵԼԵՐՈՇԻՉ, radar.

ՌԱԴԻՈԼՍՈՂ, գ. radio listener.
ՌԱԴԻՈԿԱՅԱՆ, գ. radio/broadcasting station, radio channel/station.
ՌԱԴԻՈԿԱՅՄ, գ. radio mast, radio tower.
ՌԱԴԻՈԿԱՆՉ, գ. radio call.
ՌԱԴԻՈԿԱՊ, գ. radio communication.
ՌԱԴԻՈԿԵՆՏՐՈՆ, գ. radio/broadcasting centre.
ՌԱԴԻՈԿՈՄԻՏԵ, գ. radio (broadcasting) managing board.
ՌԱԴԻՈՀԱՂՈՐԴԱՎԱՐ, գ. (radio) announcer.
ՌԱԴԻՈՀԱՂՈՐԴԻՉ, գ. (radio) transmitter.
ՌԱԴԻՈՀԱՂՈՐԴՈՒՄ, գ. (radio) broadcasting, radio/wireless broadcast, broadcast; transmission; ◊ **~ման արհեստական խանգարում** jamming.
ՌԱԴԻՈՀԱՆԳՈՒՅՑ, գ. broadcasting/radio centre, radio relay centre.
ՌԱԴԻՈՀԱՆԴԵՍ, գ. radio show.
ՌԱԴԻՈՀԵՌԱԳԻՐ, գ. radiotelegraph.
ՌԱԴԻՈՀԵՌԱԳՐԻՉ, գ. radiotelegraphist, radio operator; *ամ.* radiotelegrapher.
ՌԱԴԻՈՀԵՌԱԴԻՏԱԿ, գ. radio telescope.
ՌԱԴԻՈՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ, ա. radiotelephonic; ◊ **~ կապ** radiotelephonic communication.
ՌԱԴԻՈՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍԱՅԻՆ, ա. radio-television.
ՌԱԴԻՈՀԵՌՈՒՍՏԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. radio-telemetric.
ՌԱԴԻՈՉԱՅՆԱՐՄԻՉ, գ. sonar, radio sound locator.
ՌԱԴԻՈՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄ, գ. radio-control.
ՌԱԴԻՈՁՈՆԴ, գ. radio sounding apparatus.
ՌԱԴԻՈՃԱՌԱԳԱՅԹՈՒՄ, գ. radiation (radio waves).
ՌԱԴԻՈՄԵԿՆԱԲԱՆ, գ. radio commentator.
ՌԱԴԻՈՉԱՓԻՉ, գ. *տեխ.* radiometer.
ՌԱԴԻՈՍԱՐՔ(ԱՎԱՐՈՒՄ), գ. radio equipment.
ՌԱԴԻՈՍԻՐՈՂ, գ. radio amateur, "ham".
ՌԱԴԻՈՏԵԽՆԻԿ, գ. radio mechanic.
ՌԱԴԻՈՏԵԽՆԻԿԱ, գ. radiotechnics, radio engineering.
ՌԱԴԻՈՏՐԱՆՍԼՅԱՑԻԱ, *տե՛ս* ՌԱԴԻՈՀԱՂՈՐԴՈՒՄ:
ՌԱԴԻՈՑԱՆՑ, գ. radio network.
ՌԱԴԻՈՈՒՂԵՑՈՒՅՑ, գ. directional bearing.
ՌԱԴԻՈՈՒՂԵՑՈՒՑԻՉ, գ. radio direction finder.
ՌԱԴԻՈՈՒՂԵՑՈՒՑՈՒՄ, գ. radio homing, radio direction finding.
ՌԱԴԻՈՒՆԿՆԴԻՐ, *տե՛ս* ՌԱԴԻՈԼՍՈՂ:
ՌԱԴԻՈՒՆԿՆԴՐՈՒՄ, գ. listening in.
ՌԱԴԻՈՓԱՌԱՏՈՆ, գ. radio festival.
ՌԱԴԻՈՓԱՐՈՍ, գ. radio beacon.
ՌԱԴԻՈՔԻՄԻԱ, գ. radiochemistry.
ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱ, գ. radiophysics.
ՌԱԴԻՍ, գ. radio operator; *խսկց.* radioman; *ծով.* telegraphist.
ՌԱՁՄ, գ. *հնց.* fight, struggle; ◊ **~ի դաշտ** battlefield.
ՌԱԶԱՄԱԲԵՄ, գ. the theatre of war/operations.
ՌԱԶԱՄԱԳԵՏ, գ. strategist.
ՌԱԶԱՄԱԳԵՐԻ, գ. prisoner of war.
ՌԱԶԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. strategic(al).
ՌԱԶԱՄԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. strategy; *գիտ.* strategics.
ՌԱԶԱՄԱԴԱՇՏ, գ. battlefield.
ՌԱԶԱՄԱԴԱՇՏԱՅԻՆ, ա. battlefield.
ՌԱԶԱՄԱԴԱՏԱՐԱՆ, գ. court martial.
ՌԱԶԱՄԱԽԱՂ, գ. manoeuvre, military manoeuvres.
ՌԱԶԱՄԱԾՈՎԱՅԻՆ, ա. naval; ◊ **~ նավատորմ** navy, naval fleet; **~ ուժեր** naval power.
ՌԱԶԱՄԱԿԱՅԱՆ, գ. military base.
ՌԱԶԱՄԱԿԱՆ, ա. military, martial; ◊ **~ ակադեմիա** military college/academy; **~ արդյունաբերություն** war industry; **~ բազա** military base; **~ գիտություն** military science, science of war; **~ գնացք** military/troop train; **~ գործարան** munitions factory; **~ դաշինք** military alliance; **~ դրություն** martial law; *պատմ.* **~ կոմունիզմ** military communism.; **~ ոգի** martial spirit.
ՌԱԶԱՄԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. get/become militarized.
ՌԱԶԱՄԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. militarize.
ՌԱԶԱՄԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. militarization.
ՌԱԶԱՄԱԿԱՆՉ, գ. *տե՛ս* ՌԱԶԱՄԱԿՈՉ:
ՌԱԶԱՄԱԿԱՐՔ, գ. *պատմ.* war chariot; ammunition wagon.
ՌԱԶԱՄԱԿԱՐԳ, գ. battle formation.
ՌԱԶԱՄԱԿԵՏ, գ. strategic(al) point, strong point.
ՌԱԶԱՄԱԿՈՉ, գ. battle/war cry, battle call.
ՌԱԶԱՄԱՀԱՆԴԵՐՁԱՆՔ, գ. munitions.
ՌԱԶԱՄԱՃԱԿԱՏ, գ. front; ◊ **~ գնալ՝ մեկնել** go to the front; **~ում լինել** be at the front.
ՌԱԶԱՄԱՃԱԿԱՏԱՅԻՆ, ա. front, front-line; ◊ **~ ընկեր** front-line comrade, brother-soldier, brother-in-arms; (սպայի մասին) brother-officer.
ՌԱԶԱՄԱՃԱՄԲԱՐ, գ. military camp.
ՌԱԶԱՄԱՄԱՐԶԱՆՔ, գ. manoeuvre, military exercise.
ՌԱԶԱՄԱՄԹԵՐՔ, գ. ammunition.
ՌԱԶԱՄԱՄՈԼ, գ. militarist, warmonger.
ՌԱԶԱՄԱՄՈԼԱԿԱՆ, ա. militarist.
ՌԱԶԱՄԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. militarism.
ՌԱԶԱՆԱՎ, գ. battleship, warship, man-of-war (pl. men-of-war).
ՌԱԶԱՐՎԵՍԱԿԻՉ, գ. battle-artist.
ՌԱԶԱՍՈՂՈՒՆՉ, ա. warlike, bellicose, martial.
ՌԱԶԱՍՊԱՇԱՐ, գ. ammunition.
ՌԱԶԱՍԵՐ, ա. militarist, warlike.
ՌԱԶԱՍԵՐԱԿԱՆ, ա. militarist, bellicose.

ՌԱԶՄԱՍՏՐԱՏԵԳԻԱԿԱՆ, ա. (military) strategic(al).
ՌԱԶՄԱՎԱՅՐ, գ. battlefield.
ՌԱԶՄԱՎԱՐ, գ. trophy, captured material; ◊ **~ի ցուցահանդես** exibition of war trophies/ of captured equipment.
ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. strategy.
ՌԱԶՄԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. technical military.
ՌԱԶՄԱՏԵՂ, *տե՛ս* ՌԱԶՄԱԾՈՒՆՉ:
ՌԱԶՄԱՏՈՒԳԱՆՔ, գ. war contribution, war indemnity. ◊ **~ ՚ի՛շ դնել** lay under contribution, impose an indemnity (on); **~ պահանջել** require an indemnity (from).
ՌԱԶՄԱՐԴԱՆՈՒԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. war/ defence industry.
ՌԱԶՄԱՐՇԱՎ, գ. military campaign/drive; ◊ **~ սկսել** take the field, launch a campaign.
ՌԱԶՄԱՓՈԽԱԴՐԱԿԱՆ, ա. military transport.
ՌԱԶՄԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ա. army political.
ՌԱԶՄԱՔԱՅԼ, գ. ceremonial step.
ՌԱԶՄԱՕԴԱՅԻՆ, ա. air-force; ◊ **~ ՚ի՛ն ուժեր** Air Force.
ՌԱԶՈՒԿ, գ. warrier, soldier, fighter, fighting man.
ՌԱԶՈՒՆԱԿ, ա. efficient; ◊ **~ զորքեր** effective/efficient troops.
ՌԱԶՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fighting ability/ capacity.
ՌԱՀԻՏ, գ. *բժշկ.* rickets, rachitis.
ՌԱՀԻՏԱՎՈՐ, ա. *բժշկ.* rickety, rachitic.
ՌԱՀՎԻՐ, գ. pioneer, explorer, one who paves the way; (առաջնորդ, ուղեցույց) guide, leader.
ՌԱՄԿ, գ. common people; commoner; *փխր.* (կոպիտ՝ անուսում մարդ) vulgar person, lout, bump kin.
ՌԱՄԿԱԿԱՆ, ա. common, ordinary, simple; commoner; *փխր.* vulgar.
ՌԱՄԿԱՆԱԼ, բ. take to plain living, live like a common man/commoner; *փխր.* become vulgar/crude/impolite/rough.
ՌԱՄԿԱՎԱՐ, գ. democrat; member of "Ramkavar" party (Armenian Liberal Democratic Party).
ՌԱՆԴԱ, գ. *տեխ.* plane.
ՌԱՆԴԵԼ, բ. plane, shave.
ՌԱՆՉՊԱՐ, գ. ploughman, tiller.
ՌԱՆՉՊԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tillage, husbandry; ◊ **~ անել** till the soil.
ՌԱՍԱ, գ. race.
ՌԱՍԱՅԱԿԱՆ, ա. racial.
ՌԱՍԻՍՏԱԿԱՆ, ա. racist.
ՌԱՑԻՈՆԱԼ, գ. rational; ◊ մաթ. **~ թվեր** rational quantities; *փիլ.* **~ հատիկ** rational kernel.
ՌԱՑԻՈՆԱԼԻԶԱՏՈՐ, գ. rationalizer.
ՌԱՑԻՈՆԱԼԻԶԱՏՈՐԱԿԱՆ, գ. rationalizing; ◊ **~ շարժում** rationalization movement.
ՌԱՑԻՈՆԱԼԻԶՄ, գ. rationalism.
ՌԱՑԻՈՆԱԼԻՍՏ, գ. rationalist.
ՌԵԱԼ, ա. real; (իրականացվող) practicable, workable, practical; ◊ **~ աշխատավարձ** real wage(s); *պտմ.* **~ական դպրոց** technical secondary school.
ՌԵԱԼԻԶՄ, գ. realism.
ՌԵԱԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. realistic(al); ◊ **~ ուղղություն արվեստում** realistic trend/realism in art.
ՌԵԱԼ(ԱԿԱՆ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reality.
ՌԵԱԿՏԻՎ, 1. գ. *քիմ.* reagent; 2. ա. reactive; ◊ **~ զենք** rocket weapon; **~ ինքնաթիռ** jet plane, jet-propelled aircraft; **~ հրթիռ** rocket missile; **~ շարժիչ** jet engine.
ՌԵԱԿՏՈՐ, գ. reactor; ◊ **միջուկային ~** nuclear reactor.
ՌԵԱԿՑԻԱ, գ. reaction.
ՌԵԱԿՑԻՈՆ, *տե՛ս* ՀԵՏԱԴԻՄԱԿԱՆ:
ՌԵԲՈՒՍ, գ. rebus (puzzle).
ՌԵԳԼԱՄԵՆՏ, գ. regulations; (ժողովում) time limit; ◊ **~ը պահպանել** stick to the time limit, keep within the time limit; *տե՛ս* ԱԾԽԱՏԱԿԱՐԳ:
ՌԵԳԼԱՄԵՆՏԱՎՈՐԵԼ, բ. fix a time limit.
ՌԵԳՐԵՍ, գ. regress, retrogradation; *տե՛ս* ՀԵՏԱԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ:
ՌԵԶԵՐՎ, գ. reserve(s); ◊ **աշխատանքային ~** labour reserve; **~ ունենալ** have in reserve; **~ տանել** *place in reserve.*
ՌԵԶԵՐՎԱՅԻՆ, ա. reserve.
ՌԵԺԻՍՈՐ, գ. director, producer; ◊ **~ի օգնական** assistant producer, stage manager.
ՌԵԺԻՍՈՐԱԿԱՆ, ա. director('s), producer('s).
ՌԵԼԻԵՖ, գ. relief.
ՌԵԼԻԵՖԱՅԻՆ, ա. relief, raised, bold.
ՌԵԼՍ, գ. rail (pl. rails, metals).
ՌԵԼՍԱՎՈՐ, ա. rail; ◊ **~ ուղի** railtrack, railway, *ամ.* railroad.
ՌԵԿԼԱՄ, գ. advertisement; *խսկց.* add, publicity.
ՌԵԿԼԱՄԵԼ, բ. advertise, publicize.
ՌԵԿԼԱՄԱՑԻԱ, գ. reclamation.
ՌԵԿՈՐԴ, գ. record; ◊ **~ խփել** break/beat a record; **~ սահմանել** establish/set a record.
ՌԵԿՈՐԴԱՅԻՆ, ա. record; ◊ **~ արագություն** record speed; **հասնել ~ մակարդակի** reach a record level/figure.
ՌԵԿՈՐԴԱԿԻՐ, գ. record-holder, champion.
ՌԵԿՏՈՐ, գ. rector, head of a university; (անգլ. համալսարաններում) chancellor.
ՌԵԿՏՈՐԱՏ, գ. university governing body/authorities, rectorate.
ՌԵՀԱՆ, գ. *բոտ.* basil.
ՌԵՆՏԳԵՆ, գ. Röntgen, Roentgen, X-ray(s).

ՌԵՆՏԳԵՆԱԲԱՆ, գ. radiologist, röntgenologist.
ՌԵՆՏԳԵՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. radiology, röntgenology.
ՌԵՆՏԳԵՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. X-ray therapy, röntgenotherapy, X-ray treatment.
ՌԵՆՏԳԵՆԱՅԻՆ, ա. X-ray.
ՌԵՆՏԳԵՆԱԽՏՈՐՈՇՈՒՄ, գ. X-ray diagnosis.
ՌԵՆՏԳԵՆԱԳԻՐ, գ. radiograph, röntgenograph; (նկարը) röntgenogram, X-ray photograph; *խսկց.* X-ray.
ՌԵՆՏԳԵՆԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄ, գ. radiography, röntgenography.
ՌԵՆՏԳԵՆՅԱՆ, ա. Röntgen, Roentgen; ◊ **~ ճառագայթներ** X-rays, Röntgen/Roentgen rays; **~ կաբինետ** X-ray room.
ՌԵՊՈՐՏԱԺ, գ. reporting.
ՌԵՍՏՈՐԱՆԱՅԻՆ, ա. restaurant; ◊ **~ գներ** restaurant prices.
ՌԵՎԱՆՇ, գ. revenge; *մարզ.* (պատասխան մարտ, վերջնամարտ) return match.
ՌԵՎԱՆՇԻՍՏԱԿԱՆ, ա. revanchist; ◊ **~ տրամադրություններ** revanchist sentiments.
ՌԵՎԻԶԻՈՆԻԶՄ, գ. *քղք.* revisionism.
ՌԵՏԻՆ, գ. rubber; (ջնջելու) eraser, (india-) rubber.
ՌԵՏԻՆԱԾԱՌ, գ. rubber tree.
ՌԵՏԻՆԱՊԱՏ, ա. rubberized.
ՌԵՏԻՆԵ, ա. rubber; ◊ **~ կրկնակոշիկ** galoshes, rubber boots, overshoes; *խսկց.* boots, *ամ.* rubbers.
ՌԵՖԵՐԱՏ, գ. paper, essay, synopsis.
ՌԵՖԵՐԵՆՏ, գ. reader, reviewer.
ՌԵՖԼԵՔՍ, գ. reflex; ◊ **պայմանական ~** conditional reflex; **անպայման ~** unconditioned reflex.
ՌԵՖՈՐՄԻՍՏԱԿԱՆ, ա. *քղք.* reformist.
ՌԻԹՄ, գ. rhythm; ◊ **~ի զգացում** sense of rhythm.
ՌԻԹՄԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rhythm, rhythmic(s).
ՌԻԹՄԻԿ, ա. rhythmic(al); ◊ **~ աշխատանք** rhythmical work, smooth functioning.
ՌԻՍԿ, գ. risk; ◊ **~ անել ~ի գնալ դիմել** risk, run/take the risk (of), run risks, take chances; **գլուխը ~ի ենթարկել** risk one's neck; **կյանքը ~ի ենթարկել** risk/imperil/stake one's life; **կյանքը ~ի ենթարկելով** at the risk of one's life; **ոչ մի ~** quite safe; **ոչ մի ~ չանել** run no risk, take no risks; **~ի ենթարկում** risk management; *տնտ.* diversification.
ՌԻՍԿԱՆ, ա. risky, dangerous; speculative, venturesome; ◊ **~ ձեռնարկում** venture, risky business; **~ խաղ** risky game, gamble.
ՌՄԲԱԿԱՑԵԼ, բ. bombard; (ինքնաթիռից) bomb.
ՌՄԲԱԿՈՇԻՉ, գ. bomber.
ՌՄԲԱԿՈՇՈՒԹՅՈՒՆ, **ՌՄԲԱԿՈՇՈՒՄ** } գ. bombing, bombardment, aerial bombardment.
ՌՄԲԱՊԱՍՏԱՐԱՆ, գ. air-raid shelter, bomb shelter.
ՌՄԲԱՐԿՈՒ, գ. *ավ.* bomb-release slip; *մարզ.* bombardier; ա. bomb-release.
ՌՆԳԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* nasal; ◊ **~ հնչյուն՝ բաղաձայն** nasal sound/consonant.
ՌՆԳԱՅՆԱՆԱԼ, բ. be nazalized.
ՌՆԳԱՅՆԱՑՈՒՄ, գ. *nazalization.*
ՌՆԳԵԼՋՅՈՒՐ, գ. *կենդ.* rhinoceros; *խսկց.* rhino.
ՌՈՃԻԿ, գ. pay; ◊ **բանվորական ~** wages; **ծառայողի ~** salary; **~ի բարձրացում** wage increase; **իրական ~** real wages.
ՌՈՃԿԱՑՈՒՑԱԿ, գ. payroll.
ՌՈՒՄ, գ. rum.
ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ, ա. Romance, Romanic; ◊ **~ լեզուներ** Romance/Romanic languages; **~ բանասիրություն** Romance philology.
ՌՈՒՄԱՆՏԻԿ, 1. ա. romantic; 2. գ. (անձ) romantic, romanticist.
ՌՈՒՄԱՆՏԻԶՄ, գ. romanticism.
ՌՈՒՄԲ, գ. *երկրչ.* rhomb(us), (pl. -buses), diamond.
ՌՈՒՄԲԱԿԱՆ, ա. rhombic.
ՌՈՒՄԲԱՁԵՎ, ա. diamond-shaped.
ՌՈՒԲԼԻ, գ. rouble; ◊ **ոսկե ~** gold rouble.
ՌՈՒԲԼԻԱՆՈՑ, գ. one-rouble note, one rouble.
ՌՈՒՄԻՆԱԿԱՆ, ա. Roumanian.
ՌՈՒՄԻՆԱՀԱՅ, գ. Roumanian Armenian.
ՌՈՒՄԻՆԱՑԻ, **ՌՈՒՄԻՆՈՒՀԻ** } գ. Roumanian (woman).
ՌՈՒՄԻՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Roumanian, the Roumanian language.
ՌՈՒՆԳ, գ. nostril.
ՌՈՒՍ, գ. Russian; ◊ **~ կին** Russian woman.
ՌՈՒՍԱԳԵՏ, գ. Russian philologist.
ՌՈՒՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Russian philology.
ՌՈՒՍԱԽՈՍ, ա., գ. Russian-speaking.
ՌՈՒՍԱԿԱՆ, ա. Russian.
ՌՈՒՍԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. Russianize.
ՌՈՒՍԱՀԱՅ, գ. Russian Armenian.
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ, ա. Russian, of Russia.
ՌՈՒՍԱՑ, ա. Russian; ◊ **~ լեզու** Russian, the Russian language.
ՌՈՒՍԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Russian, the Russian language; ◊ **~ խոսել** speak Russian.

U

Ս, ս the twenty-ninth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) two thousand, two thousandth.

ՍԱ, դ. this (pl. these); ◊ **~ իմ գիրքն է** this is my book; **~ ամբողջն է** so much for; **սրանցից ոչ մեկը** none of these; **սրանից հետևում է** it follows.

ՍԱԲՈՏԱԺ, գ. sabotage, subversion.

ՍԱԲՈՏԱԺԵԼ, բ. sabotage, subvert.

ՍԱԲՈՏԱԺՈՐԴ, գ. saboteur, wrecker.

ՍԱԳ, գ. goose (pl. geese); ◊**արու ~** gander; **~ի փետուր** goose-quill; **~ արածացնել** keep geese.

ՍԱԳԱՄԱՇԿ, գ., ա. gooseflesh, goose-skin.

ՍԱԳԱՐԱԾ, գ. goose-keeper.

ՍԱԳԻԿ, գ. gosling.

ՍԱԴԱՓ, գ. mother-of-pearl; *գրք.* nacre.

ՍԱԴԱՓԱՓԱՅԼ, ա. pearl glitter, mother-of-pearl; nacreous, pearly.

ՍԱԴԱՓԵ, ՍԱԴԱՓՅԱ } ա. mother-of-pearl; *գրք.* nacreous.

ՍԱԴՐԱՆՔ, գ. instigation; (հրահրում) incitement, setting up; (բանսարկություն) intrigue, provocation.

ՍԱԴՐԵԼ, բ. instigate (to); (հրահրել) incite (to), set on; (գրգռել) provoke.

ՍԱԴՐԻՉ, գ. instigator, firebrand.

ՍԱՋ, գ. saz, Eastern (also Armenian national) stringed musical instrument.

ՍԱՋԱԿԱՆ, ա. becoming, befitting; ◊ **~ ձայնեբանգ տոն** the proper tone; **ինչպես ~ է** as it becomes one; **~ չէ** it doesn't become one (to behave like that), it is improper/not proper; **~ չլինել** misbecome, ill beseem, be unbeseeming.

ՍԱՋԱՆԴԱՐ, գ. *բրբ.* folk music player.

ՍԱՋԵԼ, բ. become, suit; (սազական լինել) befit; *գրք.* beseem; (համապատասխանել) be fitting.

ՍԱՋԵՑՆԵԼ, բ. fit (to), adapt (to).

ՍԱԹ, գ. amber, yellow amber; ◊ **սև ~** black amber.

ՍԱԹԵ, ա. amber; (գույնի մասին) amber coloured.

ՍԱԼ, գ. plate, slab, flag; ◊ **բետոնե ~** concrete slab; **մայթի ~** flagstone, paving-stone.

ՍԱԼԱՀԱՏԱԿ, 1. ա. paved; (գետաքարով) cobbled; 2. գ. (ճանապարհը) paved roadway/carriageway; (գետաքարով) cobblestone road.

ՍԱԼԱՀԱՏԱԿԵԼ, բ. pave, flag; (գետաքարով) cobble.

ՍԱԼԱՄԱՆԴՐ, գ. *կենդ.* salamander.

ՍԱԼԱՐԿԵԼ, բ. pave, flag; (գետաքարով) cobble.

ՍԱԼԱՐԿԻՉ, գ. paver, paviour.

ՍԱԼԱՐԿՈՒՄ, գ. paving, flagging, cobbling.

ՍԱԼԱՔԱՐ, գ. flag, slab, paving-stone.

ՍԱԼԻԿ, գ. tile, thin slab; (խոհանոցում՝ եփելու համար) cooking-range; ◊ **էլեկտրական ~** electric stove.

ՍԱԼԻԿԱՊԱՏԵԼ, բ. tile.

ՍԱԼՈՐ, գ. plum; ◊ **~ի չիր** dried plums; **~ի մրգաջուր՝ կոմպոտ** stewed plums, plum compot.

ՍԱԼՈՐԵՆԻ, գ. plum-tree.

ՍԱԼՕՋԱԽ, գ. (kitchen-)range; ◊ **գազի ~** gas-stove.

ՍԱԾԻԼ, գ. seedlings.

ՍԱԾԻԼԵԼ, բ. plant/set out seedlings.

ՍԱԿԱԳԻՆ, գ. tariff, statutory price; (գնացուցակ) price list.

ՍԱԿԱՅՆ, շ. but, however; (նախադասության վերջում) though.

ՍԱԿԱՎ, ա., մ. few, scarce; (քիչ) little; (ոչ բավարար քանակով) not enough; (հազվադեպ) rare, sparse.

ՍԱԿԱՎԱԲՆԱԿ, ա. sparsely/thinly populated.

ՍԱԿԱՎԱԹԻՎ, ա. scanty, not numerous; (քիչ) few; (ոչ շատ) not many.

ՍԱԿԱՎԱԽՈՍ, ա. reticent; *խսկց.* close-lipped; (լռակյաց) taciturn, silent.

ՍԱԿԱՎԱՀՈՂ, ա. land-starved, land-hungry.

ՍԱԿԱՎԱՄԱԶ, ա. thinly haired.

ՍԱԿԱՎԱՄԱՏՉԵԼԻ, ա. barely accessible, unavailable.

ՍԱԿԱՎԱՄԱՐԴ, ա. not crowded, unfrequented; (քիչ հաճախվող) less frequented.

ՍԱԿԱՎԱՆԱԼ, բ. grow less, diminish; (պակասել) decrease; (ջրի մասին) become lower, subside, sink, abate.

ՍԱԿԱՎԱՋՈՒՐ, ա. with little water, scarce in water, dry; (ծանծաղ. գետ, լիճ ևն) shallow.

ՍԱԿԱՎԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* anaemia.

ՍԱԿԱՎԱՔԱՆԱԿ, ա. not numerous, scanty.

ՍԱԿԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (քիչ քանակություն) small number; (պակաս լինելը) lack (of), shortage, deficiency (in).

ՍԱԿԱՐԿԵԼ, բ. bargain (with), haggle (with, about, over).

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, ՍԱԿԱՐԿՈՒՄ } գ. haggling, bargaining.

ՍԱԿԱՑՈՒՑ, ՍԱԿԱՑՈՒՑԱԿ } գ. tariff.

ՍԱԿՐԱՎՈՐ, գ. *ռզմ.* field-engineer, sapper; *ամ.* combat-engineer; ◊ **~ների վաշտ** field(-engineer) company.

ՍԱՀԱԴԱՇՏ } գ. skating-rink.
ՍԱՀԱՐԱՆ }

ՍԱՀԱՆՔ, գ. (գետի) rapids, chute.

ՍԱՀԵԼ, բ. slip, slide; (օդում հոսանքով շարժվել) float; (սահասավառնել) glide; (սայթաքել) slip; ◊ **դուրս ~** slip out; **ներս ~** steal, creep, slip; **ձեռքից ~** slip off/away; **չմուշկներով ~** skate.

ՍԱՀՄԱՆ, գ. boundary, border; (ծայրակետ) bounds, confines; (ծիր) limit; ◊ *աշխրգ.* **մշտնջենական ձյան ~** snowline; **պետական ~** frontier; **~ դնել** (վերջ տալ) put an end to; (սահմանափակել) limit, restrict; (սահմանազատել) differentiate, discriminate, delimit; **~ չիմանալ՝ չճանաչել** know no bounds; **~ն անցնել** proceed beyond; **բոլոր ~ներն անցնել** overstep the limits, pass all bounds, exceed the bounds (of); **~ներում** within, within the limits/the bounds/the range (of); **~ներում գտնվել** fall inside the limits of; **~ներում լինել** lie within the limits of; **բանականության ~ներում** within reasonable limits; **ուժերի ~ներում** within one's power; **երկրի ~ներից դուրս** outside the country, beyond the borders of the country; **~ներից դուրս գալ** be outside/beyond the scope (of).

ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾ, գ. line, borderline; (երկրի) frontier line; (հողի) boundary, bound; ◊ **~ին** on the verge of.

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ, գ. boundary.

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԱՅԻՆ, ա. border, (situated) near the frontier.

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԵԼ, բ. demarcate; (եզերել) border/edge (with); (սահմանափակել) limit, restrict, delimit; (սահմանազատել) differentiate, discriminate.

ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՐ, ա. constitutive, constituent; ◊ **~ ժողով** constituent assembly.

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ, ա. constitutional; ◊ **~ միապետություն** constitutional monarchy.

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. constitution.

ՍԱՀՄԱՆԱԶԱՏԵԼ, բ. discriminate, differentiate; (սահմանագծել) demarcate, delimit.

ՍԱՀՄԱՆԱԶԱՏՈՒՄ, գ. differentiation, discrimination; (սահմանագծում) delimitation, demarcation.

ՍԱՀՄԱՆԱԽՄԱԽՈՏ, գ. trespasser, trespassing; transgressor.

ՍԱՀՄԱՆԱԽՄԱԽՈՏՈՒՄ, գ. trespass, trespassing; transgression.

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ, ա. *քեր.* indicative; ◊ *քեր.* **~ եղանակ** the indicative mood.

ՍԱՀՄԱՆԱԿԻՑ, ա. frontier, border; (սահմանամերձ) contiguous (to); (հարևան, կից) adjacent.

ՍԱՀՄԱՆԱԿՑԵԼ, բ. border (upon); be contiguous (to); (սահմանակից լինել) be conterminous (with); *փիլք.* (մոտենալ) border (on, upon), verge (on).

ՍԱՀՄԱՆԱՄԵՐՁ, ա. frontier, border, cross-border; ◊ **~ առևտուր** cross-border trade; **~ գոտի** border zone, border.

ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ, ա. frontier, border; ◊ **~ դեպք՝ պատահար** frontier incident.

ՍԱՀՄԱՆԱՊԱՀ, 1. ա. border (defence), frontier; 2. գ. (անձ) border-guard; ◊ **~ զորքեր** frontier forces/troops; **~ ուղեկալ** frontier post.

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ, ա. limited; ◊ **~ հետաքրքրություններ** narrow interests; **~ մարդ** narrow-minded person; **~ միջոցներ** limited/scanty means.

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿԵԼ, բ. *limit (to), restrict (to),* confine; ◊ **իրեն ամեն ինչում ~** stint oneself in everything; **ճառախոսին ~** set the speaker a time limit.

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ(ՎԱԾ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. limitedness, scantiness, narrow-mindedness.

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ, գ. limitation, restriction; ◊ **ժամանակի ~** time limit; **առանց ~ման** without restriction/limitation.

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՎԵԼ, բ. limit/confine oneself (to).

ՍԱՀՄԱՆԵԼ, բ. (որոշել) determine, fix, define, specify; (հիմնել) establish, set up, found; (սերմինի ևն սահմանում տալ) define.

ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, գ. definition; (որոշում) determination; (հիմնում, հիմնադրում) founding, establishment, setting up.

ՍԱՀՆԱԿ, գ. sledge, sleigh; ◊ **ղեկով ~** bobsled, bobsleigh; **~ով սահել, ~ քշել** drive in a sledge/sleigh, toboggan.

ՍԱՀՈՒՄ, գ. sliding, slip; ◊ *երժշ., լեզվ.* **հնչյունի ~** glide; *ավ.* **պտուտակի ~** propeller slip.

ՍԱՀՈՒՆ, ա., մ. smooth(ly); (սայթաքուն) slippery; *լեզվ.* (հնչյունի մասին) liquid; ◊ **~ քայլվածք** easy/light step; **~ խոսք** fluent/flowing speech; **~ գրել** write smoothly; **~ ընթանալ** proceed/run smoothly.

ՍԱՀՈՒՆՈՐԵՆ, մ. smoothly, fluently.

ՍԱՀՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smoothness; (խոսքի մասին) fluency, facility.

ՍԱՀՔ, գ. sliding, slip; *մարզ.* skating; *երժշ.* glide.

ՍԱՂԱՎԱՐՍ, գ. helmet, headpiece; ◊ **ջրասուզակի ~** diving-helmet, diver's helmet; **արևադարձային ~** tropical helmet; *խսկզ.* topee.

ՍԱՂԱՐԹ, գ. foliage; *բնստ.* leafage.

ՍԱՂԱՐԹԱԼԻ(Ց) } ա. leafy, verdant.
ՍԱՂԱՐԹԱԽԻՏ }

ՍԱՂԱՐԹԱՊԱՏ, ա. covered with foliage/leaves.

ՍԱՂԱՐԹԱՎՈՐ, ա. deciduous, leaf-bearing; ◊ **~ ծառ** deciduous/leaf-bearing tree; **~ անտառ** deciduous/leaf-bearing forest/wood.

ՍԱՂՄ, գ. *կենս.* embryo, germ; *կենդ.* foetus.
ՍԱՂՄՆԱԲԱՆ, գ. *կենս.* embryologist.
ՍԱՂՄՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *կենս.* embryology.
ՍԱՂՄՆԱՅԻՆ, ա. embryonic; ◊ **~ վիճակ** embryonic stage; **~ վիճակում** in embryo, in (its) incipiency.
ՍԱՂՄՆԱՎՈՐԵԼ, բ. fecundate, impregnate; *բուք.* fertilize.
ՍԱՂՄՆԱՎՈՐՎԵԼ, բ. get/become pregnant, impregnate; *բուք.* be fertilized; *փխբ.* (ծագել) arise, be born.
ՍԱՂՄՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. *բուք.* fertilization; impregnation, conception; *փխբ.* (ծագում) origin, conception.
ՍԱՂՄՈՆ, գ. *կենդ.* salmon.
ՍԱՂՄՈՍ, գ. *կրոն.* psalm.
ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ, գ. *եկեղ.* psalm-book, Psalter, book of psalms.
ՍԱՄԻԹ, գ. *բուք.* dill; fennel.
ՍԱՄՈՒՅՐ, գ. sable; ◊ **~ե մուշտակ** sable-coat, sable fur-coat.
ՍԱՅԹԱՔԵԼ, բ. (ոտք դնելիս) stumble; (մի բանի դիպչելով) stumble (over); (սահելով) slip; (երերալով քայլել) stumble/stagger along; *փխբ.* (սխալվել) err, be (in the) wrong, mistaken.
ՍԱՅԹԱՔՈՒՄ, գ. stumbling; (սահում) slide; (սխալմունք) mistake, error, blunder, false step.
ՍԱՅԼ, գ. cart; ◊ **բեռնակիր ~** carriage; **մի ~** cartload (of).
ՍԱՅԼԱԿ, գ. carriage, dray-cart, small cart; (չորստեղանոց) barouche; (մանկական) perambulator; *խսկց.* pram; (մոտոցիկլի) sidecar.
ՍԱՅԼԱՊԱՆ } գ. carter, cartman, drayman,
ՍԱՅԼՈՒՐ } waggoner.
ՍԱՅՐ, գ. blade; (ասեղի, նիզակի ևն) point, spike; (դանակի, կացնի, բրի) edge, point; ◊ **աշտարակի ~** spire, steeple.
ՍԱՆ, գ. ward; (սանիկ) godchild, godson; (սանուհի) godchild, goddaughter; ◊ **վարժարանի դպրոցի ~** pupil, alumnus (pl. alumni); (աղջիկ) alumna (pl. alumnae); (հոգեզավակ) foster-child, nursling.
ՍԱՆԱՀԱՅՐ, գ. godfather.
ՍԱՆԱՄԱՅՐ, գ. godmother.
ՍԱՆԱՍՏՈՒԱԾ, *տե՛ս* ԱՌՈՂՋԱՐԱՆ:
ՍԱՆԳՈՒՄԱՐՏԱԿ, գ. sanitary battalion.
ՍԱՆԴ, գ. (stone) mortar; ◊ **հրեղեն ~** petard, firecracker.
ՍԱՆԴԱԼ[1], գ. sandal(s).
ՍԱՆԴԱԼ[2], գ. *բուք.* sandalwood tree.
ՍԱՆԴԵՐՔ, *տպսղ.* card.
ՍԱՆԴՂԱԿ, գ. small staircase/(flight of) stairs; (ջերմաչափի ևն ցուցնակ) gradation, scale, thermometer scale; ◊ **աշխատավարձի ~** wage scale.
ՍԱՆԴՂԱԲԱՑՈՒԿ, flight of stairs.
ՍԱՆԴՂԱՀԱՐԹԱԿ, գ. staircase.
ՍԱՆԴՈՒՂՔ, գ. stairs, staircase; ◊ **ծալովի ~** steps, stepladder; **հետնամուտքի ~** backstairs; **հրշեջ ~** fire escape; **շքամուտքի ~** main staircase; **պտուտակաձև ~** spiral/winding staircase; **~ով իջնել բարձրանալ** go/come downstairs/upstairs.
ՍԱՆԻԿ, գ. godchild; (տղա) godson; (աղջիկ) goddaughter.
ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ, ա. sanitary, medical; ◊ **~ բժիշկ** sanitary inspector; **~ պայուսակ** first-aid bag; **~ գնացք** hospital train; *ռզմ.* **~ զորամաս** sanitary unit; **~ ինքնաթիռ** air/aerial ambulance, ambulance plane; **~ պայմաններ** sanitary conditions; **~ տեսչություն** medical inspection/service.
ՍԱՆԻՏԱՐԱՀԻԳԻԵՆԻԿ, ա. sanitary hygienic.
ՍԱՆԻՏԱՐԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. sanitary technical.
ՍԱՆՁ, գ. bridle, curb; (երասան) reins; *խսկց.* ribbons; ◊ **~ դնել** curb, bridle; *փխբ.* restrain, control, keep in check; **~ած պահել**, keep in check, hold in leash; **~ը հավաքել** take the reins/bridle in hand; **~ը ձեռքում պահել** have/hold the reins in hand; **ձիու ~ը բռնել** hold the horse by the bridle; **~երը բաց թողնել՝ թուլացնել** give a horse the rein/reins.
ՍԱՆՁԱԶԵՐԾԵԼ, բ. unbridle, unleash; ◊ **պատերազմ ~** unleash war.
ՍԱՆՁԱԶԵՐԾՎԵԼ, բ. get unbridled/unruly.
ՍԱՆՁԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. unbridling, unleashing.
ՍԱՆՁԱՀԱՐԵԼ, բ. curb, bridle; *փխբ.* (զսպել, թույլ չտալ) restrain, control, bring under control, keep in check; ◊ **իրեն ~** restrain/control oneself.
ՍԱՆՁԱՀԱՐՈՒՄ, գ. reigning, curbing, bridling. *փխբ.* bringing under control.
ՍԱՆՁԱՐՁԱԿ, ա. unbridled; (անհնազանդ) unruly, unrestrained; (անբարոյական) licentious.
ՍԱՆՁԱՐՁԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. licentiousness, lack of constraint.
ՍԱՆՁԵԼ, բ. curb, bridle; *փխբ.* restrain, control, keep in check; (ընտելացնել, վարժեցնել) tame.
ՍԱՆՁՈՒՄ, գ. bridling, reining, curbing, taming.
ՍԱՆՏԻՄԵՏՐ, գ. centimetre; (չափագծերով ժապավեն) tape measure.
ՍԱՆՏԻՄԵՏՐԱՆՈՑ, ա. centimetre(s); ◊ **երեք ~** three centimetres long.
ՍԱՆՐ, գ. comb; *տպսղ.* (սանդերք) card; *տեխ.* comb; (վուշի համար) hackle, hatchel; ◊ **խիտ՝ խտատամ ~** toothcomb; **մի ~ի կտավ** one of his/her/our etc. kind, birds of a feather flock together.
ՍԱՆՐԵԼ, բ. (մազերը) comb one's hair; (խոզա-

նակով) brush; (հարդարել մազերը) do/dress sb's hair.

ՍԱՆՐՎԱԾՔ, գ. hairstyle, haircut; *խսկց.* hairdo; (կանացի) haircut, coiffure; (տղամարդու) haircut.

ՍԱՆՐՎԵԼ, բ. comb one's hair, do/dress one's hair; (վարսավիրանոցում) have one's hair done.

ՍԱՊԱՆ, գ. hump, hunch.

ՍԱՊԱՆԱՎՈՐ, ա. humpbacked, hunchbacked, humped; ◊ **խիստ ~** bent humpback.

ՍԱՊՆԱՊՂՊՋԱԿ, գ. soap-bubble, bubble; ◊ **~ներ բաց թողնել** blow bubbles.

ՍԱՊՆԱՓՈՇԻ, գ. soap powder; ◊ **~ու փրփուր** (soap) lather, soapsuds.

ՍԱՊՆԵԼ, բ. soap, lather, cover/rub with soap.

ՍԱՊՆՈՏ, ա. soapy.

ՍԱՌԱԾ, ա. cold, chilled; (սառույց կտրած) frozen, covered with ice; ◊ **~ հայացք** cold look/glance; **~ ճաշ** cold dish; **~ մնալ** grow torpid; **վախից ~ մնալ** freeze with fear.

ՍԱՌԵՑՆԵԼ, բ. cool (off), chill; *փխբ.* dampen.

ՍԱՌԵՑՈՒՄ, գ. cooling, chilling, freezing; (թանձրացում, պնդացում) congelation; ◊ **աշխատավարձի ~** wage freeze, freezing of wages.

ՍԱՌԵՑՈՒՑԻՉ, ա. chilling, cooling, cool.

ՍԱՌԸ, ա. cold, cool; ◊ *աշխրհ.* **~ գոտի** cold zone; **~ եղանակ** cold weather; **~ զենք** side-arms; **~ պատերազմ** cold war; **~ ջուր** cold water; **(զննին) ~ ջուր լցնել** damp, discourage, dampen sb's ardour; **~ տոնով** icily, in icy tones; **շատ չափազանց ~** very cold, chilly, icy, ice-cold.

ՍԱՌՆԱՄԱՆԻՔ, գ. frost, hard frost, freezing weather; ◊ **ուժեղ ~** hard/sharp/bitter frost; **ճոճռան ~** ringing frost.

ՍԱՌՆԱՆՈՒՑԸ, գ. ice cream.

ՍԱՌՆԱՇԱՔԱՐ, գ. lollipop; *ամ.* sugar-candy, fruit-drop; (կլոր) sugarplum.

ՍԱՌՆԱՇՈՒՆՉ, ա. cold, icy, severe; ◊ **~ քամի** icy wind.

ՍԱՌՆԱՍԻՐՏ, ա. cold-hearted, cool, composed.

ՍԱՌՆԱՍԻՐՏԱԲԵՆ, մ. coolly, in cold blood, cold-heartedly.

ՍԱՌՆԱՍԻՐՏԱԲԵՑՈՒՆ, գ. coolness, composure; (սառնարյունություն) equanimity; (հոգու արիություն) presence of mind; ◊ **~(ը) պահպանել** keep (one's) cool, keep one's head.

ՍԱՌՆԱՐԱՆ, գ. refrigerator; *խսկց.* frige.

ՍԱՌՆԱՐՅՈՒՆ, ա. cold-blooded, equanimous.

ՍԱՌՆԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cold-bloodedness, equanimity.

ՍԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. coldness.

ՍԱՌՉԵԼ, բ. get/grow cold, cool (down); (մրսել) feel cold, be chilly/cold; (խիստ մրսել) freeze, be frozen; (ցրտից անզգայանալ) become numb with cold; (մսի, արյան մասին) congeal; *փխբ.* (հետաքրքրությունը կորցնել) lose interest (in); ◊ **այլյունը ~ում է երակներում** it chills one's blood, one's blood freezes in one's veins; **գետը ~ է** the river is/has frozen up; **ծաղիկները ~ են** the flowers are frost-bitten/nipped by the cold.

ՍԱՌՅԱԲԵԿՈՒՐ, գ. block of ice, ice floe. ◊ **դրեյֆող հոսքերից ~** drifting icefloe.

ՍԱՌՅԱԴԱՇՏ, գ. glacier; icefield.

ՍԱՌՅԱԴԱՇՏԱՅԻՆ, ա. *երկրբ.* glacial; ◊ **~ շրջան** glacial period, ice age.

ՍԱՌՅԱԺԱՅՌ, **ՍԱՌՅԱԼԵՌ** } գ. iceberg.

ՍԱՌՅԱԿԱԼԵԼ, բ. become covered with ice.

ՍԱՌՅԱԿԱԼՈՒՄ, գ. ice formation, icing.

ՍԱՌՅԱԿՈՒՏՑ, գ. (ice) hummock.

ՍԱՌՅԱՀԱՏ, **ՍԱՌՅԱՆԱՎ** } գ. icebreaker, iceboat.

ՍԱՌՅԱՅԻՆ, ա. icy; *երկրբ.* glacial.

ՍԱՌՅԱՇԻԹ, գ. icecle.

ՍԱՌՅԱՊԱՀԵՍ, գ. ice house, cold storage/storeroom.

ՍԱՌՅԱՊԱՏ, ա. ice-covered.

ՍԱՌՅԱՊԱՏՎԵԼ, բ. become covered with ice.

ՍԱՌՅԱՊԱՏՈՒՄ, գ. ice formation, icing.

ՍԱՌՅԱՐԱՆ, գ. cold storage, freezer.

ՍԱՌՅԵ, ա. icy; *երկրբ.* glacial; *փխբ.* ice-cold, chilling.

ՍԱՌՈՒՑ, գ. ice; *խսկց.* ice cube; ◊ **դրեյֆող ~** drift(ing) ice; **հավերժական ~** eternal ice; **մի կտոր ~** a piece of ice; **~ը կոտրվեց** the ice is broken; **~ը շարժվում է** the ice is drifting; **~ների մեջ սեղմված** iced up, ice-bound.

ՍԱՌՈՒՑՅԱԼ, ա. frozen, congealled; ◊ **Հյուսիսային ~ օվկիանոս** the Arctic Ocean.

ՍԱՍԱՆԵԼ, բ. shake, shake loose; ◊ **հիմնովին ~** shake to its foundation; **օդը ճիչերով ~** rend the air with shouts.

ՍԱՍՏԵԼ, բ. warn.

ՍԱՍՏԻԿ, ա. strong, firm; (խիստ) hard, stern, severe; (ծայրահեղ) extremely; (կլիմայի մասին) rigorous, inclement, very strong; ◊ **~ կարիքի մեջ լինել** be badly in need (of sth), need (sth) badly; **~ ցավում եմ** I am extremely sorry.

ՍԱՍՏԿԱՆԱԼ, բ. intensify; (ուժեղանալ) become stronger, gain strength; (աղմուկի ևն մասին) swell, grow louder; (զգացմունքի մասին) deepen; (հասարակական երևույթների մասին) gather momentum.

ՍԱՍՏԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intensity; (խստություն) severity, rigour; (անդրդվելիություն) sternness; ◊ **քամու ~** strength of wind.

ՍԱՍՏՈՒՄ, գ. warning, snubbing; ◊ **որպես ~** as a warning.

ՍԱՎԱՆ, գ. sheet, bed-sheet; (ծածկոց) bed-

spread, coverlet, counterpane; (պատանք) shroud, cerement.

ՍԱՎԱՌՆԱԿ, գ. aircraft, plane; (օդանավ) aeroplane, airplane; (ճախրասավառնակ) glider.

ՍԱՎԱՌՆԵԼ, բ. soar, hover, sail; (մտքերի մասին) wander; ◊ **ամպերում ~** live in the clouds, be up in the clouds; *խսկց.* go woolgathering.

ՍԱՎԱՌՆՈՐԴ, գ. flier, flyer; (օդաչու) pilot; (օդանավորդ) aviator.

ՍԱՎԱՌՆՈՒՄ, գ. soaring; (ճախրանք) hovering, sailing.

ՍԱՏԱՆԱ, ի. գ. devil, satan; (չար ոգի) demon, evil spirit; *փխբ.* (խորամանկ մարդ) sly/cunning one; *խսկց.* slyboots; 2. ա. *փխբ., խսկց.* (խորամանկ) sly, cunning; ◊ **~նի ականջը խուլ** touch wood; **~ն ասում է** feel an irresistible longing, one can hardly keep oneself (from); **~նի բան է** you can never tell, don't be too sure; **~ն գիտի** the devil knows; **~ն գիտե (թե ինչ)** what the dickens/devil!; **~ն էլ գլուխ չի հանի** there is no making head or tail of it; **~նի ծնունդ** knave, rogue, knowing fellow; **~յի ծոցը գնա** go to the devil/hell; **~նի ձագ՝ ճուտ** imp, devilkin, devilet.

ՍԱՏԱՆԱՅԱԿԱՆ, ա. satanic, devilish.

ՍԱՏԱՆ(ԱՅ)ՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cunning, slyness, archness.

ՍԱՏԱՐ, գ. accomplice.

ՍԱՏԱՐԵԼ, բ. support, back; (օգնել) help, assist.

ՍԱՏԻՆ, գ. sateen.

ՍԱՏԻՆԵ, ա. sateen.

ՍԱՏԿԵԼ, բ. (կենդանիների մասին) die; (անարգական) peg out, kick the bucket.

ՍԱՏԿԵՑՆԵԼ, բ. (կենդանիներին) kill, murder; (ծեծել, ջարդել) cudgel, bang up.

ՍԱՐԱԼԱՆՋ, գ. hillside, slope; ◊ **զառիկող ~** gentle slope.

ՍԱՐԱՀԱՐԹ, գ. plateau (pl. -x), tableland.

ՍԱՐԱՎԱՆԴ, գ. plateau (pl. -x), upland, elevation; ◊ **աստիճանաձև ~** terrace.

ՍԱՐԿ, գ. spider.

ՍԱՐԱՁԳԻՆԵՐ, գ. *կենդ.* arachnida.

ՍԱՐԱՆՄԱՆ, **ՍԱՐԱԿԵՐՊ** } ա. spiderlike, spidery.

ՍԱՐԱՒՍՏԱՅՆ, գ. spider's web, cobweb, web; (օդում թրթռացող) gossamer.

ՍԱՐԿԱՎԱԳ, գ. *եկեղ.* deacon.

ՍԱՐՅԱԿ, գ. *կենդ.* starling.

ՍԱՐՍԱՓ, գ. terror, horror; (վախ) fear, fright; ◊ **~ ազդել** horrify, inspire with awe; **~ի մեջ լինել** be horrified (by); **~ից սառմոկել** shudder with terror; **~ը համակել է նրան** he is awe-struck, he is terrified, he feels creepy.

ՍԱՐՍԱՓԱԼԻՑ, ա. full of horror/terror.

ՍԱՐՍԱՓԱՀԱՐ, ա. terror-struck, terror-stricken, horror-struck, horror-stricken.

ՍԱՐՍԱՓԵԼ, բ. be terrified/horrified; (վախենալ) be frightened, fear; ◊ **դժվարություններից՝ վտանգից ~** take fright at danger/difficulties.

ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ, ա. terrible; (երկյուղալի) frightful, fearful, dreadful; (ահավոր) terrible, horrible; ◊ **~ դժբախտություն** terrible misfortune; **~ եղանակ** terrible/nasty weather; **~ հարբուխ** frightful cold; **~ շոգ** torrid heat; **~ տեսք** awful/ghastly sight; **որքան ~ է նրա վիճակը** how terrible/hopeless his position is; **ինչ ~ է** how terrible/horrible.

ՍԱՐՍԱՓԵՑՆԵԼ, բ. frighten, horrify, terrify; (սարսափ ներշնչել) inspire with awe.

ՍԱՐՍՈՒՌ, գ. shudder, trembling, shivering; ◊ **~ ազդել** make sb's flesh creep; **~ զգալ** feel terror/horror.

ՍԱՐՔ, գ. device, apparatus; (գործիք) instrument; ◊ **տաքացնող ~** heater; **~ի բերել՝ գցել** put right, adjust.

ՍԱՐՔԱԿԱՑԵԼ, բ. assemble, fit, mount.

ՍԱՐՔԱՇԻՆԱԿԱՆ, ա. instrument making.

ՍԱՐՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. instrument-making industry.

ՍԱՐՔԱՎՈՐԱՆՔ, գ. equipment, outfit.

ՍԱՐՔԱՎՈՐԵԼ, բ. equip, fit out.

ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄ, գ. (a piece/an item of) equipment; (գործողությունը) equipping.

ՍԱՐՔՈՎԻ, ա. (սարքած) made, manufactured; (շինծու, կեղծ) false, sham, spurious, counterfeit.

ՍԱՓՈՐ, գ. jug; (մեծ) pitcher.

ՍԱՓՐԵԼ, բ. shave, shave off; ◊ **գլուխը ~** shave one's head.

ՍԱՓՐԻՉ, գ. barber.

ՍԱՓՐՎԵԼ, բ. shave; (սափրիչի մոտ) have a shave.

ՍԱՓՐՈՒՄ, գ. shaving, shave.

ՍԳԱԼ, բ. grieve (about, over); (ողբալ) mourn (for, over).

ՍԳԱԼԻ(Տ), ա. doleful; (ողբալից) mournful; (տխրալից) sorrowful.

ՍԳԱՀԱՆԴԵՍ, գ. requiem, mourning; *եկեղ.* office for the dead; ◊ **քաղաքացիական ~** civil funeral/burial rites.

ՍԳԱՀԱՐ, ա. mournful, sorrowful; (վշտահար) doleful.

ՍԳԱՎԱՐ, ա. mournful, sorrowful.

ՍԳՈ, ա. funeral; ◊ **~ զգեստ** mourning; **~ թափոր** funeral procession; **~ քայլերգ** funeral/dead march.

ՍԵԳ, ա. proud, majestic; (գոռոզ) haughty, arrogant.

ՍԵՋ, գ. *բսբ.* couch grass.

ՍԵԶՈՆ, գ. season; ◊ **մեռյալ ~** the dead/dull/off season.

ՍԵԶՈՆԱՅԻՆ, ա. seasonal; ◊ **~ բանվոր** seasonal labourer/worker; **~ տոմս** season ticket; *ամ.* commutation ticket.

ՍԵՓԵՎԵՓ, ա. mincing, finicking, finicky; ◊ ~ աղջիկ flirtatious/coquettish/affected girl.
ՍԵՓԵՎԵՓԱՆՔ, գ. mincing manners, airs and graces.
ՍԵՓԵՎԵՓԵԼ, բ. mince, be affected.
ՍԵԽ, գ. melon, musk melon, cantaloupe.
ՍԵՂԱՆԱԿԻՑ, գ. table-companion.
ՍԵՂԱՆԱՊԵՏ, գ. toastmaster.
ՍԵՂԱՆԱՏԱՄ, գ. molar, cheektooth.
ՍԵՂԱՆԱՏՈՒՆ, գ. dining-room, dining-hall, dining area; (զինված ուժերի՝ զորամասում կամ նավի վրա) mess(-room); (հիմնարկում) canteen.
ՍԵՂՄ, ա. tight, squeezed, close; (խտացրած, խիտ) condensed, compressed, compact; (համառոտ) concise, brief; ◊ ~ **գրկախառնություն** tight embrace; ~ **ժամկետում** in a short/brief space of time; ~ **ձևով** in a condensed form; ~ **շարադրել** *խսկց.* put things in a nutshell; ~ **շարքերով քայլել** march shoulder to shoulder, go in close order; *փխբ.* ~ **շրջանակներում** in an intimate circle; ~ **ոճ** compressed/tight style; ~ **օղակ** tight ring/vice.
ՍԵՂՄԱԿ, գ. clamp, clutch.
ՍԵՂՄԵԼ, բ. squeeze; *փխբ.* (ներել) press, put pressure; (խտացնել) compress, condense; (համառոտել) contract; ◊ **ատամները՝ ձեռքերը՝ բռունցքները** ~ clench one's teeth/hands/fists; **կոկորդը** ~ seize/take by the throat; **կոճակը** ~ push the button; **կրծքին** ~ hug; **հեղուկը՝ օդը** ~ compress the air/liquid; **շուրթերը** ~ compress/tighten one's lips, press one's lips together; **մեկի ձեռքը** ~ (բարևել) shake sb's hand; squeeze/wring sb's hand; **պողպատե օղակում** ~ grip in a steel vice.
ՍԵՂՄԻԱՆ, գ. stays, corset; ◊ **օրթոպեդիկ** ~ orthopaedic corset.
ՍԵՂՄՎԵԼ, բ. shrink, contract; (հեղուկի՝ գազի մասին) compress; (ձեռքերի՝ ատամների մասին) clench.
ՍԵՂՄՈՒՄ, գ. pressing, pressure; (ձեռքով) grasp, grip; (հեղուկի, գազի) compression; (գրկում, փարում) hug.
ՍԵՄԻՆԱՐ, գ., ա. seminar.
ՍԵՅՄԻԿ, ա. seismic.
ՍԵՅՄԱԿԱՅԻՆ, ա. seismic/earthquake proof.
ՍԵՆԱՏ, գ. senate.
ՍԵՆԱՏԱԿԱՆ, ա. senate; ◊ ~ **հանձնաժողով** senate commission.
ՍԵՆԱՏՈՐ, գ. senator.
ՍԵՆՅԱԿ, գ. room; (համար հյուրանոցում) room, apartment; ◊ ~**ը հավաքել՝ հարդարել** do/tidy the room; ~**ով մեկ** along/across the room; ~**ը չափ(չփ)ել** pace the floor.
ՍԵՆՅԱԿԱՅԻՆ, ա. room; ◊ ~ **բույսեր** indoor plants, potted plants; ~ **խաղեր** (երեխաների համար) indoor games; (բեֆի ժամանակ) party games; ~ **ջերմաստիճան** room temperature, lukewarm.
ՍԵՆՅԱԿԱՆՈՑ, ա. room; ◊ **հինգ** ~ five-room.
ՍԵՆՍԱՑԻՈՆ, ա. sensational; ◊ ~ **իրադարձություն** sensation, sensational/startling event.
ՍԵՊ, գ. wedge; (ցից) stake, picket; (ժայռ) cliff; *տեխ.* pin, tenon; *փխբ. հեգն.* (ատամ) tooth, teeth; ◊ ~ **խփել՝ խրել** drive/thrust a wedge; ~**երը բացել** laugh vulgarly.
ՍԵՊԱԳԻՐ, գ., ա. cuneiform.
ՍԵՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cuneiform/wedge writing.
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, գ. September; ◊ ~**ին** in September; **անցյալ** ~**ին** last September; **հաջորդ** ~**ին** next September.
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐՅԱՆ, ա. September; ◊ ~ **օր** September day, day in September.
ՍԵՌ, գ. *կենս.* sex; ◊ *քեր.* **գոյականի** ~ gender; *քեր.* **բայի** ~ voice; **արական** ~ male; **իգական** ~ female; **գեղեցիկ** ~**ը** the fair sex.
ՍԵՌԱԿԱՆ, ա. *կենս.* sexual, sex; ◊ *բժշկ.* ~ **անկարողություն** impotence; ~ **օրգաններ** sexual organs, genitals; ~ **կյանք** sexual life; ~ **հանցագործություն** sex crime, sexual offence; ~ **հասունություն** puberty; ~ **հարաբերություն** sexual intercourse; ~ **հարաբերություններ** sexual relations; ~ **հետապնդում** sexual harassment; *քեր.* ~ **հոլով** genitive/possessive case.
ՍԵՌԱՅԻՆ, ա. sexual; *քեր.* voice; ◊ ~ **իմաստ** voice meaning; *կզմխս.* ~ **հատկանիշներ** gender distrinctions.
ՍԵՎ, 1. ա. black; 2. գ. (սևամորթ) black, negro, dark-skinned; ◊ ~ **ամպեր** black clouds; ~ **աշխատանք** unskilled labour; ~ **բորսա** illegal exchange; ~ **գործ** crime, black deed; ~ **ծաղիկ** small-pox; *պատմ.* ~ **հարյուրյակ** the Black Hundred; ~ **հաց** brown/black bread, rye bread; ~ **մելամաղձություն** deep melancholy, spleen; ~ **մետաղներ** ferrous metals; ~ **մտքեր** dark/gloomy thoughts; ~ **նախանձ** black envy; ~ **ներկ** black paint, blacking; ~ **շուկա** black market; ~ **ոսկի** (նավթ) black gold, oil; **սաթի նման** ~ jet black; ~ **սիրտ** black-hearted; ~ **սուրճ** black coffee, (արևելյան) Armenian coffee; ~ **ցավ** (*միջնադ.*) the Black Death; ~ **փայտ** ebony, black wood; ~ **փող** copper money; ~ **օր** evil/unlucky day; ~ **օրվա համար** for a rainy day; **ամեն ինչ** ~ **(գույներով) ներկայացնել** look through black glasses; *չխմ.* ~**եր** Black; ~**եր հագնել** wear black; ~**ով սպիտակի վրա (գրված է)** in black and white; ~ **ցուցակ** blacklist; *ասպ.* **նրանց մեջ** ~ **կատու է անցել** there is a coolness between them, they have fallen out over sth.
ՍԵՎԱԲԱԽՏ, ա. miserable, wretched, hapless.

ՍԵՎԱԳԻՐ, 1. ա. rough, draft; 2. գ. rough copy; ◊ ~ **տետր** rough notebook.
ՍԵՎԱԳՐԵԼ, բ. write down/make a rough copy/draft.
ՍԵՎԱԳՈՐԾ, ա. unskilled; ◊ ~ **բանվոր** unskilled workman/worker, labourer.
ՍԵՎԱԶԳԵՍՏ, ա. clad in black, in black clothes; *փխբ.* (վանական) monk.
ՍԵՎԱՀԵՐ, ա. black-haired.
ՍԵՎԱՀՈԳԻ, ա. wicked, malicious, vicious.
ՍԵՎԱՀՈՂ, գ. black earth.
ՍԵՎԱՀՈՂԱՅԻՆ, ա. black earth; ◊ ~ **գոտի** black earth zone/belt.
ՍԵՎԱՄՈՐԹ, ա., գ. black; (ածձ) black, coloured man, negro.
ՍԵՎԱՆԱԼ, բ. *turn/become/grow* black, blacken; (թխանալ) become/grow dark-complexioned; (արևավառ լինել) become tanned/sunburnt/brown.
ՍԵՎԱՉԱՇ, ա. black-eyed, dark-eyed.
ՍԵՎԱՑՆԵԼ, բ. blacken; (կեղտոտել) soil, dirty, stain; *փխբ.* (անունը կեղտոտել) slander; (արատավորել) cast slurs upon; (բարի համբավը արատավորել) soil/smear/stain/sully/tarnish sb's reputation.
ՍԵՎԵԼԱԿԵԼ, բ. *լանկ.* develop.
ՍԵՎԵԼԱԿԻՉ, գ. *լանկ.* developer.
ՍԵՎԵՌԵԼ, բ. turn, direct, fasten; (կենտրոնացնել) fix; (մտքերը, ուշադրությունը) fix, concentrate; ◊ **աչքերը հայացքը** ~ stare (at sb), fix one's eyes/gaze (on sb).
ՍԵՎԵՌՈՒՆ, ա. fixed, firm, intent, steady; ◊ ~ **հայացք** stare, gaze, fixed/intent look; ~ **ուշադրություն** great attention.
ՍԵՎԵՐԵՍ, ա. *խսկց.* shameless, impudent, black-faced; ◊ ~ **անել՝ թողնել** disgrace, defame; ~ **մնալ** disgrace *oneself*.
ՍԵՎԾՈՎՅԱՆ, ա. Black Sea; ◊ ~ **ափ** Black Sea coast/shore; ~ **նավատորմ** Black Sea Fleet.
ՍԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. blackness.
ՍԵՐ[1], գ. cream; ◊ **կաթի ~ը քաշել** cream/skim the milk, take the cream (off).
ՍԵՐ[2], գ. love, affection, fondness; (հակում) love, inclination; ◊ **անպատասխան** ~ unrequited love; **առաջին** ~ first love; **հայրենիքի** ~ love for one's (native/mother) country, patriotism; **մայրական** ~ maternal love; **որդիական** ~ filial love/affection; **պլատոնական** ~ Platonic love; **փոխադարձ** ~ mutual love; ~ **առաջին հայացքից** love at first sight; ~ **երաժշտության նկատմամբ** love of music; ~ **երեխաների հանդեպ** love of children; ~ **ներշնչել** inspire love; ~ **ցուցաբերել** have/show an affection (for); **~ը մերժել** reject/spurn sb's love; **~ը վայելել** enjoy one's love; **սիրո ըմպելիք** love potion; **սիրո երգ** love song; **գործին սիրով վերաբերվել** be full of enthusiasm for one's work; **նա իմ հին ~ն է** she/he is an old flame of mine; **ի ~՛ աստծո** for God's sake!; **սիրուց** for the love/sake (of).
ՍԵՐԲ, գ. Serb, Serbian.
ՍԵՐԲԱԿԱՆ, ա. Serbian.
ՍԵՐԲԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Serbian, the Serbian language.
ՍԵՐԵԼ, բ. be descended/descend (from), come (of).
ՍԵՐԺԱՆՏ, գ. *ռզմ.* sergeant; ◊ **ավագ** ~ senior sergeant; **կրտսեր** ~ junior sergeant.
ՍԵՐԻԱ, գ. series; ◊ **մի քանի ~նոց ֆիլմ** serial.
ՍԵՐԻԱԿԱՆ, ա. serial; ◊ ~ **արտադրանք** serial production.
ՍԵՐԿԵՎԻԼ, գ. *բսբ.* quince.
ՍԵՐՄ, գ. seed; *կենս.* semen, sperm; ◊ **երկպառակության ~եր** seeds of discord.
ՍԵՐՈՂՋԻՉ, գ. winnower, winnowing machine.
ՍԵՐՈՂԿԱԼԵԼ, բ. fill with seed/semen.
ՍԵՐՈՒՆԵԼ, բ. sow; (շարքերով) drill; ◊ **երկպառակություն** ~ sow the seeds of dissension; **թշնամություն** ~ sow enmity (between, among).
ՍԵՐՈՒՑՈՒԿ, 1. ա. seed; 2. գ. seed corn/grain; ◊ ~ **ֆոնդ** seed-fund.
ՍԵՐՄՆԱՋԻՂ, գ. *կենս.* spermatozoon (pl. -zoa).
ՍԵՐՄՆԱԲՈՒՅԾ, գ. seed-grower.
ՍԵՐՄՆԱԲՈՒՅԾԱԿԱՆ, ա. *գիտ.* seed-growing.
ՍԵՐՄՆԱԲՈՒՅԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գիտ.* seed-growing, seed-farming.
ՍԵՐՄՆԱԳԵՂՁ, գ. *կզմ.խս., կենս.* testicle.
ՍԵՐՄՆԱՐԱՆ, գ. *բսբ.* pericarp.
ՍԵՐՄՆԱՑԱՆ, գ. sower.
ՍԵՐՆԴԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. generation change.
ՍԵՐՆԴԵՍԵՐՈՒՆԴ, մ. from generation to generation.
ՍԵՐՎԵԼ, բ. be descended/descend (from), come (of).
ՍԵՐՏ, ա. close, compact; (սեղմ) tight; (մտերիմ) intimate; ◊ ~ **բարեկամություն** close/intimate friendship; ~ **կապ(եր)** close connection(s); ~ **կապի մեջ լինել** be closely related; be in close contact.
ՍԵՐՏԱՃԵԼ, բ. accrete; (ոսկորի մասին) knit; (արյունատար անոթների ևն մասին) inosculate; *փխբ.* (միավորվել) unite with, combine, fuse, coalesce.
ՍԵՐՏԱՆԱԼ, բ. become/get close/intimate.
ՍԵՐՏԵԼ, բ. cram, grind away at one's lessons.
ՍԵՐՏՈՐԵՆ, մ. closely, tightly, intimately.
ՍԵՐՏՈՒՄ, գ. cramming, learning by heart.
ՍԵՐՈՒՄ, գ. birth, parentage; (ծագում) descent, extraction.
ՍԵՐՈՒՆԴ, գ. generation, offspring; ◊ **երիտասարդ** ~ the young generation; **հին** ~ the old generation.
ՍԵՐՈՒՑՔ, գ. cream; ◊ **հասարակության** ~ cream of society.

ՍԵՐՈՒՅՔԱՅԻՆ, ա. cream. creamy; ◊ **~ պաղպաղակ** ice cream; **~ պանիր** cream-cheese.
ՍԵՓԱԿԱՆ, ա. own; ◊ **~ աչ̈ովք** in person; **~ արժանապատվության զգացում** proper pride, self-respect, dignity; *գիտ.* **~ արժեք՝ նշանակություն** eigenvalue; **~ ձեռքերով** with one's own hands; **~ օգուտ՝ շահ** one's own profit.
ՍԵՓԱԿԱՆԱԶՐԿԵԼ, բ. expropriate, dispossess, confiscate.
ՍԵՓԱԿԱՆԱԶՐԿՈՒՄ, գ. expropriation, confiscation.
ՍԵՓԱԿԱՆԱԶՈՒՐԿ, ա. dispossessed.
ՍԵՓԱԿԱՆԱՀՆՈՒՐՀԵԼ, բ. privatize.
ՍԵՓԱԿԱՆԱՀՆՈՒՐՀՈՒՄ, գ. privatization.
ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԵՐ, գ. owner, proprietor, holder; (կին) proprietress; (վարձատու) lessor; (հողատեր) landowner; (անշարժ գույքի) freeholder; ◊ **տան ~** landlord, master of the house; (կին) landlady, mistress of the house.
ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. proprietary, owner (ship).
ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ownership, proprietorship, possession.
ՍԵՓԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. appropriate, privatize.
ՍԵՓԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. appropriation, privatization.
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (գույքը) property, (սեփականատիրություն) ownership; ◊ **անձնական ~** personal property; **ընդհանուր ~** common/joint property; **հասարակական ~** social property; **մասնավոր ~** private property; **մտավոր ~** intellectual property; **պետական ~** state property; **~ության փոխանցում** transfer of ownership, assignment of title.
ՍԵՓ-ՍԵՎ, ա. very/completely/pitch black.
ՍԹԱՓ, ա. awake, sober; (չխմող) abstinent; ◊ **~ նայել իրերին** take a sober/sensible view of things; **~ մարդ** sensible man; **~ մտքի տեր մարդ** sober-minded man.
ՍԹԱՓԱՐԱՆ, գ. sobering station.
ՍԹԱՓԵՑՆԵԼ, բ. sober; (ուշքի բերել) bring sb to his senses, bring sb round.
ՍԹԱՓԵՑՈՒՅԻՉ, ա. sobering.
ՍԹԱՓՎԵԼ, բ. become sober, sober up; (ուշքի գալ) come to oneself, come to, regain consciousness; (քնից) wake up, awake.
ՍԹԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. soberness, sobriety; (զգաստություն, չափավորություն) temperance; ◊ **մտքի ~** soberness of mind.
ՍԻԲԵԽ, գ. *բոտ.* black salsify.
ՍԻԳ, գ. *կենդ.* whitefish.
ՍԻԳԱՇԵՄ, ա. stately, majestic, strutting.
ՍԻԶԱՄԱՐԳ, գ. lawn.
ՍԻԶԻՓՅԱՆ, ՍԻԶԻՖՅԱՆ, ա. Sisyphean; ◊ **աշխատանք** Sisyphean toil.
ՍԻԼԱՍ, գ. silo; (կեր) silage.
ՍԻԼԱՍԱՀՈՐ, գ. silo trench.
ՍԻԼԱՍԱՅԻՆ, ա. silo.
ՍԻԼԱՍ(ԱՑՆ)ԵԼ, բ. silo, ensile.
ՍԻՄՎՈԼ, գ. symbol.
ՍԻՄՎՈԼԻԶՄ, գ. symbolism.
ՍԻՄՎՈԼԻԿ, ա. symbolic.
ՍԻՄՎՈԼԻՍՏ, գ. symbolist.
ՍԻՄՎՈԼԻՍՏԱԿԱՆ, ա. symbolistic(al).
ՍԻՄՖՈՆԻԿ, ա. symphonic; ◊ **~ երաժշտություն** symphonic music; **~ համերգ** symphony concert; **~ նվագախումբ** symphony orchestra.
ՍԻՆ, ա. vain, futile; (անարդյունավետ) unavailing; ◊ **~ հույսեր** vain hopes; **~ ջանքեր** futile/unavailing efforts.
ՍԻՆԹԵԶ, գ. synthesis (pl. -theses); ◊ **ջերմամիջուկային ~** nuclear fusion.
ՍԻՆԹԵՏԻԿ, ա. synthetic(al).
ՍԻՆԻ, գ. tray.
ՍԻՆԼՔՈՐ, 1. ա. declassé, *ֆր.*; 2. գ. (անծիծաղ) lumpen proletariat; (տականք) scum, dregs (of society); (սրիկա) rascal.
ՍԻՊ-ՍՊԻՏԱԿ, ա. as white as snow, snow-white.
ՍԻՍԵՌ, գ. pea; (խոշոր) marrowfat; ◊ **կեղևահան ~** split pea; **~ի խյուս** peasemeal.
ՍԻՍԵՌԱՊԱՏԻՃ, գ. pea pod.
ՍԻՍՏԵՄ, գ. system; ◊ **ընտրական ~** electoral system; *խսկց.* **~ դառնալ** become the rule.
ՍԻՍՏԵՄԱՎՈՐ, ա. systematic.
ՍԻՍՏԵՄԱՎՈՐԵԼ, բ. systematize.
ՍԻՍՏԵՄԱՎՈՐՈՒՄ, գ. systematization.
ՍԻՍՏԵՄԱՏԻԿ, ա. systematic, methodical.
ՍԻՍՏԵՄԱՏԻԿԱԲԱՐ, մ. systematically; (մեթոդիկորեն) methodically.
ՍԻՐԱԲԱՆԵԼ, բ. flirt (with), coquette (with).
ՍԻՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. flirtation; ◊ **անմեղ ~** harmless flirtation.
ՍԻՐԱԼԻՐ, ա. amiable; (հարգալից) polite; (պատրաստակամ) obliging.
ՍԻՐԱԼԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. courtesy, kindness; (հաճոյախոսություն) compliment.
ՍԻՐԱԽՆԴՈՒ, գ. flirtation, flirt.
ՍԻՐԱՇ, 1. ա. beloved, sweetheart; (սիրելի) dear, loved; (գերադասելի) favourite; 2. գ. (անձ) darling; *խսկց.* (սիրեկան) lover; (սիրուհի) mistress.
ՍԻՐԱՀԱՐ, 1. ա. in love (with), enamoured (of); 2. գ. (սիրող, հետաքրքրասեր) amateur, dilettante; lover; ◊ **~ զույգ** loving couple, pair of lovers/sweethearts; **բնության ~** nature-lover; **երաժշտության ~** music lover; **ծաղիկների ~** fond of flowers; **շների ~** dog-fancier.
ՍԻՐԱՀԱՐԱԿԱՆ, ա. love, loving, amorous; ◊ **~ նամակ** love letter.
ՍԻՐԱՀԱՐՎԵԼ, բ. fall in love (with), lose one's heart (to); ◊ **~ված** in love (with), enamoured (of); **~ված լինել** be in love with; **~ված հայացք** amorous/tender glance.

ՍԻՐԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. amorousness, love, affection.

ՍԻՐԱՀԵՏԵԼ, բ. court; (սիրաուածել) make love (to); (ուշադրություն ցուցաբերել, սիրաշահել) pay one's addresses (to), pay/make court (to); (հետևից քարշ գալ) dangle/run after; **~ող** *խսկց.* boyfriend.

ՍԻՐԱՀԵՏՈՒՄ, գ. courting; (սիրաշահում) addresses, attentions.

ՍԻՐԱՀԻԺԱՄ, ա. amicable; ◊ **~ համաձայնություն** amicable/mutual agreement/settlement.

ՍԻՐԱՄԱՐԳ, գ. *կեն.* peacock, peafowl; ◊ **~ի փետուրներով զարդարված** in peacock's feathers.

ՍԻՐԱՅԻՆ, ա. amorous, love; ◊ **~ երգ** love-song; *գրկ.* **~ լիրիկա** love-lyrics; **~ կապ** love-knot; **~ նամակ** love-letter; **~ պատմություն** love-sstory, love affair, romance.

ՍԻՐԱԾԱՀԵԼ, բ. cajole, coax; placate; (համակրանքը շահել) gain sb's favour, win sb over; (քծնելով) play up (to); (գոհացնել) please, oblige.

ՍԻՐԱԼԱՑ, ա. full of love, loving.

ՍԻՐԱՄԱՒՆ, ա. cherished, fostered.

ՍԻՐԱՎԵՊ, գ. *գրկ.* novel; (սիրային պատմություն) romance.

ՍԻՐԱՏԵՆՉ, ա. craving for love.

ՍԻՐԱՏՈՉՈՒՐ, ա. burnt with love.

ՍԻՐԵԼ, բ. love, be in love (with); (տենչալ) have a passion/an affection for; (հակված լինել) like, be fond (of); ◊ **երաժշտություն ~** like/be fond of music; **սաստիկ ~** love dearly, cherish, dote on, be extremely fond of; **ուտել ~** be fond of eating, be gluttonous; **~ով ամուսնանալ** marry for love.

ՍԻՐԵԼԻ, ա. dear, beloved, favourite; (թանկագին) darling, dear; (դիմելիս) my dear fellow, dear friend; (հեգնական դիմում երիտասարդին) my lad; **~ս** my darling/dear; *խսկց.* honey, lovey.

ՍԻՐԵԿԱՆ, գ. lover, paramour.

ՍԻՐՈՂ, ա. amateur, dilettante; lover; ◊ **~ մարզիկ** amateur sportsman; **վարդ ~** rose-fancier.

ՍԻՐՈՂԱԿԱՆ, ա. amateurish; ◊ **~ ներկայացում** amateur theatrical/performance.

ՍԻՐՈՎ, մ. I'd love (to); (հաճույքով) with pleasure, gladly; (պատրաստակամորեն) willingly, readily.

ՍԻՐՏ, գ. heart; ◊ **բարի ~** kind/tender heart; **ոսկի ~** heart of gold; **~ անել** dare, risk; **(էլ) ~ չմնաց** it is unbearable/intolerable, one can't stand it; **~ չունենալ** (զուր չունենալ) have no mercy/pity, be callous; (տրամադրություն չունենալ) be out of humour, be in low spirits; *խսկց.* be out of sorts; **~ս խառնում է** I feel sick/nauseous; **~ս մնլվում է** my heart aches; **~ի խոսք** heartfelt words; **~իս կտոր** my dear! **~ը առնել** շահել cajole, win sb over; **~ը բաց** wear one's heart (up)on one's sleeve; **~ը դող գցել** inspire fear; **~ը դող է ընկել** his heart sank (into his boots), he has his heart in his mouth; **~ը գրավել** նվաճել win sb's heart; **~ը զգում վկայում է** have a *feeling/presentiment*; **ինչքան ~ը ուզում է** to one's heart's content; **~ը թեթևացավ** he felt relieved; **ուրախությունից ~ը թրթռում է** his heart melted with joy; **~ը լցվել է** his heart is overflowing (with); **~ը կախ** have no liking (for), have a distaste (for); **~ը կոտրել** break sb's heart; **~ը հովացնել** unburden one's heart; **~ը հետ տալ** vomit, throw up; **~ը մարելով** with a sinking/palpitating heart; **~ը նեղվում է** his heart is wrung; **~ը պայթում տրաքում է** his heart is breaking; **~իս առնել դիպչել** cut/sting sb to the quick, touch sb on the raw; **~ առնել** take heart, pluck up one's courage/heart/spirit; **~ին մոտ ընդունել** take sth to heart; **~ին քար է ծանրացել** his heart is heavy, he is sick at heart; **~ից արյուն է գնում կաթում** his heart is bleeding; **ամբողջ ~ով** from the bottom of one's heart, whole-heartedly, with all one's heart and soul; *ասցկ.* **աչքից հեռու, ~ից դուրս** out of sight, out of mind; **թեթև ~ով** with a light heart; **ծանր ~ով** with a heavy heart; **մաքուր ~ով** in all sincerity; **~ովը լինել** be to one's liking; **(իր) ~ում** at heart, in one's heart (of hearts).

ՍԻՐՏ-ԱՆՈՒԹԱՅԻՆ, ա. cardiovascular; ◊ **~ հիվանդություններ** cardiovascular diseases.

ՍԻՐՈՒՀԻ, գ. mistress, lover, paramour.

ՍԻՐՈՒՆ, ա. beautiful, fine; (տղամարդու մասին) handsome, good-looking; (լավիկ, սիրունիկ) pretty, lovely, nice, comely.

ՍԻՐՈՒ(Յ)Ն, կ. (ի սեր) for the sake of; ◊ **մեկի ~** for sb's sake; **Աստծու ~** for goodness/God's sake; **ինչի՞ ~** what for?

ՍԻՐՈՒՆԱՆԱԼ, բ. grow pretty/better-looking.

ՍԻՐՈՒՆԱՏԵՍ, ա. nice, comely; *ամ.* cute; ◊ **~ դեմք** pretty (little) face.

ՍԻՐՈՒՆԱՑՆԵԼ, բ. smarten/doll up, preen.

ՍԻՐՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prettiness; (հմայք) charm; (գրավչություն) loveliness.

ՍԼԱՆԱԼ, բ. rush/speed/tear along; ◊ **միջով կողքով ~** tear/sweep by/past/through; **ձիով ~** set off at a gallop, gallop at full speed; **նետի պես ~** dart/flash by; **ամբողջ թափով ~** go/tear/rush/whirl away at full speed.

ՍԼԱՎՈՆԱԳԵՏ, գ. Slavonic historian/philologist etc., Slavist.

ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ, ա. Slav, Slavonic.

ՍԼԱՎՈՆ(ՈՒՀԻ), գ. Slav (woman).

ՍԼԱՅԻԿ, ա. slender, slim, lank.

ՍԼԱՅԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. slenderness; (վայելչակազմություն) shapeliness; (համաչափություն, համամասնություն) just proportion.

ՍԼԱՑՔ, գ. swift/headlong/impetuous flight/run; (սրընթացություն) swiftness, impetuosity, dash; (հանկարծական պոռթկում) sudden gush/spurt.

ՍԼԱՔ, գ. pointer; (ժամացույցի) hand; (գծագրի վրա) arrow; ◊ **երկաթգծի ~** railway point, switch; **կողմնացույցի մագնիսական ~** compass needle; **ժամացույցի ~ի ուղղությամբ** clockwise; **~ին հակառակ** anticlockwise; *ամ.* counterclockwise.

ՍԼԱՔԱՁԵՎ, ա. arrow-shaped, sagittal; *բուք.* sagittate; *ճարտ.* lancet.

ՍԼԱՔԱՎԱՐ, գ. switchman, pointsman.

ՍԽԱԼ, I. գ. mistake, error; (վրիպում, մեղք) fault; 2. ա. (բյուր, անճիշտ) erroneous, wrong, incorrect; ◊ **կոպիտ ~** blunder, gross error; bad/rough mistake; **~ անել՝ կատարել՝ թույլ տալ** make a mistake, commit a fault, go wrong; **~ առաջնորդել** mislead, misguide; **~ գործել** commit a fault, make a mistake; **~ դատել** misjudge; **~ տեղեկացնել** misinform, give wrong information; **~ ուղղությամբ՝ ձևով** in the wrong direction/way; **~ ուղու վրա լինել** be on the wrong track/lines; **~ քայլ անել** make/take a false step; **~ը ցույց տալ** indicate/point out/point to one's mistake; **~ն ուղղել** correct one's mistake, right a wrong.

ՍԽԱԼԱԲԱՐ, մ. erroneous.

ՍԽԱԼԱԿԱՆ, ա. erroneous; ◊ **մարդը ~ է** man is fallible; all men are fallible, to err is human.

ՍԽԱԼԵՑՆԵԼ, բ. lead into (an) error.

ՍԽԱԼՄԱՄԲ, մ. by mistake.

ՍԽԱԼՄՈՒՆՔ, գ. mistake, error, blunder.

ՍԽԱԼՎԵԼ, բ. make a mistake, be mistaken, err; (մոլորության մեջ ընկնել) be in the wrong/at fault.

ՍԽՈԼԱՍՏԻԿ, ա. scholastic.

ՍԽՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. feat, great/heroic deed/exploit.

ՍԽՐԱՆՔ, գ. great/heroic deed; ◊ **ռազմական ~** feat of arms; **~ գործել** accomplish a feat, perform a feat of valour.

ՍԿԱՀԱԿ, գ. cup.

ՍԿԱՎԱՌԱԿ, գ. disc, disk; compact disc, CD; *մարզ.* discus; ◊ **լուսնի ~** the moon's disk; **համակարգչի ~** computer disk/diskette.

ՍԿԱՎԱՌԱԿԱՁԻԳ, **ՍԿԱՎԱՌԱԿԱՆԵՏՈՂ** } գ. *մարզ.* discusthrower; thrower; (*պատմ.*) discobolus (pl. -li).

ՍԿԱՎԱՌԱԿԱՆԵՏՈՒՄ, գ. *մարզ.* discus-throwing.

ՍԿԵՍՐԱՅՐ, գ. father-in-law (husband's father).

ՍԿԵՍՈՒՐ, գ. mother-in-law (husband's mother).

ՍԿԶԲՆԱԽՍԱԼ, գ. *շխմ.* opening.

ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ, ա. initial, first; (տարրական) elementary; (նախնական) primary; ◊ **~ կրթություն** primary/elementary education.

ՍԿԶԲՆԱԿԵՏ, գ. initial position.

ՍԿԶԲՆԱՂԲՅՈՒՐ, գ. origin, (primary) source.

ՍԿԶԲՆԱՄԱՍ, գ. forepart; (սկիզբ) beginning, commencement, opening.

ՍԿԶԲՆԱՆՅՈՒԹ, գ. initial substance.

ՍԿԶԲՆԱՇՐՋԱՆ, գ. initial period.

ՍԿԶԲՆԱՊԱՏՃԱՌ, գ. *փիլ.* original/initial cause.

ՍԿԶԲՆԱՎՈՐԵԼ, բ. start/begin/commence/initiate sth; (սկսել) begin, start, commence; (սկիզբ դնել) initiate.

ՍԿԶԲՆԱՎՈՐՎԵԼ, բ. begin, start, set in; (ծնունդ առնել) arise, be born.

ՍԿԶԲՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. origin, conception.

ՍԿԶԲՆԱՏԱՌ, գ. first/initial letter; (անվան հայրանվան) initials.

ՍԿԶԲՈՒՆՔ, գ. principle; ◊ **~ից ելնելով** in principle, as a matter of principle, principally; **իր ~ների համաձայն ապրել** live up to one's principles.

ՍԿԶԲՈՒՆՔԱՅԻՆ, ա. of principle; ◊ **~ համաձայնություն** consent/agreement in principle (to); **~ հարց** question of principle, fundamental question; **~ մարդ** a man of principle; **~ տարաձայնություն** difference of principle; **~ վեճ** controversy on a point of principle.

ՍԿԶԲՈՒՆՔՈՎԻՆ, մ. in principle, as a matter of principle, on principle; (ըստ էության) in the main, in essence.

ՍԿԻԶԲ, գ. beginning, start, commencement; ◊ **~ առնել** originate (in, from), start from; **~ դնել** start/begin/initiate sth, lay the foundation; **~ի համար** to start with; **~ից** (նախ) at first; **(ամենա)~ից** from the (very) outset, from the first, right from the start; **~ից մինչև վերջ** from (the) beginning to end, from start to finish; **~ում** at the beginning; (ամենից առաջ) in the first place/instance; (վերևում) in the foregoing; **տարվա՝ ամսվա ~ին** in/at the beginning of the year/month, early in; **40-ականների ~ում** in early forties; *ասգ.* **լավ ~ը գործի կեսն է** a good beginning is half the battle, a good beginning makes a good ending.

ՍԿՅՈՒԹԱԿԱՆ, ա. *պատմ.* Scythian.

ՍԿՅՈՒԹԱՑԻ, գ. *պատմ.* Scythian.

ՍԿՅՈՒՌ, գ. *կենդ.* squirrel.

ՍԿՍԵԼ, բ. begin, start; *գրք.* commence; (նախաձեռնել, ձեռնամուխ լինել) initiate; (նստել որևէ գործի) get down to, settle down (to); ◊ **որևէ բանից ~** begin with sth; **ամեն ինչ սկզբից ~** begin all over again, start afresh/anew; **արշավ(անք) ~** start/open/launch a campaign; **~ գործել** come into play/effect; **~ած** as from; **~ած ... վերջացրած** beginning from ... to; **սկսող** initiator, pioneer.

ՍԿՍՆԱԿ, գ. beginner; *շխմ., արվ.* debutant, (կին) debutante, *ֆր.*:

ՍԿՍՎԵԼ, բ. begin, start, set in; ◊ **~ուց հետո** once started.

ՍԿՈՒՏԵԼ, գ. dish, tray; (մետաղե) salver; ◊ **թեյի ~** tea-tray.

ՍՏԱԳԻՐ, 1. գ. (անձ) stenographer, stenographist; 2. ա. stenographic(al), shorthand.

ՍՏԱԳՐԵԼ, բ. take down (in) shorthand.

ՍՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՍՏԱԳՐՈՒՄ** } գ. stenography, shorthand; shorthand record/report, verbatim record.

ՍՏԱԳՐՈՒՀԻ, գ. stenographer, stenographist.

ՍՏԱԼԱԼ, բ. *խսկց.* slip, slide; (սահնակով) toboggan; (չմուշկներով) skate.

ՍՏԱՑ, գ. saw; (ձեռքի) hand-saw; ◊ **ատաղձագործական ~** buck-saw; **ժապավենաձև ~** band-saw; **կլոր ~** circular saw; **մեքենայական ~** chainsaw.

ՍՏԱՑԱՀԱՍՏԱՑ, գ. saw/log frame; power-saw bench.

ՍՏԱՑԱՁՈՒԿ, գ. *կենդ.* sawfish.

ՍՏԱՑԱՐԱՆ, գ. sawmill.

ՍՏԱՑԵԼ, բ. saw; (մանր կտորների) saw up, cut up; *փխր.* nag, pester.

ՍՏԱՑԱՆՅՈՒԹ, գ. (saw-) timber.

ՍՏԱՎԵԼ, բ. reduce, contract; (կրճատվել) shorten.

ՍՏԱՒՈՒՄ, գ. reduction, contraction; (կրճատում) shortening.

ՍՈՒՔԱԿ, գ. hoof.

ՍՈՒՔԱԿԱՀԱՐԵԼ, բ. hoof.

ՍՈՒՔՈՒԿ, գ. *բոտ.* aubergine, egg-plant.

ՍՈՒՔՈՒԾ, ա. lean, meagre.

ՍՈՒՔՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dryness; (ֆիհարություն) leanness, meagreness.

ՍՈՒՔԵԼ, բ. dry up; (բույսերի մասին) wither, shrivel.

ՍՅՈՒԺԵ, գ. subject; (թեմա) topic; (ֆաբուլա) plot.

ՍՅՈՒՆ, գ. post, pole, pillar; *ճարտ.* column, pillar; ◊ **անարգանքի ~** pillory; **կորնթական ~** Corinthian column; **հասարակության գիտության ~եր** pillars of society/science; **ջրի ~** column of water; **սահմանային ~** boundary post; **սնամեջ ~** hollow column; **անարգանքի ~ին գամել** put in the pillory.

ՍՅՈՒՆԱԶԱՐԴ, ա. columnated, pillared, ornamented with a peristyle; ◊ **~ դահլիճ** hall of columns, pillared hall.

ՍՅՈՒՆԱԿ, գ. column; *ճարտ.* baluster.

ՍՅՈՒՆԱՇԱՐ, գ. colonnade.

ՍՅՈՒՆԱՓԱՅԱՆ, գ. *ճարտ.* (կնոջ կերպարանքով) caryatid; (տղամարդու կերպարանքով) Atlas.

ՄՆԱՀԱՎԱՏ, ա. superstitious; ◊ **~ մարդ** superstitious person.

ՄՆԱՀԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. superstition.

ՄՆԱՄԵՋ, ա. hollow; (մետաղի մասին) cored; *փխր.* (դատարկ, հիմար) empty, meaningless, foolish.

ՄՆԱՆԿ, ա. bankrupt, broken up, insolvent; *փխր.* (անպիտան, անպիտան) of little value, unfit, worthless; ◊ **~ հայտարարել** declare bankrupt/bankruptcy.

ՄՆԱՆԿԱՆԱԼ, բ. become bankrupt/insolvent; *խսկց.* go/be broke, fail; collapse; *խսկց.* crash.

ՄՆԱՆԿԱՑՆԵԼ, բ. bankrupt, force into bankruptcy; (կործանել) ruin, bring to ruin.

ՄՆԱՆԿԱՑՈՒՄ, գ. bankruptcy, failure; (կործանում) ruin; (անվճարունակություն) insolvency; ◊ **~ից փրկել** save from bankruptcy, *խսկց.* bail out.

ՄՆԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. insolvency, bankruptcy, failure.

ՄՆԱՊԱՐԾ, ա. swaggering; (ինքնահավան) self-conceited; (հավակնոտ) pretentious.

ՄՆԱՊԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. swaggering, presumption; (սնափառություն) vanity.

ՄՆԱՓԱՌ, ա. vain; (փառամոլ) vainglorious, ambitious; (ինքնահավան) conceited.

ՄՆԱՓԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vanity; (փառամոլություն) vainglory, ambition; (ինքնահավանություն) conceit.

ՄՆԴԻԿ, գ. *քիմ.* mercury, quicksilver.

ՄՆԴԻԿԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* mercurialization, treatment with mercury.

ՄՆԴԻԿԱՅԻՆ, ա. mercurial; ◊ **~ ծանրաչափ** common/mercurial barometer.

ՄՆԴԻԿԱՍՅՈՒՆ, գ. mercury (column).

ՄՆԴՈՒԿ, գ. trunk, chest; (արկղ) box, case.

ՄՆԵԼ, բ. nourish, support, rear; (կերակրել) feed; (մատակարարել) supply (with), provide; ◊ **կրծքով ~** nurse.

ՄՆԿԱՁԵՎ, ա. mushroom-shaped.

ՄՆԿԱՅԻՆ, ա. mushroom; *կենդ.* fungoid, fungous; ◊ **~ հիվանդություն** fungus disease.

ՄՆԿԻԿ, գ. *կենդ.* fungus (pl. fungi).

ՄՆՆԴԱՄԹԵՐՔ, գ. food products; (ուտելիք) foodstuffs, edibles; (պարեն) victuals.

ՄՆՆԴԱՆՅՈՒԹ, գ. food.

ՄՆՆԴԱՐԱՐ, ա. nourishing, nutritious; ◊ *բժշկ.* **~ լուծույթ** nutrient solution.

ՄՆՆԴԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. food industry.

ՄՆՈՏԻՊԱՇՏ, ա., գ. superstitious.

ՄՆՈՏԻՊԱՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. superstition.

ՄՆՎԵԼ, բ. feed/live (on); ◊ **լավ՝ վատ ~** have good/bad food.

ՄՆՈՒՆԴ, գ. food; (ապրուստ) subsistence; ◊ **անբավարար ~** undernourishment; **արհեստական ~** artificial feeding; **մանկական ~** baby-food; (գործողությունը) bottle-feeding; **հոգևոր ~** spiritual nourishment/food; *փխր.* **մտքի ~** food for thought/mind; **տաք ~** hot food/meals; **ուժեղացրած ~** high-calorific/nourishing diet; **լուրերին՝ կասկածներին ~ տալ՝ մատակարարել** feed rumours/suspicions.

ՍՆՈՒՑԻՉ, 1. ա. *տես* ՍՆՆԴԱՐԱՐ; 2. գ. breadwinner.

ՍՆՈՒՑՈՒՄ, գ. nourishment, nutrition.

ՍՈԴԱ, գ. *քիմ.* soda; (կերակրի) baking/cooking soda; (լվացքի) washing soda.

ՍՈԴԱՅԱՋՈՒՐ, գ. soda water.

ՍՈԽ, գ. onion; ◊ **կանաչ ~** green onion(s), spring onion(s), chive(s), scallion; **գլուխ ~** onion; **մի գլուխ ~** an onion.

ՍՈԽԱԿ, գ. nightingale.

ՍՈԽԱՀԱՑ, գ. stewed onions, onions gently fried in oil.

ՍՈԽՈՒԿ, գ. *բուս.* bulb; ◊ **~ավոր բույսեր** bulbous plants.

ՍՈՂԱԲՈՒՅՏ, գ. *բուս.* (վայրի) bindweed; (դեկորատիվ) convolvulus.

ՍՈՂԱԼ, բ. crawl/creep (along); *փխր.* grovel (before sb); ◊ **դուրս ~** creep/crawl out; *փխր.* (դժվարությամբ դուրս գալ) drag oneself out; **մեկի ոտքերի տակ ~** fawn on sb, grovel/cringe before sb; **ներս ~** crawl (in, into); **վեր ~** crawl (on, up).

ՍՈՂԱՆՑՔ, գ. hole; *փխր.* (ելք, դուրս պրծնելու ճանապարհ) loop-hole; ◊ **(իր համար) ~ թողնել** leave oneself a loop-hole.

ՍՈՂՆԱԿ, գ. bolt, bar; ◊ **դռան ~** door-bolt; **պատուհանի ~** window-bolt; **վառարանի ~** damper; *տեխ.* slide-valve.

ՍՈՂՈՍԿԵԼ, բ. steal/creep/slip in/into; ◊ **կասկած տարակուսանք ~եց** doubts/a suspicion crept in.

ՍՈՂՈՍԿՈՒՄ, գ. creeping/crawling (in, into).

ՍՈՂՈՒՆ, գ. *կենս.* reptile.

ՍՈՃԻ գ. *բուս.* pine(-tree); (փայտ) pinewood, deal; ◊ **~ու անտառ** pine-forest, pinery; **~ու խեժ** pine tar.

ՍՈՃՈՒՏ, գ. pine grove.

ՍՈՍԱՓԵԼ, բ. rustle.

ՍՈՍԱՓՅՈՒՆ, գ. rustling, rustle.

ՍՈՍԻ, գ. *բուս.* sycamore, maple.

ՍՈՍԻՆՋ, գ. glue; (ալյուրից) paste; ◊ **բուսական ~** gum; **ձկան ~** isinglass, fish-glue; **ատաղձագործական ~** carpenter's glue.

ՍՈՍԿ, *տես* ՄԻԱՅՆ:

ՍՈՍԿԱԼ, բ. be terrified/horrified; (սարսռել) shudder.

ՍՈՍԿԱԼԻ, ա. frightful, fearful, dreadful; (սարսափելի) terrible, horrible, terrifying, horrifying; ◊ **~ եղանակ** terrible/nasty weather; **~ հիվանդություն** dreadful disease; **~ պատմություն** dreadful story; **~ տառապանքներ** terrible tortures; **~ տեսարան/ տեսք** awful/ghastly sight; **~ ցավ** terrible pain.

ՍՈՍՆՋԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. glue-boiling.

ՍՈՍՆՋԱՅԻՆ, ա. glue, gum, paste.

ՍՈՍՆՋԱՆՅՈՒԹ, գ. gluten.

ՍՈՍՆՋԵԼ, բ. glue; (ալյուրով) paste; (բուսական սոսնձով) gum; (իրար միացնել) stick/paste/glue together; (կպցնել) stick (to), adhere (to).

ՍՈՍՆՋՈՒՄ, գ. gluing, pasting, gluing/pasting together.

ՍՈՎ, գ. hunger, starvation; (պետ.) famine; ◊ **~ զգալ** feel/be hungry; **~ից մեռնել**, *տես* ՍՈՎԱԾԱՀ ԼԻՆԵԼ, (շատ սոված լինել) be very hungry/hungry as a hunter.

ՍՈՎԱԼԱՆՈՒԿ, ա. famished, starving, ravenous.

ՍՈՎԱՄԱՀ, ա. dying/dead of starvation; ◊ **~ անել** starve, starve to death, be the death of; **~ լինել** starve to death; die of starvation/hunger.

ՍՈՎԱԾ, ա. hungry; ◊ **~ լինել** be hungry; **չաղ գայլի պես ~** hungry as a hunter.

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ, ա. *խորհ.* Soviet; ◊ **~ Միություն** the Soviet Union; **~ իշխանություն** Soviet power/government; **~ պետություն** Soviet State; **~ ժողովուրդ** the Soviet people.

ՍՈՎԵՏԱՀԱՅ, ա. *խորհ.* Soviet Armenian.

ՍՈՎՈՐ, ա. accustomed/used (to); (սովորական) habitual, usual; ◊ **~ ճանապարհով** in the usual way.

ՍՈՎՈՐԱԲԱՐ, մ. usually, habitually, customarily; (ընդհանրապես) generally, commonly; (որպես կանոն) as a rule; ◊ **~ անվանում են/ կոչում են** are commonly referred to as; **~ ընդունված է** it is generally accepted/agreed.

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ, ա. usual, ordinary; (շաբլոն) common, commonplace; ◊ **~ ձևով** in a regular manner; **~ ճանապարհով** in the usual way.

ՍՈՎՈՐԵԼ, բ. learn, study; (աշակերտել) learn (from sb/sth), be a pupil; (վարժվել, ընտելանալ) get accustomed/used (to), be accustomed (to); ◊ **անգիր ~** learn by heart; **արհեստ ~** be an apprentice, learn a trade/craft; **դերը ~** learn the role/part; **դպրոցում ~** go to school; **կարդալ ~** learn to read; **սեփական սխալներից ~** profit/learn by one's own mistakes; *ասգ.* **քանի ապրես պիտի ~ ես** (you) live and learn.

ՍՈՎՈՐԵՑՆԵԼ, բ. teach, instruct, train.

ՍՈՎՈՐՈՂ, գ. student, learner; (աշակերտ) pupil; *ամ.* student; (դպրոցական տղա) schoolboy; (աղջիկ) schoolgirl; (ուսանող) student.

ՍՈՎՈՐՈՒԹՅԱՅԻՆ, ա. habitual, usual, customary; ◊ *իրավ.* **իրավունք** unwritten/customary law.

ՍՈՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. habit, custom; ◊ **~ դառնալ** become/grow a habit/custom; **~ ձեռք բերել** get/fall into the habit (of); **~ մշակել** form a habit; **ըստ ~ի** from force of habit; **~ը երկրորդ բնավորություն է** habit is second nature; **~ ունենալ** be in the habit of, be given/accustomed (to).

ՍՈՎՈՐՈՒՅԹ, գ. custom, usage, tradition; (սահմանված ընդունված կարգ) routine; ◊

ըստ ~ի according to custom/tradition, customarily; **դա ~ է** it is the custom.

ՍՈՑԱՊ, գ. *հպկ.* social security/welfare.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ, ա. social; ◊ **~ ապահովագրություն** social insurance/security; **~ դրություն** social status; **~ ծագում** social origin.

ՍՈՑԻՈԼՈԳ, գ. sociologist.

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱ, գ. sociology.

ՍՈՑԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ, ա. sociological.

ՍՊԱ, գ. officer, military officer; ◊ **կապի ~** liaison officer; **ծովային ~** naval officer.

ՍՊԱՅԱԿԱԶՄ, գ. officer corps, staff.

ՍՊԱՅԱԿԱՆ, ա. officer.

ՍՊԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (կազմը) the officers, command; (սպայի աստիճանը) rank of officer.

ՍՊԱՆԱԽ, գ. spinach, garden spinach.

ՍՊԱՆԴ, գ. slaughter.

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑ, գ. slaughterhouse, abattoir.

ՍՊԱՆԵԼ, բ. kill; (կանխամտածված) murder; *խսկց.* (վերջ տալ) finish (sb off); (վարձու մարդասպանի միջոցով) assassinate; *խսկց.* slay, do away with; ◊ *խսկց.* **սպանես (էլ) չգիտեմ** I don't know/couldn't tell you to save my life/for the life of me; **ժամանակ ~** kill time.

ՍՊԱՆԻՉ, ա. killing; (սարսափելի) murderous; ◊ **~ հայացք** murderous glance; **~ տոթ** terrible/appaling heat.

ՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. killing, (կանխամտածված) murder; *ամ.* (մարդասպանություն) homicide; (վարձու մարդասպանի միջոցով) assassination; ◊ *իրավ.* **չկանխամտածված ~** manslaughter.

ՍՊԱՌԱԶԻՆԵԼ, բ. arm (with), furnish with arms; (հանդերձել) equip.

ՍՊԱՌԱԶԻՆՎԵԼ, բ. arm, provide/furnish oneself with arms, be armed; ◊ **մինչև ատամները ~ված** armed to the teeth.

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. armament, arms; ◊ **~ների մրցավազք** arms race; **~ների սահմանափակում** arms limitation.

ՍՊԱՌԱՐԺԵՔ, գ. *տնտ.* use, value.

ՍՊԱՌԵԼ, բ. consume, exhaust; (օգտագործել) use; (ծախսել) spend, waste; ◊ **ժամանակը ~** exceed the time limit.

ՍՊԱՌԻՉ, ա. exhaustive, comprehensive; ◊ **~ նկարագրություն տալ** give an exhaustive treatment; **~ պատասխան** exhaustive answer; **~ պատասխան տալ** give a comprehensive answer.

ՍՊԱՌՆԱԼ, բ. threaten/menace (with); ◊ **մատով ~** shake/wag one's finger (at); **բռունցքով ~** shake one's fist (at).

ՍՊԱՌՆԱԼԻ(Ց), ա. threatening, menacing, full of threats/menaces; ◊ **~ վիճակ** precarious situation; **~ աղետ** imminent disaster.

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ } գ. threat, menace;
ՍՊԱՌՆԱՆՔ } **պատերազմի ~** threat/meance of war; **~ի տակ** under the threat (of); **~ի տակ դնել** threaten, imperil, jeopardize.

ՍՊԱՌՈՂ, գ. consumer, user; ◊ **ի ծնե ~** born consumer; **~ների հասարակություն** consumer society.

ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ, ա. consumer; ◊ **~ կոոպերացիա** consumers' cooperative; **~ ապրանքներ** consumer goods.

ՍՊԱՌՎԵԼ, բ. be exhausted/consumed, run low/short; (վերջանալ) finish, be confined/reduced (to); (օգտագործվել) be used up; (ծախսվել) be spent, waste away; ◊ **ժամանակը ~ է** time is up.

ՍՊԱՌՈՒՄ, գ. consumption, consummation, exhaustion, use; ◊ **~ման առարկաներ** objects of consumption; **լայն ~ման առարկաներ** consumer goods, articles of general consumption.

ՍՊԱՍ, գ. buttermilk/yoghurt soup.

ՍՊԱՍԱՍՐԱՀ, գ. waiting-room, waiting hall; (ընդունարան) reception room/hall/area.

ՍՊԱՍԱՐԱՆ, գ. reception room, reception area, waiting-room, drawing room.

ՍՊԱՍԱՐԿԵԼ, բ. attend (to), serve; (մատակարարել) supply, cater (for).

ՍՊԱՍԱՐԿՈՂ, գ., ա. attendant, servant, caterer; ◊ **~ անձնակազմ** service staff/personnel.

ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ, գ. service, facilities; *տեխ.* maintenance; **բժշկասանիտարական ~** medical service/attendance.

ՍՊԱՍԵԼ, բ. wait (for); (ակնկալել) anticipate; (սպասելիք ունենալ) expect, await; ◊ **անհամբեր ~** wait impatiently, be on tenderhooks; **հյուրեր ~** expect guests; **նստել - ~** sit and wait, cool one's heels, *դրժվ.*; **վերջանալուն ~** bide one's time, wait till sth is over; **~ով** pending; **ժամանակը չի ~ում** time presses, there is no time to be lost; **~ածից վեր** beyond expectation; **ի՞նչ է մեզ ~ում** what is in store for us?

ՍՊԱՍԵԼԻՔ, գ. expectation, waiting; (ակնկալում) looking forward (to).

ՍՊԱՍԵՂԵՆ, գ. service, set; *ամ.* lay-out, set-out; ◊ **ճաշի ~** dinner service/set; **թեյի ~** tea service/set.

ՍՊԱՍԵՑՆԵԼ, բ. make sb wait.

ՍՊԱՍՅԱԿ, գ. batsman; *ամ.* striker.

ՍՊԱՍՈՂԱԿԱՆ, ա. waiting, expectant.

ՍՊԱՍՈՒՀԻ, գ. servant, maid-servant, housemaid, maid; ◊ **երթևեկ ~** charwoman.

ՍՊԱՍՔ, գ. set; (պարագաներ) things; ◊ **ճաշասեղանի ~** cover; **թեյի ~** tea-set, tea-service; **սափրվելու ~** shaving-set; **գրասենյակային ~** desk-set.

ՍՊԵՂԱՆԻ, գ. plaster; *փիլ.* (մխիթարություն)

consolation; ◊ ~ դնել plaster; բարեխաչաձև ~ blister-plaster.

ՍՊԻ, գ. scar, cicatrice, cicatrix (pl.-ces); (մաշկի հարվածից) weal, wale.

ՍՊԻԱՆԱԼ, բ. cicatrize, be cicatrized, skin/heal over.

ՍՊԻԱՑՈՒՄ, գ. cicatrization.

ՍՊԻՏԱԿ, white; ◊ ~ին տալ show white; ձնծաղիկները ~ին էին տալիս the snowdrops showed white (in the grass).

ՍՊԻՏԱԿԱԲԱՇ, ա. white-maned.

ՍՊԻՏԱԿԱԳԼՈՒԽ, ա. white-headed, white-haired; (ալեներ) grey-headed, grey-haired.

ՍՊԻՏԱԿԱՁԱԳԵՍ, ա. dressed in white.

ՍՊԻՏԱԿԱՀԵՐ, ա. grey-headed, grey-haired.

ՍՊԻՏԱԿԱՁԱՎԱՐ, գ. manna-croup.

ՍՊԻՏԱԿԱՄԱՇԿ, ա. white-skinned, fair-skinned.

ՍՊԻՏԱԿԱՄՈՐԹ, ա. white.

ՍՊԻՏԱԿԱՎՈՒՆ, ա. whitish.

ՍՊԻՏԱԿԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* leukaemia.

ՍՊԻՏԱԿԳՎԱՐԴԻԱԿԱՆ, ա. *պատմ.* white guard.

ՍՊԻՏԱԿԵԼ, բ. become white, whiten; (մազերի մասին) go/grow/turn grey/be touched with grey.

ՍՊԻՏԱԿԵՂԵՆ, գ. *linen*; (ներքնահագուստ) underwear, underclothes; ◊ **անկողնու** ~ bedlinen; ~**ի խանութ** linen-drapery shop.

ՍՊԻՏԱԿԵՑՆԵԼ, բ. whiten; *ութսուն.* bleach; ◊ **բնակարանը տունը** ~ whitewash.

ՍՊԻՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. whiteness; (մազերի մասին) greyness.

ՍՊԻՏԱԿՈՒՑ, գ. *կենս., քիմ.* albumen; *կենս.* protein; ◊ **աչքի** ~ white of the eye; **ձվի** ~ egg-white, white of an egg.

ՍՊԻՏԱԿՈՒՑԱՅԻՆ, ա. *կենս., քիմ.* albuminous; ◊ ~ **նյութ** albumen.

ՍՊԻՐՏ, գ. alcohol, spirit(s); ◊ **ամուշադրի** ~ liquid ammonia; **գինու** ~ spirit of wine; **փայտի** ~ wood alcohol, methyl alcohol.

ՍՊԻՐՏԱՅՐՈՑ, գ. spirit-lamp.

ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ, ա. sporting, athletic; ◊ ~ **խաղեր** sports (and games); ~ **ընկերություն** sports society; ~ **բազա** sports centre.

ՍՊՈՐՏԱԳԱՀԼԻՓ, գ. gymnasium (pl. -siums, -sia); *խոսկ.* gym(-hall).

ՍՊՈՐՏԳՊՐՈՑ, գ. sport-school.

ՍՊՈՐՏՀՐԱՊԱՐԱԿ, գ. sports ground, playing field.

ՍՊՐԴԵԼ, բ. steal/creep/slip in/into; ◊ **վրիպակ է** ~ a misprint/mistake has slipped in.

ՍՊՈՒՆԳ, գ. sponge; ◊ ~**ով լվանալ** sponge.

ՍԻՆԻ, գ. axis (pl. axes); (անիվի) axle; *տեխ.* axle, spindle, pin.

ՍՎԱՂ, գ. plaster.

ՍՎԱՂԵԼ, բ. plaster, parget; *փոխ.* (կոծկել) hide, conceal.

ՍՎԱՂՈՒՄ, գ. plastering; plasterwork.

ՍՎԻՆ, գ. bayonet; ◊ ~**ներով դիմավորել** give a hostile reception.

ՍՎԻՆԱՀԱՐ, ա. pierced (with a bayonet).

ՍՎԻՆԱՀԱՐԵԼ, բ. bayonet, pierce with a bayonet.

ՍՎԻՆԱՄԱՐՏ, գ. bayonet fight/attack/charge; ◊ ~**ի ենթվել** charge with the bayonet.

ՍՎՍՎԱԼ, բ. rustle.

ՍՎՍՎՈՑ, գ. rustle, rustling; (ավսավախոսություն) lisp, lisping.

ՍՏԱԺ, գ. length of service; *խոսկ.* work experience.

ՍՏԱԺԱՎՈՐ, ա. with a long period of active service, senior, experienced.

ՍՏԱԺԱՎՈՐՈՒՄ, գ. probation, probationary period; ◊ ~ **անցնել** work/be on probation.

ՍՏԱԽՈՒ, 1. ա. deceitful, feigned; 2. գ. (անձ) liar, fibber; ◊ **անամոթ** ~ inveterate/shameless/unmitigated liar.

ՍՏԱՀԱԿ, գ. villain, rascal, scoundrel.

ՍՏԱՄՈՔ, գ. stomach.

ՍՏԱՄՈՔԱԲՈՐ, գ. gastric disease, gastritis.

ՍՏԱՄՈՔԱՍՏԻՃ, գ. stomach ulcer.

ՍՏԱՄՈՔԱՀՅՈՒԹ, գ. gastric juice.

ՍՏԱՄՈՔԱՓՈՔԱՅԻՆ, ա. gastrointestinal.

ՍՏԱՄՈՔԱՅԻՆ, ա. stomach, stomachal, stomachic.

ՍՏԱՆԱԼ, բ. receive, get; (հայթայթել, ձեռք բերել) obtain; (տեսակ՝ ցեղ ածեցնել) raise, grow; (արդյունահանել) mine; (մշակելով) extract; ◊ **արդյունք** ~ obtain results; **հոչակ** ~ become known, be given publicity, be made known; **ճանաչում** ~ be recognized; **մրցանակ** ~ receive a prize, be awarded a prize; **նավթ** ~ extract oil; **նկատողություն** ~ be reprimanded; ~**ման պես** on receipt; **պատվեր** ~ receive/secure an order.

ՍՏԱՆԱԼԻՔ, գ. due.

ՍՏԱՆԴԱՐՏ, գ., ա. standard; ◊ ~ **պայմաններում** under a standard set of conditions.

ՍՏԱՆԴԱՐՏԱՑՆԵԼ, բ. standardize.

ՍՏԱՆԴԱՐՏԱՑՈՒՄ, գ. standardization.

ՍՏԱՆՁՆԵԼ, բ. take sth upon oneself, assume sth; (ձեռնարկել) undertake; ◊ **աշխատանք** ~ undertake to do the work, set about the work; **հրամանատարություն** ~ assume/take command (of, over); **պաշտոն** ~ accept a post.

ՍՏԱՆՁՆՈՒՄ, գ. assumption; ◊ **հրամանատարության** ~ assumption of command.

ՍՏԱՑԱԿԱՆ, 1. գ. receipt; (անդորրագիր) receipt, acknowledgement; 2. ա. inherited; ◊ **ուղեբեռի** ~ luggage/baggage ticket; ~**ով տալ** make sb sign for.

ՍՏԱՑԻՈՆԱՐ, 1. գ. hospital; 2. ա. stationary; ◊ ~ **հիվանդ** in-patient, hospital patient; ~ **բուժում** hospital treatment.

ՍՏԱՑՎԵԼ, բ. be forthcoming, be received;

(հաջողվել, դուրս գալ) turn out, be, come, ensue, result; ◊ **վաճառքի համար** ~ be on sale/on the market; **ինչպես ~վի** anyhow, helter-skelter; **ոչինչ չի ~վի** nothing will come (of it); **որտեղ ~վի** anywhere; **այս կտորից գեղեցիկ շոր կ~վի** this material will make a pretty dress; **նրանից լավ բժիշկ կ~վի** he will make/be a good doctor; **~ված տվյալների հիման վրա** on the basis of information received.

ՍՏԵԼ, բ. lie, tell lies; (փչել) fib; ◊ **անխիղճ կերպով** ~ talk through one's hat; **ստում ես** it's a lie! stuff and nonsense!

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾ, ա. creative, constructive.

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. creative, constructive; ◊ ~ **աշխատանք** creative work.

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԵԼ, բ. create, do, make; (հնարել) invent, make up; (հեքիաթներ պատմել) tell stories; (երաժշտի մասին) compose; (գրողի մասին) write.

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. creation; (հեղինակի աշխատանքները) work; ◊ **ժողովրդական** ~ the creative work/art of people; **գրական** ~ works.

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒՄ, գ. creative work, creation.

ՍՏԵՂԾԱՐԱՐ, ա. creative.

ՍՏԵՂԾԵԼ, բ. create; (կազմել) form, make, make up; (կազմակերպել) organize; (ուսմունք, տեսություն) found, originate; (կազմակերպություն ևն) set up, establish; ◊ **կառավարություն** ~ form a government; **պայմաններ** ~ create conditions; **պատրանքներ** ~ create/foster an illusion; **տպավորություն** ~ make an impression; **տրամադրություն** ~ create the mood.

ՍՏԵՂ(Ն), գ. key.

ՍՏԵՂՆԱՇԱՐ, գ. keyboard, fingerboard, clavier.

ՍՏԵՂՆԱՎՈՐ, ա. key.

ՍՏԵՐՋ, ա. barren, dry; (անպտուղ) sterile; ◊ ~ **կով** dry cow.

ՍՏԵՐՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. barrenness, dryness, sterility.

ՍՏԻՆՔ, գ. breast, bosom, bust; (կենդանու) udder.

ՍՏԻՊԵԼ, բ. force, oblige; (հարկադրել) compel, make; (դրդել, մղել) cause, induce, impel, prompt; ◊ ~ **լռել** reduce to silence, silence; ~ **հեռանալ/գնալ** force out, force sb to go; ~ **մտածել** set thinking; **ի՞նչը քեզ ~եց** what made you? **նրան ոչինչ չի ~ի** nothing will make/induce him (to); **~ով կորցնել մեկի համաձայնությունը** force/compel/oblige sb to assent, make sb assent; **~ված լինել** be forced/compelled/obliged.

ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ, ա. compulsory, forced; (հարկադրական) impelling, pressing.

ՍՏԻՏ, մ. *խոկց.* false, deceitful; (կեղծ) affected, insincere, artificial, feigned, sham; ◊ ~ **արցունքներ** feigned tears.

ՍՏՆՏՈՒ, գ. wet-nurse, foster-mother.

ՍՏՈՅԱՆ, գ. *կզմխս.* diaphragm.

ՍՏՈՐ, ա. base, low; (անազնիվ) mean, foul; (արհամարհելի) despicable; ◊ **նա ~ դուրս եկավ** he turned out a very mean person.

ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆԵԼ, բ. subdivide (into).

ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄ, գ. subdivision; (բաժանումը) *department*; *գիտ.* sub-unit, small unit, element.

ՍՏՈՐԱԲԱՐ, մ. meanly, basely, despicably.

ՍՏՈՐԱԳՐԵԼ, բ. sign, sign one's name, put one's name (to); (համաձայնել) subscribe (to); (սկզբնատառերով) initial; ◊ **~ող կողմ** signatory; **~ված** signed (by), undersigned; **~ված է** it is signed.

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. signature; (պարտավորագիր) engagement, signed/written promise; ◊ ~ **դնել** put one's signature (under), affix one's signature (to), sign one's name; ~ **տալ** make a signed statement; **նա ~ տվեց այդ մասին** he made a signed statement to the effect.

ՍՏՈՐԱԴԱՍ, ա. subordinate, inferior, under sb, under sb's command.

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ, ա. subordinate; ◊ *քեր.* ~ **եղանակ** subjunctive mood; ~ **շաղկապ** subordinate conjunction; **բարդ ~ նախադասություն** *complex sentence*.

ՍՏՈՐԱԴԱՍԵԼ, բ. subordinate; (ենթարկել) subdue, place under; (հրամանատարության տակ դնել) place under the command.

ՍՏՈՐԱԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆ } գ. subordination;
ՍՏՈՐԱԴԱՍՈՒՄ } (ենթարկումը) subjection; (հնազանդեցում) submission; (հպատակեցում) subjecting.

ՍՏՈՐԱՐՅԱԼ, ա. subordinate; (ինչ-որ մեկի ենթակայության տակ) under sb, under sb's *command*; (կախյալ) subject (to), dependent (on).

ՍՏՈՐԱԿԵՏ, գ. comma.

ՍՏՈՐԱՆԱԼ, բ. abase oneself, grovel, humiliate oneself; ◊ ~ **մինչև ստելու աստիճան** stoop to (a) lie.

ՍՏՈՐԱՑՆԵԼ, բ. humble, humiliate, abase, belittle.

ՍՏՈՐԱՑՈՒՄ, գ. humiliation, abasement.

ՍՏՈՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. humiliating, degrading; ◊ *դա* ~ **է** it is humiliating.

ՍՏՈՐԱՔԱՐԾ, ա. obsequious; (սողկաբարո) servile; (ծնող) toady.

ՍՏՈՐԱՔԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. obsequiousness; (ծնկաթք) fawning; (սողկություն) servility; ◊ ~ **անել** fawn (on, upon), cringe (to), be obsequious (towards).

ՍՏՈՐԳԵՏՆՅԱ, ա. underground; ◊ ~ **անցում** underground passage; ~ **աշխատանքներ** underground work; ~ **երկաթուղի** underground, tube, *metro*; *ամ.* subway; ~ **թագավորություն** the underground kingdom.

ՍՏՈՐԵՎ, մ. below; ◊ **~ բերված** mentioned/stated below, undermentioned; **~ նշված** named below; **~ ստորագրածները** the undersigned.

ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ, ա. underground, subterranean; ◊ **~ ցնցում** an earthquake; (թույլ) tremor.

ՍՏՈՐԻՆ, ա. lower; (որակի մասին) inferior; ◊ **~ հարկ** ground floor; **գետի ~ հոսանք** lower reaches of the river; **(զարգացման) ~ աստիճան** the lowest degree/point (of development); **~ պալատ** (Անգլիայում) House of Commons.

ՍՏՈՐՈԳԵԼ, բ. *քեր.* predicate.

ՍՏՈՐՈԳՅԱԼ, գ. *քեր.* predicate.

ՍՏՈՐՈԳՈՒՄ, գ. *քեր.* predication.

ՍՏՈՐՈՍ, գ. (լեռան) foot; (հիմք) pedestal; **~ում** at the foot of (a hill/mountain).

ՍՏՈՐՋՐՅԱ, ա. submarine, underwater; ◊ **~ բույսեր** underwater plants; **~ խութ՝ քար** reef, rock; **~ հոսանքներ** undercurrent, underset.

ՍՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. baseness, meanness; ◊ **դա ~ է** it is mean/despicable.

ՍՏՎԱՐ, ա. thick, heavy; (մեծածավալ) voluminous, bulky; (նշանակալից) considerable; ◊ **~ բազմություն** thick crowd; **~ ամսագիր** literary monthly.

ՍՏՎԱՐԱԹԻՎ, ա. numerous, multifarious.

ՍՏՎԱՐԱԹՈՒՂԹ, գ. pasteboard, cardboard.

ՍՏՎԱՐԱՆԱԼ, բ. become thick/heavy/voluminous /bulky.

ՍՏՎԵՐ, գ. shade, shadow; ◊ **լույս և ~** light and shade; **նրանից ~ է մնացել** he is the shadow of his former self; **~ գցել** cast a shadow/aspersions (on); **~ի տակ** under the shade; **իր ~ից վախենալ** be afraid of one's own shadow; **~ում մնալ** remain in the shadow, keep in the background, efface/obliterate oneself; **~ում նստել** sit in the shade; **գիշերային ~ներ** shades/shadows of the night; **~ների թատրոն** shadow play/pantomime, galanty show.

ՍՏՎԵՐԱԳԻԾ, գ. contour, outline.

ՍՏՎԵՐԱԳԾԵԼ, բ. outline.

ՍՏՎԵՐԱՇԱՏ, ա. shady.

ՍՏՎԵՐԱԽԻՏ, **ՍՏՎԵՐԱՅԻՆ** } ա. shady; ◊ **~ տնտեսություն բիզնես** shady business.

ՍՏՎԵՐԱՆԿԱՐ, գ. silhouette.

ՍՏՎԵՐՈՏ, ա. shady, shaded; *փիլ.* (մութ) shady, shadowy, (կասկածելի) fishy, suspicious; ◊ **~ կողմեր** shady sides.

ՍՏՐԿԱԲԱՐ, մ. like/as a slave, slavishly.

ՍՏՐԿԱԿԱՆ, ա. slave; ◊ **~ աշխատանք** slave labour, slavery.

ՍՏՐԿԱՄԻՏ, ա. servile, slavish; ◊ **~ հնազանդություն** servile submission; **~ նմանակում** servile/slavish imitation.

ՍՏՐԿԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. servility, cringing.

ՍՏՐԿԱՎԱՃԱՌ, գ. slave-trader, slaver.

ՍՏՐԿԱՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. slave trade.

ՍՏՐԿԱՏԵՐ, գ. slaveholder, slave-owner.

ՍՏՐԿԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. slaveholding; ◊ **~ հասարակարգ** slave-owning system.

ՍՏՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. slave-owning.

ՍՏՐԿԱՑՆԵԼ, բ. enslave, enthral(l).

ՍՏՐԿԱՑՈՒՄ, գ. enslavement, enthralment.

ՍՏՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. servitude, slavery, bondage, thraldom; ◊ **~բյան մեջ լինել** be held in servitude (by); **~բյան վերացում** abolition of slavery.

ՍՏՐԿՈՒՀԻ, գ. slave, serf, bondmaid, bondwoman.

ՍՏՐՈՒԿ, գ. slave, bond(s)man; (ճորտ) serf.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. etymological.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԵԼ, բ. etymologize.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. etymology.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒՄ, գ. etymologization.

ՍՏՈՒԳԱՅՑ, գ. raid, check up, control.

ՍՏՈՒԳԱՏԵՍ, գ. review; ◊ **~ անցկացնել** review, hold a review.

ՍՏՈՒԳԱՐՔ, գ. pass-examination, pass-fail; ◊ **~ հանձնել՝ ստանալ** pass an examination; **~ նշանակել** pass sb; **~ չնշանակել** fail.

ՍՏՈՒԳԱՐՔԱՅԻՆ, ա. matriculation, test; ◊ **~ գրքույկ** record-book, record cards, mark book.

ՍՏՈՒԳԵԼ, բ. check, verify; (քննել) examine; (պարզել) ascertain; (փորձարկել) test; (հաշիվը) adjust ◊ **աշխատանքը ~** check up on sb's work; **գործնականում ~** test; **ժամացույցը ~** check/examine the clock; set the clock to the correct time; **համեմատելով ~** collate, control; **տետրերը ~** correct homework/class work/papers; **~իչ թվեր** planned/scheduled figures; *շախմ.* **~իչ քայլ** control move; **~ված տվյալների հիման վրա** as a matter of record, on the basis of verified information.

ՍՏՈՒԳՈՂ(ԱԿԱՆ), ա. verifying. checking, control; ◊ **~ աշխատանք** test(ing), control work; **~ հանձնաժողով** control committee.

ՍՏՈՒԳՈՒՄ, գ. verification; (հսկում) check-up, control; (քննում) examination; ◊ **կատարման ~** work check-up, checking on performance; *առմ.* follow up; **հաշվի ~** audit; **զենքի ~** checking the zero (of a weapon); **~ման գրքույկ** record-book, recort card(s).

ՍՏՈՒՅԳ, ա. exact; (ճշգրիտ) precise; (ճիշտ) correct, right; (հուսալի) reliable; (իսկական) authentic; ◊ **~ աղբյուրներ** reliable sources; **~ տեղեկություններ** reliable information.

ՍՐԱԽՈՒՍ, ա. witty; ◊ **~ մարդ** wit, witty person.

ՍՐԱԽՈՍԵԼ, բ. make/crack jokes.

ՍՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. witticism, witty remark, wittiness; (կատակ) joke; ◊ **հաջող ~** good joke; **~ներ անել** make witty remarks, crack jokes, crack one joke after another.

ՍՐԱՇՅԱՐ, ա. pointed; (սուր) sharp, acute.

ՍՐԱՀ, գ. hall; *ամ.* parlour; (արքունիք) court; (պալատում) presence-chamber, audience hall; ◊ **դատական նիստերի ~** courtroom.

ՍՐԱՄՈՏ, ա. witty; sharp-witted, shrewd, acute; ◊ **~ լինելու հավակնություն ունենալ** set up for a wit.

ՍՐԱՄՏԵԼ, բ. make/crack jokes.

ՍՐԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wit; perspicacity; ◊ **~ թյամբ աչքի ընկնել** sparkle with wit; **անսպառ ~** inexhaustible wit.

ՍՐԱՆԿՅՈՒՆ, ա. acute-angled.

ՍՐԱՏԵՍ, ա. *խսկ.* sharp-eyed, sharp-sighted, clear-sighted; ◊ **~ աչք** an alert eye.

ՍՐԱՐՇԱՎ, ա. swift, rapid, headlong, impetuous; (ընթացք արագությամբ) high-speed, fast.

ՍՐԱՑՈՒՄ, գ. aggravation; ◊ **հակասությունների ~** intensification/aggravation of antagonisms; **հիվանդության ~** exacerbation, acute condition.

ՍՐԱՔԱՐ, գ. whetstone, oilstone; (ածելու համար) hone.

ՍՐԲԱԳՈՐԾԵԼ, բ. sanctify, consecrate.

ՍՐԲԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, **ՍՐԲԱԳՈՐԾՈՒՄ** } գ. sanctification, consecration.

ՍՐԲԱԳՐԱԿԱՆ, **ՍՐԲԱԳՐԱՅԻՆ** } ա. proofreader; ◊ **~ նշաններ** proof-symbols; **~ տպվածք** proof, proof-sheet.

ՍՐԲԱԳՐԱՏՈՒՆ, գ. proofreader's room.

ՍՐԲԱԳՐԵԼ, բ. proofread, correct, read/correct the proofs.

ՍՐԲԱԳՐԻՉ, գ. proofreader.

ՍՐԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. proofreading.

ՍՐԲԱԶԱՆ, 1. ա. *վերամբ.* sacred; 2. գ. *եկեղ.* (աճձ) (His) Holiness; ◊ **~ պարտք** sacred duty.

ՍՐԲԱՆԱԼ, բ. become sacred/holy/saintly.

ՍՐԲԱՊԱՏԿԵՐ, գ. icon, sacred image.

ՍՐԲԱՊՂԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sacrilege, blasphemy; ◊ **~ գործել** commit sacrilege, blaspheme.

ՍՐԲԱՎԱՅՐ, **ՍՐԲԱՏԵՂԻ** } գ. sanctuary.

ՍՐԲԱՏԱՇ, ա. polished; ◊ **~ քար** polished stone.

ՍՐԲԱՑՆԵԼ, բ. idolize, make sacred/holy, sanctify.

ՍՐԲԵԼ, բ. wipe; (մաքրել) clean, cleanse, make clean; (չորացնել) dry, rub/wipe dry; *խսկ.* (կողոպտել) rob; ◊ **ամանեղենը ~** wipe up (the dishes); **արտասուքը ~** dry one's tears; *փխբ.* (մխիթարել, հանգստացնել) comfort, console; **ավելով ~** sweep, brush; **ճակատը ~** wipe one's forehead, mop one's brow; **փոշին ~** dust; **վրայից ~** clear away, wipe off.

ՍՐԲԻՉ, գ. towel; (ձողափայտի վրա պտտվող) roller-towel, jack-towel; ◊ **ամանեղենի ~** dish-cloth; **բաղնիքի ~** bath towel.

ՍՐԲՈՐԵՆ, մ. piously; ◊ **~ պահել** hold sacred; **հիշատակը ~ հարգել** piously revere sb's memory.

ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ, գ. holiness, sacredness; sacred/holy thing; ◊ **~ սրբոց** holy of holies.

ՍՐԲՈՒՀԻ, գ. holy virgin, the Virgin; female saint.

ՍՐԵԼ, բ. sharpen; (լարել) strain, aggravate; (դանակը, կացինը են) grind; (սրոցով) whet; ◊ **ածելին ~** strop; **ականջները ~** prick up one's ears, be all ears; **ատամները ~** have a grudge against sb; **իրավիճակը՝ հարաբերությունները ~** aggravate/strain the relations; **հաստոցի վրա ~** turn; **մատիտը ~** sharpen a pencil; **սուրը ~** whet one's sword; **~ող** grinder; **դանակ-մկրատ ~ող** knife-grinder.

ՍՐԸՆԹԱՑ, ա. swift, headlong, impetuous; (արագ) quick.

ՍՐԸՆԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. swiftness, impetuosity; (արագություն) quickness.

ՍՐԹՍՐԹԱԼ, բ. tremble; (ցրտից դողալ) shiver (with cold), feel cold; (սառչել) freeze.

ՍՐԹՍՐԹՈՑ, գ. trembling, shivering.

ՍՐԻԿԱ, ա. scoundrel, rascal, villain.

ՍՐԻԿԱՅԱԲԱՐ, մ. vilely, basely.

ՍՐԻԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abomination, loathsome/nasty thing; (ստորություն) meanness, baseness; (խաբեբայություն) swindle, fraud.

ՍՐԻՆԳ, գ. pipe, reed(-pipe), fife, flute; ◊ **հովվի ~** shepherd's pipe, reed; **~ նվագել** play the pipe.

ՍՐԻՉ, գ. knife-sharpener, steel; (սայր) blade; (ածելի) razor; ◊ **մատիտի ~** pencil-sharpener.

ՍՐճՆՂԱՑ, գ. coffee-mill, coffee-grinder.

ՍՐճԱՄԱՆ, գ. coffee pot.

ՍՐճԱՐԱՆ, գ. cafe, cafeteria, coffee house, coffee room.

ՍՐճԵՓ, գ. coffee pot.

ՍՐՆԳԱՀԱՐ, գ. flautist.

ՍՐՈՑ, գ. whetstone, oilstone; (ածելու համար) hone; (կաշեփոկ) strop; (հաստոց) grindstone.

ՍՐՍԿԵԼ, բ. inject, syringe; (ծառերը) spray; *փխբ., խսկ.* (ներշնչել) instil(l) into.

ՍՐՍԿԻՉ, գ. syringe; *գոմշ.* spray(er).

ՍՐՍԿՈՒՄ, գ. injection; *գոմշ.* spraying, sprinkling; *փխբ.* aspersion; ◊ **ենթամաշկային ~** hypodermic injection, syringing.

ՍՐՎԱԿ, գ. phial, vial; (շիշ) bottle; (ներմետիկ, փակ) ampule; (օծանելիքի) bottle, flagon, flacon, *ֆր.*; ◊ **մի ~ օծանելիք** a bottle of perfume/scent.

ՍՐՎԵԼ, բ. become aggravated/strained; (լարվել) become strained; ◊ **հիվանդությունը ~եց** the disease grew acute.

ՍՐՏԱԲԱՆ, գ. cardiologist.

ՍՐՏԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. cardiological.

ՍՐՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cardiology.

ՍՐՏԱԲԱՑ, ա. cordial, hearty, open-hearted; ◊ **~ ընդունելություն** cordial/hearty welcome; **~ զրույց** candid/sincere/heart-to-heart conversation.

ՍՐՏԱԲԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cordiality, open-heartedness.

ՍՐՏԱԲԵԿ, ա. broken-hearted, down-hearted; (վհատված) discouraged, dispirited.

ՍՐՏԱԲԱԽԱ, 1. ա. generous; (անկեղծ) sincere; 2. մ. with all one's heart.

ՍՐՏԱԳԻՆ, ա. tender, loving, heartfelt; ◊ ~ **շնորհակալություն** sincere/heartfelt gratitude, cordial/hearty thanks.

ՍՐՏԱԼԻ(Ր), **ՍՐՏԱԼԻՑ** } 1. ա. heartful, hearty; (անկեղծ) sincere; 2. մ. heartfully.

ՍՐՏ(Ա)ԽԱՆՈՑ, **ՍՐՏ(Ա)ԽԱՆՈՒՔ** } գ. nausea, sickness; ◊ ~ **առաջացնել** make sb sick, nauseate sb, turn sb's stomach; ~ **զգալ** feel sick.

ՍՐՏԱԽՈՐՇ, գ. *կզմխս.* ventricle.

ՍՐՏԱԿԻՑ, ա. close, intimate; ◊ ~ **բարեկամ** bosom-friend, intimate friend; ~ **զրույց** heart-to-heart conversation, intimate talk.

ՍՐՏԱՃԱՔ, ա. in terror/horror; ◊ ~ **անել** frighten/scare to death, terrify, horrify; ~ **լինել** be frightened/scared to death, be terrified/horrified.

ՍՐՏԱՃԱԼԻԿ, ա. heart-breaking, heart-rending; (հուզիչ) touching, harrowing.

ՍՐՏԱՄԱՇ, ա. heart-rending, heart-breaking; (տանջող) agonizing; (հոգնեցուցիչ) tedious, wearisome; ◊ ~ **անել** rend sb's heart, harrow sb's soul; ~ **լինել** rend one's heart, harrow one's soul.

ՍՐՏԱՄԿԱՆ, գ. *կզմխս.* myocardium, cardiac muscle.

ՍՐՏԱՄՈՑ, *տես* ՍՐՏԱԿԻՑ:

ՍՐՏԱՅԻՆ, ա. heart, cardiac; ◊ ~ **հիվանդություն** heart disease; ~ **նոպա** heart attack.

ՍՐՏԱՆՈՒԱՅԻՆ, ա. cardiovascular; ◊ ~ **հիվանդություններ** cardiovascular diseases.

ՍՐՏԱՆՑ, ա. whole-heartedly; (անկեղծ) sincerely; (սրտի խորքից) from the bottom of one's heart.

ՍՐՏԱՇԱՐԺ, ա. touching, affecting; (հուզիչ) moving; (խղճալի) pathetic.

ՍՐՏԱՊՆԴԵԼ, բ. cheer up, reassure; (խրախուսել) encourage; (սիրտ տալ) hearten, enhearten.

ՍՐՏԱՊՆԴՎԵԼ, բ. cheer up; (սիրտ առնել) take heart; (խրախուսվել) be encouraged.

ՍՐՏԱՌՈՒՉ, ա. heartfelt, deep-felt; (հուզիչ) touching, moving; (ազդեցիկ) affecting; (խղճալի) pathetic.

ՍՐՏԱՏՐՓՓ, ա. panting, longing for; ◊ ~ **ապասել** look forward (to), wait eagerly/impatiently.

ՍՐՏԱՑՈՂ, ա. tender-hearted; (կարեկից) compassionate; ◊ ~ **վերաբերմունք ունենալ** have/take compassion on/upon, be compassionate, feel (for).

ՍՐՏՆԵՂ(Վ)ԵԼ, բ. be annoyed/irksome/vexed.

ՍՐՏՆԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vexation, annoyance.

ՍՐՏՈՏ, ա. courageous; (քաջ) brave, bold; (խիզախ) gallant; (անվեհեր) valiant.

ՍՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sharpness, acuity; (մտքի, լսողության են) keenness; (վիճակի են) acuteness; (զգացմունքների) pungency, poignancy.

ՍՐՈՒՄ, գ. sharpening; (ածելիի) stropping, honing; (սրաքարով) whetting; (հաստոցով) turning; *փիլս.* (լարում) aggravation, intensification.

ՍՐՈՒՆՔ, գ. shin, shank.

ՍՑԵՆԱՐ, գ. scenario; (կինոֆիլմի համար) screenplay; (գրական ստեղծագործության հիման վրա) screen version/adaptation (of).

ՍՈՒԲՅԵԿՏԻՎ, ա. subjective.

ՍՈՒԲՅԵԿՏԻՎԻՍՏԱԿԱՆ, ա. *փիլ.* subjective.

ՍՈՒԲՅԵԿՏԻՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. subjectivity, subjectiveness; *փիլ.* subjectivism.

ՍՈՒԳ, գ. mourning; ◊ **խոր** ~ deep mourning; ~ **անել** mourn (for, over), grieve (about, over); ~ **պահել** be in mourning, keep mourning; ~**ի մեջ լինել** be in mourning (for).

ՍՈՒԶԱԶԳԵՍՍ, ա. diving outfit, diving-suit.

ՍՈՒԶԱԽՑԻԿ, գ. bathysphere.

ՍՈՒԶԱԿ, գ. diver, plunger; ◊ ~**ի սաղավարտ** diver's helmet.

ՍՈՒԶԱՆԱՎ, գ. submarine, U-boat.

ՍՈՒԶԱՆԱՎՈՐԴ, գ. submariner.

ՍՈՒԶԵԼ, բ. dip/plunge (in, into); (լիովին) submerge (in, into), duck (into); (խորտակել) sink; (մարդուն) drown, drown a man; ◊ **նավը** ~ sink a ship.

ՍՈՒԶՎԵԼ, բ. dip, plunge/sink (into); (ստվանավի մասին) submerge, dive; *փիլս.* (խորասուզվել, կլանվել) become (utterly) immersed/absorbed/engrossed; ◊ **մտքերի մեջ** ~ be absorbed/lost/buried/plunged in thoughts.

ՍՈՒԶՈՒՄ, գ. immersion, submersion, submergence; (նավի մասին) settling down; (ստվանավի մասին) dive, diving; (խորտակում) sinking.

ՍՈՒԼԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* sibilant.

ՍՈՒԼԵԼ, բ. whistle; (ստլիչով) blow a whistle, sing; (թրչին, դերասանին են) hiss, catcall, hiss/catcall an actor (off the stage).

ՍՈՒԼԻՉ, գ. whistle.

ՍՈՒԼՈՑ, գ. whistle; (ստլելը) singing, whistling.

ՍՈՒԿԻ, գ. fillet, sirloin; tenderloin.

ՍՈՒՂ, ա. scanty; (ոչ բավարար) insufficient; (ստահմանափակ) limited; ◊ ~ **միջոցներ** scanty means; **ժամանակը** ~ **է** there's very little time.

ՍՈՒՅՆ, դ. *սկզտ.* this, these.

ՍՈՒՆԿ, գ. mushroom; *կենս.* fungus (pl. fungi);

◊ **թունավոր ~** poisonous mushroom; **~ հավաքել** gather mushrooms; **~ի պես բազմանալ բուսնել** grow up like mushrooms after rain.

ՍՈՒՋՈՒԽ, գ. sujukh, sudzhuk (pieces of walnut threaded on a string dipped in a sweet syrup, then dried).

ՍՈՒ՛Խ, ա., մ. *խոկց.* hush! (be) quiet! ◊ **~ անել** keep silent/silence, not utter a word; **~ մնա** be silent! silence! *խոկց.* shut up!

ՍՈՒՍԱՄԱՐԱ՛Մ, գ. *բոտ.* marjoram; *գիտ.* origanum.

ՍՈՒՍԵՐ, գ. sword, sabre, rapier; ◊ **~ը մերկացնել պատյանից հանել** draw the sword.

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏՍ, գ. fencing; ◊ **~ի արվեստ** the art of fencing; **~ի մրցումներ** fencing competition.

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏԵԼ, բ. fence.

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏԻԿ, գ. fencer, master of fencing, fencing master.

ՍՈՒՍԻԿ-ՓՈՒՍԻԿ } ա., մ. quiet(ly), soft(ly), gentle, gently;
ՍՈՒՍՈՒՓՈՒՍ } ◊ **~ մարդ** meek creature/person; *հեգն.* goody-goody.

ՍՈՒՏ, 1. գ. lie, falsehood, untruth; 2. ա. lying, untruthful, mendacious; (կեղծ) false, counterfeit, mock; (սխալ) wrong; (խաբուսիկ) deceitful, false; ◊ **անամոթ ~** shameless lie; **անմեղ ~** harmless fib; **արդար ~** white lie; **~ ասել** tell a lie/lies; **~ գիտություն** pseudo-science; **~ երդում** false oath, perjury; **~ դուրս բերել** deny, refute; **~ դուրս եկավ** it turned out to be false/a lie; **~ վկա** false witness; **~ վկայություն** false evidence/testimony; **~ վկայություն տալ** perjure (oneself); **~ քուն դնել** pretend to be sleeping; **(մեկի) ~ը բռնել** catch (sb) lying.

ՍՈՒՏԱՂ, գ. ruby.

ՍՈՒՏԱԿԵ, ա. ruby(-coloured).

ՍՈՒՏԱԿԱԳՈՒՅՆ, ա. ruby(-coloured).

ՍՈՒՏԱՄԱՆ, *տես* ՍՏԱՄՈՒ:

ՍՈՒՏԼԻԿ, գ. fibster, fibber, cheat, trickster.

ՍՈՒՐ[1], ա. sharp, acute; (լսողություն ևն) keen; (դանակ ևն) sharp; ◊ *անաթ.* **~ անկյուն** acute angle; **~ աչք** keen eyesight; **~ միտք** wit; **~ նկատողություն** sharp/pointed remark; **~ վարակիչ** infectious, contagious; **~ ցավ** acute/stinging pain; **~ խոցել** wound sharply; **հարցը ~ դնել** put a question point-blank.

ՍՈՒՐ[2], գ. sword; ◊ **~ քարթարացնել** draw the sword; **~ ճոճել** rattle the sabre; **~ը պատյան դնել** sheathe the sword; **սրերը խաչածև դնել** cross/measure swords; **սրի հանել քաշել** put to the sword; **սրի հարված** sword thrust; **սրից ընկնել** fall by the sword; **Դամոկլյան ~** Damocle's sword, sword of Damocles.

ՍՈՒՐԱԼ, բ. rush/speed/tear along; (մոտով, կողքով) tear/sweep (by, past); (սրարշավ գնալ) go/tear/rush/whirl away; (ձիու մասին) gallop at full speed, ride at full tilt, dash/tear/gallop off; ◊ **նետի պես ~** dart/flash by.

ՍՈՒՐԲ, ա. holy; sacred; գ. saint; ◊ **~ գիրք** Holy Writ, Scripture; **~ երրորդություն** Trinity; **~ հաղորդություն** Holy Bread; **~ հոգի** the Holy Spirit/Ghost; **~ շաբաթ** Holy/Easter week; **~ պարտք** sacred duty.

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ, գ. messenger, courier; (լրաբեր) herald.

ՍՈՒՐՃ, գ. coffee; (սրճահատիկներ) coffee beans; ◊ **սև ~** black coffee; **~ի գույն** dark brown, coffee-coloured; **~ի մրուր** coffee grounds; **~ի մրուրի մեջ գուշակություն անել** read the tea-leaves, make wild guesses.

ՍՓՅՈՒՌՔ, գ. diaspora, abroad.

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ, գ. diaspora Armenian.

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Armenian diaspora; ◊ **~յան կոմիտե** Committee for Cultural Relations with Armenians abroad.

ՍՓՈՓԱՆՔ, գ. comfort, consolation, solace; *փիլ.* (ոգեխտություն) joy, delight; ◊ **գտնել** find comfort/consolation (in); **~ փնտրել** seek consolation (in); **քույլ ~** poor consolation.

ՍՓՈՓԵԼ, բ. comfort, console; (մխիթարել) soothe.

ՍՓՈՓՎԵԼ, բ. take comfort, be comforted/consoled.

ՍՓՌԵԼ, բ. spread, spread out; (փռել) spread; (գրել) scatter, disperse; (շաղ տալ) strew.

ՍՓՈՒՀԻ, գ. tablecloth; ◊ **~ գցել** lay the tablecloth.

ՍՓՌՎԵԼ, բ. spread; (մշուշի ևն մասին) float, drift; (բույսերի մասին) creep; ◊ **ծուխը գետնին է ~** the smoke hangs low.

ՍՓՓԹՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pallor, paleness.

ՍՓՓԹՆԵԼ, բ. turn/grow pale; ◊ **վախից ~** blanch with terror; **~ած** pale, pallid; **հոգնածությունից ~ած** wan.

ՍՔԱՆՉԱՆԱԼ, բ. admire, be delighted (with); (հիանալ) be enraptured (with); (հմայվել) be enchanted; (գմայլվել) be ravished.

ՍՔԱՆՉԱՆՔ, գ. admiration, delight; (հիացմունք) enrapture; (հմայք) enchantment; (գմայլանք) ravishment.

ՍՔԱՆՉԵԼԻ, ա. delightful; (համի՝ հոտի մասին) delicious; (չքնաղ) ravishing; (հրաշալի) wonderful, heavenly; (ընտիր) exquisite.

ՍԱՔԵՄ, գ. *եկեղ.* cassock, monachal garment; ◊ *փիլ.* **~ հագնել** put on cassock.

ՍԱՔԵՄԱՎՈՐ, ա. *եկեղ.* ecclesiastic, monk.

ՍԱՔՐԵԼ, բ. cover, muffle up; (ծածկել) veil, draw a veil, cover with a veil; (թաքցնել) conceal, screen.

ՍԱՔՐՎԵԼ, բ. cover (oneself with); (թաքնվել) take refuge (in).

ՍԱՔՐՈՒՄ, գ. cover, screen; (պատրվակ) cloak; *ռազմ.* camouflage.

Վ

Վ, վ the thirtieth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) three thousand, three thousandth.

ՎԱ՛, ձ. oh! well! gosh! wow! oh, boy! gee!

ՎԱԳՐԱՅԻ, գ. *տես* ՉԵԲՐ:

ՎԱԳՈՆ, գ. carriage, coach; **ապրանքատար** ~ goods wagon; **մարդատար** ~ carriage; **միջազգային** ~ international sleeping car; **չոր** ~ hard-seated/unupholstered carriage; **տրամվայի** ~ car; **փափուկ** ~ soft-seated/upholstered carriage.

ՎԱԳՈՆԱԳՈՐԾ, գ. a worker of the carriage-building plant.

ՎԱԳՈՆԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. carriage-building works/plant.

ՎԱԳՈՆԱՆՈՐՈԳԻՉ, ա. railway-carriage repairing; ◊ ~ **գործարան** railway-carriage repair works.

ՎԱԳՈՆԱՇԻՆԱԿԱՆ, ա. carriage-building; ◊ ~ **գործարան** carriage-building works.

ՎԱԳՈՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. carriage-building.

ՎԱԳՈՆԱՎԱՐ, գ. (տրամվայի) tram-driver; (գնացքի) train-driver.

ՎԱԳՈՆԱՏԱՐ, գ. (գնացքի ճանապարհի) The train route; **Բաքու–Նովոռոսիյսկ ~ը** the Baku–Novorossisk train route.

ՎԱԳՈՆ-ՌԵՍՏՈՐԱՆ, գ. dining-car, restaurant-car.

ՎԱԳՐ, գ. tiger.

ՎԱԳՐԱԲԵՐԱՆ, ա. tiger-mouthed; *փխբ.* (կատաղի) fierce.

ՎԱԳՐԱԴԵՄ, ա. *փխբ.* (ահագին) tiger-faced, threatening.

ՎԱԳՐԱՑՈՒՆ, գ. tiger cub, cub.

ՎԱԳՐԵՆԱՎԱՐ, գ. (մարդ) (a person) in tiger-skin.

ՎԱԳՐԵՆԻ, գ. tiger-skin.

ՎԱԶ, գ. vine.

ՎԱԶԱՀԱՏ, գ. vine cutting/graft.

ՎԱԶԱՆՑ, գ. (մեքենայի) overtaking, passing; ~ **կատարել** overtake, outstrip, leave behind; **~ի արգելում է** no overtaking!

ՎԱԶԱՆՑԵԼ, բ. outrun, outstrip, outdistance; (մեքենաով) overtake.

ՎԱԶԱՐԱՏ, գ. vine roots.

ՎԱԶԱՐՇԱՎ, գ. *մարզ.* cross-country race.

ՎԱԶԵԼ, բ. run; (շտապել, փութալ) hurry, make haste; (հոսել, թափվել) flow; (ձգտել) strive (for); (ծփալ՝ ալիքների) lap; ◊ **բերանի ջուրը ~ում է** his mouth is watering, it makes his mouth water; **դեմ** ~ run out (to meet sb); **վրա** ~ attack.

ՎԱԶԵԼԻՆ, գ. vaseline.

ՎԱԶԵՎԱԶ, մ. running.

ՎԱԶԵՑՆԵԼ, բ. make sb run; (ձիու) run (a horse).

ՎԱԶՈՂ, գ. *մարզ.* runner.

ՎԱԶՎԱԶԵԼ, գ. run about, run here and there.

ՎԱԶՔ, գ. run, running; *մարզ.* race; ◊ ~ **տեղում** running on the spot.

ՎԱԶՔՈՒՂԻ, գ. *մարզ.* running track.

ՎԱԹՍՈՒՆ, թ. sixty.

ՎԱԹՍՈՒՆԱՄՅԱ, ա. (տևողություն) sixty-year, six decades old; (վաթսուն տարեկան) sixty-year-old.

ՎԱԹՍՈՒՆԱՄՅԱԿ, գ. (վաթսուներորդ տարեդարձ) sixtieth anniversary; (տևողություն) sixty years.

ՎԱԹՍՈՒՆԵՐՈՐԴ, թ. sixtieth.

ՎԱԼԵՐԻԱՆ, *տես* ԿԱՏՎԱԽՈՏ; *բժշկ.* **~ի կաթիլներ** tincture of valerian.

ՎԱԼՍ, գ. waltz; ~ **պարել** waltz.

ՎԱԼՏՈՐՆ, գ. *երաժշ.* French horn.

ՎԱԽ, գ. fear, fright; (երկյուղ) awe; (սարսափ) dread; ◊ **(աչքերում)** ~ **կարդալ** see fear (in sb's eyes); ~ **ունենալ** apprehend, fear, be fearful/afraid of sth; **~ը բռնել** cure one's fear by exorcism/charm.

ՎԱԽԱԾԻՆ, ա. fearsome, terrific.

ՎԱԽԵՆԱԼ, բ. be afraid of; (երկյուղ կրել) fear, be afraid of; (վճասվել, չդիմանալ ցրտին, բույսերը) not to stand (cold, frost).

ՎԱԽԵՑՆԵԼ, բ. frighten; (երկյուղ պատճառել) scare, intimidate; (սպառնալ, ահ տալ) threaten.

ՎԱԽԿՈՏ, 1. ա. cowardly, fearful; (երկչոտ) timid; 2. գ. (մարդ) coward.

ՎԱԽԿՈՏԱԲԱՐ } մ. cowardly, like a coward,
ՎԱԽԿՈՏԱՐԵՆ } in a cowardly way/manner.

ՎԱԽԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cowardice, fearfulness; (երկչոտություն) timidity.

ՎԱԽՃԱՆ, գ. end, termination; (ավարտ, ելք) end, completion; (կյանքի վերջ, մահ) death, decease, passing away; ◊ **եղերական** ~ tragical end; **~ին մոտ** towards/by the end; **~ին հասնել** draw to an end, be approaching completion; ~ **ունենալ** have an end, come to an end.

ՎԱԽՃԱՆՎԵԼ, բ. pass away, decease; (մեռնել) die.

ՎԱԽՎԱԽԵԼ, բ. be rather afraid of, tremble with fear.

ՎԱՀ, ձ. ah! oh! oh, no way! (մեկին տեսնելով) hullo! (հանդիմանական բացականչություն) tut-tut!

ՎԱՀԱՆ, գ. shield; (փոքր) buckler; (պահպանիչ հարմարանք. ձյունից) snow-screen, snow-fence; (պատյան՝ կրիայի կճ) tortoiseshell, testa; *փիլ.* (պաշտպանություն) shield; **հրանոթի ~** gun shield;
ՎԱՀԱՆԱԳԵՂՁ, գ. *կմխս.* thyroid (gland).
ՎԱՀԱՆԱԿ, գ. (ցուցատախտակ) stand, tableau (pl. -aux), *ֆր.*; *տնխ.* **ղեկավարման ~** control panel.
ՎԱՀԱՆԱԿԻ, ա. armour-clad, iron-clad; *կենդ.* testaceous; ◊ *կենդ.* **~ների դաս** testacea.
ՎԱՀԱՆԱՁԵՎ, ա. shield-shaped, having the form of a shield; *կենս.* scutiform, scutate; ◊ *կմխս.* **~ գեղձ**, *տես* ՎԱՀԱՆԱԳԵՂՁ:
ՎԱՀԱՆԱՁՈՒԿ, գ. *կենդ.* halibut, turbot.
ՎԱՀԱՆԱՏԱԽՏԱԿ, գ. signboard, notice-board.
ՎԱՀԱՆԱՓԱԿԵԼ, բ. shield.
ՎԱՂ, ա. early; (անժամանակ) prematurely, unseasonably, inopportunely; **~ առավոտյան** early in the morning; **~ թե ուշ** sooner or later; *պատմ.* **~ միջնադար** Early Middle Ages.
ՎԱՂԱԺԱՄ, 1. ա. premature; 2. մ. prematurely, untimely; **~ մահ՝ վախճան** untimely death.
ՎԱՂԱԺԱՄԱԿԵՏ, ա. ahead of time/schedule.
ՎԱՂԱԺԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prematurity, the state of being premature/untimely.
ՎԱՂԱԾԻՆ, **ՎԱՂԱԾՆՈՒՆԳ** } ա. prematurely born.
ՎԱՂԱԿԱՏԱՐ, ա. *լեզվ.* perfect; **~ ժամանակ** the perfect tense.
ՎԱՂԱԿԻՑ, ա. *իրավ.* premature; **~ ազատում** (բանտից) parole; **~ ազատված** on parole; (անձը) parolee.
ՎԱՂԱՀԱՍ, ա. early, early-ripening; (անժամանակ) premature, untimely.
ՎԱՂԱՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. early manifestation, early display.
ՎԱՂԱՄԵՌ, ա. prematurely deceased.
ՎԱՂԱՆԵԼՈՒԿ, գ. (ապրանքներ) perishable (goods).
ՎԱՂԱՆՑԻԿ, ա. fleeting, transient; (անհապաղ, կարճատև) ephemeral, momentary.
ՎԱՂԵՄ, ա. old, long-standing; (հնադարյան) ancient, of ancient standing, antique; (անցած) bygone.
ՎԱՂԵՄԱՆԱԼ, բ. (վաղեմի դառնալ) become antiquated/too old.
ՎԱՂԵՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. remoteness, antiquity; *իրավ.* prescription, limitation; ◊ *իրավ.* **~ի յան իրավունք** law of prescription; **~ի յան իրավունքի կորուստ** negative prescription; **~ի յան ժամկետ** limitation period; **հայցային ~** limitation of actions.
ՎԱՂԸ, գ. tomorrow; (մոտալուտ ապագա) nearest future, soon, the next few years; ◊ **այսօր ~** any day now; **~, մյուս օրը** one of these days; **~ չէ մյուս օրը** the day after tomorrow.
ՎԱՂՆՋԱԿԱՆ, ա. ancient, very old, dating way back.
ՎԱՂՆՋԱՀԱՅԵՐԵՆ, գ. (հնագույն հայերենին նախորդող շրջան) early Old Armenian.
ՎԱՂՆՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. antiquity, referring to very, very old times.
ՎԱՂՈՐԴԱՅՆ, գ. early morning, dawn, morrow.
ՎԱՂՈՐԴՅԱՆ, ա. morning.
ՎԱՂՈՒՎԱՌ, ա. (հնադարյան) ancient, from time(s) immemorial.
ՎԱՂՈՒՑ, մ. long ago; (երկար ժամանակի ընթացքում) for a long time; ◊ **~ի վեր** for a long time; **~ շատ ~** long, long ago.
ՎԱՂՈՒՑՎԱ, ա. ancient, old; (շատ հին) long-standing; (անցած) bygone.
ՎԱՂՕՐՈՔ, մ. beforehand, early; (կանխապես) in advance, in good time; (ժամանակից շուտ) prematurely, untimely.
ՎԱՃԱՌԱԳԻՐ, գ. invoice, bill.
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ, գ. merchant, trader, dealer, (փերեզակ) vendor; ◊ **մեծածախ ~** wholesale merchant; **մանրածախ ~** petty trader, retail merchant/dealer; **շրջիկ ~** barrow-boy, hawker.
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ, ա. merchant, trade, commercial, mercantile.
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. merchantry.
ՎԱՃԱՌԱԿԵՏ, գ. shop, store, point of sale.
ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԵԼ, բ. (վաճառքի հանել) take out to sell, be up for sale; (արտաքին շուկա հանել) export.
ՎԱՃԱՌԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԱՃԱՌԱՀԱՆՈՒՄ** } գ. sale, marketing; (արտահանում) export, exportation.
ՎԱՃԱՌԱՍԵՂԱՆ, գ. counter.
ՎԱՃԱՌԱՍՐԱՀ, գ. salesroom, trading hall.
ՎԱՃԱՌԵԼ, բ. sell, sell out, sell off; (առևտուր անել) deal in, trade; (իրացնել) sell.
ՎԱՃԱՌԵԼԻ, ա. for/on sale; (վաճառքի պիտանի) saleable.
ՎԱՃԱՌՈՂ, գ. seller, shop-assistant, shop-girl, salesman, saleswoman, (փերեզակ) vendor, .
ՎԱՃԱՌՔ, գ. sale, selling, clearance sale; ◊ **աճուրդով ~** (sale in) auction; **ապառիկ ~** sale on credit, hire purchase; **մանրածախ ~** retail; **մեծածախ ~** wholesale; **~ի դնել** put up for sale; **~ի հանել** take out for sale; **կանխիկ ~** cash sale.
ՎԱՅ, ձ. oh! *բնստ.* o! (զայրույթի բացականչության) oh, gosh! oh, bother! blast! (զարմանքի բացականչություն) blimy! ◊ **~ գլխիս** woe to me; **~ տալ** grieve, mourn; **ի՞նչ ~ տամ գլխիս** what is to become of me? what am I to do? **~ը տալ** punish; **~ էն ապրելուն** woe to us; **~ն եկել է մեզ տարել** we are lost; **հայ-հայը գնացել ~ - ~ն է մնացել** he is more dead than alive.
ՎԱՅ-ԲԺԻՇԿ, գ. (վատ) sorry doctor, apology for a doctor.

ՎԱՅԵԼ[1], բ. (ողբալ, սգալ) wail, lament, groan, moan, howl; (բուն) hoot.

ՎԱՅԵԼ[2], ա. proper; (պատշաճ) decent, decorous, appropriate; (սազական) becoming.

ՎԱՅԵԼԵԼ[1], բ. enjoy, enjoy the fruits of sth; (գտնվել անդորր հանգիստ վիճակում) feel at ease, enjoy life; (ճաշակել, անուշ անել) taste/eat with pleasure, enjoy; (հոգեկան բավականություն ստանալ) enjoy, take pleasure, take delight (*in* sth); ◊ **աշխարհը ~** enjoy life; **բարով ~ե՛ս** I wish you to enjoy it! **հեղինակություն ~** be a highly respected figure; **չ~ես** blast you! damn you!

ՎԱՅԵԼԵԼ[2], բ. be decorous/decent/becoming/proper/appropriate.

ՎԱՅԵԼՉԱԳԵԼ, ա. stately, majestic.

ՎԱՅԵԼՉԱԳԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stateliness, majesty.

ՎԱՅԵԼՉԱԿԵՐՊ, ա. comely, handsome, fine-looking.

ՎԱՅԵԼՉԱՊԱՏԱՍ, ա. smartly/properly dressed.

ՎԱՅԵԼՉԱԿԱԶՄ, ա. slender, well-proportioned, stately.

ՎԱՅԵԼՉԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shapeliness, stateliness.

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. decency, decorum; (գեղեցկություն, գրավչություն) attractiveness, charm, charisma; (վայելք, զվարճություն) delight, enjoyment.

ՎԱՅԵԼՈՒՉ, ա. proper, worthy; (հագուստ) decent, decorous, presentable; (կիրք, բաղադրավարկ) decent, deserving.

ՎԱՅԵԼՔ, գ. delight, enjoyment; (հաճույք) pleasure.

ՎԱՅԵԼՔՇԱՐ, գ. (վայելքների շղթա) a row of delights, delights one after another.

ՎԱՅ-ՋԻՆՎՈՐ, գ. (վատ) good-for-nothing soldier, sorry soldier.

ՎԱՅ-ՂԵԿԱՎԱՐ, գ. good-for-nothing leader/director; apology for a director.

ՎԱՅՆԱՄՈՒՆ, գ. yell, wail, whining, (loud) cry; *փխբ.* (աղմուկ, շփոթություն) hubbub, uproar.

ՎԱՅ[1], գ. place, venue; (բնակավայր) dwelling (place); (աշխարհի տեղ) land, country, territory; **բնակության ~** place of residence; **գործողության դեպքի ~** scene of action/accident; **հասարակական ~** public place.

ՎԱՅ[2], մ. down; **~ բերել** get sb down; (վարագույրը) draw down (the curtain); **~ գցել գլորել** overthrow, throw down, knock down; **~ ընկնել** fall down; **~ թողնել** let down; **~ իջնել** come/get down; (ձիուց) dismount, alight (from); **~ հոսել** flow/stream/trickle down; **~ ձգել** knock/throw down; **~ սեղմել հրել** push down; **~ քաշել** lower, low down.

ՎԱՅԱԳ, ա. savage, fierce, ferocious; (կատաղի, անգութ) cruel, fierce; (բիրտ, կոպիտ) rough, coarse, unpolished, rude, gross.

ՎԱՅԱԳԱԲԱՐ, մ. fiercely, ferociously; (կատաղի) cruelly, savagely.

ՎԱՅԱԳԱՆԱԼ, բ. grow furious, become fierce.

ՎԱՅԱԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ferocity, savageness, cruelty.

ՎԱՅԱԿ, գ. *բսք.* wilding.

ՎԱՅԱՀԱՉ, 1. ա. prating, twaddling; 2. գ. prating, twaddle.

ՎԱՅԱՀԱՉԵԼ, բ. twaddle, prate.

ՎԱՅԱՀԱՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. twaddle, twaddling, prating, idle talk.

ՎԱՅՐԵՆԱԲԱՐ, մ. wildly, unsociably, violently; (բարբարոսաբար) barbarously, savagely, like a savage; (կատաղորեն) outrageously, violently; (գազանաբար) brutally.

ՎԱՅՐԵՆԱԲԱՐ, ա. wild, violent; (բարբարոս) barbarous, brutal; (դաժան) cruel; (կատաղի) fierce, violent.

ՎԱՅՐԵՆԱՆԱԼ, բ. run wild/savage; (բույսերը՝ կենդանիները) become/grow wild; (մայրը) become shy/unsociable, (begin to) shun society; (բարկությունից կատաղել՝ գազազել) fly into a rage, grow inhuman, become furious, be infuriated/enraged/incensed.

ՎԱՅՐԵՆԱՆՈՒՐՉ, ա. (վայրի՝ կոպիտ անուշություն՝ գեղեցկություն ունեցող) causing wild delight, of dramatic beauty.

ՎԱՅՐԵՆԱՑՆԵԼ, բ. make wild, cause to be unsociable/to shun society, render savage, brutalize.

ՎԱՅՐԵՆԻ, 1. ա. wild, savage, violent; (ամնշակ) wild; (նախնադարյան վիճակում գտնվող) barbarous; (անկիրթ) rough, ill-bred; (վայրագ, կատաղի) fierce, ferocious; (քամի) violent wind; 2. գ. *փխբ.* savage unsociable person.

ՎԱՅՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wildness, savagery; (վայրագություն) barbarism, ill-breeding; (կատաղություն) brutality, ferocity.

ՎԱՅՐԷՋՔ, գ. descent, landing; (իջնելը) landing, touching down; (ճանապարհ) steep (road/path); *փխբ.* (հետադիմում) decline, breakdown; **~ կատարել** land, touch down, make a landing; **հարկադրված ~** forced landing.

ՎԱՅՐԷՋՔԱՏԵՂ, գ. landing ground/field/place; (օդակայանի) runway.

ՎԱՅՐԸՆԹԱՑ, 1. ա. descending, falling down; 2. գ. *փխբ.* (անկում) downfall, moral degradation.

ՎԱՅՐԸՆՏԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. acclimatization.

ՎԱՅՐԻ, ա. wild; (վայրենիների հատուկ, գազանային) savage, beastly; (կատաղի, ոնլեգին) fierce, ferocious; (քամի) strong, violent (wind); ◊ **~ գեղեցկություն** wild/unrefined/natural beauty; **~ անանուխ** wild amaranth, blite; **~ ելակ** wood strawberry; **~ երիցուկ** golden marguerite; **~ կաճեպ** holy

hemp; ~ **կաղամբ** sea cabbage; ~ **սիսեռ** mountain chick-pea.

ՎԱՅՐԻՎԵՐԻ, ա., մ. muddle-headed, (տակնուվրա արած) topsy-turvy; (անհասկանալի) incoherent(ly), unintelligible; (անիմաստ) absurd(ly); (անիերեք) preposterous(ly).

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ, ա. instantaneous, instant, momentary.

ՎԱՅՐԿԵՆԱՉԱՓ, 1. ա. (մի վայրկյանի տևողությամբ) momentary; 2. մ. for a trice, for a moment, for a split second; 3. գ. stop-watch.

ՎԱՅՐԿԵՆԱՊԵՍ, մ. instantly, in a flash, momentarily.

ՎԱՅՐԿԵՆԱՍԼԱՔ, գ. second hand.

ՎԱՅՐԿԵՆԱՅԻՑ, գ. stop-watch.

ՎԱՅՐԿՅԱՆ, գ. second; (ակնթարթ) moment, instant; ◊ **մի** ~ just a moment/minute; ~ **ատ** ~ any moment, any time now; ~**ի ակնթարթում** within a nano second.

ՎԱՅՈՒՆ, 1. գ. wailing, howling, groan, moan; (բուի կռինչը) hoot; 2. ա. (սգացող, ողբացող) sorrowful, doleful, mournful, lamenting.

ՎԱՆԱԿԱՆ, 1. գ. monk; 2. ա. monastic(al), monk's, cloistral.

ՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* monkhood, monasticism; (դասը) monkery.

ՎԱՆԱՀԱՅՐ, գ. *եկեղ.* abbot, prior, dean of a monastery, Father-Superior.

ՎԱՆԱՄԱՅՐ, գ. *եկեղ.* prioress, Lady-Superior, Mother-Superior.

ՎԱՆԱՇԱՔԱՐ, գ. crystalline sugar, sugar candy.

ՎԱՆԱՊԱՆ, գ. *եկեղ.* door-keeper/porter (of an abbey).

ՎԱՆԴԱԼԻԶՄԱԿԱՆ, ա. vandal, barbaric.

ՎԱՆԴԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vandalism.

ՎԱՆԴԱԿ, գ. cage; (ընտանի թռչունների) coop; (ճագարների) (rabbit) hutch; (պահպանիչ ցանց) grating, lattice.

ՎԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾ, գ. cage manufacturer, trellis-maker, lattice-maker.

ՎԱՆԴԱԿԱԴՈՒՌ, գ. the door of the cage, cage-door; (վանդակավոր դուռ) trellissed door.

ՎԱՆԴԱԿԱԶԱՐԴ, ա. latticed, trellissed; (կտոր) chequered; *ամ.* checkered, checked.

ՎԱՆԴԱԿԱՁԵՎ, ա. cage-like, lattice, latticed, in the form of grating; (թևթև շինություն) trellissed; ~ **կառուցվածք** lattice-work.

ՎԱՆԴԱԿԱՃԱՂ, գ. railing, stockade.

ՎԱՆԴԱԿԱՅԻՆ, ա. cage; **կենդանիների բուծման** ~ **եղանակ** the cage system of breeding animals.

ՎԱՆԴԱԿԱՊԱՏ, 1. ա. latticed, trellissed; 2. գ. (պատ) railing, trellis, stockade; (բուխարիկի) fender, fire-guard.

ՎԱՆԴԱԿԱՎՈՐ, ա. latticed; (կտոր) check, checkwork, chequered; ◊ ~ **տետր** squared exercise-book.

ՎԱՆԴԱԿԱՑԱՆՑ, գ. latticed container; ◊ **աշխարհագրական** ~ graticule; **քարտեզի** ~ grid.

ՎԱՆԴԱԿՎԵԼ, բ. be encaged (in).

ՎԱՆԵԼ, բ. repel; push away; dispel; appal; *ֆիզ.* repel; (վտարել, արտաքսել) kick away, throw away/aside, repulse, oust; (թշնամուն հալածել) repel (the enemy), disperse, scatter; ◊ **կասկածը** ~ dispel doubts.

ՎԱՆԻԼԻՆ, գ. vanilla.

ՎԱՆԻՉ, ա. repulsive, repellent, repelling; *ֆիզ.* repelling.

ՎԱՆԿ, գ. *քեր.* syllable; **բաց** ~ open syllable; **փակ** ~ closed syllable.

ՎԱՆԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. syllabification.

ՎԱՆԿԱԽԱՂ, գ. charade.

ՎԱՆԿԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. syllabification.

ՎԱՆԿԱՅԻՆ, ա. syllabic; ◊ ~ **տաղաչափություն** syllabic versification; ~ **շեշտ** syllabic stress.

ՎԱՆԿԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. prosodic, prosodical.

ՎԱՆԿԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prosody.

ՎԱՆԿԱՏԵԼ, բ. divide into syllables, syllabify, syllabize.

ՎԱՆԿԱՏՈՒՄ, գ. syllabification.

ՎԱՆԿԱՐԱՐ, ա. syllabic; ~ **հնչյուն** syllabic character/sound.

ՎԱՆԿ-ՎԱՆԿ, մ. in syllables.

ՎԱՆՈՒՄ, գ. repulsion.

ՎԱՆՔ, գ. *կրոն.* (տղամարդկանց) monastery, friary; (կուսանոց) nunnery, convent; cloister; (կաթոլիկական) abbey.

ՎԱՆՔԱՊԱՏԿԱՆ, ա. belonging to a monastery/convent/abbey, monastic, convent.

ՎԱՇԽԱՆՈՒՈՒ, գ. usurer, money-lender.

ՎԱՇԽԱՆՈՒՈՒԿԱՆ, ա. usurious; ◊ ~ **կապիտալ** usurious capital.

ՎԱՇԽԱՆՈՒՈՒԹՅՈՒՆ, գ. usury, usurious loan.

ՎԱՇՏ, գ. *ռզմ.* company; (գումարտակ) battalion; **հրաձգային** ~ rifle company; **կապի** ~ signal company; *ամ.* communication company; **սակրավոր** ~ field/engineer company.

ՎԱՇՏԱՅԻՆ, ա. company.

ՎԱՇՏԱՊԵՏ, գ. *ռզմ.* company/battalion commander.

ՎԱՉԿԱՏՈՒՆ, 1. ա. nomadic; 2. գ. nomad.

ՎԱՌ, ա., մ. burning, lighted, bright; (այրող, կիզիչ) scorching, burning; (լուսավոր, շողշողուն) sparkling; *փխբ.* (եռանդուն, բորբոքուն) bright, ardent, flaming; (աշխույժ, կայսուռ) bright, cheerful, vivid; ~ **թողնել** leave sth burning/on; *փխբ.* (հիշողության մեջ) ~ **մնալ** make an unforgettable impression; **տան ճրագը** ~ **պահել** keep the home fires burning. *փխբ.* keep the hearth burning.

ՎԱՌԱՐԱՆ, գ. hearth, stove; (փուռ) oven; *տեխն.* (հնոց) furnace; ~**ի ունելիք** fire-tongs; ~**ի փայտ** fire-wood.

ՎԱՌԱՐԱՆԱԳՈՐԾ, գ. stove-setter, stove-maker, stove-man.

ՎԱՌԵԼ, բ. burn; (կրակ անել) make/build a fire; (այրել) burn; (հրդեհել, կրակ տալ) set fire to, burn; *փխբ.* (տոչորել) inflame; **ծխախոտ** ~ light a cigarette.

ՎԱՌԵԼԱՀԱՄԱԿԱՐԳ, գ. heating system.

ՎԱՌԵԼԱՆՅՈՒԹ, գ. fuel.

ՎԱՌԵԼԱՓԱՅՏ, գ. firewood.

ՎԱՌԵԼԻՔ, *տես* ՎԱՌԵԼԱՆՅՈՒԹ:

ՎԱՌԵԼԻՔԱԷՆԵՐԳԵՏԻԿ, ա. fuel-energy; ~ **պաշարներ** fuel and energy resources.

ՎԱՌԵԼԻՔԱՀԱՐՈՒՍ, ա. abudant in fuels.

ՎԱՌԵԼԻՔԱՅԻՆ, ա. fuel; ~ **արդյունաբերություն** fuel industry.

ՎԱՌԵԿ, գ. pullet.

ՎԱՌՈՒՆ, ա. burning; (աչքի զարնող) striking, colourful.

ՎԱՌԻՉ, 1. ա. used for kindling/setting fire; 2. գ. (ծխախոտի) (cigarette) lighter.

ՎԱՌՈՂ, գ. gunpowder, powder; **ականային** ~ blasting powder; **~ը չոր պահել** *ասցկ.* keep one's powder dry; **~ի հոտ գալ՝ փչել** *փխբ.* there is a smell of gunpowder in the air; **~ի շտեմարան** powder-magazine.

ՎԱՌՈՂԱԳՈՐԾ, գ. gunpowder maker.

ՎԱՌՈՂԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. gunpowder works, powder-mill.

ՎԱՌՈՂԱՍԱՆՁ, ա. gunpowder-singned; ~ **դեմքեր** gunpowder-singed faces.

ՎԱՌՈՂԱՄԱՆ, գ. powder-flask.

ՎԱՌՈՂԱՊԱՀԵՍ, գ. gunpowder depot, powder-magazine.

ՎԱՌՎԵԼ, բ. burn; (կրակի ճարակ դառնալ) take fire, become/get inflamed; (լույս տալ, լուսավորել) light up; (հուրհրատել, շողշողալ) shine, sparkle; *փխբ.* (հոգեպես այրվել) be/feel inspired (by sth); ◊ **սիրուց՝ կարոտից** ~ long/pine for sb, yearn for sb.

ՎԱՌՎԱՌԻՆ, ա. bright; *փխբ.* (կրակոտ, աշխույժ) fiery, bright, cheerful; (ոգևորիչ) invigorating; ◊ ~ **աչքեր** lively eyes.

ՎԱՍԱԼ, գ. *պատմ.* vassal, liegeman.

ՎԱՍԱԼԱԿԱՆ, ա. vassal; ~ **կախում** vassalage.

ՎԱՍՏԱԿ, գ. labour, work; (արդյունք) property earned with one's own labour; (ծառայություն, երախտիք) merit, desert; (վարձատրություն) pay, wages, salary.

ՎԱՍՏԱԿԱԲԵԿ, ա. physically exhausted (of hard labour), worn out, extremely tired.

ՎԱՍՏԱԿԱԲԵՐ, ա. remunerative, advantageous; (շահութաբեր) profitable, lucrative.

ՎԱՍՏԱԿԱԾԱՍ, ա. merited, deserved.

ՎԱՍՏԱԿԱՎՈՐ, ա. honoured; ◊ *խորհ.* ~ **դերասան՝ դերասանուհի** Honoured Actor/Actress; *խորհ.* **արվեստի ~ գործիչ** Honoured Art Worker; *խորհ.* **գիտության ~ գործիչ** Honoured Scientist; **սպորտի ~ վարպետ** Honoured Master of Sports.

ՎԱՍՏԱԿԵԼ, բ. earn/make (money); (ծեռք բերել) acquire, gain; ◊ **անուն** ~ acquire a reputation, win fame, catch the limelight; **վատ անուն** ~ acquire a bad reputation, fall into disrepute.

ՎԱՎԱՇՈՏ, ա. lustful, lewd; (հեշտասեր) lascivious, voluptuous; ~ **նայել** ogle.

ՎԱՎԱՇՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lust, carnality, lewdness, libido; (հեշտասիրություն) lasciviousness, voluptuousness.

ՎԱՎԵՐԱԳԻՐ, գ. document; *իրավ. դմնգ.* instruments of ratification.

ՎԱՎԵՐԱԳՐԱԿԱՆ, ա. documentary; ~ **կինոնկար** documentary film.

ՎԱՎԵՐԱԿԱՆ, ա. valid, true, real, authentic, genuine; (վստահելի, արժանահավատ) trustworthy, reliable.

ՎԱՎԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. validity, trustworthiness, truth, authenticity.

ՎԱՎԵՐԱՊԱՏՄԵԼ, բ. give a documentary account (of sth).

ՎԱՎԵՐԱՑՆԵԼ, բ. attest, certify, legalize, (նոտարի կողմից) notarize; (հաստատել, հավանություն տալ) witness, testify (to), identify; (պայմանագիրը) ratify (an agreement).

ՎԱՎԵՐԱՑՈՒՄ, գ. ratification, attestation, certification; (հավաստում, վկայություն) testimony; (ճանաչում) identification.

ՎԱՏ, ա., մ. bad; (չար) wicked, evil; (անբարենպաստ. եղանակ) bad, nasty (weather); (առողջական վիճակ) bad, poor(ly), in poor health; (անբավարար գնահատական) bad, unsatisfactory (mark); ◊ ~ **ազդել** affect/influence badly; ~ **աստղի տակ ծնվել** be born under an unlucky/evil star; ~ **աչքով նայել** have no liking/sympathy (for); ~ **զգալ** feel unwell/bad; feel uncomfortable; ~ **լուր** bad news; **(մեկի մասին) ~ խոսել** speak badly (of sb); ~ **հոտ** bad smell; ~ **մարսողություն** bad/poor digestion; ~ **մտքով** with evil intentions; ~ **սովորել** (երես առնել) get/become spoilt; ~ **տրամադրություն (ունենալ)** (be in) poor/low spirits, (be in a) bad mood, be out of sorts; **իրեն ~ պահել** behave badly; **գործերը ~ են** things are in a bad way/not going well.

ՎԱՏԱԲԱԽՏ, ա. unfortunate; (ձախորդ) unlucky; (անբախտ) unhappy, ill-starred.

ՎԱՏԱԲԱԽՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ill/bad luck, the state of being unfortunate/unlucky/unhappy.

ՎԱՏԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. abusing, reviling.

ՎԱՏԱԲԱՆԵԼ, բ. abuse, smear; (կշտամբել) slate; (անարգել) revile, run down; (հայհոյել) swear at, curse, cuss.

ՎԱՏԱԲԱՐՈ, ա. immoral.

ՎԱՏԱԲԱՐՈՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immorality.

ՎԱՏԱԲԵՐԱՆ, ա. foul-mouthed, using bad language; (զազրախոս) ribald.

ՎԱՏԱԳՈՒՇԱԿ, ա. ominous, ill-omened, ill-boding.
ՎԱՏԱԽՈՐՀՈՒՐԴ, ա. ill-intentioned, ill-meaning.
ՎԱՏԱՀԱՄԲԱՎ, ա. defamed, notorious, having a bad name/reputation.
ՎԱՏԱՀՈԳԻ, ա. ill-natured; (չար) evil, wicked; (դաժան) cruel, pitiless, savage.
ՎԱՏԱՄԱՐԴ, միայն ~ **դառնալ լինել** կապակցության մեջ՝ seem/appear a bad/evil person.
ՎԱՏԱՄԻՏ, ա. ill-intentioned, ill-meaning, ill-disposed (towards).
ՎԱՏԱՆԱԼ, բ. get worse, go bad; (առողջությունը թուլանալ, տկարանալ) become worse, worsen, weaken, become weak; (փչանալ) deteriorate, decay, rot, become corrupt, get out of order.
ՎԱՏԱՆՈՒՆ, ա. defamed, having a bad name/reputation.
ՎԱՏԱՉՆՈՐՀ, ա. ungifted, untalented.
ՎԱՏԱՌՈՂՋ, ա. unhealthy, sickly, ailing; (թուլակազմ) of feeble constitution, delicate; (վնասակար) harmful, unhealthy; (անբարենպաստ, կլիմա, պայմաններ) unhealthy, abnormal, harmful (climate, conditions).
ՎԱՏԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ill-health, unhealthiness; (տկարություն) indisposition.
ՎԱՏԱՍԵՐ, ա. gloating, full of malicious joy.
ՎԱՏԱՍԻՐՏ, ա. faint-hearted, poor-spirited; (չարասիրտ) heartless, callous, unfeeling, hard-hearted; (անխիղճ, անգութ) pitiless, ruthless.
ՎԱՏԱՏԵՍ, ա. (աչքերից թույլ) weak-sighted; *փիլս.* (հոռետես) pessimistic.
ՎԱՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weak-sightedness, poor eyesight; *փիլս.* (հոռետեսություն) pessimism.
ՎԱՏԱՑՆԵԼ, բ. worsen, make worse; (վատթարացնել) deteriorate, aggravate.
ՎԱՏԱՑՈՒՄ, գ. worsening, change for the worse; (վատթարացում) deterioration; (ծանրացում) aggravation.
ՎԱՏԹԱՐ, ա. (the) worst, worse; (ստոր, ցած) mean, ignoble, low, base.
ՎԱՏԹԱՐԱՆԱԼ, բ. become/get/grow worse, worsen, deteriorate, take a turn for the worse.
ՎԱՏԹԱՐԱՑՆԵԼ, բ. make worse, worsen, deteriorate, aggravate.
ՎԱՏԹԱՐԱՑՈՒՄ, գ. deterioration, aggravation, worsening.
ՎԱՏԹԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the state of beng aggravated/deteriorated.
ՎԱՏՆԵԼ, բ. waste, dissipate; (գեղծարարությամբ) embezzle, speculate; ◊ **առողջությունը** ~ ruin one's health; **ժամանակ** ~ waste/squander time; **ունեցվածքը** ~ squander one's fortune.
ՎԱՏՆԻՉ, 1. ա. spendthrift, prodigal; 2. գ. embezzler, speculator, squanderer, waster.
ՎԱՏՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wastefulness, squandering; (շռայլություն) dissipation, extravagance.
ՎԱՏՆՈՒՄ, գ. waste, dissipation; (շռայլում) squandering.
ՎԱՏՈՐԱԿ, ա. (of) poor quality, low-grade, worthless; ~ **ապրանքներ** inferior goods.
ՎԱՏՈՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bad quality, rubbish.
ՎԱՏՍ, գ. *ֆիզ., էլ.* watt.
ՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. harm, evil; (չարություն, չկամություն) meanness, baseness, low-down action; ~ **անել** hurt/harm/injure sb.
ՎԱՐ, գ. tillage, ploughing; ~ **անել** till; ~ **ու ցանք** plowing and sowing.
ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ, գ. curtain, blinds, hangings; *թատեր.* curtain(s); (ցող, ծածկույթ) veil, screen; **գալանակավոր** ~ spring-blind; *փիլս.* **երկաթյա** ~ iron curtain; *թատեր.* **իջնող** ~ drop-curtain; **ծխի** ~ smokescreen; **~ն իջեցնել** draw/pull down the curtain/blinds.
ՎԱՐԱԳՈՒՐԱԾԱԾԿ, ա. covered with curtains, curtain-covered.
ՎԱՐԱԳՈՒՐԱԿԱԼ, գ. cornice.
ՎԱՐԱԳՈՒՐԵԼ, բ. curtain, pull down/draw the curtains; *փիլս.* (ցողարկել, ծածկել) veil, screen, curtain off (sth), draw a curtain over sth.
ՎԱՐԱԳՈՒՐՈՒՄ, գ. hanging of curtains/blinds, veiling, screening.
ՎԱՐԱԶ, գ. wild boar; **ամերիկյան** ~ peccary.
ՎԱՐԱԶԱԿՈՐՅՈՒՆ, գ. piglet.
ՎԱՐԱԶԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* condor.
ՎԱՐԱԶՈՐՍ, գ. wild boar hunting.
ՎԱՐԱԶԱՓԵՏՈՒՐ, գ. tail feather.
ՎԱՐԱԿ, գ. infection, contagion.
ՎԱՐԱԿԱԲԱՆ, գ. infection disease doctor.
ՎԱՐԱԿԱԶԵՐԾ, ա. disinfected.
ՎԱՐԱԿԱԶԵՐԾԵԼ, բ. disinfect.
ՎԱՐԱԿԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. disinfection.
ՎԱՐԱԿԱԾԻՆ, ա. infectious, infective.
ՎԱՐԱԿԱԿԻՐ, 1. ա. *բժշկ.* contagious; 2. գ. contagious person, bacilli-carrier.
ՎԱՐԱԿԱՄԵՐԺ, ա. immune.
ՎԱՐԱԿԱՄԵՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. immunity.
ՎԱՐԱԿԱՅԻՆ, ա. infectious, contagious.
ՎԱՐԱԿԵԼ, բ. infect (with), contaminate; (իր զգացմունքներով; մտքերով տոգորել մեկին) infect with (միտքն ու հոգին թունավորել) affect, infect; ◊ **ջուրը** ~ pollute/poison water.
ՎԱՐԱԿԻՉ, ա. infectious, contagious, catching; ◊ ~ **ծիծաղ** infectious laughter.
ՎԱՐԱԿՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infection, pollution, contamination.
ՎԱՐԱԿՈՒՄ, գ. infecting (of), pollution (of), contamination (of).
ՎԱՐԱՆԵԼ, բ. be puzzled/perplexed/at a loss; (տատանվել) hesitate, be irresolute, waver; (վախենալ, չվստահել) doubt, not to trust.

ՎԱՐԱՆՈՒՆՔ, գ. bewilderment, perplexity; (տատանում) hesitation, irresolution, wavering.
ՎԱՐԱՆՈՏ, ա. irresolute; (անվճռական) indecisive, undecided; (տատանվող) hesitating.
ՎԱՐԱՆՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hesitation; (անվճռականություն) irresolution, indecision.
ՎԱՐԱՆՈՒՄ, գ. hesitation, bewilderment, perplexity; (անվճռականություն) indecision.
ՎԱՐԱՏԵԼ, գ. tillage, ploghing.
ՎԱՐԱՐ, ա. abounding in water, in flood, overflowing; *փխբ.* (փոթորկոտ) stormy, wild, turbulent; ◊ **ջուրը ~ կապել** draw more water to one's field.
ՎԱՐԱՐԵԼ, բ. overflow, flood; (առատությամբ տեղալ. անձրև ձյուն) pelt, pour (rain), rain/snow heavily; *փխբ.* (բորբոքվել, փրփրել, կատաղել) seethe.
ՎԱՐԱՐԵՑՆԵԼ, բ. make the water rise/swell.
ՎԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abundance of water.
ՎԱՐԱՐՈՒՄ, գ. high water, flood-time, overflow, spring flood, high-water in spring; *փխբ.* (բուռն ոգևորություն) ardour, fervour, warmth, enthusiasm.
ՎԱՐԱՐՈՒՆ, ա. overflowing, pouring, swelling, pelting, seething.
ՎԱՐԳ, գ. trot.
ՎԱՐԳԱՀԻ, գ. trotter.
ՎԱՐԳԱՎԱԶ, ա. trotting; մ. at a trot.
ՎԱՐԳԱՐՇԱՎ, 1. գ. trotting races; 2. ա. trotting.
ՎԱՐԳԵԼ, բ. trot, trot a horse.
ՎԱՐԴ, գ. rose; **թեյի ~** tea-rose; *փխբ.* **~ կտրել** become red, redden (with shame); *փխբ.* **~ քաղել** gather life's roses; **~ի թուփ** rose-tree, rose-bush; **~ի նման բացվել** blossom into a beauty; **~ի պես պահել ապրել** keep/live well, happily; **ոտքիդ տակին ~եր բացվեն** let/may your way be strewn with roses, let your path be blessed; **առանց փշի ~ չկա** *ասգ.* there's no rose without thorns.
ՎԱՐԴԱՔՈՒՅԼ, գ. bunch/bouquet of roses.
ՎԱՐԴԱՔՈՒՅՐ, 1. գ. scent/fragrance of rose(s); 2. ա. (լավ հոտ բուրող) scented, fragrant, rose.
ՎԱՐԴԱԳՈՒՅՆ, ա. pink, rose-coloured, rosy; **~ տուֆ** rose-coloured/pink tufa; *փխբ.* **ամեն ինչ ~ ակնոցով տեսնել** see/view through rose-coloured spectacles/glasses.
ՎԱՐԴԱԳՈՒՆԵԼ, բ. turn pink, flush, blush.
ՎԱՐԴԱՓԵՓԻԹ, գ. rose-petal, rose-leaf.
ՎԱՐԴԱՓՈՒԹ, գ. rose-bush, rose tree.
ՎԱՐԴԱԿ, գ. *տեխ.* plug; *բսբ.* sepals; (փոքրիկ պնակ մուրաբայի համար) individual jam plate; (վարդի ձևով զարդ) rosette.
ՎԱՐԴԱԿԱԿԱՉ, գ. *բսբ.* tulip.
ՎԱՐԴԱԿԱՐՄԻՐ, ա. rose-red.
ՎԱՐԴԱՀՅՈՒԹ, գ. rosejuice.
ՎԱՐԴԱՅՏ, ա. pink-cheeked, rosy-cheeked.
ՎԱՐԴԱՅՈՒՂ, գ. attar (of roses).
ՎԱՐԴԱՊԱՏԱԿ, գ. wreath of roses.
ՎԱՐԴԱՋՈՒՐ, գ. rosewater.
ՎԱՐԴԱՍՏԱՆ, գ. rosarium, rosary.
ՎԱՐԴԱՎԱՌ, գ. *կրոն.* transfiguration.
ՎԱՐԴԱՓՈՒՆՋ, գ. bunch of roses.
ՎԱՐԴԱՔԱՆԴԱԿ, գ. rosette.
ՎԱՐԴԵ, ա. made of roses; (վարդագույն) rosy, rose-coloured.
ՎԱՐԵԼ[1], բ. plough, till.
ՎԱՐԵԼ[2], բ. (ղեկավարել, կառավարել) lead, direct, run, guide; (առաջ շարժել) urge, drive, ride, push; (տանել) conduct; **ավտոմեքենա գնացք ~** drive a car/train; **բանակցություններ ~** conduct negotiations, negotiate; **դաս ~** conduct a lesson; **դատը ~** carry on a lawsuit; **ժողովը ~** preside over/hold a meeting; **զրույց ~** hold/have a conversation/talk, keep up the conversation; **ինքնաթիռ ~** pilot a plane; **(համեստ) կյանք ~** live a (humble/modest) life; **նավ ~** navigate/steer a ship; **պաշտոն ~** hold a post; **պատերազմ ~** wage a war, fight a war, be in a war; **տնտեսություն ~** manage/keep/run a household.
ՎԱՐԵԼԱՀՈՂ, գ. arable land.
ՎԱՐԵԼԱՇԵՐՏ, գ. topsoil.
ՎԱՐԺ, ա., մ. experienced; (հմուտ) skilled, practised; (անսայթաք, սահուն) fluent(ly); (սովոր. ընտելացած) accustomed, be used to.
ՎԱՐԺԱԴԱՇՏ, գ. *ռզմ.* drill-ground.
ՎԱՐԺԱԹՈՒՐ, գ. backsword.
ՎԱՐԺԱԽԱՂ, գ. *ռզմ.* manoeuvre.
ՎԱՐԺԱԿԱՆ, ա. training, educational.
ՎԱՐԺԱՀՐԱՊԱՐԱԿ, գ. *ռզմ.* drill-ground, parade(-ground).
ՎԱՐԺԱՆՔ, գ. training, coaching.
ՎԱՐԺԱՎԱՐՔ, գ. trainer, home trainer; **էլեկտրոնային ~** electronic trainer; **մոդել ~** simulator; **տիեզերական ~** space simulator; **ուսումնավարժանքային ~ ինքնաթիռ** trainer airplane.
ՎԱՐԺԱՍՈՒՆԵՐ, գ. foil.
ՎԱՐԺԱՔԱՅԼԵԼ, բ. ռազմ. tread/march firmly acquire firm measured tread.
ՎԱՐԺ(ԵՑՆ)ԵԼ, բ. teach, train, exercise.
ՎԱՐԺ(ԵՑ)ՈՒՄ, գ. teaching, training, practice.
ՎԱՐԺՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the state of being trained/experienced having practiced.
ՎԱՐԺՎԵԼ, բ. train (oneself), be in training; (ընտելանալ, սովորել) get accustomed, get used to; (սովորություն՝ ունակություն ձեռք բերել) get into the habit of.
ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exercise.
ՎԱՐԻՉ, գ. manager, chief, headmaster, headclerk.
ՎԱՐԿ, գ. (հարգանք, հեղինակություն) prestige, reputation; (փոխատվական գումար)

credit, loan; **անժամկետ** ~ open end credit; **երկարաժամկետ** ~ long-term credit; **կարճաժամկետ** ~ short-term credit; **սպառողական** ~ consumer credit; ~ **տալ** lend, give credit; *փխբ.* ~**ը գցել** discredit, defame; ~**ն ընկնել** lose prestige, get a bad reputation.

ՎԱՐԿԱԲԵԿԵԼ, բ. discredit, compromise; (պատվազրկել) defame, smear; (արատավորել) smear.

ՎԱՐԿԱԲԵԿԻՉ, ա. compromising, discreditable; (զրպարտիչ) defaming.

ՎԱՐԿԱԲԵԿՎԵԼ, բ. be defamed, cover oneself with shame.

ՎԱՐԿԱԲԵԿՈՒՄ, գ. discredit, compromising.

ՎԱՐԿԱԳԱՆՁՈՒՄ, գ. levying charges.

ՎԱՐԿԱԳԻՐ, գ. *ֆին.* letter of credit.

ՎԱՐԿԱԳՐԵԼ, բ. *ֆին.* accredit.

ՎԱՐԿԱԾ, գ. hypothesis; version.

ՎԱՐԿԱՆԻՇ, գ. rating.

ՎԱՐԿԱՎՈՐԵԼ, բ. give credit.

ՎԱՐԿԱՎՈՐՈՒՄ, գ. provision of credit, crediting, giving credit.

ՎԱՐԿՈՒՆԱԿ, ա. solvent.

ՎԱՐԿՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. solvency.

ՎԱՐՁ, գ. (վճար) fee, payment; (աշխատավարձ) salary, wages, emolument; (բնակարանի, այլ գույքի) rent, rental; (որևէ գործի) compensation; (ուղեվարձ) fare; ~**ով տալ** let; *իրավ.* lease.

ՎԱՐՁԱԲՆԱԿ, գ. tenant, lodger, boarder, *իրավ.* lessee.

ՎԱՐՁԱԿԱԼ, գ. tenant, leaseholder; *իրավ.* lessee; ◊ **փոխադրամիջոցի** ~ charterer.

ՎԱՐՁԱԿԱԼԵԼ, բ. hire, rent, lease, have on lease, hold on lease.

ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒՄ** } գ. lease, tenancy, leasehold, leasing; ~**բյան ժամկետ** tenure; ~**բյան պայմանագիր** tenancy agreement, lease contract.

ՎԱՐՁԱԿԱՅԱՆ, գ. rental agency.

ՎԱՐՁԱՀԱՏՈՒՅՑ, ա. showing gratitude; (փոխարենը հատուցող) repaying, paying back, recompensing, compensating; ~ **լինել** show one's gratitude, return sb's kindness, be grateful.

ՎԱՐՁԱՏՐԵԼ, բ. pay; (պարգևատրել) reward; **ցածր** ~ underpay.

ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԱՐՁԱՏՐՈՒՄ** } գ. payment, remuneration, (պարգևատրում) reward; (աշխատավարձ) fee, wages, pay, salary.

ՎԱՐՁԱՑՈՒՑԱԿ, գ. pay-sheet.

ՎԱՐՁԵԼ, գ. (անձ) hire; (առարկա) rent; ◊ **աշխատանքի** ~ employ; **խոհարար** ~ hire a cook; **տուն մեքենա** ~ rent a house/a car; **փոխադրամիջոց** ~ charter, hire.

ՎԱՐՁԻԳ, ա. sloping, slanting, declining.

ՎԱՐՁԿԱՆ, 1. ա. hired; 2. գ. (զինվոր) mercenary; (վաճառված, ծախու) hireling.

ՎԱՐՁԿԱՆԱՀԱՎԱՔ, գ. (վարձկաններ հավաքագրելը) recruitment of mercenaries.

ՎԱՐՁԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. venality, mercenarism.

ՎԱՐՁՈՎԻ, ա. for hire, to let, for lease.

ՎԱՐՁՈՒԻ, ա. on hire, to let, hired, leased; *փխբ.* (ծախված) mercenary; ~ **աշխատանք** hired/wage labour; ~ **բանվոր** hired worker; *գտմտ.* hired labourer; hand; ~ **բանակ** mercenary force, mercenaries; ~ **մարդասպան** hired assassin/killer.

ՎԱՐՁՈՒՅԹ, գ. hire, hiring; (ապրանքների վարձով օգտագործում) rental use.

ՎԱՐՄՈՒՆՔ, գ. act(ion), behaviour; (վարվելակերպ) conduct, manners; (վերաբերմունք) treatment; attitude.

ՎԱՐՈՐԴ, գ. driver, chauffeur.

ՎԱՐՈՑ, գ. staff, crook; (մտրակ) whip, scourge; (ճիպոտ) stick, rod, lash.

ՎԱՐՉԱԳԵՏ, գ. administrator, manager.

ՎԱՐՉԱԿԱԶՄ, գ. board of administration.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ա. administrative; ~ **անձնակազմ** administrative personnel/staff.

ՎԱՐՉԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. administratively.

ՎԱՐՉԱԿԱՐԳ, գ. form of governing/ruling, regime.

ՎԱՐՉԱՁԵՎ, գ. form of administration.

ՎԱՐՉԱՊԵՏ, գ. prime minister.

ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ, ա. regional administrative.

ՎԱՐՉԱՐԱՐ, ա. bureaucrat, red-tapist; (բծախնդիր մարդ) pedant.

ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. bureaucratism, red-tape, pedantism.

ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. management, government, board; (կառավարում, ղեկավարում) control, direction; (հիմնարկ, կառավարչություն) administration, board, office; (հյուրանոցի, բատրոնի) management; **քաղաքային** ~ municipal council/corporation; **տնօրենների** ~ board of directors.

ՎԱՐՊԵՏ, 1. գ. master, expert; (վերահսկիչ) foreman, master; 2. ա. (հմուտ, փորձված) skillful, expert, masterly; (հնարագետ, ճարպիկ, խորամանկ) artful, *խսկց.* savvy.

ՎԱՐՊԵՏԱՆԱԼ, բ. get skilled, become an expert, be sophisticated at sth; *խսկց.* get the hang of sth.

ՎԱՐՊԵՏԱՑՈՒ, գ. apprentice.

ՎԱՐՊԵՏՈՐԵՆ, մ. masterly; (հմտորեն) skillfully; (մասնագիտորեն) expertly.

ՎԱՐՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. skill, mastery, expertise.

ՎԱՐՍ, գ. hair.

ՎԱՐՍԱԿ, գ. oats.

ՎԱՐՍԱԿԱԼ, գ. hairpin, hair-slide; (մազերի ժապավեն) ribbon.

ՎԱՐՍԱԿԱԼՅՈՒՐ, գ. oat flour.

ՎԱՐՍԱԿԱՇԱՎԱՐ, գ. oatmeal.

ՎԱՐՍԱԿԱՇԻԼԱ, գ oatmeal porridge.
ՎԱՐՍԱՆԳ, գ. *բսբ.* pistil.
ՎԱՐՍԱՎԻՐ, գ. (կանացից) hairdresser; (տղամարդկանց) barber.
ՎԱՐՍԱՎԻՐԱԿԱՆ, ա. hairdresser's, barber's.
ՎԱՐՍԱՎԻՐԱՆՈՑ, գ. the hairdresser's; hairdressing saloon; (տղամարդկանց) barber's shop.
ՎԱՐՎԵԼ, բ. treat, act; (վերաբերվել) behave.
ՎԱՐՎԵԼԱԿԱՐԳ, գ. etiquette, ethics.
ՎԱՐՎԵԼԱԿԵՐՊ } գ. manners, etiquette,
ՎԱՐՎԵԼԱՁԵՎ } table manners, (էթիկա) ethics.
ՎԱՐՎԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. manners; (վերաբերմունք) behaviour, treatment.
ՎԱՐՏԻՔ, գ. (ներքին զգեստ) drawers, boxer shorts; (կանացի) knickers, panties; (տաբատ) trousers.
ՎԱՐՏԻՔԱԿԱԼ, գ. suspenders, braces.
ՎԱՐՏԻՔԱՅԻՆ ՏԱՐԻՔ, գ. *փխբ.* shorts-wearing age; (in its) infancy.
ՎԱՐՈՒՆԳ, գ. cucumber; (մանր) gherkin.
ՎԱՐՈՒՆԳԱԹԹՈՒԻ, գ. pickled cucumber/gherkin, pickles.
ՎԱՐՈՒՅԱՆՔ, գ. agricultural work.
ՎԱՐՔ, գ. mode of life/living; (պահելաձև) behaviour, conduct; ◊ **~ ու բարք** life, mode of life; **~ սրբոց** Life of Saints.
ՎԱՐՔԱԳԻԾ, գ. line of conduct; (վերաբերմունք) behaviour, attitude, approach.
ՎԱՐՔԱԳԾԱՅԻՆ, ա. typical for/referring to behaviour; **~ նորմեր** norms/standard of behaviour.
ՎԱՔՍ, գ. shoe-polish, blacking.
ՎԱՔՍԵԼ, բ. polish, black, wax.
ՎԱՖԼԻ, գ. wafer.
ՎԵԳ, գ. knucklebone; **~ խաղալ** play knucklebones; *փխբ.* **~ն ալչու կանգնել** be lucky, be in luck.
ՎԵԳԵՏԱՏԻՎ, ա. vegetative.
ՎԵԳԵՏԱՑԻՈՆ, ա. *բսբ.* vegetal, vegetative; **~ շրջան** vegetative period/season.
ՎԵԶԻՐ, գ. vizier; ◊ **մեծ ~** Grand Vizier.
ՎԵՀ, ա. high, elevated; (հոյակապ, սքանչելի) stately, majestic; (բարձր, վեհապանծ) towering, dominating, eminent; (վեհանձն) noble; (կաթողիկոսի մակդիր, վեհափառ) His Holiness.
ՎԵՀԱԶՆԱՆ, ա. high-born, noble, blue-blooded.
ՎԵՀԱԶՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nobility, high birth, blue blood.
ՎԵՀԱԺՈՂՈՎ, գ. congress, summit.
ՎԵՀԱԺՈՂՈՎԱԿԱՆ, ա. (մասնակից) participant(s) of a summit.
ՎԵՀԱՄԵՏ, ա. noble, elevated, high.
ՎԵՀԱՆԱԼ, բ. become elevated/lofty/exalted/ennobled.
ՎԵՀԱՆԻՍ, ա. stately, grand; (վեհապանծ) majestic; (վսեմ) sublime.
ՎԵՀԱՆԱՆ, ա. notable, distinguished, noble; (մեծահոգի) magnanimous, generous.
ՎԵՀԱՆԱՆԱԲԱՐ, մ. magnanimously; (մեծահոգաբար) generously; (վսեմ) loftily, elevatedly.
ՎԵՀԱՆԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nobleness; (մեծահոգություն) generosity, magnanimity.
ՎԵՀԱՇՈՒՆՉ, ա. elevated, elated, grand.
ՎԵՀԱՇՈՒՔ, ա. stately, grand; (փառահեղ) majestic.
ՎԵՀԱՊԱՆԾ, ա. stately, splendid; (փառաշուք) magnificent.
ՎԵՀԱՊԵՏ, գ. lord, ruler, master; (միապետ, կայսր) sovereign.
ՎԵՀԱՐԱՆ, գ. *եկեղ.* patriarchate.
ՎԵՀԱՑՆԵԼ, բ. raise; (բարձրացնել) elevate, exalt; (ազնվացնել) ennoble.
ՎԵՀԱՑՈՒՄ, գ. ennoblement.
ՎԵՀԱՓԱՌ, 1. գ. *եկեղ.* most holy; (կաթողիկոս) His Holiness; 2. ա. (մեծն) the great; (վեհ, վսեմ) august, majestic; (վեհապանծ, արքայական) royal; ◊ **~ տեր՝ հայրապետ** Holiness.
ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* majesty; (վեհություն, վսեմություն) stateliness; (սրբազնություն, սրբություն) holiness; ◊ **Ձերդ ~** Your Holiness.
ՎԵՀԱՔԱՅԼ, մ. stately, majestically, in stately step.
ՎԵՀԵՐՈՏ, ա. fearful, lacking courage; (ամաչկոտ, երկչոտ) shy, timid, timorous.
ՎԵՀԵՐՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weakness of spirit, timorousness, lack of determination; (երկչոտություն) shyness, timidity.
ՎԵՀԻՄԱՍ, ա. elevated, high, lofty, divinely inspired; *փխբ.* lofty, elevated, sublime.
ՎԵՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grandeur, majesty, greatness; (բարձրություն) eminence, elevation; (վսեմություն) nobleness, sublimity; ◊ **հոգու ~** greatness of spirit; **իր ամբողջ ~թյամբ** in all its/his/her splendour.
ՎԵՂԱՐ, գ. *եկեղ.* hood/cowl (of a man's cloak), headgear; *ճարտ.* spire, steeple; ◊ *փխբ.* **~ հագնել** become a monk, take (holy) orders; **~ը հանել** be/get defrocked/unfrocked.
ՎԵՂԱՐԱԿԻՐ } 1. ա. hooded, wearing
ՎԵՂԱՐԱՎՈՐ } a hood; 2. գ. monk, friar, capuchin.
ՎԵՃ, գ. argument, argumentation; (հակաճառություն) controversy, altercation; (բանավեճ, բանակռիվ) controversy; ◊ **անօգուտ ~** useless argument, mere arguing; **գիտական ~** scientific debate/argument; **տաք ~** heated argument/heated/hot discussion; **~ բացել՝ հարուցել** start an argument; **~ի բռնվել՝ ~ի մեջ մտնել** get/enter into an argument.
ՎԵՄ, գ. stone, block of stone, boulder; *փխբ.* (հիմք, հիմնաքար) cornerstone.

ՎԵՆԵՐԱԽՏ, գ. *բժշկ.* venereal disease.
ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ, ա. *բժշկ.* venereal.
ՎԵՊ, գ. novel; **ժողովրդական ~ (էպոս)** epos, epic, epic literature; **հերոսական ասպետական ~** romance.
ՎԵՀ, ա. majestic; (հպարտ) proud, haughty; (գոռոզ, մեծամիտ) arrogant, supercilious, presumptuous.
ՎԵՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. majesty; (հպարտություն) pride; (գոռոզություն) haughtiness, arrogance, superciliousness, presumption.
ՎԵՏ, գ. swell; (ալեծալք) surge, ripple; (դաջվածք) tattoo.
ՎԵՏԵՐԱՆ, գ. veteran, old stager; ◊ **պատերազմի ~** war veteran.
ՎԵՏՎԵՏ, 1. ա. unsteady, rippled, ripply; 2. մ. unsteadily.
ՎԵՏՎԵՏԱԼ, բ. ripple; (տատանվել, ճոճվել) sway, rock (gently).
ՎԵՏՎԵՏՈՒՄ, գ. ripple; (ծփանք) heaving; (տատանում, ճոճում) waving, swinging.
ՎԵՏՎԵՏՈՒՆ, ա. ripply, swaying, swinging.
ՎԵՐ[1], 1. գ. upside; 2. կ. (մի բանից ավելի՝ բարձր) higher than; 3. ա. (բարձր, մեծ, ավելի) more than; (չափազանց) beyond; 4. մ. up; ◊ **ի ~** since; **~ առնել** (վերցնել, բարձրացնել) pick up; (վերցնել-տանել) take away; **~ բարձրանալ** go up (stairs); **~ բարձրացնել** raise; **~ բռնել** hold high; **~ գրել** (ունեցվածքը) distrain; **~ դասել** prefer; **~ թռչել** jump up; **~ թոցնել** (երեխային) toss up/dandle (a child); **~ կանգնել** stand higher; **~ կացնել** (տեղից) raise to one's feet; (արթնացնել) wake, awaken, wake (sb) up; **~ կենալ** stand up, rise to one's feet; **~ հանել** raise, uplift; **~ նետել** throw up; **~ - ~ թռչել** bob (up and down); **~ տալ** (ցանը) break out (in a rash); **~ քաղել** take away, remove; **~ քաշվել** *խսկց.* be taken aback; **~ից վար չափել** look/eye sb (over) from head to foot/from top to toe.
ՎԵՐ[2], մ. *խսկց.* down; ◊ **~ ածել** (գցել, թափել) drop, scatter; (ետ տալ, փսխել) throw up, spew, retch, vomit; (թափ տալ. միրգը ծառից) shake off; **~ անել** *խսկց.* (սափրել գլուխը) shave (one's head); **~ առնել** get down, remove; **~ բերել** lower, bring down; (հարվածել, խփել) hit, strike; (մաքրել. բիծը) wash away/off/out; **~ գալ** (ձիուց կն) alight, dismount; (բարձր տեղից ցած իջնել) come/get down; (իջևանել, օթևանել) put up (at), stop (at); (նստել) sit on; (գնից զիջել) knock off; **~ գցել** (ցած գցել) drop; (գետնովը տալ՝ տապալել) throw on the ground, lay on its/the back; (խփել, սպանել) shoot, kill; (անտեր՝ անտիրական թողնել) leave (sb/sth) unprotected; **~ դնել** put down; **~ ընկնել** (վայր ընկնել) fall down; (ուշաթափվել) lose consciousness, drop unconscious; *այիմ.* (մի տեղ ընկած մնալ) lie, loll; **~ թողնել** unharness; **~ խոյանալ** soar.
ՎԵՐԱԲԱԺԱՆԵԼ, բ. redivide, redistribute.
ՎԵՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄ, գ. redistribution, redivision, repartition.
ՎԵՐԱԲԱՑ(Վ)ԵԼ, բ. open again, reopen.
ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ, գ. reopening.
ՎԵՐԱԲԵՄԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. *թատր.* re-staging.
ՎԵՐԱԲԵՌՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. refill; *համգչ.* reboot; (վերալիցքավորում) recharging, reloading.
ՎԵՐԱԲԵՐԵԼ, բ. refer to, concern; ◊ **ինչ ~ում է** as to, as far as ... is concerned.
ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔ, գ. attitude, treatment, behaviour; (վարվելաձև) handling, manner; ◊ **վատ կոպիտ ~** maltreatment.
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ, կ. concerning, about, in regard to.
ՎԵՐԱԲԵՐՎԵԼ, բ. treat, have to do, refer to; (մեկին) be about, be for, concern.
ՎԵՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. attitude, relation.
ՎԵՐԱԲՆԱԿ, **ՎԵՐԱԲՆԱԿԻՉ** } 1. ա. (թռչուն, կենդանի) migrant; 2. գ. (մարդ) emigrant, imigri, immigrant, resettled person.
ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՆԵԼ, բ. move to, move to a new place of residence, resettle.
ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄ, **ՎԵՐԱԲՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ** } գ. immigration, resettlement; (թռչունների) migration (of birds); (հոգու) transmigration (of the soul); (նոր տուն փոխադրվելը) move.
ՎԵՐԱԲՆԱԿՎԵԼ, բ. move, transmigrate; (գաղթել) migrate; (ներգաղթել) immigrate; (արտագաղթել) emigrate; (թռչունները) migrate.
ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏԵԼ, բ. revalue, reappraise, reestimate.
ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄ** } գ. revaluation, reestimation, reassessment.
ՎԵՐԱԳՆԵԼ, բ. (հետ գնել) buy back; (գրավաթափել) redeem, ransom.
ՎԵՐԱԳՆՈՂ, գ. *տնտ.* buyer-up.
ՎԵՐԱԳՆՈՒՄ, գ. buying-up, buying back; (գրավաթափում) redeeming, redemption, ransom.
ՎԵՐԱԳՈՐԾԱՐԿՈՒՄ, գ. rerun, starting again/anew.
ՎԵՐԱԳՐԱՎԵԼ, բ. win back/from, win sth over from.
ՎԵՐԱԳՐԱՎՈՒՄ, գ. winning (back/from), winning over from.
ՎԵՐԱԳՐԵԼ, բ. ascribe to, relate to, attribute to, put down to sth.
ՎԵՐԱԳՐՈՒՄ, գ. attribution, relation, ascription.
ՎԵՐԱԴԱՐՆԱԼ, բ. return, go/come/be back; (տեղը գալ, նախկինը լինել) be restored, return, come back; (անդրադառնալ նույն խնդրին) return/revert (to the subject); **տուն ~** go/return/come home.

ՎԵՐԱԴԱՍ, ա. higher; ◊ **~ մարմիններ** higher authorities/bodies/levels of administration.
ՎԵՐԱԴԱՍՏԻՊԱԿԵԼ, բ. re-educate.
ՎԵՐԱԴԱՍՏԻՊԱԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. re-education.
ՎԵՐԱԴԱՍՏԻՊԱԿՈՒՄ }
ՎԵՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. appeal (from a decision), cassation.
ՎԵՐԱԴԱՐՁ, գ. return; (դրամի, վարկի) reimbursement, return, repayment.
ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼ, բ. return, bring/give back; (դրամը) repay, pay back.
ՎԵՐԱԴԻՐ, գ. increase, bonus; (մականուն) nickname, sobriquet; **~ վճար** cash on delivery (COD), COD charges.
ՎԵՐԱԴԻՐՔԱՎՈՐԵԼ, բ. change position, redistribute (troops).
ՎԵՐԱԴԻՐՔԱՎՈՐՈՒՄ, գ. change of position, redistribution (of troops).
ՎԵՐԱԴՐԵԼ, բ. increase, raise, add to, lay on/upon; (ավել վճարել) overpay.
ՎԵՐԱԴՐՈՒՄ, գ. addition, increase, raise.
ՎԵՐԱԶԳԵՍՏԱՎՈՐԵԼ, բ. change sb's clothes; (ծպտել) disguise.
ՎԵՐԱԶԳԵՍՏԱՎՈՐՎԵԼ, բ. (հագուստը փոխել) change one's clothes, change/shift into.
ՎԵՐԱԶԳԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. (հագուստը փոխելը) changing of clothes, (ծպտվելը) disguise (of oneself as).
ՎԵՐԱԶԻՆԵԼ, բ. rearm.
ՎԵՐԱԶԻՆՈՒՄ, գ. rearmament.
ՎԵՐԱԻՄԱՍՏԱՎՈՐԵԼ, բ. give a new meaning, give (it) a new interpretation, re-interpret.
ՎԵՐԱԻՄԱՍՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. change of meaning, re-interpretation.
ՎԵՐԱԻՆՏԵԳՐԱՑՈՒՄ, գ. re-integration.
ՎԵՐԱԽՄԲԱՎՈՐԵԼ, բ. regroup.
ՎԵՐԱԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ, գ. regrouping.
ՎԵՐԱԽՈՐՀԵԼ, բ. (ծանրութեթև անել) reponder, think over (pros and cons), think twice.
ՎԵՐԱԾԱՂԿԵԼ, բ. reblossom; *փխբ.* flourish/prosper again.
ՎԵՐԱԾԵԼ, բ. transform, turn/convert into; (թարգմանել, փոխադրել) translate, transfer; *մաթ.* factorize; *քիմ.* decompose; ◊ **պարզ բազմապատկիչների ~** factorize, expand the number into factors.
ՎԵՐԱԾԵԼԻ, ա. *մաթ.* factorable.
ՎԵՐԱԾԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. factorability.
ՎԵՐԱԾՆԵԼ, բ. revive, breathe new life into, make a new man; (վերակենդանացնել) resuscitate, revitalize, restore/bring back to life; (նոր բանի ծնունդ տալ) regenerate.
ՎԵՐԱԾՆՎԵԼ, բ. be born anew, be revitalized, regenerate.
ՎԵՐԱԾՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. revival, rebirth, regeneration, resuscitation; ◊ **~թյան դարաշրջան** the (Age of) Renaissance.
ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ, գ. renaissance; (դարը) Renaissance; (նոր կյանք ստանալը) rebirth.
ՎԵՐԱԾՎԵԼ, բ. change into.
ՎԵՐԱԾՈՒՄ, գ. (փոխակերպում) transformation; conversion; (տարրալուծում) decomposition; *մաթ.* factorization; ◊ **~ման բանաձևեր** factorization formulae.
ՎԵՐԱԿԱԶՄԵԼ, բ. recompose, recompile, remake, redo; (վերակառուցել) reorganize, reconstitute; **գիրքը ~** rebind the book, change the cover of the book.
ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒՄ, գ. recomposition, recompiling, reconstitution; (վերակառուցում) reorganization, reconstruction; (գրքի) rebinding.
ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԵԼ, բ. restore, re-establish, reconstitute, reinstate; (վերակառուցել) reconstruct, re-establish; (վերանորոգել) renew; (վերհիշել) call to mind, recall, recollect; **~ իրավունքները՝ պաշտոնը** rehabilitate, have one's rights/position restored; reinstate; **առողջությունը ~** restore sb to health.
ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԻՉ, 1. ա. restorative, rehabilitating, restoring; 2. (անձ) repairer, restorer, reconstructor.
ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՂԱԿԱՆ, ա. rehabilitation; **~ կենտրոն** rehabilitation centre; **~ բաժանմունք** rehab unit; **~ աշխատանքներ** rehabilitation labour/works.
ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ, գ. reconstruction, re-establishment; (վերանորոգում) renewal, restoration; (իրավունքների, պաշտոնի) rehabilitation; (առողջության) recovery (of health); (հիշողության) recollection, restoral of memory.
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑԵԼ, բ. rebuild, reorganize, reconstruct; *փխբ.* (վերափոխել, վերադաստիարակել) re-educate; *ռազմ.* (վերադասավորել) reform, redistribute (troops); (վերակազմել) recompose, recompile.
ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄ, գ. rebuilding, reconstruction; ◊ **աշխատանքի ~** reorganization of work; **գաղափարական ~** ideological reorientation; **ընթացակարգի ~** reform(ation) of procedure.
ՎԵՐԱԿԱՑՈՒ, գ. overseer, supervisor; **ոստիկանական ~** police inspector; **բանտի ~** chief warden, jailer; (բանտի կին հսկիչ) prison matron.
ՎԵՐԱԿԵՆԴԱՆԱՆԱԼ, բ. come to life, become animated, rise from the dead, return to life; (մտովի պատկերանալ) come back/recur to one's memory.
ՎԵՐԱԿԵՆԴԱՆԱՑՆԵԼ, բ. revive, reanimate, raise from the dead, revitalize, enliven, resuscitate; (հույս ներշնչել) give sb new hope.
ՎԵՐԱԿԵՆԴԱՆԱՑՈՒՄ, գ. revival, reanimation, enlivening, reviving, animation.
ՎԵՐԱԿԵՐՏԵԼ, բ. reconstitute, renew, reconstruct; *արվ.* (վերաստեղծել) recreate.

ՎԵՐԱԿԵՐՏՈՒՄ, գ. re-creation, reconstitution; (վերակառուցում) reconstruction; (վերականգնում) renewal.
ՎԵՐԱԿՇՌԵԼ, բ. weigh again/anew.
ՎԵՐԱԿՇՌՈՒՄ, գ. weighing again/anew; (ստուգելու նպատակով) control weighing.
ՎԵՐԱԿՈՉԵԼ, բ. rename, give a new name.
ՎԵՐԱԿՈՉՈՒՄ, գ. renaming.
ՎԵՐԱԿՐԹԵԼ, բ. teach again/anew, re-educate.
ՎԵՐԱԿՐԹՎԵԼ, բ. learn again/anew, be re-educated.
ՎԵՐԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ } գ. teaching again/
ՎԵՐԱԿՐԹՈՒՄ } anew, learning again/anew, re-education.
ՎԵՐԱՀԱՇՎԱՌԵԼ, բ. *տնտ.* take stock of.
ՎԵՐԱՀԱՇՎԱՌՈՒՄ } գ. stock-taking,
ՎԵՐԱՀԱՇՎԱՔ } inventory, registration.
ՎԵՐԱՀԱՇՎԵԼ, բ. count again/anew, re-count, evaluate, recalculate.
ՎԵՐԱՀԱՇՎՈՒՄ, գ. counting again/anew, re-counting, recalculation, evaluation.
ՎԵՐԱՀԱՍ, ա. impending, imminent, oncoming.
ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏԵԼ, բ. restore, re-establish, rehabilitate.
ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒՄ, գ. restoration, re-establishment, rehabilitation.
ՎԵՐԱՀԱՍՈՒՆ, ա. looking closely/attentively, going deep into; (հասկացող) understanding, grasping, scrutinizing; ~ **լինել** be in the know, come to know the particulars, gain an understanding.
ՎԵՐԱՀԱՐՑԱՔՆՆԵԼ, բ. re-examine, re-interrogate, question again.
ՎԵՐԱՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. re-inter-
ՎԵՐԱՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒՄ } rogation, re-examination, questioning again/over.
ՎԵՐԱՀԱՐՑՆԵԼ, բ. ask again.
ՎԵՐԱՀԵՐԿԵԼ, բ. plough, till again/anew/over.
ՎԵՐԱՀԵՐԿՈՒՄ, գ. ploughing/tilling again/anew/over.
ՎԵՐԱՀՍԿԵԼ, բ. control, check, look after, keep an eye on, supervise/superintend (the work), oversee.
ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ, գ. controller, inspector, supervisor, overseer; ◊ ~ **հանձնաժողով** audit/supervisory committee.
ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ } գ. control,
ՎԵՐԱՀՍԿՈՒՄ } supervision, checking, superintendance.
ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼ, բ. republish, reprint.
ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. republica-
ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ } tion, new edition, reprint.
ՎԵՐԱՆ, *տե՛ս* ՎԵՐԱՑՈՒՄ; ~ **տալ** growing anew.
ՎԵՐԱՆԱԼ, բ. grow again/anew; overgrow, outgrow; *փխբ.* develop/grow into.
ՎԵՐԱՆԱՅԵԼ, բ. recheck, double check.
ՎԵՐԱՆԱՑՈՒՄ, գ. overgrowing, outgrowing; development/growing into; growing anew.
ՎԵՐԱՄԱՆՆԱԳԻՏԱՅՈՒՄ, գ. retraining.
ՎԵՐԱՄԱՐՄՆԱՎՈՐԵԼ, բ. re-embody, reincarnate, reincorporate, reshape.
ՎԵՐԱՄԱՐՄՆԱՎՈՐՈՒՄ, գ. reincarnation, re-embodiment, reincorporation; (փոխակերպություն) transformation.
ՎԵՐԱՄԲԱՐՁ, ա. lifting, elevating; (վերասլաց) lofty, high; *փխբ.* (ճոռոմ) grandiloquent, florid, ornate, high-flown, turgid, flamboyant; *փխբ.* (գոռոզ) bombastic; ~ **մեքենա՝ սարք** hoisting/lifting crane/gear, lift.
ՎԵՐԱՄԲԱՐՁԻՉ, գ. crane, lift, elevator, hoist; (անձ) crane-driver.
ՎԵՐԱՄԲԱՐՁՈՐԵՆ, մ. grandiloquently, bombastically, in a high-flown manner, in a florid style, pompously, flamboyantly.
ՎԵՐԱՄԲԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pomposity, grandiloquence, floridity, ornateness, flamboyance.
ՎԵՐԱՄԻԱՎՈՐԵԼ, բ. reunite (with), rejoin.
ՎԵՐԱՄԻԱՎՈՐՈՒՄ, գ. reunion, reunification, rejoining.
ՎԵՐԱՄՇԱԿԵԼ, բ. reprocess; recycle; (վերափոխել, ձևափոխել) remake; (կատարելագործել, հղկել) polish, brush up; **հողը** ~ recultivate.
ՎԵՐԱՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ } գ. reprocessing;
ՎԵՐԱՄՇԱԿՈՒՄ } recycling; (վերափոխում) remaking; (հղկում, կատարելագործում) polishing, brushing up; **հողի** ~ recultivation.
ՎԵՐԱՄՏԱԾԵԼ, բ. reconsider, think over, think better of it; (միտքը փոխել) change one's mind.
ՎԵՐԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼ, բ. remarry.
ՎԵՐԱՄՈՒՍՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. remarriage.
ՎԵՐԱՆԱԼ, բ. (բարձրանալ) lift up, rise, ascend; (չքվել) vanish, disappear, be lost; *փխբ.* (սլարվել, հափշտակվել) speed away, be carried away (by); (շեղվել, սլարվել) wander from, digress.
ՎԵՐԱՆԱՅԵԼ, բ. go over again; (վերաքննել) review, revise, reconsider.
ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ, գ. revision, reconsideration, review, going over again.
ՎԵՐԱՆԵՐԿԵԼ, բ. repaint, recolour, give sth a fresh coat of paint; (մազերը, կտորը ևն) dye (one's hair etc.) again.
ՎԵՐԱՆԵՐԿՈՒՄ, գ. repainting, recolouring, dying again/anew.
ՎԵՐԱՆԻՍ, ա. high, lofty.
ՎԵՐԱՆԿԱԽԱՅԱԼ, ա. having regained independence.
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԵԼ, բ. repair, restore, renovate; (տուն) redecorate, renovate, *խոսկ.* do up; (բարվոքել) renew, renovate, revive, recondition; (վերահաստատել) resume, re-establish; (վերսկսել. բանակցություններ ևն) reopen/

resume negotiations/talks/discussions; ◊ **հարաբերությունները** ~ resume relations.

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ, ի. գ. repairer, repairman; 2. ա. restoring, re-creating.

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՎԵԼ, բ. (վերափոխվել, կերպարանափոխվել) be changed/transformed/transfigured.

ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ, գ. repair, renewal, revival, renovation; (տան) redecoration, renovation; (վերականգնում) restoration, reconditioning; (վերակառուցում) reconstruction.

ՎԵՐԱՆՎԱՆԵԼ, բ. rename, give a new name.

ՎԵՐԱՆՎԱՆՈՒՄ, գ. renaming, giving a new name.

ՎԵՐԱՇԱՐԱԴԵԼ, բ. retell; transpose.

ՎԵՐԱՇԱՐԱԴՈՒՄ, գ. retelling; *երժտ.* transposition.

ՎԵՐԱՇԻՆԵԼ, բ. rebuild, reconstruct.

ՎԵՐԱՈՐԱԿԱՎՈՐԵԼ, բ. requalify, improve one's (professional) skill, raise one's qualification; (այլ որակավորում տալ) train for a new profession.

ՎԵՐԱՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄ, գ. requalification, improving one's (professional) skill, raising one's qualification; (վերամասնագիտացում) training for a new profession.

ՎԵՐԱՉԱՓԵԼ, բ. remeasure.

ՎԵՐԱՉԱՓՈՒՄ, գ. remeasurement, remeasuring.

ՎԵՐԱՊԱՀ, ա. careful, cautious, prudent, restrained, discreet; (որոշ պայմանով) with reserve; ◊ ~ **լինել** be reserved.

ՎԵՐԱՊԱՀԵԼ, բ. keep/preserve for sb, retain/reserve for sb.

ՎԵՐԱՊԱՀԱԲԵՆ, մ. with reserve, stipulating (for, that), upon/with condition.

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄ** } գ. retaining/reserving/keeping for sb; (պայման դնելը) reservation, stipulation, condition; ◊ ~ **անել** make a reservation.

ՎԵՐԱՊԱՍՏԱՒԵԼ, բ. reupholster.

ՎԵՐԱՊԱՍՏԱՒՈՒՄ, գ. reupholstering.

ՎԵՐԱՊԱՏԿԵՐԵԼ, բ. redescribe, depict again, repaint, portray again.

ՎԵՐԱՊԱՏԿԵՐՈՒՄ, գ. redescription, redepiction, repainting.

ՎԵՐԱՊԱՏՃԵՆԵԼ, բ. re-copy, make a new copy.

ՎԵՐԱՊԱՏՄԵԼ, բ. retell, (պատմել) narrate, relate, recount.

ՎԵՐԱՊԱՏՄԻՉ, գ. one who retells, narrator, story-teller.

ՎԵՐԱՊԱՏՄՈՒՄ, գ. retelling again, narration, relating.

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏԵԼ, բ. retrain, requalify sb, improve sb's qualification.

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ, գ. retraining, additional training, requalification, training for a new profession.

ՎԵՐԱՊԱՏՈՒՄ, գ. retelling, narration, exposition, relating.

ՎԵՐԱՊՐԵԼ, բ. (կենդանի մնալ) survive, outlive; (վերստին ապրել) experience, endure.

ՎԵՐԱՊՐՈՒԿ, գ. survival, remnant, vestige.

ՎԵՐԱՊՐՈՒՄ, գ. experience, feeling, emotional experience.

ՎԵՐԱՌԱԶՄԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. re-militarize.

ՎԵՐԱՌԱԶՄԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. re-militarization.

ՎԵՐԱՍԱԼԱՐԿԵԼ, բ. repave.

ՎԵՐԱՍԱԼԱՐԿՈՒՄ, գ. repaving.

ՎԵՐԱՍԱՀՄԱՆԱԳԾԵԼ, բ. resurvey.

ՎԵՐԱՍԱՀՄԱՆԱԳԾՈՒՄ, գ. resurveying.

ՎԵՐԱՍԱՀՄԱՆԵԼ, բ. redefine, redetermine, fix again.

ՎԵՐԱՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, գ. redefining, redetermination, fixing again.

ՎԵՐԱՍԼԱՆԱԼ, բ. (վեր սլանալ) rocket, soar up/upwards; *փխբ.* (մտովի սլանալ) be carried away.

ՎԵՐԱՍԼԱՑ, ա. rocketing, soaring up; *փխբ.* (վերացած, ոգեշնչված) being carried away; մ. inspiredly, with inspiration.

ՎԵՐԱՍԼԱՑՈՒՄ, գ. flight, upward flight, takeoff, rocketing, soaring up/upward; *փխբ.* (ոգեշնչում) inspiration.

ՎԵՐ(Ա)ՍՏԵՂԾԵԼ, բ. re-create, reconstruct, regenerate, revive; (վերածնել) revive, revitalize, breathe new life into; (վերականգնել) restore.

ՎԵՐ(Ա)ՍՏԵՂԾՈՒՄ, գ. re-creation, revival, renewal, reconstruction.

ՎԵՐԱՎԱՃԱՌԵԼ, բ. resell.

ՎԵՐԱՎԱՃԱՌՈՐԴ, գ. reseller, speculator profiteer.

ՎԵՐԱՎԱՃԱՌՔ, գ. resale.

ՎԵՐԱՎԱՍՏԱԿ, գ. superprofit.

ՎԵՐԱՎԱՍՏԱԿԵԼ, բ. earn/get superprofit.

ՎԵՐԱՎՃԱՐԵԼ, բ. repay, overpay.

ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. management, directorship, intendance; (խնամակալություն, հոգաբարձություն) trusteeship, guardianship.

ՎԵՐԱՏԵՍՈՒՉ, գ. manager, director; (խնամակալ, հոգաբարձու) trustee, guardian.

ՎԵՐԱՏՆԿԵԼ, բ. *գյուղ.* replant.

ՎԵՐԱՏՆԿՈՒՄ, գ. replanting.

ՎԵՐԱՏՊԵԼ, բ. (համակարգիչով) reprint; (գրամեքենայով) retype.

ՎԵՐԱՏՊՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԵՐԱՏՊՈՒՄ** } գ. (համակարգիչով) reprinting; (գրամեքենայով) retyping; (նկարների) reproduction, facsimile.

ՎԵՐԱՐԺԵՔԱՎՈՐԵԼ, բ. revalue, reappraise, evaluate anew.

ՎԵՐԱՐԺԵՔԱՎՈՐՈՒՄ, գ. re-evaluation, evaluating differently.

ՎԵՐԱՐԿՈՒ, գ. coat, overcoat, topcoat; (թիկնոց) cloak, mantle.

ՎԵՐԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ, ա. reproductive.
ՎԵՐԱՐՏԱԴՐԵԼ, բ. reproduce; (նույնությամբ կրկնել) repeat; (պատկերել) reprint, reproduce; (հիշողության մեջ վերակենդանացնել) recall, call to mind, recur; *կեն.* (վերականգնել օրգանիզմի վնասված մասերը) restore, grow, regenerate.
ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱՆ, ա. (սերունդ տալու հետ կապված) reproductive.
ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒՄ** } գ. reproduction.
ՎԵՐԱՑԱԿԱՆ, ա. abstract; (անհիմն) unfounded; ◊ *քեր.* ~ **գոյական** abstract noun; *մաթ.* ~ **թիվ** abstract number.
ՎԵՐԱՑԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. abstractly.
ՎԵՐԱՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. abstractness.
ՎԵՐԱՑԱՆԵԼ, բ. sow again, re-sow.
ՎԵՐԱՑԱՆՈՒՄ, **ՎԵՐԱՑԱՆՔ** } գ. re-sowing.
ՎԵՐԱՑԱՐԿ(Վ)ԵԼ, բ. abstract, be abstracted.
ՎԵՐԱՑԱՐԿՈՒՄ, գ. abstraction.
ՎԵՐԱՑՆԵԼ, բ. liquidate, abolish, do away with; (տապալել, կործանել) obliterate, destroy; (ոչնչացնել, սպանել) kill; (ցրել, փարատել) eliminate, remove; ◊ **մեջտեղից** ~ destroy, annihilate.
ՎԵՐԱՑՎԵԼ, բ. be liquidated.
ՎԵՐԱՑՈՒՄ, գ. liquidation, abolition, elimination.
ՎԵՐԱՓՈԽԵԼ, բ. change, transform, reorganize, alter; (նախկին վիճակին բերել) return to/into, reconvert, change back.
ՎԵՐԱՓՈԽԻՉ, I. ա. reformative; 2. գ. reformer, reorganizer, transformer.
ՎԵՐԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. alteration, transformation, conversion; (վերակառուցում) reconstruction; (վերածում) transmutation.
ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ, *գ. եկեղ.* (Աստվածածնի ննո) the Assumption.
ՎԵՐԱՔՆՆԵԼ, բ. (աշակերտին, ուսանողին) re-examine; (վերստին նայել, ստուգել) revise, re-investigate.
ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ, I. ա. revisory; 2. գ. inspector, re-examiner, re-investigator; ◊ ~ **դատարան** appeal court.
ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԵՐԱՔՆՆՈՒՄ** } գ. re-examination, revision, review; (վերստուգում) re-investigation; (վերանայում) reconsideration; *իրավ.* rehearing.
ՎԵՐԱՕՐԻՆԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. re-legitimation, re-legitimization.
ՎԵՐԲԱՌԱՐԱՆԱՅԻՆ, ա. *լեզվբ.* ~ **իմաստ** contextual meaning (of a word).
ՎԵՐԳԵՏՆՅԱ, ա. ground, surface; (գետնից վերև) overground.
ՎԵՐԳՆԱ, ա. upward, ascending, upgoing; ~ **ճանապարհ** upgoing/ascending road/path.
ՎԵՐԳՐԵԼ, բ. *պշտ.* distrain.
ՎԵՐԳՐՈՒՄ, գ. distraint.
ՎԵՐԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ, ա. classless, transcending class distinctions.
ՎԵՐԵԼԱԿ, գ. lift; *ամ.* elevator; (շարժասանդուղք) escalator, moving staircase, stairway; (ամբարձիչ, վերհան) lift, lifting gear, hoist; (թեթև սանդուղք) ladder, rope-ladder.
ՎԵՐԵԼԱԿԱՊԱՆ, **ՎԵՐԵԼԱԿԱՎԱՐ** } գ. lift boy, lift operator; *ամ.* elevator boy.
ՎԵՐԵԼՔ, գ. ascent; (վեր տանող ճանապարհ) slope, upgrade, rise; (զարգացում, աճ) rise, development, upsurge; *փխբ.* (դիրքի աստիճանի բարձրացում) rise; *փխբ.* (վերելացում, խոյանք) animation, enthusiasm; ◊ **հոգևոր** ~ enthusiasm; **ժողովրդական տնտեսության** ~ progress/advance/rise of the national economy.
ՎԵՐԵՎ, I. գ. top, upper part; 2. մ. (դեպի վեր) up, upward, (վերևի հարկ) upstairs; *փխբ.* (պետական բարձր մարմին, վերադաս օրգան) leaders, leadership, ruling clique; ◊ ~**ներ** upper strata; ~ **բռնել** hold up/high; ~**ի** (վերը եղած, վերը գտնվող) upper, top; (վերը նշված) above-stated, aforementioned, aforesaid, above-mentioned, the above, foregoing; ~**ից նայել** look down on sb; *փխբ.* ~**ից տրված** from heaven/above/God.
ՎԵՐԵՐԿՐԱՅԻՆ, ա. unearthly, heavenly, celestial; *փխբ.* (չքնաղ, հրեշտակային) heavenly, angelic.
ՎԵՐԵՐԿՐՅԱ, *տե՛ս* ՎԵՐԳԵՏՆՅԱ:
ՎԵՐԶԳԱԼ, բ. feel anew; experience again.
ՎԵՐԸՆԹԱՆԱԼ, բ. ascend, rise, go up/upward.
ՎԵՐԸՆԹԱՑ(ԻԿ), ա. ascending; ~ **ճանապարհ** steep road.
ՎԵՐԸՆԹԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ascent, rise, rising, uplift.
ՎԵՐԸՆԹԵՐՑԵԼ, բ. re-read, read again.
ՎԵՐԸՆԹԵՐՑՈՒՄ, գ. re-reading, reading again.
ՎԵՐԸՆՏԻՐ, ա. re-elected.
ՎԵՐԸՆՏՐԱԿԱՆ, ա. re-electoral, re-election; ◊ ~ **քարոզարշավ** re-election campaign; ~ **ժողով** re-election meeting.
ՎԵՐԸՆՏՐԵԼ, բ. re-elect.
ՎԵՐԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. re-election(s).
ՎԵՐԸՆՏՐՈՒՄ, գ. re-election, re-electing.
ՎԵՐԻՆ, ա. upper, upstairs; (բարձրագույն) highest, supreme, superior; (խիստ զարգացած, ամենաբարձր) highest, highly developed; *փխբ.* (երկնային) high, heavenly, celestial; (արտաքին) outward, exterior; (Աստծու մակդիրը) the Most High; **հողի** ~ **շերտը** topsoil, upper layer of the earth; ~ **աստիճանի** to a high degree, to a great extent, in the extreme; *կրոն.* ~ **Երուսաղեմ** Eden; ~ **նախախնամություն** the Most High, Providence.
ՎԵՐԻՐԱԿԱՆ, ա. supernatural, preternatural.
ՎԵՐԻՑ ՎԱՐ, մ. from top to bottom, from head/top to toe.

ՎԵՐԼՈՒԾԱԲԱՆ, գ. analyser, analyst.
ՎԵՐԼՈՒԾԱԲԱՐ, բ. analytically.
ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ, ա. analytic(al); *լեզվ.* ~ **լեզուներ** analytical languages.
ՎԵՐԼՈՒԾԵԼ, բ. analyse, decompose; (տարրալուծել) disassemble, take to pieces; (քննարկել) investigate, look into, discuss, analyse; *մար.* (վերածել) factorize.
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. analysis (pl. -ses); (տարրալուծում) decomposition; (քննում) discussion; *մար.* factorization; **գեղարվեստական** ~ artistic analysis; **մաթեմատիկական** ~ mathematical analysis; **տրամաբանական** ~ logical analysis; **քերականական** ~ parse.
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, գ. analysis, analysing.
ՎԵՐԾԱՆԵԼ, բ. decipher, interpret; (երևույթի խորքը բացահայտել) look into, throw light upon.
ՎԵՐԾԱՆԵԼԻ, ա. decipherable, interpretable.
ՎԵՐԾԱՆՈՂ, գ. decipherer, interpreter.
ՎԵՐԾԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎԵՐԾԱՆՈՒՄ** } գ. decipherment, interpretation.
ՎԵՐԿԵՆԱԼ, բ. stand up, rise, rise to one's feet; ◊ **ոտքի** - ~ **սովորել** become a cultured person.
ՎԵՐՀԱՆԵԼ, բ. discover, detect, bring out; (բացահայտել) reveal, disclose, bring to light; (բացել) expose, lay bare, unmask; ◊ **փաստը** ~ elicit a fact.
ՎԵՐՀԱՆԻՉ, գ. lifting/hoisting gear.
ՎԵՐՀԱՆՈՒՄ, գ. detection, revealing, discovering; (բացահայտում) disclosure, discovery, bringing to light.
ՎԵՐՀԻՇԵԼ, բ. remember, recollect, recall.
ՎԵՐՀՈՒՇ, գ. recollection, memory, reminiscence; ◊ **գրական** ~ memoirs, reminiscences; **միայն** ~ **է մնացել** only the memory remains, not a trace is left.
ՎԵՐՄԱԿ, գ. blanket, quilt, coverlet; **մգդակած** ~ counterpane; duvet; ~ **կարել** make quilt; *փխբ.* (ծածկույթ. ձյան, խոտի) cover; **~ի չափով ոտքերը մեկնել** *ասցկ.* cut one's coat according to one's cloth; live according to one's means.
ՎԵՐՄԱՐԴԿԱՅԻՆ, ա. more than human, higher than human; (գերմարդկայինն) superhuman.
ՎԵՐՄԻՇԵԼ, գ. vermicelli, thin spaghetti.
ՎԵՐՆԱԳԻՐ, գ. title, heading; (հոդվածի) headline.
ՎԵՐՆԱԳՐԵԼ, բ. (en)title, head, name.
ՎԵՐՆԱՋԳԵՍՏ, գ. outdoor/street clothes, outfit; (կանացի թեթև զգեստ) dress, costume, outfit.
ՎԵՐՆԱԽԱՎ, գ. the cream of society; (հասարակության ազդեցիկ շերտը) the movers and shakers; ◊ **կառավարող** ~ ruling clique.
ՎԵՐՆԱԾԱԾԿ, գ. roof, shelter, cover.
ՎԵՐՆԱԿԵՆՏՐՈՆ, գ. *մսնգ.* epicentre.
ՎԵՐՆԱԿՈՊ, գ. upper eyelid; ◊ **~ը խաղում է** feel a twitch of the eyelid, the eyelid twitches.
ՎԵՐՆԱՀԱԳՈՒՍՏ, **ՎԵՐՆԱՀԱՆԴԵՐՁ** } գ. street clothes, cloak, outfit.
ՎԵՐՆԱՀԱՐԿ, գ. top/upper storey; **նավի** ~ top/upper deck.
ՎԵՐՆԱՀԱՊԻԿ, գ. shirt.
ՎԵՐՆԱՇԵՆՔ, գ. upper storey, additional storey; *փիլ.* superstructure; ◊ *փիլ.* **բազիս և** ~ basis and superstructure.
ՎԵՐՆԱՇԵՐՏ, գ. top layer; (հողի) topsoil.
ՎԵՐՆԱՍԱՀԱՐԱՆ, գ. (տան) mezzanine, attic storey; (թատրոնում ևն) gallery.
ՎԵՐՆԱՏՈՒՆ, գ. room on the upper floor; *կրոն.* (կուռքերի բարձրադիր մեհյան) a high-standing pagan temple; ◊ **~ը դատարկ է՝ մարդ չկա՝ տախտակ է** *ասցկ.* he/she is missing his/her marbles, the elevator does not travel to the top floor, he is not all there.
ՎԵՐՆԱՓԵՂԿ, գ. transom, fixed frame.
ՎԵՐՆԱՍԿՐ, գ. *կզմխս.* periosteum.
ՎԵՐՆԱՍԿՐԱՏԱՊ, գ. *բժշկ.* periostitis.
ՎԵՐՆԱՏ, ա. epileptic.
ՎԵՐՆԱՏԱՅԻՆ, ա. epileptic.
ՎԵՐՆԱՏՈՒՀԻՒԹՅՈՒՆ, գ. epilepsy.
ՎԵՐՈԳՐՅԱԼ, ա. afore-written, above-written, the above.
ՎԵՐՈՒՀԻՇՅԱԼ, ա. afore-mentioned, above-mentioned.
ՎԵՐՋ, գ. end, ending, finish; (գործողության ավարտ) end, finish; (կյանքի վախճան) end, death; (ավարտը որպես հետևանք) end, result, conclusion; (ծայր) end; ◊ ~ **դնել՝ տալ** put an end (to); ~ **ունենալ** have an end, come to an end; **~ը** (ամեն բանից հետո) then, in the end; (ոչ այժմ, վերջում) later, in the end; (ի վերջո, վերջիվերջո) in the end, after all, eventually, finally, lastly, ultimately; **~ը առնել** bring on to the end; **~ը բարի լինի** *ասցկ.* may it have a happy ending; **~ը չի երևում** there's no end in sight; **~ս եկել է** *խսկց.* it is the end of me; **ի՞նչ է լինելու ձեր ~ը** what will become of you? **~ին** at the end; **~ին հասնել** come to an end; **դարի ~ին** at the close of the century; **~երս** the other day, recently; **~ում** by/towards the end; **մինչև** ~ **տանել՝ հասցնել** carry (sth) (through) to its conclusion; **սկզբից մինչև** ~ from beginning to end; *ասցկ.* **ամեն բանի ~ն է գովելի** all's well that ends well.
ՎԵՐՋԱԲԱՆ, գ. afterword; (վեպի, պոեմի) epilogue; (խոսքի եզրափակիչ մաս) conclusion.
ՎԵՐՋԱԴԱՍ, ա. *քեր.* postpositive.
ՎԵՐՋԱԼՈՒՅՍ, գ. sunset, dusk; *փխբ.* (կյանքի, որևէ երևույթի վերջին շրջանը) decline, ebb; ◊ **կյանքի ~ին** at the close of one's life, in one's declining days.
ՎԵՐՋԱԾԱՆՑ, գ. *քեր.* suffix.

ՎԵՐՋԱԿԵՏ, գ. *քեր.* full stop; *ամ.* period; *փխբ.* (որևէ բանի ավարտը) end, finish; ◊ **~ դնել** put a full stop; *ամ.* put a period, period.

ՎԵՐՋԱՆԱԼ, բ. end, finish; (ավարտին հասնել) come to an end; (սպառվել) be finished, expire; ◊ **~ած բան է** all is over, this is the end; **նրա բանը ~ած է** it is over with him; **~ցավ գնաց** and that's the end (of it), that is it.

ՎԵՐՋԱՊԱՀ, գ. *ռզմ.* rearguard.

ՎԵՐՋԱՊԵՍ, մ. at last; (ի վերջո) finally, in conclusion; (վերջիվերջո) eventually.

ՎԵՐՋԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. end, finish; *քեր.* ending; *բնստ.* (ոտանավորի հանգ) rhyme; *կզմխս.* (ոտքերն ու ձեռքերը) extremities; (ծայրը) end.

ՎԵՐՋԱՑՆԵԼ, բ. finish, end, put an end (to sth); (ավարտել) end, complete; (հանգել մի բանի) end in/with sth.

ՎԵՐՋԱՔԻՄՔ, գ. soft palate.

ՎԵՐՋԵՐԳ, գ. *գրկ.* epilogue.

ՎԵՐՋԻՎԵՐՋՈ, մ. eventually, finally, in the long run.

ՎԵՐՋԻՆ, ա. last; (որակով վատ, հետին) last, worst; (ստորին) last, lowest; (միակ մնացածը) last, the only; (նորագույն) newest, latest; (վերջնական) final, definitive; (երկուսից) the latter; ◊ **~ աստիճան** the last degree; **~ դատաստան** the Last Judgement, Doomsday, the Day of Judgment; **~ ժամանակներում** lately, of late, recently; **~ ժամկետ** (final) deadline; **~ լուրեր** the latest news; **~ խոսք** the last word; **~ նորաձևությունը** the latest fashion; **~ պատառ** the last piece (of bread); **~ որոշում** final decision; **~ ցանկությունը** (մահամերձի) dying wish; **գիտության ~ խոսք** the last word in science; **սա իմ ~ խոսքն է** this is my last word; (համբերության) **~ կաթիլը** the last straw; **մինչև ~ մարդը** to the last man; **մինչև ~ շունչը** to the last breath; **~ը** the latter.

ՎԵՐՋՆԱԳԻԾ, գ. *մարզ.* finish (line).

ՎԵՐՋՆԱԽԱՂ, գ. *շխմ.* endgame.

ՎԵՐՋ(Ն)ԱԿԱՅԱՆ, գ. terminal, terminus (pl. -ni).

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ, ա. last, final, definitive; **~ պատասխան** final/definitive reply, last word, final decision; **~ արդյունք** end-product; **~ սպառող** end-user; **~ հարդարում** finishing/final touch.

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆԱՊԵՍ, **ՎԵՐՋՆԱԿԱՆԱՊԵՆ** } մ. finally, definitely, once and for all.

ՎԵՐՋՆԱԿԵՏ, գ. limit, bound, end; (գնացքի կն) final destination.

ՎԵՐՋՆԱՀԱՇԻՎ, **ՎԵՐՋՆԱՀԱՇՎԱՐԿ** } գ. final calculation.

ՎԵՐՋՆԱՂԻՔ, գ. rectum.

ՎԵՐՋՆԱՄՆԱ, ա. (վերջում մնացած) the last; **~ ճամփա** the last leg of the road.

ՎԵՐՋ(Ն)ԱՇԵՇՏ, ա. stressed on the last syllable word.

ՎԵՐՋՆԱՎԱՆԿ, գ. the last syllable.

ՎԵՐՋՆԱՊԱՏՅՈՒՆՔ, գ. ultimate result; *տճտ.* final output.

ՎԵՐՋՆԵԿ, գ. the last-born (child), the youngest child (in the family).

ՎԵՐՋՈՅԱ, ա. above-water.

ՎԵՐՍԿՍԵԼ, բ. recommence, resume, restart, renew; **բանակցությունները ~** reopen/resume negotiations/talks/discussions.

ՎԵՐՍԿՍՈՒՄ, գ. resumption, recommencement, renewal, reopening.

ՎԵՐՍՏԱՆԱԼ, բ. reobtain, receive/get back, find again.

ՎԵՐՍՏԱՑՈՒՄ, գ. getting/receiving back, reobtaining.

ՎԵՐՍԻՆ, մ. again, once more/again.

ՎԵՐՍՏՈՒԳԵԼ, բ. inspect, revise, recheck.

ՎԵՐՍՏՈՒԳԻՉ, ա. revisory, inspection, overseeing; **~ հանձնաժողով** audit/inspection committee, auditing commission.

ՎԵՐՍՏՈՒԳՈՒՄ, գ. inspection, revision, audit.

ՎԵՐՏԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. title, heading, caption, (ենթավերնագիր) sub-title.

ՎԵՐՏՈՒՂՅԱ, ա. above the line.

ՎԵՐՑՆԵԼ, բ. take, (գետնից կն) pick up; (կրել, տանել) shoulder, carry; (առնել) take; (հետս առնել) take along with; (հանձն առնել, ստանձնել) take on oneself, undertake; (ընդօրինակել, յուրացնել) take from, borrow; (խոսք առնել՝ ասել) put in; (գրավել, նվաճել) take, conquer; (ընդունել. որպես աշակերտ) take (as an apprentice); **գերի ~** take prisoner; *փխբ.* **իր ձեռքը ~** take in hand, take into one's own hands; **իր վրա ~** undertake; **խոսքը հետ ~** go back/renege on one's word, eat one's words; **հետ ~** take back, withdraw; *փխբ.* **ձեռք ~** give up, wash one's hands of (sth); **պարտք ~** borrow; **քողը ~** unveil, reveal; *փխբ.* **օդը ~** take the air, agree with the climate; *փխբ.* **օրինակ ~** follow sb's example; **միասին ~ած** all in all, taken together; **առարկություն չ~ող** taking no objection; **այս խմորը դեռ շատ ջուր կ~ի** *ասցխ.* the end is nowhere in sight.

ՎԵՐՑՆՈՎԻ, ա. borrowed, hired; **~ երեխա** adopted child; **~ կամուրջ** drawbridge, bascule-bridge.

ՎԵՐՈՒԴԻՐ, միայն **~ անել** կապակցության մեջ՝ weigh (up). consider, meditate.

ՎԵՐՈՒՎԱՐ, գ. up and down; **~ անել** go up and down; (թափ տալ. մեքենան) jolt, jog.

ՎԵՐՔ, գ. wound, ulcer, sore; (կտրածի) cut; *փխբ.* (հոգեկան վիշտ) wound, emotional scar; **~ ստանալ** get/be wounded, receive/get a wound; **~ը բացվել է** the wound has reopened; ◊ **~ի վրա աղ ցանել** rub salt on the wound.

ՎԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ա. nonpolitical.
ՎԵՐՔՈՏ, ա. with wounds, ulcerous, sore.
ՎԵՐՔՈՏ(Վ)ԵԼ, բ. get covered with wounds/ulcers/sores/cuts.
ՎԵՐՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼԻ, ա. reusable, non-expendable.
ՎԵՐՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ, գ. reuse, recycling; reutilization.
ՎԵՑ, թ. six; ~ **զույգ** six pairs; ◊ ~ **պորտ** six generations; **փորը ~ - ~ անել** be very hungry, hungry as a hunter.
ՎԵՑԱԴԱՇՏ, գ. *գյուղ.* six-field crop rotation.
ՎԵՑԱԹԻ, ա. six-oar.
ՎԵՑԱԿԱՆ, բ. in sixes, six by six.
ՎԵՑԱԿԻ, մ. six times, sixfold.
ՎԵՑԱՁԻ, գ. six-in-hand; ~ **կառքով գնալ** drive in a coach-and-six.
ՎԵՑԱՄՅԱ, ա. (տևողություն) six-year; (տարիք) six-year-old.
ՎԵՑԱՄՅԱՅ, ա. (տևողություն) half-yearly, semiannual, six-month; (տարիք) six-month-old.
ՎԵՑԱՄՅԱԿ, գ. six months, half year.
ՎԵՑԱՆԻՇ, ա. six-digit.
ՎԵՑԱՆԻՍ, *երկրչ.* 1. ա. hexahedral; 2. գ. hexahedron.
ՎԵՑԱՆԿՅՈՆ, *երկրչ.* 1. ա. hexagonal; 2. գ. hexagon.
ՎԵՑԱՆՈՑ, ա. (վեց միավոր պարունակող) six; (վեցանիշ խաղաթուղթ) the six of (hearts/spades etc.).
ՎԵՑԱՉՈՓ, գ. *բնաստ.* hexameter.
ՎԵՑԱՊԱՏԻԿ, ա. մ. six times, sixfold.
ՎԵՑԱՊԱՏԿԵԼ, բ. multiply by six.
ՎԵՑԱՊԱՏԿՈՒՄ, գ. multiplication by six, multiplying by six.
ՎԵՑԳՅՈՒՅԱՆՈՑ, ա. six-inch.
ՎԵՑԵՐՈՐԴ, թ. (the) sixth; ◊ ~ **զգայարան** sixth sense.
ՎԵՑԵՐՈՐԴՅԻ, 1. ա. sixth-form, sixth-grade; 2. գ. a sixth-form pupil, sixth-former, sixth-grader.
ՎԵՑԹԵՎԱՆ, ա. *կրոն.* six-winged; ~ **սերովբե** six-winged seraph.
ՎԵՑԹԵՐԹԱՆԻ, ա. sextern.
ՎԵՑԺԱՄՅԱ, ա. six-hour; ~ **աշխատանքային օր** a six-hour working day.
ՎԵՑՀԱՐՅՈՒՐԿԱՆ, ա. in six-hundreds.
ՎԵՑՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ, ա. six-hundred-year-old.
ՎԵՑՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱԿ, գ. (տևողություն) (a period of) six hundred years; (տարեդարձ) six hundredth anniversary, sexcentenary; **տոնել ~ը** celebrate the six hundredth anniversary.
ՎԵՑՀԱՐՅՈՒՐԵՐՈՐԴ, թ. six hundredth.
ՎԵՑՀԱՐՎԱԾԱՆԻ, ա. (հրազեն) six-shooter.
ՎԵՑԱՄԱՍՅԱ, ա. six-part.
ՎԵՑՄԱՏԱՆԻ } ա. six-fingered.
ՎԵՑՄԱՏՆՅԱ }
ՎԵՑՅԱԿ, գ. six; **առաջին ~ը** the first six.
ՎԵՑՇՈՒ } ա. six-rowed.
ՎԵՑՇԱՐՔԱՆԻ }
ՎԵՑՈՏԱՆԻ } ա. six-foot, hexapod; *տղ.պ.* (վեց ոտքից բաղկացած) (iambic) hexameter.
ՎԵՑՈՐԴԱԿ, գ. *տեխ.* sextant.
ՎԵՑՎԱՆԿԱՆԻ, ա. six-syllable.
ՎԵՑ-ՎԵՑ. *տես* ՎԵՑԱԿԱՆ:
ՎԵՑՏԵՂԱՆԻ, ա. with berth/seats for six; ~ **ավտոմեքենա** six-seater.
ՎԵՑՏՂԱՆԻ, ա. *տղ.պ.* sextain.
ՎԵՑՓՈՂԱՆԻ, ա. *ռզմ.* six-barrelled.
ՎԵՑՕՐՅԱ, ա. six day, of six days.
ՎԵՑՕՐՅԱԿ, գ. six days, a six-day week.
ՎԶԱԹՈՒԿ } գ. collar, (շան) dog-collar.
ՎԶԱԿԱՊ }
ՎԶԱԿՈՒԹ, գ. nape, back of the head; *խսկց.* ~**ը տաքացնել, ~ին տալ** hit sb in the nape/in the back of the head.
ՎԶԱՓՈՒԿ, գ. strap, neck strap, thong, (շան) leash.
ՎԶԶԱԼ, բ. (գնդակը՝ փամփուշտը) buzz, whine; (քամին) howl, wail.
ՎԶԶՈՑ, գ. (գնդակի) buzzing/whining; (քամու) wailing/howling.
ՎԶԻԿ, գ. small neck; ◊ **արգանդի ~** cervix (of the uterus).
ՎԶԿԱՊ, գ. tie, scarf, neckcloth, neckerchief; (փողկապ) tie, cravat, necktie.
ՎԶՆՈՑ, գ. necklace; (թալիսման) amulet, talisman, charm.
ՎԶՎԶԱԼ, բ. hum; (քզզալ) buzz, drone; (սուլել) whistle; (ոռնալ) whine, wail.
ՎԶՎԶՈՑ, գ. humming; (քզզոց) buzzing; (սուլոց) whistling; (ոռնոց) whining, wailing.
ՎԹԱՐ, գ. accident; (նավի) wreck; (ավտոմեքենայի) crash, damage, wreck; ◊ **ճակատագրական ~** fatal accident.
ՎԹԱՐԱՅԻՆ, ա. emergency, accident-risky; (քանդվելու ենթակա. տուն) unsafe, subject to demolition.
ՎԹԱՐԱՆՔ, գ. wreck, crash, damage.
ՎԹԱՐԵԼ, բ. damage, harm, corrupt.
ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ, ա. Viennese; ◊ ~ **աթոռ** bentwood chair.
ՎԻԶ, գ. neck; (պարանոց, ցամաքի նեղ շերտ) isthmus, neck (of land); ◊ ~ **ծռել** *փխբ.* cringe before sb; *փխբ.* ~**ը առնել** admit; ~**ը երկարել** crane one's neck; ~**ը թոցնել** behead, cut off the head; ~**ը ծուռ թողնել** *փխբ.* leave miserable/wretched; *փխբ.* ~**ը հաստացնել** become a fat-head; ~**ը տանձի կոթ դառնալ** *փխբ.* become as thin as a rake; ~**իդ ետևը կտեսնես** you'll see the back of your head; ~**ին դնել** charge/burden sb with sth; ~**ին տալ** throw/

chuck sb out; **~ին փաթաթել** *փխբ.* tie/press on sb; **մեղքը՝ հանցանքը մեկի ~ը գցել** shift/put/lay the blame on sb, make sb a scapegoat; **մեղքը քո՝ նրա ~ը** *ասգվ.* you (he etc.) will be blamed for it; **~ին թողնել** *ասգվ.* load sb with all the work; **~ովն ընկնել** *ասգվ.* throw oneself on sb's neck; **~ին լինել՝ նստել** *ասգվ.* be on sb's hands.

ՎԻՓ, գ. *կենդ.* gazelle.

ՎԻՓԽԱՐԱՁԱՆԳՎԱԾ, ա. with a huge mass, horrednous, cumbersome, bulky.

ՎԻՓԽԱՐԱՇՎԱԼ, ա. immense, vast, tremendous, immeasurable.

ՎԻՓԽԱՐԱՀԱՍԱԿ, ա. gigantic.

ՎԻՓԽԱՐԱՔԱՅԼ, մ. with gigantic strides/steps.

ՎԻՓԽԱՐԻ, ա. huge, enormous, immense; (հզոր) powerful, mighty; (ահավոր) horrific, frightful, horrendous; (փառապանծ) colossal.

ՎԻՓԽԱՐԻՈՐԵՆ, մ. gigantically.

ՎԻՓԽԱՐԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. enormousness, immensity, hugeness, mightiness, grandiosity, powerfulness.

ՎԻԺԵԼ, բ. miscarry, have/suffer a miscarriage; (հոսեցնել, թափել) overthrow, precipitate; (բխել, ժայթքել) belch, spew, vomit; *փխբ.* (ձախողվել) fail, miscarry, fall to the ground.

ՎԻԺԵՑՆԵԼ, բ. bring about an abortion/miscarriage; *փխբ.* (անհաջողության մատնել) wreck, spoil, frustrate, bring to nought; ◊ **գործը ~** *փխբ.* derange/hamper the work; **պլանները ~** *փխբ.* ruin/frustrate plans, defeat/foil the plans; **բանակցությունները ~** *փխբ.* wreck/abort the talks; **գործադուլը ~** *փխբ.* break/wreck a strike.

ՎԻԺԵՑՈՒՄ, գ. abortion, abort; *փխբ.* (խափանում, խորտակում) frustration, wrecking, failure, breakdown, aborted effort.

ՎԻԺԵՑՈՒՑԻՉ, ա. *բժշկ.* abortifacient, ambolic.

ՎԻԺՎԱԾՔ, գ. *բժշկ.* foetus, fetus; *փխբ.* (տականք, դուրս նետելիք) dregs, scum, riff-raff, rabble, dregs of society.

ՎԻԺՈՒՄ, գ. miscarriage.

ՎԻԿ, գ. *բսք.* vetch.

ՎԻԿԻՆԳ, գ. *պատմ.* Viking.

ՎԻԿՈՆՏ, գ. viscount.

ՎԻԿՏՈՐԻՆԱ, գ. quiz (game).

ՎԻՀ, գ. precipice, abyss, gulf, chasm; *փխբ.* (մեծ տարբերություն) a great difference, disparity, gulf; ◊ **անանցանելի ~** unbridgeable gulf.

ՎԻՃԱԲԱՆ, գ. polemicist, polemist.

ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. arguable, controversial, polemic(al).

ՎԻՃԱԲԱՆԵԼ, բ. argue (about, against, with), dispute (about, against) (քննարկել) debate, discuss.

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. argument, argumentation, controversy, debate; (փողոցային աղմկոտ կռիվ) brawl; **գիտական ~** (scientific) debate, argumentation; **լրագրային ~** newspaper controversy; **տաք ~** heated/hot argument/discussion; **մեկի հետ ~ի բռնվել** start an argument (with sb); **~ի մեջ մտնել** enter into an argument/polemics (with).

ՎԻՃԱԿ, գ. state, condition; (իրավիճակ) situation, circumstances; (բախտ, ճակատագիր) lot, fate, destiny; (վիճակահանություն) the drawing/casting of lots; ◊ **~ բանալ** tell fortunes; **~ գցել** throw/cast/draw lots; **~ հանել** draw lots; **ի ~ի լինել** be able (to do sth); *իրավ.* **անորոշության ~** uncertain situation, state of abeyance.

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ, գ. statistician.

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ, ա. statistical; **~ տվյալներ** statistics, statistical data; **Ազգային ~ ծառայություն** National Statistical Service.

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. statistics; **ծննդի և մահացության ~** vital statistics; **մաթեմատիկական ~** mathematical statistics.

ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ, գ. lottery, raffle.

ՎԻՃԱԿԱԽԱՂԱՅԻՆ, ա. lottery.

ՎԻՃԱԿԱԿԻՑ, ա. (being) in the same condition/situation, having the same lot; ◊ **~ լինել** share sb's fate/lot/destiny.

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. drawing/casting of lots, sortition.

ՎԻՃԱԿԱՏՈՄՍ, գ. lottery ticket.

ՎԻՃԱԿԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sortition, casting of lots.

ՎԻՃԱԿԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. change of condition/situation/circumstances.

ՎԻՃԱԿՎԵԼ, բ. fall; (բաժին ընկնել) fall to sb's lot; ◊ **նրան է ~** the lot fell on him; **նրան բախտ է ~** it was his fortune, the honour fell on/to him, he had the honour.

ՎԻՃԱՐԿԵԼ, բ. dispute, call in question, question, litigate, challenge; (մրցելով մի բանի ձգտել) contend (for); ◊ **~ չեմպիոնի կոչումը** contend for the championship.

ՎԻՃԱՐԿԵԼԻ, ա. disputable, debatable, questionable.

ՎԻՃԱՐԿՎԵԼ, բ. be disputed/argued.

ՎԻՃԵԼ, բ. argue (against, about), dispute, have an argument (about); (բանավիճել) debate, discuss; ◊ **ճաշակի մասին՝ չուրջը չեն ~ում** *ասգվ.* tastes differ.

ՎԻՃԵԼԻ, ա. questionable, disputable; ◊ **~ հարց** questionable/disputable issue, moot point, vexed question; **~ կետ** controversial/arguable point.

ՎԻՄԱԳԻՐ, 1. գ. lithograph; 2. ա. lithographic.

ՎԻՄԱԳՐԱԿԱՆ, ա. lithographic; ◊ **~ քար** lithographic stone.

ՎԻՄԱԳՐԱՅԻՆ, ա. lapidary; ◊ **~ ոճ** lapidary style.

ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, գ. lithography workshop.
ՎԻՄԱԳՐԵԼ, բ. lithograph.
ՎԻՄԱԳՐԻՉ, գ. lithographer.
ՎԻՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lithography.
ՎԻՄԱԺԱՅՌ, գ. monolith.
ՎԻՄԱԿԱՆ, ա. lapidary; ◊ **~ արձանագրություն** lapidary inscription.
ՎԻՄԱԿԱՌՈՒՅՑ, ա. stone-built, built of stone.
ՎԻՄԱՓՈՐ, ա. hewn in stone.
ՎԻՆ, գ. *երաժշ., պտմ.* lute.
ՎԻՇԱՊ, գ. *դիցբ., սմոտ.* dragon, hydra; *պտմ., ճարտ.* (վիշապաքար) dragon-stone; *փխբ.* (չարագործ մարդ) dragon; ◊ **~ օձ** boa.
ՎԻՇԱՊԱԾԱՌ, գ. dragon-tree.
ՎԻՇԱՊԱՀԱՂԹ, ա. գ. dragon-fighter, dragon-killer.
ՎԻՇԱՊԱՅՈՒԿ, գ. sperm-whale, cachalot.
ՎԻՇԱՊԱՄԱՐՏ, գ. dragon-fighting.
ՎԻՇԱՊԱՅԻՆ, ա. dragon, dragon-like.
ՎԻՇԱՊԱՐՅՈՒՆ, գ. (վիշապածառի խեժը) dragon's blood.
ՎԻՇԱՊԱՓՈՐ, *տե՛ս* ՎԻՇԱՊ:
ՎԻՇԱՊ-ՔԱՄԻ, գ. (ծովային) waterspout; (փոշու, ավազի) sandstorm.
ՎԻՇԱՊՕՁ, գ. boa.
ՎԻՇՏ, գ. sorrow, distress, grief; (տառապանք) anguish; (տրտմություն) regret; (դժբախտություն) misfortune; **~ պատճառել** grieve sb; **~ով համակված** broken-hearted.
ՎԻՊԱԿ, գ. tale, story, narrative, novelette.
ՎԻՊԱԿԱՆ, ա. epic.
ՎԻՊԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. 1. epic; 2. (հզվդ.) romantic state.
ՎԻՊԱՍԱՆ, գ. novelist.
ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. novelism.
ՎԻՊԱՍԱՆՈՒՀԻ, գ. woman-novelist.
ՎԻՊԵՐԳԱԿ, գ. epic, epic-writer, epicist.
ՎԻՊԵՐԳԱԿԱՆ, ա. epic, epical.
ՎԻՊԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. epos; epic poetry/literature.
ՎԻՏԱՄԻՆ, գ. vitamin.
ՎԻՏԱՄԻՆԱՅԻՆ, ա. vitamin.
ՎԻՏԵԼ, բ. tattoo.
ՎԻՏՎԱԾՔ, գ. tattooing, tattoo.
ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ, ա. surgical.
ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. surgery.
ՎԻՐԱԲՈՒԺ, գ. surgeon.
ՎԻՐԱԴԱՆԱԿ, գ. *բժշկ.* scalpel, operating knife.
ՎԻՐԱԼԻՑ, ա. covered with wounds.
ՎԻՐԱԿԱՊ, գ. bandage, wound dressing.
ՎԻՐԱԿԱՊԱՐԱՆ, գ. dressing room/ward; emergency room.
ՎԻՐԱԿԱՊԵԼ, բ. bandage, dress a wound.
ՎԻՐԱԿԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dressing of wounds.
ՎԻՐԱԿԱՊՈՒՄ, գ. bandaging, dressing.
ՎԻՐԱՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Georgian Armenians, Armenians (living) in Georgia.
ՎԻՐԱՀԱՍ, գ. operator, surgeon.
ՎԻՐԱՀԱՏԱԿԱՆ, ա. operational, surgery, surgical.
ՎԻՐԱՀԱՏԱՐԱՆ, գ. operating-room, operating theatre, surgery.
ՎԻՐԱՀԱՏԵԼ, բ. operate (on sb) (for sth), perform surgery (on).
ՎԻՐԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ / **ՎԻՐԱՀԱՏՈՒՄ** } գ. operation, surgery; **~բյան ենթարկվել** undergo surgery/an operation, have an operation; **~ անել** operate (on).
ՎԻՐԱՊ, գ. pit; (գետնափոր մութ սենյակ կամ բանտ) cellar, dungeon.
ՎԻՐԱՊԱՏՐՈՒՅԳ, գ. *բժշկ.* tampon, wad (of cotton wool/gauze); **~ դնել** tampon a wound, plug a wound with a tampon/wad.
ՎԻՐԱՍԱՐՔ, գ. surgical outfit.
ՎԻՐԱՍԵՂԱՆ, գ. operating-table.
ՎԻՐԱՍԱՀ, *տե՛ս* ՎԻՐԱՀԱՏԱՐԱՆ:
ՎԻՐԱՎՈՐ, ա. wounded, injured; *փխբ.* (վշտացած) wounded, abused, insulted.
ՎԻՐԱՎՈՐԱԿԱՆ, ա. insulting, abusive, offensive.
ՎԻՐԱՎՈՐԱՆՔ, գ. insult, offence, outrage, abuse; *իրավ.* (գործողությամբ) assault and battery; (բառերով, խոսքով) contumely, verbal abuse; **~ կրել** bear insults.
ՎԻՐԱՎՈՐԵԼ, բ. injure, wound; *փխբ.* (բարոյապես) insult, offence, outrage; (խոսքով) verbally abuse; **ինքնասիրությունը ~** offend/wound one's pride.
ՎԻՐԱՎՈՐՎԵԼ, բ. take offence/umbrage, be/feel hurt.
ՎԻՐԱՎՈՐՈՒՄ, գ. wounding, injuring; *փխբ.* insulting, abusing.
ՎԻՐԱՏԵՆԴ, գ. wound-fever.
ՎԻՐՏՈՒՈԶ, 1. գ. (անձ) virtuoso, (ընդունակություն) virtuosity; 2. ա. masterly.
ՎԻՐՈՒՍ, գ. *կենս.* virus.
ՎԻՐՈՒՍԱԿԻՐ, գ. virus carrier.
ՎԻՐՈՒՍԱՅԻՆ, ա. viral; **~ գրիպ** viral influenza.
ՎԼՎԼԱԼ, բ. chatter, jabber, babble; (ճռվողել) twitter, chirp.
ՎԼՎԼՈՑ, գ. chattering, jabbering, babbling; (ճռվողյուն) twittering.
ՎԽՏԱԼ, բ. swarm (with), teem (with).
ՎԿԱ, գ. *իրավ.* witness; (ականատես) eye-witness; (ժամանակակից) contemporary, witness; *եկեղ.* martyr; **~ բերել** bring a witness; **~ լինել** witness, testify; **~ կանչել** ask sb to be a witness, call sb to witness; **մեղադրության ~** witness for the prosecution; **Աստված ~** God be my witness, swear to God.
ՎԿԱՅԱԲԵՐԵԼ, բ. refer (to), allude (to); (մեջբերել) cite, quote; (հղել) refer to.
ՎԿԱՅԱԲԵՐՈՒՄ, գ. reference, allusion; (մեջբերում) citation, quotation.
ՎԿԱՅԱԳԻՐ, գ. certificate, *ամ.* license; (ավարտական) school-leaving certificate.
ՎԿԱՅԱԳՐԵԼ, բ. certify, attest.

ՎԿԱՅԱԳՐՈՒՄ, գ. certification, witnessing, identification.

ՎԿԱՅԱԿԱՆ, գ. certificate; **ծննդյան** ~ birth certificate; **ամուսնության** ~ marriage certificate; **բժշկական** ~ certificate of health, health bill; **հիվանդության** ~ doctor's certificate; (թույլտվություն, արտոնություն) licence; **վարորդական** ~ driving licence.

ՎԿԱՅԱԿՈՉԵԼ, բ. call/bring a witness; (մեջբերել) cite, quote.

ՎԿԱՅԱԿՈՉՈՒՄ, գ. witness(ing), citation, citing, quoting, reference.

ՎԿԱՅԵԼ, բ. bear witness, *իրավ.* give evidence, testify; (հաստատել) confirm.

ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* testimony, evidence, statement; (մեջբերում) citation, quotation; ◊ **բանավոր** ~ oral evidence; **~ի կանչել** call sb to witness; ~ **տալ** testify, give evidence, bear witness; **վառ** ~ striking illustration (of).

ՎՀԱՏ, ա., մ. disappointed(ly), disillusioned, desperate(ly), dismayed; (տխուր) sad, cheerless, doleful(ly); (տրտում) dismal, dejected(ly); (ընկճված) despondent(ly), crestfallen, downcast.

ՎՀԱՏԵՑՆԵԼ, բ. drive/reduce to despair, disillusion, make dismal/dejected, dismay.

ՎՀԱՏԵՑՈՒՑԻՉ, ա. driving/reducing to despair; (հուսահատեցնող) disappointing, disillusioning, desparing.

ՎՀԱՏՎԱԾ, ա. dispirited.

ՎՀԱՏՎԵԼ, բ. despair, give way to despair, be/become desperate, fall into/sink into despair; (հուսալքվել) be/become disillusioned, lose heart, *խսկց.* be down; (ընկճվել) be dejected.

ՎՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. despair; (հուսահատություն) despondency; (հիասթափություն) disappointment; (ընկճվածություն) dejection.

ՎՀԱՏՈՒՄ, գ. low spirits, dejection; (հուսահատություն) disillusionment, despair.

ՎՀՈՒԿ, գ. *սնոտ.* witch, sorcerer, sorceress; *փխբ.* vixen, termagant, hag, virago; ◊ **պառավ** ~ old hag.

ՎՀՈՒԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. witchcraft, sorcery, magic, bewitching, enchantment.

ՎՃԱՐ, գ. fee, payment, pay; (տրանսպորտի) fare; (բնակարանի) rent; **հերթական** ~ instalment (payment); **մուտքի** ~ entrance fee; **վերադիր** ~ cash on delivery; **ուսման** ~ tuition fee.

ՎՃԱՐԵԼ, բ. pay; (պարտքը մարել) pay back, repay, discharge a debt; (վարձատրել) pay (for); ◊ **բանկ** ~ pay dearly (for), pay through the nose; **~ու է մնում** is due.

ՎՃԱՐՈՎԻ, ա. paying; (վճարման ենթակա) payable; (վճար պահանջող) requiring payment; (վճարված) paid.

ՎՃԱՐՈՂ, գ. payer.

ՎՃԱՐՈՒՄ, գ. payment, pay, discharge; (հոնորար) fee; (հատուցում, վարձատրություն) remuneration; **պարտքի** ~ payment/discharge of a debt; **~ման հաշվին** on account.

ՎՃԱՐՈՒՆԱԿ, ա. solvent.

ՎՃԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. solvency.

ՎՃԻՌ, գ. judgement, decree, verdict; (բարձրագույն հրաման) decree, edict; (հաստատ որոշում) decision, determination; *մաթ.* (խնդրի լուծում) solution; ~ **արձակել** give/pronounce judgement, decide; ~ **ընդունել** come to/reach/adopt a decision; ~ **կայացնել** make a decision, *իրավ.* issue a verdict/a judgment; *իրավ.* **~ը բեկանել** overturn/reverse/annul a verdict/decision/decree; **~ն ի կատար ածել** carry out a decision.

ՎՃԻՏ, ա. transparent, limpid; (մաքուր) clean, clear; (ջինջ) serene, crystal-clear.

ՎՃԻՏԱՆԱԼ, բ. become clean/limpid/transparent/serene.

ՎՃԻՏԱՑՆԵԼ, բ. clean, clear, make limpid/transparent, purify.

ՎՃԻՏԱՑՈՒՄ, գ. cleaning, clearing, making limpid/transparent.

ՎՃԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transparency, limpidity, serenity, clearness.

ՎՃՌԱԲԱՐ, մ. resolutely, decidedly; (բացարձակապես) positively, absolutely, definitely.

ՎՃՌԱԲԵԿ, ա. *իրավ.* cassation; ~ **բողոք** appeal; ~ **դատարան** Court of Appeal/Cassation.

ՎՃՌԱԲԵԿԵԼ, բ. *իրավ.* annul, reverse.

ՎՃՌԱԲԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ՎՃՌԱԲԵԿՈՒՄ** } գ. cassation.

ՎՃՌԱԳԻՐ, գ. written resolution, decree.

ՎՃՌԱԿԱՄ, ա. resolute, decided, determined; ~ **մարդ** man of decision.

ՎՃՌԱԿԱՆ, ա. մ. decisive(ly); (վճռական կերպով) resolutely, firmly; (վերջնական) final, resolute; (խիստ՝ ուժեղ բողոք) resolute (protest); ◊ ~ **ձայն** deciding/casting vote; ~ **հաղթանակ** decisive victory; ~ **գործոն (հանդիսանալ)** (be) a decisive factor, tip the balance/scale, turn the scale; ~ **քայլ անել** take a decisive step.

ՎՃՌԱԿԱՆԱՊԵՍ, **ՎՃՌԱԿԱՆԱՐԵՆ** } *տես* ՎՃՌԱԲԱՐ:

ՎՃՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. resolution, resoluteness; **~թյամբ լի** full of determination, firm, determined.

ՎՃՌԵԼ, բ. decide; (որոշել) determine, make up one's mind; (եզրակացնել) decide; (վերջնական լուծում տալ) resolve; *մաթ.* (լուծել) solve, work out a problem.

ՎՃՌՈՂԱԲԱՐ, մ. decisively, firmly, resolutely, categorically.

ՎՆԱՍ, գ. damage, harm; (կորուստ) loss, losses; (վատություն) harm, evil; ◊ **անուղղակի** ~ consequential/indirect damage; ~ **անել** suffer (great) losses; ~ **բերել** damage, do/cause damage/harm; ~ **կրել** incur a loss/losses; ~

հասցնել do damage to sb; ~ **տալ** do harm; **~ով ծախել** sell at a loss; ~ **չունի** *խսկց.* never mind, no problem, it's not a problem; **ի ~** to the detriment/prejudice of, in prejudice of sb.

ՎՆԱՍԱԲԵՐ, ա. unprofitable, disadvantageous, harmful; (վնասակար) unhealthy, deleterious, injurious.

ՎՆԱՍԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unprofitableness, disadvantageousness; (վնասակարություն) harmfulness, injuriousness.

ՎՆԱՍԱԶԵՐԾԵԼ, բ. render harmless.

ՎՆԱՍԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. rendering harmless.

ՎՆԱՍԱԿԱՐ, ա. harmful, injurious, bad, deleterious; (առողջության համար) unhealthy; ◊ ~ **գազ** noxious/poisonous gas; ~ **սովորություն** bad habit; ~ **ուսմունք** pernicious doctrine.

ՎՆԱՍԱԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. harmfulness.

ՎՆԱՍԱՏՈՒ, 1. ա. harmful; 2. գ. (կենդանի, միջատ) pest, vermin.

ՎՆԱՍԱՐԱՐ, գ. wrecker, saboteur, wrong-doer.

ՎՆԱՍԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wrecking, sabotage, wrong-doing.

ՎՆԱՍԵԼ, բ. harm, injure, hurt; (փչացնել, ավերել) damage; (մարմնական վնաս հասցնել) injure, hurt; (վնասվածք պատճառել) traumatize; **առողջությանը** ~ damage one's health, be injurious/damaging to health; **մեկի շահերին** ~ damage/prejudice the interests of sb.; **դա ձեզ չի վնասի** *խսկց.* it will do you no harm, it won't hurt you.

ՎՆԱՍՎԱԾՔ, գ. damage, injury, trauma.

ՎՆԱՍՎԱԾՔԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. traumatologic(al).

ՎՆԱՍՎԵԼ, բ. be injured, suffer, be damaged; (կորուստ ունենալ) suffer losses; (փչանալ, անսպառ դառնալ) be broken, be/get damaged.

ՎՆԱՍՈՒՄ, գ. damaging, injuring, breaking, causing a loss.

ՎՆԳՈՏԱԼ, բ. whine, whimper.

ՎՆԳՈՏՈՑ, գ. whining, whimpering.

ՎԾԱԼ, բ. flush; *փխբ.* (ականջներում խշշալ) buzz; (բամու ձայն հանել) whistle.

ՎԾՈՑ, գ. flushing; *փխբ.* (հառաչանք, հեծեծանք) wailing, moaning.

ՎՇՏԱԲԵԿ, ա. broken-hearted, wasted away with grief.

ՎՇՏԳԻՆ, ա., մ. sorrowful(ly), mournful(ly), doleful(ly), grievous(ly).

ՎՇՏԱԼԻ(Ց), ա. full of sorrow, mournful, doleful.

ՎՇՏԿԻՐ, ա. grief-bearing, mourning, grieving.

ՎՇՏԿԻՑ, ա. compassionate, feeling for (sb), taking compassion on/upon, sympathetic.

ՎՇՏԿՈՏՈՐ, ա. grief-stricken, aggrieved.

ՎՇՏԿՅԵԼ, բ. condole (with), sympathize (with), feel (compassion) for.

ՎՇՏԿՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. compassion, condolence, sympathy, compassionateness.

ՎՇՏՀԱԼԱԾ, ա. exhausted with sorrow, worn out with grief.

ՎՇՏՀԱՐ, ա. grief-stricken.

ՎՇՏՀԱՐՎԵԼ, բ. be grief-stricken.

ՎՇՏՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. broken-heartedness.

ՎՇՏԱՂԱՅՆ, ա. մ. in a sad/mournful voice, melancholicly.

ՎՇՏԱՄԱՀ, ա. dead of grief; ~ **աճել** cause to die of grief; ~ **լինել** die of grief.

ՎՇՏԱՄՈԼՈՐ, ա. crazy with grief, out of one's mind with grief.

ՎՇՏԱՆԱԼ, բ. be sad/upset, grieve.

ՎՇՏԱՑՆԵԼ, բ. sadden, grieve, cause pain.

ՎՇՏՈՏ, ա. melancholic, sad, mournful, wistful, sorrowful.

ՎՈՒԴԵՎԻԼ, գ. vaudeville.

ՎՈԼԵՅԲՈԼ, գ. volleyball.

ՎՈԼՏ, գ. *ֆիզ.* volt.

ՎՈԼՏԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* voltmeter, voltameter.

ՎՈԼՏԵՐԱԿԱՆ, ա. *պատմ.* Voltairian.

ՎՈԼՏԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *պատմ.* Voltairianism.

ՎՈԼՖՐԱՄ, գ. *քիմ.* tungsten, wolfram; **~այինլամպ** tungsten lamp; **~ի հանք** wolfram mine.

ՎՈԿԱԼ, ա. vocal.

ՎՌՆԴԵԼ, բ. turn out, drive out; (հալածել, քշել) drive/send away; (աշխատանքից ազատել) dismiss, fire, sack, lay off.

ՎՌՉԱԼ, բ. *բրբ.* moan, groan; (փնթփնթալ) mutter, mumble, grumble.

ՎՌՉՈՑ, գ. բրբ. groan(ing), mutter(ing); (փնթփնթոց) mumbling, grumbling, moan(ing).

ՎՍԵՄ, ա. high, elevated, lofty, sublime; (վեհապանծ) exalted, majestic, grand, noble.

ՎՍԵՄԱԲԱՐ, մ. highly, sublimely; (վեհորեն) majestically, nobly, grandly.

ՎՍԵՄԱԽՈՀ, ա. noble-minded.

ՎՍԵՄԱՆԱԼ, բ. improve, become elevated, ennoble oneself.

ՎՍԵՄԱԾՈՒՔ, ա. stately, majestic; ◊ (տիրակալների մակդիր) ~ **տեր** My Lord.

ՎՍԵՄԱՑՆԵԼ, բ. ennoble, improve, make majestic.

ՎՍԵՄԱՑՈՒՄ, գ. ennoblement, improvement, elevation.

ՎՍԵՄԱՓԱՅԼ, *տես* ՎՍԵՄԱԾՈՒՔ:

ՎՍԵՄԱՓԱՅԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Excellency; ◊ **Ձերդ** ~ Your Excellency.

ՎՍԵՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sublimity, majesty, grandeur, loftiness, nobility; ◊ (բարձրաստիճան անձի մակդիր) **Ձերդ (արքայական)** ~ Your (Royal/Imperial) Highness/Majesty.

ՎՍՍԱ(ՑՆԵ)Լ, բ. (օձը՝ մարդը) hiss.

ՎՍՍՈՑ, գ. hissing, spitting.

ՎՎՎԱԼ, բ. complain; (կենդանին) whine, whimper.

ՎՎՎԱՆ, ա. whimpering, complaining; ~ **մարդ** whiner.

ՎՈՎՈՑ, գ. whine, whimper, whining, whimpering.

ՎՍՏԱՀ, գ. sure, confident; (համարձակ, աներկյուղ) fearless, bold; ~ **լինել** be certain/sure/positive; **միանգամայն ~ լինել** be fully confident/firmly convinced; **իր վրա ~** sure of oneself, self-reliant; **~ եղեք** you may be sure! you can rely on it! rest easy! don't worry!

ՎՍՏԱՀԱԳԻՐ, **ՎՍՏԱՀԱԹՈՒՂԹ** } գ. warrant, power of attorney.

ՎՍՏԱՀԱՆԱԼ, բ. get assured, become confident; (վճռել) decide, determine.

ՎՍՏԱՀԱՔԱՅԼ, մ. with a firm/confident step, stepping firmly/confidently.

ՎՍՏԱՀԵԼ, բ. trust, entrust to; (հանձնարարել) commit/assign (to); **գաղտնիք ~** confide (in sb), take sb into one's confidence; **~ված անձ** confidant; *իրավ.* (քվեարկելու լիազորված անձ) proxy; (հավատարմատար անձ) fiduciary.

ՎՍՏԱՀԵԼԻ, ա. reliable, dependable, safe.

ՎՍՏԱՀԵՑՆԵԼ, բ. assure, make believe, convince, persuade.

ՎՍՏԱՀԱՐԵՆ, մ. confidently, with confidence, with certainty, surely.

ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. trust, confidence, (վստահելիությունն) trustworthiness; (հավատ) faith; **~ը չարաշահել** abuse sb's confidence; **~թյան արժանի չլինել** deserve no credit.

ՎՏԱԿ, գ. tributary; (առվակ) rivulet, stream.

ՎՏԱՆԳ, գ. danger, peril, jeopardy; (երկյուղ, վախ) danger; **մահվան ~** danger of death; **~ կախվել** be threatened with danger, be in imminent danger; **~ը կանխել** prevent the danger, stave off danger; **~ի դեմ դուրս գալ** face the danger; **~ի ենթարկվել** run the danger of, expose oneself to danger; **~ից հեռու (լինել)** (be) out of danger, (be) safe; **~ի մեջ լինել** be in danger.

ՎՏԱՆԳԱԶԵՐԾԵԼ, բ. secure against/from, protect, shield, defend, render harmless.

ՎՏԱՆԳԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. rendering harmless/secure, securing against/from.

ՎՏԱՆԳԱԾԻՆ, ա. perilous, representing a danger to.

ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ, ա. dangerous; (երկյուղալի) perilous, frightful; (լուրջ, ծանր) serious; **~ հիվանդություն** dangerous disease; **~ քայլ** dangerous step/move; **~ դառնալ** become dangerous/perilous.

ՎՏԱՆԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. danger, peril, dangerousness, perilousness, jeopardy,.

ՎՏԱՆԳԵԼ, բ. endanger, imperil, jeopardize; (վտանգի ենթարկել) expose to danger, place/put in jeopardy; **կյանքը ~** jeopardize/risk one's life.

ՎՏԱՆԳՈՒՄ, գ. endangering, imperiling, exposing to danger.

ՎՏԱՒ, գ. (ձկների) shoal, school (of fish).

ՎՏԱՐԱՆԴԵԼ, բ. banish, drive out/away; (արտաքսել) exile, banish, expatriate. **ՎՏԱՐԱՆԴԻ**, 1. գ. exile, expatriate; 2. ա. (հայրենիքից արտաքսված) banished, driven out, expatriated, exiled.

ՎՏԱՐԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exile, banishment; (գաղթած բազմություն) exiled/banished people; **~թյան մատնել** sentence to banishment.

ՎՏԱՐԱՆԴՈՒՄ, գ. banishment, expatriation, exile.

ՎՏԱՐԵԼ, բ. expel, exclude, (բնակարանից) evict; (արտաքսել) banish, drive out.

ՎՏԱՐՈՒՄ, գ. expulsion, eviction, exclusion; (արտաքսում) banishment; (հայրենիքից) expatriation.

ՎՏԻՏ, ա. emaciated, scraggy; (ֆիհար) skinny, thin; (ցավագ) sickly, puny.

ՎՏԻՏԱՆԱԼ, բ. get/become emaciated/thin/skinny.

ՎՏԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. emaciation, scragginess, sickliness, thinness.

ՎՐԱ, կ. on, upon, over; (ժամանակային հարաբերություն) on; ◊ **~ բերել** *խսկց.* (ետ ծալել) fold, refold; (վրան ծածկել) cover; (թափով իջեցնել) swing; (խոսքի մեջ) add, put in; **~ գալ** *խսկց.* (հարձակվել) attack, come upon; (լցվել, գիրանալ) grow stout/big, put on/gain weight; **~ ընկնել** *խսկց.* pounce (upon), attack; (գործի կպչել) set to work with a will; **~ թռչել** *խսկց.* (թափով հարձակվել) *խսկց.* jump on/upon, attack; (ցատկել, վեր թռչել) jump up; **~ հասնել** (հարձակվել) *խսկց.* come upon, hurry up; (աճապարել, շտապ գալ) come upon; **~ պրծնել** attack, assault; **~ վազել** run up; **~ տալ** (հարձակվել) *խսկց.* attack; descend on; (արագ-արագ խոսել) jabber, gabble; (տելեատարափ թափվել. ձյուն՝ անձրև են) gush (out), pour; flock; **~ն խնդալ** (ծաղրել) deride; (կատակել) make fun of; **~ն խաչ քաշել** *խսկց.* give up as a bad job, give up on sb; **~ն հաչել** *խսկց.* bark at sb; **այս խոսքի ~** on these words; (ուղղությունն դեպի) towards, to; ◊ **աչքիս ~** welcome, my pleasure; **գնաց լույսի ~** went towards the light; **իսկը քեզ ~ կարած** made just to your measures, it fits you like a glove; **հույսն Աստծու ~ դնել** rely upon God; **մեկը մյուսի ~** one upon another; **մեկի՝ մի բանի ~ թքել** *խսկց.* spit on sb/sth; **մեկի ~ զայրանալ** be angry with sb; **մեկի ~ կասկածել** suspect sb, cast doubt on sb; **մեկի ~ կռիվ գնալ** fight against sb; **մեկի ~ կրակել** fire at sb; **մեջքի ~ պառկել** lie on one's back; **ոտքի ~ լինել** be on one's feet.

ՎՐԱԵԼՔ, գ. knocking sb down, running sb over; ◊ **~ կատարել** drive/ride/run over; automobile-pedestrian accident.

ՎՐԱՆ, գ. tent; (մեծ) marquee; *ռզմ.* canvas; ~ **խփել՝ զարկել** set up/pitch a tent/canvas.
ՎՐԱՆԱԳՈՐԾ, գ. tent-maker.
ՎՐԱՆԱՊԱՏ, ա. tented.
ՎՐԱՆԱՔԱՂԱՔ, գ. a town of tents, a camp.
ՎՐԱՆ-ԹԻԿՆՈՑ, գ. waterproof cape.
ՎՐԱ-ՎՐԱ, մ. very quickly/fast, rapidly; (շարունակաբար) running, on end, continuously.
ՎՐԱՑԱԽՕՍ, ա. Georgian-speaking.
ՎՐԱՑ(ԱԿԱՆ), ա. Georgian.
ՎՐԱՑԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Georgian, the Georgian language; in Georgian.
ՎՐԱՑ(ՈՒՀ)Ի, գ. Georgian (woman).
ՎՐԱՔԱԾ, գ. *տեխ.* floor, ceiling, overhead cover; (մասնակի) overlapping; *մսնգ.* (անվադողերի) (application of) a new surface.
ՎՐԱՔԱԾՈՒՄ, գ. *տեխ.* overlapping, overhead covering, flooring.
ՎՐԴՈՎԵԼ, բ. make sb indignant; (անհանգստացնել) disturb, agitate, excite, stir, worry; (զայրացնել) revolt; (խախտել, շեղել) interrupt, break.
ՎՐԴՈՎԵՑՈՒՑԻՉ, ա. revolting, scandalous, shocking.
ՎՐԴՈՎՄՈՒՆՔ, գ. indignation, disturbance, agitation; (խռովություն) insurrection, rebellion, riot.
ՎՐԴՈՎՎԵԼ, բ. (զայրանալ) be indignant/exasperated/tilled with indignation; (հուզվել) be upset/worried/uneasy/nervous.
ՎՐԵԺ, գ. revenge, vengeance; ~ **հանել՝ առնել՝ լուծել** revenge oneself (upon, for), get back at sb, take vengeance (on, for); ~**ով լցվել** be full of revenge; ~**ի ծարավ** *փխբ.* thirst/desire for revenge; **արյան** ~ blood feud, vendetta.
ՎՐԵԺԽՆԴԻՐ, ա. vindictive, revengeful; ◊ ~ **լինել** take revenge on sb, get/take one's revenge, pay off old scores, be vindicated.
ՎՐԵԺԽՆԴՐԱԲԱՐ, մ. revengefully, vindictively, avengefully.
ՎՐԵԺԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vindictiveness, revengefulness, vengeance.
ՎՐԻԺԱԾԱՐԱՎ, ա. thirsty for revenge.
ՎՐԻԺԱՌՈՒ, ա. avenger, revenger.
ՎՐԻԺԱՌՈՒԿԱՆ, ա. revengeful, vindictive.
ՎՐԻԺԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vengeance, revenge; vindictiveness, revengefulness, avengefulness.
ՎՐԻՆՋ, գ. neigh.
ՎՐԻՊԱԿ, գ. misprint.
ՎՐԻՊԵԼ, բ. miss, miss the mark; (սխալվել) be mistaken/wrong, have a lapse; (ուշադրությունից դուրս մնալ) overlook, escape sb's attention.
ՎՐԻՊՈՒՄ, գ. missing the mark, overlooking; (սխալ, բացթողում) misprint, misprinting, lapse.
ՎՐՉԻՆ, գ. brush, paintbrush.
ՎՐՉՆԱՀԱՐԵԼ, բ. brush, touch lightly, dab.
ՎՐՉՆԱՀԱՐՎԱԾ, գ. dab, stroke of the brush, touch.
ՎՐՉՆԱՀԱՐՈՒՄ, գ. brushing, touching lightly, dabbing.
ՎՐՉՆԵԼ, բ. paint (in).
ՎՐՉՆՈՒՄ, գ. painting.
ՎՐՆՋԱԼ, բ. neigh.
ՎՐՆՋՅՈՒՆ } գ. neigh, neighing.
ՎՐՆՋՈՑ }
ՎՈՒԼԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. *մսնգ.* vulcanize; (անվադողի պատռվածքը վերաձորոգել) mend a puncture (of a tyre).
ՎՈՒԼԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. vulcanization; (անվադողի պատռվածքի վերաձորոգում) repair of a puncture.
ՎՈՒՇ, գ. *բսբ.* flax; **վայրի** ~ toadflax.
ՎՈՒՇԱԳԻՉ, գ. flax-comb.
ՎՈՒՇԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. flax-mill.
ՎՈՒՇԱԹԱԿԻՉ, գ. flax-braking/dressing machine.
ՎՈՒՇԱԹԵԼ, գ. flax-fibre.
ՎՈՒՇԱՆՄԱՆ, ա. flaxy; (գույնով նման) flaxen.
ՎՈՒՇԱՍԵՐՄ, գ. flax-seed.
ՎՈՒՇԵ, ա. flaxen, linen.

S

S, ս the thirty-first letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) four thousand, four thousandth.
ՏԱՓԱՏ, գ. trousers; *ամ.* pants, slacks; (ձիավարության համար) breeches; (կարճ և լայն մինչև ծնկները) plus-fours; *ամ.* knickerbockers.
ՏԱՓԱՏԱԿԱԼ } գ. braces, suspenders.
ՏԱՓԱՏԱՓԻԿ }
ՏԱՓՈՒ, 1. գ. (արգելք) taboo; 2. ա. *փխբ.* (արգելված) prohibited, banned.
ՏԱԳԵՐԱԿԻՆ, գ. sister-in-law (husband's brother's wife).
ՏԱԳՆԱՊ, գ. alarm, anxiety; (շփոթություն, անհանգստություն) uneasiness; ◊ **կեղծ** ~ false alarm; **մահվան** ~ fear/dread of death; **քիմիական** ~ gas alert; *ամ.* gas-alarm; **օդային** ~ air-raid/aircraft warning; ~ **առաջացնել** arouse/cause alarm/anxiety; ~ **հնչեցնել** give/sound the alarm; ~**ի մեջ լինել** be alarmed/anxious/uneasy; ~**ի զանգ** alarm signal.

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻ(Ց), ա. anxious, uneasy; (անհանգստացած) worried, perturbed; (անհանգստացնող) disturbing, alarming; ◊ **~ գիշեր** disturbed night; **~ հայացք** anxious/worried look; **~ ձայն** anxious voice.

ՏԱԳՆԱՊԱՀԱՐ, 1. ա. troubled, anxious, uneasy; (անհանգստացած) worried, disturbed, perturbed; (վախեցած) alarmed, scared; 2. մ. (տագնապ առաջացնող) disturbing(ly), disquieting(ly), alarming(ly).

ՏԱԳՆԱՊԱՀՉԱԿ, գ. air-raid siren.

ՏԱԳՆԱՊԵԼ, բ. worry, be worried/uneasy; (խուճապահար լինել, գլուխը կորցնել) be troubled/perturbed; (հուզել, անհանգստացնել) trouble, bother, disturb, make anxious.

ՏԱԳՐ, գ. brother-in-law (husband's brother).

ՏԱԺԱՆԱԿԻՐ, 1. ա. very hard, back-breaking, unbearable; 2. գ. (անձ) convict; ◊ *իրավ.* **~ աշխատանք աքսորավայրում** penal servitude.

ՏԱԺԱՆԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* penal servitude, hard labour.

ՏԱԺԱՆԱՊԱՐՏ, գ. convict.

ՏԱԺԱՆԱՎԱՅՐ, գ. the place of penal servitude/hard labour.

ՏԱԺԱՆՔ, գ. torture, worry, torment; (պատիժ) penal servitude; (ծանր աշխատանք) toil.

ՏԱԼ[1], գ. sister-in-law (husband's sister).

ՏԱԼ[2], բ. give; (բաժանել) distribute, give/serve out, dispense (among); (վիջել) give up, leave; (հատկացնել) give, grant, place at sb's disposal; (հայտնել, հաղորդել) give, inform; (վճարել) give, pay; (ընծիրել) give, present (with); (ավանդել, սովորեցնել) teach; (փոխանցել, ավանդել) pass, hand, hand down; (վերադարձնել, հետ տալ) give back, return; (թողնել, կտակել) leave; (հաղորդել) impart; (սերել) give birth to; (շնորհել) give, confer, award; (օժտել) endow; (հրամցնել, մատուցել) serve; (հրավերք կազմակերպել) give a party; ◊ **բարև ~** greet, say hello; **երդում ~** swear/take an oath; **խոստում ~** give/make a promise; **կնության ~** give (sb) away (in marriage), marry off; **կոչում ~** give/confer the rank (of); **շուռ ~** turn upside down; **տուր ~** *խսկց.* beat; **ուժ ~** give strength; **~ - առնել** *խսկց.* think over, consider.

ՏԱԼ-ԱՆՑՆԵԼ, բ. *խսկց.* (ավելի արագ անել, գնալ ևն) surpass, exceed; (առաջ ընկնել) excel (in), surpass (in); *խսկց. փխբ.* do better than, spit further than.

ՏԱԼԿ, գ. talc.

ՏԱԼԻՔ, գ. debt; ◊ **~ - առնելիք ունենալ** have scores to settle (with sb).

ՏԱԽՏ, գ. plank-bed, ottoman; (տափարակ վայր) plain; (մարգագետին) meadow; *հին.* (թագավորի գահ) throne.

ՏԱԽՏԱԿ, գ. board, plank, wooden slat; (գրատախտակ) blackboard; (աղյուսակ) table; (որևէ կարծր նյութից պատրաստված սալ՝ շերտ) slab; *փխբ.* (բութ, անզգա) blockhead, dunce; ◊ **հայտարարությունների ~** notice-board; **շախմատի ~** chessboard; **չոր ~** *փխբ.* (շատ նիհար) skinny, as thin as a rail; *փխբ.* (չքեր) childless; **պատվո ~** board/plaque of honour; **~ը պակաս** *փխբ.* (have) a screw loose; **~ քաշել** flitch.

ՏԱԽՏԱԿԱՄԱԾ, գ. deck; (տախտակից չհնած հատակ) flooring; (տախտակե ծածկույթ) planking; (տախտակաշեն բարձրություն) dais, platform, rostrum.

ՏԱԽՏԱԿԱՊԱՏ, 1. ա. covered with planks, boarded; 2. գ. (տախտակի պատ) wall made of planks/boards.

ՏԱԽՏԱԿԱՊԱՏԵԼ, բ. board, cover with planks, plank.

ՏԱԽՏԱԿԱՊԱՏՈՒՄ, գ. boarding, planking, deck planking, decking.

ՏԱԽՏԱԿԱՅՈՒՆ, ա. (timber) suitable for planks/boards.

ՏԱԽՏԱԿԵ, **ՏԱԽՏԱԿՅԱ** } ա. made of planks/boards.

ՏԱՇԵԼ, բ. feel, nourish; ◊ **զգացմունք ~** nourish/entertain a feeling; **հակակրանք ~** have an aversion (for), loathe; **հարգանք ~** feel respect, respect; **հույս ~** cherish/nourish hope; **սեր՝ նուրբ զգացմունքներ ~** love, have a tender affection for.

ՏԱԿ, 1. կ. under, beneath; 2. գ. (ցածի մասը) under; (ներքան) sole; (ստորոտ) bottom, foot; ◊ **ազդեցության՝ ճնշման ~** under the influence/pressure; **կտուրի ~** under the roof; **~ը բան կա** *փխբ.* there is sth under it; **~ը գցել** get sb under; **~ը կպչել** be burnt, stick to the bottom; **~ը մտնել** *փխբ.* take up/on oneself, undertake; **~ը չմնալ** *փխբ.* not leave sth unanswered; **~ը փորել** *փխբ.* undermine; **~ի հագուստ** underwear; **~ն ու գլուխն իմանալ** *փխբ.* know sth inside out/thoroughly/minutely; **~ն ու վրա անել** turn upside down; **~ից-գլխից** (դուրս տալ) *փխբ.* talk rubbish/nonsense, drivel; **~ից դուրս գալ** *փխբ.* (գործը գլուխ բերել) succeed in carrying out; (անպատիժ մնալ) manage to escape (scot-free); **~ով անել** *փխբ.* conceal, hide.

ՏԱԿԱՆՈՒԹ, գ. bedpan.

ՏԱԿԱՆՔ, գ. lees, dregs; (ոչ պիտանի մնացորդ) refuse, rest, residue; (թերմացք) leavings, leftovers; փխբ. (քայքայված՝ այլասերված անձ) scum; *հին. փխբ.* (այլասերված տարրեր) dregs, the riff-raff; ◊ **հասարակության ~** scum/dregs of society.

ՏԱԿԱՃՈՒ, գ. diaper, nappies, swaddling clothes; *ամ.* pampers.

ՏԱԿԱՌ, գ. barrel, cask, tun; ◊ **դատարկ ~** *փխբ.* twaddler, jabberer; **Դանայան ~** the Cask of Danaides.

ՏԱԿԱՌԱԳՈՐԾ, գ. cooper.
ՏԱԿԱՌԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. cooper's; ~ **արհեստ** cooperage.
ՏԱԿԱՌԱԳՈՐԾԱՆՈՑ, գ. cooperage.
ՏԱԿԱՌԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cooperage, cooper's craft.
ՏԱԿԱՎԻՆ, մ. still, yet, so far; ◊ ~ **1895 թ.** as far back as/as long ago as 1895.
ՏԱԿԴԻ[1], գ. pedestal; (հենարան) support, rest, foot, *prop*; ◊ **կոշիկի** ~ innersole, insole, plate.
ՏԱԿԴԻ[2], գ. տե՛ս **ՏԱԿԱԾՈՒ**:
ՏԱԿՏ[1], գ. time measure; *երաժշ.* bar; ◊ **~ով խփել** beat time; **~ից չհեղվել** get out of time.
ՏԱԿՏ[2], գ. tact, delicacy; ◊ **~ով մարդ** a man of tact; **իրեն ~ով պահել** be tactful.
ՏԱԿՏԻԿԱ, գ. tactics.
ՏԱԿՏԻԿԱԿԱՆ, ա. tactical.
ՏԱՂ, գ. verse, verses, poetry; (երգ) song.
ՏԱՂԱՆԴ, գ. talent, gift.
ՏԱՂԱՆԴԱՎՈՐ, ա. talented, gifted.
ՏԱՂԱՉԱՓ, գ. versifier.
ՏԱՂԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. metric, metrical.
ՏԱՂԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. metrics; (տաղաչափական արվեստ) versification, metrics; (գրականագիտության բաժին) prosody.
ՏԱՂԱՎԱՐ, գ. pavilion, summer-house, booth; (ցուցանմուշների սրահ) pavilion; **լուսանկարչական** ~ film studio.
ՏԱՂԱՐԱՆ, գ. (երգարան) book of songs; (բանաստեղծությունների ժողովածու) a collection of poems.
ՏԱՂԵՐԳ, գ. canto, carol, song.
ՏԱՂԵՐԳԱԿ, *տե՛ս* ՏԱՂԵՐԳՈՒ:
ՏԱՂԵՐԳԵԼ, բ. play (a musical instrument) and sing; *փխբ.* (գովերգել երգով՝ բանաստեղծությամբ) sing the praise of sb.
ՏԱՂԵՐԳՈՒ, գ. poet, lyric poet; *հնց.* (տաղ ասող, երգող) singer.
ՏԱՂԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poetry, writing poetry/poems.
ՏԱՂՏԿԱԼԻ, ա. dull, dreary, dismal; (ձանձրալի) boring, tedious, irksome.
ՏԱՂՏԿԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *tedium*, *dullness*, boredom.
ՏԱՂՏԿԱՆԱԼ, բ. be bored, have a boring time.
ՏԱՂՏԿՈՒԲԵՆ, մ. boringly, tediously; (միալար) monotonously.
ՏԱՂՏԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tedium, boredom, monotony, ennui.
ՏԱՂՏՈՒԿ, 1. ա. dull, sad, boring, tedious; 2. գ. *տե՛ս* ՏԱՂՏԿՈՒԹՅՈՒՆ; ~ **պատճառել** bore (sb); ~ **մարդ** bore.
ՏԱՃԱՐ, գ. *կրոն.* (հեթանոսական. քրիստոնեական) temple; (քրիստոնեական) church; *փխբ.* (հարգանք՝ երկյուղածություն ներշնչող վայր՝ սրբավայր) temple, sanctuary; ◊ **գիտության արվեստի** ~ temple of science/art; **բերանդ ~, բերան չի ~ է** I would it were true! if only it were true!
ՏԱՃԱՐԱՅԻՆ, ա. templar.
ՏԱՃԻԿ, գ. Turk; ◊ ~ **կտրել** become brutal.
ՏԱՃԿԱԽՈՍ, ա. Turkish-speaking.
ՏԱՃԿԱԿԱՆ, ա. Turkish.
ՏԱՃԿԱՀԱՅ, գ. Turkish Armenian, Armenian living in Turkey/Western Armenia.
ՏԱՃԿԱՑՆԵԼ, բ. make a Turk, convert into a Turk.
ՏԱՃԿԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Turkish, the Turkish language.
ՏԱՄԿԱՆԱԼ, բ. become humid/damp; (խոնավանալ) get wet, become moist.
ՏԱՄԿԱՑՆԵԼ, բ. moisten, damp, wet.
ՏԱՄԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. humidity, moisture, dampness.
ՏԱՄՈՒԿ, գ. humid, moist, damp, wet.
ՏԱՅՖՈՒՆ, գ. typhoon.
ՏԱՆԳՈ, գ. tango.
ՏԱՆԴԵՄ, գ. *փխբ. բղբ.* (համագործակցություն, միավորում, միասնություն) tandem.
ՏԱՆԵԼ, բ. take, carry; (հեռացնել) take/carry away, remove; (տեղ հասցնել) take to; (տոկալ, դիմանալ) bear, stand, withstand; (վերցնել) take; *խսկց.* (գողանալ) filch, steal, swipe; (առաջնորդել) lead; (շահել, հաղթել) win; (տեղավորել) contain, hold; ◊ ~ **-բերել** (օրորել) swing, rock, dandle; (խաբել) make a fool of; **դուրս** ~ take/carry out; **խելքն ու միտքը** ~ fascinate, charm; **հիվանդություն** ~ be ill, have an illness; **մի կողմ** ~ take (sb, sth) aside; **ցավ** ~ endure/bear/stand pain; **քշել-**~ blow/drive away; **~ող տանողի է** *խսկց.* everybody is dragging away sth; **ոչ տարավ ոչ բերեց** *դրծվ.* all of a sudden, without rhyme or reason:
ՏԱՆԵԼԻ, ա. bearable; (դիմանալի) tolerable.
ՏԱՆԵՑԻ, գ. one of the family, **~ները** my/your etc. people, everybody at home, the whole family.
ՏԱՆԻՔ[1], գ. *փխբ.* (հովանավորություն, պաշտպանություն) protection, patronage; ~ **գտնել/ունենալ** (be) under the patronage/protection/auspices (of).
ՏԱՆԻՔ[2], գ. roof, roofing; **կղմինդրե** ~ tiling, tiled roof; **հերձաքարի** (շիֆեր) ~ slate roofing.
ՏԱՆԻՔԱԳՈՐԾ, գ. roofer.
ՏԱՆԻՔԱՊԱՏԵԼ, բ. roof; (ծղոտով) thatch.
ՏԱՆԻՔԱՍԱԼԻԿ, գ. roof-tile.
ՏԱՆԻՔԱՎՈՐ, ա. roofed.
ՏԱՆԿ, գ. tank.
ՏԱՆԿԱՓԹԻԹՈՒՐ, գ. caterpillar track.
ՏԱՆԿԱՅԻՆ, ա. tank, armoured; ~ **զորամաս** tank unit.
ՏԱՆԿԱՇԻՆԱԿԱՆ, ա. tank-building; ~ **արդյունաբերություն** tank-building industry.
ՏԱՆԿԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tank-building (industry).

ՏԱՆԿԵՐ, գ. tanker.
ՏԱՆԿԻՍՏ, գ. tankman, tanker.
ՏԱՆՁ, գ. pear; ◊ **~ կշռել** *դրմ.* nod; **վիզը ~ի պոչ՝ կոթ դառնալ** *խսկց.* become wasted, become reduced almost to nothing, become emaciated/thin; **~ը կոթ ունի, խնձորը քիթ ունի** *խսկց.* find fault with everything.
ՏԱՆՁԱԿԵՐՊ, **ՏԱՆՁԱՆՄԱՆ** } ա. pear-shaped; *գիտ.* pyriform.
ՏԱՆՁԱԿՈՒՏ, գ. pear-stalk.
ՏԱՆՁԱՀԱՎԱՔ, 1. գ. (գործողությունը) pear-picking; (ժամանակը, արդյունքը) pear harvest; (անձ) pear-picker; 2. ա. (տանձ հավաքող) pear-picking.
ՏԱՆՁԱՎԱՃԱՌ, գ. pear-seller.
ՏԱՆՁԱՔԱՂ, գ. pear-picking.
ՏԱՆՁԵՆԻ, գ. pear, pear-tree.
ՏԱՆՁՈՒՏ, գ. pear-grove.
ՏԱՆՁՕՂԻ, գ. pear liqueur.
ՏԱՆՋԱԼԻ(Ց), ա. poignant, agonizing, wearisome.
ՏԱՆՋԱՀԱՐ, ա. tormented, exhausted, worn out; ◊ **~ անել** worry to death, worry the life out of sb; **~ լինել** be worried to death.
ՏԱՆՋԱՄԱՀ, ա. tortured, tormented (to the point of death); ◊ **~ անել** torture to death.
ՏԱՆՋԱՆՔ, գ. torture, torment; (տառապանք) anguish; (հոգեկան վիշտ՝ չարչարանք) suffering, exhaustion, tedium; **~ի ենթարկել** put to torture, put on the rack, ; **~ներ կրել** suffer; **Տանտալոսյան ~** *դրմ.* the torments of Tantalus.
ՏԱՆՋԱՐԱՆ, գ. torture-chamber.
ՏԱՆՋԵԼ, բ. torment, harass; (դաժանորեն) torture, put on the rack; (հոգեպես) exhaust, weary; (հուսալքել) dishearten, dispirit.
ՏԱՆՋՎԵԼ, բ. suffer; (տառապել) pine/long (for); (հոգեպես՝ բարոյապես տառապել) feel unhappy, torment oneself, (տանջանքով աշխատել) take pains.
ՏԱՆՏԵՐ, գ. house owner, householder, proprieter of a house; (վարձով ապրողի համար) landlord; (հյուրերի համար) host; (տան տերը) the master of the house.
ՏԱՆՏԻԿԻՆ, **ՏԱՆՏԻՊՈՒՀԻ** } գ. the mistress of the house; (հյուրերի համար) hostess; (վարձով ապրողի համար) landlady; (տան տերը) the house owner, the householder; (տնային տնտեսուհի) housewife.
ՏԱՆԻ, ա. (տանը պատրաստված) homemade; (լավ պահված) domesticated, well-groomed; (ընտանիքին մոտ կանգնած, մտերիմ) near; ◊ **~ մարդ(իկ)** near one(s), friend(s).
ՏԱՆԻԼ, միայն **~ տալ** կապակցությամբ մեջ՝ lose; (ձախողվել) fail.
ՏԱՇԵԼ, բ. hew, cut, rough-hew; (ռանդել) plane; (քերել) shave; (ամեն կողմից) trim; (քառակուսու ձև տալ) square; *փխբ.* (հղկել, ընթացքել) polish, file, hew; (թանկագին քարը՝ ապակին) cut, grind, polish, file, facet; ◊ **իր կողմը ~** *փխբ.* think of one's own interests; **տաշած քարը գետնին չի մնա** *ասգ.* a hewn stone will find its place.
ՏԱՇԵՂ, գ. shaving(s), chip(s), sliver.
ՏԱՇՈՒԱԾ, ա. hewed, trimmed, planed, squared.
ՏԱՇՎԱԾՔ, գ. hewing, trimming; (թանկագին քարի, ապակու) grinding, polishing, filing.
ՏԱՇՎԵԼ, բ. (բարեկրթվել) acquire (polite) manners.
ՏԱՇՏ, գ. kneeding, trough, dough-trough; ◊ **~ ու մաղը կախել** have nothing to eat, consume everything; **~ը ցամաք, պարկը դատարկ** *դրմ.* utterly poor; **~ը լիքը** rich, well-to-do.
ՏԱՇՏԱՓԱՂ, գ. *գտնտ.* layer.
ՏԱՇՏԱԿ, գ. tub, wash-tub, bathtub; ◊ **կոտրած ~ի առաջ կանգնել** *դրմ.* be no better off than at the start.
ՏԱՇՈՒԿ, գ. shavings, chips.
ՏԱՇՈՒՄ, գ. cutting, facetting; (հղկում) polishing, grinding; (ռանդում) planing; (քերում) shaving.
ՏԱՊ, 1. գ. heat, intense/scorching heat, sultriness; 2. ա. hot, sultry, burning hot.
ՏԱՊԱԼԵԼ, բ. bring/throw down; (ձախողել՝ գործը նև) ruin, *խսկց.* mess up (a business etc.); (կործանել) ruin, destroy; (գահընկեց անել) dethrone, overthrow; (բարձր դիրքից գցել) throw down; (պաշտոնից գցել) overthrow; ◊ **գետին ~** knock down.
ՏԱՊԱԼՎԵԼ, բ. dash/rush/crash down, precipitate oneself; (գետին ընկնել) fall/tumble down.
ՏԱՊԱԼՈՒՄ, գ. downfall, failure, derangement, frustration; (կործանում, խորտակում) overthrow, subversion; ◊ **գահից ~** dethronement; **ներկայացման ~** flop.
ՏԱՊԱԿ[1], գ. frying-pan, baking tray/sheet, griddle.
ՏԱՊԱԿ[2], գ. part, portion; (ձմերուկի՝ խնձորի նև չերտ) half of (a watermelon/apple etc.); ◊ **նարինջի ~** orange segment; **~ անել** halve.
ՏԱՊԱԿԱ, գ. a dish of roasted whole chicken, meat or fish (usually oven-roasted), grill.
ՏԱՊԱԿԱԾ, ա. fried, roasted.
ՏԱՊԱԿԵԼ, բ. fry, roast.
ՏԱՊԱԿՎԵԼ, բ. be tormented/scorched (by heat); *փխբ.* (տանջվել) suffer, be tormented, take pains/trouble; ◊ **սեփական յուղով ~** stew in one's own juice; **արևին ~** bake in the sun.
ՏԱՊԱԿՈՒՄ, գ. frying, grilling, roasting, broiling.
ՏԱՊԱՆ, գ. ark; (սրբի) shrine; (դագաղ) coffin; (գերեզման) grave, tomb; ◊ **Նոյի ~** Noah's Ark.
ՏԱՊԱՆԱԳԻՐ, գ. epitaph.

ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ, գ. gravestone, tombstone.
ՏԱՊԿՆՈՑԻ, գ. (մանկական խաղ) hide-and-seek; ◊ ~ **խաղալ** *փխբ.* play hide-and-seek; (ձգձգել, լուրջ չվերաբերվել) play fast and loose (with sth).
ՏԱՋԻԿԱԿԱՆ, ա. Tajik.
ՏԱՋԻԿԵՐԵՆ, ա., գ., մ. Tajik; the Tajik language; in Tajik.
ՏԱՋԻԿ(ՈՒՀԻ), գ. Tajik (woman).
ՏԱՌ, գ. letter; (տպագրական) type; (սեպագիր) cuneiform (writing); ◊ ~ **առ** ~ letter for letter, to the letter; **օրենքի** ~ the letter of the law; **մեսրոպյան** ~**եր** the letters of Mesrop, the Armenian alphabet.
ՏԱՌԱԴԱՐՁԱԿԱՆ, ա. transcriptive.
ՏԱՌԱԴԱՐՁԵԼ, բ. transcribe.
ՏԱՌԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transcription.
ՏԱՌԱԴԱՐՁՈՒՄ, գ. transcript, transcribing.
ՏԱՌԱԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվբ.* letter-combination.
ՏԱՌԱԿԵՐ, I. գ. (անձ) formalist, pedant, letter-bound person; *խսկց.* dry as dust; 2. ա. pedantic, punctilious, letter-bound.
ՏԱՌԱԿԵՐՈՐԵՆ, մ. pedantically, punctiliously, sticking to the letter.
ՏԱՌԱԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pedantry, formalism, punctiliousness.
ՏԱՌԱՃԱՆԱՉ, ա. barely literate; ◊ ~ **դարձնել** teach (sb) to read and write.
ՏԱՌԱՃԱՆԱՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ability to read the alphabet, reading and writing.
ՏԱՌԱՄԱՅՐ, գ. *տպգր.* matrix.
ՏԱՌԱՊԱԼԻ, ա. agonizing, tormenting; (վշտալի) sorrowful, mournful.
ՏԱՌԱՊԱՆՔ, գ. anguish, suffering; (տանջանք) torment; (չարչարանք) ordeal, agony; *փխբ.* pangs, trying experience; ◊ ~ **կրել** suffer, endure; ~ **պատճառել** cause to suffer, (give) pain, torment.
ՏԱՌԱՊԵԼ, բ. suffer, suffer torments, be in torment; (վիշտ՝ ցավ կրել) have a trying experience, suffer from; *փխբ.* (որևէ մոլություն ունենալ) suffer (from).
ՏԱՌԱՊՅԱԼ, I. ա. exhausted, worn out, wearied; 2. գ. (անձ) sufferer, martyr.
ՏԱՌԱՍԽԱԼ, գ. spelling mistake, misspelling.
ՏԱՌԱՏԵՍԱԿ, գ. matrix.
ՏԱՌԱՏԻՊ, գ. printing, printing machine, printing-press.
ՏԱՌԱՐԱՆ, գ. letter-case (for the first-formers/graders).
ՏԱՌԱՐԿՂ, գ. type case.
ՏԱՌԱՑԻ, ա. literal, word for word.
ՏԱՌԱՑԻՈՐԵՆ, մ. literally, word for word, verbatim.
ՏԱՌԵԱՆ, գ. *կենդ.* herring.
ՏԱՍԱԿԱՆ, ա. by ten, ten by ten; ◊ ~ **թվականներ** the tens.
ՏԱՍԱՆՈՑ, գ. *պտմ.* ten; (ոսկեդրամ կամ թղթադրամ) ten-rouble note; ◊ *թղխ.* **ագռավի՝ սրտի և՝** ~ the ten of spades/hearts etc.
ՏԱՍԸ, թ. ten; ◊ ~ **կտոր լինել** *խսկց.* do one's utmost, do one's best, try as hard as one can; **մեկը** ~ **չինել** *ասցկ.* exaggerate, make a mountain out of a mole-hill; ~**ն անգամ** time and again, a hundred times; ◊ ~ **չափել մեկ կտրել** *ասցկ.* measure thrice and cut once; ~ **մատը մոմ անել վառել** *խսկց.* be infinitely devoted to sb.
ՏԱՍՆԱՄԱՐՏ, գ. *մարզ.* decathlon.
ՏԱՍՆԱՄՅԱ, ա. ten-year, of ten years; (տարիք) ten-year-old, ten years old, of ten; ~ **դպրոց** secondary school; ~ **պլան** ten-year plan.
ՏԱՍՆԱՄՅԱԿ, գ. (տևողություն) ten years, a decade; (տարեդարձ) tenth anniversary.
ՏԱՍՆԱՆԻՍ, *երկրչ.* 1. գ. decahedron; 2. ա. decahedral.
ՏԱՍՆԱՆԿՅՈՒՆ, *երկրչ.* 1. ա. decagonal; 2. գ. decagon.
ՏԱՍՆԱՊԱՏԻԿ, ա. մ. tenfold, ten times, ten times more.
ՏԱՍՆԱՊԱՏԿԵԼ, բ. increase tenfold; *փխբ.* (չափազանցել) exaggerate.
ՏԱՍՆԱՊԱՏԿՎԵԼ, բ. become increased tenfold.
ՏԱՍՆԱՊԱՏԿՈՒՄ, գ. increasing tenfold, decuple.
ՏԱՍՆԱՊԵՏ, գ. foreman.
ՏԱՍՆԵՐԵՔ, թ. thirteen.
ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ, թ. (the) thirteenth.
ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ, թ. twelve.
ՏԱՍՆԵՐԿՈՒԱՄՅԱ, ա. (տևողությունն) of twelve years, twelve-year, duodecennial; (տարիք) of twelve, twelve-year-old.
ՏԱՍՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ, թ. (the) twelfth.
ՏԱՍՆԵՐԿՈՒՄԱՏՆԱՅԱ, ա. (տասներկու մատնանի) having twelve fingers; ◊ ~ **աղիք** duodenum.
ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ, թ. (the) tenth.
ՏԱՍՆԵՐՈՐԴԱԿԱՆ, թ. tenth; **մեկ** ~ one tenth.
ՏԱՍՆԵՐՈՐԴԱՑԻ, գ. ա. a tenth-form pupil, tenth grader.
ՏԱՍՆԻՆԸ, թ. nineteen.
ՏԱՍՆԻՆՆԵՐՈՐԴ, թ. (the) nineteenth.
ՏԱՍՆՀԻՆԳ, թ. fifteen.
ՏԱՍՆՀԻՆԳԵՐՈՐԴ, թ. (the) fifteenth.
ՏԱՍՆՄԵԿ, թ. eleven.
ՏԱՍՆՄԵԿԵՐՈՐԴ, թ. (the) eleventh
ՏԱՍՆՄԵԿՄԵՏՐԱՆՈՑ, ա. *մարզ.* (ֆուտբոլում տուգանային հարված) penalty.
ՏԱՍՆՅԱԿ, ա., գ. (approximately) ten; *խսկց.* a dozen.
ՏԱՍՆՅՈԹ, թ. seventeen.
ՏԱՍՆՅՈԹԵՐՈՐԴ, թ. (the) seventeenth.
ՏԱՍՆՈՐԴԱԿԱՆ, ա. decimal; ◊ ~ **դասա-**

կարգում decimal classification; **~ դրամական համակարգ** decimal coinage/currency; *մաթ.* **~ կոտորակ** decimal fraction; **~ համակարգ** decimal system (of measures); *մաթ.* **համրանքի ~ համակարգ** decimal notation.

ՏԱՆՈՒՅԻՆ ԴԻՊՆԵԼ, *փխբ.* hit the mark, strike home, hit the nail on the head.

ՏԱՆՉՈՐՍ, թ. fourteen.

ՏԱՆՉՈՐՍԵՐՈՐԴ, թ. (the) fourteenth.

ՏԱՆՎԵՑ, թ. sixteen.

ՏԱՆՎԵՑԵՐՈՐԴ, թ. (the) sixteenth.

ՏԱՆՈՒԹ, թ. eighteen.

ՏԱՆՈՒԹԵՐՈՐԴ, թ. (the) eighteenth.

ՏԱՆՈՒՏԱՆՅԱԿ, ա. **~ բանվորներ** scores of workers, **~ անգամ** dozens of times.

ՏԱՆՕՐՅԱ, ա. (տևողությունն) ten-day; (տարիքը) ten days old.

ՏԱՆՕՐՅԱԿ, գ. ten-day period, ten days; ◊ **արվեստի և գրականության ~** ten-day literature and art festival.

ՏԱՎԱՐԱԾ, գ. herdsman, cowboy.

ՏԱՎԱՐԱՊԱՀ, գ. cattle-farm worker, cattle-yard worker.

ՏԱՎԻՂ, գ. *երաժշ.* harp; ◊ **Էոլյան ~** Aeolian harp.

ՏԱՎ(Ի)ՂԱՀԱՐ, գ. harpist, harp-player.

ՏԱՏ, գ. grandmother; *խոսկց.* grandma, granny, gran; (ծեր կին) old woman; ◊ **~ն ամեն օր գաթա չի թխի** *ասցկ.* good things don't last for ever.

ՏԱՏԱՆԵԼ, բ. shake, swing, rock, dandle; (անհաստատ դարձնել) shake.

ՏԱՏԱՆՈՂԱԿԱՆ, ա. *ֆիզ.* oscillating, oscillatory; **~ շարժում** oscillatory movement.

ՏԱՏԱՆՎԵԼ, բ. swing, vibrate, sway, oscillate; *փխբ.* (անվճռական լինել) falter, stutter, fluctuate, hesitate.

ՏԱՏԱՆՈՒՄ, գ. shaking, swaying, rocking, dandling; faltering, fluctuation; *փխբ.* (անվճռականություն) hesitation, wavering, vacillation; *ֆիզ.* oscillation, vibration; **~ տալ** oscillate, fluctuate; **~ման մեջ լինել** *փխբ.* vacillate, hesitate, waver.

ՏԱՏԱՍԿ, գ. *բոտ.* blackthorn; (փուշ) horns, prickles; bur(r); spike.

ՏԱՏԱՍԿԱՀՅՈՒՍ, ա. made of thorns/prickles; ◊ **~ պսակ** crown of thorns.

ՏԱՏԱՍԿԱԾՈՒԿ, գ. *բոտ.* thistle.

ՏԱՏԱՍԿՈՏ, ա. thorny, prickly; ◊ **~ ճանապարհ** thorny path.

ՏԱՏԻԿ, *տես* ՏԱՏ:

ՏԱՏՄԵՐ, գ. midwife.

ՏԱՏՐԱԿ[1], գ. *կենս.* turtledove.

ՏԱՏՐԱԿ[2], բ. *բոտ.* coltsfoot, foalfoot.

ՏԱՐԱ, գ. package, packing; (ապրանք կշռելիս ամանի քաշը) tare.

ՏԱՐԱԲԱԽՏ, ա. unfortunate, ill-fated, ill-starred, luckless; (անհաջողություններով լի) calamitous, disastrous.

ՏԱՐԱԲԱԽՏԱԲԱՐ, մ. unfortunately, unluckily, wretchedly.

ՏԱՐԱԲԵԿ, ա. *մանգ.* astigmatic.

ՏԱՐԱԲԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *մանգ.* astigmatism.

ՏԱՐԱԲՆՈՒՅԹ, ա. various, diversified, diverse.

ՏԱՐԱԳԻՐ, 1. ա. banished, expelled, driven out; 2. գ. exile, person who lives in a foreign country, emigrant; ◊ **~ լինել** be expelled/driven out of one's country, be an emigrant; **~ մնալ** (have to) live in a foreign country.

ՏԱՐԱԳՐԵԼ, բ. (հայրենիքից վտարել) banish, expatriate; (քշել, վռնդել) drive out/away; (աքսոյել) exile.

ՏԱՐԱԳՐՎԵԼ, բ. (հայրենիքից հեռանալ) leave for foreign countries, leave one's home country, emigrate.

ՏԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. banishment, expulsion, expatriation, exile, emigration; ◊ **~թյան մեջ ապրել** live in exile.

ՏԱՐԱԴՐԱՄ, գ. foreign currency.

ՏԱՐԱՋ, գ. (հագուստ) costume, dress, clothes; (ազգային զգեստ) national costume/clothes; (համազգեստ) uniform; (ձև, ոճ) fashion, cut, style, way of dressing.

ՏԱՐԱՋԱՄՈԼ, գ. dress-conscious/fashion-conscious person.

ՏԱՐԱՋԱՎՈՐ, ա. uniformed.

ՏԱՐԱԺԱՄ, **ՏԱՐԱԺԱՄՅԱ** } ա., մ. premature, untimely; (անպատեհ) inopportune, tardy, unseasonable; (ուշացած) tardy, late, overdue, out of time; ◊ **~ այցելություն** late/undue visit.

ՏԱՐԱԼԵԶՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. multilingualism, speaking different languages.

ՏԱՐԱԼԵԶՈՒ, 1. գ. (անձ) polyglot, multilinguist; 2. ա. (տարբեր լեզուներով հնչող) multilingual, in different languages; (տարբեր լեզուներով գրված) multilingual, written in different languages.

ՏԱՐԱԾԱԿԱՆ, ա. spatial, extensive; (տարածության վերաբերող) referring to territory, territorial.

ՏԱՐԱԾԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. spatially, extensively.

ՏԱՐԱԾԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spaciousness, length, extensiveness.

ՏԱՐԱԾՇՐՋԱՆ, գ. region; ◊ **ընտրական ~** electoral/election district.

ՏԱՐԱԾԱՉԱՓԱԿԱՆ, ա. stereometric.

ՏԱՐԱԾԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *մաթ.* stereometry, solid geometry.

ՏԱՐԱԾԵԼ, բ. spread, stretch far (away), extend; (մի բան հայտնի դարձնել) spread/extend to everybody; (մեկնել, պարզել) spread out (one's arms/legs), stretch; (վարակը փոխանցել) infect, spread the disease; (քարոզել) disseminate, propagate, popularize; (փռել) stretch out, extend; ◊ **թևերը ~** extend wings.

ՏԱՐԱԾՎԱԾ, ա. widespread; (ընդունված) widely accepted; ◊ ~ **երևույթ** widespread phenomenon; ~ **կարծիք** widespread opinion.

ՏԱՐԱԾՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prevalence, extent to which sth has spread/has been disseminated.

ՏԱՐԱԾՎԵԼ, բ. spread; (լսելի դառնալ) be heard; (մեկնվել, փռվել) spread/stretch out; (մեծ տարածությում զբաղեցնել) sprawl, reach/sweep to sth; (շատերի կողմից ընդունվել) spread out, reach everybody; ◊ **բոլորի վրա** ~ apply to all; **օրենքը չի ~վում** the law does not affect/apply (to).

ՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. space; (երկու կետերի միջև ընկած հեռավորությունը) distance; (հարթությում) space, extent, stretch; *մաթ.* area; (ծավալ, մակերես) area; ◊ **բնակելի** ~ living space, floorspace; ~ **պահել** keep distance.

ՏԱՐԱԾՈՒՄ, գ. spreading, diffusion, dissemination; ◊ **լայն** ~ **գտնել** be practised on a large scale, be widely used/spread.

ՏԱՐԱԾՔ, գ. territory, area; ◊ **անմշակ** ~ uncultivated area; **օդային** ~ airspace.

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ, ա. territorial; ◊ ~ **վեճեր** territorial/land disputes.

ՏԱՐԱԿԱՋՄ, ա. of various /different structure/ composition.

ՏԱՐԱԿԱՆՈՆ, ա. unnatural, irregular; (տարօրինակ) anomalous, erroneous.

ՏԱՐԱԿԱՆՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. irregularity, incorrectness, anomaly.

ՏԱՐԱԿԱՐԾԻՔ, ա. differing in opinion, disagreeing (with); ~ **լինել** be of a different opinion.

ՏԱՐԱԿԱՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. difference/divergence of opinion, divergence in views, dissenting opinion.

ՏԱՐԱԿԵՆՏՐՈՆ, ա. eccentric.

ՏԱՐԱԿԵՆՏՐՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. eccentricity.

ՏԱՐԱԿՈՒՅՍ, **ՏԱՐԱԿՈՒՍԱՆՔ** } գ. bewilderment, perplexity; (կասկած) doubt, doubtfulness, uncertainty.

ՏԱՐԱԿՈՒՍԵԼ, բ. be puzzled/perplexed; (երկմտել) hesitate; (կասկածել) doubt; (չվարել) be at a loss; (տագնապել) be apprehensive of.

ՏԱՐԱԿՈՒՍԵԼԻ, ա. doubtful; (կասկածելի) dubious, shady, suspicious; (վիճելի) questionable, unsettled.

ՏԱՐԱԿՈՒՍԱՐԵՆ, մ. in a puzzled manner, indecisively; (կասկածելով) dubiously, doubtfully, doubtingly, suspiciously.

ՏԱՐԱԿՈՒՍՈՒՄ, գ. hesitating, being apprehensive (of), perplexity, puzzlement.

ՏԱՐԱՀՈՒՆՉ, ա. discordant.

ՏԱՐԱՀԱՅՆ, ա. (անհամաձայն) disagreeing; (իրար հակառակ) at variance.

ՏԱՐԱՀԱՅՆԵԼ, բ. (հակառակ կարծիք հայտնել) disagree, be at variance, discord, dissent, object, oppose; (տարփողել, տարածել) set (a rumour) afloat.

ՏԱՐԱՀԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disagreement, discord, variance, controversy; (անմիաբանություն) disunity, disunion.

ՏԱՐԱՀԵՎ, ա. various, diverse; (տարբեր, այլազան, այլածև) different, dissimilar, unlike; (ոծև) formless, shapeless.

ՏԱՐԱՀԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. variety, diversity, dissimilarity, difference.

ՏԱՐԱՄԵՏ, ա. diverging, divergent.

ՏԱՐԱՄԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. divergence, divergency.

ՏԱՐԱՄԵՐԺ, ա. rejected, turned down; (օտգրամերժ) xenophobic; (ընդունվածից տարբեր) divergent from the accepted; (իրարամերժ) mutually exclusive/incompatible.

ՏԱՐԱՄԻՏ, ա. dissenting (with), disagreeing (to, with), discordant (with).

ՏԱՐԱՄԻՏԵԼ, բ. (տարբեր կողմեր թեքվել) diverge, radiate; (շեղվել) swerve, separate; (տարբեր կարծիքի լինել) dissent, disapprove, disagree; *մաթ.* diverge, deviate.

ՏԱՐԱՄԻՏՈՒՄ, գ. divergence, deviation, ramification, separation.

ՏԱՐԱՆՋԱՏ, ա. apart, dissociated, disconnected.

ՏԱՐԱՆՑԵԼ, բ. (տարանցում կատարել) transit; (հաղորդել, ուղարկել, փոխանցել) transmit.

ՏԱՐԱՆՑԻԿ, ա. transit; ◊ ~ **ապրանք** transit goods; ~ **առևտուր** transit trade; ~ **երկիր** transit country; ~ **սակագին** transit dues.

ՏԱՐԱՆՑՈՒՄ, գ. transition.

ՏԱՐԱՆՈՒՆ, ա. of different names, called differently, having various names; *փիլ.* (տարբեր, զանազան) different, various; ◊ ~ **լիցքեր** heterogenous charges; ~ **տեսիլքներ** various apparitions/visions.

ՏԱՐԱՇԽԱՐՀ, գ. a foreign/strange country; (հեռու աշխարհ) far-away country/land.

ՏԱՐԱՇԽԱՐՀԻԿ, ա. from a foreign land, exotic; (օտարոտի, անծանոթ) strange, alien, outlandish; (օտարության մեջ ապրող) living far from one's native country, living in a foreign country; (քշված, աքսորված) banished, exiled; (օտար աշխարհում ձևավորված) developing abroad; *փիլ.* (գերերկրային, բացառիկ) heavenly, supernatural; ◊ ~ **հմայք** supernatural/heavenly charm.

ՏԱՐԱՇՐՋԻԿ, ա. itinerant, vagrant, nomad, migratory.

ՏԱՐԱՊԱՅՄԱՆ, ա. (չափից դուրս) excessive; (անսովոր, տարօրինակ) extraordinary, unusual.

ՏԱՐԱՍԵՌ, ա. heterogeneous; (տարբեր տե-

սակի) different; ◊ **~ ապրանքներ** different/all sorts of goods.

ՏԱՐԱՓՈՒՅԼ, ա. scattered, dispersed, spread all over the world.

ՏԱՐԱՏԵՍԱԿ, 1. ա. heterogeneous, dissimilar, various, diverse; 2. գ. (տարբերակ) variety, variant, version.

ՏԱՐԱՏԵՍԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. variety, diversity, heterogeneity; *կեն.* species, variety.

ՏԱՐԱՐԺՈՒՅԹ, գ. foreign currency, foreign exchange.

ՏԱՐԱՐՄԱՏ, ա. of different roots.

ՏԱՐԱՑԵՂ, ա. of different races/tribes.

ՏԱՐԱՓ, գ. downpour, heavy shower, cloudburst; *փխր.* (մեծ քանակություն, հոսդություն) flood, avalanche, torrent, deluge; ◊ **ծափահարությունների ~** burst of applause.

ՏԱՐԱՓՈԽԻԿ, ա. catching, contagious, infectious; (համաճարակային) epidemic; (վնասաբեր) pestilential, pestiferous; ◊ **~ հիվանդություններ** infectious/contagious/communicable diseases.

ՏԱՐԱՓՈԽԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. infectiousness.

ՏԱՐԲԵՐ, ա. different, (some) other; (ոչ միանման) distinct, separate, other than; (զանազան) various, varied, diverse; (առանձին, անջատ) divergent, diversified, variant; (այլ) other; ◊ **սա ~ բան է** that is another affair, it is another thing/sth else.

ՏԱՐԲԵՐԱԿ, գ. version, variant, variety.

ՏԱՐԲԵՐԱԿԵԼ, բ. differentiate; (տարբերություն դնել, տարբերել, զատորոշել) discern; (զոկել) separate.

ՏԱՐԲԵՐԱԿԻՉ, ա. distinctive, distinguishing; (բնորոշ) peculiar, characteristic; ◊ **~ գիծ** distinguishing features; **~ հատկանիշներ** distinctive features.

ՏԱՐԲԵՐԱԿՈՒՄ, գ. distinguishing, discerning; (զանազանում) distinction; ◊ **առանց ~ման** without any distinction.

ՏԱՐԲԵՐԱՆԻՇ } գ. badge of rank,
ՏԱՐԲԵՐԱՆՇԱՆ } distinguishing badge.

ՏԱՐԲԵՐԵԼ, բ. distinguish, discern, sort out; (խտրություն դնել) discriminate, exercise discrimination; (մյուսներից առանձնացնել՝ զոկել) set apart, separate; **գույները ~** make out/distinguish the colours, tell the colours apart.

ՏԱՐԲԵՐԻՉ, ա. distinctive, distinguishing.

ՏԱՐԲԵՐՎԵԼ, բ. differ (from), be notable (for).

ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. difference, differentiation; (զանազանություն) dissimilarity; (անհավասարություն) disparity; ◊ **ժամանակի ~** difference in time, time difference; **ի՞նչ ~** it makes little difference, it is not significant; **ի ~** in contrast to, unlike, as distinct from; **կարծիքների ~** difference of opinion; **նշանակալից՝ մեծ ~** huge difference, all the difference in the world; **տարիքային ~** disparity in age, *խսկց.* generation gap; **~ն այն է, որ** the difference is that; **~ դնել** make a difference; **ոչ մի ~ չկա** it makes no difference.

ՏԱՐԵԳԻՐ, գ. chronicler, annalist.

ՏԱՐԵԳԻՐՔ, գ. chronicle, annals, year-book, annual.

ՏԱՐԵԳԼՈՒԽ, գ. (տարվա սկիզբը) the beginning of the new year; (նոր տարվա առաջին օրը) New Year's Day.

ՏԱՐԵԳՐԱԿԱՆ } ա. annalistic.
ՏԱՐԵԳՐԱՅԻՆ }

ՏԱՐԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. system of chronology, chronology, era.

ՏԱՐԵԴԱՐՁ, գ. anniversary.

ՏԱՐԵԹԻՎ, գ. date; **ծննդյան ~** year of birth; **~ը դնել** date.

ՏԱՐԵԼԻՑ, գ. completion of the first year (of certain event); (տարեդարձ) anniversary.

ՏԱՐԵԿԱՆ[1], ա. annual, yearly, per annum; (տարեվերջյան) annual; (ամեն տարի պարբերաբար կրկնվող) annual, yearly; (այդքան տարիք ունեցող) year old; **երեք ~** three years old; **~ եկամուտ** annual income, income per annum; **~ հաշվետվություն** annual report; **~ մեկ անգամ** once a year.

ՏԱՐԵԿԱՆ[2], գ. *բսբ.* rye.

ՏԱՐԵԿԻՑ, գ. of the same age, contemporary; *գրք.* coeval; ◊ **նա իմ ~ն է** she/he is my age/contemporary; **նրանք ~ներ են** they are the same age.

ՏԱՐԵՀԱՆԴԵՍ, գ. performance at school at the end of the academic year.

ՏԱՐԵՀԱՇԻՎ, գ. *հշվպ.* annual report.

ՏԱՐԵՄՈՒՏ, գ. New Year's Eve.

ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ, գ. one year period; (բատրոնի կն) season.

ՏԱՐԵՍԿԻՋԲ, գ. beginning of the year; ◊ **ուսումնական ~** beginning of the school year.

ՏԱՐԵՎԵՐՋ, գ. end of the year; ◊ **~ի հանդես**, *տես* ՏԱՐԵՀԱՆԴԵՍ:

ՏԱՐԵՎՃԱՐ, գ. annual payment.

ՏԱՐԵՐԱՅԻՆ, ա. (ուժեղ, անսանձ) elemental; *փխր.* (անկազմակերպ) spontaneous; ◊ **~ աղետ** natural calamity; **~ ուժեր** elemental/primordial force; **~ շարժում** spontaneous movement.

ՏԱՐԵՐԱՅՆՈՐԵՆ, մ. spontaneously.

ՏԱՐԵՐԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spontaneity.

ՏԱՐԵՐՔ, գ. element, elements; ◊ **իր ~ի մեջ լինել** be in one's element.

ՏԱՐԵՑ, ա. elderly, aged, not young.

ՏԱՐԵՑՏԱՐԻ, մ. year after year, year in year out.

ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, գ. annual calendar; (վիճակագրական տեղեկությունների հավաքածու) annual statistical data book.

ՏԱՐԸՆԹԱՑ, 1. ա. uncoordinated, lacking co-

ordination; (չհամաձայնեցված) not in agreement, not in accord; 2. մ. disunitedly; (անջատ) separately, in disunity.

ՏԱՐԸՆԹԵՐՑՈՒՄ, գ. *լեզվ.* variant reading, alternative version.

ՏԱՐԻ, գ. year; (տարեթիվ) date; ◊ **անցյալ ~** last year; **աստղային ~** astronomic year; **արեգակնային ~** solar year; **բյուջետային ~** budget year; **բերքի ~** good year for the crops, productive year, bumper crop year; **եկող ~** next year; **ընթացիկ ~** current year; **նահանջ ~** leap year; **Նոր ~** New Year; **տնտեսական ~** economic year; **ուսումնական ~** academic/school year; **~ օր** *խսկց.* a long day; all day long; **ֆինանսական ~** financial/fiscal year; **օրը ~ է թվում** *խսկց.* the day is as long as a year; **~ գիշեր** a long night; **~ն բոլոր** all (the) year round, the whole year; **~ն բոլորեց** a year passed; **~ն տասներկու ամիս** all the twelve months, during the whole year; **~ներ(ե) ի վեր** for many years, for a long time; **~ներ շարունակ, ~ներով** for years, for years on end; **շնորհավոր Նոր տարի** Happy New Year!

ՏԱՐԻՔ, գ. age; ◊ **~ն անցնել՝ առնել** pass the age, become over-age; **~ն առած** elderly, declining; **միջին ~ի** middle-aged; **~ով** old, past fifty, getting on (in years); **նույն ~ի** of the same age; **պապիս ~ին է** *խսկց.* (he) is very old.

ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ, ա. age; ◊ **~ առանձնահատկություն** age specificity; **~ խմբեր** age groups; **~ սենզ** age qualification.

ՏԱՐԻՔԱՎՈՐ, ա. elderly, getting on (in years), declining, venerable.

ՏԱՐԻՖ, գ. tariff.

ՏԱՐԿԵՏԵԼ, բ. postpone, delay; *իրավ.* (երկարաձգել) adjourn, defer, extend; **~ պարտքի վճարումը** defer payment of debts.

ՏԱՐԿԵՏՈՒՄ, գ. postponement, delay; **~ տալ** grant a delay/an extension; **~ ձևակերպել** be granted a delay; **ուսման ~ ձևակերպել՝ վերցնել** take time off from one's studies; **վինվորական ծառայությունից ~ վերցնել** get deferment, be deferred.

ՏԱՐՀԱՄՈԶԵԼ, բ. dissuade sb (from), persuade not to, discourage; (միտքը փոխել տալ) make sb change his mind; (հետ պահել) talk sb out (of), put sb off.

ՏԱՐՀԱՄՈԶՈՒՄ, գ. dissuasion, discouragement.

ՏԱՐՄ, գ. (թռչունների) flock, flight; (կենդանիների) herd, pack.

ՏԱՐՆՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ } գ. *լեզվ.* dissimila-
ՏԱՐՆՄԱՆՈՒՄ } tion.

ՏԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. capacity; (ծավալ) volume, cubic capacity; ◊ **նավի ~** tonnage; *փիլ.* content, contents; **~յան չափեր** measures of capacity.

ՏԱՐՈՂՈՒՆԱԿ, ա. spacious, capacious; (շենք) roomy.

ՏԱՐՈՂՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. spaciousness, capaciousness; (շենքի) roominess.

ՏԱՐՈՐՈՇ, ա. separated, set apart, dismembered.

ՏԱՐՈՐՈՇԵԼ, բ. (իրարից զատել) dismember; (առանձնացնել) separate; (տարբերել, զանազանել) distinguish, differentiate, recognize as separate.

ՏԱՐՈՐՈՇՎԵԼ, բ. be distinguished/identified/differentiated.

ՏԱՐՈՐՈՇՈՒՄ, գ. distinguishing, differentiating; (բաժանում) division, disjoining; (անջատում) separation, disconnection.

ՏԱՐՎԵԼ, բ. lose; (հրապուրվել, հափշտակվել) be carried away/fascinated; (կլանվել) be infatuated (with); ◊ **նա թատրոնով է ~ած** he raves about the theatre.

ՏԱՐՏԱՄ, ա. uncertain, unsteady; (անորոշ, ոչ պարզ) vague, indistinct, dim, indefinite; (միապաղաղ, միօրինակ) dull, monotonous; ◊ **~ բառեր** vague/ambiguous words/remarks.

ՏԱՐՏԱՄԵԼ, բ. become unsteady/uncertain/vague/indistinct/dull; (մտավորապես թուլանալ) become mentally weak/dull; (ֆիզիկապես թուլանալ) become physically weak/unsteady.

ՏԱՐՏԱՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vagueness, unsteadiness, weakness; (անորոշություն) uncertainty; (միապաղաղություն) monotony.

ՏԱՐՏԱՐՈՍ, գ. Tartarus; *գրկ.* Hades; (դժոխք) hell; (անդրաշխարհ) the underworld, nether world/regions.

ՏԱՐՐ, գ. element; (տարերք) elements; (մաս) element, component; ◊ **բնության չորս ~երը** the four elements (earth, air, fire, water); **հանցագործ ~եր** criminal elements; **հասարակության առաջավոր ~եր** progressive members of society; **ճշմարտության ~** element of truth.

ՏԱՐՐԱԼՈՒԾԵԼ, բ. analyse, lay out; (քայքայել) decompose; (բարոյապես) spoil, damage; *փիլ.* (լուծել, ձուլել իր մեջ) absorb, assimilate.

ՏԱՐՐԱԼՈՒԾՎԵԼ, բ. (լուծվել, քայքայվել) decompose, decay; (ցրվել, տարածվել) spread, dissipate; (վերածվել) turn/change into.

ՏԱՐՐԱԼՈՒԾՈՒՄ, գ. analysis; (տարրերի բաժանում) decomposition.

ՏԱՐՐԱԿԱՆ, ա. elementary, simple; ◊ **~ ազնվություն** common honesty; **~ գիտելիքներ** rudiments/elements of knowledge; **~ դպրոց** elementary/primary school; **~ ճշմարտություն** common truth.

ՏԱՐՐԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. elementarily.

ՏԱՐՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. elementary quality/nature.

ՏԱՐՈՒԲԵՐԵԼ, բ. swing, shake, sway, rock (gently); ◊ **գլուխը** ~ shake one's head.

ՏԱՐՈՒԲԵՐՎԵԼ, բ. (տատանվել) sway, heave; (ծածանվել) wave, flutter.

ՏԱՐՈՒԲԵՐՈՒՄ, գ. swinging, swaying, rocking; (տատանում, ծածանում) waving, fluttering.

ՏԱՐՈՒՆԱԿ, ա. (մեծածավալ) voluminous, bulky; (մեծապարփակ) (տարածք) spacious, roomy; (տարա) capacious; (մեծամփոփ) (պայուսակ ևն) roomy (handbag etc.).

ՏԱՐՓԱԼԻ, ա. desired, longed-for, desirable; (գայթակղիչ) seductive.

ՏԱՐՓԱԾԵԼ, բ. long (for), desire; (տենչալ, փափագել) covet, crave.

ՏԱՐՓԱԾՈՒ, գ. (տղամարդ) lover, paramour, ladies' man, ladykiller; (կին) mistress, paramour.

ՏԱՐՓԱՆՔ, գ. lust, longing, desire, concupiscence.

ՏԱՐՓՈՂԵԼ, բ. announce, publish, proclaim; (բոլորին հայտնի դարձնել) promulgate; (չափազանց փառաբանել) sing sb's praises, glorify.

ՏԱՐՓՈՂՈՒՄ, գ. promulgation, proclamation; (հրապարակում) publication; (հայտարարում) announcement.

ՏԱՐՓՈՒՀԻ, *տե՛ս* ՏԱՐՓԱԾՈՒ:

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ, ա. strange, odd, unusual; (արտասովոր) unusual, extravagant, eccentric; (խորթ, օտարոտի) unfamiliar, unknown; (անհասկանալի, անբացատրելի) inexplicable; ◊ ~ **բարքեր** strange/odd customs.

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿԱՐԵՆ, մ. strangely, unusually, oddly, peculiarly.

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. strangeness, oddity, unfamiliarity; (արտասովոր լինելը) uncommonness; (ուրույն լինելը) singularity; (աննորմալություն) abnormality.

ՏԱՓԱԿ, ա. flat, level, even; (ոչ բարձր) low, short; *փխբ.* (անհամ) flat, stupid, banal, commonplace, vulgar; *փխբ.* (անհետաքրքիր, բթամիտ) narrow-minded, banal, vulgar; ◊ ~ **զրույց** idle talk.

ՏԱՓԱԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. commonplaceness, banality, triteness, platitude.

ՏԱՓԱԿԱԹԱՓ, *տե՛ս* ՀԱՐԹԱԹԱՓ:

ՏԱՓԱԿԱԹԱԹՈՒԹՅՈՒՆ, *տե՛ս* ՀԱՐԹԱԹԱԹՈՒԹՅՈՒՆ:

ՏԱՓԱԿԱԿՈՆՆԿ, ա. (կոշիկ) low-heeled, flat (shoes).

ՏԱՓԱԿԱԿՈՒՐԾՔ, գ. flat-chested.

ՏԱՓԱԿԱՆԱԼ, բ. become/get flat, flatten.

ՏԱՓԱԿԱՆԱՎ, գ. pontoon.

ՏԱՓԱԿԱՑՆԵԼ, բ. flatten; (հարթեցնել) level, even, smooth.

ՏԱՓԱԿԱՑՈՒՄ, գ. flattening.

ՏԱՓԱԿԱՐԵՆ, մ. banally, stupidly, vulgarly.

ՏԱՓԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. flatness, banality, stupidity; *փխբ.* (նեղմտություն) narrow-mindedness; (գռեհկություն) vulgarity; *փխբ.* (անհամ տաղտկալի միտք՝ խոսք) dull/flat idea/talk.

ՏԱՓԱՁՈՒԿ, գ. flatfish, plaice, flounder.

ՏԱՓԱՆ, գ. harrow.

ՏԱՓԱՆԵԼ, բ. harrow.

ՏԱՓԱՆՈՒՄ, գ. harrowing.

ՏԱՓԱՇԻՇ, գ. flask.

ՏԱՓԱՍՏԱՆ, գ. prairie, steppe.

ՏԱՓԱՍՏԱՆԱՅԻՆ, ա. prairie, steppe.

ՏԱՓԱՐԱԿ, 1. գ. plain, flat country, plateau, tableland; 2. ա. (տափակ, հարթ) flat, even.

ՏԱՓԱՐԱԿԱՅԻՆ, ա. plain, of the plain, lowland.

ՏԱՓԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. plain, lowland, flat/level land/field.

ՏԱՓՏԱՓԵԼ, բ. ram, tamp.

ՏԱՓՏԱՓՈՒՄ, գ. ramming, tamping.

ՏԱՓՕՂԱԿ, գ. washer; *մարզ.* puck.

ՏԱՔ, 1. ա. warm, hot; (ջերմ, բարեհամբույր) affectionate, warm-hearted; *փխբ.* (շուտ բռնկվող) hot-tempered; (տաքարյուն) hot-blooded; 2. գ. heat; 3. մ. warmly; ◊ ~ **գույներ** warm colours; ~ **երկրներ** tropical countries; ~ **կերակուր** hot meal; ~ **ջրեր** hot springs; ~ **վեճ** heated discussion; ~ **տեղ** cushy job; ~ **ու պաղ տեսած** *խսկց.* worldly wise.

ՏԱՔԱՆԱԼ, բ. grow/get warm; (ցուրտ չզգալ) warm oneself, get/grow warm; *փխբ.* (բարկանալ) fly into a rage; *փխբ.* (բորբոքվել, թեժանալ) get excited, grow hot; *փխբ.* (ոգևորվել, մի բանով տարվել) be carried away, take a great interest in sth, take to sth; (սիրահարվել) take a fancy to sb, be enamoured (of sb), fall (for sb); ◊ **արևին** ~ bask in the sun, sun oneself; **վեճը ~ում էր** the argument was getting hotter.

ՏԱՔԱՐՅՈՒՆ, ա. warm-blooded; *փխբ.* (շուտ հուզվող, դյուրագրգիռ) hot-tempered, hot-blooded; ◊ ~ **կենդանիներ** warm-blooded animals.

ՏԱՔԱՐՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. warm-bloodedness, hot-bloodedness.

ՏԱՔԱՑՆԵԼ, բ. heat; (կրակի ևն վրա) warm/heat up; (ցրտի ազդեցությունը մեղմել) warm, make warm; (ջեռուցել) heat; (վառարանով) fire; *փխբ.* (ջերմացնել) excite, heat, warm; *փխբ.* (մի բանով ոգևորել) interest sb; *փխբ.* (գրգռել, բորբոքել) make sb angry/lose his temper.

ՏԱՔԱՑՈՒՄ, գ. growing/getting warm, warming (oneself); (ջեռուցում) heating; (ջերմաստիճանի բարձրացում) rise in temperature.

ՏԱՔԳԼՈՒԽ, ա. hot-headed; (բռնկվող) hot-tempered, quick-tempered; (կրակոտ, բուռն) vehement; (հանդուգն) impudent; ◊ ~ **արարք** hot-headed/impetuous deed.

ՏԱՔԴԵՂ, գ. chilly, pepper, paprika; ◊ **կարմիր ~** cayenne; **պատիճավոր ~** capsicum.
ՏԱՔԴԵՂԱՄԱՆ, գ. pepper-pot, pepper-caster, pepper-castor.
ՏԱՔՍԻ, գ. taxi.
ՏԱՔ-ՏԱՔ , մ., ա. very/piping hot; ◊ **~ վիճել** argue heatedly.
ՏԱՔՈՒԹՅՈՒՆ, գ. warmth, heat, hotness, warmness; (գալոցություն) tepidity; (տոթ) sultriness, humidity; (հիվանդի ջերմություն) temperature, high temperature, fever; *փիլ.* (ոգևորություն) ardour, passion.
ՏԱՔՈՒԿ, ա. cosy, comfortable; ◊ **~ անկյուն** nook.
ՏԳԵՂ, ա. ugly, uncomely; (անհրապուրիչ) unattractive, *ամ.* homely; (պարզ) dirty, ugly; (գարշելի, զզվելի) loathsome, hideous, repulsive.
ՏԳԵՂԱԴԵՄ, ա. plain-faced, hard-featured, horse-faced.
ՏԳԵՂԱՆԱԼ, բ. become ugly, lose one's good looks, grow plain(er).
ՏԳԵՂԱՑՆԵԼ, բ. disfigure, mutiliate, mar the appearance, uglify.
ՏԳԵՂԱՑՈՒՄ, գ. mutilation, marring the appearance, disfiguring.
ՏԳԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ugliness; (անհրապուրիչ լինելը) unattractiveness; (անբարեկեսություն) plainness, *ամ.* homeliness.
ՏԳԵՏ, 1. ա. ignorant; (անգրագետ) illiterate; (անկիրթ) uneducated; 2. գ. (անձ) ignoramus, know-nothing.
ՏԳԻՏԱԲԱՐ, մ. ignorantly, through (one's) ignorance; (անգրագիտորեն) illiterately; (մակերեսորեն) superficially.
ՏԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ignorance; (անգրագիտություն) illiteracy; (հիմարություն) stupidity; (գռեհկություն) vulgarity; (դատարկագլուխ լինելը) empty-headedness.
ՏԵԳ, գ. *պատմ.* spear, lance, javelin.
ՏԵԳԱԿԻՐ, գ. *պատմ.* lance-bearer, spearman.
ՏԵԳԱՀԻԳ, գ. javelin-man.
ՏԵԳԱՐՁԱԿՈՒՄ, գ. javelin throw, javelin throwing.
ՏԵԳԵՐ(Ա)ԿԻՆ, գ. *տես* **ՏԱԳԵՐԱԿԻՆ**:
ՏԵԳՐ, գ. *տես* **ՏԱԳՐ**:
ՏԵԽՆԻԿ, գ. technician.
ՏԵԽՆԻԿԱ, գ. techniques, technics, technique; (սարքավորում) (technical) equipment; (մեքենաներ) machinery; (կատարման եղանակ) technique; ◊ **անվտանգության ~** safety engineering/arrangements; **գիտության և ~** science and engineering; **ռազմական ~** military equipment; **~յին տիրապետել** master the technique.
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. technical; ◊ **~ առաջընթաց** technological advance; **~ գիտություններ** technical sciences; **~ կրթություն** technical education; **~ մշակաբույսեր** technical/industrial crops; **~տերմին** technical term.
ՏԵԽՆԻԿԱՊԵՍ, մ. technically.
ՏԵԽՆԻԿՈՒՄ, գ. technical/vocational school, technical college.
ՏԵԽՆՈԼՈԳ, գ. technologist.
ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ, գ. technology.
ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ, ա. tecnological.
ՏԵԿՏՈՆԱԿԱՆ, ա. tectonic.
ՏԵԿՏՈՆԻԿԱ, գ. tectonics.
ՏԵՂ, 1. գ. place, spot, site; (տեղանք) locality, location, district; (գտնվելու վայր) location, whereabouts; (դիրք, պաշտոն) post, position, situation; (հանգամանք, իրադրություն) situation; (դիրքը հասարակության մեջ՝ ընտանիքում) status, standing; (կտոր, հատված) part, piece, passage; (հետք) trace, sign; (անկողին) bed; (թատրոնում և) seat; (նավում, գնացքում) berth; (ազատ տարածություն) space, room; 2. կ. (փոխարեն) instead/in place of; ◊ **առողջ ~** healthy locality; **աշխատանքային ~** work(ing) place; **գործողության ~** scene of action; **եկամտաբեր ~** well-paid job; **եղբոր ~** as/like a brother; **կալանքի ~** place of detention/confinement; **լավ ~** (տան համար) a good site (e.g. for a house); **մեքենայի կանգառի ~** parking place, taxi-rank; **~ անել** (տեղավորել) make room (for); (հաջողեցնել) place, fix/set up; **~ բռնել՝ զբաղեցնել** take up much room; **~ գտնել** occupy a fitting/hold a firm place; **~ հասնել** reach the place, arrive at/in; **~ հասցնել** bring to sb's notice, inform sb of sth; **~ ու դադար չունենալ** փիլ. have no peace; **~ ունենալ** have every reason for; **~ չկա** there is no room; **~ը չգտնել** *փիլ.* fret; **աշխատանքի ~ փնտրել** seek work, look for a job; **առաջին ~ը գրավել** gain first place; **առաջին ~ը կիսել** share first place; **բանի ~ դնել** *դիմ.* take into account/into consideration; **բարձր ~ զբաղեցնել** rank high among; **երեք ~ բաժանել** divide into three (parts); **թույլ ~ը գտնել** find the weak spot/point/place; **իզուր ~ը** in vain; **իր ~ն իմանալ** know one's place; **հենց այն ~ը** that particular spot; **ձեր ~ը (լինեի)** in your place, if I were you, if I were in your shoes; **մեկին ~ը դնել, իր ~ը ցույց տալ** *դիմ.* put sb in his place; **մեկին բանի ~ չդնել** *դիմ.* ignore sb; **~ը բերել** *դիմ.* remember, understand; **~ը բռնել** act/deputize for, replace sb; **~ը գամել՝ մեխել** pin down, root to the spot; **~ը գցել** make (one's) bed; *բժշ.* set/reduce sth, fit, adjust; **~ը զիջել** give up one's place to sb; **~ը կորցնել** lose one's post/position; **~ը հանել** *դիմ.* revenge oneself (upon sb) (for sth); (լավության դիմաց լավություն անել) repay sb's kindness; **~ը մնալ** *փիլ.* breathe one's last; **~ը մտնել** go to bed, lie in bed; **~ը նեղանալ** *փիլ.* need badly,

be badly in need of; **~ը նեղել՝ նեղացնել** put sb in a tight corner/in a fix; **~ը որ գա** *դրծվ.* if need be, in case of need; **~ը պնդացնել** *դրծվ.* consolidate/improve one's position; **~ը տաբացնել** *դրծվ.* become consolidated, gain a foothold; **~ը ~ին** *դրծվ.* according to all the rules; **քեֆը ~ը** *դրծվ.* (լավ խմած) merry, a bit tight, in one's cups; (տրամադրությունը բարձր) in a good/cheerful mood; *քեր.* **~ի պարագա** adverbial modifier of place; **նայած ~ին** depending on the circumstance/situation; **~ովը հայրն է** *դրծվ.* the very picture/image of his father; **~ովը մեկ (գիտնական է)** *դրծվ.* he is a real (scientist); **չեղած ~ից մի բան անել** *դրծվ.* (մի բան ստեղծել) make the best of what one has; (առանց պատճառի կռիվ ստեղծել) brawl/pick a quarrel for no reason at all; **~ից չշարժվել** stand still; **~ից պոկել՝ շարժել** get things moving, get sb to budge; **~ից ~ թափառել** roam/move from place to place; **~ից վեր կացողը** *դրծվ.* whoever speaks/stands up; **~երից** from (their) seats; **~ում** on the spot; **~ում քար կտրել՝ քարանալ** *դրծվ.* stand stock-still, be taken aback; **հանցանքի ~ում բռնել** *դրծվ.* catch in the act/red-handed; **~երը հավաքել** make the bed; **~դ նստիր** don't interrupt/interfere; **այս ~երում** in these parts; *ռզմ.* **~երո՛ւմ** stand to! to your places!; **~ - ~** here and there.

ՏԵՂԱԲԱՇԽԵԼ, բ. distribute (to, among), allot (to); (դասավորել) arrange.

ՏԵՂԱԲԱՇԽՈՒՄ, գ. distribution.

ՏԵՂԱԲՆԱԿ ⎫ գ. native, indigene,
ՏԵՂԱԲՆԻԿ ⎭ inhabitant.

ՏԵՂԱԳԻՐ, գ. topographer.

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ, ա. topographic.

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. topography.

ՏԵՂԱԴՐԵԼ, բ. place; *տեխ.* (սարք) mount, install; (ներդնել) place, locate, accommodate; **հեռախոս՝ ռադիո ~** install a radio set/a telephone.

ՏԵՂԱԴՐՈՒՄ, գ. location; (տեղակայում) placing, putting, arrangement; mounting, installation; (անցկացում) laying, location; (հավաքում, մոնտաժում) assembling, mounting, installation, erection.

ՏԵՂԱԼ, բ, fall; *փխբ.* (որևէ բան մեծ առատությամբ թափվել) rain, pour; ◊ **շատ անձրև՝ ձյուն ~** rain/snow heavily; **բառերի հեղեղ ~** *փխբ.* spout words; **կարկտի պես ~** rain/hail down; **հարվածները կարկտի պես ~ին** blows fell thick and fast.

ՏԵՂԱԾԻՆ, ա. (տեղաբնակ) native, aboriginal; (տեղական) backyard, local, native.

ՏԵՂԱԿԱԼ, գ. deputy; ◊ **տնօրենի ~** deputy/assistant director.

ՏԵՂԱԿԱԼԵԼ, բ. act (for sb), deputize (for sb); (փոխարինել) replace (sb), substitute (for).

ՏԵՂԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. substitution, deputizing, acting (for).

ՏԵՂԱԿԱՅԵԼ, բ. fix in, allocate, set; (տեղավորել) place, settle.

ՏԵՂԱԿԱՅՈՒՄ, գ. placing, allocation, setting.

ՏԵՂԱԿԱՆ, ա. local, native; ◊ *բժշկ.* **~ անզգայացում** local anaesthesia/anaesthetic; **~ արդյունաբերություն** local industry; **~ բարբառ** local dialect; **~ ժամանակ** local time; **~ միջոցներ** local budget; **~ ինքնավարություն** local/municipal government; **~ իշխանության մարմիններ** local authorities; **~ շինանյութեր** local building materials.

ՏԵՂԱՀԱՆ, ա. displaced, removed, moved; (գաղթած, բնակավայրից հանված) moved from; ◊ **~ անել** displace, remove; **~ լինել** be moved/displaced from.

ՏԵՂԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. eviction, removal, evacuation; (արտաքսում) exile, deportation; (վտարում) banishment.

ՏԵՂԱՄԱՍ, գ. (հողակտոր) plot, lot; (հատված) part, section, length; (վարչական բաժանում) district; ◊ **աշխատանքի ~** field/sphere of work, allotted work; **ընտրական ~** electoral/election district/area, constituency; (շենքը) polling place/station, election centre; **ոստիկանական ~** (policeman's) beat, police-station; *ամ.* precinct; **ռազմաճակատի ~** sector of the front; **վարակված ~** contaminated area/ground; **փոքրիկ ~** lot, plot, strip, parcel.

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ, ա. district.

ՏԵՂԱՅԻՆ, *տես* ՏԵՂԱԿԱՆ:

ՏԵՂԱՅՆԱՆԱԼ, բ. become localized, be curbed/restricted.

ՏԵՂԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. localize, decrease, encircle; (սահմանափակել) restrict, curb, delimit.

ՏԵՂԱՅՆԱՑՈՒՄ, գ. localization, contraction; (սահմանափակում) restriction, limitation.

ՏԵՂԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. locality, section, zone, locale; (հարևանություն) neighbourhood.

ՏԵՂԱՆՈՒՆ, գ. toponymic name, place name.

ՏԵՂԱՆՔ, գ. locality, place, site.

ՏԵՂԱՇԱՐԺ, գ. (տեղը փոխելը) move, change of position, displacing; (տեղից շարժելը) dislodging, transposition; (իրադարձություն) development, event; (տեղափոխում) displacement, shift; *փխբ.* (բարեփոխում) change for the better; *երկրբ.* (երկրակեղևի շերտերի) dislocation, displacement; ◊ **~ անել** move/push from its place.

ՏԵՂԱՇԱՐԺԵԼ, բ. dislodge, transpose, transfer, move; (տեղափոխել) displace; (հեռացնել) push, draw away.

ՏԵՂԱՇԱՐԺՎԵԼ, բ. (տեղից տեղ շարժվել) move from place to place.

ՏԵՂԱՇԱՐԺՈՒՄ, գ. transposition, transfer, translocation; (տեղափոխում) replacement; (հեռացում) removal, deportation, expulsion.

ՏԵՂԱՊՏՈՒՅՏ, գ. skid.

ՏԵՂԱՎՈՐԵԼ, բ. put, store; (տարբեր տեղեր) place, put, accommodate; (բնակեցնել) settle, lodge; (դասավորել) arrange; (տեղ տալ) put up, give room, lodge; (ամփոփել իր մեջ, տանել) contain, hold, accommodate; (պահեստել) put, lay; (բեռ, փայտ) stow, pack up.

ՏԵՂԱՎՈՐՎԵԼ, բ. settle (down), make oneself comfortable; (ապաստանել) find shelter/refuge in; (տեղ բռնել) take a seat, seat oneself; (գտնվել) be roomed/housed; (երկար ժամանակով) settle down; ◊ **Նա ~եց բազկաթոռում** he made himself comfortable in the armchair.

ՏԵՂԱՎՈՐՈՒՄ, գ. accommodation; (տեղադրում) lodging; (դասավորում) storing, stowing; (հարմարեցում) arrangement, disposition.

ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ, գ. pouring/driving/pelting rain, heavy shower, downpour, cloudburst.

ՏԵՂԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ebb, ebbtide; *փխբ.* (նահանջ) retreat; *փխբ.* (հոգեկան բարոյական ուժերի անկում) decline, decay, collapse, dispondency, low spirits.

ՏԵՂԱՑԻ, գ. native, local, local inhabitant, aborigine.

ՏԵՂԱՓԱԿԵԼ, *տես* ԾՐՋԱՓԱԿԵԼ:

ՏԵՂԱՓՈԽԵԼ, բ. move/transfer/carry somewhere else, take to another place; (փոխադրամիջոցով) transport; (բեռը ջրային ճանապարհով գնացքով) carry freight by water/rail; (կահույքը) remove; (տեղերը փոխել) change places; (այլ պաշտոնի) transfer (to another post/position); (ապրելավայրը փոխել) emigrate; (հետաձգել) put off, postpone.

ՏԵՂԱՓՈԽՎԵԼ, բ. go/move (to), move to a new place; (ապրելավայրը փոխել) change one's lodgings; (շարժվել) move; ◊ **այլ աշխատանքի ~** be transferred to; **նիստը ~վեց** the meeting was adjourned.

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, **ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ** } գ. transfer, shift; (փոխադրում) displacement, removal; (բնակավայրի, բնակարանի) changing one's lodgings; (գաղթ) migration.

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ, գ. account; (հաղորդագրություն) report, record; (տեղեկատու գիրք) reference book; (պարբերական) proceedings, transactions; ◊ **պաշտոնական ~** official gazette.

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ, գ. reference book; ◊ **գրպանի ~** pocket reference book, vademecum; **երկաթուղային ~** railway guide/timetable.

ՏԵՂԵԿԱՆԱԼ, բ. know, find out, have news about; (ծանոթանալ) come to know, get acquainted (with); (հարցնել) ask about; (հմտանալ, սովորել) learn thoroughly, master; ◊ **առողջության մասին ~** ask/inquire about sb's health.

ՏԵՂԵԿԱՆՔ, գ. information, reference; (փաստաթուղթ) certificate; ◊ **~ առողջության վերաբերյալ** health certificate; **~ աշխատանքի վայրից** reference; **~ ի համար դիմել** apply for information, make inquiries.

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ, ա., գ. informer, informant; ◊ **~ բյուրո** inquiry/information office/desk; **~ գրքույկ** reference book.

ՏԵՂԵԿԱՑՆԵԼ, բ. inform, tell; (ծանուցել) notify, give notice; ◊ **գաղտնիքին ~** let into a secret, initiate.

ՏԵՂԵԿԱՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. possession of information, awareness.

ՏԵՂԵԿԱՑՈՒՄ, գ. informing, telling; (ծանուցում) notifying, notice.

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. news, piece of news, information; (գիտելիք, ծանոթություն) knowledge, experience, know-how; (տվյալ, փաստ) data, facts; ◊ **գաղտնի ~** confidential/classified information; **~ ստանալ** get/receive information; **~ տալ** send information/intelligence.

ՏԵՂԻ, գ. *հնց.* place; ◊ **~ տալ** bow to, give up, cede to, give way to, concede to; **~ ունենալ** take place.

ՏԵՂԻ-ԱՆՏԵՂԻ, մ. all of a sudden, without rhyme or reason, for no reason at all; ◊ **~ մեջ ընկնել** intervene, break into (a conversation), butt in.

ՏԵՂԻՆ, ա., մ. appropriately, aptly; (ժամանակին) timely, well-timed; ◊ **միանգամայն ~ է նշել** it is quite appropriate to mention; **ոչ ~** inappropriate, out of place.

ՏԵՂԻՑ ՏԵՂ, մ. from place to place.

ՏԵՂԻՔ, գ. cause, reason, occasion; (հիմք) ground, base, basis; ◊ **~ տալ** give rise to; **կասկածի ~ տալ** give cause/occasion for doubt.

ՏԵՂՅԱԿ, ա. aware, informed, notified, acquainted; (գիտակ) versed (in), experienced; (իրազեկ) aware (of); ◊ **~ լինել** be aware/in the know/informed; **~ պահել** let sb know.

ՏԵՂՆՈՒՏԵՂԸ, մ. then and there, on the spot.

ՏԵՂ-ՏԵՂ, մ. here and there.

ՏԵՄՊ, գ. rate, speed, pace; *երաժշ.* time, tempo; ◊ **աճի ~** rate of growth; **արագ ~ով** briskly, rapidly, at a brisk/rapid pace; **դանդաղ ~ով** in slow time, slowly; **կատաղի ~ով** at a furious/breakneck speed/pace; **~ն արագացնել** accelerate; **~ը դանդաղեցնել** slacken speed/pace; **~ը պահպանել** keep up/maintain one's/the pace.

ՏԵՆԴ, գ. fever; (հուզմունք, դող) excitement, agitation; (տենդային վիճակ) agitation, intoxication; *փխբ.* (հուր, կրակ) fever, ardour,

heat; ◊ **դեղին ~** yellow/tropical/jungle fever; **ոսկու ~** gold rush, gold-fever.

ՏԵՆԴԱԲՈՒՔ, ա. feverous.

ՏԵՆԴԱԳԻՆ, ա. feverish, febrile; *փխբ.* (փութեռանդ) febrile; ◊ **~ աշխատանք** feverish activity.

ՏԵՆԴԱԽՏ, գ. *բժշկ.* malaria.

ՏԵՆԴԱՃԱՌ, գ. eucalyptus; *խսկց.* fever-tree.

ՏԵՆԴԱՀԱՐ, ա. fever-stricken; *փխբ.* (հուզված, բորբոքված) excited, agitated; ◊ **~ անել** excite, agitate; **~ լինել** be/act feverish(ly)/frantic(ally).

ՏԵՆԴԱՄԱԾԱԿ, գ. malarial mosquito.

ՏԵՆԴԱՅԻՆ, ա. feverish, febrile; *փխբ.* (տագնապալի) agitated, nervous; **~ դող** shiver, chill.

ՏԵՆԴԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. feverishness.

ՏԵՆԴԵԼ, բ. be in a fever, be feverish; *փխբ.* (տագնապել, դողալ) shiver, shake with cold/agitation; ◊ **երեխան ~ում է** the child is feverish/in a fever.

ՏԵՆԴՈՏԵԼ, բ. be seized with fever; *փխբ.* (բորբոքվել) become/get feverish/frantic.

ՏԵՆԴՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. feverishness; (հիվանդություն) disease.

ՏԵՆԴՈՒՏԵՆ, մ. feverishly, ardently, hastily.

ՏԵՆՈՐ, գ. tenor.

ՏԵՆՉ, գ. longing; (բուռն ձգտում) craving, lust; (կիրք) passion, desire; (տարփանք) lust, concupiscence; ◊ **ոսկու ~** a lust for gold.

ՏԵՆՉԱԳԻՆ, մ. passionately, with passion, lovingly, devotedly.

ՏԵՆՉԱԼ, բ. long (for), desire, covet; (ձգտել) crave (for), strive (for).

ՏԵՆՉԱԼԻ, ա. desired, desirable, longed (for); (գայթակղիչ) seductive; (դյութիչ) alluring; (հմայիչ) fascinating.

ՏԵՆՉԱՆՔ, գ. desire, urge; (մեծ ցանկություն) eagerness, yearning; (ձգտում) aspiration, longing, striving (for); (տարփանք) lust, desire, concupiscence.

ՏԵՒՈՐ, *տես* ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ:

ՏԵՒՈՐԻՍ, *տես* ԱՀԱԲԵԿԻՉ:

ՏԵՆՉԱՎԱՌ, ա. desiring, burning with desire; (հեշտասեր, կրքոտ) impassioned, yearning, lustful, willing.

ՏԵՍ[1], (իրրև զգուշացում) see that; (հդում արտահայտող բառ) see; ◊ **~, ~ կրնկնես** watch your step!

ՏԵՍ[2], գ. (տեսությունն, տեսնելը) seeing; (այցելություն) visiting; ◊ **~ գալ** come to see; **~ գնալ** go to see; **ի ~** for show; **~ ու ճանաչ** *դրմ.* relations, neighbours, acquaintances.

ՏԵՍԱԼԻՔ, գ. video channel, television channel.

ՏԵՍԱՐՏԻՍ, գ. film/movie/screen actor.

ՏԵՍԱԲԱՆ, գ. theoretician, theorist.

ՏԵՍԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. (տեսությանը վերաբերող) theoretical, referring to theory; (տեսաբանությանը վերաբերող) *ֆիզ.* optical.

ՏԵՍԱԲԱՆՈՐԵՆ, մ. theoretically; (տեսաբանության օրենքով) *ֆիզ.* optically.

ՏԵՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *ֆիզ.* optics.

ՏԵՍԱԼԻՔ, *տես* ՏԵՍԱԼԻՔ:

ՏԵՍԱԳՐԵԼ, բ. video.

ՏԵՍԱԳՐԻՉ, գ. video recorder, video cassette recorder, camcorder.

ՏԵՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, video-recording, video casette/tape.

ՏԵՍԱԳՐՈՒՄ, գ. video-recording, videoing.

ՏԵՍԱԴԱՇՏ, գ. field of vision, horizon; *փխբ.* (մտահորիզոն) mental outlook; ◊ **լայն ~ ունենալ** be a broad-minded person; **~ից դուրս լինել** (be) out of sight; **~ում պահել** keep sb within eyeshot.

ՏԵՍԱԴԱՐԱՆ, գ. video library.

ՏԵՍԱԵՐԻՁ, գ. video cassette; video(tape) cassette.

ՏԵՍԱԹՊԱՎԵՆ, գ. videotape.

ՏԵՍԱԼՍՈՂԱԿԱՆ, ա. audio-visual.

ՏԵՍԱՀԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. optical illusion, mirage.

ՏԵՍԱԽԱՂ, գ. video game.

ՏԵՍԱԽՑԻԿ, գ. video camera, camera recorder, combination camera recorder, camcorder.

ՏԵՍԱԿ, գ. (նմուշ) kind, sort, species; (որակի տարատեսակ) sort, grade; (կենդանիների՝ բույսերի ցեղի ստորաբաժանում) race, breed, species; (եղանակ, ձև) kind, variety; (կարգ) category, rank, sort; ◊ **զորքի ~** (fighting) arm, arm of the service; **առաջին ~ի** first grade/rate; **բարձր ~ի** highest/best quality/grade; **հարավային ~ներ** southern species; **տարբեր ~ի բաներ** all sorts/all kinds of things; **~ների ծագումը** the origin of species; **այս ~** such; **իր ~ի** specific; **մի ~ լավ չեմ զգում** *խսկց.* I feel sort of/a bit unwell.

ՏԵՍԱԿԱՅԻՆ, ա. of the sort, of species, relating to the race/species.

ՏԵՍԱԿԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. race, breed, sort.

ՏԵՍԱԿԱՆ, ա. theoretical; (վերացական) abstract.

ՏԵՍԱԿԱՆԻ, գ. many/different sorts of; (տեսակների ամբողջություն) assortment.

ՏԵՍԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. theoretically, in theory.

ՏԵՍԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. theoretics.

ՏԵՍԱԿԱՎՈՐ, ա. of high quality/grade/brand; (բարձր տեսակի) top-brand, top-quality; (խմբավորված, զետեղված) sorted out, arranged.

ՏԵՍԱԿԱՎՈՐԵԼ, բ. assort, sort out, grade; (համապատասխանեցնել) size, match.

ՏԵՍԱԿԱՎՈՐՈՂ, գ. sorter.

ՏԵՍԱԿԱՎՈՐՈՒՄ, գ. assortment, sorting, grading, sizing, matching; ◊ **~ման կայան** marshalling/sorting yard.

ՏԵՍԱԿԱՐԱՂ, ա. specific; ◊ **~ ծավալ** specific volume; **~ կշիռ** specific weight/gravity; **~ ջերմունակություն** specific heat.

ՏԵՍԱԿԵՏ, գ. point of view, viewpoint, standpoint; *գրք.* aspect; (հայացք) view, opinion; (դիրքորոշում) position, attitude; ◊ **այս՝ այդ ~ից** *դրծվ.* from this/that viewpoint; **իր ~ն ասել** give one's view; **ամեն ~ից** from all points of view.

ՏԵՍԱԿ-ՏԵՍԱԿ, մ. various, diverse, many sorts of, of different kinds.

ՏԵՍԱԿՑԵԼ, բ. see each other, date.

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. meeting, appointment; (սիրայինի) rendezvous, date.

ՏԵՍԱՀԱՄԱԿԱՐԳ, գ. video system; vision system.

ՏԵՍԱՀԵՌԱԽՈՍ, գ. video(tele)phone.

ՏԵՍԱՀՈԼԻՎԱԿ, գ. video clip.

ՏԵՍԱՀՈՐԻԶՈՆ, գ. field of vision.

ՏԵՍԱՄԱԳՆԻՍՏՖՈՆ, գ. video recorder.

ՏԵՍԱՉԱՅՆԱԳՐԵԼ, *տես* ՏԵՍԱԳՐԵԼ:

ՏԵՍԱՉԱՅՆԱԳՐԻՉ, *տես* ՏԵՍԱԳՐԻՉ:

ՏԵՍԱՆԵԼԻ, ա. visible, noticeable; (ակներև) obvious, apparent, evident; **~ դառնալ** become visible; **~ ապագայում** in the visible future.

ՏԵՍԱՆԵԼԻՈՐԵՆ, մ. obviously, apparently, noticeably, evidently.

ՏԵՍԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. visibility.

ՏԵՍԱՆԵԼԻՔ, գ. sight, eyesight.

ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆ, գ. perspective, aspect, position; (տեսակետ) point of view, standpoint, outlook.

ՏԵՍԱՆՅՈՒԹ, գ. video material, videotext.

ՏԵՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. TV news.

ՏԵՍԱՔԱՐ, գ. (լուրերի) a brief review (of the news).

ՏԵՍԱՊԱԿԻ, գ. lens.

ՏԵՍԱՊԱՏԿԵՐ, գ. video, video picture.

ՏԵՍԱՍԿԱՎԱՌԱԿ, գ. video disk.

ՏԵՍԱՐԱՆ, գ. view, scene; (ուշադրություն գրավող դեպք) show, sight, event; *խոսկ.* (վեճ, կռիվ) sight, spectacle, performance, show; *բատր.* scene; ◊ **~ սարքել** *փխբ.* make a scene; **~ներով բացիկներ** picture postcards; **խղճուկ ~ ներկայացնել** present/look a sorry spectacle; **ցնցող ~** staggering sight.

ՏԵՍԱՐԺԱՆ, ա. notable, remarkable; ◊ **~ վայրեր** sights; **~ վայրեր դիտել** see the sights, go sightseeing, do the sights.

ՏԵՍԱՖԻԼՄ, գ. video film.

ՏԵՍԱՖԻԼՄՈՒԱՐԱՆ, գ. film library/collection.

ՏԵՍԻԼՔ, գ. dream, vision, apparition; (ցնորք) mirage, optical illusion; (երևակայական պատկեր) illusion, dream; (ուրվական) spectre, phantom, spook, ghost.

ՏԵՄՆԵԼ, բ. see; (նկատել) see, notice; (նայել) look; (դիտել) look (at), gaze (at), see, examine; (հանդիպել) meet, come across, see; (տեսակցել) visit, call on, go to see; (հասկանալ, գիտակցել) see, understand, realize; (ապրել, ճաշակել) know, be acquainted (with); ◊ **տեսա՞ր, տեսա՞ք** *խոսկ.* you see? what do you think of that now? **տեսնես ի՞նչ է պատահել** *խոսկ.* I wonder what has happened?; **մեկ էլ ինչ տեսնեմ՝ ի՞նչ եմ տեսնում** *խոսկ.* and what do you think I saw?; **մեկ էլ տեսար՝ կտեսնես** *խոսկ.* and all of a sudden; **քեզ տեսնեմ** *խոսկ.* now, don't let us down! come on, don't let me down; **դու միայն տեսնեիր նրան** *խոսկ.* you should have seen him; **տեսնողն ի՞նչ կասի** *խոսկ.* what will people say? **օր ու արև չ~** *խոսկ.* not to see anything good in one's life; **չ~ու տալ** pretend not to see; **չատ ենք ~ ձեր՝ քո նմաններին** *խոսկ.* we've seen your sort before!; **տեսնենք** we shall see, it all depends.

ՏԵՄՆՎԵԼ, բ. see, see each other/one another; ◊ **տեսնվա՞ծ բան է** whoever heard such a thing? **չտեսնված** unprecedented, unparalleled, unequalled; **չտեսնված խիզախություն** unexampled valour.

ՏԵՍՈՂԱԿԱՆ, ա. visual, optic; **~ հիշողություն** visual memory; **~ պատրանք** optical illusion.

ՏԵՍՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sight, eyesight, vision.

ՏԵՍՉԱԿԱՆ, ա. inspection, inspective, inspectorial.

ՏԵՍՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inspectorate, inspection, inspection board, inspectorship; ◊ **հարկային ~** tax inspectorate.

ՏԵՍՏԱՎՈՐԵԼ, բ. test.

ՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ, գ. testing.

ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. visiting, seeing; (հակիրճ նկարագրություն) review, survey; (տեսական դրույթներ) theory (այցելություն) visit; ◊ **գրականության ~** literary theory; **եղանակի ~** weather forecast; **մամուլի ~** survey/review of (the) newspapers/press; **քաղաքական ~** political review; **~ի գնալ՝ գալ** go/come to visit.

ՏԵՍՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the ability to see, the ability to observe, (power of) observation.

ՏԵՍՈՒՉ, գ. inspector; (վերակացու, հսկիչ) overseer, supervisor; (կառավարիչ, տնօրեն) manager, administrator.

ՏԵՍՔ, գ. look, appearance, aspect, exterior; *փխբ.* (գեղեցկություն) beauty; ◊ **նա տհաճ ~ ունի** he has a disagreeable appearance, there is a disagreeable air about him; **նա վատ ~ ունի** he doesn't look well; **նա հաճելի ~ ունի** she looks nice; **50 տարեկանի ~ ունի** he looks about fifty; **լուրջ ~ ընդունել** assume a grave/solemn air; **~ից** by appearance/looks.

ՏԵՎԱԿԱՆ, ա. long; (չարունակվող) continual; (ձգված) prolonged, protracted; (դանդաղ) slow, lingering; **~ անձրև** incessant rain.

ՏԵՎԱԿԱՆԱՐԵՆ, մ. long, day after day; (ան-

ընդհատ) continually; (անվերջ) endlessly, unendingly, eternally.

ՏԵՎԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. continuance, duration, prolongation, prolonging.

ՏԵՎԵԼ, բ. last, continue, go on.

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. duration, continuation, prolongation.

ՏԵՎՏՈՆԱԿԱՆ } ա. Teutonic.
ՏԵՎՏՈՆՅԱՆ }

ՏԵՎՏՈՆՆԵՐ, գ. the Teutons.

ՏԵՏՐ(ԱԿ), գ. (գրելու, նկարելու) exercise-book, drawing-book, writing-book; (նշումների համար) note-book; (առանձին հրատարակված գործ) part; **նոտաների ~** sheet music.

ՏԵՐ, գ. master, owner, proprieter, landlord; (իշխող) sovereign, lord, ruler, master; (թագավոր) sovereign; (սեփականատեր) possessor, holder, owner; (ամուսին, ընտանիքի գլխավոր) the owner/man of the house, the husband; (Աստված) God, the Lord, Christ; (դիմելիս) sir; (պարոն) gentleman, master; (ազգանվան հետ) Mr.; ◊ **~ Աստված** My God! Good Lord! **~ դառնալ** become the master of; **~ կանգնել** take under one's care; **~ ու տիրական** the lawful master; **~ ու տնօրինություն անել** play the master, lord it; **~ և տիկին** Mr. and Mrs.; **~ ը մի արասցե** *դրծվ.* God forbid! **~ը քեզ՝ նրա հետ** *դրծվ.* let it pass, forget him/her; **ես ~ը չեմ** *դրծվ.* I have nothing to do with it; **դրության ~** master of the situation; **լավ՝ վատ վարքի ~** of good/bad behaviour; **խելքի ~** having/possessing brains; **հիվանդի ~եր** the patient's relatives; **իր խոսքի ~** *դրծվ.* a man of his word; **իր գլխի ~ն է** *դրծվ.* he is his own master; **իր ժամանակի ~ը լինել** be the master of one's own time; **ողորմած ~** Dear Sir.

ՏԵՐԵՎ, գ. leaf, blade; (սաղարթ) foliage; **թզենու ~** fig-leaf; **~ի նման դողալ** tremble like an aspen leaf; **~ներ արձակել** come into leaf, be covered with leaves, be in leaf.

ՏԵՐԵՎԱԶԱՐԴ, ա. clothed in leaves, covered with leaves.

ՏԵՐԵՎԱԶՈՒՐԿ, ա. leafless, naked, bare.

ՏԵՐԵՎԱԹԱՓ, 1. գ. leaf-fall/shedding of the leaves, defoliation; 2. ա. leafless, naked; **~ լինել** lose the/its leaves; **~ անել** defoliate.

ՏԵՐԵՎԱԹԱՓՎԵԼ, բ. lose its leaves, become bare.

ՏԵՐԵՎԱԽԻՏ, ա. leafy, leafed, thick-leaved.

ՏԵՐԵՎԱԿԱԼԵԼ , բ. be covered with leaves, come into leaf.

ՏԵՐԵՎԱԿԱՂԱՄԲ, գ. leaf cabbage.

ՏԵՐԵՎԱԿԵՐ, գ. *կենդ.* leaf-cutting beetle, leaf-eating insect, leaf-beetle.

ՏԵՐԵՎԱԿԵՐՊ } ա. leaf-shaped, leaf-formed,
ՏԵՐԵՎԱՁԵՎ } leaf-like.

ՏԵՐԵՎԱՋԻԿ, գ. fibre, nerve; (կենտրոնական ջիղ) (mid) rib; (դասավորությունը տերևի վրա) nervation.

ՏԵՐԵՎԱՔԱՂ, գ. leaf-picking; (ծխախոտի, թեյի) tobacco/tea-picking.

ՏԵՐԵՓՈՒԿ, գ. *բար.* cornflower.

ՏԵՐՄԻՆ, գ. term.

ՏԵՐՄԻՆԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. terminological; ◊ **~ բառարան** terminological dictionary; **~ կոմիտե** terminological committee.

ՏԵՐՄԻՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. terminology.

ՏԵՐՄԻՏ[1], գ. *քիմ.* thermite.

ՏԵՐՄԻՏ[2], գ. *կենդ.* termite, white ant.

ՏԵՐՏԵՐ, գ. *եկեղ.* priest; ◊ **~ դառնալ** *փխբ.* have a long beard; **սար ու ձոր ~ի փոր** *ասգվ.* the priest's belly will never be full.

ՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. state; (երկիր) country; (կառավարություն) government.

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ, ա. referring to God, God's; *կրոն.* (Աստծուն՝ Քրիստոսին վերաբերող) divine; ◊ **~ օր** (կիրակի) the Lord's day; **~ աղոթք** the Lord's Prayer.

ՏԵՔՍՏ, գ. text.

ՏԵՔՍՏԱԲԱՆ, գ. textualist, textuary.

ՏԵՔՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. textual.

ՏԵՔՍՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. textualism.

ՏԵՔՍՏԱՅԻՆ, ա. textual.

ՏԶԶԱԼ, բ. buzz; *փխբ.* (երեխան) whimper, complain, snivel.

ՏԶԶՈՑ, գ. buzz, buzzing; *փխբ.* (երեխան) snivelling, complaining.

ՏԶՐՈՒԿ, գ. leech; ◊ **~ի նման կպչել** stick like a leech.

ՏԺԺԱԼ, բ. (յուղը) sizzle; ◊ **ականջները ~** the ears are burning.

ՏԺԺՈՑ, գ. sizzling, buzzing.

ՏԺՎԺԱԼ, բ. drone, hum, hiss, buzz.

ՏԺՎԺԻԿ, գ. haslet, harslet.

ՏԻԵԶԵՐԱԳԵՏ, գ. cosmologist.

ՏԻԵԶԵՐԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. cosmological.

ՏԻԵԶԵՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cosmology.

ՏԻԵԶԵՐԱԳՆԱՑ, գ. spaceman, cosmonaut; *ամ.* astronaut.

ՏԻԵԶԵՐԱԳՆԱՑ-ՕԴԱՉՈՒ, գ. *ամ.* astronaut, cosmonaut.

ՏԻԵԶԵՐԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *ամ.* astronautics, cosmonautics.

ՏԻԵԶԵՐԱԳՆԱՑՈՒՀԻ, գ. woman cosmonaut, woman astronaut; female astronaut.

ՏԻԵԶԵՐԱԴԱՇՏ } գ. launching-pad/site,
ՏԻԵԶԵՐԱՀԱՐԹԱԿ } cosmodrome, space-vehicle launching site, spaceport.

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՅԱՆ, գ. space/cosmic station.

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ, ա. space, cosmic; ◊ **~ արագություն** cosmic speed; **~ եկվոր** extraterresrial; **~ թռիչք** space flight; **~ կենսաբանություն** cosmic biology; **~ հեռուստահաղորդում** space television; **~ հրթիռ** space rocket/missile; **~**

ճառագայթներ cosmic rays; ~ **ճառագայթում** cosmic radiation; ~ **տարածություն** outer space; ~ **փոշի** cosmic dust.

ՏԻԵԶԵՐԱՆԱՎ, գ. spacecraft, spaceship.

ՏԻԵԶԵՐՔ, գ. (outer) space, cosmos; ◊ **~ի նվաճում** space exploration; **բաց ~ դուրս գալ** go out into outer space.

ՏԻՋ, գ. *կենդ.* tick; ◊ **տզի պես կպչել** stick to sb like a tick.

ՏԻՋԿԱՆԵՓ, գ. *բոտ.* castor-oil plant.

ՏԻԿ, գ. wineskin; ◊ **(կաշին) ~ հանել** strip the skin off.

ՏԻԿԻՆ, գ. lady, madam; (ամուսին՝ կին) wife; (ազնվական կին) lady; (տանտիրուհի) landlady, mistress; (դիմելու ձև) madam; (ազգանվան հետ) Mrs.; ◊ *պատմ.* **մեծ ~** Her Highness; *պաշտ.* **տիկնայք և պարոնայք** ladies and gentlemen.

ՏԻԿՆԱԿԼՈՆՋ, գ. *խսկց.* sty (pl. sties), stye (pl. styes); ◊ **~ է դուրս եկել** a stye has come/sprung out.

ՏԻԿՆԻԿ, գ. doll, dolly.

ՏԻԿՆԻԿԱՅԻՆ, ա. doll, doll's; ◊ **~ թատրոն** puppet show.

ՏԻԼՄ, գ. silt, slime, mud, ooze, mire; *փխբ.* dirt, filth, corruption, mire; ◊ **թաղվել հասարակության ~ի մեջ** get stuck in the filth of society.

ՏԻՊ, գ. (հետք՝ ճնշելու միջոցով) imprint; (կերպարանք, արտաքին) type, model, pattern; (գեղարվեստական կերպար) image.

ՏԻՊԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. typological.

ՏԻՊԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. typology.

ՏԻՊԱԿԱՆ, ա. typical, characteristic; ~ **կերպար** type, character.

ՏԻՊԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. typify.

ՏԻՊԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. typification.

ՏԻՊԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the state of being typical, typical nature.

ՏԻՊԱՅԻՆ, ա. type, model; ◊ **~ մանկապարտեզ** model kindergarten; ~ **նախագիծ** model plan/draft.

ՏԻՊԱՐ, 1. գ. model, pattern, example, specimen; (կերպար) image; 2. ա. (օրինակելի, կատարյալ) example, exemplary; (տիպիկ, իսկական) typical.

ՏԻՊԻԿ, ա. typical, symbolic, patterned, regular.

ՏԻՊԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. typical embodiment, archetype.

ՏԻՎ, գ.$_1$ day.

ՏԻՏԱՆ$_2$, գ. *քիմ.* titanium.

ՏԻՏԱՆ, գ. *դիցբ.* Titan; (հսկա) giant; *փխբ.* (ականավոր գործիչ) titan; ◊ **մտքի ~ներ** titans of thought.

ՏԻՏԱՆԱԿԱՆ, ա. titanic.

ՏԻՏԱՆԻՏ, գ. *հնք.* titanite.

ՏԻՏՂՈՍ, գ. title; ◊ **~ շնորհել** confer a title (on); **պրոֆեսորի ~** the title of a professor.

ՏԻՏՂՈՍԱԹԵՐԹ, գ. title page.

ՏԻՏՂՈՍԱՇԱՏ, ա. having many titles.

ՏԻՏՂՈՍՎԱԾ, ա. titled.

ՏԻՐԱԲԱՐ, մ. imperiously, commandingly, authoritatively, masterfully.

ՏԻՐԱԶՈՒՐԿ, ա. ownerless; ◊ **~ հող** no-man's-land; ~ **ունեցվածք՝ սեփականություն** unclaimed property.

ՏԻՐԱԿԱԼ, գ. lord, ruler; (տեր) master; (միապետ) sovereign; (բռնակալ) tyrant.

ՏԻՐԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. dominion; (կայսրություն) *empire*; (կառավարում) *administration*, management; (բռնակալություն) tyranny.

ՏԻՐԱԿԱՅՈՒՆ, ա. predominant, prevailing, prevalent; (իշխող) ruling.

ՏԻՐԱԿԱՆ, ա. masterful; (ազդու, ներազդու) commanding, authoritative.

ՏԻՐԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. autocratically, bossily, peremptorily.

ՏԻՐԱՄԱՅՐ, գ. *կրոն.* the Virgin Mary, Our Lady, the Madonna.

ՏԻՐԱՆԱԼ, բ. own, possess, take possession of, seize; *ռզմ.* capture; *փխբ.* (իշխել) reign; ◊ **ունեցվածքին ~** seize sb's property.

ՏԻՐԱՊԵՏԵԼ, բ. rule over; (տիրել, ունենալ) possess; (գրավել, սեփականել) own, command; (գերակշռել) prevail, predominate (over); (լավ իմանալ) master, understand, comprehend; ◊ **անգլերենին ~** be fluent in English; **իրեն ~** control/govern oneself, be self-controlled; **իրեն չ~** have no control over oneself, lack self-control; **մասնագիտությանը ~** be a master of one's profession; **~տող կարծիք** the predominant opinion; **~տող լեզու** prevailing language.

ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. power, rule; (գերակշռություն) prevalence, supremacy; (ունենալը) ownership, proprietorship, possession.

ՏԻՐԱՊԵՏՈՒՄ, գ. mastering, possessing, gaining, mastery; (լավ իմանալը) understanding, comprehending.

ՏԻՐԱՑՈՒ, գ. reader (in church), (psalm-) reader, sexton.

ՏԻՐԵԼ, բ. (ունենալ) own; (գրավել, նվաճել) possess, rule over; (իշխել, թագավորել) rule, govern, reign; (սանձել) wield power (over); (հրապուրել, գրավել) possess, take possession of; *փխբ.* (տարածվել) set in, be established; ◊ **լռություն ~եց** silence reigned/fell; (երկրում) **~ող կարգեր** the dominating position, situation; **~ող վիճակ** present/existing order.

ՏԻՐՈՂ, ա. ruling, prevailing, prevalent.

ՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. supremacy mastery; *խսկց.* ~ **անել** take sb under one's patronage/protection; look after, take care of.

ՏԻՐՈՒՀԻ, գ. mistress, sovereign; (սեփականատեր) owner, proprietoress, holder; (ազնվական կին) lady, dame, madam.

ՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. property, domain, estate, possessions; *գիտ.* (քնագավառ) sphere, realm.

ՏԻՖ, գ. typhus; ◊ **բծավոր** ~ typhus, spotted fever; **կրկնվող** ~ relapsing fever; **որովայնային** ~ typhoid/enteric fever.

ՏԽԵԼԻ, ա. defective; (տգեղ) ugly, hideous, deformed; (տհաս) under-developed; (տկարամիտ) foolish, stupid, insane.

ՏԽՄԱՐ, 1. ա. muddle-headed, stupid, idiotic; 2. գ. (հիմար) fool, idiot; *խսկց.* (հիմարի գլուխ, ապուշ) dumbo, blockhead; (տկարամիտ) imbecile; (պարզամիտ, միամիտ) simpleton.

ՏԽՄԱՐԱԲԱՐ, մ. idiotically, irrationally; (հիմարաբար) foolishly, stupidly.

ՏԽՄԱՐԱՆԱԼ, բ. become/grow stupid/foolish.

ՏԽՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. foolishness, stupidity; (ապուշություն) idiocy, muddle-headedness; (անհեթեթություն) nonsense, rubbish.

ՏԽՐԱԳԻՆ, ա. wistful, sad; (վշտալի) dismal, mournful; (մելամաղձոտ) melancholy, dreary.

ՏԽՐԱԴԵՄ, մ. with a melancholy/sad/wistful/mournful/sorrowful face/countenance.

ՏԽՐԱԼԻ, ա. lamentable, deplorable.

ՏԽՐԱՀԻՇԱՏԱԿ, ա. of sorrowful memory.

ՏԽՐԱՀՌՉԱԿ, ա. notorious, ill-famed, infamous, disreputable.

ՏԽՐԱՁԱՅՆ, ա. in a sad/mournful voice.

ՏԽՐԱՄԱԾ, ա. sad, wistful.

ՏԽՐԱՆՎԱԳ, ա. doleful, dull, dreary.

ՏԽՐԱՓԱՅՔ, ա. with sad grandeur.

ՏԽՐԱՒԻՒՔ, ա. on a sad occasion.

ՏԽՐԵԼ, բ. be sad/melancholy/crestfallen, grieve, be *in low spirits*; (թեթևակի) be depressed, become/grow sad.

ՏԽՐԵՑՆԵԼ, բ. sadden, grieve, cast down; (ճնշել, ընկճել) oppress, depress, deject; (վհատեցնել) dishearten.

ՏԽՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sadness; (մելամաղձություն) melancholy, low spirits; (ընկճված լինելը) depression, dejection, despondency; (թախիծ) grief, sorrow.

ՏԽՈՒՌ, ա. sad, sorrowful, dismal; (տրտում) cheerless; (թախծոտ, վշտալի) doleful, despondent; (մելամաղձոտ) melancholy; (ձանձրալի) dull, boring, dreary; ◊ ~ **հիշողություն թողնել** leave a depressing memory behind.

ՏԿԱՐ, ա. weak, feeble, faint; (անառողջ) ailing, sickly, unhealthy, sick; (անօգնական) helpless, forlorn, powerless, impotent; (թուլակազմ) fragile, frail, *brittle, delicate*, puny; (աղոտ) feeble, faint.

ՏԿԱՐԱՄԻՏ, ա. weak-minded, weak-headed, feeble-minded, dull, imbecile.

ՏԿԱՐԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. weak-mindedness, weak-headedness, poverty of intellect, imbecility.

ՏԿԱՐԱՆԱԼ, բ. weaken, grow weaker/feeble; (առողջությունը խանգարվել) fall ill, be taken ill.

ՏԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. indisposition, ailment; (թուլություն) weakness, feebleness, impotence; (հիվանդություն) illness, malady.

ՏԿԶԱՐ, գ. bagpipe; (նվագող) bagpipe player.

ՏԿԼՈՐ, ա. naked, bare; (լրիվ մերկ) nude, stark naked; *փխբ.* naked, bare, ragged.

ՏԿԼՈՐԱՆԱԼ, բ. bare/uncover oneself, strip (oneself); (հագուստը հանել) undress, take off one's clothes.

ՏԿԼՈՐԱՑՆԵԼ, բ. bare, strip, expose, uncover, undress, take off sb's clothes.

ՏԿԼՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. nakedness, nudity, bareness, exposure.

ՏԿՃՈՐ, գ. small wineskin; (պարկապզուկ) bagpipe.

ՏԿՈՒԵԼ, բ. get stuffed/closed (with); *փխբ.* (ուռչել, մեծանալ) swell.

ՏԿՏԿԱԼ, բ. (ժամացույցը) tick; (անձրևի կաթիլները) tap (on), patter (on).

ՏԿՏԿԱՑՆԵԼ, բ. tick, knock, drum, patter.

ՏԿՏԿՈՑ, գ. ticking, patter, (թխկթխկոց) knock, (թեթևակի) tapping.

ՏՀԱՃ, ա. unpleasant, disagreeable; (անախորժ) objectionable; (ոտղկալի, գարշելի) repulsive, obnoxious.

ՏՀԱՃՈՐԵՆ, մ. unwillingly, reluctantly, unpleasantly, obnoxiously, repulsively.

ՏՀԱՃՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unpleasantness, displeasure; (անհանգստություն) trouble, nuisance, annoyance; (գարշանք) obnoxiousness.

ՏՀԱՍ, ա. unripe; immature; (չզարգացած) undeveloped, backward, underdeveloped; (մտավորապես) retarded, underdeveloped, half-educated.

ՏՀԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unripeness, immaturity; (թերզարգացում) underdevelopment, backwardness.

ՏՃԵՎ, ա. formless, shapeless; (տգեղ) ugly; (աղավաղված) deformed, disfigured.

ՏՃԵՎԱՆԱԼ, բ. change in form/shape; (աղավաղվել) become deformed.

ՏՃԵՎԱՑՆԵԼ, բ. deform, disfigure; (վնասել, փչացնել) injure; (այլանդակել) deface.

ՏՃԵՎԱՑՈՒՄ, գ. deforming, disfiguring; (փչացում) spoiling, damage, injuring; (այլանդակում) defacing.

ՏՃԵՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deformity, malformation; (տգեղություն) ugliness, unsightliness; (այլանդակում) *contortion*.

ՏՂԱ, գ. boy, lad; (որդի) son; (անչափահաս, մանուկ) child, baby; (պատանի, երիտասարդ) lad, youngster, young man, youth; (աշակերտ) apprentice; *հոգմ.* (միևնույն շրջապատի կամ տարիքի տղաներ) lads, boys; ◊ (դիմելիս) **մեր** ~, **արի այստեղ** young

man, come here; ~ **բերել** give birth to a son; ~ **մի լինի** don't be childish; *խսկց.* **տղի պես** boldly.

ՏՂԱՀԱՍԱԿ, ա. juvenile.

ՏՂԱՄԱՐԴ, 1. գ. man, male; 2. ա. (անվախ) courageous; (դիմացկուն) enduring; ◊ ~ **եղիր** *խսկց.* be a man! ~ **ես դիմացիր, ~ եմ ասել որ դիմանաս** *խսկց.* bear/stand/endure it if you can; ~**ու պես** *խսկց.* like a (he-)man.

ՏՂԱՄԱՐԴԱՎԱՅԵԼ, ա. manly.

ՏՂԱՄԱՐԴԱՎԱՐԻ, մ. like a man, manfully, like a he-man.

ՏՂԱՄԱՐԴԿԱՅԻՆ, ա. masculine, male, manly, manful.

ՏՂԱՄԱՐԴԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. manliness, manfulness; (խիզախություն) courage, fortitude.

ՏՂԱՄԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (հասուն տղամարդ լինելը) manhood; (սեռական հարաբերության ունակություն) potency.

ՏՂԱՅԱՄԵՏ, ա. boyish, puerile; (տհաս) unripe, immature; (միամիտ) naive, childish.

ՏՂԱՅԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. boyishness, childishness, naivety; (տհասություն, խակություն) unripeness, immaturity.

ՏՂՄՈՏ, ա. covered with silt; slimy, muddy.

ՏՄԱՐԻ, ա. inhuman, brutal; (ստոր) ignoble, base; (անազնիվ) dishonourable, dishonest.

ՏՄԱՐԱԲԱՐԵՆ, մ. brutally, basely; (անազնվորեն) dishonestly, dishonourably.

ՏՄԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inhumanity, brutality; (ստորություն) meanness; (անազնվություն) dishonesty.

ՏՄԲՏՄԲԱՑՆԵԼ, բ. shake, toss, jolt, tremble; ◊ **գլուխը** ~ shake one's head; (ձին) toss its head; **բաշը** ~ toss its mane.

ՏՆԱԲՈՒՅՍ, գ. home-grown, home-bred; *փխբ.* (սահմանափակ) narrow-minded.

ՏՆԱՋ, գ. mock, mockery; ~ **անել** imitate, mime, tease.

ՏՆԱՋՈՒԿ, ա. homeless, without a roof over one's head.

ՏՆԱԿ, գ. small house, cottage; (խրճիթ) hut, cabin; (հյուղակ) shack, shed.

ՏՆԱԿԱՆ, ա. house, home, domestic, homemade, homespun; ◊ ~ **պանիր** home-made/cottage cheese.

ՏՆԱՄԵՐՁ, գ. croft, personal plot.

ՏՆԱՅԻՆ, ա. house, home, domestic; ◊ ~ **աշխատանք** (հանճնարարություն) homework, (տնային գործեր) housework, work about the house; *խորհ.* ~ **գիրք** house-register; ~ **ծառայող** (domestic) servant, help; ~ **կալանք** house arrest; ~ **կառավարիչ** house-manager; ~ **կառավարչություն** house-manager's office; ~ **շոր** house dress; ~ **տնտեսուհի** housewife.

ՏՆԱՅՆԱԳՈՐԾ, 1. գ. handicraftsman, workman, craftsman; 2. *տե՛ս* ՏՆԱՅՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ:

ՏՆԱՅՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. handicraft, handmade, home-made; *փխբ.* (հասարակ, անարվեստ) primitive, amateurish.

ՏՆԱՅՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. handiwork, handicraft, craftsmanship, workmanship, tinkering; *փխբ.* (անկազմակերպ աշխատանք) bad management, unskilful business.

ՏՆԱՆԿ, ա. (անտուն) homeless, stray; (սնանկացած) impoverished, beggared; (աղքատ) poor, meagre, poverty-stricken.

ՏՆԱՆԿԱՆԱԼ, բ. become bankrupt/broke/poverty-stricken/ruined.

ՏՆԱՆԿԱՑՆԵԼ, բ. impoverish, ruin, bankrupt, exhaust.

ՏՆԱՆԿԱՑՈՒՄ, գ. impoverishment; (սնանկացում) bankruptcy, financial loss; (կարիք, զրկանք) privation; (կործանում) ruin.

ՏՆԱՇԻՆԱԿԱՆ, ա. house-building.

ՏՆԱՇԻՆԱՐԱՐ, ա. house-builder.

ՏՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. house-building.

ՏՆԱՎԱՐԱԿԱՆ, ա. (բացասական իմաստով) unceremonious; (excessively) familiar.

ՏՆԱՎԱՐԻ, ա., մ. simple, simply, without ceremony, familiar(ly), intimate(ly); *փխբ.* (պարզ, հասարակ) artless, unaffected.

ՏՆԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. familiarity, intimacy.

ՏՆԱՎՈՐԵԼ, բ. *խսկց.* (տան տեր դարձնել) provide sb with a house/home, help sb stand on their feet; (ամուսնացնել) marry sb (off).

ՏՆԱՎՈՐՎԵԼ, բ. *խսկց.* (տուն-տեղ դնել) acquire a house/home, provide oneself with a home; (ամուսնանալ) settle down, start a home/family of one's own, get married.

ՏՆԱՏԵՂ, գ. (տան համար հարմար տեղ) site for a house; (քանդված տան տեղ) the place of a destroyed house.

ՏՆԱՏԵՐ, գ. house owner, home owner, proprieter of a house; (վարձով տվող) landlord, householder.

ՏՆԱՏԻՐԱԿԱՆ, ա. house owning.

ՏՆԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. house owning.

ՏՆԱՏԻՐՈՒՀԻ, գ. landlady, house owner.

ՏՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. housewifery, domestic science; (խնայողություն) thrift, economy.

ՏՆԿԱՆՅՈՒԹ, գ. planting substance.

ՏՆԿԱՇԻՎ, գ. (պատվաստացու) cutting, graft; (նորատունկ ծառ) seedling, sapling, young plant.

ՏՆԿԱՐԱՆ, գ. hotbed, seed-plot, breeding-ground.

ՏՆԿԵԼ, բ. plant; (ցանել) sow; (ցցել, կանգնեցնել) dig into, stick in, drive in/into; (բարձրացնել) erect, hoist; ◊ **մատ** ~ raise one's hand.

ՏՆԿԻ, գ. seedling, sapling, young plant.

ՏՆԿՎԵԼ, բ. (դուրս ցցվել) jut out, protrude, stick out/up; *խսկց.* (առաջը ցցվել) stick/hang about, be an eyesore to sb.

ՏՆԿՈՒՄ, գ. planting; (ցանք) sowing, seeding, drilling.

ՏՊԱՀ, *խսկց.* house watcher/sitter; ◊ ~ **մնալ**

guard/keep watch (over) the house, *խսկց.* house-sit; ~ **թողնել** (leave behind) to watch the house.

ՏՆՎՈՐ, գ. lodger, boarder, tenant.

ՏՆՏԻ, գ. housekeeper, house-manager.

ՏՆՏԵՍԱԳԵՏ, գ. economist.

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. economic.

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՐԵՆ, մ. economically.

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. economics.

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ա. economic; ◊ ~ **աշխարհագրություն** economic geography; ~ **գերտերություն** economic superstate; ~ **զարգացում** economic development; ~ **իրեր** household utensils; ~ **կադրեր** executive personnel; ~ **հսկա** economic giant; ~ **ճգնաժամ** economic crisis; ~ **շրջան** economic region; ~ **պայմանագիր** economic agreement; ~ **վիշապ** economic monster; ~ **տարի** economic year; ~ **քաղաքականություն** economic policy.

ՏՆՏԵՍԱԿԱՐԳ } գ. economic structure.
ՏՆՏԵՍԱՁԵՎ }

ՏՆՏԵՍԱՊԵՍ, մ. economically; ◊ ~ **զարգացած երկրներ** economically developed countries.

ՏՆՏԵՍԱՎԱՐՈՒՄ, գ. management; ◊ ~**ման մեթոդներ** methods of management.

ՏՆՏԵՍԵԼ, բ. economize, use sparingly, husband; (խնայել) save, spare; (ծախսերը կրճատել) cut down expenses; ~ **նյութական միջոցները** economize material resources.

ՏՆՏԵՎՈՒՐ, գ. (շենքի պատասխանատու) assistant manager (in charge of the premises etc.).

ՏՆՏԵՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. economic/thrifty management.

ՏՆՏԵՈՒԹՅՈՒՆ, գ. economics; **գյուղատնտեսական** ~ farm; **տնային** ~ (peasant) household, farmstead; housekeeping; **քաղաքական** ~ political economy.

ՏՆՏԵՈՒՀԻ, գ. housewife, mistress.

ՏՆՏԵՈՒՄ, գ. economy, thrift.

ՏՆՏՀԱՇՎԱՐԿ, գ. self-supporting/running, self-financing.

ՏՆՏԼԵԼ, բ. examine, survey; (զննել) view, scan, scrutinize; (քննարկել) consider; (հարցուփորձ անել) question.

ՏՆՏԼՈՒՄ, գ. examining, surveying, scanning, viewing.

ՏՆՓԵՈՒ, գ. son-in-law living with his in-laws.

ՏՆՔԱԼ, բ. groan, moan, murmur; (ցավել, կոտրատվել) ache, pain, throb; *փխբ.* (ծանրությունից թեքվել) bend under a load; ◊ **ոտքերը ~ում են** his feet/legs are aching; **ծառը ~ում էր պտուղների առատությունից** the tree had bent under the load of the fruit; **ծանր աշխատանքից** ~ get unbearably tired after hard work.

ՏՆՔՈՑ, գ. groaning, moaning, murmuring, aching.

ՏՆՔՏՆՔԱԼ, բ. groan/moan all the time, murmur continually.

ՏՆՔՏՆՔՈՑ, գ. constant moaning/groaning, continuous murmuring.

ՏՆՕՐԵՆ, գ. director, manager; (դպրոցի, ուսումնական հաստատության) headmaster, principal; (որևէ միջոցառման) master of ceremonies; (կին) headmistress; ◊ **գործադիր** ~ chief executive officer, managing director; **~ի պաշտոնակատար** acting director/manager.

ՏՆՕՐԵՆԱԿԱՆ, ա. managerial, director's, directorial.

ՏՆՕՐԻՆԵԼ, բ. be in command, dispose, give orders; (կառավարել) manage, control, direct, be in charge; ◊ **բախտը** ~ be one's own/sb's master, be the arbiter/master of one's own/sb's destiny/fate; **ունեցվածքը** ~ manage/be in charge of sb's property.

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. management, authority; (կարգադրություն, հրաման) instruction, order; ◊ **~քյան տակ լինել** be under the authority of; *իրավ.* be under the jurisdiction of; **նրա ~քյան տակ է** this is within his province, this is at his disposal/command.

ՏՆՕՐՀՆԵՔ, գ. house blessing.

ՏՈ, ձ. *գռհկ.* you!

ՏՈԳՈՐԵԼ, բ. saturate (with), soak (in), steep (in), satiate (with), sate (with); *փխբ.* (ոգևորել) be imbued (with), be inspired with.

ՏՈԳՈՐՎԵԼ, բ. become/saturated/impregnated/soaked; overfill, overflow.

ՏՈԳՈՐՈՒՄ, գ. impregnation, steeping, fullness, soaking; (հագեցում) satiation, saturation.

ՏՈՓ, 1. գ. oppressive heat, closeness; (բարձր ջերմություն) high temperature, burning heat; (հեղձուցիչ օդ) stuffy air; 2. ա. (հեղձուցիչ, շոգ) close, humid, sweltering.

ՏՈՓԱԿԵԶ, ա. scorching, fiery, searing, burning, sweltering; (շոգից այրված՝ կիզված) scorched, parched, shrivelled; (սաստիկ շոգած՝ ծարավ) thirsty with heat, parched by the sun.

ՏՈԼՄԱ, գ. dolma, Armenian national dish made of aubergines, peppers or wine leaves, with a savoury filling; ◊ **պասուց** ~ lenten dolma, stuffed with seeds of different leguminous plants; *փխբ.* **սառած** ~ indifferent/inert person.

ՏՈԿԱԼ, բ. sustain, stand, endure, bear; undergo; (հանդուրժել) suffer, put up with.

ՏՈԿՈՍ, գ. percentage, rate, per cent; (շահ, եկամուտ) interest; ◊ **հարյուր ~ով** a hundred per cent; *մաթ.* **պարզ՝ բարդ** ~ simple/compound interest.

ՏՈԿՈՍԱՔԵՐ, ա. bringing/giving interest; ◊ ~ **արժեթղթեր** interest-bearing securities.

ՏՈԿՈՍԱՅԻՆ, ա. percentage, rate; ◊ ~ **հարաբերություն** percentage.

ՏՈԿՈՍԱՆՈՑ, ա. interest-bearing; ◊ **երեք ~ վարկ** three per cent interest bearing loan; **հարյուր ~** a hundred per cent; *փխբ.* (հուսալի, վստահելի) definite, for sure; reliable, trustworthy.

ՏՈԿՈՒՆ, ա. patient, of great endurance, steadfast, stable, steady, persistent; (ամուր, կայուն) firm, strong, hard, solid; (անսասան, համառ) unshakable, inflexible, unbending, stubborn; *փխբ.* (անհաղթ, անխորտակ) invincible, unconquerable, inviolable.

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. steadfastness, staunchness, stableness, stability.

ՏՈՀՄ, գ. tribe, family, dynasty; (ցեղ, տեսակ) breed; (արյունակիցների խումբ) kin clan; ◊ **Մամիկոնյանների ~** the Mamikonian family/dynasty.

ՏՈՀՄԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. genealogical; ◊ **~ ծառ** genealogical/family tree.

ՏՈՀՄԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. genealogy; (կենդանու) pedigree.

ՏՈՀՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ, ա. pedigree, pure-breed; ◊ **~ տնտեսություն** pedigree state farm.

ՏՈՀՄԱԲՈՒԾԱՐԱՆ, գ. pedigree farm.

ՏՈՀՄԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pedigree stock-breeding.

ՏՈՀՄԱԲՈՒԾ, գ. pure-strain/pedigree cattle-breeder.

ՏՈՀՄԱԳԻՐՔ, գ. family register; (ազնվացեղ կենդանիների) studbook.

ՏՈՀՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. genealogy; (ծագում, ազգակցություն) parentage, descent, lineage; (ծագումը հոր կողմից) paternity.

ՏՈՀՄԱԾԱՌ, *տես* ՏՈՀՄԱԲԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌ:

ՏՈՀՄԱԿԱՆ, ա. ancestral, patrimonial, tribal; ◊ **~ կալվածք** patrimony; **~ վրեժ** family feud; **~ կառուցվածք** tribal system.

ՏՈՀՄԱՅԻՆ, ա. ancestral, patrimonial, family.

ՏՈՀՄԱՆՇԱՆ, գ. coat-of-arms.

ՏՈՀՄԱՊԵՏ, գ. ancestor, forefather, progenitor; (տոհմի հիմնադիր) founder, patriarch.

ՏՈՀՄԱՏԻՊԱԿԱՆ, ա. tribal; ◊ **~ կարգեր** tribal system.

ՏՈՀՄԻԿ, ա. noble, notable, distinguished; *փխբ.* (նուրբ, բարեձև, ազնվական) fine, noble; *փխբ.* (ազնվացեղ) thoroughbred, pedigree; ◊ **~ կեցվածք** noble carriage/bearing; **արաբական ~ ձիուց** an Arabian thoroughbred horse.

ՏՈՂ, գ. line; ◊ **գրել նոր ~ից** start a new paragraph; **~երի արանքում կարդալ** *փխբ.* read between the lines; **~ի վրա գրել** write on the line; **~ առ ~** line by line.

ՏՈՂԱԳԼՈՒԽ, գ. indentation, indention.

ՏՈՂԱՓԱՐՁ, գ. carrying over, division of words; ◊ **~ անել** carry over.

ՏՈՂԱՆ, գ. line, rank; ◊ **~ի կանգնել** join the ranks.

ՏՈՂԱՆՑ, գ. procession; ◊ **տոնական ~** ceremonial/festive procession; **զինվորական ~** military parade.

ՏՈՂԱՆՑԵԼ, բ. inspect.

ՏՈՂԱՆՑՈՒՄ, գ. inspection.

ՏՈՂԱԾԱՐ, գ. linotype.

ՏՈՂԱԾԱՐՈՂ, գ. linotyper, linotypist, linooperator.

ՏՈՂԱՏԱԿ, գ. note, footnote.

ՏՈՂԱՅԻՆ, ա. interlinear; ◊ **~ թարգմանություն** interlinear translation, word-for-word translation.

ՏՈՂԱՏԵԼ, բ. divide up into lines; (տողադարձել) carry over.

ՏՈՂԵԼ, բ. rule, line.

ՏՈՄԱՍ, գ. tomato; (մածուկ) tomato paste.

ՏՈՄԱՐ, գ. system of chronology, chronology, calendar; ◊ **նոր ~ով** according to the new style (Gregorian Calendar); **հին ~ով** according to the old style (Julian Calendar).

ՏՈՄՍ, գ. ticket; ◊ **արհմիութենական ~** trade union card; **գնացքի՝ տրամվայի ~** railway/tram ticket; **երթի ~** single ticket; **երթ ու դարձի ~** return ticket; **կուսակցական ~** party (membership) card; **մուտքի ~** entrance ticket/card; **քննական ~** question/examination card; **~ին պատասխանել** answer the question/examination card; **բոլոր ~երը վաճառված են** all seats are sold, all seats sold/sold out.

ՏՈՄՍԱՎԱՃԱՌ(ՈՒՀԻ), գ. *հնց.* conductor.

ՏՈՄՍԱՐԿՂ, գ. booking/ticket-office; (թատրոնի) box-office.

ՏՈՆ, գ. holiday; (հանդիսավոր) festival; (տոնակատարություն) festival, celebration; ◊ **մեծ ~ է** *փխբ.* it is a great/grand occasion (for); **~ը կատարել** mark/observe/celebrate the occasion; **~ի կապակցությամբ** to celebrate the occasion; **~երին՝ ~ օրերին** on holidays; **շնորհավոր ~ը** best wishes of the season!; **մեր փողոցում էլ ~ կլինի** *դրվ.* our day will come.

ՏՈՆ, գ. tone; ◊ **~ տալ** (ուղղություն տալ՝ վարել) give direction, direct; (խրախուսել) encourage, allow, let; **~ը փոխել** *փխբ.* change one's tone/note, sing another song, change one's tune; **այդպիսի ~ով մի խոսեք** don't use that tone of voice; **հրամայական ~ով** in a high/peremptory/imperious tone; **մեղմ ~ով** in a calmer tone of voice.

ՏՈՆԱԽՄԲՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fête.

ՏՈՆԱԾԱՌ, գ. Christmas tree; (հանդես) New Year party; ◊ **~ը զարդարել** decorate the Christmas tree.

ՏՈՆԱԿԱՆ, ա. holiday, festive, gala; (հանդիսավոր) solemn, ceremonial; ◊ **~ օր** festival/red-letter day; **~ տրամադրություն** holiday mood; **~ տեսք ունենալ** (քաղաքը ևն) have a festive/holiday-like appearance.

ՏՈՆԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. festively; **~ զարդարված**

festively decorated; ~ **հագնված** holiday-dressed.

ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. celebration.

ՏՈՆԱՀԱՆԴԵՍ, գ. festive performance; ◊ **ծաղիկների** ~ flower show.

ՏՈՆԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *երաժշ.* key.

ՏՈՆԱՎԱՃԱՌ, գ. fair; **մրգերի** ~ fruit market/fair.

ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ, գ. *եկեղ.* (church) calendar; **Էջմիածնի** ~ the calendar of Echmiadzin.

ՏՈՆԵԼ, բ. celebrate; **հաղթանակը** ~ celebrate the victory; **ծննդյան օրը** ~ celebrate one's birthday.

ՏՈՆՆԱ, գ. ton.

ՏՈՆՆԱԺ, գ. tonnage; **ծովային և գետային նավերի** ~ marine and inland-waterway tonnage.

ՏՈՉԱՐ, ա. burning, consuming; (չորացնող) roasting, baking; (այրված) burnt, scorched; (չորացած) dried up, wasted, withered.

ՏՈՉԱՐԵԼ, բ. burn, scorch; (չորացնել) dry up, parch; (թոշնեցնել) wither, consume.

ՏՈՉԱՐՎԵԼ, բ. (սիրով՝ կարոտով՝ ցանկությամբ այրվել) pine for, burn with desire (for); ◊ **ծարավից** ~ be parched with thirst, pant/pine for a drink.

ՏՈՊՐԱԿ, գ. bag; (պարկ) sack; ◊ **խելքի** ~ simpleton; **մեղքի** ~ sinner, sinful/guilty man; **ստի** ~ a great liar, a windbag; **փողի՝ ոսկու** ~ money-bag; ~ **աչքերի տակ** bags under one's eyes; ~**ը թափ տալ՝ դատարկել,** *փխբ.* (գաղտնիքներն իմանալ, խոսեցնել) shake out/empty the sack; ~**ը լցնել** fill a sack (with); ~**ի պես կախվել** hang loosely, be baggy.

ՏՈՏԵՄ, գ. totem.

ՏՈՏԵՄԱԿԱՆ, ա. totemic.

ՏՈՏԵՄԻԶՄ, գ. totemism.

ՏՈՏԵՄԻՍՏԱԿԱՆ, ա. totemistic.

ՏՈՏԻԿ, գ. (երեխայի, խոզի) leg, foot; ◊ ~ **անել** take baby steps; make small steps; ~ - ~ with small steps, at a slow pace.

ՏՈՐԹ, գ. cake.

ՏՈՐԻՉԵԼՅԱՆ, միայն ~ **դատարկություն** արտահայտության մեջ՝ Torricellian vacuum.

ՏՈՒՆ, գ. madder, alizarin; *փխբ.* (կարմիր, կարմրաներկ) red, red dye.

ՏՈՐՊԵԴԱՀԱՐԵԼ, բ. torpedo.

ՏՈՒՔ, գ. loom (for weaving carpets).

ՏՈՒՖ, գ. peat.

ՏՈՒՖԱՁՆԱՀԻՑ, գ. peat-bog.

ՏՊԱԳԻՐ, ա. printed; ~ **տառեր** block letters, print.

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ, ա. printing, typographical; ◊ ~ **արտադրամաս** printing shop; ~ **գործ** typography, printing; ~ **հաստոց** printing press; ~ **մեքենա** printing machine; ~ **նշան** typographical unit; ~ **մամուլ** quire, printer's sheet; ~ **սխալ** misprint.

ՏՊԱԳՐԵԼ, բ. print, type; (հրատարակել) publish.

ՏՊԱԳՐԻՉ, գ. printer.

ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. printing; (գրամեքենայով) typing; **բարձրորակ** ~ high quality printing; ~**թյան պատրաստել** prepare for printing; ~**թյան ուղարկել** send to the press.

ՏՊԱԳՐՈՒՄ, գ. printing; (հրատարակում) publishing.

ՏՊԱՉԻՈՆ, գ. *հնք.* topaz.

ՏՊԱՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գիտ.* (գրական ուղղություն իմպրեսիոնիզմ) impressionism.

ՏՊԱՎՈՐԵԼ, բ. imprint, impress, engrave.

ՏՊԱՎՈՐԻՉ, ա. impressive, impressionable; (ապշեցուցիչ) striking; (ոգեշնչող) inspiring, sensitive.

ՏՊԱՎՈՐՎԵԼ, բ. (դրոշմվել, անջնջելի լինել) be stamped/engraved upon sb's memory.

ՏՊԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impression, effect; ~ **թողնել՝ գործել** make/produce an impression (on, upon); ~ **ստանալ** get the impression; **թարմ ~թյան տակ** under the fresh impression (of); ~**ության ուժ** impressiveness.

ՏՊԱՏԱՌ, 1. գ. block letter; 2. ա. print, type.

ՏՊԱՐԱՆ, գ. printing-house.

ՏՊԱՔԱՆԱԿ, գ. print run, edition; (մամուլի) circulation; ◊ **մեծ ~ով** in a big edition, with a high print run.

ՏՊԵԼ, բ. print; (մեքենագրել) type; (հրատարակել) publish; (դաջել) imprint; *փխբ.* (ուղեղում դրոշմել) imprint in sb's mind.

ՏՊԻՉ, գ. (համակարգչի) printer.

ՏՊՎԱԾՔ, գ. impression; (ամսագրի հողված) reprint.

ՏՊՎԵԼ, բ. (հետք թողնել) leave its mark/imprint.

ՏՌՉԵԼ, բ. *խսկց.* swell.

ՏՐՓԱՆՔ, գ. lust, carnality; (տենչանք) yearning (for), striving (for), aspiration (for).

ՏՐՓԱՍԵՐ, ա. lustful, lewd, sensual; (ցոփ) wanton; (հեշտասեր) lascivious.

ՏՎԱՅՏԱՆՔ, գ. torments; (տանջանք) sufferings, anguish; (սուր ցավ) pangs; (հուզմունք, անհանգստություն) anxiety.

ՏՎՅԱԼ, 1. ա. given, present; 2. գ. (տեղեկություն, փաստ) facts, detail, datum (pl. data); (անհրաժեշտ պայման) base, basis, grounds, reason; ~**ներ** details, data; (ընդունակություն) essential qualities, makings; ◊ ~ **պահին** at the present moment; ~ **դեպքում** in the present case; ~**ներից ելնելով** according to the (available) data/information.

ՏՏԻՊ, գ. astringent; ~ **գինի** astringent/harsh/very dry wine.

ՏՏԻՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. astringency, acerbity.

ՏՐԱԽՈՒՄ, գ. *բժշկ.* trachoma.

ՏՐԱԿԱՆ, գ. *քեր.* dative; ~ **հոլով** dative case.

ՏՐԱԿՏԱՏ, գ. treatise, tract.

ՏՐԱԿՏՈՐ, գ. tractor.

ՏՐԱԿՏՈՐԱՎԱՐ, գ. tractor-driver.

ՏՐԱԿՏՈՐԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tractor-building industry.

ՏՐԱՄԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. logical; ◊ **~ եզրակացություն** logical deduction; **~ հետևողականություն** logical order; **~ սխալ** logical mistake; **~ վերլուծություն** logical analysis; **~ շեշտ** logical stress.

ՏՐԱՄԱԲԱՆԵԼ, բ. reason/discuss/argue logically, argue with logic.

ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՐԵՆ, մ. logically.

ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. logic; ◊ **~ չկա** there is no logic (in).

ՏՐԱՄԱԳԻԾ, գ. diameter; ◊ **երկու մետր ~ ով** two meters in diameter.

ՏՐԱՄԱԳԾՈՐԵՆ, մ. diametrically; ◊ **~ հակառակ** diametrically opposite.

ՏՐԱՄԱԳԻՐ, գ. graph, diagram.

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼ, բ. incline, dispose (to); (տալ) give, grant, place sth at sb's disposal.

ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. disposition, inclination; (հակվածություն) bias (towards), propensity (to); (համակրանք) favour, liking.

ՏՐԱՄԱԴՐՎԵԼ, բ. be inclined, have the inclination, intend.

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mood, humour, frame/attitude of mind; (տնօրինություն) disposal; ◊ **ընդհանուր ~** general feeling; **հասարակության ~** public mood/sentiments; **~ չունենալ** be out of spirits; **մեկի ~ը բարձրացնել** cheer sb up; **լավ ~ության մեջ լինել** be in a good/cheerful mood, be in (good) spirits; **վատ ~ության մեջ լինել** be in a bad mood, be in low spirits/out of humour; **իր ~ության տակ ունենալ** have at one's disposal/command; **մեկի ~ության տակ լինել** be at sb's disposal/command.

ՏՐԱՄԱԼԱՓ, գ. *մնց.* plumb, plummet.

ՏՐԱՄԱԽԱՉԵԼ, բ. *կեն.* cross, interbreed.

ՏՐԱՄԱԽԱՉՎԵԼ, բ. (բնականորեն խաչասերվել) cross, interbreed.

ՏՐԱՄԱԽԱՉՈՒՄ, գ. crossing, interbreeding.

ՏՐԱՄԱՉԱՓ, գ. (զենքի) calibre; *տեխ.* gauge; ◊ **փոքր ~ի** small-calibre, small-bore.

ՏՐԱՄՊԼԻՆ, գ. *մարզ.* (մարմնամարզության) trampoline; (լողի) spring-board; (դահուկային) ski-jump; *փխբ.* (ելակետ) jumping - off place/ground.

ՏՐԱՄՎԱՅ, գ. tram, tramcar; *ամ.* streetcar; **~ նստել** catch a tram, get on the tram; **~ով գնալ** go by tram; **~ից իջնել** get off the tram; **~ի տակ ընկնել** be run over by a tram.

ՏՐԱՆԶԻՏ, *տես* ՏԱՐԱՆՁԻԿ:

ՏՐԱՆՍԼՅԱՑԻԱ 1. *տես* ՀԵՌԱՐՁԱԿՈՒՄ: 2. գ. (ուժեղացուցիչ սարքի միջոցով) relay.

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, գ. transport, transportation.

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ, ա. transport; (ավտոճանապարհային) traffic; ◊ **~ խեղվածք** transport traumatism; **~ հանցանք** traffic offence; **~ միջոցներ** means of transport; **~ պատահար** transport incident.

ՏՐԱՔԵԼ, բ. (ճայթել) crack, split; (ճաքել, պայթել, պատռվել) break, burst; (հալից ընկնել) be exhausted; (շատ առատ լինել) be abundant plentiful; *փխբ.* (չարությունից) explode with malice/fury; (չափից դուրս ուտել՝ խմել) guzzle, gobble; ◊ **թեկուզ ~ես թեկուզ քարը ~ի** for the life of (me, you etc.); **գլուխս ~ում է** my head is bursting/splitting.

ՏՐԱՔԱՑՆԵԼ, բ. *խսկց.* crash, bang; ◊ **հրացանները օդը ~ցրին** the guns banged away.

ՏՐԱՔՈՑ, գ. (կրակոց) shot; (ճայնը) report; (պայթյուն) explosion; (ճայթյուն) crash, crack, crackle; *փխբ.* (պոռթկում) outburst, burst; ◊ **հրացենի ~** crackle of gunfire; **~ լսվեց** a shot/report was heard.

ՏՐԱՔՏՐԱՔԵԼ, բ. crackle, crack, rattle, crack here and there, crack many times.

ՏՐԱՖԱՐԵՏ, գ. stencil; *փխբ.* conventional/stereotyped/commonplace pattern; ◊ **գրական ~** cliché, sterotyped/hackneyed phrase; **նկարել՝ ներկել ~ով** stencil; *փխբ.* **~ով** conventionally, according to a conventional/stereotyped pattern.

ՏՐԵՋ, գ. golden/silver lace, braid, galloon.

ՏՐԵՋԱԳՈՐԾ, գ. (gold/silver) lace/braid-maker.

ՏՐԵԽ, գ. moccas(s)in.

ՏՐԵԽԱՎՈՐ, ա. wearing moccasins; *փխբ.* country bumpkin.

ՏՐԵՍ, գ. conglomerate.

ՏՐԻԼԻՈՆ, գ. billion; *ամ.* trillion.

ՏՐԻԿՈՏԱԺԵՂԵՆ, գ. *հմբ.* knitted wear/garments; (կտոր) knitted fabric; ◊ **~ի ֆաբրիկա** knitted-goods factory.

ՏՐԻՏՈՆ, գ. *կեն.* triton.

ՏՐՈԼԵՅԲՈՒՍ, գ. trolleybus.

ՏՐՈՀԱԳԻԾ, գ. *տպգր.* hyphen.

ՏՐՈՀԵԼ, բ. divide, break up (into); *քեր.* divide.

ՏՐՈՀՎԵԼ, բ. (բաժանվել, իրարից հեռանալ) separate, part; (անջատվել) get disconnected.

ՏՐՈՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. **~ության նշաններ** punctuation marks.

ՏՐՈՀՈՒՄ, գ. division, breaking up; (անջատում) separation, disconnection.

ՏՐՈՅԱԿԱՆ, ա. Trojan; ◊ **~ ձի** Trojan horse.

ՏՐՈՐԵԼ, բ. (աչքերը) rub (one's eyes/face); (մերսել) rub in, massage; (ճմռել) rumple; (մատներով չաղախել՝ հունցել) work up, knead; (կաճեփը) brake; *փխբ.* (ոտքի տակ գցել) trample, stamp, crash; *փխբ.* (ջախջախել) crush; **խոտը ~** trample down the grass; **ոտքը ~** tread on sb's foot.

ՏՐՈՐՎԵԼ, բ. (տառապել, տանջվել) suffer (from), pine/long for sb, miss sb; (հարվել, վերք դառնալ) rub.

ՏՐՈՐՈՒՄ, գ. trampling, stamping; (խառնում) kneading; (ճխլում) mashing, crushing.

ՏՐՈՓԵԼ, բ. beat; (դոփել) thud, clatter; (թպրտալ) batter, hit (against).

ՏՐՈՓՅՈՒՆ, գ. beating; (ուժեղ) throbbing;

(բաբախում) pulsation; ◊ **սրտի ~** palpitation.

ՏՐՎԵԼ, բ. (հրապուրվել, գրավվել) give oneself up (to), be carried away, be keen (on sth), take a fancy (to sb); (ձեռք բերվել) come easy.

ՏՐՏՄԱԳԻՆ, ա. sadly, sorrowfully, dolefully; (ընկճված) dejectedly, despondently.

ՏՐՏՄԱԼԻ, ա. wistful, mournful, sad, cheerless; (վշտալի) doleful, dismal; (վհատված, ընկճված) downcast, crestfallen.

ՏՐՏՄՈՇՈՒՔ, ա. of doleful majesty, of sad grandeur.

ՏՐՏՄԵԼ, բ. be/become melancholy, be in low spirits, grow sad, be crestfallen.

ՏՐՏՄԵՑՆԵԼ, բ. sadden, grieve, distress, displease, worry.

ՏՐՏՄԵՑՈՒՑԻՉ, ա. grievous, saddening; (վշտացնող) distressing, disturbing, upsetting.

ՏՐՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sorrow, sadness; (կարոտ) yearning (for), longing (for); (մելամաղձություն) melancholy, depression.

ՏՐՏՆՋԱԼ, բ. grumble, murmur, lament (for); (բողոքել) complain.

ՏՐՏՆՋՈՑ, գ. grumbling, lamenting, murmur; (բողոք) complain.

ՏՐՏՈՒՄ, ա. sad, mournful, wistful; (մելամաղձոտ) melancholy, grievous.

ՏՐՏՈՒՆՋ, գ. lamentation, grumbling, murmur; (դժգոհություն) complaint.

ՏՐՑԱԿ, գ. bundle, bunch; **ճիպոտների ~** bunch of rods.

ՏՈՒԳԱՆԱՅԻՆ, ա. penal; ◊ *մարզ.* **~ հրապարակ** penalty area; *մարզ.* **~ հարված** penalty kick.

ՏՈՒԳԱՆԵԼ, բ. fine, penalize, punish.

ՏՈՒԳԱՆՈՒՄ, գ. fining, punishing.

ՏՈՒԳԱՆՔ, գ. fine, penalty, punishment.

ՏՈՒԺԵԼ, բ. suffer (from); (հանուն) suffer for; ◊ **~ող (կողմ)** injured (party), aggrieved (party).

ՏՈՒԼՏ, գ. *բոտ.* althaea.

ՏՈՒՅԺ, գ. penalty, punishment; **~ տալ** inflict/impose a penalty/punishment (on); **~ի ենթարկվել** incur a penalty.

ՏՈՒՆ, գ. (շենք) house; (օջախ) home; (բնակելի) dwelling house; (տնտեսություն) house, household; (հիմնարկություն) establishment; (դիմաստիա) house; *բնաստ.* stanza, strophe; ◊ **կուլտուրայի ~** palace of culture; **հանգստյան ~** vacation/holiday home; **ուղղիչ ~** reformatory; **ուսուցչի ~** teacher's club; (անասուններին) **~ անել** drive in/pen cattle; ◊ **~ դառնալ** (տուն ու տեղ դառնալ) acquire household effects; (վերադառնալ) come back home; **~ը գլխին փուլ եկավ** *դիմ.* as if the roof collapsed on his head; **~դ չինվի չքաղդվի** *դիմ.* for pity's/goodness sake! (what are you speaking about!); **~ը պահել** support/keep a family; **~ը քանդել** cause/do damage to sb; **~ը քանդվեց** *փիլ.* a misfortune befell him; **~դ քանդվի** damn/curse you! **տան գլուխ** the head of the household/family; **տան դուռը բաց փակ է մեկի առջև** the door is open/shut for sb; ◊ **մի տան պես ապրել** live very close together, live like a family; **տանը մնալ** never marry, become a spinster/old maid; **տնից ~ ընկնել** go from one house to another; **տնից-տեղից ընկնել** be dispossessed, be deprived of one's house/property; ◊ **~ը մտնես՝ բարևդ կմոռանաս** you will marvel at the luxury of his house; **~ ու տեղ** household, personal property.

ՏՈՒՆԴԱՐՁ, գ. home-coming, return to one's native land, repatriation.

ՏՈՒՆ-ԹԱՆԳԱՐԱՆ, գ. house-museum.

ՏՈՒՆԿ, գ. seedling, sapling, young plant.

ՏՈՒՆՈՒՏԵՂ, գ. household, family, property, belongings; ◊ **~ դնել** acquire household effects.

ՏՈՒՇ, գ. Indian ink.

ՏՈՒՐԲԻՆ, գ. turbine.

ՏՈՒՐԻԶՄ, գ. tourism.

ՏՈՒՐԻՍՏ, գ. tourist; (ոտքով, հեծիուտն) hiker.

ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ, ա. tourist's, traveller's, travelling; ◊ **~ բազա** tourist centre/base; **~ արշավ** hike, walking tour; **~ ճամբար** tourist camp.

ՏՈՒՐՈՒԳՄՓՈՑ, գ. scuffle, scramble, fight, brawl; **~ սկսվեց** a fight/brawl began.

ՏՈՒՐՔ, գ. duty, dues, fee; (ձեռնարկության կմ հարկ) overheads; *փիլ.* (պարտք, պարտականություն) debt, indebtedness, tribute; ◊ **~ տալ** (հարկ վճարել) pay taxes; (զիջում անել, ենթարկվել) yield to, be influenced by; (պատշաճը հատուցել) pay/do homage to sb, pay a tribute of respect to sb.

ՏՈՒՐՔԱԴՐԵԼ, բ. lay on/impose/inflict (on) tax.

ՏՈՒՐՔԱԴՐՈՒՄ, գ. imposition of duties.

ՏՈՒՐՔԱՎՃԱՐ, գ. customs, duties.

ՏՈՒՓ, գ. box; (պատյան) case; (փաթեթ) box, pack; **շոկոլադի ~** box of chocolates; **լուցկու ~** box of matches; **գլանակների ~** pack of cigarettes; **~ի մեջ դնել** put into a box, box; **~ից հանել** take out of the box/case.

ՏՈՒՖԱԿԵՐՏ, ա. tufa-built, made of tufa.

ՏՈՒՖԱՔԱՐ, գ. tufa.

ՏՈՒՖԵ, ա. tufa, made of tufa.

ՏՔՆԱՆՔ, գ. sweating; (ճգնում) labouring, endeavouring.

ՏՔՆԱՋԱՆ, ա. laborious, painstaking; ◊ **~ աշխատանք** painstaking work.

ՏՔՆԱՋԱՆՈՐԵՆ, մ. laboriously, painstakingly; (ջանասիրաբար) assiduously.

ՏՔՆԱՋԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. zeal, diligence; (ջանասիրություն) assiduity.

ՏՔՆԵԼ, բ. *խոսկ.* sweat (over), puff, pant, toil, labour; (ճգնել) endeavour, try, do one's utmost, make efforts.

ՏՔՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. labour, trouble, difficulty; (եռանդ, ջանասիրություն) zeal, diligence, assiduity.

Ր

Ր, ր the thirty-second letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) five thousand, five thousandth.

ՐՈՊԵ, գ. minute; (վայրկյան, ակնթարթ) instant; (պահ) moment; ◊ **ամեն ~** any time/minute; **ամեն ~ ի քանկ է** you can't waste a second! **առաջին ~ին** at the outset; **հենց այս ~ին** this very minute, just now; **հինգ անց տաս ~** ten minutes past five; **մի ~** just a moment/minute; **մի ~ում** in no time, in an instant; **մի ~ով** for a minute; **մի ~ հանգիստ չկա** there isn't a minute's rest; **մի ~ ուշադրություն** (one minute's) attention, please! **ոչ մի ~ աչք չփակել** not to sleep a wink; **նույն ~ին** in no time, instantly; **չորսից հինգ ~ պակաս** five minutes to four; **սպասեք մի ~** wait a minute; **տասը ~ ուշանալ** be ten minutes late; **տվյալ ~ին** for the moment, at the present moment; **~ առ ~** any minute/moment; ◊ **~ի ազդեցության տակ** on the spur of the moment; **~ն մեկ** every other minute, all the time, one/once per minute; **քսան ~ի ընթացքում** in twenty minutes.

ՐՈՊԵԱԲԱՐ, մ. in a moment, instantly.

ՐՈՊԵԱԿԱՆ, ա. momentary; (անցողիկ) transient; *փխբ.* (վաղանցիկ) short-lived; ◊ *խսկց.* **~ գործ** a matter of a moment; **~ հանդիպում** brief meeting.

ՐՈՊԵԱՉԱՓ, մ. for one minute.

ՐՈՊԵԱՎՃԱՐ, գ. (telephone) charges per minute.

ՐՈՊԵԱՍԼԱՔ, **ՐՈՊԵԱՑՈՒՅՑ** } գ. minute-hand.

Ց

Ց, ց the thirty-third letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) six thousand, six thousandth.

ՑԱԽ, գ. firewood, brushwood; shrub; ◊ **~ վառել, ~ով տաքացնել** heat with firewood.

ՑԱԽԿԵՒԱՆԵՒ, գ. *բսբ.* honeysuckle.

ՑԱԽԱՀԱՎ, գ. (մայրահավ, անտառահավ) greyhen.

ՑԱԽԱՎԵԼ, գ. broom, besom; ◊ *փխբ.* **~ով հավաքած** (անպետք բան) the rabble, the riff-raff.

ՑԱԽԱՏՈՒՆ, **ՑԱԽԱՆՈՑ** } գ. woodshed.

ՑԱԽԱՔԼՈՐ, գ. heathcock, blackcock, black grouse.

ՑԱԽԻ, գ. *բսբ.* heather.

ՑԱԽՈՒՏ, գ. shrubbery, shrubberies.

ՑԱԾ, 1. ա. low; 2. գ. lower part, bottom; 3. մ. down, downstairs; ◊ **~ից** from the bottom; **~ գնալ** go down/downstairs; **~ դնել** put down; **զենքը ~ դնել** put/lay down one's arms/weapons; **~ ընկնել** fall down; **~ իջնել** go/come down/downstairs; (հանդիսավոր կերպով) descend; **պատասխանատվությունը (իր վրայից) ~ դնել** lay down/decline all (the) responsibility; **պարտականությունները (իր վրայից) ~ դնել** resign from one's duties; **~ից նայել** look from below, *փխբ.* (ակնածանքով նայել) look up on sb.

ՑԱԾՐ, ա. low; մ. low, lower; **ավելի ~** lower, lower still; **~ առաստաղ** low ceiling; **~ գնահատականներով սովորել** learn badly, get bad/low marks; **~ թռիչքով** low flying; **~ հաճախականություն** low frequency; **~ վարձատրվող** low paid; **արժանապատվությունից ~** beneath one's dignity; **մի հարկ ~** one storey lower; **զրոյից ~** below zero; **միջինից ~** below the average.

ՑԱԾՐԱԴԻՐ, ա. low-lying; ◊ **~ վայրերում** in low-lying places/lands/ground.

ՑԱԾՐԱԿՐՈՒՆԿ, ա. low-heeled, on low heels.

ՑԱԾՐԱՀԱՍԱԿ, ա. (of) short stature, undersized; (կարճահասակ) shortish, rather short; (գաճաճ) dwarf(ish); **ինձնից ~ է** he is shorter than I/me.

ՑԱԾՐԱՀԱՐԳ, ա. low standard, low-grade; *փխբ.* (ցածր, ստոր) base; (ցածր որակի) low-grade, of poor quality, (of) inferior quality.

ՑԱԾՐԱՀԱՐԿ, ա. low-ceilinged, with a low ceiling; (քիչ հարկեր ունեցող) low-taxed.

ՑԱԾՐԱՁԱՅՆ, ա. in a low voice, (փսփսալով) whispered; ◊ **~ խոսակցություն** talk/conversation in low voices.

ՑԱԾՐԱՆԱԼ, բ. lower, sink; (ներքև իջնել) come/go down; (ընկնել, էժանանալ) fall, plummet, lessen, go down, sink; (կռանալ, ցած թեքվել) bend, lower; (պաշտոնով դիրքով իջնել) be demoted; (նվազել, թույլ լսվել. ձայնը) fade (away); *փխբ.* (արժանապատվությունը գցել, ստորանալ) stoop (to).

ՑԱԾՐԱՈՑ, ա. commonplace, vulgar, petty, trivial.

ՅԱԾՐԱՎԱՅՐ, գ. low place, low-lying land, lowland.
ՅԱԾՐԱՎՈԼՏ, ա. *տեխ.* low-volt.
ՅԱԾՐԱՐՎԵՍՏ, ա. low-standard.
ՅԱԾՐԱՑՆԵԼ, բ. (իջեցնել) make lower, lessen; (պակասեցնել) lower, reduce, drop; (կռացնել, թեքել) bend, lower; (էժանացնել) lower/reduce prices; (ինքնահիրությունը զցել, նվաստացնել) humble, humiliate; **ձայնը ~** drop/lower one's/the voice.
ՅԱԾՐԱՑՈՒՄ, գ. fall; (իջեցում) lowering; (կրճատում, պակասեցում) reduction; (անկում) comedown; *փխբ.* (նվաստացում) humiliation; ◊ **աշխատավարձի ~** wage-cut; **գների ~** fall/reduction in prices; **ճնշման ~** drop in pressure; **պաշտոնի ~** demotion/downgrading; **ջրի մակարդակի ~** drop in/reduction of the water-level.
ՅԱԾՐԱՔԱՆԴԱԿ, գ. *արվ.* bas-relief.
ՅԱԾՐԱՐՈՒԿ, ա. low-grade, (of) poor/inferior quality; ◊ **~ արտադրանք** poor/inferior quality production; **~ ստեղծագործություն** mediocre/imperfect /inferior quality work (of art)/ writing.
ՅԱԾՐՈՒՆՔ, գ. *աշխրհ.* lowland, plain; *փխբ.* (ստոր դիրք) baseness, meanness, moral turpitude.
ՅԱՄԱՔ[1], գ. *աշխրգ.* dry land, mainland, land; (մայրցամաք) continent; (ափ, գետափ, ծովափ) coast, bank, shore; ◊ **~ով** by land; **ծով ու ~** the whole world; **~ է երևում** land is visible.
ՅԱՄԱՔ[2], ա. (չոր, անջուր) dry, arid; (չորուկ) lean, meagre; (լերկ) bare, naked; ◊ **~ աչքով** *փխբ.* without any sorrow or grief; **~ հաց** bare bread; **~ ձորի աղվես** *խսկց.* scrawny/gaunt frame; **~ մնալ** get on without hot meals/food; **~ վայր** dry country/locality.
ՅԱՄԱՔԱԶՈՐ, գ. land forces, ground troops.
ՅԱՄԱՔԱՄԱՍ, գ. mainland, continent.
ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ, ա. land, continental; ◊ **~ երկիր** continental country; **~ կենդանի** land animal; **~ կլիմա** continental climate; **~ տրանսպորտ** overland/ground transport; **~ զորքեր** ground troops; land forces.
ՅԱՄԱՔԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. continentalism.
ՅԱՄԱՔԵԼ, բ. get/grow dry; (գետը, առվակը) dry (up), get dry; (վերջանալ, սպառվել) run dry, dry up; (կաթ չտալ) dry up; (թառամել) wither, wilt; *փխբ.* (թարմությունը կորցնել) wither; ◊ **բուքը՝ բերանը ~** be/become parched.
ՅԱՄԱՔԵՑՆԵԼ, բ. dry, drain.
ՅԱՄԱՔԵՑՈՒՄ, գ. drying, draining, drainage; ◊ **ափամերձ հողերի ~** drainage of off-shore (shallow) lands.
ՅԱՄԱՔՈՒՄ, գ. drying up; (չորանալը) withering; (ջրի բարակում) running low/dry.
ՅԱՄՔՈՑ, գ. bath/Turkish/jack towel; **~ով սրբվել** rub/dry oneself with a bath towel.
ՅԱՅԳԱԶԳԵՍՏ } գ. (կնոջ) nightgown,
ՅԱՅԳԱՀԱԳՈՒԿ } nightdress; (տղամարդու) pyjamas, pajamas.
ՅԱՅԳԱԼՈՒՅՍ, գ. dawn; (արևածագ) sunrise; (լուսաբաց) daybreak; ◊ **~ի զողանջներ** bells/ chime of dawn, morning bells.
ՅԱՅԵԼ, բ. rinse (out), swill (out).
ՅԱՅԼԱՅԻՆ, ա. *կզմ.* pubic.
ՅԱՅԼԱՍԿՐ, գ. *կզմ.* pubis.
ՅԱՅԼՔ, գ. pubis.
ՅԱՅՏ, գ. spray, splashes (of liquids); **արյան՝ ցեխի ~եր** splashes of blood/mud.
ՅԱՅՏԱՂԲՅՈՒՐ, գ. drinking fountain; **Երևանյան ~ներ** Yerevan's drinking fountains; ◊ **~ հուշարձան** memorial drinking fountain.
ՅԱՅՏԱՔԱՆԴԱԿ, գ. *արվ.* high relief, alto-rilievo.
ՅԱՅՏԵԼ, բ. (դուրս հոսել) splash; (ցեխը) spatter; (թուքը) splutter; (փայլել) flash; ◊ **աչքերից կրակ էր ~ում** his eyes flashed fire.
ՅԱՅՏԵՑՆԵԼ, բ. splash, spatter (with); (օծանելիք) spray (with scent); **իրար վրա ~** splash each other.
ՅԱՅՏՆՈՏ, գ. *շխմ.* time trouble; *փխբ.* (ժամանակի սղություն) short of time; ◊ **~ի մեջ ընկնել** exceed one's time; **~ի մեջ լինել** be short of time, have no time (for).
ՅԱՅՏՈՒՆ, ա. distinguished; (աչքի ընկնող) striking, eminent; (դուրս ցցված) protruding, in relief; (արտահայտված) significant; ◊ **~ կերպով** in relief, boldly; **~ նվաճում** notable/ remarkable achievement; **~ պատկերել** express boldly.
ՅԱՅՏՈՒՆՈՐԵՆ, մ. brightly; (ակնառու կերպով) strikingly; (արտահայտված) expressively, significantly; (ցցուն) in relief; (հստակորեն) boldly.
ՅԱՅՏՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (պայծառություն) brightness, vividness, brilliance; (ուռուցիկություն) relief, rilievo; (արտահայտվածություն) expressiveness, significance.
ՅԱՆ, գ. (պեպեններ) freckles; *բժշկ.* rash, eruption; ◊ **~ երևաց** a rash broke out.
ՅԱՆԵԼ, բ. sow; (շաղ տալ) strew, scatter, powder (with); (ավազ, աղ) sand, salt; *փխբ. խսկց.* (հեռացնել) rebuff, snub; **սերմեր ~** sow seeds; **արտը ցորեն ~** sow the field with wheat.
ՅԱՆԻՉ, գ. seeding-machine, seed drill, seeder, sowing-machine, sower.
ՅԱՆԿ, գ. list, (թվանդակություն) table of contents; (ցուցակ) list; **ընտրողների ~** voters list; **վիրավորների՝ սպանվածների ~** casualty list, list of deaths; **~ կազմել** make a list.
ՅԱՆԿԱԼԻ, ա. desirable, desired, longed/ wished for.
ՅԱՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. desirability.

ՑԱՆԿԱՄՈՒ, ա. lustful, lewd, lascivious, voluptuous; ~ **մարդ** lewd man.

ՑԱՆԿԱՄՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lust, lewdness, lasciviousness, voluptuousness.

ՑԱՆԿԱՆԱԼ, բ. want, like, feel like; (մաղթել) wish; (կիրք տածել) desire, long; **հաջողություն** ~ wish success.

ՑԱՆԿԱՊԱՏ, գ. fence, enclosure; (արգելապատ) barrier; **կանաչ՝ դալար** ~ hedge, quickset/green hedge.

ՑԱՆԿԱՊԱՏԵԼ, բ. fence, enclose, fence in; (շրջափակել) block up, enclose.

ՑԱՆԿԱՊԱՏՎԵԼ, բ. (մեկուսանալ) fence oneself in.

ՑԱՆԿԱՊԱՏՈՒՄ, գ. enclosure, enclosing, fencing in.

ՑԱՆԿԱՍԵՐ, *տես* ՑԱՆԿԱՄՈՒ:

ՑԱՆԿԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. lewd, lustful, lascivious.

ՑԱՆԿԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, *տես* ՑԱՆԿԱՄՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ:

ՑԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wish, desire; ◊ **բուռն** ~ longing/yearning/hunger (for).

ՑԱՆՈՎԻ, ա. sown, seeded; ~ **խոտ** seeded grass.

ՑԱՆՑ, գ. net, netting; (շատ մանր) gauze; (գնացքում՝ իրերի համար) rack; (թիթեռ բռնելու) butterfly-net; (ուռկան) seine, sweep-net; (թակարդ, ծուղակ) meshes, toils; ◊ **առևտրի** ~ trading network; **երկաթուղային** ~ (railway) network; **ձկնորսական** ~ fish-net; **մետաղալարի** ~ wire-net; ~ **փռել** set/lay/spread nets; ~**ը գցել** *փխբ.* catch in the net.

ՑԱՆՑԱԹԱԿԱՊԱՐ, գ. net.

ՑԱՆՑԱԹԱՂԱՆԹ, գ. *կզմխս.* retina.

ՑԱՆՑԱԹԵՎԱՎՈՐՆԵՐ, գ. *կենդ.* neuroptera.

ՑԱՆՑԱԿԱՐ, գ. drawn-work, drawn-thread work, hemstitch, open-work.

ՑԱՆՑԱՁԵՎ, ա. net-like, netty, netting.

ՑԱՆՑԱՃՈՃ, գ. hammock.

ՑԱՆՑԱՇԵՐՏ, գ. *կզմխս.* cellular tissue.

ՑԱՆՑԱՊԱՏ, ա. net-covered, latticed; ~ **պատուհան** latticed window.

ՑԱՆՑԱՊԱՏԵԼ, բ. net, enclose in net; (պատուհանը) lattice; (թակարդ դնել) set/lay/spread nets.

ՑԱՆՑԱՊԱՏՈՒՄ, գ. netting, enclosing in net; (*պատուհանի*) *latticing*; (*ցանցով ծածկելը*) laying/spreading nets.

ՑԱՆՑԱՊԱՐԿ, **ՑԱՆՑԱՏՈՊԱՐԿ** } գ. string (shopping) bag.

ՑԱՆՑԱՒ, ա., մ. (նոսր) thin, sparse; (հազվադեպ) rare, seldom; *փխբ.* (խելքը պակաս՝ դատարկ) foolish, stupid, shallow, frivolous.

ՑԱՆՑԱՒԱՆԱԼ, բ. (նոսրանալ) thin, get thin, thin out, become thinner; (հազվադեպ դառնալ) become rare/occasional; *փխբ.* (հիմարանալ, խենթանալ) become/grow stupid/foolish.

ՑԱՆՑԱՒ-ՑԱՆՑԱՒ, մ. (նոսր) thinly; (խելառ, անմիտ) stupidly, foolishly; ◊ ~ **դուրս տալ** talk foolishly/stupidly/rubbish, talk through one's hat, *ղրժվ.*:

ՑԱՆՑԱՒՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (նոսրություն) thinness, sparseness, rarity; (հիմարություն) foolishness, folly, stupidity.

ՑԱՆՑԱՔՈՂ, գ. (շղարշ) veil.

ՑԱՆՑԻՐՄ, գ. (ցանցե պատ՝ ցանկապատ) wirenet enclosure.

ՑԱՆՔ, գ. *գտնմ.* sowing; (ցանած տեղ) sown area, land under cultivation, crops.

ՑԱՆՔԱԴԱՇՏ, գ. (small) sowing field/area, land under cultivation.

ՑԱՆՔԱՅԻՆ, ա. sowing, referring to sowing.

ՑԱՆՔԱՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rotation/alteration of crops, crop rotation/alteration.

ՑԱՆՔԱՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (large) sowing area, arable land.

ՑԱՍԿՈՏ, ա. angry, wrathful; (մոլեգին) furious, violent, fierce; ◊ ~ **ծով** stormy sea; ~ **փոթորիկ** violent storm.

ՑԱՍԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. fury, rage, anger, wrath.

ՑԱՍՈՒՄ, գ. anger, ire; (բարկություն) wrath, fury; ◊ ~**ն արտահայտել** give voice to one's anger; ~**մամ պահին** in a fit of anger/rage.

ՑԱՍՈՒՄՆԱԼԻ(Ց), ա. wrathful; (կատաղի) furious; (զայրալից) full of anger.

ՑԱՎ, գ. pain; (հանկարծակի ծակոց) pang, stab; (վիշտ) grief, sorrow, distress; (հոգս) trouble, anxiety, care; **ատամի** ~ toothache; **գլխի** ~ headache; **ծննդաբերական** ~ labour pains; **կողքի** ~ stitch; **հոգեկան** ~ mental suffering; ~ **զգալ** feel/have (a) pain; ~**ը հասկացող** *փխբ.* sympathetic, compassionate; ~ **հայտնել** be/feel sorry (for), pity (sb); **ի** ~ **նրա** unfortunately for him, to his sorrow, regrettably; ~ **պատճառել** hurt; ~**ի մեջ ընկնել** *փխբ.* get into trouble, come to grief; **սրտի** ~**ով** *փխբ.* with a heavy heart; ~ **է ինձ համար** I am much troubled/very anxious; ◊ **ի՞նչ** ~**ս է** what do I care? I don't care, who cares?; *խսկց.* ~**դ տանեմ** come on! come off it! let me take your pain away!

ՑԱՎԱԳԱՐ, ա. (հիվանդոտ) sickly; (ընկնավոր) epileptic; *փխբ.* (վշտոտ) mourning, grieving.

ՑԱՎԱԳԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (հիվանդոտություն) sickliness; (ընկնավորություն) epilepsy; (վշտոտություն) mournfulness, grief.

ՑԱՎԱԳԻՆ, ա., մ. painful, sorrowful; *փխբ.* (վշտալի) mournful, sorrowful.

ՑԱՎԱԶՐԿԵԼ, բ. an(a)esthetize; ◊ ~**ող միջոցներ** an(a)esthetic means.

ՑԱՎԱԼԻ, ա. sad, sorrowful; (ողբալի) lamentable, deplorable; (տխուր) melancholy, sad; (տխրալի) regrettable; ◊ ~ **փաստ՝ դեպք** deplorable/sad fact/occurrence; ~ **է** it's a pity,

what a pity/shame! ◊ ~ **վախճան ունենալ** have a sad/dismal end.

ՅԱՎԱԼԼՈՒԿ, ա. worn out by misfortune/pain; ◊ ~ **դեմքեր** tormented faces.

ՅԱՎԱԼՈՒՐ, ա. painful, hurtful, distressing/to hear.

ՅԱՎԱԿԻՑ, 1. ա. condoling (with), (being) sympathetic (to); 2. գ. sympathizer; ◊ ~ **սիրտ** feeling heart; ~ **լինել** feel for, sympathize.

ՅԱՎԱԿՅԱՔԱՐ, մ. with sympathy, sympathetically, out of sympathy, feelingly; ◊ ~ **վերաբերվել** sympathize, treat sympathetically.

ՅԱՎԱԿՅԱԳԻՐ, գ. (ցավակցական նամակ, գրություն) a letter/note of condolences.

ՅԱՎԱԿՅԱԿԱՆ, ա. condoling, condolent; (կարեկցական) compassionate, sympathetic; (գթացող) pitying, empathetic, sympathizing; ◊ ~ **հայացք** sympathetic look; ~ **նամակ հեռագիր** letter/telegram of condolence.

ՅԱՎԱԿՅԵԼ, բ. commiserate, condole (with); (կարեկցել) feel (for), sympathize (with).

ՅԱՎԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. commiseration, condolence; (կարեկցանք) compassion, sympathy; ~ **հայտնել** condole with (sb), present one's condolences to (sb).

ՅԱՎԱՉՈՒՆՉ, ա. (ցավ պատճառող) painful, pain-inflicting.

ՅԱՎԱՏԱՆՋ, ա. exhausted/worn out with pain/grief; (տանջող) poignant; (տանջահար) agonizing; ◊ ~ **հոգի** tormented soul.

ՅԱՎԵԼ, բ. hurt, ache, feel pain; (վշտանալ, տխրել) become sad/sorrowful, feel sorry (for); (վշտակցել, կարեկցել) feel for; (զղջալ) be sorry for; (ափսոսել) regret, deplore; *մարզ.* (կողմնակիցը լինել) be a fan/enthusiast; ◊ **~ում է** it hurts/aches; **շատ եմ ~ում, բայց** I am very sorry, but.

ՅԱՎԵՑՆԵԼ, բ. hurt sb, give pain to sb, cause sb pain; (վիշտ պատճառել) hurt; ◊ **գլուխը** ~ trouble, give/cause trouble.

ՅԱՎՈՏ, ա. (վատառողջ) unhealthy, ailing, sickly; (վշտոտ, տխուր) sad, sorrowful, miserable; (խղճալի) pitiful; (ցավ պատճառող) painful; ◊ ~ **ասեղ** painful injection; ~ **հարց** sore subject; ~ **տեղին դիպչել** touch a sore spot.

ՅԱՎՈՔ, մ. it's a pity; ◊ ~ **սրտի** unfortunately.

ՅԱՏԿ, գ. jump, spring; *փխբ.* (շեշտակի վերելք) jump, bound, leap; ◊ ~ **աշտարակից** high (board) diving; ~ **պարաշյուտով** parachute jump; *մարզ.* ~ **տեղից** standing jump.

ՅԱՏԿԱՀԱՐԹԱԿ, գ. *մարզ.* spring-board; (դահուկային) ski jump; *փխբ.* (հաջողության խթան) jumping off ground, springboard.

ՅԱՏԿԱՄՐՑՈՒՄ, գ. jumping competition.

ՅԱՏԿԱՄՈՒԿ, գ. jerboa, jumping-hare.

ՅԱՏԿԱՊԱՐԱՆ, գ. skipping-rope.

ՅԱՏԿԵԼ, բ. jump, spring off, leap up; (ոստնել) skip; **դուրս՝ ներս** ~ jump out/in; **գլխի վրայով** ~ *փխբ.* jump over.

ՅԱՏԿՈՏԵԼ, բ. caper, bob up and down; (ոստոստալ) skip/jump about.

ՅԱՏԿՈՏՈՒՄ, գ. jumping/springing up and down, jumping about.

ՅԱՏԿՈՒՐԴ, գ. *մարզ.* jumper.

ՅԱՏԿՈՒՄ, գ. jumping; (ոստնում) leaping, skipping, springing.

ՅԱՐ, գ. tsar, czar, tzar; **ռուսական** ~ Russian tsar/czar.

ՅԱՐԱԿԱՆ, ա. tsarist, czarist; (ցարի) tsar's; *փխբ.* (արքայական) royal; ~ **կառավարություն** tsarist/czarist government.

ՅԱՐԱՍԻ, գ. *բոտ.* birch, birch tree.

ՅԱՔԱՆ, գ. *գյուղ.* harrow; (ձեռքի փոցխ) rake.

ՅԱՔԱՆՈՒՄ, գ. harrowing.

ՅԱՔԱՍ, գ. (դանակ) cutter, chopping-knife.

ՅԱՔԻ, գ. thorn-bush.

ՅԱՔՈՒՑՐԻՎ, մ. thrown/scattered about; (շաղ տված) dispersed; (ցրված) dissipated; ~ **անել** scatter about.

ՅԵԼ, գ. arable/ploughed land.

ՅԵԼԽ, գ. mud, dirt, filth; *բժշկ.* mud; (շաղախ) mortar; **կավի** ~ clay mortar; **ցեմենտի** ~ cement mixture/mortar, grout(ing); ~ **անել** soil, (make) dirty; (միջավայրի) pollute; **~ի լոգանք ընդունել** take/undergo a mud cure; **~ը կոխել հանել** *փխբ.* throw/fling mud at sb; **~ի մեջ խրվել** wade through/get stuck in mud; **~ի վաննաներ** mudbaths; **~ին հավասարեցնել** *փխբ.* defame, bespatter, slander, vilify.

ՅԵԼՈՒԹԱԹԱՓ, ա. covered in mud, soiled with dirt from head to toe.

ՅԵԼՈՒՑՈՒՑԿ, ա. covered with mud/clay.

ՅԵԼՈՏԵԼ, բ. coat with clay; *փխբ.* (աղտոտել) besmear (with), soil (with).

ՅԵԼՈՒՏ, ա. dirty, muddy; *փխբ.* (զրպարտված) disgraced; *փխբ.* (վարկաբեկված) defamed; *փխբ.* (նսեմացված) derogated.

ՅԵԼՈՏԵԼ, բ. soil, make dirty/muddy; *փխբ.* (արատավորել) sully; (վարկաբեկել) defame, tarnish, discredit; (զրպարտել) disgrace; (նսեմացնել) derogate; ◊ **անունը** ~ mar one's name; **իրեն չ~** not disgrace oneself.

ՅԵԼՈՒՏՎԵԼ, բ. become dirty/muddy.

ՅԵԼՈՒՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. muddiness; (կեղտոտություն) dirtiness, filthiness; (աղտոտում) pollution.

ՅԵԼՈՒՏՈՒՄ, գ. soiling; (կեղտոտ դարձնելը) making dirty/muddy; *փխբ.* (արատավորում, պղծում) polluting, corrupting, soiling; (զրպարտում) defamation.

ՅԵՂ, գ. tribe; (ազգ) nation, race; (սերունդ) generation; (տոհմ) kin, family; (տեսակ) breed, species; *փխբ.* (տարատեսակ) kind, sort, type; ◊ **մարդկային** ~ mankind, human kind/race; **սպիտակ** ~ white race; **~ի մեջ կա**

խսկց. it runs in the(ir) family; **նա լավ ~ից է** he comes of good stock.

ՑԵՂԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. genealogical; ◊ **~ աղյուսակ** genealogical table, pedigree; **~ ծառ** genealogical/family tree.

ՑԵՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. genealogy.

ՑԵՂԱԽՏՐՈՒԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, **ՑԵՂԱԽՏՐՈՒԹՅՈՒՆ** գ. racial/race discrimination.

ՑԵՂԱԿԱՆ, ա. (տոհմային) tribal; (ցեղային) racial; (ժառանգական, տոհմական) ancestral, patrimonial; (կենդանի՝ գտարյուն, ազնվացեղ) thoroughbred, pedigree, purebred.

ՑԵՂԱԿԻՑ, 1. ա. kindred; (ազգակից) congeneric; (կից) related, congener; 2. գ. (ազգական) relation; relative, kinsman, kinswoman; *հվք.* kindred, kinsfolk; **~ ազգեր** kindred nations; ◊ **~ լեզուներ** cognate languages.

ՑԵՂԱԿՑԱԿԱՆ, ա. kindred; (ցեղակից) congeneric(al); (արյունակից) consanguineous; (ազգակցական) congenial.

ՑԵՂԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. kindred, kinship, relationship; (արյունակցական կապ) blood relationship, consanguinity; *փխբ.* (ընդհանրություն, մերձավորություն) alliance, propinquity.

ՑԵՂԱՅԻՆ, ա. tribal, racial; ◊ **~ խտրականություն** racial/race discrimination.

ՑԵՂԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (կենդանու) being purebred/pedigree/thoroughbred.

ՑԵՂԱՊԵՏ, գ. tribal chief/head; (նախահայր) ancestor, forefather.

ՑԵՂԱՍՊԱՆ, 1. ա. massacre/pogrom organizing; 2. գ. pogrom perpetrator, thug, genocide.

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. genocide, massacre, pogrom; (հրեաների) holocaust.

ՑԵՄԵՆՏ, գ. cement.

ՑԵՄԵՆՏԱԳՈՐԾ, գ. worker in the cement industry.

ՑԵՄԵՆՏԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. cement works.

ՑԵՄԵՆՏԱԿՈՒՄ, ա. built of cement mortar; (բետոնե) concrete.

ՑԵՄԵՆՏԱՏԱՐ, գ. cement carrier.

ՑԵՄԵՆՏԵԼ, բ. cement; ◊ **բարեկամություն ~** bond/cement a friendship.

ՑԵՄԵՆՏՈՒՄ, գ. cementation.

ՑԵՆԶ, գ. qualification; ◊ **ընտրական ~** electoral qualification; **կրթական ~** educational qualification; **ունեցվածքի ~** property qualification.

ՑԵՆՏ, գ. cent.

ՑԵՆՏՆԵՐ, գ. (100 կգ Ռուսաստանում, 50 կգ Գերմանիայում) centner.

ՑԵՐԵԿ, գ. day, daytime; (կեսօրից հետո) afternoon; ◊ **այս ~** this afternoon; **~ը** in the day-time, by/during the day; (կեսօրից հետո) in the afternoon; **երեկ ~ը** yesterday afternoon; **վաղը ~ը** tomorrow afternoon; ◊ **լույս ~ով** in broad daylight, before nightfall.

ՑԵՐԵԿԱՅԻՆ, ա. day; ◊ **~ բաժին** (ուսուցում) daytime course; **~ ժամերին** during daylight hours; **~ լույս** daylight; (այլեստական) fluorescent lighting; **~ հերթափոխ** day shift; **~ ներկայացում** matinée, *ֆր.*:

ՑԵՐԵԿՈՎ, մ. in the daytime, by day; in the afternoon.

ՑԵՐԵԿՈՒՅԹ, գ. morning performance, matinée, *ֆր.*; (հրավերը) invitation in the daytime.

ՑԵՑ, գ. moth.

ՑԵՑԱԿԵՐ, ա. moth-eaten.

ՑԵՑԵ, գ. *կենդ.* tsetse.

ՑԻԱՆ, գ. *քիմ.* cyanogen.

ՑԻԱՆԻԴ, գ. *քիմ.* cyanide.

ՑԻԱՆԱՅԻՆ, ա. *քիմ.* cyanic.

ՑԻԱՆԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* cyanic acid.

ՑԻԼԻՆԴՐ, գ. (լայնեզր գլխարկ) hat, top hat, (high) silk hat.

ՑԻԿԼ, գ. cycle; ◊ **արտադրության ~** production cycle.

ՑԻԿԼԱՅԻՆ, ա. cyclic(al); ◊ **~ ճգնաժամ** recurring/cyclical crisis; **արտադրության ~ կազմակերպում** synchronization of production.

ՑԻԿԼԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (cyclic) recurrence.

ՑԻԿԼՈՆ, գ. cyclone; **հարավային ~** southern cyclone.

ՑԻՆ, գ. (black) kite; **~ ու ագռավ** *the evil omen* of flying kites and crows.

ՑԻՆԻԿ, գ. ա. cynic, cynic(al).

ՑԻՆԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cynicism.

ՑԻՆԿ, գ. zinc; ◊ **~ի արջասպ** zinc/white vitriol; **~ի հանք** zinc ore; **~ի խաբուսահանք** zinc-blende; **~ի սպիտականերկ** zinc white.

ՑԻՆԿԱԳՐԱԿԱՆ, ա. zincographic; **~ արտադրամաս** zincographer's shop.

ՑԻՆԿԱԳՐԻՉ, գ. zincographer.

ՑԻՆԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. zincography.

ՑԻՆԿԱՅԻՆ, ա. zinc; ◊ **~ ներկեր** zinc paints/colours.

ՑԻՆԿԱՊԱՏ, ա. zinc-coated, galvanized; **~ երկաթ** galvanized iron.

ՑԻՆԿԱՊԱՏԵԼ, բ. *տեխ.* (coat with) zinc, galvanize.

ՑԻՆԿԵԼ, *բ. տեխ.* zincify.

ՑԻՍՏԵԼՆ, գ. cistern; **ջրի ~** water cart, water tank; **վագոն - ~** tank-car.

ՑԻՏՐՈՒՍ, գ. citrus.

ՑԻՏՐՈՒՍԱՅԻՆ, *ա. citric*; **~ բույսեր** citric plants.

ՑԻՏՐՈՒՍԱԶԳԻՆԵՐ, գ. *pup.* citric plants.

ՑԻՐՈՒՅԱՆ, ա., մ. sparse; (գրիվ տված) scattered, dissipated in all directions; (տակնուվրա) helter-skelter; ◊ **~ անել** throw/scatter/strew (about); **~ լինել** be spread out, be scattered; **փողերը ~ անել** *խսկց.* dissipate/squander/waste/fritter away one's money.

ՑԻՑ, 1. գ. stake, picket; (հենարան) pile; 2. ա.

(ցցված) protruding; (դուրս ցցված) jutting/sticking out; ◊ **ցցերի վրա** on piles; ~ **կանգնել մեկի դիմաց** stick back to sb; ~ **լինել** *խսկց.* stick up/out, protrude; (մազերը) stand on end, bristle; ~ **հանել** impale.

ՑԻՑ-ՑԻՑ, ա., մ. protruding, sticking out here and there; (մազերի) bristling, bristly.

ՑԼԱՄԱՐՏ, գ. bullfight.

ՑԼԱՄԱՐՏԻԿ, գ. toreador, matador.

ՑԼԱՇՈՒՆ, գ. bulldog.

ՑԼԱՎԱՅԻ, գ. *կեն.* wild ox, aurochs.

ՑԼԻԿ, գ. bullcalf.

ՑՄԱՀ, ա. for life, lifelong; ◊ ~ **բանտարկություն** life imprisonment, imprisonment for life; ~ **թոշակ** life pension; ~ **իրավունք** life interest; ~ **տաժանակրություն** penal servitude for life.

ՑՄԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (իրավունքի, պաշտոնի մի ժամ օգտագործում) lifelong post, position for life.

ՑՄԴՈՐ, ա. big-bellied, pot-bellied, paunchy; (ինքնաեռը՝ փայլը) paunchy.

ՑՄԴՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. paunchiness (the state of) being paunchy, having a pot-belly.

ՑՆԴԱԲԱՆԵԼ, բ. talk nonsense/rubbish/rot; (զառանցել) be delirious, rave; *փխբ.* (խենթություններ դուրս տալ) be mad (with/on), rave (about sth, of sb); (փչել) tell lies.

ՑՆԴԱԾ, ա. mad, crazy; (հոգեկան հիվանդ) insane.

ՑՆԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. chimera; (գնորք) ravings; (անմտություն) nonsense; (սուտ) lies; (տխմարություն) rubbish, stuff and nonsense; ◊ **ամեն տեսակի** ~ all sorts of nonsense.

ՑՆԴԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (գնդամիտ լինելը) stupidity, foolishness, folly; (գնդամիտ արարք) foolish/stupid action.

ՑՆԴԵԼ, բ. evaporate, volatilize; (չքանալ, անհետանալ) vanish (into thin air); *փխբ.* (խելքը թռցնել) go/be off one's head, go/be mad; ◊ **հօդս** ~ vanish (into thin air).

ՑՆԴԵԼԻ, ա. volatile, vaporous.

ՑՆԴԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. volatility.

ՑՆԴԵՑՆԵԼ, բ. destroy, do away (with); (ոչնչացնել, վերացնել) crush, abolish; (բնաջնջել) annihilate; *փխբ.* (խելագարեցնել) drive mad; ◊ **հօդս** ~ smash, shatter, ruin.

ՑՆԴՈՒՄ, գ. evaporation, volatilization.

ՑՆԾԱԿԻՆ, ա. exultant; (բերկրալի) joyous, joyful; (խանդավառ) enthusiastic, rapturous, rhapsodic(al); ~ **լուր** glad/happy news/tidings; ~ **ճիչ** joyful cry.

ՑՆԾԱԼ, բ. rejoice; (հրճվել) exult; (հաղթանակ տոնել) triumph.

ՑՆԾԱԼԻ, ա. մ. triumphant(ly), jubilant(ly); (բերկրալի) joyous(ly), rejoicing.

ՑՆԾԱՁԱՅՆ, ա. in a triumphant/exultant voice.

ՑՆԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. triumph; (խնդություն) exhileration; (հրճվանք) exultation; (տոնում) festivity, enjoyment; (ուրախանալը) merry-making; ~**թյան մեջ լինել** be exultant/triumphant.

ՑՆԾՈՒՄ, գ. rejoicing; (հրճվանք) exulting; (փառաբանում) celebrating.

ՑՆԾՈՒՆ, ա. exultant; (հաղթական) triumphant, victorious; (ցնծագին) jubilant; ~ **մանուկներ** exultant children; ~ **շարքեր** jubilant rows (of demonstrators/people).

ՑՆԿՆԵԼ, բ. (կենդանիները) whelp, cub; (շունը) cub, pup; (կատուն) kitten.

ՑՆՈՐԱԿԱՆ, ա. (աչքին թվացող) seeming, apparent; (մտացածին, անիրական) fantastic, fabulous; (գերող, հմայիչ) bewitching, enchanting, fascinating, charming, captivating; (խենթ, խելառ) extravagant, wild, mad.

ՑՆՈՐԱՄԻՏ, 1. ա. extravagant; (խելացնոր) wild, mad; 2. գ. (անձ) madman, madwoman, lunatic; (ցնորող) dreamer, visionary.

ՑՆՈՐԱՄՈԼ, ա. craving for fantasy/imagination; (հարուստ երևակայության տեր) imaginative.

ՑՆՈՐԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. imaginativeness.

ՑՆՈՐՎԵԼ, բ. (խելքը թռցնել) go crazy (with); (զառանցել) be delirious, rave, be mad (on/with); (հմայվել, գերվել) be charmed/taken (with), be fascinated/captivated (by); ◊ ~° **ես** are you out of your senses/mind?

ՑՆՈՐՈՒՄ, գ. madness, ravings.

ՑՆՈՐՔ, գ. (տեսիլք) dream, daydream, fancy, vision; (երազանք) dream, daydream; (ֆանտազիա, երևակայություն) fantasy, fancy, imagination, whim.

ՑՆՑԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, **ՑՆՑԱԲՈՒԺՈՒՄ** } գ. *բժշկ.* shock therapy.

ՑՆՑԱՀԱՐՎԱԾ, գ. (ծանր, ցնցող հարված) heavy/stunning blow.

ՑՆՑԵԼ, բ. shake; (սասանել) shatter, make rickety; (սարսեցնել, դողացնել) shake, shake oneself; (հուզմունքից, սարսափից) shiver, shudder, tremble; *փխբ.* (խիստ ազդել) shock, astound, amaze; *փխբ.* (արթնացնել, զգոնացնել) awaken, rouse, shake up; ◊ **օդը ճիչերով** ~ rend the air with shouts; **մեքենան ցնցում է** the car jolts.

ՑՆՑՈՂԻՉ, գ. *տեխ.* (ցյուռ, հեղուկ տարածելու, շաղ տալու սարք, գործիք) sprayer unit; (փոշի ցրող) powder sprayer; (պարարտանյութ ցրող) dust spreader.

ՑՆՑՈՂ, ա. staggering; (ապշեցուցիչ) astounding, stupendous; (սարսափելի) tremendous; (ահավոր) shocking, startling; ◊ ~ **տպավորություն** tremendous impression; ~ **իրադարձություն** startling event.

ՑՆՑՂԱԿԱՆ, ա. shaking; (ջղածգական) convulsive.

ՑՆՑՈՏԻ, գ. rags, ragged/old clothes; (լաթ, քուրջ) tatters, scraps; (հնոտի, կարկատաձ) shreds and patches; ◊ **~ների մեջ** in rags.

ՑՆՑՈՏԻԱՎՈՐ, ա. ragged; (քրքրված) tattered, in shreds; (մաշված) worn out, worn to rags; (մաշված հագուստով) in shabby/worn-out clothes.

ՑՆՑՎԵԼ, բ. shake, shudder; (ջղաձգվել) flinch/wince convulsively; (խիստ հուզվել) be agitated/upset; ◊ **ծիծաղից ~** shake with laughter; **տենդից ~** shiver with fever; **վախից ~** quake/tremble with fear; **ցրտից ~** shiver with cold; **~ված եմ** I am shocked.

ՑՆՑՈՒԼ, գ. (լողանալու) shower, douche; (ջրելու) watering-pot; **~ ընդունել** take/have a shower.

ՑՆՑՈՒԼԱՐԱՆ, գ. shower-baths.

ՑՆՑՈՒՄ, գ. concussion; (թափահարում) shaking, jolting; (թույլ երկրաշարժ) tremor; (ջղաձգություն) cramp; (կոնտուզիա) concussion; (հուզմունք) agitation, emotion; ◊ **ուղեղի ~** concussion of the brain.

ՑՆՑՈՒՆ, ա. (մեքենաձ) jolty; (ազդող) staggering, stupendous; (սարսափելի) shocking, startling.

ՑՈԼ(ԼՆ)ԱԼ, բ. twinkle, glitter; (փայլփլել) shimmer, flicker; (ճառագայթել) sparkle; (արտացոլվել) be reflected.

ՑՈԼԱՊԱԿԻ, գ. *աստղ.* reflector (of a telescope); ◊ **վենքի ~** ejector.

ՑՈԼԱՐՁԱԿ, գ. *աստղ.* (արտացոլիչ հեռադիտակ) reflector; (լուսարձակ) searchlight, projector.

ՑՈԼԱՐՁԱԿԵԼ, բ. glitter; (փայլել) shine; (կայծ տալ) sparkle.

ՑՈԼԱՐՁԱԿՈՒՄ, գ. shining; (փայլունություն) glittering; (փայլ) sheen; (կայծկլտոց) sparkle.

ՑՈԼԱՑՆԵԼ, բ. polish, make shine; (լույս արձակել) flash, glisten; (ճառագայթել) beam, radiate, shoot out beams; (արտացոլել) reflect.

ՑՈԼԱՑՈՒՄ, գ. gleam; (արտացոլում) reflection; (փայլ) sheen; (փայլփլում) glitter.

ՑՈԼՔ, գ. brilliance; (պայծառություն) brightness; (հրացոլք) glow; (շողք) reflection; (շող, փայլ) sheen; **արևի ~** brilliance/brightness of the sun; **կրակի ~** glow of a fire; **պողպատի ~** glitter of steel.

ՑՈՂ, գ. dew; **երեկոյան ~** night dew; **վաղորդյան ~** morning/early dew; **~ է դնում** dew is falling.

ՑՈՂԱԹԱԹԱԽ, **ՑՈՂԱԹԱԹԱՎ** } ա. dewy, wet, soaked in dew.

ՑՈՂԱԿԱԹԻԼ, գ. dew-drop.

ՑՈՂ-ԱՐՑՈՒՆՔ, գ. dew-like/dew-drop tears.

ՑՈՂԱՇՈՂ, ա. covered with dew, dewy.

ՑՈՂԱՓԱՅԼ, ա. shining like dew-drops.

ՑՈՂԵԼ, բ. sprinkle (with); (ցնցուղել) spatter (with); (ջրել, ոռոգել) water, irrigate; (թեթև անձրև գալ) drizzle; ◊ **արցունքով ~** wash with tears.

ՑՈՂԻԿ, գ. dew-droplet.

ՑՈՂԱՅ, ա. dewy.

ՑՈՂՎԵԼ, բ. sprinkle oneself (with), be sprinkled; (վրան ջուր ցանել) splash upon oneself; (ցնցուղվել) bespatter oneself.

ՑՈՂՈՒՄ, գ. sprinkling; (վրան ջուր ցանելը) splashing (over); (ջրելը) watering; (մանր անձրևը) drizzling.

ՑՈՂՈՒՆ, գ. stem, stalk.

ՑՈՐԵՆ, գ. wheat; **աշնանացաձ ~** winter wheat; **գարնանացաձ ~** spring wheat; **~ի արտ** wheat field; **վերի արտի ~° ես** *խսկց.* why should you be made an exception/be the exception.

ՑՈՐԵՆԱԳՈՒՅՆ, ա. the colour of wheat; (մաշկ) wheaten complexion.

ՑՈՐԵՆԱԼՅՈՒՐ, գ. flour, wheat flour; (կոշտ աղացած) wheatmeal.

ՑՈՐԵՆ(Ա)ՀԱՍՈՒԿ, գ. *կենդ.* cricket.

ՑՈՐԵՆԱՀԱՏ, գ. wheat grain.

ՑՈՐԵՆ(Ա)ՀԱՑ, գ. wheat(en) loaf.

ՑՈՐԵՆԱՂԱՆՁ, գ. roasted wheat.

ՑՈՐԵՆԱՇԱՏ, ա. fertile in grain.

ՑՈՐԵՆԱՎԱՃԱՌ, գ. grain/corn merchant.

ՑՈՐԵՆԱՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grain trade, corn trade.

ՑՈՐՆԱՀԱՍԿ, գ. wheatear.

ՑՈՐՆԱՄՈՐԹ, ա. wheaten-skinned.

ՑՈՐՆԱՏԵՐ, գ. wheat owner.

ՑՈՓ, ա. licentious; (հեշտասեր) lewd, lustful, voluptuous; (անառակ) wanton, reprobate; (լկտի) impudent, impertinent, insolent; ◊ **~ կյանք վարել** lead a depraved life, indulge in lust/lewdness.

ՑՈՓԱԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wanton/lustful lifestyle.

ՑՈՓԱԿՅԱՑ, ա. leading an indecent/licentious/sensuous/wanton life.

ՑՈՓԱՆԱԼ, բ. be/become dissolute/licentious/wanton.

ՑՈՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (վավաշոտություն) lewdness; (անպարկեշտություն) indecency; (անառակություն) wantonness, debauchery; (հեշտասիրություն) lust; (լկտիություն, անամոթություն) impertinence, affrontery.

ՑՊԱՀԱՆՁ, գ. poste restante.

ՑՈՒՒԿ, գ. (եզան՝ գոմեշի մռութ) muzzle, snout; (նավաքիթ) bow, head, prow; *բուք.* (ծառի արմատից ելած շառավիղ) shoot, sprout.

ՑՎԻՔ, գ. eaves; ledge.

ՑՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. good-bye.

ՑՐԵԼ, բ. (ցանել, շաղ տալ) disperse, dispel, strew about, spread; (փախցնել այս ու այն կողմ) drive away, disperse; (բաժանել) carry, convey; (ուշադրությունը շեղել) dissipate; (փոստը) deliver; (ջարդուփշուր անել) smash

(into/to smithereens); (փչելով) disperse, blow away; (երկյուղը, վախը) dispel, dissipate; ◊ **ամբոխը՝ ցուցարարներին** ~ disperse, break up the mob/demonstrators; **ժողովը** ~ dismiss a meeting; **կազմակերպությունը** ~ disband an organization; **կասկածները** ~ dispel/allay doubts; **լույսը** ~ *disperse/diffract the light*; **պառլամենտը** ~ dissolve parliament.

ՅՐԻՉ, գ. messenger, courier; (լրաբեր) errand boy/man; (փոստատար) postman, letter-carrier; (տնից տուն ապրանք բաժանող) hawker, peddlar.

ՅՐԻՎ, 1. ա. sparse, scattered, straggling; *փխբ.* (մտքեր ևն) disconnected, incoherent; 2. մ. (անուշադիր) absently, absent-mindedly; ◊ ~ **ածել** (ջարդել, փշրել) scatter; ~ **տալ** spill, scatter; ~ **գալ** go to pieces; *փխբ.* **բերանը** ~ **տալ** use/foul/bad language.

ՅՐՎԱԾ, ա. (փռված) scattered; (մտացիր) distracted; absent-minded, dissipated; ◊ ~ **բնակչություն** scattered population; *ֆիզ.* ~ **լույս** diffused light; ~ **հայացք** vacant/absent-minded look.

ՅՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (տարածված՝ ցրված լինելը) dispersion; absent-mindedness; (մտացրություն) distraction; (անուշադրություն) dissipation.

ՅՐՎԵԼ, բ. disperse, dissipate; (ապախմբվել) go away, separate, break up; (հանգստանալ) divert/distract oneself; (ուշադրությունը վրան չլինել) be absent-minded; (մառախուղը) clear away; ◊ **ծխի նման** ~ vanish into smoke/thin air.

ՅՐՏԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆ, ա. frost-resistant, cold-resistant.

ՅՐՏԱԴԻՄԱՑԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. frost-resistance; **բույսերի** ~ frost-resisting ability of plants.

ՅՐՏԱԶԳԱՅՈՒՆ, ա. susceptible to cold; ◊ **նա** ~ է he feels the cold.

ՅՐՏԱՀԱՐ, ա. frostbitten.

ՅՐՏԱՀԱՐԵԼ, բ. freeze.

ՅՐՏԱՀԱՐՎԵԼ, բ. get/be frostbitten, be frozen, be nipped by the cold; ◊ **նրա ձեռքերը և ոտքերը** ~ **են** his hands and feet are frostbitten.

ՅՐՏԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. frostbite, freezing.

ՅՐՏԱՀԱՐՈՒՄ, գ. frost, frostbite; (սառչելը) freezing.

ՅՐՏԱՀԵՐԿ, գ. ploughing in autumn/fall (for spring sowing).

ՅՐՏԱՇՈՒՆՉ, ա. chilly, frosty, bitterly cold; ◊ ~ **եղանակ** brass-monkey weather.

ՅՐՏԱՏԱՐ, ա. frostbitten, frozen; ◊ ~ **այտերով** with frozen/frostbitten cheeks; ~ **լինել** be frozen nearly to death.

ՅՐՏԵԼ, բ. get/grow cold/colder; ~ է it has become colder, it has got cold.

ՅՐՏԻՃՆԵԼ, բ. chill, cool.

ՅՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cold, coldness; (սառնություն) chill, frostiness; *փխբ.* (հարաբերությունների) coldness.

ՅՐՈՒՄ, գ. dispersion; (փարատում) dissipation; (առաքում) delivery; (ամպերը) driving away; (ցույցերը ևն) breaking up.

ՅՑԱՉՈՐ, գ. dead wood, dead (standing) tree.

ՅՑԱՊԱՍ, 1. ա. paled in/up; 2. գ. paling; (ճաղապատ) palisade, stockade.

ՅՑԱՊԱՍԵԼ, բ. pale; (ցանկապատել) stockade, palisade, highfence.

ՅՑԱՊԱՍՈՒՄ, գ. paling, stockading, picketing; (ցանկապատում) palisading, putting pickets round (sth).

ՅՑԱՓԱՅՏ, գ. pale; (ցից) peg, stake.

ՅՑԱՔԱՐ, գ. protuberant/jutting stone.

ՅՑԵԼ, բ. stick (out; in, into); (խրել, մխել) run/drive in/into; ◊ **գլուխը** ~ stick one's head out.

ՅՑՎԱԾՔ, գ. protuberance; (ելուստ) projection; (դուրս ցցված մաս) jut; (ցցվածություն) prominence.

ՅՑՎԵԼ, բ. stick; (խրվել) be stuck/driven in/into; (պարապ կանգնել) hang about/around/out; (հանկարծակի երևալ) stick out; (վեր խոյանալ) jut out, protrude, stick up; (մազերը) stand on end, bristle; **գրպանից** ~ է it sticks out of his pocket; ~**ված քար** protruding stone.

ՅՑՈՒՆ, ա. salient; (դուրս ցցված) protuberant, prominent; (ուռուցիկ) bulging, relief; ◊ ~ **փաստեր** salient facts.

ՅՑՈՒՆԱԶԱՐԴ, 1. ա. decorated with egret plume/aigrette; 2. գ. (գլխարկի) plume.

ՅՑՈՒՆՔ, գ. *պտմ.* (գլխարկի՝ սաղավարտի զարդարանք) egret plume, plume, aigrette; (ցցված մազավոլոշ) topknot, tuft of hair, clomp; (աքլորի կատար) crest; (ցցված բարձունք) protuberance.

ՅՈՒԼ, գ. bull; ~ **առնել՝ ֆ գալ** (զուգավորվել) couple/pair (with).

ՅՈՒՅՑ, գ. demonstration, manifestation; ~ **կազմակերպել** organize a demonstration; ~**ի դուրս գալ** go out to a demonstration; ~**ի մասնակցել** take part in a demonstration.

ՅՈՒՅՑ ՏԱԼ, բ. show, display; (հրապարակավ) demonstrate; ◊ **իրեն** ~ show off; (իրեն մատնել) betray, give away; **կինոնկար** ~ show/screen a film; **նկարագիրը** ~ *փխբ.* show one's character/temper; **սխալը** ~ point out (sb's) mistakes; **օգնություն** ~ render help; ~ **չտալ** make no sign, not show; ~ **մի տա, որ գիտես** pretend you don't know; ◊ **ես քեզ** ~ **կտամ** *փխբ.* I'll show you!

ՅՈՒՊ, գ. staff, crook; (ձեռնափայտ) walking stick, support, prop; (մահակ) bludgeon, cudgel; (ոստիկանական) truncheon, club, baton; *պտմ.* (գայիսոն՝ իշխանության նշան) warder; (մարշալական) baton; (եպիսկոպոսի) crosier, crozier.

ՅՈՒՊԻԿ, գ. (փոքր ցուպ) small staff/crook; (բացիլ, մանրէ) bacillus, germ.

ՅՈՒՐՏ, 1. ա. cold; (սառը) chilly; (ցրտաշունչ) frosty; 2. գ. (սառնամանիք) frost; ◊ **ճրճքան ~** ringing frost; **~ եղանակին** in cold weather; **դրսում ~ է** it's cold outside; **ցրտերն ընկան** winter/frosty weather set in; **ցրտին դիմանալ** withstand the cold; **ցրտին** in cold weather; **այսօր սարսափելի ~ է** it is freezing cold today; **~ը տվել խփել է** it's frozen, it's touched with frost; **~ը տարած** frostbitten; **տերևները ~ը տարել է** the leaves have been nipped by the frost.

ՅՈՒՑԱԲԱԺԻՆ, գ. stand; exhibition rooms/halls.

ՅՈՒՑԱԲԵՐԵԼ, բ. show, display; (դրսևորել) manifest; (բացահայտել) reveal.

ՅՈՒՑԱԲԵՐՈՒՄ, գ. display; (դրսևորում) manifestation; (բացահայտում) revelation.

ՅՈՒՑԱԴԱՐԱԿ, գ. exhibition shelf/case.

ՅՈՒՑԱԴԻՐԱԲԱՐ, մ. demonstratively; (ցուցամոլաբար) ostentatiously.

ՅՈՒՑԱԴԻՐԱԲԵՄ, գ. catwalk, podium.

ՅՈՒՑԱԴԻՐԱԿԱՆ, ա. demonstrative, demonstration; (օրինակելի) model; ◊ **~ դաս** demonstration/object lesson; **~ դպրոց** model school.

ՅՈՒՑԱԴՐԱՎԱՃԱՌՔ, գ. (ցուցահանդես-վաճառք) exhibition-sale.

ՅՈՒՑԱԴՐԱՎԱՅՐ, գ. show place, exhibition.

ՅՈՒՑԱԴՐԵԼ, բ. *exhibit*; (*ցույց տալ*) show; (ի ցույց դնել) display; (տեսանելի դարձնել) push forward; *փխբ.* (ամբարտավանել) flaunt, show off; **կինոնկար ~** demonstrate, show a film; **գիտելիքները ~** (ի ցույց դնել, պարծենալ) show off one's knowledge.

ՅՈՒՑԱԴՐԵԼԻՔ, գ. (ցուցանմուշներ) exhibits, displays; (ապրանքը) (goods/things) to be exhibited.

ՅՈՒՑԱԴՐՈՒՄ, գ. exhibition, show(ing), display.

ՅՈՒՑԱԹԵՐԹ, գ.(պլակատ) poster, placard, bill.

ՅՈՒՑԱԿ, գ. list; **այբբենական ~** alphabetical list/index; **անունների առարկաների ~** index (pl.-xes, indices); **արձանագրվող կյուռեների ~** register; **բաժնետերերի ~** list of shareholders; **թվարկվող առարկաների ~** enumeration list; **քննական ~** list, register; **~ կազմել** list, draw up a list; **~ի մեջ մտցնել** put into the list; **~ից հանել** strike off the list.

ՅՈՒՑԱԿԱԳՐԵԼ, բ. list, make a list of, write down, enrol; (գրանցել) record, register; (գույքագրել) make inventory; stocktake, take stock; **պատգամավորներին ~** register the delegates.

ՅՈՒՑԱԿԱԳՐՈՒՄ, գ. registration, writing down; (գույքի) making inventory, stocktaking; taking stock.

ՅՈՒՑԱԿԱՆ, ա. indicating, indicatory; (ձևական) for show, ostentatious; *քեր.* **~ դերանուն** demonstrative pronoun.

ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ, գ. exhibition, show; **գյուղատնտեսական ~** agricultural exhibition; **ծաղիկների ~** flower-show; **նկարների ~** art exhibition; **շների՝ ձիերի ~** dog/horse show; **~ - վաճառք** trade exhibition/show.

ՅՈՒՑԱՄԱՏՆ, գ. forefinger, index finger.

ՅՈՒՑԱՄՈԼ, 1. ա. *ostentatious*; (սնապարծ) boastful; (սնափառ) vainglorious, vain, pompous; 2. գ. (ամբ) swaggerer.

ՅՈՒՑԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ostentation; (պարծենկոտություն) boastfulness; ◊ **~ անել** swagger.

ՅՈՒՑԱՆԱԿ, գ. sign, signboard; ◊ **~ նկարող** signpainter.

ՅՈՒՑԱՆԻՇ, գ. index (pl. -xes, indices), record; *մաթ.* exponent, index; ◊ **որակական և քանակական ~ներ** quantitative and qualitative indices; **~ները գերազանցել** exceed sb's records/achievements.

ՅՈՒՑԱՆՄՈՒՇ, գ. exhibit; **~ներ** displays/exhibits.

ՅՈՒՑԱՆՇԵԼ, բ. mark; (մատնանշել) note, mark off; (նշել) mention.

ՅՈՒՑԱՊԱՀԱՐԱՆ, գ. exhibition case.

ՅՈՒՑԱՍԵՂԱՆ, գ. *exhibition table.*

ՅՈՒՑԱՍՐԱՀ, գ. exhibition chamber/room/pavilion, show-room.

ՅՈՒՑԱՏԱԽՏԱԿ, գ. tableau (pl.-aux), *ֆր.*; (շախմատի) demonstration board; (ցուցավահանակ) stand.

ՅՈՒՑԱՐԱՐ, գ. demonstrator, marcher; **~ների մեջ** among the demonstrators; **միանալ ~ներին** join the demonstrators/marchers.

ՅՈՒՑԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. demonstration, demonstrating, marching.

ՅՈՒՑԱՓԱՅՏ, գ. pointer.

ՅՈՒՑԱՓԵՂԿ, գ. (ցուցահանդեսում) exposition, display, show-window, showcase; (խանութում) shop window.

ՅՈՒՑԻՉ, գ. indicator, pointer, index; *մաթ.* exponent, index.

ՅՈՒՑՄՈՒՆՔ, գ. *իրավ.* testimony, evidence; (գրավոր երդումով) affidavit; ◊ **~ տալ** give evidence, testify, bear witness.

ՅՈՒՑՆԱԿ, գ. scale; ◊ **աշխատավարձի ~** wage scale; **ջերմաչափի ~** scale of a thermometer.

ՅՈՒՑՈՒՄ, գ. indication; (հրահանգ) instructions, directions, prescription, directive; ◊ **~ տալ** give instructions, prescribe; **~ներին հետևել՝ անսալ** follow (the) instructions.

ՈՒ

ՈՒ, ու the thirty-fourth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) seven thousand.

ՈՒ, շ. and.

ՈՒԳՐՈ-ՖԻՆՆԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* Ugro-Finnic; ~ **լեզուներ** Ugro-Finnic languages.

ՈՒԶԲԵԿ(ՈՒՀԻ), գ. Uzbek (woman).

ՈՒԶԲԵԿԱԿԱՆ, ա. Uzbek.

ՈՒԶԲԵԿԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Uzbek, the Uzbek language.

ՈՒԶԵ(ՆԱ)Լ, բ. want, like, wish; (խնդրել) ask, ask for, want; (պահանջել) demand (from); (խնամախոսել, աղջիկ ուզել) ask in marriage, propose; (հավանել) like, be fond of sth; ◊ **ուզածդ** any; **ուզածդ ընտրիր** choose/take any/anything you want; **ուզածդ մարդը** anyone, anybody; **ուզածդ տեղում** at any place, anywhere; **ուզածիդ պես** properly, in the very best way, as you wished for; **ուզածչուզած** whether you want to/it or not; **ուզեմչուզեմ** willy-nilly; **ուզող** a person who wants, those who want; **ուզողներ շատ կան** (ցանկացողներ) many people want (to); (ձեռքը խնդրողներ) she has many suiters/admirers; **ուզող-ուզողի է** everybody is asking for it; **ուզում եմ խմել** I want to drink, I am/feel thirsty; **ուզում է՝ ուզի** let him want, what if he wants? **եթե կուզեք** if you want/wish; **թեյ ~** want (some) tea; **ինչ ասել կուզի** it goes without saying, that is to say; **ի՞նչ ես ուզում** what do you want? **ի՞նչ եք ուզում ասել** what do you mean? **ինչ կուզե թող լինի** come what may; **ինչպես կուզեք** as you like; **ինչ ուզենաս** whatever you want; **ինչքան ուզում ես** as much/many as you want; **ով ուզում է լինի** whoever it is; **որտեղ ուզենա** wherever he wants; **չի՞ք ուզի** would you like?

ՈՒԹ, բ. eight.

ՈՒԹԱԹԻ, ա. eight-oared.

ՈՒԹԱԼԱՐ, ա. eight-stringed, octachordal.

ՈՒԹԱՑԱԼ, ա. eightfold.

ՈՒԹԱԿԱՆ, բ. by eight.

ՈՒԹԱԿԱՊԱՐ, *տես* ՈՒԹԱՆԿՅՈՒՆ:

ՈՒԹԱՄՅԱ, ա. (տևողությունն) eight years, eight-year; (տարիք) of eight (years), eight-year-old; ~ **տղա** a boy of eight, an eight-year-old boy; ~ **դպրոց** eight-year school; ~ **կրթություն** eight-year education.

ՈՒԹԱՆԻՍՏ, *մաթ.* 1. ա. octahedral; 2. գ. octahedron.

ՈՒԹԱՆԿՅՈՒՆ, *մաթ.* 1. ա. octagonal; 2. գ. octagon.

ՈՒԹԵՐՈՐԴ, բ. (the) eighth.

ՈՒԹԵՐՈՐԴԱԿԱՆ, ա. *մաթ.* (կոտորակ) eighth, one eighth; *երաժշ.* quaver.

ՈՒԹԺԱՄՅԱ, ա. eight-hour, of eight hours; ~ **աշխատանքային օր** an eight-hour working day.

ՈՒԹՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ, ա. (տևողությունն) eight hundred years, eight-hundred-year; (տարիք) eight-hundred-year-old.

ՈՒԹՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱԿ, գ. eight-hundredth anniversary.

ՈՒԹՈՏԱՆԻ, ա. eight-legged, having eight legs; գ. octopus.

ՈՒԹՈՏՆԻԿ, գ. *կենդ.* octopus.

ՈՒԹՍՈՒՆ, eighty; ~ **տարեկան** eighty years old.

ՈՒԹՍՈՒՆԿԱՆ, ա. by eighty; ~ **թվականներ** the eighties; ~ **թվականների սկզբին՝ կեսին՝ վերջին** in the early/mid/late eighties.

ՈՒԹՍՈՒՆԱՄՅԱ, ա. (տևողությունն) of eighty years, eighty-year; (տարիք) of eighty, eighty-year-old; ~ **տղամարդ** man of eighty, eighty-year-old man.

ՈՒԹՍՈՒՆԱՄՅԱԿ, գ. eighty years; (տարեդարձ) the eightieth anniversary.

ՈՒԺ, գ. strength, force; (հզորություն) power, might; (ամրություն) strength, solidity; (ճիգ, ջանք) effort; ◊ **ծանրության ~** gravity; **կամքի ~** will power; *տեխ., ֆիզ.* **հարվածող ~** striking power; **հոսանքի ~** strength of the current; **ձայնի ~** sound intensity; *ֆիզ.* **ձգողական ~** attraction, gravity; (հմայք) attractive force/power; **մարդկային ~** manpower; **ոգու ~** strength of spirit, fortitude; **սովորույթի ~** force of habit; *իրավ.* **օրենքի ~** validity of the law; **օրենքի հետադարձ ~** retroactive effect of the law; **քամու ~** wind strength; *ռազմ.* **գլխավոր ~եր** main body; **զինված ~եր** armed forces; **ծովային ~եր** naval force(s); **ռազմաօդային ~եր** air force(s); **ցամաքային ~եր** land forces; ~ **անել** make efforts; ~ **առնել** be encouraged, take heart; ~ **գործադրել** use force; ~ **ներշնչել** encourage, inspire; ~ **չխնայել** spare no effort, do everything in one's power; ~ **չունենալ** have no strength, not to have strength; ~ **չունենալ դիմանալու** can endure it no longer; **~ը կորցնել** lose one's strength; *իրավ.* lapse, be repealed; **~ը պատում է** he is still vigorous (enough); **~երը հավաքել** collect one's strength, gather oneself up, pull oneself together; **~երը ներածի չափով** as far as possible, as much as one can; **~երը չափել** measure forces; **~երը վատնել** waste one's strength; **~երի ծաղկման շրջանում** in the prime of one's life, in one's prime/heyday; **~երի կուտակում** (military) build-up; **~ի դիմել** enforce, do sth by brute force; **~ի**

դիրքից from (a position) of strength; **~ի մեջ քողնել** uphold (a verdict); *իրավ.* **~ի մեջ մնալ** remain valid/in force, hold good/true; **~ի մեջ մտնել** come into force/effect; **~ից ընկնել** lose one's strength; **~ից վեր** beyond one's power(s); **~ով** by force; **ամբողջ ~ով** with all one's might/strength; **ամբողջ ~ով գոռալ** cry at the top of one's voice; **զենքի ~ով** by force of arms, at the point of the bayonet/sword; **համատեղ ~երով** with combined forces/efforts; **մեկի ~ը փորձել** test sb's strength; **վերջին ~ը գործադրելով** with the last effort.

ՈՒԺԱԳԻԾ, գ. *ֆիզ.* line of force.

ՈՒԺԱԴԱՇՏ, գ. *ֆիզ.* field of force.

ՈՒԺԱԶՈՒՐԿ, ա. without any strength, having no strength, lacking strength.

ՈՒԺԱԹԱՓ, ա. having lost one's strength, collapsed, weak, feeble; ◊ **~ լինել** be exhausted, become emaciated.

ՈՒԺԱՄԵՔԵՆԱ, գ. dynamo.

ՈՒԺԱՅԻՆ[1], ա. power; ◊ **~ սարք** power unit/propulsion, propulsion unit, power installation, power plant.

ՈՒԺԱՅԻՆ[2], ա. (ուժ գործադրելու կարողություն ունեցող) powerful, having the right to exercise authority over sb; ◊ **~ կառույցներ** structures exercising authority.

ՈՒԺԱՆԱԿ, գ. dynamite.

ՈՒԺԱՆՅՈՒԹ, գ. (էներգիա պարունակող նյութեր՝ նավթ, բենզին և) energy resources.

ՈՒԺԱՉԱՓ, գ. *ֆիզ.* dynamometer.

ՈՒԺԱՊԱՇՈՒՐ, գ. (զենք, զինամթերք) ammunition.

ՈՒԺԱՍՊԱՌ, ա. emaciated, gaunt; (հյուծված) wasted, wan, exhausted; (սովամահ) famished, starved; ◊ **~ անել** exhaust sb; **~ լինել** strain oneself to the utmost, become exhausted.

ՈՒԺԱՏՈՒ, ա. bracing, strengthening, fortifying; *բժշկ.* tonic, roborant.

ՈՒԺԳԻՆ, ա., մ. very strong(ly); (բարձր, զիլ) high, high-pitched; (սաստիկ) violently; ◊ **(սիրտը) ~ բաբախել** pound; **~ զգալ** feel keenly/deeply; **~ հարվածել** strike with force; **~ ոգևորությամբ** enthusiastically; **~ փափագ** great desire.

ՈՒԺԳՆՈՐԵՆ, մ. strongly, heavily; (խիստ, չափազանց) violently, badly; (շեշտակի-որեն) quickly, with great force, vastly.

ՈՒԺԳՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. strength, force, might, power; ◊ **զգացմունքների ~** strength of feelings; **տպավորության ~** great impression, impressiveness; **ամբողջ ~ությամբ** with all one's might/force.

ՈՒԺԵԼ, ա. strong, mighty, powerful; (առողջ, մկանուտ) sinewy, muscular; (կորովի) strong willed; (տոկուն) staunch; (ազդու, տպավորիչ) strong, impressive, potent; **~ կազմվածք** well-built (structure/body); ◊ **~ կամք** strong will; **~ ոգի** strong spirit; **~ դուրս գալ** gain a victory, win, gain the upper hand; **~ թիկունք ունենալ** have a strong protector/sponsor.

ՈՒԺԵՂԱՆԱԼ, բ. get stronger, gather force, get firmly established.

ՈՒԺԵՂԱՑՆԵԼ, բ. strengthen, reinforce.

ՈՒԺԵՂԱՑՈՒՄ, գ. strengthening, reinforcement; (ցավի ևն) aggravation; (ձայնի, բամու) intensification; (էլեկտր., ռադիո) amplification.

ՈՒԺԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. strongness, powerfulness, intensity; (հզորություն) mightiness.

ՈՒԺԻՎ, ա., մ. strong, mightily, strongly; (զորեղ) powerful, heavy, potent; (վայրապ) fierce, violent, towering; (տպավորիչ) impressive; (հարկադրաբար) by force, under compulsion; (բռնությամբ) violently, forcibly.

ՈՒԼ, գ. kid; ◊ **պատավի ~եր** very cold days at the beginning of April (about 3-4 days).

ՈՒԼԱՏԵՐ, գ. kid-owner.

ՈՒԼԻԿ, գ. kiddy.

ՈՒԼՏՐԱՉԱՅՆ, *տես* ԳԵՐՉԱՅՆ:

ՈՒԼՏՐԱՉԱՅՆԱՅԻՆ, *տես* ԳԵՐՉԱՅՆԱՅԻՆ:

ՈՒԼՏՐԱՄԱՆՈՒՇԱԿԱԳՈՒՅՆ, գ. *ֆիզ.* ultraviolet, UV; ◊ **~ ճառագայթներ** ultraviolet rays; **~ ճառագայթում** ultraviolet radiation.

ՈՒԼՈՒՆՔ, գ. *հմբ.* (glass) beads.

ՈՒԼՈՒՆՔԱԿԱՐՈՒՄ, գ. beading, beadwork.

ՈՒԼՈՒՆՔԱՀԱՏԻԿ, գ. a bead.

ՈՒԼՈՒՆՔԱՇԱՐ, գ. a string of beads.

Ո՛ՒԽ, ձ. teehee!

ՈՒԽԱ՛Յ, ձ. hmm oh!

ՈՒԽՏ, գ. vow, promise, oath; (պայմանագիր) agreement, covenant; *եկեղ.* (համայնք) fraternity; (վանք) cloister; (կաթոլիկ) abbey; (միություն) company; (սրբավայր) holy place, sanctuary; *կրոն.* (կտակարան) Testament; (Հին՝ Նոր կտակարան) the Old/New Testament; ◊ **~ անել** vow, make a promise; **~ կապել** make up a fraternity; **~ ու պայման** union, agreement; **~ը դրժել խախտել** break one's oath; **~ը կատարել** fulfil/carry out one's oath/promise; **~ի գալ գնալ** go on a pilgrimage; ◊ **~դ ի կատար** *may your oath/vow come true.*

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑ, ա., գ. pilgrim.

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pilgrimage; ◊ **~ կատարել** go on a pilgrimage.

ՈՒԽՏԱԴՐԺՈՒՐԵՆ, մ. perfidiously, treacherously.

ՈՒԽՏԱԴՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. perfidy, treachery.

ՈՒԽՏԱԴՐՈՒԺ, **ՈՒԽՏԱԶԱՆՑ**, **ՈՒԽՏԱՆԵՆԳ** } ա. perfidious, treacherous; ◊ **~ հարձակում** treacherous attack/aggression.

ՈՒԽՏԱՎԱՅՐ, *տես* ՈՒԽՏԱՏԵՂԻ:

ՈՒԽՏԱՎՈՐ, *տես* ՈՒԽՏԱԳՆԱՑ:.

ՈՒԽՏԱՏԵՂԻ, գ. *եկեղ.* holy/sacred places, places of pilgrimage; *փիար.* (ճիպիրական վայր) a place frequented by many people, a desirable place.

ՈՒԽՏԵԼ, բ. take the pledge, promise solemnly; *կրոն.* (գոհաբերություն խոստանալ) make a promise/an oath.

ՈՒԽՏՅԱԼ, ա. pledged; (երդվյալ) sworn, ardent; ◊ **~ ամուրի** a sworn/confirmed bachelor.

ՈՒԾԱՆԱԼ, բ. become an alien; (օտարանալ) be estranged.

ՈՒԿՐԱԻՆԱԿԱՆ, ա. Ukrainian.

ՈՒԿՐԱԻՆԱՑԻ, գ. Ukrainian.

ՈՒԿՐԱԻՆՈՒՀԻ, գ. Ukrainian, a Ukrainian woman.

ՈՒԿՐԱԻՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Ukrainian, the Ukrainian language.

ՈՒՀ, ձ. (զայրույթ) damn! hell! blast! tut-tut! (դժգոհություն) bother! bother it! (տհաճություն) ugh!; (ցավ) ouch! (զարմանք) gosh! gee! gee-whiz!

ՈՒՂԱՐԿԵԼ, բ. send, forward, send for; (նամակ) mail, dispatch; (հեռագիր) send/dispatch/wire (a telegram); ◊ **այն աշխարհն ~** send to hell; **ավետիս ~** send/herald happy/good news/tidings; **բողոք ~** send/forward a complaint; **գործի ~** send to work; **լուր ~** send news; **խնդրագիր ~** send a petition, appeal; **հետ ~** send/turn back; **ողջույն բարև ~** send one's (best) regards; **պատուհաս ~** send a calamity/disaster; **օդային համբույրներ ~** blow kisses, kiss one's hand (to); **փոստով ~** (send by) post, mail.

ՈՒՂԱՐԿՎԵԼԻՔ, գ., ա. that which is to be sent; things that should be sent/dispatched.

ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ, գ. sending, dispatching, forwarding; (փոստով) posting, mailing.

ՈՒԼԵՔՆԻ, գ. luggage, baggage; ◊ **ձեռքի ~** carry-on/hand/personal luggage; **~ը հանձնել** check in/register one's luggage; **~ն ուղարկել** send (sth) as heavy luggage.

ՈՒԼԵԳԻԾ, գ. boundary, border; *երկբդ.* (տեղամաս) section; ◊ **~ի ինժեներ** section engineer; **~ի բանվոր** *section worker*; *փխբ.* **նոր ~ դուրս գալ** make fresh gains/advances.

ՈՒԼԵԳԻՐ, գ. pass; (փաստաթուղթ) order, permit; ◊ **աշխատանքի ~ տալ** nominate for/assign to a job; **առողջարանի ~ի պահանջ ներկայացնել** apply for accommodation in a sanatorium; **կյանքի ~** a start in life.

ՈՒԼԵԳԻՐՔ, գ. guidebook.

ՈՒԼԵԳՈՒՂ, գ. strip of carpet, stair-carpet, carpet.

ՈՒԼԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. travelling notes.

ՈՒԼԵԾԻՐ, գ. orbit; ◊ **~ դուրս բերել** take out to the orbit, orbit; **երկրի ~** the orbit of the earth; **լուսնի ~** the orbit of the moon.

ՈՒԼԵԾՐԱԿԱՅԱՆ, գ. orbital station.

ՈՒԼԵԾՐԱՅԻՆ, ա. orbital; ◊ **~ պտույտ** orbital revolution; **~ թռիչք** orbital flight.

ՈՒԼԵԿԱԼ, գ. gate, gates; *ռզմ.* (դիտախումբ) picket, patrol.

ՈՒԼԵԿԱՌՔ, գ. (stage)coach; ◊ **փոստային ~** mail coach.

ՈՒԼԵԿԻՑ, 1. գ. companion, fellow-traveller; 2. ա. (զուգընթաց) accompanying; ◊ **~ լինել** accompany.

ՈՒԼԵԿՈՐՈՒՅՍ, ա. stray, gone astray.

ՈՒԼԵԿՑԵԼ, բ. accompany, attend; (ապահովության հարգանքի համար) convoy, escort; (ճանապարհ դնել) accompany sb, see sb off; **այցելության ընթացքում ~** accompany sb during the visit; ◊ **աչքերով ~** follow with one's eyes; **հանգուցյալին ~** attend a funeral; **մինչև անկյուն ~** see sb as far as the corner; **տուն ~** see sb home.

ՈՒԼԵԿՑՈՐԴ, գ. (կալանավորների) convoy, guide; (գնացքի) conductor; (ինքնաթիռի) flight attendant, steward; ◊ **~ ձավ** escort.

ՈՒԼԵԿՑՈՐԴՈՒՀԻ, գ. (գնացքի) woman conductor, (ինքնաթիռի) air-hostess.

ՈՒԼԵԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. accompaniment; (պահակախմբով) escort, convoy; **~ությամբ** accompanied (by), escorted (by).

ՈՒԼԵԿՑՈՒՀԻ, գ. *female companion*, fellow-traveller.

ՈՒԼԵՀԱՏՎԱԾ, գ. route section.

ՈՒԼԵՃՈՂ, գ. turnpike, barrier.

ՈՒԼԵՂ, գ. brain; *գիտ.* cerebrum; *փխբ.* (խելք, դատողություն) brains, wit, intellect; ◊ **~դ չարժիր** use your brains/wits; **~ը ծանրաբեռնել** overload one's brains; **~ը կրծում է մի միտք** *խսկց.* an idea is gnawing his brains, he is taken by an idea; **~ը մաշել** waste one's brains; **~ը ջուր կտրել** fall into a torpid/dazed state; **~ի բորբոքում** inflammation of the brain, encephalitis; **~ի կաթված** stroke; **~ի տեր մարդ** *փխբ.* man of great intellect; **~ի ցնցում** concussion (of the brain); **~ում մեխվել** *խսկց.* be stuck in one's mind, have sth on the brain; **մեկի ~ը թափ տալ** *խսկց.* elicit sth from sb.

ՈՒԼԵՂԱԲՈՐԲ, գ. encephalitis.

ՈՒԼԵՂԱԲՋԻՋ, գ. brain cell.

ՈՒԼԵՂԱՋՈՒԿ, ա. brainless, stupid, dull.

ՈՒԼԵՂԱԹԱՂԱՆԹ, գ. cerebral membrane.

ՈՒԼԵՂԱԿԵՂԵՎ, գ. *կզմխս.* cortex.

ՈՒԼԵՂԱՅԻՆ, ա. cerebral; *փխբ.* brain.

ՈՒԼԵՂԱՅՏՈՒՑ, գ. brain-swelling.

ՈՒԼԵՂԱՍՈՒՓ, գ. brainpan, skull, cranium.

ՈՒԼԵՂԻԿ, գ. *կզմխս.* cerebellum.

ՈՒԼԵՄԱԼՈՐ, ա. stray, gone astray, lost.

ՈՒԼԵՆԻՇ, **ՈՒԼԵՆՇԱՆ** } գ. stake, landmark; *փխբ.* guideline(s), guiding principle; **սահմանային ~** boundary/border mark; *ծով.* spar buoy; **~ներ դնել** set up landmarks; **~ հանդիսանալ** become a landmark; ◊ **պատմության ~ներ** the landmarks of history.

ՈՒԼԵՉԱՓ, գ. speed counter, speedometer.

ՈՒԼԵՊԱՅՈՒՍԱԿ, գ. travelling bag, handbag.

ՈՒԼԵՊԱՐԿ, գ. rucksack, backpack, knapsack.

ՈՒԼԵՊՏՈՒՅՏ, գ. tour; (ծովով) cruise; ◊ ~ **կատարել** make a tour of; **շուրջերկրյա** ~ round-the-world cruise.

ՈՒԼԵՍՐԱՀ, գ. (սալոն՝ մեքենայի, նավի) saloon.

ՈՒԼԵՎԱՐՁ } գ. fare.
ՈՒԼԵՎՃԱՐ }

ՈՒԼԵՎԱՐ, գ. passenger, traveller.

ՈՒԼԵՎԱՐԱՏԱՐ, ա. passenger; ◊ ~ **գնացք՝ ինքնաթիռ՝ նավ** passenger train/plane/liner.

ՈՒԼԵՎԱՐԱՓՈԽԱԴՐՈՒՄ, գ. conveyance of passengers; public conveyance.

ՈՒԼԵՎԱՐՎԵԼ, բ. set off/out on a journey, start a journey; (մեկնել) start, leave, depart; (ոտքով) go/walk to a place, make (for a place), travel.

ՈՒԼԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. journey; (ծովով) voyage; (կարճատև) trip; (շրջագայություն) tour; (ճամփորդություն) travelling.

ՈՒԼԵՎԱՐՈՒՄ, գ. setting off/out, travelling; (մեկնում) starting, leaving, departure.

ՈՒԼԵՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ա. ~ **պայուսակ** travelling bag, large shopping bag.

ՈՒԼԵՏՈՒՄ, գ. ticket.

ՈՒԼԵՐԹ, գ. trip. run; (ծովային) voyage, passage; ◊ **գնացքի՝ ինքնաթիռի՝ նավի առաջին** ~**ը** maiden trip; maiden voyage; **հերթական** ~ regular cruise.

ՈՒԼԵՐՁ, գ. address, message; *գրկ.* epistle; ◊ **բարի կամքի** ~ message of goodwill.

ՈՒԼԵՑՈՒՅՑ, գ. guide, guidebook, itinerary, reference-book; (գրպանի) handbook, reference book; ◊ ~ **աստղ** guiding star, lodestar.

ՈՒԼԵՓԱԿՈՑ, գ. barrier, block, obstacle.

ՈՒԼԵՓՈԽԻՉ, գ. *երկբղ.* railway point, switch.

ՈՒՂԻ, գ. way, track, path; (երկաթուղագիծ) railway; (ճանապարհ) passage, duct; *փխբ.* (ճանապարհորդություն) journey, voyage; *փխբ.* (միջոց, մոտեցում) means, way; ◊ ~ **ելնել՝ ընկնել** start on one's journey, set out on the journey; ~ **հարթել** pave the/one's way; ~**ն բռնել** choose/follow the road of; **երկար** ~ **անցնել** pass/cover a long way; ~**ու վրա** on the way (to sth); ~**ուց շեղվել** lose one's way, go astray.

ՈՒՂԻՂ, ա., մ. straight, upright; (ճիշտ) right, true; (անսխալ) correct; (հարթ) flat, even; 2. գ. *մաթ.* straight line; ◊ ~ **աղիք** rectum; ~ **անկյուն** right angle; ~ **գծով** directly; *քեր.* ~ **խնդիր** direct object; ~ **կապ** direct (telephone) line; ~ **կենտրոնում** right in the centre; ~ **համեմատական** directly proportional (to); *ոզմ.* ~ **նշանառություն** direct laying; ~ **սրտով** straightforwardly; ~ **գնալ** go straight; ~ **ճանապարհով (գնալ)** go along a straight/even/level road; ~**ն ասել՝ խոստովանել** to tell the truth; ~ **պատասխանել** answer frankly/openly; **աչքերին** ~ **նայել** look sb in the eyes/face.

ՈՒՂՂԱԲԱՐՈ, ա. truthful, upright, veracious; (անկեղծորեն) straightforward, frank, sincere.

ՈՒՂՂԱԲԵՐՉ, ա. steep; (ժայռ) sheer (rock); (գառիթափ) precipitous, very steep.

ՈՒՂՂԱԳԻԾ, ա. rectilinear, rectilineal; *փխբ.* straightforward.

ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ, ա. orthographic(al), spelling; ~ **բառարան** spelling dictionary; ~ **կանոն** spelling rule; ~ **սխալ** spelling mistake; ~ **սխալներով գրել** mis-spell.

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. orthography, spelling; ◊ **ավանդական՝ պատմական** ~ traditional/historical orthography; **հնչական** ~ transcription, phonetic transcription; ~**ից ուժեղ՝ թույլ լինել** be good/bad at/in spelling.

ՈՒՂՂԱԹԻՌ, գ. helicopter.

ՈՒՂՂԱԹԻՌԱԿԻՐ, գ. helicopter-carrier.

ՈՒՂՂԱԼԱՐ, գ. plumb.

ՈՒՂՂԱԽՈՍԱԿԱՆ, ա. orthoepic.

ՈՒՂՂԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. orthoepy, (the study of) correct pronunciation.

ՈՒՂՂԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* nominative; ~ **հոլով** nominative case.

ՈՒՂՂԱԿԻ, ա. մ. direct(ly), frank; (անմիջապես) immediately, first-hand; (անմիջական) spontaneous(ly), ingenuous(ly); ◊ *քեր.* ~ **խոսք** direct speech; *տնտ.* ~ **հարկ** direct tax; ◊ **բառիս** ~ **իմաստով** in the literal sense of the word.

ՈՒՂՂԱԿԻՈՐԵՆ, մ. directly, spontaneously, straightforwardly.

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ, *մաթ.* ա., գ. perpendicular; ◊ ~ **գիծ** perpendicular, perpendicular line; ~ **իջեցնել՝ բարձրացնել** drop/raise a perpendicular (to).

ՈՒՂՂԱՀԱՎԱՏ, *կրոն.* 1. ա. orthodox; 2. գ. true believer; ~**ներ** true believers, the faithful.

ՈՒՂՂԱՁԻԳ, 1. գ. *մաթ.* vertical line; 2. ա. vertical; (շախմատի տախտակի) file; (խաչբառի) down; (ոտիղ վեր բարձրացրած) vertical, sheer.

ՈՒՂՂԱԼԻ, *տես* ՈՒՂԻՂ (արիք):

ՈՒՂՂԱՄԻՏ, ա. truthful, upright, veracious; (անկեղծ) correct, frank, accurate; ◊ ~ **մարդ** truthful/upright/candid person.

ՈՒՂՂԱՄՏԻՐԵՆ, մ. truthfully, correctly, accurately.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. truthfulness, uprightness, veracity, accuracy.

ՈՒՂՂԱՆԿՅՈՒՆ, 1. ա. *մաթ.* right-angled, rectangular; 2. գ. (բառանկյուն) rectangle; ◊ *մաթ.* ~ **եռանկյուն** right-angled triangle.

ՈՒՂՂԱՓԱՌ, ա. orthodox; ◊ ~ **եկեղեցի** Orthodox Church.

ՈՒՂՂԵԼ, բ. correct, put right; (կանոնավորել) put/set right, readjust; (ուղղություն տալ) direct; (դաստիարակել) bring up; (փոխել, շտկել) change, put/set right; (հասցեագրել)

direct address; (սրբագրել) correct, proofread, spell-check; (բարեկարգել) mend, improve, amend; ◊ **աշակերտին** ~ correct the pupil, put the pupil right; **բարձն** ~ arrange/adjust the pillow; **գլխարկն** ~ set the hat straight; **խոսքն** ~ address, appeal; **կոչ** ~ summon; *ռազմ.* **կրակ** ~ direct the fire; **սանրվածքն** ~ smooth/fix one's hair.

ՈՒՂՂԵԼԻ, ա. reparable, remediable, rectifiable; (մարդ) corrigible; ◊ **դա** ~ է that can be set right; ~ **սխալ** rectifiable mistake.

ՈՒՂՂԻՉ, ա. correctional, corrective; ◊ ~ **տուն** borstal, reformatory.

ՈՒՂՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. direction; (հակում) trend; ◊ **վեպի գաղափարական ~ը** ideological trend of the novel.

ՈՒՂՂՎԵԼ, բ. improve, reform, turn over a new leaf; (շարժվել դեպի) make (for), make one's way (to), direct one's steps (to, towards); (իրանը շտկել) draw oneself up.

ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. direction; (կուրս) course; (ուղիղ լինելը) straightforwardness, uprightness; (հակում) current, trend, tendency; ◊ ~ **բռնել** head/make for; *փխբ.* settle (on), determine (on); **~ը ճշտել** define/check the direction (more accurately/precisely); ~ **վերցնել** take a course (to); ~ **(ցույց) տալ** direct, give directions; ~ **պահել** keep/pursue a course; **~ը կորցնել** deviate from the course, lose direction.

ՈՒՂՈՒՄ, գ. correction, correcting, rectification; (բարեփոխում) amendment; ◊ ~ **մտցնել** insert/introduce amendments; ~ **տալ (թերթի մեջ)** give a correction (in newspaper).

ՈՒՆՈՒԾՈՒԾ, գ. essence, quintessence; ◊ **մինչև ~ը** to the marrow.

ՈՒՆՏ, գ. camel; **միաապատ** ~ one-humped/Arabian camel; **երկսապատ** ~ two-humped/Bactrian camel; *խսկց.* **~ի ականջում քնած** dawdler, muddler, blunderhead; ◊ **~ի պոչ** something unchangeable; **լուն ~ չինել** *ասգ.* make a mountain out of a molehill.

ՈՒՆՏԱՄԱԶ, գ. camel('s) hair.

ՈՒՆՏԱՄԱԶԵ, ա. camel hair, made of camel('s) hair; ~ **գործվածք** camel hair cloth.

ՈՒՆՏԱՅԾ, գ. *կենդ.* lama.

ՈՒՆՏԱՊԱՀ } գ. cameleer.
ՈՒՆՏԱՊԱՆ }

ՈՒՆՏՓՈՒՇ, գ. camel's burn, camel('s) thorn.

ՈՒՄ, դ. who, whom; ◊ ~ **ես ասում** nobody pays attention to (it); ◊ ~՞ **ինչ, ~ ինչ գործն է** it isn't anybody's business, it is nobody's business; ~ **որ հարկն է** to the proper person; (նամակում) to whom it may concern.

ՈՒՄՊ, գ. mouthful; (փոքր) sip; (մեծ) gulp, drink.

ՈՒՆԱԿ, ա. able, capable, apt, skilful; ~ **լինել** be able; ~ **դարձնել** enable; **մի բանի ~՞ է** *խսկց.* is he capable of anything?

ՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ability (for), aptitude (for), capacity (for); (հմտություն) skill, knack (for sth), practice; (շնորհալիություն) talent, gift; ◊ **երաժշտական** ~ aptitude/talent for music; **մտավոր ~ներ** mental/intellectual faculties, capabilities; **մեծ ~ների տեր մարդ** person of great abilities; **~ից զրկվել** be deprived of the ability (to do sth).

ՈՒՆԱՅՆ, ա. vain; (ապարդյուն) futile, unavailing; ◊ ~ **ջանքեր** futile/unavailing efforts; ~ **հույսեր** vain hopes; ~ **ճիգ** futile/vain endeavour/attempt.

ՈՒՆԱՅՆԱՊԱՍ } մ. vainly, in vain, uselessly,
ՈՒՆԱՅՆՈՒՐԵՆ } fruitlessly; (անհույս) hopelessly; (անշահավետ) unprofitably.

ՈՒՆԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vainlessness, uselessness, futility; ◊ ~ **ունայնությանց** vanity of vanities.

ՈՒՆԵԶՐԿԵԼ, բ. expropriate, dispossess, impoverish.

ՈՒՆԵԶՐԿՎԵԼ, բ. be impoverished, become poor, lose one's property, go bankrupt.

ՈՒՆԵԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. poverty, indigence, penury.

ՈՒՆԵԶՐԿՈՒՄ, գ. expropriation, dispossession, impoverishment.

ՈՒՆԵԶՈՒԿ, ա. indigent, poor, impoverished; **~ներ** the poor, the impoverished, the have-nots.

ՈՒՆԵԼԻ(Ք), գ. (pair of) tongs; (աքցան) pincers; (ընկույզկոտրիչ) nutcrackers; (մազերի գանգրացման) curling irons; (կրակ խառնելու) fire-iron, fire-tongs; (շաքարի) sugar-tongs; (վիրաբուժական) forceps.

ՈՒՆԵՆԱԼ, բ. have, possess, dispose; (տեր լինել, տիրել) own, hold; (կրել) have on, wear; ◊ **նամակ** ~ get/receive a letter; **տարօրինակություններ** ~ be an odd man/person, have peculiarities; **ուժ** ~ be strong; **ուժ չ~** have no strength/power; **մի բանի հետ չ~** *խսկց.* have no liking for, not to be fond of; not to agree with sth; **մեկի հետ չ~** not to get on with sb; **ցանկություն չ~** have no wish; **երանի ունենամ** I wish I had; **դրամ միշտ ունենում է** he always has money (on him); **ունեմ-չունեմ** *խսկց.* the only thing I have.

ՈՒՆԵՎՈՐ, ա. well-off, well-to-do, prosperous, propertied; (վճարունակ) solvent; ◊ ~ **կյանք** well-off life.

ՈՒՆԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prosperity, wealthiness; (վճարունակություն) solvency.

ՈՒՆԵՑԱԾ-ՉՈՒՆԵՑԱԾ, ա., գ. everything one has got, property, belongings, estate, one's bag and baggage; ◊ **~ը խմել** swap one's things for drink, ruin by drink.

ՈՒՆԵՑՎԱԾՔ, գ. property, possessions, belongings, estate, holding; (ապրանք) stock, equipment; ◊ **անձնական** ~ personal/private property; **պետական** ~ state property; **~ի**

բռնագրավում confiscation of property; **~ի վերգրում (պարտքի դիմաց)** distraint (of property); **~ը քամուն տալ** *խսկց.* waste one's property.

ՈՒՆԿ, գ. *հնց.* (ականջ) ear; handle, knob; **կճուճի ~** pot handle; ◊ **~ դնել** listen to.

ՈՒՆԿԱՎՈՐ, ա. handled, having a handle/knob.

ՈՒՆԿՆԴԻՐ, գ. hearer, listener, spectator; (ուսանող) student; *հմք.* **~ներ** audience; ◊ **~ լինել** be a listener, listen (to).

ՈՒՆԿՆԴՐԵԼ, բ. listen (to), hear; **դասախոսություն ~** attend a lecture; **ռադիո ~** listen in, listen to the radio; **ուշադրությամբ ~** listen intently (to).

ՈՒՆԿՆԴՐԻՉ ԱՄՐՔ, գ. evesdropping device; bug.

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. audition; (համերգի) hearing; (դասախոսության) attendance; ◊ **~ խնդրել** ask for an audition; **~ շնորհել** grant an audition/a hearing.

ՈՒՆԿՆԴՈՒՄ, գ. listening (to), hearing, audition; ◊ *իրավ.* **գործի ~** hearing of the case; **գործի ~ը նշանակված է** the case will be brought before the court/will come up for trial.

ՈՒՆՔ, գ. *բրբ.* brow, eyebrow; ◊ **~երը բանալ՝ բացվել** *խսկց.* stop fretting; **~երը կախել՝ կիտել** *խսկց.* frown, knit one's brows; **~երը վեր թոցնել** *խսկց.* raise one's eyebrows; **~երի տակից նայել** lour/scowl (at), look distrustfully/sullenly (at); **ասել աչքիդ վերևը ~ կա** *ասցկ.* offend/hurt sb.

ՈՒՆՔԱԲԱՑ, ա. *փխբ.* (վվարթերես) bright-faced.

ՈՒՇ, ա. late; (ուշացած) tardy; ◊ **~ թե շուտ** sooner or later; **մինչև ~ գիշեր** till late at night; **~ ժամ է** the hour is late; **~ լինի, նուշ լինի** *ասցկ.* let it be late but sweet; **լավ է ~, քան երբեք** *ասցկ.* better late than never.

ՈՒՇԱԳՆԱՑ, ա., մ. unconscious, insensible; (ուշաթափ) swooning, fainted; **~ լինել** lose one's consciousness, faint; **~ վիճակում** unconscious, fainted, in a faint.

ՈՒՇԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. unconsciousness, *բժշկ.* syncope; (ուշաթափություն) fainting; (նվաղում) swoon.

ՈՒՇԱԳՐԱՎ, ա. notable, noteworthy, remarkable; ◊ **~ արտաքին** remarkable appearance; **~ հրատարակություն** a noteworthy publication; **~ ապդագիր** a catching poster.

ՈՒՇԱԴԻՐ, ա. մ. attentive(ly), careful(ly), intent(ly); **~ լինել** be attentive; **~ լսել** listen carefully/attentively; **~ նայելու դեպքում** if you look carefully.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. attention, notice, note, attentiveness; **~** attention, please! ◊ **~ը բևեռել՝ լարել** concentrate/focus one's attention; **~ գրավել** attract attention; **~ դարձնել** pay attention; **~ հրավիրել** draw sb's attention; **~ թյան արժանի** worth noticing/notice, of note; **~իդ վրիպել** escape one's attention; **~ թյան կենտրոնում լինել** be in the focus of attention.

ՈՒՇԱԹԱՓՎԵԼ, բ. faint, swoon, lose consciousness.

ՈՒՇԱՀԱՍ, ա. late ripening (fruit).

ՈՒՇԱՀԱՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. late ripening.

ՈՒՇԱՀԱՐՈՒԹՅՑ, ա. (ուշադրության արժանի) noteworthy, worthy of (special) attention.

ՈՒՇԱՑՆԵԼ, բ. delay, make late, retard; (հետ պահել) detain, keep off; (ժամկետից անցնել) exceed the time limit, expire; ◊ **պատասխանն ~** be late with the answer, delay the answer.

ՈՒՇԱՑՐԻՎ, ա. absent-minded; (մտազբաղ) preoccupied; (վերացած, ցրված) abstracted, distracted; ◊ **~ հայացք** an absent-minded look.

ՈՒՇԱՑՈՒՄ, գ. delay, retardation, being/coming late; **մեկ ժամ ~ով** an hour late; **առանց ~մաև** *in/on time*; **առանց ավելորդ ~մաև** without undue delay; on the nail; **ոչ մի ~ չունենալ** have never been late.

ՈՒՇԻՄ, ա. clever, bright, smart, shrewd; (սուր) sharp, keen-witted; (ուշադիր, լուրջ) attentive, serious; (զգուշավոր, զգաստ) careful, alert; ◊ **~ երեխա** a bright child; **~ հայացք** an alert look.

ՈՒՇԻՄՈՒՐԵՆ, մ. carefully, attentively, cleverly, keen-wittedly.

ՈՒՇԻՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sharpness, keen-wittedness; (ուշադիր լինելը) carefulness, attentiveness, attention; ◊ **~ ցուցաբերել** be alert, show alertness.

ՈՒՇԻ-ՈՒՇՈՎ, մ. with exceptional attention, very carefully, intently; ◊ **~ ունկնդրել** listen very attentively, be all attention/ears; **~ հետազոտել** examine carefully/thoroughly.

ՈՒՇ-ՈՒՇ, մ. rarely, from time to time; (հազվադեպ) once in a blue moon; seldom; ◊ **~ այցելել** pay a rare visit, visit rarely.

ՈՒՇՔ, գ. attention, notice; (խոհեմություն) sense, wisdom; (գիտակցություն) consciousness; ◊ **~ դարձնել** *խսկց.* pay attention (to); **~ դնել** listen attentively; **~ը գնալ** (ուշաթափվել) lose consciousness; (խելքը կորցնել, խենթանալ՝ մի բանի համար) *be mad about*, be/go crazy/nuts for; **~ը կորցնել** lose one's head; **~ը մի տեղ գցել** concentrate one's attention; **~ը վրան գալ** come to/round; **~ը վրան չլինել** be absent-minded/carried away/distracted; **~ը վրան պահել** be watchful/vigilant; **~ի բերել** help sb regain consciousness; **~ի գալ** come to/round; (խելքը գլուխը հավաքել) get sober, come to see reason; **~ն ու միտքը** all one's attention; **~ն ու միտքը մի բանի տալ** *խսկց.* be eager to do sth, be all for doing sth; **~ ու միտքը գրավել** enchant, catch one's attention.

ՈՒՌԱ, ձ. hooray! hurrah!
ՈՒՌԱԶԳԻՆԵՐ, գ. *բսր.* willows; salix.
ՈՒՌԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. swelling, intumescence; *փխբ.* (գոռոզություն, փքվածություն) haughtiness, pompousness, flamboyance; ◊ **ոտքերի ~** swelling of legs.
ՈՒՌԱԾ-ՓՔՎԱԾ, ա., մ. pompous, bombastic; (գոռոզ) haughty, conceited; ◊ **~ մաճ գալ** strut, walk, puffed up; **~ նստել** sit sulkily, be in the sulks.
ՈՒՌԵՆԻ, գ. willow; ◊ **լացող ~** weeping willow; **զամբյուղի ~** oiser.
ՈՒՌԵՑՆԵԼ, բ. (փքել) inflate, puff up; ◊ **այտերն ~** puff up/blow out one's cheeks.
ՈՒՌԿԱՆ, գ. seine, sweep-net, (fishing-)net; *փխբ.* (ծուղակ) snare, trap, pitfall.
ՈՒՌԿԱՆԱԶԻԳ, գ. fisher, fisherman.
ՈՒՌԿԱՆԱՆԱՎ, գ. trawler.
ՈՒՌԿԱՆԵԼ, բ. seine, catch fish with seine, fish with seine.
ՈՒՌԿԱՆՈՐԴ, գ. seinfisher, seiner.
ՈՒՌԿԱՆՈՒՄ, գ. net-fishing, seining.
ՈՒՌՃԱՆԱԼ, բ. grow intensively/immoderately; (գրպելով հարստանալ) make a fortune by grabbing from others; (ուժեղանալ) get stronger; *փխբ.* (փքվել) swell, swell out.
ՈՒՌՃԱՑՆԵԼ, բ. make (it) grow intensively/wildly; (հարստացնել) make richer, enrich; *փխբ.* (չափազանցել) swell, exaggerate, boast.
ՈՒՌՃԱՑՈՒՄ, գ. swelling, exaggeration.
ՈՒՌՆԱԶՈՒԿ, գ. hammer-fish, hammerhead.
ՈՒՌՉԵԼ, բ. swell, distend/swell (from absorbed moisture); (փքվել, տոչել) be blown/puffed up, swell out.
ՈՒՌՑՆԵԼ, բ. inflate, blow out; *փխբ.* (չափազանցել) exaggerate, swell, boast, overdo; ◊ *փխբ.* **գլուխն ~** tire sb with stupid stories; **լուրերն ~** exaggerate the news; **շրթունքները ~** *խսկց.* pout one's lips; **պատահածն ~** exaggerate/swell the incident.
ՈՒՌՈՏ, գ. willow-thicket.
ՈՒՌՈՒՏԻԿ, ա. salient, protuberant, bulging; (պատահայտիչ) prominent, distinct; *տեխ.* convex; ◊ **~ ապակի ոսպնյակ** convex glass/lens; **~ մակերես** convex surface.
ՈՒՌՈՒՏԻԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. prominence, salience; *տեխ.* convexity.
ՈՒՌՈՒՏՔ, գ. swelling, tumour; ◊ **բարորակ ~** non-malignant/benign tumour; **չարորակ ~** malignant tumour.
ՈՒՌՈՒՏՔԱԲԱՆ, գ. oncologist, cancer specialist.
ՈՒՌՈՒՏՔԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. oncological.
ՈՒՌՈՒՏՔԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. oncology.
ՈՒՍ, գ. *կզմ.* shoulder, upper arm; (բլրալանջ) slope; ◊ **~ը դեմ անել տակը տալ** put one's shoulder under; **~ին առնել վերցնել** shoulder; **~ին թփթփացնել** tap sb on the shoulder; **~երը վեր քաշել թափ տալ թոթվել** shrug one's shoulders; **~երին գլուխ ունենալ** *փխբ.* have a (good) head on one's shoulders; **~երին գցած** caped, cloaked; **~երին ծանրանալ** burden on one's shoulders; **~երին տանել կրել** carry on/bear on one's shoulders; **~երից մի քար ընկավ** *փխբ.* a load/weight has been/was taken off one's mind/shoulder; **~ովը գցել ձգել** throw on/over the shoulder.
ՈՒՍԱԲԱՑ, ա. bare-shouldered.
ՈՒՍԱԲԵՌ, գ. burden.
ՈՒՍԱԳԼՈՒԽ, գ. top of the shoulder; *գիտ.* humeral joint.
ՈՒՍԱԳԻԾ, գ. shoulder-line.
ՈՒՍԱԳՈՏԻ, գ. shoulder belt; *կզմխս.* shoulder girdle.
ՈՒՍԱԳԻՐ, գ. *ռզմ.* shoulder boards, shoulder strap, shoulder-piece; *ամ.* shoulder mark, shoulder flash; ◊ **սպայական ~ներ** officer's shoulder straps.
ՈՒՍԱԹԻԱԿ, գ. *կզմխս.* shoulder blade, shoulder bone; **ցցված ~(ներ)** protruding shoulder bones.
ՈՒՍԱԼԾԱԿ, գ. shoulder yoke.
ՈՒՍԱԼՍԱՆ, մ. with the whole shoulder.
ՈՒՍԱԿԱԼ, գ. shoulder knots, shoulder strap.
ՈՒՍԱԿԱՊ, գ. shoulder strap, shoulder knot.
ՈՒՍԱԿԱՐ, գ. the seam of the shoulders.
ՈՒՍԱՀՈԴ, գ. *կզմխս.* shoulder joint.
ՈՒՍԱՄԲԱՐՁ, ա. shouldered, carrying on the shoulder.
ՈՒՍԱՄԵՐԿ, ա. bare-shouldered.
ՈՒՍԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* humeral.
ՈՒՍԱՆԵԼ, բ. study, learn, receive training/instruction; (սովորել) learn, study; **օտար լեզուներ ~** learn/study foreign languages.
ՈՒՍԱՆԵԼԻ, ա. instructive, didactic, edifying; ◊ **~ վարքագիծ** exemplary behaviour; **~ փորձ** instructive experience.
ՈՒՍԱՆՈՂ(ՈՒՀԻ), գ. student; **բժշկական ~** medical student; **իրավաբանական ~** law student; **պատմական ~** history student.
ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ, ա. student; **~ թոշակ** student allowance/grant/scholarship/stipend; **~ ժողով** students' meeting;**~ խմբակցություն** student body; **~ կոմիտե** student committee; **~ տոմս** student card, student identification/i.d. card.
ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հմք.* the students, student body.
ՈՒՍԱՊԱՅՈՒՍԱԿ, գ. shoulder bag, backpack; (դպրոցական) satchel; (զինվորական) haversack, knapsack.
ՈՒՍԱՊԱՐԿ, գ. rucksack, knapsack.
ՈՒՍԵՐԻԶ, գ. *զին.* epaulette, *ամ.* epaulet.
ՈՒՍԵԼ, բ. shoulder, put on one's shoulder.
ՈՒՍԻՄԱՐՀՈՒՐԴ, գ. *հպկ.* students' council.
ՈՒՍՈՒՑԱՎԱՐ, գ. *հպկ.* head of the teaching department, school administrator.
ՈՒՍՄՈՒՆՔ, գ. studies, learning; (փիլիսո-

փայական) teaching; (քաղաքական) doctrine; ◊ **Կանտի ~ը** the teaching of Kant.

ՈՒՍՅԱԼ, ա. educated, well-educated; ◊ **~ մարդ** educated person, person/man of education.

ՈՒՍՈՍԿՐ, գ. *կզմխս.* humerus.

ՈՒՍՎԱՐՁ, գ. *հպվ.* tuition fee.

ՈՒՍՏԱՐԻ, գ. *հպվ.* academic/school year; ◊ **~վա ընթացքում** during the school year.

ՈՒՍՏԻ, շ. consequently; ◊ **~ և** therefore, hence.

ՈՒՍՈՒՄ, գ. studies, training, education; **~ ստանալ** get educated, receive education; **ուսման առաջադիմություն** progress/advancement (in studies); **ուսման տարիներին** during school years; **ուսման ծարավ** thirst for learning.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ, ա. industrial/practical training (for students).

ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ, ա. teaching and educational.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՋՈՒՐԿ, ա. uneducated; **~ մարդ** a person of no education.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ա. educational; (դպրոցական) school; **ըստ ~ ծրագրի** according to the school curriculum; **~ հաստատություն** educational institution; **~ հաղորդում** educational programme/broadcast; **~ մաս** teaching department; **~ շենք** educational building/institution; **~ տարի** academic/school year.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԽԵՏԱՋՈՏԱԿԱՆ, ա. **~ կենտրոն** teaching and research centre.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԱՐՁԱԿԱՆ, ա. teaching and training; ◊ **~ դահլիճ** gymnasium, gym; **~ հրապարակ** training grounds.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ, ա. teacher training, teaching and methodological; ◊ **~ գրականություն** methodological literature.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՒԹՅՈՒՆ, գ. education, training, instruction; ◊ **~թյան շրջան** period of training/studying; **~ն ավարտել** end/complete one's education.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԵՐ, ա. eager to learn/study; ◊ **~ երիտասարդ** an eager to learn youth.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼ, բ. study, investigate; (հետազոտել) explore, examine; ◊ **տիեզերքը ~** explore space; **շրջակա բնությունը ~** explore nature/the environment.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. investigation, research, analysis; (հետազոտություն) exploration; (աշխատանք) paper, essay; ◊ **տիեզերական տարածության ~** exploration of (outer) space; **գիտական ~** scientific research/investigation; **լեզվաբանական ~ներ** linguistic studies.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒՄ, գ. studying, investigating, researching, exploring; ◊ **խնդրի մանրակրկիտ ~** a thorough investigation/examination of the matter.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՎԱՐՁ, *տես* ՈՒՍՎԱՐՁ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ, գ. college, school, technical/vocational school; **ռազմական ~** military academy/college; **~ ընդունվել** go to/ enter a college/technical school.

ՈՒՍՈՒՄՆԱՓՈՐՁՆԱԿԱՆ, ա. experimental teaching.

ՈՒՍ ՈՒՍԻ, մ. shoulder to shoulder; ◊ **~ տալ** *փխբ.* stand side by side/shoulder to shoulder; **~ կռվել թշնամու դեմ** fight against the enemy shoulder to shoulder.

ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼ, բ. teach, instruct, train; **մեկին մի բան ~** teach sb sth.

ՈՒՍՈՒՑԻՉ, գ. teacher; (դասատու, մասնավոր ուսուցիչ) tutor; **դպրոցի ~** school teacher; **անգլերենի ~** English teacher; **երգի պարի ~** singing/dancing master/teacher/instructor.

ՈՒՍՈՒՑՈՂԱԿԱՆ, ա. teaching, instructive, training; **~ թելադրություն** an instructive dictation; **~ վարժություններ** exercises for practice.

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ, ա. teacher, teacher's; ◊ **~ անձնակազմ** (teaching) staff; **~ ինստիտուտ** teacher training/pedagogical institute.

ՈՒՍՈՒՑՉԱՆՈՑ, գ. staffroom, teachers' room.

ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ, գ. teacher, female teacher.

ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ, գ. teaching, training; **պարի ~** dancing lessons.

ՈՒՏԵԼ, բ. eat; (խպատ) eat up; (վատնել, կլանել) absorb, devour; *փխբ.* (քայքայել) eat, gnaw; (բթուն) corrode; *փխբ.* (յուրացնել) misappropriate; *փխբ.* (կաշառվել) take a bribe; ◊ **ժանգն ուտում է** rust eats away; **ինքն իրեն ~** torment oneself; **իրար ~** fight; wrangle, squabble, bicker; **մեկի վաստակն ~** devour/waste sb's earnings; **ոչ ուտես, ոչ խմես՝ երեսին նայես** *ասգ.* never tire of looking at sb; **չափից շատ ~** կերած լինել overeat, be stuffed; **~ու ժամանակ** while eating, during the meal; **~ուց առաջ հետո** before/after food/eating.

ՈՒՏԵԼԱԲՈՒՅՍ, գ. edible/eatable plants.

ՈՒՏԵԼԻ, ա. edible, eatable; (համեղ) delicious; ◊ **~ սնկեր** edible mushrooms; **~ բուսատեսակներ** edible plants.

ՈՒՏԵԼԻՔ, գ. food, meal(s), edible things; ◊ **~ի մնացորդներ** leftovers.

ՈՒՏԵԼ-ԽՄԵԼ, բ. eat and drink, feast, banquet; (վայելել) enjoy one's food.

ՈՒՏԵՍ, գ. delicacy.

ՈՒՏԵՑՆԵԼ, բ. feed; *փխբ.* (կաշառել) grease sb's palm, oil the wheels, bribe.

ՈՒՏԻՑ, գ. moth.

ՈՒՏԻՉ, ա. caustic; *փխբ.* (հյուծող, մաշող) gnawing; ◊ **~ ծուխ գոլորշի հոտ և ն** pungent/acrid smoke/vapour/smell etc.

ՈՒՏՈՂ, գ. (շատակեր) glutton, big eater; (կաշառակեր) bribe-taker, grafter; ◊ **(հինգ) ուտող բերան ունենալ** have (five) mouths to

feed; **~ը գիտի, չուտողն ինչ գիտի** *ասգ.* if you want to know, taste it.

ՈՒՏՈՂ-ԽՄՈՂ, ա. *խսկց.* fast-living, revelling; ◊ **~ մարդ** jovial/merry fellow/person, reveller, fast liver.

ՈՒՏՈՂ-ՈՒՐԱՑՈՂ, ա. ungrateful, unmindful, thankless.

ՈՒՐ, մ. where; ◊ **~՞ բարով** where are you going? **~՞ է** where is it? ◊ **~ է, ~ էր, քե ~** I wish, if only; **~ էլ որ** wherever; **~ է, ~ չէ, ~ որ է** *խսկց.* any time now; **~՞ մնաց մնացին** *խսկց.* why is he/are they late? where is he/where are they? **սա ո՞ւր ... նա ո՞ւր** *խսկց.* you can't even compare them, they are a world apart; **դեռ ~՝ ես՝ ~ է** the end is not in sight yet; **~ մնաց, որ** *խսկց.* let alone.

ՈՒՐԱԳ, գ. adze, *ամ.* adz.

ՈՒՐԱԳԱՏԱԾ, ա. adze-hewn, cut/trimmed with an adze.

ՈՒՐԱԽ, ա. merry, jolly, glad, cheery; (զվարթ) joyous, joyful, cheerful, lively, in high spirits; (ուրախացնող) cheering, gratifying, comforting; ◊ **~ եղանակ** cheerful/lively melody/tune; **~ ժամանակ անցկացնել** have a good/jolly time; **~ ժամեր** happy hours; **~ լուր** glad/happy news/tidings; **~ մանկություն** happy childhood; **շատ ~ եմ** I am very happy/glad.

ՈՒՐԱԽԱԴԵՄ, ա. with a joyful/cheerful/happy face/countenance; ◊ **~ մարդիկ** high spirited/happy people.

ՈՒՐԱԽԱԼԻ, ա. gratifying, comforting, cheerful; ◊ **~ լուր** happy tidings; **~ հանգամանք** gratifying circumstance; **~ է** it is gratifying.

ՈՒՐԱԽԱՁԱՅՆ, ա. with a joyous/joyful voice.

ՈՒՐԱԽԱՆԱԼ, բ. be glad/happy, rejoice; (զվարճանալ) enjoy oneself, make merry, have a good/jolly time; ◊ **մեկի համար ~** be glad for sb/sb's sake; **մարդու սիրտն ~ում է** *խսկց.* one's heart fills with joy.

ՈՒՐԱԽԱՍԻՐՏ, ա. with a joyous heart, happy-hearted; ◊ **~ դիմավորել** give sb a hearty welcome.

ՈՒՐԱԽԱՑՆԵԼ, բ. make glad/happy, cause joy, gladden; (ոգևորել) cheer up, brighten; ◊ **աչքն ~** be pleasing to the eye; **դա ինձ ~րեց** it made me happy; **լուրը ~րեց նրան** he was very glad to hear the news, the news cheered him up; **սիրտն ~** rejoice, fill one's heart with happiness.

ՈՒՐԱԽԱՑՈՒՑԻՉ, ա. gladening, making happy/joyful/joyous; ◊ **~ լուրեր** joyous/heartening news.

ՈՒՐԱԽ-ՋՎԱՐԹ, ա. cheerful, brisk, of good cheer; ◊ **~ ապրել** live in clover.

ՈՒՐԱԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. happiness, joy, gladness; (բեկրպանք) merriment, merry-making, delight; ◊ **ի՜նչ ~** what joy/delight! **կյանքի ~ը** the joy of life; **նրան ~ էր սպասում** joy was awaiting him; **~ պատճառել** cause joy/happiness; **~ությամբ** with pleasure/joy; **~ությամբ վայելես** *խսկց.* congratulations! **~ից իրեն կորցնել** *խսկց.* be overjoyed, be beside oneself with joy; **~ից լաց լինել** cry/weep for/with joy; **~յան բաժակ** cup of joy.

ՈՒՐԱԽ-ՈՒՐԱԽ, մ. very happily, with great joy, rejoicing.

ՈՒՐԱՆ, գ. *քիմ.* uranium; **~ի հանք** uranium ore.

ՈՒՐԱՆԱԼ, բ. renounce, disavow, repudiate; (ժխտել) give up, disown; ◊ **ասածն ~** renounce one's own words, renege on one's word; **հայրենիքն ~** renounce one's motherland; **կաթն ~** *խսկց.* repudiate one's mother.

ՈՒՐԱՆԱՅԻՆ, ա. uranium, uranic, uranous; **~ շարժիչ** *ֆիզ.* uranium reactor; **~ ռումբ** uranium bomb.

ՈՒՐԱՐՏԱԳԵՏ, գ. Urartologist, an expert in Urartian studies.

ՈՒՐԱՐՏԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. Urartological.

ՈՒՐԱՐՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Urartology, Urartian studies.

ՈՒՐԱՐՏԱԿԱՆ, ա. Urartian.

ՈՒՐԱՐՏԱՑԻ, գ. Urartian.

ՈՒՐԱՐՏԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Urartian, the Urartian language.

ՈՒՐԱՑՈՂ, գ. craven traitor; (հավատը) apostate, renegade; (հայրենիքը) betrayer, traitor; (խոսքը) turncoat.

ՈՒՐԱՑՈՒՄ, գ. apostasy, betrayal; (դավաճանություն) betrayal, denial, disavowal; (հրաժարում) abjugation, denegation; ◊ **նախնյաց ավանդների ~** betrayal of one's ancestors' traditions.

ՈՒՐԲԱԹ, գ. Friday; **ամեն ~** on Fridays, every Friday; *եկեղ., կրոն.* **Հուդայի ~** Good Friday; **~ը չուտ եկավ, քան չաբաթը** *ասգ.* some unexpected misfortune changed the plans; **~ օրվա չորովն է, չաբաթ օրվա փորովն է** *ասգ.* he hasn't changed at all, he is the same person you know.

ՈՒՐԲԱԹԱԴԵՄ, ա. gloomy, mournful.

ՈՒՐԲԱԹԱԽՈՒՄ, ա. silent, taciturn.

ՈՒՐԵՄՆ, շ. therefore, then, so; (ուստի, այսպիսով) accordingly, so; (հետևաբար) consequently; ◊ **այսպես ~** so, now then; **դե ~** well, then; **եթե այդպես է, ~** if it is so, then; **~ գնանք** let's go then; **~ ի՞նչ էր ասում** well, what was he saying then? **~ ճիշտ է** it is correct/right then.

ՈՒՐԵՎԷ } մ. somewhere, anywhere,
ՈՒՐԵՎԻՑԵ } in some place.

ՈՒՐԻՇ, ա. other, different; (մեկ այլ) another; (ուրիշ մեկը) somebody/someone else; ◊ **~ անգամ** some other time; **~ բան** something else; **~ բան, եթե** it would be different if; **~-~ բաներ** many different things; **դա մի ~ բան է** it is something unusual; **դա ~ է** that is something else/different; **~ դեպքում** in other cases;

~ **խոսքով** in other words; ~ **կերպ** otherwise; ~ **ոչինչ** nothing else; **~ի հաշվին ապրել** live off other people, live at the expense of somebody else; *խսկց.* sponge off somebody else; ~ **տեսակ** another sort/kind of; ~ **օրվա հետաձգել** put off to another day; ~ **է դարձել** he has changed; **~ը լիներ** if it were somebody else/some other person, had it been anyone else; ~ **էլ ի՞նչ** anything else? what else? ~ **ոչ ոք** nobody else; ◊ **~ի աչքով նայել** take a detached view; **~ի զգեստ** somebody else's dress/outfit; **~ի զուռնով պար գալ** *փխբ.* dance to sb's tune/pipe; **~ի ձեռքով օձ բռնել, ~ի ձեռքով փուշ քաղել** *ապհվ.* make a cat's paw of other people; ~ **պայմաններում** in other circumstances.

ՈՒՐՈԼՈԳ, գ. urologist.

ՈՒՐՈԼՈԳԻԱ, գ. urology.

ՈՒՐՈԼՈԳԻԱԿԱՆ, ա. urological.

ՈՒՐՎԱԳԻԾ, գ. outline, contour; (գծագիր) draft, outline, design; (որմնանկարի) cartoon; (ամփոփ նկարագրություն) delineation, conspectus, prospectus; (ակնարկ) sketch, study.

ՈՒՐՎԱԳԾԱՅԻՆ, ա. contour, outline; ◊ ~ **քարտեզ** sketch map.

ՈՒՐՎԱԳԾԵԼ, բ. sketch, outline, draft, draw; ◊ **պլան** ~ draw a plan; **քարտեզ** ~ draw a map.

ՈՒՐՎԱԳԾՈՒՄ, գ. delineament, outlining, sketching.

ՈՒՐՎԱԿԱՆ, գ. ghost, phantom, spectre, shadow, spirit, apparition, spook; *փխբ.* (որևէ բանի սպառնալիք) spirit, ghost; ◊ **կոմունիզմի** ~ the spectre of communism.

ՈՒՐՎԱԿԱՆԱՅԻՆ, ա. spectral, phantasmal, shadowy, ghostly; (անիրական) unreal, illusory.

ՈՒՐՎԱԿԱՆԱՆՄԱՆ, ա. ghostlike, spectre-like, phantom-like.

ՈՒՐՎԱԿԱՆԱՎԵԼ, բ. (երևալ, հայտնվել) be visible, appear; (ընդարվել) loom; (երևալ, ուրվագծվել) stand out (against), be silhouetted (against), emerge.

ՈՒՐՎԱԿԱՒՈՒՑՎԱԾՔ, գ. (նախագիծ, ուրվագծված կառուցվածք) (rough) draft, outline, (սևագիր) rough copy.

ՈՒՐՎԱՆԿԱՐ, գ. sketch, outline; (ստվերանկար) silhouette; (ուրվագիծ) rough plan; (մոգական լապտերի) phantasmagoria.

ՈՒՐՎԱՆԿԱՐԱՅԻՆ, ա. sketch(y), outline, outlining, phantasmagoric.

ՈՒՐՎԱՆԿԱՐԵԼ, բ. outline, sketch.

ՈՒՐՅ, գ. *բսբ.* thyme.

ՈՒՐՈՒՐ, գ. (black) kite; ◊ **~ի աչք** sharp-sighted, an alert eye; **~ի պես հարձակվել** pounce (upon).

ՈՒՖ, ձ. (ցավ) ouch! (զայրույթ) oh! *ամ.* gee! (անհամբերություն) phew! (զարմանք) gosh, wow! *ամ.* gee! gee-whiz! oh, boy! (կարեկցանք) oh, dear! dear me!

ՈՒՖՈԼՈԳ, գ. ufologist.

Փ

Փ, փ the thirty-fifth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) eight thousand, eight thousandth.

ՓԱԹԱԹԱՆ, գ. (վերքի) bandage; (գինվորների ոտքերի) footcloth; (երեխայի բարուրաշոր) swaddling clothes; ◊ **մատի** ~ **դարձնել** *փխբ.* nag, rebuke, harp on (about); **ոտքին** ~ **դառնալ** *փխբ.* hinder.

ՓԱԹԱԹԵԼ, բ. wrap up; turn, wind (round); (կապել) pack/wrap up, make up into a bundle; *փխբ.* (պարուրել) enclose, ring; *փխբ.* (թաքցնել) cloak, shroud; (գլանաձև ոլորել) roll up (a carpet); ◊ **երեխային** ~ wrap up/swaddle the child; **գլանակ** ~ roll a cigarette.

ՓԱԹԱԹՎԵԼ, բ. cover/wrap/muffle oneself up; (գրկել) embrace, take/clasp/fold in one's arms, put one's arms (a)round sb; (գլանաձև ոլորվել) curl/roll up; **շարֆով** ~ wind/wrap a scarf round one's neck.

ՓԱԹԱԹՈՒՄ, գ. wrapping up, winding; (պարուրում) enclosing, rolling up.

ՓԱԹԵԹ, գ. package, parcel, bundle; (փոստային) թերթի) (postal) wrapper; ◊ **թղթի** ~ bundle of papers.

ՓԱԹԵԹԱՓՈՒԼԹ, գ. brown/wrapping paper; (ծխերի) wrapping-paper.

ՓԱԹԵԹԱՅԻՆ, ա. *բղք.* ~ **մոտեցում, կարգավորում** package deal package policy/plan.

ՓԱԹԵԹԱՎՈՐԵԼ, բ. pack/wrap up; **ապրանքը** ~ pack up the goods; **իրերը** ~ pack things in a trunk/suitcase, pack up, do one's packing.

ՓԱԹԵԹԱՎՈՐՈՒՄ, գ. packing, wrapping, package.

ՓԱԹԵԹՈՂ, գ. packer.

ՓԱԹԹՈՒՅ, գ. turban; *հգվ.* package, bundle.

ՓԱԹԹՈՒՅԱՎՈՐ, ա. turbaned.

ՓԱԹԻԼ, գ. (ձյան) snowflake; ◊ **բրդի** ~ flock; **բամբակի** ~ cotton boll.

ՓԱԹԻԼԱՆՄԱՆ, ա. flaky.

ՓԱԹԻԼ-ՓԱԹԻԼ, մ. in flakes.

ՓԱԹՈՒՅԹ, գ. package, bundle; (գալար) coil, turn; (կոճ, կծիկ) skein, hank.

ՓԱԼԱՆ, գ. pack-saddle; ◊ **~ը շուռ տալ** *փխբ.* get offended; **~ն է փոխել** *խսկց.* only clothes are changed (he is the same).

ՓԱԼԱՍ, գ. (փոշու) duster; (հատակի) floor-cloth; (գորգ) rug; *փխբ.* (կամազուրկ մարդ)

milksop, spineless creature; ◊ **~ դառնալ լինել** be/become spineless/feeble.

ՓԱԼԱՍԱՀՎԱԾՔ, գ. ragman, rag-picker.

ՓԱԼԱՍ-ՓՈՒԼՈՒՍ, գ. *բրբ.* rags; (ունեցածչունեցածը) belongings, things; ◊ **~ը հավաքել** pack up; **~ով** with one's bag and baggage.

ՓԱԽԵՓԱԽ, գ. stampede, panic flight; մ. fleeing.

ՓԱԽՉԵԼ, բ. run/get away; (ազատվել) take flight, fly off, flee; (խուսափել) escape; (դուրս պրծնել) slip out; ◊ **դասից ~** slip away from the lesson, play truant; *խսկց.* do a bunk; *ամ.* play hooky; **ոտքի տակից ~** slip out from under one's feet; **ռազմի դաշտից ~** desert; **տնից ~** run away from home; **ախորժակս փախավ** I've lost my appetite; **պարանի ծայրը փախավ** the end of the rope slipped out; **փախչող փախչողի է** *խսկց.* everybody is running/fleeing away, it's a stampede.

ՓԱԽՍ, միայն **~ տալ** կապակցության մեջ (փախչել) start and run away; (դուրս պրծնել) wriggle/get out of a difficulty; (խույս տալ հարվածից, ուղիղ պատասխանից) dodge/evade a blow; avoid making/giving a direct answer.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ, գ. refugee, fugitive, deserter, runaway; ◊ **~ դառնալ լինել** be/become a refugee/fugitive/deserter.

ՓԱԽՑՆԵԼ, բ. steal; (փախուստի մատնել) make flee, put to flight; (խլել, թռցնել) seize, snatch; (արագ ետ քաշել) jerk back; (առիթը բաց թողնել) miss the opportunity, lose the chance; ◊ **մարդ ~** kidnap a person; (ուրիշի ընկերոջը) pinch sb's bloke; **երեխա ~** abduct a child; **ձի ինքնաթիռ ~** steal a horse/hijack a plane.

ՓԱԽՑՆՈՒԱԾ, ա. *բրբ.* stolen, taken without permission, abducted.

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆԱՑՅԱԼ, ա. **~ գյուղեր** refugee-inhabited villages.

ՓԱԽՈՒՍՏ, գ. flight, escape; ◊ **~ բանտից** escape from prison; **~ կատարել** make an escape; **~ տալ** run away; **~ դիմել** take to flight; **~ մատնել** put to flight; **շփոթահար ~** stampede, panic flight.

ՓԱԿ, 1. գ. lock, padlock, bolt, bar; 2. ա shut, closed, locked; ◊ **~ աչքերով** blindly, headlong; **~ գոտի** closed zone; **~ դիտում** private view; **~ դպրոց** boarding-school; **~ դուռ դեմ առնել** *բրբ.* meet with difficulties; **~ դռների հետևում** behind closed doors; **~ ծով** inland sea; **~ ծրարով** in a sealed envelope; **~ կոտրվածք** simple fracture; **~ շրջանում** in an exclusive circle; **~ ժամկած շուկա** covered market; *բեռ* **~ վանկ** closed syllable; **~ տնտեսություն** closed economy; **~ քվեարկություն** secret ballot; **յոթ ~ի տակ դնել** keep/put under seven seals; **~ի տակ լինել** be under lock and key.

ՓԱԿԱԳԻԾ, գ. bracket(s); **մեծ ~** braces; **միջակ ~** square brackets; **փոքր կլոր ~** (round) brackets, parentheses; **~ դնել** put brackets; **~ի մեջ** in brackets; *մաթ.* **~ից հանել** take out of brackets; **~երի մեջ առնել** say/put in brackets; **~երը բանալ** open the brackets.

ՓԱԿԱՂԱՆ, գ. (գնդի) lock; (հրացանի) bolt; (հրանոթի) breech block; (գետաջրի) bolt, breech block; (ջրանցքի) water gate, floodgate; (լուսանկարչական ապարատի) shutter; (դռների) bolt, bar.

ՓԱԿԱՆ, գ. valve.

ՓԱԿԱՆԱԳՈՐԾ, գ. locksmith, metal craftsman/worker; **~ հավարող** fitter.

ՓԱԿԱՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. metalwork.

ՓԱԿԱՆԴ, գ. padlock, lock, bolt, bar; *փիլս.* (արգելը) prohibition, interdiction; ◊ **~ դնել** impose a ban (on), put a veto (upon); **~ը գցել** bolt/bar a door; **~ի մեջ տակ պահել** bind sb's freedom of action; **~ի տակ** prohibited, interdicted, under a ban.

ՓԱԿԱՑՔ, ա. blind; մ. blindly, headlong.

ՓԱԿԱՓԱՀԱԿ, գ. shutter(s).

ՓԱԿԲԵՐԱՆ, ա. *փիլս.* tight-lipped, able to keep a secret.

ՓԱԿԵԼ, բ. close, shut; (կողպել) lock; (ներփակել) enclose, fence in, foreclose; (ղողնակը գցել) bolt, bar; (բացվածքը խցանել) stop up (with); ◊ **ականջները ~** close/stop up one's ears; **աչքերը ~** close/shut one's eyes; **դուռը ~** close the door, (կողպել) lock the door; **հաշիվը ~** close an account; **հոսքը ~** block/obstruct the flow/current; ◊ **մեկի բերանը ~** silence sb, shut sb up; **շիշը ~** cork up a bottle.

ՓԱԿԻՉ, գ. bolt, bar; *տեխ.* slide-valve.

ՓԱԿԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reserve; (լռակեցություն) reticence, uncommunicativeness, aloofness, unresponsiveness.

ՓԱԿՎԱԾՔ, գ. (փակված տեղ) the way of shutting, locking, latching, bolting, etc.

ՓԱԿՎԵԼ, բ. close, shut, be closed, shut; (առանձնանալ) lock oneself up; (ծածկվել) cover oneself up; **(նրա) աչքերը ~ցին** his eyes shut; **դուռը ~ց** the door closed, shut; **կափարիչը ~ց** the lid came down, closed; **սեզոնը ~ց** the season closed, was over; **վարագույրը ~ց** the curtain dropped, fell/came down; **ցուցահանդեսը ~ց** the exhibition closed; **գործարանները են ~** factories are closed (down); ◊ **~ած լեզու** (հանգ) dumb, (խոսելու իրավունքից զրկված) devoid of the right to speak.

ՓԱԿՎԻՆԿԱՐ, գ. *արվ.* collage.

ՓԱԿՑՆԵԼ, բ. paste, glue, stick together; (ամուր կապել) fasten, fix, (հագուստի վրա անջատել) fasten, fix, (վրայ կպցնել) attach, join, add.

ՓԱԿՈՒՄԿՑՎԱԾՔ, գ. *փիլս.* (այդպիսի վակումը)

inhibition, barring; **~ի տակ (դնել, պահել)** put/impose a ban (on); behind bolt and bar.

ՓԱԿՈՒՂԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փխբ.* (անլուծելիություն, անելայնություն) blind alley, deadlock, in a blind alley, at a deadlock; (պղպեղափակվածություն) (impending) doom; being doomed.

ՓԱԿՈՒՂԻ, գ. cul-de-sac, blind alley; *երկբդ.* siding, dead-end; *փխբ.* (անելանելի վիճակ) blind alley, impasse, cul-de-sac, deadlock; ◊ **~ու առաջ կանգնել** reach a deadlock, be at a deadlock/an impasse **~ու մեջ դնել** lead sb up a blind alley, nonplus sb; **~ում գտնվել** be led up a blind alley, be nonplussed; **~ուց դուրս գալ** end/overcome the deadlock; **~ուց ելք գտնել** (try to) end the deadlock, find a way out of the impasse.

ՓԱԿՈՒՄ, գ. closure, closing down, shutting; (կողպում) locking; (արգելակում) barrage, obstruction; (ձեռնարկության) closure, shutdown.

ՓԱՀ, ձ. (զարմանք) ah! oh! gosh! (հիացմունք) wow! (արհամարհանք) pshaw!

ՓԱՂԱՔՇԱՔԱԲԱՐ, մ. tenderly, caressingly; pleasingly, kindly.

ՓԱՂԱՔՇԱԿԱՆ, ա. *endearing, caressing, tender.*

ՓԱՂԱՔՇԱՆՔ, գ. caress, endearments; (շողոքորթում) coaxing, flattery, wheedling.

ՓԱՂԱՔՇԵԼ, բ. caress, coax, wheedle.

ՓԱՂԱՔԻՒՀ, ա., մ. caressing(ly), cuddling(ly), stroking(ly), embracing(ly); (քնքուշ) affectionate, tender, sweet; ◊ **~ հայացք** tender look; **~ խոսքեր** affectionate/tender words.

ՓԱՄՓՇՏԱԿԱԼ, գ. ammunition belt, bandolier.

ՓԱՄՓՇՏԱՊԱՐԿՈՒՀ, գ. cartridge-case.

ՓԱՄՓՈՒՇՏ, գ. cartridge, bullet; ◊ **վարժական ~** blank cartridge; **~ լցնել** load, charge.

ՓԱՅԱԲԱԺԻՆ, գ. share.

ՓԱՅԱՎՃԱՐ, գ. share payment, entrance fee.

ՓԱՅԱՏԵՐ, գ. shareholder, equity owner/partner.

ՓԱՅԼ, գ. lustre, brilliance, brilliancy; (փայլում) radiance; (փայլաքը) sparkle, twinkling; (պայծառ) glitter; (կուրացուցիչ) glare; (պսպղում. փայտի՝ կաշվի) polish; (կտորի, բրքի) gloss, lustre, shine; **արևի ~** brilliance/brightness of the sun; *հնք.* **երկաթի ~** haematite; **զգեստի ~** magnificence of dress; **լուսնի ~** the radiance/brightness of the moon; **կապարի ~** galena; **կեղծ ~** tinsel; **պողպատի ~** glint of steel; ◊ **սրամտության ~** brilliance of wit, sparkling wit; **~ տալ հաղորդել** add lustre (to); **իր ողջ ~ով** in all one's glory.

ՓԱՅԼԱԹԻԹԵՂ, գ. (silver/aluminium) foil; ◊ **ոսկեջրած ~** gilded foil.

ՓԱՅԼԱԽԱՅՑ, գ. bait, ledger-bait; *փխբ.* (հրապուրանք) enticement, lure.

ՓԱՅԼԱԿ, գ. summer lightning.

ՓԱՅԼԱՂԱՅՈՒՍ, գ. glazed/Dutch/stone tile, dalle.

ՓԱՅԼԱՆԵՐԿ, գ. polish, varnish.

ՓԱՅԼԱՊԱՏԵԼ, բ. varnish, glaze, polish.

ՓԱՅԼԱՊԱՏՈՒՄ, գ. polishing, varnishing, glazing.

ՓԱՅԼԱՍ, ա. mat(t), dull, lustreless; ◊ **~ մակերես** opaque surface; **~ ոսկի** matt gold; **~ ապակի** frosted glass; **~ կաշի** mat leather.

ՓԱՅԼԱՏԱԿԵԼ, բ. sparkle, twinkle; (վառ) glitter; (կուրացուցիչ) glare; **կայծակը ~եց** there was a flash of lightning; ◊ **նրա աչքերը ~եցին** his eyes flashed.

ՓԱՅԼԱՏԱԿՈՒՄ, գ. sparkling, twinkling, glitter, glare, flashing.

ՓԱՅԼԱՐԿԵԼ, բ. *անխ.* polish, shine.

ՓԱՅԼԵԼ, բ. shine, glitter, sparkle, beam; ◊ **երիտասարդությամբ ու գեղեցկությամբ ~** be radiant with youth and beauty; **հիացմունքից ~** beam with delight; **աչքերը զայրույթից ~եցին** his eyes sparkled with anger; **խելքով չի ~ում** his intelligence does not strike you, he is no genius; **ոչնչով չի ~ում** he does not shine in anything; **ևա սրամտությամբ ~ում է** his wit sparkles, he sparkles with wit; **դեմքը ուրախությունից ~ում է** *his face is radiant with* joy.

ՓԱՅԼԵՑՆԵԼ, բ. polish, shine, gloss, glaze.

ՓԱՅԼԵՑՈՒՑԻՉ, ա. giving lustre/brilliance.

ՓԱՅԼՈՒՆ, ա., մ. shining, bright; *փխբ.* brilliant(ly), splendid(ly), resplendent; ◊ **~ դեմք է** he is a bright/great personality; **~ հաղթանակ** glorious/splendid victory; **~ հաջողություն** brilliant success.

ՓԱՅԼՓԼԵԼ, բ. gleam, sparkle, twinkle; (առկայծել) flicker, shimmer; ◊ **ծիածանի բոլոր գույներով ~** be iridescent/opalescent.

ՓԱՅԼՓԼԻՑ, գ. twinkling, twinkle, gleam, sparkle; (առկայծում) flicker, shimmer.

ՓԱՅԼՓԼՈՒՆ, ա. gleaming, sparkling; (առկայծուն) flickering, shimmering.

ՓԱՅՏԱՂ, գ. spleen.

ՓԱՅՏ, գ. wood, log; (վառելափայտ) firewood; (փայտանյութ) wood; (ձեռնափայտ) staff, stick, walking-stick, cane; ◊ **~ անել** lay in/store up (wood); **(ցրտից) ~ կտրել** become numb (with cold); **~ կուլ տված լինել** *խսկց.* be as stiff as a poker; **~ը վրան կոտրել** *խսկց.* cudgel, bang on; **~ի նման ցցվել** stand like a stone image; **~ի տակ գցել** *խսկց.* cudgel; **միևնույն ~ից տաշված լինել** *ասցխ.* be cut *from the same cloth*, be one of our kind; **շան հետ բարեկամացիր, ~ը ձեռիցդ մի գցիր** *ասցխ.* make friends with a dog but keep the stick in your hand; **~ի հումք** wood, timber.

ՓԱՅՏԱԳԻՐ, գ. wood-engraver, xylographer.

ՓԱՅՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wood-engraving, wood-print.

ՓԱՅՏԱԳՈՐԾ, գ. woodworker, carpenter.

ՓԱՅՏԱՓԵՓ, գ. sawdust.
ՓԱՅՏԱԽԵԺ, գ. wood-tar.
ՓԱՅՏԱԾՈՒԽ, գ. charcoal, wood coal.
ՓԱՅՏԱՀԱՏ, գ. wood-cutter, wood-chopper.
ՓԱՅՏԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. wood-cutting, wood-chopping.
ՓԱՅՏԱՄԱԾ, գ. (շինարարության) scaffold, scaffolding; (փայտածածկ ուղի) wooden roadway/pavement/road; (փայտածածկ) shed.
ՓԱՅՏԱՄԹԵՐՈՒՄ, գ. timber cutting, logging; ◊ **~ման անտառամաս** logging/timber-felling sites.
ՓԱՅՏԱՄՇԱԿՈՒՄ, գ. woodwork, woodworking.
ՓԱՅՏԱՅԻՆ, ա. wood, arboreal, arboreous.
ՓԱՅՏԱՆԱԼ, բ. become stiff/numb; *փխբ.* (սառչել) become numb (with cold), become rigid, freeze.
ՓԱՅՏԱՆԿԱՐԻՉ, գ. xylographer, woodcarver, wood-engraver.
ՓԱՅՏԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. xylography, wood-engraving, woodcarving.
ՓԱՅՏԱՆՅՈՒԹ, գ. wood; ◊ **~ի զանգված** wood pulp.
ՓԱՅՏԱՆՈՑ, գ. woodshed.
ՓԱՅՏԱԾԵՆ, ա. wooden, timbered; ~ **տուն** log-house, log cabin.
ՓԱՅՏԱՍԱՂՈՑՈՒՄ, գ. sawing; **~ման գործարան** saw-mill.
ՓԱՅՏԱՐՎԵՍՏ, գ. *մսլգ.* woodcarving, wood engraving, xylography.
ՓԱՅՏԱՑՈՒՄ, գ. numbness, stiffness (with cold); *բժշկ.* tetanus.
ՓԱՅՏԵ, ա. wooden, made of wood; ◊ ~ **գլուխ** (բթամիտ) wooden head; ~ **կոշիկներ** wooden clogs/shoes; ~ **ձի** *մսլգ.* wooden horse; ~ **ցանկապատ** wooden fence.
ՓԱՅՏԵՂԵՆ, 1. ա. wooden, made of wood; 2. գ. (աշխատանք) woodwork; (նյութ) wood, timber, lumber.
ՓԱՅՏԻԿ, գ. stick; ◊ **դիրիժորի** ~ conductor's baton; **կախարդական** ~ magic wand; **թմբուկի ~ներ** drumsticks; **հաշվելու ~ներ** counters.
ՓԱՅՏՈՋԻԼ, գ. bug, bed-bug.
ՓԱՅՏՓՈՐԻԿ, գ. woodpecker.
ՓԱՉՓԱՉԱՆՔ, գ. caress, endearments; (քնքշություն) tenderness, kindness; (հաճոյախոսություն) compliments, kind words.
ՓԱՉՓԱՉԵԼ, բ. (շոյել) caress, fondle; (երես տալ) indulge, pamper, coddle; (տածել, սնուցանել) cherish, foster; ◊ **հույս երազ** ~ cherish a hope.
ՓԱՉՓԱՉՈՒՄ, գ. cherishing, fostering; (գուրգուրում) caressing, coddling, fondling.
ՓԱՇԱ, գ. pasha.
ՓԱՌ, գ. *կգմխս.* membrane, film, coat; (պտուղների վրա) bloom; (աչքի) iris; (կոկորդում, լեզվի վրա) patch, spot; (քափ, փրփուր) scum; (թթվի՝ պաղրի երեսին) thin coating, film; (գինու վրա) beeswing; (կաթի վրա) skin.
ՓԱՌԱԲԱՆԵԼ, բ. glorify, hymn; (գովաբանել) praise, eulogize, sing the praises of sb, sing sb praises (հռչակել) bring fame, make famous/ illustrious.
ՓԱՌԱԲԱՆԵԼԻ, ա. praiseworthy, laudable.
ՓԱՌԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. glorification, apotheosis (pl.-ses); (գովերգում, ներբող) praise, eulogy, laudation.
ՓԱՌԱԲԱՆՈՒՄ, գ. glorifying; (գովերգում) praising, eulogizing.
ՓԱՌԱՋՐԿԵԼ, գ. defame, slander.
ՓԱՌԱՋՐԿՈՒՄ, գ. defaming, slandering; defamation, slander.
ՓԱՌԱՋՈՒՐԿ, ա. defamed, slandered.
ՓԱՌԱԿԱՊՄ, ա. luxuriously bound.
ՓԱՌԱԿԱԼԵԼ, բ. cover with thin coating/ beeswing/a patch/scum/skin.
ՓԱՌԱԿԱԼՈՒՄ, գ. (covering with) thin coating/beeswing/scum/skin.
ՓԱՌԱՀԵՂ, ա. splendid, magnificent; (ճոխ, շքեղ) majestic, grand, sublime; (հոյակապ, փայլուն) brilliant, resplendent, splendid; (փառապանծ) glorious, famous; ◊ ~ **հաղթանակ** glorious/splendid/magnificent victory.
ՓԱՌԱՀԵՂՈՐԵՆ, մ. splendidly, magnificently; (շքեղորեն) sublimely; (փառապանծ կերպով) gloriously.
ՓԱՌԱՀԵՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. magnificence, splendour; (հոյակապություն) brilliance; (շքեղություն) sublimity.
ՓԱՌԱՄՈԼ, 1. ա. ambitious; 2. գ. ambitious man, man of great ambitions; ◊ ~ **դերասան** ambitious actor.
ՓԱՌԱՄՈԼԱԿԱՆ, ա. ambitious; ◊ ~ **պլաններ** ambitious plans; ~ **ձգտումներ** ambitious passions.
ՓԱՌԱՄՈԼՈՐԵՆ, մ. ambitiously.
ՓԱՌԱՄՈԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ambition, ambitiousness.
ՓԱՌԱՄՈՐՈՒՆ, ա. thickly/splendidly bearded.
ՓԱՌԱՇՈՒՔ, ա. luxuriant, grand, festive; (հանդիսավոր) solemn, ceremonial.
ՓԱՌԱՊԱՆՁ, ա. glorious, valorous; (անվեհեր) valiant; (հերոսական) heroic.
ՓԱՌԱՊԱՏԱԿ, 1. գ. wreath of laurels, laurel wreath; *նկեղ.* halo; 2. ա. crowned with laurels.
ՓԱՌԱՍԵՐ, ա. vain, vainglorious, conceited.
ՓԱՌԱՍԻՐԱԲԱՐ, մ. vainly, conceitedly.
ՓԱՌԱՍԻՐԱԿԱՆ, ա. ambitious.
ՓԱՌԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vanity, vainglory; ambition.
ՓԱՌԱՎՈՐ, ա. splendid, magnificent; (հանդիսավոր) solemn, ceremonial; ◊ ~ **անցյալ ունենալ** have a glorious past.
ՓԱՌԱՎՈՐԱՊԵՍ, մ. gloriously, grandly, very well.

ՓԱՌԱՎՈՐԵԼ, բ. glorify; (մեծարել) celebrate, honour; (գովերգել) praise.
ՓԱՌԱՎՈՐՎԵԼ, բ. be famous (for), renowned (for).
ՓԱՌԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. magnificence, splendour, extravagance.
ՓԱՌԱՎՈՐՈՒՄ, գ. glorification, glorifying; (մեծարում) celebrating, honouring; (գովերգում) praising.
ՓԱՌԱՏԵՆՉ, ա. thirsty for fame.
ՓԱՌԱՏԵՆՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. thirst for fame.
ՓԱՌԱՏՈՆ, գ. festival, fête; (տարեդարձ) anniversary, jubilee.
ՓԱՌ-ՓԱՌ, մ. loudly; ◊ **~ ծիծաղել** laugh loudly/boisterously, shout with laughter.
ՓԱՌՔ, գ. glory, fame; ◊ **~ Աստծո** thank God! **~ հերոսներին** glory to the heroes! **~ ու պարծանք** honour and glory; **համաշխարհային ~** world-wide fame; **~ է** *խսկց.* (մի բանի հետ համեմատած) it is much better (than); **ի փառս** to the glory of; **~ի հասնել** achieve/win fame; ◊ **~ով պսակել** glorify; **ողջ աշխարհով մեկ թնդում է նրա ~ը** the world rings with his fame.
ՓԱՍԻԱՆ, գ. *կենդ.* pheasant.
ՓԱՍԱ - ՓՈՒՍԱ, միայն **~ն հավաքել** կապակցության մեջ՝ make off, take to one's heels, gather one's belongings and make off.
ՓԱՍՏ, գ. fact; (ապացույց) proof; (տվյալներ) data; (օրինակ, դեպք) example, proof; ◊ **ապացուցված ~** established fact, certainty; **կատարված ~** fait accompli, accomplished fact; **հանրահայտ ~** notorious fact; **քննարկվող ~** fact in issue; **այ դա ~ է** *խսկց.* it's a fact! **~ն այն է, որ** the fact is that; ◊ **~ը մնում է ~** the fact remains; **~ի առաջ կանգնել կանգնեցնել** be faced with the fact; **հաշվի առնել ~ը** face the fact; **կան ~եր** facts/cases are on record, there is evidence; ◊ **մերկ ~եր** bare/naked facts; **~եր բերել** mention/present facts; **~երը խոսում են այն մասին, որ** the facts show that; **~երով հարուստ** rich in facts; **~երով ցույց տալ** show proofs; **~երը համառ բան են** facts are stubborn things, you can't fight facts, you can't get away from facts; *իրավ.* **գործին վերաբերող ~** material fact/issue.
ՓԱՍՏԱԲԱՆ, գ. advocate, *ամ.* attorney, lawyer; (դատարանում հանդես եկող) barrister; (խորհրդատու) solicitor; **~ դառնալ** (Անգլիայում) be called to the bar; **~ի կոչումից զրկել** disbar; **~ների միությունը կոլեգիա** union/collegium of advocates.
ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. advocatory; **~ գրասենյակ** law office.
ՓԱՍՏԱԲԱՆԵԼ, բ. advocate, argue.
ՓԱՍՏԱԲԱՆՈՐԵՆ, մ. like a barrister/solicitor/lawyer.
ՓԱՍՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. advocation, advocacy; legal profession; **~ անել** be a practicing advocate.
ՓԱՍՏԱԲԱՆՈՒՄ, գ. advocating, argumentation, reasoning.
ՓԱՍՏԱԳԵՏ, գ. one who knows the facts/data very well, a specialist/expert in facts.
ՓԱՍՏԱԳՐԱԿԱՆ, ա. documentary, factual, based on facts, authentic; ◊ **~ ժապավեն** a fly-on-the-wall documentary (film).
ՓԱՍՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. factual account.
ՓԱՍՏԱԳՐԵԼ, բ. state/ascertain the facts.
ՓԱՍՏԱԶՈՒՐԿ, ա. factless, groundless.
ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՎՈՐՈՒՄ, գ. documentation, documenting.
ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ, գ. document; **(մոտը) ~ ունենալ** have a document (on/about oneself); **~ ներկայացնել** show one's papers/documents; **~երով հաստատել** confirm/corroborate with documents.
ՓԱՍՏԱԿԱՆ, ա. actual, real, factual, virtual; ◊ **~ ամուսնություն** legal marriage; **~ ապացույց** actual proof; **~ իրավիճակ** the actual state of affairs; **~ ղեկավար** virtual manager; **~ կյուր** the facts; **~ տերեր** actual masters.
ՓԱՍՏԱՆԻՇ, ՓԱՍՏԱՆՇԱՆ } գ. *իրավ.* evidence; ◊ **ուղղակի ~եր** direct/circumstantial evidence.
ՓԱՍՏԱՇԱՏ, ա. full of facts.
ՓԱՍՏԱՎԱՎԵՐԱԳՐԱԿԱՆ, ա. chronicle-documentary.
ՓԱՍՏԱՐԿ, գ. reason, argument; ◊ **~եր ունենալ** have (some) reasons; **ծանրակշիռ ~** telling/weighty/forcible argument; **կեղծ ~** false argument.
ՓԱՍՏԱՐԿԵԼ, բ. argue; ◊ **դա անհրաժեշտ է առանձին ~** it must be argued separately; **լավ ~ված ճառ** well-reasoned speech.
ՓԱՍՏԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, ՓԱՍՏԱՐԿՈՒՄ } գ. argumentation, reasoning.
ՓԱՍՏԱՑԻ, ա., մ. actual(ly), real, factual(ly), virtual(ly); ◊ **~ ապացույց** actual proof.
ՓԱՍՏՈՐԵՆ, մ. in fact, actually, practically, virtually, to all intents and purposes.
ՓԱՐԱԽ, գ. enclosure, pen.
ՓԱՐԱՋ, գ. *եկեղ.* cassock.
ՓԱՐԱՎՈՆ, գ. *պատմ.* Pharaoh.
ՓԱՐԱՏԵԼ, բ. disperse, dispel; (հեռացնել, վանել) drive away, dissipate; (սփոփել, մխիթարել) comfort, console; ◊ **վախը ~** allay fears/apprehensions.
ՓԱՐԱՏՎԵԼ, բ. disperse, dissipate, clear away; (վախը, հուզմունքը) blow over; **մշուշը ~եց** the mist/fog (has) lifted/cleared.
ՓԱՐԱՏՈՒՄ, գ. dispersing, dispelling, dissipating, comforting.
ՓԱՐԹԱՄ, ա. (բուսականությունն) luxuriant; (խոշոր. մարդը) big, tall, well-grown; (փառավոր. ճոխ) splendid; (մենոր, հարուստ) rich, wealthy; ◊ **~ թևք** (շորի) puffed sleeve; **~ կուրծք** magnificent bosom; **~ մազեր** rich/luxuriant hair.

ՓԱՐԹԱՄԱԿՅԱՑ, ա. living in grand style, living in opulence.
ՓԱՐԹԱՄԱՆԱԼ, բ. (բուսականություն) spread (out), bush out, grow thick; (մարդը) grow big, become tall.
ՓԱՐԹԱՄԱՊԵՍ, մ. magnificently, luxuriously.
ՓԱՐԹԱՄԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. splendour, magnificence, luxury.
ՓԱՐԻՍԵՑԻ, գ. *պատմ., փխբ.* Pharisee.
ՓԱՐԻՍԵՑԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Pharisaism, hypocrisy.
ՓԱՐՈՍ, գ. lighthouse, beacon; ◊ **լողացող ~** light-ship, light-vessel; **~ լինել** *փխբ.* be/become a beacon for sb.
ՓԱՐՉ, գ. *բրբ.* earthenware pot, pitcher.
ՓԱՐՉԱ, գ. brocade.
ՓԱՐՎԵԼ, բ. embrace; (սեղմվել) cling, stick (to); (բռնել) catch hold of.
ՓԱՓԱԳ, գ. longing (for), hunger (for); (ծարավ, ունայնք) thirst, craving; (կիրք) lust, desire.
ՓԱՓԱԳԵԼ, բ. crave for, thirst for, desire; ◊ **~ով ~** burn with desire.
ՓԱՓԱԳԵԼԻ, ա. desired, longed-for.
ՓԱՓԱԼԱ, գ. tall Caucasian hat (usually of sheepskin); *խսկց.* a hitched ride.
ՓԱՓԼԻԿ, ա. *խսկց.* chubby, plump.
ՓԱՓԿԱԽՈՒՆ, գ. sweet, mellifluent, mellifluous.
ՓԱՓԿԱԿԵՆՑԱՂ, ա. delicate; (տղամարդ) effeminate; (երես տված) pampered, leading a rich and carefree life.
ՓԱՓԿԱՄԱԶ, ա. soft-haired.
ՓԱՓԿԱՄԱՐՄԻՆ, ա. flabby, feeble, spineless; *փխբ.* coddled; ◊ *կենդ.* **~ներ** molluscs, shellfish.
ՓԱՓԿԱՄԻՄ, 1. ա. having tender flesh; 2. գ. (փափուկ միս) tender flesh; the fleshy parts of the body.
ՓԱՓԿԱՄԻՐԹ, ա. soft-skinned; *կենդ.* **~ներ** molluscs; *փխբ.* (անողնաշար) spineless.
ՓԱՓԿԱՆԿԱՏ, ա. tactful, considerate, delicate.
ՓԱՓԿԱՍԵՐ, ա. coddled; (տղամարդ) effeminate.
ՓԱՓԿԱՍԻՐՏ, ա. soft-hearted, gentle-hearted.
ՓԱՓԿԱՍՈՒՆ, ա. pampered, used to a rich and carefree life; *փխբ.* (նուրբ, քույր) tender, delicate, loving.
ՓԱՓԿԱՑՆԵԼ, բ. soften; (թուլացնել) allay, alleviate; *փխբ.* (մեղմացնել) mollify; (հողը փխրեցնել) loosen, make light/friable.
ՓԱՓԿԱՔԱՅԼ, 1. ա. light-stepped; 2. մ. with light steps, stepping lightly.
ՓԱՓԿԵԼ, բ. soften, grow pulpy; *փխբ.* (թուլանալ) grow flabby; (մեղմանալ, հանգստանալ) grow soft, soften, relax; (մարդը) relent, mollify.
ՓԱՓԿԵՐԵՍ, ա. yielding, compliant, gentle.
ՓԱՓԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. softness; *փխբ.* (մեղմություն) mildness, gentleness, tenderness; *փխբ.* (նրբանկատություն) delicacy, tact; ◊ **~ թյամբ վարվել** treat sb softly/gently.
ՓԱՓՈՒԿ, ա. soft; (մեղմ) tender; *փխբ.* (նուրբ) delicate; *փխբ.* (փափկակենցաղ) coddled; **~ աթոռ** easy chair; **~ անկողին** soft bed; **~ անցում** *դրմ. բղք.* gentle/smooth transmission/change **գլխի տակ ~ բարձ դնել** ◊ lull (into a false sense of security); **~ բնավորություն** mild/gentle disposition; **~ կահույք** upholstered furniture; *փխբ.* **~ հարց՝ խնդիր** delicate/ticklish point; **~ միս** flesh; **~ ջուր** soft water; **~ սիրտ** soft heart; **~ վագոն** soft-seated/upholstered carriage; **~ վայրէջք կատարել** make a soft landing; *կզմխս.* **~ քիմք** soft palate.
ՓԵՅԱԿ, գ. beehive, hive.
ՓԵՅԱԿԱՆՈՑ, գ. apiary, bee-garden.
ՓԵՅԱԿԱՊԱՀ, գ. beekeeper, bee-master.
ՓԵՅԱԿԱՎՈՐԵԼ, բ. hive (the) bees.
ՓԵՂԿ, գ. (պատուհանի, դռան) fold, leaf; *բսբ.* the fold of the boll.
ՓԵՇ, գ. hem (of a skirt); (գոգ) skirt, flap, lap; *արևմտհ.* (կիսագգեստ) skirt; *փխբ.* (ստորոտ) foot; ◊ **~ը բարձրացնել** raise the hem of the skirt; **~ը թափ տալ** *փխբ.* give sth up; **~ը քաշել** *փխբ.* warn, retain/keep (from) doing/acting; **~երն ընկնել** *փխբ.* sue for a favour, bow and scrape; **~ի տակ ապրել** *փխբ.* live under wardship/guardianship of sb; **~ի տակից** *փխբ.* on the sly, covertly; **~ի տակից առևտուրն անել** *փխբ.* trade illicitly; **~ի տակովն անել, ~ը վրան փռել** *փխբ.* hide/conceal sb's fault; **~ի քարը քարերը թափել** *փխբ.* give in, yield; **~ին դիպչել** *փխբ.* offend/wound sb's self-esteem; **սարի ~ին** at the foot of the mountain; **~ից կախվել** *խսկց.* badger sb (with sth).
ՓԵՇԱԿԱՓ, գ. the seam of the hem.
ՓԵՇՔԵՇ, գ. gift; ◊ **~ անել** make a gift of sth; **քեզ ~ լինի** take it as a gift; **~ ձիու ատամներին չեն նայում** *ասցխ.* you don't look a gift horse in the mouth.
ՓԵՍԱ, գ. (աղջկա ամուսինը) son-in-law; (քրոջ ամուսինը) brother-in-law.
ՓԵՍԱԿԱՆՉ, գ. *խսկց.* after marriage, the first invitation by the wife's relatives to the husband.
ՓԵՍԱՅԱՆԱԼ, բ. become sb's son-in-law/brother-in-law.
ՓԵՍԱՅԻ, գ. fiancé, *ֆր.*; bridegroom, groom; (չամուսնացած տղա՝ տղամարդ) (eligible) bachelor.
ՓԵՍԱՔՈՒՅՐ, գ. sister-in-law, the sister of the son-in-law.
ՓԵՏԵԼ, բ. (արմատախիլ անել) pull out, tear out, uproot, pick; (փետրել) pluck; ◊ **մազերը ~** pull out/tear out one's/sb's hair.
ՓԵՏՐԱՔԱՐՁ, գ. feather pillow.
ՓԵՏՐԱԳՆԴԱԿ, գ. (գնդակը) shuttlecock, (խաղը) badminton; **~ խաղալ** play badminton; **~ի մրցում** badminton competition.

ՓԵՏՐԱԳՆԴՈՐԴ, գ. badminton player, badmintonist.
ՓԵՏՐԱԳԻՉ, գ. plume, feather.
ՓԵՏՐԱԶԱՐԴ, ա. adorned/decorated with plumes, plumed.
ՓԵՏՐԱԶՈՒԳՎԵԼ, գ. put on all one's finery; be dressed to kill/to the nines; be done up to eyeballs.
ՓԵՏՐԱԶՈՒՐԿ, ա. featherless, plumeless, without any feathers/plumes.
ՓԵՏՐԱԹԱՓ, ա. shabby, bare, moulted; *փխբ.* (թևաթափ) weakened, enfeebled; *փխբ.* (փետրած) plucked out; *փխբ.* (զրկված) devoid of beauty/riches; ◊ **~ անել** (փետրել) pluck; (թուլացնել) weaken, enfeeble; **~ լինել** (փետուրները կորցնել, մերկանալ) grow bare; *փխբ.* (ուժը կորցնել) lose one's strength; (ունեցվածքը կորցնել) lose one's beauty/riches.
ՓԵՏՐԱԹԱՓՎԵԼ, բ. lose one's feathers, grow bare, moult, shed/cast feathers.
ՓԵՏՐԱԹԱՓՈՒՄ, գ. loss of one's feathers, growing bare, moulting, shedding/casting of feathers.
ՓԵՏՐԱԽՈՏ, գ. feather-grass.
ՓԵՏՐԱԿԱԼԵԼ, բ. become fully fledged.
ՓԵՏՐԱՀԱՆ, ա. plucked; ◊ **~ անել** pluck; **~ արվել** be plucked; **~ լինել** be plucked.
ՓԵՏՐԱՀԱՆԵԼ, բ. pluck.
ՓԵՏՐԱՆԵՐՔՆԱԿ, գ. feather bed.
ՓԵՏՐԱՆՄԱՆ, ա. plume-like, plumy, plumose, feathery.
ՓԵՏՐԱՎՈՐ, ա. feathery, feathered; ◊ **~ներ** birds.
ՓԵՏՐԱՎՈՐՎԵԼ, բ. get covered with feathers.
ՓԵՏՐԱՎՈՐՈՒՄ, գ. plumage, feathering.
ՓԵՏՐԱՓՈԽՎԵԼ, բ. moult, change plumage.
ՓԵՏՐԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. moult, change of plumage.
ՓԵՏՐԵԼ, բ. pluck; *փխբ.* (խաբելով խլել) swindle; *փխբ.* (խաղում տանել՝ հաղթել) smash an opponent; defeat utterly/totally.
ՓԵՏՎԱՐ, գ. February; **~ին** in February; **այս ~ին** this February; **անցյալ ~ին** last February; **հաջորդ ~ին** next February.
ՓԵՏՐՈՒՄ, գ. plucking.
ՓԵՏՈՒՐ, գ. feather, plume, quill; (զարդապանը) plume; (գրելու) pen, quill; **ջայլամի ~** ostrich feather; ◊ **(ագռավ) սիրամարգի ~ներով** *խսկց.* in borrowed plumes.
ՓԵՏ(ՈՒ)ՐԵ, ա. downy, feathery, made of feathers.
ՓԵՏՈՒՐԻԿ, գ. plumelet.
ՓԵՐԵԶԱԿ, գ. pedlar; *փխբ.* (խաբեբա) swindler.
ՓԵՐԵԶԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pedlar's trade; **~ անել** be a pedlar.
ՓԵՐՁ, գ. (լաթի կտոր) rag, shred; (կտոր) piece, bit, scrap; (քուրջ, ծվեն) rags; (շերտ) layer, coat(ing); (ծաղկաթերթ) petal; ◊ **~ առ ~** in/by pieces/scraps.
ՓԵՐՁ-ՓԵՐՁ, մ. in pieces, piece by piece, petal by petal.
ՓԵՐԻ, գ. fairy; (գեղեցկուհի) beauty; (սիրելի կին՝ աղջիկ) beloved.
ՓԹԹԵԼ, բ. open, blossom (out), bloom, flower; *փխբ.* (բարգավաճել) prosper, flourish, thrive; *փխբ.* (առողջանալ) get healthy, have a robust look; **վարդերը ~ում են** the roses are in flower/blossom/bloom; ◊ **աղջիկը ~ում է** *փխբ.* the girl is blooming/is in the bloom of youth.
ՓԹԹՈՒՄ, գ. blooming, blossoming; (ծաղկում) flowering, florescence; (բարգավաճում) prosperity, well-being; (առողջ տեսք) (having a) healthy look.
ՓԹԹՈՒՆ, ա. blooming, blossoming; (ծաղկուն) flowering, flourishing; (մարդը) very healthy, blooming, in one's prime.
ՓԹԻՐ, գ. dung, excrement, droppings; (աթար) atar (pressed manure briquettes used for heating).
ՓԹՐԱԿ, 1. ա. mouldering, rotten; 2. գ. dust of rotten wood.
ՓԹՐԱԿԱՆԱԼ, բ. moulder away.
ՓԻԼԻՍՈՓԱ, գ. philosopher.
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԱԲԱՐ, մ. philosophically.
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԱԿԱՆ, ա. philosophical.
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԵԼ, բ. philosophize, be philosophical.
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, գ. philosophy.
ՓԻԼՈՆ, գ. *եկեղ.* frock; ◊ **~ը առնել՝ վերցնել** unfrock.
ՓԻՂ, գ. *կենդ.* elephant; *շխմ.* bishop.
ՓԻՆԱՉԻ, գ. *խսկց.* cobbler; *փխբ.* (ոչ հմուտ արհեստավոր) dabster, an unskilful/unskilled worker.
ՓԻՆԱՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cobbler's work.
ՓԻՇՏ, ձ. (կատվին քշելու) shoo!
ՓԻՍԻԿ, գ. *խսկց.* pussy.
ՓԻՍԻ-ՓԻՍԻ, ձ. (կատվին կանչելու) puss, puss!
ՓԻՐՈՒԶ, գ. turquoise.
ՓԻՐՈՒԶԱԳՈՒՅՆ, ա. turquoise.
ՓԻՐՈՒԶԱԿԱՆ, ա. (կապտաչյա) turquoise-eyed, blue-eyed; (փիրուզե ակով) (a ring) with turquoise.
ՓԻՐՈՒԶԵ, ա. (made of) turquoise; ◊ **~ երկինք** the turquoise of the heavens.
ՓԻՓԵՐԹ, գ. *բսբ.* mallow, hollyhock.
ՓԼԱՎ, գ. pilaff, plav (a dish of boiled and strained rice, butter and dried fruits, especially raisins).
ՓԼԱՎՔԱՄԻՉ, գ. strainer.
ՓԼԱՏԱԿ, գ. ruin(s).
ՓԼՎՃՔ, գ. (ավերակ) ruins; (քանդվածք) fall, crumbling; (նստվածք) caving-in; **պատի ~** collapse of a wall; **հողի ~** landslide; **ձյան ~** avalanche.
ՓԼՎԵԼ, բ. crumble, fall, cave in; (ավերվել) fall to ruin(s), become ruined; *փխբ.* fail, fall

to the ground; *փխբ.* (մարդը) fall down; (փովել) stretch oneself, sprawl; (փղձկալ) burst into tears/sobs.

ՓԼՈՒՉՈՒՄ, գ. crumbling, fall(ing), sliding, slide; (ավերում) (going to) ruin, collapse.

ՓԽՊԱՔԱՐ, գ. *հնք.* marl.

ՓԽՐԵՑՆԵԼ, բ. loosen, make light/friable; (փորելով) dig; (քաղհանիչով) hoe.

ՓԽՐԵՑՈՒՄ, գ. loosening, making light/friable; (քաղհանիչով) hoeing.

ՓԽՐՎԵԼ, բ. be friable, crumble.

ՓԽՐՈՒՆ, ա. friable, crumbly; (հող) light, loose; *փխբ.* (զգայուն, նուրբ) sensitive, tender; ◊ **~ կարտոֆիլ** fluffy potatoes; **~ խմոր** short/crumbly pastry; **~ թխվածքաբլիթ** shortbread; *փխբ.* **~ սիրտ** sensitive/tender heart.

ՓԽՐՈՒՆԱՆԱԼ, բ. become light/friable; *փխբ.* (զգայուն նուրբ դառնալ) become sensitive/tender.

ՓԽՐՈՒՆԱՑՆԵԼ, բ. make light/friable; *փխբ.* (զգայուն նուրբ դարձնել) sensitize, make sensitive/tender.

ՓԽՐՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. friability; *փխբ.* (զգայունություն) sensitiveness, tenderness.

ՓԼԱԺԱՆԻՔ, գ. tusk.

ՓԼԱՋԱԳ, գ. elephant calf.

ՓԼՉԿԱԼ, բ. burst into tears/sobs, sob, weep, cry.

ՓԼՉԿՈՑ, գ. sobbing, crying, weeping, bursting into tears.

ՓԼՈՍԿՐ, գ. ivory.

ՓԼՈՍԿՐԱԳՈՒՅՆ, ա. ivory-white.

ՓԼՈՍԿՐԵ } ա. ivory, made of ivory.
ՓԼՈՍԿՐՅԱ }

ՓՅՈՒՆԻԿ[1], գ. *դիցբ.* phoenix; ◊ **~ի պես մոխիրներից հառնել** rise like a phoenix from the ashes.

ՓՅՈՒՆԻԿ[2], գ. *կենդ.* pheasant.

ՓՅՈՒՆԻԿ[3]**(ԵՑԻ)**, գ. *պտմ.* Phoenician.

ՓՅՈՒՆԻԿԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Phoenician; the Phoenician language.

ՓՅՈՒՆԻԿՅԱՆ, ա. ◊ **~ արմավենի** date, date-palm.

ՓՆԹԻ, 1. ա. slovenly, untidy; 2. գ. *խսկց.* (մարդ) sloven, slattern.

ՓՆԹԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. untidiness, slovenliness.

ՓՆԹՓՆԹԱԼ, բ. grumble, be peevish; (քթի տակ մրմնջալ) mutter, mumble.

ՓՆԹՓՆԹԱՆ, ա. grumbling, peevish; (քրթմնջաց, դժգոհ) querulous; (նոթոտ, դժկամ) grumpy.

ՓՆԹՓՆԹԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. peevishness, querulousness.

ՓՆԹՓՆԹՈՑ, գ. grumbling, muttering, mumbling; ◊ **~ով** peevishly, querulously.

ՓՆՈՎԵԼ, բ. *բրբ.* find fault with, pick on.

ՓՆՉԱԼ } բ. snort, sniff, puff, pant;
ՓՆՉԱՑՆԵԼ } *փխբ.* puff/pant over; ◊ **արհամարհանքով ~** sniff scornfully.

ՓՆՉՈՑ, գ. snorting, sniffing, puffing, panting.

ՓՆՉՓՆՉԱՑՆԵԼ, բ. frequently/often/regularly sniff/puff.

ՓՆՋԱՅԻՆ, ա. cluster, shrub, bunch; ◊ **~ ցանք** cluster sowing.

ՓՆՋԱՎՈՐ, ա. tasselled, with a tassel.

ՓՆՋԵԼ, բ. bunch; (հավաքել) gather, collect; *փխբ.* (ի մի բերել) convoke, assemble; *փխբ.* (միացնել) unite, connect.

ՓՆՋՎԵԼ, բ. gather together, assemble, get together; *փխբ.* (միանալ) hold a reunion, unite.

ՓՆՏՐԵԼ, բ. seek, look for, search.

ՓՆՏՐԵԼԻ, ա. sought after; (պահանջարկ ունեցող) in great demand.

ՓՆՏՐՈՂԱԿԱՆ, ա. searching, inquisitive, exploring.

ՓՆՏՐՈՒՔ, գ. inquiry, search, quest.

ՓՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pursuit, rummage, striving; **~ անել** make a search; be in search of sth.

ՓՇԱԲՈՒՏ } գ. thorny bush, a bush with
ՓՇԹՈՒՓ } prickles/thorns; (կոծճ, մացառ) bur(r), hedge.

ՓՇԱԼԱՐ, գ. barbed wire; ◊ **~երի ներսում** behind barbed wire.

ՓՇԱԼԱՐԵ, ա. (of) barbed wire, made of barbed wire.

ՓՇԱԼԱՐՎԱԾ, ա. barbwired, barblocked.

ՓՇԱՇԱՏԿ, ա. covered with prickles/thorns, thorn-covered.

ՓՇԱՓԿՆԻԿ, գ. *կենդ.* stickleback.

ՓՇԱՀԱՊԱՐՋ, գ. gooseberry.

ՓՇԱՄԱՐԹՆԵՐ, գ. *կենդ.* echinodermata.

ՓՇԱՍ, գ. oleaster; *ամ.* silverberry.

ՓՇԱՏԵՆԻ, գ. oleaster.

ՓՇԱՏԵՐԵՎ, ա. coniferous; ◊ **~ անտառ** coniferous forest/wood; **~ ծառ** conifer.

ՓՇԱՐՄԱՎ, գ. holly, ilex.

ՓՇԱՔԱՂԵՑՆԵԼ, բ. give one the goosebumps/gooseflesh; (մազերը բիզ-բիզ կանգնեցնել) make one's hair stand on end.

ՓՇԱՔԱՂՎԵԼ, բ. get the goosebumps/gooseflesh; (մազերը բիզ-բիզ կանգնել) bristle up, ruffle/rumple one's hair.

ՓՇԵ, ա. thorny, made of thorns.

ՓՇԵՊԱԿ, գ. crown of thorns.

ՓՇՈՏ, ա. thorny; ◊ **~ դաշտ** thorny ground; *փխբ.* **~ ճանապարհ** thorny path; *փխբ.* **~ մարդ** prickly character, **~ վարդ** thorny rose.

ՓՇՏԱՑՆԵԼ, բ. snort, sniff.

ՓՇՏՈՑ, գ. snorting, sniffing.

ՓՇՐ(Տ)ԱՆՔ, գ. crumbs, scraps, small bits, grains.

ՓՇՐԵԼ, բ. crumble, crumb; (մանրել) chop, crush, splinter; (փոշիացնել) pulverize; *փխբ.* divide/split up; (ջարդուփշուր անել) demolish, wreck, crash, smash, break/smash to smithereens.

ՓՇՐՎԵԼ, բ. crumble, break into, crash; ◊ **ձեռքը ~ է** his arm was crushed.

ՓԾՐՈՒՄ, գ. crumbling, chopping.

ՓԾՈՒԲ-ՓԾՈՒԲ, մ. by/in/into little bits/crumbs/grains; ~ **անել** smash to smithereens, pulverize; ~ **լինել** be smashed to smithereens.

ՓԾՓԾՈՏ, ա. thorny, covered with needles/thorns; *փխբ.* biting, rough.

ՓՈՓ, գ. fold, plait, crease; (ծալք) pleat, tuck, gathers; (կնճիռ) wrinkle; ◊ ~ **գալ՝ լինել** wrinkle; ~ **ընկնել** get folded/wrinkled; ~**երով** with gathers; ~**երով կիսաշրջազգեստ** pleated skirt; ~**եր գցել շորի վրա** make pleats in a dress.

ՓՈԹՈՐԿ, գ. storm, tempest; (ծովում) gale; *փխբ.* perturbation, storm, struggle; ◊ ~ **պայթեց** the storm broke out; **ձյան** ~ snowstorm; *ֆիզ.* **մագնիսական** ~ magnetic storm; ~**ն անցավ** the storm has passed/cleared; *փխբ.* the storm has blown over; ~**ի մեջ ընկնել** be caught in the storm; ~ **մի բաժակ ջրում** *ասգ.* storm in a teacup.

ՓՈԹՈՐԿԱԼԻ(Ց), ա. stormy; (ծով) rough, heavy, violent; (կիրք) wild, raging, boiling; ◊ ~ **ծափահարություններ** storm of applause; ~ **հարցազրույց** stormy interview.

ՓՈԹՈՐԿԱՀՈՒՅԶ, ա. perturbing, exciting, thrilling.

ՓՈԹՈՐԿԱՄՈՒՆՉ, ա. roaring like a storm.

ՓՈԹՈՐԿԵԼ, բ. rage, storm, create/make an uproar; (ալեկոծվել) seethe, be rough, surge, billow; (զանգվածային հուզումներ) be in a state of ferment.

ՓՈԹՈՐԿՈՒՄ, գ. raging, storming, boiling, being tempestuous.

ՓՈԹՈՐԿՈՒՆ, ա. wild, stormy; *փխբ.* seething, boisterous, tempestuous.

ՓՈՓ-ՓՈՓ, ա. pleated, with gathers; (կնճռոտած) wrinkled.

ՓՈՒԽ, 1. գ. (պարտք) debt, loan; 2. ա. (փոխ տված) taken on credit, borrowed; 3. մ. on credit, as a loan; ◊ ~ **առնել** borrow; *փխբ.* adopt; ~ **տալ** lend; ~ **ուզել** ask for a loan.

ՓՈԽԱԲԵՐԱԲԱՐ, մ. figuratively, metaphorically.

ՓՈԽԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. figurative, metaphoric(al), allegorical, tropological.

ՓՈԽԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. metaphor, allegory, tropology.

ՓՈԽԱԴԱՐՁ, ա. mutual, reciprocal; *բեր.* ~ **դերանուններ** reciprocal pronouns; **կախվածություն** interdependence; ~ **կապ** mutual relations; ~ **համաձայնությամբ** by mutual agreement/consent; ~ **հարգանք** mutual respect; ~ **շահավետություն** mutual benefit/advantage; ~ **վստահություն** mutual confidence; ~ **օգնության դրամարկղ** (ՓՕԴ) mutual insurance/benefit fund; ~ **օգնություն** mutual aid/help.

ՓՈԽԱԴԱՐՁԱԲԱՐ, մ. mutually, reciprocally; ◊ ~ **ընդունելի** mutually acceptable.

ՓՈԽԱՊԱՐՏԵԼ, բ. compensate, return; ◊ **մեկի զգացմունքը** ~ reciprocate sb's feelings/love/affection.

ՓՈԽԱՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutuality, reciprocity.

ՓՈԽԱՊԱՐՏՈՒՄ, գ. compensating, returning, reciprocating.

ՓՈԽԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ, գ. cargo, freight, lading.

ՓՈԽԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ, գ. expenses of transportation.

ՓՈԽԱՊՐԱԿԱՆ, ա. (of) transport, *տեխն.* transmissive; (փոխադրելի, շարժական) portable, transferable; ◊ ~ **քննություններ** transfer examinations.

ՓՈԽԱՊՐԱՏԵՍՔԱՅԻՆ, գ. means of conveyance, transport.

ՓՈԽԱՊՐԱՆՆԱՎ, գ. transport/supply ship; (զորքերի) troop-ship, troop-carrier.

ՓՈԽԱՊՐԱՆԻ, գ. means of transportation, transport, transport facility.

ՓՈԽԱՊՐԱՎԱՐՁ, գ. pay for transport/conveyance, (ապրանքի) freight, (ձանրոյ) fare.

ՓՈԽԱՊՐԵԼ, բ. transport, remove; (տեղափոխել) transfer, move; (դրամ առաքել) remit, send by bank transfer; (թարգմանել) translate (from, into), interpret (from, to); (անցկացնել) take across; (գործից, պաշտոնից) promote, transfer to a higher class; *երկբր.* (սլաքի տեղը փոխել) shunt/switch a train; ◊ *գրկ.* **արձակի** ~ set to prose; **բանաստեղծության** ~ versify.

ՓՈԽԱՊՐԻՉ, գ. *տեխն.* conveyer; (փոխադրող) carrier; *մար.* protractor.

ՓՈԽԱՊՐՎԵԼ, բ. (տեղափոխվել) be transferred, move to another place; (աշխատանքի տեղը փոխել) change one's work; (որևէ դասարանից) be promoted.

ՓՈԽԱՊՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transport, transference, shift; (տեղափոխություն) displacement, transposition; (գրավոր աշխատանք) reproduction; (թարգմանություն) translation, rendering.

ՓՈԽԱՊՐՈՒՄ, գ. transportation; (տեղափոխելը) shifting, transferring; (առաքում) carriage; haulage; ◊ **փողի** ~ remittance, transfer of money.

ՓՈԽԱՋԱԿԵԼ, բ. interact, act reciprocally; *ոգմ.* co-operate.

ՓՈԽԱՋԱԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. interaction, reciprocal action, reciprocity; *ոգմ.* co-operation; ◊ **սերտ ~բյան մեջ գտնվել** be in close co-operation.

ՓՈԽԱԿԵՐՊԱԿԱՆ, ա. *լեզվ.* transformational.

ՓՈԽԱԿԵՐՊԵԼ, բ. transform, transmute, metamorphose.

ՓՈԽԱԿԵՐՊԵԼԻ, ա. transformable.

ՓՈԽԱԿԵՐՊԻՉ, գ. *տեխն.* transformer.

ՓՈԽԱԿԵՐՊՎԵԼ, բ. (կերպարանափոխվել) change, alter, undergo a modification, be transfigured; *լեզվ.* be transformed.

ՓՈԽԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transmutation, transfiguration.
ՓՈԽԱԿԵՐՊՈՒՄ, գ. transmuting, transforming, transfiguring, altering; *լեզվ.* transformation.
ՓՈԽԱՅՑ, գ. a return visit.
ՓՈԽԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. reciprocal visiting, visiting each other.
ՓՈԽԱՐ, գ. *խակգ.* drawers.
ՓՈԽԱՐԱԿ, մ. instead of; ◊ **~ հանգստանալու** instead of resting.
ՓՈԽԱՐԱԿԵԼ, բ. change; ◊ **իրար հետ ~** exchange; **ապրանք ~** barter (for), swap (for); **դեսպաններ ~** exchange ambassadors; **բնակարան ~** exchange flats; **կարծիքներ ~** exchange opinions; **հայացքներ ~** exchange looks; **տեղեկություններ ~** share information; **տպավորություններ ~** compare notes, exchange impressions; **փորձ ~** exchange/pool/share experience.
ՓՈԽԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, **ՓՈԽԱՐԱԿՈՒՄ** } գ. change, exchange, interchange; ◊ **ապրանքի ~** barter; **գիտատեխնիկական ինֆորմացիայի ~** exchange of scientific and technical information; **պատգամավորների ~** exchange of delegations.
ՓՈԽԱՐԱՆՁԱՆԴՈՒՐԺՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual intolerance.
ՓՈԽԱՐԻՆ, գ. deputy; ◊ **գործել ~ի միջոցով** do sth by deputy.
ՓՈԽԱՐԻՆՈՒՄ, գ. deputy, vicegerent; (լիազոր) proxy, agent; *եկեղ.* vicar.
ՓՈԽԱՐԱՎԱՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual suspicion/mistrust.
ՓՈԽԱՐՑԱՎԱԶՔ, գ. *մարզ.* relay race, relay-race; **~ կատարել** hand/pass on the baton; *փիլ.* (հաջորդականություն, ժառանգականություն) succession, continuity.
ՓՈԽԱՐՑԵԼ, բ. *հմվ.* transfer; (տեղափոխել) transfer (to); (հանձնել) pass, give, transfer to the possession (of); (տալ) give, convey (to); (վարակել հիվանդությամբ) communicate; ◊ **փորձը ~** pass on one's experience to sb; **ղեկավարությունը ~** hand over the administration; **դրամ ~** transfer money.
ՓՈԽԱՐՑԵԼԻ, ա. transmissible, exchangeable, transferable.
ՓՈԽԱՐՑԻԿ, ա. contagious, infectious; (անցնող) transitory, transient; (մրցույթային) challenge; ◊ **~ հիվանդություն** contagious/infectious disease; *ֆին.* **~ հաշիվներ** carry-overs; **~ դրոշ** challenge banner; *մարզ.* **~ մրցանակ** challenge prize/cup.
ՓՈԽԱՐՑՎԵԼ, բ. (ժառանգաբար անցնել) be inherited, come down, pass from father to son.
ՓՈԽԱՐՑՈՒՄ, գ. transmission; *իրավ.* (անեցվածքի) assignment; (ժառանգաբար) descent; *տեխ.* transmission; *ֆին.* transfer; ◊ *տեխ.* **ատամնավոր ~** train of gears, toothed gearing; **պահանջի ~** assignment of a claim; **~ ստացող** transferee; **~ման տուփ** gearbox.
ՓՈԽԱՐՑՈՒՄԱՎԱԶՔ, գ. *մարզ.* relay-race.
ՓՈԽԱՐՈՒՆ, գ. *քեր.* metonymy; (գոյականացված խոսքի մաս) substantivized part of speech.
ՓՈԽԱՐՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. metonymy.
ՓՈԽԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual insurance.
ՓՈԽԱՌՅԱԼ, ա. borrowed, loan; ◊ **~ բառ** loan word.
ՓՈԽԱՌՈՒ, 1. գ. borrower; 2. ա. borrowing; ◊ **~ լեզու** the borrowing language, borrower.
ՓՈԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. loan, borrowing, adoption; ◊ **~թյան պարտատոմս** bond; **պետական ~** state (loan) bond.
ՓՈԽԱՔՓՈԽ, մ. in turn, by turns, alternately.
ՓՈԽԱՍՏԵԼՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual hatred.
ՓՈԽԱՍՏԵՂՈՒՄ, գ. *շխմ.* castling; ◊ *շխմ.* **~ կատարել** castle.
ՓՈԽԱՍՏՆԿԵԼ, բ. transplant.
ՓՈԽԱՍՏՆԿՈՒՄ, գ. transplantation.
ՓՈԽԱՍՏՎԱԿԱՆ, ա. loan.
ՓՈԽԱՍՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. loan, borrowing.
ՓՈԽԱՍՈՒ, 1. գ. lender; 2. ա. loan-giving; ◊ **~ լեզու** the original language, the language giving a loan-word.
ՓՈԽԱՍՈՒՆԿ, գ. transplant, transplanted tree.
ՓՈԽԱՐԵՆ, կ. instead of; (ի պատասխան) in return for, in exchange for, instead of, in place of; ◊ **եղբորս ~** instead of my brother, in my brother's place.
ՓՈԽԱՐԺԵՔ, գ. (արժեք) cost, value; (հետ վճարելը) repayment.
ՓՈԽԱՐԻՆԱՐԱՐ, մ. on credit/trust, as a loan; (փոխադարձաբար) mutually, reciprocally; (տալ) loan(ed); (վերցնել) borrow.
ՓՈԽԱՐԻՆԵԼ, բ. substitute, replace, stand in for sb, supersede; (տեղը բռնել) take the place of; (փոխարենը հատուցել) recompense, repay, make up for; **դուք նրան ժամանակավորապես կ~ւնեք** you will take his place for a time.
ՓՈԽԱՐԻՆԵԼԻ, ա. replaceable.
ՓՈԽԱՐԻՆԻՉ, գ. substitute, equivalent.
ՓՈԽԱՐԻՆՈՒՐԴ, գ. *բատեր.* understudy; (կինոնկարում) dubbing actor; (տիեզերքում) back-up man.
ՓՈԽԱՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. replacement; (փոփոխություն) change; (հերթափոխում) relay; (փոխադրում) shift; (տեղափոխում, տեղակալում) substitution; (պաշտոնակատարը) acting (for); (փոխարեն ներկայացնելը) deputizing for.
ՓՈԽԱՐԻՆՈՒՄ, գ. replacing, changing, relaying, shifting, substituting.
ՓՈԽԱՐԿ, գ. *ֆին.* (արժույթի փոխանակում) exchange; *տնտ.* (մեկ բանի վերածում մեկ այլ բանի) barter, swap, truck; (վերափոխում) transformation, reorganization, reform.

ՓՈԽԱՐԿԱՅԻՆ, ա. exchange, of exchange; ◊ ~ **արժեք** exchange value.

ՓՈԽԱՐԿԵԼ, բ. turn (to), convert, transmute, reduce into; (փոխակերպել) change, transform; (ձևափոխել) reform, reorganize.

ՓՈԽԱՐԿԵԼԻ, ա. transformable, convertible, transmutable.

ՓՈԽԱՐԿԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transformability, convertibility; (փոխակերպելիություն) transmutability, changeability.

ՓՈԽԱՐԿՎԵԼ, բ. *turn/change into.*

ՓՈԽԱՐԿՈՒՄ, գ. transformation, transmutation; (վերածում) conversion, reduction.

ՓՈԽԱՐՏԳՈՐԾՆԱԽԱՐԱՐ, գ. deputy minister for Foreign Affairs.

ՓՈԽԱՐՔԱ, գ. *պատմ.* viceroy.

ՓՈԽԲԱՑԱՌՈՂ, ա. mutually exclusive.

ՓՈԽԳՆԴԱՊԵՏ, գ. *ռազմ.* lieutenant-colonel.

ՓՈԽԳՈՐԾԵԼ, բ. interact, interplay, cooperate, act reciprocally.

ՓՈԽԵԼ, բ. change; (մասնակիորեն) alter; (փոխանակել) exchange, change; (նորը դնել) change, supersede; ◊ **աշխատողին** ~ replace an employee; **դեպի լավը** ~ change for the better; **դերերը** ~ switch (the) roles; **իրադարձությունների ընթացքը** ~ change the course of events; **մեկի հետ տեղերը** ~ change places/seats with sb; **օրենքի նախագիծը** ~ amend a bill; **ոչնչի հետ չեմ փոխի** *խսկց.* I won't change it for anything, I can't part with it; **սպիտակեղենը** ~ change the linen/sheets; **տեղը** ~ change one's seat/place.

ՓՈԽԵԼԻ, ա. removable, replaceable, changeable.

ՓՈԽՋԻՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆ } գ. compromise;
ՓՈԽՋԻՋՈՒՄ } ◊ ~ **անել** (make a) compromise; *խսկց.* meet half-way.

ՓՈԽՋԻՋՈՒՄԱՅԻՆ, գ. compromise, in the nature of a compromise, settled/achieved by mutual concession; ◊ ~ **որոշում** compromise settlement/agreement/decision.

ՓՈԽԸՄԲՌՆՈՒՄ, գ. mutual understanding.

ՓՈԽԸՆԴՈՒՆԵԼԻ, ա. mutually acceptable.

ՓՈԽԻՆՋ, գ. the flour of fried and ground wheat, porridge made from this flour.

ՓՈԽԻՆՏԵԳՐՎԱԾՎԵԼ, բ. be/get mutually integrated/interconnected.

ՓՈԽԳՈՐԾԵԼ, բ. interact, interplay, cooperate, act reciprocally.

ՓՈԽՑՈՒՎԱԿԱԼ, գ. vice-admiral.

ՓՈԽԿԱԽՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. interdependency.

ՓՈԽԿԱՆՉ, գ. roll-call, call-over; ◊ **քաղաքների** ~ **ռադիոյով ևն** broadcast exchange of messages between towns; ~**ի գալ** come to roll-call.

ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. intercommunication; *փիլ.* correlation, interdependence.

ՓՈԽՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual agreement.

ՓՈԽՀԱՏՈՒՑԵԼ, բ. compensate, repay, make up (for sth), recompense; *փխբ.* pay back, repay, requite; ◊ **լավությունը** ~ repay sb's kindness; **մեկի ծախսերը** ~ refund/reimburse sb, reimburse sb his expenditure; ◊ **նույն ձևով** ~ pay sb in his own coin; **վնասը** ~ compensate losses.

ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՂԱԿԱՆ, ա. compensating, balancing, compensative, compensatory.

ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄ, գ. compensation, reimbursement, indemnification; (գումարը) indemnity, repayment.

ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. interrelation, mutual relation.

ՓՈԽՀԱՐԳԱԼԻՑ, ա. mutually respectful.

ՓՈԽՀԱՐՍՏԱՑՈՒՄ, գ. mutual enrichment.

ՓՈԽՀՅՈՒՊԱՏՈՍ, գ. vice-consul.

ՓՈԽՀՐԱՁԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exchange of fire, skirmish.

ՓՈԽՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ, գ. deputy/assistant-commander, commander's help.

ՓՈԽՑԱՆԿՈՒՄ, գ. *տեխ.* coupling, hitching.

ՓՈԽՄԵՐՁԵՑՈՒՄ, գ. mutual approach/intimacy.

ՓՈԽՄԻՋՈՑ, գ. (փոխարինող միջոց) substitute, surrogate.

ՓՈԽՆԱԽԱԳԱՀ, գ. vice-president.

ՓՈԽՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏ, գ. vice-governor.

ՓՈԽՆԵՐԱՐԿԵԼ, բ. transfuse; ◊ **արյուն** ~ transfuse blood.

ՓՈԽՆԵՐԱՐԿՈՒՄ, գ. transfusion; ◊ **արյան** ~ blood transfusion.

ՓՈԽՆԵՐԳՈՐԾԵԼ, բ. interact, act reciprocally, co-operate.

ՓՈԽՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. interaction, co-operation, reciprocal action.

ՓՈԽՆՈՐԴ, գ. (մարդու) a set of underwear; (անկողնու) a set of bed-clothes; (հավելյալ) any extra garment (to change).

ՓՈԽՇԱՀԱՎԵՏ, ա. mutually beneficial/advantageous; ◊ ~ **կապեր** mutually beneficial relations.

ՓՈԽՇԱՀԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual benefit/advantage.

ՓՈԽՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎԵԼ, բ. arrange matters mutually.

ՓՈԽՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual arrangement (of matters).

ՓՈԽՊԱՏՎԱՍՏԵԼ, բ. *բժշկ.* transplant.

ՓՈԽՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄ, գ. *բժշկ.* transplantation.

ՓՈԽՈ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ~ **գցել** inadvertently exchange some article (of clothing) with sb else's; ~ **ընկնել** be exchanged by mistake/mixed up.

ՓՈԽՍՏՈՒԳԵԼ, բ. check each other.

ՓՈԽՍՏՈՒԳՈՒՄ, գ. mutual checking.

ՓՈԽՎԵԼ, բ. change (for); (հագուստը փոխել) change one's clothes.

ՓՈԽՎՍՏԱՀԵԼ, բ. trust each other, mutually trust.

ՓՈԽՎԱՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual trust/confidence.
ՓՈԽՎԵԺ, գ. revenge.
ՓՈԽՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. mutual aid/help.
ՓՈԽՕԳՏԱԿԱՐ, ա. mutually beneficial.
ՓՈԿ[1], գ. *կենդ.* seal.
ՓՈԿ[2], գ. strap, thong; (գոտի) belt; *ռզմ.* (waist-)belt; (սանձ) reins; (զենքի, հրացանի) rifle sling.
ՓՈԿԱՆԻՎ, գ. *տեխ.* pulley, belt pulley, sheave; ◊ **քաշող ~** driving pulley.
ՓՈՂ[1], գ. money; ◊ **~ աշխատել** earn money; **~ դիզել** put by/save up/amass money; **~ կտրել** mint coins, coin money; **~ հետ գցել** put by, save (money); **~ պոկել** *խսկց.* make sb pay through the nose, milk sb; **~ ստացող** payee; **~ վճարող** payer; **գտած ~** easy money, windfall; **կեղծ ~** counterfeit money; **մեջտեղը ~ խաղացնել** *փխբ.* bribe; **~ի հետ խաղ անել** throw away money; **~ի տեր դառնալ** make a fortune; ◊ **~ի տոպրակ** sack of money, moneybag; **սև ~** copper, copper coin; **~երը քամուն տալ** *խսկց.* fritter away/waste away one's money; **~ չինել/սարքել** *դրմվ.* (շահույթ ձեռք բերել)get/receive a profit (out of sth), profit by sth.
ՓՈՂ[2], գ. tube; (լսափող) (telephone) receiver; (ծխելու) (tobacco-)pipe; (հրացանի) muzzle; (երաժշտական) trumpet, horn; **~ ևվագել** blow the trumpet/the horn; **~ զարկել՝ հնչեցնել** blow /sound the trumpet; *կզմխս.* **եվստաքյան ~** Eustachian tube.
ՓՈՂ[3], գ. *հնց.* neck; (կոկորդ) throat.
ՓՈՂԱՀԱՐ, գ. trumpeter, trumpet-player.
ՓՈՂԱՀԱՐԵԼ, բ. blow, trumpet; (հնչեցնել) blare; *խսկց.* (հայտարարել) trumpet, proclaim, cry from the house-tops.
ՓՈՂԱՄՈԼ, ա. money-loving, mercenary.
ՓՈՂԱՅԻՆ[1], ա. money, monetary, pecuniary.
ՓՈՂԱՅԻՆ[2], ա. trumpet; ◊ **~ գործիքներ** wind instruments; **փայտյա ~ գործիքներ** woodwind instruments; **~ ևվագախումբ** brass band.
ՓՈՂԱՊԱՇՏ, ա. money-worshipping.
ՓՈՂԱՍԵՐ, ա. money-loving.
ՓՈՂԵՐԻ ԼՎԱՑՈՒՄ, *դրմվ.* laundering (illegally acquired) money.
ՓՈՂԿԱՊ, գ. tie, necktie.
ՓՈՂՈՏԵԼ, բ. *հնց.* behead.
ՓՈՂՈՏՈՒՄ, գ. beheading.
ՓՈՂՈՑ, գ. street; ◊ **գլխավոր ~** main street, high street; **~ գցել՝ շպրտել** throw sb into the street; **~ դուրս գալ** go out into the street; **~ ընկնել** find oneself in the street; *փխբ.* (բարոյազրկվել) take to the streets, become a street-walker; (անապաստան մնալ) sleep rough/become homeless/a waif; **~ները չափչփել** roam the streets, loaf; **~ում** in the street; **~ում՝ դրսում** out of doors; **~ից բռնել բերել** take sb in from the street; **մեր ~ում էլ տոն կլինի** *ասցկ.* our day will come; **~ից չեմ գտել** *ասցկ.* I did not pick it up in the street.
ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ, ա. street; ◊ **~ երթևեկություն** street traffic; **~ կռիվ** street fighting/brawl; **~ տղա** street urchin, guttersnipe.
ՓՈՂՈՑԱԾՐՋԻԿ, գ. homeless person, waif; *հեգն.* waifs and strays.
ՓՈՂՓՈՂԱԼ, բ. wave, flutter, fly; (ծփալ, ալեկոծվել) heave, sway.
ՓՈՂՓՈՂՈՒՄ, գ. waving, swinging, heaving.
ՓՈՂՓՈՂՈՒՆ, ա. waving, swaying, fluttering, flying.
ՓՈՇԵԹԱԹԱԽ, ա. dusty, covered with dust.
ՓՈՇԵԼԱԾ, գ. duster.
ՓՈՇԵԽԱՒՆ, ա. mixed with dust, dusty.
ՓՈՇԵՑԱԾԿ, ա. dust-covered.
ՓՈՇԵՑԻՉ, **ՓՈՇԵԿՈՒԼ** } գ. vacuum cleaner, hoover.
ՓՈՇԵՑԻՐ, գ. sprayer, atomizer, pulverizer.
ՓՈՇԻ, գ. dust; (ցյուրի) powder; (աճյուն) ashes, remains; *բսբ.* pollen; **~ բարձրացնել** fill the air with dust, raise dust; ◊ **~ դառնալ** turn/change into ashes/dust; **~ու ամպ** a cloud of dust; **~ու սյուն** column of dust; **~ն առնել՝ սրբել** dust; **~ն երկինք հանել** raise dust to heaven; **~ով ծածկվել** be covered with dust, get/become dusty; **~ն քամուն տալ** scatter to the winds; *փխբ.* (ոչնչացնել) do away with, wipe out, crush; **ատամի ~** tooth powder; **շաքարի ~** icing sugar.
ՓՈՇԻԱՆԱԼ, բ. (փոշի դառնալ) change/turn into dust; (ցրվել) disperse, be scattered; (մանրանալ) become small, be pulverized; *փխբ.* (անհետանալ) fly to bits, vanish, be lost; *փխբ.* (տապալվել) fail, fall to the ground; *փխբ.* (բայքայվել) become corrupted/demoralized.
ՓՈՇԻԱՑՆԵԼ, բ. pulverize, disperse; (հեղուկը) spray, atomize; *փխբ.* scatter; *փխբ.* (ավերել) raze to the ground; (կործանել) reduce to dust/ashes, defeat utterly.
ՓՈՇԻԱՑՈՒՄ, գ. dispersion, atomization, scattering.
ՓՈՇՈՏ, ա. dusty.
ՓՈՇՈՏԵԼ, բ. (փոշով ծածկել) cover with dust, make dusty; *բսբ.* (փոշոտում կատարել) pollinate.
ՓՈՇՈՏԻՉ, ա. *բսբ.* pollinator, pollinizer.
ՓՈՇՈՏՎԵԼ, բ. be/become dusty; *բսբ.* be pollinated.
ՓՈՇՈՏՈՒՄ, գ. *բսբ.* pollination.
ՓՈՍ, գ. hole, pit; excavation; (խոռոչ) hollow, depression, cavity; (խոր տեղ) deepening; (անիվի՝ ջրի հետք) rut, groove; (ավտոճանապարհին) pothole; ◊ **~ գցել** make a pit/hole; **~ փորել** dig a hole; **աչքերը ~ են ընկել** her/his eyes are sunken; **մեկի համար ~ փորել** make/prepare a pitfall for sb; **ուրիշի համար ~ փորողը ինքը կընկնի մեջը** *առած* he that mischief hatches, mischief catches; mind you don't fall into your own trap.

ՓՈՍԱՑՆԵԼ, բ. form/make a pit/hole; make an excavation.

ՓՈՍԻԿ, գ. small hole/pit; *բղթխ.* hearts; **այտի ~(ներ)** dimple(s).

ՓՈՍ[1], գ. skin, hide; (մազերով) pelt, fell; **~ը հանել** flay, skin; **~ը պրծացնել** *փխբ.* save one's hide/skin.

ՓՈՍ[2], գ. post; (լրագրեր են) mail; (փոստի բաժանմունք) post office; **օդային ~** airmail; **էլեկտրոնային ~** electronic mail, E-mail; **~ով** by post; **հատուկ ~ով** by special/express delivery; **առավոտյան երեկոյան ~ով** by/in the morning/evening post; **~ով նամակ ուղարկել** post/mail a letter, send a letter by post.

ՓՈՍՏԱՅԻՆ, ա. post, postal; **~ առաքում** postal sending; **~ ինդեքս** post index (pl. -es, -dices), post/postal code, zip; **~ ծախսեր** postage; **~ ծանրոց** parcel sent by post; **~ փոխադրում (դրամի)** postal (money) order; **~ քարտ** postcard.

ՓՈՍՏԱՏՈՒՆ, գ. postman, courier, letter-carrier; **~ աղավնի** carrier/homing pigeon; **~ գնացք** mail train; **~ վագոն** mail-van, mail-car.

ՓՈՍՏԱՏՈՒՆ, գ. post office; **գլխավոր ~** Head Post Office.

ՓՈՍՏԱՐԿՂ, գ. letterbox, pillar box.

ՓՈՍՏԱՓԱԹԵԹ, գ. post package, small parcel; (գրքերի) book post, printed matter; **պատվիրված ~** registered postal packet.

ՓՈՍՏ-ՀԵՌԱԳՐԱՏՈՒՆ, գ. post-and-telegraph office.

ՓՈՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. deepening, depression, ditch.

ՓՈՐ, գ. (որովայն) stomach, abdomen; *խսկց.* tummy, belly; (արգանդ) womb; ◊ **~ գցել** grow a paunch; **~ պահել** *խսկց.* keep appetite (for); **~ը դատարկ** with an empty stomach; **~ը թափել** (թռչունի) disembowel; draw; **~ը խաբել** have a bite (to eat), stay one's hunger; **~ը խանգարվել** have stomach disorder/indigestion; **~ը ծակել** *խսկց.* envy sb; **~ ը կախ ընկած** pot-bellied; **~ը կուշտ լինել** be satisfied, replete; **~ը մեջքից կպչել** grow/become emaciated/thin; **~ը վեց-վեց անել** *խսկց.* be very hungry/hungry as a wolf; **~ է, հո հոր չէ** *խսկց.* you can't eat more than your stomach can take; **~ի գերի** glutton; **~ի վրա պառկել** lie on one's stomach; **~ի ցավ** stomachache; **ծիծաղից ~ը բռնել** *խսկց.* split one's sides with laughter; **մի ~ հացով՝ հաց աշխատել** earn one's bread/one's living; **~ում այբի կտոր չլինել** *խսկց.* not to know a thing, be completely ignorant.

ՓՈՐԱԳԻՐ, ա. stone-engraved.

ՓՈՐԱԳՐԱԿԱՆ, ա. engraver's, engraving.

ՓՈՐԱԳՐԱՆԿԱՐ, գ. engraving, print; ◊ **գունավոր ~** coloured print; **փայտի ~** woodcut; **պղնձի ~** copper-plate engraving; **պողպատի ~** steel engraving.

ՓՈՐԱԳՐԱՐՎԵՍՏ, գ. (the art of) engraving.

ՓՈՐԱԳՐԵԼ, բ. engrave.

ՓՈՐԱԳՐԻՉ, գ. (վայտի վրա) engraver; (քարի վրա) lapidary; (պողպատի վրա) steel-engraver.

ՓՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. engraving, wood-cutting, steel-engraving.

ՓՈՐԱԳՐՈՒՄ, գ. engraving.

ՓՈՐԱՁՈՒ, ա. dug/hollowed out.

ՓՈՐԱՊԱՇՏ, ա. glutton.

ՓՈՐԱՑԱՎ, գ. stomachache, belly-ache; ◊ *խսկց., փխբ.* (անուղղակի խնդրանք) **ի՞նչ ~ ունես** what's on your mind? what's your problem? *խսկց.* what's bugging you?

ՓՈՐԵԼ, բ. dig, dig out; (փոս փորել) hollow; (հանք փորել) mine; **հող ~** dig the earth; **խրամատ ~** dig trenches; **քիթը ~** pick one's nose.

ՓՈՐԻՉ, գ. pick, hoe, mattock.

ՓՈՐԿԱՊՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* constipation; ◊ **~ թյամբ տառապել** suffer from constipation.

ՓՈՐՀԱՐԻՆՔ, գ. diarrh(o)ea.

ՓՈՐՁ, գ. (կենսական գիտելիքներ) experience; (գիտական հետազոտում) experiment; (փորձարկում) test, trial; *փխբ.* (փորձություն) ordeal; *բատեր.* rehearsal; (նախապատրաստական) *մարզ.* attempt; ◊ **անհաջող ~** unsuccessful attempt; **առաջավոր ~** progressive methods/innovations; *բատեր.* **ավարտական ~** dress rehearsal; **հեղաշրջման ~** an attempted revolution coup; **հուսահատ ~** desperate attempt; **~ կատարել** carry out an experiment/test, make an attempt; **~ի արդյունքները** experimental results; **~ի կենդանի** experimental animal; **~ի համար** for a test; *մարզ.* **առաջին ~ից հաղթահարել** overcome/get over by the first attempt; **~ով իմանալ՝ համոզվել** know from experience; **~ի փոխանակում** exchange/pooling/sharing of experience; **~ քաղել** gain experience. .

ՓՈՐՁԱԳԵՏ, գ. expert; (փորձարար) experimenter, experimentalist.

ՓՈՐՁԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *գիտ. գեղ.* essay.

ՓՈՐՁԱԴԱՇՏ, գ. experimental field; *փխբ. հեգն.* (մարդը) guinea-pig.

ՓՈՐՁԱԺԱՄԿԵՏ, գ. term of probation; (մեքենայի են) trial period.

ՓՈՐՁԱԿԱՅԱՆ, գ. experiment station.

ՓՈՐՁԱԿԱՊԱՐ, գ. *նաև փխբ.* guinea-pig.

ՓՈՐՁԱՄՐՑՈՒՄ, գ. *մարզ.* verifying/checking competition/match.

ՓՈՐՁԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄ, գ. screen test.

ՓՈՐՁԱՆՄՈՒՇ, գ. experimental sample, specimen; (կարդի, գործվածքի) pattern.

ՓՈՐՁԱՆՈՒԹ, գ. test tube.

ՓՈՐՁԱՆՔ, գ. misfortune, trouble; (աղետ) calamity, disaster; (վտանգ) jeopardy, danger, peril; ◊ **~ի գալ** get into trouble; **~ից հեռու** be far from sin/trouble; **~ի մեջ գցել** bring misfortune upon sb; **(գլուխը) ~ի տալ** expose (oneself) to danger; **գլխին ~ բերել** court di-

saster; ~ **դառնալ** give sb a great deal of trouble; **գլխին ~ է եկել** he has got into trouble; **~ը մենակ չի գալիս** *ասգլ.* misfortunes never come singly, it never rains but it pours, *դրծմ.*:

ՓՈՐՁԱԾԱՏ, ա. highly experienced, expert.

ՓՈՐՁԱՇՐՋԱՆ, գ. probation period; **~ում** on probation.

ՓՈՐՁԱՊԱՇԾ, գ. *փիլ.* empiricist, empiric.

ՓՈՐՁԱՊԱՇԾԱԿԱՆ, ա. *փիլ.* empiric(al).

ՓՈՐՁԱՊԱՇԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *փիլ.* empiricism.

ՓՈՐՁԱՌԱԿԱՆ, ա. experimental.

ՓՈՐՁԱՌՈՒ, ա. experienced, highly experienced.

ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, գ. experience.

ՓՈՐՁԱՐԱՆՅԱԿ } գ. rehearsal hall.
ՓՈՐՁԱՍՐԱՀ }

ՓՈՐՁԱՐԱՒ, գ. experimenter, experimentalist.

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ, ա. experimental.

ՓՈՐՁԱՐԿԵԼ, experiment (on, with); (փորձ անել) try, test, put to the test.

ՓՈՐՁԱՐԿՈՒՄ, գ. test, trial, experimentation.

ՓՈՐՁԱՔԱՐ, գ. touchstone.

ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ, ա. expert; ◊ **~ հանձնաժողով** commission of experts.

ՓՈՐՁԱՔՆՆԻՉ, գ. expert.

ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (expert) examination; ◊ *իրավ* **դատական ~** forensic examination; **~ կատարել** make an examination; **~յան ենթարկվել** undergo an examination (by experts); **~յան եզրակացություն** opinion/decision of a commission of experts.

ՓՈՐՁԵԼ, բ. attempt, endeavour, test; (համտեսել) taste, (շոշափել) feel; (ստուգել) try, test, experience; (հագնել) try on; (փորձությամբ ենթարկել) tempt, seduce; ◊ **աշխատողին ~** put a worker to the test; **բախտը ~** try one's luck; **շարժիչը ~** test an engine/a motor; **ուժերը ~** test (the limits of) one's abilities/possibilities.

ՓՈՐՁՆԱԿԱՆ, ա. experimental, test, trial; ◊ **~ նմուշ** (experimental) model/specimen, specimen copy; **~ թռիչք** trial/test flight; **~ նկարահանում** test shooting; **~ վազք** test run.

ՓՈՐՁՎԵԼ, բ. gain experience (in sth).

ՓՈՐՁՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ordeal; (փորձելը) test, examination; (գայթակղություն) temptation, seduction; ◊ **~յան ենթարկել** lead into temptation; **~յան ենթարկվել** be tempted, yield to temptation.

ՓՈՐՈՏԻՔ, գ. entrails; (ոտեղիք) offal; *կամխս.* internal organs; (աղիներ) entrails, intestines; viscera; *խոկց.* insides.

ՓՈՐՈՒՔ, գ. hollow, groove, cavity; *տեխ.* rabbet, rebate; *կամխս.* ventricle.

ՓՈՐՈՒՈՂ, ա. crawling on all fours, on hands and knees; ◊ **~ տալ** crawl on one's belly, crawl on hands and knees.

ՓՈՐՈՒՈՒԿ, գ. *կենդ.* badger.

ՓՈՐՎԱԾՔ, գ. cutting, taking out; (մաս հագցնելու) slot, groove; (զգեստի) low neck; ◊ **խոր ~ով զգեստ** low-cut/décolleté dress, *ֆր.*:

ՓՈՐՈՒՄ, գ. digging, mining; (խոռոչի) hollowing, gouging; (փորագրում) cutting, carving.

ՓՈՐՓՐԵԼ, բ. dig up/out; *փխբ.* (պեղել) unearth; *բնաստ.* excavate; (փնտրտել) rummage (in), delve (into); *խոկց.* irritate, stir (up); ◊ **անցյալը ~** stir/rummage in the past; **հոգին ~** rummage in one's soul.

ՓՈՐՓՐՈՒՄ, գ. digging up/out; (պեղում) unearthing, excavating; (փնտրտուք) rummaging, delving.

ՓՈՐՔԱՇ, գ. saddle-girth.

ՓՈՑԻս, գ. (ձեռքի) rake; (հերկը ցաքանելու) harrow.

ՓՈՑԻսԵԼ, բ. rake, harrow.

ՓՈՑԻսՈՒՄ, գ. raking, harrowing.

ՓՈՓ-ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. pop music.

ՓՈՓ ՓԱՌԱՏՈՆ, գ. pop festival, festival of pop music.

ՓՈՓՈԽԱԿԱՆ, ա. changeable; (փոփոխվող) variable; (անհաստատ) unsteady, fickle; ◊ **~ ամպամածություն** variable cloudiness; **~ եղանակ** changeable weather; *տնտ.* **~ կապիտալ** variable capital; **~ հաջողություն** variable success; *էլ.* **~ հոսանք** alternating current; *մաթ.* **~ մեծություն** variable (quantity); **~ քամի** variable/fickle wind.

ՓՈՓՈԽԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. changeability; (անկայունություն) unsteadiness; *կենս.* variability.

ՓՈՓՈԽԱԿԵԼ, բ. vary, modify.

ՓՈՓՈԽԱԿԻ, 1. *մ.* in turn, by turns, alternately, in shifts; 2. ա. *հգվ.* changeable, unsteady.

ՓՈՓՈԽԱՄԻՏ, ա. inconstant, changeable, changing one's mind.

ՓՈՓՈԽԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. inconstancy.

ՓՈՓՈԽԵԼ, բ. change, alter; (նորից անել) do anew; ◊ **բնագիրը ~** change the text.

ՓՈՓՈԽԵԼԻ, ա. variable, mutable; ◊ *մաթ.* **~ մեծություններ** variables.

ՓՈՓՈԽԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. variability, mutability.

ՓՈՓՈԽՎԵԼ, բ. change.

ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. change, alteration; ◊ **իրադրության ~** change of situation; **~ մտցնել** make alterations/changes; **կտրուկ ~ներ** sudden changes; **որակական և քանակական ~ներ** qualitative and quantitative changes.

ՓՈՓՈԽՈՒՄ, գ. changing, altering; (փոխադրմում) replacement, replacing.

ՓՈՓՈԽՈՒՆ, ա. changeable; (անկայուն) unsteady, floating; ◊ **~ փոխարժեք** floating exchange rate.

ՓՈՔՐ, ա. small, little, diminutive; (կրտսեր) younger, youngest; (աշխատանքի մեջ) jun-

ior; (մանր) small, short; (աննշան) petty, shallow; ◊ ~ **առ** ~ little by little; *աստղ.* ~ **Արջ** the Little Bear, Ursa Minor; ~ **գալ՝ լինել** be smaller (in size); **մի** ~ **ևս** a little more; *կզմխս.* ~ **ուղեղ** cerebellum; **մի** ~ a little, just a little/a bit; ~**ից մինչև մեծը** from young to old; ~ **մեքենայացում** small mechanization; *մարզ.* ~ **ձեռնաթիակ** small racket.

ՓՈՔՐԱԴԻՐ, ա. small-sized; ◊ ~ **նկար** small-sized picture.

ՓՈՔՐԱԹԻՎ, ա. few, small in number, scanty.

ՓՈՔՐԱԼԻՏՐԱԺ, ա. low-powered; ◊ ~ **ավտոմեքենա** low-powered car, midget car, baby car, economy car.

ՓՈՔՐԱԾԱՎԱԼ, ա. small (in volume), space-saving, compact, miniature, small-sized.

ՓՈՔՐԱԿԱԶՄ, ա. undersized, shortish, dwarfish.

ՓՈՔՐԱՀԱՍԱԿ, ա. short, shortish, not tall; (տարիքը) young, under age, juvenile; (մանուկ) infant.

ՓՈՔՐԱՄԱՄՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. minority; ◊ **ազգային** ~ ethnic minority.

ՓՈՔՐԱՆԱԼ, բ. diminish, decrease, become/get smaller; *փխբ.* (մանկանալ) be in one's second childhood/dotage, become a dotard.

ՓՈՔՐԱՆՇԱՆԱԿ, ա. of little significance; (անկարևոր) unimportant, insignificant.

ՓՈՔՐԱՏԱՌ, գ. small/lower-case letter.

ՓՈՔՐԱՏՈՆՆԱԺ, ա. of low tonnage.

ՓՈՔՐԱՑՆԵԼ, բ. diminish, decrease; (նվազեցնել) belittle, detract (from), deprecate; *փխբ.* (նվաստացնել) humble, humiliate, abase, belittle.

ՓՈՔՐԱՑՈՒՄ, գ. diminution, decrease; (պակասեցում) lessening, abatement, extenuation; (նվաստացում) belittling, derogation, depreciation, diminishment.

ՓՈՔՐԱՑՈՒՑԻՉ, ա. diminishing; *քեր.* diminutive; ◊ ~ **անուն** pet name.

ՓՈՔՐԻԿ, 1. ա. *փոքշ.* little, small; 2. գ. small child, kiddy; *խսկց.* child, baby, infant.

ՓՈՔՐԻԿ-ՄՈՔՐԻԿ, ա. *փոքշ.* tiny, wee.

ՓՈՔՐ-ԻՆՉ, մ. a little, a trifle, a bit.

ՓՈՔՐԻՇԱՏ, ա. more or less, in the slightest degree, to the slightest extent.

ՓՈՔՐՈԳԻ, ա. cowardly, faint-hearted, craven, poor-spirited; ~ **մարդ** faint-hearted/chicken-hearted fellow; (վախկոտ) coward, cowardly man.

ՓՈՔՐՈԳՈՐԵՆ, մ. cowardly, faint-heartedly, cravenly.

ՓՈՔՐՈԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. faint-heartedness; (վախկոտություն) cowardice.

ՓՈՔՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. smallness, trifle; (աննշանություն) minority, nonage; *փխբ.* (ստորություն) baseness, meanness.

ՓՈՔՐՈՒՑ, մ. *խսկց.* from/ever since one's childhood, from a child, since one was a child.

ՓՈՉԱԿ, գ. hollow; (խոռոչ) cavity; ◊ **ատամի** ~ (dental) cavity, hollow in a tooth; **ծառի** ~ hollow of a tree.

ՓՈՉԱԿԱՎՈՐ, ա. hollowed, having a hollow.

ՓՈՉՆ, 1. ա. lying, untruthful, deceitful, fibbing; (սնափառ) boastful, vainglorious; 2. գ. *խսկց.* (մարդ) twaddler, prattler.

ՓՈՉՆԱԼ, բ. deteriorate, become worse; (սննդեղը) go bad; (ատամը) decay; (ոչնչանալ) perish, be killed; (փտել) rot; (բարոյապես) become corrupt, demoralized; *փխբ.* grow/become corrupted/depraved/profligate, go to the bad; **ծաղիկները ցրտից ~ցան** the flowers perished from the frost.

ՓՉԱՑԱԾ, ա. spoiled, spoilt; *փխբ.* (բարոյազուրկ) corrupted, depraved.

ՓՉԱՑԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. depravity, perversity, corruption.

ՓՉԱՑՆԵԼ, բ. spoil, ruin; (բարոյապես) corrupt; (վնասել) mar; (ավերել) ruin, be the undoing of; (ոչնչացնել) destroy.

ՓՉԱՑՈՒՄ, գ. spoiling, corrupting; (վնասում) damage; (վատացում) deteriorating.

ՓՉԵԼ, բ. blow; (ուռեցնել) inflate, puff out; (հանգցնել) extinguish, put/blow out; (մաքրել) blow away; (թորթորել կրակը) fan, blow; *փխբ.* (ստել) lie, tell lies, talk nonsense; *փխբ.* (պարծենալ) prattle, chatter; **դեղ** ~ pulverize, disperse, spray; **այստեղ ~ում է** there is a draught, it is draughty here; ◊ **փչես կընկնի** she/he is skin and bones.

ՓՉՈՑ, գ. lies, nonsense, rot; (դատարկաբանություն) twaddle, tittle-tattle, idle talk; (խաբելը) swindling, cheating; ◊ ~ **է** (it is) a pack of lies.

ՓՈՒՊԱՆ, գ. baker.

ՓՈՒՏՈՒՆ, գ. bakery, baker's (shop).

ՓՈՒԼ, բ. spread, stretch out; (տարածել) extend; (մեկնել) hold/reach out; **անկողինը** ~ make the bed.

ՓՈՒՐԿԱԼ, բ. snort, sniff; (փոքկոցով ծիծաղել) burst out laughing, chuckle; ◊ **արհամարհանքով** ~ sniff scornfully.

ՓՈՒՐԿՈՑ, գ. snort(ing), sniff(ing), chuckl(ing), snorting, chuckle.

ՓՐՅՈՒԳԱԿԱՆ, ա. Phrygian.

ՓՐՅՈՒԳԱՑԻ, ա., գ. Phrygian.

ՓՐՅՈՒԳԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Phrygian, the Phrygian language.

ՓՌՉԱԼ, բ. (ձիու, եզը) snort.

ՓՌՉՈՑ, գ. snorting.

ՓՇՏԱԼ, բ. sneeze.

ՓՇՏՈՑ, գ. (գործողությունը) sneezing; (մի հատ) sneeze; *գիտ.* sternutation.

ՓՈՈՏԵԼ, բ. spread, hang about, hang here and there.

ՓՈՎԵԼ, բ. spread, stretch out (one's legs).

ՓՈՓՓԱԼ, բ. flutter, heave; (ծածանվել) fly; (ալեկոծվել) wave; (ճոճվել, տատանվել) sway.

ՓՍԻԹ, գ. mat, doormat, bast mat/matting.

ՓՍԼԻՆՔ, գ. saliva, slobber; ◊ **~ը թափում է** (his) mouth is watering.

ՓՍԼՆՔՈՏ, ա. slobbery, dribbling, drivel(l)ing.

ՓՍԼՆՔՈՏՎԵԼ, բ. be wet with saliva.

ՓՍԽԵԼ, բ. vomit, throw up.

ՓՍԽՈՒՄ, գ. vomiting, retching.

ՓՍՈՐ, 1. ա. curdled; 2. գ. (փշուր) crumb, fragments; (մնացորդներ) rubbish, refuse.

ՓՍՈՐԵԼ, բ. curdle.

ՓՍՈՐՎԵԼ, բ. crumble.

ՓՍՈՐՈՒՄ, գ. curdling.

ՓՍՓՍԱԼ, բ. whisper.

ՓՍՓՍՈՑ, գ. whispering, whisper.

ՓՏԱԽՏ, գ. *բժշկ.* gangrene, mortification.

ՓՏԱԾ, ա. rotten; (ատամը) decayed; *գիտ.* carious; *փխբ.* rotten, corrupt.

ՓՏԵԼ, բ. putrefy, decompose; (ատամը) decay; (բայքայվել) rot, moulder.

ՓՏԵՑՆԵԼ, բ. rot, let rot; ◊ **գոմաղբը ~** ferment manure; **բանտում ~** *փխբ.* leave to rot in gaol.

ՓՏԵՑՈՒՑԻՉ, ա. putrefactive, putrefacient; (վնասաբեր) noxious, pernicious.

ՓՏՈՒՄ, գ. rotting; (բայքայում) decomposition, putrifaction; *բժշկ.* suppuration; *փխբ.* decay, corruption.

ՓՐԿԱԳԻՆ } գ. ransom; **~ պահանջել** hold
ՓՐԿԱՆՔ } sb to ransom; **~ տալ վճարել** redeem; (գերվածի համար) ransom.

ՓՐԿԱԳՈՏԻ, գ. lifebelt.

ՓՐԿԱԿԱՅԱՆ, գ. rescue/lifeguard station.

ՓՐԿԱՄԱԿՈՒՅԿ } գ. lifeboat.
ՓՐԿԱՆԱՎԱԿ }

ՓՐԿԱՊԱՀՈՒՄ, գ. emergency store; (անհատական) emergency/reserve ration.

ՓՐԿԱՐԱՐ, 1. ա. salutary, rescue, life-saving; 2. գ. rescuer, saviour; (ծովում) lifeguard; ◊ **~ ջոկատ** rescue party/expedition.

ՓՐԿԵԼ, բ. save, rescue; (ունեցվածքը) salvage; ◊ **դրությունը ~** save the situation, redeem the position, save the day, *դիմկ.*; **խեղդվողին ~** rescue a drowning man; **կյանքը ~** save the life (of), save sb's life.

ՓՐԿԻՉ, գ. rescuer, saviour; (ազատարար) redeemer, deliverer.

ՓՐԿՎԵԼ, բ. save oneself, escape; ◊ **փախուստով ~** flee, run away, escape; **հազիվ ~** have a narrow escape.

ՓՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rescue; (փախուստ) escape; *փխբ.* salvation; ◊ **դա մեր միակ ~ն է** that is our only salvation/chance.

ՓՐԿՈՒՄ, գ. rescuing, saving.

ՓՐԿՕՂԱԿ, գ. lifebuoy, lifebelt.

ՓՐՉՈՏ, գ. hairy; *գիտ.* hirsute; (գզգզված) shaggy, shaggy-haired, dishevelled.

ՓՐՉՈՏ(Վ)ԵԼ, բ. become hairy/shaggy/dishevelled.

ՓՐՑՆԵԼ, բ. (պոկել) tear off/away; (խորամանկությամբ տանել) swindle; ◊ **գաղտնիքը ~** pump a secret out of sb.

ՓՐՓՐԱՓԱԾ, ա. foamy, lathery; (փրփրալից, փրփրակալած) frothy.

ՓՐՓՐԱՓԵՏՈՆ, գ. foam concrete, high alumina cement.

ՓՐՓՐԱԼԻ(Ց), ա. foamy, frothy; *փխբ.* (զազազած) infuriated, foaming at the mouth.

ՓՐՓՐԱՀԱՆՔ } գ. *երկրբ.* trachyte.
ՓՐՓՐԱՔԱՐ }

ՓՐՓՐԱՊԱԿԻ, գ. glass fibre.

ՓՐՓՐԱՊԵՐԼԻՏ, գ. *հնք.* foam pearlite.

ՓՐՓՐԱՊԼԱՍՏԻԿ, ա. of foam plastic.

ՓՐՓՐԱՑՆԵԼ, բ. make foam/froth, froth up; **օճառը ~** make soap lather; ◊ **ձին ~** make one's horse lather.

ՓՐՓՐԵԼ, բ. foam, froth; (օճառը) lather; (ձին) become covered with lather.

ՓՐՓՐՈՏ, ա. foamy, frothy.

ՓՐՓՐՈՑ, գ. whisk.

ՓՐՓՈՒՐ, գ. foam, spume; (գարեջրի ևն) froth, head; (օճառի) (soap)suds, lather.

ՓՈՒԹ, գ. pood (16.3 kg.); **մի ~ կշռել** weigh a pood.

ՓՈՒԹԱԼ, բ. hurry, be in a hurry, hurry up; make haste, hasten.

ՓՈՒԹԱՋԱՆ, ա. diligent, painstaking, assiduous.

ՓՈՒԹԱՋԱՆՈՐԵՆ, մ. zealously; (անխոնջ կերպով) assiduously, studiously; (ջանասիրությամբ) diligently.

ՓՈՒԹԱՋԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. application, assiduity, painstakingness; (ջանասիրություն) diligence.

ՓՈՒԹԿՈՏ, 1. ա. hasty, hurried, rash, prompt; 2. մ. hurriedly, hastily, in haste; promptly.

ՓՈՒԼ[1], գ. stage, phase, period; ◊ **առաջնային ~** initial stage; **~երով** by/in stages; *աստղ.* **լուսնի ~երը** phases of the moon.

ՓՈՒԼ[2], միայն հետևյալ կապակցություններում՝ **~ ածել՝ բերել** pull down, destroy, demolish; **~ գալ** fall/tumble down, go/fall to pieces.

ՓՈՒԼԱՅԻՆ, ա. stage-by-stage, step-by-step, phased; stepnise.

ՓՈՒԼԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. doing sth step-by-step/stage-by-stage.

ՓՈՒԼԱՆԻՇ, գ. *փխբ.* landmark, milestone.

ՓՈՒՀ, ձ. (գայլոցք) damn! hell! (դժգոհություն, արհամարհանք) bother! blast!

ՓՈՒՅԹ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ◊ **ինչ ~** I don't care, who cares, it's all the same for/to me; **~ չէ** it does not matter, it is not of any significance, nobody cares.

ՓՈՒՆԴ[1], գ. bunch; (կապ) bundle, bunch, fascicle; *մարզ.* sub-groups; **ծաղկի ~** bunch of flowers, bouquet, nosegay; *ֆիզ.* **ճառագայթների ~** pencil (of rays); *կզմխս.* **անոթահյուսվածքային ~եր** fibrovascular bundles/fasciculi; **ծղոտի ~** wisp of straw, straw wisp; *մարզ.* **թիմերը ~երի բաժանել** divide the teams into sub-groups; **~ - ~** by/in bunches/bundles; **~ - ~ դասել** lay out in bunches/bundles.

ՓՈՒՆՉ[1], գ. (խմիչք) punch.

ՓՈՒՇ, գ. thorn, prickle, spike; (ոզնու) quill, spine; (ձկան) bone; (խայթ) sting; *փխբ.* (վիշտ, ցավ, դառնություն) grief, sorrow, bitterness; ◊ *խսկց.* **~ը թողնել** (հանգստանալ, խաղաղվել) cool down, settle; (խեղճանալ) become wretched/pitiful; **~ը հանել** take out/remove the splinter; **~ը մատից հանել** *խսկց.* assist sb in their sorrow/grief; **~երը ցույց տալ** *խսկց.* show one's claws/teeth; **~ - ~ լինել** *խսկց.* (մազերը) hair stand on end, ruffle; (փշաքաղվել) be covered with gooseflesh/goosebumps; **ասես ~երի վրա նստած լինել** *խսկց.* be as if on thorns/tenterhooks; **մատը ~ է մտել** he has got a splinter in his finger.

ՓՈՒՉ, ա. empty, hollow; *փխբ.* (անցողիկ) perishable, fleeting, frail; (անօգուտ) worthless, rotten, good-for-nothing; *փխբ.* (անիմաստ, դատարկ) useless, vain, senseless, meaningless; ◊ **~ անել** spoil, worsen; **~ աշխարհի** perishable world; **~ խոսել** twaddle, prate; **~ կեն-դանի** nasty creature, reprobate; **ներսը մեջը ~** ailing, sick; empty/hollow inside; **օրը արևը ~ անել** *խսկց.* ruin sb's life.

ՓՈՒՉԻԿ, գ. (օդապարիկ) balloon; *կմխս.* (միզապարկ) bladder; (բշտիկ) blister; (աչքերի տակ) bags under one's eyes; ◊ **օճառի ~** bubble, soap bubble.

ՓՈՒՉ- ՓՈՒՉ, ա. fluffy, downy.

ՓՈՒՉՔԱՐ, գ. pumice(-stone).

ՓՈՒՌ, գ. (օջախ, վառարան) stove, oven; (հացի) bakery.

ՓՈՒՍՏ, ա. *խսկց.* ◊ **~ անցնել գնալ** miss the mark, fail to hit, misstire; **~ անցած** it was a misstire; **~ անցկացնել** do for nothing/no purpose; **~ չտալ** hit the mark.

ՓՈՒՏ, 1. գ. (փտելը) rottenness, putridity; 2. ա. (փտած) rotten, ◊ **~ անուն** nickname; **~ դնել** *խսկց.* (թերություն գտնել) find fault with, pick on; (մականուն տալ) (give a) nickname.

ՓՈՒՐ, գործածվում է միայն հոգն. **ՓՐՆՐ** tops; (ճակնդեղի) beet tops; (ծառի տերևներ) leaves.

ՓՈՒՓՈՒԼ, գ. *բրբ.* (մազափունջ) tuft of hair, topknot; (թռչունների գլխի փնջաձև գոյացքը) crest, cop.

ՓՈՒՔ, գ. 1. (սեղմված օդ) compressed air; (քամի) breeze; 2. ա. *փխբ.* (անպետք, դատարկապռնի) rotter, swindler; ◊ **~ առնել** swell belly out, be/get inflated; **~ը իջնել նստել** *փխբ.* calm/settle down; **~ը թափել (մեկի վրա)** *փխբ.* give vent to one's bile, vent one's ill-temper (on sb).

ՓՈՒՔԱՊ, գ. (դարբնի) bellows; ◊ *փխբ.* **~ն իջնել** calm down, (of a person's fervour) die out.

ՓՔԼՊԼԻԹ, գ. dumpling, bun, puff.

ՓՔՎԵԼ, բ. be blown puffed up, swell, distend; *փխբ.* (նեղանալ, բրվել) sulk, be sulky/be in the sulks.

ՓՔՐՈՆ, ա. haughty, pouted; exaggerated, inflated; *փխբ.* (վերաբերած ոճ) high-flown, pompous, bombastic.

ՓՔՐՈՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. haughtiness, sulkiness; *փխբ.* (ոճառության) grandiloquence; (շքեղության) pomposity; (ոճի) bombast, turgidity.

Ք

Ք, ք the thirty-sixth letter of the Armenian alphabet; (numerical meaning) nine thousand, nine thousandth.

ՔԱԹԱՆ, գ. linen; (կտավ) canvas, sackcloth; (վուշ) flax.

ՔԱԹԱՆԵ, ա. linen.

ՔԱՃ, գ. *բրբ.* (էգ շան) bitch.

ՔԱԿԵԼ, բ. (արձակել) untie, undo; (կապը արձակել) unbind, unleash; (քանդել) dismantle, take apart; (ավերել) destroy, demolish, wreck; (հոգնեցնել) wear out, exhaust; *փխբ.* (խզել) break off, dissect.

ՔԱԿՈՏ, գ. dry dung/muck/manure.

ՔԱԿՎԵԼ, բ. (քանդվել) come undone, get untied.

ՔԱԿՈՒՄ, գ. undoing, untying; (քանդելը մեքենայի ևն) disassembly; (ապամոնտաժում) dismantling; (ավերում) destruction, demolishing.

ՔԱՀԱՆԱ, գ. priest, clergyman.

ՔԱՀ-ՔԱՀ, միայն ~ **ծիծաղել** կապակցության մեջ laugh loudly/boisterously.

ՔԱՂ[1], գ. (այծի արու) (նիհուզ) he-goat, billy-goat; (անասունների զուգավորման) (զուգավորվելու ժամանակը) the mating season; ◊ *բրբ.* **~ի գալ** mate.

ՔԱՂ[2], գ. harvest, reaping; (խոտհունձ) mowing, haymaking; ◊ **~ն ընկել է** it is harvest time, harvest has begun.

ՔԱՂԱԾԽԱՍՏՆԱՔ, գ. *հսվ., խորհ.* political work

ՔԱՂԱԾԽԱՍՏՈՂ, գ. *հսվ., խորհ.* political worker.

ՔԱՂԱՊԱՍՏԱՐԱՆ, գ. political asylum.

ՔԱՂԱՔ, գ. town; (մեծ) city; ◊ **գլխավոր ~** chief city; **գավառական ~** provincial town; **Սուրբ ~** the Holy City; **~ գնալ** go to town, *պատմ.* **~ - ամրոց** fortress.

ՔԱՂԱՔԱԳԵՏ, գ. political scientist.

ՔԱՂԱՔԱՑԻ, գ. town/city dweller, townsman; *հմբ.* townspeople, townsfolk.

ՔԱՂԱՔԱԿԵՏ, գ. politician.

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ԱՌՆ, գ. mayor.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ա. political; ◊ **~ բարեհուսու-**

թյուն (political) loyalty; ~ **գործիչ** political figure; ~ **դրություն** political situation; ~ **իրավունք** political rights; ~ **հանցավոր** political criminal; ~ **պայքար** political struggle; ~ **նպատակներով** for political reasons; ~ **հաշվետվություն** political report.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. գիտ. political science.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆԱՊԵՍ, մ. politically.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. politicize, politicalize.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆԱՑՎԱԾ, ա. politicized; **~ություն/քաղաքականացում** politicization, politicalization.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. politics, policy; ◊ **արտաքին** ~ foreign policy; **բաց դռների** ~ open-door policy; **ընթացիկ** ~ current politics; **խաղաղության** ~ peace policy; **ներքին** ~ home/internal policy; **չմիջամտելու** ~ policy of non-interference.

ՔԱՂԱՔԱԿԵՆՏՐՈՆԱՑՈՒՄ, գ. urbanization.

ՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ, ա. civilized, cultured.

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, գ. civilization, culture.

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒՄ, գ. civilizing; becoming civilized.

ՔԱՂԱՔԱՄԱՅՐ, գ. capital city, capital, metropolis.

ՔԱՂԱՔԱՄԱՍ, գ. district, quarter, block.

ՔԱՂԱՔԱՆԵՐՋ, ա. suburban.

ՔԱՂԱՔԱՑԻ, ա. town, urban, municipal; ◊ **~ խորհուրդ** municipality, town/city council.

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱՐԱՐ, գ. town/city builder.

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. town/city building.

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ, գ. mayor.

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ, գ. municipality; (~ի շենքը) town hall.

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐԻ, ա., մ. polite(ly), courteous(ly); (բարեկիրթ) civil; (պատշաճ, վայելուչ) proper, correct

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. politeness, courtesy; (բարեկրթություն) civility.

ՔԱՂԱՔԱՑԻՊ, ա. urbanized; ◊ **~ ավան** urbanized area.

ՔԱՂԱՔԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ, գ. political economy.

ՔԱՂԱՔԱՑԻ, գ. citizen; (քաղաքի բնակիչ) town/city dweller.

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ, ա. civic, civil, civilian; ◊ **~ ազատություններ** civil liberties; **~ ամուսնություն** civil/common-law marriage; **~ արիություն** civic courage; **~ գործ հարուցել** bring a civil suit/action against; **~ իրավախախտում** tort; **~ իրավունք** civil law; **~ իրավունքներ** civil/civic rights; **~ հագուստ** civilian clothes, civvies, mufti, plain clothes; **~ հոգեհանգիստ** civil funeral rites; **~ պատերազմ** civil war; **~ պարտք** civic duty; **~ օրենսգիրք** civil code.

ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. citizenship; ◊ **~թյան իրավունք** civic rights; **~թյան իրավունք ստանալ** be granted civic rights, be granted citizenship; *փխբ.* (համընդհանուր ճանաչում ստանալ) be generally/universally accepted, receive general/universal recognition.

ՔԱՂԲԱԺԻՆ, գ. *հպվ., խորհ.* political department/section/division.

ՔԱՂԲԱՆՏԱՐԿՅԱԼ, գ. *հպվ.* political prisoner.

ՔԱՂԲՅՈՒՐՈ, գ. *հպվ., խորհ.* Politburo, political bureau; ◊ **կենտկոմի** ~ Politburo, Political Bureau of the Central Committee.

ՔԱՂԳՈՐԾԿՈՄ, գ. *հպվ.* city/town executive committee.

ՔԱՂԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ., խորհ.* political literacy.

ՔԱՂԴԵԱԿԱՆ, ա. Chaldean, of Chaldaea.

ՔԱՂԴԵԱՑԻ, գ. (a) Chaldaean.

ՔԱՂԴԵԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Chaldaic, the Chaldaic language.

ՔԱՂԴՊՐՈՑ, գ. *հպվ., խորհ.* political school.

ՔԱՂԵԼ, բ. pick, pluck; (հնձել) mow, reap, cut, crop; (հավաքել) gather, collect; *փխբ.* reap; (մասեր ընտրելով) draw, get; ◊ **աշխատանքի պտուղները** ~ reap the fruits of one's labour; **մեջբերումներ** ~ extract quotations; **նյութեր** ~ get/gather material; **տեղեկություններ** ~ get information; **օգուտ** ~ derive benefit.

ՔԱՂԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ, գ. *հպվ., խորհ.* political information.

ՔԱՂԼՈՒՍԱԶԻՍԱՏՆՔ, գ. *հպվ., խորհ.* political education work.

ՔԱՂԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ., խորհ.* political education.

ՔԱՂԽՄԲԱԿ, գ. *հպվ., խորհ.* political study circle.

ՔԱՂԿԵԴՈՆ, գ. *հնք.* chalcedony.

ՔԱՂԿՈՄ, գ. *հպվ., խորհ.* city/town committee.

ՔԱՂՀԱՆ, գ. *գոնա.* weeding.

ՔԱՂՀԱՆԵԼ, բ. *գոնա.* weed, weed out.

ՔԱՂՀԱՆԻՉ, գ. hoe, mattock.

ՔԱՂՊԵԿ, գ. *հպվ., ոզմ., խորհ.* political instructor.

ՔԱՂՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ, գ. *հպվ., խորհ.* political studies/lessons.

ՔԱՂՎԱԾԱԲԱՐ, մ. fragmentarily, selectedly, scrappily.

ՔԱՂՎԱԾՔ, գ. extract, excerpt; (մեջբերում) quotation, citation; ◊ **~ արձանագրությունից հրամանից** extract/excerpt from the minutes/order/decree.

ՔԱՂՎԱՐ, գ. reaper, mower, haymaker.

ՔԱՂՎԱՏԱՐԱՆԴԻ, գ. *հպվ.* political emigré, *ֆր.*:

ՔԱՂՑ, գ. hunger, starvation, famine; *փխբ.* (խիստ պակասություն) acute shortage (of sth).

ՔԱՂՑԱԾ, ա. hungry; ~ **լինել** be hungry; ◊ **խիստ սիավոր ~ եմ** I'm hungry as a hunter, I could eat a horse.

ՔԱՂԱՑԱԾՆԱԼ, բ. feel/become hungry.
ՔԱՂԱՑԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. hunger, starvation.
ՔԱՂԱՑԱՄԱՀ, ա. starved to death; ~ **լինել** be starved to death.
ՔԱՂԱՑԵԼ, բ. starve, famish, go hungry; (չուտել) fast, go without food.
ՔԱՂԱՑԿԵՂ, գ. cancer.
ՔԱՂԱՑՐ, ա. sweet, honeyed; (աղանդեր) dessert; ~ **գինի** sweet/dessert wine; ~ **ձայն** sweet voice; ~ **քուն** sweet sleep; ~ **քնով քնել** be fast/sound asleep; ~ **աչքով նայել** regard with favour, have a kind feeling (for).
ՔԱՂԱՑՐԱԲԱՆ, ա. sweet, mellifluent, mellifluous.
ՔԱՂԱՑՐԱԲԱՄԲԱԿ, գ. candyfloss.
ՔԱՂԱՑՐԱԲԼԻԹ, գ. a type of thick pancake.
ՔԱՂԱՑՐԱԼԵԶՈՒ, ա. smooth-tongued, smooth-spoken; (շողոքորթ) mealy-mouthed.
ՔԱՂԱՑՐԱԼՈՒՐ, ա. melliflous, melodious, tuneful.
ՔԱՂԱՑՐԱԿԵՐ, ա. ~ **լինել** have a sweet tooth.
ՔԱՂԱՑՐԱՀԱՄ, ա. sweet-tasting; ◊ ~ **ջուր** fresh water.
ՔԱՂԱՑՐԱՆԱԼ, բ. become sweet.
ՔԱՂԱՑՐԱՇԵՐՏ, գ. (խմորեղենի մեջ) sweet filling/stuffing.
ՔԱՂԱՑՐԱՍԵՐ, գ. gourmand; ~ **լինել** be a gourmand, have a sweet tooth.
ՔԱՂԱՑՐԱՎԱՃԱՌ, գ. confectioner, pastry cook.
ՔԱՂԱՑՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ, գ. confectionery, confectioner's (shop).
ՔԱՂԱՑՐԱՎԵՆԻՔ, գ. sweets, sweetmeats; *ամ.* candy.
ՔԱՂԱՑՐԱՎԱՒՆ, ա. sweetish.
ՔԱՂԱՑՐԱՑՆԵԼ, բ. sweeten, sugar; *փխբ.* delight; ◊ **աչքը** ~ make sb be favourably disposed/regard with favour; **երգով** ~ charm sb's ear by singing.
ՔԱՂԱՑՐԵՂԵՆ, գ. sweets.
ՔԱՂԱՑՐ-ՄԵՂԱՑՐ, ա. sugary, sickly sweet, sugared, honeyed; (շողոքորթ) smarmy; ◊ ~ **ժպիտ** sugary smile.
ՔԱՂԱՑՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sweetness, delights.
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՄ, գ. *հպվ., խորհ.* political education.
ՔԱՂԱՔԵՆԻ, գ. *պտմ.* petty bourgeois; *փխբ., արհմ.* philistine, narrow-minded, vulgar.
ՔԱՂԱՔԵՆԻԱԿԱՆ, ա. petty bourgeois; (տգետ) philistine, narrow-minded.
ՔԱՂԱՔԵՆԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *պտմ., հվք.* lower middle classes, petty bourgeoisie; (տգիտություն) philistinism, narrow-mindedness.
ՔԱՄԱԿԱՆ, *տես* ՔԱՄՅԱՆ:
ՔԱՄԱՀԱՐ, ա. weatherbeaten; (ճաքճքած) chapped.
ՔԱՄԱՀԱՐՎԵԼ, բ. be/become weatherbeaten.
ՔԱՄԱՀՐԱԿԱՆ, ա. slighting, scornful; ◊ ~ **տոն** slighting tone.
ՔԱՄԱՀՐԱՆՔ, գ. neglect, disregard; (արհամարհանք) scorn, disdain; ◊ ~**ով խոսել** slight, disparage; ~**ով վերաբերվել** set at nought/defiance.
ՔԱՄԱՀՐԵԼ, բ. neglect; (արհամարհել) scorn; (անտեսել) ignore, disregard.
ՔԱՄԱՀՐՈՒՄ, գ. neglect(ing); (արհամարհանք) scorn, contempt; (անտեսում) disregarding, ignoring.
ՔԱՄԱՆՉԱ, գ. kamancha, oriental (also Armenian national) stringed instrument.
ՔԱՄԵԼ, բ. squeeze, press (out); (քամիչով) strain, filter; (մզել) wring.
ՔԱՄԵԼԵՈՆ, գ. *կենդ.* chameleon; *փխբ.* chameleon, turncoat.
ՔԱՄԻ, գ. wind; (թեթև) breeze; *խսկց.* (հիվանդություն) rheumatic pain; *փխբ.* (սուտ) lies; ◊ **բարակ՝ թեթև** ~ slight wind; **դառնաշունչ** ~ evil wind; **թարմաշունչ** ~ fresh wind, breeze; **հանդիպակաց** ~ head/contrary wind; *բժշկ.* **կարմիր** ~ erysipelas; *ծով.* **ուժեղ** ~ high wind; ◊ ~ **անել** blow; *փխբ.* (ստել) lie, tell lies; ~ **դառնալ** disappear, vanish; ~ **կուլ տալ** *խսկց.* (ծուլությամբ մատնվել) idle, loaf; (կարիքի մեջ լինել) be in great need (of); **գլուխը** ~ **մտնել** *խսկց.* come into one's head; **գլխի մեջ** ~ **է** *խսկց.* he is a featherbrain; ~**ն բարձրացավ՝ դադարեց** the wind has risen/fallen; **ո՞ր** ~**ն է բերել** *խսկց.* what wind brings you here? ~**ին գլխից հանել** put sth out of one's head, dismiss/get rid of sth; **(սպասել՝ տեսնել թե)** ~**ն որտեղից է փչում** *ասցկ.* (wait and see) which way the wind blows; ~**ու բերածն ընկնել** be carried away by the wind; ~**ու պես թռչել** rush like wind; ~**մուն տալ** (ցորենը ևն) winnow, fan; (վատնել) fritter away, throw out, waste; **հին դարմանը** ~**ուն տալ** *ասցկ.* rake up old ashes; ~**ուն հակառակ** against the wind, in the wind's eye; **ականջը** ~**ուն** *փխբ.* on one's guard, alert; **խոսքը** ~**ուն տալ** talk/speak idly; *ասցկ.* ~**ու բերածը** ~**ն էլ կտանի** whatever the wind brings, it'll take away, easy come easy go, *դրվմ.*:
ՔԱՄԻՉ, գ. strainer, filter; (մաղ) sieve, bolter; ◊ **թեյի** ~ tea strainer; **սրճամանի** ~ percolator.
ՔԱՄՀԱՐ, 1. գ. winnowing machine/fan; 2. ա. windward, exposed to the wind.
ՔԱՄՀԱՐԵԼ, բ. winnow, fan; sway, rock, move.
ՔԱՄՀԱՐՈՒՄ, գ. winnowing, fanning, blowing.
ՔԱՄՅԱՆ, միայն ~ **լեզվաընտանիք** կապակցությամբ՝ Hemitic (languages).
ՔԱՄՈՎԻ, ա. strained; ◊ ~ **փլավ** pilaf made of boiled and strained rice.
ՔԱՄՈՏ, ա. windy.
ՔԱՐՎԱԾՔ, գ. strained substance.
ՔԱՐՎԵԼ, բ. strain, filter, percolate; (դատարկվել) run low/short, dry up.
ՔԱՅԼ, գ. step, stride, pace; (ճայթը) tread, footsteps; ◊ **ամեն** ~**ի** at every step/turn; **այլևս ոչ մի** ~ not a step further; **առաջին** ~**ն անել** *փխբ.* take the first step; **դա մի** ~ **առաջ է** it is an advance (on/over); **երկու** ~ **այն կողմ** a few

steps away/in that direction; **դանդաղ՝ արագ ~երով գնալ** walk slowly/quickly, with a slow step/with a rapid step; **կրիայի ~երով** at a snail's pace; **հավասար ~երով** with an even stride; **հաստատուն ~երով** with a resolute step; **հսկայական ~եր** giant strides; **մեծ ~երով** with long strides; **ոչ մի ~ հետու չթողնել** not let sb stray one step (from); ◊ *փխբ.* **ոչ մի ~ չզիջել** not go back/not retreat a step; **ոչ մի ~ չհեռանալ** not move/stir a step (from); **~եր ձեռնարկել** *դրծվ.* take steps; **~ պահել** *դրծվ.* (ետ չմնալ) keep in step, march in step, keep up with (sb); **վճռական ~ անել** take a decisive step; **~ առ ~** step by step; **~երն արագացնել** quicken one's pace; **~երն ուղղել** direct/bend one's steps.

ՔԱՅԼԱՄԱՐԱԹՈՆ, գ. walking marathon.

ՔԱՅԼԱՄՏԼՈՒ, ա., մ. thoughtful(ly), pensive(ly).

ՔԱՅԼԱՉԱՓ, գ. foot; (գործիք) pedometer.

ՔԱՅԼԱՐՇԱՎ, գ. walking tour/trip; hike.

ՔԱՅԼԱՓՈԽ, գ. step, steps; ◊ **ամեն ~ին** at every step.

ՔԱՅԼԵԼ, բ. walk, (քայլ անել) step, stride, pace; (գնալ) walk, go; (ծանր քայլերով) tramp (on).

ՔԱՅԼԵՐԳ, գ. march.

ՔԱՅԼԵՐԹ, գ. procession, train.

ՔԱՅԼԵՑՆԵԼ, բ. walk; **մեկին ~** walk sb; **ձին ~** walk the horse.

ՔԱՅԼՎԱԾՔ, գ. (քայլելու ձևը) walk, gait; (քայլելը) walking, pacing.

ՔԱՅՔԱՅԵԼ, բ. *քիմ.* decompose; (ժանգը) eat away; (բքում) corrode; (բարոյապես) demoralize, corrupt; (առողջությունը) shatter, impair; (հյուծել) wear out, exhaust; (աշխատանքով) overwork; (կարգապահությունը) loosen (the discipline).

ՔԱՅՔԱՅԻՉ, ա. harmful, corrupting, disruptive; (հյուծիչ) exhausting; (բքում) corrosive; (գործունեությունը) subversive, undermining; ◊ **~ գործունեություն** subversive/undermining activities.

ՔԱՅՔԱՅՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. exhaustion; (բարոյալքում) corruption, demoralization.

ՔԱՅՔԱՅՎԵԼ, բ. decompose, rot, decay.

ՔԱՅՔԱՅՈՒՄ, գ. degradation; (բարոյալքում) demoralization; (փտում) decomposition, decay; (փչանալը) corrupting.

ՔԱՆ, կ. than, instead of; **ավելի ~** more than; **ավելի՝ առավել ~ բավական է** more than enough; **նա ավելի խելացի է ~** he is cleverer than; **~ թե** instead of (doing that).

ՔԱՆԱԿ, գ. quantity, amount; (թիվ) number, quantity, numbers; ◊ **~ ապահովել** secure/insure number/quantity; **~ն ավելացնել** increase the number/quantity; *փիլ.* **~ի անցումը որակի** transition from quantity to quality.

ՔԱՆԱԿԱԿԱՆ, ա. quantitative; (թվական, թվային) numeral, numerical; ◊ **~ կազմ** (numerical) strength; **~ փոփոխություն** quantitative change; **~ աճ** quantitative/numerical growth; *քեր.* **~ թվականներ** cardinal numbers/numerals.

ՔԱՆԱԿԱՅԻՆ, ա. numeral, in number.

ՔԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. quantity, amount; (թիվ) number.

ՔԱՆԴԱԿ, գ. sculpture.

ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾ, գ. sculptor.

ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ, ա. sculptural, statuesque; ◊ **~ արվեստանոց** sculptor's studio.

ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sculpture.

ՔԱՆԴԱԿԱԶԱՐԴ, ա. decorated with sculptures.

ՔԱՆԴԱԿԵԼ, բ. sculpture, chisel, model; (փորագրել) carve.

ՔԱՆԴԱԿՎԵԼ, բ. (դրոշմվել) get imprinted (in).

ՔԱՆԴԱԿՈՒՄ, գ. sculpturing, carving, chiselling.

ՔԱՆԴԵԼ, բ. destroy, demolish, wreck; (փորել) dig, dig out; (մասնատել) take to pieces, strip, disassemble, take apart; (ապամոնտաժել) dismantle; (տունը, պատը) pull down; (հյուսածը) untwine, untwist, unweave, undo; (կարածը) undo, unpick; (մազերը, հյուսերը) unplait; *փխբ.* (լիկվիդացնել) liquidate, abolish, do away; *փխբ.* (ավերել) destroy, ravage, ruin; ◊ **մեկի տակը ոտքի տակը ~** lay a trap for sb, make a pitfall for sb; **աշխարհը չի ~վի** *խսկց.* it isn't the end of the world.

ՔԱՆԴՈՏԵԼ, բ. dig out, dig in many places.

ՔԱՆԴՎԱԾՔ, գ. (ավերակ) ruin; (փլվածք) fall; **պատի ~** collapse of a wall.

ՔԱՆԴՈՒՄ, գ. pulling down; (փորելը) digging; (ավերում) destroying; (ոչնչացում) demolishing; (խորտակում, կործանում) wrecking.

ՔԱՆԶԻ, շ. *վերամբ.* for, as.

ՔԱՆԻ, I. դ. how many; 2. շ. (մինչդեռ) while, until, till; ◊ **~՞ անգամ՝ մեկ** how many times? **~ անգամ** many times, time and again; **~ ասես** *խսկց.* as much/many as you want; **~՞ գլուխ ունես (ուսերիդ)** *խսկց.* how dare you! **~՞ գլխանի է** *խսկց.* how dare he! **~ գնում՝ գնաց** *խսկց.* the further /more ... the more; **~ դեռ** so far, yet; **~ ժամանակ է** it is a long time (since); **~՞ կոպեկ արժե** *խսկց.* it's quite worthless; **~՞ կտոր դառնամ լինեմ** *խսկց.* I can't be everywhere at once; **~ որ** as, so far/long as; **~-բանիսը** so many; **մի ~** some, a few; **մի ~ անգամ** some/several times.

ՔԱՆԻՍԸ, գ. how many; **~՞ն ես ուզում** how many do you want? **~՞ն է մնացել** how many are left?

ՔԱՆԻՑՍ, մ. many times, more than once, time and again.

ՔԱՆԻ՛-ՔԱՆԻ, ա. many a time, very many.

ՔԱՆՈՆ[1], գ. ruler; **գծագրական ~** slide ruler; **~ գործածել** use a ruler.

ՔԱՆՈՆ[2], գ. *երաժշ.* kanon, pizzicato musical instrument.

ՔԱՆՈՆԱՀԱՐ, գ. *երաժշ.* kanon player.

ՔԱՆԱՐԴ, գ. *մաթ.* quotient.
ՔԱՆԱՐԱԿԱՆ, ա. divisible; ◊ **~ թիվ** divisible number.
ՔԱՆ-ՔԱՐ, գ. talent, gift, natural endowments.
ՔԱՆ-ՔԱՐԱՇԱՏ, ա. gifted, talented, richly endowed.
ՔԱՇ, գ. weight; (տարա) tare; *փխբ.* (ազդեցություն) influence, authority; ◊ **~ ավելացնել** put on/gain weight; **~ գցել** lose weight; **~ի ավելցուկ** overweight; **~ով մարդ է** *խսկց.* he is highly influential; **~ով մեկ ոսկի արժի** *խսկց.* (it's) worth its weight in gold; **~ով վաճառել** sell by weight; **երկու կիլո ~ով** weighing two kilogrammes.
ՔԱՇԱՁ, գ. increase in weight.
ՔԱՇԱՅԻՆ, ա. weight; ◊ *մարզ.* **~ կարգ** weight category/class.
ՔԱՇԵԼ, բ. pull, draw; (ծիգ տալ) pull, pull out, tag; (ծծել) saturate, soak; (կշռել) weigh; (շոգեքարշը) haul, drag; *փխբ.* (տանել, տոկալ) endure, bear, stand, take (torments/torture); (նմանվել) take after; *խսկց.* (ծխել) smoke, draw; (տևել) last, go on; ◊ **վրան ~** pull on, stretch; **դուրս ~** take/lead/fish out; **սերը ~** cream/skim the milk, take off the cream; *փխբ.* skim off the cream; **ինչե՛ր չեմ ~** *խսկց.* I have endured/borne so much.
ՔԱՇԵԼԻՔ, գ. future trouble/cares; ◊ **~ ունենալ** have trouble/cares ahead.
ՔԱՇԿՌՏԵԼ, բ. drag, pull, pull about, tug, harass.
ՔԱՇՈՎԻ, ա., գ. ◊ **~ փլավ** pilaf cooked of cereals/grains without straining.
ՔԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. shyness, bashfulness; (շվարում) embarrassment.
ՔԱՇՎԵԼ, բ. move away/off; (հեռանալ) leave, pull out; *փխբ.* (ամաչել) feel shy (before sb), be ashamed (of sth); *բժշկ.* (ներծծվել) resolve; ◊ **հետ ~** withdraw; **մի կողմ ~** step aside (from); **մի ~եք** don't stand on ceremony; **ուռուցքը ~ է** the tumour has resolved.
ՔԱՇՔՇԵԼ, բ. pull, pull out, tug; (քարշ տալ) drag/pull about; (ձգձգել, ուշացնել) drag out, delay, protract; ◊ **մազերը ~** tousle the hair, pull sb by the hair.
ՔԱՇՔՇՈՑ, գ. fuss, bustle; (ժխոր, աղմուկ) noise, racket; (ծեծկռտուք) brawl, fight, scuffle.
ՔԱՇՔՇՈՒԿ, գ. red-tape, procrastination; (ձգձգում) long drawn-out proceedings; (անախորժություն) bother, trouble.
ՔԱՈՍ, գ. chaos.
ՔԱՈՍԱՅԻՆ, ա. chaotic.
ՔԱՈՍԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. chaotic state, state of chaos.
ՔԱՉԱԼ, ա. *բրբ.* bald, clean-shaven (head).
ՔԱՉԱԼԱՑՆԵԼ, բ. *խսկց.* shave sb's head clean.
ՔԱՋ, I. ա. brave, valiant, gallant; (համարձակ) daring, audacious; (խիզախ) courageous, bold; (արի) brave, valorous; 2. գ. (անձ) brave/courageous man, brave/bold spirit, dare-devil.
ՔԱՋԱԲԱՐ, մ. boldly, bravely, fearlessly.
ՔԱՋԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. feat, exploit; (հերոսություն) heroism, great heroic deed.
ՔԱՋԻՐԱԶԵԿ, ա. well-informed (about); (հմուտ) expert, versed (in); experienced (in); qualified.
ՔԱՋԱԶՈՒՆ, I. ա. distinguished, notable, high-born; (ազնվազարմ) of blood, noble, well-born; 2. գ. (անձ) nobleman, a man of blood.
ՔԱՋԱԼԵՐԵԼ, բ. encourage, stimulate the interest; (խրախուսել) reassure; (ոգեշնչել) inspire, inspirit; (սիրտ տալ) cheer up.
ՔԱՋԱԼԵՐԻՉ, ա. encouraging; (խրախուսիչ) reassuring; (ոգեշնչող) rousing, inspiriting.
ՔԱՋԱԼԵՐՈՒՄ, գ. encouragement; (խրախուսում) reassurance; (ոգեշնչում) inspiriting, rousing.
ՔԱՋԱԾԱՆՈՒԹ, ա. familiar (with), well-conversant (with), well informed, well versed (in).
ՔԱՋԱԿԱՐՊԻԿ, ա. courageous, heroic; (քաջարի) gallant; (խիզախ) brave; (արի) valiant, valorous.
ՔԱՋԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* ibis.
ՔԱՋԱՀՄՈՒՏ, ա. skilful.
ՔԱՋԱՆԱԼ, բ. become brave/valiant/gallant.
ՔԱՋԱՌՈՂՋ, ա. healthy, robust.
ՔԱՋԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sound/robust health.
ՔԱՋԱՍԻՐՏ, ա. brave, courageous, dauntless, undaunted; (անվախ) fearless.
ՔԱՋԱՏԵՂՅԱԿ, ա. well-informed, versed (in).
ՔԱՋԱՐԻ, ա. valorous, valiant; (հերոսական) heroic, manly, manful; (համարձակ) daring, bold.
ՔԱՋԱՐԴԻ, գ. daring/bold fellow, dare-devil.
ՔԱՋՈՒԹՅՈՒՆ, գ. boldness, valour; (խիզախություն) bravery, courage; (համարձակություն) audacity; ◊ **~ ունենալ** have the courage/boldness.
ՔԱՋՔ, գ. *սնոտ.* demon; *փխբ.* (հաղթանդամ) giant; ◊ **~ով բռնվել** go mad, become rabid; *փխբ.* (կատաղել) rage, be frantic/furious, get/fly into a rage, get furious.
ՔԱՌԱԼԱՐ, ա. four-stringed.
ՔԱՌԱԾԱԼ, ա. folded in four.
ՔԱՌԱԿԻ, մ. four times.
ՔԱՌԱԿՈՒՂՄ, ա. quadrilateral.
ՔԱՌԱԿՈՒՍԻ, գ. *երկրչ.* square; ◊ **~ մետր** square metre; *մաթ.* **~ արմատ** square root; *մաթ.* **~ հավասարում** quadratic equation.
ՔԱՌԱ(ՀԱ)ՏԵԼ, բ. *պատմ.* quarter.
ՔԱՌԱՀԱՏՈՐ, ա. four-volume.
ՔԱՌԱ(ՀԱ)ՏՈՒՄ, գ. *պատմ.* quartering.
ՔԱՌԱՀԱՐԿ, ա. four-storyed.
ՔԱՌԱՁԱՅՆ, ա. *երաժշ.* four-part; ◊ **~ երգչախումբ** four-part choir.
ՔԱՌԱՁԻ, ա. four-horse.

ՔԱՌԱՄԱՏ, ա. four-fingered.
ՔԱՌԱՄԵԱ, ա. four-year (old).
ՔԱՌԱՆԴԱՄ, գ. *մար.* four-membered.
ՔԱՌԱՆԻՇ, ա. *մար.* four-figure.
ՔԱՌԱՆԻՍԻ, 1. ա. *մար.* tetrahedral; 2. գ. *մար.* tetrahedron.
ՔԱՌԱՆԻՎ, ա. four-wheel(ed).
ՔԱՌԱՆԿՅՈՒՆ, 1. ա. *մար.* quadrangular; tetragonal; 2. գ. *մար.* quadrangle, tetragon.
ՔԱՌԱՊԱՏԻԿ, ա., մ. fourfold, four times; ◊ **~ ավելի** four times as much.
ՔԱՌԱՊԱՏԿԵԼ, բ. quadruple, quadruplicate.
ՔԱՌԱՊԱՏԿՈՒՄ, գ. quadrupling, quadruplicating.
ՔԱՌԱՍԵՆԱԿԱՆ, բ. fortieth; ◊ **~ թվականներ** the forties; **~ թվականների սկզբին վերջին** in the early/late forties.
ՔԱՌԱՍՏԻՃԱՆ, ա. four-stepped/runged.
ՔԱՌԱՍՈՒՆ, բ. forty; ◊ **մոտ ~** about forty; **նա չուրջ ~ տարեկան է** he is/looks about forty; **~ տարի առաջ** forty years ago.
ՔԱՌԱՍՈՒՆՔ, գ. (երեխայի ծնվելու) forty days after birth; (մահվան) forty days after the death (of sb); ◊ **~ի երեխա** forty-day-old baby.
ՔԱՌԱՎԱՆԿ, ա *չեզմ.* four-syllable; *գիտ.* tetrasyllabic; ◊ **~ բառ** quadrisyllable.
ՔԱՌԱՔԱՂՑ, ա. *տեխն.* four-stroke; *երժշ.* four-beat.
ՔԱՌԱՏՈՂ, ա., գ. *բնաստ.* quatrain.
ՔԱՌԱՏՐՈՓ, մ. at a gallop, full gallop, at full/top speed.
ՔԱՌԱՑԱԿ, գ. (բանաստեղծական) four; (բառատող) quatrain; *երժշ.* quartet(te); ◊ **ձիերի ~** four-in-hand.
ՔԱՌԱՏԱՆԻ, ա. (կենդանի) four-footed, four-legged; (կահույք ևն) four-legged.
ՔԱՌԱՏՆՅԱ, ա. *գրկ.* tetrameter; ◊ **~ յամբ** iambic tetrameter.
ՔԱՌԱՐԴ, բ. a quarter, a fourth; *երժշ.* fourth; (ուսումնական տարվա) term.
ՔԱՌԱՒԿԼԻ, գ. crossroad, crossing.
ՔԱՎԱՐԱՆ, գ. *կրոն.* purgatory.
ՔԱՎԵԼ, բ. expiate, atone (for); (մեղքերի թողություն ստանալ) get/receive absolution.
ՔԱՎԻՐ, գ. godfather, godparent.
ՔԱՎԻՐ(Ո)ՄԻՆ, գ. godmother, godparent.
ՔԱՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. expiation, atonement.
ՔԱՎՈՒՄ, գ. expiating, atoning.
ՔԱՐ, գ. stone; (ապառաժ) rock; (խաղաքար) draught; ◊ **ատամների ~** tartar, scale; **թանկարժեք ~** precious stone, gem, jewel; *բժշկ.* **լեղապարկի ~** gallstone; **տաշած ~** ashlar; **~ անտարբերություն** *փիլ.* stone indifference; **~ լռություն** deathlike/stony silence; **~ սիրտ** *փիլ.* heart of stone/flint; **~ի դար** Stone Age; **~ ու ջուր** *խանդ.* desert; **~ գցել** throw stone(s); *փիլ.* put a spoke in sb's wheel; **~ կտրել** cut stone; *փիլ.* (քարանալ) petrify, be surprised; **~ քաշել** (ծանր աշխատանք կատարել) labour/toil; (գերեզմանաքար դնել) place a tombstone (over sb's grave); **~ը գոգիցը՝ փեշիցը թափել** *ապգվ.* give in, yield, agree (with); **~ը ~ի վրա չթողնել** raze to the ground; **~ն էլ ճաքի** *խանդ.* by no means, never; **~ը գլուխը** *խանդ.* let come what may; *ապգվ.* **~ն էլ է իր ձեռքին, պոպոքն էլ** he has all the power, he is the master of (the situation); **~ի պես ընկնել** drop like a stone; **հոգու վրա ~ է ընկած** a weight lies heavy on his heart; **~ով բոլով գցել** *խանդ.* fool sb by fine words; **~ից հաց հանել քանել** *խանդ.* earn one's daily bread with great difficulty, toil very hard.
ՔԱՐԱԲԱՂԱՆԻՄ, գ. steam bath, sauna.
ՔԱՐԱԲԱՆ, գ. petrographer.
ՔԱՐԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. petrographic(al).
ՔԱՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. petrography.
ՔԱՐԱԲԵԿՈՒՐ, գ. boulder.
ՔԱՐԱԳՈՐԾ, 1. գ. (stone)mason; bricklayer; 2. ա. stone, made of stone.
ՔԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stonemasonry; bricklaying.
ՔԱՐԱԳԱԳԱՂ, գ. sarcophagus.
ՔԱՐԱԳՈՂԱՆԴ, գ. *կենդ.* toad.
ՔԱՐԱԺԱՅՌ, գ. rock, cliff.
ՔԱՐԱԼԵՂ, գ. *կենդ.* lamprey.
ՔԱՐԱԼԵՌ, գ. stony mountain, rocky mountain.
ՔԱՐԱԽԻՃ, գ. pebbles, shingle; **~ ով ծածկված** pebbly, shingly.
ՔԱՐԱՆԱՆԿ, ա. covered with stones, stone-covered.
ՔԱՐԱՆԱՀԱՆՔ, գ. coalmine, coalpit, colliery.
ՔԱՐԱՆԱՓՈՇԻ, գ. coal dust.
ՔԱՐԱՆՈՒԽ, գ. coal; ◊ **~ի շերտ** coal-bed; **~ի ավազան** coal basin, coalfield.
ՔԱՐԱԿԵՐՏ, ա. stony, built of stone.
ՔԱՐԱԿՈՒԹՈՒՂ, գ. obelisk, stone statue/monument memorial.
ՔԱՐԱԿՈՓ, ա. carved in stone, stony.
ՔԱՐԱՀԱԼԱԾ, ա. stoned, stone-beaten, driven away with stones; ◊ **~ անել** drive away with stones, stone.
ՔԱՐ(Ա)ՀԱՆՔ, գ. quarry.
ՔԱՐԱՂ, գ. *հնր.* rock salt.
ՔԱՐԱՅԾ, գ. *կենդ.* chamois.
ՔԱՐԱՅԾԱՄ, գ. *կենդ.* roe, roebuck.
ՔԱՐԱՅՐ, *տես* ՔԱՐԱՆՁԱՎ:
ՔԱՐԱՆԱԼ, բ. harden, harden into stone, petrify; *փիլ.* (բար կտրել) petrify; become stiff, stiffen, be dumbfounded; stand stockstill.
ՔԱՐԱՆՁԱՎ, գ. cave, cavern, grotto.
ՔԱՐԱՆՁԱՎԱԲՆԱԿ, գ. *պատմ.* cave dweller, caveman, troglodyte.
ՔԱՐԱՇԵՆ, ա. built of stone, stony.
ՔԱՐ(Ա)ՍԻՐՏ, ա. stonehearted, hardhearted; (դաժան) cruel.
ՔԱՐ(Ա)ՍԻՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. stoneheartedness, hardheartedness; (դաժանություն) cruelty.

ՔԱՐԱՎԱՆ, գ. caravan; *փխբ.* (շալաճ) string; ◊ **նավերի** ~ convoy.
ՔԱՐԱՎԱՆԱՏՈՒՆ, գ. caravanserai.
ՔԱՐԱՐԾԻՎ, գ. *կեմր.* golden eagle.
ՔԱՐԱՑՆԵԼ, բ. harden, harden into stone, petrify; (ապշեցնել) stun, stupefy, petrify.
ՔԱՐԱՑՈՒՄ, գ. hardening, stiffening, petrification.
ՔԱՐԱՓ, գ. steep/precipitous bank/shore; (քարածայր) cliff.
ՔԱՐԱՓՆԻՎԱՅՐ, մ. down the cliff/the precipitous shore/bank.
ՔԱՐԱՓՆԻՎԵՐ, մ. up the cliff/the precipitous shore/bank.
ՔԱՐԱՓՈՐ, ա. hollowed out in stone/rock.
ՔԱՐԱՔՈՍ, գ. *բուք.* lichen, moss; ◊ **~ով ծածկված** overgrown with moss, moss-grown.
ՔԱՐԵ, ա. stone; *փխբ.* (անզգա, անգութ) hard, lifeless, stony.
ՔԱՐԵԳՐԻՉ, գ. slate pencil.
ՔԱՐԵՔԱՐ, միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ~ **գալ՝ ընկնել** (թափառական դառնալ) become a tramp/vagrant/vagabond; (տանջվել, չարչարվել) be harassed/tormented/worried; ~ **գցել** (թափառական դարձնել) make a tramp/vagrant/vagabond; (տանջել, չարչարել) harass, torment, try.
ՔԱՐԿԱՊ, գ. gorge, ravine, canyon; (անքակտելի կապ) dead knot; ◊ ~ **անել** tie/make a dead knot; ~ **ընկնել** be in/get into a dead knot.
ՔԱՐԿՈՇԵԼ, բ. stone (sb) throw/cast stones at sb; *փխբ.* (կշտամբել) blame (for), reproach (with).
ՔԱՐԿՈՇՈՒՄ, գ. throwing stones at sb; (կշտամբանք) blaming, reproaching.
ՔԱՐՀԱՏ, գ. stone cutter.
ՔԱՐՃԻԿ, գ. gizzard.
ՔԱՐՉ միայն հետևյալ կապակցություններում՝ ~ **գալ** drag oneself with difficulty; trek, trudge; (փեշերը) drag/trail along; **մեկի հետևից** ~ **գալ** dangle after, trail after sb; ~ **տալ** carry, drag, pull; **հետը** ~ **տալ** pull/drag along (after oneself); **գոյությունը** ~ **տալ** drag out (a) an (miserable) existence.
ՔԱՐՇԱՓՈՂ, գ. tow(ing) rope; (ճոպան) tow(ing) line.
ՔԱՐՇԱԿ, գ. tractor; (նավ) tug, tugboat, towboat.
ՔԱՐՇԱՆԱՎ, գ. tug(boat), towboat.
ՔԱՐՇԱՍԱՅԼԱԿ, գ. trailer; ◊ **~ով տրակտոր** tractor with a trailer.
ՔԱՐՈԶ, գ. *եկեղ.* sermon, homily; *փխբ.* (խրատ) lecture, moral admonition, precept, exhortation; ◊ ~ **կարդալ** (քարոզել) sermonize; (խրատել) give a talking to, read sb a lecture.
ՔԱՐՈԶԱԳԻՐՔ, գ. book of sermons.
ՔԱՐՈԶԱՐՇԱՎ, գ. campaign, drive; ~ **անցկացնել, կազմակերպել** conduct/carry on a campaign; **ընտրական** ~ election campaign; **ռազմական** ~ military campaign; **գովազդային** ~ advertising campaign.
ՔԱՐՈԶԵԼ, բ. preach, sermonize; (տեսությունը) propagate, advocate.
ՔԱՐՈԶԻՉ, գ. preacher; (գաղափարներ տարածող) propagator, advocate.
ՔԱՐՈԶՉԱԿԱՆ, ա. preaching, advocating; (խրատական) moralizing.
ՔԱՐՈԶՉԱՁԵՎ, գ. methods of propaganda.
ՔԱՐՈԶՉԱՄԵՔԵՆԱ, գ. propaganda machine, propagation.
ՔԱՐՈԶՉԱՄԻՋՈՑ, գ. means of propaganda.
ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. preaching, advocating.
ՔԱՐՋԱՐԳ, 1. գ. stonebreaker, stonecrusher; 2. ա. stonebreaking, stonecrushing; ◊ ~ **անել** crush with a stone; (քարով սպանել) kill with stones.
ՔԱՐՏ, գ. card; ◊ **~երը բաց անել** throw up/show one's card/hand.
ՔԱՐՏԱԳՐԵԼ, բ. write on cards.
ՔԱՐՏԱԳՐՈՒՄ, գ. writing on cards, making up a card index.
ՔԱՐՏԱՐԱՆ, գ. card index/catalogue.
ՔԱՐՏԱՅԻՆ, ա. card; ◊ ~ **համակարգ** rationing system.
ՔԱՐՏԱՇ, գ. stonemason, bricklayer.
ՔԱՐՏԱՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (stone)masonry, bricklaying.
ՔԱՐՏ-ԲԼԱՆՇ, գ. *բուք. ֆր.* carte blanche; carte blanch.
ՔԱՐՏԵԶ, գ. map; **ծովային** ~ (sea) chart; **կիսագնդերի** ~ map of the world/hemispheres; **օդաչուական** ~ air map.
ՔԱՐՏԵԶԱԳԻՐ, գ. cartographer.
ՔԱՐՏԵԶԱԳԻՐՔ, գ. atlas.
ՔԱՐՏԵԶԱԳՐԱԿԱՆ, ա. cartographic(al).
ՔԱՐՏԵԶԱԳՐԵԼ, բ. draw a map.
ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. cartography.
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, գ. secretary; ◊ **գիտական** ~ scientific secretary; **գլխավոր** ~ secretary general; (ԱՄՆ) **պետական** ~ Secretary of State.
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. secretaryship, secretariat(e).
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒՀԻ, գ. secretary; ◊ **անձնական** ~ personal/private secretary.
ՔԱՐՈՒՂԻ, գ. cobblestone road.
ՔԱՐՈՒՔԱՆԳ, ա. destroyed, wrecked; ~ **անել** destroy, demolish, smash up, annihilate; ~ **լինել** be destroyed/wrecked/demolished.
ՔԱՐՔԱՐՈՏ, ա. stony, rocky.
ՔԱՐՔԱՐՈՒՏ, գ. stony/rocky place.
ՔԱՑԱԽ, գ. vinegar; ◊ **փայտի** ~ wood vinegar; **~ի էսենցիա** vinegar essence, essence of vinegar; *փխբ.* ~ **ծախող** (մռայլ, բթված) sour(-faced/-tempered), sullen, morose; **ախորժակիդ** ~ *խսկց.* open your pocket wider, nothing doing.
ՔԱՑԱԽԱԹԹՈՒ, գ. *քիմ.* acetic acid.
ՔԱՑԱԽԱՄԱՆ, գ. vinegar cruet.
ՔԱՑԱԽԵԼ, բ. turn/go sour.
ՔԱՑԱԽԵՑՆԵԼ, բ. make (sth) sour, leave to become sour/vinegar.

ՔԱՑԱԽՈՒՄ, գ. turning/going sour.
ՔԱՑԻ, գ. kick; ~ **տալ, ~ով խփել** kick.
ՔԱՓ, գ. scum; **~ը քաշել** scum; skim off the scum.
ՔԱՓԿԻՐ, գ. scummer, skimmer.
ՔԱՓ-ՔԻՏԻՆՔ, մ. sweating all over, wet with sweat; ◊ ~ **մտած** dripping sweat, bathed in sweat.
ՔԵԶՈՒՔԵԶ, մ. by yourself.
ՔԵԼԵԽ, գ. funeral repast.
ՔԵՄՈՆ, գ. *բար.* (բույսը) caraway; (սերմը) caraway seeds.
ՔԵՆ, գ. spite, vengeance; (ոխ) rancour; (վրեժ) revenge; ◊ ~ **պահել** harbour anger/rancour, be rancorous.
ՔԵՆԱԿԱԼ, գ. brother-in-law, sister-in-law's husband.
ՔԵՆԻ, գ. sister-in-law, wife's sister.
ՔԵՌԱԿԻՆ, գ. aunt, uncle's wife.
ՔԵՌԻ, գ. uncle (mother's brother).
ՔԵՌԻՊԴԻ, գ. (քրոջ տղա) nephew.
ՔԵՐԱԿԱՆԱԳԵՏ, գ. grammarian.
ՔԵՐԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grammatology, grammatical studies/teaching.
ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ, ա. grammar, grammatical; ◊ **լեզվի ~ կառուցվածք** grammatical structure of a language; ~ **կանոններ** grammatical/grammar rules; ~ **սխալ** grammatical/grammar mistake/error; **նա շատ ~ սխալներ է անում** he makes plenty of grammatical/grammar mistakes, his grammar is bad.
ՔԵՐԱԿԱՆՈՐԵՆ, մ. grammatically.
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. grammar.
ՔԵՐԱՆՔ, գ. scrapings.
ՔԵՐԵԼ, բ. scrape; *տեխ.* plane.
ՔԵՐԹԵԼ, բ. skin, flay; **կաշին ~** flay.
ՔԵՐԹԻՉ, գ. flayer.
ՔԵՐԹՈՂ, գ. (բանաստեղծ) poet, versifier; (գրականության մեջ հմուտ մարդ) man of letters; (բերական) grammarian.
ՔԵՐԹՈՂԱՀԱՅՐ, գ. (Խորենացու մակդիրը) Father of poets.
ՔԵՐԹՈՒՄ, գ. skinning, flaying, peeling.
ՔԵՐԻՉ, գ. scraper.
ՔԵՐՃԵ, գ. *կենդ.* greyhound.
ՔԵՐՃԵԼ, բ. scratch; **քարը ոտքս ~եց** I scratched my leg on/upon the stone.
ՔԵՐՃՈՏԵԼ, բ. scratch badly, cover with scratches.
ՔԵՐՃՈՏՈՒՄ, գ. scratching badly, getting many scratches.
ՔԵՐՃՎԱԾՔ, գ. (հետքը) scratch.
ՔԵՐՈՎԲԵ, գ. *կրոն.* cherub.
ՔԵՐՈՒՄ, գ. scraping.
ՔԵՐՈՒ(Ծ)Ք, *տես* ՔԵՐԱՆՔ:
ՔԵՐՔԵՇ, գ. scab.
ՔԵՐՔԵՇՈՏ, ա. mangy, scabby.
ՔԵՖ, գ. *խոսկ.* feast; (ճաշկերույթ, խնջույք) banquet; (խրախճանք) revelry; (գինարբուք) drinking bout, orgy; ◊ ~ **անել** feast, revel; (վայելել) enjoy one's life; ~ **- հալ հարցնել** *խոսկ.* ask after one's life/living; ~ **չունենալ** feel bad, be taken ill; ~ **քաշել** *խոսկ.* feast, enjoy one's life; **~դ քոք պահիր** *խոսկ.* don't be dejected, don't lose heart; **~ս գալիս է** *խոսկ.* the heart fills with joy; **~ը հարամ անել** *խոսկ.* spoil/mar sb's pleasure; **~ը ~ները տալ** *խոսկ.* want, like; **~իմ դիպչել կպչել** *խոսկ.* offend sb, hurt/wound sb's feelings; **իր ~իմ թողնել** *խոսկ.* leave to sb's discretion/judgment; **~իմ ~ չի հասնի** *խոսկ.* (he is) in the seventh heaven/in perfect bliss; **(մեկի) ~ովը գնալ** *խոսկ.* make concessions (to).
ՔԸՍ-ՔԸՍ, ձ. tally-ho! hallo! hallo! ◊ ~ **տալ** set (on), hound (on), urge (on).
ՔԹԱԽՈՒՌՔ, գ. *կզմխս.* nasal cavity.
ՔԹԱԽՈՒՏ, գ. snuff; ◊ ~ **քաշել** take snuff.
ՔԹԱԽՈՒՏԱՄԱՆ, գ. snuffbox.
ՔԹԱԾԱԿ, գ. *կզմխս.* nostril; *փխբ.* (զգացողություն) flair, feeling; ◊ ~ **չունենալ** have no feeling for.
ՔԹԱՀՆՉՅՈՒՆ, գ. nasal sound.
ՔԹԱՄԱՍ, գ. *ծով.* bow, ship's bow(s).
ՔԹԱՆՑՔ, գ. nostril.
ՔԹԱՏ, ա. noseless, without a nose.
ՔԹԱՐՄԱՏ, գ. bridge of the nose.
ՔԹԱՑԻՑ, ա. *փխբ.* arrogant, insolent, presumptuous.
ՔԹԸՐՊԱՆ, գ. *կզմխս.* nasopharynx.
ՔԹԹԱՑՈՂ, ա. twinkling.
ՔԹԹԵԼ, բ. (արագ բարթել) wink quickly; (մի աչքով) wink; (երկու աչքով) blink; (մթնում առկայծել) twinkle.
ՔԹԹՈՒՄ, գ. blink, wink.
ՔԹԹՈՒՆ, ա. blinking, winking.
ՔԹՈՑ, գ. large basket.
ՔԹ-ՔԹԱԼ, բ. (հանգիստ եռալով եփել) bubble gently, simmer; (փորփրել, մի բանով զբաղվել) potter about.
ՔԹ-ՔԹՈՑ, գ. gentle bubbling, simmering; pottering about.
ՔԻԹ, գ. *կզմխս.* nose; (ծայր) tip; (կոշիկի) toe(cap); (թեյամանի) spout; ◊ ~ **անել** pout one's lips; ~ **հանել** point, sharpen; ~ **- բերանը ջարդել** *խոսկ.* smash/break sb's nose; ~ **- մռութը խառնել՝ բթվեցնել** *խոսկ.* frown, become sullen; ~ **- մռութը կախել** *խոսկ.* be creastfallen, hang one's nose; ~ **սրբելու ժամանակ չունենալ** *խոսկ.* not to have a minute to spare; **~ը բարձրացնել** *խոսկ.* turn up/cock one's nose, put on airs, *դրվ.*; **~ը խոթել** *խոսկ.* poke one's nose (into sth); **~ը կոտրել** *խոսկ.* take sb down a peg or two; **~ը մտնել** *խոսկ.* come very close to sb; **~ը բարին առնել** *խոսկ.* suffer a rebuff; **քթի մազ լինել** *խոսկ.* be hard to please, be fastidious/squeamish; **հենց քթի տակից** *խոսկ.* from under one's very nose; (մեկի հետ) **քթով -մոթով լինել** *խոսկ.* turn up one's nose (at); **քթի տակ (խոսել՝ ժպտալ)** (smile/speak) under one's

nose; **քթից բռնած մաճ ածել** *փխբ* lead sb by the nose, make a fool of sb; **քթից բռնես հոգին կտա** *ասգ.* he is so thin and worn out; **քթից գալ դուրս գալ** turn out wrong; **քթից դուրս թռած ընկած** *խսկց.* as like as two peas, like two peas in a pod; **քթից հանել** *խսկց.* make sb pay through the nose; **քթից այն կողմ չտեսնել** *ասգ.* not to see anything beyond one's nose; (սահմանափակ մտահորիզոն ունենալ) take a one-sided/personal/parochial view of sth; **քթից մուխ դուրս գալ ելնել** *փխբ.* feel unbearable pain.

ՔԻԹՈՒԲԵՐԱՆ, գ. physiognomy, face, countenance.

ՔԻԹ-ՔԻԹ, ա., մ. *խսկց.* very close; ◊ **~ տալ** sit very close to each other; *փխբ.* (մտերիմ լինել) be close (to), be intimate (with).

ՔԻՄԻԱ, գ., *գիտ.* chemistry; ◊ **օրգանական ~** organic chemistry; **անօրգանական ~** inorganic chemistry; **ֆիզիկական ~** physical chemistry.

ՔԻՄԻԱԳՈՐԾ, գ. chemist, worker in the chemical industry.

ՔԻՄԻԱԿԱՆ, ա. chemical; ◊ **~ անալիզ** chemical analysis; **~ տարր** (chemical) element; **~ միացություն** compound; **~ մատիտ** indelible pen; **~ լաբորատորիա** chemical laboratory; **~ արդյունաբերություն** chemical industry; **~ պատերազմ** chemical/gas warfare; **բույսերի պաշտպանության ~ միջոցներ** chemical weed and pest killers.

ՔԻՄԻԿԱՍ, գ. *քիմ.* chemicals.

ՔԻՄԻԿՈՍ, գ. chemist.

ՔԻՄԱՔՐՈՒՄ, գ. *հպվ.* dry cleaning.

ՔԻՄՔ, գ. *կզմխս.* palate; ◊ **կոշտ փափուկ ~** hard/soft palate.

ՔԻՆԱԽՆԴԻՐ, ա. vindictive, revengeful.

ՔԻՆԱԽՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vindictiveness, revengefulness.

ՔԻՆԱԾԱՌ, գ. *բսք.* cinchona (tree).

ՔԻՆԱԿԵՂԵՎ, գ. cinchona (bark), Peruvian bark.

ՔԻՆԻՆ, գ. quinine.

ՔԻՆՈՏ, գ. rancorous.

ՔԻՆՈՏԵԼ, բ. bear sb a grudge; nurse a grudge against sb.

ՔԻՆՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. rancuor.

ՔԻՇՄԻՇ, գ. (չամիչ) raisins, currants, sultanas; (խաղողի տեսակ) a variety of seedless grape.

ՔԻՇՄԻՐ, ա. cashmere.

ՔԻՉ, ա., մ. little, few, not enough, some; ◊ **~ անց** soon, some time later; **~ առաջ** some time ago, just now; **~ գրքեր** few books; **~ թե շատ** more or less; **~ հետո** some time past/later; **~ մարդ** few/some people; **մի ~ էլ** a little/bit more; **~ էր մնում** on the point of, just about; **մենք նրան ~ ենք տեսնում** we see little of him; **~-~** little by little, a little at a time; **մի ~** a little/bit; **դեռ ~ է** moreover.

ՔԻՉՈՒՄՉ, ա., մ. *խսկց.* a little, very little.

ՔԻՍ, գ. (ցորենի կն) awn, beard; (ձկան փուշ) bone; (կենդանու կոշտ մազ) bristle.

ՔԻՍՏՈՍ, *տես* ՔՍՏՈՍ:

ՔԻՎ, գ. *ճարտ.* cornice; (պատուհանի) ledge; (տանիքի) eaves.

ՔԻՓ, մ. *խսկց.* closely; (սեղմ) tightly, narrowly; *փխբ.* (մտերիմ) closely, intimately; ◊ **~ նստել** (շատ մոտ) sit very close; (հագուստը) be tight on sb, fit close.

ՔԼՓՔԼՓԱԼ, բ. boil, seethe.

ՔԼՓՔԼՓՈՑ, գ. boiling, seething.

ՔԼՈՐ, գ. *քիմ.* chlorine.

ՔԼՈՐԱԿԻՐ, գ. *քիմ.* chloride of lime, bleaching powder.

ՔԼՈՐՈՖԻԼ, գ. *բսք.* chlorophyl.

ՔԼՈՐՈՖՈՐՄ, գ. *քիմ.* chloroform; ◊ **~ով վիրահատություն** operation under chloroform.

ՔԼՈՒՆԳ, գ. pick.

ՔՇՆԱՔԱՐ, մ. ingratiatingly, servilely, beggarly; (ստորաքարշորեն) obsequiously.

ՔՇՆԱԿԱՆ, ա. servile, ingratiating.

ՔՇՆԱՆՔ, գ. servility; (ստորաքարշություն) obsequiousness, toadyism.

ՔՇՆԵԼ, բ. fawn (on, upon), cringe (to); (ստորաքարշություն անել) toady.

ՔՇՆՈՂ, 1. ա. toady, sycophant; 2. գ. (պճնակալեզ) toady, lickspittle.

ՔՇՆՈՒՄ, գ. fawning, cringing; (ստորաքարշություն) grovelling.

ՔՂԱՆՑՔ, գ. flap, lap; (փեշ) hem (of a skirt) (սարի) foot.

ՔՄԱԼԵԶՎԱՅԻՆ, ա. *լեզվ.* palatolingual.

ՔՄԱՀԱՃ, ա. whimsical, capricious; (կամակոր) wilful, arbitrary; (դժվարահաճ) fastidious, capricious; (ինքնակամ) self-willed.

ՔՄԱՀԱՃՈՐԵՆ, մ. capriciously, wilfully, fastidiously.

ՔՄԱՀԱՃՈՒՅՔ, գ. whim, caprice, whimsy; (կամայականություն) self-will; (համառություն) wilfulness; ◊ **բախտի ~ին թողնել** leave to the mercy of fate.

ՔՄԱՅԻՆ, ա. *կզմխս.* palatine, of the palate; *լեզվ.* palatal; ◊ **~ վարագույր** uvula; **~ բաղաձայններ** palatal consonants.

ՔՄԱՅՆԱՆԱԼ, բ. *լեզվ.* become palatalized.

ՔՄԱՅՆԱՑՆԵԼ, բ. *լեզվ.* palatalize.

ՔՄԱՅՆԱՑՈՒՄ, գ. *լեզվ.* palatalization.

ՔՄԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* palatalization.

ՔՄԾԻԾԱՂ, գ. ironical smile, grin; ◊ **~ տալ** smirk, grin.

ՔՆԱԲԵՐ, ա. soporific, somnolent; *փխբ.* (ձանձրալի) tedious; ◊ **միջոց** soporific.

ՔՆԱԴԵՂ, գ. sleeping pills, soporific.

ՔՆԱՋԳԵՍՍ, գ. pyjamas, *ամ.* pajamas; (կնացի) nightdress, nightgown; (տղամարդու) nightshirt.

ՔՆԱՋՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sleeplessness; *գիտ.* insomnia.

ՔՆԱԶՈՒՐԿ, ա. sleepless.
ՔՆԱԹԱԹԱԽ, ա. sleepy, drowsy, half-awake.
ՔՆԱՀԱՐԱՄ, ա., մ. half asleep, short of sleep, lacking sleep.
ՔՆԱՄԱԼ, ա. sleepy, drowsy; գ. sleepy-head, drowsy-head.
ՔՆԱԾԻՉԻԿ, գ. sleepwalker; *գիտ.* somnambulist.
ՔՆԱՊԱՐԿ, գ. sleeping bag.
ՔՆԱՏ, ա. half-asleep, dozing; *գիտ.* somnolent.
ՔՆԱՐ, գ. *երաժշ.* lyre.
ՔՆԱՐԱԿԱՆ, ա. lyric; ◊ **~ բանաստեղծություն** lyric; **~ չեղում** lyrical digression.
ՔՆԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lyricism.
ՔՆԱՐԱՀԱՎ, գ. *կենդ.* lyre-bird.
ՔՆԱՐԱՀԱՐ, գ. lyre player.
ՔՆԱՐԱՇՈՒՆՉ, ա. lyric, lyrical.
ՔՆԱՐԵՐԳՈՒ, գ. lyric poet.
ՔՆԱՐԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lyric poetry; (լիրիկա) lyrics.
ՔՆԵԼ, բ. sleep, fall asleep, drop off/go to sleep; *փխբ.* die; ◊ **անզարթնելի քնով ~** sleep the sleep that knows no waking; **բաց երկնքի տակ ~** sleep in the open; **զգոն ~** be a light sleeper; **խոր ~** sleep soundly, be fast asleep; **ճաշից հետո ~** have a nap after lunch/dinner; **մեռածի պես ~** *խսկց.* sleep like a log, be dead asleep.
ՔՆԵՐԱԿ, գ. *կմխս.* carotid artery.
ՔՆԵՑՆԵԼ, բ. lull to sleep; (երգելով, կարդալով) sing/read to sleep; (հիպնոսով) hypnotize, put in a hypnotic sleep/trance.
ՔՆԵՑՈՒՄ, գ. lulling to sleep; hypnotism.
ՔՆԵՑՈՒՑԻՉ, ա. soporific; hypnotizing.
ՔՆԿՈՏ, ա. sleepy, drowsy, slumberous.
ՔՆԿՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. sleepiness, drowsiness.
ՔՆՆԱԳԻՐ, գ. test.
ՔՆՆԱԴԱՏ, գ. critic.
ՔՆՆԱԴԱՏԱԲԱՐ, մ. critically.
ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ, ա. critical; ◊ **~ հոդված** critical article/essay, critique; **~ միտք** critical mind.
ՔՆՆԱԴԱՏԵԼ, բ. criticize; (թծախնդրությունն ցուցաբերել) find fault (with), carp (at).
ՔՆՆԱԴԱՏԵԼԻ, ա. criticizable, open to criticism.
ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. criticism; (ժանր) critique; ◊ **~ և ինքնա~** criticism and self-criticism; **տեքստի ~** textual criticism; **ներքևից եկող ~** criticism from below; **~ի ենթարկել** criticize, subject to criticism; **~ի ենթարկվել** be criticized, come in for criticism; **~ի չդիմանալ** not stand up to criticism, not hold water.
ՔՆՆԱԿԱՆ, ա. examination, examining; ◊ **~ հանձնաժողով** examination board; **~ թերթ(իկ)** examination paper; **~ առարկա** examination subject/topic.
ՔՆՆԱԿԱՐԳ, գ. examination procedures.
ՔՆՆԱՀԱՍԱԿԱՐԳ, գ. the system of examination procedures.
ՔՆՆԱՇՐՋԱՆ, գ. examination period.
ՔՆՆԱՍԵՆՅԱԿ, գ. examination room.
ՔՆՆԱՏՈՄՍ, գ. question card.
ՔՆՆԱՐԿԵԼ, բ. discuss, talk over; ◊ **մանրամասն ~** discuss (sth) in detail, give careful consideration (to), thrash the matter out, *ոչծվ.*; **իրադրությունը ~** review the situation; **օրենքի նախագիծ ~** debate a bill; **~վող հարց** question/subject under discussion, matter/issue at hand.
ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ, գ. discussion; ◊ **~ման առարկա** point at issue; **~ման ներկայացնել** bring up/propose for discussion.
ՔՆՆԱՑՈՒՑԱԿ, գ. examination list/register.
ՔՆՆԵԼ, բ. examine; (հետազոտել) investigate; (քննարկել) discuss, talk over; *երկրբ.* (հետախուզել) explore; *բժշկ.* (զննել) examine; *իրավ.* (ուսումնասիրել) investigate, look (into), hold an inquiry (into); ◊ **արյունը ~** analyse the blood; **հարցը ~** inquire into a question; **դիմումը ~** consider/examine an application.
ՔՆՆԻՉ, գ. inspector, investigator, investigating officer; *իրավ.* (մահվան դեպքերում) coroner; (հարցաքննող) interrogator.
ՔՆՆՈՂ, գ. examiner.
ՔՆՆՎՈՂ, գ. examinee.
ՔՆՆՉԱԿԱՆ, ա. *իրավ.* investigation, investigatory; ◊ **~ մարմիններ** investigation agencies/bodies; **~ հանձնաժողով** committee of inquiry; *ամ.* grand jury.
ՔՆՆՎԵԼԻՔ, ա. under discussion; ◊ **~ հարց** point at issue, question under discussion.
ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. examination; *իրավ.* (հետաքննություն) investigation; (մահվան դեպքերում) inquest; *իրավ.* (հարցաքննում) inquiry, interrogation, questioning; (հետազոտություն) analysis, exploration; ◊ **ատեստատի ~ներ** examination for the high school/secondary school certificate; **ավարտական ~(ներ)** final(s); (դպրոցի) school-leaving examination; **դատական ~** judicial investigation, inquest; *իրավ.* **նախնական ~** preliminary investigation; **տարեվերջյան ~ներ** end-of-year examinations; **~ անցկացնել** hold an investigation/inquest; **~ բռնել** stand the test; **~ տալ** take an exam(ination); **~ չբռնել** be beneath criticism; **գործի ~ը ավարտել** complete the investigation of a case, finish investigating the case; **~ը հաջող հանձնել** pass an examination; **~ի՛ց առնել** discuss; **~ի՛ց տակ գտնվել** be under examination; **~ից կտրվել** fail an examination, be flunked/plucked; **ընդունելության ~ներ** entrance examinations.
ՔՆՆՈՒՄ, գ. examining, investigating, analysing.
ՔՆՋՈՒԹ, գ. *բոտ.* sesame; ◊ **~ի յուղ** sesame oil.
ՔՆՔՇԱԲԱՐ, մ. tenderly, sweetly; (ընդորեն) delicately; (սիրով) lovingly, affectionately.

ՔՆՔՇԱԲՈՒՅՐ, ա. fragrant, perfumed, aromatic, sweet-smelling.
ՔՆՔՇԱԳՈՐՈՎ, ա. tender, fond, loving, affectionate.
ՔՆՔՇԱԼԻ, ա. tender, loving, affectionate, fond.
ՔՆՔՇԱԿԱԶՄ, ա. with a delicate constitution.
ՔՆՔՇԱՁԱՅՆ, ա. tender-voiced, in a tender/loving voice; ◊ **~ սոխակ** full-throated/deep-voiced nightingale.
ՔՆՔՇԱՆԱԼ, բ. become delicate *խսկց.* get soft.
ՔՆՔՇԱՆՔ, գ. tenderness, delicacy.
ՔՆՔՇԱՍԻՐՏ, ա. kind-hearted, soft-hearted; (զգայուն, դյուրազգաց) sensitive; (նուրբ) tender.
ՔՆՔՇԱՍՐՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. kind-heartedness, soft-heartedness; (դյուրազգացություն) tenderness, sensitiveness.
ՔՆՔՇՈՐԵՆ, մ. tenderly, gently, delicately.
ՔՆՔՇՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tenderness, fondness, sympathy.
ՔՆՔՈՒՇ, ա. tender, delicate, affectionate; (զգայուն) sensitive, susceptible (to sth); ◊ **~ սեռ** fair sex.
ՔՇԵԼ, բ. drive; (արտաքսել) banish, drive away/out; (վանել) drive/keep off; *խսկց.* (փախցնել) steal; *խսկց.* (խցկվել) barge; (մտքերը) banish, chase away, fight back; **անասուններին ներս ~** drive in/pen/corral cattle; **աշխատանքից ~** give sb the sack, sack/fire sb; **դուրս ~** drive out/away; ◊ **իր էշը ~** persist (in), be stubborn/obstinate; **ճանճ ~** *խսկց. փխբ.* idle, loaf; **նախիրը արոտ ~** drive the cattle out to graze/pasture; **տեղից տեղ ~** drive from one place to another/from place to place; **տնից դուրս ~** turn out of the house; **փորը ~** *խսկց.* have diarrhoea; **ո՞ւր ես քշում** *խսկց.* stand back!
ՔՇՏԵԼ, բ. roll/tuck up; ◊ **վեր ~** roll up; **թևերը ~** roll up one's sleeves.
ՔՈՓԱԿ, գ. *խսկց.* flogging, thrashing, lashing; (ճիպոտով) birching, beating; ◊ **~ ուտել** get a dressing-down/a sound thrashing.
ՔՈՓԱԿԵԼ, բ. *խսկց.* beat unmercifully, thrash, flog.
ՔՈՓՈՓ, գ. cub; (շան) puppy; **արջի ~** bear-cub; *փխբ.* (բոի, անտաշ) lout, bumpkin.
ՔՈԼԻԿ, գ. *խսկց.* hut.
ՔՈԼՔ, գ. *բրբ.* (կտորի) nap; (թավշի, գորգի) pile, hair (of a rug); (զգածի մազմզուկը) combings, flocks, hards; **վուշի ~** flax tow.
ՔՈԼՔՈՏ, ա. (բրդոտ) fleecy; (մազմզոտ) hairy, shaggy.
ՔՈՂ, գ. shroud, cover, veil; *փխբ.* (ծածկոց) coverlet, counterpane; *փխբ.* (վարագույր) curtain, veil; *փխբ.* (դիմակ) mask; ◊ **կանացի գլխարկի ~** veil; **հարսանեկան ~** bridal veil; **սև ~** mourning veil; **~ ը պատռել** *փխբ.* (դիմակազերծ անել) expose, unmask; (երես առնել) become (more and more) insolent; **~ը քաշել՝ բացել** pull off the coverlet/counterpane; **մարդասիրության ~ի տակ** *դրմ.* under the mask/cover of humanism.
ՔՈՂԱԶԱՐԿ, ա. decorated with a (bridal) veil.
ՔՈՂԱԶԵՐԾԵԼ, բ. expose, unmask; (բացահայտել) disclose, bring to light; (հրապարակայնորեն) denounce.
ՔՈՂԱԶԵՐԾՈՒՄ, գ. disclosure, denouncement, denunciation; (մերկացում) exposure; (դիմակազերծում) unmasking.
ՔՈՂԱԾԱԾԿՈՒՅԹ, գ. veil, screen; *փխբ.* (թաքցնելու միջոց) masking, disguise; *ռզմ.* camouflage.
ՔՈՂԱՐԿԵԼ, բ. mask, disguise; *ռզմ.* camouflage; (զգացմունքը, մտքերը) conceal, hide.
ՔՈՂԱՐԿՈՒՄ, գ. masking, disguise, disguising oneself; *ռզմ.* camouflage.
ՔՈՂՏԻԿ, գ. *խսկց.* hovel, hut; (հյուղակ) shanty, shack.
ՔՈՇԱԿ, գ. *բրբ., կենդ.* young of a camel.
ՔՈՇԱՎԱՅՐԻ, գ. *կենդ.* antelope.
ՔՈՉ, գ. (ունեցած-չունեցածը) one's) things/belongings; (բոչվորների վրան՝ ճամբար) camp of nomads; (տեղափոխություն) migration, emigration; ◊ **~ը կապել** pack up, take/pack one's bag and baggage; **~ը վար դնել** settle down in a new place; **քո ~ն էլ այստեղ չորեց** *ասցկ.* you found your end here, this is the end of the line.
ՔՈՉԱՐԻ, գ. kochari (Armenian national circular dance).
ՔՈՉԵԼ, բ. *խսկց.* (բոչվորի կյանք վարել) roam from place to place, be a nomad, lead a nomad's life; (նոր բնակավայր տեղափոխվել) move to a new place, go to another country, migrate, emigrate.
ՔՈՉԵՑՆԵԼ, բ. *խսկց.* evict, move (from); (վտարել, արտաքսել) deport, expel.
ՔՈՉՎԱՐ, 1. գ. nomad; 2. ա. nomadic; ◊ **~ ժողովուրդ** nomadic people.
ՔՈՉՎԱՐԱԿԱՆ, ա. nomadic; nomad; ◊ **~ կյանք վարել** lead a nomad's life.
ՔՈՉՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. the state of being a nomad/leading a nomadic life.
ՔՈՒ, *տես* ԿՈՒՅՐ; ◊ *խսկց.* **մեր ~ բախտից** as ill luck would have it; **~ ու փոշման** getting nothing for one's pains; **~ ու փուչ անել** go to rack and ruin, dissipate; **~ ու քաչալ** good-for-nothing, ne'er-do-well, useless; **մի ~ կոպեկ չունենալ** be pennyless/without a penny, not have a penny to one's name.
ՔՈՒԱՆԱԼ, *տես* ԿՈՒՐԱՆԱԼ:
ՔՈՒ[1], գ. itch, scab; (անասունների) mange; (որքին) herpes.
ՔՈՒ[2], գ. *բրբ., բսբ.* lichen, moss.
ՔՈՍԱԿ, ա. thin/scanty/sparse haired, scanty-bearded.
ՔՈՍԱՏ, ա. scabby, mangy; *փխբ.* nasty, wretched, lousy; (անպետք) worthless; ◊ **~ շուն** reprobate; **մի ~ ոչխար հոտի անունն է**

գցում *ասգլ.* one black sheep will mar a whole flock, one bad apple will spoil the bunch.

ՔՈՍՈՏԵԼ, բ. become mangy; (հիվանդանալ) catch/be infected with scab/mange/herpes, get the mange.

ՔՈՍՈՏՎԵԼ, բ. have a wretched/miserable appearance.

ՔՈՍՈՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. scabies; scabbiness, the state of being mangy.

ՔՈՐ, գ. itch; ◊ **~ ածել՝ առաջացնել** make itch, cause itching; **~ գալ** itch; **ձեռքերս ~ են գալիս** *փխբ.* my hands itch; **լեզուն ~ է գալիս** *փխբ.* his tongue itches to say.

ՔՈՐԵԼ, բ. become thoughtful, ponder; scratch; ◊ **ծոծրակը ~** scratch one's neck/nape; **մեկի երեսը ~** *փխբ.* tell off sb, give a scolding.

ՔՈՐԵՅ, գ. *գրկ., բնստ.* trochee.

ՔՈՐԻՉ, գ. currycomb, horsecomb.

ՔՈՐՈՑ, գ. pin; ◊ **անգլիական ~** safety pin.

ՔՈՐՈՑԱՔԱՐՃԻԿ, գ. pin-cushion.

ՔՈՐՎԵԼ, բ. scratch oneself; feel like itching.

ՔՉԱԽՈՒՄ, ա. taciturn; (լռակյաց) silent, reticent.

ՔՉԱԽՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. taciturnity, reticence.

ՔՉԱԿԵՐ, ա. having a small appetite; գ. a fussy/small eater.

ՔՉԱՆԱԼ, բ. diminish, be reduced; (պակսել) decrease, subside; (ցավը) abate; (ծախսերը) be cut down/reduced; (արագությունը) slow down; **գետի ջուրը ~ել է** the water/water-level has fallen in the river.

ՔՉԱՑՆԵԼ, բ. diminish, decrease; (պակասեցնել) lessen, reduce; (կրճատել) cut down; (նվազեցնել, մեղմացնել) work off, abate; (դանդաղեցնել) slow down; ◊ **արագությունը ~** reduce (the) speed, slow down.

ՔՉԱՑՈՒՄ, գ. diminution, decrease; (պակասեցում) lessening, reduction, abatement; (կրճատում) cut; ◊ **արագության ~** deceleration.

ՔՉԱԹԻՎ, ա. small in number; few; scanty.

ՔՉԱՔԱՆԱԿ, ա. scanty, not numerous, not many.

ՔՉՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (պակաս լինելը) insufficiency, lack; (անբավարարություն) inadequacy; *խսկց.* economizing, economy.

ՔՉՓՈՐԵԼ, բ. peck, pick; ◊ **քիթը ~** pick one's nose; **ատամները ~** pick one's teeth.

ՔՉՓՈՐԻԿ, գ. toothpick.

ՔՉՓՈՐԻՉ, գ. ear-cleaner; *բժշկ.* ear-brush.

ՔՉՓՈՐՈՒՄ, գ. pecking, picking, rummaging.

ՔՉՔՉԱԼ, բ. whisper.

ՔՉՔՉՈՑ, գ. whispering.

ՔՉՔՉԱԼ, բ. purl.

ՔՉՔՉԱՆ, ա. purling, murmuring; (կարկաչուն) babbling.

ՔՉՔՉՈՑ, գ. purl; (կարկաչյուն) babble.

ՔՉՉԵԼ, բ. claw, scratch.

ՔՒՉՈՏ, ա. ragged; (մաշված) badly worn, worn out; (պատառոտված) tattered.

ՔՍԱԿ, գ. (փողի) purse; (ծխախոտի) tobacco-pouch; (տոպրակ) bag; *փխբ.* (հարստություն, փող) purse, pouch; *խսկց.* money-bag; ◊ **~ը լցնել** fill one's purse; **~ը բացել** open one's purse; *խսկց.* **լիքը ~** (հարուստ) money bags.

ՔՍԱՅՈՒՂ, գ. lubricating oil.

ՔՍԱՆ, բ. twenty.

ՔՍԱՆԱԿԱՆ, բ. in twenties, twentieth; ◊ **~ թվականներ** the twenties; **~ թվականների սկզբին՝ վերջին** in the early/late twenties.

ՔՍԱՆԱՄՅԱ, ա. (տարիքը) of twenty, twenty-year-old; (ժամանակաշրջան) of twenty years, twenty-year.

ՔՍԱՆԱՄՅԱԿ, գ. (ժամանակաշրջան) twenty years; (տարելից) twentieth anniversary; (տարեդարձը) twentieth birthday.

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ, բ. twentieth; **~ գլուխ** chapter twenty; **~ էջ** page twenty; **~ տարին է, ինչ** it is the twentieth year, that; twenty years have passed since.

ՔՍԵԼ, բ. rub, polish; (յուղել) oil, grease; (մակերեսին տարածել, ծածկել) spread, smear; **քսուք կրեմ ~** apply/rub in an ointment/cream; **գաջ ~** plaster, parget; **հացին կարագ ~** spread butter on bread; **երեսը աղտ՝ մուր ~** *փխբ.* discredit, disparage, dishonour; **երեսը գետնին ~** *փխբ.* ask sb humbly; **մեկի հացին յուղ՝ մեղր ~** *փխբ.* please/satisfy sb, play up to sb.

ՔՍԵՆՈՖՈՐԻԱ, գ. *փխբ.* (օտարամերժություն, օտարատեցություն) xenophobia.

ՔՍԵՐՈՊԱՏՃԵՆ, գ. xerox, xerocopy; **~ահանել** բ. xerox.

ՔՍԻԼՈՖՈՆ, գ. *երաժշ.* xylophone.

ՔՍԻՉ, գ. rubber

ՔՍՎԱԾՔ, գ. *նկարչ.* (վրձնահարված) dab, stroke (of paint-brush); touch.

ՔՍՎԵԼ, բ. get oneself dirty, smear oneself; *փխբ.* (սապկվել) fawn (upon), cringe (to), make/suck up to sb; (շպարվել) touch up, make up, touch up one's make-up; ◊ **պատին ~** rub oneself against the wall; **փեշը ~ում է** the hem is soiling; **մի ~իր ինձ** don't touch me!

ՔՍՏՆԱԼԻՑ, ա. appalling, horrific; (սոսկալի) ghastly, awful.

ՔՍՏՆԱՆՔ, գ. terror, horror.

ՔՍՏՆԵԼ, բ. be terrified/horrified.

ՔՍՏՆԵԼԻ, ա. terrible, horrible; ◊ **~ տեսարան** awful/ghastly sight.

ՔՍՏՈՏ, ա. bristly, bristling, setaceous.

ՔՍՏՔՍՏԱՑՆԵԼ, բ. shuffle, shamble; ◊ **ոտքերը ~** shuffle one's feet; **հողաթափերը ~** shuffle about in one's slippers.

ՔՍՏՔՍՏՈՑ, գ. shuffling, shuffle, shambles.

ՔՍՈՒԻ, 1. ա. (բանսարկու) telltale, sneak; (շողոքորթ) hypocritical; 2. գ. (անձ) informer, sneak, telltale; (շողոքորթ) hypocrite, dissembler, canting hypocrite.

ՔՍՈՒՔ, գ. ointment, paste, cream.

ՔՎԱՆՏ, գ. *ֆիզ.* quantum (pl.-ta).

ՔՎԱՆՏԱՅԻՆ, ա. *ֆիզ.* quantum; ◊ **~ տեսություն** quantum theory; **~ մեխանիկա** quantum mechanics.

ՔՎԵ, գ. vote; ◊ **անվստահության ~** vote of no confidence, vote of censure; **այսքան ~ հավաքել** collect/poll so many votes; **քեր և դեմ ~ներ** votes for and against, the ayes and the noes; **~ի իրավունք** suffrage, the vote; (բաժնետիրոջ) voting rights; **~ների մեծամասնությամբ** by a majority of votes; **հաղթել ~ների մեծամասնությամբ** outvote; **վճռող ~** deciding/casting vote.

ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿ, գ. ballot-paper, voting-paper.

ՔՎԵԱԽՑԻԿ, **ՔՎԵԱԽՈՒՑ** } գ. polling-booth.

ՔՎԵԱՏՈՒ, **ՔՎԵԱՐԿՈՒ** } գ. voter, elector, constituent, poller; *(հվք.)* electorate.

ՔՎԵԱՐԿՂ, **ՔՎԵԱՏՈՒՓ** } գ. ballot-box.

ՔՎԵԱՐԿԵԼ, բ. vote (for, against), ballot (for), vote on.

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. vote, ballot, poll; (անգլիական պառլամենտում) division, separate voting; ◊ **բաց ~** open vote; **գաղտնի ~** secret ballot; **համընդհանուր ~** universal suffrage; **~ անցկացնել** carry a vote; **~ությամբ անցնել** pass by voting, be carried; **~ությամբ ընդունել** admit/accept by voting, vote in favour of/pass (a resolution/law); **~յան դնել** put to the vote.

ՔՎԵԱՐԿՈՒՄ, գ. voting, balloting, polling.

ՔՎԵԱՑՈՒՑԱԿ, գ. electoral roll; voter's list, electoral register.

ՔՎԵՀԱՄԱՐ, գ. poll, counting/telling of votes, vote counting.

ՔՎՈՐՈՒՄ, գ. quorum; ◊ **~ը ապահովել** secure a quorum; **~ չկա** there is no quorum.

ՔՐԴԱԿԱՆ, ա. Kurd, Kurdish.

ՔՐԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Kurdish, the Kurdish language.

ՔՐԵԱԳԵՏ, գ. *իրավ.* criminalist, specialist in crime detection.

ՔՐԵԱԳԻՏԱԿԱՆ, ա. *իրավ.* criminal.

ՔՐԵԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* criminal law, science of crime detection.

ՔՐԵԱԳՈՐԾ, գ. *իրավ.* criminal.

ՔՐԵԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* criminal act.

ՔՐԵԱԾԻՆ, ա. criminogenic.

ՔՐԵԱԿԱՆ, ա., գ. criminal; ◊ **~ գործ** criminal case; **~ դատավարություն** criminal action; **~ դատարան** criminal/penal court; **~ իրավունք** criminal/penal law; **~ հանցանք** criminal offence; **~ օրենսգիրք** criminal code; **~ օրենքներ** penal laws.

ՔՐԵՈՐԵՆ, մ. **~ պատժելի** criminally punishable/responsible.

ՔՐԵՍՏՈՄԱՏԻԱ, գ. reader, reading-book.

ՔՐԹՄՆՋԱԼ, բ. grumble, growl; (փնթփնթալ) mutter, be peevish.

ՔՐԹՄՆՋՈՑ, գ. grumbling, muttering.

ՔՐԻԶԱՆԹԵՄ, գ. *բսբ.* chrysanthemum.

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ, ա. Christian; ◊ **~ վարդապետություն** Christian dogma (pl. -as, -ata).

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅՈՒՆ, գ. Christianity; ◊ **~յան դարձնել** convert to Christianity.

ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ, գ. Christian; **~ աշխարհ** Chistendom .

ՔՐՉԱՉԳԵՍ, գ. hair shirt; ա. in a hair shirt.

ՔՐՄԱԿԱՆ, ա. priestly.

ՔՐՄԱՊԵՏ, գ. High Priest.

ՔՐՄՈՒԹՅՈՒՆ, գ. priesthood.

ՔՐՈՄ, գ. *քիմ.* chromium, chrome.

ՔՐՈՄԱՊԱՏԵԼ, բ. *տեխ.* plate/coat with chromium, chrome plate.

ՔՐՈՄԱՊԱՏՈՒՄ, գ. chrome plating.

ՔՐՈՆՈՄԵՏՐ, գ. chronometer.

ՔՐՏԻՆՔ, գ. sweat, perspiration; ◊ **սառը ~** cold sweat; **~ի մեջ կորած** running/dripping/wet with sweat; **~ի մեջ լողալ** bathe in/be soaked in sweat; **ճակատի ~ով** by/in the sweat of one's brow; **արյուն-~ով** in blood and sweat; **արյուն-~ թափել** sweat blood; **մեկի ~ն ուտել** live at sb's expense; **հալալ ~ով** by the (honest) sweat of one's brow; **~ թափել** toil, labour; **դառը ~ թափել** sweat one's guts out.

ՔՐՏՆԱԲԵՐ, ա. sudorific, diaphoretic, sweat producing.

ՔՐՏՆԱԳԵՂՁ, գ. *կզմխս.* sudoriferous/sweat glands.

ՔՐՏՆԱԹԱԹԱԽ, ա. sweaty, damp with perspiration.

ՔՐՏՆԱԹՈՐՈՒՄ, գ. sweating, perspiration.

ՔՐՏՆԱԽՍԸ, գ. perspiration rash.

ՔՐՏՆԱՋԱՆ, ա. laborious, painstaking; ◊ **~ աշխատանք** painstaking work.

ՔՐՏՆԱՋԱՆԱԲԵՆ, մ. laboriously, painstakingly.

ՔՐՏՆԱՋԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. laboriousness, painstaking.

ՔՐՏՆԵԼ, բ. sweat, perspire; (գոլորշապատվել) become/be misty, be covered with steam; *փխբ.* (ծանր աշխատանք կատարել) toil (at), sweat away (at); *փխբ.* (ամաչել) be shy/ashamed; ◊ **նա սաստիկ ~ է** he has sweated heavily; **պատուհանները ~ են** the windows are misted up/covered with steam; **նոր թեմայի վրա ~** *փխբ.* toil at a new subject.

ՔՐՏՆԵՑՆԵԼ, բ. make sb sweat (thoroughly); *փխբ.* (ամաչեցնել) redden, make sb redden/feel shy.

ՔՐՏՆԵՑՈՒՑԻՉ, ա. *բժշկ.* sudorific, diaphoretic, sweat producing; ◊ **~ միջոցներ** sudorific, diaphoretic.

ՔՐՏՆՔԻՏ, ա. sweaty, damp with perspiration; ◊ **~ ձեռքեր** clammy/sweaty hands.

ՔՐՏՆՔԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. tendency/disposition to sweat/perspire.

ՔՐՔԻՉ, գ. loud/coarse laughter; *գոհկ.* (խրխնջոց) neighing.

ՔՐՔՄԱՅԻՆ, ա. saffron.

ՔՐՔԱԳՈՒՅՆ, ա. saffron, saffron-coloured, orange yellow.
ՔՐՔԱՆԵՐԿ, գ. saffron.
ՔՐՔԱՉԱԼ, բ. laugh loud/boisterously, shout with laughter, give a coarse laugh, cackle.
ՔՐՔԱՉՈՑ, գ. loud/coarse laughter.
ՔՐՔԻԼ, բ. (հագուստը, կոշիկները) wear out; tear; (գիրքը) fray, tear, tatter; (ցրիվ տալ) pull about; (իրար խառնել) stir, turn upside down; *փխբ.* (զննել) look into, investigate; *փխբ.* (հանգիստ չտալ) worry, bother, pester, give no peace; (շուն, գիշատիչը) tear to pieces; (տանջել) worry to death, torment, worry the life out of sb; ◊ **տունը գրպանները** ~ rummage the house/one's pockets; **փաստաթղթերը** ~ rummage in the documents.
ՔՐՔՐՎԵԼ, բ. (տանջվել, չարչարվել) torment oneself (over, about), worry the life out of (oneself), be worried to death; *խսկց.* (կոտրատվել) pose, give oneself airs; ◊ **~վես դու** *խսկց.* I wish you were torn to pieces.
ՔՐՔՐՈՒՄ, գ. fraying, tearing; (խառնելը) turning upside down; (տակնուվրա անելը) rummaging; (տանջելը, տանջամահ անելը) tormenting, worrying to death.
ՔՐՔՈՒՄ, 1. գ. *բսբ.* saffron; 2. ա. saffron-coloured, orange yellow; ◊ ~ **դառնալ** turn/become yellow.
ՔՈՒԹԵԾ, գ. *բժշկ.* scarlet fever; *գիտ.* scarlatina; **~ով հիվանդ** ill with scarlet fever.
ՔՈՒԼԱ, գ. puff; (բույլ) flocks; ◊ **գոլորշու ծխի** ~ puff of smoke/steam; **մառախուղի** ~ wreathes of mist; **փոշու** ~ clouds of dust.
ՔՈՒԼ, գ. cord; (պարան, թոկ) rope, string, cord; (խծուծ) tow; (մետաղալար) fuse, wire.
ՔՈՒՅՐ, գ. sister; ◊ **խորթ** ~ stepsister; **բժշկական** ~ (sick)nurse; **գթության** ~ sister of charity, nun.
ՔՈՒՅՐԱՔԱՐ, մ. sisterly.
ՔՈՒՆ, գ. sleep, slumber; ◊ **անհանգիստ** ~ troubled/uneasy sleep; **խոր** ~ deep sleep; **հավերժական** ~ the eternal sleep; ~ **բերել** call up/evoke dreams; ~ **դնել** put to bed; ~ **մտնել** go to sleep/bed; **ձմեռային** ~ **մտնել** hibernate; **~ը աչքերին մոտ չի գալիս** he cannot sleep; **~ը խլել** deprive sb of his sleep; **~ը կտրվել է** he suffers from insomnia/sleeplessness; **~ը հաղթում է** he is overcome by sleep; **~ը տանել** be sleepy, want to sleep; **~ը փախել է (աչքերից)** he has lost his sleep; **քնի մեջ** in one's sleep; ~ **ու դադար չունենալ** lose one's sleep; **քնի մեջ լսել** hear in one's sleep; **քնից արթնանալ** wake up; **քնից կշտանալ** have a good sleep, sleep enough; **քնից նոր արթնացած** half-awake; **քնից վեր թռչել** jump up from one's sleep; **քնով անցնել** oversleep; **քնել անուշ քնով** be fast asleep, be in a deep/sound sleep; **ինքը ~, բախտը արթուն** *ասցկ.* happy-go-lucky (man).
ՔՈՒՆՔ, գ. temple.
ՔՈՒՆՔԱՓՈՒ, գ. *կզմխս.* temporal lobe.
ՔՈՒՆՔԵՐԱԿ, գ. *կզմխս.* temporal artery.
ՔՈՒՆՔՈՒՍԿՐ, գ. *կզմխս.* temporal bone.
ՔՈՒՉԻ-ՔՈՒՉԻ, ձ. doggy!
ՔՈՒՌԱԿ, գ. (ձիու) foal; (որձ) stallion; (չորս տարեկան) colt; (էշի) foal, the young of an ass.
ՔՈՒՍՊ, գ. oil-cake, cotton cake.
ՔՈՒՓԱ, գ. *տեխ.* furnace, hearth; **դարբնի** ~ forge, forging furnace.
ՔՈՒՐԴ, գ. Kurd.
ՔՈՒՐՋ, գ. hairshirt.
ՔՈՒՐՄ, գ. *պատմ.* priest; ◊ **գիտության** ~ priest of science.
ՔՈՒՐՔ, գ. sheepskin (coat).

O

O, o the thirty-eighth letter of the Armenian alphabet; it has no numerical meaning.
ՕԱԶԻՍ, գ. oasis (pl.-es).
ՕԲՅԵԿՏ, գ. *փիլ.* object; (կառույց, շենք) building, structure; (արդյունաբերական, շինարարական) unit; *խսկց.* business.
ՕԲՅԵԿՏԻՎ, 1. ա. objective, impartial, unbiassed; 2. գ. object-glass, objective (lens); ◊ ~ **պատճառներ՝ պայմաններ** objective reasons/conditions; ~ **ճշմարտություն** objective truth; ~ **վերաբերմունք** unbiassed attitude.
ՕԲՅԵԿՏԻՎՈՐԵՆ, մ. impartially, without bias, objectively.
ՕԲՅԵԿՏԻՎՈՒԹՅՈՒՆ, գ. impartiality, objectivity.
ՕԳՆԱԿԱՆ, 1. գ. (ասճ) assistant; (օգնող) helper; 2. ա. subsidiary; (օժանդակ) auxiliary, secondary; ◊ **տնօրենի** ~ assistant director; **վարիչի** ~ assistant manager; **մեքենավարի** ~ (engine-) driver's mate/assistant; **նավապետի** ~ mate.
ՕԳՆԵԼ, բ. help, assist, succour; (նյութապես) support; (դեղը) relieve; ◊ ~ **վեր բարձրանալ** help sb up; **~, որ իջնի** help sb down; **~, որ վերարկուն հագնի** help sb with his (over)coat; ◊ **դա գործին չի ~նի** this won't help matters.
ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. help, assistance, aid; (թեթևացում, մեղմացում) relief; **~թյամբ** with the help of, by means of; **~թյան գալ** come to the aid of; **~թյան ձեռք մեկնել** give/lend a helping hand, lend a hand; **մարդասիրական** ~ humanitarian aid; **մեծ** ~ **լինել** be a great help; ~ **ցուցաբերել՝ ցույց տալ** (give) help, render

assistance; **առանց կողմնակի ~թյան** unassisted, single-handed(ly); **առաջին ~** first aid; **շտապ ~** emergency first aid, ambulance service; **շտապ ~թյան մեքենա** ambulance; **տնային ~** home help/visiting service; **տեխնիկական ~** technical aid/assistance.

ՕԳՈՍՏՈՍ, գ. August; **~ին** in August; **այս ~ին** this August; **անցյալ ~ին** last August; **հաջորդ ~ին** next August; **~ի աղվես** *խսկց. փխբ.* a bag of bones, an extremely thin person.

ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼ, բ. use, utilize, make (good) use (of), make the most of; (գործածել) use, take, apply; (կիրառել) apply, employ, use; ◊ **ամեն միջոց ~** use every possible means; **առավելագույնս ~** (մեքենան են) make the most of (a machine etc.); **առիթն ~** take advantage of the opportunity/chance; **ատոմային էներգիան խաղաղ նպատակներով ~** make peaceful use of atomic energy, use nuclear power for non-military purposes; **դիրքն ~** (անձնական նպատակների համար) use/exploit one's position (for one's personal benefit); **թաքնված պաշարը ~** (bring into) use hidden reserves; **իրադրությունը ~** exploit the situation; **իր շահերի համար ~** exploit; **մասնագետներին ~** employ/make use of specialists/experts; **մեկի փորձը ~** draw on/make use of sb's experience.

ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼԻ, ա. (widely-)used; common, generally accepted, usual.

ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ, գ. use, utilization; (կիրառում) application; (գործածում) use, usage; **ժամանակավոր՝ մշտական ~** temporary/permanent use; **սխալ ~** misuse; **~ման եղանակ** directions for use, method of use; **~ից առաջ թափահարել** shake well before use; **ներքին ~ման համար** (դեղը են) for internal use.

ՕԳՏԱԿԱՐ, ա. useful, helpful; ◊ **~ բնակտարածություն** actual living space; **~ քննադատություն** helpful/constructive criticism; **~ է առողջության համար** it is healthy; **~ հանածոներ** minerals; **ինչո՞վ կարող եմ ~ լինել** what can I do for you?

ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. usefulness, helpfulness.

ՕԳՏԱՎԵՏ, ա. advantageous; (շահավետ) profitable; (լավ վճարվող) remunerative; ◊ **~ գործ** paying business; **~ ձևով ներկայացնել** show to the best advantage, place in a good light.

ՕԳՏԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. advantage, advantages; (շահավետություն) advantageousness, profitability.

ՕԳՏՎԵԼ, բ. make use of, profit, enjoy; ◊ **աջակցությունից ~** enjoy/make use of the support; **առավելությունից՝ մենաշնորհից ~** enjoy an advantage/monopoly; **առիթից ~** take (advantage of) an opportunity; **իրավունքներից ~** enjoy the rights; **պտուղներից ~** enjoy the fruits.

ՕԳՈՒՏ, գ. use, gain; ◊ **~ բերել** be of use/benefit; **~ քաղել** derive benefit from sth, benefit by sth; **խոսել՝ վճռել ի~ մեկի** speak/decide in sb's favour; **դրանից ի՞նչ ~** what good will it do? **հանրային ~** public benefit/well-being; **օգտին** in favour of, for; **հանրային ~ի համար** for the public benefit/common weal; **մեկի ~ի համար** for sb's good; ◊ **դա նրա ~ին չի խոսում** it does not do him credit; **այդ մասին խոսելուց ի՞նչ ~** what's the use of talking about it?

ՕԴ, գ. air; **~ ծծել՝ շնչել** take/get/have a breath of fresh air; **բաց ~ում** in the open air, outdoors; **մարդուն ~ի գնալ** go (out) into the fresh air; **~ի պես անհրաժեշտ** necessary as the air we breathe; **~ գնդեցնել** blow up, burst.

ՕԴԱԲԱՆ, գ. aerologist.

ՕԴԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. aerological.

ՕԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. aerology.

ՕԴԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *բժշկ.* aerotherapy, air-cure.

ՕԴԱԳՆԱՑ, գ. aeronaut, balloonist.

ՕԴԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. aeronautics, aerostatics, aerostation, (art of) ballooning.

ՕԴԱԶՏԻՉ, գ. *տեխ.* air-strainer.

ՕԴԱԹԱՓԱՆՑ, ա. air-permeable, air-pervious.

ՕԴԱԼՈՂԱՆՔ, գ. air-bath.

ՕԴԱԽՏԱՆԱԿ, գ. *տեխ.* compressor.

ՕԴԱԽՈՒԶԱՆԱՎ, գ. reconnaissance plane/aircraft.

ՕԴԱԿԱՅԱՆ, *տե՛ս* ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ:

ՕԴԱԿԱՅԱՐԱՆ, գ. airport (building).

ՕԴԱԿԱՐԳԱՎՈՐԻՉ, գ. air-conditioning.

ՕԴԱԿԱՌՔ, գ. funicular railway carriage; cable-car.

ՕԴԱԿՈՒՎ, **ՕԴԱՄԱՐՏ** } գ. air/aerial war.

ՕԴԱՀԱՐԵԼ, բ. air, ventilate, drive away.

ՕԴԱՀԱՐՈՒՄ, գ. airing, ventilation; (ավերում) decay; *երկրբ.* (հողմահարում, քայքայում) weathering.

ՕԴԱՀՈՍԱՆՔ, գ. blast of air, airstream.

ՕԴԱՄԱՆՐԷՆԵՐ, գ. միայն հոգն. *կենս.* aerobic bacteria, aerobes.

ՕԴԱՄԱՔՐԻՉ, 1. ա. air-purifying; 2. գ. air-purifier.

ՕԴԱՄՂԻՉ, գ. *տեխ.* blast.

ՕԴԱՄՈՒՂ, ա. *տեխ.* blast-engine, blower.

ՕԴԱՅԻՆ, ա. air, aerial; ◊ **~ ամրոց՝ դղյակ** castles in the air; **~ արգելակ** air-brake; **~ բազա** air base; **~ երթուղի** air route; **~ երկաթուղի** elevated railway; **~ կռիվ՝ մարտ** air/aerial war; **~ հաղորդակցություն** air service, aerial communication; **~ հարձակում** air attack, air raid; **~ համբույր ուղարկել** blow kisses (at sb); **~ տարածություն** airspace; *ռազմ.* **~ ուժեր** airforce; **~ փոս** airpocket; **~ փոստ** airmail; **~ տագնապ** air-raid/aircraft warning; **~ տրանսպորտ** air transport.

ՕԴԱՆԱՎ, գ. aircraft, airplane, *խսկց.* plane;

(մարդատար՝ կանոնավոր երթուղիների համար) air-liner.
ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ, գ. airport.
ՕԴԱՆԱՎԱԿԻՐ, գ. aircraft carrier.
ՕԴԱՆԱՎԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. aircraft construction.
ՕԴԱՆԱՎԱՍԱՆԴՈՒՂՔ, գ. gangway.
ՕԴԱՆՑՔ, գ. small-hinged window pane used for ventilation, air-vent.
ՕԴԱՉԱՓ, գ. aerometer.
ՕԴԱՉՈՒ, գ. pilot, airman, aviator; ◊ **ծովային** ~ naval pilot.
ՕԴԱՉՈՒԱՎՈՐ, ա. piloted (plane).
ՕԴԱՊԱՐԻԿ, գ. balloon, air-balloon; ◊ **փակոցային** ~ barrage balloon; **~ով բարձրանալ** balloon, go up in a balloon.
ՕԴԱՊԱՐՈՒԿ, գ. kite; ~ **թռցնել** fly a kite.
ՕԴԱՏԱԳՆԱՊ, գ. aircraft warning.
ՕԴԱՓՈԽԵԼ, բ. air, ventilate; (կազդուրելու նպատակով) change the air, take sb away (for a change of scene); **սենյակը** ~ air the room.
ՕԴԱՓՈԽԻՉ, գ. ventilator; (պտտվող թևերով) fan.
ՕԴԱՓՈԽՎԵԼ, բ. have a change of air/scene, be refreshed.
ՕԴԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ, գ. ventilation; change of air/scene.
ՕԴԱՓՈՍ, գ. airhole, airpocket.
ՕԴԱՓՈՍ, գ. airmail; **~ով ուղարկել** airmail, send by airmail.
ՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆ, գ. meteorologist.
ՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ, ա. meteorological; ~ **կայան** meteorological station.
ՕԶՈՆ, գ. ozone.
ՕԶՈՆԱՅԻՆ, ա. ozone; ◊ ~ **անցք** a hole in the ozone layer, ozone hole.
ՕԶՈՆԱՇԵՐՏ, գ. ozon layer.
ՕԶՈՆԱՑՈՒՄ, գ. ozonization.
ՕԹԵԿ, ա. stale; ~ **հաց** stale bread.
ՕԹԵՎԱՆ, գ. shelter, lodging; (ապրելու տեղ) dwelling; (մի գիշերվա) lodging for the night; (պանդոկ) inn; ◊ ~ **փնտրել** seek lodging/shelter; **~ի վարձ** payment for lodging.
ՕԹԵՎԱՆԵԼ, բ. stay overnight.
ՕԹՅԱԿ, գ. *բառեր.* box; *ճարտ.* gallery.
ՕԹՈՑ, գ. sofa; *հնց.* (փոռց) mat.
ՕԺԱՆԴԱԿ, ա. auxiliary; (հավելյալ) subsidiary; (երկրորդական) secondary; ~ **աշխատանք** accessory work; ~ **աշխատող** auxiliary worker; *քեր.* ~ **բայ** auxiliary verb; ~ **զորամաս** auxiliary detachment; ~ **ձեռնարկություն** auxiliary/subsidiary enterprise; ~ **տնտեսություն** subsidiary farm.
ՕԺԱՆԴԱԿԵԼ, բ. assist; (օգնել) help; (նպաստել) further; (աջակցել, նպաստել) promote, contribute; ~ **զարգացմանը** further the development of; **հաջողությանը** ~ contribute to sb's success.
ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. assistance, help, backing; (դրամական) financial assistance, grant, grant-in-aid; ◊ ~ **ցույց տալ** render sb assistance; ~ **գործազուրկներին** unemployment benefit/pay/relief, *խոսկ.* the dole; **մեկի ~ությամբ** with sb's assistance/help.
ՕԺԻՏ, գ. dowry; (հագուստ, սպիտակեղեն) trousseau; (մանկական) layette.
ՕԺՏԵԼ, բ. endow (with); (հատկացնել) allot/give sb sth, provide sb with sth; ◊ **արտակարգ ունակություններով** ~ endow with outstanding abilities; **բնությունը նրան շռայլորեն է** ~ she has been lavishly endowed by nature.
ՕԺՏՎԱԾ, ա. gifted, talented; ◊ ~ **երեխա** gifted/talented child.
ՕԺՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. endowments, (natural) gifts.
ՕԺՏՈՒՄ, գ. endowing, alloting sth to smb.
ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ, գ. *պաշմ.* olympiad; (խաղեր, մրցություն) Olympic games; ◊ **միջազգային** ~ international Olympic Games.
ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ, ա. Olympic; ◊ ~ **խաղեր** Olympic Games, Olympics; ~ **ջահը վառել** light the Olympic torch; ~ **ավան** Olympic village; ~ **մեդալ շահել** win an Olympic medal; ~ **հավաքական** Olympic team.
ՕԽԼԱՎ, գ. rolling-pin.
ՕԾԱՆԵԼԱԳՈՐԾ, գ. perfumer.
ՕԾԱՆԵԼԻՔ, գ. perfume, scent, eau de Cologne; **սափրվելու** ~ toilet water, eau de Cologne.
ՕԾԵԼ, բ. perfume, scent; (հեղուկացրով) spray, besprinkle; *եկեղ.* anoint; *եկեղ.* (օրհնել, սրբագործել) consecrate, sanctify.
ՕԾՎԵԼ, բ. *փխբ.* make up; ◊ *փխբ.* **արևի ճառագայթներով** ~ bathe in the sunbeams.
ՕԾՈՒՄ, գ. *եկեղ.* anointment; (ցողում հեղուկացրով) spraying, besprinkling.
ՕԿՐՈՒԳ, գ. region, district; **դատական** ~ court circuit; **ընտրական** ~ electoral/election district/area; **ռազմական** ~ military district.
ՕԿՐՈՒԳԱՅԻՆ, ա. region, district, regional; ~ **դատարան** circuit court; ~ **երկաթուղի** circuit railway; ~ **ընտրական հանձնաժողով** district electoral committee; ~ **կոմիտե** district committee.
ՕԿՈՒՊԱՑԻՈՆ, ա. *քղք., ռզմ.* occupation, occupying; ~ **զորքեր՝ բանակ** forces/army of occupation, occupying army/forces.
ՕՀ, ձ. oh!
ՕՁ, գ. snake; (ակնոցավոր) cobra; *առասպ.* serpent, dragon; ◊ **թաքնված** ~ a snake in the grass; ~ **խուզող կնճող** (խիստ ժլատ, կծծի) penny-pincher; a skin flint; **~ի իմաստություն** wisdom of a snake; **~ի լեզու թափել** *խոսկ.* cajole sb into doing sth; **~ի լեզու ունենալ** *խոսկ.* (սուր, թունոտ) have a bitter tongue; (ճարտար) be eloquent/expressive; **~ի լեղի** *խոսկ.* bitter than gall; **~ի ծակ** crack, chink; **~ի կծած** *խոսկ.* malicious creature; (կին) shrew; **~ի շապիկ** snake-skin; **~ը բնից հանել**

խսկց. entice/lure with flattery/cajolery; **խորոված ~ի միս ուտեցնել** *խսկց.* exhaust, fag; **ծոցում ~ տաքացնել** *խսկց.* warm/cherish a serpent/snake in one's bosom; **փորը ~երով լիքը լինել** *խսկց.* be very wicked/malicious.

ՕՃԱՔԱՐՈ, մ. venomous, spiteful; (չար, չարասիրտ) malicious; (նենգ) crafty; (դավաճանական) perfidious.

ՕՃԱՔԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. perfidy; (չարություն, նենգություն) malice; (քեն, ոխ) spite; (չարակամություն) malevolence.

ՕՃԱՔՈՒՅՆ, գ. snake-pit.

ՕՃԱԳԱԼԱՐ, ա. sinuous, tortuous; (ճանապարհ՝ գետ) twisting, winding, meandering.

ՕՃԱԹՈՒՅՆ, գ. snake-poison.

ՕՃԱԽՈՐԽ, գ. snakeskin.

ՕՃԱՃԱԿ, գ. young snake; *փխբ.* viper, treacherous/backbiting creature.

ՕՃԱՃԵՎ, ա. serpentine, sinuous, writhing, snake-like.

ՕՃԱՃՈՒԿ, գ. *կենդ.* eel, lamprey; **ծովային ~** sea-eel.

ՕՃԱՔԱՐ, գ. *հնք.* serpentine, ophite.

ՕՃԻՔ, գ. collar; ◊ **իրար ~ բռնել** grapple (with); **~ը բաց չթողնել** pursue, seize/take by the throat; **~ից բռնել** seize by the collar; **~ից կպչել** *խսկց.* entreat, implore; **~ն ազատել** *խսկց.* get rid of sb, throw/shake off; **չծալվող ~** high collar.

ՕՃՈՐՍ, գ. snake-hunter.

ՕՃՈՒԹՅՈՒՆ, գ. malice; (խարդախություն) insidiousness; (քեն) spite; (չարակամություն) malevolence.

ՕԼ, գ. ring; (ականջօղ) earring; (օղակ) hoop; (անիվի օղակապ) rim; *տեխ.* link; ◊ **ականջիդ ~ արա** put that in your pipe and smoke it.

ՕԼԱԲԼԻԹ, գ. ring-shaped cracker.

ՕԼԱԹՈՒԿ, *տես* ՕՂԱՊԱՐԱՆ:

ՕԼԱԿ, գ. ring; (կապ) link; *մարզ.* (~ներ) loop; (խումբ, բրիգադ) team, group, section, unit; *փխբ.* noose; ◊ **բանալիների ~** key ring; *տեխ.* **թրթուրի ~** track shoe; *բուս.* **ծառաբնի ~ներ** tree rings; **ծխի ~** wreath/ring of smoke; **կախարդական ~** vicious circle; **հիմնական ~** main link.

ՕԼԱԿԱՁԵՎ, ա. ring-shaped; ◊ **~ շարժում** circular motion.

ՕԼԱԿԱՊ, գ. hoop; (անիվի) rim; **~ քաշել** trundle hoops; **տակառին ~ հագցնել** hoop a cask, bind a cask with hoops.

ՕԼԱԿԱՎԱՐ, գ. field-team leader.

ՕԼԱԿԱՎՈՐ, ա. annular, circular; ◊ *կենդ.* **~ որդ** annelida (pl.-des).

ՕԼԱԿԱՎՈՐԵԼ, բ. ring.

ՕԼԱԿԱՎՈՐՈՒՄ, գ. ringing.

ՕԼԱԿԵԼ, բ. surround, cordon (off); (օղ հագցնել) ring; (շրջապատել) enclose, ring, hedge in; *ոզմ.* encircle, round up.

ՕԼԱԿՈՒՄ, գ. surrounding, encircling, cordoning off.

ՕԼԱՊԱՐԱՆ, գ. lasso; **~ով բռնել** lasso.

ՕԼԵԳԻՐՑ, գ. distiller.

ՕԼԵՎԱՃԱՌ, գ. wine-merchant.

ՕԼԻ, գ. vodka; (խաղողի) grappa; (այլ մրգերից) apricot/mulberry etc. vodka/brandy; ◊ **~ կոնծել** tipple vodka; **~ քաշել** distil vodka.

ՕՃԱՒ, գ. soap; **մի կտոր ~** bar/cake of soap; **ձեռքի ~** toilet soap; **լվացքի ~** laundry soap; **~ի պղպջակ** soap bubble; **~ի պղպջակներ բաց թողնել** blow bubbles; **~ի փրփուր** lather, soapsuds.

ՕՃԱՒԱԿՏԻՐ, գ. bar/cake/piece of soap.

ՕՃԱՒԱՄԱՆ, գ. soapbox, soap-holder, soap dish.

ՕՃԱՒԵԼ, բ. soap, lather, rub/cover with soap; ◊ **գլուխն ~** *փխբ.* give sb a good dressing-down, haul sb over the coals.

ՕՃԱՒՈՏ, ա. soapy.

ՕՃԱՒՈՒՄ, գ. soaping, lathering.

ՕՆԱՆԻԶՄ, գ. *բժշկ.* onanism, masturbation.

ՕՇԱՐԱԿ, գ. syrup.

ՕՇԻՆԴ, գ. *բսբ.* wormwood; ◊ **~ի օղի** absinth(e).

ՕՇՈՇ, գ. *բսբ.* camomile; (խոշոր, դաշտային) (ox-eye) daisy.

ՕՊԵՐԱ, գ. opera.

ՕՊԵՐԱՅԻՆ, ա. opera, operatic; **~ արվեստ** operatic art; **~ երգիչ** opera singer; **~ թատրոն** opera house.

ՕՊԵՐԱՏԻՎ, ա. operative; **~ աշխատող** operative worker; **~ ղեկավարություն** effective guidance; **~ միջոցներ ձեռք առնել** undertake effective means.

ՕՊԵՐԱՏՈՐ, գ. operator.

ՕՊԵՐԵՏ, գ. musical comedy, musical.

ՕՊԵՐԵՏԱՅԻՆ, ա. musical comedy.

ՕՊՈՐՏՈՒՆԻԶՄ, գ. time-serving, opportunism.

ՕՊՈՐՏՈՒՆԻՍՏ, գ. time-server, opportunist.

ՕՊՏԻԿԱ, գ. optics.

ՕՊՏԻԿԱԿԱՆ, ա. optical; ◊ **~ ապակի** optical glass, lens.

ՕՋԱԽ, գ. hearth; ◊ **հայրական՝ պապական ~** the house of one's father/forefathers; **խռովության՝ հիվանդության ~** hotbed/breeding ground of revolt/disease; **~ շինել** settle down; **~ը ծխել** have children, keep one's family going, keep the fire in the hearth going; **~ը հանգավ** (*նաև փխբ.*) the fire died out in the hearth; **~ը շենացնել** make the house/home prosper; **~ը քանդել՝ ավերել** destroy sb's home; **~դ շեն կենա** may the fire always burn in your hearth.

ՕՋԱԽԱՔԱՐԻԿ, գ. hearth-stone, kitchen- range.

ՕՍ, գ. Osset(e).

ՕՍ(ԵԹ)ԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Ossetian, the Ossetian language.

ՕՍԼԱ, գ. starch.

ՕՍԼԱՅԵԼ, բ. starch.

ՕՍԼԱՅՈՒՄ, գ. starching.

ՕՍՄԱՆՅԱՆ, ա. Ottoman; ~ **կայսրություն** Ottoman Empire.
ՕՎԿԻԱՆՈՍ, գ. ocean; **Խաղաղ** ~ the Pacific Ocean.
ՕՎՍԱՆՆԱ, գ. *եկեղ.* hosanna, hymn, glorification; ◊ ~ **երգել** sing sb praises.
ՕՏԱՐ, ա. (անծանոթ) foreign, strange; (անհարազատ) alien (to); (կողմնակի) outside; (պատահական) stray, casual, sporadic; (արտասահմանյան, օտարերկրյա) foreign; ~ **բռնակալություն** alien enslavement; ~ **գաղափարախոսություն** alien ideology; ~ **մարմիններ** strange bodies; ~ **տարր** alien element; **դա ինձ համար** ~ **է** it is alien to me.
ՕՏԱՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *լեզվ.* barbarism.
ՕՏԱՐԱԲԱՐ, մ. like a stranger/foreigner.
ՕՏԱՐԱԶԳԻ, ա. foreign, belonging to another nation/race.
ՕՏԱՐԱԽՈՍ, ա. speaking a foreign language/tongue; ~ **բնակչություն** a foreign language-speaking population.
ՕՏԱՐԱՑԻՆ, ա. alien; ◊ ~ **մարմին** alien/foreign body/substance.
ՕՏԱՐԱԿԱՆ, 1. գ. (անձ) stranger, foreigner; 2. ա. strange, alien.
ՕՏԱՐԱՀՊԱՏԱԿ, ա. foreign subject.
ՕՏԱՐԱՄՈԼ, ա. admirer/worshipper of foreign things/people.
ՕՏԱՐԱՄՈՒՏ, ա. alien, foreign, newly arrived; ◊ ~ **բառ** loan word.
ՕՏԱՐԱՆԱԼ, բ. become a stranger, be estranged.
ՕՏԱՐԱՑՆԵԼ, բ. (օտարել) alienate; (հեռացնել) estrange.
ՕՏԱՐԱՑՈՒՄ, գ. estrangement.
ՕՏԱՐԵԼ, բ. *իրավ.* alienate, dispose (of), sell.
ՕՏԱՐԵԼԻ, ա. *իրավ.* alienable, disposable.
ՕՏԱՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* alienability.
ՕՏԱՐԵՐԿՐԱՑԻ, գ. foreigner, foreign citizen, alien.
ՕՏԱՐՈՏԻ, ա. strange, odd, funny, rum.
ՕՏԱՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ, գ. aloofness, detachment, estrangement; (ունեցվածքի) alienation.
ՕՏԱՐՎԵԼ, բ. (քշվել, արտաքսվել) be estranged/banished.
ՕՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. (պանդխտություն) (the state of) living in a foreign/strange land; (օտար աշխարհ, պանդխտավայր) foreign country; (օտար անծանոթ լինելը) (the state of) not being acquainted, not knowing/familiar; (սառնություն, խորթություն) being/feeling estranged, feeling coldness/ostricized; ◊ ~**ք յան գնալ** (be compelled to) go to a foreign country (to work); ~ **քաշել** not to feel oneself at home, be homesick.
ՕՏԱՐՈՒՄ, գ. *իրավ.* alienation, disposal sale.
ՕՐ, գ. day; (կեսօրից հետո) afternoon; ◊ **աշխատանքային** ~ working day, weekday; **բաց դռների** ~ open (door) day; **հաղթանակի** ~ Victory Day, V-Day; **հանգստյան** ~ day off, rest day; ~ **առաջ** beforehand; ~**երս** the other day; ~ **ծերության** in one's old age; ~ **չի տեսնում շան** ~**ի է** *խսկց.* lives a dog's life; ~ **ու արև չտալ** ill-treat/maltreat sb; **շան** ~**ը գցել** *խսկց.* lead/drive sb to a deplorable state; **սև լիներ այն** ~**ը, երբ** damned be the day, when; let the day perish; **այսօրվա** ~**ը** a day like this; **բացման** ~**ը** the opening day; **երեկ մեկել** ~**ը** quite recently; **գալիք** ~**եր** the days to come; **անցած** ~**երին** in former/bygone/olden days; ~**երը հաշվված են** *խսկց.* his days are numbered; ~**երից մի** ~ one day; ~**ը բացվել է** the day has broken; ~**ը ճաշ դառավ** *խսկց.* it is soon dinner-time (but we haven't done anything yet); **քո** ~**ը մթնեց** *փխբ.* you have met your end; ~**ը սևացնել** give pain/sorrow; ~**ը ցերեկով** in broad daylight; **իր** ~**ը լալ** mourn one's fate; **նրա** ~**ը բացվել է** *փխբ.* fortune has favoured him; ~**վա հարց** the burning question/topic of the day; ~**վա հացի կարոտ** *փխբ.* deprived of a livelihood; ~**վա հերոս** the hero of the day; ~**վա մեջ** during the day; **երեք** ~**վա մեջ** in/within three days; **ծննդյան** ~**վա առթիվ** on (the occasion of) one's birthday; **մյուս** ~**վան թողնել** leave sth for the next day; ~**վա վերջում** at the end of the day; **նեղ** ~**ին հասնել** *փխբ.* help sb out of a difficulty; **վայ մեր** ~**ին** woe to us; **իմ (քո ևն)** ~**ում** in my (your etc.) life; **ոչ թե** ~**ով, այլ ժամով** not by days, but by hours; ~ **աշխատել,** ~ **ուտել** *ասցկ.* live from hand to mouth, keep body and soul together.
ՕՐԱԲԱԺԻՆ } գ. ration, daily allowance,
ՕՐԱՊԱՀԻԿ } per diem.
ՕՐԱԳԻՐ, գ. diary; (օրվա իրադարձությունների մատյան) journal; ~ **պահել** keep a diary.
ՕՐԱԹԵՐԹ, գ. daily newspaper/paper, daily.
ՕՐԱԿԱՆ, ա. (մեկ օրվա) one-day; (ամենօրյա) everyday, daily; (օրավարձ) daily pay; ~ **աշխատանք** work by the day, day-labour; ~ **երեք անգամ** three times/thrice a day.
ՕՐԱԿԱՐԳ, գ. agenda; ◊ ~**ը հաստատել առանց փոփոխության** adopt the agenda as it stands; ~**ի մեջ մտցնել** put on the agenda; ~**ից հանել** remove from the agenda; ~**ում լինել՝** ~**ի հարց դառնալ** be on the agenda.
ՕՐԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԴԱՐՁՆԵԼ, բ. place (a question) on the agenda; be/put on the agenda.
ՕՐԱՀԱՎԱՍԱՐ, գ. *աստղ.* equinox; ◊ **գարնանային** ~ the spring (vernal) equinox (22 or 23 March); **աշնանային** ~ the autumn equinox (22 or 23 Sept.).
ՕՐԱՀԱՐՑ, գ. (կենսական, հրատապ հարց) vital/urgent/burning question.
ՕՐԱՊԱԿԱՍ, ա. prematurely born; ◊ ~ **երեխա** prematurely born child.
ՕՐԱՊԱՀ, գ. man on day duty.
ՕՐԱՊԱՀԻԿ, *տե՛ս* ՕՐԱԲԱԺԻՆ:

ՕՐԱՎԱՐՁ, գ. pay by the day, daily wage; day's pay.
ՕՐԱՎԱՐՁՈՒ, ա. paid by the day; ~ **բանվոր** workman hired by the day, casual labourer, day-labourer.
ՕՐԱՎՈՒՐ, մ. day in day out, from day to day, day by day,
ՕՐԱՑՈՒՅՑ, գ. calendar; **սեղանի** ~ desk calendar; **պոկովի** ~ tear-off calendar.
ՕՐԱՑՈՒՅՑԱՅԻՆ, ա. calendar; ◊ ~ **պլան** calendar plan.
ՕՐԳԱՆ, գ. organ; ◊ **լսողության** ~ organ of hearing; **խոսքի ~ներ** organs of speech; **մամուլի ~ներ** organs of the press; **վարչական ~ներ** administrative organs.
ՕՐԳԱՆԱԿԱՆ, ա. organic; ~ **աշխարհ** organic world; ~ **միություն** integral whole; ~ **քիմիա** organic chemistry.
ՕՐԳԱՆԱՊԵՍ, մ. organically.
ՕՐԳԱՆԻԶՄ, գ. organism.
ՕՐԵՆՍԳԵՏ, գ. *իրավ.* lawyer, jurist.
ՕՐԵՆՍԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* jurisprudence.
ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ, գ. *իրավ.* code; ◊ **քաղաքացիական** ~ civil code; **աշխատանքային** ~ labour code.
ՕՐԵՆՍԴԻՐ, *իրավ.* 1. ա. legislative; 2. գ. legislator, law-giver, law-maker; ◊ ~ **իշխանություն** legislative power; ~ **մարմին** legislative body/organ.
ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ, ա. *իրավ.* legislative; ~ **նախաձեռնություն** legislative initiative; ~ **իրավունք ունենալ** have/possess legislative power.
ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *իրավ.* legislation, statute; ◊ **աշխատանքային** ~ labour laws; ~**թյանը լրիվ համապատասխան** in complete accordance/conformity with legislation.
ՕՐԵՆՔ, գ. law; *իրավ.* act, statute, legislation; ◊ **բնության** ~ law of nature; **ընտրական** ~ election law; **չգրված** ~ unwritten law; ~ **ընդունել** legislate, enact/pass a law; ~ **հրապարակել** promulgate/issue a law; **հասարակության զարգացման ~ները** the laws of social development; ~**ի անունից** in the name of the law; ~**ի դիմել** resort to the law; ~**ի ուժ ստանալ** acquire strength of law; ~**ի հոդված** article of the law; ~**ի մարդ** (իրավաբան) lawyer; (թծախնդիր մարդ, պեդանտ) pedant; ~**ների գիրք** code, statute book; ~**ը գանց առնել** ignore the law; ~**ը խախտել** break the law; ~**ը ոտնակոխ անել** trample the law; ~**ը պահպանել** observe the law; ~**ով** according to the law; ~**ով սահմանված** legal, statutory; ~**ին հակառակ** in spite of/contrary to the law, unlawfully; ~**ից դուրս հայտարարել** outlaw; **նրա խոսքը՝ ցանկությունը ~ է մեզ համար** her/his word/wish is law with us.
ՕՐԵՅՕՐ } մ. with every passing day,
ՕՐԸՍՕՐԵ } day in day out.
ՕՐԸՆԴՄԵՋ } մ. every other day.
ՕՐՄԻՄԵՋ }
ՕՐԵՆԱԳԻԾ, գ. bill, draft law; ~**ը քննարկել** debate a bill; ~**ը ընդունել** approve/pass a bill; ~**ը մերժել՝ չընդունել** reject a bill.
ՕՐԻՆԱԶԱՆՑ, գ. wrongdoer, transgressor, lawbreaker; (իրավազանց, հանցագործ) delinquent, offender; ◊ **անչափահաս** ~ juvenile offender/delinquent.
ՕՐԻՆԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ, գ. transgression/infringement of the law, offence, delinquency.
ՕՐԻՆԱՉՈՒՐ, ա. (օրենքի զորություն ունեցող, օրինական) legitimate, lawful, valid, having validity/force of the law.
ՕՐԻՆԱԶՐԿԵԼ, բ. make (sb) an outlaw.
ՕՐԻՆԱԶՐԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. outlawry.
ՕՐԻՆԱԶՐԿՈՒՄ, գ. making (sb) an outlaw.
ՕՐԻՆԱԶՈՒՐԿ, ա. outlawed.
ՕՐԻՆԱՀԱՊՏԵԼ, բ. break the law, transgress.
ՕՐԻՆԱՀԱՊՏՈՒՄ, գ. breach of law, transgression.
ՕՐԻՆԱԾԻՆ, ա. legitimate, of legitimate birth.
ՕՐԻՆԱԿ, գ. example; (նմուշ) specimen; (նույնի մեկ հատը) copy; (մոդել) pattern; ◊ ~ **բերել** give/cite an example; ~ **ծառայել** give the lead; ~ **վերցնել** follow sb's example; ~ **տալ** set an example; ~**ի համար** for example; ~**ին հետևել** follow suit; **անձնական ~ով** by personal example; **երկու՝ երեք ~ից** in duplicate/triplicate; **հազվագյուտ** ~ rare specimen (of); **մեկի ~ով** after the example (of); **ոչ ի~** ալյոց unlike.
ՕՐԻՆԱԿԱՆ, ա. legal, legitimate; (արդարացի) lawful, just, true, correct; ◊ ~ **ամուսնություն** lawful matrimony/marriage; ~ **երեխա** legitimate child; ~ **իրավակարգ** rule of law; ~ **հիմունքով** on legal grounds; ~ **պահանջներ** legitimate claims; ~ **տեր** legal/rightful owner; ~ **ցանկություն** legitimate desire;
ՕՐԻՆԱԿԱՆԱՆԱԼ, բ. be/become legitimatized/legitimated.
ՕՐԻՆԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, բ. legalize, legitimate.
ՕՐԻՆԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, գ. legalization, legitimation.
ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. lawfulness, legality.
ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ, ա. model; ◊ ~ **աշակերտ** model pupil; ~ **կարգուկանոն** immaculate order; ~ **վարք** model behaviour; ~ **որդի** model son; ~ **տնտեսություն** model farm.
ՕՐԻՆԱՆԱԽԱԳԻԾ, գ. draft of legislation, bill draft, legislative draft, draft law.
ՕՐԻՆԱՉԱՓ, ա. natural, regular, law-governed; ◊ ~ **երևույթ** natural phenomenon (pl. -ena); ~ **զարգացում** natural development, development in conformity with natural laws.
ՕՐԻՆԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆ, գ. conformity with (a) law, regularity.
ՕՐԻՆԱՊԱՀ, ա. law-abiding.
ՕՐԻՆԱՊԱՀՈՐԵՆ, մ. law-abidingly, observing the law.

ՕՐԻՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, գ. observance of/obedience to the law.
ՕՐԻՆԱՎԱՐ, ա., մ. decent(ly); (ազնիվ) honest(ly); (հարգարժան) respectable; (օրինական) lawful; ◊ **~ մարդ** honest man.
ՕՐԻՈՐԴ, գ. (աղջիկ) girl; unmarried woman; *գրբ.* maiden; *բնաստ.* lass; (դիմելիս) young lady, miss; ◊ **պառաված ~** spinster, old maid.
ՕՐԻՈՐԴԱԿԱՆ, ա. maiden, maidenly: ◊ **~ ազգանուն** maiden name; **~ ամոթխածություն** maiden modesty.
ՕՐԻՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ, գ. girlhood, maidenhood.
ՕՐՀԱՍ, գ. ill fate.
ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ, ա. fatal.
ՕՐՀՆԱՆՔ, գ. blessing(s).
ՕՐՀՆԵԼ, բ. bless; (*համաձայնությունը տալ*) give one's blessing (to); *եկեղ.* sanctify.
ՕՐՀՆԵՐԳ, գ. hymn, anthem.
ՕՐՀՆԵՐԳԵԼ, բ. glorify, eulogize, hymn.
ՕՐՀՆԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆ, գ. glorification.
ՕՐՀՆԵՐԳՈՒՄ, գ. glorifying.
ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *եկեղ.* sanctification, consecration: ◊ **~ը տալ** give one's blessings.
ՕՐՀՆՈՒՄ, գ. *եկեղ.* consecrating, sanctifying.
ՕՐՆԻՔՈՒՆ, մ. all day long, the whole day.
ՕՐՈՑ, գ. *բոտ.* cockle, mussel.
ՕՐՈՐ, գ. lullaby; ◊ **~ ասել** lull/sing to sleep.
ՕՐՈՐԵԼ, բ. (շարժել) swing, move, stir; (տատանել) shake, rock, sway; (քնեցնել) rock to sleep; ◊ **~ ճոճքը** rock the gradle; **երեխային ձեռքերի վրա ~** dandle, rock a baby in one's arms.
ՕՐՈՐ-ՃՈՐՈՐ, մ. with coquettish/alluring gait; with unsteady gait.
ՕՐՈՐՈՑ, գ. cradle; ◊ **~ից** from the cradle; **~ից մինչև մահ** from the cradle to the grave.
ՕՐՈՐՈՑԱՅԻՆ, ա. cradle; ◊ **~ երգ** lullaby.
ՕՐՈՐՎԵԼ, բ. oscillate, vascilate; (ճոճվել) swing/rock oneself; (ոտքերի վրա) reel, stagger.
ՕՐՈՐՈՒՄ, գ. rocking, swinging, swaying; (տատանում) oscillation, vibration.
ՕՐՐԱՆ, գ. cradle; ◊ **քաղաքակրթության ~** cradle of civilization.
ՕՐ-ՕՐԻ, մ. day by day, day after day.
ՕՔՍԻԴ, գ. *մաթ.* oxide.
ՕՔՍԻԴԱՆԱԼ, բ. *մաթ.* oxidize.
ՕՔՍԻԴԱՑՆԵԼ, բ. *մաթ.* oxidize.
ՕՔՍԻԴԱՑՈՒՄ, գ. *մաթ.* oxidization.
ՕՔՍԻԴԱՑՆԵԼ, բ. *մաթ.* oxidize.
ՕՔՍԻԴԱՑՈՒՄ, գ. oxidation.
Օօ՛, ձ. (զարմանք) oh! wow! (զայրույթ) oh, bother!
Օ՛Ֆ, ձ. (ցավի արտահ.) Ouch! (վշտի արտահ.) oh! ah! oh, dear!

Ֆ

Ֆ, ֆ the thirty-ninth letter of the Armenian alphabet; it has no numerical meaning.
ՖԱ, գ. *երաժշ.* fa; ◊ **~ բանալի** bass clef, F clef.
ՖԱԲՐԻԿԱ, գ. factory, mill; ◊ **մետաքսի ~** silk factory; **թղթի ~** paper-mill; **ներկերի ~** dye-house, dye-works; **մանածագործական ~** spinning mill/factory.
ՖԱԲՐԻԿԱ-ԽՈՀԱՆՈՑ, գ. (large-scale) mechanized canteen.
ՖԱԲՐԻԿԱՏ, գ. finished/manufactured product.
ՖԱԲՈՒԼԱ, գ. *գրկ.* plot, story.
ՖԱԳՈՏ, գ. *երաժշ.* bassoon.
ՖԱԳՈՏԱՀԱՐ, գ. bassoonist.
ՖԱԹՎԱ, գ. *կրոն.* (կրոնական դատավճիռ) fatwa/fatwah.
ՖԱԼԱՔ, գ. *հնց.* fortune, destiny.
ՖԱԼԱՆԳ, գ. phalanx; *բոտ.* phalange; *կզմխաս.* phalanx, phalange.
ՖԱԼՉԻ, գ. *բրբ.* fortune-teller.
ՖԱԿԻՐ, գ. fakir.
ՖԱԿՈՒԼՏԱՏԻՎ, *տես* ԿԱՄԸՆՏՐԱԿԱՆ:
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ, գ. faculty, department; ◊ **բժշկական ~** medical faculty/department; **իրավաբանական ~** faculty of law, law school.
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԱՅԻՆ, ա. (of) faculty/departmental.
ՖԱՆԵՐ, գ. (միաշերտ՝ հղկված) veneer; (սոսնձած) plywood; ◊ **~ով ծածկել** veneer.
ՖԱՆԵՐԱԳՈՐԾԱՐԱՆ, գ. veneer/plywood factory.
ՖԱՆԵՐԱԹԵՐԹ, գ. sheet of plywood.
ՖԱՆԵՐԱՅԻՆ, ա. plywood; **~ միջնորմ** plywood partition.
ՖԱՆԵՐԱՊԱՏԵԼ, բ. veneer, cover with plywood.
ՖԱՆՏԱՍՏԻԿ, ա. fantastic(al), fabulous.
ՖԱՆՏՈՄ, գ. *գրբ.* phantom.
ՖԱՆՖԱՐ, գ. *երաժշ.* fanfare; (փող) trumpet, bugle.
ՖԱՇԻԶՄ, գ. Fascism.
ՖԱՇԻՍՏ, գ. Fascist; *խսկց.* Nazi.
ՖԱՇԻՍՏԱՄԵՏ, ա. fascist-minded.
ՖԱՐՍ, գ. farce.
ՖԱՈՒՆԱ, գ. fauna.
ՖԵԴԵՐԱԼ, ա. federal; **~ կառավարություն** federal government; **~ հիմունքներով** on federal principles.
ՖԵԴԵՐԱԼԻԶԱՑՈՒՄ, գ. (մեկ պետության համակարգի մեջ միավորելը) federalization.

ՖԵԴԵՐԱՑԻԱ, գ. federation; **Ռուսաստանյան ~** the Russian Federation; **Դեմոկրատական երիտասարդության համաշխարհային ~** the World Federation of Democratic Youth; **կանանց միջազգային դեմոկրատական ~** the Women's International Democratic Federation.

ՖԵԼԴՄԱՐՇԱԼ, գ. *ռզմ.* Field-Marshal.

ՖԵԼԴՖԵԲԵԼ, գ. *պատմ.* sergeant-major.

ՖԵԼԻԵՏՈՆ, գ. newspaper topical satire, satirical article, feuilleton.

ՖԵՈՒԱԼ, գ. *պատմ.* feudal lord.

ՖԵՈՒԱԼԱԿԱՆ, ա. feudal; **~ հասարակարգ** feudal society; **~ մասնատվածություն** feudal division.

ՖԵՈՒԱԼԻԶՄ, գ. feudalism.

ՖԵՏ, գ. fez.

ՖԵՏԻՇԱՑՆԵԼ, բ. make a fetish (of).

ՖԵՏԻՇԱՑՈՒՄ, գ. fetishism.

ՖԵՐՄԱ, գ. farm; **կաթնամթերքի ~** dairy (farm); **խոշոր եղջերավոր անասունների ~** cattle-breeding farm.

ՖԵՐՄԵՐ, գ. *գյուղ.* farmer; ◊ **~ի տուն՝ ագարակատուն** farmhouse.

ՖԻԴԱՅԱԿԱՆ, ա. **~ շարժում** Fidayi – Armenian national liberation movement, national patriotic movement.

ՖԻԴԱՅԻ, գ. fidayi, champion (of), fighter (for), devotee, zealot, hero; *պատմ.* volunteer/partisan (in Armenian war of liberation against the Turks).

ՖԻԶԻԿԱ, գ. physics.

ՖԻԶԻԿԱԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ, ա. physical and geographical.

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ, ա. physical; ◊ *իրավ.* **~ անձ** physical person; **~ աշխատանք** manual/physical labour; **~ աշխարհագրություն** physical geography; **~ գոյություն** physical existence; **~ դաստիարակություն՝ պատրաստ(ական)ություն** physical training; **~ երևույթ** physical phenomenon; **~ կուլտուրա** physical education; **~ ուժ** physical strength; **~ ուժ գործադրել** use physical strength/brute force; **~ ուժի դիմել** resort to physical strength; **~ քիմիա** physical chemistry; **ջրի ~ հատկությունները** the physical properties of water.

ՖԻԶԻԿԱՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ, ա. physical and mathematical, physico-mathematical.

ՖԻԶԻԿԱՄԵԽԱՆԻԿԱԿԱՆ, ա. physical and mechanical, physico-mechanical.

ՖԻԶԻԿԱՊԵՍ, մ. physically.

ՖԻԶԻԿԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ, ա. physico-technical.

ՖԻԶԻԿՈՍ, գ. physicist.

ՖԻԶԻՈԹԵՐԱՊԵՎՏԻԿ, ա. physiotherapy, physiotherapeutic; **~ կաբինետ** physiotherapy room.

ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ, ա. physiological; **~ լուծույթ** physiological salt/solution; **~ արձակուրդ** maternity leave.

ՖԻԶՎԵԿ, գ. *հպվ.* physical education instructor.

ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱ, գ. *հպվ.* physical education.

ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱ, գ. philharmonia.

ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ-ՍԻՄՖՈՆԻԿ, գ. *երաժշտ.* the philharmonic-symphonic.

ՖԻԼՄ, գ. film; ◊ **անխոս ~** silent film; **գեղարվեստական ~** feature film; **գունավոր ~** colour/technicolour film; **լիամետրաժ ~** full-length film; **կարճամետրաժ ~** short film, *խոսկ.* a short; **ձայնային ~** sound film; *խոսկ.* talkie; **վավերագրական ~** a documentary; **~ ցուցադրել (էկրաններին)** release a film; **~ հանել** make/shoot a film.

ՖԻԼՄԱԴԱՐԱՆ, գ. film library.

ՖԻԼՄԱՐՎԵՍ, գ. (կինոարվեստ) cinematograph, cinematography.

ՖԻԼՄԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, գ. film industry, movie industry, motion picture industry.

ՖԻԼՏՐ, գ. filter, sifter; ◊ **լուսային ~** light filter.

ՖԻԼՏՐԵԼ, բ. *մանգ.* filter.

ՖԻԿՈՒՍ, գ. *բոտ.* ficus, rubber plant, ficus elastica.

ՖԻՆԱՆՍԱՄԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ, ա. financial and industrial.

ՖԻՆԱՆՍԱԳԵՏ, գ. financier, financial expert.

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ, ա. financial, fiscal; **~ բաժին** finance department; **~ կապիտալ** financial capital; **~ համակարգ** financial system, system of finance; **~ հաշվետվություն** financial statement; **~ վերստուգում** financial audit; **~ տարի** fiscal/financial year; **~ տեսուչ** inspector of finance(s), revenue inspector; **~ օլիգարխիա** financial oligarchy.

ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ, մ. financially.

ՖԻՆԱՆՍԱՎԱՐԿԱՅԻՆ, ա. financial and credit.

ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐԵԼ, բ. finance, fund; *խոսկ.* (մեկին փող տալ) put sb in funds.

ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ, գ. financing, finance.

ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ա. financial and economic.

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ, գ. finances; *խոսկ.* (փող) money; (միջոցներ) financial means.

ՖԻՆՆ, գ. Finn.

ՖԻՆՆԱԿԱՆ, ա. Finnish, Finnic; ◊ **~ բաղնիք** sauna, Finnish bath; **~ դանակ** Finnish dagger; **~ ծոց** Gulf of Finland.

ՖԻՆՆԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Finnish, the Finnish language.

ՖԻՆՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ, գ. *հպվ. իրավ.* financial control, financial screening; fiscal control.

ՖԻՍԿԱԼ, ա. *ֆին. տնտց.* fiscal; **~ քաղաքականություն** fiscal policies; **~ տարի** fsical year.

ՖԻՏՈԹԵՐԱՊԵՎՏԻԿ, ա. *բժշկ.* (բուսարժական) phytotherapeutic.

ՖԻՏՈԹԵՐԱՊԻԱ, գ. *բժշկ.* (բուսարժություն) phytotherapy.

ՖԻՐՄԱՅԻՆ, ա. firm; ◊ **~ խանութ** designer goods retail shop.
ՖԼԱՄԱՆԴԱԿԱՆ, ա. Flemish.
ՖԼԱՄԱՆԴԱՑԻ, գ. Flemish.
ՖԼԱՄԱՆԴԵՐԵՆ, գ., ա., մ. Flemish, the Flemish language.
ՖԼԱՄԻՆԳՈ, գ. flamingo.
ՖԼԵՅՏ, գ. *երաժ.* flute; ◊ **~ նվագել** play the flute.
ՖԼԵՅՏԱՀԱՐ, գ. flautist.
ՖՇՇԱԼ, բ. (սպը՝ օձը) hiss; (կատուն) spit.
ՖՇՇՈՑ, գ. (սպի՝ օձի) hissing, hiss; (կատվի) spitting, spit.
ՖՈԼԿ-ԹԱՏՐՈՆ, գ. *երաժշտ.* (երգի թատրոն) folk-theatre.
ՖՈԼԿ-ՊՈՊ, գ. *երաժշտ. հսկ.* folk-pop.
ՖՈՆ, գ. background; ◊ **որպես ~ ծառայել** serve as a background; **~ի վրա** against the background; **առանձնանում է ~ի վրա** stands out against the background; **լուսավոր ~ի վրա** against a light background.
ՖՈՆԴ, գ. (հիմնադրամ) fund; (պաշար) stock; ◊ **աշխատավարձի ~** wage fund; **բնակելի ~** housing resources; **դիրեկտորական ~** the director's fund; **երկրի հողային ~ը** the stock of land of a country; **ոսկե ~** gold fund, fund/stock of gold; *փիլ.* capital, most valuable possesion; **պաշարային ~** reserve fund; **օգնության ~** relief fund; **~ին տրամադրել** contrubute to the fund.
ՖՈՆԴԱՀԱՏՈՒՑ, ա. return on a fund.
ՖՈՆԴԱՅԻՆ, ա. fund, stock; ◊ **~ ապրանք** stock goods; **~ բորսա** stock exchange.
ՖՈՍՖՈՐ, գ. *քիմ.* phosphorus.
ՖՈՍՖՈՐԱԾՈՒՆ, ա. *ֆիզ.* phosphorescent.
ՖՈՍՖՈՐԱՔԱՐ, գ. *հնք.* apatite.
ՖՈՏՈ, գ. (լուսանկար) photograph. *խոսկ.* photo; (լուսանկարչատուն) photo, photographer's.
ՖՈՏՈԱԿՈՒՐ, գ. photography club.
ՖՈՏՈԱՊԱՐԱՏ, գ. camera.
ՖՈՏՈԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ, ա. *տեխ.* photoelectric.
ՖՈՏՈԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, գ. photoelectricity.
ՖՈՏՈԹԵՐԹ, գ. photo newspaper.
ՖՈՏՈԹՂԹԱԿԻՑ, գ. (newspaper/magazine) photographer.
ՖՈՏՈԺԱՊԱՎԵՆ, գ. (photographic) film.
ՖՈՏՈԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ, գ. photo-laboratory.
ՖՈՏՈՄՈԶԱՆԿԱՐ, գ. photomosaic.
ՖՈՏՈԿԱՏԱԿ, գ. photo cartoon/joke.
ՖՈՏՈՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐ, գ. photopano-rama.
ՖՈՏՈՀԵՌԱԳԻՐ, գ. phototelegram.
ՖՈՏՈՄԵՂԱԴՐԱՆՔ, գ. photocharge.
ՖՈՏՈՄՈԴԵԼ, գ. photo model.
ՖՈՏՈՄՐՑՈՒՅԹ, գ. photo competition.
ՖՈՏՈՆՅՈՒԹ, գ. photomaterial.
ՖՈՏՈՊԱՏՃԵՆ, գ. photocopy.
ՖՈՏՈՌԵՊՈՐՏԱԺ, գ. photo-report, picture story.
ՖՈՏՈՍԻՆԹԵԶ, գ. *կեն., քիմ.* photosynthesis.
ՖՈՏՈՒԻՐՈՂ, գ. amateur photographer.
ՖՈՏՈՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆ, գ. photoinformation, intelligence photograph.
ՖՈՏՈՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ, գ. photo exhibition.
ՖՈՏՈՑՈՒՑԱՓԵՂԿ, գ. photo-window, photo-showcase.
ՖՈՏՈՓԱՍՏ, գ. photofact.
ՖՈՏՈՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ, գ. photodocument.
ՖՈՏՈՔԻՄԻԱ, գ. photochemistry.
ՖՈՐՄԱԼԻՆ, գ. *քիմ.* formalin.
ՖՈՐՄԱՏ, գ. size, format.
ՖՈՒՄԼ, բ. puff (quietly).
ՖՈՒՄՈՑ, գ. (quiet) puffing.
ՖՏՈՐ, գ. *քիմ.* fluorine.
ՖՐԱԿ, գ. tail-coat, tails, dress-coat, evening/full dress.
ՖՐԱԿՑԻԱ, գ. *քաղ.* faction.
ՖՐԱԿՑԻՈՆ, ա. *քաղ.* factional, factious; ◊ **~ պայքար** factional conflict, struggle between factions.
ՖՐԱՆԿ, գ. (դրամական միավոր) franc.
ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ, 1. գ. French Armenian. 2. ա. referring to French Armenians.
ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ, գ., ա., մ. French, the French language.
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ, ա. French.
ՖՐԱՆՍԻԱՑԻ, գ. Frenchman.
ՖՐԱՆՍՈՒՀԻ, գ. Frenchwoman.
ՖՐԵԳԱՏ, գ. *ծով.* frigate; *կենդ.* frigate(-bird).
ՖՐԵԶԱՀԱՍՏՈՑ, գ. milling machine.
ՖՐԵԶԱԳՈՐԾ, գ. milling-machine operator.
ՖՐԻՑ, գ. *խսկց.* Nazi, Fritz (German soldier).
ՖՈՒԳԱ, գ. *երաժ.* fugue.
ՖՈՒԳԱՍ, գ. landmine, fieldcharge, fougasse.
ՖՈՒԳԱՍԱՅԻՆ, ա. *ռզմ.* fougasse, landmine, high-explosive; ◊ **~ ական** mine shell; **~ ռումբ** high-explosive/demolition bomb.
ՖՈՒՆԿՑԻԱ, գ. function.
ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼ, ա. functional; *բժշկ.* functional, dynamic; *բժշկ.* **~ հիվանդություն** dynamic disease; *մար.* **~ կախում** functional dependence.
ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԵՐ, գ. (պաշտոնյա) organization man, functionary.
ՖՈՒՆՏ[1], գ. pound (քաշի միավոր՝ 453,6 գր.).
ՖՈՒՆՏ[2], գ. (փողի միավոր) pound; ◊ **~ ստեռլինգ** pound sterling.
ՖՈՒՏԲՈԼ, գ. *մարզ.* football; *ամ.* soccer.
ՖՈՒՏԲՈԼԱՅԻՆ, ա. football; ◊ **~ թիմ** football team; **~ տեսություն** football review.
ՖՈՒՏԲՈԼԱՍԵՐ, գ. football fan.
ՖՈՒՏԲՈԼԻՍՏ, գ. football player, footballer; *ամ.* soccer-player.
ՖՈՒՏՈՒՐԻԶՄ, գ. *արվ.* Futurism.
ՖՈՒՏՈՒՐԻՍՏ, գ. *արվ.* Futurist.
ՖՈՒՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ, ա. futuristic; *արվ.* Futurist.
ՖՈՒՏՈՒՐՈԼՈԳԻԱ, գ. futurology.
ՖՈՒՐԺԱՅԻՆ, ա. forage, fodder; **~ կով** fodder cow; **~ հատիկ** fodder grain.
ՖՈՒՐԳՈՆ, գ. van; estate (car).

Ն. ԲԱՐԱԹՅԱՆ, Ե. ԵՐԶՆԿՅԱՆ, Ա. ԼԱԶԱՐՅԱՆ,
Ն. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ, Ի. ՏԵՐ-ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հայերեն-անգլերեն բառարան

N. BARATYAN, Y. YERZNKYAN, A. LAZARYAN,
N. HAMBARTSUMYAN, I. TER-POGHOSYAN

Armenian-English Dictionary

Խմբագիրներ՝ Լ.Հովսեփյան
Կ.Ուլբրիխտ
Սրբագրիչ՝ Է.Սեղրակյան

Համակարգչային էջադրումը՝ Հ.Մուրադյան
Շապիկի ձևավորումը՝ Մ.Աբրահամյան

«Մակմիլան-Արմենիա» հրատարակչություն
375002 Երևան, Պ.Փարպեցու 9, հեռ. 53-79-82, 53-79-83
էլ-փոստ. pmacmill@arminco.com
www.macmillanarmenia.am